

38

A
Családi kör
1872
Boldog újévet
kíván!

308.625

M.ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

TARTALOM-JEGYZÉK

a

„CSALÁDI KÖR“

1871. évi folyamára.

Költemények.

Ott térdelek... *Endrödi Sándortól*. 1. sz.
 Dalnokbér... (Uhlund után.) *Gál Oszkártól*. 1. sz.
 Hulló levelek... *Benedek Aladártól*. 2. sz.
 Ha a sikon... *Magyary Samutól*. 2. sz.
 Bús téli est van... *Endrödi Sándortól*. 3. sz.
 Csillag hullott... *Ilkától*. 3. sz.
 Josephin... *Benedek Aladártól*. 4. sz.
 Álmodott boldogság... (Heine után.) *Mérey Ilmától*. 4. sz.
 Határdomb... *Siótól*. 5. sz.
 Dalolható méhecske a... 5. sz.
 Tél és tavasz... *Halász Dezsőtől*. 6. sz.
 Itt fekszel elöttem... *Dittrich Mórtól*. 6. sz.
 A kétség éjelében... *Dobó Lászlótól*. 7. sz.
 Egy virágcsokor mellé... *Egedi Bélától*. 7. sz.
 Ujra látlak... *Endrödi Sándortól*. 8. sz.
 Csendesség van... *Szikra Erzsikétől*. 8. sz.
 Én és anyám... *Imrefi Jánostól*. 9. sz.
 Oh, ne tudj te... *Szerdahelyi Jánostól*. 9. sz.
 Oh, hát csak... *Concha Károlytól*. 10. sz.
 Kételyek... *Esztertől*. 10. sz.
 Hulló levelek... *Benedek Aladártól*. 11. sz.
 Valami száll... *Zanathy Kálmántól*. 11. sz.
 Édes atyám névnapjára... *Halász Dezsőtől*. 12. sz.
 Hogyha olykor... *Tóth Lajostól*. 12. sz.
 Gyermekem halálára. *Dobó Lászlótól*. (Eichendorff József után.)
 13. sz.
 Titkon követem... *Endrödi Sándortól*. 14. sz.
 Goethe „Faust“-jából... *P. Tóth Kálmántól*. 14. sz.
 Életem... *Udvardy Gézától*. 15. sz.
 Az én albumom... *Szerdahelyi Jánostól*. 15. sz.
 Különbség... *Lauka Gusztávtól*. 16. sz.
 Tavasszal. *Teréztől*. 16. sz.
 Egy hír hallásakor... *Ábrányi Emiltől*. 17. sz.
 A régi szeretőhöz... *Zanathy Kálmántól*. 17. sz.
 Udvaromon... *Soós Miklóstól*. 18. sz.
 Anyám sirjánál... *Óvári Edithától*. 18. sz.
 Emlék... *Kenézy Csatártól*. 19. sz.
 S ha menni kell... *Tóth Tivadartól*. 19. sz.
 Tavaszi dalok... *Udvardy Gézától*. 20. sz.
 A mit mondunk... *Zay Auréltól*. 20. sz.
 Egy anya fájdalma... *Dobó Lászlótól*. 21. sz.
 A „Hulló levelek“-ből... *Benedek Aladártól*. 22. sz.
 Künn valék a kis ligetben... *Berényi Lászlótól*. 22. sz.
 Hiába szóltok... *Endrödi Sándortól*. 23. sz.
 Idyll... *Siótól*. 23. sz.
 Te csak nevéss... *Prém Józseftől*. 24. sz.

Soká lesz még... *Moenich Károlytól*. 24. sz.
 Az üldözött dala. *Csukási Józseftől*. 25. sz.
 Egy sírnál... *Literáty Ödöntől*. 25. sz.
 Vigalomban... *Endrödi Sándortól*. 26. sz.
 Ti, oh, a kiknek forró lelke... *Benedek Aladártól*. 27. sz.
 Harmat-cseppek... *Kenézy Csatártól*. 27. sz.
 Szerelem virágai... *P. Tóth Kálmántól*. 28. sz.
 A nő... *Egedi Bélától*. 28. sz.
 Bucsú-dal... *Halász Dezsőtől*. 29. sz.
 Mondd, miért... *Nemes Ödöntől*. 29. sz.
 Ismét hozzád... *Prém Józseftől*. 30. sz.
 Megjött!... *Maritól*. 30. sz.
 Pusztá közepében... *Siótól*. 31. sz.
 Ne csüggedjünk!... (Pályamű.) 32. sz.
 A sír... *Seyfried Ernőtől*. 32. sz.
 Tisza-parton... (Pályamű.) 33. sz.
 Fényes csillag... *Siótól*. 33. sz.
 Kérelem... (Pályamű.) 34. sz.
 A pillangó. *Imrefy Jánostól*. 34. sz.
 E meddő panasz meddig tart még? (Pályamű.) 35. sz.
 Kórágynon... *Tarczali Mikola Lászlótól*. 35. sz.
 Emléket kértél... (Pályamű.) 36. sz.
 Majd tavasszal... *Magyary Samutól*. 36. sz.
 Ha még egyszer... (Pályamű.) 37. sz.
 Este... *Zerintől*. 37. sz.
 Egy főrangú hölgyhez. (Pályamű.) 38. sz.
 Ha a szived... *Csempesz Vil mától*. 38. sz.
 Laurához... (Pályamű.) 39. sz.
 Azt hívém... *Kapácsy Dezsőtől*. 39. sz.
 Kis domb alatt... (Pályamű.) 40. sz.
 Irénhez. *Jakobo Vittorelli után*. 40. sz.
 Tündér-álom. (Pályamű.) 41. sz.
 Jegyesemnek... *Halász Dezsőtől*. 42. sz.
 Elmultak... *Kálmán Zoltántól*. 42. sz.
 Zelma titka... *Imrefy Jánostól*. 43. sz.
 Reményben fürdik... *F. Farkas Erzsébettől*. 43. sz.
 Ne hidd, ne hidd, hogy elfelejtelek... *Szalóczy B.-tól*. 44. sz.
 Félhomály... (Longfellow után.) *Prém Józseftől*. 45. sz.
 A virágnak... *Láng Józseftől*. 45. sz.
 Minden el van veszve... *Dobó Lászlótól*. 46. sz.
 Az élet tengerén... *Teréztől*. 46. sz.
 Toldy Ferencz. *Losonczy Lászlótól*. 47. sz.
 Hervadás van... *Gróf Csáky Alfonztól*. 47. sz.
 Csendes órában. *Benedek Aladártól*. 48. sz.
 Biztatgatás. *Viskitől*. 48. sz.
 Fáni hugom menyegzőjére. *Dalmady Győzötől*. 49. sz.
 Rózsavölgy. *G. Etelkétől*. 49. sz.
 A lemondás az én osztályrészem... *Soós Miklóstól*. 50. sz.

Sötét az éj. *B. Katona Mihálytól.* 50. sz.

A „Tücsök-dalok”-ból. *Endrődi Sándortól.* 51. 52. sz.

Tul a hegyen. . . *Kapácsy Dezsőtől.* 51. sz.

Dal. *Hajnal Istvántól.* 52. sz.

Ha elhagysz. . . *Benedek Aladártól.* 53. sz.

Az ő emlékkönyvébe. *Zay Auréltól.* 53. sz.

Beszélyek és hasonneműek.

Az eladott nő! (Elbeszélés.) *Tótvölgyi Titusztól.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. sz.

Siron túl kiható szerelem. (Ponson beszélye.) *Sárváry E.-tól.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. sz.

A végrendelet. (Vacano Mario Emil beszélye.) *Ujkéritől.* 7. 8. 9. 10. 11. sz.

Az elvesztett ékszer. (Beszély.) *Szegfi Mórtól.* 11. 12. 13. sz.

Szerelemből — szerelemért. (Németből.) *Feleki Józseftől.* 13. 14. sz.

Szkendereli titka. (Egy konstantinápolyi orvos naplójából.) Beszély. *Major Bélától.* 14. 15. 16. sz.

Kék-szakál. (Marlitt E. beszélye.) *Prém J.-tól.* 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. sz.

A szőlőskert titka. (Beszély.) *Lovass N. Jánostól.* 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. sz.

A madarak pajtása. (Elbeszélés.) *Balázs Sándortól.* 24. 25. 26. sz.

Egy kép története. (Novella.) Legay Henri után francziából. *Csigay Vilmostól.* 24. 25. sz.

Régi ügyvéd modern világban. (Humoreszk.) *Ujkéritől.* 26. sz.

Anselm orvos. (Beszély.) *Lauka Gusztávtól.* 27. 28. 29. 30. 31. sz.

Sikamlós ösvényen. (Elbeszélés.) *Posta Sándortól.* 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. sz.

A mit a szerelem sem bir leküzdeni. (Pálya-beszély.) 32. 33. 34. sz.

Miért nem megy férjhez? Elbeszélés. (Pályamű.) 35. 36. 37. 38. 39. sz.

Egy éj története. (Elbeszélés.) *Szabó Sándortól.* 38. 39. 40. 41. sz.

Mind-halálig. (Pálya-beszély.) 40. 41. 42. 43. 44. sz.

Nő-Neró. (Beszély.) *Sacher-Masoch után.* 42. 43. 44. 45. 46. sz.

Erzsi és Kornélia. (Pálya-beszély.) 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. sz.

Egy viharos hét. (Roquette Ottó beszélye.) 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. sz.

Történelmi és életrajzok.

Egy kiváló nőalak a multban. *Ábrányi Emiltől.* 1. 2. 3. 4. sz.

Statzger Karolina. *E-k.-tól.* 5. sz.

Petrarca. *Szabó Sándortól.* 5. 6. 7. sz.

Eötvös József. *i-r.-tól.* 10. sz.

Ferenczy Teréz emlékezete. *Zilahy Imrétől.* 12. sz.

Wenkheim Krisztina grófhölgy. *Emiliától.* 16. sz.

Mán Józsefné, szül. báró Sztojka Klára. *Szabó Sándortól.* 18. sz.

Nyári Pál. *i-r.-tól.* 18. sz.

Hollán Ernőné. *Emiliától.* 22. sz.

Marlitt E., mint regényíró. *Prém Józseftől.* 25. 26. sz.

Balázs-Bognár Vilma. *Emiliától.* 26. sz.

Munkácsy Mihály. *Emiliától.* 31. sz.

Dal-Cin Regina. *s.-t.-tól.* 35. sz.

Benza Ida. *Emiliától.* 39. sz.

Szigeti József. *Emiliától.* 45. sz.

Toldy Ferencz. *Emiliától.* 48. sz.

Ismeretterjesztő és irányczikkek.

Sylvester-éj. *Emiliától.* 1. sz.

A kandalló tüze előtt. *Szentmary Juliától.* 2. sz.

A kegyelet emlék-napjainak helyes megünnepléséről. *Lengyel Dánielnétől.* 3. sz.

A ház. *Valakinek zilált gondolatai.* 4. sz.

Természeti és művészi szép. 6. sz.

A költő. *Tóth Páltól.* 7. 8. 9. sz.

Az orosz társadalmról 8. 9. 10. szá.

A nőkhöz. *Lengyel Dánielnétől.* 11. sz.

A növényvilág. 11. sz.

Egy ünnepély. *Feleki Józseftől.* 12. sz.

A petroleum lámpák. *H-tól.* 13. sz.

A nők, és az általános szavazatzog. *Lewald Fannytól.* 14. 15. sz.

A provençei troubadourok. *Prém Józseftől.* 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. sz.

Piperézkedés. *Viski K. Bálinttól.* 17. sz.

Hogyan kell a gyermekeknek mesélni? *Emiliától.* 19. sz.

A rovar-csipésekről. *Kismartitól.* 20. sz.

A hajléktalanok menhelye Bécsben. 21. sz.

A tollas gyémánt. *B.-tól.* 21. 22. sz.

A társaságban született ember nem önmagáé. 23. sz.

Az angol lakház. *Emiliától.* 23. 24. sz.

Szabadság és egyenlőség. *Tóth Páltól.* 24. 25. sz.

Egy nő a fogház-javítás terén. *Szabó Sándortól.* 27. sz.

A zivataroktólí félelemről. 27. sz.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban. *Csikássy József-től.* 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. sz.

Hogyan támad az író. *Szokoly Viktortól.* 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. sz.

A berlini leány-tanodák. *Kalocsa Rózától.* 34. sz.

A hiúságról. *Tóth Józseftől.* 38. sz.

A sorvadás jelöltjei az állat-világban. 39. sz.

Tehetségek. 40. sz.

A szalaggyártás Franciaországban. 40. 41. sz.

Uti-naplómból. *Kalocsa Rózától.* 41. 42. sz.

Rabszolgaságban. 42. 43. sz.

Az egészséges lakások. 43. 44. sz.

A levegő befolyása az állati és növényi életre. 44. 45. 46. sz.

Az arczbőr ápolása. *Rónaszékitől.* 46. sz.

Egy éltés nő szavai a fiatal hölgyekhez. *Kis Elektől.* 47. 49. sz.

Az északi sark és lakói. 47. 48. sz.

A tenger aljáról. 48. 49. sz.

A nő helyzete a társadalomban. 50. 51. sz.

A kávéfa. 52. 53. sz.

Karácson ost. *Emiliától.* 52. Év végén. 53. sz.

Azonkívül minden számban :

Egy hét története.

Gazdasszonyoknak.

Budapesti hírvivő.

Nemzeti színház.

Mindenfélék.

Divattudósítás.

Szám-, sakk- vagy jegyrejtvények.

A rejtvényfejtők névsora.

Heti naptár.

Vidéki tárcza.

Mogbízások tára.

Hirdetések.

1-ső szám.

Január 7-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta	
							óra perc	óra perc
Január	7	Vasárnap	G 1 Bálint,	26 O. 32. B. A. el.	26 Jeremiás		7 49	4 24
	8	Hétfő	Szörény ap.	27 Sz. István vt.	27		7 48	4 26
	9	Kedd	Julián vért.	28 2000 vértan.	28 Szad. hit.		7 48	4 27
	10	Szerda	Agathon pk.	29 Apró szentek	29	☾	7 47	4 28
	11	Csütörtök	Matild, Teodóz	30 Anizia	1 Sebat R.		7 47	4 29
	12	Péntek	Ernest püsp.	31 Melania	2		7 47	4 30
	13	Szombat	Veronika szüz	1 Január 1872	3 Sab. Boo		7 46	4 32
			Vidorka					

V i d é k i t á r c z a.

Losoncz, december 27-dikén 1871. (*Eredeti levél.*) — Színészet. — Szellemi élet. — Emberölés. — Farsangi kilátások. — Tisztelt szerkesztőnő! Mióta vasutunk van, meglehetősen sűrűen szerencsétlenné tették kis városunkat a minden rendű és rangú jött-ment művészek, bűvészek, panorámások és kötéltánczolóok, kik a magasabb műveltség után nem igen vágyó közönségnek valódi zsarolói voltak. Ily körülmények közt általános volt már az ohaj, bárha mielőbb jól rendezett színtársulat örvendeztetné meg városunk művelt közönségét, hogy szellemi élvezetben se legyen hiányunk.

Ez ohaj csak nagy sokára, e hó elején ment teljesedésbe, Dalmay Arthur színtársulata megérkezéssel. Fájdalom azonban igen rossz időben jött, mert közönségünk leginkább tavasszal, vagy nyár kezdetén látogatja sűrűen a színházat, s így, mint előre gondoltuk, a társulat előadásait igen gyéren látogató, melynek oka a szokatlan időn kívül leginkább a küszöbön álló farsang is, kínálkozó mulatságaival. E — mondhatni teljes közönyösség következtében a társulat eltávozik, s mint halljuk, Balassa-Gyarmatra készül, hol ez idén a nógrádi politikai pártviszályok s megyei választások folytán nem lesz farsang, helyesebben: farsangi multság, — pedig tekintve a színtársulat működését, bizony nagyobb pártolást érdemelt volna, mert — noha a társulat nem volt az általános kíváncsnak megfelelő, — egyes tagjai, mint Dalmay, Dalmayné, Ujfalussy különösen a vígjátékokban szép játékok által valódi élvezetet nyújtottak. Jelesebb előadásai közé tartoztak „A nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vígjátéka, „Angolosan“, „Szép molnárné“ sat. Ma tartják bucsuelőadásukat az „Ubrik Borbálával“, melynél azonban jobb darabot is választhattak volna.

Szellemi életünk emelkedésének egyik dicsérendő jelül irhatom, hogy „Nógrád“ című nem rég (októberben) született kis heti lapunk új évtől megnagyobbodva fog megjelenni ugyancsak Kálniczky Gyula köz- és váltóügyvéd ur tapintatos szerkesztése alatt, Kornis Alajos nyomdájából. Már is sűrűen jelenkeznek új előfizetők, még a távolabb eső megyékből is ez eleven szellemű kis lapra, melynek feladata a helybeli s illetőleg a megyei érdekek szemmel tartása, a politika teljes kizárásával; e mellett gondoskodva van, hogy tárczája eleven és tartalmas legyen. Megjegyezhetem még, hogy városunk hiteles közlönyéül fogadta, s ennek fejében évenként

némi segélyben is részesíti. Bizunk városunk előrehaladó s minden szép és jó iránt lelkesülő szellemében, hogy lapját buzgó szellemi és anyagi támogatásával folyton fentartandja.

Egy szomorú esemény is előadta magát, mely a karácsonyi ünnepek vidorságára az idővel egyenlően igen fagyasztólag hatott. Ugyanis karácsony éjjelén, az ugynevezett „éjféli mise“ előtt egy ittas kocsis, társának biztatására, mint mondják, szerelemfáltésből egy bojtárt úgy föbe kollintott, hogy rögtön szörnyet halt, mely tette után a nép tódulása között elillant, a hatóság azonban már a tettes nyomára akadt. Történt még több rendbeli verekezés is, mint az éjféli misék rendes következményei.

Farsangi idényünk — dacára rövidségének — meglehetősen vidornak ígérkezik. Januárhó 14-dikén lesz az első tánczvigalom a helybeli rom. kath. elemi tanoda javára, mely rendesen szépen szokott sikerülni. Egy hétre utána a „kereskedő ifjak“ bálja van kitűzve. Február 4-dikén lesz az álarczosbál (évek múlva először), melynek rendezésére már a bizottmány megalakult, s reményleni lehet — már csak ujdonsági ingerénél fogva is, — hogy egyike lesz a legsikerültebb tánczvigalmaknak.

Ezekről, — ha tisztelt szerkesztőnő megengedi* — annak idején tudósítom becses lapja tisztelt olvasóit. Addig is mindnyájunknak boldog új évet!

i. l.

Nagy-Kálló, december 29-én, 1871. (*Eredeti levél.*) — **Tánczvigalom.** — Meg fogja engedni tisztelt szerkesztőnő, ha kedves lapját néha vidékünkéről s a helyi eseményekről tudósítanom, s tudósításaimat azonnal meg is kezdem.

Folyó hó 26-dikán a gyulaházi ref. egyház jótekonyczélú tánczvigalmat rendezett egy általa létesítendő takarékmagtár javára, s egy oly kis faluhoz képest, mint Gyulaháza, a bál igen szépen sikerült, s igen szép társaság jött össze, úgy, hogy bármelyik nagy városnak is diszére válhatott volna. A hölgykoszorúból kitűnt különösen, egyszerűsége által, a vidéken ismert kedves és szép V á s á r h e l y i R ó z a, továbbá L é v a Pálné és K i r á l y Józsefné urnők, valamint a helybeli lelkész kedves leánya, a szép B a k ó Ziza kisasszony. A bál reggeli 7 óráig tartott, általános jó kedvvel. Nem lehet említés nélkül hagynom a bál elnökének, S o m o g y i Sándor urnak azon előzékenységét, melylyel a vendégek iránt viseltetett. A farsangon

*) Sőt kérem.

ismét szándékszik nevezett elnök ur egy jótékony czélú tánc-
vigalmat rendezni, és adja az ég, hogy azt is ily fényes siker
koronázza.*)

r. l.

Különféle.

++ (Balla Gergely), az Ál-Wesselényi, ki testben ösz-
szetörve Biharmegye börtönében várja ítéletét, a „Debre-
czen“ szerint volt kedveséhez levelet intézett, melynek elkül-
dése azonban meg nem engedtetett. E levélben a szomorú hős
még most is úgy akarja magát feltüntetni, mint jogos téren
álló egyént s panaszkodik, hogy csak ő van kijelölve a „zsar-
nokság“ áldozatául, lelkében pedig a szabadság valódi szent
érzete lángol. Ruhái egy részét oda ajándékozta egy szegény
1848/9 ki honvédnek, hadd fedje be — még tán most is sajgó
sebeit! Vallja, hogy atyja báró Wesselényi Miklós. Irt végren-
deletet is, rendelkezvén 20,000 ftról, melyet, — ha el kell
„vérzenie“, — debreczeni kedvesének hagy. De „reményt nem
nyujthat“ már szíve választottjának, tudja, hogy „szívük
szent szeretete nem egyesül“, s némi elkeseredettséggel mon-
dja, hogy számára már nincsen — üdv.

Megbízások tára.

Velenzéire I. E. urnőnek: El van küldve.

B. Ujlakra B. J. urhölgynek: Szíves köszönet rész-
véteért.

*) Számolok szíves ígéretére.

Szerk.

Bajára S. Zs urhölgynek: A legszívesebben tettem.
Szt.-Lőrincz-Kátára Zs. K. urnőnek: A csomag
el van küldve. A hiányzó számokat a legszívesebben küldtem
meg újból.

Kassára M. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Egerbe V. I. urhölgynek: Rőfe 4 frt, 4 frt 20 kr, szé-
lessége egy rőfnyi.

Beregszászba M. B. urhölgynek: Munkába van
adva.

Szegedre B. L. urnőnek: Szíves köszönet küldemé-
nyeért.

Debreczenbe K. J. urnőnek: Többen készülnek a
levélírássra. Szíves üdvözlöt.

Nagyváradra P. G. urhölgynek: Már egy éve Bécs-
ben lakik, czimét azonban nem tudom.

Eperjesre O. L. urhölgynek: Postára van adva.

Miskolcra M. K. urnőnek: Lakása: aldunásor 4-ik
szám.

M. Berénybe K. E. urhölgynek: Ide írom a kívánt
szabó czimét, hogy más vidéki hölgynek is szolgálatot tegyek
vele, ajánlván neki egy ügyes szabót, a ki nemcsak egyformán
egyszerűbb és díszesebb ruhákat, hanem felöltöket, bál- és esté-
lyi beléptiket és minden e szakba vágó munkát igen jó ízlés-
sel és mérsékelt áron készít. Neve: Rein J., lakik: Deák-utca
4-ik számú házban.

H I R D E T É S.

Bársony- és posztó-felöltők és kész ruhák a legújabb divat szerint, fekete és színes selyem-
szövetek, divatos őszi és téli női ruhakelmék, valamint mindennemű új női divatezikkék nagy válasz-
tékban és jutányos áron

Keller és Zsitvay,

n ő i d i v a t k e r e s k e d é s ü k b e n

Pest, Szervita-tér 6-dik sz. a.

(Ruhák készítése saját szabóműtermünkben a legújabb divat szerint és jutányos áron eszközöltetik).

PADLÓ SZŐNYEGEK

leszállított áron, rőfét 30 kron, 40 kron, 50 kron, 60 kron sat.

Együttal ajánlom a legczélszerűbb

KARÁCSONI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOKAT,

ugymint:

1/4 hölgyszőnyeg rőfét 30 kron, 36 kron, 40, 45 kron sat.

Hölgy-echarpok darabját 15, 20, 30, 40, 50 kron sat.

Gyapot-kendőcskéket darabját 25, 30, 40, 50 kron sat.

Fehér vászonkendőcskéket tucatszát 2 frt 50 kron, 3 frton, 3 frt
50 kron, 4 frton sat.

Selyem-kendőcskéket darabját 60, 70, 80 kron 1 frton sat.'

Long-shawlokat, nagykendőket, köpenyeket, ujjaskukat
és e nembe vágó minden cikket a legjutányosabb, leszállított
árakon.

K Á N Y A J Ó Z S E F,

Pest, Józseftér 4. sz.

Melléklet:

Tizenkét kötet válogatott regény,

bolti árak tizenkét forint, azon t. előfizetőnek, a ki bárcsak egy új előfizetőt küld be maga mellett, **m i n d e n d i j n é l k ü l !**

Új előfizetőknél azonkívül huszonkét kötet azonnal, kötetenként 15 kron.

Bolti árak harmincznégy forint.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

1872-diki folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölvaltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Tizenkét kötet válogatott tartalmu új könyvet adok évenként mellékletül, melyeknek bolti ára **tizenkét frt.** kötetenként tizenöt krajczáron! összesen tehát 1 frt 80 kron, **azon t. előfizetőnek azonban, a ki bárcsak egy új előfizetőt küld be maga mellett, m i n d e n d i j n é l k ü l !**

Az első félévbeli hat kötet czimei: „Szerelmi perpatvarak“ Bibra lovag regénye, 3 kötet. „Tolla Feraldi“ About Ödön regénye, 1 kötet, és „A parlagi hercegleány“ a világhírű Marlitt legujabb regénye.

A többi hat kötet czimei a jövő félévi előfizetési felhívásban fognak közzététetni, és azok is ép olyan érdekesítő, mint ó irányu művek lesznek.

Azon kívül adok évenként **két nagy körjzi műlapot**, melyek úgy tárgyuk, valamint kivitelükre nézve méltó diszei a magyar hajlékoknak — 20 krajczárért!

A jövő félévi műlap:

„A főthi dal“ eredete

czim alatt azon jelenetet ábrázolja, midőn Vörösmarty halhatatlan költőnk az örökéletű „Fóthi dal“-t először olvasta föl egy vig szüret alkalmával. E műlapot is Szemlér, jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Lapomról nem szólok. A magyar hölgyek **tizenkét év** óta ismerik annak irányát. Tartalmát illetőleg is csak annyit említek föl, hogy egy lyrai költeményre tizenöt aranyos pályadíjt tűztem ki.

Új előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő **huszonkét kötet** könyvet kapnak, szintén kötetenkénti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 30 kron:

„Világ folyása“ Vértessy Ardnoldtól 2 kötet — „Gizella hercegnő“ Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja“ Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár“ Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol“ Marlittól 1 kötet. — **E huszonkét kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőinknek.**

E szerint az új előfizetők harmincznégy kötet válogatott tartalmu regényeket kaphatnak, — egész kis könyvtár — melyeknek bolti ára **harmincznégy frt** — 5 frt 10 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A tizenkét kötet könyvre, melyek a jövő év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **1 frt. 80 kr.**

A huszonkét kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 30 kr.**

A két műlapra végre 20 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni.

Az új előfizetők továbbá következő **tizenegy** műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „Lorántfy Zsuzsanna“, „A királynő honleányi szíve“, „A királynő megkoronáztatása“, „Imre királyfi halála“, „Álmos“, „Zoltán“, „Huszonöt ifjabb írónk arczképesarnoka“, „Rózsakirálynő“, „Leánykérés“, „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől“, „Petőfi halála“ és „Az arató-ünnep“ darabját **40 kron.**

Gyűjtőknek: egy új előfizető után maga mellett: **mind a tizenkét kötet könyvet**; három új előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; öt új előfizető után: **harminczkét kötet könyvet** küldök meg, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

I. SZ.

Jan. 7-kén.
1872.

Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

Egy kis rossz szokásról.

Még a műveltebb osztályokhoz tartozó emberek közt is megvan néha az a szokás, a melyre ezzel az anyák figyelmét felhívni bátorodom, azon okból, mivel ezen szokás, vagyis tulajdonképen szójárás felületesen tekintve nagyon jelentéktelennek tűnik fel, holott pedig hatására és következményeire nézve igen káros a gondjaikra bízott gyermekekre nézve.

Midőn a kis gyermek valami pajkosságot, vagy éppen helytelenséget követ el, az anya vagy apa nem ritkán e szóval szidja ki: „paraszt.“ És hasonlóképen midőn valamely rossz nevelésű gyermek társaságától vissza akarják tartoztatni, nem ritkán azt mondják neki: „Ne barátkozzál össze ezzel a leánynyal, vagy fiuval, mert az egy paraszt!“

Ez az a rossz szokás, a mire olvasóim figyelmét felhívni bátorodom.

A kis gyermek minden alkalommal úgy hallván a „paraszt“ szót, mint minden helytelenség és nevelatlenség foglalatját, önkénytelenül és öntudatlanul azon fogalom vésődik be zsenge szívébe, hogy a paraszt nem is lehet más, mint oly ember, a kiből minden rossz és csunya tulajdon okvetlenül egyesülve van, a ki már születése és foglalkozásánál fogva nem lehet más, mint durva, faragatlan, sőt rossz és utálatra méltó, és ennek folytán egy egész osztály ellen elfogultság és idegenkedés gyökeredzik meg a gyermekszívben; már pedig — legerősebb példa reá a babona — sokszor egy egész élet nem képes kiirtani az olyan fogalmat, a mit a gyermek magába fölvt.

Szó sincs róla, alsóbb néposztályainkban még felette hiányos a nevelés — fájdalom, a felsőbb osztályoké is jó

távol áll még a tökéletestől! — hanem azért a ki csak némileg ismeri a mi alsó néposztályainkat, az bizonynyal egyetért velem abban, hogy nagy igazságtalanság: egész általánosságban olyan megsemmisítő ítéletet mondani ki felettük gyermekeink előtt. Mert miként én, úgy bizonynyal bárki más is talált elég olyan parasztot, a kinek kérges kezét minden becsületes ember megszoríthatja, és kinek daróczfedte kebelében tiszta és nemes szív dobog.

Igaz, nevelés teszen emberré és tudomány növeszt szárnyakat a léleknek, és azért bizonynyal nagyon üdvös, mindig a tisztelet színében tüntetni föl az igazán nevelt és tudományos embereket a gyermekek előtt; és itt talán nem egészen felesleges dolog azon jelenséget is érinteni, hogy nem éppen nagyon ritkák azon esetek, midőn az apa vagy anya csak úgy félvállról beszél fia tanítójával és leánya nevelőjével — fia vagy leánya jelenlétében! Akár tanítót, vagy nevelőnőt se tartson neki ez esetben, úgy sem gyökeredzhetik meg szívében a jó magaviselet érzése és a tanulás iránti vágy, ha ezeknek utmutatói a kellő tiszteletben nem részesülnek; — de térjünk vissza tárgyunkhoz.

A mint tehát mondám, nevelés teszen emberré és a tudomány szárnyakat növeszt a léleknek, de másrészt nem kevésbé igaz az is, hogy nem mindig az az alapos, jó nevelés, melyot a tanítóktól nyer a fiatal szív, s hasonlóképen a tudományt is nem csak a könyvekből meritheti az ember; egy egészséges természetes észszel megáldott és a mellett tiszta erkölcsű anya még ha soha sem járt is iskolába, jól nevelheti gyermekeit, legalább annyiban, hogy bátran lehet őket bár-

mely gyermekhez bocsátani, utálat tárgyává tenni őket pedig — valóságos vétek; és ezen vétek magvát hintik gyermekeik szívébe azok, a kik a „paraszt“ elnevezést olyan meggondolatlanul ejtik ki előttük, hogy az egész osztálytól mint a durvaság és roszaság képviselői és foglalatjától önkénytelenül elfordulnak.

Es ha, a mint hiszem, sikerült meggyőzőnöm az anyákat az érintett szokás alaptalan és helytelen voltáról, talán tovább is mehetnék egy lépést, és azt mondom, hogy nemcsak a „paraszt“-féle, hanem általában minden olyan elnevezéstől óvakodjunk, mely által félszeg kicsinylés és lenézés érzését oltjuk a kisdedek szívébe; a mások iránti kicsinylési érzés a mellett, hogy a legtöbb esetben igazságtalanná tesz és ártatlanokat sujt, azonfelül még az önmaga iránti tulbecslés kártékony érzését is kelti a gyermek szívébe; egyfelől ok nélküli lenézés, másfelől okatlan gőg származik belőle, anélkül, hogy jóformán tudna is róla, úgy oltotta azokat szívébe az apa, vagy az anya, csak az által, hogy midőn kedves gyermekük valami csinyt követett el, azzal ijesztették, hogy: „Majd elvisz a tót“, vagy „a cigány“, vagy „a zsidó“, — mindezen osztályokat tehát öntudatlanul mélyen maga alatt állónak látta kicsi gyermekkorától fogva, és annál fogva önönmagát annyival magasabban állónak képzelte, — minden alapos ok és érdem nélkül, — hogyan is ne váljék az ilyen gyermekből felfuvalkodott, gőgös férfi vagy nő? A gőg és felfuvalkodottság pedig ugyanaz az erkölcsnek, ami az aczél fényének a rozsa: nemcsak a fényt, de magát az aczélt is elpusztítja.

De erről majd máskor, mert jelenleg csak az a czélom, megmutatni, hogy ha gyermekeinket úgy akarjuk nevelni, a mint azt az igazi jó erkölcs kötelességünk teszi, akkor ovakodjunk bármely egész néposztályt ijesztő színben tüntetni föl előtte; még az „ördög“-öt se idézzessük előtte, mert ezzel is csak ártunk neki; hanem egyszerűen csak az által intsük és óvjuk a rossz cselekedetektől, hogy azoknak rossz következményeire tesszük őt figyelmeztetésre. Kellő komolysággal és következetesen alkalmazva, ezzel is teljesen czélt érünk és e mellett megtartjuk a gyermek szívét a maga eredeti szeretetteljes tisztaságában.

Egy anya.

Daloltam én is...

Udvardy Gézától.

Daloltam én is, — alkoték világot,
De üdvöt bele nem teremtheték;
Hideg, sivár, sugártalan világ volt,
Mi földerítse: elborult az ég.
Mégis hívém, hogy minden bánatának
Dalom nem múltó édességet ad....
— Szegény költő! üritsd ki panasz nélkül
A szenvedések méregpoharát!

Daloltam én is, — ám sötét időkben
Magasra vágyó lelkem megtörött,
S csalárd mosolyt hazudtam ajkaimra,
Reménysugárul rabnépek között;
A kétségbesés eltiport hazámért
Dalomban a hit vigaszára vált....
— Szegény költő! üritsd ki panasz nélkül
A szenvedések méregpoharát!

Daloltam én is, — hordtam azt a lánczot,
Mit átkúl vert rám a kegyelmes ég;
Szerettem forrón s boldogtalanul,
Mig nem szeretve boldog leheték.
Szívemre zártam az egész világot,
S az embert, mint testvér karoltam át....
— Szegény költő! üritsd ki panasz nélkül
A szenvedések méregpoharát!

Daloltam én is, — dalnokoddá lettem
Fájdalmaidban édes szeretet!
S gyűlölt, kiért méltónak hittem élni,
Szerettem azt, ki soh' sem szeretett;
Átok helyett imádság zenge szómban,
Áldás gyanánt volt ajkamon a vád....
— Szegény költő! üritsd ki panasz nélkül
A szenvedések méregpoharát!

Daloltam én is, — és a dal jutalma
Egy fájó, vérző, öröklött seb,
Lelkem trónvesztett király, a kinek
Fejéről a korona leesett,
S kinek ajkáról hasztalanul hangzik
Isten és ember ellen már a vád....
— Szegény költő! üritsd ki panasz nélkül
A szenvedések méregpoharát!

Egy üve-g-yöngy-sor.

(Beszély.)

Báró Horváth Miklóstól.

A hatvanas években hazámból külföldre utazva, egy fájó meggyőződés emléket vittem magammal, tudniillik azt, hogy fiatalkori barátaim egyikének pénzviszonyai igen rosza, s könnyelmű pazarlásai következtében ma-holnap tönkre jut.

Nem is volt lehetséges egyebet hinnie, mert a tar lejőn, mint tudjuk, nincs megállapodás, s azon mesebeli koldusok, kik az ablakon kidobott kincseket főlészdvén, az illetőnek nemeslelkűleg ismét visszaadják, igen ritkák.

Sajnáltam a különben derék, jó embert, s kétszeresen fiatal nejét.

Majdnem két évi távollét után hazámba visszatérve, a vasuti kocsin egy reám nézve igen érdekes s meglepő párbeszédnek levék tanuja.

Utitársaim (kétségkívül szenvedélyes mezői gazdák) tüzzel-lélekkel beszélgettek egy közel fekvő birtokról, melynek czélszerűn rendezett gazdaságát, jövedelmező földjeit, s kitünő baromtenyésztését nem győzték eléggé dicsérni.

A kolompoló gulya és kövér birkanyájak csak módjával érdekelnek, de miután utitársaim kifogyhatlanok voltak a magasztalásban, nem állhattam ellen, a birtoktulajdonos neve után tudakozódni.

Nagyobb s kifejezhetlen meglepetésemre fiatalkori barátom nevét omlíték, azt, kinek bukása előrelátható, kétségtelen volt.

Már ekkor hangos nevetésre fakadtam, nem rossz indulatból, isten látja lelkemet, hanem egyszerűen azért: mert mindig amaz emberek közé számítottam magamat, kik legnagyobb csudának tartják, hogy isten a világot semmiből teremtetten.

Es őszintén beismervén a nagy csuda iránti skoptikus

Felém tekintett s láttam, amint összeesett. Ah, tehát az ég süket volt, ő rám gondol, ő szeret engem — engedjete, bocsássatok; — ha összedőlnek is e teplom falai, én magammal viszem, nekem több jogom van hozzá, mint az istennek és e börtönkapuknak!

Felkeltem helyemből s a templom közepére rohantam. Mindenki rám bámolt. Azt hitték, megőrültem. Tovább akartam szaladni, de indulataim s a fölhevülés annyira erőt vett rajtam, hogy megszédülve buktam a hideg kövezetre.

Szobámban ébredtem fel. Három hónapig voltam lekötve ágyamhoz. Mikor felkeltem, akkor elmentem utazni. Beutaztam a félvilágot, de a világ oly szegény: nem tud nyugalmat és fedést adni.

Tizenöt év után jöttem vissza az ősi ház falai közé. Az öreg János még élt és sirva borult a nyakamba. Benignát sohasem láttam; míg én a külföldön kerestem menedéket, addig őt elvitték szárnyai az oszlás levegőjébe, a megsemmisülés párákörébe.

Nyugtalan éjszakáimon hallok szelid hangját. Álmaimban zsoltosmákat énekel s mosolyog rám. Én olvasással töltöm az időt s létezem.

A fák és az ember.

Senestől.

Egy angol író azt mondja: „Az ember szereti a fákat, s megeshetik, a fák is szeretik az embert.” Találókban már valóban nem jellemezhetné volna ama természeti viszonyt, mely az ember s a fák közt létezik. De mélyebb buvárlatra jóformán szükség sincs, s minmagunkból kiindulva is tapasztalhatjuk, mily vonzerőt gyakorolnak reánk a fák lomboságaikkal, tapasztalhatjuk, mint ösztönöz valami köztük járkálni, zöldelő koronájukat szemlélni vagy lombjaik alatt pihenni. — Hűs árny s illatár volna-e csupán ami közéjük vonz? Nem! Jól befüggönyözött szobámban szintoly hűs van s kendődre fecskendezheted Arábia illatait, a nélkül, hogy kielégítést találnál. Létezni kell tehát némi benső ösztönnek, mely oda vonz, hol mint résztvevő barátok körében a pihenés enyhébb, a nyugalom édesebb, hol mintegy néma részvét búvkörében szórakozást s kifogyhatlan érdeket találunk.

Az ember szereti a fákat, jól érzi magát köztük, s a buvárlatra legkevésbé fogékony lélekben is önkénytelenül fölmerül az átmeneti láncolat eszméje az ásványvilágtól a növényéig, s a növénytől fokozatosan tovább, az értelmes lényekig. Az ember szereti a fát, s nem kutatom eredetének rejtélyeit, misztikus benyomások hatása alatt ösztönszerűleg érzi, mintha a fa legjobb barátja volna, gyöngéd ápolására érdemes, s mintegy fogékony és hálás, gondoskodásai iránt.

Valóban, az ember és a fa természeti viszonyról fogva egymásra utalvák. A fa nemcsak türi az emberi kéz ápolását, hanem hálás is érte. A vadonczba oltott csira nemesebb gyümölcsöt terem; az ember lemetszi a rendetlen sarjakat, s a fa mintegy megfijadva, új nedvkeringéssel üdébb életre sorken. Gondos ápolás mellett majdnem biztosan jószülhetünk

neki gyümölcsöt s életet. A csemete, melyet ültetünk, figyelmünk s gondoskodásunk éberlétét kívánja; az ember mulaszt olykor hasznosabbat, de megemlékszik e kedvenceiről.

S mi ösztönöz oly ellenállhatlanul, ha hajlékunktól megváltunk, hogy a fák elmaradozó sudaraira még egyszer visszatérintsünk? s mi ösztönöz, ha hosszas távollét után ismét hazaérkezünk, hogy kertünk fáit lássuk, szemléljük, mintha a család után nyomban ők következnének?

Valahányszor fát ültetünk, mindig a gondoskodás eszméjével tesszük, épugy, mint a hogy a férjnek neje, gyermekei jutna keszéb. A szelid megemlékezés jelvénye, a nyájas otthonn eszméje!

Szereti a fát nemcsak a madár, a csecsemő is kíváncsian pillant fel reá, a gyermek első kapaszkodása őt illeti, az ifju lombjai alatt ábrándozik, oda jár ábrándozni a szerelem, oda vánszorog üdülni a beteg s álmodozni az agg.

A fák s a természet a szívek hű, résztvevő asyliuma. S a dicső természet lombkoronáival nemcsak a lírai hangulatnak kedvez, kárpótlást talál keblén az életunt s a legviharosabb szenvedély, enyhületet a legsajgóbb fájdalom.

A lélek diaetetikája arra tanít, hogy megrögzött szenvedélyek igen nehezen s csak úgy irthatók ki, ha másokkal cseréljük föl, azaz, ha oda törekszünk, hogy más hajlamokat élesztve, szenvedélylyé fokozzuk. — Kisértse meg bárki, ha káros vagy gonosz szenvedélyek rabja, kisértse meg fölcserélni a természet dicső élvezeteivel, járjon az erdőben, haragos zöld berkek közt, s belé fog szeretni, szenvedélyes kertész lesz, s undorral forduland el előbbi káros szenvedélyeitől.

Ismertem egy hetven éves embert, ki csak fák közt érezte magát boldognak. A fák szeretete minden kor költészete, melyet késő vénységünkig szívünkben ápolunk. — Sirunkra fát ültetnek, s beárnyalja hantunkat, midőn már rég elfeledtek az emberek.

A fáknak csak a legdurvább kedélyre nincs hatásuk. Kies erdő magányában ki káromolhatná a teremtet!

A törökök, kik ösztönszerűleg fogékonyok a szép iránt, sirkertjeiket mindenütt fákkal ültetik be s ciprus árnyában kegyelettel emlékeznek halottjaikról.

Xerxes arany ékszerrel ajándékozta meg a lidiai platanust.

A müzülmanoknak paradicsomában virít egy örökzöldelő fa.

A germanok a tölgyek, vagy mint újabb buvárlatok nyomán állítják, a hársfa iránt viseltettek különös előszere-tettel.

A történelemben meg van írva, hogy a magyarok azért hagyták oda madjár-várt, mert nem volt elég fa, hinni akarjuk, hogy nem csupán szükségleteik fedezésére gondoltak, hanem aesthetikai szempontok is ösztönözhatték; de midőn e kedvezőbb magyarázatra hajlunk, lehetetlen keserűre ironiára nem fakadnunk, ha az ősök izlését a nép mostani fapusztító hajlamaival összehasonlítjuk.

Alig van ország, melyben oly kevés kimélettel volna a fák iránt, mint nálunk, és csak árnyatlan utszéleinkre kell egy tekintetet vetnünk, hogy fájdalommal lássuk: mennyire hátra van még nálunk a népnevelés!

Egy hét története.

Január 3-dikán.

Boldog új évet. — Az én önzésem. — A bírói esküvő. — Az egy Isten. — Az én Pista barátom. — Farsangi rózsás kilátások. — Egy jeles anya. — Az apa. — Közlönyi meglepetés. — Komédia a színpalak mögött. — A koszcruok. — A remes phalarx. — Szerdahelyi Kálmán levele. — Liszt Bécsben.

Boldog új évet! Ha nem hallottam volna is annyiszor e jó kívánságot e héten, akkor is az jönne először tollamra, midőn ezt ma kegyetek szolgálatjára újra fölveszem. Készítet e kívánságra szívesen kívül egy kis emberi gyarlóság is. Mert mint minden krónikásnak, nekem is legforróbb ohajtásom, hogy minél több kellemes órát szerezzek olvasóimnak, és hogy ez ohajtásomat kellő süker koronázza, ahhoz egyéb magántulajdonokon kívül a sors kegyelme is mulhatlanul szükséges. Hiába röpiti fel az író az elmésség rajgóit, ha az olvasó lelki láthatárát olyan spleenes ködfátyol borítja, a milyenhez például nekünk fővárosiaknak ismét szerencsénk van e héten. Egészen más, ha az olvasó kedélye fölött a jókedv tavaszi ége boltozódik; az író előtt derült arcok, kedvesen ragyogó szemek lebegnek, látja a piros ajkak rózsás mosolygását, hallja a boldog szívek nevető jókedvét, és a sok öröm láttára az ő lelkéből is csak kellemes és örvendetes képek szállnak ki, azért tehát — az én kedvemért is: boldog új évet! — És most nézzünk szét egy kicsit a világon, hogy mit hozott az új év a sok kívánságon kívül.

Hozott nekünk először is sok új bírót, ügyészt, jegyzőt és több más vezetőjét a bekötött szemű istenasszonynak. A bírák maguk ugyan már karácsoni ajándékok voltak, de az esküvő csak ujév napján ment végbe nálunk, megfelelő ünnepélyességgel és ájtatossággal. Sárkány — ez a pestvárosi törvényszék jeles elnökének neve — vezetése alatt először is a templomba mentek, és miután az igazi bíró istene az igazság, az igazság pedig égen-földön csak egy lehet, igen természetes, hogy valamennyi új bíró, tekintet nélkül különbeni vallásukra, ugyanazon egy templomban adott hálát Istennek, ki azért, hogy reményen felül e diszes polczra emelte, ki meg azért, hogy a sok szakács legalább az ő levesét el nem sózta, én pedig részemről még különös hálaadásra érzem magam indítva Isten után az igazságügyér urnak azért, hogy az új bírák kinevezésénél a kopasz fejek mellett a dus fürtök irányában sem viseltetett különös idegenkedéssel; mert igaz ugyan, hogy az államélet egyik sarkköve a tiszta igazságszolgáltatás, hanem azért az igazságügyi miniszter nagyon félreértette volna hivatását, ha hogy meg talál feledkezni azon körülményről, miszerint az új bíró-áldás közvetlenül a farsang előtt hullott reánk. Mit csinálnánk a farsanggal, ha az a sok ezer ember, a kik e nagy lutriból bírákul huzattak ki, mindholmi deres bajszszal és magas homlokkal szolgáltatnának most igazságot?

Mig így — meg vagyok győződve, hogy ha az ideai farsang nem volna is olyan rövidre szabva a naptárcsinálók által, mégis igen rövidnek fogna látszani, annyira kellemessé fogja azt varázsolni a sok fiatal és szép Themis-papja, az a

sok gyönyörű bál, a melyről ennek folytán szerencsém lesz olvasónőimet tudósítani, s e gyönyörű bálak folytán a szebbnél szebb rózsás, — de ne előzzük meg az idő folyamát — ime inkább egy regényes történet a bírói kinevezések köréből; egy kis regény kevés leleménnyel, és annál több szívet, a mint ez az életben is néha elő szokott fordulni.

Az én Pista barátom egy kedves fiatal ember, szép szőke fejjel délczeg természetén és ábrándos kék szemekkel szép szőke fejében, de a melyeknek kékége hónapok óta nagyon el volt borulva, a mire eddig legkisebb hajlamot sem mutattak, és a beborult szemek mit is jelenthettek volna egyebet, mint azt, hogy az én Pista barátom ismét szerelmes!

Pista barátunk nem is sokat tagadta, csak az ismét kifejezés ellen tiltakozott határozottan, lévén neki szent meggyőződése, hogy nem volt ő még szerelmes soha, csak most először igazán, és pedig mennyire szerencsétlenül!

Azt a fohászt, mely e tiltakozást kísérte, még kottával sem lehetne valóhíven kifejezni, azért inkább meg se kísértjük, hanem csak elmondjuk rövideden, hogy a mi Pista barátunk nagy szomorúságának az volt okozója, hogy a leányka — Oh, milyen egy leány! — kiáltá föl barátunk, — képzeld csak, a levélkében, a mit tőle kaptam, egyetlen egy helyesírási hiba sem volt!

— Ebből kettő világlik ki előttem: az, hogy a kis leány helyesen tud írni, meg az, hogy már irt is! — jegyzém meg én, szokott együgyűségemmel.

— De csak nekem, — igazítá ki barátom, — és ezt is anyja tudtával.

— Ugy! Az már más. Tehát az anya —

— Oh nem! — vágott közbe az én barátom, a mint ez már szokása a szerelmes szíveknek — nem az anya, hanem az apja.

— Hogyan? az apja irta a levelet?

— Eredj a Lipót-mezőbe! — indulatoskodott az én szerelmes barátom, és e rettenetes átok tárta föl előttem egész nagyságában szíve szorongatott boldogságát. Mikor egy szerelmes ember átkozódik — és ezt kérem jól megjegyezni, — akkor már nagyon közel jár a lelke vagy a kiábránduláshoz, vagy a Lipót-mezőhez.

Nem is vesztettem el barátomat szem elől ezen rettenetes átok óta, és rövid időn megtudtam az egészet, és az valóban nagyon szomorú egy szerelmes história volt. A leány gyönyörű szép, egy kis remeke az Istennek, a mint mondani szokták, a mellett olyan kedves, csupa báj és kellem, még korcsolyázni is úgy tud, hogy nem sérti az aesthotikát; és az anya, ritka példánya az anyáknak! a mint megtudta, hogy leányának egy kis szívbaja van a mi Pista barátunkkal, mindig úgy tudta megtenni esti sétáit a városligetben, a Margitszigeten és egyébütt, — mert barátunk világtörténete már a múlt nyáron kezdődött, — hogy véletlenül mindig a mi Pista barátunkkal kellett találkozniuk; és midőn megtudta, hogy ez a dolog az apának nem tetszik, hasonlóképp mindig úgy tudta intézni a dolgot, hogy a „szívtelen pénzes-zacsakó“ ne

kísérje el őket esti sétáikon; mert hát az apa egy szívtelen pénzes-zacskó, egy eleven számoló gép, a ki előtt az emberek, még leányát sem véve ki, csupán csak annyit érnek, a mennyire a hitelintézetekben becsültetnek, az én fiatal barátom pedig e részben vajmi kevés értéket képviselt, mert ő minden jelessége mellett, vagy talán éppen azért, huszonnyolcz éve daczára is csak egy igen szerény állást tudott magának kivívni valamelyik hivatalban, a mi egy családos emberre nézve sem nagyon kellemes állapot, hát meg egy fiatal emberre nézve, a ki még szerelmesnek lenni is tartozik!

Hanem hát jó az Isten, és a szerelmes ifjak iránt azon felül még különös jóindulattal szokott viselkedni; a szerelmes leányokra nézve már nem merem ezt állítani, mindamellett hogy a szerelmes ifjak rendszerint legalább is egy-egy leányba szoktak szerelmesek lenni, de néha egyiknek orvosság, a mi a másiknak méreg — tehát a mi Pista barátunk a múlt héten, karácson másod-napján egyszerre csak berohan hozzám olyan ragyogó kékséggel szerelmes szemében, mintha egyenesen karácsoni ajándokul kapta volna, és első dolga volt, nyakamba borulni és össze-vissza ölelni és csókolni.

En szokott rezignált természetemnél fogva, engedtem végrehajtatni magamon ezt a műveletet, és csak midőn barátom annyira magához tért karjaim közt, hogy egy kicsit elodázott magától, kérdeztem tőle, ha valjon most már boldognak érzi-e magát? Az én fiatal barátom még erre sem tudott felelni, hanem csak kihuzott a belső zsebéből egy ujságot, a „Budapesti Közlöny“ volt, és ennek a karácsonyi száma, és ebben az én fiatal barátom neve volt a bírák sorozatában olvasható.

— Es te nekem arról mit sem szóltál? — kérdém én sértődötten, és már-már vissza akartam követelni tőle az iménti hév ölelést, mint a melyet én egy ilyen begombolódzott baráttól kiállani sehogy sem éreztem magam kötelezve.

Az én Pista barátom azonban nem engedte teljesen megérlelni bennem ez önző gondolatot.

— Hát tudtam én róla valamit? — kiáltá olyan hangon, melyért Ellinger szívesen adna tíz évet is eddigi életéből. — Mikor én is csak tegnap este tudtam meg!

— Hogyan? — kérdém én ámulattal. — Tehát nem is folyamodtál?

— Folyamodtam is, nem is, — kezdé erre barátom, és elbeszélte, hogy az egész annak a bizonyos kis leány anyjának a műve; az folyamodott az igazságügyminiszterhez Pista barátom nevében és följárta a följárándókat és mozgatta a követket, és beszélt a fejekkel, — beszélni pedig úgy tud, mint — mint egy napam asszony — jegyzém meg én. — Még annál is jobban, mint tisztelendő Romeiser, mikor jókedvében van, csak hogy valamivel több hatással, a mint ez ujságból is kiolvasható.

— És az apa? — kérdém én.

— Épen az, hogy az apa! — kiáltá föl újra az én Pista barátom, és olyatén mozdulatot tőn, mintha újra meg akarna ölelni, de a mit én gyöngédeden kikerültem azáltal, hogy mindkét kezemmel a pamlagra nyomtam vissza. — Azt hogy befonta, képzeld csak, az öreg a legjobb ember a világon, egy valóságos házi báránka, és milyen egy apa!

— Csak a tárgynál, bíró uram! — figyelmeztetém én.

— Igen tehát — folytatá barátom — az apa egy báránka, csak egy gyöngéje van.

— A pénz.

— Nem a pénz, hanem a törvényszék; a cholera nem

olyan félelmetes előtte, mint a törvényszék, és most mit tett az a kedves, kedves anya? Kiviszi, hogy pert akasztanak a nyakára, valami osztályos pert valamelyik atyjafiával hasonlatlan pár ezer forint végett, és aztán kiviszi azt is, hogy az öreg engem hivat magához jogügyi tanácsadónak; nos, most már érted?

— Ertem, — hagyám helyben, — a többi a farsangon következik, mert reménylém, hogy most már a leányt is elveszed? — tevém hozzá nevetve.

Ez a kérdés annyira fellázította barátom szerelmes szívét, hogy bucsu nélkül rohant ki a szobából, én pedig elgondolkodtam a világ forgandó változékonyságáról — ki hitte volna, hogy az én szerény és annál fogva keveset mutató Pista barátomból fürtös korában már bíró legyen! Holott pedig egyebek mellett a fürtös fő is megtette a magáét, hogy e dicsőség érje...

Akár az igazságot nézzük, akár a házasságot, egyik sem komédia, hanem azért én mégis egyenesen a nemzeti színházba vezetem olvasóimat, a hol e héten érdekes komédia játszódott le a színpadok mögött; egy kis palota-forradalom, mely azonban még jókor elfojtatott. Az elégedetlenség gyúanyaga már régóta fel volt halmozódva egynéhány régi művész kebelében, a kiknek koszorus fejébe sehogy sem akart férni, hogy a nemzeti színházi igazgató nem úgy járja, mint a hogy ők fújják, és ebben a nagy bűnben leledzett b. Orczy Bódog — a színészek irányában. A méltóságos báró bizony elég hibát követett el igazgatósági ideje alatt, és én valóban nem tartoztam azok közé, a kik ezért bókokat mondtak neki; annál inkább kötelességem kiemelni azon érdemét, hogy ami vétket elkövetett a színház ellen, az egyes egyedül az ő és — kaszinói tanácsadójának rovásán van, holmi színészi kottériáknak semmi befolyást nem engedett a színházi ügyekbe, innen van, hogy az ifjabb és másodrendű tagok valamennyien, sőt az első rendűek közül is néhányan, mint Lendvay, Molnár, Komáromi, Benedek sat. a kik minden jelességük mellett éveken át fájdalmasan érezték a cotteria-uralom súlyát, valóságos jótéménynek tekintik b. Orczy igazgatóságát és az emlékezetes Macsvánszky-botrány alkalmával döntő kifejezést is adtak annak. Az összes sajtó egyhangulag meghuzta a lélekharangot b. Orczy igazgatósága felett, maga a belügyminiszter országra szóló orrot ragasztott az ábrázatjára — és ez általános utolsó ítélet közepette ezen színészek állottak ki, ugyszólván saját becsületükkel takarva be az egész világtól elhagyatottat! Igazán ritka példája a háladatosságnak, annyival inkább, minthogy maguk is beismerték, hogy a Macsvánszky-ügy magában véve ugyan botrányos história volt; de — tevék hozzá — egy balfogás miatt nem szabad megfélemlkezni a tiszta jóakaratról, mely báró Orczy igazgatóságát elődjei felett megkülönbözteti; és különösen nem szabad megfélemlkezni a tiszta részrehajlatlan méltányossági érzetről a színészek irányában, mely minden tettében nyilvánul; aztán — mondák tovább — az a Macsvánszky-dolog a kaszinói tanácsadókra nézve is felnyithatja a báró igazgatói szeméit, a keserű orvosság tehát talán ezen verbajból is ki fogja őt gyógyítani és akkor igazán gyöngye lesz a színházigazgatóknak.

Nem úgy az a néhány régi koszorus, ezek a Macsvánszky-féle botrányt épen alkalmasnak találták arra, hogy báró Orczyt lerázzák a nyakukról; kezdték a gorombaságokkal; báró Orczy azonban jól tudván, hogy a nagy művészeknél nem szokás goromba leveleket váltogatni igazgatójukkal; föl-

élesztett egy régi rendeletet, mely szerint a tagok csak írásban beszélhetnek az igazgatóval. Ezzel tehát felsültek, erre aztán mást próbáltak; a mi nem járja levélben, járja az ujságban, és megjelent egy cikk egy ujságban, csak egyetlen egy cikk, de a mely fölért három hordó petroleummal. A nemzeti színház igazgatójával körülbelül úgy beszélt e cikk, mint a régi dereses világban a rabváltó komiszárus a rajtaveszett lókötővel, és ezen karikásos cikk alatt: Szerdahelyi Kálmán, a nagy koszorus vala aláírva!

Hanem a várt hatás ezuttal sem akart bekövetkezni. A közönség elolvasta a cikket és alatta Szerdahelyi nevét és azután azt gondolta magában, hogy a nemzeti színház ügye a nemzet ügye, majd elvégzi ez a maga bajait az igazgatóval, a színész pedig minél nagyobb művész, annál inkább illik hozzá, hogy szépen megmaradjon az illedelem határai közt és ne zavarja a házi békét holmi személyes patvarkodással; aztán emlékezett vissza erről is, arról is az előbbi igazgatók alatti időkből, aztán a karikás-csapások mellett az a trónpretendensi hang e cikkben, — elég hozzá, Szerdahelyi mérges perpatvarkodásának az az eredménye lön, hogy a közönség határozottan az igazgató pártjára állott, Szerdahelyi Kálmán pedig sokkal praktikusabb gondolkodású művész, semhogy a közvélemény előtt szokott gráciájával meg ne hajolna, annyival inkább, minthogy elbocsátási kérelmét báró Orczy — e vesszőt futtató cikk után is — a legudvariasabban figyelembe nem vette; úgy ért véget a színész-strike, mielőtt még kezdetét vette volna, és most az új szerződések egész csendben magától folynak. Jobb is így; van nekünk hála Istennek ezen kívül is min csivakodunk.

Szólnom kellene meg Liszt legújabb diadaláról, melyet e héten Bécsben aratott, de minthogy úgy is kifogytam már a térből, hagyom azt akkorra, mikor itt honn fogjuk e nagy művet hallani.

— i — r.

Pályázatunk ügyében,

*van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy a pályázati be-
szé-
lyek illetékes megbíráltatása iránt gondoskodunk, és
már a jövő héten közzé fogjuk tenni az e végre fölkért jeles
írók neveit.*

*Volna ugyan még egy közölni való pályabeszélyünk,
de nem akarván a pályázatot az új évbe áttálcázni, kéz-
iratban fogjuk azt átadni a bírálóknak és ily úton fog részt-
venni a versenyben.*

Pesten 1872-diki januárhó 5-kén.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

++ (Auspitz Terézia) férjezett Auspitz Robertné, az idén, valamint tavaly sem felejtkezett meg karácsony estéjén a szegénysorsu gyermekekről, kik nagy számban gyűltek össze a jótévő nő házában, hol is gazdag adományokkal megajándékozta. A megajándékozott gyermekek nagyobb része városi árvák és pedig a józsefvárosi községi tanodákból (öt), az özsze-
utczai tanodából 4 leány és 5 fiu, a stánczió-utczai tanodából 7 leány és 3 fiu, a kálvária-utczai tanodából 2 leány és 2 fiu

látatott el teljesen ruházattal, játék- és írószerekkel, süteménnyel és gyümölcscsel.

++ (A budai ének- és zeneakademia) pénteken, január 5-dikén, esti 7 órakor a buda-vári színházban hangversenyt tartott. Műsorozata ez: Nyitány „Rosamunda“ dalmüből nagy zenekarra, írta Schubert Ferencz. „A mindenhatóság“, dal, magas férfihangra, írta Schubert F., férfikar tenor magánrész- és nagy zenekarra átírta Liszt Ferencz. „Frithjof atyja sirjánál“ hangversenyi jelenet, bariton magánrész, nőkar és nagy zenekarra, írta Bruch Miksa. „A 42-dik zsoltár“, sopran magánrész, vegyes kar és nagy zenekarra, írta Mendelssohn Bartholdi. A hangverseny eredményéről a jövő héten fogunk csak szólhatni.

++ (A „Zur Arbeit“ nevet viselő skót ritusu páholy tisztujtása kedden (december 26-dikán) folyt le. A választások következők: főmester Németh Imre (min. titkár); első felügyelő: Polacsek; második felügyelő: Buzi; titkár: Rózsaágy Antal; szónok: Kanitz Mór. A „Humboldt“ páholyban szerdán (december 27-dikén) volt a tisztujtás; főmester: Medgyaszay; első felügyelő: Keresztes; második felügyelő: Szenvey; titkár: Emey; pénztárnok: Morelli; szónok: Murányi. Kemény Mihály Csabán szabadkőműves páholy alakításán fáradozik. Sztupa György a Ferencz- és Józsefvárosban alakított páholyt a munkásosztály körében. A Szent János rendű szabadkőművesek új helyisége (akácza utca 39-dik szám) fényes berendezéssel már teljesen elkészült, s az ünnepélyes felavatást pár nap múlva fogják megtartani. A szabadkőművesek szellemi munkássága igen korszerű és általános érdekű közemberiségű kérdéseket karolt fel legközelebb is. Többek közt a nőemancipáció, lelenezügy, árva-gyámintézetek, inségből levő özvegyek gyámolítása voltak napirenden, és beható intézkedések tétettek.

++ (Veszteg Borcsa) szakácsné, ki az aldunasoron 10. sz. a. Almágy Sándor orsz. képviselőnél van szolgálatban, e napokban délelőtt kicsibe mult, hogy vakmerőségének áldozatul nem esett. Ugyanis a Dunából egy dézsa vizet meríteni szándékozván, elég vigyázatlan volt a vastag táblájú jégnek egészen szélére menni s a merítés közben a síkos jégen megcsuszván, elveszté az egyensúlyt és a Duna hideg habjai közé esett. A víz gyorsan vitte magával a szerencsétlent, ki bizonyára örökre elvesz, ha szerencsére nincs közelben néhány napszámos, kik jégvágással foglalkoztak. A munkások egyike, Mayerhoffer Mihály kőműves, látván a veszélyt, melyben a nő forog, rögtön minden tétova nélkül a Dunába ugrott és társa Mayer András segélyével sikerült neki a fuldoklót nagy erőfeszítés után szárazra hozni s a bizonyos haláltól megmenteni. A nő nemsokára eszméletre jött s így hihetőleg az ijedés és egy kis — hurut árán megszabadult a nagyobb bajtól.

++ (A hazai zeneszerzőket) a városi vígadó bérlője felhívja pályázatra. Pályázhatni „egy eredeti magyar tánc“, lassu és csárdásra, „egy eredeti koringőre“ és „egy eredeti polkára.“ A pályadíj mind a három táncdarabra nézve egyenlő, vagy is egyenkint 100 frank aranyban. A pályaművek jelígyés levél kíséretében Bartay Edéhez (Sebestyén-tér 5. sz. a. küldendők, ki szakértőkkel egyetértve a bírálást fogja eszközölni. A pályanyertes művek a „Magyarhonban élő zeneművészek segélyegylete“ javára adandó álarczos bálon (február 8-dikán) fognak előadatni Leibold Károly zenekara által. Ekkor fognak felbontatni a jelígyés levelek is és a bál szünórái alatt fognak a pályadíjak kiszolgáltatni.

♦♦ (A városi cseléd-intézetre) mi már hetek előtt felhivtuk a város figyelmét, és a bajok sokasága szépen növekedett az idők folyamában. Cselédszerző intézet volna, de a cselédek nem jutnak ott helyhez, és a helyek nem jutnak cselédekhez. Ki volt adva a rendelet, hogy minden cseléd a fővárosban ennyi és ennyi büntetés terhe alatt újév napjáig mulhatlanul jelentse magát az intézetnél, de miután nem kevesebb mint hatvan ezer cseléd van Pesten, hivatalnok pedig az intézetben mindössze csak három alkalmaztatott a cselédek beírására és elhelyezésére, ezerekre mehet azon cselédek száma, a kik napokig elácsoztak az intézet előtt, a nélkül, hogy csak be is juthattak volna a beírási helyiségbe, azután — a mint mi azt előre mondtuk — elmentek, és maig is beíratlanok, az asszonyok pedig kénytelenek továbbra is „czubringerné“-től elfogadni a cselédek, mert ha az intézethez fordul, elvárhat hetekig, természetesen cseléd nélkül, míg a sor reá kerül. Olyan szépen virítanak tehát a dolgok ez intézet körül, hogy alig nyitották meg, a közönség máris elvesztette hozzá bizalmát.

♦♦ (Thaisz főkapitány.) A mult héten nagy izgatottságot keltett fővárosunkban az a hír, hogy Thaisz főkapitány ur Simonyi Ernő országgyűlési képviselőt, a miért az országgyűlésen nem nagy tisztelettel nyilatkozott főkapitányi viselt dolgairól, — párbajra hívta volna ki. Senki sem akarta elhinni, hogy a főváros főkapitánya, a törvényes rend oszlopa s őre képes volna annyira kívül helyezni magát az összes polgárosodás által szentesített azon két törvényen, mely szerint a képviselő csak az országgyűlésnek felelős szavaiért, és a párbaj a sőtét barbarkor egyik aljas maradványa. Pedig a hír, mint mondják, alapos volt, Thaisz főkapitány ur csakugyan kihivta Simonyi Ernőt, hanem Simonyi Ernőben megvolt az az erkölcsi bátorság, — mert nagyobb bátorság: szembe szállni az uralkodó barbársággal, mint a pisztoly szája elé állani — és nem fogadta el a kihívást. Igen helyesen jegyzi meg az „Ellenőr“, hogy a szabad Angolországban ilyen főkapitányt nem hogy továbbra is meghagynának hivatalában, de szigorúan meg is büntetnék.

♦♦ (A pestvárosi képviselőgyűlésen) mult szerdán szóba hozták, hogy a „város atyái“ közül egy szerencsejáték-barlangot tart, mire a főkapitány ur azon fölvilágosítással szolgált, hogy igen is, van a Dorottya-utczában olyasmi helyiség, személyesen is megjelent ott, hanem akkor nagyon kicsiben folyt a szerencse-játék. És ezen fölvilágosításon aztán a „város atyái“ szépen megnyugodtak; mert hát az, hogy talán éppen akkor játsztak ott kicsiben, míg máskor nagyban folyt ott a fosztogatás, arról ugyan szélteben beszélnek a városban; hanem azzal úgy látszik, már nem törődnek a „város atyái.“

♦♦ (Jótekonyságok) Fehérmegye Nagy-Hantos községében Zichy Pál gróf és neje gróf Korniss Anna a község lakói részére egy dusan felszerelt karácsonyfát állítottak fel, és az aggok és szegények, valamint az iskolás gyermekek közt több mint 1300 frt értékű ajándékot, leginkább ruhaneműt osztottak szét. — Jelinek Mór a mult év Sylvesterestéjén bankettet rendezett a közuti vasut tisztviselői számára, mely alkalommal mintegy 200 frt gyűlt össze. — Zichy Antal, a budapesti tankerület tanfelügyelője valamennyi budapesti iskolaszéknek 100—100, összesen 860 frtnyi összeget adományozott az iskolaalap javára. — Latinovits Eliász ur, kit Budán jótekonyságánál fogva általánosan ismernek, szűkölködő szegények között leendő szétosztás végett 100 ftot adott át az ottani városi kapitányságnak. — Walser pesti ha-

rangöntő a Hermina kápolna melletti kültelki népiskola számára egy csinos harangot ajándékozott. — Az Athenaeum könyvkiadó társulat mult heti választmányi ülésében a Petőfi és Eötvös szoborra egyenkint 200 frtot szavazott meg.

♦♦ (Rózsás napló.) Karácsony első napja reggelén jegyezte el Siklósi Szabó Lajos, györmegyei földbirtokos, Komárommegye egyik szépségét: Bonyhádi Perczel Antonia kisasszonyt, melyet fényes lakoma követett a kömlödi Sárközy-kastélyban. — Viola Imre Pestvárosi aljegyző e napokban vezeti oltárhoz Hauszner Szidonia kisasszony, Hontmegye egyik bájos hölgyét.

♦♦ (Vegyes hírek.) Karácsonykor Csikban, mint Borszék mellől Gyergyó-Ditróból írják, 22 foknyi volt a hideg. Sok madár megfagyva hullott alá, az élők megremegettek. — A budapesti nőiparegylet alapszabályai leérkeztek a belügyminisztériumtól s az egyletmult kedden tartott bizottmányi ülése megtévé a kívánt alakú változtatásokat s egy bizottságot küldött ki annak újból felterjesztésére. Reményleni lehet, hogy az egylet több mint félévi szünetelése után már a jövő hóban ismét megkezdí működését. — A nemzeti színházról folyó év april havában megválnak az operától: Neszedá Anna k. a. és Bogyó Alajos; a drámától: Némethy Irma k. a. és Temesváry Lajos. Ordryról is azt halljuk, hogy távozni készül. Molnár-Kocsikovszky Borcsa asszony, valamint Kassai-Jászi Mari asszonyt Kolozsvár eddigi kedvence s szép tehetségű fiatal színésznő ellenben, jövő ápriltól kezdve a nemzeti színházhoz szerződtek. — A nemzeti színház ifjabb tagjai, számra nézve 14-dikén, Paulit, mint buzgó rendezőt, kinek utbaigazitásainak sok hasznát veszik, hálájuk kifejezésül újév napján ezüst tintatartóval lepték meg. — Szász Károly „Herodes“-e, a jeles költő legjobb tragoediája a tél folytában ujra fog színre hozatni, és miután a szerző az utósó felolvasást egészen átdolgozta, bizonynyal köztetsést is fog aratni. — Gounod „Romeo és Julia“ című operája pedig már e hó 16-dikán fog színre kerülni, ha csak közbe nem jó valami. A czimszerepeket Pauliné asszony és Hajós urak fogják benne énekelni. — Pauliné asszony még nem irta alá az új szerződést a nemzeti színháznál. Nem azon mulik, hogy tizenhatezer forintot kér évenként, hanem azon, hogy őt, az igazgató pedig csak három évre akar szerződést kötni. — A nemzeti színház birálóbizottmánya Rákosi Jenő „Szinre szint“ című vigjátékát előadásra ajánlotta. „Aesopus“ tehát hihetöleg, testvért kapott e müben. — Vitkovics Mihály, a kedélyes magyar költő jeltelen sirban nyugszik a pesti görög-kath. temetőben, és ha a kegyelet emlékről nem gondoskodik, a jövő nemzedék nem fogja e sirt megtalálhatni. — A cseléd-képző egylet hálás köszönetét nyilvánítja azon művészeknek, a kik a mult hó 26-dikán általa rendezett hangversenyben emberbaráti cél iránti tekintetből díj nélkül közremüködni sziveskedtek. — A hajósok bálja e hó 27-dikén lesz és az idén is nagyszerű készületeket tesznek e vigalom érdekesítésére. A bálanyai tisztet gróf Karácsonyi Giudóné fogadta el. — A „Budapesti szemle“ rövid időn ujra meg fog indulni, és pedig az akadémia pártfogása folytán és felügyelete mellett. Főszerkesztöül Gyulai Pál hozatott indítványba az e végre kiküldött akadémiai bizottság által, kiadoul pedig már régebben ajándékozott Ráth Mór, derék könyvárosunk.

Nemzeti színház.

Deczember 31-dikén: „A strike”, Szigligeti és Balázs színműve. — Január 1-sején: „A haza”, Sardon szomorujátéka. — Január 2-dikán: „Hunyady László”, Erkel operája. — Január 3-dikán: „A szökő év”, angol vigjáték. — Január 4-dikén: „Zampa”, Herold operája. — Január 5-dikén: „Macbeth” Schakespeare szomorujátéka, Jókainé fölléptetül.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: asztalterítő sarkába való himzés rajza, egyszerű posztón berlini pamuttal himzendő.

A 2-dik szám: egyszerű ívek fehérneműekre.

A 3-dik szám: N és M betűk zsebkendőkre.

A 4-dik szám: K betű fehérneműre.

Az 5-dik szám: dolgozó kosárka aljára, tálczára sat. való rajz, vörös vagy kék posztón himzendő többféle vastag selyemszállal.

A 6-dik szám: munkakosárkák, etágerek díszítésére használható ívek himzet rajza, posztóra vagy ripsre dolgozandó berlini pamuttal vagy erős selyemmel.

A 7-dik szám: falinaptár körüli himzés rajza, melyet akár bársonyon, akár pedig ripsen vagy bőrön lehet dolgozni színes selyem és arany szálakkal. A közepére a naptár jó, könyvkötő által ügyesen beleillesztve, valamint köröskörül is illően befoglalva.

A 8-dik szám: Z betű

A 9-dik szám: N és O betű.

A 10-dik szám: A és C betű nagy alakban abroszok vagy terítőkre alkalmazható.

A 11-dik szám: N és N betű kétféle himzésben.

A 12-dik szám: tálczára való himzés rajza, posztóra himzendő selyemmel vagy berlini pamuttal

A 13-dik szám: P és A betűk.

A 14-dik szám: W betű.

A 15-dik szám: himzett kendő sarkába való rajz, a cashmir színével egyforma selyemmel dolgozandó.

A 16-dik szám: J betű.

A 17-dik szám: P és B betű cifrázattal.

A 18-dik szám: N betű.

A 19-dik szám: P betű.

A 20-dik szám: O betű.

A 21-dik szám: egy kis felálló gallérka sarkába való himzés rajza.

A 22-dik szám: R betű.

A 23-dik szám: S betű.

A 24-dik szám: zsinórzási minta köpenyekre, kendők sarkába sat.

A 25-dik szám: Luiza név virágfüzér felett, finom francia himzés.

A 26-dik szám: zsinórzási minta asztalterítőre, bölcse takaróra, könnyű posztóra varrandó fel.

A 27-dik szám: M-J és K betűk.

A 28-dik szám: V betű. És végre

A 29-dik szám: gyermekruhák, kendők cifrázására való himzés rajza, keskeny zsinórokkal kivarrandó vagy sodrozott selyemmel himzendő.

Számrejtvény.

Pázmándi Jeremiás Iréntől.

1. 2. 3. 4. Magyar ruha, ritka már ma,
15. 4. 12. 3. 4. 1. 4. 12. 3. 4. Haszontalan üres láрма.
1. 11. 12. 4. 8. Féreg érzékeny szivekben,
13. 14. 6. 10. Csinos város Vasmegyében.
12. 11. 3. Vizben terem, tetőt fedez,
10. 16. 12. 3. 4. Nőnév, kérdés, tetszik-e ez?

5. 11. 10. Igy pedig férfit neveznek,
10. 4. 8. Véle kis terheket mérnek;
10. 2. 3. Hasznos bázi állat, madár,
7. 11. 12. 8. 4. Megy ugyan de nehezen jár.
8. 11. 12. 13. 14. Ifjak kedves mulatsága,
10. 11. 12. 13. 14. Kit megköt, nincs szabadsága.
5. 9. 10. 9. 7. Pestmegyében keresd, megvan,
5. 4. 5. Tanít szolgál a templomban.
13. 14. 9. 15. 4. Ágynemű ez, szép, ha tisztá,
7. 9. 5. Hangszer, ki jól fújja, ritka.
3. 4. 13. 14. Emberi szív rossz jelleme
10. 9. 7. 14. 8. Hasznos táplálékunk neme.
7. 14. 9. 12. 15. 11. 14. Ez műzsaáknak szentelt templom,
8. 6. 7. 8. Bár könnyű is: valamit nyom.
9. 12. Ilyen sok van, a testünkben,
7. 4. 7. Erős a madárseregben.
1—17. Emberi kezek remeke
Fővárosunk méltó éke.

Megfejtési határidő: februárhó 4-ke.

A f. évi 50-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Tisza Kálmán” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldte be:

Fiedler Ottilia, Zigury Honória, Báthory Zsigray Istvánné, Gyura Janka, Lazur Lajos Anna, Marossy Hermin és Etelka, Brocken Kovács Emma, Szmodics Gizella, Szepessy Szilágyi Lidia, Tóth Emilia, Moesz Marossy Emilia, Merza Mária, Vitéz Mariska, Nagy Krisztina, Gersics Mari és Róza, Horváth Paula, Szepessy Irma, Radványi Lóra, Mészáros Emma, Tatarek Ida és Hermin, Ujváry Anna, Szőnyi Ferenczné, Kalla Mihályné, Benedikovics Róza, Horváth Aloisia, Pásztelyi Danielovich Emilia, Jászko-vich Velyáczky Anna, Mannó Kálmánné, Hevera Mária, Szalgháry Mariska, Csikány Julianna, Orbán Paulin, Kiss Antónia, Simli Szabó Rozália, Simli Katinka, Szedlák Sarolta, Bocsor Apollónia, Bodnár Anna, Zay Sós Ilon, Kalós Erzs, Horthy Clemencz, Dubányi Róza, Szalgháry Józsefné, Mezey Mártonné Irma, Mátyás Berta, Hlavács Kálmánné, Boros Nina, Ilniczky Julia, Bazilides Mindszenti Matild, Ratkovszky Mari és Vilma, Oslányi Mari, Petrenko Berta, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Zloczky Anna, Pethő Antalnó, Gombos Mária, Füzesy Irma, Kosztyik Berta, Galaczi Gizella, Dzsinih Pencz Mária, Gabsovits Klementina, Egerváry Tuboly Emilia.

A f. évi 49-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Bazilides Mindszenti Matild, Ratkovszky Mari és Vilma, Pethő Antalnó, Tucsiny Irma, Oswald Ida.

Tartalom.

Egy kis rossz szokásról. — Daloltam én is... Udvardy Gézáttól. — Egy üveg gyöngy-sor. (Beszély.) Bárá Horváth Miklóstól. — Kórágymellett. Főkey Aladártól. — Benigna, Endrődi Sándortól. — A fák és az ember. Senestől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különléle. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

2. SZ.
Jan. 14-kén.
1872.

Havonkénti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrázokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

A művészetről.

Imrefi Jánostól.

Vannak emberek, kik ugyszólván születnek a szerencsétlenségre. Ezek között találjuk leginkább a nagy szellemeket, kik az emberiség iránti szeretetből s saját hivatásuknál fogva elhagyják a mindennapiság zsibbasztó légkörét s föl-emelkednek azon színvonalra, hol a szép, a magasztos országa van; kik betörnek a természet szent csarnokába, mely minden nagyszerűnek forrása, s leszállnak az élet iszapjába, felhozva nekünk onnan a kincseket, mint a buvár a tenger drága gyöngyeit.

Minden szépnek tanára a természet.

Jutott volna-e az embernek valaha eszébe dalolni, ha a madár énekét nem hallotta volna? ültetnénk-e kertjeinkbe virágokat, ha nem látnók, hogy a természet halmot, mezőt virágokkal ékosít föl? fogott volna-e valaha az ember ecsetet kezébe, ha a legszebb vidék, a legkisebb tárgy hű képmását a víz tükrében nem látta volna?

Valóban nem.

Minden művészet a természettől jó, s így minden művész a természet apostola.

Csakhogy ez apostolkodásnak vannak legtöbb martirjai. A légkör, hol ők járnak, tele van gyönyörrel; de ők csak arra vannak hivatva, hogy a gyönyört lehozzák a magasból azoknak, kik nem bírnak odáig emelkedni.

Ők lehozzák a rózsát, s a tövis nekik marad koszorúnak.

A művész megelőzi az időt, elhagyja a tért s hol még semmi sincs, ott terem egy világot, nem magának, hanem

embertársainak. Neki e világ csak annyi élvet ad, mint az építésznek a palota, melyben gyönyörködik ugyan, mert az ő műve, de melyet másnak épített, míg ő csak szerény kis kunyhóban lakik.

S mert a nagy szellemek elhagyják a tért s időt, melyben mint emberek élnek rendesen ott teremtik meg világukat, hol az a nagy távolság miatt nem látszik egyébként ködbe burkolt chaosznál. Innen van, hogy a kor ritkán érti meg a maga nagy embereit s így nem is jutalmazhatja meg azokat soha; mert midőn műveikhez oly közelségbe jön, hogy azokat teljes nagyságukban felfoghatja, teremőjük iránt legfőlebb annyit tehet, hogy elhagyott sirját megjelöli egy darab hideg — követ.

Nagy szellemekkel ritkán jár karöltve a szerencse; talán azért, mert ismeri felsőbbségüket; mert tudja, hogy az csak a gyarló testnek adhat élvet, csak ennek lehet imádott bálványa, a független teremő léleknek soha. A szabad szellem, melynek szárnyai nem ismernek határt, nem keresi a szerencse országát, hová hitvány féregként csak a porban csuszva lehet bejutni. A művész szívesen elfogadja cserébe egy mulandó rövid élet minden szenvedéseit, nyomorát azon szent célért, mit hivatása tüzött ki elébe s mely neki halhatatlanságot biztosít.

A mi a légnek a vihar, az a művésznak a nyomor, mely nem hagyja őt a jólét, a semmittevés kábító posványába merülni, hanem folyton tisztítja körülö a látkört, melyre legfőbb

szüksége van; akadályokat gördít elébe, hogy a küzdés által erősbbe tegye.

S ez egy részt jól van így; mert milesz a folyamból, ha utjában nem akadályozza semmi? Zajtalanul lefutja pályáját, mely a természettől rá volt mérve, anélkül, hogy a partján nyíló virágok szomját csak egyszer is megenyhítette volna; de ha folyása közben gátakra lel, kiárad, megáztatva hűs vízzel a tikkadt tar mezőt s hol azelőtt egy fűszál sem birt el-tengődni, ott a legszebb, legbujább tenyészlet támad.

Emberismeret és tiszta világnézet nélkül művész senki sem lehet s e kettőhez leggyakrabban csakis a nyomor kapuján át lehet bejutni. A ki nagy akar lenni, annak — le kell bocsátkozni a porba. A legmagasabb tölgy gyökerei a földben vannak, mely nélkül paraj sem lehetett volna belőle.

Hivatott lelkek az életben mindig szerencsétlenek, vágyaik soha sem teljesülnek; mert a mit mint emberek elérhetnének, az kevés a művésznek, s a mit a művész ohajt, azt az ember nem érheti el. Az ő életük egy szép álom, melyből rendszeren akkor ébrednek föl, midőn a boldogság poharát ajkukhoz emelik.

Az ő géniusa nem pacsirta, mely a föld színéről néhány ölnyire felemelkedve elzengi dalát s aztán leszáll az árnyas bokor tövébe, a kicsiny fészekbe, kedves övéihez; az ő géniusa merész sas, mely áttör a felhők csoportjain s ott kalandoz fenn a csillagok között, s ha lebocsátkozik is a földre, tekintete ott tévedez a magasban, szemeivel akkor is merőn néz az égő napba. A szabad lélek nem lehet csöndes tó, mely megelégszik azzal, ha a partján nyíló virágok közül valamelyik a szellőtől érintve beléhajol; a művész lelke hegyi patak, mely medrében szilajon rohan s alig izelte meg egy virág csókját, már a másikhöz fut, mert annak a csókja talán még édesebb, még illatosabb, s így rohan egyik helyről a másikra, mindig szomjasabbá válva, a vágytól mindig jobban üzetve, míg végre belehal a tengerbe anélkül, hogy boldog lett volna; mert a hol vágy van, ott nem lehet megelégedés és a hol megelégedés nincs, ott nem lehet boldogság.

A művész szeret végtelenül, de az ő szerelme nem lámpafény, mely egy szobát megvilágít; az ő szerelme nap, mely nem fér egy kicsiny szobába, mert egy egész világnak meleget és fényt adhat! Ő a nőben nem a nőt, nem az egyént szereti, hanem a szépet, a tökélyt, mely művészetének kiindulási pontja és végcélja — s ennek következtében szeret és csodál minden nőt, kiből ezt feltalálta. Innen van aztán, hogy ő soha sem, vagy csak igen ritkán vágyik a szűk családi körbe; innen van, hogy mint ember tökéletesen nyugodt s boldog soha sem lehet.

Egész élete folytonos küzdelem.

De így van ez a természetben is. Az erdő legmagasabb fája leginkább van kitéve az elemek dühének. Ő küzd a viharokkal akkor, midőn tövében a galagonya-bokrot alig érinti meg a vihar egy kihullott szárnytolla, egy gyöngye szellő. Ő fogja fel a villámokat, de őt érinti a kelő nap sugarainak első csókja; ő fogja fel az éltető üde harmatot; ő szívja a legszabadabb leget.

A művésznek is megvan a maga jutalma, s ez az öntudat. Tudni azt, hogy azon kevesek közé tartozik, kik az emberiség milliói közül egyedül vannak hivatva arra, hogy belépjenek ama szent csarnokba, melynek ajtaja csak avatottak előtt tárul fel; kik ha kimennek a szabad természetbe, az ihletés tüzeiben megtisztult lelkük megérti a madár énekét, a virág beszédét, lombok suttogását, a habcsörgést, felhőmo-

rajt és az orkán bömbölését; melyek mindenkében az öserő, az isten nyilatkozik. Tudni azt, hogy a hely, mit a véletlen mint embernek a társadalomban kijelölt, holta után nem marad üresen, mert helyén műveiben egy világ fog emelkedni, mely századok múlva is magasan hirdetendi nevét a késő maradéknak. Ez az a szárny, melylyel a művész a legmagasabb régiókba emelkedik; ez az édes álom, mely elfeledteti vele a legkeserűbb valót, s ez az a bűvös erő, mely a kétségbeesés óráiban kiüti kezéből a gyilkot s mindannyiszor átnyújtja a törekvés zászlaját, melyre lángbetűkkel vannak e szavak felírva:

„Fényes pályához sötét ut vezet!”

—*—

K é s ő !

Prém Józseftől.

I.

te bús vagy, hogyha dalra kelve
Ujjongok, mint vidám gyerek,
A rózsát széttéped remegve —
És haragosan elveted.

Szemed' egy percze elborítja
A rejtett könyvek fátyola,
Elhalaványul ajkad pirja,
S egy percze megfagy mosolya!

Ah! mennyi vágyat, — mennyi vádat,
Mily mély bűt, mennyi haragot
Kiált a magas ég urának
Szótlán, boszús mozdulaton!

Lényeden egy szép rege fénylik,
Oly régi, rövid, szomorú:
— A virágokat mind letépik,
A himpor elszáll, s elenyészik
A menyasszonyi koszorú!...

II.

En nem vádollar. Nyomorunkat
Magam okoztam egyedül,
Mert szívem, — feledvén a multat, —
Ismét szeret, ismét hevül.

Széttörte már hitem naszádját
A szenvedés, a zord vihar;
S a kincs, mely örökségül vár rád:
Lelkem — las anikint már kihál...

Bár elveszett vón' minden izem
A nagy hajótörés alatt!
S süllyedt vón' el a tenger-színebe,
Mi jobb részemből fönmaradt!

És ne késztetne lelkem álma,
Hogy utat jelző csillagom
Most is kövessem megzálálva,
Mig széttör hitem deszkaszála
Egy kopár szírtan: a valón!...

—*—

Egy üveg-gyöngysor.

(Beszély.)

Báró Horváth Miklóstól.

(Vége.)

— Adél, — mondám szorongatott kebellemmel, — könnyelmű viseletemnyájás szerelmedre nem méltó, gondatlan pazarlásaim, a játék megingatták vagyoni állásunkat, koldusokká lettünk! E szavakra éles, majdnem szivrepesztő sikoltás hangzott ajkairól.

Aztán áradó könnyeit letörülve, nyájasan rebegő hangon mondá:

— Isten megáldott azzal, mi a hitvesi kebel legédesebb örömét képezi: anya vagyok!...

Kezem kezében reszketett s könnyeink árja folyt.

Hogy mit rejtett e percz magában, ki fejezhetné ki?

Üdv s pokoli gyötrelmem egymással viaskodtak, a szív kamráiban mintha két, szemközt áramló folyam csattant volna föl, az egyik áramlat enyhe, meleg, a más fagyos hullámként dermesztő.

A férj kedélyes boldogságát élvezte, az atya gyermeke jövőjén aggódott, e kietlen, borus jövőn, mely osztályrésze leend.

Az anya, oh az anya tűnődve, nyugtalan szárnyakon körülrepdesé mint galamb a láthatárt, hogy kisededének puha, meleg fészekről gondoskodjék!... Csak ő nem volt tétlen, csak ő könyörögte a lehetetlent, a csudát s karjaimból kibontakozva, e rejtélyes szavakat rebegé: Ha nagyon boldognak s egyszersmind szerencsétlennnek érzened magad...

Szemeim aggódva pillantottak Adélre, de az gyors mozdulattal elhagyta volt a szobát.

Nem tudtam, kövessem-e, vagy megvárjam, míg magához tér zavarodottságából.

Néhány percznyi aggasztó távollét után nűm belépett egy üzérrel.

Adél egy kis ó divatu szekrénykét tartott kezében, melyből kivévén három sor gyöngyöt, az üzérnek megvétel végett fölajánlá.

Az üzér meglepetve forgatta kezei közt a gyöngyöket, aztán határozottan mondá:

— A gyöngyöket nem, hanem a brilliantos csattot megveszem.

— Magában nem adom, — felelt Adél, — csak a három sor viaszgyönggyel együtt bocsáthatom áruba.

— A viaszgyönggyökkel együtt! — mond az üzér mosolyogva, — fájdalom, hogy hasonló gyöngyöket nem gyárthattunk, e hármassal pompás, királyi értéke legalább is 30,000 forint, a mennyivel ez idő szerint nem rendelkezhetem.

— Elbocsátásom folyamából, — jegyzé meg Andor, — kétség kívül megfejtetted a rejtély titkát s fölfogtad a legjobb anya intézkedése célját is, ki előre sejtve a bekövetkezendő borus napokat, sziveinknek keserűséggel vegyült örömnapijára tartotta fenn a mentő segélyt, midőn a nő anyai érzetében gondoskodó szeretettel mindent megkísért, mindenre kész, midőn aggodalmas tűnődésében babonás hittal ragaszkodik a lehetetlenhez s még a csodát sem zárja ki az eshetőségek sorából.

— Oh igen, anyám tudta, hogy Adél nem felejtkezik el az „amuletról“ és előre sejtette, hogy akkor folyamodik a talizmánhoz, midőn boldognak s egyszersmind szerencsétlennnek érzendi magát.

— Mindezek után, reményem, érteni fogod, miként válhatik a legroszabb gazdából is jó gazda, — jegyzé meg önelégültséggel Andor; — a 20,000 tallért szent hagyománynak tekintém, melyen birtokot vásárolván, fiam jövőjét biztosítam, a gulya kolompoló harangjai tulajdonosként tehát őt üdvözlík.

S a legendának legszebb része is teljesedésbe ment: a viasz ismét mézzé változott!!!

Csalódások után.

Déry L. Gyulától.

h mi szép a napnak fénysugára
Szép tavaszkor a pacsirta dal,
Szűn az orkán altató szavára
S felmosoly a rét virágival.
Lágy szellőcske a mezőre rebben
Elvonúltan enyhádó berekben,
Hallva hívó szózatát,
Balzsam-illat szárnyal át a légen,
S látom távol kéklő messzeségen
Délibábnak rengő áltavát.

Szép tavasz! te eltűnt boldogságom
Híven visszatükröző varázs,
Távozz, mint a röpke hajnalálom,
Távozz el, nehogy könnyezve láss!
Csalfa délibábod habjaképen
Minden tűnő fény e földi létben
Boldogságunk viszsugár,
Lágy zephired játszi rebbenése
Szép leánynak hűség esküvése,
Hű barátság...? színlelt érzetár.

Szép tavasz, te eltűnt boldogságom
Híven visszatükröző varázs,
Távozz, mint a röpke hajnalálom,
Távozz el, nehogy könnyezve láss!
Rétvirány hol déli bábok állnak
Vig danája a dalló madárnak
Pusztá szűmből rég kihalt.
Üdvözöllek hervadó természet!
Üdvözöllek s a dúló enyészet
Szelleméhez lelkem fölsobajt...

Üdvözöllek hervadó természet,
Szár az ágon eltiport fűzér!
Zöld ligetben, hol virág tenyészett,
Orkán dúl... majd megdermed az ér.
Lelkem néma hervadásod képe,
Tél nyarának nyomdokába lépe
S virágit letépte mind...
Hűtlen lány, oh légyen Isten véled,
Elfeleltél,.... mit ér így az élet...?
Jöjj természet... égbe, Isten int.

Nőiszivek.

Silberstein beszélye.

Fordította: Kiss Elek.

I.

Egy alacsony, külvárosi szobácskában vagyunk. Jer olvasó, lépj be. Nincs szükség bejelentésre, várakozásra az előszobában, nincs szükség leereszkedésre, vagy kézzel fog-

ható nyájaskodásra a komornyik irányában. Jer, jer, hisz a szegénység tanyáján vagyunk!

De csöndesen lép be, igen csöndesen; hisz még csak most kezd virradni, és azon szemeknek, melyek itt az álomban lehunyva vannak, talán nagyobb szükségük van a nyugalomra, mint valamennyi bankár, börze- és államférfi szemének Berlin „Linden“-jein, Bécs „Kohlmarkt“-ján, London „Westend“-jén s Páris „Boulevard“-jain.

E szemek talán virrasztottak valamely fáradságos, roszul jutalmazó munkán, és a rövid szendert talán a kérlelhetlen munka-órák száma háborgatja!

„Hagyjátok pihenni a holtakat!“ — ez hangzik minden utcán, minden házban, ezt olvassuk millió áhitatos könyvben, ezernyi vers, számtalan emlékoszlop veti szemünkre ez intést; hanem: „hagyjátok pihenni az élőket!“ — hol, mikor, s hányszor hallotta ezt valaki?

De míg itt az álom csöndje uralkodik, nézzünk körül jobban, hol vagyunk?

A szegénységnek jellemző ismérvei vannak. Ha egy gazdagnak palotájába lépsz, nem ismered meg a hajlékról a tulajdonos tulajdonságait. E csillogó hüvely alatt, e kiválogatott fényűzés között, mely sokfélesége dacára is egyformaságot mutat, oly szív doboghat, mely az égre lehet érdemes, de doboghat olyan is, mely képes lenne a pokolbani hitet fölélesztetni bennünk. A gazdagnak hajléka nem egyéb, mint a pénz, különféle változatokban. Ellenben a szegénynek hajléka egyszerűen az ő szíve: félreismerhetlen ut az ő lelkehez.

Hanyagul elhelyezett butor és ruhadarabok; hiánya, vagy is inkább jelenléte ama díszleteknek, melyek becsülküliek ugyan, de a szívre nézve mégis megbecsülhetlenek; ereklyék, romjai vagy maradványai az egykori büszke élet-sajjának, — mindezek valjon nem beszélnek-e elég érthetően, a nélkül, hogy részletesen el kellene mondanunk, a mit ezek a nélkül is elég világosan is érthetően kifejeznek?

Tehát egy kicsiny, takaros, szorgalmasan tisztított, a szegénységnek egy majdnem gyermekdeden fölcicsomázott szívében, — akarjuk mondani: szobájában vagyunk. A tisztára meszelt falakon itt-ott képecskék függnek, melyeket nem rendszeres kiválasztás, hanem pusztán valamely kedvező véletlen gyűjtött itt össze; egy híres festménynek kicsinyített nyomata, valamelyik nyilvános pályán levő híres egyén arczképe, egy város látképe! De mindegyik egyenlő szorgalommal ápolva, mindegyik egy kis szalaggal, s egy kis csinált virággal földszitve.

Két ágy, tiszta, de nem dunyhapelyhekkal töltött párnákkal; fej és lábtámlánya szánakozólag tekint le a vékony, összezsugorodott tartalomra, mely közöttük van. A keskeny, alacsony ablak most bocsátja be a nap első sugarait, s reá veti azokat az egyik ágy takarójára, mely üresen áll; majd azután elterülnek azok a fehérre surolt padlón, s a padló felett egy kis ferde négyszögű szőnyegen. Egy varróasztal áll az ablakmélyedésben, melynek vánkosáról egy darab fehér vászon függ alá. A finom, csillogó tűk női kéz jelenlétéről tanuszkodnak.

De hát hol van a tulajdonosnő? Ama nő-e az, ki ott alszik a másik ágyban? Vagy talán távol van? Mert az egyik ágy üres!

Távol és mégis jelen. Jöjj olvasó, nézzünk ki az egészen be nem tett ajtó nyílásán. A homályos konyhában egy árnyék mozog csendben idestova, könnyedén, csöndesen, majdnem egészen zajtalanul, mint a Hades egy árnya.

Egy gyöngye zörej, mintha tálcák zöreje volna, hallható. Az ajtónyílás lassan tágul, s belép egy kedves, szőke fürtös fejecske. — A szende ivezetű homlok koronájáról a halántékokon lesimulva huzódnak hátra az üde és gazdag hajfonadékok; a finoman hajlott szemöldök alul két szem árasztja ragyogását, mint friss buzavirágok az érett kalászmезőn. Akármily élénken forognak is köröskörül a szemek, a fölöttük levő, kissé éles metszésű homlokcsont mégis egy beesést s egy árnyat mutat, mely azt tanúsítja, hogy e szemek nem csupán gyermekdeden naiv, hanem gyakran gondolkozó tekintettel is néznek a világba; és ez arcra egy zománcos fehérség van rálehelve, melyet hajlandók volnánk halványságnak nevezni, ha néha-néha egy csillám nem futna keresztül, mint a távoli esztajnalnak a fehér felhőkre esett fénysugár, vagy mint egy kifejlődni kezdő kaméliának semmi művész által vissza nem adható rózsás zománcza.

A fehér-kék kockás, egyszerű kelmeből varrt ruha, a nyulánk idomokat egészen a nyakig szemérmesen elleplezve, s itt egy fehér, keskeny s sima gallérral összeszorítva, — ép úgy szerény izlésről tanuskodik, valamint másrésről meggyőz arról is, hogy az egyszerűség sokszor nagyobb ékeség, mint a legdrágább ékszerek.

Könnyedén, az alvó felé fordított fejjel és szemekkel ment a tálcákkal kezében egy kis mellékasztalkához, s vigyázva, zajtalanul tette le azokat; Lina azután lábujjhegyen anyja ágyához megy, s szeretetreméltó mosolylyal hajol le arra.

Alig érinté az érkezett lehellete által megmozgatott levegő az alvó anyát, azonnal fölnyitá szemeit. De én istenem! — mily merev, bágyadt, élettelen kifejezésűek e szemek! E szemesillagoknak nincsen fényük, bágyadtan, szürkén mozognak azok bizonytalanul idestova, mintha valamely célpontot keresnének.

Célpontot? Híába! A cél már rég meg van találva — e szemek világtalanok!

Nem vakon lettek, hanem vakká lettek. Nem oly virág, mely még kelyhében fult volna meg; nem is olyan, mely azért szintelen ült volna meg, mert nem kapott napsugarat. Oly virág volt ez, melyet a jóltevő nap érintett, átmelegített, átszellemített, s melyet mégis egy vihar a fekete, sötét földre sujtott.

A szegénység, mely mindig következetes marad magához, még nem oly nagy szerencsétlenség; de az olyan szegénység, mely úgy nő, mint egy polip, mely folytonosan kiegészíti magát, folytonosan új tagokat növeszt, melyek elszakittatva is, maguktól egy tökéletes egészszé fejlődnek, — ez már aztán nyomoruság.

A férfit oly munkásságra utalja ereje, mely mellett finomabb szervei nem szenvednek; de a nőt oly munkára kényszeríti a maga gyöngesége, mely az ő finomabb érzékeit megérinteti, megsemmisíti.

A gyöngye varrónőnek tüje nyil, mely több szemet kioltott már, mint az ezeket megsemmisítő homéri hűsé.

És előttünk egy ily áldozat áll. — Elmondjuk-e, minő lépcsőkön kell egy alsóbb rendű hivatalnok özvegyének, ki nek minden vagyona életorejében áll, végig monnie?

Először tengődés a csekély hagyatékból; azután munkakeresés, dolgozás éji lámpavilágnál; öregülő, vörösülő szemek, melyeknek folyvást a vászonra kell tapadniok, — szemek, melyeket a szürke hályog oldoz föl a munkától, s borít örökös éjszakába!

Ez története az özvegynek, mely ezerszer ismétlődik az életben; ez azon keret, melyben Linának, az özvegy Andor Mártha leányának életképe van foglalva.

Amint Lina az ágy fölé hajol és mosolyog, az anyai szemek nem látják e mosolyt. De mintha látná, egy holdkóroshoz hasonló, ki álmában is fölismeri az őt környező tárgyakat, — ő is mosolyog, s alig hajolt Lina az ágy fölé, az anyai karok oly biztosan, mint egy épszeműé, átkarolják a sugár nyakat, lehúzzák a piros ajkakát, s mindkettőnek ajkai egy tartós, hosszú csókban maradnak összeforrvan.

A friss, fiatal alak szele elárulá a virágtalan előtt közel-létét; s mialatt karjai a leányka nyakát karolják át, ujjai gyöngéden tapogatják annak haját s ruháit. Ebből megtudja, hogy Lina teljesen fölkeszült, mialatt ő még szendergett.

— Már megint megcsaltál engem, gonosz! — szólalt meg végre az anya, mialatt még mindig fogva tartá leánya kezét. — Megint megfosztottál azon örömtől, hogy ágyadhoz menve, fölkelhesselek. Várj csak, várj! — tevő utána fenyegetve. — De hiszen még igen korán lehet az idő? — s ezzel kezét a fal felé nyújtá, a napfénybe. A kezével érzett melegség volt a szegény világtalannak idő- és óramutatója. — De bizony nincs már korán, s szép meleg napnak kell lenni! — folytatá. — Megteszed-e ma kedvemért, a mire oly sokszor kértelek, hogy kimenve reggel a friss levegőre, magadat kissé fölűdited?

— Igen, anyácskám, ki fogok menni.

— Igen? Ez már nagyon okosan van tőled, gyermekem; így szeretlek.

— De későn fogok ám visszajönni!

— Későn? Talán egy kis szórakozást akarsz szerezni?

— Igen, egy kis szórakozást, jó anyám, — mondá a leányka oly arczozal, mely egy ép látásut nem tudott volna elámitani; hanem a szavak hangja meg tudá csalni a szegény vak anyát. — En most a városba megyek, ez egy fél órai szórakozást nyújt, és Ernesztine kisasszonyt fogom meglátogatni, ki tegnap azon utasítást küldé nekem, hogy ma nála dolgozzam.

— E szerint te egész nap künn maradsz? — szólta a világtalan, hanyatló hangon, mialatt leánya keze lassan kisiklott az övéből.

Kénytelen vagyok vele anyácskám. Te tudod, hogy milyenek a gazdagok. Egy ebéd s aztán megint munkához.

Es mintha e nem kellemes megjegyzés csak véletlenül siklott volna ki ajkain, gyorsan, vidám hangot színelve hozzátette: — Ott mégis jól fogok mulatni. Tudod, Ernesztine igen barátságos, ott sok újat látok és tapasztalok, s estére majd egy egész véka ujságot fogok neked haza hozni.

— És mért nem mondtad ezt nekem tegnap?

— Tudtál volna-e akkor aludni? Nem keltél volna-e föl már négy órakor, hogy minden szükségest és szükségte-
lent rendbehozz, és — tevő utána vontatva, — nem szomorodtál volna-e el már tegnap?

— Szomorú, én? — felelt a vak, fájdalmas mosollyal, mely majdnem gunyosnak látszott. — Hát nem jössz-e vissza megint? Nem vagy-e te ismét egész nap egy szép szobában, élőkölő embereknél? Nincs-e e nap jobban megfizetve, mint más kettő, itthon töltve?

— És hozzá még a multság? — jegyzé meg Lina, mint-ha igazat mondott volna.

— És a multság! — ismétlé a világtalan szintelen hangon.

Ily gyöngéd a viszony két, egymást bensőleg szerető

lélek között. Ugy tett a szegény világtalan anya, mintha elhinné, hogy leánya csakugyan örül a házon kívüli szórakozásnak; pedig jól tudta, mennyire szereti az őt, s hogy egy nélkülözés és éhség közt töltött nap kedvesebb volt neki anyja jelenlétében, mint tőle távol, tiz élvezetekben töltött nap.

— Menj tehát gyermekem, s mulasd jól magadat! — mondá bensőséggel.

— Hanem előbb, anyácskám, együtt fogunk mulatni a reggeli mellett!

Es a vidám szavakat egy valódi vidám mosoly kísérte. Már maga azon tudat, hogy anyja reggelizhet, s a vele való rövid társalgás, képes volt a leánykát fölvidámitani.

— Rosz gyermek, még csak a magam által összeszedetett forgácsot sem hagyod magamnak eltüzelní, hogy hallgathatnám, mint föl a reggeli a fazékban, hogy meglepeselek vele! Még ezt az örömet sem engeded nekem, rosz gyermek?!

Es a szegény világtalan tréfás komolysággal duzzogott, mialatt öltözködését a kicsiny, de jól ismert szobában egy éplátásu biztosságával végzé!

A takarékos reggeli a gyöngéd leány szeretetteljes segélye mellett csakhamar bevégeződött.

Lina ezután kalapja s kendője után nyult, kisimitgatta azokat, de oly sajátságos vontatottsággal, oly bizonytalan tekintettel, mely egy épszemű előtt okvetlen elárulta volna zavarodottságát. A világtalan anya előtt azonban e jelek észrevétlenül maradtak.

— Anyám, anyám — szólta a leányka bizonytalan, kérő hangon.

— Nos, gyermekem?!

— Ha — — — ha — — — valaki jönni találna — — ha — —

— Nos, ha Alfréd jönni találna? — mondá az anya, sokkal szilárdabb hangon, anélkül azonban, hogy e hangba akár szeretetet, akár kedvetlenséget vegyített volna.

— Igen — — Alfréd — — hát mondd meg neki, hol vagyok, és hogy sajnálom, hogy itthon nem várhatám be őt, a mint neki megígérttem.

Amint megígérted neki? hm, hm!

— Igen, — mondá a leányka gyöngén, mialatt egy szalagot öntudatlanul összegyűrt, melyet előbb nagy fáradsággal simitgatott ki, s e mellett föl-váltva majd pir, majd halvány-ság futotta be ábrázatát, mint a sugarak, melyek a repülő felhőkben majd el-, majd ismét előtűnnek.

— Jó, jó! Alfréd jönni fog! — mondá az anya a nélkül, hogy nyugtalanságát egészen el tudta volna rejteni.

— És anyácskám, — tevő hozzá Lina gyorsan, örülve, hogy más tárgyra ugorhatott át, — a rözse és a levesmaradék már a tűzhelyen van, csipkeverő vánkösodat is rendbe hoztam. Itt van, tapintsd!

S vidáman megfogá az anya kezét s annak ujjait a vánkösra irányzá.

— Azt mondd, — folytatá azután, hogy a szálak igen össze vannak bonyolódva, pedig alig értem hozzá, mindjárt szétment, minden rendetlenség. Tudom, mire haza jövök, te már megint legalább is egy ölnyi szogélyt hoztál össze.

— Alkalmasint! — mondá az anya, a hízélgés által fölvidítva.

Dolgozni akarni, dolgozni tudni! — ez volt mindig az ő gyenge oldala. Minden jövedelemforrás nélkül, világtalanul, egyedül leánya kezeire utalva, újra elővette ama gyermekkori

foglalatoságait. És azon fillérek, melyeket Lina mint az anyja munkájáért kapottakat mutatott elő, míg a haszonvehetlen csipkemunkát szorgalmasan elrejté, — jobban megkönnyebbiték a világtalan nőt, mint egy fejedelmet a — valamely új adónemből kapott milliók. A durva, keskeny szegélyeket, melyeket maga soha sem láthatott, büszkébb önérettel tapogató, mint egy hercegnő Lahora fölülmulhatlan gyémánt-szalagjait.

Most anyjához repült Lina, hogy a bucsuzást megrövidítse; karját szorosan annak nyaka köré foná, melegen megcsókolá, s kezében a kalappal elsietett, de az ajtóban még egyszer visszadugta fejcskáját s mondá:

— El ne feledd, anyám! — és a komolyan vidám leányka eliramlott.

Az anya szürke fejét lecsüggesztve, tapogató az ajtóhoz. Mosolygott és könyezett.

— Kedves, jó gyermekem! — — Alfréd — — dolgozni, dolgozni! — ezt látszának rébegni ajkai.

Bezárta az ajtót, s sovány ujjai csakhamar szorgalmasan nyuladoztak a fonalak és csipkék között.

Az általa alkotott parányi boldogság, s általa tanusított szerelem édes érzete, vegyülve a jelen s jövő miatti gond érzetével, — ez rezgetté Lina kebelét, mialatt utját a város felé folytatta.

A ki e kék szemekbe, erre a finom, halvány, s némelykor fényes pir-sugarakkal befutott arcba tekintett volna, egy egész világot fődözhetett volna föl benne.

II.

Elegans szobában vagyunk. Semmi tulhalmozottság, semmi bámulásra kiállított pompa, de minden csinosan s izletesen diszitve. A zöld selyem függönyök ékesen aranyozott tartókról hullámszának alá; az ablakok nyitvák, beeresztve egy előttük elterülő virágos kert illatát. E kert nem oly magas bokrokkal van beültetve, hogy megakadályoznák a rácszat előtt elnyúló utcára való kilátást.

A gyenge délutáni szellő suhogva lebegteti a függönyöket, s ezek egy karcsu, fekete fürtös s fekete szemű hölgy arcával ingerkednek. A hölgy kinyújtja finom fehér kezét, s mosoly és boszankodás közt szorítja a zavaró s ingerkedő függönyt az aranyos kapocs alá, úgy, hogy azok nem voltak többé képesek a szellő szeszélyeinek engedelmeskedni.

Egy pillantás a másik, az elsőhöz közel ülő, szerényen öltözött, s a tűt szorgalmasan kezelő leánykára, — a nézőt azonnal meggyőzi, hogy itt csak a szükség hozta össze e két különböző rangú nőt.

Ernesztine és Lina vannak előttünk.

Ha a két leány különbözött egymástól külsőre, rangra, korra: nem kevésbé különböztek lelkitehetségeikre nézve.

Lina szemérmesen neveltetve, s a nyomasztó helyzet által még szemérmesbbé tétetve, csak a maga tartozkodó, félénk szívével tekintette az életet.

Ernesztine nem ismerte az emésztő gondokat; a műveltség, a gazdagság minden segédeszközei s föltételei közt nevelkedve, éles, beható lélekkel tekinté a világot. — Egy gazdag orvosnak leánya, s már kora gyermekéke óta anyátlan árva lévén, majdnem egészen önállón nőtt és fejlődött ki. Vagyons, s anyagi gondolkodásu atyjától, — a mily szokott lenni nem egy orvos, — mindennel bőségesen ellátatott, miután leányától épen nem sajnálta a pénzt.

Azonban néhány év előtt ő is, az örökéletet biztosító gyógyszer hiánya miatt a többi öt megelőző Aeskulap-fiak után költözött. Idősb fivére, az igazságügyi tanácsos tulélt őt, s Ernestine — atyja halála után, nagybátyja házába költözött. Az özvegy nagybátya, ki ügyirataival egy test s lélekke forrt össze, már régen egy gazdasszonyra bízta az egész háztartást.

Ernesztine itt is magára lőn hagyva szellemi kifejlődésében; s nem lévén senki, a ki rajta uralkodni akart volna, vagy a ki csak egyenlő rangú is lett volna vele, ő is — mint minden tehetséges nő ily helyzetben, — jellemmé fejlődött ki.

És meg kell neki adnunk azon megérdemelt dicséretet, hogy nem es jellemmé. Műveltségének öntudatában képesítve lévén tisztán s helyesen tekinteni a világot, megveté s kineveté azon üres hányavetiséget, mely üres benső mellett csak külsőleg igyekszik magát szép színben mutatni, mint az üres dió.

Tudván, hogy ő erő, viszont erőt is követelt, mely őt felülmulja. Ő nem akart emancipált nő lenni, s a nőiesség határán tullepni; hanem az emberiség gyöngédebb felének kiszélesbitott hatáskörén belül akart ő működni és vezéreltetni; e téren belül akarta ő magára az elismerő engedelmeség igáját fölvenni; mert a valódi hős büszkeségének tartja — csak egy hozzá hasonló, vagy fölötte álló hős által győzteni le.

Nem mintha kitárta volna ismereteit, önálló jellemét mások bámulatára; sőt inkább az ő benseje volt az a világ, melyben küzdött, viharokat csillapított, illatos virágokat nevelt. A csendes, társaság nélküli háziasság, a vele egyenlők hiánya őt csendesen gondolkozni, szelid természetét minden szépet csudálni, s minden szerencsétlenséget szánni taníták; és így az ő meleg szívének nem érinté hátrányosan eszének hidegebb lehellete

(Folytatása köv.)

É l ő g y é m á n t o k .

Az egész nagy természet meglegedett azon dísz és pompával, melylyel a bölcs alkotó teremtvő kezével felékité: csak az ember nem érezte magát boldognak természetes egyszerűségében s letépte az illatos virágot, felmetszé a föld gyomrát s kikutatta a csillogó érczet, hogy valamely benső érzetének áldozatot hozzon, vágyát kielégítse, hogy magát felékesítse; úgy, hogy a fényűzés s pipere történetét egykorunak lehet nevezni az ember történetével. Amint fejlődött az ember, amint a tökéletesbodó elme kezdé elhagyni a bölcső párnáit, előtérbe lépett a pipere is; mert hiszen ennek alapokát magában az emberben s szellemi mivoltában kell keresnünk, amennyiben a szép fogalma s a szépnek ítelt tárgyhöz való ragaszkodás, mint tudjuk, lelkével összeforrt, lelkébe van oltva. Már azután, hogy a szép fogalma minden nemzet, minden nép és törzsekndl változó s a legelütőbb nyilatkozatokban jelentkezett és jelentkezik ma is, az természetes, miután a szép fogalma a népek különböző műveltségi s képzettségi fokától tételoztetik fel. Az indián szépnek tartja orrában a kagylót, arcán a torz színeket és elfordító motszésekot; Khinában a női szépséghez annyira elkerülhetlen a kis láb, hogy a született gyermek lábait addig csavarják présbe, nagy koráig, míg ujjai összenő-

nek s egész elnyomorodott tagot képeznek: míg a szép fogalma Európa művelt hölgyeinél egész más alakban jelentkezik.

Amint a pipere történetét felvihetjük a legrégebben ismert népekig, úgy találjuk egyszersmind e szenvedély — ha annak nevezhetjük — legkülönbözőbb kielégítését, amint a művelődés vagy az uralkodó divat magával hozta. Izrael leányai arany ékszereket viseltek, szemöldökeiket hosszúra festették; mások meghalt állatokat vagy ezek egy részét használták ékszerül. Emlékezhetünk, hogy sok vad néptörzsnél csontok, fogak, halszállkák, kagylók, csigák, tollak, sőt ragadozó állatok feje is ékesíté karjaikat, fejük, fülük, orruk és nyakukat, sőt a művelt világ hölgyei is egy egész paradicsommadár s deliczéket, nyarga, szaladáz, páva és más pompás tollazatu madarak tollait és ragyogó bogarak szárnyait használják ékítőmennyül.

Hanem kevésbé köztudomásu lehet az, hogy a szép mexikói nők élő állatokat használnak nagybecsű ékszer gyanánt, melyek diszre nézve valóban a legnemesebb drágaköveket is felülmúlják s többre is becsültetve, a magasabb körök béli diszöltönyein ragyognak. Csinos kis állatocskák ezek, melyeket e célra maguk a legmagasabb állásu hölgyek a legnagyobb gondossággal ápolnak — egy sajátos bogárka.

E rovarok némely utleírásokban gyakran említvék, hanem legtöbbször szolt ezekről báró Müller J. W. egy előadásában, melyet természettudósok és orvosokból álló gyülekezetben tartott 1862-ben Karlsbadban.

— „Veracruz környékén, — mondja, — elég gyakori egy, az elateridák osztályához tartozó kis rovar, melyet a spanyolok Curuja vagy Curuyonak neveznek, természetrajzi neve különben *Pyrophorus clarus*, s mely sötétben erős, vörös, izzó fényt áraszt maga körül. Veracruz hölgyei e rovarot élő gyémántnak tartják. Gyűjtését az indiánok eszközlik s pedig sajátos módon: este egy pálczára erősített izzó üszköt csóválnak ide s tova a légben; a Cucuyo ezt vetélytársnak nézi s haragjában e goromba tolakodónak rohan, és természetesen, hogy szabadságának sirját az indián körmei közt leli fel: mert ez öt több fogolytársával együtt a piacra viszi s tuczatját két-három realért adja el. A nő, kinek birtokába jutott, egy már kizárólag számukra készített alacsony kis ketreczbe zárja, czukornáddal táplálja s naponkint kétszer fűrésztli. Hanem este azután arra lesz szegényke kárhoztatva, hogy a nőnek, kinek gyöngye kezei őt ápolták, ruháját ékítse. E célra a legfinomabb átlátszó szövetből rózsaszínben készített kis tokocskákba zárják s így varrják a ruhákra hosszában. Szépségre semminemű drágakő sem mulja felül e kis rovar piros izzó fényét.

Tudom, sok ábrándos spanyol boldognak nevezte e szabadságától megfosztott szegény kis állatot. Így van ez az életben. Sokra kimondja a világ: boldog, pedig keblében emésztő fájdalom dul.

A *Pyrophorus*nak több neme van, melyek mindannyian birják e közös tulajdönt, hogy a sötétben világítanak.

Különösnek tűnhetik föl, hogy e bogárkát vízben fűrésztlik.

Legujabb időben e *Pyrophorus*ból érkeztek élő példányok Párisba is, sőt, amint biztos forrásokból tudjuk, ily világító rovarokat Párisban már a múlt században láttak valami régi, valószínűleg Mexikóból érkezett fák között s az egész St. Antoine városrészt rémület és ijedség fogta el.

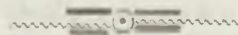
1864-ik évi szeptember havában mr. Pasteur, a párisi tudományos akademiában tartott fololvasásában kimutatja,

hogy e bogarak erősebben világítanak, ha naponkint vízben fűrésztetnek, sőt e fűrésztés nélkül e tulajdoságuk majdnem elenyészik; — ellenben a világosság, melyet fűrésztés után szórnak, oly erős, hogy közelében olvasni is lehet. Azon sajátos ápolás tehát, melyben a Cucuyos a mexikói nők által részesül, teljes megfejtésre talál Pasteur ur vizsgálata és észrevételeiben, s valóban alapos tapasztalaton nyugszik.

Carus, természetbuvár, a német Leopold-akademiának elnöke, Florenczben már 1828. nyarán vizsgálat alá vett egy más világító bogarat, az ugynevezett *lampyris italicá-t* s már akkor jutott a Pasteur közleményével összhangzó eredményhez. Tapasztalta ugyanis, hogy a bogár potrohának hátsó gyűrűzetéből kikészített világító állománynak vizre volt szüksége, ha azt akarta, hogy világítson, s ha e finom fehér állománnyal üvegtáblán vonásokat rajzolt, világító képességük azonnal megszűnt, mihelyt megszáradtak s hogy e tulajdoságukat ismét visszanyerték, mihelyt az üvegtáblát vízbe mártotta. — E tulajdoság nagyon érdekelt, — folytatja Carus, — mert sokszor láttam, amint a *lampyris italicá* fénylő világa el-elenyészett. Ez erős világítás tartama ugyanis tökéletesen megfelel az állat agylüktetésének és mivel a világító állomány minden új nedvesítésnél erősebb fényt lövel, érthetjük, miért kell e rovarok szintelen vére minden hullámának is e hatást előidéznie. A mi közönséges világító mecserünk (szent-János-bogár) *lampyris noctiluca*, szivlülktetése valószínűleg nem elég erős, vagy pedig a mi hidegebb égajunk alatt élő fénybogár világító természete nem eléggé kifejtett, mert ennél a világítás mindig egyenlő s változatai alig észrevehetőek, miután ennél a világító állományt egy kevésbbé átlátszó gyűrűzet fűdi.

Pasteur ur a Cucuyos fényét fénytörő hasábon vizsgálta s egy igen szép szinképet kapott, melyből azonban egészen hiányzottak a Fraunhofer-féle vonalak. A világító anyag tehát szervesen állományt nem tartalmaz. E világító anyagot még nem ismerjük s igen helyesen jegyzi meg Carus, hogy ez vilany (phosphor) nem lehet, mivel a vilany vízben elveszti világító képességét. E tekintetben tehát várjuk a természetbuvárok felvilágosítását, mit talán azon körülmény, hogy a Cucuyos élve hozható Európába, nagyban elő fog mozdítani. A világítás fűrésztés által mindenesetre fokozódik, mi az élettevékenység erősbulése és élénkbulülésére látszik mutatni. Hanem világít sötétben a bányák, s különösen a magasabb hőmérsékű bányákban tenyésző, gyökérszerű növény, *Rizomorpha subterranea* is s különösen fiatal hajtásai s ha nedvességgel birnak. A *Rizomorpha* világító jelenségeit többen észlelték s vizsgálták s egyet-mást közöltek is észleleteikből. A világítást itt elégülési folyamat (oxidations process) látszik előidézní. Az is lehetséges, hogy a fénybogaraknál oly kevésbé van jelen valami különleges világító anyag, mint fénytárasztó vegyi folyamat.

Ime, mily érdekes ékszer! A folyton tudománnyal foglalkozó buvárok is mennyi figyelemre méltatják! Élő gyémántok! Van e valami vonzóbb a divat- és újságsovár női kebleknek? Lohet, hogy e fénybogarak meleg szobában talán otthonosokká válnának s akkor Európa hölgyei is cucuyos-rózsáktól csillogó öltözetben fognának megjelenni az esti sétanyokon.

Egy hét története.

Január 10-dikén.

Itt van ő. — Budán a „Fácán“-ban. — A fogadtatás. — A testvér-főváros egyesítése. — Egy sejtelmem Babylon felül. — A nőképző-egylet séta esté-lye. — A séta. — Fortuna asszony mosolyai. — A „gazdasszonyok“ táncz-estélye. — Jackson Haines. — Jégchütött belviszályok. — Jackson hozomá-nya. — Bülow János hangvétsenye.

Tehát itt van ő, a téli világ szeretett uralkodója, a fiatal szívek nyilvános kedvese, a lábak Shakespeareja, az er-szények Moltkéja, a nem annyira fejedelem, mint inkább lábadalom, itt van a csörgő sapkás farsang. Szombat este, éjféltől után 1 perczre volt jelentve megérkezése hivatalosan — a naptárban, de mi már 9 órakor siettünk fogadására Budán épugy, mint Pesten, Budán a „Fácán“-ban, az egyetlen helyiségben, mely itt lejtős fogadásra alkalmas, Pesten pedig a vigadó valamennyi kis és nagy termeiben, folyosóin és lépcsőin, itt is, ott is a legdiszesebb tisztelgők, dali ifjak és deli hölgyek várták, Budán „zárt körök“-ben, Pesten a „nőképző-egylet“ vezénylete alatt, és alig nézhetett körül új széktermeiben, — a városba úgy se mehetett volna ki, annyira meglágyult az ég és földnek minden ize — mindjárt jött a másik tisztelgő csoport, a „magyar gazdasszonyok“ lobogója alatt, és ez most így fog tartani február közepéig ugyan, de mégis jó rövid ideig — mi az: öt-hat hét folytonos zene- és táncz-mámorban! Oh, édes, kedves, boldog idő, melyben a nappalok éjjelekké, az éjjelek tündérkertekké változnak, levegő helyett csárdásokat és keringőket szívunk magunkba, szívünk érzelmeit lábainkkal fejezzük ki és ami a fő: — a fejnek nincsen más gondolata, mint az, hogy a világon-lételét valamiképen el ne árulja, ha-nem-ha bolondabbnál bolondabb ötletek által — oh boldog, boldog farsang, az az öröm, melyet megjelenéssel szerteárasztottál! Minden fiatal szív „Isten hozott“-at dobog feléd, és minden szív fiatalnak képzelemagát, és minden szabó egy-egy belső titkos tanácsos büszkeségével lejt a lúcsos utcákon, és minden divatárusnő Amor palota-hölgyének tartja magát, és minden uzsorás fél tuczat jogászszaal kilenczven, sőt száz százalékos kézszorításokat vált, — oh boldog farsang, beh csak szép tőled, hogy ismét eljöttél, egész öt hétre szabadalmat hoztál számunkra, annak nyíltan való bevallására, hogy sem Deák, sem Ghyecy, hanem az az okos ember, a ki egész éven át mindig csak farsangi szemmel nézi az életet.

Van is most mit nézni rajta még a budai „Fácán“-ban is; ami a politikának hónapok óta annyi fejtörést okoz: a két főváros egyesítése, azt a lábak egy farsangi, vagyis előfarsangi este válóvá tánczolták; a fácsáni tánczoló jó fele részben pestiek voltak ugyan, de azért Budáról is sok hölgy volt ott, akik nemcsak szépek voltak, de még magyarul is beszéltek, úgy piros eper-ajkaikkal, valamint piczi szilfid-lábaikkal. Az öltönyökről most még nem szólhatok, volt elég szép öltözék, de jellemet és uralkodó izlést sem a színben, sem a szabás- és diszítésben nem birtam fölfedezni; mindenki úgy öltözködött, a mint neki tetszett és azért — másoknak is tetszett. És itt legyen szabad egy sejt-

telmemet nyilvánítani, a mit már régóta szívemben hordozok, de könnyen kitalálható okoknál fogva szántszándékkal a farsangra tettem el. Az eddigi tarka-barka öltözékekre vonatkozik ez a sejtelmem, meg a magasratörő hajbodrozatokra. A ki azokat kitalálta, az bizonyosan egy nagyon szerelmes ember volt, mindegy akár fodrász, akár rőfös-kereskedő, de a hölgyek igaz barátja semmi esetre nem volt, sőt talán fiatal ember sem egészen. Azt hitette el szíve szép hölgyeivel, hogy ez a bábeli zagyalék Babel-tornyostul ugyancsak pompásan áll vagy ül neki, szíve szép hölgye ezt szívesen elhitte, — mit nem hisznek el szívesen a szíveknek szép hölgyei! — az új Babilon csakhamar újra elszóródott a világon, minél babilonabb, annál szebb, gondolák a szívek szép hölgyei, holott pedig ama fodrász- vagy rőfös-kereskedőnek épen az lehetett a szándéka, ami rendesen a szerelmes fodrászok- vagy rőfös-kereskedőnek: hogy szíve szép hölgye másnak — ne tessék, hanem csupán csak magának; a szerelmes szívnek mindenképen tetszik az ő hölgye; így, és csakis így jöhetett létre az eddigi kártyavilági ruhadivat, és most — úgy-e bár jó lesz egyebekről tréfálni?

Ugy van, siessünk tehát vissza Pestre, a vigadóba, a „nőképző-egylet“ zeneestélyére; mondtam már, hogy tánczoltunk ott ez este, de ez csak olyan „szárnypróbálgatás“ volt, az est gyönyörűsége a séta és tombola-játékban állt; Sajátságos édes élvezet: zeneszó mellett, fényesen kivilágított teremeken végig fel és alá sétálni, természetesen egy vagy két szép hölgy oldalán; a merre csak fordulunk, minden arczon mosoly, és kire is mosolyoghatna az másra, mint épen csak mireánk, és mire is mosolyognának másra, mint épen csak a mi szelleműs társalgásunkra! Párisban már egy század óta divatban vannak az ilyen séták, zenével és lámpafényi tüzijátékkal; ha nálunk is sürűbben folytatják, bizony-nyal nekünk is lesz Jules Janin-ünk és Balzacunk; most — a „séta-estély“ rendezői azért gondolták ki a tombola-játékot ez estére; nagyon jó gondolat volt ez tőlük, siettünk is a tombola-asztal közelébe jutni, oly nagy számmal, hogy tíz óra tájban már félóránnyira álltunk Fortuna asszony közelében.

Se baj, ha nem láthattuk is a tombola-asztalok körül Fortuna asszony gyönyörű szép udvarhölgyeit, láttuk magának Fortuna-asszonynak mosolyait; a nagy terem közepén egy nagy táblán tükröződtek vissza ambók, ternók, quaternók és quinternók alakjában. Nem hiszem, hogy szép nő valaha annyit mosolygott volna, mint a tombolázó Fortuna-asszony ez este; lehet mondani, hogy több volt a nyerő, mint a vendég, pedig vendég is annyi volt, hogy a nőképző-egyletnek is mintegy 2000 frtot mosolygott; és milyen pajzánul mosolygott! Legtöbb esetben olyan nyereséggel kedveskedett, a mit az illető legkevésbé sem várt. Egy bizonyos főkapitány-nyal, a ki egy hét óta az ő lelki tisztaságát keresi, egy darab szegedi szappant nyeretott; egy országos pénzügyi tekintély-nek, a ki nem rég választó-vizet vitt vásárra, egy szép kis mo-gyoró-pálczával kedveskedett, természetesen mogyoróból és

czukorból; egy bizonyos országgyűlési képviselőt, a ki nagy szónoknak tartja magát azért, mert örökké jár a szája, egy gyönyörű szép kis kelepelővel jutalmazott; egy derék férjnek, a kit rendesen a hajnalesillag vezet haza, egy gyönyörű szívet juttatott birtokába, a legfinomabb viaszkból; egy váczutezai arszlán, kiről nem tudni, hol fekszenek uradalmi, egy gyönyörű két szarvu holdacskaival lőn kitüntetve, igazi alpacca-ezüstből; egy bizonyos urnőre, kinek nem rég sok keserű kortyot kellett nyelni, pompás thea-készülékkel mosolygott és így tovább, hogy gyönyörűség volt nézni a sok örömsugárzó arcot, melyekkel a szerencsés nyertesek a sors kegyét — zsebükbe rejteni siettek, és még most is, negyed napra, ha a nőképző-egylet Fortuna-asszonyát említik előttük, csak hogy el nem szaladnak, olyan jól esik nekik. Én velem is ilyen tréfát üzött a bohó istenasszony, egy katyula tollat nyeretett velem, melyen jól lehet írni; fájdalom azonban, csak egy toll volt benne, és azt is mire haza értem, már sehol sem találtam.

A „gazdasszonyok“ tánczestélye, utána való vasárnap, már sokkal farsangosabban lépett föl; itt már igazán tánczoltunk, úgy, hogy a nemes czél kedvéért nem bántam volna, ha valamivel több oldalba-szorítást viszek haza emlékül; de azért mégis elegendő tánczoltunk, hogy az árváknak is maradjon belőle; azon felül pedig álarczosok is voltak, nem valami nagy számmal, de annál szelidebb természetűek; nagyon keveset beszéltek, és az a kevés sem volt nagyon feltűnő; úgy szintén a jelmezek is; ezek között is volt néhány diszes, bárszony és atlatz, persa shawl és belgiumi csipke, de ezek is olyan keveset beszéltek, valamint a hétköznapi dominók, kertészleányok, halászeányok, tavasz, nyár, ős, tél, nap, éj, hold, csillag, pillangó és a többi; csupa jó ismerősök lehettek, a kik már régen jól kibeszélték magukat; még a debardeurok is, — mert abból is volt egy pár darab — mintha háromig se tudnának olvasni, olyan jámborul izgelődtek; legjobban tetszett egy magas hórihorgos álarcz, egy még hórihorgosabb nyulfővel, a hosszú fülek végett; a tombola-játék eredményét már nem várhattam be, haza kellett mennem, nagyon fáradt voltam, de úgy tudom, hogy a szerencse istenasszonya itt is pompásan viselte magát, ahány ambó, ternó, quaternó csak kihuzatott — gyönyörű szép hölgyek huzták ki, és Schrecker már szegzi is reájuk fényképezeti puskáját — mindannyian nyertek is valamit.

Voltam pedig fáradt azon okból, mivel szombaton is, vasárnap is Jackson Haines, a híres amerikai korcsolyázó a városligeti jégtükrön mutogatta magát, és igazán bámulatos, a mit ez ember végbevisz. Keringő, polka, mazur mind tréfadolgok neki a tükörsima talajon; az ember csak lesi, hogy mikor fog már orra bukni, és a helyett csak neki iramodik, és mint a vihar, úgy repüli körül a pályát, a szem alig képes őt követni és legsebesebb röptében egyszerre csak fölkapja egyik lábát, egészen föl, hogy kezével általfoghatja, másik lábával meg a korcsolya legvégső hegyére emelkedik és úgy áll és forog, egyik lábát a kezében tartva, hogy a szem szinte káprázik bele, és — csak nem akaródzik neki orra bukni! Pedig azért a 300 frtért, a mit egy-egy „föllépésé-ért kapott, talán azt is megtehetné volna, és akkor talán a korcsolya-egylet némely tagjának sem esett volna annyira zokon, hogy ez alkalommal neki is belépti díjat kellett fizetni. Szombaton délután egy kis összeszólalkozás is történt e miatt egy-néhány tag között, a minek az a következménye lőn, hogy vasárnap délután, — midőn tudniük a nagy korcsolyásznak fizetendő

tiszteletdíj már mind együtt volt, — csakugyan nem kellett belépti díjat fizetni a tagoknak.

Nem valami rendkívüli dolog, hanem a hét történetének kiegészítéseül mégis csak fölemlitem, hogy a mint a híres korcsolyász nálunk megérkezett, azon perezen meglágyult az idő és így aligha nem neki köszönhetjük, hogy most térdig érő sártengerben uszik a főváros. Nem is kellett volna neki egész Amerikából hozzánk fárasztani magát; van nekünk még nálánál is elég nagyobb mesterünk ebben a művészetben; a miénk még a szárazon is pompásan tudnak — a jégen tánczolni....

Elmondtam mindent, a mit farsangi tollal e hétről följegyzendőnek találtam; tettem ezt azért, hogy midőn a szives olvasónő idáig elkísért, tartson egy jó hosszú szünetet, azután gondoljon a legszebb, legkedvesebb, legfenségesebbre, arra, ami e földön csak a melegen érző szívekben van meg, és azután kövessen engem újra a vigadóba, a hol kedden este Bülow János, Liszt veje és egyetlen méltó tanítványa első hangversenyét adta. Bülow művészi nagysága nemcsak világhírűsége után ismeretes előttünk; két ízben volt már nálunk, utolsó ízben 1865-ben és azóta nemcsak tisztelet, hanem egyszerre mind benső vonzalom fejlődött közte és a mi zenevilágunk között. A magyar zenét tette akkor tanulmányául, magyar nyelven bocsátotta közre jeles tanulmányait és azóta egy alkalmat sem mulasztott el, melyben hazánk iránti hő tiszteletét ne nyilvánította volna. És e kölcsönös nemes vonzalom a tegnapi hangversenyen is nyilvánult. Daczára a farsangnak, a vigadó kis terme a zsufolásig megtelt, ami zeneértője és zenekedvelője van a fővárosnak, mind megjelent a hangversenyen és a díszes közönség a rég ohajtott viszontlátás édes örömevel fogadta a jeles művészt.

A hangverseny részleteiről nem szólhatok itt tüzetesen, de ha ivatek irnék is tele, csak az volna azok foglalata, hogy Bülow a szó legteljesebb értelmében nagy művész. A hangok, melyeket ő a zongorából fakaszt, olyan szívből szállnak föl, mely a nagy mesterek fény- és eszmevilágait egész teljességükben általfoglalja és visszaragyogtatja. Így játszta ő Bach, Beethoven, Liszt és Chopin műveit, összesen tizenhatsz művet, mindegyiket egyformán nagyszerűen úgy a felfogásban, mint a kivitelben. A közönség néma elragadtatással merült el e menyei gyönyör élvezetében, csak egy-egy szám végeztével tört ki szünni nem akaró tapsviharban az erővel visszatartott lelkesedés.

— i — r.

Pályázatunk ügyében

van szerencsénk jelenteni, hogy a pálya-beszélyek megbírlására *Degré Alajos*, *Greguss Agost* és *P. Szathmáry Károly* jeles íróinkat sikerült megnyerünk és e szerint remélhető, hogy a pályázat eredménye 4—5 hét alatt végleg el lesz dölve.

Pesten 1872-diki januárhó 5-kén.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

✱✱ (Ghyczy Kálmán) a mult héten aggasztólag megbetegedett, az orvosok tüdőgyuladástól tartottak, a jeles hazafi számtalan tisztelőinek nagy öröme azonban a baj még elég

jókor kedvező fordulatot vett, és bár még folyvást a szobában kell maradni, de e becses életet már semmi veszély nem fenyegeti.

♦♦ (Dicsőült báró Eötvös Józsefünk) emlékszobra javára a magyar földhitelintézet 5000 frtot, báró Sina Simon 3000 frtot, és ezeken kívül már sok mások kisebb összegek irtak alá, úgy a fővárosban, mint a vidéken országsszerte. Kellő ellenörködés tekintetéből azonban a bizottság figyelmezteti a közönséget, hogy csakis a magyar földhitelintézet pecsétjével ellátott ívek vannak jogosítva a gyűjtésre.

♦♦ (Bülow János második hangversenye) mult csütörtökön este ismét nagyszámu és diszes közönség előtt, és ismét a legfényesebb sükerrel ment végbe. Bach, Mozart, Beethoven, Chopin és Liszt műveiből volt a műsorozat összeállítva, és a nagy művész mindezeknek nagy teremő lelkeit egész ragyogó fényességükben a hallgatók előtt föltárva, saját geniusza szárnyain a művészet tiszta, ragyogó magasságába ragadta magával. Az egész hangversenyt egymaga játszta végig a nagy művész, fejből, szívből, minden kotta nélkül, egy perczig el nem lankadva, mindvégig egyenlő ihlettel és tökélylyel. Csak a rövid szünetekben tért a közönség egy kissé magához lelkesedéséből és akkor a vigadó mindannyiszor rengett a tapstól. Fájdalom, több hangversenyt a nagy művész ez alkalommal nem fog nálunk adni.

♦♦ (Nő-gyorsírók.) Ungvárott Adler Róza k. a. a közoktatási miniszteriumtól engedélyt nyervén az érettségi vizsga letételére, tanulmányainál a gyorsírást alkalmazza, melyet jeles sikerrel elsajátított. A nevezett kisasszony az orvosi pályára készül. Ezenkívül Ungvárott három hölgy és két irgalmas testvér is magáévá tette e modern írásmódot. — Alsó-Ribnyiczén pedig Fisch Róza k. a. tanulta meg a gyorsírást és most a „buda-pesti gabelsbergeri gyorsíró egyesületbe“ levelező tagul lépett be.

♦♦ (A nemzeti színház) drámabíráló bizottmánya „A jó hazafiak“ czimű vigjátékot, melynek szerzője ismeretlen, előadásra elfogadta. A vigjáték, mint halljuk, igen korszerű dolgokat fest. Pártéletünk s vasutépítkezéseink körül folyó meséje és egyes jeleneteit nagyon sikerülteknek mondják. Eleinte az volt a hír, hogy e mű szerzője Tóth Kálmán; a jeles költő azonban alaptalannak nyilvánította a hírt és így csak a jövő fogja a titok fátyolát föllebbenteni. — A Paulipár jövő ápril hóban aligha meg nem vál a nemzeti színházról. Az igazgató évenkénti tizenhétezer forintot, három havi szabadságidőt és Pauliné asszony részére az új operákhoz szükséges minden öltözeteket ajánlott neki; de a jeles művésznő tizennyolcz ezer forinton alul nem akar maradni, azért mert Benza Idának is annyi van biztosítva, ha eljön. — Mult szerdán Shakespeare „Macbeth“-je került színre Szász Károly jeles fordítása szerint. Lady Macbethet Jókainé asszony adta, kitünően, mint mindig, midőn nagy művészetéhez méltó szerepben lép föl. Csak három jelenet volt e műben és minden jelenetben új rettenetes oldalról állította elénk e hatalmas alak démoni lelkét. Minden szava, minden mozdulata, több helyen még lehelle is — alakítás volt. Például midőn testben-lelekben megtörve, félig alva, kezét mosva, három sohaj szakadt ki kebléből, minden sohaj külön-külön velőkig ható volt. A szorongásig telt ház minden jelenet után tapsviharral fejezte ki a nagy művésznő iránti tiszteletét. — Londvay is sok tapsot aratott ez este; a czimszerepet adta, gondos tanulmányal és fővonásaiban jeles alakítással. Az előadás általában a jobbak közé tartozott. A boszorkány-jelenetet zene-

kisérettel — Erkel Gyulától — adták ezuttal. — „Tell Vilmos“ annyi halogatás után végre szombaton este előadásra került a nemzeti színházban és pedig Richter karnagy vezetése alatt. A mily szépen sikerült a zenei rész s a mily összevágón rendezte feladatát a zenekar, oly kevéssé volt képes a szereplők nagy része a kiválmaknak megfelelni. Csak Odry és Pauliné álltak szerepeik magaslatán. Odry nemcsak kitünően játszott, hanem igen kevés kivétellel, jól is énekelte a czimszerepet. Hogy Pauliné mint Mathild ismét elragadta a közönséget, nem is szükség említenünk. A kellemes estének csak azon egy kellemetlen oldala volt, hogy óriási módon fűtötték a színházat, és annál fogva valóságos kín volt az előadást végig nézni, főleg arra, ki valamelyik ajtó közelében ült, honnan minden pillanatban siberiai hidegségű légvonat éri a közönséget. — Temesváry Lajos megvált a nemzeti színházról és vidékre megy vendégszerepelni. — Lehmann falusi diszletet festett, melyeknek egyike Vásáros-Namény egy részét tornyostól, másika Arany János nagykőrösi lakházát és a szomszéd házakat ábrázolja.

♦♦ (Némedy Borcsa) 66 éves nő, a 2 nyul-utcza 7. szám alatti lakásáról mult vasárnap délután 3 órakor templomba indult, midőn a zöldfa-utczában egy fiatal szőke asszony szólitotta meg, kinek feje fekete selyemkendőbe volt burkolva. Az ismeretlen nő elmesélte Némedy Borcsának, hogy a zöldfa-utczában 10. sz. a. a második emeleten lakott egy bárónő, ki a napokban meghalt s minden ruhaneműt reá — az ismeretlen nőre hagyta — s most ő ezen tárgyakat olcsón el akarja adni. Hivta tehát Némedy Borcsát, jönne fel vele a bárónő lakására, s ott próbáljon fel egy ruhát. Némedy Borcsa semmi rosszat nem sejtve az ismeretlen nővel el is ment. A mint a második emelet lépcsőházához felértek, az ismeretlen nő Némedy Borcsa lábaihoz hajolt le, s lábai körül zsineget fonva, meg akarta kötni. Némedy Borcsa erre elsikoltá magát, miközben az ismeretlen nő, látván, hogy terve meghiúsult, Némedy Borcsát a falhoz lökte, a kezében levő zsebkendőt, melyben a megtámadottnak pénze volt bekötve, kirántotta, s azzal a lépcsőn le- és elrohant. Mire a halálra ijedt öreg nő ijedtségéből felocsudott, a tolvajnak már hire-hamva sem volt, csak a madzag maradt vissza.

♦♦ (Bálkrónika.) A jan. 24-én tartandó technikusbál a vigadó termében fényesnek ígérkezik lenni. A házi asszony tisztét gróf Karácsonyi Guidoné fogadta el. — A gyógyszerészettan hallgatók bálbizottsága Hollán Ernőné nyerte meg bálanyának. — Az orvostan hallgatók báljára, mely a vigadó termeiben január 22-én fog megtartatni, a bál estéjeig a meghívókat föl lehet cserélni belépti jegyekért. A bálbizottsági iroda (orvoskari épület, ujjvilágutca 2-dik szám. 2-dik emelet) nyitva áll naponként délelőtt 10—12-ig és délután 3—6 óráig. — Álarczos bál. Vasárnap 1872. január 14-kén a pesti jótékony nőegyesület vigadó helyiségeiben nyilvános álarczos bált adand az általa gyámolított szegények javára, mely úgy mint az előbbi években, különféle becses tárgyak kijátzásával lesz összekötve. Reméljük, hogy a közönség mint minden évben, úgy az idén is részvételével pártolandja ezen vigalmat.

♦♦ (Új könyvek). Aigner L. kiadásában megjelent: „Egy rut hölgy története.“ Regény, írta Dincklage Campe bárónő, fordították: gr. Teleki Géza és Szépfaludy Ö. Ferencz. A mű a külföldi irodalomban sok elismerést aratott. Ára 1 frt 60 kr. — A nemzeti színház könyvtára. XXVII. füzet. „Sakk a királynak.“ Vigjáték 4 felv., írta Schaufert H. A., fordította Lux

L. XXVIII. füzet: „Három kalap“. Vigjáték 3 felvonásban, írta Hennequin A., fordította Sz. K. XXIX. füzet: „Kukli-prédikációk“. Vigjáték egy felvonásban, írta Moser G. fordította Sz. K. — Sajtó alatt vannak: XXX. füzet: „A visszatörítés vagy pro és contra“. Dramolet 1 felvonásban, írta Feuillet O. fordította Eisenstein A. XXXI. füzet: „A betyár kendője“. Népszinmű 4 szakaszban, írta Abonyi Lajos. Ára egy-egy füzetnek 40 kr.

♦♦ (Rózsás napló.) Spelt Vincze fiatal pesti ügyvéd mult szerdán vezeté oltárhoz Razgha Gizella kisasszonyt. — Csenár János kultus-miniszteri számtiszt e hó 7-dikén vezeté oltárhoz Pfalzi Pintig Alojzia kisasszony Esztergamból. — Áldor Imre, a „Gyors posta“ szerkesztője mult vasárnap vezette oltárhoz Uj-Pesten Deli Mariska kisasszonyt, Hevesmegye egyik széplelkű hölgységét. — Szamosujváron dr. Papp László királyi ügyész e hó 12-dikén Lázár Ilka kisasszonynyal, Lázár József, krasznamegyei birtokos szép és művelt leányával váltott jegyet.

♦♦ (Vegyes hírek.) Gróf Széchenyi Ödönt, ki a nemzeti színház szertárának égése alkalmával kiváló buzgóságot fejtett ki az oltásban, a nemzeti színház igazgatósága ujév alkalmával egy tűzoltó jelző-sípval ajándékozta meg, mely külön e célra ezüstből készült. A sipot b. Orczy igazgató, ki szintén önkénytes tűzoltó, nyújtotta át a tűzoltó főparancsnoknak. — Latinovics Illés földbirtokos 200 frtnyi alapítvánnyal a Kisfaludy-társaság alapító tagjai közé lépett. — Pichler Győző, budai gyógyszerész megirigyezte Szalay Zsigmond dicsőségét, valami tizenötezer forintig való váltót hamisított, aztán megszökött. — Mihálik, volt közlekedésügyi miniszteri tanácsos, több más jeles mérnökkel szövetkezve „országos építészeti iroda“-t nyitott Pesten, mely építészeti és mindennemű műszaki munkákra vállalkozik. — A nőképző egyesület elnöksége hálás köszönetét fejezi ki mindazon urak és hölgyeknek, kik a mult szombaton rendezett tombola-játékhoz adományaikkal és közreműködésükkel járulni szívesek voltak. — A pesti orvosi egyetem mult csütörtökön egyik tanár: dr. L. az ablakon ugrott ki, nem egészen jó szántából, hanem azért, mivel szokása szerint, nyilvános előadása alatt oly kemény kifejezésekkel támadott meg egy orvostan-hallgatót, hogy az összes hallgatóság megbotránkozott rajta, és nehogy a szavakban nyilatkozó megbotránkozás meg komolyabb következményeket vonjon maga után a tanár urra nézve, jónak látta, az ablakon át a szabadba menekedni. A sajnós esemény további részleteit a folyamatban levő vizsgálat fogja kideríteni. — Mint e hó 5-dikéről Temesvárról sürgönyözik, a postakocsi Szlatina és Karansebes közt kiraboltatott. Az utasok szintén kifosztattak. Gyilkosság nem történt; a tettesek ismeretlenek. A kocsis elfogatott. — A magyar királyi egyetem tanácsa decz. 30-dikán tartott ülésében Toldy Ferencz rektor indítványára, kimondotta határozatul, hogy az eddigi tudori esküforma átalakíttassék, és pedig akként, hogy a latin nyelv helyett az oskü magyar nyelven szerkesztessék, továbbá, hogy minden vallásfelekezet számára egyenlő eskümintát készíttessék és az eddigi szokásos külön katolikus, protestans és zsidó eskük kiküszöböltessenek. — Uj zeneművek jelentek meg Tábornszky és Parsch kiadásában, és pedig: „Laprière d'une vierge“ ára 50kr. — továbbá „Der fische Schani“ (polka-induló) Strobl karmestertől, ára 50 kr. — Döbrön egy szeszgyár felrobbant s az egész gyári személyzet ott lőto

halálát. A nagy veszély onnan eredt, hogy a katlan kipattant s a szeszkészlet erről gyuladt meg.

♦♦ (Halálozások.) N. Körösön e hó 5-dikén nagyszámu közönség részvéte mellett kísérték öröknyugalomra a budai műegyetemi hallgatók egyik kiválóan szorgalmas s nemes törekvésű társát: Kálmándi Titos Jánost, kit szépreményű pályája kezdetén ragadt el a sötét halál a szerető szülék s testvérek karjaiból, a szerető szívek s minden jó ismerősök nagy fájdalmára. Adja az ég, hogy a nagy viszeség után, melyet a jeles ifju kora halála a kesergő szüléknek okozott, vigaszt s kárpótlást nyerjenek életben maradt kedves gyermekeik szeretetében. — Dr. Obonyai János pesti orvos e hó 6-kán tüdőlobban 63 éves korában meghalt. Sokan ismerték és szerették. Eredeti modoru, derék orvos, s bár privigyei származásu, de testtel lélekkel tüzes magyar volt. A foradalom alatt a tábori orvosok főnöke s Kossuth Lajos kedvelt házi-orvosa volt. A ravatalon is régi honvédtiszti egyenruhában terített ki. — Kertész József kegyesrendi áldozár, Nyitrán, munkás életének 77-ik, áldozárságának 54-ik évében, január 2-dikán elhunyt.

Gazdasszonyoknak.

A piskóta legegyszerűbb készítmódja.

Hét tojás fehérre kemény habbá veretik, és azután egy negyed font finomra szitált vaniliás ezukor kevertetik hozzá a habverő segítségével: ez megtörténvén hét tojás székjét egyenkint vegyítjük hozzá és a legfinomabb lisztből négy latot, szinte a habverővel. Most a sütő lemezt gyöngén vajjal kenjük meg, papirosból tölcserít csinálunk, a tésztaemüt belé öntjük és szép rendben a lemezre egyenlő rajzban kinyomjuk; mi oly formán történik, hogy a tölcsernek gyenge nyomást adunk, mi által kis halom képződik; azután lefelé vezetjük a tölcserít, s a végénél ismét erősebb nyomást adunk neki.

E piskótának előnye, hogy készítése kevés idő és fáradságba kerül; sokat ad ki — úgy értem, hogy egy negyed fontból egy halmozott tányérral készíthetünk — és szakácsnénan szólva: könnyű, mint a hab, vagy pehely. De gazdasszonyaink tudják, hogy kivált piskótánál főszerepet játszik a kemencze, vagy sütő. Azért figyelemmel kell lenni a tüzelésre nézve, nehogy forró legyen a sütő.

Riza.

Hideg hal aspikkal és mayonaisse.

Egy szép süllő vagy fogas eczetes vízben meg lesz főzve, a melybe néhány szelet sárgarépat, petrezselyemet, egy fej vöröshagymát, egy kis fekete borsot és néhány borostyánlevelet tettünk. Ha a hal megfőtt, ki kell venni a léből, kihűlés után két ujnyi széles darabokra elvágni. A szálkákat kiszedni belőle és a darabokat egy kerek tálra csinosan felhalmozni. Ekkor a már elkészült mayonaisse-t a halra kell önteni és széles késsel simára elkenni rajta, az aspikból egyforma háromszögű darabkákat vágni és a tál körül rakni, úgy, hogy a szélesebb része az étel felé, a hegye pedig kifelé essék. A hal közepére szintén egy darab aspikot kell tenni, melyet csillag, vagy más szép formára kivágtunk.

Nemzeti színház.

Vasárnap, január 7-dikén: „A szökött katona,” Szigligeti népszínműve. — Január 8-dikén: „Szökő év,” angol vigjáték. — Január 9-dikén: „A tévedt nő,” Verdi operája. — Január 10-dikén: „Macbeth,” Shakespeare szomorujátéka, Jókainé fellépte. — Január 11-dikén: „Az afrikai nő,” Meyerbeer operája. — Január 12-dikén: „A két jó barát,” b. Józsika Kálmán drámája és „A miniszter előszobájában,” Hahn Rezső dramoletje.

Divattudósítás.

Legelőször is nézzük mai divatképünket.

Az első alakon utcaizöltözék látható, mely világos drap posztóból készült. Az alját három keskeny fodor és egy a közepén húzott ruche díszíté, kissé felebb ugyane díszítés ismétlődik. A hosszú és bő tunique csak két oldalt van felbuzva, a felöltő félgallér alaku bő és keskeny ujjakkal, bársonnyal és gazdag selyemrojtokkal díszítve. E ruha ára 55 frt ilyen gazdag kikészítéssel. Könnyebb szövetből 35—40 frton is kapható. A nemzkalap tollal és hátul csipkecsokrokkal van díszítve. Ára 16 frt.

A második alak bálizöltözék et tüntet elő. A ruha rózsaszínű tafotából készült, gazdag fehér csipkedíszítéssel. A tunique három helyen dudorokba van szedve és szintén csipkével fodrozva; a derék díszítése két sor csipkéből áll, az ujjak dudorosak. E ruha ára 200 frt. Egyszerűbb kiállítással 50—60 frtba kerül. A fejdísz toliakból és virágokból áll, ára 12 frt. A keztyűk hosszúak és csipkével vannak fodrozva.

Beck J. (kezepezi ut I-ső szám, a fehér hattyuhoz címzett vendéglőben, és a barátok terén 2-dik szám) ajánlja nagy raktárát mindennemű kész fehér neműben, vásznak, asztali készleteket és függönyöket a legjutányosabb áron. — Menyasszonyi hozományok tökéletesen kiállítva, a hozzá tartozó asztali készletekkel, ágyruhával 250 frt — 1000 frtíg készíttetnek el.

Báliférfi ingek 2 frt, 2 frt 50 kr, rézsut mellel 3 frt, chappan elejű 3 frt, 3 frt 50 kr, fantasie vagy himzett előkkel 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, 8 frt; legujabb formájú gallérok tucattja 2 frt 80 kr, 3 frt, készletek 4 frt, 5 frt, 5 frt 50 kr, fehér és színes nyakkötők francia és angol formákban, meleg alsó duxi ingek vagy nadrágok 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3—4—5—6 frt; vászon lábravalók 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, kapezák fehér vagy színes tucattja 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, kötötték 5 frt, 6 frt, 7 frt, 8 frt, női harisnyák fehérek 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, kötötték 7 frt, 10 frt.

Női ingek himzetek, mélyen kivágott bál ruhához való 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frt, 6 frt; egyéb női vászon ingek 1 frt 80 kr, 5 frt.

Alsó szoknyák viklis fodor-disszel 2 frt, finomabb 2 frt 50 kr, 3 frt, 4 frt, 5 frt, himzett betétekkel 6, 7, 8 frt; uszályos szoknya széles fodor és szegely-disszel 6, 7 frt, himzett 7, 8, 10 frt, hálókötös chiffonból díszített 1,80, 2, 2,50 kr, himzetek 2,75, 3, 3,50, 4, 5 6 frt; ugyazinte irdás vagy piqué barkéttől 1 frt 50 kr, 4 frt; fésülő köpeny 4, 5 frt, himzés-szel és csipke-disszel 6, 7, 8, 10 frt; lábravalók chiffonból 1 frt 20 kr, fodor és egyéb disszel 1,50, 1,80, 2 frt, himzetek 2 frt 50 kr, 3 frt, irdás vagy piqué barkéttől 1 frt 20 kr, 2 frt 30 kr. Mindenféle kész fehér ruhák fiúk és leánykák számára. Fűzők 80 kr, francia formájú kapeszal 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, dupla sathinból 2 frt 50 kr, 3, 4, 5 frt. Fehér krinolin 1 frt 80 kr, 2 frt, színes 2 frt, 2 frt 50 kr, piros gyapjú kelméből 4 frt, lőször-krinolin fehér és szürke széles dudorral 3 frt 50 kr, 2 fodorral és bacheiner disszel 4,50, 5, 6 frt; lőször-tünnűrek 1,60, 2, 2,50, 3 frt. Mindenféle vászon és battist zsebkendők fehér és színes szélekkel 3 frt 50 kr, 10 frt tucattja.

Számrejtvény.

Woditska Maritól.

- 1, 2, 3, 4. A hármast ékezte, láthatatlan vagyok,
Szerelmet dajkálok, szíveket forrasztok,
Örökélet üdvével gyakran felérek,
De keblemben olykor gyűlöletet rejték...

4, 5, 6, 3, 4. Műkacs embernek ez kiérdemelt neve...

9, 10. Ige... sok ifju, kit zabolátlan heve

Elragad, ezt teszi meggondolatlanul...

1, 2, 3, 18, 6, 7, 4. Lába nincs, mégis megy, csendesen, nesz nélkül...

4, 7, 6, 5, 6, 3, 4. Pap — jó dolga van; mert soha nem áll csehül...

2, 3, 4. Nem kevés, de ha jó, mégis ritkán elég...

2, 3, 6, 4, 7. Magyar konyhák ez nem utósó kellék...

9, 10, 11, 12, 13. Gyáva nem ez — ennek őseinket hívták...

14, 15, 16, 17, 18, 19. Angyal is van ilyen — én nem láttam — mondják.

1—19. Sokat túrt, szenvedett, s míg élt, nem becsülték,

Holta után — nem rég, magasra emelték.

Megfejtési határidő: február 11-dike.

A f. évi 51-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Ha a föld isten kalapja,

Hazánk a bokréta rajta.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetők küldték be:

Fiedler Ottilia, Nagy Lenke, Zigury Honória, Báthory Zsigray Istvánné, Kuorr Veress Henriett, Gyura Janka, Némethy Zuzsanna, Nagy Krisztina, Radványi Lóra, Szepessy Irma, Mészáros Emma, Marosy Hermin és Etelka, Benedikovics Róza, Kalla Mihályné, Horváth Aloizia, Moesz Marosy Emilia, Mannó Kálmánné, Hevera Mária, Szalgháry Mariska, Prikk Major Lilla, Szmodits Gizella, Orbán Paulin, Páztelyi Danielovich Emilia, Szedlák Sarolta, Bocor Apollónia, Tatarek Ida és Hermin, Bodnár Anna, Simonyi István, Ujváry Anna, Zay Sós Ilon, Kalós Erzs, Horthy Clemma, Dubányi Róza, Szalgháry Józsefné, Mezey Mártonné Irma, Sziklay Matild, Mátyás Berta, Hlavács Kálmánné, Boros Nina, Vörös Juliska, Kiss Antónia, Bazilides Mindszenti Matild, Brencsán Sarolta, Fehér Olga, Ratkovszky Mari és Vilma, Tóth Emilia, Schmidt Zsuzsanna, Oszlányi Mari, Zámbo Terézia, Petrenkó Berta, Lemhényi Zsigmond Gyulané, Pethő Antalné, Gombos Mária, Tucsny Irma, Csorba Ilona, Vitéz Mariska, Galaczi Gizella, Dzsinech Pencz Mária, Gabsovits Klementina, Ballagi Béla, Mari és Ilona, Egerváry Tuboly Emilia, Bálint Julianna, Simon Lászlóné, Kászonyi Katalin, Brocken Kovács Emma, Sváby Izabella, Szőnyi Ferenczné, Lazúr Lajos Anna, Sthymmel Emma.

A f. évi 50-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Simon Lászlóné, Kászonyi Katalin, Vörös Juliska, Sváby Izabella, Sthymmel Emma.

Tartalom.

A művészetről, Imre Jánostól. — Késő! Prém Józseftől. — Egy üveg gyöngy-sor. (Beszély.) Bárá Horváth Miklóstól. (Vége.) — Csalódások után, Déry I. Gyulától. — Női szívek, Silberstein beszélye, fordította: Kiss Elek. — Élő gyémántok. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatképünk.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
0 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

3. SZ.
Jan. 21-kén.
1872

Havankinti színesített dívatképpel,
minden szükséges himzsetrajzok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járatási kötelezettséget
foglalt magában a lap irányában.

Az igaz barátságról.

Ibolykától.

Sokat hallottam s még többet olvastam a barátságról. Annyian elmondták már előttem, mily szép, mily fenséges érzélem, hogy szinte félek szerény gondolataimat elmondani. Egykor mondá a „Családi kör“ t. szerkesztője, hogy „valamint a fényes csillagok, úgy a szerény ibolya is szükséges kiegészítője a nagy világ-egyetem harmoniájának“, ez jutott most eszembe, s ebből indulva ki, gondolám, ha e lap olvasói közt lesz olyan, ki szerény nézeteim közt talál egyet, mely az övéivel rokon, akkor nem vettem hasztalanul kezembe tollamat.

Nézetem szerint nincs magasztosabb érzélem a barátságnál. Ez az, mely fölemeli a lelket, mely a legnemtelenebb érzezből is aranyat kovácsol. Ha szenvedünk, ha elvesztettünk mindent, mi nekünk kedves volt, de még egy baráti kebelrel bírunk, melyre borulva elsírhatjuk fájdalmainkat, még nem vagyunk egészen szerencsétlenek. Ha volt anyád, kit imádtál, kedvesed, kiért rajongtál, és mindkettőd elvesztéd, de még van egy szív, mely érted dobog, még van egy kar, mely a halni akarót megmenti az életnek, még van egy igaz barátod, és — te élsz és viseled a rádmért kinokat, mert tudod, hogy van egy lény, ki még szeret, s kinek fájna halálod.

Nem teszem ez érzélemet a szerelem elébe, mert tudom, hogy ezzel az egész szerelemes világot csatára hívnam föl, de teszem testvéreül; mert lehet-e valódi szerelem barátság nélkül? Nem alapszik-e minden tartós szerelem a legmélyebb barátságon? Vagy ha nem, nem szalmaláng-e az, mely az első szellő fuvalmára kialszik, nem hagyva maga után egyéb nyomot, mint azt, hogy egykor létezett.

Korunk szótárában mindig ritkábban olvassuk e két szót: „igaz barátság“; nem mondom, hogy annyira megromlott a kor, melyben élünk, hogy nem tudná felfogni ez isteni érzélemet; de annyira bizalmatlanok az emberek egymás iránt, hogy félnek magukat általadni ez érzélemnek, csalódásoktól tartván, pedig a legnagyobb csalódás az, mikor nem hiszünk a barátságban. Nézzünk egy világba-lépő ifjút, nem találkozik-e első percében már csalódásokkal? S végre ha talált egy lényt, mely valódi érzett érzelmekkel közeledik feléje, gyakran elfordul tőle, mintha mondaná: „Távozz' tőlem sátán, többé nincs hatalmad fölöttem.“ De ha maradt egy kis hely csalódásokkal telt keblében, és e kis helyet szállásul adja a jobb érzelmeknek, és megérti a feléje bizalommal közeledő barát szavát, s keblébe fogadja, ez elfelejteti vele a multat, el azt, hogy valaha csalódott, csak a jövő mosolygó képe tűnik föl előtte, melyben egy hű barátja lesz, és mint a felleg által eltakart nap, ha a tisztásra ért, annál fényesebben süt, ő is visszanyeri egész bizalmát az emberiségben, és egy jövő boldogságának tette le tartós alapkövét, mert hitet alkotott magának és a ki hisz, az boldog. De vegyük, ha éppen ellenkezőleg: nem talált viszhangra szívében a barátság, lehet-e ennél ridegebb, örömtelenebb élet? Végig k. nozza az életet rideg egyedüliségben, minden feléje közeledőtől elfordul, félve újabb csalódásoktól, nem hisz az emberiségben, gyűlöl minden jobb érzélemet.

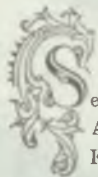
Tehát ha igaz baráttal bírunk, ajándékozzuk meg lelkünk egész bizalmával, föltétlenül, minden utógondolat nélkül.

kül, mert csak így biztosíthatjuk magunknak barátunk őszinte, mély és változhatlan érzelmét.

Az igaz barát igaz gyöngy, melyet veszélyekkel küzdve halászunk ki az élet tengereből, s ha végre birjuk, oly gazdagokká teszi lelkünket, melyet nem adunk oda a föld minden kincseért.

A trombitás Katzbachnál.

— Mosen Gyula után —
Dobó Lászlótól.

ebektől elboritva
A trombitás feküdt
Katzbach mellett, — a mellett
Vér földte mindenütt.

Bár ég a seb: szemére
Halál mégsem bo ul,
Mig új győzelmi hírre
Najja nem alkonyul.

S a mint tusáz fölötte
Az élet és halál,
Egy ismert hang feléje
Mintegy tüzelve száll.

E hang im lábra készíti —
E ő, mint egykoron;
Mint valamely kőbálvány,
Ugy ül ott a lovon.

S a trombita megharsan —
Mendörgés lesz az érez,
Megkapja, visszaadja
A völgy öle, a bérez.

Győztünk! — eképen dörgött
Győztünk! — mindenfelé,
Győztünk! — e hang más hangot
Magában elnyelé.

Még egyet szölt, s kiejtő
A trombitát keze;
Lováról csak lefordult:
Ott megszakadt sz.ve.

Körötte most az ezred
Némán, könnyezve áll;
A tábornagy szól halkan:
„Ez aztán a halál!”

Mi történt nénemasszony neve napján?

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

I.

Bizony, kedves olvasóim, nem a legkellemesebb érzelmek keletkeztek bennem, midőn egy szép augusztusi reggelen Könyves Gáborné nénemasszony levelét olvastam, melyben névünnepére meghívott. S én meg vagyok győződve, hogy önök az én helyzetemben szintén kellemetlenül érezték volna magukat. Nem is mindennapi dolog az, kérem szépen, mikor

egy fiatal ember megesküdött, hogy soha életében meg nem nősül, mert egy gyönyörű leányt meg nem kaphatott, — s mikor e gyönyörű lánynak még mindig szép anyja meghívja ama fiatal embert nevenapjára!

Ha pedig tekintetbe vesszük, hogy az a lány éppen jegen jár s nekem szemtől-szembe látnom kell a vőlegény boldogságát s tünnöm kell az ő gúnymosolyait, melyek örömtől sugárzó arcán sötétlenek; s végre, ha meggondoljuk, hogy az egész ház, annak minden tagja, minden tárgya: régi ismerősöm, kik mindent tudnak s láttak: a reményteljes hódolatot s kikoszarztatást egyaránt: — akkor bizonyára nagy gondatlanságnak tűnik föl ama meghívó levél megírása, melynek szerzője elég gyöngédtelen a legsötétebb bánatot kelteni föl bennem.

No de a dolog nem állott éppen így.

Igaz, hogy Matildot nagyon szerettem, s az is igaz, hogy soha sem nősülök meg, de azért elég nyugodt és érzéketlen voltam, hogy Könyveséket meglátogathassam.

Sokszor olvastam, hogy a szerelem soha sem változhatik barátsággá. Nem tudom, önök, kedves olvasóim, elismerik-e ez állítás igazságát: én bátor vagyok az ellenkezőt állítani. Meglehet: kedélyem az oka, hogy így vélekedem, mert állításom önmagamon bizonyult be; pedig azt éppen nem mondhatnám, hogy valami jámbor udvarló volnék, sőt elég őszinte vagyok bevallani, (bocsássanak meg kérem!) nem egy hölgy fél tőlem: a minék okát azonban nem tudom.

Matild soha sem érzett irántam szerelmet, — a mivel azonban nem azt akarom mondani, hogy nem is mutatott. Ez pedig elég nagy hiba volt tőle. Részemről mindazáltal nem vádolom őt, mert erre nincs jogom, de igenis magamat, a miért nem volt elég erőm, mindjárt az első látogatás után lemondani róla.

No de helyre hoztam hibámat.

Ha az első bók visszautasításakor lehetetlennek találtam visszalépni: kezem s szívem megvettetése után kénytelen voltam nemcsak lemondani, de feledni is. Matild zokogás közt kért bocsánatot tőlem, s esedezett, hogy legyek — barátja; én megígértem neki, mert hát egy gyönyörű rokonnak, kit az ember halálosan szeret, soha sem tagadja meg barátságát.

A távolság némileg feledtetni tudta velem Matildot, s azért féltem, hogy ha közelében leszek: ismét föltámad bennem a vágy és fájdalom. Csakhamar azonban megnyugodtam ismét, s egy más érzelem vett rajtam erőt.

Kíváncsivá lettem.

Szerettem volna látni azt a férfit, ki ott győzedelmeskedett, hol én kénytelen voltam visszavonulni.

Kedvem támadt egy kis pszichológiai tanulmányt tenni s megismernedni a gyönyörű hölgyek izlésével.

Meg akartam tudni, mily tulajdonok azok, melyeket Matild jobban becsült az enyéimnél.

Ez a kíváncsiság pedig annyira gyötört, hogy kénytelen voltam leküzdeni minden kellemetlen érzést, mit a levélokozta visszaemlékezés bennem keltett s még az nap elindultam Könyvesékhez, Igmándra.

II.

Hogy délelőtt behajtottam a nagyságos udvarba, egy vén asszony, ki — ha jól emlékszem, — libát tömött, azt a fölvilágosítást adta, hogy az egész család a kertben van. A Könyves családot pedig összesen három tag képpezte: az atya, anya és Matild Kissé meg voltam lepetve onnét fogva, midőn

a hosszú üveg-folyosón végig menve, egy ismeretlen hölgygel találkoztam. A kertből jött s a mint megpillantott, megállt a folyosó ajtajában. Kénytelen voltam én is megállni: a meglepetés nem engedett tovább menni.

Az a nő csábító jelenség volt.

A nap rózsapiros színnel vont a be az üveg-ajtót s a sugarak átszűrődve azon: hosszú, széles csikot képeztek a folyosó padlatán. A hölgy vörös, egyszerű pongyolában volt s a nap zöldes kis kendővel lekötött fején át, ép arczára árasztá vakító fényét. A selyemkendőcske smaragd-zöld színben ragyogott, föltüntetve a szivárvány minden színét s a mint a hirtelen megjelent szép alakot megpillantám, azt hittem, egy óriás kameleont látok, melynek csillámló koronája elvakít... Kicsi s a nap fényében fehéren vakító kezét arczához emelte, mintegy óva magát a sugarak ellen, s merőn rám szegte szemét. Oda mentem hozzá, de egy szó sem jött ajkaimra. Csak folyton a szép arcot néztem, mely hirtelen elpirult. A márványfehér, magas homlokot göndör, szőke fürtök boríták s a kék szemekben sajátságos tűz csillámlott, mely a hosszú, félig lezárult pillák alól csábítón mosolygott rám... Végre összeszedtem magam... már beszédre nyílt ajkam... be akartam magam mutatni... midőn hirtelen elfutott... egy szót sem szoltunk egymáshoz... A mint végig sietett a folyosó napsütötte padlatán, úgy tetszett, mintha aranyos uton járna. A testhez simuló ruha föltüntette természetnek minden szépségét s kedvem lett volna utána iramodni, hogy átkaroljam.

Sajátságos érzelem vett rajtam erőt s a kertbe siettem.

A jól ismert, magasra épült filagóriában, hol annyi boldog órát töltöttem, nénémasszonyomat, Matildot s egy ismeretlen urat találtam, kit, ha sötétes arcza jobban sugároz, azonnal a vőlegénynek tartottam volna. Nem tudom miért, de a viszontlátás — részemről legalább — nem volt valami elfogult. Mintha megnyugodtunk volna abban, hogy Matildot örökre elvesztettem. Az idegen urnak azonnal bemutatnak: Berényi Miklós volt a neve, s nem más, mint a boldog vőlegény. Jól szemügyre vettem ezt az embert s mintha valami szőkevényt kerestem volna benne: egy perc alatt lelkembe akartam vésni vonásait s egész alakját.

Gyöngye testalkatu embernek látszott. Kezei s lábai oly kicsinyek voltak, hogy cipőjét vagy keztyűjét bármely nő fölhúzhatta volna. (Első tekintetre egy jó barátom jutott eszembe, ki hasonlóan vézna kis ember s minden bál után, — az igaz, hogy szenvedélyes tánczos, — rendszeren huszonnégy órahosszat alszik)... Feje is kicsiny volt s a simára fésült fénylő fekete haj még kisebbnek tűntette föl. Szemei zöldesbarnák voltak, de a csillag bennük fekete fényt kölcsönöztek nekik. Nagy élénkséget árultak el e szemek, de ha hosszasan beléjük tekintett az ember, észrevehette, hogy bizonyos kihamvadó, titkos tűz lángol bennük. A homlok alacsony volt s a görcsösen összeszorított ajkak is vékonyak valának. Finom és nemes metszetű orra erélyt s egyszersmind szellemet árult el, — az erős, majdnem összenőtt szemöldök, a tömört fekete bajusz s állán kiborotvált szakál pedig kitarásról tanuskodott. Legsajátságosabb, mit ez arcon észrevettem, a gödrös áll volt, mely tekintetének némi szelidséget kölcsönözött. Ez az áll megérdemlé, hogy hetenkint háromszor megborotválják. Ha azonban nevetett, annál kellemetlenebb hatást tett rám: ilyenkor ránczba borult az áll s majdnem az orral érintkezett.

Nekem az egész ember nem tetszett. Legjobban boszantott az, hogy haját közvetlen bal füle mellett elválasztva vi-

selte; de midőn hosszabban szemléltem, meg kellett győződnöm, hogy nem mindennapi férfi. Tekintetében volt valami, ami visszataszított s vonzott egyaránt s ha nem is kedvelhettem meg, mindenesetre érdeket keltett bennem. Ha beszélt, mindig gunyos kifejezést öltött arcza, tán imádkozni sem tudott másképp. Különösen ajka szegletének folytonos reszketése maró s szüntelen keservet fejezett ki, mely változatos, de mindig tikoltó hangja által szembetűnően érvényesült.

„Ez tehát az az ember, ki Matildnak megtetszett, — mondtam magamban: — ez a pikant jellem tudott győzedelmeskedni fölötte?”

Meg voltam lepelve, s önkénytelenül Matild vonásait vizsgáltam, hogy valamiképp megmagyarázzam magamnak e talányt.

Ha egy évvel előbb szép és feltűnő volt: most, tizenkét hónap múlva, tizenkétszer szebb és feltűnőbb lett. Tekintete lekötött s fölemelt egyaránt. Szemeiben szunnyadó tűz csillámlott, mely csak akkor lobogott fel némileg, ha beszélt. Ajkain természetes mosoly ragyogott, mindazáltal nyugodt s ábrándos kifejezés ült arczán. Homloka magas volt, mint atyjáé. Ében-fekete haját, mely két hosszú sűrű fonalban jobbra s balra koblére lefolyt, anyjától öröklé. Termete nyulánk volt, de nem gyöngye. A legkülönösebb hatást azonban, most, hogy viszontlátam, beszéde és modora tett rám. Erőtéljes csengő s mégis gyöngéd dallamos hangját élvezet volt hallgatni. Az első perczben azt hittem, hogy affectál s komoly magatartása is feltűnt, de csakhamar meggyőződtem, hogy ez természetes nála. A mint leült a támlásszékre s egyet-mást kérdezett nővéremről: olyan benyomást tett rám, mintha már huszonnégy éves lenne s nem is falusi lány, hanem valami fővárosi ünnepezt szépség, ki kegyteljesen leereszkedik egy másodrendű udvarlójához s megengedi, hogy az szórakoztassa. Ha pedig hangosan föl-fölkaczagott s közvetlen utána ismét nyugodt, ábrándozó kifejezést öltött arcza s szemeiben ismét hirtelen valami fátyolozott fény dorengett (ez a fátyolozott fény leginkább oka volt annak, hogy előbb le nem tudtam róla mondani): meg kelle győződnöm, hogy a régi kedves, szeretetreméltó lány, kiben semmi büszkeség nincs.

Mindezt néhány perc alatt vettem észre, mialatt meglehetősen hosszadalmasan elmondtam nővérem üdvözlőit s különösen hangsúlyoztam, hogy számtalanszor — csókoltatja.

Egyideig még társalogtunk a kertben s ha a vőlegény kevésbbé sötéten néz rám s Matild kevésbbé bájosan mosolyog felém s végre ha ismeretlen hölgyem nem jön vissza: még tovább is ott maradtunk volna. A szép hölgy, ki a szó szoros értelmében elbűvölt, — mint most hallám, Matild egy cousine-ja volt, ki nem rég jött meg Párisból. Ugy látszott, elfeledkezett rólam s a lomb mögött nem is vett észre: azért már megszűröl hangosan kiáltá:

— Jertek, jertek, a dél mindjárt itt lesz s mi még semmit sem tudunk!

Erre nénémasszony mosolygott, Matild pedig egy nem épen tulboldogságot eláruló mosolylyal Berényi urra nézett, aztán hozzám fordult.

— Igaz! — mondá mosolyogva, — még ön nem is tudja, hogy holnap a névünnepek alkalmával hangversenyt is adunk, még pedig olyat, a milyent ön még soha sem hallott. Atyám is résztvesz, tudom, ön csodálkozni fog. De térjünk a dologra. Önnek a második hegedűt szántuk, noha atyámmal s Miklóssal (e szavaknál vőlegényére nézett) erősen vitatkoztam, hogy az első hegedűt ne én játszom. A propos! ön nem is tudja,

hogy hegedülni is megtanultam. Ime, itt a mesterem: maestro Nicolo di Berényi! (A vőlegény igyekezett mosolyogni)... De ők nem tágitottak. Különösen Miklós nem engedett. Szidónia (e szónál a most már ismert, bűvös hölgyre mutatott) zongoráz s Miklós gordonkán játszik. Atyám — — no de meglátja min játszik atyám. Miklósnak egy saját szerzeményét is előadjuk, melynek nagy solóját szintén rám erőszakolták. Csak gordonka-kisérete van egy kevés: nem hiszem azonban, hogy megbírom. Ön négy kézre játszik majd Szidóniával. S most, — a mivel kezdenem kellett volna, — ünnepélyesen fölkérem a közreműködésre!

— Igen szívesen, Matild. Ha csekély tehetségem ily fényes erőkre nézve nem káros, örömmel résztveszek az előadásban.

Matild kezét nyújtott s én ajkaimhoz emeltem azt.

(Folytatása köv.)

Vándor-dalok.

Viski Bálinttól.

Szomorú fűz, lecsüng egész a földre,
Az örökös hosszú bánat letörte...
Vándormadár!... de te ugyan minek sírsz?
Két hazád van... fészket mindenikben bírsz.

Boru után, vidám derű lehet még...
Bár csak én is vándormadár lehetnék:
Együtt mennénk, együtt jönnénk tavasszal,
Vig örömben, nem miként most panasszal.

Felhők megül halvány őszi nap ragyog...
Két hazájú vándormadár nem vagyok;
Itt merengek szomorufűz, te rajtad...
A bubánat engem is így lehajthat.

Zsenge kalász sokat áll ki, míg érik...
Legyen hited fájó kebel mind végig;
Fogjon benned, miként egy testvér, kezét:
A reménység... s az áldó emlékezet!

Női szívek.

Silberstein beszélye.

Fordította: Kiss Elek.

(Folytatás.)

Ily külső és belső viszonyok közt, magános egyedüliségben, lassankint időbbé lőn, mint a minők a gazdag örökösnők rendszeren lenni szoktak. Szíve szabad volt, és így a szegény mellette ülő varrónő, a fiatal, szemérmes Lina felett minden tekintetben fölényben volt, a nélkül hogy ezen fölényt egyéb használná föl, mint hogy a társalgás fonalát oly térre vigye, melyen a szende, érzékeny női szívek gondolatai, érzelmei, — legyen bár az egyik az északi sark, másik a forró tropikus égalj alatt, — találkozni s megegyezni szoktak, mint az összeillő zenehangok egy accord harmóniájában.

Mindketten ugynevezett kiházasítási darabokon dolgoztak. És minthogy ily munka mellett száz közül csak kilencvenkilencz gondol a házasságra, s a fennmaradt századik sem

feledkezik meg a menyegzőről, — így Lina hevesen hülámzó kebléből is egy rozsul elfojtott lehellet bontakozott ki, melyet Ernesztine sohajnak ismert föl.

— En tudom, mért sohajtott ön, Lina! — mondá Ernesztine jóindulatulag.

A megszólított elpirult, mint egy tetten kapott bűnös.

— Ön otthonjára gondol, s szomoruan tekint e fényűzésre.

E szavak alatt Ernesztine átható tekintetet vetett a varrónő arczára, de ez oly őszintén csóválta szőke kis fejcskáját, hogy ezen tagadás valósága fölül nem lehetett kételkedni.

— Oh, édes Lina, én igen jól tudom, hogy nem ez az ok. Jobb, ha nem titkolja, a mit ugyis tudok. Ön szereti otthoni kis szobácskáját a nélkül, hogy tölem az enyémet irigyelné. Ön egy férfitra gondolt! Oh, oh, csöndesen, — folytatá Ernesztine, midőn Lina készült a szőke fejcskét lassan, fáradságosan egy ujabbi tagadó mozdulatra fölemelni, — csöndesen! ön fiatal, és egy kiházasítási készleten dolgozik, s e mellett nem a házasságra, nem egy férfitra gondolna ön? — s ezzel Ernesztine mosolyogva igyekezett a szégyenpiros leányka szemeibe nézni. — En továbbá azt is tudom, a mit ön — engem illetőleg gondol! Ki ő? Mi neve? Hol lakik? Mikor jön el? Nos tehát, — folytatá tréfás-komoly, parodizáló hangon, megvallom. Az ő neve: Ismeretlen; lakik: Nemtudomországban, s jönni fog: pont feltizenhárom órákor!

Lina nem bírta megállni, hogy ne nevéssen.

— Mosolyogjon csak, hitetlen, pedig ez mégis úgy van. En ujjaskákat, ágyneműket varrok, de csak azért, mert általában szükségesek. És ha épen kiházasítási készlet szerepét kell játszaniok, hát tant mieux, a mi kínai nyelven annyit jelent, mint: annál jobb! En őszinte vagyok, hanem most már gyónjék ön is! Ha nagybátyám egyszer-másszor ráér jókedvű lenni, azt szokta mondani, hogy indítványt fog tenni arra nézve, hogy a törvénytörő épület homlokzatára Themis helyett engem alkalmazzanak. Ez a Themis egy hideg, megvesztegethetlen istennője az igazságnak; ezt ön úgy is tudni fogja, — tévé hozzá kimélettel, — hanem ön — ön gonosz, gonosz! nem pirul el ön? Ön előtt egy más valaki bizonyára még igazságosabb, úgy-e?

Oh nem! — felelé Lina gyenge hangon.

— Oh nem! ez rendszeren azt teszi hogy: oh igen! Ha ön még meg is esküdött volna rá, akkor még bizonyosabban tudnám, hogy: oh igen! Nos, hogy hívják? hol lakik? mikor jön? Most rajtam a kérdezősködés sora. Ön bizonyosan feltizenhárom előtt fog jönni? — és Ernesztine oly szívből nevetett, hogy Lina, találva érezvén magát, elpirult. — Nos, mi neve? Adolf, Ede, Károly, Ernő?

Lina arca már az első név első betűjének hangoztatásakor biborszínbe borult. Mint minden bűnös és szerelmes, már a leggyöngébb megközelítésre elárulva hitte magát.

— Tisztában vagyunk! — mondá Ernesztine, jókedvűleg édelegve Lina zavarán, — mondja ki e nevet, mondja ki! — folytatá sürgetőleg, mialatt szemei, mint majdnem minden nő, mindenfelé tekintettek. Alig ejté ki utoljára: mondja ki! — midőn szemei erősen ki az utcára szögezve maradtak.

— Nézze ön, — mondá hirtelen megváltozott hangon, még mindig azon irányba nézve, — amott barangol már több izben föl-alá egy fiatal ember; most a sarokba huzódva, titkosan fürkészve megáll; észre vette, hogy nézzük, visszavonul, (s Ernesztine is kissé visszahuzódott a függöny mögé);

most megint el akar menni a rácsozat előtt közönyösen, mint-ha nem is ő volna. Nézzen csak oda, — folytatá, kíváncsian előrenyújtott nyakkal, s oda irányzott tekintettel.

Lina reszketett; a kelme kiesett kezéből.

A leesett kelme suhogása, legkisebb jele nélkül minden egyéb mozdulatnak, Ernesztine szemeit a szobába fordítá.

Az egyik meglepett diadallal, a másik elpirult zavarral nézett társnőjére, képtelen egy szót is kimondani. De e zavar egyuttal valami szüzsies magasztossággal birt, mely egy tapasztatos, érzékeny nő szivre nem téveszthet el hatását.

Egy pillanatig mindketten hallgattak.

Egyszerre, mintegy föl villanó gondolatnál fogva, Ernesztine hevesen csöngetett.

A gyors elhatározások, legyenek bár szellemdúsak vagy bizarrok, a szépnemnek sajátságai közé tartoznak.

Az öreg szolga történetesen nem volt messze az ajtótól, s azonnal besietett.

— György, a kert-rácsozat előtt megy egy fehér kalapos, fekete ruhás fiatal ember. Dolling Ernesztine kisasszony kéri őt magához. Gyorsan György!

Az öreg cseléd, kinek a szeszélyes leányka szemei előtt nőtt föl, s ki szerette azt, — elsietett oly gyorsan, amint öreg lábai csak engedék.

Mielőtt Ernesztine a szegény, zavart Linát megnyugtathatta volna, mielőtt azt legjobb szándékáról meggyőzhette volna, György megjelent a kertben egy fiatal emberrel, szerényen haladva a félig félénknek, félig határozottnak látszó ifju előtt.

Még egy perc, és kinyílt az ajtó, s György egy öreg cseléd minden formalitásával jelenté:

Welten Alfréd ur, orvos-jelölt.

A bejelentett elpirulva, de egy művelt s jó társaságokban forgott egyén magatartásával lépett be. Miután szerényen meghajtá magát, Ernesztine elé lépett, megcsókolá az önként, de szerényen eléje nyújtott kezét, azután a reszkető Linához fordult, a ki még mindig nem mert fölpillantani.

Linának is kezét csókolta, mit az öntudatlanul engedett tenni.

György ezalatt egy széket a vendégnek tett s távozott.

— Bátor voltam, — kezdé a ház urnője oly hangon, mely koránt sem volt oly biztos, mint egyébkor, s a férfival szemközt szemei sem forogtak oly szabadon, mint előbb, — bátor voltam önt hozzám, vagyis inkább Lina kisasszonyhoz kéretni. Nem tévedek talán, — folytatá növekvő biztonsággal, — azt gyanítva, hogy az ön látogatása a rácskapu előtt, őt illette.

— Valóban úgy van, kisasszony! — mondá a megszólított szerényen, de férfiasan.

— Nos, Lina! — kiálta fel Ernesztine gyorsan és dévajan, — úgy-e eltaláltam! De térjen már magához!

A zavarodott leányka csak egy irgalomért esdő tekintetre emelé föl szemeit, s ismét lesüté azokat.

— Pirulnia kell önnek miattam, Lina? — szólt az ifju önérzettel, szavaival mindkét irányban kedvező benyomást okozva.

Lina végre fölveté szemeit, s valamivel nyugodtabban ült vissza helyére.

— Ki mondá önnek — — hebegé, Alfrédhez fordulva lesütött szemekkel.

— Hogy ön itt van? Ki más, mint az ön édesanyja!

— felelt Alfréd. — Én erre jöttem, hogy önt láthassam, s ha lehet, beszélhessek önnel, hogy szegény édesanyjának még alkonyat előtt megvigyem a hirt, hogy ön jól érzi magát.

— Talán azért is, hogy — me g g y ö z ő d j é k? — szólt közbe Ernesztine jó indulatu ingerkedéssel s bizonyos nyomatékkal.

— Kegyed tudni akarja, ha féltékeny vagyok-e? Ámbár nincs szerencsém különben a kegyed ismerősei közé tartozni, de mégis bátor vagyok ezen tulajdonságomat nyíltan bevallani. Igen, én meg is akartam győződni! Bocsássa meg kegyed nyíltságomat; én orvos-jelölt, s reményilem, néhány hét múlva okleveles orvos vagyok, s nekünk gyógyászoknak, megszokva minden látszat s minden rejtett dolog alatt a valóságot keresni, nem sokba kerül, hogy igazat szóljunk, ha arra hajlandók vagyunk.

— Oh uram, én úgy hiszem, ismerem egy kissé az ön tisztelt kollegáinak ezen tulajdonságát, magam is orvos leánya vagyok.

— Van szerencsém a dr. Dolling nevet ismerni; a boncztan tanára nem egy nehéz betegségi eset fölötti értekezésében dicsérettel említé azt.

— Atyám hírnévre tett szert e nehéz szakmában, ezt szerénytelenség nélkül mondhatom, — s mintha ezzel a Lina iránti gyöngédtelenséget belátná, s jóvá akarná tenni, hogy a beszélgetésnek magát tette súlypontjává, — folytatá Ernesztine:

— Igaza van önnek, jól mondja, hogy az orvosok könnyebben mondhatnak igazat, mint mások, ha akarnak.

— Ha akarnak! — viszonzá Alfréd. — Épen ez a bökkenő! Husz között alig van egy, a ki ezt teszi. A mi engem illet, a nélkül, hogy irányadó akarnék lenni, én azon nézetben vagyok, hogy ők ezt helytelenül teszik. A helyett, hogy nyíltan kilépnének nézeteikkel, igazságukkal, és így újabbak, mások lennének egyebeknél, inkább azon igyekeznek, hogy szakismeretlen sógorok és szomszédok színvonálára szálljanak alá, s az istenért valami kirívó karikát ne képezzenek a család lánczában.

— Én örömet igazat adok az ön megjegyzésének, — szólt Ernesztine, — de engedje meg azon nézetemet kifejeznem, hogy az igazság gyakran éles fegyver, mely több sebet, mint gyógyulást okoz.

— Nagyon örülök e nézetegységnek, kisasszony; ez fölment engem annak további fejtegetésétől, hogy az igazságot ennél fogva kettőzött elővigyázattal kell használni, s ennél fogva csak ott kell elpalástolni, a hol, mint kegyed is, mint fél-orvos, mondja, — s itt mosolyogva meghajtá magát, — inkább sebez, mint gyógyít. Nem kell-e azt az orvosnak tudni, a ki az emberi életnek egyharmadát egyedül csak tanulásra fordítja, és a ki folytonosan, még mint tanár is tanuló marad, vagy jobban szeretném így mondani: tanulónak maradnia kell; — nem kell-e mondom, az orvosnak eléggé megítélni tudni, hol gyógyíthat, hol sebesíthet? És ha néha sebeznie kell is, jól van, az éles vágás ily esetekben is sokszor a legjobb hatással lehet a gyógyulásra.

— Kétségtelenül; el kell ismerni, — jegyzé meg Ernesztine, — hogy e téren az orvos a legjobb bíró lehet; de mondja meg ön maga orvos ur. —

— Kérem! — mondá Alfréd, egy szerény kézmozdulattal utasítva vissza a neki adott czimet.

— Oh uram, önnek hozzá kell szoknia e czimhez, hisz nem sokára sajátja lesz az, és ön Lina kisasszonyt bizonyosan nem fogja az „orvosné asszonyság“ büszke czime nélkül hagyni?

E dévaj megjegyzésnek az is lehetett czélja, hogy a jótehetetlen, s magát itt fölöslegesnek érző Lina a társalgásba bevonassék; de azon átható tekintet, melyet a szegény gyámoltalan leányra vetett, egy kis gonosztságot is árult el azért, hogy az a maga viszonyát még nem birta ily szilárd s biztos szempontból fölfogni. Legalább e tekintet nem egészen elfogulatlan, s az irigységtől nem egészen ment volt.

— Vallja meg ön maga, — folytatá Ernesztine, a czimet kiméletből mellőzve, — hogy legtöbben azon orvosok közül, a kik az ugynevezett „igazságnak“ követői, nem materialisták-e, sőt mondhatnám, önző kényenczek, kik ha pályájuk kezdetén tanusított becsületességük által széles körű gyakorlatra s keresettségre tettek szert, később nem vesznek maguknak fáradságot arra, hogy a keserű igazságot kiméletesen édes burok alá rejtsek? Vagy hogy nyíltan s köznapi nyelven szóljak, nem épen ezen férfiak-e legtöbb esetben a leggyöngédtelenebbek, a helyett, hogy az igazság férfiai lennének?

— Nagyon örülök, hogy a kegyed nézetei az enyémmel itt is összehangzanak.

E szavak oly hevéllyel mondatk, hogy Ernesztine önkénylenül s mélyen elpirult. A jobb társaságokban való jártassága azonban képesíté őt az indulatnyilvánulásokat gyorsan elpalástolni, vagy legalább elpalástolni akarni.

— Épen ezen pont az, — folytatá Alfréd rövid szünet után, — melyben igen keveseknek, s ki kell mondanom, társaim legcsekélyebb részének nézetei találkoznak. Nekem nem egyszer volt vitám e fölött, s némelyek, a kik előtt irányadó volt a példák sükere, ellenem nyilatkoztak a nélkül, hogy én az ő, s ők az én véleményemet fogadták volna el. Ugy távoztunk a csattaterről, mint hadvezérek, kik nem vívtak ki semmi előnyt, de a kiknek mindegyike magáénak tulajdonítá a győzelmet.

Ernesztine helybenhagyólag mosolygott, s több önuralommal szólt, mint előbb.

— Az igazat megvallva, boldogult atyám is materialista volt. Én mint gyermek, sokszor jelen voltam, midőn társaival hasonló tárgyak fölött vitázott. Ő azt állítá, hogy az ember egy gép, melynek megvan a maga gőzkazánja és kemenczéje; mindez husból és bőrből: e gépet toldozni, javítgatni kell addig, a mig működik; ha már nem működik, akkor magától szétesik.

— És a lélek? — szólt Alfréd tüzzel.

— Lélek! Az én jó atyám e szót nagyon ritkán mondá ki; ő az élet embere volt, ezt talán ön is hallotta; és ha egyik orvostársa e ponthoz jutott, atyám kiáltott: György! — a szolgáló neve, ki őt ide vezette, már akkor is szolgálatunkban volt, — György, egy üveget a régiből! És a vita a palaczk gyöngyeibe fult. Ő a természetet tekinté, mint egy haszon-konyhát és gyógyszerárt.

— A természetkonyha, gyógyszerárt! Egy orvos lehetett ily nézetén? Bocssásson meg kegyed, mindazon nagy tisztelet mellett, melyet atyja, a híres orvos iránt táplálok, e nézetét csak tévedésnek nevezhetem. Talán épen e pont volt az ő, — a mint hogy minden embernek van egy, gyenge, téves oldala. — Kinek van több oka a természetet csodálni, s általa magát átszellemíttetni, mint az orvosnak? Igen, az orvos

belopódzik annak legtitkosabb rejtekeibe, kilesi annak szépségeit, ismeri azon bájakat, melyekkel fölékesítve van, — s mindezek nem egyedül az ő, a természet sajátjai-e? És ha benne valami csekélység nem tetszik is előttünk szépnak, — szorgosabb megfigyelés és tanulmányozás után nem lép-e az épen valami új, előttünk leplezett varázs gyanánt elő? Az ember és természet pusztán csak anyag volna? Igen, anyag; minden, a mit látunk, a mit megfoghatunk, anyag; de nem érezzük-e mindenben, a mit látunk, a mit tapintunk, hogy itt valami van, ami bár érzékeink elől el van rejtve, de azért létezik?

(Folytatása köv.)

A S Z I V.

Osorba Ákostól.

„A sziv ügyét csak sziv érti.“

Czuczor.

A természettudósok a tudomány rideg előadásához szokva, a szivet bal oldalunkban levő két pitvaros, két kamrás vérvezető erekkel ellátott húsdarabnak írják le, a költők a jó és nemes eszmék bölcsőjének, a bölcsészek egy része a lélek székhelyének nevezi a szivet, mig az emberiség általában az érzelmek összegét hiszi a szivben létezni.

Mi, kik sem természettudósok, sem költők, de bölcsészek sem akarunk lenni, a sziv eszméjéhez kötött általános fogalmak szerint ohajtjuk fejtegetni, mi a sziv?

Székhelye ez összes érzelmeinknek.

Előre bocsátjuk azonban, hogy kedves olvasónőink sem a természettudósok szemüvegével, sem a költők felhevült képzeletével, sem a bölcsészek álokoskodásaival, hanem pusztán a sziv sugalma szerint és az ész utasításai alapján sziveskedjenek bírálgatni sorainkat.

A sziv, miként azt a teremtés, az emberi lét remekéül keblünkbe oltá, nem állaga, nem alakja: hanem a külhatások felfogása által lett azzá, a mi. Az ész, mely felfogni, megérteni képes a fogalmakat, átadja a szivnek, meghatározás és átmelegítés végett, s a sziv azon hatás alatt, melyet az ész közölte tárgyak roá tesznek, különböző módon hozatik működésbe, — s e működés: maga az é r z é s.

A külbefolyás átmelegítése rendelt sziv hasonlít a zene-húrokhoz, melyek mindenikének érintésénél új s új hangok ütnek meg a hallgató fülét; a minő a külbefolyás, olyan lesz a sziv működése, s oly irányu a felköltött érzelem.

Tagadhatlan, hogy a komoly tárgyak, mint a gyász szemlélete, szomorú érzéseket és viszont: a kellemes tárgy: mint kedvesünk viszontlátása, kellemes érzést költ az emberi szivben. A szép és jó fogalmai, mely két fogalom a mindenséget foglalja magában, a legédesebb, legmelegebb érzelmeket kelti fel, nem mintha e fogalmak volnának érzelmeink mérlegei, hanem mert a sziv e fogalmak hatása alatt leginkább hevül, a sziv félre nem érti, a sziv tökéletesen átérzi az eszmék nagyszerűségét, s azt átérzve méltányolja, s e méltánylás az érzelmek hevületében nyilatkozik.

Csak így értelmezve a szivet, foghatjuk fel a nagyszerű hatáskört, melyet a világ a szivnek tulajdonít. Csak is így érthetjük, miért hivatkozunk mindenkor a szivre, midőn nagyszerű tények méltánylása forog kérdésében: a sziv székhelye lévén az érzelmek összegének, ez által kell mindennek, mi nagyszerű, kezdeményeztetnie.

A szív mindenkor ugyanaz marad; mint a virágszál bár száz tavaszt éljen is túl, mindig ugyanazon virágokat hozandja: úgy a szív változatlan marad örökké.

Nézetünk szerint alig lehet tévesebb felfogás, mint midőn valakiről az állittatik, hogy: jó vagy rossz szíve van. A szív teremtésénél fogva sem nem jó, sem nem rossz; a reá hatást gyakorló külbefolyás által felkeltett érzelmek lehet csupán jó, nemes, szép, vagy aljas, de a szív maga változatlan marad és pedig sem jó, sem rossz.

Az érzelmek sajátja a közlékenység, a szív tulajdona, hogy birtokát másokkal szereti megosztani; azért nem öli meg a fájdalom a szívet, ha azt másokkal közölhetjük, azért élvedusabb az öröm érzete, ha azt szeretteink osztják velünk!

Szeretet, szerelem, hála, részvét, megannyi érzelmek hol székel? A szívben. A szív hurjai rezgenek, midőn kedvesünk vállunkra hajtva fejét, halkal suttogja a minket boldogító „igen“-t; annak hurjai rezgenek, midőn a jótevő kezét könyeinkkel áztatjuk; a szív hurjai rezgenek, midőn a nyomor küzdelmei között hánykódó embertársunknak segínyt nyújtunk. A szív a mindenható erő, mely által nyilvánulnak szép és nemes tetteink.

Az érzelmek hasonérműsége költ a szívben. Nem ritka az eset, hogy érző szív, bizalommal közeledik szívünkhöz, közli velünk érzelmét, s a szív eddigelé nem ismert meleget érez, új világ tárul elé, új érzés kel benne. De hogy ez érzelmek támadjon, valóban kell az azt felkeltő okok érzelmek is lennie, ál-érműsége soha sem fogja szívünket felmelegíteni, mert: „idegen fénytől a szív nem melegszik“ — mondja Kisfaludy K. Az ál-érműsége pedig idegen fény a szívre nézve, mely csak való érműsége székhelye.

A szív vezére életünknek. Igaz, leggyakrabban arra intjük úgy gyermekeinket, mint jó barátainkat, hogy ne hallgassanak a szív szavaira, hanem kövessék az ész tanácsát; de itt csupán a tapasztalatlanok utbaigazítása vétetik célba; a tapasztalt életbölcész hallgathat a szívre, mert Petőfiként: „A szív nem rossz tanácsadó, az észnél gyakrabban messzebb lát sejtelmivel.“ A sejtelmek, a szív működésének e legremekőbb nyilvánulásai, átröpülnek a jelen tényeire, fellebbentik a jövő titokteljes fátyolát, s élénk rajzolják azt, mit tudnunk kell; ha a sors rideg keze reményeink szálát metszi el, az ész miatt megfagyhatunk, de a szív lángja felmelegít, élénk rajzolja újból a reményt, s jobb világ fölé repít sejtelmünk szárnyain!

Az első sikolytól, melylyel az újszülött létét tudatja, az utolsó sóhajig, melylyel az agg szerettei köréből, a tulvilágba távozó, búcsúzik; a bölcös ringásától a koporsó lelkét rázó fedeléig, kísértnek érzelmek, melengeti keblünket a szív.

A kisded repesése az anyai kebel után, a szív dobbanásának első jele; a gyermek ölelése az érműsége nyilvánulása; az ifjú ábrándos tekintete, a felébredt érműsége nyilvánulása; a szerető ajkán elcsattant első csók, közös érműsége kifolyása; a könny a szemekben, a mosoly az ajkakon a szívből ered, az öröm és fájdalom érműsége nyilvánulása.

Ott, hol az érműsége keletkezésében fojtatott el, lehet a szív érműsége a nemes és szép iránt; de általában érműsége a szívet egyetlen kor sem mutathat fel. A csecsemő-gyilkos Herodes nem volt érműsége, a boszu érműsége vívó keblét, az hevítő szívet. Drákó, — a szigor netovábbjának példányképe, — honszerelmi érműsége áldozta fel mindent. Nagy Sándor, a világhódító hős, dicsőségvágytól lelkesült szívvél birt. S hogy azoknál a gyöngédebb érműsége ismeretlenek

maradtak, oka nem szív, vagy az érműsége hiánya, hanem azon körülmény, hogy az egy kiváló érműsége, minden mást elnyomott bennük.

A szívnek remegni, dobogni kell a külbefolyások alatt; hatásra van szüksége, hogy érműsége mind feltűntethesse, mint a hölgynek ünnep kell, hogy diszes pompáját feltárhassa.

Lehetnek befolyások, melyek alatt a szív megtörik, vagy az érműsége megfásulnak, megtompulnak; de hogy a szív működni örökre megszűnjék, hogy az érműsége örökre semmisüljenek meg: az nem történhetik soha. A szívnek is meg van melegítő napja; miként a virág, ha a jótékony nap lövelli reá sugarát, új fejlődésnek ered: úgy a szív is, ha rokonérműsége melengeti, olvadni kezd netalán jégkérge alól, s bár lassan, de egyenkint felébrednek érműsége; ha rokonérműsége melengeti — mondám, mert a „szív ügyét“ Czuczor szerint „csak szív érti.“

A szív mindenünk, érműsége egyedüli birtokunk, e nélkül nyomorultabbak vagyunk az ajtónk előtt didergő koldusnál. Öltöztessük biborba, ringassuk a kék bölcösjébe, emeljünk oszlopos palotákat, fűzzük dicsőség babérkoszorút halantékára a szerelmében csalódottnak; követeljük, feledje érműsége, mondjon le szerelme s ez okozta fájdalomról: s látni fogjuk, mint veti meg ajándokunkat, mint fordul el guny mosolylyal tőlünk, s mint szorítja két kezét keblére, hogy megőrizze birtokát, szívet, melyet elrabolni vágyunk, jól tudva azt, hogy érműségeitől megválni annyi volna, mint kitépni a szívet kebléből.

Még a szenvedés is érműsége a szívnek, mert mint érműsége, benne, általa táplálkozik. Megszakadhat a szív a fájdalom alatt, de megválni szenvedésétől nem fog soha; mert a mely szív nem szenvedett, az való öröme képtelen, a gyémánt próbája a tűz, a szív öröme — a szenvedés.

„A szívben csupán csak egy tavasz él“ mondja Gyulai. Nagy itészünk e sokat mondó szavait feltétlen aláírunk lehetlen. Ha a szív tavasza alatt a szerelem érműsége érti, akkor némileg igaza lehet, mennyiben tagadhatlan, hogy van szív, mely a szerelem első csalódása után soha sem bír többé hervulni, az ily szív kiégett Aetna, melynek tüze elveszett; de van látása még, s e láva meleg, szerelme megszűnt, de érműsége megmaradtak. — Ha pedig általában az érműségekről szól fentebbi soraiban, akkor éppen nem osztjuk nézetét, mert szívünk elvesztheti egyik másik érműsége, de ujak kelnek abban, mert a szív szavatait, az érműségeket a külbefolyás költi fel, s ez soha sem szűnhetik meg végképen.

A szív érműsége szentek, szerénységtelenül közelíteni hozzájuk tilos. Szenteknek mondjuk érműsége, mert szent azoknak szülőhelye: az ártatlan szív. Az első szenny, mely szívünk tükrére ragad, homályt vet annak kristály felszínére, mely homály örökre megmarad. E szentségben kell szívünk érműsége megőriznünk, akkor mondhatják rólunk, hogy szívünk nemes, mert érműsége nemesek. Az érműsége ugyan gyakorta fájók, de bármily fájók legyenek is, míg szennytelenek, addig boldoggá teszik keblünket. Törekedjünk tehát szennytelen szívünk, mint érműségeink összegének székhelyére, azon dicsőkoszorút megszerezni, melynek legszebb virága az érműsége fehér rózsája!

Egy hét története.

Január 17-dikén.

A legszebb farsangi vigalom. — A főváros nemes-levele. — Előkelő társaság. — Bohus Szögyéni Antónia. — Az édes mosoly eredete. — A vigalom jellege. — Álcázás szépségek. — Álczatlan igazságok. — Az országházban. — Méltó jutalom.

A jogászok bálja még csak ma este lesz, annál jobb, legalább van terem és időm Budapest legszebb báljáról szívem szerint kibeszélhetni magamat. Bocsanatot kérek a számtalan még hátra levő fényesebbnél fényesebb tánczvigalomtól általában, és különösen a ma este tartandó jogászbáltól, tudom, hogy azok mind egyenkint a szem és szív és láb legkényesebb igényeit is felül fogják haladni; hanem azért én részemről csak a mellett maradok, hogy a legszebb farsangi tánczvigalom a jótékony nőegylet álarczos bálja. Évek óta kivívta ez magának e büszke czimet és a mult vasárnapi egy új hervadhatlan virágot tűzött koszorujába. Nem is közönséges bál ez, hanem sokkal több és sokkal magasztosabb. Csak az arcok, öltözékek és a zene tekintetéből viseli a bál nevet. Az arcok olyan szépek, az öltözékek olyan fényesek, a zene olyan kedvre tüzelő, és — nem tánczolnak e bálon. Nem lehet tánczolni, a jelenlevők nagy számától, és épen ez a körülmény árasztja el kétszeres derűtséggel a sok bájos arcot. A jelenlevők, a hányan csak vannak, szívesen mondanak le a tánczról — a legnagyobb áldozat, a mit a fiatalság ilyen körülmények közt csak hozhat, — csak hogy minél több jusson a nőegyletnek, vagyis a szegényeknek; ilyen erős a jótékonyosság érzete a mi fővárosunkban; azért ha akár én, akár más valaki azt találná valaha mondani, hogy a mi fővárosunk ilyen olyan földi gyönyörökbe merült Sodoma és a szenvedők segélykiáltásai viszhangtalanul pattannak vissza jéghideg szívről, bátran hivatkozhatik a nőegyleti bálokra, ez a legfényesebb czáfolat e vádra, annál fényesebb, minthogy e bál disztét az idén nem a főúri körök képezték; ezek közül csak egy-kettő szerencsétlente a vigalmat magas jelenlétével — ezen körökben is találkozok egy-egy nemesen érző szív — hanem az nem tett semmit, van a mi fővárosunknak egy olyan osztálya, melyet közszokás szerint középosztálynak neveznek, de lelki nemeségénél fogva méltán az előkelő czim illeti meg, első sorban található minden szép és jó ügy elősegelésében, és ez az osztály csaknem kivétel nélkül jelen volt e bálon.

Ragyogott is az egylet elnöknője: Bohus Szögyéni Antónia ő méltósága arcza, hogy öröm volt reánézni. Minél jobban teltek meg a vigadó termei, annál fényesebb örömben ragyogtak fel jószágteljes szemei. Minden vendég számára volt egy nyájas mosolya, és ez nem a rendes lady patronessek mosolya volt, hanem olyan mosoly, melylyel csak azon nő van megáldva, kinek szívét a szegények hálakönyei szentelték meg. Azokból az égi mosolyokból, melyekkel a sok ezer megvigasztalódott szegény, árva, özvegy, beteg és tehetetlen öreg sok számos éven át e magas lelkű urnő nevét imádságába foglalja, osztogatott ő szét e vigalmon, minden jelenlevőnek jutott belőle, és még mindig maradt elég az ő szívében.

A szegények hálamosolya — talán ez az, ami e vigalom-

nak sajátságos jellegét adja. Egészen más jelleg ez, mint a többi vigalomé; közönséges vigalmakra a fiatal szívek — a tánczon kívül — rendesen oly czélból mennek, hogy valami érdekes ismeretség emlékéit vigyék haza; a nőegyleti bálon ép ellenkezőleg: azért jelennek meg, mert valamely ismeretség érdeke vonzza őket oda. Egy fiatal ember nyár folytában egy fiatal hölgygyel találkozott, a fiatal hölgy mély benyomást tett reá, szereti, imádja, de — nem tudja, ha valjon viszonztatnak-e is érzelmei; nem nyilatkozhatott még, — nemesebb hajlamu ifjakkal az nem történik olyan könnyen, épen azért, mert mélyen éreznek, — és ez az édes-fájó aggodalom üti-hajtja heteken, hónapokon át; keresi szíve lelkét a színházban, a hangversenyeken, vizsgálja a csillagokat ama két szem egén, de valjon menyországot rejti-e ez ég? Meglehet, hogy igen, meglehet, hogy nem, — a jól nevelt leányok szemei olyan jó titoktartók, — és ez a kinteljes bizonytalanság csak a nőegyleti bálon éri végét; e bálon, megszámlálhatlan nagy sokaságban, olyan könnyű találkozni azoknak, a kik egymást keresik és az álarcz biztos rejteke alul olyan könnyeden röppen ki a régóta kinosan lezárt szó; élet? halál? mindegy, egyiket sem látja más, csak ő, a boldogság hajnalpirja és a kétségbeesés halálszine egyaránt elférnek az álarcz-burka alatt, ime tehát a nőegyleti bál jellege, azért nem gondolkodnak ott a táncra.

És tegyük hozzá, azért olyan diszes, olyan vidám. Esti 10 órakor már alig lehet megállni a teremben, olyan nagy a vendégek száma. Az álcázások közül legtöbben vannak a dominok, azután következnek a bohócok, figarók, sat. de azért jelmezes álcázások is voltak, ezek közül különös jó izlést árult el egy régi német divatu jelmez, hónaljig érő rövid derékkal, szűk ujjakkal, nem kevésbé szűk szoknyával és annál szélesebb ernyőjű kalappal; csupa ódonság, és mégis csupa finom izlés volt. Egy pár éj-királynő is figyelmet keltett, míg két pólyás baba — mindegyik 16—17 éves, ha nem több — az utána járó magyar dajka által tűnt ki. És ez a tarka-barka sokaság, mint a forgatag, szünet nélkül jár-kél, föl alá a teremben, egyiket is, másikat is megszólítva az álczatlan férfiak közül, egyiknek is, másiknak is többé-kevésbé sükerült czélzások által kíváncsiságát felkeltve kiléte iránt, és percz mulva az érdekes talány már a terem tulsó végén van, egy másik, harmadik, tizedik férfi előtt, és az így tart hol fél óráig, hol fél éjszakáig, a szerint, a mint előbb vagy később megtalálja azt az egyet, a kiért tulajdonképen a vigalomra jött; annak is kegyesen megengedi, hogy az álczaszabaldalmánál fogva karjára fűzze, és itt, e helyen és ez alkalommal ezen bizalmasság senkinek sem tűnik föl, bizonynyal ez ifjunak is élezcis tréfákat mond, mint a többinek, gondolják, a kik gondolják, és ezalatt, — de ne áruljuk el az álczák titkait, úgy is elárulják azokat nem sokára maguk az arcok, — soha annyi vidám arcz, mint e bál utáni napokon, és soha annyi hü szív szerető nyílása, mint ez álczás vigalmon.

Ezek a bál utáni vidám arcok dusan kárpótolnának a szellemdus élczekért, de a nőegyleti bál e részben is kivé-

telt képez, legyen szabad egy párt belőlük az utókor gyönyörűségére téntába foglalni. Egy dús gazdag bankár és egyszersmind báró egy álczás hölgy karjára kerül, és ez aztán szép sorjában előszámlálgatja neki mindazon élő virágokat, melyek közül pillangó szíve az utósó fél évben röpkedett; a báró csak néz, vizsgálja a szép álczás nőt és sehogy sem bírja megismerni, végre sokallani kezdi a sok nőnév felsorolását. — Ereszsz, ereszsz, — mondja tréfás komolysággal — minden hajam szála ég felé áll már! — Sőt épen homlokodról olvasom le büneid sokaságát — viszonozza az álczás és tovasuhan; a báró homloka tudniillik egész a koponyáig nyul föl. — Ugy-e bár, kedvesedet várod? — Szólit meg az álczás egy fiatal embert. — Igen, azt. — Jó, jer elvezetlek hozzá, én tudom, hol van — ezzel karjára ölti a fiatal embert, és kezd neki beszélni fiatalságos életéből olyan dolgokat, hogy ámulásban az álczás karján felejtí magát, és egyszerre csak — a csemege-teremben találja magát. — Ime, itt kedvesed — mondja az álczás és eltűnik, a fiatal ember tudniillik rajong a nyalánkságokért. — Félek a szemedtől — évelődik egy fiatal ember álczásával. — Első eset, hogy a „két-szem“-től félsz — vágja vissza az álczás nő; a fiatal ember tudniillik szenvedélyes kártyás. — És te itt? — kérdi az álczás a miniszterelnököt. — Igen. — Azon pedig csudálkozom. — És valjon miért, szép ismeretlen? — kérdi a miniszterelnök. — Csak azért, mert nem hittem volna, hogy a Nákó-ház elférjen e teremben — viszonozza az álczás és elvegyül a sokaságban. — Ugy-e bár, regénytárgyat keressz? — szólitja meg az álczás egyik írónkat. — Nem, csak életképet. — Sajtóhiba, mert eleven képet akartál mondani — veti ellen az álczás hölgy és eltűnik. — Te vagy a most uralkodó járvány — szólitja meg az álczás nő egyik kisé batoratlan fiatal orvosunkat. — Én? és valjon miért? — A ki mindig bakot lő — viszonzá az álczás nő, és a fiatal orvos a szójáték elejét is hozzá gondolva, nem üldözte a tovasikló szép ismeretlent. — Talán itt is az igazságot keresed? — kérdi az álczás hölgy egyik ujonnan kinevezett fiatal biránkat. — Nem, hanem komédiát — válaszolja a bíró komolyan. — Akkor csak kinevezésedet nézegesd! — Miért ezt? — Mert a komédiában is mindig szép nő játszsza a főszerepet — feleli az álczás nő és soha se látta őt többé a mi fiatal Themis-papunk.

De — elég ebből ennyi, nem mondom, hogy még ennél is rosabb élczek nem villantak föl, de ezek is eléggé mutatják a vidám, fesztelen jókedvet, mely e vigalmat olyan élvezetessé tette. Kora hajnalig együtt maradt a vig társaság.

Az álarozos bálból az országgyűlésre csak egy lépés, a mennyiben itt is, ott is nem a maga képét viseli a képviselő. És itt is egy kis multságadta magát elő e héten, a mennyiben Majoros István képviselő ur a nők egyenjogosítását hozta szóba. Ha nem Majoros teszi ez indítványt, akkor is „átalános derűtség“-gel fogadták volna. Hogy is ne! Csak gondolni is arra, hogy a nő is ép annyira képes volna felfogni az emberiség és haza iránti köteleességeket, mint például az a paraszt, a ki egy-két pohár pálinkáért adja el szavazatát! Aztán a jog nem azért jog, mert igazságon alapszik, hanem azért, mert férfiak csinálták. Aztán minő alapon kívánhatják a nők teljes emberi olismortetésüket, mielőtt a nőnevelésről gondoskodtak volna kellőleg — arról pedig majd csak ötven vagy száz év múlva fognak nálunk gondoskodni. Addig tehát csak hadd várakozzanak még egy kovássá a mi szép élettársaink, szépítsék meg a férfiak életét, szorossanak minket hiven, önfeláldozással, legyenek a szépség és orények illatos bokrétaí, tartsanak min-

dig készen számunkra egy meleg szívet és egy fűtött szobát, hogy a mi szerelmünk irántuk kívül-belül náthát ne kapjon, azonfelül legyenek még jó gazdasszonyok, kedves házi nők és hű anyák, tudjanak kedvesek lenni kedvünkért a társaságban, okos tanácsadóink az életben, művelt nevelőnk a gyermekek körül — hiszen ez mind csekélység, a mihez nem is szükséges, hogy egész nemes teljességében birjon emberi és honleányi lételének tudatával! Untig elég arra, ha fiatal korában szépelgünk neki, szép ruhába öltöztetjük, idősebb korában adunk neki enni-inni, a mennyi épen kitelik tőlünk, hát nem elég nagylelkűség ez mi tőlünk?

Igy gondolkodhattak azon jeles honatyák, a kik olyan nevetségesnek találták Majoros ur indítványát, — nevéssünk tehát mi is rajta és bizzuk az időre a többet. — i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Gr. Andrássy Gyula) volt miniszterelnök eltávozása alkalmából az országgyűlési Deákpárt emlékül egy, a párt arczképeit magában foglaló albumot kíván a grófnak átnyújtani. E célra Deák Ferenczet is felkérték, hogy fényképeztesse le magát, de Deák ezt nem akarta tenni, míg a tanács erre engedélyt nem ad, mert arczképét már régebben a városi jótékony intézetek javára engedte át. A tanács Kovách László háznagy megkeresésére, most készséggel megadta az engedélyt.

++ (A Kisfaludy-Társaság) idei közlése február 11-dikén lesz, vagyis a Kisfaludy Károly születésnapja után eső első vasárnap. Tárgyai lesznek: Toldy Ferencz megnyitója, Greguss Agost titkári jelentése, Gyulai Pál emlékbeszéde báró Eötvös fölött, Lévy József egy költeménye, Jókai Mór föl-olvasása az 1847-diki fiatal írókról s Tolnai Lajos humoros vázlat, melyet alkalmasint Szigeti József fog felolvasni.

++ (Ghyecy Kálmán), jeles hazánkfiának egészsége már teljesen helyre állt. Than Károly egyetemi tanár ur egészségéről is keringtek e héten aggasztó hírek, melyek ellenében azonban örömmel jelenthetjük, hogy a tanár ur bár még folyton gyengélkedő állapotban van, remélhető, hogy a jövő hetekben már előadásait is meg fogja kezdeni.

++ (Szabadságharcunk) egy alakjával ismét kevesebb. A pestiek közül bizonyára többen emlékeznek azon tisztes külsőjű, hófehér haju és bajuszu uri emberre, ki fezzel fején, orrán nagy pápaszemmel és hóna alatt könyvvel szokott volt a vendéglőkbe belépni, hol leülve csendesesen elkölté szerény ebédjét vagy vacsoráját, s azután senkivel sem törődve, folyton olvasott. Ez az öreg ur Grimm Vincze, hajdani pesti műárús volt, ki a napokban halt el. A szabadságharc alatt Grimm volt az, ki az első Kossuth bankjegyet rajzolta. 1849-ben Törökországba menekült s az izlamra tért át. Nem rég haza jött csendesesen és elvonultan élve napjait. Grimm igen jeles sakkozó s általában széles műveltségű ember volt.

++ (Marczibányi Antal) a régi fényes Marczibányi-család utósó tagja mult szombaton, 80 éves korában elhunyt. Egész hosszú élete a hazának és a jótékonyiságnak volt szentelve. Mint hazafi a szabadelvűség rendületlen bajnoka, 1848-ban Trencsénmegye főispánja volt, a forradalom után, melyért neki is szenvedni kellett, ő is visszavonult a magányba és azóta a jótékonyiságban találta legfőbb gyönyörét. Nincs e hazában tudományos vagy emberbaráti intézet, melynek alapit-

ványt nem tett, nincs magyar könyv, melyet meg nem szerzett volna, a mellett számos rokonának második atyja, számos gazdatisztjeinek hűséges gondviselője és számtalan szegénynek nemes jótevője, szóval igazi értelemben főúr volt, a kit ezek áldása kísért az örök nyugalom helyére. — Végre rendelében a magyar akadémiának, melynek úgy is egyik alapítója volt, 20,000 frtot hagyományozott.

*** (Eötvös József fia), nemcsak születésénél, de minden oda mutat, hogy lelkenél fogva is viselheti e nevet a fiatal báró Eötvös Loránd. Mult szerdán tartotta a magyar természet-tudományi társulat évi közgyűlését, és e közgyűlésen a fiatal Eötvös egy oly indítvánnyal lépett föl, a melyből a régi Eötvös lelke szólt. Az alapszabályok egyik szakasza szerint csak férfiak lehetnek a társulat tagjai, és e szakasz módosítását indítványozá a fiatal Eötvös, oly formán, hogy nők is lehessenek a társulat tagjai. Az indítvány megbukott, hanem az a megragadó ékesség, melylyel e fiatal tudós az emberi méltóság és jogról beszélt, bizton engedi következtetni, hogy atyja fenséges lelke nem sokára újra fel fog ragyogni e hazának — fiában.

*** (A jogász-bál.) Alig merjük kiírni, annnyira hihetetlennek fog olvasóinknak tetszeni, pedig mégis úgy van: a jogász idei bál mult szerdán nem igen volt látogatott. Hogy mi lehet ennek oka? a himlőjárvány talán? vagy nem lett ez évben egyetlen egy leány sem 16 éves? vagy a meghívó-jegyek a hófúvásokban merültek-e el? Ki tudná azt megmondani; elég hozzá, a vigadó kis terme egészen üres volt, a nagy teremben pedig mindössze 4, mondd: négy colonne járta! Ez a négy colonne azonban csak azért is nagy tüzzel járta, és az aránylag csekély számu vendégek daczára sok ragyogó szépségen és diszes öltözéken nyugodott gyönyörrel a szem. A szépek szépei közül különösen kiváltak a háziasszony: gróf Zichy Nándorné, fehér selyem ruhában, csipke tunikával és virágfüzerekkel; gróf Lónyai Menyhért né ritka szépségű vörös selyem uszályos ruhában, és drap selyem tunikával, gazdagon díszítve brüsszeli csipkével és fehér tollakkal. Ott voltak továbbá Tóth Vilmos miniszter szép fiatal leánya, a bájos Máty Árpádné, a Beke nővérek, Cséry Szerena, Tarnay Piroška (Jászberényből), Justh Mártha, Szigligeti Jolán, Kautz Iluska, Sztupa Eugenia és sok, sok más szép és kedves hölgy.

*** (A jelmezes estély.) melyet a korcsolyázó-egylet mult csütörtökön a jégen rendezett, igen szépen sikerült. Már esti 5 órakor gyülekezni kezdtek a vendégek, ó-magyar, lengyel, török, ó-francia, spanyol, ó-német sat. fényes és diszes jelmezekben; esti 7 órakor már oly nagy volt a festői tarkabarkaság a színes szövetekkel elkerített és fényesen kivilágított pályán, hogy megkezdődött a nagy jelmezes menet. 1-ső csoport: Zászlós hirnökök, lámpatartók, chinaiak, szerezcsenek, tevék sat. A 2-dik csoportot Bacchus képezte, olympusi kísérettel, a harmadik csoport egy mozgó konyha volt, minden hozzá tartozóval; aztán következett az elátkozott királyasszony, a gonosz szellemektől üldöztetve, végre a Napisten tartotta bevonulását, diadalszekeren, elefántokkal és medvékkel, és legvégül az összes jelmezes alakok fényes menete következett.

*** (A Fröbel-nőegylet) e napokban tartá évi nagy s egy-szersmind tisztújító közgyűlését. Miután az eddigi lelkes elnöknő: Schubertné asszonyság, kinek — férje közreműködése mellett — köszönhető nagy részben az eddigi siker, — egy érzékeny magyar beszédet tartott; Liber jegyző pedig az intézet létrejöttének és jelen állásának igen érdekes rajzát adta elő: még

Mayer eddigi gondnoksági elnök tartott egy köszönő és leköszönő beszédet, — s ezután a választás következett. Elnöknővé: Vidacs Jánosné, alelnöknővé Schubertné urnő választatott. A választmány tagjai között sok jeles tanférfit és több képviselőt (ezek között Várady Gábor, Mednyánszky Sándor, P. Szathmáry K. sat.) is látunk.

*** (Egy emberbarát) azon fáradozik, hogy a város közkórházában alkalmazott ápolónők részére nyugdíj- és segélyezési alap létesíttessék. Maga az alap az ápolónők béréből havonkénti levonások, önkéntes adakozások és büntetési pénzekből létesíttetnék. Hozzá csatolandó volna ezen alaphoz a Piskovits nevű polgár által e célra már tett alapítvány. Az alapot a kórházi bizottmány tagjai kezelnék takarékpénztárilag, kellő ellenőrzés mellett. E terv létesítése végett a kórházi bizottmányban legközelebb indítvány fog tétetni.

*** (A multheti) nagy hófúvások folytán a vasuti forgalom Cegléd-től Aradig, Cegléd-től Arad és Nagy-váradig, és Miskolcztól Kassáig, valamint Pozsony-tól, továbbá Püspök-Ladánytól Miskolczig fennakadt, úgy, hogy a főváros három napig el volt zárva. József főherceget éppen utban találták a hófúvások, Kecskemétről Pestre akart menni, de a vonat egyszerre csak elakadt a főherceggel együtt és mindketten kíséretestől kénytelenek voltak a szabadban tölteni az éjszakát.

*** (Tisza-Dadáról) egyik tisztelt előfizetőnk a következő kimutatást küldte be hozzánk, a melyből kitűnik, hogy hány magyar postaállomásnál vannak jelenleg nők postamesteri minőségben alkalmazva. Ugyanis: Harsányon: Hudich Aloiza; Izsákon: Agárdy Anna; Losoncson: Iványi Jozefa; Miskolcson: Duronely Erzsébet; Ónodon: Barthall Francziska; Pázmánd: Wirsching Emilia; Pinczehelyen: Török Antalné; Vörösváron: Schuhard Klára; Bajsán: Turst Terézia; Bánát-Komlóson: Vogl Julia; Csókán: Antók Kornélia (postakezelőnő); Gajdobrán: Müller Francziska: (postakezelőnő); Kákován: Popovits Karolina; Kis-Becskeren: Kafka Mária; Lágendorfon: Ljuba Pesidia; Mehadián: Piczger Ida; Nagy-Kikindán: Wegling Borbála; Orababisztrán: Domitrovits Luiza, és Domitrovits Francziska (postakezelőnő); Szárcsán: Marok Zsuzsanna; Szent-Andráson: Metzen Johanna; (postakezelőnő) Szilváson: Teller Jozefa; Teregovon: Biserin Kornélia; Titelen: Zah Johanna; Új-Szivácson: Kovalik Klára (postakezelőnő); Vajszkon: Sitkovits Hermina; Vaskuton: Dobler Anna (postakezelőnő); Zomborban: Tolf Terézia; Baksán: Soós Veronika; Győrött: Szüter Klára; Herczegszőlős: Gneben Terézia; Kőslögen: Wiener Mária; Német-Ujváron: Schuhitz Terézia; Óri-Sz.-Péteren: Zelles Izabella; Szederkényen: Gayer Julia; Sz.-Kereszten: Bechorner Johanne; Zalá-Egerszeg: Donatz Anna; Forrón: özv. Farkas Istvánné; Hidas-Nemetibe: özv. Drisnyai Mária; Horkán: özv. Hadbavnyi Apollónia; Huszton: Czukor Anna; Kapuváron: Triztyánszky Vilma; Kassán: özv. Krucsay Jusztinna; Nagyszőlősi: özv. Partl Mária; Olasz-Liszkón: Lakatos Anna; Orlikon: Kiss Teréz; Ór-mezőn: Heuser Jozefina; Rimaszombaton: Kosuch Ida; Szerednye: Spang Terézia; Szikszón: Mihály Amália; Tarpán: Szibort Anna; Csermőn: özv. Muró Józsefné és Muró Fani (postakezelőnő); Gyorokon: Paál Klára; Nádudvaron: Szombathelyi Johanna; Tisza-Lökön: Bandy Viktória; Tót-Komlóson: Beliczay Antalné; Világoson: Valerian Mathild (postakezelőnő); Zarándon: Beliczay Jánosné; Erzsébetvárosban: Lukács Jozefa; Pekén: Müller Zsuzsanna; Vlodényen: Teneh Róza (postako-

zelőnő); Báthon: Várhelyi Karolina; Galgócson: Ottinger Anna; Komáromban: Pechuta Erzsébet.

++ (A pesti jótékony nőegylet) a f. é. januárhó 14-kétől februárhó 10-kéig terjedő négy hétre méltó háziszegények között leendő kiosztásra összesen 2,246 frt 10 krt utalványozott és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 352 frt 60 krt, negyedévenként segélyezettetteknek 1,576 frtot és végre egyszer mindenkorra részesítettetteknek 317 frt 50 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 40 új vizsgálatról tettek jelentést. Az egyleti szegények javára következő ajándékok folytak be, ugymint: Haynald Lajos kalocsai érsek 50 nagyméltóságától 50 frt készpénzben, továbbá a salgó-tarjáni köszénbánya-társulattól 50 mázsa köszén; a pesti József-hengermalomtól 6 mázsa liszt és $\frac{1}{2}$ mázsa dara, Haggenmacher Henrik urtól 3 mázsa liszt és $\frac{1}{4}$ mázsa dara, a Luiza-gőzmalomtól 3 mázsa liszt és $\frac{1}{4}$ mázsa dara, a Concordia-gőzmalomtól $1\frac{1}{2}$ mázsa liszt és $\frac{1}{4}$ mázsa dara, az első budapesti gőzmalomtól $1\frac{1}{2}$ mázsa liszt, mely kegyes adományokat a nőegylet ezenel nyilvánosan megköszön és illetve nyugtatványoz. — Az ujévi köszöntések alól utólag megváltották magukat még: Csatskó Imre ur, báró Prónay Ida urhölgy is.

++ (A nemzeti színház.) A Pauli-pár szerződése is megvan. Művésznő és igazgató egyiránt engedtek, s 18,000 frt évdíjjal s három havi szabadságidővel megköték a szerződést öt évre. Az összegből Paulira négyezer forint évdíj esik. — Molnárné Kocsisovszky Borcsa april 1-től szerződött tagja a nemzeti színháznak, Pécssett, mint az ottani lapokban olvassuk, diadalokat arat. Föllépései köztetszésben részesülnek és 8 vendégjátékát 6 ujjal meg kelle toldania. Pécsről Fehérvárra s innen Győrre megy vendégszerepelni. — A nemzeti színházi törvényszék Szerdahelyi Kálmánt 16 frt 60 kr-ra ítélte a budai előadásokról a lapokba az ő neve alatt megjelent cikkért. A törvényszék azt találta, hogy a cikk írása és közlésével Szerdahelyi, mint színházi tag, a színházi törvényekbe ütközött. — Erkel Ferencz „Brankovics” című legujabb operája még nincs ugyan befejezve, de már alig egy két jelenete hiányzik. — Allaga Géza gondnokást, és a „Szakállas farkas” operette jeles készültségű szerzőjét a nemzeti színház zenekarához szerződtették.

++ (Bál-krónika). A kereskedő ifjak társulatának bálja február 1-dikén tartatik a vigadó termeiben. Bálbizottmányi iroda: vácz-utca, Szentkirályi-ház. — A selmeczi fiatalok hó 7-dikén dalestélyt adott, mely mint onnan írják, a legfényesben sikerült. — A gyöngyösi kaszinó febr. 1-dikén fényes bált ad. Rendezők: Földváry Árpád, Kaszap Bertalan és Luby Géza. — A jó-emlékű evangolikus bálók bizottsága az idén is megalakult ifj. Vetsey Sándor elnökle alatt s február 17-dikén zártkörű tánczvigalmat rendez a „Hungaria” nagytermében az evang. országos árvaház javára. — A koresolyázó-egylet is szétküldte, jövő hó 3-kán a vigadóban tartandó báljára a meghívókat. Lady Patronesse: Andrássy Manó grófné. Jegyok a meghívás előmutatása mellett január 28-tól kezdve válthatók az „angol királyné” szállodában. — A hajós-bál hó 27-dikén lesz a vigadó termeiben. Jegyok a nemzeti szálloda vendéglőben válthatók hó 21-től kezdve. Mint halljuk, a bál jövedelme egy, nyáron tartandó s a közönség által régóta ohajtott regattára fog fordítottatni. — A pesti izr. nőegylet álarczos bálja hó 21-dikén fog megtartatni a vigadóban. Egy jegy ára 1 frt 50

kr. A jótékony czél tekintetéből bizonyára nagy közönsége lesz ezen álarczos mulatságnak.

++ (Irodalom.) A Thököly és Rákóczy-korból. Ráth Mórnál legközelebb oly munka jelent meg, mely bizonyára minden magyar ember érdekeltségét felkölti. A mű címe: „Adalékok a Thököly- és Rákóczy-kor irodalomtörténetéhez”, szerzője Thaly Kálmán, s a közrebocsátott két kötet a szerző tizenkét évi fáradozása, kutatása és levélbuvárlatainak eredménye. — Greguss Ágost kisebb széptani műveit Ráth Mór „Tanulmányok” címe alatt ki fogja adni. Ez érdekes műnek tartalmát irodalmi beszédek, színi bírálatok, széptani cikkek és vegyesek fogják képezni. Greguss most rendezti sajtó alá a dolgozatokat, melyek Kemény tanulmányainak alakjában fognak megjelenni.

++ (Rózsás napló.) Fiáth Ágnes bárónő, Sennyei báróné legifjabb nővére, jegyet váltott Waldsteingrófval, kinek anyja, mint a majoratus urának özvegye, jelenleg is haszonélvezője a roppant duxi uradalomnak Csehországban. — Helvey Laura kisasszonyt a nemzeti színház tagját, b. Atzél Lajos jegyezte el; a legtöbb lap tévesen Atzél Péter aradmegyei főispánt említette a vőlegény gyanánt.

++ (Vegyes hírek.) József főherczeg ur már Budán vette téli lakását és mult hétfőn ebédre hívta meg a fővárosban állomásozó honvéd-tábornokokat és törzstiszteket. Clotild főherczegné a főherczegi gyermekekkel még Bécsben időz és eddigelé bizonytalan még, valjon szintén Budán fogja-e tölteni a telet. — Az a sajnos eset, mely a mult héten a pesti orvosi egyetemen történt, a lehető legildomosabb módon lett elintézve. Dr. L. tanár ur bocsánatot kért hallgatóitól a heves felindulásában kiejtett erős kifejezésekért, a hallgatók viszont megígérték, hogy jövőre semmi okot nem adnak a tanár urnak heves felindulásokra. — Nagyváradról valami rejtélyes befalaztatásról beszélnek a lapok; majd ha bebizonyul, hogy a hirt nem kacsza költötte ki, mi is bővebben szólunk róla. — Az első pesti gyermekmenhely javára rendezett sorsjáték huzása f. é. január hó 20-dikán tartatott meg hatósági ellenőrködés mellett a városháza első emeletén, a gazdasági bizottmány tanácskozási termében. A huzás eredményét, a mennyire lapunk tere engedi, jövő számunkban fogjuk közzé tenni. — Maksárol értesítik lapunkat, hogy az ottani lelkes polgárok áldozatkészsége folytán az ottani olvasó-egylet oly szilárdon megalakult, hogy egyelőre 5 lapot biztosan tud fedezni, s az egyletnek ajánlott becses könyveken kívül egyelőre 116 füzetet megtudott rendelni, s a mellett jókora csomag könyv megrendelhetése van fedezve. — A viddini császári és királyi ügynökségnek mult évi deczemberhó 22-dikén kelt jelentése szerint a vesztegzár, mely ott a cholérának Galacz és Tulcsában történt kiütése következtében elrendelve volt, beszünttetett, miután a nevezett városokban huzamosb idő óta choleraeset többé nem merült föl.

++ (Halálozások.) Pár nappal ezelőtt halt el Buday László honvéd-őrnagy s első osztályu alhadbiztos Budán, életének 38-dik évében. A bolgogult a bécsi hadmérnöki tanoda növendéke volt, honnan az 1848/9-ki szabadságharcz színterére lépven ki, az Ormay vadászrezrednél mint főhadnagy szolgálta hazáját. A szabadságharcz végével a porosz herczeg nevét viselő gyalogrezredhez sorozták be, hol csakhamar főtiszti rangot nyert. Az olaszországi hadjárat után a katonaságot odahagyván, a magánéletbe vonult vissza, mignem a

honvédség létrejöttével mint százados lépett ismét hadiszolgálatba. Mint kitünően képzett tudományos műveltségű katona volt ismeretes. — Kilényi János urat, a „Pester Lloyd“ üzletigazgatóságának főnökét azon fájdalmas veszteség érte, hogy neje, született Mandello Nina asszony, egy nemes lelkéről és nagy műveltségéről köztiszteletben állott nő, meghalt. — Kresz Aladár fiatal műépítész s a korcsolyázó egylet egyik legbuzgóbb tagja, mult kedden hosszabb betegeskedés után elhunyt. — Tarczaly Károly, Közép-Szolnok megye alispánja e hó 8-dikán, életének 57-dik évében Zilahon meghalt. Tarczaly a szabadelvű mérsékelt párt egyik kitűnő tagja, a mult hó 29-dikén választott Közép-Szolnok megye alispánjává, miután e tisztelet már egyszer viselte.

Nemzeti színház.

Január 13-dikán: „Bánkban“, Erkel operája. — Január 14-dien „Liliomfi“, Szigligeti boházata. — Január 15-dikén: „A jó barátok“, Sardou vigjátéka. — Január 16-dikán: „Tell Vilmos“, Rossini operája. — Január 17-dikén: „A király házasság“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Január 18-dikán: „Hamlet“, Gounod operája. — Január 19-dikén: „Az idegesek“, Sardou vigjátéka.

Divattudósítás.

Lehetne-e, szabadna-e most a farsang elején másról írunk e rovatban, mint estélyi és bál-i öltözékekről? És akarom is azt tenni, hűségesen bírva a kész és készülöben levő bál-i öltözékeket, a melyeket a legszebb helyeken láttam.

Fájdalom, — azaz vannak, a kiknek nem „fájdalom“ — az estélyi és bál-i ruhák mégis lehetőleg hosszúak! Nem lehet a rövid ruhákhoz szokni, csak kis társaságban, mondják divatalkotóink. És így constátálva az elvitázhatlan tényt, következő bál-i ruhákat írunk le.

Egy rózsaszín tafota ruha alján tíz sor keskeny gáz-fodor volt felvarrva. Az elől kötőalakú, hátul hosszú tűnnique köröskörül szintén keskeny gáze fodrokkal volt diszítve, két oldalt nagy csokrokkal felhuzva. A mélyen kivágott derekat három sor fodor vevé körül, a dudoros ujjakat pedig egy sor tafota fodor. A gazdag fűrtök közé egy hosszan lengő vadrózsafűzér lesz tűzve.

Egy kék tafota ruha alján két sor gazdag csipkefodrot láttam, a tunique szintén gazdag csipkével volt diszítve, hátul uszályban végződővén. Nefejejts bokréttákkal volt felhuzva a tunique és ugyanazon disz a hajban is.

Fehér tarlatanból készült egy igen szép ruha, mely ivekben volt gazdagon kivarva apró rózsaszínű dudorokkal; e dudorok közepén egy-egy kis rózsza három zöld levél közt volt feltűzve, egészben 30 rózsza volt a ruha alján. A derék és ujjak is gazdagon voltak rózsákkal diszítve.

Egy világos sárga sima tafota szoknyára egy hosszú és igen bő fehér csipke tunique volt alkalmazva. A tunique két oldalt tarka mezei virágokból álló bokréttákkal felhuzva, a fején szintén sok mezei virág diszelt. A derék sárga tafotából készült, hátul bodros lebbentyűvel.

Egy zöld tarlatán ruha zöld és aranyos levélfüzérekkel volt gazdagon diszítve, az alsó ruha fodrai közt és a tűnnique is. Általában ismét igen sok a fodor és dudor, melylyel kivált a tarlatán és gazir ruhák lesznek könnyűvé „légiessé“ téve!

Legközelebb folytatjuk e szemlélet. Ezuttal figyelmeztetem hölgyeinket az alább következő hirdetésre.

Bál ruhákat: tarlatán, gaze és selyem kelméből a legújabb divat szerint lehető jutányos áron készítenek saját műtermükben Kellér és Zsitvaynál Szervitatór 6-dik szám. Ugyanott a legelansabb Modello-ruhák, téli és őszi felöltők, valamint őszi és téli női divatkelmek rendkívül olcsóra szállított áron kaphatók.

Mai mellékletünk magyarázatát néhány sorban adhatjuk. Kivá-

gott ruhaderék szabásmintáját adjuk, melynek első száma az első részt, a második az oldal- és a harmadik a hátrészt jelöli. E farsangi idény alatt tudom többen hölgyeink közül hasznát veendik.

Számrejtvény.

Dittrich Maritól.

10. 5. 16. 7. Egy nap sem mulik el e nélkül
15. 5. 11. 7. 18. 2. 16. 4. Sokaknak szolgál rémképül,
1. 20. 11. A boldogságnak jelképe ez
3. 11. 20. 6. 10. Ember gyakorlata emez,
12. 16. 20. 6. 2. 10. 13. 17. Küzdelem után rendes vendég,
21. 14. 1. Megmutatja az időnek rendjét.
7. 22. 8. Ez láthatatlan, pedig féreg,
2. 6. 14. 11. 5. 15. Állat, benne nagy a méreg.
22. 18. Nagy terhet rónak fel számára
15. 5. 1. 7. 6. 14. Igát huz, von szegény pára,
18. 22. 8. 7. Általa sok lelte halálát
4. 11. 3. 12. 1. Vigan költik áldomását.
Ne törd a fejedet sokat rajta
1—22. Bibliának egy mondata.
Megfejtési határidő: február hó 18-dika.

A f. évi 52-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Boldog új évet kívánok.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Knorr Veres Henriette, Horthy Clemma, Zigury Honória, Mezey Mártonné Irma, Báthory Zsigray Istvánné, Marossy Hermin és Etelka, Kulla Mihályné, Boros Nina, Vörös Juliska, Kiss Antónia, Basilides Mindszenti Matild, Bremcsán Sarolta, Tóth Emilia, Schmidt Zsuzsanna, Oszlányi Mari, Zámbo Terézia, Petrenko Berta, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Sughó Mária, Benedikovics Róza, Moesz Gézané, Pethő Antalné, Gombos Mária, Tucsuy Irma, Csorba Ilona, Kosztyik Berta, Vitéz Mariska, Galaczi Gizella, Gabsovits Klementina, Ballagi Béla, Mari és Ilona, Barabás Eliz, Eperváry Tuboly Emilia, Perisits Ilka, Künczry Klementin, Simon Lászlóné, Kászoni Katalin, Brocken Kováts Emma, Sváby Izabddla, Szőnyi Ferenczné, Lazur Lajos Anna, Sthymmel Emma, Láng Emma, Ratkovszky Vilma, Jaczkovich Velyáczy Anna, Merza Mária, Farkas Lenke, Kalós Erzs, Lázár Kopasz Mária, Hlavács Kálmánné, Mannó Mária, Bozvári Viktória, Kühnel Ignáczné, Horváth Aloisia, Orbán Paulin, Sziklay Matild, Dzsínich Penez Mária.

A f. évi 51-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Zloczky Anna, Jaczkovich Velyáczy Anna, Merza Mária, Farkas Lenke, Lázár Kopacz Mária, Bozvári Viktória.

Tartalom.

Az igaz barátságról, Ipolykától — A trombitás Katzbachnál, Dobó Lászlótól. — Mi történt nénemasszony neve napján, Prém Józseftől. — Vándor-dalok Viski Bálinttól. — Női szívek. Silberstein beszélye, fordította: Kiss Elek. — A sziv, Csorba Ákostól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy kivágott derék szabásmintája.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Január hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Pest, 1872.

24. 872.

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.	Szerkesztői és kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	4. SZ. Jan. 28-kán. 1872.	Havankinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkókkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

Hosszu, tikasztó nyári hőség után egyszerre csak megnyílnak az ég csatornái, öreg cseppekben ömlik az isten-áldás, fű és fa és virág új életkedvre gerjednek, réten és mezőn fűszeres illattár özönlük el, állat és ember nem képes betelni a tiszta, üdítő léggel, és a szív önkénytelenül felujjongat, hogy milyen nagy isten-áldás az a meleg nyári eső!

Pedig mindaz, a mit bölőle látunk, csak igen csekély része amaz isten-áldásnak; sokkal több annál az, ami a közönséges tekintet előtt rejtve marad; az a sok gyűanyag a levegő felső köreiből, mely ezáltal rendes arányaira oszlatik fel és mely nélkül egész földi létünk nagy válságok-

Báró Rudnyánszky Ivánné, szül. Döry Anna.

nak volna kitéve; a sok forrás és patak, mely földalatti utakon az esőcseppeket összegyűjti és melyek nélkül az összes földi lét ismét be nem látható válságoknak volna kitéve; a sok egészségtelen pára, mely a levegő alsó rétegeiben a hosszas szárazság folytán felszaporodik és melyek ismét az összes földi létet végzetes válságok elé hajtánák, — és sok, sok más isten-áldás, melyekről csak annak van tudomása, a ki mélyebben hat be az isten-áldások finom szövédéjébe, világölölő hálózataiba.

És — nem csak az esővel, hanem minden valódi istenáldással vagyunk így. Vegyük például a jó tényságot. Mindössze sem sok, a mit felületes te-

kintettel ebből látunk. Adunk egy szegény embernek valami kevéskét feleslegünkéből, felszárítunk egy pár keserű köny-cseppet, és kapunk érte egy kis köszönetet, ez az egész, — igen de mennyi sok az, ami ugyyszólván a föld felett és a föld alatt e csekély kis tettünk által végbe megy! Először is saját szivünkben megrezdül egy alvó érzés, valami megnevezhetlen édes vonzódás az emberhez, kezdjük szeretni magunkat, a miért azt a szegény nyomorékot tudjuk szeretni; kezdjük felismerni magunkban azt a magasabb szikrát, amit léleknek nevezünk; aztán a sok erkölcsileg kártékony indulat és hajlam, ami ezáltal szélylyelfoszlik bennünk; azután az az érzés, hogy a legédesebb gyönyör a jót-tevés, visszatartoztat minket attól, hogy haszontalan külsőségekben keressük gyönyörűségünket; az a tudat, hogy aránylag mily kevés költséggel szerezhetjük magunknak a gyönyörök ezen legédesebbikét, visszatartoztat attól, hogy üres foszlományokra nagy összegeket vesztessünk; az a tudat, hogy felesleges filléreinkkel mennyi életet menthetünk meg és mennyi könynyet száráthatunk fel, megtanít minket jól gazdálkodni a kevéssel is; ez a tudat, hogy nő létünkre is van egy tér, melyen családi körünkön kívül is az emberiség javára értékesíthetjük szabad időnket, hatalmas ösztönül szolgál arra, hogy ne konkolyhintő pletykával, se a képmutató tükör előtt, hanem léleknemesítő foglalkozásra fordítsuk szabad időnket.

Ezen istenáldásos oldalait a jótékonyiságnak maguk az illetők nem igen veszik észre, olyan lassan és öntudatlanul mélyen foly a lélek átalakulása; hanem annál jobban veszi azt észre az illetők környezete, egyre jobban-jobban nemesül át a nő lelke, egyre jobban derül fel tőle háztája és egyszerre csak szélesebb körben válik tiszteletté neve; hogyan és miért? azt ő akkor már nem tudja, mert akkorra már olyan természetesnek találja mind azt, a mit tesz; nem is jótékonyiság többé annak a neve ő előtt, hanem kedvtöltés, szükséges szórakozás és szent kötelesség.

Es a nemes példa ragadós, innen van, hogy valahol csak nemes buzgolkodású nők a jótékonyiság szent eszméjét komoly szívvél gyakorlatba vették, mindenütt aránylag rövid idő alatt mély gyökereket vert ez eszme a szivekben, nagy tért hódított meg magának a társadalomban és áldásos eső gyanánt üdítette fel a jó erkölcsöket.

Azért midőn jelenleg a szegszárdi jótékony nőegylet nemes szivű elnökének arczképével kedveskedem hölgyeinknek, a tisztelet mellett, melyre e nő nemes lelke és példás kitartása a jótékonyiság körül, készítet, még azon körülmény is indított arra, mert ezen egylet fejlődése és működése fényes bizonyítékul szolgál arra nézve, hogy milyen áldásos befolyása van a jótékonyiság gyakorlatának, nem csupán arra, a ki a jótékonyiságban részesül, hanem — és talán még nagyobb mértékben — arra is, a ki azt gyakorolja.

A szegszárdi jótékony nőegylet eredetiben — 1861-ben — nem is mint nőegylet, hanem mint a pesti gazdasszony-egylet fiókegylete alakult. Megalakulása első idejében mindössze 66 tagot számlált, 5 frtnyi belépti és 2 frtnyi tagsági díjjal, a mivel bizony mindössze sem lehetett valami sokat tenni; hozzá még — mint rendesen új eszménél — ingadozott az alap, a tagok közül ki belépett, ki meg ismét kilépett, — volt olyan idő, melyben összesen csak 10 tagból állott az egylet, — hanem azért az eszme a lelkes Ágoston Károlyné és Budai Józsefné urnók által életre volt gerjesztve, és nem tudott többé kialudni, a jótékonyiság gyakorlata mindig jobban-jobbán hódította meg azokat a sziveket, a melyek egy-

szer annak nemesítő varázsát megízlelték, mindig több-több új szívet vonzott körébe és mindig új-új téreket hódított meg a nemes cselekedetek gyakorlásával: újabb nemes cselekedetek gyakorlására; így jött, hogy 1867-ben a „szegszárd-tolnamegyei jótékony nőegylet“ czímét fölvéve, nemcsak Szegszárd városából, hanem egész Tolnamegyéből csatlakoztak hozzá a jótékonyiságra hajló szívek, a mellett magában Szegszárd városában is, „polgári nőegylet“ czim alatt, egy másik jótékonyisági szövetség is keletkezett, — az osztálybeli külön huzódás fájdalom, itt is akadályul szolgált a rokonérzelemek egyesülésére, hanem azért a jótékonyisági hajlam itt is, ott is folyvást szép és nemes tettek gyakorlásában érvényesíti magát, nemcsak szegényeket gyámolít, betegeket ápol és árvákat nevel, hanem tűzkárvallottakat is segélyez, a honvédalapra adakoz, templomépítést — és pedig tekintet nélkül a felekezetre — támogat, szegény tanulók közt ruhát és könyveket osztogat ki, csak kisdodovodai és népnevelési czélokhoz ezerszáztötven forinttal járult, sőt — a mi már nem is egészen a női jótékonyiság körébe esik — egy reálgymnázium alapjára is 800 frtnyi tőkét tett le ez egylet.

Igy növekedik fel terebélyes fává az egy-két nemes nő szivből fakadt kis hajtás és terjeszti szét áldás termő ágait, és ha kérdezzük, hogy honnan teremnek rajta az áldások gazdag gyümölcsei? alig lehet reá feleletet adni: teremnek maguktól, összegyűlnek észrevétlenül, mulatságból, a jó szívek mulatnak és ezren meg ezren áldást mondanak nekik érte.

Emilia.

Hajnalt jelez ...

Szelestey Lászlótól.

Hajnalt jelez az új élet zaja;
De a mit látok, ossziáni kód:
A gépzörej, a munkások dala
Ébreszti lelkem s a kétség leköt.

A vágy emel és óriás kezével
Új eszmék nyomán küzd az akarat,
Eget ostromol az ész erejével;
De az élet a porban lenni marad.

Ott az alkotás utal az erőre
S a tudomány hatalmát hirdeti,
Itt vezekléstől vár üdvet a dőre
S az igazságot ködbe temeti.

Ott az új, itt a régi kor tusája,
És a háttérben őnző emberek:
Hideg, számító arczuk mosolyára
A bűn árnya vet Kain-bélyeget.

Kutatom nyomát Hellász nagy fájának
És elmerengek ott a romokon:
Nem hiszünk-e a történet szavának?
Vagy nem okulunk már a multakon?

Mindent adott a kor küzdő fajunknak,
Csak azt nem, a mi nagygyá is tehot:
Tűrő kitartást a nagy küzdelemben
S jellem dolgában üzetlen szívet.

Az ember sorsa, hogy saját magának
Átkává legyen mindörökre tán
Mert nem érti meg intését korának,
Ábrándot kerget ábrándok után ...?

S az erő zsibbad, ellankad a lélek,
Tehetlen lesz a nemes akarat,
Midőn az élet a remény egéről
Letörli a legszebb sugarat . . .

Istenem! ha mind kifakadna a mag,
Mit így az ármány letarol
Ez a pulyaság elsatnyulni enged
Önkívülettel, kábán, botorul.

Hogyha nem lenne önsorsának átka
Az ember, ez a vérsadály:
Annyi nagy szellem és nagy eszmék árán
Az emberiség hol lehetne már?!

Mi történt nénémasszony neve napján?

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

III.

Mielőtt a terembe mentem, hogy a próbán részt vegyek, a vendégszobába siettem. Át akartam öltözni. Egy vén szolgál, kit már ismertem s ki csak úgy sajnálta, hogy Matild kikoszorózott, mint saját magam: bőröndömet levette volt a kocsiról s rendbe szedte a toilette-szereket. Én nagyon kedveltem a jó öreg Jakabot. Urambátyám még huszár korában vette magához s azóta — mintegy husz évig — hűségesen szolgálta őt. Fölfogadta pedig a következő okból: urambátyám sok évet töltött Olaszországban s nemcsak nyelvét szerette meg, hanem egy szép asszonyát is. El is vette volna, ha nem másért is — mint maga tréfásan mondá — csakhogy az olasz nyelvet el ne feledje, de hát a hamis donna ott hagyta a faképnél. Bujában magával hozta kedvesének — inasát: csakhogy el ne felejthesse az olasz nyelvet . . .

Még egy tekintetet vetettem a női toilette-tükörbe, mely a vendégszobában volt s valamikor Matildé lehetett, aztán kisiettem a folyosóra. A bájos menyasszonynyal a tornáczon találkoztam s én karomat ajánlva neki, a terembe mentünk.

Fényesen s ujonnan diszitett nagy terem volt ez. Utczára néző öt nagy ablaka gazdag, nehéz függönyökkel volt beakasztva. A padozatot egyetlen egy nagy, drága szőnyeg borítá, melynek himzései megleptek. A középső valami fényes tánczvigalmat ábrázolt s az előtérben álló alakok közül különösen egy tánczoló pár a maga nemében jeles és finom munkának bizonyult be. A négy sarkot kisebb himzések: egy kártyázó társaság, egy négyes hangverseny theázó öreg urak és billard-játszó fiatal hölgyek foglalták el. A theázó öregek mögött egy mesteri kandalló emelkedett a táncz istennőjét ábrázoló márványszoborral. A többi három sarokban a zene, költészet és Thália szobra diszelegtek. A középső ablak előtt nagy kerek virágállvány emelkedett. A tropicus és ritka növények minden becsesebb faja pompázott rajta. Középett borostyánnal befutott márványtalapzat állt, rajta Flórának magas alabastrom szobra, leeresztett kezeiben nagy porcelán-edényt tartva, melyben egy előttem ismeretlen, fehér liliumhoz hasonló virágokkal diszlő növényfaj vastag, sötét zöld lombbal diszitott ágait mélyen lehajtá s a virágállványra csak a levelein átszűrődött napfényt bocsátá. A csillárok tündököltek s a középső, be nem függönyözött ablakon átható

napsugár, megtörve a középső csilláron: szivárványfényét egyenesen Flóra fehér arczára verte vissza. — Az összhangzajos kárpitokat értékes festvények diszíték. Majdnem minden iskola képviselve volt e teremben. Eredeti mestermű több volt, mint másolat, de a másolatok is kitűnő művészekről eredtek.

Oldalvást a sötét színű zongora mellett Szidónia ült s egy előttem ismeretlen művet játszott. Meglehetősen nehéz és fáradságos futamokban volt írva, de mindjárt az első accordok hangulatot keltettek bennem. Meglehet, hogy a bűvös hölgy jelenléte s a gyönyörű terem is fokozta a hatást: engem fölötte magindított.

Miklós egy pamlagon hevert s szivarja füstjét nagy felhőkben Szidónia felé fujta. Az nyugodtan játszott, mintegy daczolva vele. Hogy észrevettek bennünket, nagy immelámmal fölkeltek Miklós s Szidónia is köhögni kezdett s fölkiáltott:

— Berényi ur! . . .

— Tessék, Szidónia kisasszony?

A bűvös hölgy fölnevetett.

Megkezdtek az előadást. Beethoven C-dur sonatáját játsztuk — s azután elővettük Miklós saját szerzeményét.

Ez egy opera-nyitány volt s az átirat után itélve, nem rossz munka. Csak a gordonka részleteiben találtam reminisczenziákat Faust és Don Juanból, de a kölcsönzött helyek elég jól voltak palástolva. Az első hegedű nagy szólója azonban, valamint a gordonka egy kisebb szólója is gondos és előszeretettel irt részleteket képeztek. A zongorarész, különösen az enyém, nehéz volt, Szidónia már néhányszor eljátszta s ez könnyített rajtam. Matild sehogy sem tudott boldogulni a nagy szólóban, hamisan fogott, néhány trillát vontatva adott, sőt egész ütemeket eltévesztett. A mű szellemét sehogy se tudta érvényesíteni. Miklós boszankodott, segített neki a gordonkán s csak ötödszöri ismétlés után mosolygott rá, mialatt gödrös állát a legkiálthatatlanabb ránczok szegdeltek.

— Miklós, én ezt a szólót nem fogom játszhatni; engedjék át Józsinak.

— Oh kisasszony, — vágta közbe hirtelen, — ha kegyed nem boldogul vele, — pedig most utolszor már kifogástalan volt játéka, — hogy vállalkozhatnam én? Egyébiránt megkísértem, mert higgye el, fájna, ha az előadáson —

Miklós összehuzta szemöldökeit s sziszegve mondá:

— Majd segíték, Matild. Néhányszor még eljátszszuk ketten s ha nem megy jobban — csak bizd magad rám.

Ezzel kezébe vette a zongorán fekvő szivart, rágyújtott, elmentében egy kéklő füstfelhőt fujt elég ügyesen és látszólag akaratlanul Szidónia aranyárga hajába; aztán becsapta maga mögött az ajtót.

Kénytelen voltam fölnevetni. „Ha minden vőlegény ilyen, — mondám magamban, — akkor egyik sem szeretetre méltó.“

Szidónia mosolygott (az a mosoly olyan furcsa volt!) s a virágállványhoz lépve, leszakított egy vörös rózsabimbót. Egy nagy velencei tükör előtt megigazítá fürteit s a virágot hajába tűzte.

Matild elkomorodott s hegedűjét fogva néhány könnyed accordot játszott. Aztán egy keresztbemenő skála után hirtelen Schubert „Bucsu dal“-ába kezdett. Szidónia a tükrön át nézett bennünket. Egyszerre átéreztem a félhomályos terem minden szépségét. A virágok bódító illatát, a csillárok csillogását, a szőnyeg néma, de élő jeleneteit, a változatos olaj-

festvények bus és derült hangulatát, a tükör előtt kettős csábal s kettős alakban álló bűvös Szidónia szerelmét s a könyező Matild mély, rejtett fájdalmát. Ah! mily gyönyörű, mily elragadó jelenség volt! Egy madonna, ki bűvös hangszerezen játszik. Ott állt Matild, gyönyörű állához tartá a hangszert, tündér ujjai egy villi könnyedséggel futkostak a hurokon: le, föl — le, föl, gyakran egész közel arcához. Jobb karján visszahullt a ruha ujjai s a könyökéig szabad kar lassu, nyugodt, majd gyorsabb, erősebb mozdulatokban emelkedett. Mintha e kar lelket öntött volna a vonóba, oly lágyan, oly édesen és mégis oly hatalmasan, oly erőteljesen érintette a hurokat. Majd lassan simogatta s a hurok sohajtottak, majd rezgettette s a hurok halkal nevettek, majd meg erős hosszú rohamokban szaladt rajtok végig s a hurok sirtak és jajgattak... Matild hosszú szempillái lecsukódtak: nem engedte, hogy a köny hangszerére hulljon; visszaakarta azokat fojtani a szivbe, honnan fölfakadtak. De nem volt ereje. Két tündöklő fényes csepp végig futott halvány arcán s ő letette a hangszert.

Egyideig szótlánul álltam előtte. Lelkem fölmagasztosult, de térdemet egy titkos erő hajtogatta.

Szidónia a tükör előtt állt s a mint az utolsó hang is végig rezgett az illatos termén, megfordult s csengő hangján kiáltá:

— Gyönyörű!

Fehér kezei tapsvihart csaptak.

Én pedig megragadtam Matild kezét s reszkető hangon mondtam:

— Matild, ön szenved.

A könyező lány rám mosolygott, de egy szót sem szólt. Még egy fájdalmas tekintetet vetett rám, aztán kifutott a teremből.

Szidónia még mindig a tükör előtt állt s hosszú pilláktól árnyalt kék szemeit rajtam nyugtatá. Mint egy szobor állt ott, csak keble hullámozott könnyedén. El akartam menni. E csábos nőtől idegenkedni kezdtem.

— Uram, nem játszszuk el még egyszer a nyitányt?

— Bocsásson meg kisasszony, de — őszintén bevallva, bágyadt vagyok. Délután szívesen.

Szidónia ajkába harapott, de mozdulatlanul állt.

Meghajtottam magam s távoztam.

IV.

Ebéd végeztével (urambátyám nem volt honn) Berényi szobájába távozott. Szidónia és nénim az ebédlőben maradtak. Matild a kertbe sietett s nemsokára követtem őt.

A mint a tornácra a folyosóra léptem, összeütköztem a vén asszonynyal. Ezt Dorkának hívták és soha sem beszélt, ha csak háromszor nem kérdeztek valamit tőle. Kivételben egyedül Berényit részesíté. Most is, daczára hogy majdnem hanyatt esett: semmit sem szólt. Én nevettem s tovább haladtam. A kertajtónál hátra nézve, észrevevém, hogy Miklós szobájába nyit.

Én semmi különösöt nem találtam ebben s egyenesen a philagoriába mentem. Ott ült Matild. Kezében egy fehér galambot tartott s játszott vele. Látásomra kissé elpirult s lesütötte szemeit. Leültem egy székre s némán ránéztem. Matild csak enyelgett „Csiligé“-vel (ez volt a galamb neve) és semmit sem szólt. Végre részvételtjes hangon így szóltam:

— Matild, kegyed szenved.

A lány rám szegze szemeit, a galambot ölébe ejté s nyugodtan szólt:

— Gondolja, barátom?

— Látom, tudom és érzem, Matild.

— Érzi? — kérdé reszkető hangon.

— Érzem! Érzem lelkem bensejével, mert fájdalmas tekintete szívem mélyéig hat.

Matild megragadta kezemet s melegen monda:

— Köszönöm, barátom.

Néhány perczig szótlánul ültünk. Tekintetem a szép, fehér ujjakon nyugodtak, melyek a fehér galamb szelid fejcskáját simogatták. Végre fölsohajtott Matild. Hirtelen rátettem kezemet az övére s halkal kérdém:

— Matild, szeretett kegyed már valaha?

A fehér ujjak hirtelen kicsusztak kezem alól.

— Szerettem? — kérdé, minden szótagot hangsúlyozva.

— Igen, mert tudom, hogy jegyesét nem szereti.

— Tudja és nem érzi?

— Matild! az égre kérem, hogy tud most játszani a szavakkal? — Matild semmit sem szólt.

— Kisasszony, — mondtam őszinte bensőséggel, mialatt mélyen szemeibe tekinték, — ha valaha tudatára jutott annak, hogy valamennyire érdeklém kegyedet, úgy feleljen őszintén: mikor kötik ahoz az emberhez? Én egyenesen kegyedtől várom és kérem a választ!

Matild mindkét kezét keblére szorítá. Szemeiben a titkos fény fölcsillant s meredten nézett rám. Kénytelen voltam lesütni szemeimet. Kérdésemet magam is merésznek találtam, de meg akartam tudni rögtön mindent.

— Uram, — válaszolt Matild nyugodtan, de szemeit lesütve tartá, — ha tőlem függne: esküvőm még soká lenne. Ennél többet nem mondhatok.

A virágok illata a philagoriáig hömpölygött; a madarak vigan énekeltek a lombok között s a philagoria lépcsője leg-alján ijedve futkosott egy sötét zöld, csikos gyík.

— Matild! — kiálték fel s hangom a megindulástól reszketett, — ha tudná, mennyire szívenem fekszik a kegyed boldogsága! Ez a nyilatkozata új életet önt belém.

Egyszerre földerült ismét arca s piczi kezét kis ujjamra tévé. Ajkai élénk pirban égtek, szemeit fölnyitá s keble mind erősebben hullámozott. Éreztem, hogy a megindulás minden tagjait rázza. Keze reszketett, a mint ujjamon nyugtatá, de hideg volt, mint a márvány.

Egy perczig minden elhallgatott körülünk, csak az átelleni szomorú fű közelében hallatszott némi nesz. Matild fölkapta fejét s odatekintett. Egy cseresznye fa alatt Jakab magas vállait pillantám meg, — fejét elfüdte a fatörzs.

Matild egy rövid pillantást vetett rám, aztán fogta a galambot s a magasba röpíté. Még egy tekintetet vetett rám, lefutott a lépcsőn s a galamb után nézett.

Meglepetve tekinték utána.

— Viszontlátásig, barátom, — kiáltá szívélyesen s piczi kezével integetett felém. — Megyek; de még nem az esküvőre.

Szótlánul meghajtottam magam. Matild eltűnt a sűrűben.

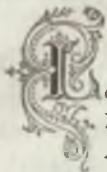
Jakab még egy ideig mozdulatlanul állt, aztán megfordult s távozott.

Mi volt ez? Mi történt e nővel?

(Folytatása köv.)

Lehajtva búsan....

Török Kálmántól.

Lehajtva búsan fűrtös szép fejét
Kezére, némán hosszan elmereng,
A ráboruló gazdag rózsaszín
Lágy fúvalommal édelegve reng.

Előtte egy mosolygó szép világ,
Illat, sugárral folyva őt körül;
Szívében ismeretlen érzelem,
Arczán a bánat halvány színe ül.

A nap sugára most is oly meleg,
A rőt virága színes, illatos,
Nájas fényében oly derűs az ég...
Mindezt nem érzi: bírja lelke most.

Mit ér a szívnek többé a gyönyör?
Mit hervadó virág illatja nyújt:
Ha benn az áthathatlan érzelem
Szokatlan édes kéjjel lángra gyúlt.

Lefesthetné-e titkos álmait,
Biborfényével a kelő korány,
Tündér-mosolyán hogyha felragyog
Gyönyörben uszva, a kies virány?

Oh százszorozva édes e helyett,
Szép alkonyon méltázva csendesen,
Hallgatni a szellő halk sóhaját:
Mit suttog a lombbal szerelmesen.

Ellesni lopva a nyíló virág
Kelyhében égve rezgő harmatot,
Mit csillogó tisztaságában még
A nap sugára sem csókolhatott.

Vagy míg ha a szelíd ábránd viraszt:
Szép holdsugáros nyári éjszakán,
Megosztani a gyötrő bűt és panaszt,
Mit rejtekéből zeng a csalogány.

Dalára csendes altató vigaszt
Hint a könny, mely fakad,
Vagy szenvedésit nem bírhatva már:
Gyötrelmeiben a szív megszakad.

Női szívek.

Silberstein beszélye.

Fordította: Kiss Elek.

(Folytatás.)

— Létezik! — folytatá Alfréd hévvel. Igen, a test gép, de nem minden gép egy ellesett, utánzott test-e, csak hogy lélek és akarat nélkül? A tüdő, mely lélegzik, egy egész vegytani tömkeleg, melynek számlálhatlan kamráiban gázok, nedvek, s száféle egyéb anyagok dolgoztatnak föl, melyeknek megfojtása végett, — daczára az előhaladott tudománynak, még évezredekre van szüksége az emberiségnek. A vér a finom folyó vasnak egy folyama. Izmai oly anyag, melynek legkisebb ereje minden érzet erejét fölülmulja. Agyveleje egy megfoghatatlan szövődék; minden fonala vékony, mint egy pókhálósál, s mégis egy kötél, száz más fonalakból, melyek ugyanannyi villany-távodronyok! Hol a kéz, mely e fonalakat

igazgatja, mely azokat egymástól el, s egymáshoz visszagömbölyíti, hogy egy nagyszerű, bevégezett egészet képezzenek? Ki ad e gépnek akaratot, belátást és ítélő-erőt, hogy másokat s magát megismerje? Nem nyultunk-e föl az égre, s nem hoztunk-e le onnan ezernyi világokat? Nem tanultunk-e el az égtől a villámot, nem ragadtuk-e el a felhőktől az égdörgés titkát? Nem emeltük-e föl a tengerek fenekét, s a tüzet nem kényszerítettük-e vasbilincsek közé? És mi volt e csudák közvetítője? Tán a gép egyedül? Egy tü-hegy, az agyvelőnek egy pontjára szurva, — és a lángész esztelenséggé lesz; egy aether-adag az ember lehelete közé vegyülve, — és az erőteljesen mozgó gép egy érzéketlen tömeg lesz! Nagyon könnyű különbséget tenni anyag és szellem között! Az anyag maga adta volna-e magának öröktől fogva e törvényeket? Nem kell-e e gépnek egy szikrával birni, melyet egy láthatlan kéz gyújtott meg benne, mint az emberi kéz a távsodronyban? Nem kell-e akár azon csillagokban, akár azon csillagok között vagy fölött, melyek után ösztönszerűleg vágyódunk, — egy valaminek lenni, a melyből kiindultunk, s a melylyel egykor megtisztulva, fölmagasztosulva ismét egyek leendünk? A szellem az, mely e gép fölött, e gépben, s e géppel lebeg! Ezt a szellemet keresni, kutatni — ez a mi törekvésünk; ezt megtalálni akarni — ez talán a mi tévelygésünk; de éppen nekem, mint orvosnak ki kell mondanom, hogy én és kegyed, és mindnyájan a kik vagyunk, mi egy darab istenség vagyunk, nem pedig gép!

E beszéd alatt a szülő fölemelkedett üléséből, hogy mozdulataival az érzelmeket annál szabadabban követhesse. Ernesztine az ifju ajkain, tekintetén függve, önkéntelenül követé a felállásban, s állva, egyik kezével a karszék támlányát fogva, hatalmasan hullámozó kebelével, úgy, hogy annak szalagjai, mint egy heves szívveréstől rezegtek, — hallgatá a lelkesült ifju szavait.

— Én osztom az ön nézeteit, — szólott végre halk hangon, s rosszul palástolt rezgéssel; s mi alatt szeméit lecsüggeszté, vontatva hozzá tévé:

— Ha ön meg fogja kapni oklevelét, orvosommá választom!

III.

Lina ismét szobácskájában ült. Késő este volt már, minden a lány a lámpát kioltá s ágyába dőlt.

Alfréd — Ernesztine kívánságára — ma is hazakísérte őt az igazságügyi tanácsos házából, hol pár órát élénk társalgásban töltöttek.

Miután Linát hazakísérte, Alfréd hamarabb távozott tőle, mint különben szokta. Lina fejfájást adott okul, hogy anyja előtt indokolja lehangoltságát. Az anya e miatt korán le is feküdt, s leányát is lefekvésre szólította föl.

Sötét csendességben maradtak, de ébren; az alvás mozdatlan látszatával akarta mindenik a másikat elaltatni.

De a világtalannak sokkal finomabb hallása volt, hogy sem észrevétel nélkül maradhattak volna leányának elfojtott sohajásai az éjszakai csendben. Az anyai szív nyugtalanzkodott, de minden határozott gyanítás nélkül; és semmi hang sem zavará az éjszakai csendet.

De Lina szívében egy egész világ, egy egészen új, eddig ismeretlen világ küzdött, tombolt, sirt és jajgatott.

Az Ernesztine, Alfréd és közte lefolyt érdekes jelenetek elvonultak lelke előtt, égető élnkséggel, melyek néha aka-

ratlanul fölnyitatták vele szemeit, hogy meggyőződjen, hogy az, a mit lát, valóság, igazság-e, vagy csak pusztá képzelet.

Ily fölpillantásokkor csak a szürkének látszó üres falak győzték meg őt, hogy csalódik.

Előtte állt Alfréd, bátor, nyílt szemeivel, nemes magatartásával; előtte az elpirult Ernesztine, s e kettő közt ő, a kinezott, leverten, szótlanul; és minden szavaik élénken, hangosan zengtek fülében.

Mit akart ő ily társaságban, ő, a szegény varróleány, ki azon férfinak, a kit szeretett, semmi művészetet, semmi tudományt, szóval semmit sem adhatott, mint csak természetes jó szívét, lelkét, melyről Ernesztine és Alfréd oly sok tudós és magasztos beszédet tartottak! Ugyanazon egyszerű ifju volt-e Alfréd Ernesztinnél, a ki Linánál mindig csak érthető, az ő szellemi láthatárát túl nem szárnyaló beszédet folytatott, s a ki az ő anyját is egész esteken át el tudá mulattatni a nélkül, hogy észrevette volna velük, hogy ő több, mint ők?

Ő, Lina, nem úgy állt-e Ernesztinnel szemben, mint a szolgáló a királyné előtt?

Doktor Welten Alfréd! Doktor! — ismétlé a leányka belsejében. Tiéd ő? Tiéd? a ki semmi sem vagy, semmit sem tudsz, semmivel sem bírsz?

Hogy Alfréd épen az ő tiszta, romlatlan, szeretetteljes lelke miatt szerette, arról ő nem tudott semmit.

S nem váltott-e ő Ernesztinnel sokat jelentő pillantásokat? Nem tekintgetett-e Ernesztine a multkor, s ma ismét — minden nyugodt látszata mellett is, gyakrabban az órára, midőn közelgetett azon idő, melyben Alfréd jönni szokott? Nem tudakolta-e ki tőle nyájas tolokodással helyzetét, származását? Nem süté-e le Ernesztine mindannyiszor zavarodottan szemeit, ha észrevette, hogy Lina vizsgálja őt? A gazdag kisasszony nem hívá-e mindannyiszor Alfrédet, midőn az távozott? Nem keresett-e szükségtelen munkákat elő, hogy a szegény varróleányt az utóbbi időkben minden nap magánál tartthassa.

„Én és kegyed egy darab istenség vagyunk!” — hangzék mennydörgésszerűleg füleibe; azután egy borzasztó, gúnyos hang hallatszott: „Orvosommá fogom önt választani.”

Szegény leány, majdnem meghalt keserűségében. Arczát vánkosába temette, s majdnem szétpattant kebele, hogy zokogását el kelle fojtania. De a könyvek özönnel folytak, s a vánkost keresztülnevésiték.

— Jaj, jaj! — kiáltott lelkében, s kezét görcsösen szívére szorítá. Csak most látta be, mily meggondolatlanul cselekedett, midőn magát szorosabban Alfrédhez kötö; most látá meg csak az örvényt, melyről előbb sejtelve sem volt, s mely rózsákkal látszék behintve lenni. Nem egy vagyontalan tanuló volt-e ő, ki mindent maga keresett, mint én? Nem szegény-e ő még most is? Mért áll mégis oly magasan, oly távol fölöttem?

A mit most szellemi szemeivel látott, azt nem birta szavakba foglalni; és lelke ismét szegénységének gondolatába kapaszkodott bele görcsösen.

Most hirtelen, villámszerűleg cikázott végig rajta valami. — Ő is szegény, én is szegény vagyok, mi lenne belőle, ha engem nőül venne is? Ernesztine gazdag, ő maga mondá ezt, ő független, saját akaratának ura. Ha Ernesztine szereti őt — ha ő — — — oh istenem!

Rettentő rázkodást kapott szíve; könyei megeredtek;

sok ideig nem tudott egyebet tenni, mint csak könyeket ontani, mi minden további gondolkozást megzavart.

Sokáig omlottak könyei, sokáig maradt a fürtös fej a vánkosba temetve; azután mintha nagy kö esett volna le szíveről, mintha egy jótékony lehellet lebbent volna reá, — fölemelé arczát, s nyugodtabban tekintett az éjszakai sötétségbe. Annyira lecsillapult, hogy nyugodtan s összefüggően gondolkozhatott. — Mintegy a fájdalom lankadsága, s valami szent, könny nélküli fájdalom borult reá. A nehéz esőcseppek által levert, s a vihar által letépett, lekonyult levelű virág így lehelli maga körül a vihar után balzamos, édes illatát.

— Ő szegény, — ismétlé magában, — mi lenne belőlünk? Nem lelkiismeretlenség-e tőlem, őt már önállásának első napjaiban gondokkal halmazni el? Mint az ő neje, nem lehet, nem szabad idegenek számára dolgoznom. S hát ha nem talál szélesebb körben keresettségre? — — — Oh istenem — — — Ha Ernesztine szereti őt, ha önállóságát felhasználná arra, hogy kezét ajánlja Alfrédnek! — — Ha megkínálja őt vagyonával! — — — Ha Alfréd engem el tud feledni, — — ha szereti őt — — akkor mindketten boldogok lennének, mindketten! Alfréd, Alfréd, el tudnál engem feledni?

És most megint fölillantak lelke előtt a ragyogó szemek, melyeket Alfréd Ernesztinre vetett; ismét hallá annak tüzes szavait, melyekkel az Ernesztine gondolataival való összhangzását bizonyítá, ismét hallá ama szavakat: „Orvosommá választom önt.” „Mi, én és ön, egy darab istenség vagyunk.”

— Igon, ti, ti istenek lehettek, földöntuli boldogságot élvezhettek! — kiáltá föl magában ismét izgatottabban; — ti tehetitek azt, te, gazdag orvos, s ő, a boldog nő! — És én? — — — Oh szegény anyám!

Ez a gondolat megint hegyes vasként szurta szívét.

Sokáig lebegett az anya iránti szeretet, s a szíve választotta iránti szerelem között, de az iv igen feszült volt már, el kellett pattannia.

És a nyíl elpattant, messze, egy sötét, homályos czél felé.

Különös kezdetében úgy, mint végében. E gondolat a legmagasztosb önfeláldozás volt, de egyszersmind megsemmisítő, mint bakó keze; anyagi mű, és gonosz, mint az öngyilkos tette. Üdvözítve emelt föl az egekbe és csillagokba, s megsemmisítve taszított le a borzasztó, összezuzó mélységbe.

Honnét ezen erő, e lelkesültség, e villáma az elhatározottságnak s a megvilágosultságnak, ezekben a zűrzavaros, sötét tömkelegekben?

Olyan érzés-e a szerelem, mely mint egy varázs-vessző, a szívnek és léleknek minden elrejtett kincsait egyszerre, hirtelen, tiszta világításban hozza napvilágra? A szerelem legnagyobb oreje s lelkesedéshorrása-e az embernek, s különösen a női léleknek?

Ama különös gondolat nem hagyta el többé; elhatározássá érett meg az; gyorsan bocsátá ki az gyökérszárait szívének s lelkének minden része felé; kitéphetlenül fonódott az be annak minden üregébe, nyílásába, mint a fagyalfu gyökerei a sziklába.

Föltérdelt ágyában, összetette kezeit s imádkozott szándékáért, s még egyébért is.

Sokáig imádkozott, mindaddig, mignem végre megerősödve, s lelkében megvilágosítva hanyatlott vissza párnájára, s a közeledő virradat daczára is le próbálta hunyni szeméit, melyeknek holnap ismét kenyeret kell keresniök.

(Folytatása köv.)

A nők az ó-korban.

Rónaszékytől.

A történet bizonyítja, hogy a nők a rég elenyészett ó-kor minden népénél, — az Istenember eljövételéig — a leglealacsonyított bántásmódban részesítették; nem tekintetett a nő férje élettársának, hanem csak a ház első szolgáldjának. A férj neje fölött tejhatalommal birt, és kénye-kedve szerint bánhatott vele. A művelt görögök, a vad indok, az egy Istent imádó zsidók, a pogány germánok, szászok, irek, angolok sat. mind egy elvet követtek e részben.

Egyedül a műveltség klasszikus földén: Itália bájdusége alatt, és azon régi korban, midőn a héthalmon épült világvárosban még a consulok parancszava hangzott, volt ez máskép. Itt a szerelem rózsaláncza kötötte a férjet nejéhez. Valódi élettárs volt a nő a római férj oldala mellett. És itt — a nő a legnagyobb tisztelet s becsület tárgya is volt. A római polgár leánya mihelyt a 14-dik életévet betöltötte, dominának (urnő) neveztetett. Egy időben a nők vándló- és védők-képen is szerepelhettek, de később — számtalan visszaélés folytán — megfosztattak ezen szép előjogtól, ellenben tanuként bármikor fölléphettek, még a Veszta-szüzek is.

Csakis a köztársaság eltörlése után, midőn a fényűzés s ennek mindenkor hű kísérője: az erkölcsi romlás, a társadalom s családi élet minden rétegébe befurakodott, lazult a férj s nő közti kötelék. *)

De ne menjünk tovább, hanem időzzünk egy kevéssé a köztársaság szép korában. Engedjék meg tisztelt olvasónőim, hogy bevezessem egy római lakadalmas házba; s mivel úgy is itt a farsang — mulassunk velük.

Ila a római ifju megtalálta szíve választottját, összejöttek fényes nappal, vagy holdvilágos csendes éjjel, beszélgettek, ölelkeztek, csókolódtak, szóval azt tették, mit a XIX-dik század szerelmes párijai tesznek. Ha az atya, anya, vagy gyám beleegyezett, hogy a szerelmes pár egymásé legyen, akkor a család tagjai egy egyszerű kis ünnepélyre gyűltek össze, a leány kedvesétől hűség jeléül egy gyűrűt kapott, s a leány szintén kedveskedett vőlegényének valami ajándékkal. Ez volt a kézfogó.

A kézfogót nagyon rövid időn a menyegző követte. Forduljunk be egy-két szóra egy régi római lakadalmas házba. A szoba ünnepies színezetű; a fehér abroszszal terített asztal Itália legjobb boraival van megrakva s a vendég urak, kik a boldog vőlegényt környezik, hozzá is fognak fogyasztásához amugy isten igazában, iszogatnak, beszélgetnek, egyszóval rózsás kedvben vannak. De ez csak addig tart, míg a nap

*) Ime, a történelem tanúsága, hogy a mely mérvben a nő megszerittatik embori jogaiiban, ugyanazon mérvben káros eszközökben: fényűzésben, mulatságokban keres foglalkozást lelkének, és ugyanezen mérvben lazulnak az erkölcsök. Azért a kik a női fényűzés ellen kikelnek, ne tekinték azt magában álló körtünötnek, hanem a történelem alapján, mutassák ki annak kufejét és ebből következőleg: biztos gyógyszerőt is. Szerk.

bevégezzi pályáját, s a mint az égről a milliárd csillag tündökölni kezd, s a méla hold feljön teljes pompájában s bűbajos világával hegyet-völgyet eláraszt, azonnal minden vendég fáklya után nyul, meggyújtják azt, s elindulnak, Junó istennő ótalma alatt, vig dana-zengés, furulyaszó és tulipiros jó kedv kíséretében a menyasszonyi házhoz, hogy őt „az anyai kebelről elrabolják.“

A menyasszony szüléivel a ház előtt várja szeretett vőlegényét. Testét rendesen hosszú fehér — a gazdagoknál ezüst vagy arany csillagokkal áttört — öltöny fedi, fejét és arcát fátyol takarja. A vőlegény gyöngéden keblére vonja aráját s forró csókot nyom ajkára. Most a menet, ép oly vig kedvvel, mint jött, távozik a menyasszonnyal a vőlegény házához.

A mint ideértek, a menyasszony virággal díszíté fel az ajtó felfáját, a küszöböt pedig megkenete dísznózsirral. Ezután az egyik foleziczomázott, felbokrétazott vőfély karolá át derekát s átemelé a küszöbön, azon babonás véleményben levén, hogy ha a menyasszony, elrablása alkalmával, lábával érinti a vőlegény küszöbét, akkor: az új házaspár nagy szerencsétlenségnek néz eléje; a küszöbre lépést tehát mindenkor a legnagyobb vigyázattal kerülék.

A szobában a nászszülék fogadák az ifju párt, s a szokásos módon üdvözleik, hogy és miként történt ez, ezzel nem szolgálhatok, a kronikák nem jegyzék föl.

Ezután következett az esküvő, illetőleg a vallásos szertartás, a pap s tiz tanu jelenlétében. Ezen szertartás lényegéről sincsenek biztos adataink, a történelem csak annyit mentett meg az utókor számára e részben, hogy a vőlegény és menyasszony egy darab kenyeret költöttek el együtt, azután kezét fogtak, jeléül annak, hogy akár jó-, akár balsorsban soha sem hagyják el egymást. Ezután a vagyoni állapotravonatkozó házassági szerződés kötött meg, ezt minden tanu köteles volt aláírni s pecsétjével hitelesíteni, azután következett a papi áldás. Az ünnepélyes egyházi szertartás után mindig és mindenütt dinom-dánom következett s ez tartott kivilágos kivirradtig. A násznépet leginkább a főfélyek mulattatták körmönfont mondókákkal s egy cseppentő cseppel sem álltak hátrább a miéinknél.

A menyegzői mulatságnak rendesen a reggel vetett véget. Eloszlás előtt a vendégek diót dobáltak szét a szobában; mit jelképezett ez? azt nem tudjuk. Talán a háziasságot, vagy a két fél együvé tartozását. Most a férj nejét szobájába kíséré, a távozó vendégek pedig az ajtó előtt hymnuszokat énekeltek. Másnap reggel a nő férje oltárán háláadó áldozatot mutatott be az isteneknek, s azonnal átvette a ház kormányat.

A rómaiak igen nagy vigyázattal voltak a házasságoknál a hónapok s napokra; a világ minden kincseért sem ünnepeltek volna meg egybekelésüket azon nap, mely szerintük szerencsétlen vala. Májusban és június első felében soha sem volt menyegző.

A házasság igen könnyen volt felbontható. Az elvált nő ismét férjhez mehetett, úgy szintén az özvegy is, gyász éve eltelté után. A szántsándékos nőtlenség vagy a maga jó szántábóli pártába maradás nemcsak hogy nem helyesoltatott, hanem ezért az illetők még szigoruan meg is fenytettek.

Egy hét története.

Január 24-dikén.

A gyönyörök tengerében. — A magyar fiuk Bécsben. — Finom megfigyelés. — Hasznos kimulás. — Egy szegény anya. — Roszul választott idő. — Egy szegény ördög története. — Az a bizonyos játékbárlang. — Mende-mondák. — A menyecske-bál. — Az izraelita jótékony nőegyleti bál. — Az orvosok bálja. — A bálkirálynők tilalma.

Menyecskék bálja, izraelita jótékony nőegyleti álarczos bál, orvosok bálja és reáadásul még egy „Krenczken“ a lövöldében, — ennyi boldogság közepett hogy ne szeretne a heti tudósító a — színházról szólni?

Ugy örültem tehát, midőn mult vasárnap új vigjátékot jelentett a szinlap, hozzá még olyan vigjátékot, melyet isten igazában szélylyel lehet szedni, mert szerzője egy asztalos, sőt mi több: egy műasztalos, a ki csak kéj-kirándulást tett a Parnassusra, miért is érdemelme az kiméletet? Ha darabja megbukik, semmi sem tartoztatja, hogy striket ne csináljon, és ez uton koszoruztassa meg dicsőséggel nevét?

Egy időre azonban nyugodtak lehetünk az asztalos-striketől, mert Csepreghi Ferencz ur — ez a szerző neve — habár nem is jó vigjátékot, — a szinpadi elsőszülöttek rendes sorsa az, hogy: születnek és meghalnak — mindenesetre irt oly művet, mely reményleni engedi, hogy második, vagy ha úgy tetszik: tizedik darabja jó lesz, ez pedig több mint elég arra, hogy a „Magyar fiuk Bécsben“ — ez a vigjáték czime — gyöngéd kimélettel kísértessenek örök nyugalomra.

Mondjuk el tehát rövideden, hogy kik valának azon magyar ifjak, a kiknek mult vasárnap megadtuk az utósó tisztességet. Teljesen megérdemlik részvétünket, kedves, jó fiuk voltak, sok szép tulajdonnal ékeskedtek, melyek közül bizonyynyal nem utósó az az igaz magyar nyíltszívűség, melylyel mindjárt első megjelenésükkor az egész darabot elmondják; tulajdonképen leánynézőbe jöttek föl Bécsbe, de nem a szokásos leánynézőbe, hanem ellenkezőleg azért, mivelhogy Bárdossy Sándor — az egyik magyar fiu, állásáranézve asztalos segéd — nem nagy hajlandóságot érez bizonyos Steinmiller Netti, a gazdag Steinmiller asztalos-gyáros leánya iránt, mindamellett, hogy soha sem látta és a két atya, gazdag emberek rendes szokása szerint, a két „gyerek“-et már kicsi korában férj- és feleségül szánta egymásnak. Az is milyen szép a fiatal Bárdossytól, hogy nem a pénzre néz, hanem a szerelemre! És milyen finom megfigyelő tehetségre mutat, hogy szerző egy asztalos-segédet ruház föl ezen szép vonással! Ugynevezett diplomatikus ifjunál mindjárt valószínűtlen volna ez.

Bárdossy Sándor tehát el van határozva, csak az esetben a maga részéről is helybenhagyni atyja választását, ha a leány nem a gazdag, hanem a becsületes ifjutszereti meg benne, miért itt kicserélvén vándorkönyvét Vig Károly barátjának vándorkönyvével, Vig Károly képeben munkába áll az öreg Steinmiller gyárában, és csakhamar alkalma nyílik közelebbről megismerkedni a szép Nettivel és meggyőződni a felül, hogy semmi oka panaszkodni atyja izlése ellen; megszereti a szép Nettit, ez is őt, az öreg Steinmiller hasonlóképen, és most csak az a baj, hogy az ő vándorkönyve, melylyel Bár-

dossy Sándor létét hitelesen beigazolhatná, Vig Károly barátjánál van, Vig Károly barátja pedig az ő vándorkönyvével és az ő neve alatt Hager Kádi, egy vendégfogadós szép leányának szívét vette ostrom alá, és pedig egy magyar fiuhoz illő sükerrel; minek folytán az öreg Steinmiller is, Netti is, Hager is, Kádi is azon hiszembben vannak, hogy a ki a szép Kádi szívét meghódította, az a gazdag Bárdossy Sándor, és viszont a szép Netti szívhódítója a szegény Vig Károly — rettenetes helyzet, a melyből még Blaháné asszony és Tamásy ur zengő dalai sem szabaditanák ki a szorongatott szerelmes sziveket, hahogy szerencsére az öreg Bárdossy egy belső sugallat szárnyain és vasuton, elég jókor szintén Bécsbe nem érkezik és még mielőtt négy szerető szív a bánat tengerébe fulna, a vándorkönyvek visszacsereztetvén és az illető névazonosságok hitelesen megállapittatván, Bárdossy Sándor megkapja az ő Nettijét és Vig Károly nem különben az ő Kádiját.

A mint tehát látni méltóztatnak, a mese nem egészen új, a bonyodalom nem felette leleményes, a megoldás nem valami meglepő, és tegyük hozzá, hogy a párbeszédek sem különös sebes menetűek, és a nyelv sem áll mindenütt az irodalom tetőpontján, hol magasán szálló daru, hol meg négykézláb mászó babácska, minél fogva a jó „fiuk“ nem is kerülheték ki az első színművek rendes kimulását; hanem azért semmi okunk sajnálni e darab színrehozatalát, sem nekünk, sem a szerzőnek. A közönségnek alkalma volt látni egy új tehetség első szárnypróbálgatását, és a szerzőnek alkalom adatott megtestesülve látni egy eszmét, melynek szinpadi életet akart adni; meglehet, hogy évek múlva a közönség örömmel fog visszaemlékezni a mult vasárnapi estére, összemérvén a mostani vékony pénzü „magyar fiuk“-at azokkal a természetes alakokkal, a melyeknek látásában akkor gyönyörködni fog; mert hogy a mostani „magyar fiuk“ szerzőjétől derekas művek is kitelnek, azt mutatja a sok eredeti vonás, egészséges humor és vidám elmésség, valamint nem egy élénk fordulat és kedves jelenet e darabban. Egyszerre még közepes jót sem lehet teremteni, több szinpadi ismeret mellett pedig a mostani „magyar fiuk“ is meghaladták volna a középszerűség mértékét.

És ha a darab nem egészen Orkusba való, annál jobb volt az előadás; szinte látszott a színészek, hogy ma rajtuk áll, megmenteni „a ház becsületét“, és Komáromy (Hager fogadós), az az ép olyan lelkiismeretes, mint értelmes színész, a ki ha egy semmit adnak is neki játszani, azt is csak olyan gondos szeretettel dolgozza ki, mint a legnagyobb szerepet; továbbá Blaháné, (Kádi), Szigeti József (Steinmiller), Tamásy (Vig Károly) Bárdossy (Nagy Imre) Netti (Helvey) egytől egyig kitünően játszottak és illetőleg énekoltak ez este; még a meglehetősen színhagyott dalok is végzetlenül tetszetek, a mint Blaháné asszony és Tamásy ur azokat megizositették.

Hanem most már csakugyan a báltermekbe vezetem kegyeteket; volna ugyan még egy kis mondani valóm, egy szegény nőről, a ki annyira szegény és elhagyatott, hogy három gyermeko közül, — a legidősbik ötödfél éves, a leg-

ifjabb meg ötödfél napos — a legidősbiket maga kínálja, csak akadna, a ki elfogadja. Beh sokat lehetne e szegény nőről mondani, mint jutott ártatlanul ilyen borzasztó nyomorba, hogy még az anyai szent szeretetet is kész kiadni karjai közül; de — nem lehet, és az a szerencsétlen szegény asszony is sokkal okosabban cselekszik, ha legalább még egy pár héttel későbbre halasztja e nagy nyomorba-esést; akkor majd inkább akadt volna, a ki esdő szavát meghallja, de most, farsang derekán, nyomorba esni! — Ne is szóljunk róla, ahol a vakító fény az ablakokban, az egész utcát nappali világossággal árasztja el, azok a táncstermek ablakai; meg az az örökös hahotázó robaj az utcákon, kocsi kocsi után, mindegyikben tündérszépség, habruhától körülfolyna, csillagfény a szemekben, égő öröm a szívekben, siessünk, el tehát, a táncsterembe....

Még csak egy szóra kérem... hát ezt hallották-e, hogy egy fiatal embert elfogtak a napokban, a ki egy pénzintézetnél, a hol alkalmazva volt, néhány száz részvényt sikkasztott el, és a játékbarlangban, ugyanazon játékbarlangban, melynek fosztogató léteről — az egy főkapitányt kivéve — az egész fővárosnak biztos tudomása van, egy krajczárig eljátszotta? Ugy-e bár, szép farsangi tréfa? Hát még ha azt a szerencsétlen fiatal embert úgy ismerték volna, mint én! Még néhány év előtt becsületes, szorgalmas, derék fiatal ember volt, a mig egy pár úgynevezett „firtli“-vel megismerkedett, a többi aztán megtette a játékbarlang. Mondják, hogy az a szerencsétlen fiatal ember már ismét szabadon van, az illető pénzintézet megszüntette ellene a keresetet, mert megtérítették neki az elsikkasztott részvények árát; hogy kik azok a megtérítők? talán épen az a bizonyos játékbarlang, hogy a szerencsétlen ifju vallomásokot ne tegyen ellene? Nem tudom, talán nincs is a dologban semmi, talán az egész csak mende-monda, épen úgy, mint ama játékbarlang létezése, semmi közöm hozzá, siessünk inkább a táncsterembe.

Tehát nézzünk be először is — egyszerre mind a három bálba; egytől egyik nagyon szépek voltak, a „menyecske-bál“ azon felül még abban különbözött a közönséges lábbeli vigalmaktól, hogy voltak abban „fene-gyerekek“ és „kamaszok“, az első czímmel a jó tánczos fiatalok, utóbbival ellenkezőleg a tánczkerülő agglegények tiszteltettek meg; hogy mért épen „fene-gyerekek“? ezt a kérdést egy igen fiatal jogtudós, a ki véletlenül még nem neveztetett ki bírónak — nem annyira gyöngédeden, mint a körülményekhez képest: találóan egy bizonyos magyar közmondás alapján fejtette meg nekem akképen, hogy annyi szép hölgyet együtt látni, és ezek közül egy iránt sem táplálhatni tulajdonjog reményét, az olyan állapot, hogy az embert majd a f..... mert a „menyecske bálján“ csupa menyecské voltak jelen, ha mindjárt husz éves házások voltak is közöttük; ügyvédek rendezték feleségeiknek, semmi osetre sem azért, hogy „föltéve, meg nem engedve“, és hogy milyen jól mulattak a férjek, mutatja az a körülmény, hogy amibár mintegy százan vehettek részt a bálban, hatszáz palaczk pozsgót sem durrantottak el egészen.

Következett az izraelita jótékony nőegyleti álarczos bál, a mely viszont abban különbözött oddigi testvéreitől, hogy annyira tömve volt, hogy egyetlen egy életrevaló elménczéség sem férhetett ki az álcák alul. Egyet ugyan megjegyeztem magamnak, de ez is inkább fricska volt, mint elménczéség. Azt találtam kérdozni egy biblia-szemű álcásnőtől, hogy mivel csábította össze a rendezőség azt a „tömerdek“ közönséget a bálelles farsangon? mire az én álcásnőm ígéret-földi bi-

borajakkal, azt a felvilágosítást adta, hogy „A jelenlevő vendégek egy jó harmada keresztyén és mi nem nézzük le őket úgy, mint ők minket az ő báljaikon.“ — Téged? — kérdelem én — hol és mikor nézett le téged bárki ezek urak közül? — de az én álcásnőm akkorra már sehol sem vala látható, magamra hagyott azzal a kérdéssel, ha valjon csakugyan úgy van-e az, hogy a mi hölgyeinkben nagyobb adag vallási türelmetlenség és rangkórság volna, mint férfainkban? Én nem hiszem.

Hátra van az orvostanhallgatók bálja, a mely úgy a nőegyleti, valamint a menyecske-bált csunyal, vagyis inkább pompásan letette. Nem volt tömött, hanem ellenkezőleg, nagyon jól lehetett benne tánczolni, és az orvosok és leendő orvosok úgy tánczoltak is ez este, mintha ez is szakmájukhoz tartoznék; a legjobb kedv és legfinomabb szellem tüntette ki e tánczvigalmat, a bálanyától kezdve, mely szép tisztet a miniszterelnöknek volt szives elvállalni és gyönyörű szép hamuszín moire-antique öltözékben szokott szeretetreméltóságával vitte tisztjét, az utolsó „első éves“-ig egyik sem gondolt ma egyebet, mint azt hogy a táncz betegség, melyen ők segíteni tartoznak, és a k u r á-t is egészen más értelemben gyakorolták ez este, mint a betegeknek, tánczrendül pedig gyönyörű szép kopogtatókat osztottak ki, talán viszonzásul a kopogó szívért, a mit nem egy közülök emlékül kapott ez este, olyan nagy számmal voltak ott a szebbnél szebb hölgyek.

Bálskirálynőket nem nevezek meg, mert a hány igazán szép hölgygyel még e tárgyról beszéltem, mindegyik azt mondta, hogy ők nagyon restelik az effélet, az ő szépségük nem szorult „paksus“-ra, ez csak olyannak való — mondták, — a kiről másképp el nem hiszik, ha csak írásba nem adják ki neki. Így mondták azt nekem a bálók szép hölgyei, úgy van-e, nem úgy van-e, nem keresem, de egy hétig nem merek velük ellenkezni.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Gróf Csekonics János) torontálmegyei földbirtokos ur fiával: gróf Csekonics Endre birtokos urral közösen Pusztaszerház, Szigetmajor és Endremajor pusztákon községi iskolákat állítottak fel, a felállított iskolákat nemcsak minden szükséges tanszerekkel ellátták, hanem a tanítónak igen tiszteletes díjaztatása mellett minden tanköteles gyermeket a szükséges tankönyvekkel is megajándékoztak: ezek folytán a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezett uraknak — mint a hiv. lap közli — a közoktatás javára tett eme áldozatukért köszönetét nyilvánította.

++ (A Budavárát) elégtelenítő Hentzi-emléknek eltávolítása iránt tárgyalások folynak. A magyar kormány-
nak sikerült volna is már e kérdést annyiban megoldani, hogy az emléknek Bécsbe szállításába — hol a fegyvertár előtt állíttatnék fel — illető helyen baleegyeztek volna. Ideje is már, hogy ez emlék ne boszantsa többé a hazafiui érzületet.

++ (Karácson Antal) torontálmegyei földbirtokos ur az Ivándán nyitott községi iskola javára 1600 ölnyi háztelket adományozott, egy ideiglenesen iskolául berendezett helyiséget a szükséges felszerelési eszközökkel s a tanulók nagy részét tankönyvekkel látta el, azonkívül Rónay János országgyűlési képviselő urral közösen a közösbirtokossági illetékből

2 holdnyi telket faiskolául adományozván, addig, míg az iskolaház felépülhet, egy közös majorsági épületben helyezték el az iskolát.

++ (Wahrmann Mór) országgyűlési képviselő a múlt napokban erősen kinalgatta az országház folyosóján az izraelita nőegylet álarczos báljának jegyeit. Sokan vettek tőle. Megkínálta báró Rudics József képviselőt is, ki azonban nem vett tőle, mert mint mondá, már másoktól vásárolt. Wahrmann tréfásan kétkedni kezdett b. Rudics szavában s midőn ez ismétlé, hogy vett már jegyeket, Wahrmann fogadást ajánlt ezer forintban, hogy t. i. Rudics ilyenmü jegyeket még nem vásárolt. Rudics nem emlékezett tisztán, hogy azok a jegyek, melyeket ő a csemegeárus hölgyektől vett s azoknak vissza is ajánlódkozott, épen az izr. nőegyleti bál jegyei-e? tehát a fogadást elfogadhatta. Bementek aztán a csemegetárba, hol a hölgyek kijelenték, hogy Rudics képviselő csakugyan tőlük vett három jegyet és pedig csakugyan az izraelita bál jegyeit. Wahrmann az ezer frtot lefizette, és báró Rudics jótékony célra fogja azt adni.

++ (Kölcsönös kiházasító egyletet) léptet életbe Szegeden az ottani kereskedelmi és iparbank és az erre vonatkozó alapszabályokat már a minisztériumnak benyújtotta. Miskolczon már működik is egy ilyen bank, de nem jóslunk neki hosszú életet. Baján is, Pesten is alakulóban vannak ilyen kiházasító bankok, de a közönség nagyon jól teszi, ha előbb alaposan megismerkedik az illető bank alapszabályaival, mielőtt a pénzét bele tenné, mert lehet ám olyan is köztük, a mely csak anynyiban érdemli meg a „kiházasító“ czimet, hogy egy pár „Gründer“ házakat szerez magának belőle — a közönség pénzén.

++ (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat mult hétfőn közgyűlést tartott Türr István elnöklete alatt. Az igazgató jelentéséből kitűnt, hogy a társulat anyagi viszonyai nem a legkedvezőbbek és további fennállása csak új 20 frtos részvények kibocsátása mellett remélhető. Az új részvények útján begyűlendő összeg egy nyomda megvételére volna fordítandó. Csak az a kérdés, ha az új részvények kelendőbbek lesznek-e a régiéknél. Ezen közgyűlés folyamában az a szomorú körülmény is jött napvilágra, hogy az összes főispánok közül kettő irt alá e közérdekű vállalatra, e kettő közül az egyik Fejérmegye főispánja, Szőgyény László, a hazai irodalomnak különben is egyik legbuzgóbb pártolója.

++ (A technikusok bálja) mult szerdán igen jól ütött ki. Olyan látogatott volt, mint a többi ideai tánczvigalom, azért mégis mintegy 900 frtot hajtott a segély-egylet javára, és pedig az által, hogy midőn a fiatalság kellőképen fel volt villanyozva, egyik előkelő vendégnek az jó ötlete támadt, hogy a táncz-rendeket elárverezze! Maga az előkelő ur volt a kikiáltó, mire aztán annyira fölverték a tánczrendek árát, hogy 20—25 frtjával is keltek! A tánczkedv is oly nagy volt az este, hogy reggeli 6 óra után hallgatott el a zene. A bálanya szép, de néhez tisztjét Fáy Alajosné viselte, gyönyörű szép narancsszín selyem ruhában és még gyönyörűbb szeretetreméltósággal.

++ (A „Liszt-egylet“) czimű női dalkör első „zenereg-gel“-e ma, vasárnap, délelőtti 11 órakor lesz a pest-belvárosi plébánia-lak nagy termében. Előadásra kerülnek: „Gyermekek kara“ Liszt Erzsébet oratoriumából; ének Schuberttől; „Égi vigasz“ Volkmanntól, egy négyes Lisztől, és a „fuvó-dal“ Wagner „Bolygó hollandi“-jából.

++ („Romeo és Julia“) első előadásáról — szombaton — csak a jövő héten szólhatunk tüzetesen, de a főpróba után

ítélve, nagy sükert jósolhatunk neki; van benne sok szép zene, jelmez, képlet, táncz, bálterem, holdvilágos kert, Verona festői tere, menyegzői ünnepély, sirbolt, Paliné, Hajós és sok más, ami és a ki a szemnek, fülnek és szívnek jól esik.

++ (Az időjárás) nálunk a himlőt, térdig érő sarat, síkos járdát, kegyetlen mérszárosokat, cselédintézetet sat. kivéve nagyon szép, annál nagyobb hózivatarokról panaszkodnak a vidéken, például Komáromban, hol mint írják, oly nagy hózivatarok voltak e napokban, hogy a távirda-póznák egészen elvesztek alattuk, két napon át nem is lehetett használni azon vonalon a távirdát, mert valami 800 távirda-póznának örök időre kitörött a lába.

++ (A „Nőképző-egylet“) f. é. febr. 10-én tartandó báljára a meghívók szétküldettek, ki azonban tévedésből nem kapott s arra igényt tart, egyleti alelnök gr. Teleki Sándornénál, (Szervitater Teleky-ház), sziveskedjék jelentkezni. Együttal megemlítjük, hogy a „jelmez bált“ a „Nőképző-egylet“ iránti figyelemből febr. 8-ra tették át a rendezők. Fővárosunk bizonynyal ez alkalommal is igazolandja a jó ügyek iránti nemes érdeklődését.

++ (Zsombolyán) nem rég egy nő halt el. Korát nem tudják pontosan megmondani, de ő sokszor emlegette, hogy igen jól emlékszik azon időre, mikor Zsombolyán az első házakat építették. Ez 1767-ben volt. Tehát feltéve, hogy akkor legalább 5 éves volt, a nő 111 évet élt. Temetése a lakosság élénk részvétele mellett ment végbe, mely nem mulasztá el legidősb tagjának a végtisztességet megadni.

++ (A fővárosban) uralgó himlőjárványra vonatkozólag Pestváros tisztí főorvosa czélszerű intézkedésekül ajánlja, hogy a járvány mielőbbi elfojtása czéljából a szülék buzditásán kívül a még be nem oltott gyermekek beoltására nézve a hatóságok közbejöttve veendő igénybe, miután a himlő ragály által is terjed; a himlő nagyobb terjedése esetén legalább a kisebb iskolák bezárandók; ajánlja továbbá a közlekedés megszorítását azon házakkal s családokkal, hol himlősök vannak; a himlő megszűnte után pedig az illető házakban a ruhaneműeknek, butoroknak megtisztítását, ezeknek s a helyiségeknek fertőztelenítését ajánlja.

++ (Grillparzer), a 81 éves német (osztrák) költő, mult szombaton meghalt. Az agg költő halála szép volt, mint élete. Csendesesen, észrevétlenül hunyt el karszékeében úgy, hogy már jó ideig halva volt, midőn gazdasszonya kimultát észrevette. Végelgyöngülés következtében halt meg. Mult hétfőn kezdett roszul lenni s gazdasszonya szokott támlásszékeibe tette, a hol örökre el is szenderült. Grillparzer elvesztésével a német irodalmat jelentékeny veszteség érte. Művei közül föl-emlitjük: „Sappho“-t, „Ottokar király szerencséje és vége“, „Hű szolga“, „Az élet álom“, „A tenger s a szerelem hullámai“ czimű színműveket. A két utóbbi nálunk is ismeretes. Az agg költő csak nem rég ülte 50 éves jubileumát s csak alig néhány napja 81-dik születés-napját. Mint mondják: értékes drámái műveket hagyott hátra. Ezek czimei: „Libussa“, „A toledói zsidónő“, s „Testvér-viszály.“

++ (A nemzeti színház.) Szerdahelyi Kálmánt, midőn a „Jó barátok“-ban mult szombaton fellépett, a közönség nagy kitüntetéssel fogadta. A színház minden részéből hullott a virág s a taps pillanatokig tartott. A közönség ily módon fejezte ki elismerését ama czikkért, melyet Szerdahelyi a budai színház érdekében a „Pesti Napló“-ban írt. — Jó ka in éezuttal a „Mossinai hölgy“-ben fejezi be vendégjátékát a nemz. színpadon. — Bécsi lapok írják, hogy Kassayné — Saxlo-

ner Emma asszony a nemzeti színház tagja, a napokban az udvari opera színházban az igazgatóság jelenlétében próbát énekelt a Trobadourból, Lucretiából stb. és oly sikert aratott, hogy a zenekar is tapsolt. — Richter karnagy a színház számára egy jóhangu, tehetséges alt-énekesnőt képez: Gallé Apollónia kisasszonyt, ki a jövő tavasszal már föl is fog lépni.

++ (Irodalom.) Dömötör Bertalan, tassi lelkész lefordította Vöglein S. „Jézus története és a keresztyén egyház eredete” című művét. E mű Strauss F. D. világhírű „Jézus élete” nyomán készült, oly czélból, hogy a mit Strauss a tudományosan képzett körök számára ügyekezett bebizonyítani, ugyanazokat a nézeteket Vöglein a nagy közönség számára dolgozta át. Ugy Strauss, valamint Vöglein szerint Jézus nem a nevéhez költött csudáknál, hanem nagy lelki tulajdonai és erkölcsi tökélyénél fogva lett az emberiség megváltója, és azért minél inkább tisztítjuk meg Jézusról való fogalmunkat a hozzá tapadt csuda-hiedelmektől, melyek a jelenkor értelmisége előtt úgy sem bírnak többé helyt állni, annál fényesebben ragyog fel Jézus istensége. — E mű gondos fordításban van irodalmunkba átültetve és tiszta jövedelme a tassi ref. egyház által építendő új templom alaptőkéjének gyarapítására fog fordíttatni. Kár, hogy ára nincsen kitéve. Terjedelme után ítélve 2 ft lehet. — Balogh Zoltán, jeles költőnk régvárt „Alpári” című költői regénye végre megjelent. Egyelőre csak annyit mondunk e mű ajánlatára, hogy a Kisfaludy-társaság adta ki, diszes kiállításban.

++ (Rózsás napló.) Balassa-Gyarmaton e hó elején jegyezte el magának boldog arául Balás József jeles fiatal ügyvéd és az ottani közélet egyik legbuzgóbb tényezője a nemes lelki tulajdonokban gazdag és szép Pajor Ilonka kisasszonyt, Pajor István köztisztviselőben álló földbirtokos leányát. Az ég legszebb áldásai kísérje a hü szerelem szent frigyét. — Tomory Anasztáz, a nagy irodalompartoló ur e hó 19-kén tartá esküvőjét Aradon özvegy Popovics Jánosné asszonynyal.

++ (Vegyes hírek.) A Besze-ügyben Bittó miniszter ur mult csütörtökön azon fölvilágosítást adta a képviselőházban, hogy a vizsgálat már folyamatban van, ez majd ki fogja deríteni, ha valjon csakugyan vesztegetésben járt-e Besze és csakugyan megkapta-e érte, a mit minden nemtelenség érdemelne. — Vailotti János, világtalan mandolin-játszó e napokban a pesti vakok intézetében több jeles zenészünk körében szép sikerrel mutatta be jeles mandolin-játékát, közelebb pedig nyilvános hangversenyeket fog adni ezen gyöngéd, de talán épen azért divatmulta hangszeren. — Az országos iparegylet köszönetet mondott Pestvárosnak a létesítendő iparmúzeumra felajánlott ingyen-telekért. De most az a kérdés, hogy az iparmúzeumot ki fogja létesíteni, mikor ahoz — pénz is kell? — Szalay Zsigmond váltóhamisító ellen mult csütörtökön kezdődött a büntető eljárás. Több tanu kihallgattatott, több szakértő meghallgattatott, és ezek mind azt állították, hogy Sz. Zsigmond — váltókat hamisított. A tárgyalás még nincs befejezve. — Az Apolló című vállalat II-dik füzeté is megjelent. Tartalmát igen érdekes zeneművek képezik, különösen ki kell emelnünk Mihálovich Ödön „Nocturne”-jét, és Erney József „Ábránd”-ját. Van benne egy négy kézre irt mű is Feigler Gézától, czime „Szendergő dal” és C. Josikától egy polka-mazurka. A pártolásra érdemes vállalatra folyvást előfizethetni Budán, iskola-utca 191 sz. a. Fellegi Viktornál. Előfizetési ár egy negyedévre 1 ft 25 kr. — A zenei művészek segélyegylete által rendezett

száz gazdag nyereménynyel ellátott nagy ezüst sorsjáték kisorsolása f. év april 15-re lett elhalasztva. Ily sorsjegyek, akár elárusításra, akár — kész fizetés mellett — megrendelésre kaphatók Sztupa György kezelő pénztárnoknál (Pesten, szénatér „magyar korona” gyógyszerár) valamint minden hazai nagyobb város kiválóbb kereskedésében. Minden öt sorsjegyre egy ráadásul adatik. — Az elhunyt dr. Obonyai után a hivatalos leltár fölvetetett. Életében többször kifejezte, hogy minden vagyonát jótékony czélokra fogja hagyni, de végrendeletet nem találtak. E szerint rokonai, egyszerű gazdemberek, fognak örökösdni, kik már le is jöttek Pestre. Legközelebb elárverezik az egész vagyont. Az ingóságok közt sok értékes emlék van. — Horváth-Tótor ország több helyein, nevezetesen a gajari és zagorjani vidéken, valamint a felső posavani vidéken nagy inség uralkodik, úgy, hogy a kormány az e vidékbeli lakosság élelmeztetéséről kölcsön által gondoskodott s Zágrábban bizottság alakult, mely e czélra könyör-adományokat gyűjt. — Paulay Ede, a nemzeti színház drámai művezetője 200 frtos alapítványt tett a Kisfaludy társaságnál. — Büchner, a „Kraft und Stoff” szerzője márczius elején Pestre jön s itt a vigadó kisebb termében három előadást fog tartani. — A serviták zárdája tavaszkor le fog romboltatni és helyébe szép háromemeletes ház fog építtetni.

++ (Halálozások.) Horváth Boldizsár atyja Horváth József, Szombathely város egykori tanácsosa, mult pénteken 80 éves korában meghalt. Boldog sors volt osztályrésze, mert apai szíve gyönyörködhetett hálás jó fia fényes tehetségeiben s az ezek által elért sikerben. Béke poraival! — Karády Ignác Aradon meghalt. A Karády nevet sokat emlegették, mert a most Aradon elhunyt Karády fia Kossuth Lajos fiainak nevelője volt, és a Kossuth családot külföldre kísérte. Többször folyamodtak az ifjabb Karády hazatérhetéseért, de ezt nem követé siker. A száműzött Amerikába ment s a tenger hullámaiban lelte sirját. Atyja 77 éves korában hunyt el. — Mudrony Soma és Pál irótársainkat nagy csapás érte. Ez előtt röviddel vesztették el két nővérüket, két viruló hajadont, és most anyjuktól is megfosztá a kérlelhetlen sors. Mudrony né szül. Vitális Mária, január 22-dikén szenderült jobb létre, és 23-dikán helyeztetett örök nyugalomra. — Biró László szatmári püspök e hó 19-dikén meghalt. Áldott emléket hagyott hátra, mert siratják elhunytát a szegények, s magasztalják emlékét az árvák. A házi szegények felségélyezésére évenként vagy 18,000 frtot költött s jótékonyága kimeríthetetlen volt. — Németh Albert képviselőnek 23 éves, hasonnevű fia e napokban elhunyt. A kór arra kényszeríté, hogy Kairó szelid éghajlata alatt keressen gyógyulást, ott azonban a halál érte utól. — Balogh János e hó 20-dikán Érsekújváron meghalt, 81 éves korában. A régi magyar ellenzék legöregebb bajnoka szállt vele sirba. Az 1832/6-diki országgyűlésen már kitünt szabadelvűsége által. Így többek közt már ez országgyűlésen szólalt fel a jobbágyok felszabadítása iránt. És azóta 1861-ig minden magyar országgyűlésnek tagja volt. A forradalom alatt őrnagy volt, a miért a forradalom után menekülni is kellett. 1861 után visszavonulva a közeletről, Érsekújváron családja körében tölté napjait. Halála előtt két hónappal szeme világát veszíté el, ezt a csapást is erős lélekkel viselé. Utána reá hat héttel szélhűdés érte, nem tudott mozdulni, csupán kezének vehette hasznát. Közeledni érezvén végóráját, maga köré gyűjté gyermekeit, megható szavakban bucsuzott el tőlük,

lelkükre kötven: „a nyilvános életben a hazaszeretetet, a magánéletben pedig a becsületességet“, — mire egy újabb szélhűdés a koporsóba terítette. — Fővárosunk egyik legde-
rekabb ifjút veszté el e héten Entz Béla, Entz Ferencz, jeles
borászunk alapos készülségű és aranytiszta jellemű fiának
halála által. E hó 22-kán hunyt el, 33 éves korában. Béke
hamvaira.

Nemzeti színház.

Vasárnap január 21-dikén: „Magyar fiúk Bécsben“, vigjáték Csepregi La-
jostól, először. — Január 22-dikén: „Angello“, Hugo Victor szomorujátéka.
— Január 23-dikén: „Figaro lakodalma“, Mozart lakodalma. — Január
24-dikén: „A kisértések“, Feuillet Octao színműve. — Január 25-dikén: „A
gyöngéd rokonok“, Benedia vigjátéka. — Január 26-dikén: „Magyar fiúk
Bécsben“, Csepregi Lajos vigjátéka, másodszor.

Divattudósítás.

„Nincs a farsagnak lelke, szíve“ mondá e napokban egy fiatal leány-
ka, a kinek e tekintetben már nagy tapasztalatai vannak, hisz tavaly volt
tizenhét éves a kis bölcsesség, akkor lett először bemutatva ő a világnak, és
a világ, az a csalfa tündökle neki. Nagyon meg voltak elégedve tavaly
egymással, de az ideai tapasztalatok rossz hirbe hozták előtte nemcsak a
farsangot, hanem ezzel egyetemben az egész emberiséget. Tagadhatlanul
vannak tánczosok, jó tánczosok, udvarias, előzőkeny ifjak, a termék gyö-
nyörűek, az öltözékek is azok, de nincs ott az igazi öröm sugárfénye, mert
kevesen vagyunk, mondja a kis panaszos fél. Kinek, minek hát az a sok
szép öltözkészlet, ha nincs kellő sokaság, mely azt megsüsdölja, és összetapossa!
Milyen gyönyör volt a tavalyi jogász-, hajós-, orvosok- és technikusbálból
rongyokban, lógó foszlányokban haza hozni ruháimat, és most! — kétszer
mehettem ugyanazon ruhában, pedig elég hosszú uszály volt rajta, és még
most is szép a ruha!

Meg kellett engedniük kedves olvasóimnak, hogy bevezetésül tért
engedjek a szivetrázó panaszoknak, mert végre is szoros összeköttetésben
áll az e rovattal is. Nagyban készültek a mi divatkereskedőink báli ruhák
beszerzésében, és fele sem kell a nagy raktárnak. De ami készül, az valóban
olyan szép izléssel van összeállítva, néhány kivétellel, a mi a tufelczifrázott
szoknyákat illeti, hogy hosszú sorozatát adhatnám a szép báli öltözékeknek.
Csak néhányat említek tehát föl, vidéki hölgyek megkeresése folytán, a kik
maguk készítik szép öltözékeiket.

Egy rózsaszínű tarlatán ruha alja apró dudorokba volt szedve egy
tizenkét soron. A tűniquen köröskörül öt sor apró dudor látszott. E dudorok
közé elszórva fekete levelek és lengő fekete bogycsók voltak tűzve, két ilyen
fekete füzérrel a tűnique két oldalt felszedve, a hajba szintén egy lengő fe-
kete bogycsók füzér tűzve. Nem köznap, igen izlések öltözék volt ez.

Fehér tarlatánból készült egy másik ruha alul fehér és kék selyem
rűhekkal díszítve, a tűnique kék selyem fehér csipkézettel, a fejben kék ha-
rangvirág.

Egy sárga tarlatán ruha csupán keskeny sárga atlasz szalaggal volt
alul díszítve, 24 sor a szoknyán és 6 a tűniquen, sárga vad rózsák indák fu-
tottak le elől, két oldalt és hátul háromszor. Általában sok a virág a báli ru-
hákon és még a tavaszukat, sőt nyarukat már leölt hölgyek is megszólás
nélkül nyulhatnak a boldogságot, örömet képviselő Flóra gyermekei közé.

Számrejtvény.

Balás Ferencznétől.

17. 21. 4. Rontó elem ez, mely nem ismer határt,
3. 4. 12. 24. 11. 2. Ő védte hajdanta drégelyi híres várt.
20. 23. 26. 14. 26. A háladatlanról szokták ezt mondani,
1. 18. 6. 11. 16. 13. Hogyha jó barátunk, szoktuk marasztalni.

4. 3. 21. 11. 9. Valaha választott népnek nevezetett,
20. 25. 6. 19. 12. Ilyennel tisztelik, ki csak hitelt tett,
4. 18. 6. 18. Ez lelkesít, búsit a vigalomra készítet,
15. 16. 4. 14. 3. Ő váltotta meg az emberiséget.
8. 5. 10. 11. 25. 13. Szerencsés halandó kit ez eszme hevít,
34. 18. 3. 4. Sokakat jégre vitt, noha ez melegít.
17. 23. 20. 2. 3. 6. 11. Virágos kertecskét kedvelők ellene,
22. 23. 11. 23. 3. 4. Szerencsésnek mondjuk, ha talál fegyvere.
11. 5. 10. 25. 13. Hasznát veszi akkor ha rendesen teszi,
26. 23. 3. 4. 23. Ez eszköznek nyárban többször hasznát veszi.
1—26. Régi közmondás ez mit elmondunk itten,
„A milyen a jónap, olyan fogadj Isten.“
Megfejtési határidő: február hó 25-dike.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. előfizetőink
lettek díjnyertesek:

1. Fehér Olga: Tóth Kálmán költeményei.
2. Láng Emma: Egy rút hölgy története, francia regény.
3. Mayer Istvánné: Anatole, Berczik regénye.
4. Gyulay Róza: Öt legújabb zenemű.

A nyeremények — szíves üdvözlőtem mellett — postára vannak adva.

A f. évi 53-dik számban közlött számrejtvény értelme:
Előre a vállrojtokkal!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küld-
ték be:

Fiedler Ottilia, Báthory Zsigray Istvánné, Fehér Olga, Zámbo Teré-
zia, Kulla Mihályné, Knorr Veres Henriette, Vörös Zuliiska, Brocken Kovács
Emma, Sváby Izabella, Vitéz Mari, Marossy Hermin és Etelka, Lazur Laj-
tos Anna, Sthymmel Emma, Moesz Gézáné, Láng Emma, Boeskö Károlyné,
Rátkovszky Vilma, Merza Mária, Pap Kovács Gizella, Farkas Lenke,
Jaczkovich Velyáczky Anna, Kiss Antónia, Hlavács Kálmánné, Kühnel Ig-
náczné, Horváth Aloisia, Orbán Paulin, Sziklay Matild, Dzsimech Pencz
Mária, Goda Mária, Ilyásevit Ilon, Schmidt Zsuzsanna, Kosztyik Berta,
Oszlányi Mária, Gyulay Róza, Pázmándi Jeremiás Irén, Egerváry Tuboly
Emilia, Mayer Istvánné, Szilárdy Lilla.

A f. évi 52-dik számban közlött számrejtvény értelmét
utólag beküldé:

Ilyásevit Ilon, Seján Gorzó Kornélia, Gyulay Róza, Oswald Ida,
Pázmándy Jeremiás Irén, Szilárdy Lilla, Beke Kornélia.

Tartalom.

Báró Rudnyánszky Ivánné, szül. Döry Anna. — Hajnalt jelez. ...
Szelestey Lászlótól. — Mi történt nénémasszony neve napján,
Prém Józseftől. — Lehajtvá búsan. ... Török Kálmántól. —
Női szívek, Silberstein beszélje, fordította: Kiss Elek. — A
nők az ó-korban. Rónaszékytől. — Egy hét története. — Budapesti
hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t.
rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára.
— Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: báró Rudnyánszky szül.
Döry Anna arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

42. 872.
5-ik szám

Február 4-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N kelte	p- nyugta
							óra perc	óra perc
Február	4	Vasárnap	G. Hatvanad v.	G. Hatvan. v.	B 3 Kelemen	25 Izmael	7 26	5 4
	5	Hétfő	Ágota	Modezt	24 Xenia	26 Joakim	7 25	5 5
	6	Kedd	Dorottya szüz	Dorottya	25 Gergely hitv.	27	7 24	5 6
	7	Szerda	Romuald apát	Rikárd	26 Xenophon	28 Józsiás	7 22	5 8
	8	Csütörtök	Máthai János	Salamon	27 Ján. Chrisost.	29 Anti. h.	7 20	5 10
	9	Péntek	Apollonia szüz	Apollonia	28 Syriai Efreem	30 Roschod.	7 18	5 12
	10	Szombat	Skolasztika szüz	Skolastika	29 Ipoly	1 Adar Ro.	7 17	5 13

Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Jászberény, január 24-kén 1872. (Eredeti levél.) — Tiszt-nyitás. — Gyermek-bál. — Rózsalánczos kilátások. — Tisztelt szerkesztő! „Várom, várom, de hiába várom“, hogy majd csak akad Jászberényben is valami „fiatal tehetség“, ki társadalmi életünk s egyéb közérdekű eseményekről tudósítani fogja e lapok tisztelt olvasóit; de csakugyan hiába várom! pedig — dicsekedés nélkül legyen mondva, — vannak itt elegenden, kik erre hivatottak volnának; csak az a hiba, hogy a divat emberei mindannyian; a mai felvilágosodott korban pedig, holmi levelezési mesterség — szerintük — nem divat, s ebben tökéletesen igazuk van, mert csakugyan nem az, hanem kötelesség, melyet, hogy tegyünk, a társadalom jól fel-fogott érdeke parancsolja.

Nincs tehát egyéb hátra, mint vénségemre reszkető (bocsánat, nem érzélgés szülte reszketegség) kezembe venni a tollat s felcsapni levelezőnek. Miért ne? törődik is azzal a nagy közönség, hogy ennek vagy annak a vidéki levelezőnek hány szál és milyen ősz haja van: így is, úgy is, mint a czigány, ki van zárva a paradicsomból, mert a „Családi kör“-ben is csak a borítékon jutott számára egy kevés hely, hol rövid, de velős értesítéseket írhat az — időjárás nagyszerűségéről.

A legnagyobb bajom az, hogy jelenleg városunkban nincsen színtársulat, már pedig elvitázhatatlan tény, hogy a társadalom ezen vándor tagjai nemcsak a színpadon, hanem a vidéki levelező adat-gyűjtésénél is meglehetősen szerepet játszanak. No, de itt a farsang! kisegít a bajból. Mielőtt azonban belekeveredném a tánczba: egyebekről írok.

Jászberény a közelmúlt napokban igen élénk volt, s ezt, — mondanom sem kell — a f. hó 9. és következő napjain is tartott tisztújító közgyűlés kölcsönözte. A közügyek iránti érdekeltség a törvényhatósági bizottság ujonnan választott tagjait a legtávolabb eső vidékekről is a székvárosba hozta, mely érdekeltségnek azon természetes következménye lett, hogy megyénk, illetőleg kerületünk végleg megalakult, még pedig úgy... a hogy ohajtottuk. Erről csak ennyit kívántam megemlíteni; de a közügyekről itt ez is sok volt, tudva azt a „Nők az alkotmányából“, hogy azzal foglalkozni nem melyeknek igen fatalis dolog.

A tánczvigalmak rövid sorát a helybeli nőnővelde-tulajdonosok e hó 20-kán kezdték meg, egy a saját — illetőleg gyermek-könyvtáraik javára rendezett gyermek-bállal, mely alkalommal a kerületi ház ujonnan diszitett imposans nagy terme is bemutatott a közönségnek. Szép volt nézni a kis angyalarczokat, kik a „kedves mamák“ öröme

és szeretetében lelt boldog szárnyakon csintalankodva repdestek a cukor-kirakathoz, hol mindenik feltalálta a maga „bácsi“-ját, ki magasztos hivatását betöltendő: az apró körökben is iparkodott az életet megédesíteni. — Kilencz óra után a parányi vendégek nagy része Morpheus által lett engagirozva, a magasabb angyaloknak adott helyet, a midőn is nekünk öregeknek elég tág terünk volt a mennyeknek országáról némi fogalmakat szerezni, egész világos viradtig! — A „szépek szépe“ mognevezésétől tartozkodom, mert e tekintetben már én szavazati-joggal nem bírok; a bekövetkezendő reclamatiok elintézését pedig azt hiszem, a t. szerkesztő sem vállalná magára.

A „kedves mamák“ elismerését kell még kinyilatkoztatnom a nőnőveldek derék tulajdonosainak, azon nemes buzgalmukért, melyet e kedélyes tánczvigalom rendezésénél tanusítottak; a finom modorok előmozdítását célzó ezen törekvésükért a szülék osztatlan meglegedésében találják méltán kiérdemelt jutalmukat!

Február 6-kán ismét lesz egy bálunk, melyet az „Eöt-vös-émlékszobor“ költségeinek „gyarapítására“, (és nem „fedezésére“, mint a szétküldött meghívó jegyeken hibásan áll) a helybeli kaszinó-egylet rendez; az előkészületek sok szépet ígérnek a mulatni vágyó fiatalságnak; egyébiránt, majd lementé után dicsérjük a napot.

A „Rózsás napló“ rovatba még sok közlendőm volna; de nem akarom elhamarkodni a dolgot, mert a mai világban a sors szeszélye e tekintetben csak az oltártól visszatérés után ad engedélyt a hitelt érdemlő adatok közlésére; annyit azonban már most is jelezhetek, hogy a kölcsönös gazdag jegy-ajándékok képezik ma Jászberény társas-életében a közbeszéd tárgyát.

Maurice. *)

Beregszász, január 25-kén 1872. (Eredeti levél.) — Bál-tudósítás. — Tisztelt szerkesztő! Városunk hölgyei a farsangnak eddig leáldozott néhány hetében már két kedélyes tánczvigalomnak voltak részesei, melyek közül egyiket a fáradhatatlan műkedvelői társulat rendezte a Beregszászban alakulófélben levő „Rudolf-kórház“ javára január 14-dikén, másikat a r. kath. dalárda, a kath. leánynővelde javára. Most — miután csak annak lefolyásával vagyunk közelebbről ismeretesek — az elsőről akarunk pár szóban megemlékezni, nem méltatlan dicsérettel.

Kevesen vettek ugyan ebben részt, de annál kodélyesebb volt, mit egyébiránt már előre setjhattünk. Péchy Tamásné ő

Számolok szíves ígéretére és pedig minden feuntartás nélkül.
Szerk.

nagyságát levén szerencsés a társulat a bálanyai tisztességes teendők végzésére megnyerni. Kedélyesen folyt tehát a mulatság mindvégig s a hölgykoszoru kedvesebbnél-kedvesebb virágai lebegtek szemünk előtt. Nem hagyhatjuk említés nélkül Szalgáry Mariska, Keresztyén Mariska, Hericz Etelka kisasszonyokat, kiket kedvesség, csinosság, izlés és báj a gráciák édes testvéreikül fogadhatnak. A bálanya izletes egyszerű öltönytében mindenkit elbájolt szeretetreméltó modorával s művelt társalgásával, bőkezűsége által pedig (80 frtnyi összeggel fizetvén meg beléptijegyét) lehetővé tette azt, hogy a jótékony célra a társulat nem csekély összeget adományozhatott.

A dalárda-bálban a házinő szintén Péchy Tamásné ő nagysága volt, s ez kezeskedik annak kedélyes voltáról is.

r. l.

Bécs, január 26-dikán 1872. (*Eredeti levél.*) — Grillparzer halála. — Az ünnep gyásza. — A gyász ünnepe. — Tisztelt szerkesztő! A bécsiek nem gondolták volna, hogy „ősz költő“-jük 80-ik születési évforduló-ünnepének, melyet tavaly oly szokatlan fényvel tartottak meg, oly hamar következik be a gyásza! Több nyilvános épületen lengő fekete zászlók jelenték a tavalyi ünnep gyászát: Grillparzer halálát.

A nagy költő minden betegség nélkül, csak egyszerűen elszunnyadt. Még január 15-kén — 81-dik évnapijára — szokott kedélyével fogadta a köszöntések halmazát s már január 24-kén csak koporsójában fogadhatta a babérkoszorúk nagy sokaságát.

Képzelné lehetett, hogy Grillparzer temetése nem mindennapi lesz. S valóban — ha szabad e szót használnom — a végtisztelet megadása a gyász ünnepét képezte! A temetés jan. 24-én 2 órakor kezdődött. Az utcákon, hol a lámpák égtek és számtalan rendőrtől korlátot képezett, beláthatlan néptömeg várta a gyászmenetet.

Elöl lovas bandérium nagy fekete zászló- s lámpákkal, melyet a szám nélküli tanodák, felső- s alsó gimnáziumok, akademiák, egyetemek növendékei követtek.

Két zenekar után haladt a hat ló által vont gyászkocsi, mely a különböző egyletek, intézetek által küldött temérdek szebbnél szebb babér- s virágkoszorúktól volt elhalmozva. Lehet mondani, hogy az „ősz“ költőt virágerdő vette körül sirjában.

A koporsó után Grillparzer rokonai, barátai, az írók, művészek, a Tegetthoff-egylet diszruhás tagjai zárták be a hosszú gyászmenetet, mely csak esti 5 órakor érte el a temetőt.

A temetőben Dingelstedt s Laube tartottak búcsú-beszédeket.

„Te nem halhatsz meg“ — mondá Dingelstedt — „mert ha valakire, úgy rád illik a római szava: „megszüntél halandóvá lenni.“ A temetés a legszebb rendben folyt le — már est volt, mikor a gyászünnep véget ért.

F. F.

Losonc, január 29-dikén 1872. (*Eredeti levél.*) — Tisztelt szerkesztő! E hó 27-én tartatott a helybeli kereskedelmi ifjuság tánczvigalma, és ez valóban méltó volt a „vigalom“ czimhez.

A terem földiszítése jó izlés, gyakorlottság és finom tapintatról tanuskodott. A rendezőség mindent elkövetett, hogy a közönség jól mulasson, s e tekintetben célját is érte, mert már reggeli 7 óra volt, midőn az utolsó csárdás vidám zenéje elhangzott.

A közönség nem ugyan nagy számmal, de szép volt. A diszes hölgy-koszoru legszebb rózsája közül csak Pokorny

Klára, a Hinka-nővérek, Medvey Irma, Doleschall Irma, Schönk Ilka, Karkalics Adél kisasszonyokat, és Havas Gyuláné, Wattay Béláné s Zorkóczy Jánosné urhölgyeket említem meg. Kár, hogy a bizottmány azon menthetetlen eljárásával, miszerint a meghívottak némelyikétől a meghívó jegyet — azon megjegyzéssel, hogy megjelenésüket nem akarja — visszakérven, a közönség részvétét csökkentette s hatalmas deficitet idézett elő. Menthetetlen az ilyen eljárás azért, mert a meg- vagy meg nem hívás a rendezőségtől függhet, de az egyszer meghívottól visszavenni a meghívót, oly sértés, melyet a jövő iránti tekintetből, szó nélkül hagyni nem szabad.

G.

Székesfejérvár, január 30-dikán 1872. (*Eredeti levél.*)

— Báljaink. — Színház ügy. — A tavaszi gazdasági kiállításon pályázzunk! — Molnárné-Kocsisovszky Borcsa. — Légszesz-világítás. — Képkiallítás. — Kulcsár József halála. — Tisztelt szerkesztő! Február hónapot írunk, mi természetesebb tehát, mint hogy levelemet báli tudósítással kezdjem. A helybeli kisdudóvó egylet választmánya január 24-dikén az itteni összes óvodák javára álarczos tánczvigalmat rendezett. Nem sok ugyan, amit róla irhatok, de levelezőnek ilyesmit mellőzni halálos véték volna. Elmondom tehát, ami nálunk az első bálók rendes sorsa, hogy biz az épen nem tartozott a látogatottak közé; összesen 12 tánczosnő volt, az álarczosok pedig nagyon szelidek voltak, — következésképp jóvedelem sem lehetett; pedig a cél megérdemelte volna a pártolást. — De rövidnek kell lennem, különben nem mondhatok el mindent, amit a t. olvasóikkal tudatni ohajtánék. — A 2-dik tánczvigalmat január 27-dikén a kereskedelmi ifjuság rendezte kórodája javára, melyen a bálanyai tisztet id. Námesy Ferenczné urnő viselte. E vigalom már látogatott volt, szépen sikerült, és mintegy négyszáz forintot jóvedelmezett. Általános tetszésben: Friedl Gizella, Dangel Róza, Fickert Eszter, Frei Emma, a Fellmayer nővérek, Roszbergerné-Csikós Irma urhölgyek és sok más szépeink részesültek, de kiknek neveit hely szűkéből nem közölhetem. — Hátra van még a lövöldei (február 3-dikán) és végre a nőegyleti, mely utóbbi kétség kívül, valamint mindig, úgy az idén is a legfényesebb lesz. Annyi máris tudomásomra jutott, hogy nemcsak a helybeli, de a vidéki „szépek“ közt is már nagy az érdeklődés e vigalom iránt. Erről azonban annak idején bővebb részletekkel szolgállok. — Áttérek most egy komolyabb közmívelődési intézet megemlítésére, melynek létesülése annyi vajadás után is még mindig kétséges. Helybeli lapunk több számában foly az eszmecsere az állandó színház felállítás helye iránt, de meg kell vallanunk, hogy kevés erélyt fejtünk ki ez ügyben, különben már rég együtt lehetne a felépítéshez szükséges és részvények útján begyülemelő összeg. — Es komoly tárgyat pendítvén meg, elmondom egyuttal, hogy a megyei gazdasági egylet jövő tavasszal (valószínűleg ápril 21, 22, és 23-kán) kiállítást rendez; lesz tehát alkalmuk a háziasságtól még el nem pártolt hölgyeknek is dicséretet és elismerést arathatni.

Tevékeny és áldozatkész színi igazgatóknak, ki néhány nap előtt nagy tetszés közt vendégszerepelt Győrött, — sikerült a jó hírű és kedves Molnárné-Kocsisovszky Borcsát 8—10 vendégjátékra megnyerni; már február 1-sején kezdi meg vendégszereplését, és előre is örvendünk az élvezetes estéknek. — Mint nevezetes eseményt meg kell még említenem, hogy valahára légszesz-világításunk is lesz; a szerződés jóvá-

hagyás végett már felterjesztetett a belügyminiszteriumhoz. Jövő hóban, mint halljuk, a képzőművészeti társulat nálunk képkiallítást szándékozik rendezni; ohajtjuk, hogy részvételre találjon. — Végül még egy szomorú hírt is kell megemlítenem: Kulcsár József, a fiatal — alig 32 éves — s írói pályája kezdetén, ki az 50-es években önálló beszély-füzetet is kiadott, január 24-dikén a sorvadás áldozatává esett. Béke poraira!

M. K.

Szarvas, januárhó 29-kén 1872. (Eredeti levél.) — Bál-tudósítás. — Tisztelt szerkesztőnő! Karneval hercege városunkban is, mint mindenütt, a legszivesebben fogadott vendégek közé tartozik, s úgy bájos nővilágunk, mint „gyors lábu ifjuságunk” örömmel siet üdvözlésére. Báljaink mindig népesek szoktak lenni s főjellemvonásuk ama fesztelen kedv, melyet kis városainkban sem a tulvitt fényűzés, sem a „high-life” után sohajtozó keblek nem szoktak megzavarni.

E vonás jellemzé f. hó 27-kén a „Népkör” könyvtára javára tartott bál is, mely iránt a mulatni vágyó közönség oly élénk részvétet tanusított, melyre eddigi farsangi krónikáinkból kevés hasonló példát hozhatnánk fel.

E részben sokat tett azon körülmény is, hogy városunk képviselője: Podmaniczky Frigyes báró ur örvendeztette meg a bált jelenlétével, kinek országosan tisztelt egyénisége pártkülönbség nélkül mindenkre gyakorolja vonzerejét; és hölgyvilágunk is oly igazán szép számmal vett részt e bálban, hogy tánczkedvelő ifjuságunk semmiképen nem maradhatott volna el tőle. Nem állhatom meg, hogy az együtt volt diszes hölgyek szép koszorujából néhányat föl ne említsék.

Ott voltak Papp Józsefné, Stark Kornélné, Külley Etel, Simon Vilma, Külley Emma, Izsák Szidónia, Bárány Emma,

Ulhányi Mariska, Novák Gizella, Mátéffy Eszter, Ambrózy Ilka, Sinkovics Etelka, Rohoska Karolin, Csernyeczky Matild, Plavec Irma kisasszonyok s mások.

Hogy ki volt a bálkirálynő?.. bajos volna eldönteni, ennyi széppel szemben Páris bátyánk izlésével sem mernénk belefogni ez igazán kritikus feladatba.

Megbizások tára.

Felsőbányára K. L. urnak: Magánlevelet irtam.

Aranyosra Cz. J. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Város-Hidvégre K. P. J. urnőnek: Az egyikkel már nem szolgálhatok. A többi megküldtem.

Tornallyára T. E. urhölgynek: Legközelebb veszi a kívántat.

Zsarnóra Zs. A. urnőnek: Azonnal megküldtem.

N. Atádra Cs. R. urhölgynek: Már el van küldve.

Leleszre S. A. urnak: Magánlevelet irtam.

Karvára G. A. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Bikfalvára S. S. urnőnek: Azt már a múlt évben közöltük, kérünk tehát egy másikat.

Kecskemétre S. H. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Gurahonczra A. urnak: Magánlevelet irtam.

Ecsedre M. S. urhölgynek: Legközelebb kezei közt a kívánt tárgy.

Dunavecserre B. M. A. urnak: A kérdéses cikk ára 5—6 frt.

Berczelre Gy. T. urnőnek: El van küldve.

T—ra P—nak: Mire véljem?

H I R D E T É S.

B á l i r u h á k a t

tarlatán, gaze és selyemkelméből a legújabb divat szerint a lehető legjutányosabb áron készítenek saját műtermükben:

Keller és Zsitvay,

Pest, Szervita-tér 6-dik sz. a.

Ugyanott a legdivatosabb ruhák téli és őszi felöltők, valamint őszi és téli női divatkelmék rendkívül olcsóra leszállított áron kaphatók.

A legelegansabb bál ruhák

a legújabb párisi divat után 25, 30, 40, 50, 100 frtig, ugyszinte tarlatan vége 2.50, 3, 4, 6 egész 10 frtig, legyezők, baschlik, sorti-de-bal köpönyék, nemkülönbén nagy választék selyemszövetekben mint poule-de-soir, fail, moir antique, atlaez és gazir minden színben.

1 teljes fekete selyemruhának való, igen jó kelméből 25 frt kaphatók

Berger A., ezelőtt Rózsay Antal

divatüzletében, Károly-utca 5. sz.

Vidéki megrendeléseknél csak egy test és az eleje hossza szükségeltetik.

Megemliténdő, hogy azon fényes bál ruha, mely a b.-füredi Katalinbálban E. S. urnőn oly feltűnő tetszést nyert, nem mint annak idejében tévedten közhirre tétetett, Huber üzletében készült, hanem általam lett kiállítva, tisztelettel

ROZSAY A.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Evnegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 0 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

5. SZ.
 Febr. 4-kén.
 1872.

Havonkénti színezett divatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megkötése egész-, a műlap
 megkötése félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

A női szépség.

(„La decoration humaine“ című munkából.)

(Cs. J.) Régóta török már a tudósok fejüket, de mi a „szép“, meghatározni még kellőleg nem bírták. Ha valami szép tárgy bontakozik ki előttünk, bizonyynyal gyönyörködni fogunk benne, sőt minden ördögség nélkül megjelölhetjük az egyes alkatrészeket is, melyek széppé teszik, de ez korán sem elég, hátra van még az a varázs, az a bűbáj, kecs, mely tulajdonkép minden és semmi, az a valami, mit ha szavak keretébe kívánsz szorítani, kisiklik kezeid közül. Áll ez különösen a női szépségről. Összhangzó kapcsolata-e ez mindazon tökéletességeknek, melyek egyenként is föltűnnek? vagy helyes arány az egész és részek között? kellő korekdedtsége az alaknak, hullámzó körvonalak, szabályos vonások, kiseded kezek és lábak, finom, átlátszó bőr, élénk színezet, sat.? Mindezt már csak azon olvasónőink kedvéért is nyílt kérdésnek hagyjuk, kiknél az imént elősoroltak egyike vagy másika talán kívánni valót hagy fenn, és mégis birtokában vannak ama megnevezhetlen valaminek, a miért mi őket — szeretetreméltó olvasónőinknek nevezzük.

De bármiként legyen is, a nevezett előnyök oly tulajdonok, melyek a szerencsés birtokosnak gyakran ellenállhatlan hatalmat kölcsönöznek a férfivilág fölött, és nagyon is igazolt, természetes ohaj azoknak minél tovább fenntartása. Hisz a természet, mely a nőket, mint az emberiséget szebb felét alkotta, egyuttal sajátos érzéssel ruházta fel őket, hogy mindazt, mi a szépség ápolását czélozza, fölfoghassák, megkedveljék. — Ösztönszerűleg ergedi magát át a nő a piperének, és pedig oly fölfogással, szorgalommal, kitartással, mely

kétségtelenné teszi, hogy mennyire érzi személyes kecséinek becsét.

„Majdnem kötelessége a tudománynak, — jegyzi meg Cozenave orvos, — a nők ezen természeti tehetségét élesztetni, és mindazon segédszereket, melyeknek hatása és ártalmatlansága tapasztalatilag bebizonyult, rendelkezésükre bocsátani.“ Ezen nézetből kiindulva írta és bocsátotta közzé „La decoration humaine“ című munkáját, melyben a nőknek tanácsokat ad, és elmondja, mit tegyenek, mit mellőzzenek, hogy szépségüket megtartsák, némely a természet által megtagadott kecséket megszerezzenek, vagy az elvesztetteket, a mennyire lehetséges, ismét visszanyerjék.

Hajdan úgy, mint most, a pipere jelentékeny gondját képezé a nőknek, s a szépitőszerek nagyon divatba voltak. — Aspasia és Kleopatra az ó világ hírhedt szépségei, mint a rege mondja, értekezéseket is irtak e tárgyról. Mi kár, hogy ily szaktekintélyek munkája elveszett (!!!)

A római delnők, hogy arcbőrük puha finomságát el ne veszítsék, álarcot viseltek. Juvenal szerint ez volt házi arcképük, a háziak számára. — A francziák mindenkor mesterek voltak e téren, senki nem érté úgy, mint ők, a szépitőszerek titkait. Poitiersi Diana agg korában is megtartá ifju üdeségét valami oly szerrel, melyet Paracelsus küldött, s mely főleg abban állott, hogy naponkint esővízben fürdött. Az első császárság alatt, midőn a római fényűzés minden kicsapongásai lábra kaptak, madame Jallien számóca és málna keverékű fürdőt használt, melyek után testét tejbe és illatszerbe mártott

szivacsos dörzsölteté. Sőt még a forradalom napjaiban is, midőn általában az ó-kori egyszerűséget negélyezték, uralkodott a pipere, csak hogy a divatcikkek elnevezése lépést tartott a napi események rohamával. Így p. o. voltak „pomade a la guillotine“ és „eau de Samson“, mikkel a delnők hajukat kenték és arcukat fenték.

Gyakran megtörtént, valamint most is megtörténik, hogy a testi szépség ápolásával visszaélést követtek és követnek el, s oly rendszert alkalmaztak és alkalmaznak, mely épen nem felel meg a célnak. Azonban vannak tudományos alapra fektetett szabályok, melyek követése nagy hatással van a szépség fönntartására. Ezekből a nevezett orvos tudománya és tapasztalata után, némelyeket szíves olvasónőinkkel megismertetni jónak látjuk.

A külső szépségek között első helyet a szép arc foglalja el. Ez vonzerővel bir akkor is, ha a szépség egyéb kellékei nincsenek is vele arányban, vagy összhangzásban. A szép arc nemcsak az érzékekre hat, hanem a szívhez is szól. Szépségének lényeges kelléke a szín, és erre a hevülések és kedélyállapot figyelemreméltó hatással vannak. — Mint tudjuk, az arc színe változik, vörös, kék, halvány, fehér lesz, a pillanat benyomása szerint, és ha ily benyomások többször ismétlődnek, a színváltozás állandóvá lesz. Azért, hogy az arcznak természetes szépsége kárba ne menjen, mindenek fölött szükséges, a gyakori mértéktelen hevülések kerülése. A légmérsék szélsőségei szintén ártalmasak. Természetes piros arcbőr a hideget, halavány vagy sötét a meleget állja ki jobban.

Határozott befolyással van az arcbőrre az evés és ivás. A mértéktelen élet különösen a színes arcokat durvává, pirossá teszi, míg az igen szűk életmód szintelenséget eredményez. „Ésszerű táplálás, hasznos a szépségnek“, mondá Bril-lat Savarin. Hosszu tapasztalatok bizonyítják, hogy velős és izletes konyha, rendes életmód az aggkor jeleit sokáig elodázzák. A szemek több fényt, a bőr üdeséget, az izmok rugékonyságot nyernek, s miután bizonyos az, hogy a lelohadás, az izmok tágulása okozza a redőket, a szépség e félelmes ellenségét: biztosan állitható, hogy hasonló körülmények között azok, kik czélszerűen étkeznek, aránylag tíz évvel fiatalabban, mint azok, kik e részben járatlanok.

Ez oka, hogy sok különben kellemes nő, annyira sápadt. Nem tudnak kellőképp étkezni, s nem élnek a kellő minőségű étkekkel. Étvágyukat süteményekkel, édességgel, s más egyéb emészthetetlen tárgyakkal satnyítják el. Pedig semmi sem nagyobb ellensége az arcbőrnek. Az ily nyálánkságok a gyomorból az arcba párolognak, s ott oly nyilván láthatók, mint a czukrász kirakatban. Egyébként az étkezés is az arc természetes színéhez alkalmazandó. A piros-pozsgás arczuak könnyebb eledelet választanak, és kerüljék a hevítő tárgyakat, erős borokat és egyéb szeszes italokat; míg a halaványak táplálóbb eleddel éljenek, s nem árt néha egy kis hevítő szer sem.

Az alvást és virrasztást illetőleg, mindkét esetben káros az arczsinre a szélsőség, s azért e részben szem előtt tartandó mindig a kellő arány.

Cazanave orvos más tekintélyek véleményétől eltérőleg, határozott ellensége az arcz gyakori megmosásának, szerinte „minél ritkábban kellene azt megnedvesíteni, sőt némely bőrt soha sem kellene másképp, csak száraz porral tisztázni. Hány delnőnek maradt meg gyöngéd színezetben arcbőre, mert soha, vagy csak igen ritkán nedvesítette meg.“ — Itt különösen a cserkesznők lebeghettek szemei előtt, kit mint a macskák,

irtóznak a víztől, s arcukat csak száraz dörzsöléssel tartják tisztán.

Zsiros tárgyak, kenőcsök sat. használata mindenesetre ártalmas, de még ártalmasabb a festés. Erre nézve igaz marad, mit La Bruyere mondott: „Ha a nők csak maguknak akarnak tetszeni, fessék magukat tetszésük szerint, de ha mi is számításba jövünk, jegyezzék meg, hogy a festék rémképpé teszi őket.“

A vasas és tengeri fürdőt szintén az arcbőr ellenségének tartja Cazanave. De miután mindkettő egészségi szempontból felette fontos, azt hisszük, hogy egy nő sem fog habozni, ha az egészség és arcbőr között kellend választania.

Legjobb mosakodó szerül a következő szert ajánlja: 2 szemer halvsavas higanyt, 2 szemer murias amon. és 8 uncia mandolatejet. A mosakodás finom vászongyolccsal vagy szivacsosal történjék. Ajánlható még mosakodásul: bodzavirág-főzet, gyöngé theával és mandolatejjel. Csak hogy langyos legyen. Azon nőknek, kik bőrük üdeségét pastákkal kívánják megóvni, a következő keveréket ajánlja: 3 unc. árpaliszt, 1 unc. méz és egy tojás fehéré.

Lemondtak a leányról

Balogh Zoltántól *)

ost egy levélkét kap Sommássy.

Jó, hogy ott széke karjai,
Az öreget kellett voln' látni
És jajgatást hallani!

Lemondtak a leányról. Ugy van!
Oh, borzasztó egy jelenet!
Ki látnád e családot, búsan
Elfordítanád fejedet.

S mi lett Ilmával? Haj, ne kérdezd:

Az ő sorsa oly szomorú!
Mondhatlan boldogságot érzett,
Fején volt már a koszoru.

A vőlegényt epedve várta,
Nem jö az; ám jött a levél,
És megfagyasztja olvasása —
Azt gondolnád, hogy már nem él!

Merev szemekkel néz egy pontra;
Lekötve minden gondolat,
Az írást ismét kézbe fogja,
Bámulja a vonásokat;
Kétely, remény, fölviillanyozzák,
Haj, nem vigasztalók azok!
Azt mondja, ön fejét motozván:
„Nem, nem lehet! Örült vagyok!”

„Talán rosz álom szállt szememre —
Lelkem világa elborult?
Mint hogyha összefolyva lenne
Jelen, jövő, a drága mult!
Valóra szívem mért is ébred,
Ha boldogságom sirba száll?
Miért születtem, miért az élet,
Ha kettős benne a halál!”

Majd feltör szörnyű jajgatása:
„Leirni ezt hogyan tudád?”
Rohan ki ajtón, mit se látva,
Megtépi keblén a ruhát;

*) Mutatvány „Alpári“ című költői regényből.

Megy a kert sűrű rejtekébe,
Tövis sebzé arczát, kezét,
És ráborul a hant gyepére,
Azon foly omló könnye szét.

Ott, a magány ölén, kisírja
A mondhatatlan bánatot,
Ezer panaszban tört ki kinja,
Vagy megkövülten hallgatott.
Nincs, a ki többé visszaadja
Az egyszer elvesztett eget :
Az éden kiűzött angyalja
Jobban lesutva nem lehet.

„Mely ördög volt, ki ezt sugallta ?
Ki csábított el, kedvesem ?
Legyen legszörnyűbb átkom rajta,
Ha mert taposni keblemen !
Mint csalhattad meg hű arádat,
Ki egyedül csak érted élt ?
Miért nem irtad hát le vádád :
Tudnám, e büntetés miért ?”

„Sohsem szeretted ! Így megvetni
A kit szeretted, nem lehet !
Gyűlött nevem többé ne ejtsd ki !
Meghaltam én már te neked !
Kegyetlen kézzel összetörtél !
Egy szép jövő lett semmivé !
Napom lenyugszik, a mint fölkel !
Az én szívem már senkié !

„Mennyet látott csak ifjuságom,
Nem bűnös földi életet ;
Valónak hittem azt immáron . . .
Mi volt ? Csak álom, képzelet !
Sorsom könyvében írva láttam,
Mint élünk együtt boldogan :
Te ezt a lapot őrült lázban
Ketté szakítád gunyosan !

„Te elfelejtél minden perczet,
Melyet körömben élvezél,
Az esküt, a hold fénye mellett —
Vagy ez csak játék volt, szeszély ?
A boldog ifju, az irigylett,
Kiben a szív oly jó, nemes,
Elöttem bélyegezve így lett ?
Haj, enyhülést bűm hol keres !

„Komoly szavaddal mint tudsz játszani ?
Csak becstelen, ki így tehet !
Eltűnt lovagkor hősi árnyai,
Kaczagjatok ily hős felett !
Hol a szellem, az élénk, bátor,
Feláldozó, hű egyiránt,
Ha czélt nem ér, küzd érte százszor,
Mig elnyeré, a mit kívánt.

„Mint pára, köd apadva vész el,
Eltörpült báb lett, egy ledér !
Ki a hozzá kötött reménnyel
Egy érző szívvel föl nem ér,
Ki meggyalázott engem gyáván,
Ki meggyalázta önmagát,
Keresztül vitt a kinok árján
És lelke' rosznak adta át !

„Miért e fölhányás ? Ne halljad
Hitvány panaszom', átkaim' !
Ha fölveré a szél az aljat
A tőfenékről, habjain

Keresztül látszó tükre elvesz :
Fölháborít a szenvedély . . .
Tudom, fölöttem nem kesergesz !
Legyen csak szívem sebe mély !

„Okod' nem kértem, volna bármi ;
Elég, ha életem teher,
Százszor jobban tud a seb fájni,
Melyet a kedves töre ver !
Ha mást szeretsz, légy vele boldog,
Felejts el, hűtlen angyalom !
Az, a mit én a sirig hordok,
Az örök gyász, a fájdalom !”

Betántorgott ismét a házba.
Jöjj, nyugalom ! borulj le rá,
Üditsd fel, fényes nap sugára,
A tört virágot, szállj alá !
A két szülőnek rajta gondja ;
Egyik se lel vigasztalást ;
A lány hideg mosolylyal mondja :
Atyám, több könyemet ne lásd !

Mi történt nénemasszony neve napján ?

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

Megbánta volna, mit rajtam elkövetett s most föltámadt benne az, mit megtagadtam tőlem ? ! Ah ! hisz ez ember mellett én a férfiak legkedvesebbje vagyok. Hátha a meghívás nem csupán nénemasszony műve ? Ugy van ! Matild belátta, hogy ez emberrel nem fog boldog lenni. De hogyan is szerethette meg ? Vagy tán erőszakkal jegyezték el neki ? Oh, ez a nő engem szeret ; csak most tudom, mily örült voltam, hogy oly könnyen lemondtam róla !

E gondolatok villámként cikáztak át agyamon. Szívem hevesen dobogott, mintha valami nagy szerencse előérzete vett volna rajtam erőt. Eszembe jutott minden édes perc, melyet közelében töltöttem. E perczben csak a boldog órák emlékeinek örültem, a bánat napjaira nem is emlékeztem. Oh, mily roszul ismertem lelki erőmet, midőn azt hívé, hogy e nő iránt közönyös tudok lenni ! Mily roszul számítottam, midőn azt mondtam magamban, hogy férfi vagyok s lemondok.

Lelkem a szép hölgy mellett pihent s szemeim elmerültek a tájon. Messze tévelygett tekintetem, a kerten át a közel fenyvesen, hol egykor fogóskát játszottam Matilddal. Ha valaha szerettem őt, most jobban szerettem, mint bármikor.

A mint a fenyvesbe vezető szederfa-soron végig jártattam tekintetemet, hirtelen egy nőalakot pillanték meg. Rögtön szemüvegem után nyultam.

Matild volt.

Mint megszabadult öz lélekszakadva futott tovább.

Egy percz múlva már a fenyő-liget gyalog-ösvényén haladt ; a másik perczben Miklós alakja bukkant elő a szederfator elején. Apró lábával nagyokat lépett, miáltal kicsi feje gépszerűleg mozgott föl s alá.

A fenyő-liget elején egy huszártisztet vettem észre.

Hah ! mit jelentsen ez ?

Miklós hirtelen megállt s merőn nézett. Egyszerre mintha villám csapott volna belé, két lépésnyire visszatántorodott s a legközelebbi fához dőlt.

Matild mindkét karjával átfonva tartá a huszártisztet. Arcza a sötétzöld dolmányon pihent, melynek legfelső gombja fényesen csillogott. A huszártiszt hajadon fejét magasan tartá s feszülten nézett az udvarház felé. Aztán lehajolt Matildhoz s megcsókolta gazdag, fekete fürteit.

A huszártiszt jobb karja fel volt kötve. Valószínűleg sebesült volt.

Miklós főlegyenesezett s izgatottan a liget felé futott; aztán hirtelen megállt ismét, — még egy tekintetet vetett a mozdulatlan párra s aztán visszairamodott az udvarház felé.

Elkaptam fejemet a ligetről s torkomszakadtából kacagni kezdtem.

A csalódás és káröröm kínos kacaja volt ez.

Lerohantam a lépcsőn s az udvarra sieték. Fájdalmamat Miklós, a völgyény látása enyhíteni tudja: ezt éreztem, ezt sugta bensőm. E perczen iszonyu vonzódást éreztem e visszatartó ember iránt. A kielégített boszu s a közös csapás érzete erővel hajtott hozzá. Szerettem volna látni szemtől szembe, mint hánykolódik dühében s ránczba borult gödrös állával arczomba nevet, mintha csupán én volnék a vesztes! Jól tudta, hogy Matild kérője voltam s hogy most is szeretem.

A mint a folyosó végére értem, lassu léptekkel, de kiegészítő mellel, minden tagjában reszketve jött a vézna ember. Kalapját jobb kezében tartá, baljával végig simított fekete haján. A választéknak semmi nyoma sem volt, inkább a jobb füle mellett vált el a haj. Arcza halványsárga volt, apró fekete szemeiben kihalt a tekintet. Egyenesen szobája felé tartott s bár meglátott, nem vett észre. Egyszerre hirtelen megáll s rám néz. Megijedtem ez embertől; a különféle érzelmek majd leverték lábamról.

Némán álltunk szemközt. Egyetlen szó, egyetlen hang nem jött ajkunkra, de fuldokló lélegzésünk eleget beszélt.

Miklós kalapját a nyitott ablakon át bedobta szobájába, aztán vigyorgó arczczal rám nézett s így szólt:

— Nos, hogy van, tisztelt uram?

A feleletet nem várta be, hanem szobájába tántorgott. Bementem hozzá s leültem egy támlásszékre. Miklós íróasztalánál ült s fejét az asztalra hajtá. Összekulcsolt kicsi kezeivel átkarolva tartá nyakát; mutató ujján egy gyűrű csillogott.

Ezt a gyűrűt egykor Matild tűzte ujjára.

A szobában legkisebb nesz sem hallatszott, s az udvar is csendes volt. Imre kínos nyögéseit az utcára is hallhatták. Mély hörgő hangok voltak ezek; — szíve mélyéből fakadt mindegyik.

E perczen még jobban éreztem az újabb csalódás kínját. A fájdalom szakgatta szívemet, mintha Miklós kínját magam is érezném.

Egyszerre föláll Miklós, megragadja zeneművének kéziratát, mely asztalán hevert. Beesett szemei üveges, fénytelen tekintettel meredtek rám, elkékült ajkai meg sem mozdultak. Egy sivitó hahotával az irathalmazt az álló tükörhöz csapta, hogy a levelek szanaszét röpültek s a tükör ketté tört.

Egy szót sem szólt hozzám. Én nem mertem s nem bírtam megszólítani.

Mozdulatlan ültem s bámultam rá.

Aztán kikönyökölt az ablakon s gondolatokba látszott mélyedni. Kezeivel összeviessza kuszált haját, visszafordult s a tükörre nézett. Aztán végig járatta tekintetét az udvaron, fel-felhörgött s végre sziszegve mondá:

— Bundás!

Az udvar közepén s a galamb-duczhoz kötött nagy láncos kutya neve volt ez.

Miklós fölkaczagott.

Egyszerre, mintha eszmélni kezdett volna: visszanézett s hozzám lépett.

— Nos, hogy van uram? Eljatszszuk még ma a nyitányt?

Megdöbbenve néztem rá. Színéből kikelt arczához e látszólag nyugodt hang ijesztő ellentétet képezett.

— Azt hiszem, ne játszszuk el, Berényi ur.

— Jól van, barátom, — s kezét vállamra tévé. Aztán elhagyta a szobát.

Gépszerűleg követtem őt. Egyenesen a láncos kutya ment; megczirógatta nagy otromba fejét, megveregette hátát, kicsi kezeivel átfogta nyakát s magához szorítá. Aztán föl nyitotta száját s megvizsgálta fogait. Jól megtapogatta mind egyiket s ujjain megpróbálta, milyen hegyesek és élesek. Aztán ismét czirógatta, beszélt neki. A hü állat csak farkát csóválta, szikrázó szemeit rámereszté s néha-néha halkal vonított, mintha kérné, hogy a lánczról szabadítsa föl. Miklós otthagyta a kutyát s elsötétült arczczal s egy visszatartó mosolylyal ajkain, visszament szobájába.

V.

Néhány percz mulva visszajött Matild. A mint észrevett, meglassítá lépteit s láthatólag zavartan közeledett felém. Szívemben a kijátszott szerelmet vad harag váltotta föl s a mint erőltetett mosolylyal ajkain s látszólag közönyösen rám nézett a szép hölgy, nem bírtam többé visszafojtani boszuságomat s megvető hangon mondám:

— Szégyelje magát!

Matild megdöbbsent s egy pillanat alatt halott-halvány lőn. Szemei oly meredten néztek rám, mintha az örület kísértene őt, aztán hirtelen eltakarta arczát, zokogni kezdett s el futott.

Most éreztem, hogy többé nem szeretem. Most már könnyű módon lehettem barátja.

A mi még érdekelt engem a nőről, az nem volt más, mint megtudni e talányt, melyet félig-meddig már megfejtettem.

Ki adhat nekem fölvilágosítást?

Eszembe jutott, hogy Igmádon egy igen jámbor pajtásom volt, kivel s ki fölött gyakran mulattam. Ez az ember bizonyosan tud valamit e viszonyról.

Este felé elmentem hozzá.

A terjedelmes ház, hol Falusy János barátom lakott, a falu tulsó oldalán, nem messze a templomtól állt. Már homályos volt, midőn a ropant falépcsőn fölhaladtam s egy sötét hosszú folyosóra értem. Az egyetlen nagy ablakon csekély világosság áramlott be az udvarról, a mennyt tudniillik a piszkos, porlepte üveg átbocsátott. Alatta egy felfordított, nagy kosáron valami uriasan, de tarkán öltözött szolgafőle ült s arczát tenyerébe hajtá. Ugy látszott, aludt.

— Hé, te, — kiálték rá s megráztam vállánál, — merre van az urad?

A kamasz föltápáskodott, ökleivel megdörzsölte szemeit s a folyosó végén egy ajtóra mutatott.

Bementem azon, s egy nagy teremben találtam magam.

A fenyő-asztalon négy (kicsi, nagy, nagyobb, legnagyobb)

gyertyatartó állt, világosságot terjesztve két férfi alakra, kiknek egyike Falusy János barátom s a másik a huszártiszt volt.

— Isten hozott, édes, kedves jó barátom! — kiáltott felém a régi czimbora — csakhogy végre-valahára látunk ismét!

Alig birtam kibontakozni karjaiból.

— Bemutatom az urakat, — szólt aztán, egy rozszant támlás székbe nyomva: — Dénesy Aladár, főhadnagy — Várnai József.

Kölesönösen üdvözöltük egymást.

A huszártiszt szép ember volt. Göndör, katonáknál ritkán látható hosszú, szőke fürtjei rendetlenül folyták be homlokát s az ember szinte azt kívánta, hogy fehér keze bele-nyuljon a gazdag fürtökbe, hogy azokat hátrasimítsa. Valamivel sötétebb színű szakála, finom bajsza s nemes, hosszukás orra értelmet árultak el, az arcz feltűnő halványsága, s az ajkak körül lebegő fájdalmas mosoly pedig — mihez a sebesült kar is járult, — bánatra mutatott.

Rám ez az ember jó benyomást tett. Vannak személyek, kik iránt az első pillanatban, még mielőtt beszéltünk velük, már nagy rokonszenvvel viseltetünk.

Ilyen volt a huszártiszt.

— Hogyan mulat falunkban? — kérdé, helyet foglalva mellettem. — Nemde Könyveséknél van szállva?

— Ott. Könyvesék rokonaim, — válaszoltam nyomatékkal s szinte örültem, hogy egyenesen arra a tárgyra kerül a beszéd, melyről felvilágosítást ohajtottam.

— Meddig méltóztatik itt maradni?

— Egy hétig.

A szőke huszártiszt végig simította fürtös fejét.

— Ha öntől függ, maradjon itt, kérem, szüretig. Ez a falu megérdemli, hogy az idegen s különösen a nagyvárosi benneidőzzék. Mi néhányan, fiatal emberek pedig szintén igényt tarthatunk egy-egy értelmes vendégre, mert fiatalság nálunk úgy szólván nincs is, s majd halálra unatkozunk.

Aladár beszéde bizalmas és udvarias volt egyaránt. Az embert fölbátorította a beszédre, de egyszersmind kijelölte a fokot, mennyire viszonzhatja ez udvariasságot.

— Megtisztelve érzem magam, nemcsak nyilatkozata, de becses ismeretsége által is.

Egyetértőleg kezét szorítottunk. Éreztem, hogy a huszártiszt karja már gyógyulni kezd.

Meg akartam kérdezni: mi lelte? párbajban sebesült-e meg? de a nyugodt s méltóságteljes arcz azt látszott mondani: E kérdéseket nem hallok szívesen.

Beszélgetésünk tárgyát az igmándi nőkre vittem át.

— Kevés, alig öt-hat szépség van itt, de azok aztán valódi szépségek. Ön mindjárt kettő s hozzá a két legelső közelében van.

— Matild igazán szép lány! — válaszoltam örvendő hangon.

— Nagyon szép, — ismétlé Miklós oly hangon és tekintettel, mintha azt mondta volna: Dolmányomnak ez a gombja itt csillog. Nem volt elragadtatva, de tudta, hogy igazat beszél.

— És kedves, mint —

— Hasonlíthatlanul.

(Folytatása köv.)

A z é n h u g o m n a k.

Szabó Sándortól.

Itt ülünk a kandallónál,
Kék szemedben kedv ragyog.
Beszélsz édes, kedves hangon,
Épen, mint az angyalok.
Kérde, hogy a láng hová lesz?
A parázs mért hamvad el?
Oh a szív is por lesz egyszer,
S vágyra többé soh' se kel.

Oh ne tudd te még ez soká,
Ne is kérdezd, kis bohó.
Fájó eszme az enyészet,
Az neked még nem való.
Lásd, a falon ott van árnyunk,
Hogy mozog, mily fekete!
A fénynek is meg van árnya,
S azzal van a föld tele.

Szőke fürtid itt nyugosznak
Az én fájó keblemen,
Kérsz, hogy legyenek kisé vidám,
S kérde, hogy mért könnyezem?
Oh, te még nem érted azt meg,
Csak ha majd időd halad.
Édes, kedves, kicsi hugom:
Légy te nálam boldogabb!

N ő i s z i v e k.

Silberstein beszélye.

Fordította: Kiss Elek.

(Folytatás.)

IV.

Kétségkívül egy garçon-szoba az, melybe ezennel lépünk, kevéssel a főnebbi történetek után.

A szanaszét heverő könyvek és papirok, a sajátos alakba összeesett hálókabát, hirlap-romok, vitorók, kávéfőzőgép, szivarcsutkák — — de csitt, maga is itt van, az ur, kit a staffageban majdnem egészen elfeledünk, s a ki minket minden kétség alul feloldoz.

Gyors és erős kopogás hallatszott egyszerre a fiatal ember ajtaján.

— Szabad! — kiáltott föl ez.

S alig szünt meg a kopogás, alig hangzott el a „szabad,” máris megjelent az ajtóban egy durva kéz, mely levelet tartott, s egy hang, mely megelőzte a kezét, kiáltva:

— Welten Alfréd ur, orvosjelölt!

Levélhordói finomság!

— Én vagyok! — felelt Alfréd, s az ujjkor számozott Merkurja azonnal eltűnt.

Alfréd egy ideig a czimiratot nézte, azután a pecsétet. Mindenik ismeretlen volt előtte. Azután gyorsan fölbontá a levelet, s az ablakhoz lépve, olvasá:

„Uram! Az aláírás hiánya e levél végén semmi esetre sem alkalmas arra, hogy önben bizalmat ébreszsen. De itéljen ön csak a szavak, s még inkább a tények után.

„Egy barátja, ki nem akarja magát megnevezni, szól önhez. Ön egy szegény, megcsalott férfi. Ne hagyja magát tovább is a szerelemtől elvakíttatni, s szép tehetségeit, nemes szívét ne veszteltesse egy méltatlanra.“ (Itt egy gondosan kitörölt, de egészen el nem enyészett csepp nyoma látszott.).

„Meg mondjam-e nevét? Ne higgyen ön a csábító külsőnek, lassu viz partot mos. Önt csak elcsábítani akarják, s jószágával visszaélni, hogy a semmiből kényelmes, előkelő hölgy lehessen. Az alacsony alacsony marad gondolatokban és cselekedetekben.“

„Holnap alkonyatkor menjen ön a partra, a második hidhoz, s tartsa nyitva szemeit. Ön nem fogja elfeledni, hogy a kellő pillanatban férfihoz méltólag viselje magát a csalfa nő irányában, erre kérem önt, ne rakjon ólomterheket lábaira, s ne zárja el maga előtt az utat, mely önt a legnagyobb boldogsághoz vezetheti.“

„Emelje föl tekintetét! Vagy nem volna önnek bátorsága?“

„Welten Alfréd és“ — —

„Ne feledje ön a hidat!“

„Egy barátja.“

Alfréd már e levél olvasása közben abban hagyta a szivarozást; most a levelet majd ki-, majd beforgatá; gunyosan s közönyösen vállat vont; azután kis ideig megállott, szájába vette a szivart, erős szivásokat tett rajta.

Most fel-alá járkált a szobában; megint kezébe vette a levelet, s pir futá el arcát.

Az erőteljes, izgékony ifju ily körülmények között, nem tarthatá meg soká stoicismusát.

— Egy nyomorulttal van-e itt dolgom, vagy Lina csakugyan hűtlen lenne? Lehetetlen, az nem lehetséges! — mondá belseje. — És mégis, mi érdeke lehetne egy idegennek abban, hogy nekem ilyeneket mondjon? Mi végett? Talán olyan valaki, ki szeretne tőle elidegeníteni? Nem ismerek senkit, a ki csak legtávolabbról is közeledett volna hozzá. „Menjen ön holnap alkonyatkor a partra, a második hidhoz, s nyissa föl szemeit.“ — De mit láthatnék ott? Talán csudát akar az ég tenni, hogy nekem valami elrejtett titkot leplezzen föl tüzes nyelvekben? Hahaha!

De e nevetésnek nem volt meg a kellő vidámsága s természetessége. Szerelem és féltékenység egy és ugyanazon virágkehelyben laknak, s Alfréd maga is nyíltan bevallotta e gyengéjét Ernesztine előtt.

„Alacsony gondolatokban és cselekedetekben!“ Cselekedetekben? A levél írója tényekre támaszkodik; azt mondja: ítéljen ön a tények után! Jól van, azt fogom tenni, csak tények után. És szemeimet nyitva fogom tartani! — De Lina is egy idő óta nem lehangoltabb, zavartabb-e, mint egyébkor? Nem kerestem-e őt már többször hiába otthon? És azt gondolva, hogy Ernesztinénél van, azért, egyedül csak azért, Ernesztinéhez megyek, s ott sincs — — Lina, Lina! — És csakugyan, ha Ernesztine szelleme, irántam tanusított sajátos magaviselete oly sokszor nem foglalkoztatott volna, már eddig is több súlyt kellett volna helyeznem ama jelenségekre. Hogy is lehettem oly hanyag? — Ernesztine, nem — — ő nem hibás-e itt? Nem célzás akar-e az lenni a levélben, midőn így szól: „az utat elzárni, mely önt a legnagyobb boldogsághoz vezet.“ — Hiú gondolat! Ernesztine!

Nem tőle indult-e ki e levél? Lehetetlen! Nem, ez nem volna hozzá illő!

Es most, — valami rögtöni zavarodottságban, a levelet hevesen földhöz sújtá; lehanyatlott egy székre, íróasztala elé, fejét két kezére támasztá, s úgy maradt sokáig mozdulatlanul, egy üres papírra bámulva.

V.

A levélben kijelölt nap alkonyán egy — a második hid közelében álló ház kapujában állott egy fiatal ember. Sápadt volt, s gyakrabban, mint különben történni szokott, törle meg zsebkeendőjével homlokát és ajkait, szemeit szüntelen a part hosszában jártatva.

Ha nyugtalansága akaratlanul is néhány lépést tenni ösztönzé, csakhamar eszébe jutott szándéka, s az előbbinél még élénkebben fürkészé kíváncsi szemekkel az utakat és ösvényeket.

Már sötétedni kezdett; a fiatal ember keble hevesen hullámzott, mint az olyan emberé szokott, ki minden pillanatban vagy veszedelmet, vagy nagy szerencsét vár.

Minden női alakot, minden csoportot erősen megfigyelt, — hiába, — az ohajtott vagy rettegett eredmény nélkül.

Hah, ott, ama lámpa árnyékában egy férfi áll!

Egy férfi? Nos, hát azután?

Ez is a partot lesi; szemeit a folyó irányában jártatja — egy női-alak közelget, a nő-alak elmegy előtte.

— Hogy tudhattam őt Linának nézni, hisz ez sokkal magasabb! Egy másik női alak. Ez is gyorsan elsiet, — nem, megáll — — ismét lassan megy, — kendőjét ábrázatára tarja — — siet — — megint megáll, — — ismét lassan tipeg — — Uram isten! ez a termet — — ez a járás! — — most a lámpához ér — — elmegy előtte — — a férfi hozzá csatlakozik — — a nő belekapaszkodik karjába — — ő az — — ah, ah — —

— Gyorsan, gyorsan, kérem önt, üldöznek! — suttogá egy majdnem elhaló női hang, kinek fáradságába került hallhatólag beszélni, de még nagyobb fáradságába került előbbre menni, s bármint sürgeté is kísérelését, mégis az ő görcsös belekapaszkodása annak karjába azt mutatá, hogy úgy kell őt tova vonszolni.

Három lépésnyi távolban követé őket ingadozó léptekkel ama fiatal ember, ki amott a kapuban, a leányka miatt titkon és kinosan várakozott.

A legközelebbi szögletig volt csak képes Alfréd őket követni, azután kimerülten hanyatlott egy falhoz; térdei nem birták már, s mély lélegzéssel maradt állva a sötétségben.

(Vége következik.)

~~~~~

A „Viktoria“ szegény leány-nevelő intézet.

Viski K. Bálinttól.

Sajátságos és szép szokása az a svájci népnak, hogy mindenek fölé emeli a nevelésügy pártolását s felvirágoztatását. — A fényes paloták lakóitól kezdve le a kunyhók birtokosáig, mindenik azon törekszik, hogy minél több iskolát és nevelő-intézetet állítson föl.

Eleinte csaknem egyoldalulag üzentett ez a fiuk nevelése tekintetében. Akadt azonban egy szatócs-fiu, Sch n e l t Jakab, a ki Olasz- Angol- s Franciaországban kereskedve, igen nagy vagyorra tett szert, s halálakor Párisban 674,336 frankot (337,168 forintot) hagyott végrendeletileg azon célra, hogy szülő-kantonjában, a berniben, a szegény leányok számára állítsanak növeldét. A 78 éves korában, gyermektelenül elhalt nagylelkű öreg azt is kijelenté végakarataiban, hogy az intézet forrón szeretett nejének emlékére „Viktoria” nevet viseljen.

A kanton, melynek felügyeletére bizta az állítandó intézetet, hamar megvásárolt Bern közelében egy 25 holdnyi birtokot, s ezen, a czélszerűen berendezett és ügyes vezetők kezére bízott intézetet 1864-ben meg is nyitotta. Ez időtől lankadatlan szorgalommal és ritka odadással számos elhagyatott leánygyermek nyert és nyer itt nevelést, oktatást s így biztos alapot az életre.

A gyermeket 5 éven alól nem veszik fel s a már egyszer fölvettnék 16 éves koráig kell benmaradnia. — A felvétel rendszeren husvét körül történik, minden tavasszal. A jelentkezés oly számos, hogy évenként a négy százat megközelíti; eleinte ezeknek csak igen kis része juthatott be, minthogy az intézet csak száz növendékre lett alapítva; de a vagyon 10 év óta annyira szaporodott, hogy most már több is felvétetik. — A tanulmányok elemeitől kezdve, a legfelsőbb népiskolákban taníttatni szokott tudományokig, mindenre oktatják a növendékeket. A főgond azonban abban összpontosul, hogy jó családanyákat, munka és szorgalommal tisztességesen élni tudó nőket neveljenek. — Különösen vigyáznak arra, hogy a felelőző kicsinynek körét meghaladó vágyai, elérhetlen ábrándjai sem itt az intézetben, sem majd künn az életben ne keletkezhessenek. Mindenikkel megértetik azt, hogy belőle egyszerű szolgálattevő személy, gazdasszony, kulesárnő, könyvivőnő vagy más ilyen lesz. — És van gondoskodva, hogy a Viktoria nevelési rendszere ellen még azt se vethesse senki, mit legtöbb intézet ellen nem alap nélkül mondanak, miszerint: nincs benne családiaság.

A gyermekeket családokba osztják be. Egy család legfeljebb 12 tagot számlál. — Élén a családanya: egy nevelőnő, s aztán sorban kisebb-nagyobb lánykák vegyesen. Minden családnak külön lakosztálya, külön háló-, evő-, dolgozó- és mosdóterme van. — A gyermekek maguk ügyelnek ruhadarabjaik rendben- és tisztán tartására. Meghatározott óra szerint kelnek, esznek, dolgoznak, játszanak és fekszenek. Legtöbb időt fordítanak a kézimunkák tanítására. Örömet nézni, a mint egy piczi asztalánál — természetesen a családanya felügyelete mellett — az 5—6 éves leányka harisnyáját köti, ruháját varrja, vagy bábujára szabogat.

S különös, hogy azon szeretet, melylyel mindenik növendék a család-anya iránt viseltetik, az intézetben levő egyetlen férfit: az igazgató iránt is csak úgy megvan bennük.

Van tehát a háznál apa és vannak anyák, kik a családiaságot nemcsak mutatni, de valóban gyakorolni is tudják a leánykák iránt. Megjegyzendő, hogy családanya, vagy is nevelőnő, csak kiválóan hivatott ifju, férjtelen nő lehet.

A nagyobb növendékek mezei munkával is foglalkoznak; úgy, hogy ott jártamkor is a szántásnál, igazgatójuk mellett, hárman segédkeztek; egyik az ekét tartotta, a másik az igavónó barmot hajtotta, a harmadik vezette, míg az igazgató körültekintve járva, egyet-mást magyarázott.

Szerte a birtokon ástak, kapáltak, gereblyéztek, utat egyengettek, szóval mindenik lelt végezni valót.

Munka végeztével a családtagok házaikba térve, áhitatos ima után egyszerű, de egészséges étkezéshez fognak, melyet hetenkint felváltva készít két-két növendék a nagyobbak közül. Az imádkozás este és reggel elmaradhatatlan. — Öltözködéskor mint vetkezésnél a nagyobb segíti a kicsit, mint az a testvérekhez illik.

Jelenleg 8 család van az intézetben, — köztük egy francia, melynek növendékei jobbra a berni Oberlandból s a Jura hegyek közül valók. Hogy a valláskülönbségnek is elég legyen téve: újabb időben egy katolikus vallástanítót is alkalmazott a Viktoria, mely különórákban ugyan, — de egészen az anyaintézet szervezete és utasításai szerint tanít.

Nem lehet említetlenül hagyni az intézetben tartatni szokott kedélyes családi ünnepeket sem. Kiváló ezek között az aratási-, alapítási-, és mindenek felett a karácsonyi ünnepély. — Szívszakadva várják ezt a növendékeknek nem csak kicsinyei, hanem nagyobbjai is. S ha elérkezett a várva várt est: zsibongva gyűlnek egy közös nagy terembe. Mikor itt az ünnep fontosságát és jelentőségét elbeszéli neki a házi atya; mikor az istent dicsérő énekek elzengnek: felnyílik egy mellékszobácska ajtaja. A közepén, fénylő viasz-gyertyákkal és apró ajándékokkal megrakva, ott áll a karácsonfa; körül minden családnak egy-egy asztal is van, szinte ajándékokkal. — Lélekemelő látni, hogyan sűrög-forog mindenik gyermek a nevével megjegyzett tárgyat feltalálni s hogyan örül, midőn az által egy régi vágyát látja teljesítve. A családanyák ugyanis ellesik minden leányka kívánságát s a lehetőségig azt elégítik ki. Így eszközlik aztán, hogy az idejutott árva még e tekintetben is meglegelje a szülői gyöngéd szeretetét.

A növendékekért 20—30 forintnyi összegecskét is kell, hogy fizessenek évenként a Viktoriában. A ki ezt egyáltalán nem tehetné, azért illető községe, vagy maga a kanton teljesíti. A kiválóan szép kézimunkát is pénzzel jutalmazták. Az így begyűlt összeget a házi-anya takarékpénztárba teszi, s ekkép történik, hogy ezen alaptól minden kilépő leánynak 3—400 forint adatik kezébe, mikor az intézettől megvál.

Hosszadalmas volna mind elmondani azt a sok szépet és jót, mely a Viktoria intézetet nagy igazán megilletné; elégségesek a mondottak is már arra, hogy magyar hazánk komolyan gondolkozó férfainak és nőinek figyelmét felhívjam e nemes intézményre.

Előkelőbb nőnevelőink, hála istennek, ha nem nagy számmal is, de imitt-amott már vannak. Ilyet azonban, mint a Viktoria Svájcban, egyet sem tudok. Pedig azon sok szerencsétlen ifju szívet, melyek ritkán önhibájukból, de legnagyobb részt elődeik hanyagságából jutnak végveszélybe, csak is így lehetne biztosan és alaposan megmenteni. — Kétségtelen, hogy az országban 5—6 ilyen intézet a koldulók és elvetemültek számát is tetemesen csökkentené.

Mikor azért így imádkozunk „Népnevelés, jöjjön el a te országod!” mindig értsük bele a szegény leányok nevelését is.

Egy hét története.

Január 31-dikén.

A hajós-bál. — A diszités. — A kis terem. — A bokréta. — Egy pár virágszál. — A bálanya. — Uralkodó színek. — A táncz. — A harangozó. — Benza halála. — Utolsó tréfa. — Apátlan árvák. — Romeo és Julia.

A hajós, — nem a dunai, so a nemzeti színházbeli, hanem az igazi hajós, — a ki heteken át gyöngé deszkaszálon, csalfa hullámok hideg karjai közt hanyattatva, végre a messze kéklő láthatáron biztos kikötőnek halvány körvonalaait látja köddeni; — az igazhitű müzülman, a ki Ázsia és Afrika perzselő sugaraival csalmája felett, és Sahara izzó fővényével talpanyított papucsai alatt, hónapokon át a sivatag pusztán zarándokolván, végre Mekka minaretjeinek karsu kupoláit pillantja meg, az — sőt többet mondok: az ifju, — mindegy, akár férfi, akár leány — a ki éveken át a „szeret-e, nem szeret-e“ háborgó örvényei közt föl-alálódittatván, végre az „igen“ üdvhonában kötheti ki életsajkját, semmi esetre nem érzi azt, a mit a báltudósító e héten, midőn leírja e szót: Hajós-bál! Mert — de mire való ott a: mert, a hol egy fővárosról, Magyarország fővárosáról, és Magyarország fővárosának farsangjáról van a szó! Ugy van, a hajós-bál állította vissza fővárosunk veszni indult hírét és nevét a mulatni vágyó világ, tehát az egész világ előtt; a hajós-bál mutatta meg, hogy — hála érte Isten után Leibolt fuvó- és Sárközy húzó szereinek — még mindig Árpád és Szécsi Mária vére buzog ereinkben; a hajós-bál tett tanúságot mellettünk, hogy mi is tudunk lépést tartani a keeringő korrallal; fényesen eleget tenni meghívatusunknak; kellemes nyomásokat gyakorolni azok felett, a ki sebes röptünkben utunkat állják, és ezeknél fogva méltók vagyunk rá, hogy ha nem is tovább, de mindenesetre legalább hamvazó szerdáig a farsang ki ne költözzék falaink közül.

Oh, minő bál volt ez! A költő álma, — mindegy akár éjjel előtt, akár éjjel után, — a rózsá ábrándja, — mindegy akár leveles, akár volantos; — a tavasz mosolya — mindegy akár Norvégiában, akár Kamsatkában, — nem szebb, mint a minő e bál volt. Hol kezdjem! Az a diszités! Ismerik önök Lehmann? Hogy ne! Mult szombatán a „Romeo és Julia“-ban is láthatták, mert akkor ki is hívták. De ha nem látták is, ha személyesen nem ismerik is, ismerik őt műveiben. A „Faust“ tündérműve, a „Bánkban“ ezüst tava, a „Lalla Roukh“ keleti színpompája, és sok, sok más ezer-egy-éjszakai diszitmény hirdeti az ő dicsőségét, és ezen világ-hírű dicsőség mind, miként a regény a karczolat előtt, a tehetetlenség és együgyűség silány parányiságába vész el a hajós-bál fenséges diszitményei előtt!

A merre csak a tekintet fordult, mindenütt diszités és ismét csak diszités és minő diszités! A vigadó nagy terme egy óriási hajó, egészen azon hajó után építve, a melyben a szerelem tengerén a boldogság kies partja felé vitorláznak. A kötélzet rózsalánczok, a lobogók lángos lobogók, a derék derekas, az orr, — az ilyen hajónak nincsen orra, szívénel fogva vezetik azt habzó nyμφák és najádok; — annál igaztalanabb a révpárt, a kis teremben van az kiállítva, a bol-

dog omlékezetű paradicsomkert élethű képmása, illatos narancsligetek, büszke pálmák vidám ernyőzete fenn a magasan, kéjes illattár a légből, rózsá-, nárcisz- és jazmin-bokrok kebeléből, maga a cigánybanda is virágindás bokrok mögé rejtve — lehet-e szebb és megragadóbb látvány a zöld lombzat mögöl kisötétlő főknél, vagy a természetes brugónál, cipruslombbal koszorúzva?

Es mégis, volt, oh volt ennél százezerszerre szebb és igaztalanabb látvány is; mert ha a főváros Magyarország szíve, akkor a vigadó termei ez este Magyarország szívének a lelke lett volna, ha a léleknek illuzion-öltözékei volnának. Illuziói lehetnek neki, de nem öltözékei, és azért több volt az Magyarország lelkénél, az a bokréta volt az, mely Petőfi szerint Isten kalapját ékesíti; a hány virág csak a fővárosban terem, mind együtt volt e bokrétaban; könyv nélkül kellene tudnom elejétől végig a mennyei botanikát, ha hogy mind egyenkint névszerint felsorolhatnám az egyes virágszálakat, a melyekből e bokréta össze volt állítva; ebeli gyöngeségem őszinte beismerése tehát mentségemül szolgáljon, hogy csak a következőket említem föl közülök: Szabó Janka, Fabriczius Amelina, Kormos Ilka, Hoffhauser Adél, Kraljevits Julia, Gáger Antónia, Almásy Irma és Viola, Tóth Ida, Greffl-nővérek, Hamza nővérek, Veszel Mariska Lángrol, Friedl Lipótné Gödöllőről, Baitner Imréné, Simon Gézáné, Blaskovics Gyuláné, Lipovniczky Istvánné, Wagnerné-Stuller Ilka, Schiffnérné-Orzovenszky Malvin, dr. Ágainé, Ivannovics Ilona, Máj Árpádné, gr. Andrássy Manóné, Prónay Róza bárónő, Radvánszky Sarolta, Stettner Henriette és Stefanie, Keményffy Karolina, Schopper Irma és Paulina, Buth Irma, Cséry Szeréna, Rudnyánszky Etelka, Petrovics Mariska, Langer Mari, Báthonyi Leona, Svarczter Irma, Bérczy Margit, Döry Clarisse, Szilassy Kornélia, Kozma nővérhölgyek, Hoffmann nővérhölgyek, Ravasz Ilonka Adonyról, Veszter Imréné Nagykanizsáról, Milassin Károlyné, Könczölné Lits Mari, Bicskey Kálmánné, Ghyecy Emilné, Bujanovics Sándorné, Egressy Sámuelné, gróf Andrássy Aladárné, a Vay bárónő, Benyovszky Jolán, Pósa Hortense, Vecsey Vilma, Pázmándy Dénesné, Rotter Hermin, Kautz Ilka, Longyel-Ney Aranka, Herczeg Mariska, Szvoboda Irma, Wartensleben Ilka grófhölgy, Nangl Mari, Spuller nővérhölgyek, Földváry nővérhölgyek, Kovács S. Gyuláné, Pongrácz Ivannovics Ilona, Vojnics Róza, Laffert Matild bárónő, Reitter Angela, Aczél Ilona bárónő, Jeszenszky Sarolta bárónő, Blasovics Alvina, Petrovics Mariska, Ujlaky Sarolta, Pscherer Ida, Heinrich nővérhölgyek; többet fájdalom, nem tudok megnevezni, bocsánatot is kérek érte, de mondtam, hogy nagyon felületes ismereteim vannak a mennyországi botanikából, azt a kövesséket is csupán Fáy Alajosné urnő kedves szeretetreméltóságának köszönhetem; gróf Karácsonyi Guidóné Marczibányi Antal halála utáni gyásza miatt Fáy Alajosné urnő által helyettesítetté magát a bálanyai fényes tisztségben, de mivel épen ez este adták először „Romeo és Julia“-t, a bálanya csak 10 óra után nyithatta meg a bált, és azt az egy órai időközt

használtam én föl arra, hogy a fentebbi pár virágnevet hirtelen a tárczámba jegyezzem.

Ez órán tul ugy se jutottam volna hozzá, mert a mint a táncz elkezdődött, olyan gyönyörérzet fogta el szívemet, mintha soha írni-olvasni sem tanultam volna. Valóságos mennyországi boldog élet volt az, természetesen kigyó nélkül és a legfényesebb ruházatokban, melyek közt különösen képviselve volt a fehér rózsával és a narancsszin kékkel; de az is meglehet, hogy a narancsszin volt rózsával, a fehér meg kékkel; annyi szép arcz és ilyen felmagasztosult tánczkedv mellett valóban nem közönséges szabó-lélek lehetett, a melynek még az öltözékek számára is maradt egy tekintete. Ah, az a tánczkedv! Az éjféltutáni csárdás egymaga két óráig tartott és hahogy a zenészek ki nem állnak, minden bizonynyal még most is tartana. No, de aztán a catillon sem szalmán telet; csak a harangszó ragadhatott ki édes karjai közül.

Nem a hajnali harangszó volt az, hanem lélekharang; Benza Károly humoros lelke szállt föl akkor az örök derűtség honába, földönlétének 61 éves korában. Egész élete csupa tréfa volt; németnek született Budán és már 1832-ben magyar színész volt; szatócsnak nevelték és 1842 óta 1867-ig a nemzeti színház tagja volt, és a mint csak mutatta magát a színpadon, nevetés fogta el a közönséget; arcza, szava, járása, minden mozdulata a legcsiklándoztatóbb komikum volt; annyira benne volt, a komikumban, hogy meghalni sem tudott úgy, mint a komoly ember; mult szombaton még semmi baja sem volt és este a mint ágyához közelednék, egyszerre csak elkiáltja magát, hogy: „Mindjárt meghalok“ és — nem halt ugyan meg mindjárt, hanem összerogyott és másnap reá, vasárnap reggel meg volt halva.

Mult kedden temették. Halála előtt a Rókus-kórházba vitette magát, hogy — halála után felboncolják. Mog akarta mutatni a világnak, hogy nem mind vidámság az, ami az emberből kinevet, és ime kitünt, hogy az örökké vidám, tréfás Benza Károlynak — beteg volt a szíve és abban halt meg! Régi bajtársai és ismerősei — a nemzeti színház összes személyzete adta meg neki az utolsó tisztséget — még a gyászinduló halatára sem akarták elhinni, hogy ami most történik, több a tréfánál. Csak várták, hogy mikor fog már megnyilni a koporsó fedele és kibuvik rajta Benza feje, egy oly arczczal, a milyent csak ő tudott mutatni ezen a világon.

Hanem a fej nem bujt elő, és a sok adoma, mint majorkodott a Széchenyi-hegyen és mint vitte éveken át csacsikás talyigán a tejet szerte a fővárosban, és mint tartott bérben egy szál frakkot Albrecht főherczeg számára, mint ő mondá, és számtalan más tréfájának emléke megannyi apátlanná lett árvakint kísérte a koporsót; egyetlen leánya, a világhírű Benza Ida, nem teljesithette e szent szereteti kötelességet, ezt Moszkovában találja atyja halálának hire, színpadi tapsvihar és rubel-eső közepett, a honnan e napokban küldte vissza a nemzeti színháznak a 18000 frtos szerződést, mivel, mint mondják, egy francia marquisval jegybe lépett volna.

Csakhog Paulinét nem voszítottuk el. E hét ujra diadalhoto volt e jeles művésznőre nézve. Gounod „Romeo és Juliá“-ját adták először. Az opera meséjét nem szükséges loirnom, olvasóink Shakespeare után ismerik ezt már, a zenét meg nem lehet botívól loirni, csak annyit mondunk tehát e műről, hogy habár nem olyan változatos is, mint „Faust“, ebben is sok a szép részlet, sőt stilszerűségben felül is mulja „Faust“-ot, Pauliné Juliája és Hajós Romcoja csupa báj és kellem, a díszítésekben Lehmann mester ismét remekelt; ez operában lát-

tunk először plafondos termet a színpadon; Rotter Irma is sok kellemmel tánczol ez operában, a jelmezek szintén fényes izléssel vannak kiállitva, semmi kétség tehát, hogy ez opera is, mint minden igazi szépség, minél többször látjuk, annál jobban megszeretjük.

— i — r.

Budapesti hirvivő.

++ (Meranból) jelentik januárhó 26-áról, hogy újabb intézkedés folytán ő Felségeik kedden, januárhó 30-dikán voltak odaérkezendők, és hogy ez okból az ujonszülött Alencon herczeg ünnepélyes keresztelése a jövő hétre halasztatott. Az nap délben Miksa Emanuel bajor herczeg, a királyné legifjabb fivére érkezett oda az udvar meglátogatására, és legközelebb annak fivérét, Károly Theodor herczeget is oda várják. Alencon herczeg három hétig fog ott időzni. Legújabb hírek szerint azonban az udvar már a jövő héten Budára fog érkezni, és pedig elébb a királyi gyermekek, kíséretükkel, néhány nappal reá királyné ő felsége, és fölvaltva Budán és Gödöllőn az egész tavaszt hazánkban fogja tölteni.

++ (A külügyminiszterné), mint drámabíráló. Egy valaki az ő eredeti tragédiájának kéziratát azon kérelemmel küldte gr. Andrássy Gyulánéhoz, hogy olvassa el agya eme legalázatosabb szüleményét és elnéző bírálata után ajánló levél kíséretében küldje be a nemzeti színház igazgatóságának. Az öt felvonásos tragédia közelebb Pestre érkezett s a nemzeti színház drámabíráló bizottságának átadatott bírálat végett, és a bírálat bizony balul ütött ki, egyhangulag az mondatván ki reá, hogy: aludjék csendesen.

++ (A színi képezde növendékei) mult szerdán ismét játszottak a budai várszínházban. Két kis darabot adtak elő, a „Párisi naplopó“-t, melyben Szigeti Jolán a legszebb reményekkel biztató értelmes felfogással és kedves játékkal a czimszerepet, Katona eléggé szép élénkség és fesztelenséggel a tábornokot, Ujházi Hermin sok könnyedséggel a tábornok sógornőjét, és Némethi sok jellemzetességgel az adójegyzőt adták. — A második darab a „Szinigazgató“ című nem annyira darab, mint darabokból összeállított (Szigligeti állította össze) egyveleg volt, melyben egy szinigazgató dráma- és operatagok szerződtetése czéljából, különféle szerepeket játszat el velük próbául. Nagy Julesa egy rossz színésznőt, Szigligeti Ferké és Sebestyén egy falusi szerelmes párt, Gábor Irma és Faludi „Romeo és Juliá“-ból egy jelenetet adtak elő, Vildmár Katalin, Birle Katalin és Klobusiczky végre operarészeket énekeltek és növendék-létüket tekintve, mindvalamennyien igen sikerülten.

++ (Egy tatovirozott ember) mutogatta magát e napokban fővárosunkban. Születésére görög, de Afrikában utaztában harmad magával egy vad néptörzs fogságába esett, a hol büntetésképen egész testüket kitatovirozták. Két társa belehalt a sok ezernyi apró szurás kinjába, csak ő élte tul a kinkat, és most pénzért mutogatja magát. Londonban, Párisban, Bécsben megfordult már és mindenütt csudálják a testén levő számtalan állat- és egyéb ábrát, úgy hogy a londoni muzeum már meg is vette tőle bőrét, és halála után le fogná huzni róla.

++ (A Duna jege) mult kedden délután 4 órakor indulni kezdett és egy körülbelül 200 ölnyi jégábrát a lánchidnak budai oszlopától, a folyó egész szélességét elfoglalva, csendesen aláuszott, a nélkül, hogy legkisebb kárt okozott volna,

a csepelszigeti kopaszi zátonyon azonban megakadt. A láncz-hidon felül még áll a jég, de ha az enyhe tavaszi idő még csak pár napig tart, okvetlenül „szabad” lesz a Duna és pedig hihetőleg árvíz nélkül.

✦✦ (Marczibányi Antal végrendelete) e napokban hirdettetett ki a pestvidéki kir. törvényszék előtt, számos érdekelt fél jelenlétében. A nagy vagyont leányági rokonainak hagyományozta. A hazai intézetekre a következő összegeket hagyta: a magyar tudományos akadémiának földterhermentesítési kötvényekben 10,000 frtot azon kikötéssel, hogy ennek kamatai „a magyar tudományosságának népszerűsítésére, illetőleg a tudománynak a nép közt való terjesztésére” fordíttassanak; a nemzeti színűgy előmozdítására hagyományozott 10,000 frtot azon meghagyással, hogy a módoszatok fölött a m. t. akadémia intézkedjék; az írói segélyegyletnek 5000 frtot, a nemzeti muzeumnak 5000 frtot hagyományozott. A végrendelet ellen kifogást jelentett be gróf Karácsonyi Guido képviselője. A végrendelet végrehajtójának a boldogult dr. Mihályik Izidort, a vakok intézetének igazgatóját nevezte ki.

✦✦ (Ternó a börtönben.) A főkapitánysági börtönben egy asszony van letartóztatva három pár csizma lopása miatt. Mult szombaton ez a szegény asszony a bécsi lotteryán ternót csinált s most azon busul, hogyan vegye fel majd a pénzt, miután remélhetőleg három hónapnál több időre fogják elítélni, a resconto pedig ez idő alatt elévül. Különös, hogy az öreg-asszony saját vallomása szerint épen azért adta lopásra a fejét, hogy a lotteryába rakhasson. A kapitányság különben gondoskodott, hogy a szerencsés szerencsétlen nyereményéhez, a csizmák tulajdonosa pedig ellopott jószágá árához jusson.

✦✦ (A sok tükrő ártalmas.) Böttner tanár (a lő-gyapot fölfedezője) szerint a hölgyeknek halovány színe részben a lakásokban található sok tükrőtől függ; mert a tapasztalás megmutatta, hogy a tükrök fonsorából a higany lassanként elpárolog, különösen ha a tükrök kályhák mellett függnék, vagy a napfénynek huzamosan ki vannak téve. Ha valaki a higany elpárolgásáról meg akar győződni, nincsen egyéb tenni valója, mint egy arany gyűrűt, melyet előbb szappanos vízzel a zsiradéktól megtisztított, egy a hőségnek kitett tükrő felé akasztani: néhány nap múlva a gyűrű higanynyal beleszivott.

✦✦ (Rémületes dolog.) A „Debreczen” írja: Rejtélyes dolog képezi most a Miklós-utcán a közbeszéd tárgyát, nevezetesen, mintegy három hó előtt egyik háznál egy szép ifjú nő kivett egy szobát, oda bevitetett egy hosszú ládát három lakattal, aztán a falakat fekete fátollal egészen bevonta, az ablakokat befüggönyözte, ekkor a nő eltávozott, azóta nem is tért vissza, de a lakbért a legpontosabban minden hó elején megküldi; e rejtélyhez hozzájárul még az is, hogy a szobából igen büzhödő szag jön ki, a kutyák pedig szüntelen ott vonitnak.

✦✦ (A gyógyszerészek bálja.) Ugy látszik, hogy a hajós-bál meghozta fővárosunknak a farsangi kedvet, és most már a „hiányosság bősége” felül nem lesz panaszunk. Legalább a gyógyszerészek bálja mult kedden olyan nagyszámu díszes hölgykószorut hozott össze a zenekedvelők-egyletének teremében, hogy virágerdőnek is beillt. És a jókedv tudvalevőleg vegytani kapcsolatban van a szép hölgyek számával ép úgy, a mint a táncz tűzessége a gyógyászzal áll közel atyafiságban. Mikor a gyógyszerészeknek tánczolni való kedvük van, akkor az egészséges fiatalok kétszeresen örülhet a farsangnak. És örült is neki ez este úgy, hogy már nagy reggel volt a

többi világrészekén, mikor a tánczteremben még mindig este volt. Bátkirálynő annyi volt, hogy le sem lehet írni; és ismervén a közmondást: „Nézd meg az anyát” sat., elég is csak annyit mondanom, hogy bálanya a szeretet- és tisztoletre méltó Hollán Ernőné ő méltósága volt ez este.

✦✦ (Bál-krónika) A budapesti román ifjúság e hó 10-dikén a „Hungaria”-szállodában tánczvigalmat rendez, a Kárpáton innen létesítendő román jogakadémia és a „Petru Majoru” című olvasó-egylet javára. Ismervén az itteni román ifjúság művelt, finom modorát, előre is szép sükert jósolhatunk e vigalomnak. — A fővárosi gyermek-kertek javára két tánczvigalmunk lesz e farsangon, egyiket e hó 3-dikán az itteni Fröbel-egylet, a másikat e hó 8-dikán két pesti gyermek-kertje és tanító-képezdéje javára, a budapesti nevelő-nőegylet rendezi, ezt is, azt is a zenekedvelők egyletének termében. — A képzőművészeti társulat jelmezbálja e hó 8-kán, a pesti nemzeti dalkör tánczvigalma pedig e hó 12-kén lesz.

✦✦ (Nemzeti színház.) Bigniót a nemzeti színház igazgatósága — hír szerint — egész april hóra szerződötté, s a jeles énekes többek közt a „Tannhäuser,” „Afrikai nő,” „Don Juan,” „Tell Vilmos” és „Lohengrin” című dalművekben fog fellépni. — A „Romeo és Julia” első előadása 2077 frtot jövedelmezett. — Mult szerdán a rég látott „Lecouvreur Adrienne”-t adták a nemzeti színházban, pedig a milyen gyönyörű jelenség Felekiné asszony a czimszerepben, legalább minden hóban egyszer elő lehetne adni e darabot. Szerdahelyi is jelesül adta az öreg Michonet-et, átalában az előadás a jobbak közé tartozik. Csak a férfi jelmezek ellen hallottuk azt az észrevételt, hogy ha felényivel kevésbbé kopottak lettek volna, akkor is már rég a zsibvásáron volna helyük; a színház pedig annyira „tömve” volt ez este, hogy alig lehetett lélegzetet venni.

✦✦ (Irodalom.) Az „Athenaeum” könyvkiadó társulat kiadásában a következő könyvek jelentek meg: „Föld felett és víz alatt”, regénykéek Jókai Mórtól. Tartalma következő: Párbaj Istennel; A magyar Faust; Hatvani tanár; A nők a tűzhely mellett; Két léghajós; A csigák regénye; ára 1 frt 40 kr. „Hazánk és népe a közgazdaság és társadalmi statistika szempontjából”, írta Keleti Károly. A 28 ivnyi könyvhez 12 graphikai térkép van mellékelve. Ára füzve 6, kötve 7 frt. — Átnézet az összes külállamokban létező cs. kir. consulsági hivatalok jelenlegi állásáról. Ára 20 kr. — A kereskedelmi szakosztás Matlekovics Sándortól. Ára 1 frt 20 kr. — „A bírósági végrehajtó”, kézikönyv, írta Nagy Benő. Ára 60 kr. — Wajdits-nál Kanizsán a következő könyvek jelentek meg: „Szegényből lesz gazdag jószámvetéssel, vagyis legujabb és legbiztosabb számtanácsadó. Összeállítá Gazdagfi Péter.” E könyv tartalmát oly táblák képezik, milyeneket a közéletben előforduló számításoknál előnnyel lehet használni. — „Rajta párok, tánczoljunk.” Lakatos Sándor önképével és a szöveg közé nyomatott tánczabrákkal. Ára 1 frt 40 kr.

✦✦ (Rózsás napló.) Szemenyei János posti ügyvéd e napokban vezette oltárhoz Hinka József ügyvédnek közközeltségű leányát Ilonka kisasszonyt.

✦✦ (Vegyes hírek.) Bárá Eötvös halálának évforduló napját ülte meg az akadémia mult pénteken. Lónyai Menyhért emlékeztetőben, Szász Károly alkalmi költeményben tüntetett fel a dicsőült halhatatlan lelkét. — A Kisfaludy-társaság mult szerdai közgyűlésén új beltagul Baksay Sándor, kunszent-miklósi lelkész, a „Parsalia” jeles fordítója, kültagul

pedig Sayous francia tanár választatott meg. — A legfőbb törvényszék e héten helybenhagyta Lakatos János, igazabban Zamecsnik Zanko ellen kimondott kötélt általi halálítéletet. Az elítélt trencsénmegyei születésű és 1869-ben Pesthez közel egy 12 éves pásztorfiút egy téglával addig ütött föbe, míg meghalt, aztán elhajította a 12 darab sertést, egy részét eladta, a kis-kécskei vásáron azonban letartoztatott és megvallotta gonosztettét. — Horváth Mihály püspök, jeles történetírónk az országos közoktatási tanács elnökévé nevezetett ki. — A nőcseléd-képző egyesület mult heti választmányi ülésében elhatározta, hogy cselédszerzési intézetet állít föl. — Dr. Bókai Jánosnak, a pesti egyetemi rendkívüli tanárának, a gyermek-gyógyászat terén szerzett kiváló érdemei elismerésül, a királyi tanácsos czim díjmentesen adományoztatott. — „Fővárosi kör“ czim alatt új társaskör alakul Pesten, melynek tárgyában (január 31-dikén) értekezlet tartott az „Egyenlőségi kör“ helyiségeiben. „Tisztviselő-kör“-t is szándékoznak Pesten alapítani, melynek tagjai a magánintézeteknél alkalmazott nagyszámu művelt egyének lennének. — Kosuth Lajos ifjabbik fia február 1-dikén ment Genuába, (hol a san-benignói sikertben édes anyja és nővére van eltemetve), új hivatalát elfoglalni, míg az öregebb, Ferencz, ezentul is Turinban, atyja mellett marad. — A Zagya és Herég január 28-dikán Hatvannál kiöntöttek a fél várost viz borítja. Pár óra alatt öt ház dőlt össze. A viz oly gyorsan jött, hogy semmit sem menthettek. — Dr. Lumniczer Sándor főorvos és a pesti magyar egyetemnél az erőművi sértekek tana magántanárának ő felsége által az egyetemi rendkívüli tanári czim adományoztatott. — Az országos evangélikus árvaház javára február 17-dikén rendezendő zártkörű táncvigalomra a háziasszony tisztét gróf Lónyay Menyhértné úrnő volt szíves elvállalni. — A müncheni magyar egyesület Hollán Ernőt tiszteletbeli tagjává választván, ez ezen alkalmából száz forint bocsátott az egyesület rendelkezésére, hogy átutazó szegény honfitársakat segítse. — A Liszt-egyesület vasárnap tartá első reggeli hangversenyét a belvárosi plébániában. Válogatott diszes közönség volt jelen, mely gyönyörködhetett a nagy mester, Liszt zongorajátékában is. — „A pest-budai népi par-egyesület“ jóváhagyott alapszabályai a miniszteriumtól visszaérkezvén, az egyesület ügyeinek elintézhete céljából február 2-dikán délután 3 órakor választmányi gyűlés tartott, Kühnel Ignác lakásán. — Megjelent új zeneművek: „Te kedves szem, te szép csillag“, Reichardtól, sopran vagy tenorra, zonyora kísérettel, ára 60. „Gyöngyök a magyar nép dalaiból“, szerkeszté Tisza Aladár, 4. füzet, ára 1 frt. — Kapható mindkét zenemű Táborosky és Parschnál. — A Thernestvérek febr. 9-én hangversenyt adnak a zenekedvelők termében. E hangversenyben egy fiatal műkedvelő hölgy, Ujlaki Sarolta k. a. is föllép, ki több dalt fog énekelni.

♦♦ (Halálozások.) Pozsonyban gróf Dezasse de Petit Vernueli Szeveri Ferencz, cs. kir. kamarás és őrnagy, az osztrák Lipótrend lovagja, a katonai érdemkereszt birtokosa, az orosz császári 3. oszt. hadirend és a 4. orosz szent Vladimirrend lovagja, Nagyszombat város díszpolgára 86 éves korában meghalt és január hó 29-dikén a bohunízi családi sírboltban tetetett örök nyugalomra. — Medgyesen hó 25-dikén hunyt el Violand Ödön, a keleti vasút kiséjtítő biztos. — Haulik József apát és váci kanonok m. hó 28-dikán meghalt Vácson 85 éves korában.

— Beszédes Józsefnek, a hirneves vízépítészeti igazgató főmérnöknek, kinek emlékét nemcsak hátrahagyott mesteri vízművei, hanem a magyar mérnöki tudomány megalapítása is fentartják, — özvegye, született Starké Erzsébet január hó 29-dikén elhunyt. — A Pesten köztisztvisletben állott Kollár Márton szabómester, az országos iparegyesület alelnöke, 41 éves korában meghalt. — Aigner Lajos ismert pesti könyvkereskedő családját súlyos csapás érte; nővére: Kornélia január hó 29-dikén, élte tavaszán, rövid betegség után elhunyt. Béke hamvaira!

Gazdasszonyoknak.

Tyukszem tapaszt

Amerikában következőkép készítenek:

A fűzfa kérgét hamuvá égetvén, ezt egy edénybe kell tenni és annyi borszeszt önteni hozzá, hogy tézta vastagságu péppé legyen. E pépből minden nap egy kis ruháskára kell kenni, azt a tyukszemre tenni, és rövid idő múlva elvész ezen kellemetlen vendége a lábnak — mint az amerikaiak mondják. Övék legyen a felelősség!

Theakenyér.

Két itcze lisztet meg kell szitálni, belőle egy messzelyt külön tenni a deszkára, két lat élesztőt egy kis langyos vízben elkeverni, és ebből és a külön tett egy messzely lisztből egy keverő tálban kovászt keverni, melyet befödve meleg helyre kell tenni. A többi lisztet a deszkán hagyván, a közepébe mélyedést kell formálni, abba egy kis langyos vizet, hat tojás sárgáját, egy font vaját és egy kis sót jól elkeverni és kétszer egymás után jól meggyúrni és egy kissé pihenni hagyni. Másodszori gyúrás után keverjük belé a kovászt, osszszuk el az egész tézstát több darabra, takarjuk be meleg kendőkkel és dolgozzuk ki most már akár apró perezckékre, csipőczkákra, rudacskákra sat, kenjük meg tetejüket felvert tojással, sózzuk meg finomra tört sóval, és süsük meg langyos sütőben.

Nemzeti színház.

Szombaton január 27-dikén: „Romeo és Julia“, Gounod operája, először. — Január 28-dikán: „Liliomfi“, Szigligeti népszínműve. — Január 29-dikén: „A gyöngéd rokonok“, Benedek vigjátéka. — Január 30-dikán: „Romeo és Julia“, Gounod operája, másodszor. — Január 31-dikén: „Lecouvreur Adrienne“, Scribe és Legonoér szomorujátéka. — Február 1-jén: „Zampa“, Herold operája. — Február 2-kán: „Éljen az egyenlőség és testvériség“, báró Eötvös József vigjátéka.

Divattndósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: ágytakaróra, függönyökre való lapos himzés rajza.

A 2-dik szám: D betű.

A 3-dik szám: b betűt rajza.

A 4-dik szám: L betű.

Az 5-dik szám: ágy neműekre, nygymint párnahéjra, paplanle-

pedőkre való himzés rajza, mely azonban színes selyemmel dolgozva szivartárczákra, kosárákra sat. is használható.

A 6-dik szám: ruhákra, felöltőkre való zsinórzási minta.

A 7-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.

A 8-dik szám: alsó szoknyákra, gyermekruhákra való himzés mintája.

A 9-dik szám: füzér zsebkendők sarkaiba.

A 10-dik szám: kosár aljába vagy tálczára való rajz, bőrre vagy bársonyra himezendő színes selyemfonállal.

A 11-dik szám: csillag főkötők vagy nyakkendőkre.

A 12-dik szám: E betű.

A 13-dik szám: U betű.

A 14-dik szám: gallérok körüli himzés rajza, keskeny zsinórokkal dolgozandó.

A 15-dik szám: keskeny betét fehérneműekre.

A 16-dik szám: ugyan az.

A 17-dik szám: zsebkendőkre való himzés rajza.

A 18-dik szám: kis bokréta, nyakkötők végeibe.

A 19-dik szám: gyermekelőke finom piquéten keskeny zsinórokkal varrandó ki.

A 20-dik szám: fehérneműekre való betét rajza.

A 21-dik szám: zsebkendő körüli finom francia himzés rajza.

A 22-dik szám: finom fehérneműekre való himzés rajza.

A 23-dik szám: zsinórzási minta ruhákra, szoknyákra sat.

A 24-dik szám: H és E betűk.

A 25-dik szám: betét rajza.

A 26-dik szám: fehérneműek körüli himzés szél rajza.

A 27-dik szám: P és S betűk.

A 28-dik szám: füzér, zsebkendőkre, nyakkötőkre.

A 29-dik szám: fehérneműek széleire való himzés rajza. És végre

A 30-dik szám: gyermekruhákra való himzés rajza.

Sakkrejtvény.

Lemhényi Zsigmond Gyulánétól.

Lóugrás szerint megfejtendő.

má-	de-	Ra-	zes	hogy	nek	jon	ne
!	sen	nyo-	min-	gyog-	Ve-	bár-	tünk-
nik	ra	ha-	ősz-	Min-	gedd,	le-	em-
tó	ra	egy	tod	ne,	sze-	ze-	mi
ne-	nagy	Ki	den-	En-	sors-	ber-	el-
gá-	e-	a	s	tar-	te-	kat!	nem-
gon-	mes	ség	ság	lat:	lá-	nak	mél-
gyes-	su-	do-	vi-	is-	tó-	Hogy	go-

Megfejtési határidő: márcziúshó 1-eje.

A f. évi 1-ső számban közlött számrejtvény értelme:

Budapesti lánczhid.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkünk küldték be:

Fiedler Ottilia, Knorr Veres Henriette, Halmai Ilka és Berta, Lazur Lajos Anna, Kalla Mihályné, Gyura Janka, Takácsi Nagy Kálmán, Kohn Róza, Geszner Hermin, Hencz Honórka, Benedikovics Róza, Zsigury Honórka, Mezele Mária, Marossy Hermin és Etelka, Láng Emma, Szmodics Gizella, Molnár Róza, Moesz Gézánné, Jóna Ferenczné, Csicséri Zsigmond, Maléter Lengyel Klemma, Slezinger Hermin, Balogh Janka, Pap Kovácsik Gizella, Szép Emma, Farkas Lenka, Dzsimech Pencz Mária, Bese Mórocz Karolin, Kalós Erzsébet, Kovács Sebestyén Ilona, Viczmándy Sárocsy Gizella, Jaczkovich Velyáczky Anna, Illés Erzsébet, Forintosné Schwarcz Éva, Erdőssy Ferenczné, Zámory Ida, Kiss Antónia, Bencsik Kálmánné, Mayer Erzsébet, Keszthelyi Györgyné, Hlavács Kálmánné, Mannó Mária, Bozvári Viktória, Brocken Kovács Emma, Dömötör Keresztes Teréz, Kühnel Ignác, Balogh Alajosné, Orbán Paulin, Eperjessy Emilia, Sziklay Matild, Leustach Irma és Gizella, Széll Györgyné, Ballagi Ilona, Mari és Béla, Németh Berta, Mesterházy Jolán, Batthyányi Janka, Durzik Albertné, Illés Károlyné, Voks Nándorné, Pethe József, Szabados Jenő, Schmidt Zsuzsanna, Kuthy Róza, Saján Gergő Kornélia, Kosztik Berta, Jánossy Lajos, Szőnyi Ferenczné, Guba Jánosné, Mócsa Pepi, Knéte Jozsefa, Gotthardt Laura, Jakabfalvy Madarassy Anna, Földödi Sándorné, Jármy Ferenczné, Korbuly Fanny, Pap Cziike Karolin, Oslányi Mária, Gyulai Róza, Megela Neszta, Oswald Ida, Egervári Tuboly Emilia, Nagyné Bak Rozália, Ruttkay Sz. János, Szilárdy Lilla, Katona Amália, Ambrózy Juszta, Büchelbauer Róza, Sári Sarolta, Berzeviczy Árpádné, Sántha Erzsike, Pánczél Jánosné, Jánosi Róza, Preszler József, Beke Kornélia, Singer Lőrincz, Barányi Aranka, Pethő Antalné, Diviaczky Mária, Kossitzky Barkóczy Ilona, Illiczky Julia, Tormácssy Mari, Tóth Lajosné, Pap Cziike Karolin, Petrenko Berta, Pálkás Spánitz Emilia, Birró Domokosné Inze Katalin, Simon Samuné, Jakab Emilia, Felvinczi Mariska, Kovács Emma, Paukovics Katalin, Mitsky Sarolta, Dancs Antónia, Limbek Vilma, Vitályné, Kovács Julia, Anderko Mariska, Rátó Mihályné, Schönfeld Cecília, Vöröss Juliska, Pajlák Róza, Horváth Aloisia, Osváth Paulina, Zoltán Ferenczné, Stolics Ilon és Nina, Steiger Zsuzsa, Krasznay Etelka és Izabella, Gukáts Emma, Pelle Katóka Gizella, Németh Józsefné, Kiss Lőrinczné, Vagner Paula, Pollyák Gizella, Sváby Izabella, Berendi Eszter, Zeke Janka, Dubányi Róza.

A f. évi 53-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kovács Julia, Anderko Mariska.

Tartalom.

A női szépség. — Lemondtak a leányról, Balogh Zoltántól. — Mi történt nénemasszony neve napján, Prém Józseftől. — Az én hugomnak, Szabó Sándortól. — Női szívek, Silberstein beszélve, fordította: Kiss Elek. — A „Viktória” szegény leány-nevelő intézet, Viski K. Bálinttól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyok. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felölős szerkesztő, kiadó és lap tulajdonos: Emilia.

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

Fébruár havában 1872

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 90-90 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

6. SZ.
Febr. 11-kén.
1872.

Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap megfizetése félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

A z ö l t ö z e t m e g v á l a s z t á s a.

Az öltözetre nemesak akkor kell gondot fordítani, midőn társaságba megyünk, hanem otthon is, a nap, sőt az éj minden órájában. Azon gyakori mentgetőzés: hisz senki sem látja, itt nem alkalmazható. A ki egy izben megengedi maga körül a rendetlenséget, az mindig növekvő uralmat bízott neki maga körül.

Szerencsére a csín és tisztaság oly kedvverítő tulajdonság, hogy kevés nő tudja elhagyni, kit gyermekségétől fogva hozzá szoktattak.

Minthogy igen alkalmatlan s némely esetben nevetséges volna, mindjárt reggel úgy öltözködni akarni, a mint napközben vagyunk, szükséges reggeli öltözetet tartani. Ez állhat kényelmes, tág czipókból, egy könnyű kis otthonkából, mely nyakig gombolódik s a ruhaszoknyából. Ezt könnyű felöltetni s így folytonosan távol tartani magát a rendetlenséget, a melyre némely tájon jellemző magyar kifejezés van: puruttyaság.

Sokan szoktak nyáron át fehér reggeli pongyolát viselni, ez azonban hamar piszkolódik a házas foglalkozás közben, s ha olcsóbb, ez olcsóság a gyakori mosás miatt kiegyenlítődik. Legajánlatosabb szövet reggeli ruhákra nyáron át a karton, télen át a könnyű merinó.

A ki részt szokott venni a ház körüli teendőkben, jól teszi, ha könnyű reggeli főköttöt visel, hogy haját a portól és füsttől megkímélje.

Mihelyt a reggeli házi kötelességek végezve vannak, öltözködjünk fel, ha nem akarunk is kimenni, úgy, hogy egy

barátságos látogatást tehetnénk, a nélkül, hogy öltözetünkön sokat változtatnunk kellene. Különösen kerüljünk minden olyat, ami feltűnő: élénk színeket a ruhákon és diszítésen és szokatlan alakot. Könnyű karton- vagy szőr-ruha, az évszakhoz képest, egyszerű övszallaggal átkötve, fehér gallérok és ujjak legjobban illenek egy középosztálybeli nőhez; a hajnak nem kell igen nagy aprólékos gonddal, de igen is csinosan fésülve lennie. Az öltözeteket egy-egy kis fehér vagy színes kötényt egészítheti ki, melyet azonban levetünk, mielőtt egy kissé szokatlanabb látogató érkezik. Közönséges, ismert látogatók előtt fenn is tarthatjuk, miután magunkat miatta kimentettük.

Magas rangú hölgyek tegyenek, a mint módjuk engedi, de azon művelt körök hölgyei, melyeket a „középosztály“ fogalom alatt értünk, selyem- vagy mousselin-ruhák közönséges viselése által fényűzést és hiuságot, vagy nagy tételességet árulnának el.

Reggeli sétákra az épen érintett öltözet tökéletesen elég; ezeket különben is pongyolában vagy félpongylában szokás végezni. Az esti sétákhoz azonban már kissé több kíváncsít; sokan úgy neki szoktak öltözködni, mint mikor nagyobb társaságba mennek, mert a legnagyobb társaságban az utcán van. Mi nem ajánljuk ezek példájának követését. Némivel választékosabb, de még mindig egyszerű öltözet legelőnyösebb, mert helyes izlésre mutat és bizonynyal olcsóbb is, tudva lévén, hogy az utcán hamarabb eshetik kár a ruhában, mint valamely szalonban.

A disz-öltözék, s különösen a báltermekbe szükséges öltözék megválasztása legtöbb izlést igényel a hölgyektől. Sok függ e tekintetben a körülményektől, de mindig komoly megfontolást érdemel, bármily csekélynek tessenek is, hogy se fényesebben, se tulságosan egyszerűen ne jelenjenek meg, mint a hogy állásuk kívánja.

A báli öltözékeket három fajra lehet felosztani: egyszerűekre, félig fényesekre és egészen fényesekre. Általában törekedni kell, inkább izlés és a ruhák viselése által tetszeni, mint azok gazdagsága által.

Ha ékszereket kell viselnünk, viseljünk keveset, de igazit. Nincs valami visszatetszőbb egy nőn, mint hamis ékszerek.

Az egyszerű öltözékhez nem szükséges egyéb, mint fekete szövet-czipők, tafota alsó- és mousselin vagy gazir felső-szoknya, egyszerűen diszítve selyem övszalag, hasonló színű szalagok vagy virágok a hajban, és fehér keztyűk.

Már a félig fényes öltözékhez színes selyemczipők kel-
lenek, azonkívül alsó szoknyának atlaczból, a felsőnek leg-
alább is creppből kell lennie, gazdag diszítéssel, fodrokkal és
szegélyzettel, a derékon himzéssel is. A haj kevés virággal
vagy gyöngyfűzérrel lehet cifrázva, s ez öltözék mellé már
ékszerek is illenek, vékony arany nyakék és karperecz.

Az egészen fényes öltözék szintén atlacz alsó-, de finom
gazir felső szoknyából áll, csipke szegélyzettel s a ruhára varrt
arany-, vagy gyöngy-diszítéssel, a hajon az öltözéknek meg-
felelő disz, (a párták ideje fájdalom, lejárt) vagy arany csip-
kés főkötő, a lábakon fehér atlacz-czipők. Itt az ékszerek
már tömörebbek s nagyobb számmal lehetnek, s drága kövek
is inkább előfordulhatnak.

Mondanunk sem kell, hogy e rövid vonásokban csak
a szerfölött változatos báli-öltözékeket érintők. Nevetséges
volna, minden egyest egyenkint leírni akarni, vagy kimerítő
utmutatásokat adni, hogy ki milyent vegyen föl. Ehez érzék
kell, s mint mondók: a körülmények határozzák meg minden
esetben. A divat is folytonosan változik s megállapodásra
jutni soha sem lehet benne.

Csak egy pár általános szabályt hozhatunk elő, melyek
mindenkor alkalmazhatók. Így például megítéléseknek tenné
ki magát azon nő, a ki — még ha oly vagyonos is — egy-
szerű szűkkörű társaságban, különválva a többtől, fénye-
legni akarna; vagy azon szerény vagyoni állapotú nő, ki egy
előkelő körben a ragyogó vendégekkel egészen egyenlő akarna
lenni. Soha se feledkezzünk meg körülményeinkről, s e tekin-
tetben a gazdagnak inkább illik engednie, mint a szegénynek
utánozni, mert a szegény utánzása veszedelmes.

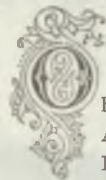
Fiatallányok, bármily előkelők legyenek is, egysze-
rűbben járjanak, mint meglelt asszonyok. Szerénység jel-
lemezze a fiatal lányokat s ennek először is az öltözékben
kell nyilvánulnia.

Reggeli vagy délutáni társaságokra nézve is a társaság
menyisége és minősége s a ház szokásai az irányadók, melybe
meg vagyunk híva. Némelyikbe egyszerűen is el lehet menni,
némelyikbe csak gondos öltözködés után mehetünk. Mindenki
legjobban tudja saját körülményeit s az illető igényeket. Nagy
önállóság szükséges hozzá gondolkodásban és izlésben, hogy
e kettőt egyeztetni tudja, de ezt nem lehet elmélet által meg-
tanulni. Tapasztalások segítenek reá csak, vagy egy jó anya
és nagynéne tanítgatásai, kik minden egyes körülményt meg-
fontolni elég okosak s a fiatal lány vagy nő javát akarni:
elég szeretetteljesek.

Az egyszerűséget, különösen fiatal leányoknak, nem
tudjuk eléggé ajánlani. Kivált huszadik évükig ovakodja-
nak minden fénytől, habár az önmegtagadásba kerülne is.
Huszonöt éves korukban egyenlő polczra helyezhetik magu-
kat a férjes nőkkel, de addig legyenek tartzkodók. Ez két-
féle tekintetben előnyös. Először is saját belső világuk tekin-
tetében, mert jók, szerények és alázatosak lesznek, a mi az
életben nagy előny; másodsor meg az irántuk való jóvéle-
ményt is előmozdítja általa.

(Vége következik.)

A testvérszellemek sorsa.

Medgyes Lajostól.

h, kik egymást megértének
A testvérszellemek :
Együtt mi ritkán tölthetik
A földi életet!
A sors hidegen beavatkozik,
És külön válnak életutak.

Gyakran oly lánczokhoz kötik
A csalfa viszonyok,
Melyekből többé nem lehet
Kibontakozniok ;
Némán sohajtnak a kereszt alatt
Mig szívök elhal, vagy kettészakad.

És bár, kit lélekből szeretsz,
Olykor megláthatod,
Csak börtönöd szűk ablakán
Szemléled a napot.
Csókját, szerelmét nem élvezheted,
Elzár tőle szomorú helyzedet.

Oh, felkölt nemes szellemek ;
Mi kinos állapot
Mely nektek egy nagy életen
Ostályrészült jutott !
Szeretni mélyen — véghetetlenül
S nem birni azt, kiért szívünk hevül !

Mi oldja fel a lánczokat ?
A kor mikor jön el ?
Hogy szabad, és boldog legyen
Az érező kebel !
Hogy minden szív föllelje rokonát
S megifjuljon a korhadt világ !

Mi történt nénemasszony neve napján ?

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

— Szabadságos ön, nemde Dénesi ur, — kérdém rövid
szünet mulva.

— Most az vagyok s valószínűleg el is hagyom a had-
sereget.

— Tehát valószínűleg ; — mondám magamban, — csak
előre így.

— Régen ismeri ön Matildot ?

A huszártiszt kissé hátra kapta fejét s aztán nyugodtan szólt:

— Gyermekkorától fogva.

— És — járatos ön Könyvesékhez.

— Egy idő óta nem, — szólt Dénesi. Hangja s balkezenek egy heves mozdulata azt látszott mondani: — „Ne tovább!”

De azért tovább mentem.

— Uram, nem lenne szíves megmondani nekem, kinek a birtokához tartozik a — fenyőliget?

— A Könyvesékéhez.

— Ott volt ma ön?

— Ott. És mért kérde ezt?

Már ekkor fölkelte. Arcza piros volt az izgatottságtól. Tekintetemet nyitott kék szemeibe furtam s kihívólag kértem tőle:

— Dénesi ur, szereti ön Matildot?

A huszártiszt összehuzta szemöldökeit s egy lépést tett hátrafelé.

— Várnai ur, szereti ön Matildot?

— Imádom! — kiáltám ünnepélyesen.

— En csak szeretem, — szólt Dénesi nyugodt, de csengő hangon.

Néhány perczig szótlánul néztünk egymásra. Falusi barátom megijedt s békíteni igyekezett bennünket. Elutasítottuk.

— Kiván még több magyarázatot? — kérde Dénesi udvariasan.

— Minden esetre!

— Ugy legyen holnap reggeli hat órákor vendégem. A Dénesi házat mindenki megmutatja önnek. Elvárjam?

— Számíthat rám, uram.

— Isten önnel! — Jancsi, jó éjt!

A huszártiszt távozott s én régi jó czimborámmal egyedül maradtam. Eredeti fiu volt ez a Jancsi, mint bizalmas emberei nevezték. Ha látták volna önök, kedves olvasóim, mily furesa tagmozdulatokkal kísérte beszélgetésemet a huszártiszttal: halálra nevettek volna magukat. Ő soha sem vitt még párbajt s azért minden erélyesebb párbeszédtől rettegett; s mégis alig van barátom, kit annyiszor kihívtak volna, mint Falusi barátomat. Az igaz, hogy csak tréfából hitták ki, mert a jámbor még a légynek sem ártott s ha valaki azzal fenyegette volna, hogy kihívja, ha saját, szeretett jegyeséről le nem mond: azt is megtette volna.

Egyébiránt közép termetű, kövér egyéniség volt. Arcza gömbölyű, telt, de halavány, majdnem sárga színű. Tekintete jóakaratu vidámságot fejezett ki, csak beesett szürke szemei árultak el némi fájdalmat. Ha komolyan nézett: nevetségesnek tetszett arcza; ha mosolygott: ostobának hitte az ember. Erős saszorra még a legtűrhetőbb volt, mert széles szája, szintelen szemöldöke s vörösbe játszó, durva szakála és bajsza, valamint hátrafésült, kenőcestől fénylő, barna és vörös közt ingadozó haja, mely inkább feltűntette, mintsem eltakarta a közepén besüppedt homlok alacsonyságát: épen nem fejezték ki szépséget vagy csak érdeket is.

Ruházata nem volt a legújabb divat szerinti, de izléses. Mozdulataiban bizonyos nehézkesség feküdt, mely annál inkább feltűnt, mert szüntelen ide-oda kapkodott. Ha kezét ki nyújtá: egész testével előre hajolt, ha hátranézett, egészen megfordult.

S képzolják, kedves olvasóim, ez az ember, ki — melles-

leg legyen mondva — Könyvesék házi orvosa és barátja volt, ez az ember szerelmes volt — —

Mit gondolnak önök, kibe?

A bűvös, a gyönyörű Szidóniába!

Igen! Ez a nevetséges, jámbor, jó barátom beleszeretett a legszebb nőbe egész Igmádon.

Ah! mily szónoki emelkedettséggel, mily gyönyörű, virágos hasonlatokkal, mennyi tüzzel, mennyi lelkesedéssel beszélt el nekem, mint szereti őt!

— De tudod, mi a legnagyobb szerűbb e tündéren? — kiáltá, hirtelen megszakasztva beszéde hullámzó árját.

— Nos?

— A lehelete barátom! A lehelete képes engem láb alól elfujni, olyan bűvös, olyan bódító.

Aztán ismét elszomorodott s hirtelen megragadta kezemet.

— Ah barátom s én mégis szerencsétlen vagyok!

— Hogy-hogy? Hát nem szeret Szidónia?

— Fájdalom: nem. Már kétszer kosarat adott.

E perczben nagy rokonszenvet éreztem barátom iránt, s megfogtam jobbját.

— Ne busulj, pajtás. Én is kaptam már kosarat. Az igaz, hogy csak egyszer, de engem megcsaltak, ámitottak, míg nekod valószínűleg nyíltan kimondták, vagy éreztették veled, hogy rossz csillagzat alatt születél. Ne busulj, barátom! Igyunk egy kis jó bort, van még több lány is a világon a két legszebb igmádin kívül!

Jancsi egy nagyot sohajtott.

Ez a sohaj inkább drasztikus, mint tragikus hatást tett rám.

— Igazad van, barátom, van még több lány is a világon, Szidónián kívül. Oh igen, van sok, nagyon sok s megengedem, hogy szebb is van, de olyan bájos, olyan gyönyörű, olyan minden tekintetben tündéri, mint ő: nincs több!

— Édes Jancsim, — mondtam vigasztalódva, — hidd el nekem, a tündérekből rendesen a legroszabb feleségek válnak; te valami kevésbé tündéri, de mivel s szép lánnyal boldog tudnál lenni, míg Szidóniával, e bűvös, nagyvárosi hölgygyel teljes életedben boldogtalan lennél. Mondj le, hisz én is lemondtam, pedig Matildot szerettem, mint ember soha sem szeretett, s Matild egy fokkal sem áll hátrább Szidóniánál.

— Lemondani! — kiáltott föl Jancsi tragikus pathosszal, — nem, soha! Én örökké szeretni fogom Szidóniát.

S mint a ki határozott véleményt nyilvánított egy ügyben, melyről többé nem akar szólni: meghuzta a csöngetyűt.

Néhány percz mulva bevánszorgott a szolga és terített.

A vacsora jó és gazdag volt. Bor nagy mennyiségben került az asztalra; s a két szájalomra méltó barát oly jókedvvel, oly édesen mulatott, hogy a lelkük zokogott belé.

VI.

Másnap reggel meglátogattam a huszártisztet.

A falu végén lakott egy elkülönzött nagy kastélyban.

Már teljesen kész volt öltözkékével s úgy látszott, várt rám. A legszívélyesebben fogadott s egy nagy terembe, — a vivó terembe — vezetett.

— Bocsásson meg, uram, — szólt udvariasan, — hogy sebesült karom miatt nem részesíthetem azon előnyben, mi-

szerint ön határozza meg a fegyvereket. Balkezemmel csak löni tudok, vivni nem.

— Nekem teljesen mindegy, uram!

— Azon kívül, — folytatá kissé meghatottan, — akar-nék önnek egyetmást elmondani. Ezért kértem szives látoga-tását. Azt hiszem, nem kell sietnünk a párbajjal. Délutánig egyikünket sem viszi el az ördög.

— Nem is szeretném; — válaszoltam csipősen, — kérem azt az „egyetmást.” Csak aztán érdekes s az ügyszó szoló le-gyen, mert nincs kinosabb, mint halála előtt meggyónni va-lakinek. Engem legalább megölne az unalom, akár gyónó, akár gyóntató lennék.

— Foglaljon helyet uram, s ha tetszik, gyujtsa rá. Méltóztassék. Ezt a fajtát ajánlhatom.

Az asztalon levő tálczából kiválasztottam egy szivart s rágyujtottam.

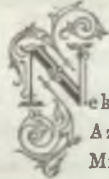
— Mindenek előtt tudtára kell adnom, — szólt Dénesi, hozzám lépve — hogy elbeszélésem tisztán fölvilágosítás. Ha itt-ott melegebb találnék lenni, vagy szavaim által egyes dolgokat rokonszenvesen jellemeznék, — szóval, ha nem vol-nék képes leküzdeni magamban azt az érzést, melyet bennem maga a tárgy és annak elbeszélése gerjeszt: ne vegye tekin-tetbe meghatottságomat. Igerje meg ezt nekem, mielőtt hozzá kezdek.

— Azt hiszem, Dénesi ur, nem azért jöttem, hogy önnek előadási képességében gyönyörködjem. Én a száraz tényeket veszem tekintetbe.

— Akkor egyetértünk.

(Folytatása köv.)

Nekem is voltak....

Szántay Aladártól.

Nekem is voltak egykor vágyaim,
Az üdvösségről én is álmodám;
Mint baldokló, ki a reggelt látja,
A lenyugovó napnak alkonyán. —
Az én szivem is lángolt, epedett,
Ifju reménnyel, álmakkal teli;
Mint a ki mindent, mosolyát, könnyét,
Örök szerelem! neked szenteli.

Én is hallám, mint zendült fel dala,
Érzem: mint bűvölő meg lelkemet;
Boldog a sziv édes álmok karján,
Oh mikor tisztán, először szeret.
Földi embernek mért legkedvesebb,
Az első virág az új tavaszon;
Melyre verőfény hinti rá csókját,
Játszva ringatja enyhe fuvalom?

Esti alkonyon, hosszan merengve,
Én is hallám egykor lépte nyomát;
Midőn kedves dalt epedve zengett,
S felém szaladt a virágokon át.
Halvány arczával, reám borulva,
Vigasztalóan zendült fel dala;
És én térdelve hallgattam némán,
E percz nem földi, a mennyé vala.

Nekem elmondta titkos bánatát,
Itt pihent soká a szivem felett,
Szép szemében én láttam könnyeit,
Szegény lány, milyen sokat szenvedett!

S míg a perczek elszálltak sebesen,
Megérté egymást két rokon kebel;
Egymás mellé hűn letérdepelve,
Imánk susogva szállt az ég fel.

Mig letörlém a szenvedő könnyét,
Mosoly lebbent el égő ajakán,
Tán a boldogság hinté e sugárt,
Vagy képmutató mosoly volt talán?
Oh engemet a fény kábává tett,
Mint lepke, mely a lángba berepül,
A fény megöli, szárnya leégve,
Elhull, és elvész észrevétlenül.

Földi boldogság, ha perczig eltart,
A többi hosszú, kinos küzdelem;
A sziv hervad, de vigasz nem jő,
Oh bár reméljük, várjuk szüntelen.
Legjobban vész a szivnek sebe,
Az első törnek szurása után,
Mit gyöngéd női kéz ejtett rajtunk,
Készakarva vagy szeszélyből csupán.

Szenvedek régen, nagyon szenvedek,
De én még most is égőn szeretem,
Bár szélylyeltépte lelkemnek üdvét,
Szenteld meg őtet, égi kegyelem!
Őrizd te angyal! s te örök Isten,
Bocsásd meg neki, hogy ha vétkezett;
Én fájdalमत szivembe zárom,
S büszkén vérzem el a kereszt felett.

Női szívek.

Silberstein beszélye.

Fordította: Kiss Elek.

(Vége)

VI.

Egy óra múlva a fentebbi jelenet után Alfréd Lináék háza felé ment. A kapuban megállott, néhány pillanatig gondolkozott, aztán visszafordult.

Másnap reggel beszólt a világtalan anyához. Alig érté meg ettől, hogy Lina Ernesztinnél van, minden további felvilágosítás s felelet nélkül elrohant.

Ernesztinéhez ment.

Lina nem volt ott, s már több napja, hogy minden munkáról lemondott.

A társalgás soká, igen soká tartott.

Másnap a látogatás ismétlődött. Alfréd bizonyosan részvétre talált; talán vigasztalásra is?!

Az öreg György megcsóválta ősz fejét, midőn látá, hogy a látogatások több óráig tartanak.

A megdermedtek a hó által gyakran életre térnek; égésebek a forróság által gyakran meggyógyulnak.

A nők által okozott betegségekből is ki lehet gyógyulni a nők által?

Szerencsétlen szívekre nézve mennyire van a részvétől a szerelem?

VII.

Három hónappal az elbeszélte események után nézzünk azon egyének után, kiket életüknek egy rövid, de jelentékeny szakaszán át kísérünk.

A külvárosi kicsiny padlás-szoba, melyben a világtalan anya és leánya lakott, puszta és üres. Az őszi napsugár nem ragyogja be már az egyszerű butort, hanem szomorkodva siklik le a földre, s nem nyul ki bele már kéz, mely meggyőződjk az idő előhaladásáról és minőségéről.

Egy másik külvárosi szoba ajtaján, mely zárva áll, letépett papir-névjegy fityeg alá két sarkánál fogva, melyből egy felül csak egy „-en“, másik felül egy nagy „A“ látható még. A névvel együtt természetesen a tulajdonos is távozott innen.

A hivatalos lap egy új igazságügyi tanácsos kinevezését hozza a nem rég elhalt Dolling helyébe. Ugyanazon lap hirdetési rovatában egy ügyvéd Dolling Ernesztine általános örökösnevében föl hívja mindazokat, kiknek talán az elhunyt hagyatékán követeléseik volnának, hogy igényeiket a legrövidebb idő alatt érvényesítsék.

Hová lettek mindezen egyének?

Jer velem olvasó, Bremába. A kikötő partján két elegans alakot fogsz látni, egy férfit és egy nőt. Ernesztine és Alfréd ök. A fellengő kikötőt, az alázatosságra intő hajókat szemlélők, melyekhez kivándorlók özönlének. Két ismerősünk megszólításai az udvarias „ön“-nel történnek. A velük levő öreg György inkább protektori, mint szolgálai arcot ölt. Ők e szerint még nem férj és nő, hanem mint jegyesek utban vannak, hogy azzá legyenek.

Nyár utóján vagyunk. Szél támad a tenger felől, az azur égbolt elborul; mint egy varázsszóra egyszerre felhők jelennek meg minden oldalról. Elsőben gyenge permetezés, majd hirtelen heves zápor ömlik alá, s a ki vizmentesen nincs öltözve, mind fedél alá menekül.

Egy közeli czég „A hajóhoz“ jelenti, hogy: „szállás és élelem kapható matrózok és kivándorlók számára.“

Rögtöni záporosóban drága a jó tanács, s alig pillantá meg Alfréd a czégtáblát, a hölgygyel együtt feléje futott.

Leirjuk-e részletesen egy ily csapszék belsejét? Minek? Bor és sör, piszok és tarka népzagyvalék.

Alig lépett be két ismerősünk, egy szikár, éltes férfi toladó szolgálatkészséggel csinált nekik helyet. Egy irományok és könyvekből álló csomagot félretolva, összegyűrt kék zsebkendőjével letörle a padot, s hosszú csontos ujjával az elkészített helyre mutatott.

Az érkezetteknek nem volt okuk visszautasítani ez udvariasságot, s elfoglalák a kimutatott helyeket.

Alig helyezkedtek le, a szikár férfi egymáshoz dörzsölé csontos kezeit, mintha — vad emberek módjára — összedörzsölt száraz fákkal akarna tüzet csinálni; egy didergő kiáltást hallatott, s sajátságos szakgatott mondatokban kezdett beszélni.

— Hüsz oda künn, — igen hüsz. Bor nagyon jó — — nedves évszak — rajnai bor — nem rossz — spanyol kork még jobb — — port, port nagyon egészséges — — itt ez jó czég.

Alfréd udvariasan viszonzá a sajátságos beszédmodoru s mozdulatu ember kezdeményezését, s néhány — nem egészen udvariatlan — szót intézett hozzá.

Az idegen mindig bizalmasabb lett, s különösen a borról oly nyomatékkal s oly czélzatosan beszélt, hogy Alfrédnek azon gondolatra kellett jönnie, hogy e különös ember egy palack borocskát aligha fogna megvetni.

Bort rendelt.

A hozott borból poharát teletölteni, azt kiinni, s a pa-

laczkból, melyet le sem tett kezéből, újra tölteni, — mind-ez a hosszú ur ügyességének csak egy pillanatba került.

— Sok dolog — sok dolog — jó esztendő az idén! — folytatá a beszédes férfi, a bor által még beszédesebbé téve. — Csupa kivándorlási szerződések, utlevelek, kétszersült számlák. — Pompás hajók a „Cerberus“, „Jeanne“ és a „Phoenix.“ Kapitányok mint a csethalak s vízipatkányok. — Talán egy kis utazást tetszik tenni oda át — — a szabadság házája — — igen jó helyek — kabinok, — — tetszik megnézni programot? — S e szavakkal elő is vett két példányt, s mielőtt még ellenmondás jöhetett volna, mindkét vendégnek kezébe nyomott egyet.

— Ön hajó-alkusz? — kérdé Alfréd szükségből, hogy már ő is mondjon valamit.

— Hajó-alkusz, kivándorlási ügynök, szolgálatjára. Pinezér, nem látja, ezen urnak palackja üres? Jobban szolgálni! Csak az előbbiből, ugy-e uram?

Alfréd először végignézett a férfin, azután társnőjére nézett mosolyogva, hogy kifejezze csodálkozását a különös ember e toladása felett, azután jóindulatulag mondá:

— Igen, ugyanabból!

A poharakat megtölteni s kiüríteni, megint az ügynök magánteendője.

— Egészségére! — kiáltá, s a pohár megint üres lön.

Alfréd kedvét lelte ez ügyes toladásban, s köszönetül újra tele tölté az ügynök poharát.

— Sok nagy ember már átszállítottott — bankárok — államférfiak.

— Indul mostanában hajó? — kérdé Alfréd.

— Cerberus — holnap este — a dagálylyal. Nem önnek való! Proletarok — gyermekek — öregek — kutya — macskák — anyák — birkák.

— Hová megy a hajó? — kérdé Ernesztine.

— Mexico — szerződéses szállitmány — leányok ingyen — költségek megfizetése a házasság után.

— Hogyan? Ön leányokat visz Mexicoba kiházás — —

— Igen, nyolczvanhat hölgy számszerint — — két leányra egy anya, vagy efféle ingyen.

— Bámulok! — mondá Alfréd, s Ernesztine is kíváncsibb s figyelmesebb kezdett lenni.

— Különös történetek — folytatá a hajhász a maga különös modorával. — Nem mind szárnypróbálgató galambok. — Néhányan már tapasztaltak! Anyák? Hm — az ördögbe — egy nagyanya is — Jó lesz Mexicoba!

Alfréd néma csodálkozásba merült; mielőtt szavakat talált volna, a hajhász folytatá:

— Némelyek csak tegnap találtak anyát a parton, kit soha életükben sem láttak. Két leány egy anyára — egy anya két fiatal, felnőtt hölgyre! Megszökött gyámleányok — megkorbácsolt feleségek — érzélgő varróleányok, utczán kószálva — — Furcsa történetek — hallottjelentés az ujságban — sürü könyhullatás a hitelezőknél — — szabó-özvegy — Mexicoba mint kisasszony — — hahaha!

Fölhajtá poharát s újra megtölté azt.

— Szabó-özvegyek — vakok — együtt.

— Hogyan, vakok is? — kérdé Alfréd.

— Egy példány anya, két példány hölgyre. Így is jó; anya nem fog kiházassittatni — — szükségből az ördög legyeket eszik.

Alfrédban a vak anya említése oly hurt pendített meg, mely a legcsekélyebb szellő érintésére is mindig megszólalt.

— Két leányával? — mondá az ügynök; — csak egyik lánya, ha ez is igaz, — nem törődöm vele, — csak hogy van — nézze ön a szerződéseket — mesterművek! — furfangos ügynök ez a főügynök Fuchs — szép történetet beszélt el — kalandja volt a leánynyal.

S miután egy hatalmasat huzott volna a pohárból, folytató:

— Gondolja csak, ő szerelmes, — nem a főügynök, hanem a leány, — gazdag örökösnő lép közbe — a leány saját szeretőjét megkeríti a gazdag örökösnőnek, maga pedig odább áll.

Ernesztine e töredékekben egy összefüggő történetet keresett, s a szót erősen megnézte. Alfréd láthatólag meg volt hatva.

— Haha, — légyott este a leánynyal, — utazási ügyben — semmi más — a leánynak titkon odarendelt kedvese féltekenynyé lesz — vihar — csend — s el Mexicóba.

Alfréd akaratlanul az eléje tartott papírra tekintett. Megdöbbenve huzta el kezét szeméin; forró lélegzete majdnem elakadt, hevesen kap a lélekvásárló kiaszott kezéhez s fölkiált:

— Beszélje el ön, beszélje el, az istenért!

A szerződés betűiben az utolsó vonásig azon kéz írására ismert, melyet amaz ismeretlen rejtélyes levelében látott, ki magát úgy irta alá mint egy barátja.

Ernesztine észrevéve ez izgatottságot, a legnagyobb részvéttel figyelt.

A hajhász elcsodálkozva e sürgetés fölött, elhallgatott; azután higgadtan s érthetőbb modorban közlé azon történetet, melyet kollegája, a nevezett főügynöktől hallott.

— Egy leányka, — így hangzott a közlemény, — jött a főügynökségre, s a legközelebbi Mexicóba utazás ideje s föltételei felül tudakozódott. Miután sokat és sokáig értekeztek a tárgyban, a leányka azt mondá, hogy neki egy világtalan anyja van, a kinek ő egyetlen gyermeke. Szegénysége kényszeríti őt hazáját minden áron elhagyni. Ő kész ama föltételek mellett elutazni, csak még egy leányra kell szert tennie, hogy anyja utiköltségeit megtakaríthassa. Egy másik leányt találni nem volt nehéz, s ezt a főügynök vállalta magára. Egy-két találkozás után a főügynök megismerkedett a lánynyal, úgy, hogy ez fölkeré őt, hogy legyen szives neki egy levelet írni, melyet majd tollba fog mondani. A főügynök megírta a levelet egy ismeretlen urhoz „egy barátja“ aláírással. S a levélírást hálául a fiatal leány beleegyezett a régóta kért légyottba. A dandy vérmes roményekkel ment a kijelölt helyre. De az utazási ügyeken kívül a leány semmibe sem bocsátkozott, s csakhamar távozott tőle. Az ügynök, ki nagyon érdeklődött a leány iránt, a szegény anyának könnyeiből, s az új — szerződött leány közleményeiből, s mindabból, a mit a városban kipuhatolhatott, összeilleszté a történetet, mely őt nagyon érdeklé, s szivarfüst és pohárcsengés közt elbeszélte társainak.

— A nevét, a nevét! — kiáltá Alfréd sápadtan, mialatt forró, nehéz cseppek hullottak szeméből; s Ernestine némán, lecsüggesztett fejjel s könnyes szemekkel ült oldala mellett; mert ő magától Alfrédtól hallá a levélnek s előbbi kedvese hűtlenségének történetét.

Az ügynök gyorsan fölnyitá sorjegyzékének egy lapját,

s recsegő hangon olvasá: „Anyá: Aldor Mártha; leányai: Lina és Róza.

VIII.

Miért ecsetelnők ama forró könnyhullatást, mely Alfréd és Ernestine szemeiből ömlött, midőn a keskeny, sötét lépcsőn fölsiettek a nyomoru utasok szobájába, a legnemesebb női szívhez, a legszentebb áldozathoz!

A Lina lábaihoz rohanó s ott térdelő Alfréd ájulással fogadtatott, s a megsoványult, halvány, de nyomorusága által angyali széppé varázsolt Lina, Ernestine karjaiban tért magához.

A világtalan anya szó és tekintet hiányában ég felé emelé szikár, reszkető kezeit, míg kialudt szemeiből nehéz könnyzáró ömlött.

Amint minden fölösleges tanu el lett távolítva, a magasztos, méltóságteljes s most még jobban felmagasztosult Ernestine levevé nyakáról drága ékszerét, s ujjairól a gyémántgyűrűket, s mint csekély, vissza nem utasítható emléket, az asztalra helyezé azokat. — Kevés szóban nyilatkoztatá ki azon szilárd s megmásíthatlan elhatározását, hogy élete csak akkor lesz méltó az élet nevezetre, ha Lina és Alfréd örökre egyesülni fognak.

Az eljegyzés Ernestine meg nem szünő, s változhatlan kérélmé s kívánsága folytán a korecsmáros és a hajhász — mint tanuk — jelenlétében még az nap este végbement.

Lina és Alfréd fájdalom és boldogság közt cseréltek gyűrűt.

Alkonyatkor, dagálylyal, dagadó vitorlákkal indult ki a Cerberus hosszú útjára. Az árboczhöz támaszkodva, arczczal a part felé fordulva állt egy halvány, egyszerűen feketébe öltözött nemes női alak, kiben Ernestinére ismerünk; lábainál a fedezet pallóján állt egy öreg ember, György s mellette lesütött szemekkel egy leányka, Róza, a bűnbánó Magdolna, ki előbb a világtalan anya leányaként volt bejegyezve.

A parton pedig egy szőke, gyöngéd nő-alak hajtá fejét egy fiatal ember kebelére, és könnyben uszó kék szeméit kendőjébe. A férfi magasztos, könnyes tekintettel intett bucsut az elvitorlázó után, mindaddig, míg a hajó látható volt; s a parton maradt fiatal pár mögött egy világtalan asszony állt, ki fénytelen szeméit az égre emelte, míg kezeit egymásba kulcsolva tartá.

Ez a története két női szívnek!

„A l p á r i .“

Endrődi Sándortól.

(Költői regény, hat könyvben. Írta B a l o g h Z o l t á n. Kiadja a Kisfaludy-társaság.)

Balogh Zoltán előre is számíthatott rá, hogy Alpáriját Byron és Puskin neveinek hangoztatásával fogják üdvözölni. Ez nem is képzelhető másként. Bő alkalom nyílik párhuzamok készítésére s az illető kritikus hasábszámra beszélhet Byron lángeszéről, Puskin megragadó egyszerűségéről, a fényes képekkel szemben pedig minden lelkiismereti furdalás nélkül elősorolhatja Alpári árnyoldalait, megdicsérheti őt a jó akaratért, oldalvágásokat osztogathat Gyulai Pál Romhányijának, ki minden évtizedben föltűnik egyszer az irodalom

szinén s miután tisztelőinek babérkoszoruit zsebre rakta, újra visszahuzódik a nyilvánosság dőre zaja elől. Ennyi az egész. Byron és Puskin dicsőítése nem egyéb, mint „Alpári“ bírálata.

Igaz! Byron megteremtette Don Juannel a verses regény elméletét s azóta nem támadt költő, ki verses regényeit ne a Byron által megjelölt irányban, vagy modorban dolgozta volna fel. Bizonyos iskolához tartozni körülbelül annyit jelent, mint a teremő mestert utánozni, a teremő mester tehetségei nélkül. E vád alól Puskin Anyéginje sem menekült meg, bár a kritika szíves volt számos mentő körülményt feltalálni s nyilván hangoztatja, hogy Anyégin izról-izre az orosz társadalom alakja s nem valami chinai pénzügyminiszter.

Hogy költő, ki végre is távol áll attól, miszerint lángésznek nevezessék, a legtöbb esetben nagyobb költők hatásai után indul: ez amily természetes, ép oly érthető. A teremő erők teljes és szabad önállósága nem oly olcsó kincs, melyet pár jó rim árán meg lehet vásárolni, és e körülményhez — hiába! — alkalmazkodnia kell a kritikának.

Im, egy költő, ki erejéhez s tanulmányaihoz mérve a legjobbat teremtette, mit teremtenie lehetett! Hogy nem oly epochalis tehetség, kit megbámulni a paradicsomi gyönyörűségekhez tartozik: ez bizonyára nem az ő hibája, hanem a természeté, melyre haragudni és neheztelni még a kritikuskótól is csakugyan nevetséges lenne.

Alpárral féligmeddig úgy teszünk, mint egyáltalában a honi termékekkel tenni szoktunk. Belföldi! és ez elég arra, hogy értéke is kétessé váljék.

Balogh Zoltán büszke lehet arra, hogy e téren uttörőnek neveztek. Alpári a magyar irodalomban mint verses regény az első. Megelőzte Gyulait s így azzal nem vádolhaták, hogy Gyulait utánozza, ki különben Anyégin hangulatait a szó szoros értelmében belegyurta Romhányi lelkébe.

De beszéljen a munka maga.

Megismertetjük olvasóinkkal a regény szellemét, meséjét és szépségeit. Ami az árnyoldalakat illeti, hagyjuk ezt pedansabb emberek számára, kik a kákán is csomót keresnek; a „Családi kör“ olvasó közönsége sokkal szelidebb lélekkel bír, mintsem jó néven venné tőlünk az apró gáncsolásokat, melyek végre is nem valami különös erények, s gyöngébb idegzetre káros befolyást is gyakorolhatnak.

Alpári Béla atyja egy előítéletes, de talpig becsületes és jószívű ember! nem kimél semmi fáradságot, hogy fiát is annak láthassa. A fiut otthon kezdik nevelni Alpáron, de számos csinjei következtében az apa elhatározza őt Pestre vinni. Az első énekben megtudjuk, hogy az öreg Alpárinak van egy szomszédja, S o m m á s y, ki hasonló elveket vall, de még egyszer oly kevély, mint maga Alpári. Van két gyermeke, Ilma, kit az öreg Alpári fiának szánt s Andor, egy csintalan, vásott fiu. A gyermekek együtt járnak iskolába, együtt üzik a gyermek-örömök tarka pillangóit, míg Béla pajkosságai egyszerre fordulatot adnak a költeménynek s a történet színhelyévé Pest választatik.

Balogh Zoltán kedélyesen írja le a pesti életet:

„Oh Pest! te Bécsnek mintaképe
— Csak a külszínre értem én —
Bukkansz ezernyi német névre
A tarka boltok tetején.
Monj magyar nyelven szívart venni
A göndör fürtű lányka szől:
„Deutsch sagen si mir was schaffen sie?“
Hogy férjhez ne menj soha jól!

Szólj magyarul itt bérkocsishoz,
Miként vadembert, megcsudál.
Bolyong veled és vissza is hoz
Anélkül, hogy célhoz jutál.
Oh sör hazája. édes Pesten!
Nincs már te benned semmi vér —
Ott üldögélünk minden esten
Kedél nélkül a — stiblinél stb.“

Bélát a pesti légkör lassankint átalakítja; a csintalan, könnyelmű gyermekből gondolkodó férfiú lesz, ki szívesen mereng el a hon sorsán, a multak dicső képein, sőt:

„Uj sorsot készít a hazának,
Átél sok küzdelmes csatát,
Kik egykoron nagyok valának
Azok szerepét veszi át...
Fölbred aztán a valóra —
És büszkesége végtelen!
S haraggal szól: Miért ül trónra
Ki kormányozni képtelen!?”

De e nemes felfolbanások korántsem gátolják őt, hogy az atyjától magába szítt előítéletekkel szakítson. Az ősi vér mindig csak az marad. Béla arisztokratikus érzelmekkel van felruházva. A magyar hazának híres vezéreit nem képzelheti másként, mint „kék“ vérrel. Elvégzi a jogot, minden nevezetesebb gyűlésen ott található, de azért a nagy világ élveiről s a felsőbb körök vigalmairól sem feledkezik meg. Jelen van a bálokon, csolnakázik, részt vesz a tornaszatokban, lovagol, simul a nőkhöz, jár színházakba, sőt a színpalak között is megfordul több ízben, nem veti meg a Komlóféle estélyeket sem, kártyázik, — szóval a fővárosi élet minden nevezetesebb eleményével ismerős lesz. Egy császárfürdői bál alkalmával pillantja meg először Halász Bertát, kibe rögtön szerelmes is lesz.

Balogh Zoltán több helyen igen ügyesen szövi a költemény menetébe saját érzelmeit, egyéniségét. A báli jelenetnél, midőn Alpári szíve lánggra lobban, ő is visszaemlékezik eltűnt szerelme óráira s jól eső hangon szól ezekről:

„A mult időkre visszanézni
Legkedvesebb ily korbá már:
A szív az üdvöt újra érzi,
De-ülmi kezd a láthatár:
Mint csalogány, ha őszi rózsák
Nyílnak, tavaszt hisz, énekel:
Emlékek multunk' visszahozzák,
És dalra buzdul a kebel!“

Béla még a táncz közben megszereti Bertát, ki „bájos, zengzetes szavakban adott lelkének új irányt.“ A gyorsan támadt szerelem vallomása természetesen hamar megtörténik. Béla fölkeresi Bertát szülei házában s megvallja neki szerelmét. A vallomást irigylendő csókok követik s Béla rögtön hazarohan, megírja az öreg Alpárinak, hogy szerelmes Bertába e lány nélkül nem élhet, s beleegyezését kéri.

„Most szólni az apán a sor!“

Ennyi körülbelül a verses regény expositiója, s itt, a harmadik énekkel kezdődik a tulajdonképeni bonyodalom, a szenvedélyek izgalma, a költemény lendülete.

(Vége következik.)

Egy hét története.

Február 7-dikén.

Gyászba borult arcok. — A mit az idő ki nem olthat. — Mivel élnek a nemzetek. — A czedrus és az ember. — A halhatatlanság. — Eötvös az ember — az államférfi — a költő — a szónok — a miniszter. — Lónyai gróf emlékbeszéde. — Szász Károly alkalmi költeménye. — Éljen az egyenlőség! — A korcsolya-bál. — Csalódások. — Gyújtogató szándékok. — A csárdás. — Ismét a hölgyek. — A diszités.

Csörgő-sapkás Carneval urfinak mult pénteken kiesett kezéből a kormánypálcza, ijedtében és bámultában, a sok bánatos arcz láttára fővárosunkban. A hazaszeretet bánata vetette reá sötét árnyékát. Egy éve annak, hogy a hű hazaszeretet gyászt öltött egyik legkedvesebb fiáért, és még mindig nem találhat vigaszt fájdalmában. Vele gyászolnak a hazai költészet és szónoklat, a tudomány és művészet, az ember- és szabadságszeretet, és minél szélesebb árkot és az idő, annál messzibbre tűnik a remény, hogy a mit veszítettünk, azt valaha visszapótolva látnók; mert a nagy lelkek megannyi napvilágok, a mig fenn vannak, addig — a nagy világosságtól — nem gondolunk reájuk, és csak midőn egyszerre sötét lesz körülöttünk, tekintünk fel az égre, és — itt is sötétség, ott is sötétség; mi reánk is úgy özönlött a világosság tengere, és ez most mind kialudt.

Mult pénteken telt egy éve, hogy Eötvös Józsefet elvesztettük, egy év! milyen nagy idő, mennyi mindent nyertünk és veszítettünk égi és földi javakban ez idő óta, és ha mindent összerakunk, nyereséget úgy, mint veszteséget, nem temethetjük be vele azt az egy sirt, a mely Eötvös József életét tőlünk elvevé. És ha mind összetesszük a napokat, heteket és hónapokat, a melyekkel a nemzet szegényebb vagy gazdagabbá lett azóta, mind nem éri föl azt az egyetlen egy évet, melyet Eötvös József életéből elvesztünk. Mert nem igaz az, a mit az elősdi hétköznapiság a maga igazolására állit, hogy a nemzetek önmagukból élnek: nagy szellemeik után élnek, az ő világosságuk gyújtja meg számukra a napot, az ő vérükből táplálkoznak és az ő érdemük ad értelmet és értéket nevüknek. Az Eötvös-féle nagy férfiak a nemzetek évszázados örömeit és fájdalmait foglalják magukba. A mult sziklás mélyében ágazódnak el életüknek óriási gyökérszállai, ami tápláló erő és éltető nedv e sziklák mélyébe alászivárgott, azt ők mind felszivják, ujra felhózzák a napvilágra, mint a hatalmas czedrus, fel az élet tetejéig, messze hajló ágaik évszázadokra nyulnak előre, és enyhe árnyuk alatt biztos ótalmat és édes otthont talál a jelen.

A nagy ember kidőlt, megdöntötte a halál, és csak most veszed észre, hogy ami egy egész nemzetnek egy egész emberöltőn át biztos menedéket és édes otthont adott, az nem olyan, mint a fa lombja, a mely a törzs kidőlével szintén enyészetnek indul; mert az örökké ott lebeg a nemzet feje fölött; csak most látod, hogy a nagy ember halhatatlansága az, a mely nem tud megválni a nemzettől; ide van ez növe olyan száakkal, a melyeket a halál sem bir kettévágni, mert a szellem nem enyészik el soha, és ez az, ami az egyes embert egész nemzetek és egész századok fölé emeli; ott függ

az fejünk felett, vészes felhő gyanánt, hogyha vészekkel terhes, áldó napvilág gyanánt, hogyha áldás volt szelleme.

Áldás volt élete, most már csak ez egy vélemény van Eötvös Józsefről; a mihez csak hozzáért, az meg volt áldva; mint ember úgy tudott szeretni, mint senki jobban e hazában; a gyűlölet ismeretlen érzés volt szívében; mint hazafi, többet tett, mint meghalni: cseppenként kiontotta életét a hazáért, és kiontotta úgy, hogy egyetlen cseppje sem omlott ki hiába; szíve vérével irta meg nagy műveit, minden ígéje egy vércsepp, a mely a lelkeket megváltja; egy obolus, mely a Léthe folyóján általsegíti a nemzetet. Mint államférfi, senki nálánál több rablánczot nem segített leütni e nemzet testéről; mint költő, senki nálánál nem emelte magasabbra a hazai babérkoszoru dicsőségét; lehetett volna dúsgazdag és eltaszitva magától a gazdagságot, a babérkoszoru után nyult; lehetett volna hatalmas parancsosztó, és eltaszitotta magától a hatalom aranyalmáját a pásztorfurulyáért; hozzáfogott tapasztalainak rendezéséhez, és addig-addig rendezgette azokat, mig egyszerre csak a hazai regényirodalom egyik örökszépességü gyöngye: a „Karthausi“ lett belőle; és a jobbagyi viszonyok — a e komoly politikai tárgy az ujkori Verbőczyk szerint — ő vele a „Falu jegyzője“-t iratta meg, és mialatt a nagy világ forradalmi eszméivel foglalkozott, a „19-dik század uralkodó eszméi“ sugároztak ki lelkéből, az a mű, melyet az egész művelt világ irigyel tőlünk, holott azt, hogy ez a mű nemcsak egy nagy tudós és nagy bölcsész, hanem egyszersmind egy nagy költő műve, csak mi tudjuk, mert csak mi érezzük az abban letett nagy igazságok balzsamos erejét és a nagy hazafi szeretet jövőbe látó ihletességét. Mint szónok, az a visszafojtott rezgő tétovázás a hangban, mikor kezdte, a láng ereje volt, melyet erővel vissza kellett fojtania, és a melynek mihelyt szabad folyást engedett, egy lelkesedés öntötte el nemes halovány arczát, és áradtak ki lelkéből a legmagasztosabb igazságok, megannyi bájos virág alakjában; órákig beszélt, és az órák perceknek tetszettek a hallgatóknak, annyira uj és ragyogó és lélekbeható volt minden szava. Mint miniszter — oh beh nem szívesen vállalt tárczát, beh mennyire tudta, mily sok a teendő hazánkban a közoktatás terén és milyen nagy munkába kerül csak keveset is lendíteni e téren; elvállalta mégis a miniszteri tárczát, áldozatból, a haza iránti szeretetből; bár ne szeretette volna annyira, akkor talán még most is élne, elvállalta a miniszteri tárczát és nagy részben ez volt kora halálának okozója; sokat vádolták, sokat keserítették az ő nemes, gyöngéd lelkét, és most, hogy nincs többé, tudjuk csak igazán, hogy mint miniszter is nagyon sokat veszítettünk benne.

Mult pénteken volt e nagy veszteségünk évforduló napja, a tudományos akadémiában, a Kisfaludy-társaságban és a nemzeti színházban ülte meg a nemzet e nagy gyásznapiját; az akadémiában gróf Lónyai Menyhért, az akadémia elnöke kérte ki magának a kitüntetést, hogy emlékbeszédet tarthasson báró Eötvös József fölött, és tartott is fölötte oly beszédet, mely ujra fényes bizonyosságot tett arról, hogy a mi minisz-

terelnökünk erős gondolkodásu, okos fő, hatalmas csoportosító és rendező tehetség. Utána Szász Károly, jeles költőnk ékesen csiszolt és eszmedus alkalmi költeményt olvasott föl, a nagyszámu közönség — mert szükségtelen mondanom, hogy a főváros disze-java jelen volt ez ünnepélyen — osztatlan tetszése mellett. A nemzeti színházban pedig Eötvös egyetlen vigjátékát, az „Éljen az egyenlőség“-et adták elő, és ez a darab is mutatja, mennyire meghaladta Eötvös korát! Még most is, huszonhat év múlva, hogy először adták e darabot, mennyi sok komikus igazság van e műben! Hány ember nem hordozza ajkain e szót: egyenlőség, míg a szíve — semmit se tud róla! A Kisfaludy-társaságban Gyulay Pál tartja az emlékeztetőt Eötvös felett, de — csak jövő vasárnap, nem szólhatok tehát róla.

Talán jobb is így, még künrekedne a farsang, a miért pedig nagy kár volna, kivált a korcsolya-bál végett, mert az csakugyan méltó reá, hogy emléke megörökíttessék. A jelen volt hölgyek közül egynéhányan aligha nem egy kis csalódáson mentek keresztül, midőn a terembe léptek. Nyilván abban a véleményben voltak, hogy a tánczterem talaja korcsolya-talaj lesz, tükörfényes jéglemez, körülveve vadregényes téli világgal, didérgős jégbarlangokkal, regényes hókupacokkal, zuzmaralugasokkal és több efféle korcsolyavilági szépségekkel, a melyeknek láttára kétszerte jól esik a zene, táncz, szemsugár és több efféle hevítősegek; és a helyett láttak egy termet — nem, mert először is egy olyan hölgykoszorút láttak itt együtt, a melyet sem a jeges északon, sem a tropikus délen, sem más egyéb világrészekben, hanem csupán csak Magyarországon fonhat magának a virágáros farsang. Többek közt volt ott egy barna, mások szerint fekete, legyen tehát fekete-barna szépség — nem mondom, hogy hívják, sőt még azt sem, hogy Budára való, mert tudom én, hogy mit tesz az: felzavarni egy város éjszakai nyugalma, — a ki a mint a terembe lépett, abban a perczen két valóságos gróft gonosz gyújtogatói gondolatokra vetemitett! Még pedig olyan két grófot, a kiknek épen nem az a hivatásuk, hogy még ők legyenek kakasok, tudniillik veres kakasok. Ha ezt gróf Széchenyi Ödön látta volna! De ő azt egy cseppet sem látta.

Képzhetni, milyen tánczok folytak ez este! A szün-óraig csak járta, szünóra alatt aztán volt mit oltogatni — pezsgővel és egyéb ilyen vigadói oltoványokkal; hanem szünóra után, mikor a nagy csárdásra került a rendek sorja! Két óránál tovább tartott már a csárdás és a tánczosok még mindig nem birtak megválni tánczosnőiktől! A rendezőseget egytől-egyig szelid kétségbeesés kezdte környékezni; hogy is ne, másnap reggel vissza kell adni a termet, és e szerint a füzértánczot — fényes nappal az utcán kell majd eljáratniok!

Rácz Pálnak is fogyni kezdett a gyantája, megadatott tehát a jel, hogy elég már a jóból, következze a waltzer, de könnyű azt kimondani! A fiatalság egy része tudni sem akart róla, és hogy kellő nyomatékot adjon akarátjának, próbálta tulkiáltani a zenészeket, és mert az nem igen akart sikerülni, a kalapokat hívták segítségül. Egy fiatal ember pláne tiz egész forintot adott, — nem, csak ígért Rácz Palinak, hogy csak azért is csárdás! mire Rácz Pali olyan waltzer zuditott a fejére, hogy csak úgy porzott; így tartott ez a gyönyörűség pokoli komédia, a míg csak a hangok és kalapok állták; és a hölgyek? beh csak bölcsen intézte azt el az Isten, hogy a hölgyek nem tudnak megnehezteni, és hogy olyan nagyon szorotnok tánczolni, különben bizony nem tudom, meddig emlékeznének meg a mai csárdásról és a mai csárdáról.

Pedig ha szorosan vesszük, ő nekik is van abban egy kis részük; ha ők nincsenek, csárdás sincsen, és ha kevésbé szépek, mindjárt kevesebb pezsgő — de hisz ugy is szent a békesség; szép is volna, ha egy ilyen kis „csillagrugás“-t is felhánynánk a fővárosi fiatalságnak; tegye a külföld, törődünk is vele! Avagy van-e annak olyan „egész- és fertály“-világa, a mely bál idején egy mellékteremben fülhasítólag muzsikáltatja magát? Ugy-e, hogy nincs? Azért tehát a míg nekünk ilyen „tejszín“-ünk van, nincs mit fennakadnunk azon, hogy a többi hétköznapi emberiség illedékérzete egykor-máskor „összemegy“!

Ami pedig ezen kívül gyönyörű volt e bálban, az a díszítés; csupa élő virágokból, disznővényekből, déli övi bokorzatokból állt az, természetesen szökő-kut sem hiányzott; a terem közepén pálmalombozatu növény-gúla, eleven zöld lombfűlkékkel. Ez volt a csalódás, melylyel a finom izlésű rendezőség a diszes vendégeket kellemesen meglepte. A bálanya a kellendűs, szivélyes gróf Andrássy Manó né volt.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (A pesti jótékony nőegylet) ezévi február hó 11-kétől márczius 9-kéig terjedő 4 hétre összesen 878 frt 60 krt utalványozott méltó háziszegények között leendő kiosztásra, és pedig hetenkinti rendes segélyezésben állóknak 364 frt 60 krt és egyszer-mindenkorra segélyezettetteknek 514 frtot; ez alkalommal a választmányi nők 58 uj vizsgálatról tettek jelentést. — Az egylethez ujabban következő aján-dékok folytak be, ugymint: a pesti közsébnánya- és téglagyári részvénytársulattól 100 mázsa közsén, és Nagy Károly pestvidéki kir. törvényszéki elnök urtól 6 db régi kétforintos tallér; ezen kegyes adakozásokért az egylet a nemeslelkű adakozóknak ezennel legforróbb háláját fejezi ki.

++ (Unschuld Ede) pesti puszkagyáros boltjában mult szombaton Sztójcsevics Sándor, miniszteri számtiszt több revolvert mutatott magának, az egyik meg is tetszett neki és csak arra kérte a segédet, hogy mutassa meg neki, mikép kell azt megtölteni, mivelhogy ő egészen járatlan e dologban. A segéd készségesen megtöltötte a revolvert golyóra, Sztójcsevics megköszönte neki e szivességet és még csak arra kérte, hogy azt a tölténytartót is, a mely a falon függött, mutassa meg neki, mert ez is megtetszett neki. A segéd megfordul, föláll a lépcsőre, hogy a tölténytartót levegye, és e perczen lövés rengeti meg a boltot, Sztójcsevics fejébe repítette a golyót, csak abból a célból jött a boltba, hogy a szörnyű tett végrehajtására szükséges eszközökre szert tehessen. Azonnal halva rogyott össze. Egy levelet találtak nála, melyben a szerencsétlen leírja „élet-regényét“; volt kis vagyona és jó felesége, de a pénzvágy nem engedte őt csendes békében élni, elvesztette vagyonát, hivalt vállalt, felesége kérte, nyugodjék meg sorsában, de a pénzvágy ördöge nem hagyott neki békét, odahagyta hivatalát, feleségét, elment Hamburgba, a játékbarlangba, hogy nyerjen és — vesztett, a mint egy kis pénzhez jutott, újra meg újra elment Hamburgba, játszani, és négyszer egymás után mindenéből kifosztva tért vissza hazájába, utójára a miniszteriumnál nyert alkalmazást, de már akkor terhére volt az élet és mult szombaton el is vototte azt magától. Utósó szava felesége neve volt.

✦✦ (E hó 4-dikén) hazánk több vidékén, valamint külföldön is égi tűnemény volt látható, melyet általános köznyelven északi fénynek neveznek, némelyektől azonban sarkfénynek tartatik, mivel nem északról terjedt, hanem központja délfelé volt, 25—30 foknyira a zenithtől és sugarai az Orion táján voltak legfényesebbek. A tűnemény, mely körülbelül 50 foknyi tért foglalt el, három perczig égő pirban volt látható, aztán mindinkább halványodott s mintegy nyolcz percz múlva egészen elmosódott. Érmihályfalván, mint írják, a fény nagyobb szerű volt, mint az 1870-ki északi fény, a mennyiben az égboltozat nagyobb részét tölté el, világosabb vörös volt és szépségét emelték a kékzöld szegélyben feltűnő halvány foltok, s a nyugati szélén előállt sűrű fekete felhő.

✦✦ (Liszt Ferencz) „Missa choralis“-át vasárnap a belvárosi templomban, habár csonkán, a „Glória“ kihagyásával, mégis glóriával, mert nagy hatással, adta elő a „Liszt-egylet“ női kara. A templom szorongásig megtelt hallgatókkal, kik e remek műre bizonynyal örömmel fognak visszaemlékezni. Még nagyobb lett volna a hatás, ha a férfikar, mint látszik, a kellő próbák nélkül nem fog e nehéz mű leénekléséhez. Talán a farsang utáni zeneidény alatt egész csonkítatlan szépségében fogjuk élvezhetni a nagy mester ezen művét, valamely „egyesült erejű“ hangversenyben, ámbár eddig még csak a Thern-testvérek, Deutsch Willi és Stettner kisasszony zongorahangversenyéről szól a falragaszi fáma.

✦✦ (Szép, és nemes tett.) Markus S. sz.-fejérvári lakatos mester R. J. ottani kanonoktól egy házat vett 6000 frton. Markus 1000 frtot azonnal lefizetett, a még hálralevő 5000 frtről pedig kötelezvényt állított ki a kanonok urnak; a kanonok ur átveszi a kötelezvényt, aztán leül és ír egy nyugtát 6000 frtről, és az 5000 frtről szóló kötelezvényvel együtt átadja azt a lakatosnak. Ez figyelmezteti őt a tévedésre, és — Nem tévedés ez, jó ember, — mondja a kanonok — hanem segítség; tudom, hogy ön becsületes ember, nagy családdal van megáldva, nekem pedig semmi szükségem az ön 5000 forintjára. — Nem minden embernek van elajándékozni való 5000 forintja, nem is az ajándék teszi széppé e nemes tettet, hanem az, hogy az ajándékozó a katolikus clerus egyik előkelő tagja, a lakatos pedig zsidó! Ha a nép pásztora mindenütt ilyen példával mennének elől a krisztusi testvérszeretben!

✦✦ (Dózsay Fanni asszony), kiről annak idején megemlítettük, hogy lakóvárosában, Szegeden nagy sikerrel gyógyítja a nehéz-betegeket, e héten Pestre jött és a kormányhoz folyamodott az iránt, hogy engedtessek meg neki az itteni egyetemi kórodában bemutatni a nehézkórosok körüli gyógyításmódját, valamint az iránt, hogy gyógyszerei az egyetem orvosi kara által szakértőleg megvizsgáltassanak. A kormány bizonynyal mindkét kérését figyelembe fogja venni. A csuda-orvosnő jelenleg a „Magyar király“ szállodában lakik és a szegény betegeket ingyen gyógyítja.

✦✦ (A sáros-pataki főiskola), melynek már annyi jeles férfit köszönhet a haza, ismét egy nagy lépést tett a közművelődés felé. A szépiészeti érzés kifestése és a műtörténelem iránti hajlam élesztése tekintetéből egy szépiészeti múzeum felállítását határozta el. Csakhogy e nemes elhatározás kivitelére az iskola anyagi ereje elégtelen lévén, egy gyönyörűen irt fölhívásban önkénytes adakozásért fordul a közönséghez e célra. A legkisebb adomány is hálával fogadtatik és a begyülemző összegek nyilvánosan, lap útján fognak nyugtáztatni. Nem is kételkedünk benne, hogy e fölhívás országszerte érdem szerinti pártolásban fog részesülni, mert ami a himpor

a virágnak, a zománcz a fémnek, ugyanaz a szépiészeti érzék az erkölcsnek: a legszilárdabb erkölcsöt is megfogja és elporlasztja az élet rozsdája, ha a szépiészeti érzékkel befoglalva nincsen.

✦✦ (Debreczenből írják), hogy ott egy Vedres István nevű ember, nejét hetek óta egy ronda ólban tartotta, és embertelenül verte és kinozta. A vizsgálat folyamában a szerencsétlen nő szépen, értelmesen felelt a hozzá intézett kérdésekre, és szavaiból kivehető, hogy véghetetlenül szerette férjét, de ez őt viszont nem szeretvén, annyira szívére vette ennek rossz életét, hogy megőrült, és a derék férj azért állatként bánt vele! A vizsgálat még nincs befejezve ez ügyben.

✦✦ (Bál-krónika) „Több bál, mint éjjel“ azért a legjobb akarattal sem adhatunk részletes tudósítást minden egyes farsangi vigalomról, hanem csak krónikai pontossággal följegyezzük a jövő nemzedékek okulására, hogy mult csütörtökön volt a kereskedelmi ifjak bálja a zenekedvelők-egyletének termében; — mult pénteken volt egy nagyon fényes zártkörű estély a lövöldében, — mult szombaton volt a korcsolya-bál, — mult vasárnap volt vasárnap — mult hétfőn volt a tornászok bálja, — mult kedden volt a távirászok bálja, a hol a kedves gróf Vay Béláné volt a bálanya, — mult szerdán volt a „népnevelők pesti egyleté“-nek bálja, melyen a bájos báró Liptayné volt a bálanya, — mult csütörtökön volt a zeneművészek „segélyegylet“-nek bálja, ugyancsak csütörtökön zártkörű táncvigalom volt a lövöldében, a józsefvárosi kisdodovoda javára, valamint a budapesti Fröbel-egylet bálja a pesti zenede teremében, melyen a bájos és gyöngédlelkű P. Szathmáry Károlyné viselte a bálanya tisztjét, — egyáltalában semmi okunk tehát elveszettnek tartani a mult hetet. — Ujabban pedig be vannak jelentve a pesti nemzeti dalkör táncvigalma a lövöldében e hó 11-dikére, és legvégül e hó 13-kára nagy álarczos-bál az „első pesti gyermek-menhely“ javára a Hungáriában.

✦✦ (Irodalom.) Aigner könyvkereskedésében megjelent „Előítélet és felvilágosultság“ című regény. Szerzője, Beniczky-Bajza Lenke e művében egy nemes szívű erőlyes férfit rajzol, ki fölvilágosultság által legyőzi az akadályokat, melyeket az előítélet gördít útjába. A mint elolvastuk, bővebben fogjuk ismertetni e művet. — „Pest sz. kir. város 1870-ben“ czime azon műnek, melyet Körösi József a pestvárosi statisztikai hivatal igazgatója irt. A mű nagy 8-ad réttü, melyhez 10 graphikus rajz és számos táblás kimutatás van mellékelve. Ára 3 frt 50 kr. A graphikus rajzok czime: 1. Pest lakói, szülőhelyük szerint, 2. Pestváros lakóinak kora, korévek szerint. 3. A vallások elterjedése a városrészekben. 4. Hitfelekezetek szerinti műveltség. 5. Az egyes városrészek műveltségi viszonyai. 6. A nőnem foglalkozásának hányada. 7. A jelentékenyebb keresetágakbani egyének származása. 8. Az egyes kereseti ágakban elfoglaltak műveltsége. 9. Az egyes kereseti ágakban elfoglalt férfiak nősülési aránya. 10. Lakviszonyok. — Reánk nézve különösen örvendetes e mű megjeleneése azon okból, mert a 6-dik fejezetben a számok czáfolhatlan erejével mutatja ki benne a jeles szerző, hogy milyen fontosnak, káros és erkölcstelen az egész társadalomra nézve, hogy a munkára — és pedig egyformán szellemi és anyagi munkára — a nők a férfiakkal, egyformán nem képesítetnek. Tehát azon olv igazságát mutatja ki e jeles szakférfi, a mi évek óta élcz tárgyát képezi hazánkban azok részéről, a kiknek mindegy: erkölcs, nem erkölcs, csak élcz legyen. — Dunyov István ezredes lefordítá Boccardo „A

földrajz története" című művét, melyet az Atheneum fog kiadni. Dunyov a tiszteletdíjat a honvédménház javára ajánlotta fel. — H e c k e n a s t Gusztáv szorgalmas kiadónk könyvészeti hivatalában következő érdekes könyvek jelentek meg: „Utazás a holdba“ Verne művei után, több fametszettel, csinos kötetben. Ára 1 frt 20 kr. — „A szívek világa.“ Beszélyek, írta Tótvölgyi Titusz. Két kötet. Ára 2 frt 40 kr. — „Jósika Miklós regényei,“ az új olcsó kiadás, 44. 45. 46. 48. 49. 50. és 51-dik kötete (tartalmuk: „Egy néger szabadsághős“ és „Két királynő.“) Egy-egy kötet ára 50 kr. — Jókai munkái, a népszerű kiadás 66. 67. 68. 69. 70. és 71-dik füzet (tartalmuk: „Milyenek a nők“ és „Csataképek a keleti háborúból.“) Egy-egy kettős füzet ára 80 kr. — „Mindennapi és alkalmi imádságok templomi és családi használatra“ írta Czelder Márton, második bővített kiadás. — „A keresztény ember könyve.“ Elmélkedések és imák a műveltebb osztály számára. Írta dr. Heiszler József dombrádi ref. lelkész. Diszes nyolczadrét. Ára 1 frt.

++ (Rózsás napló.) Mohácson Náray Imre, jeles képzettségű ifjú e hó 5-dikén a művelt és bájos Somhegyi Laura kisasszonyt vezette oltárhoz. — Ifj. Perczel Lajos, a pesti ítélő-tábla elnöki titkára e hó 4-dikén jegyzé el Ráth Ilon kisasszonyt, a köztisztviselői álló Ráth Károly, ítélő-táblai alelnök széplelkű és bájos leányát. — Reményi Ede esküvője Fáy Gizella kisasszonynyal mult szombaton ment végbe a pest-belvárosi templomban. Haynald érsek adta reájuk az egyház áldását. — Boldogult Gyulai Gaál Miklós honvéd-tábornok egyetlen fia, Gaál Gyula pestmegyei esküdt eljegyzette Jabukai Nemeshegyi Józsefnek a fővárosi körökben ismert közkedvességű leányát: Juliskát. Az arának szép miveltségű anyja, ugyanazon honvédtábornok legidősb leánya.

++ (Vegyes hírek.) Ó-Liszkán már idei bort ittak, a meny nyiben a kedvezőtlen időjárás folytán mult ősszel tőkén maradt szőlőt a napokban szüretelték le, a mi mintegy 100 hordó bort adott — volna, ha igaz. — A miniszterelnök mult szerdán adta első bálját, melyre mintegy 1200 vendég volt meghíva, kik közül kettő: Bónis Samu és Vadnai Lajos urak, magyar diszruhában voltak. A vendégek nem győzik magasztalni a házi asszony és házi ur szeretetreméltóságát, a tánczosnők szépségét, valamint a konyha és pincze kitűnőségét. — Székely Imre jeles zongora-művészünktől egy új ábránd jelent meg az „Erdő, erdő, sűrű erdő“ dal felett, sógornője: Székely Lajosné, szül. Kölcsey Julia asszonynak ajánlva. — Popper Lipót, bankár 1000 frtot adakozott az Eötvös-szobor javára. — A pest-budai női páregylet alakuló közgyűlése e hó 25-kén tartja meg. Az egylet nemes célja ismertetése végett a választmány előlegesen nyilvános felhívásokat fog közzétenni. — Az első pesti gyermekmenhely javára rendezett kisorsolás 1872-dik évi január hó 20-kán megtartott, kisorsolási iverk kaphatók Jármay Gusztáv gyógyszer-tárában Pesten, belváros, papnövelde-utca 1-ső szám. A nyeremények 1872-dik február hó első napjától kezdve naponként — ünnep- és vasárnapokat kivéve — délutáni 10-től 12 óráig, és délután 3-tól 5-ig átvehetők Adler Hedvig urhölgnél, a menhely választmányi tagjánál, Rombach-utca 7-dik szám alatt, hová a levelek is címzendők. — A Debreczenben nagy zajt ütött mese, hogy ott egy nő szobát bérelvén, azt fekete függönyökkel vonatta be s eltávozott, egy nagy ládát hagyva hátra, mint utólag írják, teljesen alaptalan. — Falukról azt írják, hogy

Szépán Gábor ottani közbirtokos a község iskolájának igazítását magára vállalta, úgy, hogy a község már most teljesen megfelelő iskolahelyiséggel rendelkezhetik. Az egész község hazafias köszönetét nyilvánítja a nemeslelkű áldozatkészségért.

++ (Halálozások.) Özv. Szentgyörgyi-Horváth Antalné, szül. báró Orczy Paulina asszony végelgyengülés következtében február 1-sején Szentgyörgyön meghalt. — Sréter Gusztáv, ismert pesti ügyvéd mult kedden hirtelen meghalt. — Szlatinából Szlavoniában írják, január 13-dikán Radulovits Angelina asszony, a szegények nemeskeblű jótöveje, életének 44-dik évében meghalt. — Gyónon e hó 1-sején a mint ember, és gazda egyiránt jeles Halász Jenő hunyt el, hasznos életének 58-dik évében.

Gazdasszonyoknak.

A penész könnyű elhárítása.

Ha füstölt husainkon, p. sódarainkon, penész mutatkozik, úgy azt a legegyszerűbb módon meg lehet akadályozni, ha egy tányérba téve néhány maroknyi sót, annyi vizet öntünk hozzá, hogy a sóból egy kis pépet keverhessünk. Ezzel aztán kenjük be husainkat, hagyjuk szellős, száraz helyen és e sóból aztán jegeczes kéreg fog képződni, mely a húst megóvj a penésztől és ennek egészségtelen, rontó behatásától. Ezen sóoldalekkel a sódarak végeit, hajlásait be lehet kenni, még mielőtt rajtuk egy kis penész mutatkoznék, mert ez végkép megóvj a attól.

Jó szer hajhullás ellen.

Két maroknyi szárított rozmarinlevelet, egy mogyoró nagyságu darab közönséges sodát és egy negyed lat kámfort egy tiszta edénybe tevén, két itcze forró vagy esővízzel le kell forrázni, gondosan letakarni és tizenkét óráig pihenni hagyni. Ekkor finom kendőn át kell szűrni, és egy kis ivó pohárnyi rhumot közé önteni. Ezen erősítő szert minden második nap kell használni, egy kis szivacsot belemártogatván, az egész fejbőrt be kell vele dörzsölni, egy törülközővel ismét szárazra törölgetni, a haját azonnal jól kifésülni, és lehetőleg nem használni semmiféle kenőcsöt, miután e szer ugyanis elég fényessé és lágygyá teszi a haját. Este lefekvés előtt jobb e fejmosást megtenni, mint nappal, a hol könnyebben ki vagyunk téve méghűtéseknek.

Nemzeti színház.

Február 2 dikán: „Éljen az egyenlőség“, b. Eötvös József vigjátéka. — Február 3-dikán: „Hamlet“, Gounod operája. — Február 4-dikén: „A strike“, Szigligeti és Balázs színműve. — Február 5-dikén: „Gauthier Margit“, Dumas szomorujátéka. — Február 6-dikán: „Alvajáró“, Bellini operája. — Február 7-dikén: „Éljen az egyenlőség“, b. Eötvös József vigjátéka. — Február 8-dikán: „Hamlet“, Gounod operája. — Február 9-dikén: „Laury kisasszony“ Mosing drámája.

Divattndósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első alak: estélyi öltözközt tüntet elő. A ruha sötétebb és világosabb színű lila tafotából készült, alól egy széles fodorral, e felett pedig ivalakban fölvarrt keskeny fodrokkal. A derék magas, sima, kis casaque-kal felette. Egy kis fehér créponkendő élénkíti az öltözközt. A diadémforma fejdísz lila tafotából készült, virággal és egy nagy fehér tollal di-

szítve. A ruha ára tafotából készítve 80 frt, könnyű szövetből 45 frt. A fejdísz 10 frt tollal, csak virágokkal 5 frt. A kis crépon kendőcske 3 frt.

A második alak bál ruhát mutat be. A fehér tarlatán alja is széles, rakott ránczu fodorral van diszítve, a felső szoknya pedig kis fodrokkal olyformán, hogy oldalt nyitva áll, hátul pedig hosszú uszályt képez. A tünike fehér és piros csíkos selyemgázirból való, köröskörül egy széles rüche-chel. Kétoldalt a szoknya piros atlaczból készült széles csokorral van diszítve. A hajba egy kis rózsza és piros és fehér szallag van tűzve. A ruha ára 40 frt.

Beck J. kerepesi-ut 1-ső szám, a fehér hattyuhoz címzett vendéglőben és barátok-terén 2-dik szám, ajánlja nagyraktárát, mindennemű kész fehérneműkben, vásznak, asztali készletek és függönyökben legjutányosabb áron. Menyasszonyi hozományok készen, asztali készlet és ágyruhával együtt izletesen kiállítva: 250 frttól 1000 frtig kaphatók.

Báli férfi ingek, darabja: 2 ft., — 2 ft 50 kr., — rézsut szegélyezett mellet: 3 frt., — bodros (chappau) elejű: 3 frt., — 3 ft 50 kr., — eszményített (fantasie) vagy himzett elővel: 3 frt 50 kr., — 4 frt., — 4 ft 50 kr., — 5—8 frtig, legújabb formájú gallérok, tuczatja: 2 frt 80 kr., — 3 frt.,

kézeltők: 4—5 frt., — 5 frt 50 kr., — fehér és színes nyakkötők, széles angol nyakkendők, darabja: 2 ft., — 2 ft 50 kr., — 3 frt., — meleg alsóingek és duxi lábravalók: 1 ft 50 kr., — 2 frt., — 2 ft 50 kr., — 3 frt., — 3 ft 50 kr., — 4 frt., — 4 ft 50 kr., — 5—6 frt., — hölgy-harisnyák, tuczatja: 3 frt., — 3 ft 50 kr., — 4 frt., — 4 ft 50 kr., — 5—6—10 frtig.

Végül még két szép bál öltözkéket kell fölemlítenem, mely R o z s a y A n t a l divatkereskedésében készült és a melyek egyike utolsó bálunkon feltűnt. Az egyiket Pest egyik szép urnője viselte és készült világos szürke failleből, elől kötőalakban rózsaszínű faille-ből való keskeny fodrokkal, két oldalt gazdag fehér brüsseli csipkefodrokkal, arasznyi távolságban egy-egy nagy fekete bársonycsokorral. Az egész ruha ezen felül még rózsaszínű tarlatán rüche-ekkel, szép alakzatban tarkítva, azon felül pedig a szoknyán végig gazdag rózsafüzérekkel volt diszítve. — A másik öltözkéket egy kedves vidéki hölgy viselte, N a g y A n n a urbölgy, és világos sárga faille-ből állott, mely gazdag himzett csipkedíszítéssel és lila-rüchekkel volt borítva, a bő hosszú tünike-n pedig lila-bársonyból készült nagy árvácska-füzérek futottak lefelé, egész virágkosarat képezve és mindenkit meglepve gazdagsága és szépsége által. A derék is ilyen virágokkal volt diszítve, valamint a fej is.

Számrejtvény.

Sthymmel Emmától.

2. 6. 3. 4. A nőnevek közt lehetséges,
3. 6. 2. 6. 5. Étek, orvosság és méreg,
1. 6. 3. 5. 6. Helység Gömörvá megyében,
6. 1. 6. 2. Négy van a francia nyelvben,
6. 1. 2. Borongé fényvel köszönt be,
1. 4. 5. 6. 3. Űdv! ha ezt eredményezte,
2. 6. 5. 6. Férfiak kedvenc-játéka,
5. 6. 3. 6. 1. 6. 2. Fájó nyomort szül hiánya,
2. 6. 1. 2. Minden az, mi tért foglal el,
5. 6. 3. 6. 2. Sokféle tárgyat környezett,
- S maga is soknemű lehet.
4. 5. 6. 3. Vele mindig kettőt jelzesz,
4. 3. 4. 1. Gyors szárnyra kelt Zeus szavára
- Irja a mythológia.
1. 2. 3. 4. 5. 6. Idegen szó, de gyakori,
- Nagyon divatba kezd jönni,
- A hozzá kötött remények,
- Pedig ritkán teljesülnek.

Megfejtési határidő: márczius 8-dika.

A f. évi 2-ik számban közlött számrejtvény értelme:
Csokonai Vitéz Mihály.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Beke Kornélia, Zsigy Honória, Báthory Zsigray Istvánné, Megele Mária, Hlavács Kálmánné, Benedikovics Róza, Brocken

Kováts Emma, Illés Erzsébet, Slesinger Hermína, Keszthelyi Györgyné, Kühnel Ignáczné, Balogh Alajosné, Knorr Veress Henriette, ifj. Márk Ferenczné, Kállai Emilia, Goda Mária, Szabados Jenő, Marosy Hermin és Etelka, Hermán Csák Matild, Kállai Emilia, Barányi Aranka, Kosztyik Berta, Vagner Paula, Ballagi Mari, Ilona és Béla, Dzsinih Pencz Mária, Jánossy Lajos, Szőnyi Ferenczné, Guba Jánosné, Széll Györgyné, Andrassy Anna, Pánczél Jánosné, Jánosi Róza, Kovács Mórné, Csatáry Julia, Besz Morócz Karolina, Vitályos Irma, Mása Pepi, Korbuly Fáni és Anna, Földi Sándorné, Gotthardt Laura, Jakabfalvy Madarassy Anna, Erdőssy Ferenczné, Zámory Ida, Kalla Mihályné, Takács Lajosné, Oszlányi Mária, Gyulay Róza, Megele Neszte, Egerváry Tuboly Emilia, Ruttkay Sz. János, Viczmándyné Sárossy Gizella, Szilárdfy Lilla, Katona Amália, Ambrózy Jusztina, Büchelbauer Róza, Sári Sarolta, Berzevichy Árpádné, Bohunek Amália, Preszler József, Schwartz Éva, Balogh Janka, Beke Kornélia, Szmodits Gizella, Singer Lőrincz, Pethő Antalné, Diviaczky Mária, Kositzky Barkóczy Ilona, Tormássy Mari, Schönfeld Cecília, Moesz Gázné, Pap Cziike Karolin, Petrenko Berta, Forintosné, Leustach Gizella és Irma, Pálkás Spanitz Emilia, Ilniczky Julia, Szép Emma, Eperjessy Emilia, Mesterházy Jolán és Irma, Simon Samuné, Jakab Emilia, Felvinczi Mariska, Kovács Emma, Pankovits Katalin, Limbek Vilma, Vitályné Kovács Julia, Rásó Mihályné, Vöröss Juliska, Pojlák Róza, Horváth Aloisia, Stolics Ilon és Nina, Braun Róza, Korbuly Fanni, Krasznay Etelka és Izabella, Pukáts Emma, Pelle Katóka és Gizella, Kiss Lőrinczné, Polyák Gizella, Sváby Izabella, Berendi Eszter, Zeke Janka, Dubányi Róza, Kohn Róza, Pap Teréz, Sthymmel Emma, Lazur Lajos Anna, Szentmariay Stancaczk Karolin, Marko Ferenczné, Goda Mariska, Halluskay Mária, Paraicz Ilka, Fesztory Katalin, Kiss Antónia, Pap Jánosné, Szieberth Vizkelety Irma, Rell Sámuel, Orbán Paulin, Szabó Hedvig Veresné Karolina, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Barthalos Vilma és Etelka, Pajor Mari, Hirschmann Anna, Fülöp Ferenczné, Stenczinger Lina, Bálint Julianna, Lohr Józsefné, Bazilides Mindszenti Matild, Elekes Kálmánné, Juhászovits Ilyasevics Ilona, Seján Gorzó Kornélia, Adler Róza, György Klára, Gabsovits Klementin, Vajtovics Hrabalt Emma, Jármy Ferenczné, Erdensohn Emilia, Sziklay Matild, özv. Etédi Jakab Györgyné, Németh Berta, Iby Ferenczné, Simkó Julia, Szalgháry Józsefné, Kalós Péterné, Novák Irén, Hegedüs Antónia, Németh Berta, Lőrincsik Ida és Malvin, Stenczinger Lina, Ratkovszky Mari és Vilma, Pethe József, Paraicz Ilka, Sándor Ilona.

Az első számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kohn Róza, Pap Teréz, Sthymmel Emma, Szentmariay Stancaczk Karolin, Halluskay Mária, Paraicz Ilka, Cseley Bay Mária, Fesztory Katalin, Pap Jánosné, Szieberth Vizkelety Irma, Rell Sámuel, Török Józsefné, Bohunek Amália, Voresné Karolina, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Pajor Mari, Hirschmann Anna, Fülöp Ferenczné, Stenczinger Lina, Bálint Julianna, Lohr Józsefné, Bazilides Mindszenty Matild, Hajós Amália, Szalgháry Józsefné, Novák Irén, Hegedüs Antónia, Ratkovszky Mari és Vilma, Paraicz Ilka, Sándor Ilona.

Tartalom.

Az öltözetek megválasztása. — A testvérszelleme sorsa Medgyes Lajostól. — Mi történt nénémasszony neve napján, Prém Józseftől. — Nekem is voltak... Szántay Aladártól. — Női szívek, Silberstein beszélye, fordította: Kiss Elek. — Alpári Endrődi Sándortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetés.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

A. CSALÁDI KÖR" DIVATKÉPEI

Február hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Pest, 1872

1872. 872.
7-ik szám.

Február 18-kán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte óra perc		nyugta óra perc	
Február 18	Vasárnap	G. 1. Böjtben	G. 1. Invocas	6 Triod kezd.	9 Juda		7	5	5	25
19	Hétfő	Mansvet püsp.	Zsuzsa	7 Párton püsp.	10		7	3	5	27
20	Kedd	Eleuther	Eukário	8 Tivadar	11		7	1	5	28
21	Szerda	Eleonora Kánt.	Eleonora	9 Nicephor	12 Judás	☾	7	0	5	30
22	Csütörtök	Pét. sz. Hamv.	Üszög. Péter	10 Sürophas	13		6	58	5	32
23	Péntek	Jézus töv. kor.	Villi	11 Nicephor	14 Kis Péter		6	56	5	34
24	Szombat	Szökőnap	Szökőnap	12 Melet	15 S. Tizza		6	53	5	35

Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Pápa, februárhó 13-kán 1872. — (*Eredeti levél.*) (Egy kis helyreigazítás, egy kis rendreutasítással föleresztve. — Vastag-étel.) Tisztelt szerkesztő! Olvasva nagyrabecsült lapja legutóbbi számának hasábjain ama Pápáról, névtelenül közlött tudósítást, erkölcsileg kényszerítve érzem magam arra, hogy az ott felhozott valótlán rágalmakra, s a tiszta igazság roszelelkű elferdítését s testületünknek úgy morális, mint műveltségi tekintetben a közvélemény előtt minél setétebb színben leendő feltüntetését czélzó hazug állításokra a következőkben felelhessek:

A mi a jogászok eldöngetéséről és az ennek kezdeményezői kicsapátásáról irt sorokat illeti, — tekintve magát a dolog lényegét — az elsőre nézve azt jegyzem meg, hogy ha a verekedők között valamelyik félnek oka van siralmasan emlékezni vissza ama katastrófhára, úgy azok nem a jogászok; a másodikra vonatkozólag pedig azt, hogy az merő hazugság, miután az említett tárgyan tartott inquisitio nem mutatott fel semmi alapot az illetők kicsapathatására, s e tekintetben állításom valóságának tiszta tudatában, hivatkozhatom a pápai tekint. tanári karra, a ki tudósító szerint a fentebbieket kicsapátásban marasztalta el.

Tudósító levelében azt akarja magával és a nagyközönséggel elhitetni, mintha az izraeliták állítólagos meg nem hivatalának alapoka ama fentebbi verekedésben rejlenék, pedig mint a többi, úgy ezen állítása sem áll: először, mert azon néhány jogász, kik ama verekedésben részt vettek, nem lévén választmányi tagok, a meghívásokra semmi befolyással nem bírtak; másodsor az izraeliták azon része, mely az ily meghívásra igényt tarthat, nagyon jól tudjuk, hogy nem sülyed annyira alá, hogy azon alacsony állásu osztály ügyét, mely az izraeliták részéről ezen verekedésnél résztvett, magáévá tenné, s így épen nem lett volna igazolt ezek kizárása, de nem is zártak ki; mi azokat, a kik eddig báljainkban résztvenni szoktak, s a kiket ilyenekül ismerünk, meghívtuk, s voltak is ott köz ülők az idén is, s ha mégis maradtak volna ki ilyenek, annak oka tévedés lehetett, a többiek pedig, kik ily meghívásra igényt tarthattak volna, előttünk nem lévén ismertek, és senki által nem lévén meghívandókul beterveztve, kimaradásuk önhibánkon kívüli.

Ennyit — tisztelt szerkesztő felhívása folytán is — magunk igazolása végett elmondani kötelességemnek tartottam, s ha szavaim néhol tán a kellőnél keményebbek lennének, azt megbocsáthatóvá teszi azon körülmény, hogy ily valótlán

rágalom s roszakaratu hazugsággal szemben, szelidebbeket nem használhattam.

Egy joghallgató.*)

Losonc, február 13-dikán 1872. (*Eredeti levél.*) — Álarczos tánczvigalmak. — Czáfolat. — Tisztelt szerkesztő! Ez idei farsangunk vigalmairól kívánom röviden tudósítani e lapok tisztelt olvasóit. Mielőtt azonban ezt szíves engedelmeből tennem, el nem hallgathatom észrevételemet becses lapjában megjelent s a mult januárhó 27-dikén tartott kereskedelmi ifjak báljáról szóló losonczy levél egy általános vádjára, mely szerint a bálbizottmány több helyről a már egyszer elküldött meghívókat visszakérte. Ez teljesen alaptalan, először is azért, mert a tánczvigalom nem lévén zártkörű, e nem szép eljárás által a bizottmány még csak czélt sem ért volna; de egyáltalán ily tapintatlanságot egy bálbizottmányról fel sem tehetünk, föltéve, hogy azok mindenestre művelt egyénekből állanak. **)

Most áttérek a februárhó 3-kán megtartott álarczos-vigalomra. A losonczyi fiatalság teljes sikert aratott e vigalom rendezése által, a mennyiben szorongásig látogatott volt nemcsak helybeli, de nagyszámu vidéki közönség által is. A terem csinosan volt földiszítve, a mi egyébiránt még a kereskedelmi ifjaknak, mondhatni kedélyes, — azonban rendezőinek zsebeit deficittel terhelő báljából vétetett át.

Álarczosok nagy számmal jelentek meg, többnyire elegans selyem és bársony öltönyökben, s eléggé kedélyesen mulattak, noha a kezdet nehézségei meglátszottak álarczosainkon, a mennyiben igen sokan hamar elárulták kilétüket (nem csuda, első álarczosvigalmunk volt ez emberemlékezet óta; hiszszük, hogy jövőre gyakorlottabbak leszünk.) Harlequinjeink folytonos pezsgő jó kedvben tarták a jelenvoltakat.

*) Az igazság iránti tekintetből kedves kötelességemnek ismertem a főntebbi helyreigazítás közzétételét, magától értetődven, hogy a „kedves“ kötelesség a helyreigazítás azon részére vonatkozik csupán, a melyből kitetszik, hogy a pápai joghallgatók ellen emelt türelmetlenségi vád alaptalan, a minek bizonyára velem együtt, minden művelt magyar szívből örül. És tekintve az ezen derék testület ellen nyilvánosan emelt alaptalan vád súlyos voltát, le kellett mondanom az ezen helyreigazításban előforduló kemény kifejezések irányában a vereskrétázási jog alkalmazásától.

Egy másik helyreigazító levelet is vettem ez ügyben, hanem a mellet, hogy névtelenül lett beküldve, annyira tele volt szemeten szedett gorombaságokkal, hogy talán a nyomdafesték is elhalványodott volna belé; így természetesen nem lehetett közzétennem.

Szork.

**) Örömet adunk helyt e czáfolatnak, és igen sajnálom, hogy t. levelező egy magában álló esetet ilyen színben tüntetett föl.

Szork.

Sokan már éjjel előtt demasquirozták magukat, a táncz tehát megkezdődött, és vidoran, jó kedvvel folyt egész virradtig.

Cotillon a tánczrendben nem volt ugyan jelezve, a rendezőség azonban igen helyesen rögtönözte. A részint vidéki, részint helybeli tánczoló szépek közül következők jutnak emlékezetünkbe, mint: Prónay Pálné, Okolicsányi Manóné, Kossuch Gyuláné, l. Baratta Alajosné, Hermann Kálmánné, Madách Jolán és Aranka nővérek; Alitisz Róza, Szakall Boriska, Hoffer Milcsi, Ebeczky Aranka, Mocsáry Helén, Vattay Béláné, Károlyi M.-né, Helmár Agostonné, Novák Berta, Mrász Ottilia, Thomka Gizella, PERRY Irma, Balázs Emma, Oblatik Netti, Löffler Mari, Medvey Irma, Balázs Villibaldné, Wohl Emma, Pongrácz Edéné sat.

E diszes bál bizonyára sokáig élénk emlékezetében marad tánczoló közönségünknek, mely a jótékony czélra is 229 forintot jövedelmezett.

A februárhó 10-dikén a vasuti tisztikar által megtartott bál igen fényes volt, a terem pazarul feldiszitve, de diszes s nagy közönség által annyira teltelve volt, hogy a tánczoló közönségnek csak kis tér jutott, kik körül sok előkelő, mint Prónay Pálné, gr. Czebrán Lászlóné, Baratta Alajosné, Jeszenszky Margit sat. s a vasuti vonal mentében sok vidéki népség volt jelen.

Másnap, február 11-dikén a nőegylet tartá csinos tánczvigalmát, melylyel a farsang el lett temetve; azonban e szomorú tudat daczára is, a jókedv s vidám táncz folyton tartott reggelig. Mindenki jól mulatott, csak azt fájlalta mindenki, hogy az ez idei nyilvános mulatságokat temeti egyszersmind. Végül el nem mulaszthatom a füzértáncz egyes nép virágait megemlíteni, mint: Zorkóczyné, Bukovszkyne, Frenyo Gizella, Balázs Emma, Mrász Ottilia, Radeczky Rózsa, Kalmár Juliska, Thomka Gizella, Keller Zsófi sat.

Farsangunk ez utolsó nyilvános tánczvigalma a jótékony célra 100 forintnál többet jövedelmezett. i. l.

Csákány, február 8-dikán 1872. (*Eredeti levél*) — **Tánczvigalom.** — Tisztelt szerkesztő! Mig a farsang velünk lesz, addig keresetebb tárgyat nem találunk sehol, mint a bál. Ez tölti el a lapokat, ez alapja a társalgásoknak, miért írnek tehát egyedül én mást...?

Környékünk kis városkája: Vid, volt a napokban színhelye egy bálnak, mely méltán megérdemli, hogy nyilvánosan szóljak róla. Az alakítandó olvasó-kör javára rendezett s daczára a sártengernek, a vidék nagyrésze képviselve volt.

A jó zenekar csak fokozta a kedvet, mit nem kellett szorító feszek miatt visszafojtani, mert a műveltség finom modorai őrizték határait. — Mulattunk jól, mit mondanom sem kellene, azonban e vigság közepett sem felejtettük azokat, kik tán, míg mi élvezünk, nyomorognak. — A szegények részére több tárgy sorsoltatott ki s ez uton nem megvetendő összeg gyűlt be.

S minthogy a jó kertész ismeri a virágot, mit füzérbe köt, nem mulasztom el én sem megnevezni a bál-koszoru díszzeit: Albanich Karolin, Rauch Emilia urnők, Bot Emma, Babochay Anna, Razgha Jozéfa urhölgyek, Mitzger Hermin urnő — voltak azok és sok mások, kik az amugy is diszes bál-füzért kedvos lényük, modoruk s társalgásukkal emelték. — Különös dicsőretet érdemel még Kuhn Mihály orvos ur, kinek jeles rendezése sokat tett hozzá, hogy a szép vigalom egész reggelig együtt tartá a válogatott társaságot. K. L.

Szarvas, február 11-dikén 1872. (*Eredeti levél*) — **Jótékony czélú tánczvigalom.** — Tisztelt szerkesztő! Meg fogja engedni, ha kedves lapját néha vidékünk-ről, s a helyi eseményekről tudósítandom*) — s tudósításomat azonnal meg is kezdem azon örömhír tudatásával, hogy városunkban nem pang a társas-élet. Czáfolhatlan bizonyítéka ez állításnak a február hó 10-kén kisdodovodánk javára meg lehetős anyagi eredménnyel tartott bál, — mely az eddig tartott bálók közt a legfényesebben sikerült, miután olyan gyönyörű szép hölgykoszoru ékesítette azt, a milyenre eddigi farsangi krónikáink nem emlékeznek.

Kedélyesen folyt a multság mindvégig, s a hölgykoszoru kedvesebbnél kedvesebb virágai lebegtek szemeink előtt; — köszönettel tartozunk a figyelmes és udvarias rendezőknek, mert minden a legjobb s legszebb rendben folyt le, — de részünkről még nagyobb köszönetet érdemel a kedves és szép hölgykoszoru, mely kecses jelenlével mintegy édenkertté varázsoltá táncztermünket, és mindnyájan egy-egy ékes virágát képezték a bál koszorújának.

A jelenlevő kedves és szép hölgykoszoruból különösen kitűntek az urnők közül: Papp Józsefné, Dr. Fuchs Edéné, a kisasszonyok közül: Külley Etel, Dobosfy Leontine, Izsák Szidónia, Külley Emma, Mátéffy Eszter, Bárány Emma, Duhányi Mariska, Plavec Irma, Lukesch Flóra, Baghy Ilka, Kuczkay Ilka, — a vidéki kisasszonyok közül Gyikó Rózsa (M. Turról), Jalsoviczky Bella, Bohus Jolán (Tisza-földvár-ról), Vitályos Irma és Jusztin (Öcsödről) Simon Vilma (Csorbáról) kiket kedvesség, csinoság, izlés és bájoló szépségükkel a gráciák édes testvérekül fogadhatnak.

A közönség reggelig tánczolt.

K. Gy.

Hajdu-Szoboszló, február 8-kán 1872. (*Eredeti levél*) — **Tánczvigalom.** — Tisztelt szerkesztő! Noha még városunkból becses lapja hasábjain semmi tudósítás nem közöltetett, ne gondolja, kérem, hogy mi a farsangot tétlenül hagyjuk elmúlni, mert mi is eleget tettünk Carneval herczeg iránti köteletségünknek, tartván eddig különféle jótékony célok javára négy tánczestélyt; az első háromról csak annyit, hogy minden tekintetben jól sikerültek; az utóbbi, azaz e hó 4-dikén az izr. ifjuság által az Eötvös-szobor javára rendezett tánczestélyről akarok most bővebben írni. E bál az elmúltakat mind jövedelem, mind látogatottság tekintetében jóval felülmulta és joggal az idény legsikerültebb báljai közé lehet sorolni. Vendégek úgy helybeliek, mint vidékiek igen szép számmal voltak egybegyűlve. Bákirálynőt majdnem lehetetlen volt választani, oly nagy számmal voltak szépeink képviselve, azonban e szép szerepre átalánosán Fogthü Vilma kisasszony említettik. A nem tánczoló vendégek is minden tekintetben meg voltak elégedve, különösen a jó zene élvezetével, ugyanis e bálon a híres és még Odessát is dicsőséggel megjáró Balázs Kálmán debreczeni zenekara működött.

A bál sikerültéhez nagyban hozzájárultak a bálanya Adler Farkasné urhölgy, ki e szerepének derekasan helyt állott és szünetkor Fekete Sándor ügyvéd ur által egy szép toasttal felköszöntetett; továbbá a rendezőség, mely semmi fáradságot sem kimélt, hogy a báli vendégek az időt minél jobban tölthessék, és hogy ezt elérték, mutatja azon körülmény, hogy a bálnak csak reggeli 6 óraker lett vége.

Összes bevétel 314 frt volt, a költségek levonása után

*) Sőt kérem.

körülbelül 115 frt tisztajövedelem jutott jótékony célra, mi valóban szép eredménynek mondható. A. S.

B.-Csaba, február 11-dikén 1872. (*Eredeti levél.*) — Jótékony célú tánczvigalom. — Tisztelt szerkesztőnő! Mit is írhatnék ily farsangi időben érdekesebbet, mint a tánczvigalmakról, melyek közt főképp kiemelés érdemel a városunkban felállítandó polgári leánynövelde javára e hó 10-dikén rendezett fényes és látogatott tánczvigalom. Polgári leánynövelde javára rendezett tánczvigalom! Ki ne sietne részvétele által annak létrejöttét elősegíteni? Itt szégyen- gazdag fillérei, jótékonyosság, élvezetvágy és áldozatkészség barátságosan találkozhatnak össze egy nemes és szent cél elérésénél, városunk közönsége pedig szívesen áldoz ott, hol közhasznú intézet felállításáról van a szó; példa reá a lefolyt tánczvigalom, a melyen tömegesen jelentek meg. Magáról a tánczvigalomról elég annyit mondani, hogy a szó teljes értelmében kitűnően sikerült, a tánczterem diszes felszerelése, a jól megválasztott tánczrend, eléggé bizonyíták a rendezők nemes izlését és szakértő képességét. Emelte fényét azonban mindennek felett a jelen volt szép hölgyközörső sokasága s ezek kedélyes és fesztelen társalgása. Alarczos csak itt-ott volt látható, mit különben annak lehet tulajdonítani, hogy közönségünk ily bohózatokban nem talál élvezetet.

II. A

Kun-Szent-Miklós, február 11-dikén 1872. (*Eredeti levél.*) — Táncz mulatság. — Tisztelt szerkesztőnő! Tegnap, február 10-dikén a helybeli kaszinó pénztára javára a városház nagy termében tánczvigalom tartatott, melyre igen szép közönség gyűlt össze, voltak a vidékről is többen, de különösen a szomszédos Tass igen erősen volt képviselve s nem egy szép virággal gazdagította bálunk szép hölgyközörsőjét. A mulatság igen kedélyes volt, a jó kedvű fiatalság a szó teljes értelmében kivilágos kivrattig tánczolt, s így azt hiszem, hogy hölgyeink is kedvesen fognak e bálra visszaemlékezni.

A rendezőségnek is elismerést szavazok, mert a tánczterem feldiszitése körül igen sokat fáradozt, s az valóban oly szép volt, hogy még a kényesebb izlés követelményeinek is megfelelt.

A bál szépei közül csak keveset voltam szerencsés ismerni, azért csak a következőket említhetem meg: Farkas

k. a., Földváry nővérek, Koller nővérek és Valkayné urhölgy, Tassról; Sarlay nővérek Mariházáról; Hétessi k. a., Aczél k. a. Burián nővérek, Bakyné és Deuschné urhölgyek tündek ki leginkább; kiket pedig meg nem említhetek, azoktól bocsánatot kérek. Egy vidéki vendég.

Temerin és Földvár közt fekvő Nadaly helységben a vizáradás folytán már 150 ház dőlt romba. Bácska legszebb vidékei a víz által igen sok kárt szenvedtek. Számtalan ház dőlt össze; az utcák, templomok és középületek telve vannak vízzel. Az állatok és emberek a fagynak és éhségnek esnek áldozatul. A miniszterium ugyan kilátásba helyezett egy kormánybiztost, kinek feladata leendő javaslatot tenni az iránt, mi módon fog kelleni a bajon segíteni jövőre; de ily intézkedésekre rögtön van szükség, különben ezernyi család fog tönkre jutni.

Megbizások tára.

Nagy-Szőllősrre D. B. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Szegedre M. L. urnőnek: A levelezési lapok igen alkalmasak a rejtvénymegfejtések beküldésére. Legjobb három rejtvény megfejtését küldeni be egyszerre.

Nagyfalura Gy. K. urhölgynek: Kérésére magánúton feleltem.

Lapánczára G. J. urnőnek: Azonnal újból megküldtem.

Pécsre Sz. V. I. urnőnek: Szíves köszönet!

Egerbe M. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Kassára K. E. urhölgynek: Pozsonyba tette át lakását.

Szegedre V. G. urnőnek: Azonnal intézkedtem.

T. Szt. Miklósrre K. I. urnőnek: Szívesen megküldtem.

Belényesre H. Gy. urnőnek: A mint becses sorait vettem, azonnal intézkedtem. Az érintett régiebb levelet nem vettem.

Jolsvára F. K. P. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Makóra G. J. urnőnek: Fontja 4 frt.

Siklósrre M. J. F. urnőnek: A legszívesebben tettem.

H I R D E T É S.

P A D L Ó S Z Ő N Y E G E K

leszállított áron, rófé 30 kron, 40 kron, 50 kron, 60 kron sat.

Együttal ajánlom leszállított áron

1/4 hölgyruhakelméket rófé 30 kron, 35 kron, 40, 45 kron sat.

Hölgy-echarpokat darabját 15, 20, 30, 40, 50 kron sat.

Gyapot-kendőcskéket darabját 25, 30, 40, 50 kron sat.

Fehér vászonkendőcskéket tucatzát 2 frt 50 kron, 3 frton, 3 frt 50 kron, 4 frton sat.

Selyem-kendőcskéket darabját 60, 70, 80 kron 1 frton sat.

Long-shawlokat, nagykendőket, köpenyeket, ujjaskákat és e nembe vágó minden cikket a legjutányosabb, leszállított áron.

K Á N Y A J Ó Z S E F,
Pest, József tér 4. sz.

18/2 8/2.

Kiadástól díj (illetményekkel): Fvnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.	Szerkesztői kiadói iroda: Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet.	7. SZ. Febr. 18-kán. 1872.	Havonkinti színezett divathéppel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

A z ö l t ö z e t m e g v á l a s z t á s a .

(V é g e.)

Hiszen melyik mérsékelt jövedelmű fiatal ember merné szeméit egy oly leányra felemelni, aki nem tudja selyem ruháinak számát s a fényűzést szereti? Ismételjük, hogy csak általánosságban beszélhetünk, mert a körülmények sokat változtathatnak a dolgon; de őszintén hiszszük, hogy minden szüle, ki gyermeke boldogságát szíven hordja, jól s épen e boldogság érdekében cselekszik, ha gyermekét fiatal korában egyszerűen járattja. Bármint fordul is élete később, ez nem lesz rá nézve hátrányos. Ha közép sors vár rá, a kényszerült egyszerűség nem fog neki zokon esni, mert megszokta; ha pedig gazdagság ölébe jutna? könnyebb a fényűzésben előre, mint hátrafelé tenni a lépéseket, ha már egyáltalában kell lépéseket tenni.

A bál ruhákról épen az ellentét: a gyászruhák jutnak eszünkbe. Ezeket is fel lehet osztani egészen és félig gyászosokra.

Egész gyászhoz az öltözet minden részének feketének kell lennie, még a gallérnak, harisnyának és kezelőnek is. Ekszert nem szabad viselni s társaságba, bállokba és színházba nem szabad járni. Mit is keresne ily bánatos alak vidám helyeken? Rontaná a mások jókedvét.

A félgyász már megenged némi fehérséget, de más szintén nem, kivonván legfőlebb a viola- vagy hamuszint.

Ha félgyász időjén társaságokba megyünk, — mert az illem miatt bálban is vehetünk részt, ha szívünk megengedi, — tegyük le egy napra a gyászt egészen. Másnap újra fölvehetjük.

Ugyanazt kell tennünk, ha a félgyász tartama alatt férjhez megyünk, kivonván, ha oly férjhez megyünk nőül, a ki szintén félgyászt viselt. Ez esetben ugyanis a férfi is, nő is mindenkorra el szokták hagyni a gyászt.

Az öltözékek megválasztásánál nem csupán alkalom és körülmények vannak befolyással, melyeken viselni akarjuk. Annak, ki viselni akarja, nemcsak kora és állása, hanem temete, arcának és hajának színe is figyelembe veendő. Ha látunk egy nőt, a kire öltözete egyáltalában nem illik, bizonynyal egy oly szerencsétlen nővel találkoztunk, ki a divat szeszélyeit vakon követi, a nélkül, hogy e tekintetben saját izlését és érzését érvényre tudná emelni. Megtörténik, hogy nincs is izlése s elég finom érzéke, de az ok többnyire még sem ebben, hanem a divat-csarnok uralmában keresendő.

Mielőtt valamely divatot elfogadnánk, vizsgáljuk meg, hogy illik-e nekünk; mert nem minden, a mit másokon szépségnek láttunk, fog nekünk is illeni, s ne fogadjuk el e divatot, ha alkalmazhatóságáról meg nem győződünk. Vagy ha már ki nem kerülhetjük, legalább mérsékeljük, a mennyire lehet. E tekintetben igyekezzünk némely halvány utmutatást adni, bár ez is olyan kényes és minden egyes esetben kivételeket megengedő tárgy, hogy általános szabályokat felállítani vajmi nehéz.

Midőn már öregedni kezdünk, jól tesszük, ha nem mutatgatjuk magunkat többé födetlen fejjel; a virágok és gyöngyök sem igen illenek többé a hajba. Ennyit a fejről.

Magas, sovány alakoknak a lapos fésülés illik jobban; kis

termetű, kerek arcú nőknek a felborzolt; fürtök a halvány, tele arcúak mellett veszik ki magukat legjobban.

Ha a nyak vékony és sovány, talán mondanunk sem kell, hogy el kell fedezni csipkeszegélyezett vagy magas gallérral; csak az járjon meztelen karokkal, a kinek szép gömbölyű karjai vannak. Ez ellen sokszor látunk véteni.

Magas, délczag termethez széles ruhák, bő köpenyek s hosszú shawlok illenek, míg a csinos kis termeket szűk ruha, rövid felöltő disziti inkább, minél kevesebb szegélyezettel. Virágokat amaz nagyokat hordhat, emez csak maradjon a kicsinyeknél, még ha nem divatosak is.

Erős, kifejlett természetű nők jól teszik, ha barna ruhákat hordanak, lehetőleg keskeny szegélyezettel, mert azokban sokkal gyöngédebbnek látszik az alak; karcsú kicsiny nők ellenben hordjanak világos színű vagy fehér ruhákat, vastag dudorokkal, ez emeli természetüket.

Barnáknak jól áll a sárga szín, mely a szőkében visszatsző, viszont a zöld, kék, és rózsaszín kizárólag a szőkéket disziti. A sötétkék, violaszín és barna, szőke hölgyeknek meglehetősen illik, míg a barnáknak valami nagyon sötét kifejezést ad.

A veres szín minden nőnek illik, kivéve a sárga arcúkat. A veres hajuaknak tanácsolható, hogy rendesen világos kék ruhákban járjanak, mely hajuk élénk színét nagyban emeli.

Még az ékszerek színére is vigyázni kell, hogy az összhang meg ne zavartassék; a szőkék ne hordjanak halvány aranyat vagy borostyánkővet, a mit a barnák nagy hatással viselhetnek. Csak az acél- vagy zománczott ékszerek illenek mindenkinek egyformán, és a gyémánt.

Az arcú halvány vagy piros színe is határoz. Halvány arcú nők ragaszkodjanak a rózsaszínhez; zöld, sárga és lilaszín azonban még sápadtabbakká teszi őket.

Majd minden új divatot tulozni szoktak. Nagyobbára egyik sem tart hosszú ideig. Mindenki okosan cselekszik tehát, ha a divat papnőinek hagyván a hirdetést, csak akkor fogad el új divatokat, midőn már kikerülhetlen, a mint már érintők. Akkor is igyekezzék a tulzásokot enyhíteni, s minden bizarrságot eltávolítani. Ez először sok költségtől kíméli meg, mert a divatos szerek eleintén nagyon drágán árultatnak, másodszor pedig megment azon kényelmetlen állapottól, hogy saját magunk előtt váljunk nevetségessé, valamit csak azért kapván fel, mert divat.

A divat és saját izlés közt a középutat eltalálni, ez az öltözködés helyes megválasztásának titka. Ehez műveltség kell.

Sok függ a ruhák szabásától is. Ebben se kövessük vakon a divatot. A kinek egy kissé nagy kezei vannak, nem fog szűk ruhaujjakat hordani, ha százszor az lenne is a divat. Így nem tanácsolható, hogy vékony természetű nők, hosszú dereku ruhákat viseljenek, mert az néha szinte visszatetszővé válhatik. Nagy gondot igényel az ujjak bevarrása; ha a váll felett történik, a mellett igen összeszorultnak láttatja, ha pedig alant, akkor a vállcsontok minduntalan kibukkannak a szövet alól, a mitől egy nőnek, ki a kellemest mindig szeme előtt tartja, ovakodnia kell. Ebben is változik a divat, de sohasem változhatnak annyira, hogy a nőt, ki maga is itélni képes, zavarba ejthesse.

A ruhák hosszúsága is változik. Vagy olyan hosszúk, hogy az uszály félrőfnyire sőpri hátul a földet, vagy oly rö-

videk, mint valami kötél tánczosnői jelmez. Itt is legjobb a középut.

A kik a tulságokat szeretik, szeretik a változatosságot is, pedig ez sok tekintetben kárhozatos és megölő.

*
**

D a l a h a l á l r ó l.

Udvardy Gézától.

h istenem! ha meg kell halnom egykor,
Hozd vissza azt a napfényes időt,
A boldog órát, a midőn szívemnek
Dicső kezeddel megmutattad őt!

Legyen meg minden, a mi akkor megvolt,
A vágy, az ábránd, a remény, a hit,
A kéj, mely édes álmodásba ringat,
A lázas mámor, a mely elvakít.

Hadd lássam újra szép, szelid szemében
A szerelemnek fényes csillagát,
Mely átragyogta lelkem sötétségét
A csüszkedések éjszakáin át.

Hadd zengjen újra édes, lágy szavakban
Mosolygó ajkán biztató beszéd,
Hadd árasztssa szét lelke fényes napja
A boldogságnak égi melegét.

Zendüljön újra röpke szárnyalással
A szerelemnek isteni dala,
Mely örömkönyt csal ki szép szemébe,
Mert boldog léssen újra általa.

Hadd érzem, a mint áldó kis kezével
Végig simítja lázas homlokom,
S kezét, a melylyel annyiszor megáldott,
Forró kezemmel még egyszer fogom.

Hadd érzem, amint angyaliszta lelke
Enyhületért az én lelkembe száll,
Hadd álmodom az üdvösségnek álmát
Ajkanak édes suttagásinál.

Hadd érzem csókját, melynél édesebbot
Az ég s föld együtt úgysem adhatott,
És karjai közt, szíve melegénél,
Édes teremtmő! hadd haljak meg ott!

Mi történt néni Masszony neve napján?

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

Dénesi a szemközti pamlagon foglalt helyet s így szólt:
— Én azt mondtam tegnap, hogy Matildot gyermekkorától fogva ismerem: most hozzá teszem, hogy már gyermekkorától fogva szeretem. Szülőim Könyvesékkal nagy barátságot tartottak s bennünket egyetértőleg, egymásnak szántak. Később Bécsben tartzkodtam, hol a jogot végeztem s e közben Könyvesékhez egy távoli rokonuk érkezett, ki mint jóles mezőgazda, nagy szolgálatot tett Matild atyjának. Ez az ember Berényi Miklós. Én csak örülni tudtam Matild szüleinek

szerencsén, de a szerencse okozója sok álmatlan éjt szerzett nekem.

A fiatal lány távollétemben csakhamar feledni kezdte egykori játszótársát s a Bécsben mulató jogászt, ki évenként csak nagy ritkán rándult le egykét napra a magányos faluba.

Meg kell jegyeznem, hogy a mit Matildra vonatkozólag mondok, azt egyenesen tőle tudom s legőszintébb vallomása; mert jött idő, hogy feledését meghányta-vetette magában. S alkalma volt elmélkedni önmaga fölött.

Matild napról napra jobban tűrte a rideg rokont, ki különben jó zenész s azonkívül szüléinek gyámolítója volt, s kit atyja csak úgy szeret, mint ha saját fia volna. Később meg is kedvelte, mert hát a fiatal lányok könnyen felejtenek s holmi igénytelen dolgokért is képesek megszeretni valakit. Matild a hegedűjátékért szerette meg Miklóst.

Igy álltak a dolgok Igmádon, midőn atyám hirtelen halála haza szőlított. Már egy éve, hogy nem láttam-volt Matildot. Barátaim mindenről értesítettek s én a helyett, hogy haza szöktem volna, mint valami őrzöngő szerelmes: nyugodtan hagytam emészteni magam a fájdalomtól.

A temetésen Matild is megjelent. Sirt, mintha saját atyját siratta volna. S a mint egész feketébe öltözve ájúlkozó anyámat karjaim közt tartva, a ravatal mellett megpillantott: észrevettem, hogy térdei inognak s hogy a lelkiismeret furdalja lelkét.

Másnap látogatóba jött hozzánk az egész Könyves család. Berényivel gyorsan megismerkedtem, de már az első órában meggyűlöltem őt.

Könyves észrevehetőleg meghidegült irántam, de neje a régi maradt, bár elfogultságát ő sem küzdhetle le.

Matilddal csak egyszer beszélhettem négy szem közt: néhány perczig sétáltam vele kertükben, de e néhány percz elegendő volt arra, hogy elárulja nekem, mit irántam érez s hogy, ha el is tudott felejtetni, azért ujabban visszahódítottam őt.

Csakhamar azonban észrevettem, hogy Könyves nemcsak meghidegült irántam, de hogy egyáltalában nem is szereti, ha házába járok. Berényi pedig oly szemeket meresztett rám, mintha Matild jegyese lenne.

Ezt nem tűrhettem. Visszamentem Bécsbe s atyám végkivánátát teljesítendő, a hadseregbe léptem.

Lelkiismeretem azt mondta, hogy a mit tettem, az okos cselekedet. Mit keressék még Igmádon? Mit játszszam a tolakodó szerepét ott, hol elvesztettem minden jogomat? Megvivjak Miklóssal s szerencsétlenséget hozzak a Könyves házra, vagy megadjam a végdöfést anyámnak? Lehet-e kívánni szüléktől, hogy érzéketlenek legyenek egy hasznos és hálára érdemes ember iránt, csupán azért, mert egy ábrándos fiatal jogász a gyermekkori emlékek rózsafüzérével lányukhoz van kötve? Aztán nem lehet-e föltonni, hogy Matild elfelejt? Hisz egyszer már megtette?!

Csakhamar tisztá neveztek ki. Mulattam, szórakoztam, szórtam a pénzt, kerestem kalandokat s elkövettem egy rakás ostobaságot.

De azért Matildot nem tudtam elfelejtetni.

Igy mult el egy év. Elég volt. A ki fájdalmát le akarja küzdeni, csak jobban érzi annak kínját. El akartam feledni egy nőt, s azt nyertem vele, hogy pirulnom kellett, a miért s az az ujat könnytelen voltam elfeledni...

Ekkor levelet kapok Matildtól, melyben szeretetreméltó

modorában megfenyít távolmaradásomért. Barátságosan válaszoltam neki, de Bécsben maradtam.

Matild másodszor is irt. Levele tele volt a legszívélyesebb szavakkal, itt-ott egy könnyed tréfa, egy-egy sohaj s a végén ismét keserv és bánat. Jőjtek, jőjtek és jőjtek!

Ismét barátságosan, de határozottan válaszoltam neki. A szívem majd megrepedt a fájdalomtól. Mindegy!

Aztán beállt a tél. Egy kellemetlen, zord délutánon vendégek érkeztek hozzám.

Könyvesné volt Matilddal. A „farsangra“ jöttek Bécsbe.

Ez válságos óra volt.

Megijedtem önmagamtól, a mint a szép lánynak kissé halvány s a várva várt örömtől sugárzó arcát láttam.

„Most már vissza kell mennem Igmádra, — mondám magamban, — történjék, a minek történni kell!“

Megigérttem Matildnak, hogy tavasszal, mihelyt a hajók megindulnak, visszajövök.

Igéretemet meg is tartottam.

Lejöttem Igmádra s még az nap látogatást tettem Könyveséknél. Csak a nők voltak otthon s így Matilddal egyedül lehettem.

Mintha egyetlen leheletem új életet öntött volna belé, olyan volt e találkozás után. Mosoly és könny vetélkedve csillogtak arcán és szemén.

Boldog voltam, a milyen boldog csak ember lehet.

De ez nem tartott soká.

Egy vasárnap délután elmentem Jancsi barátomhoz.

Ott volt Berényi is.

Láttam, hogy valami forr benne s azért távozni akartam.

— Ah! Ön megy, barátom? — kérdé gunyosan.

— A mint látni méltóztatik.

— Szabad kérdenem, hová? — Matild otthon van!

— Soha sem kértem önt, hogy nekem inaskodjék.

— No, no, de mikor mondom, hogy Matild otthon van. Bolondnak nevezem, ha ezt a jó alkalmat föl nem használja. No nézzen rám, hát nem vagyok-e itt? Könyves ur sincs otthon. Siessen, barátom, mert én nem soká maradok: már pedig attól mentse önt az isten, hogy én ott találjam. Mi?

Ennél több nem kellett.

Másnap megvívunk.

Miklós a legkitűnőbb vívók egyike, de ez még nem minden, ő fortélyosan viv, a nélkül azonban, hogy szabályellenes lenne. Ez az oka, hogy összekaszabolt.

Orvosunk Jancsi volt, segédeink pedig jóra való bizalmas barátaink, kik semmit sem árultak el. Ugy hittük, hogy az egész, szép csendesen megy végbe; de csalódtunk.

A hitvány ember nyilvánosságra hozta ügyünket. Anyám, rokonaink, Könyvesék s az egész környék felzudultak egymás ellen. Volt vitatkozás, könnyezés, harag és káröröm, a mennyi csak kellett.

Az egész komédiának az lett a vége, hogy Miklós megkérte Matildot s Könyves odaadta neki. Képzelteti, mennyi kin, mennyi könny és mennyi fájdalmas jelenetbe került, míg a vasakaratu férfi s ingadozó nő együttes rábeszelésük, fenyegetésük s kérelmük által a szegény leányt rá vehették, hogy igent mondjon.

Matild azonban hű maradt hozzám s gondoskodott, hogy találkozhassam vele. Jakab, e jeles megbízottja, ép oly örömmel, mint ügyességgel járt el ügyünkben. A fenyő-ligetet

legalkalmasabbnak találtuk: ott jöttünk össze s ott beszélünk a jövőről.

Mert, hogy Matild boldogtalanná lesz Miklóssal, az oly bizonyos, mint a mily bizonyos az, hogy életemet fölálldozom e nőért.

Igy áll a dolog köztem s Könyvesék közt. Hogy a komédia annál czifrább legyen, ime ön is föllép a küzdőterre; pedig — ha nem csalódom, már egyszer visszalépett.

Es most — jelölje ki kérem a helyet és időt. —

Dénesi fölkelt s végig ment a termen. Arczát a harag pirosra festé, hangja reszketett s kezeit izgatottan összekulcsolta.

En szótlantul ültem előtte. Az egész elbeszélést némán hallgattam végig, de most sem birtam szóhoz jutni. Végre a sarokba dobtam a szivardarabot s fölkeltem.

Dénesi méltóságteljesen lépett hozzám s nyugodtan szólt:

— Uram, elbeszéltem önnek, a mi szivemen feküdt. Most világosan lát s nem kénytelen vaktában nekem indulni. Részemről kész vagyok bármikor szembeszállni önnel.

— Uram, — kiáltám fel szenvedélyesen, — hallgasson s ne akarja, hogy nemes szive előtt tovább is piruljak. Ha már tegnap nem mondtam volna le másodszor és örökre Matildról: most, hogy ismerem önt és Matildot, lemondanék ujjal! — Ha valamit teszek önnek: úgy megteszem azt, hogy Matildot megnyerni segítem. Mert az az ember iszonyu boszút forral ön ellen. Már egyszer megvívott önrel s most annyira megveti, hogy szét akarja tépetni a lánczos kutyával. Ne menjen többé a fenyőligetbe.

Dénesi kezét nyújtá s ama perczen a legjobb barátokká lettünk.

VII.

Az nap délfelé az udvaron találkoztam Matilddal. Sárga ruha volt rajta, fürteiben egy sárga rózsa s két szál rezeda. Piros kis napernyőjét szorosan arcához tartá, a mint észrevett. Jakab a félszer alatti kocsi rudján ült. Az egész udvaron csend uralkodott, még a baromfi is elnémult. A galambok mind elbujtak s a lánczos kutyát nem láttam sehöl.

Matild elakart kerülni, de én merészen elébe mentem. Hirtelen fölkapta a napernyőt s rám nézett.

— Hová indul, vakmerő tündér? — kérdém tréfás komolysággal.

Matild oly arczezal fordult felém, mintha kis ujját megszorítottam volna. Arcza lángvörös lett, de minden perczen vártam, hogy sirva fakad.

— Oda megyek barátom, — válaszolt határozott hangon, — a hová az ön kísérete szükségtelen.

A dacz két fényes könyvet varázsolt szemeibe.

— Matild, — válaszoltam nyugodtan, — hisz én nem ajánlkoztam kísérlőjének. Kegyed jól tudja

— Igen, egyenesen a fenyőligetbe megyek!

— Kisasszony: nem vette észre, hogy a Bundás nincs itt? Hogy tud ennyire vigyázatlan lenni. En mindedig bámultam ovatosságát.

— Várnai ur, — mondá Matild könyezve, — im, itt állok ön előtt, kinozzon, vallasson, a mennyire tetszik. Nem könyörgök bocsánatért!

— Hallgasson meg, kedvesem, — válaszoltam őszinte bensőséggel, — most nyíltan beszélek. En még mindig sze-

retem kegyedet, a mennyire csak nőt szeretni lehet, de szerelmemet önmagamba temetem. Volt — nincs!

Rövid szünet állt be. Matild letörülte könyeit s rám nézett.

(Folytatása köv.)

Képeddel szivem fölött áll . . . .

Kapácsy Dezsőtől.

épeddel szivem fölött áll
Az illatos kék virágszál,
Melyet nekem, szép kedvesem!
Első ajándokul adál . . .

Halkal, sugva beszélgetnek
Szivem és a kised virág . . .
Minden szavuk egy mély titok,
Hogy ne értse meg a világ.

„Tehozzád jöttem meghalni!”
— Kezd a virág megszólalni —
„Ha megörzöd poraimat
Nem siratom, elfeledem
A harmatot, napsugarat!”

— Szűm dobogja lázas hangon: —
„Régen várlak, szép galambom!
Hogy bőven legyen harmatod:
Rád örömkönnyet hullatok.

S melengető napsugarat
Neked az én hő csókom ad . . .
De ha azért mégis elhagysz,
Ha fölöttem majd elhervadsz
Akkor is szeretni foglak.

Csak egy ezért kívánatom:
Ha előbb öl meg bánatom,
Legfőbb kincsem e világon!
Te légy halotti-virágom!” . . .

„Legyen! . . . porladj együtt velem —
Nem leszek hozzád hűtelen!”
— Mond a virág illatnyelve,
Andalító bájjal telve. —

S így a sirban is együtt áll
Szivem és a kis virágszál,
Melyet nekem, szép kedvesem,
Első ajándokul adál.

Egy borzasztó májusi regg.

— Páris közelmúltjából. —

M. B.-tól.

Tíz havi távollét után mult évi június 5-dikén, reggeli hat órakor, ismét visszatértem Párisba.

A commune épen legyőzetett, de a torlaszok maradványai, az összerombolt házak s a még füstölő égési helyek eléggé tanúsíták, mily kemény volt a harc.

A különben oly vidám, nevető világvárosnak komor külseje volt.

A legtöbb házon háromszinű lobogó lengett, de nem

öröm és győzelem jelül, mint egykor, hanem tüntetésül a vörös zászló ellenében, melynek eltávolítása oly sok ember-vérbe került.

A téreken helylyel-közzel még ágyuk voltak kiszögezve, melyeknek lábainál unatkozó katonák henteregtek a szalmán. Épen úgy ásítottak, mint ágyaik, s valószínűleg, mint ezek, ép úgy nem gondoltak ők sem a véres munkára, melyet legközelebb végezniök kellett.

Sajátságos átható szag szorítá össze e tüdőket, s a szürke felhőkkel fődött borus ég nagy mértékben növelte a kedély lehangoltságát.

Alig érkeztem meg lakásomra, midőn nyugtalan vágyam ismét előzőtt. A háboru kitörése óta nem hallottam hirt párisi barátaimról. Egyenkint fölkerestem őket, de csak kevéssel szoríthattam a hosszú elszakadás után kezét. Legtöbben az ostrom előtt, mint én, a többiek a commune ideje alatt elhagyták a várost s még nem tértek vissza. Némelyeket sohasem valék látandó; elestek az iszonyu polgárháboruban. Voltak ismerős családok, a melyek bár nem Párist, hanem a bombázatásnak nagyon kitett lakásaikat hagyták el, hogy más, nyugodalmasabb városrészben ideiglenes menhelyet leljenek valamely önfeláldozó barátnál, s midőn visszatértek, a lakásukul szolgáló házat romokban találták. Így az addig oly rendezett viszonyok teljesen fel voltak dülva.

Egy előttem igen kedves ismerős család, mely azelőtt a diadaliv körül lakott, a bombázástól való félelmében, mely Neyllyt s a szomszéd városrészeket tönkretette, szintén egy távolabb lakó baráti körbe menekült, s én csak megérkezésem után két hónap mulva lehettem szerencsés, velük találkozhatni.

Ott sok látogatót találtam, ismerőst- ismeretlent vegyest.

Figyelmemet különösen lebilincselé egy ifju hölgy, mely gyászban. Méltóságteljes termete, szép arca, nagy, sötét, bánnattal telt szemei és ritka kellemes csengésű hangja voltak. Egész alakján, egész lényén azonban a legátérzettebb bú és lemondás látszott.

Csakhamar megtudtam, hogy a commune egy sokat emlegetett tagjának özvegye volt, s oly sokat olvastam és hallottam e szegény nő balsorsáról, mely őt néhány nap alatt sujtá, hogy elhatározta töredékes tudomásomat az ő szájából összefüggőleg kiegészíttetni.

Határozatom sikerült, mert miután még néhányszor találkoztunk és megismerkedtünk, bátorságot vettem magamnak, vágyamat nyilvánítani.

Ő nem vonakodott azt teljesíteni, s én, a mint hallottam, mondhatni szóról-szóra, közlöm a szíves olvasóval. Különben ha az olvasónők nem is, a kiktől még az ily borzasztó események iránt sem kívánhatni tüzetes politikai érdeklődést, de férjeik, fivéreik, vagy apjaik, a kik ama szomoruan élénk időben szorgalmasan olvasták a politikai lapokat, bizonynyal ráismernek történetünk elolvasása után annak hősére, bár mi csak nevének kezdőbetűjét tehetjük ki.

— „Jól tudom, — így kezdé az érdekes hölgy, — hogy ön ellensége a communenek. Biztosítom, én is az vagyok, s boldogult férjem, bár tagja volt s tudvalevőleg a hatodik kerület parancsnokságát foglalta el, szintén kárhoztatta a commune kicsapongásait, tán még jobban, mint más. Előre megjósolta bukását, s fájt a szíve, midőn látta, hogy mindenféle léha csöcselék nép ragadta magához a hatalmat, mely nem

borzadt vissza semmi büntetéstől, s gyilkolásban, rombolásban, gyujtogatásban lelte veszett örömét.

A katasztrófa nem is soká váratott magára. Szerdán, május 24-dikén a versaillesi csapatok már városnegyedünkben voltak.

A Szajna-utcában laktunk, s a Jakab- és saints-péres-utcák sarkain, tehát közvetlen szomszédságunkban, véres csaták vívattak. A golyók záporként hulltak. Sebésültek omlottak a halottakra, köztük nők és gyermekek is. Borzasztó volt ezt látni, és én láttam. Egyszerre e kiáltás: „Vive la ligne!” mindinkább uralmat nyert a „Vive la commune!” fölött. A versaillesi csapatok győztek.

Férjem nem volt honn. Ő is ott harczolt a többiek között — kénytelenségből, aztán pedig mint az üldözött vad, futott ajtóról ajtóra, hogy biztos éjjeli szállást szerezzen magának, mert a kémek, rendőrök mindenütt nyomában voltak.

Pénteken este nagy vakmerőséggel meglátogatott az ellenséges táborban. Kétségbeestem és esdekelve kértem, hogy rejtse el magát valamely barátjánál, míg a győzők dühe csillapodik.

— Nem, lelkem, — mondá ő, — nem hagylak egyedül semmi áron. A nyugtalanság és gond megölne miattad. Én csak veled menekülök.

E szerint tanáaskoztunk, hogy hol kellene óvó menhelyet keresni, míg férjem egy jó barátjára gondolt, a kivel együtt nőtt fel s a kivel sok szíveséget tett. Ez a vig operaház mellett lakott, félóránnyira tőlünk, tehát eléggé biztos helyen. Számítlan kerülő uton elértük lakását. Meglehetősen hidegen és zavartan fogadott s férjemet elfogadni hajlandónak nyilatkozott, de határozottan kijelenté, hogy nekem semmi esetre sem adhat szállást. Férjem ez ajánlatot nem akarta elfogadni, de én ezer kéréssel, biztatással vettem körül, míg végre engedett.

En ovatosan kilopóztam a házból s minden fennakadás nélkül elértem saját lakásunkat.

Fáradt és kimerült voltam. Alig értem rá levetközni, rögtön ágyamra döltem.

Egy óra körül egyszerre tompa zaj ébresztett fel, fegyvercsörgés a folyosón. Egy percz mulva kopogtak ajtómon.

— Ki az? — kérdém.

— A törvény nevében nyissa ki! — válaszolt egy nyers hang.

En vonogatóztam, s mondám, hogy fekszem. Erre fenyegetőztek, hogy betörik az ajtót, ha rögtön ki nem nyitom. En tehát fiatal bretagnei szolgálóm által, a ki szörnyen meg volt rémülve, kinyitattam a nagy terem ajtaját és sietve öltözni kezdtem. Néhány percz mulva szobámban voltak — vagy négy katona egy tiszttel, s egy feltűnően durvának, érzéketlennek látszó emberrel, a ki — mint később megtudám, — rendőrkém volt, és sok, talán ártatlan embert is juttatott kora halálba. Némely embernek ez gyönyört okoz, mint másnak a legirgalmasabb cselekedet.

— Hol van M...? — kérdé ez ember nyersen, miközben megragadta karomat.

— Nem tudom, — mondám én büszkén, karomat kibrántva kezéből.

— Tudnia kell! — ripakodott rám, de már nem nyult karomhoz, mert a tisztt, a kiből egy kissé több emberi érzés volt, kiméletet parancsoló tekintetet vetett reá.

— Ha tudnám, sem árulnám el rejtékét, ha életembe kerülne is. Arról meg lehetnek önök győződve, hogy nem

fogja magát az igazság elől elvonni, de józan eszénél fogva várnia kell megjelenésével addig, míg a győzők vérszomjas dübe, mely egyaránt mészárol le bűnöst, ártatlant, csillapul és higgadt, mérsékelt beszámításnak enged helyet.

— Elég, — mordult közbe a kém, — elég a szép szavakból. Majd meglátjuk, hogy állunk halál-megvetésével. Nem messze van a pénzverde, melynek falai alatt sok kommunisták hullt el golyóink által.

— Uram, — fordultam a tiszthez, — én nem félek a haláltól, csak azért az egy kegyért esedezen, hogy reggelig engedjen időt, miszerint némi családi ügyeket elintézhsek s előkészülhessek további sorsomra. Igérem, hogy nem hagyom el a házat reggelig.

A tisztt meghajtá magát s mondá:

— Ám legyen, asszonyom, én hitelt adok ígéretének. De jegyezze meg, hogy a Szajna-utcza mindenfelől szigorúan őriztetik s a menekülés lehetlen. Pontban hat órákor ismét itt leszünk.

Alig maradtam egyedül, midőn fejem szédülni kezdett, s ájulásba estem, melyből csak egy óra múlva eszméltem föl. Ekkor gondot adott szegény cselédem: Mariette állapota, a ki félőruült gyanánt futkosott a szobákban le s föl, jajgatva és kezeit tördölve. Alig maradt időm, hogy egy rövid levelet írjak szüleimnek és felöltözzem.

Pontban hat órákor valóban megint megérkeztek.

— Készen vagyok, — mondtam erőszakolt nyugalommal. — Vezessenek a börtönbe.

A tegnapi rendőrkém ismét kérdé tőlem férjem hollétét, de én büszkén hátat fordíték neki. Erre férjem íróasztalának s a szekrényeknek kulcsát követelte s mindent átkutatott, több papírt vevén magához, melyeknek tartalmáról nem nyertem tudomást, de melyek valószínűleg alapjául szolgáltak férjem halálos ítéletének.

Midőn a motozásnak vége volt, a tiszt kitelhető udvariassággal mondá:

— Kegyed lakásán marad, asszonyom, s becsületszavát adja, hogy azt el nem hagyja. Az utcza ugysis őrizve van s a menekülési kísérlet bizonyos veszítet idézné elő.

— Ne féljen, uram, — viszonzám, — nem érzem magam bűnösnek, mert ha annak érezném magamat, már napok előtt menekültem volna, mikor még tehetém.

Távoztak, de én nem tudtam nyugalomra szert tenni. A bizonytalanság, melyben férjem sorsa iránt valék, a félelem, hogy hátha fölfedezik rejtekét: iszonyun szorongatá keblemet. Folytonosan lázas izgatottságban valék. S ez állapotot Mariette csak növelte. A rémület behálózni látszék elméjét. Az éjjeli katonai látogatás, a fegyvercsörgés, a halállal való fenyegetés s a házmotozás úgy megzavarták, hogy — saját hűségéről és hozzám való ragaszkodásáról következtetve, — folyvást azt képzelte és sikoltotta, hogy oldalam mellett fogják föbe löni. Csak kimondhatlan fáradtsággal birtam lefektetni, mikor is vergődő lázálomba merült.

Magam is félig ébren, félig hagymázos látmányok által kinzatra, töltém el az egész napot, midőn az est beálltával gyors lépteket hallok a folyosón, s mielőtt időm lehetett volna az ajtót bezárni, belépett — férjem.

Képzelteti elrémülésemet.

— Szerencsétlen, — sikolték fel, keblére omolva, — hogy mersz e házba jöni, mely kémekkel és rendőrökkel van körülvéve? Miért nem maradtál biztos rejtekeden, barátodnál?

— Barátom felmondta a szállást! — felelt férjem keserűen.

— Oh, a hálátlan, a czudar! Ez jutalma jótékonyságaidnak!

— Hagyd el, kedvesem, — viszonzá férjem. — Az emberek már egyszer ilyenek. Különben szinte örvendek a kitasításnak, mert a bizonytalanság, nyugtalanlás, miattad, megölt volna.

Én elbeszéltem neki, ami történt, s ő, kezemet fogva és szemeimbe nézve hallgatá szavaimat, a nélkül, hogy félbeszakított volna. Csak mikor az elvitt papirokról szólék, vettem észre arcán muló megdöbbenést. Azok szolgáltak vesztére.

Midőn bevégzém elbeszélésemet, keblére szoritott s reszkető hangon mondá:

— Kedves jó, hü nőm. Fogadd köszönetemet bátorságodért. Ne veszítsd el azt ezután se soha. Lehet, hogy még jóra fordul ügyünk, de most oly halálosan fáradtnak érzem magam, hogy képtelen vagyok minden gondolkozásra. Le kell egy perczre dőlnöm.

Ezzel elveté magát az ágyon és csakhamar elaludt.

De nyugalma nem sokáig tartott.

Egy negyedóra múlva megint lépteket hallottam a folyosón; egy percz múlva a teremben voltak, s midőn kiléptem, majd összeütdtem a tegnapi és ma reggeli félelmes rendőrkémmel.

— Ne zárja be ez ajtót, asszonyom, — rivalt rám gúnyosan.

— Mit akarnak önök? — kérdém végső kétségbeeséssel.

— Majd mindjárt meglátja!

De mielőtt ellenzésem daczára a hálósobába hatolhatott volna, az ajtóban megjelent férjem.

— Kit keresnek, uraim? — kérdé tökéletes nyugalommal.

A kém az ő nevét nevezé.

(Vége következik.)

„A l p á r i.”

Endrődi Sándortól.

(Vége.)

Az öreg Alpári megkapja fia levelét, s előre is várhatjuk, hogy ez ügyben Sommásyval fog tanácskozni. Csakugyan! Sommásy urnak érdekében áll mindent elkövetni, hogy Béla akarata hajótörést szenvedjen. Hisz Ilma lánya Bélának van szánva s fényes tervei meghiusulnak, ha Béla esetleg Bertát veszi el. Ráveszi az öreg Alpárit, hogy menjen föl Pestre s beszéljen a fiával okosan. Alpári fölmege, jobbra-balra szaladgál, tudakozódik a Halász-család felül s nem minden eredmény nélkül. Sokat megtud Halászlól s ismerve Béla gögjét, könyörtelenül előadja neki a hallottakat. Elmondja neki, hogy Berta nem ős nemes leánya, a nép közül való az egész fajta, hogy a Halász-család czukrász volt s tulajdonképen nem is Halász a nevük, hanem — Fischer; elmondja neki, hogy a viszony csak ártalmára lesz nemesi nevének, az uritársaságok ki fogják érte gúnyolni s mennyivel okosabban tenne Béla, ha Ilmát venné el, e jó, szelid leányt, kit a faluk romlatlan levegője tisztán megőrzött minden nagyvárosi salaktól stb.

Béla hevesen küzd magával.

A mit atyja Bertáról s a Halász-családról elmond: mindannak nem akar hitelt adni. Kósza hírek azok. Az öreg Alpári erre csak azt válaszolja: „Menj, és győződjél meg magad felőle!”

Ezután egy valóban komikus jelenet következik.

Béla — hogy kinos lelki küzdelmei pár pillanatra legalább elcsituljanak — szórakozást megy keresni. Legelőször Rózsa grófnét akarja meglátogatni, ki hozzá az egész farsangon át oly kegyes volt. Rózsa grófné azonban nem azért grófné, hogy Halász Bertát megszivellhesse maga mellett. Tudja, hogy Béla szereti Bertát s ez elég, hogy nevetve kiáltson ki: „Most gyöngélkedem! nem fogadok el senkit!”

Béla ezután Irén bárónő lakására megy. „Nincs itthon senki!” kiált ki a bárónő.

Béla, ki maga is meghallotta a bárónő hangját, feldühödve távozik.

Elmegy anyjának testvéréhez, ki csillagkeresztes hölgy s több nőgyelet elnöke. Béla beküldi névjegyét, a nagynéne megnézi s azt mondja rá, hogy e nevet nem ismeri.

No már ez mégis sok! Ennyit csakugyan nem érdemelt meg Béla, ha még oly nagyon szerette is Halász Bertát. Dühödten, kétségbeesve rohan az utcákon keresztül; sejtí, hogy csakugyan szerelmeért gyűlölik őt a magasabb körök. Még egy helyen megpróbálja a szerencsét: Ödön báróhoz rohan. A báró elfogadja őt; még egy más vendég is van ott: Arthur gróf, ki azonnal belekap csipős megjegyzéseibe, annál is inkább, mert több oka van Bélát bosszantani.

Hősünk őszintén elpanaszolja, mint fogadták őt több helyen. Arthur felkiált: „Nagyon helyes! társunk ne olyan nőt vegyen.” „Minőt?” pattan föl Béla — következik a szóváltás — a kihívás — segédek választása, — később maga a párbaj, melyben Arthur gróf igen piszkosan viseli magát (orozva le akarja szurni Bélát) de meg is kapja érte az illő jutalmat.

Béla büszke ember s nem tudja feledni a mellőztetést. Ugy érzi magát, mintha megalázták volna s minthogy határozottan arisztokratikus jellem: nem sokáig haboz. Inkább Bertától vál meg, mintsem kitegye magát környezeté gunyjának s megvetésének. Hiába! bármily fölvilágosodott fő legyen, nemesi előítéleteitől ő sem tud szabadulni; azok hozzá vannak tapadva lelkéhez s úgy látszik: kiirthatatlanul.

Megigéri atyjának, hogy nemsokára haza fog monni s csakugyan így is történik. A fia hazamegy, hogy atyját, ki ozalatt halálos beteg lett, eltemethesse. Az öreg Alpári meghal. Egy iratot hagy hátra, melyben komolyan kívánja, hogy fia Ilmát vegye el. A temetés után megváltozik az ősi lak. Béla neki adja magát a szilajságoknak. Zajos és vigalmakkal egybekötött vadászatok derítik föl a falusi élet csöndes napjait. Eközben Sommásy ur — alkalmazkodva a végrendelet szavaihoz — készítgeti lányát az esküvőre. A szegény Ilma (ki az egész költeményben a legrokonszenvesebb alak) nagyon, véghetetlenül szereti Bélát s Béla is vonzódik hozzá. De midőn Sommásy — ki roppant udvariatlan s számító teremtetés — megunva a hosszas várakozást, figyelmezteti Bélát a végrendeletre: akkor Alpáriban feltámadnak a régi lángok Berta iránt s az Ilmával kötendő házasságról (daczára, hogy ennek menyasszonyi ráhája is kész már) egyszerűen lemond.

A Sommásy család az egész vidéken blamálna van, Ilma kinyjai leirhatlanok, de fájdalmai daczára apja oly könnyörte-

len, hogy csakhamar férjhez kényszeríti őt máshoz: Ilma valóságos áldozat:

„Homályos a jövő előtte:
Az ily viszony hova vezet?
Kivel most sorsa összeszőve,
Csupán gyötrője férj helyett;
Nincs célja többé életének,
Nyugalmat sehol sem talál:
Ha sugár, harmat eltűnének,
Mivé lesz ugy a rózsaszál?”

Alpári Ilmáról lemondva, újra a fővárosba megy. Fölkeresi Bertát, kéri, hogy szökjék meg vele, más mód nincs a kigázolásra. Nője nem lehet: a végrendelet tiltja, de azért együtt élhetnek minden előítélet daczára boldogan. Berta ellenkezik: végre a habozás kifárasztja s elájul. Alpári használja az alkalmat, felkapja a nőt ölébe s szépen megszökteti. Párisba mennek. Alpári pazarul költ: elkölti mindenét meg lehetőséi érdekes és folyékony leírások kíséretében. Midőn értésére esik, hogy már nincs semmije, akkor elbucuszik Alpártól; bucsuja képezi egyik legérzésteljesebb részét a költeménynek.

A dus vagyon elvesztése után beállnak a nyomor napjai. Alpárit bántja, lesújtja ama gondolat, hogy Bertának nem adhat többé oly kényelmet, mint eddig adhatott. E gondolat zavartta, hideggé, sötétté teszi őt. Berta arra magyarázza, hogy Béla már nem szereti. Hiedelme minden pillanatban jobban megerősül. Elhatározza, hogy megvál Bélától, ki őt már bizonynyal megunta. S elhagyja valóban. Alpári kétségbe esve tudja meg a hirt s Berta után megy Pestre. A nyomor, az egyedüliség érzete felkeltik jobb indulatait. Szakítani vágy dőre előítéleteivel s úgy hiszi, hogy eddigi hibáit becsületes élet mellett százszorosan helyrehozhatja. Lelkét a fájdalom s a magabaszállás csendes lángjai megtisztítják minden salaktól. Esmélni kezd s világnézlete, mely eddig nagyon is korlátolt volt, kiszélesedik; jelleme szívós lesz, érzelmei fenköltebbekké válnak mint a pulya fényűzés napjaiban, szereti Bertát s birnia kell! Nőül fogja venni.

A végzet így szól: késő!

Berta meg van halva. Elváltak egymástól örökre. Alpári midőn hosszas bánatát diadalmasan legyőzi: munkás életbe kezd s gyárat alapít a Duna partján:

„Ám kedve jöttét meg nem érnél:
Szívében ott volt egy tövis.”

Ezzel véget ér Balog Zoltán regénye. Alpári, ez az ingadozó, előítéletes, könnyelmű, szilaj, sokszor gyermekes jellem az élet küzdelmeit átharczolva: megtanul lemondani. Egy következetlen-alak átvive a lét majd minden fázisán, mig következetessé válhatik.

Regényének legsikerültebb helyei a negyedik könyvvel kezdődnek. A „szilajságok” élénk rajzokkal telvők, a szegény Ilma igaz fájdalmával mindenkor rokonszenvezhetünk, s Alpári bucsuját bárki szívesen olvashatja.

Maga a nyelv zamatos, sok helyen erőteljes, szindus, a részletek beosztása és elhelyezése arányos, ügyes kezeket árul el s mi erősen hiszszük, hogy Balogh Zoltánnak nem utolsó művét ismertettük meg a „Családi Kör” közönségével, mert a sajtó általános olismerése csakis újabb művek alkotására buzdíthat egy határozott tehetséget.

Egy hét története.

Február 14-dikén.

Kövessük az általános szokást. — A nőképző-egylet bálja. — A bolondok estéjéről. — A himlőjárványról. — Statistikai adatok. — A drágaságról. — A főrangnak ártatlanok. — Egy merész nézet. — Egy házi multság. — Egy kiállyó. — Szörnyű sejtelmek. — Az ábrándok hónapja. — Kettő tört lelkek. — Egy brilliant-szobor. — Nagy kincsek urának mire jó vigyázni. — Tanner Szabó Róza. — A Thern-testvérek.

Hamvazó-szerda! és hozzá még oly éj után, melynek felét compromissio nélkül puha párnákon tölthette a tárczairó! Tegyük tehát úgy, mint a hogy sok esetben a távozó vendéggel szokás: mondjuk el a farsangról, ami roszt csak tudunk felőle; beh jó, hogy elment, bizony többet vártunk tőle, mint a mennyit nyújtott; már az is, hogy olyan rövid volt, hat hét, mi az? És dehogy hat hét! öt hét sem egészen! Erdemes is volt azért fellármázni a világot! Aztán milyen nehézkesen mozgott! Az elején mintha soha sem látott volna nagy várost, alig merte magát mutatni, a vége felé meg, valóságos prédakint, tele marékkal az ablakon hajigálta ki gazdagságát, több bál, mint este! azért nem tudott semmire sem menni; az igaz, hogy egy pár bálja nem épen rosszul ütött ki, teszem a nőképző-egylet bálja mult szombaton az „Európa“-ban, de ezt talán csak nem rója fel magának érdemül? Ha olyan bál sem ütne ki fényesen, a melyen gróf Teleki Sándorné a bálanya, és mely olyan szépségeket tud felmutatni, mint — hogy csak egyet nevezek meg a sok közül — Vojnics Róza? És ezek is talán bizony az ő — tudniillik a farsang — kedveért tündököltek e bálon? Az ám, a jótékony cél kedveért, az árvák kedveért; és aztán, mi az: egy bál, vagy ha mindjárt három-négy is, de a többi? Avagy talán a mult szerdai jelmez-bál — hogy messzire ne menjünk — jól ütött ki? pedig a képzőművészeti egylet rendezte, és a „Hungaria“-ban rendezte, a hol a tánczteremben egyuttal jól is lakhatott az ember — ételszaggal!

És — minek is szépíteni a dolgot! — valamennyi báljával így járt; még a bolondok estéje is, — a melynek pedig csak lehetett volna közönsége, — nem kellett; minek is! Azért talán, mert ott az emberek tartzkodás nélkül bevallhatják egymásnak bolond-voltukat? Vagy talán azért, mert ott az embereknek gorombáskodási szabadalma szokott lenni? Egyik is, másik is tökéletesen elvesztette vonzerejét, annyira össze-vissza zavarodtak már az okosság és bolondosság, és nem különben az udvariasság és gorombaság fogalmai. Akárhány embert tudnék megnevezni, a kitől sokkal rosszabbul esnék a dicséret, mint az ócsárlás, pedig nem olyan bolondok estéjéről való egyéniségek, hanem amolyan szörnyű akos emberek, a kik a magas politikától a palacsinta-sütésig mindenhez egyformán értenek.

Tehát a farsang csunyául megjárta az idén, és ha már benn vagyunk a tisztességes szapulásban, mondjuk el azt is, hogy mivel szerették az emberek leplezgetni farsangi duzzogásukat; az egyik a himlőjárványt hozta fel, a nagy hőség a táncztermekben, a hideg reggelek a hazamenetelnél, a mindenféle emberekkel való mindenféle érintkezések; — én istenem,

mintha nem épen a tánczterem volna a himlő ellenszere! Csudálom, hogy Keleti és Körösi országos hírű statisztikusaink figyelmét kikerülte e körülmény, de csalhatatlan számokkal lehet bebizonyítani, hogy a mily mértékben a tánczkedv a fiatal embereknel emelkedett, ugyanily mértékben szelidült meg a himlő természete, elannyira, hogy alig van himlőhelyes hölgy, a ki mód nélkül ne szeretne tánczolni.

Mások meg a nagy drágaságot hozták fel okul; két bál: egy tűzkárvallás, mondják, de üres kifogás! a drágaság az idén is csak akkora, mint tavaly volt; én legalább nem tudok róla esetet, hogy január elsejétől február elsejéig egyetlen háziur fölebb verte volna a lakbéréket; és a zálogháza szintén nem függesztették föl üzletüket, és hasonlóképen a váltóüzérek sem, ideértve talán még a hamisakat is; ami pedig a kártya- és egyéb játékbárlangokat illeti, azok csak annyiban változtak meg tavaly óta, hogy utóbbiakat az idén sem birta fölfedezni a mi rendőrségünk, az első pedig — a kártyabárlangok — többrendbeli kaszinók neveit vették föl ez évben; azért tehát épen csak a bálóknál jutott volna eszünkbe a drágaság? Hiszi, a ki akarja!

Ismét mások az arisztokráciát szeretnék felelőssé tenni a farsang balsükereét, ez ellen azonban csakugyan egész komolyan tiltakozunk. Igaz ugyan, hogy főrangú köreink meglehetősen lanyhák voltak a farsangon át, és a mennyire nekem van szerencsém ismerni e körök emelkedett kötelességérzetét, egész biztonsággal állithatom, hogy sietni is fognak jóvá tenni ebbeli mulasztásukat az által, hogy a böjt folytatában annál fényesebb magán-estélyeket fognak adni; — hanem a bál-kudarczokat azért nem szabad nekik felróvni; az akadémia és Kisfaludy-társaság közgyűléseit szintén alig egy-két magas rangú szerencsétlété jelenlétével, — nem is lehetett, miután mind a kettőn csak báró Eötvös József halhatatlan érdemei felett tartottak emlékbeszédeket — és azért mégis úgy az egyik, mint a másik, hölgyektől férfiatól egyiránt nagyon látogatott volt.

Tehát az is csak kifogás, és azért legyen szabad nekem is egy nézetet kockáztatnom: hát ha az volt a fővárosi báliszony igazi oka, hogy fővárosi hölgyeink napról-napra kevesebb érdeket találnak a — báli udvarlásokban, azon tapasztalatra jutván, hogy azok akár házasságra vezessenek, akár nem, az igaz boldogság hónapja csak a legritkább esetekben vezetnek? Hát ha értesültek már róla, hogy mikép szokott a fiatal emberek egy része — ugyanazok a fiatal emberek, a kiknek szemei táncz közben úgy villognak — ugyanazon fiatal hölgyek egy részéről visszaemlékezni, a kiknek karjain mintha szárnyak volnának, úgy lebegtek? De talán jobb nem is szólni e dologról; talán mégis lehetnek még olyan fiatal leányok a fővárosban, a kik azt hiszik, hogy a bál után úgy emlékeznek vissza róluk, mint a kik nemes szívük, jeles lelki tulajdonaiknál fogva talán arra is tarthatnának igényt, hogy önönmagukért szeretetreméltóknak találják, önönmagukban hordják azt a minden földi javaknál drágább kincset, ami a férfit egész földi életén végig boldoggá teheti.

Egy bálról azonban mégis említést kell tennem, mert

az csakugyan igazi bál volt; nem is egészen nyilvános, hanem zártkörű; egy barátom hívott meg reá, nem mondta meg, hogy ki rendezi, csak biztosított, hogy pompásan fogok mulatni és — mult pénteken — esti 9-kor lakásom előtt állott kocsija; beültünk a kocsiba, szivarra gyújtottunk, barátom elkezdett beszélni a szép hölgyekről, a kikhez szerencsém leendő, egytől-egyig ismeretlen neveket hallék, annál feszültebb érdekekkel hallgattam szavait és — egyszerre csak megáll a kocsis, kiszállunk, nagyszerű palota előtt állunk, portás lép elénk, fölme gyünk a lépcsőn, benyitunk a fényesen kivilágított terembe, a terem már szépen tele van vendégekkel, összevissza ismerősökkel, nem ismerősökkel, tekintetem a a hölgyeket keresi föl, és — igaza volt barátomnak, csupa szépség és csupa ismeretlen szépség; szerettem volna tudni, hol vagyok, de barátom eltűnt, mástól meg rösteltem tudakolni; nem maradt tehát egyéb, mint tultenni magamat a kiszabott bemutatásokon; közeledtem az első hölgyhez, fölkeríttem a tánczra, csupa ígézet volt mosolya, melylyel kérésemet fogadta, csupa báj táncza, és csupa kellemes társalgása; ha az illedék megengedi, egész este mellette maradtam volna; de a másik hölgy, a kit tánczra fölkeríttem, nem kevésbé szép és bájos és kellemes volt, a harmadik, negyedik, ötödik szintén, minél tovább mulattam, annál jobban éreztem magam és annál kíváncsiabb voltam, hogy kinek a házában töltöm e kedves órákat; beszédbe ereszkedtem egy ismeretlen férfival, szép, magas, napsütötte arcú férfi volt és csakhamar észrevettem, hogy katona, és pedig legalább is tábornok, olyan alaposággal értekezett velem az utósó porosz-francia háborúról; egy másik férfihoz fordultam, szelid, gömbölyű arcú, méla tekintetű férfi volt, az meg hasonló alaposággal a tözsde-műveletekről kezdett velem társalogni és úgy szórta a százazreket és milliókat, hogy lehetetlen volt valamely nagy pénz-királyt nem gyanitanom benne; a harmadik meg az államtudományok mélyes mélyeit tárta föl előttem — ámulattal tekintetem körül. Ennyi tekintély! nem vagyok-e a miniszterelnök estélyén! De a terem egészen mást mutatott. Ujra a hölgyek közé vegyültem, egy kedves, halovány arcú hölgy karjain körülrepültem a termet, a halványarcú hölgy olyan fejedelmi méltósággal lebegett velem, olyan ábrándosan mosolygott és midőn visszavezettem őt helyére, azt mondta, hogy udvarmesterének nevez ki; ez a tréfa tetszett nekem, és — udvarló-mesternek is egyszersmind? — kérdém tréfásan; de mire az én kedves tánczosnőm félénken körül nézett a teremben és suttogva mondá — Pszt! Nem tudja ön, hogy a királynők kémekkel vannak körülveve? — Még a bálkirálynők is? — kérdém — oh, ha csak bálkirálynő volnék! — sohajtá az én szépem és ez a sohaj szívemet járta át; nem mertem többet kérdezni, meghajtottam magamat, távoztam és rohantam, üldöztetve egy kinos sejtelemről; érzém, hogy valaki beleakasz kodik karomba, nem mertem reátekinteni, míg csak egy hang magamhoz nem térített; egyik barátom hangja volt, az akasz kodott karomba, azt kérdezte tőlem, ha valjon én is megbolondultam-e, hogy úgy nyargalok? — De hát hol vagyunk? — kérdém. — Hogyan? és te azt nem tudod? — kérdé viszont barátom nevetve. — Nem, úgy hoztak ide — felelém én, mire barátom elébb egy perczig, de a mely percz végtelennek tetszett előttem — szemembe mélyeszteték tekintetét, aztán újra elmosolyodva egyik szögletbe huzott magával és ott alig hallhatólag azt sugá fülömbé: — Hát édes barátom, mi bizony most mindketten azon a helyen vagyunk, a hol a költői ábránd egy a valósággal. — A tébolydó? — de nem

végezhettem, mert barátom számra tapasztotta tenyerét és kivezetett a teremből; — a hűs éjjeli levegő, és barátom kedélyes vidámsága magamhoz térített ismét, egy fiatal ember egy pohár frissítővel jött felém, nem mertem elfogadni, hát ha az is e szerencsétlen hajlék egyik kényszervendége; visszafordultunk a tánczterembe, a folyosón egy uri külsejű férfi jött velünk szemközt, köszöntött, és elkezdett beszélni azon szerencsétlenekről ott benn a tánczteremben; az uri egyéniséget mintha már láttam volna, de hol? Egész lénye, beszédje, modora olyan volt, mint — azoké ott benn a tánczteremben.

Visszatértem a tánczterembe, csupa jókedv és vidámság mosolygott felém, lehetetlen volt megkülönböztetni, melyik az örült, melyik a tiszta elméjű vendég, csak a melyiknek mélyen a szemébe néztem, azon vettem észre, hogy a lelke ketté van törve; e szemek mélyében annyi sok kinos fájdalom és szomorú bubánat borongott! A férfi-szemekben feldult remények, keserű csalódások, a nők szemében, csaknem kivétel nélkül, boldogtalan szerelem volt kiolvasható, ami ép testtel a lelküket kettétörte.

Még javában folyt a vigalom, midőn visszatértem a fővárosba, mégis csak jobb itt, mint a lipót-mezei palotában; itt is elegen vannak a kötözni valók és bolondok, de nem igen egy személyben; aztán elég olyan dolog van még itt, a melyért érdemes csak a z é r t is meg nem bolondulni egy keveset.

Itt van mindjárt a Kisfaludy-társaság közgyűlése és e közgyűlésen Gyulai emlékbeszédje báró Eötvös József felett. Nem beszéd az, hanem brilliant-szobor, Eötvös gyémánt-életéből összerakva, olyan magasra, a minő maga ez élet volt, ellátszik egész Európán végig, és nemzetünknek egy egész félszázadára árasztja el fényes sugarait. Minden szó egy gyógyó gyémánt, és összefoglalva mégis a legkisebb részletig egymást támogató, kiegészítő, megvilágító, átgondolt és átérzett egységes alkotás. Ilyen mű méltó Gyulai szelleméhez. Nagy kincsek ura mindaddig jól vigyázzon arra, hogy miféle cselédnépek járnak ki s be házába, mert — az alkalom tolvajt szül.

Egy gyönyörű énekesnőt is hallottunk e héten: Tanner Szabó Róza asszonyt, a debreczeni színház tagját; a „Zsidónő“ben Rechát énekelte, de még néhányszor lesz hozzá szerencsénk, azért most csak annyit, hogy a milyen szép e nő arcza, — az pedig gyönyörű szép — még százszorta szebb a hangja. Olyan hang ez, hogyha kiképeztetik, rövid időn Páris és Londonban is szólni fognak róla.

És egy hangversenyünk is volt e héten, a Thern-testvérek rendezték; de lesz még alkalmunk hangversenyekről szólni, a Thern-testvéreknek pedig, azt tartom, mindegy, akár mennyit irnak is róluk, az értelem ugys csak az, hogy: gyönyörűen tudnak négykéz-egy-lélekkel zongorázni.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Rudolf koronaherczeg) és Gizella főhercegnő mult vasárnap este megérkeztek, nagy udvari kísérettel. A váróteremben gr. Huyn és Thaisz Elek főkapitány siettek elfogadásukra. A trónörökös német és magyar nyelven fejezte ki örömét a fölött, hogy hosszú távollét után ismét körünkbe érkezhettek. A koronaherczeg azonban már utközben rosszul

érezte magát, és a mint Budára érkezett, a kanyaró, (veres himlő) ütött ki rajta, szerencsére, igen szeliden, úgy, hogy a baj rövid időn teljesen el fog mulni. A királyné csak február 24-dikén érkezik Pestre.

++ (A „nőképző-egylet“) legutóbb tartott választmányi gyűlésén több új tag jelentetett be. Alapítókul: Pauler Tivadar, Lumnitzer Sándorné, b. Perényi Zsigmondné és Siposs Antal 100—100 frttal; igazgató tagokul: E. Kiss Zsigmondné, Bezeredy Istvánné, Krenedics Matild, Eöry Károlyné, Jankovics Antalné pedig 100 frtos alapítványát 200 frtra emelte. Ez alkalommal köszönettel fogadta az egylet de Gerando Antonia k. a.-nak — gróf Teleki Emma leányának — azon ajánlatát, mely szerint az egylet tanintézetében a francia irodalmat fogja ismertetni magyar nyelven hetenkint kétszer, hétfőn és csütörtökön d. u. 5—6-ig.

++ (Mária Beatrix), modenai főhercegnő, a császári ház tagja, a bécsi orsolya-apácák tagjává vétette föl magát. A főhercegnő 1824-ben született, jelenleg tehát 48 éves. Van férje, Károly infans, és vannak gyermekei és unokái, hanem azért a jezsuiták főgenerálisa Rómában kieszközölte neki a pápai brevét, hogy apáczává lehessen. Férje, gyermekei könnyörögtek neki, tegyen le a szándékáról, de a főhercegnő inkább a körülötte levő jezsuiták szavára hallgatott, és mult kedden vált meg férjétől, gyermekeitől, unokáitól és a világtól. Csak két komornáját vitte magával a zárdába, a kik, ha beteg találna lenne, ápolónői lesznek.

++ (Popovits Istvánt,) az Ujvidéken megjelenő „Zastava“ című szerb lap szerkesztőjét — a lap tulajdonosa az ismert Miletics Szvetozár — mult csütörtökön a pesti esküdtszéki bíróság másfél évi fogságra és 500 frtnyi bírságfizetésre ítélte. A vád tárgyát egy cikk képezte, a melyben a nevezett szerkesztő gróf Andrássy Gyulát az Obrenovics meggyilkoltatásában való bűnrészességgel vádolja; ez ügy tehát, mint vádló államügyész: Kozma István ur különösen kiemelte, egyáltalában nem volt politikai természetű, hanem csak azon kérdés körül forgott, ha szabad-e Magyarországon ártatlan embert, akár szegényt, akár gazdagot, büntetlenül a rablógyilkosok sorába állítani? Az esküdtek 11 szóval 1 ellen mondták ki a „bűnös“-t.

++ (Spiritisták.) Pesten is vannak olyan istenes lelkek, a kik megfelelő „áldozat“-ért a megholtak lelkeit idézgetik, és olyanok, a kik elhiszik, hogy az lehetséges. Az idézők közt legfőbb szerepet játszanak egy bárónő, egy néptanító és egy ferenczvárosi szatócs. Ez utóbbinál tartatnak az ájtatoskodások, annál gyülekeznek össze a külvárosok szegény, együgyű lakói és egy „kis áldozat“-ot tevén le az idézendő lélek üdvéért, a bárónő, a tanító, egy 80 éves zsidó, — lehet azonban, hogy csak 79 éves — kíváncsán szerint aláidézik az illető lelket és ez aztán, az áldozat mennyiségéhez képest, hosszabb vagy rövidebb társalgásba bocsátkozik az idézőkkel, elmondja a felőle tudakozódóknak az eljövendő idők titkait, mint lutri-számokat, szerencsés házasságokat, közeli kereszteléseket, hűtlenségi kilátásokat, titkon égő szíveket és több efféle fontos tudnivalókat. Hogy mi történik az áldozati adományokkal? Talán az aláidézett lelkek viszik magukkal? Mindent, a mit e részben tudunk, az, hogy az idéző szatócsüzlete napról napra nagyobb virágzásnak indul, és hogy a pesti rendőrség végre a közérkölciség tekintetéből jónak látta e napokban körül nézni egy keveset e szent helyiségben.

++ (Ingyen-oktatás a könyvvezetésből.) Röser Miklós, kereskedelmi intézet tulajdonosa e hó 18-ától fogva minden

ünnepe- és vasárnapon reggeli 8-tól 10-ig tanhelyiségében (országut 4. sz.) ingyen-oktatást fog adni a könyvvezetésből és módszertanból. Hozzá tehetjük még, hogy úgy Röser Miklós ur, mint neje másképen is minden alkalommal nemes szívről tesznek tanúságot. Hány szegény fiatal ember köszönheti tisztos állását Röser urnak, a ki minden díj nélkül föl vette és kitaníttatta őket intézetében! Röserné urnő pedig a gazdasszony-egylet egyik legbuzgóbb és legáldozatkészebb tagja.

++ (Plantamour) genfi csillagász egy üstökösöt fedezett fel, mely nagyságra minden eddigit fölülmul. Plantamour észleletei és számítása szerint az üstökös roppant gyorsasággal egyenes vonalban a földnek tart és ez évi augusztus 12-dikén közeledése rendkívüli hőség által fogja magát érezhetővé tenni. A katasztrópha talán csak úgy kerülhető el, ha az üstökös utközben egy más világtest vonzerejének körébe jutna. Így írja a „Swiss Times.“ Csakhogy ott fenn a magasban rendesen ép ellenkezőképen szoktak végbe menni a dolgok, mint a hogy itt lenn — találomra — elhatározzák. Üstökös lesz, a milyen már számtalan volt, talán valamivel nagyobb a rendnél, de ennek útját hónapokkal elébb és ilyen egyszerre kiszámítani, még nem adatott emberi hatalomnak.

++ (Olvasónőink szíves figyelmébe) ajánlunk egy legjobb korban levő nőt, a ki valamely nagyobb családnál mint házfelügyelőnő, gazdasszony vagy társalkodónő alkalmazást keres. — Nemkülönbén ajánlhatunk egy fiatal leányt, a ki megtanulta a Fröbel-rendszert, és kis gyermekek mellé mint játszó- vagyis inkább játszva oktató, felügyelőnő és oktatónő (bonne) valamely mivelt házban, Pesten vagy vidéken is alkalmazást fogadna el. Mindkét hölgyről szerkesztőségünk szívesen ad bővebb utmutatást.

++ (Plotényi Nándor) kitűnő fiatal hegedűművésznőnk, a beállott bőjti idény alatt szintén fog adni a vigadó termében hangversenyt. Csak örvendünk, ha a külföldi virtuózok áramlata mellett a hazai tehetségek is iparkodnak megfelelni szép hivatásuknak s ismervén a jeles fiatal művészt, előre mondhatjuk, hogy programjában a classicus művek mellett kellő figyelemmel lesz a hazai zeneszerzők műtermékeire is.

++ (A zenekedvelők termében) mult pénteken este érdekes hangverseny tartatott. A Thern-testvérek hangversenye volt ez, kiknek művészi összjátéka már közmondásává lőn. Most is a legnagyobb érdekeltséggel hallgatták őket, s játékaik különösen feltűnt az al-unisono előadott daraboknál. Ezek két kézre irt darabok, melyeket mindketten külön zongorán egyhuzomban adnak elő, minő péld. a Chopin-féle As-dur impromptu, melynek előadásában a harminczkettős futamokban sem vettünk észre disharmoniát. E hangversenyen Láng Fülöp ur is közreműködött, valamint Ujlaky Sarolta k. a. — egy bájos mükedvelő hölgy, ki csinos kis mezzosopránjával sok kellemel adott elő több dalt.

++ (A legutóbbi bécsi műkiállítás) méltó elismerésben részesült Vastagh György hazánkfiának két festménye. Ranzoni, az ismert nevű műtész így ír róluk: „Vastagh György, a magyar művész, kinek rendkívüli tehetségére már más alkalommal is felhívtuk a figyelmet, két kedves képet állított ki: a „Román szerelmi vallomás“ és „Román cigány-leány“-t. Ép humor a felfogásban, finom jellemzés s derék kivitel az, a mi e képekben nyilatkozik, melyek sajátlagos műbecsük mellett még ethnologiai értékkel is bírnak. A művész különösen a színezésben totemesen haladott; az alakok rendkívül élet-

teljesen rajzolva, erőteljes érvényesítést nyertek, a mellékdol-
gok is gondosan és értelmesen készültek.

♦♦ (A Kisfaludy-Társaság diszebéde.) Mint minden évben, úgy az idén is a Kisfaludy-Társaság közülését diszebéd zárta be. A Frohner-szálloda első emeleti éttermében számos Kisfaludy-társasági tag, író és hirlapíró jelent meg 2 órakor, hol a diszebéd tartandó volt. Érdekes az étlap, melyet Tóth Kálmán ez alkalomra szerkesztett, s melynek azon főlemlitendő sajátága volt, hogy nemcsak magyarul volt szerkesztve, hanem tartalma is a magyar konyha készítményeit tüntette föl. — „Étlap: kenyérleves, paprikás fogas, vesepecsenye gombóc-
czal, debreczeni káposzta sült és főtt sertéshussal, kappan, fogoly olasz salátával, turós galuska, almásbéles, csemege, sajt, asztali bor, kávé. Az étlapon ugyan nem volt megemlitve, de az ebédnek kétségtelenül lényeges kiegészítő részét képezte az egri vörös aszu bor, melyet Joó János, egri föld-
birtokos Toldy Ferencz 50 éves írói jubileumára küldött. Min-
den palaczk Vörösmarty e distychonát viselte e felirathban:

Ittanak a hősök s egyik így pendite: „Török vér!“
„Hadd folyjon“, mond hévvel az egri Dobó.

Midőn az egri bor ártatlan vérpatakjai folydogálnak vala, megindult a pohárköszöntések árja; eleinte lassabban és vontatva, később sürűbben és pattogva. Toldy éltette a királyi párt és Gyulait, mint a nap hőjét, Dalmady Lévy Józsefet, Zichy Antal a rendezőseget; Lévy József Toldy Ferenczet; Pulszky Ferencz Joó Jánost, Greguss a Kisfaludy-Társaság leendő tagjait, Székács Toldy Pistát, továbbá az iskolatanítók iskolatanítóját: Zichy Antalt sat. A jó kedv egyre növekedett, míg 5 órakor a társaság szétozlott, légyottot ad-
ván egy évre.

♦♦ (Jótekonyság.) Königswarter Móricz b., atyja emlé-
kére, erdélyi földtehermentési kötvényekben jelentékeny ösz-
szeget adományozott a szarvasi hatóságnak iskolai és egyéb
jótekonny czélokra. Ezen összegből a szarvasi ev. gymnasium
1000, a kórház 300, az uj. kath. elemi iskola 500, a zsidó is-
kola 600, a sz.-andrás kath. iskola 200, a helvét iskola 200
frtot kapott.

♦♦ (Rózsás napló.) Bay Károly, surányi birtokos, a bá-
jos Freyseisen Boriska urhölgygyel jegyet váltott. Utóbbi
a köztiszteletű Freyseisen Gyula, volt honvédőrnagy s bereghi
első alispán, most pénzügyi főtörvényszéki bíró leánya. —
Pollák Jakab fiatal pesti ügyvéd Déry József orvos-
tudor leányát: Ilona kisasszonyt jegyzé el. — Mult szombaton
este a józsefvárosi templomban Csepregi Ferencz jeles mű-
asztalos és vigjátékiró eskettetett Rákosi Ida kisasszony,
Rákosi Jenő író társunk bájos nővérével. A menyegzőn a cs-
aládtagok s az írói körökből sokan voltak jelen, kiknek jó
kíváncsiakhoz mi is csatlakozunk. — Kis Elek kolozsvári
ügyvéd és birtokos e napokban tartá esküvőjét Pákey Krisz-
tina kisasszonynyal. — Ifj. Perczel Lajos, a pesti kir. ité-
tábla elnöki titkára, e hó 4-dikén jegyzé el Ráth Ilon kis-
asszonyt, a köztiszteletben álló Ráth Károly, itélőtáblai alelnök
művelt, bájos leányát. — E hó 2-dikán, köztiszteletben
álló polgártársunk Kuliffay Lajos pesti fűszerkereskedő tartá
esküvőjét a budai vérmezői kápolnában a szellemdus Pfeif-
fer Emilia kisasszonynyal.

♦♦ (Vegyes hírek.) A Duna jege Budapesten mult
szerdán ment el, pár napig gyönyörű tavaszi időnk volt is,
csütörtökön azonban ismét télire változott, de eddig még nem
hallatszik, hogy a fa ára még fölebb ment volna. Eddig csak
18—19 forint öle. — Blaháné asszony e héten Aradon

vendégszerepelt, természetesen ott is nagy tetszés mellett. —
A rövid farsang miatt néhány bál künrekedt, így a bu-
dai torna-egylet, fájdalom, csak e hó 26-dikán tarthatja meg
jelmez- és álarcos-bálját. Bizonyynal dispensációt vettek
reá. — Tanner Szabó Róza asszony második vendég-
játéka mult csütörtökön a „Troubadour“-ban diadal-játék
volt reá nézve. A közönség el volt ragadva e ritka szép hang-
tól. — Egy budai irodaszolga, ki e napokban reggel el-
vitte a postáról a hivatala számára érkezett leveleket, haza-
menet jelentékeny összeggel terhelt pénzes levelet vesztett el.
Egy katona megtalálta a levelet és czime után azonnal meg-
küldte az illető hivatalnak. — Kléh Jozefa asszony ház-
tulajdonos a szenatérén, tudatta lakóival, hogy a lakások ár-
nak csökkenése következtében lakbéréiket léjebbszállítja, a
mi valóban elismerésre méltó nemes gondolkodás, mert mások
még a jelen évnegyedben is fölebb verték a lakbéréket. — B.
E ö t v ö s J ó z s e f emléksobrára a m. földhitelinté-
zethez eddig befolyt adakozások összesen 6070 frt 25 krt és
egy db. aranyat tesznek. Hihetőleg azonban még tízannyira fog
felszaporodni. — Orbán Balázs, jeles írónk tudatja a
„Székelyföld“ munka előfizetőivel, hogy e műnek jelen év
jan. hó végére ígért 6-dik kötete csak is ez év végére készülhet
el a miatt, mert az abban levő nagyszámu eredeti képeket a
lehető szépen óhajtván kiállítani, azok metszetésével a kül-
földön volt Morelli Gusztáv hazaérkeztére várakozott, miután
ezen metszetek csak növelni fogják e mű diszességét. E je-
les műre Tettei Nándor és társa vaczi-utcai könyvkereske-
dése Pesten előfizetéseket továbbra is elfogad, bérmentve kül-
dendő diszkiadásu példányra 3 ft 60 kr, fűzött példányra 2 ft
50 krral. — Az egyetem bölcsészeti kara mult csü-
törtökön tartott ülésében elhatározta, fölkérni a vallás- és köz-
oktatásügyi minisztert, hogy báró Eötvös Loránd tudort és
helyettes tanárt a mennyiségtani természettan tanszékére
rendes tanárnak kineveze.

♦♦ (Halálozások.) Klenovits Amália kisasszony
(Klenovits Ferencz lánya,) hosszas szenvedés után
husz éves korában elhunyt. — néhai Egresi Galambos
Sámuel özvegyét a legmélyebb családi csapás
sujtotta. Egyetlen fia, kedves, okos gyermek, (8 éves,
szintén Samu nevű), a napokban elhunyt agyhártya-lobban.
Az ég adjon vigaszt az anyai szívnek, a nagy csapás elviselé-
sére. — Bolváry, szül. Zlinszky Antonia asszony, Bolváry
Gellért pesti kir. itélő táblai pótbíró neje, élete 36 évében
hosszas mellbajban e hó 11-dikén meghalt. — Láng N.
nyugalmazott kir. pénzügyi tanácsos, e hó 4-kén hunyt el 80
éves korában Keresztesen (Székes-Fejérvár mellett.) A meg-
boldogult az 1848-ki szabadságharc alatt a pénzügyminiszte-
riumban Dusek miniszter oldala mellett előkelő állást fog-
lalt el, mi miatt a német kormánytól kegyet vesztett és so-
káiig hivatal nélkül bolyongott. — Vida Lajos jeles tehet-
ségű végzett jogász s ügyvédgyakornok e napokban meghalt.
— Pilaszanovits József képviselő neje, szül. Bogor
Jolán, hosszas sorvasztó betegség után mult szerdán meghalt.
Mindenütt, a hol e derék nőt ismerték, halála részvétet fog
ébreszteni. — Dr Hausmann Ferencz egye-
temi tanár neje, szül. Arnold Anna 61 éves korában el-
hunyt. — A veszprémmegyei baloldálnak igen tevékeny tagja
hunyt el február 5-dikén takácsi reform. lelkes Szabó
Aladárban. A boldogult, elveiért a mult években kész volt
zaklatást is szenvedni, s mint jelenleg is bizottmányi tag Pap
Gábor és Körösi Sándor mellett erősen küzdött a baloldali

elvek mellett. Még csak 34 éves volt, s fiatal özvegyet és öt hónapos árva hagyott hátra. Temetésén Pápa és vidéke 2—3000 emberrel volt jelen. — Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Február 10-dikén: „A Zsidónő,” Halévy operája. — Február 11-dikén: „farsangi iskola,” Vachott Imre vigjátéka. — Február 12-dikén: „A mama,” Szigligeti vigjátéka. — Február 13-dikén: „Romeo és Julia,” Gounod operája. — Február 14-dikén: „A jó falusiak,” Sardou vigjátéka. — Február 15-dikén: „Trobador,” Verdi operája. — Február 16-dikén: „Messinai hölgy,” Schiller szomorujátéka, Jókainé föllépteül.

Divattudósítás.

A farsangi idény rendesen annyira igénybe veszi a divat muzeját, hogy ez időszak folyama alatt ugyszólván minden másról megfeledkezik és csak egynek t. i. a báli öltözetnek látszik hódolni. A farsang lezajlása után nemcsak a táncztermekben, de a műhelyekben is egy kis csend áll be, mintha mindenki új lélekzetet akarna venni új, még félig ismeretlen munkához. Ismeretlen mindenestre, mert jelenleg az új, a tavaszi divatnak még határozott alakja nincs, de nem tart soká és mint varázsütésre előke-
rül a sok új és legtöbb részben váratlan összeállítású tavaszi öltözk.

A tavaszi divat két irányban látszik magának utat törni, az egyik, a szövetre vonatkozólag arra mutat, hogy a kétféle szövétü összeállítás ismét fel fog karoltatni, mert a legújabb párisi mintaruhák ily összeállításban érkeznek és nagy tetszésnek örvendenek, a másik irány az, hogy a tunique, ha bár jövőben is mint földisze a ruhának határozottabb alakot ölt és sok esetben nem pusztán mint tunique szerepel, hanem egy fél derekat is képez, mi leginkább ott vehető észre, hol a ruha kétféle szövettől van összeállítva.

A disz még folyvást a tulajdon kelméből eszközöltetik, nagy hosszú fodorban, mely felül bársony nagy selyem paszománt által diszítettetik, ha fodor nem jön alkalmazásba, ép oly hatással rucho-t is lehet használni két vagy háromszoros sorban közbe közbe csokrokkal vegyítve.

A tunique-ot rendszeren rojt szokta diszíteni s ha felébe lebbenyes derék jön, úgy az is kap rojtdiszit.

A tavaszi paletók közül a testhez állók leginkább kedveltetnek. Összeállításuk sokban hasonlít a tunique-ok szabásához, mennyiben az alj, hol több, hol kevesebb troucsirozást, vagy más ehhez hasonló idomitást nyer. A diszítés rojt és passementerie.

És most még néhány sort mai szabásunkról, egy tavaszi felöltőről 4—6 éves gyermek részére.

E szabás első száma az előrészt, a második a hátrészt, a harmadik pedig az ujjat jelöli.

Bársony vagy posztóbból készülnek e kis felöltők, zsinór diszítéssel, vagy scót befoglalással.

Számrejtvény.

Pázmándi Jeremiás Iréntől.

1. 2. 3. 12. 3. 15. Életünkben legdrágább kincs,
16. 4. 26. 1. 28. Ember, ki őt ne hinné, nincs.
9. 10. 11. 4. 13. 28. 15. Vigasság kedves napjai,
16. 17. 13. Kegyes szív buzgó szavai.
19. 20. 21. Vele könnyű lehet mérünk,
18. 26. Jó, ha rá bölcsen készülünk.
17. 25. 22. 26. Édes nedve a szőlőnek,
21. 6. 19. Egy része az esztendőnek.
11. 1. 2. 7. 1. 19. Az éj sötétjét felváltja,
15. 27. 26. Viz rohamnak útját állja.
12. 16. 11. Ez nyugtatja meg testünket,
10. 19. 17. 20. Gyümölcs, disziti kertünket.
12. 23. 11. Sok esőnek szüleménye,
5. 10. 12. A madarak királynője

4. 16. 11. 27. 5. Szomorúság s bánat jele;
15. 25. 16. 26. 27. 11. A hangszerek egyik neme.
16. 11. 27. 5. Hasznos találmány, s ügyesség
26. 27. 11. 12. 13. 4. 27. 15. Ha vig: édes gyönyörűség:
- 9—24. Kinek ebben volt sok része
- 1—28. Egészet vegye fejére.
- Ezt kívánom büjt elején
- Fejtsd meg, mert ez — egy
- Számrejtvény.

Megfejtési határidő: márczius 16-dika.

A f. évi 3-ik számban közlött számrejtvény értelme:

„Adj számot sáfárságodról.”

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Moesz Gézáné, Szmodits Gizella, Pethő Antalné, Diviaczky Mária, Kalla Mihályné, Barányi Aranka, Báthory Zsigray Istvánné, Benedikovics Róza, Knorr Veress Henriette, Marossy Hermin és Etelka, Forintosné, Leustach Gizella és Irma, Pálkás Spánitz Emilia, Szép Emma, Simon Mari, Mesterházy Jolán és Irma, Schwartz Éva, Kovács Emma, Paukovits Katalin, Schlesinger Hermin, Limbek Vilma, Vitálné, Dzinich Pencz Mária, Rásó Mihályné, Kállai Emilia, Pajlák Róza, Osváth Paulina, Zoltán Ferenczné, Korbuly Fanni, Krasznay Etelka és Izabella, Kuthy Róza, Hencz Honórka, Pánczél Jánosné, Jánosi Róza, Fölföldy Sándorné, Sigray Katalin, Pukáts Emma, Jakabfalvy Madarassy Anna, Sváby Izabella, Berendi Eszter, Guba Jánosné, Brocken Kovács Emma, Zeke Janka, Dubányi Róza, Pap Teréz, Stymmel Emma, Bencsik Kálmánné, Szentmariay Sztanaczkay Karolin, ifj. Márk Ferenczné, Némethy Zsuzsanna, Halluskay Mária, Paraicz Ilka, Fesztory Katalin, Kiss Antónia, Pap Jánosné, Széll Györgyné, Schönfeld Czeczilia, Szieberth Vizkelety Irma, Orbán Paulin, Bobunek Amália, Veresné Karolina, Knétsy Jozéfa, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Barthalos Vilma és Etelka, Pajor Mari, Beke Kornélia, Hirschmann Anna, Fülöp Ferenczné, Stenczinger Lina, Bálint Julianna, Lohr Józsefné, Bazilides Mindszenti Matild, Elekes Kálmánné, Johaszovits Ilyasovits Ilon, Vörös Juliska, Seján Gorzó Kornélia, Adler Róza, Braun Riza, Gabsovits Klementin, Jármy Ferenczné, Erdensohn Emilia, Sziklay Matild, Pap Cziike Karolin, Etédy Jakab Györgyné, Iby Ferenczné, Simkó Julia, Kalós Péterné, Novák Irén, Pázmándi Jeremiás Irén, Hegedüs Antónia, Szőnyi Ferenczné, Simon Samuné, Stenczinger Lina, Némethy Zsuzsanna, Pethe József, Paraicz Ilka, Egerváry Tuboly Emilia, Felvinczi Mariska, Anderkó Mária, Beszédes Mózes Ágnes, Pap Kovácsik Gizella, Ambrózy Jusztina, György Klára, Szabados Jenő, Kosztyik Berta, Kossitzky Barkóczy Ilona, Németh Berta.

Az 2-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Egerváry Tuboly Emilia, Bencsik Kálmánné, Ágoston Mari, Anderkó Mariska, Beszédes Mózes Ágnes.

Tartalom.

Az öltözet megválasztása. — Dal a halálról Udvardy Gézától. — Mi történt nénémasszony neve napján, Prém Józseftől. — Képeddel szívem fölött áll... Kapácsy Deszötl. — Egy borzasztó májusi regg. M. B.-tól. — Alpári Endrődi Sándortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékra: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetés.

Mai számunk melléklete: Tavaszi felöltő 4—6 éves gyermek részére.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel)

Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:

Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

8. SZ.

Febr. 25-kén,
1872.

Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájjal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap megfizetése félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

Nézzük végig az emberiség évezredes történetét, és akár a vallás, akár az államalkotás, akár a társadalmi szervezés terén mindenütt azt tapasztaljuk, hogy a legnagyobb alkotásoknak csak annyiban volt tartóssága, a mennyiben szeretet volt azoknak alapja. Hogy a történelmi láthatáron tul eső időkbe vissza ne menjünk, Mózes vallását, — az első, a melyről meg van írva, hogy isteni kinyilatkoztatás; — gyökerestül átalakította a haladó emberiség, csak az az egy maradt meg belőle illetetlenül: „Szerecsd felebarátodat, mint önmagadat.“ Szórol szóra átvette azt a keresztyénség megváltói alapítója és a milyen mértékben Jé-

Cseh Kövér Anna.

zus Krisztus bővebb részletességben fejtette ki e nagy hitelv értelmét, olyan mértékben hódította az meg a világot és lesz neki tartóssága a késő századokban. Róma ledőlt, Napoleon világuralma mint a tavaszi köd, úgy foszlott szelylel, csak ami szeretetéről tesz tanuságot: az ő törvénykönyve hirdeti ma is, és fogja hirdetni századok mulva is az ő dicsőségét. És hazánk történetében — azon sok közül, a kiknek nevei századokon át hozzánk eljutottak, kiknek alkotásai hirdetik még ma is dicsőségüket? nemde azokéi, a kik a szeretet emlékeit hagyták hátra, míg a többi mind, és lett légyon bár a leg-hatalmasabb, úgy elsőpörte az idő, hogy

egyetlen porszem sem maradt fenn életükből. Mert — minden, minden elmulik, csak a szeretet elmulhatatlan e világon.

És mégis, aránylag mily kevés ápolásban részesül ez épen olyan hatalmas, mint magasztos érzés! A szülei házon kívül legfőleg egy pár költői szív, vagy egy-egy lelkipásztor az isten házában, vagy végre egy-egy tanító ad neki egy kis táplálékot; ezek közül sem mindenik, mert: nem fizeti ki magát; az élet legfőbb rugói az érdekek, az önző számítás a bölcsesség palástjában büszkélkedik; cselekedeteink értékét a pillanatnyi haszon határozza meg és a legnemesebb érzések, a legtisztább hajlamok csirájukban elfojtának, ha anyagi előnyök szót nem tesznek mellettük.

A mi az önző, pillanatnyi érdekeket haszonnal nem kecsegteti, sőt talán egy kis lemondással jár, az lehet a legnemesebb eszme, a jövőben dus áldásokat termő igazság, nem igen számolhat elismerésre és támogatásra a csak a mának élő nagy sokaság részéről, amint ezt többek közt a női kérdés is mutatja.

Tudva van, hogy mi az én álláspontom a nők egyenjogositási kérdésében; tizenkét év óta működöm tehetségemhez képest e kérdés tisztába hozatala körül hazánkban, és utósó lehelletemig nem fogom megváltoztatni azon hitemet, hogy az igazságot nem szabad kétféle mértékkel mérni, és hogy a szabadság soha sem válhatik az erkölcs hátrányára — De épen azért, mert ezen én meggyőződéseim általánosan tudva van, és másfelül azon czélból, mivel „még a halált sem adják ingyen“, szabad nekem talán kimondanom azt is, hogy a legszebb igazságok századok, sőt évezredekig pusztá elméletek maradnak, ha az érdekeltek az utat nem egyengetik nekik és különös érdemeket nem tudnak felmutatni igényeik támogatására; az utat csakis mi nők egyengethetjük a női jog-egyenlőségnek és érdemeket is kell hozzá felmutatnunk, és pedig nem üres szavakkal, hanem tettekkel, azon téren, mely ugy szólna épen csak a mi számunkra hagyatott mind ez ideig parlagon és a melyen működve, épen annak az érzésnek adunk táplálékot és kiterjedést az életben, a mely egyedül képes felolvasztani az önzés jégkérget a szivekben és eloszlatni a tévfogalmak és szükelműség sötétségét a fejekben. A szeretet ez érzés, a jótekonyság gyakorlásában nyilvánuló igaz, tiszta szeretet.

Es hála istennek, ez most már nem is olyan nehéz feladat. Ha visszagondolok azon időre, midőn először kezdtem ez irányban működni, hány jótekonny nőegylet volt akkor a hazában, és hány van jelenleg, akkor első tekintetre kiderül, hogy most már csak egy-két nemes nő kell hozzá, a kik tiszta szívvvel, világos fejjel, de egyszersmind erélyes lélekkel élére állnak a jótekonyság ügyének és minden városban százával sietnek feléje a rokon érzelmű hölgyek szivei. Példa reá Cseh Kövér Anna urnő, a pécsi jótekonny nőegylet elnöke, kinek arczképét ezuttal vagyok szerencsés bemutathatni. Alig egy éve, hogy e lelkes és buzgó urnő és a vele minden szép és jóban egyérmű Vizkelety Albertine urnő a jótekonny nőegylet eszméjét Pécs városában megpendítették, és máris száz tiz alapító és négyszáz kilenczven nyolcz rendes tagja van az egyletnek, a kik után már eddig is ötezer hétszázhatvan két forinttal rendelkezik.

Nemde fényes eredmény? Podig milyen egyszerűek az eszközök, melyekkel a nevezett jótekonny nőegylet azt elérte! Ide iktatom az alapszabályoknak arra vonatkozó pontjait, után-

zandó és buzditó például, olyan városok és vidékek számára, melyekben talán még most sincsen jótekonny nőegylet.

Az egylet áll: alapító-, részvényes- tagok, és pártolókból:

a) alapító tag az, ki egyszer s mindenkorra 20 frt, és havonként 20 kr. tagdíjat befizeti.

b) részvényes tag az, ki a havi díjul megállapított 20 krt rendszeresen fizeti.

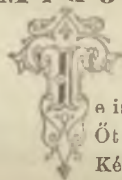
c) pártoló az, ki minden kötelezettség nélkül az egyletet céljaiban gyámolítja.

Czélja az egyletnek valláskülönbség nélküli emberbaráti jótekonyság gyakorlata, a szegények és gyámoltalanok segélyzése, és erejéhez képest egyéb közhasznú intézetek felállítás.

Ez idő szerint tehát a családi hajlékon kívül — ez azon tér, melyen háborítlanul és óva minden gyanúsítás és megtámadástól az emberiség javára fejthetjük ki nemes lelki tulajdonainkat és szerezhethünk olyan elismerést és érdemeket nemünknek, hogy azok alapján legalább utódainkról nem fogják mondani, hogy nem tudnak, vagy nem akarnak magasabb eszmék létesítése iránt kitartó munkásságot kifejtteni; elfogják ismerni, hogy nemcsak arcunk, hanem szívünk is szép nekünk, nemcsak bölcsőt ringatni, hanem a szeretet templomait fölépíteni is elég erős a mi kezünk; ezt nekünk tényekkel kell kimutatni, mert — hiszen mi vagyunk a kérelmező fél és azért nem szabad üres kézzel uraink előtt megjelenni, — és ezek folytán legalább utódaink meglesznek óva azon arczipirító szegénytől, hogy — mint valami undok betegől — még a tudomány kapuit is zárva tartják előttünk.

Emilia.

Midőn velem vannak!

Benedek Aladártól.

Te is meghaltál, ő is meghalt,
Őt is sirattam s téged is.
Két forró szív, két hideg sirban,
Miken kidőlt már a jel is.

Bocsáss meg nékem jó anyám, mert
Őt veled együtt említem!
S bocsáss meg szelid kedvesem, hogy
Képed anyámhoz így viszem.

Érzelmek öröktitku árja
Emeli csöndes keblemet,
Hol, mint sajkán két néma árny, reng
Im a ti drága képetek!

Béküljete ki egymással, ah!
Békülj ki erény! s szerelem!
Bírodalmatok bármi távol:
Uralgtok egyként lelkeimen!

Oh öleljétek átal egymást!
Nyiljék meg édes ajkatok!
S ha egymást meg nem értenétek:
Segíteni majd én, én fogok!

Majd elmondom, mily véghetetlen
Szerettelek én titeket!
S hogy koronátok egyként szép, mert
Napja a jóság s szeretet!

Ezek nélkül nincs, nincs erény itt,
Se szerelem, se hatalom,
Mely úgy lekösse lelkemet, mint
A hogy most azt im átadom!

Vegyétek s pusztá sirotokra
Emlékjelt ebből kérjete:
És élni fogtok mindörökkön!
S velem lesz drága lényetek!

Velem! — Oh csak béküljete ki!
Jó anyám! s szelid kedvesem!
Hisz nincs versengés a halálban...
Oh én tudom, én érzem!

— Érzelmek öröktitku árja
Emelgesd tovább keblemet!
Hol, mint sajkán két hü, beszédes
Testvér-árny, akként rengjenek!

Mi történt nénémasszony neve napján?

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

— Én mindent tudok, — folytatám halkal, — s Dénésiben sokkal derekabb, becsületesebb embert tanultam ismerni, semhogy ezek után föl ne ajánljam neki barátságomat. — De nemcsak én lestem meg kegyeteket tegnapi találkozásuk alkalmával, hanem Berényi is.

Matild megdöbbenve kapta hátra fejét.

— Ne ijedjen meg, — folytatám gyorsan, — az a fekete lelkű ember hiába járja a ligetet, — Bundás fogai sohasem tépik szét Aladárt. Gondoskodtam róla, hogy legjobb barátom s önnek derék kedvese ne bujkáljon többé e tiltott helyen.

Matild némán, de erőteljesen megszorítá kezemet s halkal rebegé:

— Köszönöm!

E pillanatban kutyacsaholás s erős ugatás hallatszott. Matild összeresztette s arcán az ijedség árnya suhant végig.

— Ne féljen, Matild! Bundás csak azért ugat, mert zsákmányát nem találta föl. De siessen, nehogy Miklós itt találja.

Matild egy végtelen nyájas és hálás tekintetet vetett rám s aztán elsietett a tornác felé.

Miklós lelkendezve s verejték-verte arczczal jött az udvarra. Bundást lánczán vezette.

Elhaladt mellettem, a nélkül, hogy egy szót szólt volna s egyenesen a galamb-duczhoz vezette a kutyát. A galambok mind kirepültek házukból. Jakab fölkelte s távozni akart; Miklós ráírvált:

— Hé te, fogd meg „Csiligé“-t s hozd el a szobámba. Érted!

A vén ember rám nézett, aztán végig tekintett az udvaron. Miklós megkötötte a kutyát s szobájába ment. Lábai inogtak, a mint végig haladt az udvaron.

Jakab kérdőleg nézett rám.

— No fogja meg, — mondtam neki, — mondja, hogy nem találja sehol.

A vén ember egy időig csalogatta a galambokat s valahányszor feléje repültek, balkezevel mindig elhajtotta. Szegény öreg! olyan roszul esett neki ez a játék. Végre aggályos tekintettel s félénk léptekkel Miklós szobájába ment. Nem mult

el egy perc, s már lármát s káromlást hallék. A mint megfordultam, Jakab kitántorgott a folyosóra: Miklós bottal kezében verte s lökdöste őt.

A zajra megjelent Szidónia, ki a kertből jött.

Miklós sziszegve így szólt hozzá:

— Szidónia kisasszony, kegyed ügyes nő: fogja meg nekem „Csiligé“-t.

A bűvös hölgy mosolygott (ez a mosoly engem fölötte meglepett s még jobban elidegenített Szidóniából) s megindult a galambház felé. Addig csalogatta „Csiligé“-t, míg az vállára repült.

Imre egy visszataszító mosolylyal köszönte meg e sziveséget s bement szobájába.

Néhány perc múlva kijött ismét az udvarra. A mint észrevett, hozzám fordult.

— Tudja-e, uram, hogy a fenyőligetben annyi a vadgalamb, mint a hányszál szőre van Bundásnak? Az a szegény állat majd a fa tetejére mászott utánuk. Roppantul szeretheti a galambhust.

Soha annyi ránczot nem láttam állán, mint a mennyi most volt azon. A megvetés nem engedett szóhoz jutni.

— Bundás, — kiáltott a kutyára s feléje ment: — Akarsz pecsenyét?

Nem türhettem tovább, kénytelen voltam hozzá lépni.

— Berényi ur! Csak nem akarja ezt a szegény állatot annak a hitvány kutyának dobni? Hisz az Matild legkedvesebb madara!

Berényi föl kaczagott s úgy odaacsapta a galambot a kutyához, hogy nem fordulhatott vissza a levegőben s összezuza esett a földre.

Aztán rám vigyorgott.

Megfordultam s elsiettem a szobámba, a nélkül, hogy ránéztem volna.

VIII,

Délután megérkezett urambátyám. Az első, kivel találkozott: a vén szolga volt. Az öreg a tornácra ült s a mint odaértem, ép elbeszélte, mit Miklós elkövetett rajta. Urambátyám haragra lobbant s a közeledő Miklóshoz így szólt:

— Ugyan mondd meg, mi bajod azzal a szegény öreggel? Csak nem akarod, hogy most vén korában küldjem el a háztól? Megegy a mérge az ilyen oktalanságért?

Miklós csak mosolygott s gunyosan mondá:

— Kedves bátyám, a meddig oltalmazd a veszélyes rongy embert, addig sohasem lesz becsületes cseléded. Ezt én mondom!

Azzal befordult a konyhába.

Urambátyám rám mosolygott s mondá:

— Jó napot öcsém! Hát megjött, megjött? Ma lesz ám a productio! Ez a Berényi különös ember ugy-e? No de az apja is olyan volt. Menjünk!

Bementünk a szobába s ott urambátyám elkomorodva föl s alá járt.

— Sohase bántódjék urambátyám, — mondtam békítőleg. — Inkább menjünk a terembe s játszszuk el még egyszer a nyitányt. A kíváncsiság ugy is bánt, hogy tulajdonképen miféle hangszerezen játszik urambátyám!

— Kíváncsi? S ki tette kíváncsivá?

— Matild.

— Hát nem tudja, min játszom? Hehehe! Tudom, cso-

dálkozni fog. Ha Igmádon kevés ujat látott vagy hallott, olyan koncertben, mint a mienk lesz, sehol sem volt szerencséje közreműködni. Lesz itt zongora, gordonka, hegedű és —

— És?

— No majd meglátja. Csak menjünk a terembe. A mi quartette-estélyeink a maguk nemében híresek. Ma azonban megszaporodott bandánk. Önnek jó hasznát vesszük.

Kimentünk a tornácra s onnan a terembe.

— Jakab, mondd meg a kisasszonyoknak s Miklós ur-nak, hogy kéretem őket.

Alig mondta ki e szavakat, midőn egy négy lovas hintó hajtott az udvarba.

— No most elkéstünk. Itt vannak a vendégek.

Két hölgy s két ur szállt le a kocsiból. Urambátyám leve-zette őket a terembe. Matild, Szidónia s Miklós szintén besiettek.

Lassankint teljes számmal megérkeztek a vendégek. Sok szép fiatal hölgy s számos gavallér volt jelen. De engem sem-mi sem érdekelt.

Matild csupa örömmel mutatkozott s Miklós is igyeke-zett nyájas lenni.

(Apropos! meg kell jegyezmem, hogy Jancsi barátom is számot képezett a számos gavallér közt, s egy perczre sem távozott Szidónia mellől.)

Mintha semmi sem történt volna, úgy társalgott a két „jegyes.“ Néha-néha egy ártatlan kérdést hallottam: mikor lesz az esküvő? Kész-e már a menyasszonyi öltözet?

Matild mosolygott, bár kedve lett volna sirni. Miklós csak merőn nézett s azon volt, hogy ujonnan kiborotvált állá-hoz legalább egy ráncz mindig hű maradjon. Szemeinek sötét fénye s ajkainak reszketése azonban sehogysem tetszett nekem. Nyugodtnak látszott, de észrevettem, hogy midőn senki sem néz rá, egész testében reszket az ingerültségtől.

Hozzá kezdtünk az előadáshoz. Kíváncsiságom tető-pontját érte el. Hol van urambátyám hangszere?

— Jakab! hozd el az én instrumentumomat.

A vén szolga kiment s nemsokára behozott egy ócska, kopott — czimbalmot!

Kénytelen voltam mosolyogni.

— Nos, öcsém uram, — szólt urambátyám tréfásan, — hát érdemes volt kíváncsinak lenni? Naturalista vagyok, megbocsásson, de azért akármilyen fantáziát elverek rajta. Ne rösteljen ilyen félig-meddig cigánybandában közremű-ködni. Gondolja meg, hogy falun vagyunk.

— Oh, édes urambátyám, nekem ez a czimbalom-játék nagyobb élvezetet fog szerezni, mint a florenczi négyesek bármely előadása. Azokat évenként néhányszor hallom: uram-bátyámat ki tudja, mikor!

Először Beethoven C-dur sonátáját vettük elő. Matild kitűnően játszott, noha észrevettem, hogy izgatott. Uram-bátyám jeles czimbalmosnak mutatta be magát, ki a legne-hezebb helyeket is művészi finomsággal adta elő. Berényi remekelt a gordonkán; de az egész játék alatt — egy ráncz sem mutatkozott állán. Elöttem ült s figyelemmel kísérhettem. Nagyon gyanakodtam rá.

A mint az utolsó akkordok elhangzottak, valóságos tagsviharral tisztelték meg bennünket. Jancsi fehér kezeit oly pirosra verte, mint a milyen az a rózsza volt, melyet Szidónia aranyszőke fürtjeiben viselt. Majd hogy oda nem szaladt hozzá, hogy térdre boruljon előtte. A tapsvihar két-harmada min-denetre Matildot illeti, t. i. ha Jancsi tapsait, melyekkel csupán Szidóniának áldozott, egy-harmad viharának számítjuk.

Ezután Matild zongora-kisérete mellett Liszt egy áb-rándját játsztam. Utána Szidónia zongorán, Berényi hegedűn s Jancsi urambátyám czimbalmon a „Norma“ egy részletét adták elő. Jancsi a gomblyukában viruló rózsabimbót elég ügyesen Szidónia ölébe dobta.

Végre elővettük a „vőlegény“ nyitányát.

Maga osztotta szét a hangjegyeket s észrevettem, hogy kezei reszketnek.

Jó összhanggal adtuk elő e művet. Szidónia, a hol csak szerét tehetette, segített nekem. Az első futamok alatt bänni kezdtem, hogy tegnap nem ismételtam vele a nyitányt. Most boszut állhatott volna, de nem tette. Mintha tudta volna, hogy segélye által jobban megszégyenit, mint hogyha magamra hagy. Miklós rövid magánrészét nagy bravourral játszta. Közbe-közbe néhány da capo-nál urambátyám piano kísérte, a minek Miklós megörült, mert a czimbalom rezgő hangjai által e részlet előadása csak nyert.

Végre az első hegedű magánrésze következett.

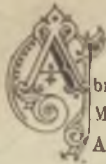
Minden szem Matildra nézett. Az első akkordok, melyeket Miklós gordonkán kísért, megleptek. Nem hittem volna, hogy ennyi hallgató előtt hiba nélkül eljátszsza. Most azonban elhall-gatott a gordonka. Jól láttam, hogy Matild Miklósra tekint; de az elfordította fejét. Matild tovább játszott; még a legne-hezebb hely hátra volt. Miklós csak a hangjegyekre nézett s gunyosan mosolygott. Matild ismét ránézett, kérés s figyel-meztetés volt tekintetében. Miklós meg sem mozdult; a vonót nyugodtan tartá kezében... A szegény lány reszketett egész testében... A harag vagy félelem reszketése volt ez? Ujjai könnyedén futkostak a hurokon s arcát egész közel a hang-jegyekre hajtá. Mi ez?... Miért oly elfogult e nő?... A lá-gyan siró hangok befolyták a termet; a virágok illata betölté a léget, minden arc sugárzott a meghatottságtól. Matild csak játszott bátran, könnyedén, Miklós segítsége nélkül... De a legnehezebb hely még mindig hátra volt. Ismét odatekintett jegyesére: ah! milyen tekintet volt ez! A rideg ember szeme közé nézett, de mozdulatlanul marad... Matild egész testében remegett... Mi lesz ebből?... Ez a nő elejti a hegedűt s szé-gyenében elfut. Lehetetlen, hogy hiba és fönnakadás nélkül végig játszssa ezt a részletet; hisz be sem gyakorolta. A szegény lány csak játszott, — szemei megteltek könnyekkel s a hang-jegyeket alig láthatta. Most ismét egész testében reszket... Miért nem visztek egy széket neki, hogy leülhessen? oh! mind-járt leroskad!... Miklós csak mosolygott s nézte őt. Matild egy ujjal, de megvetéstől sötétlő tekintetét vetett rá, s Mik-lós még jobban mosolygott... Végre a válságos helyre ért; szivem reszketett, a mint az első akkordokat hallám. Ah! csak így tovább... tovább; ne reszkessen, az istenért! hiszen ez gyönyörű, elragadó! Csak bátran Matild, oh, ha tudná, mint elbájol mindnyájunkat. Ne könyezzen, az istenért, a hangjegyek összefolynak szemei előtt! Oh, mennyi érzés, mennyi fájdalom, mennyi keserűség e hangokban! Kegyed oly szellemet önt e műbe, a milyenről Berényinek fogalma sem volt. Az alávaló ember, a saját műve sikerének kockáz-tatásával cserben hagyta, de kegyed megszégyeniti őt. Gyö-nyörűbben játszik, mint hogy ha segítene...! Örvendjen... kegyedé az érdem, a taps, a virágosó — —

Vége volt — —

(Vége következik.)

H u g a i m h o z.

Gidófalvitól

brándjaimban néha messze szálllok,
Mert boldog oh! csak ilyenkor vagyok
A föld homályos gőzközből lelkem
Főlszárnyal és elhagynak a bajok.

Szívem megtisztul minden rossz salaktól,
Egész valómat öröm járja át,
Minden, mi környez, boldogságban uszik,
És felém küldi a remény szavát.

A kis virágok édesen susognak,
Egymásra hajtva piros arcukat,
Epedve zeng szerelmi dalt a szellő,
S csókokkal hinti be kis szirmukat.

A kis madárkák vidám, szép dalától
Viszhangzik minden: hegy, völgy és berek,
Mily ünnepélyes színben díszlik e táj,
Nincsen fogalmatok, oh emberek!

Patak csörög a fák tövében: ajka
Dalt dalra zeng, a boldogság dalát,
Minden szava reményt áraszt szívembe,
Reményt, mely nyugtot s boldogságot ad.

Igy idvezülve mind tovább száll lelkem,
S mindig bájlóbb előttem a vidék,
Szívem repes, agyamba forró láz ég,
S mind elfelejtem, a mit szenvedék.

Pedig sokat szenvedtem életemben,
Titkos bú sokszor epeszté s z i v e m,
Ah! hányszor szállott a szó ajakimra:
Az ember önző, hideg, s z i v t e l e n.

De most, midőn ábrándim napvilága
Megnyitja nekem a menny ajtaját:
Boldog vagyok s e boldogság szívemnek
Egy szebb jövő zálogját adja át.

Szemeiteknek fénylő sugarából —
— „Mely égetőbb, mint millió napsugár” —
Olvastam én ki e dicső világot,
A hová lelkem idvezülni jár.

Ártatlan kebletek viszfénye e táj.
Azért vágyik lelkem oly hűn oda.
Mosolygástok a nap, mely földeriti
E jég-szívet, oly fénylő sugara.

Egy borzasztó májusi regg.

— Páris közelmúltjából. —

M. B.-tól.

(Vége.)

— Én vagyok. Mit kívánnak tőlem.
— Hogy kövessen bennünket.
— Azonnal.

Én semmikép sem akartam férjemtől elválni, s így a tiszt közbenjárása folytán együtt kísérték bennünket, szakadó záporban, a hatodik kerület előljáróságához.

Itt a bírák elhatározták, hogy Luxemburgba küldik, a hová nekem nem volt szabad öt követnem. Felolvadtam fájdalomamban, kétségbeesésemben. Azt hittem, hogy a mint tőlem elszakítják, rögtön végrehajtják rajta a halálos ítéletet. A vérbíróság egy tagja, B. kapitány, megszánt s így szólt hozzám:

— Hisz a halálos ítélet még nincs kimondva, s talán Luxemburgban sem lesz. De ha ez megtörténnék is, legyen meggyőződve, hogy okvetlenül közölni fogják kegyeddel. Azonban minden reményről sohasem szabad lemondani.

Mind hasztalan! Azért én lázban érkeztem lakásomra, és kínos nyugtalanságban töltöttem otthon mintegy két órát.

Ekkor egy szolga jelent meg, meghívással a Luxemburgba, férjemhez.

Szívembe nyilalt. Ez volt a halálos ítélet közlése, ha öt látnom szabad!

Egy szűk, sötét, nyirkos üregben találtam férjemet, a kinek halálos ítéletét azalatt valóban kimondák.

Pislogó olajlámpa, mely egy dülöngő asztalon állt, világítá meg az üreg szigorú butorzatát: az említett asztalt, egy széket s a földre vetett szalmazsákokot.

Férjem a széken ült s fejét az asztalra támasztá. Midőn beléptem, nyugodtan, majdnem vidáman jött eléem és vont keblére.

— Kedvesem, — mondá vigasztaló, bátor férfihangon. — Halálos ítéletem ki van mondva, de nem hajtják végre reggelig. Egy egész éj van tehát előttünk, hogy ügyeinkről beszélgethessünk. Én már gondolkoztam felőle. Jövőd biztosítva van. Légy erős, mint eddig. Én meg fogok tudni halni s a te lélekjelenléted könnyíteni fogja haláloamat. Tudod, hogy bűnnel nem vádolhatom magam; tudod, hogy nem osztám ama szerencsétlen örvongók vétkeit, a kik a szabadságot romokra és kiontott vérré akarták alapítani. A kiontott vér mindig égre kiált. De hagyjuk ezt, jer, ülj ide mellém és beszéljünk meg a jövődre vonatkozó körülményeket.

Székét az asztalhoz huzta s a kebléből elővett írószerrel először végrendeletét írta meg.

— A jegyzőt bekértem, hogy hitelesitse, — mondá oly nyugodtan, mintha közönséges kis levelet irt volna s a borzasztó halál nem állott volna oly közvetlen közelben előtte.

Felmagasztosulva bámultam ez igaz hőst, e mátyrt.

Aztán levelet irt atyjának, melyben engem különösen gondjába ajánlott, s még egy párt néhány barátjának.

Végül így szólt:

— Az utósó szavakat, melyeket kezem leir, tartsd meg örök emlékül.

Ezzel néhány sorban gondolatait veté papírra Franciaország állapota felől.

E szavaknál az elbeszélő hölgy tárcájából egy összehajtogatott papírlapot vett elő s megmutatá.

Én azonban nem annyira az írás tartalmát, mint külsejének merész, biztos, erőteljes voltát csodáltam. Látszott rajta, hogy a ki papírra tette, bár oly közel állt hozzá, valóban nem félt a haláltól.

Elbeszélőm ismét helyet foglalt, és fokozott tompább, tragikusabb hangon folytató:

— Férjem összeszedte a papirokat, összehajtogatta, s a végrendelet kivételével kezembe adta.

Halálos csend uralgott körül, csak a folyvást erősen zuhogó eső nehéz cseppjei verték a börtön rostélyezett ablakát.

— Vigabban halnék meg, — szolt férjem mosolyogva, — ha szebb idő volna; de ez nem májusi, hanem novemberi idő. Vagy tán azt jelenti, hogy még az ég is meg akarja könyyezni hazám és nemzetem iszonyu sorsát?

Hat óra felé megérkezett a hívott jegyző, s férjem átadta neki végrendeletét s némely megbízást.

Csakhamar utána belépett a főügyelő tiszt, s ekkor láttam férjemet először elérzékenyedni.

— Lucie, — mondá, miközben többszörösen keblére vont, — drága, drága Luciem! Emlékezzél meg, hogy egy új élet csiráját hordod szíved alatt. Kiméld magadat és légy erős minden körülmény közt, hogy egykor az édes anya kötelesség teljesítésében fölleld a legszebb életcélt, s megtaníthasd őt nevemre és arra, hogy az utókor tisztára fogja e nevet mosni, ha most sárral dobálták is be. Azt, hogy te emlékezzél reám, jól tudom, felesleges kérnem, szegény, édes gyermekem!

Ezzel erélyesen lépett a tiszt elé. — Rendelkezésére állok, uram, — mondá.

De csak ismét visszafordult hozzám, és többszörösen összecsókolott.

— E csók leendő gyermekünknek, — suttogá, — ez nemes atyámnak, a ki bár megbocsáthatná a bűt, melyet neki szereztem.

Ez volt az utósó hang, melyet tőle hallottam. A tiszt elvezette, s kint — hallottam — katonák vették közre.

En fölig eszméletlenül roskadtam össze, de a katasztrófa előtt nem tudtam elájulni.

Kivánszorogtam a börtön folyosójára s az udvarra nyíló ablakok egyikét kinyitva, a rostélyba kapaszkodtam s így tartám fenn magam, hogy hátha láthatnék és hallhatnék valamit.

A tavaszi hideg eső egészen átáztatott, de én nem gondoltam vele. Léptek topicskoló zaját véltem kivenni az udvarról, de nem láhattam semmit.

Egyszerre eldőrdült a végzetes sorlövés, s én ájultan dőltem a folyosó kövezetére . . .

Öt hét múlva tértem magamhoz. Ágyam mellett szegény anyám ült, a ki levelem folytán kétségbeesetten sietett Párisba, s a kitől körülményesen megtudtam a történeteket.

A börtönből egy a többenél irgalmasabb szívű hivatalnok szállíttatott haza, szomszédnőim által ágyba fektetett és orvosról gondoskodott.

Nehéz, lázas betegség vett rajtam erőt, mely öt hétig tartott s az első napokban szétdulta a gyöngye magot, melynek leendő kifejlődéséből — férjem szavai szerint is — jövő szomeru napjaim egyetlen vigaszát merithetém. Bánatomat szaporítja még az is, hogy szegény Mariette valamelyik tébolydában senyved. A kiállott rémület dühöngő örültté tette. Ez nagyon szomorít, mert úgy vélem, hogy én voltam némileg oka.

A többen nem vádol lelkiismeretem. Feleljen a történetekről az örök bíró előtt, a ki bünt követett el.

Nagyjából felgyógyulásom után minden lehető lépést elkövettem, hogy férjem holttestéhez juthassak. Irtam Thiersnek, a hadügyminiszternek, bejártam a legmagasabb állásu tisztviselők hivataltermeit. Mind hasztalan! Az egyik üres vigasztalással igyekezett távol tartani; a másik azzal utasított el, hogy a kormány fél a tüntetéstől, melylyel a holttest áthelyezése járna; egy harmadik dögvészről beszélt, mely támadna, ha a kivégzettek sirjait felbontanák.

Sokára tudtam meg egy sirásótól, hogy körülbelül mely ponton nyugszik férjem porhüvelyes sok más kivégzettel együtt a mont-parnassei temetőben, s így állíttattam föléje egy egyszerű kőemléket nevével és halála évnapjával, mert többet egy szót sem engedtek.

S most nincs többé mit mondanom. Nyugodtnak és megadónak lát. Nem is hiszem, hogy valaha bármely esemény is hasson rám. Nem tudok rettentőbbet képzelni, mint a mit ama májusi reggelen átéltem.

Elhallgatott és mozdulatlanul merengett maga elé.

En szintén hallgatva méltányoltam utóbbi szavait.

1848 e l ő t t.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

Mily régi képek! E szám egy egészen más társadalmi élet, egy befejezett történelmi korszak, a maitól egészen elütő uralkodó eszmék határköve. A reakció ugyan igyekezett s folyton igyekszik a szerzett új birtokból, ezen határkövön innen, a feudalizmusnak még ma is művelt tarlóihoz elszántogatni, hanem a mai nemzedék, szerencsére, éber s jogait nem igen engedi, nem fogja engedni.

A ki ama régiebb korszakban már esztét birva jutott belé 1848 és 1849-en keresztül az ujba, midőn visszatekint a multba, úgy érezheti magát, mint az ujvilág hódítóinak emberei, midőn a végetlen óceán viharai s vad népekkel való küzdelmek után puha nyoszolyán heverészve szabadon eresztik visszaemlékezésük fékeit. A legborzasztóbb való csak álomkép!

Serkedező öntudattal éltem ama régiebb korszakban, s tiszta, az események folytán korán megférflasodott gondolkozással jutottam a multba.

Hanem meg ne ijedjen az olvasó. Midőn asztalomhoz ültem, jól számba vettem, miként e sorok nem egy korszak, hanem csak „egy“ ember emlékiratainak akarnak lenni; kerülni fogom tehát szabad eszméink küzdelmének s később jogaink fegyveres védelmének krónikáját írni, miben már oly sok jeles toll fáradozott, s e helyett mindenha saját kis történetemet, egyéni benyomásaimat, koronkinti nézeteimet vázolandom, miken keresztül ha itt-ott átesillámlanak a korszak képei, ennek oka nem én vagyok, hanem a légkör, melybeu éltem s mely ama fata-morgánákat visszatükrözi.

Első mentorom, az áldott jó Miska bácsi oktató szárnyai alól kikerültem, s apám városkánk elemi iskolájába adott, hogy tanuljak ábéczt s érintkezni egykoruimmal. Bátyám s a sóházi kontrolor fia szintén ezen iskolába jártak, hanem csak dekorum kedvéért ültek a padban, minthogy már mindkettő az első diák-iskolát hallgatta privatim, a főtisztos-lendő esperes-plébános urtól, ki nem rég hunyt el Esztergamban, mint a székeskáptalan egyik kitünő tagja.

Mint a nyilvános iskolák neophitiáját, ongem a legelső padba ültettek. A padok hátrafelé fokozatosan emelkedtek s minél magasabb padban ült valaki, annál érdemteljesőbb, a tudományokban annál avatottabb volt.

— Kik ülnek az első padban? — kérdezém, a mint az apró honfiak közt elhelyeztek.

— Azok, a kik még szamarkák! — válaszolt felülről félig sugó hangon a kontrolor fia.

— Én szamarak s parasztok között nem ülök! A legmagasabb padba akarok ülni! — kiáltoztam határozottan.

— Majd ha olyan okos leszel, mint bátyád s a kontrolor fia, — biztatott az esperest.

Ezzel odanyomtak két parasztfiu közé.

Szívszakadva gondoltam a jó „Miska bácsira“, ki enyire soha meg nem alázott, ki mindig „okos“ fiúnak dicsért, ki eszemet s nem az ábéczében való járatlanságomat nézte. Elkecserekedtem s eltökéltem, hogy lábamat most tettem először és utoljára ezen iskolába.

Ezen rövid iskolalátogatásom ideje alatt azonban egyet már tanultam, azt t. i., hogy azon gyereket, ki két ujját a feje fölé tartja, kieresztik. Feltartottam tehát én is két ujjamat s doboltam vele erősen a levegőben.

— Kimehetsz fiacskám, hanem jöjj vissza mindjárt, — szólt erre hozzám az esperest, ki maga is tanított.

A szabadságidőt nyert katona rég látott kedveséhez nem sietett jobban, mint ahogy én repültem kifelé; de nem oda, a hová a többi, hanem egyenesen haza futottam, a nagy utcán végig, porfelleget verve magam után s felbőszítve mind a két házsor kutyáit. A csaholó ebfalkánál azonban jobban rémitett meg azon látvány, melyet magam mellett pillantottam meg: utánam iramodó bátyámat s a kontrolor fiát, kiket az engem kimeni engedett, de irányomban gyanuperrel élő esperest ur küldött ki üldöző csapat gyanánt.

Arczom kigyuladt, verejtékem hullott, úgy száguldottam. De üldözőim nyomomban, hozzám közelebb és közelebb. Éreztem, hogy veszve vagyok s miként végmenekülésében a strucz fejét homokba dugja, hogy meg ne lássák, azonképen én, hogy meg ne fogjanak, kétségbeesésemben az utca porában, nagy zokogva, végig vágtam magamat.

Rabként hurezoltak vissza, nem a tanterembe, hanem az esperest ur szobájába, ki valamelyik testvéremnek keresztapja volt s azért irántam is különös tekintettel viseltetett. Eleinte atyailag dorgált meg szökésemért, de midőn ezzel keserves zokogásomat, majd azért való káromkodásomat nem birta lecsillapítani, hogy engem a szamarak padjába ültetett: kérésre fordult, ígért eget, földet és mézeskalácsot, tele nyomta mind a két kezemet szenteletlen ostyával s azzal lefektetett saját ágyába, hogy ott sirjam és aludjam ki magamat.

Otthon ébredtem föl. Elpanaszoltam apámnak a rajtam elkövetett méltatlanságot s kértem az egekre, hogy ne küldjön többé nyilvános iskolába. Nem is lett volna az a földi hatalom, mely engem jövőben még ott birt volna tartani.

Ezen közben szülei házuknál nagy változás történt. Nem rég született Mórész és Klementin ikertestvéreim elhalván, apám elhatározta, hogy föl hagyva a megyében, sőt még a szomszéd megyékben is levő szép orvosi praxisával s vagyoniát pénzre téve, növekvő gyermekei czélszerűbb neveltetése végett s hogy orre sikeresebben fölgyelhessen, átköltözik a fővárosokba.

Ezen pereputtyostól, butyorostól való expedícióból, mit gyermek-eszem az ő magyarok kiköltözéséhez hasonlított, két nevezetesebb eseményre emlékszem vissza. Azon időben (1841-ben) vasutnak nálunk még híre sem volt s ez okért

saját személyeink nagybátyám lovain, társzekerünk pedig tót fuvarosokkal utaztak. Végre elérkeztünk a Don és Volga — akarom mondani: a Garam és Duna közé s itt át kellett szállanunk. Habár nem is usztunk át tömlőkön, miként Döntő-Magyarországból kiszorult őseink, átkelésünk mégis sokban hasonlíthatott az övékéhez. Esztergom pompás bazilikájával s mai hajóhidjával akkoron még nem büszkélkedhetett s az utóbbit az igen leleményes, talán kelenföldi őseink által föltalált „repülő-hid“ helyettesíté. Állt ez néhány hidhajóra keresztben fektetett hidlás-gerendából, s aztán ezen hajóhidi „mutatvány“ avagy töredék köröskörül karfákkal volt bekerítve. Ezen karfák közé, terelték az utasokat szekereikkel, barmaikkal egyetemben; azután fölszedték a horgonyokat, a Duna tulpártján levő hajtócsavart működésbe hozták s kötélen átvontatták az egész furcsa alkotmányt.

A „repülő-hidat“ ez alkalommal nagy részben a mi karavánunk foglalta el, szorult azonban közénk néhány más utas is, többek közt egy párkányi ember kétkerekű talyigájával és szamarával, mely állatot nagybátyám nemes lovai megpillantván, nyugtalanodni kezdének s füleiket hegyezték. Alig indult el a kompok rendszere szerint épült repülő hid nagy nyikorgással, a szamar elordította magát, úgy, hogy hangja visszaverődött Esztergom édon várának omlatag falairól, mire lovaink megbokrosodtak, fölágoskodtak s csaknem a fejedelmi folyam hullámai közé vetették magukat. Én, ki anyámmal a hintóban ültem, természetesen nagy ijedelembe valék s kérdeztem e jelenet okát.

— Fiam, — mondá anyám, — a szamar és ló rokonok s az utóbbi igen okos állat, hanem az első nem szívelheti, nem szeret vele egy társaságban lenni, talán mert tart tőle, hogy a fülel való atyafisága kompromittálhatná.

S különös! mióta megemberedtem, a társadalmi életben nagy átalakulások történtek. Most már sohasem látok szamaraktól megbokrosodó lovakat, sem azt, hogy szégyenlené valaki a fülesekkel való atyafiságát, ha ezen fülesek keresztül vannak ellátva.

Vándor-utunk Esztergamtól Budának Dorogon, Leányváron, Pilis-Csabán s Vörösváron keresztül, az ugynevezett bécsi országúton vitt, mely a gőzhajózás, különösen a pest-bécsi vasutvonal megnyílta előtt, Kelet-Európa kereskedelmé s közlekedésének főútja volt nyugat felé. Ma holt-ut s csak a köszénbányák erősen terhelt kocsijai dörögnek rajta. Első pesti utam idején még sok helyütt szegélyezték erdők; ma már csak Pilis-Csaba határában, József főherczeg birtokán. E helyen történt második eseményünk. Ott, hol az erdő közepe táján kapaszkodó van, hirtelen borzasztó zivatar s heves felhőszakadás állított meg tovább-menetelünkben. A vihar tombolt, üvöltött, hujjogott a sudar fák galyai közt; a zápor-patakok zugva, tajtékkozva törtek alá a magaslatok völgyületein, itt-ott tövestől tépve ki a fiatal tölgyeket; a láthatár koromsötétté vált s csak a kápráztató villámok vetettek pillanatra kísérteties fényt. Én reszketve húzódtam meg kocsink legmélyebb fenekeiben; nem a vihartól féltem, melynek szemlélete mindig valami borzasztó vonzerőt gyakorol reám, hanem a dajkák rémmeséi jutottak eszembe s minden különösebb alaku fatörzsben egy-egy szürnyet, minden kiszáradt, lombtalan jegenyében egy-egy fenyegető óriást véltem látni.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Február 21-dikén.

Bőjti társas-kocsik. — Budapest egységes jellege. — A spiritista négyes. — A Privorszky. — Gróf Széchenyi Imre zeneestélye. — Benza Ida Pétervárában. — Muszkaesgok. — A „Messinai hölgy.” — Jókainé asszony művésze. — Könyves Kálmán. — Tanner Szabó Róza. — Ne busuljanak a debreczeniek. — A florencziek. — Hasonszenvészeti zenekura. — A vénytár. — A kath. gymnazium hangversenye. — Blaháné asszony mása. — Kártérítési népdalok. — A franczia predikációk.

Már egy egész hete annak, hogy benn vagyunk a bőjtben és még semmi látszatja. Budán báloznak; az igaz, hogy a „Fáczán”-ban, hanem azért mégis farsangi élvezet. És hagyján még Budán, ott bármennyit véikezzék is az ember, meg léssen neki bocsátva, ha csak egyszer is végig megy a főutcán, a hidfőtől a császárfürdőig, és ha épen kocsin, és kiváltképen társas-kocsin magára veszi ezen vezeklést, akkor nemcsak tánczolhat, de talán a hust is, saját husát pedig bizonynyal lerázza testéről-lelkéről a koci és a kövezet; de Pesten, mivel mossuk le magunkról a bálozást? A nagy sárral talán? Az igaz, hogy sár dolgában csak úgy vagyunk mi főváros, mint Buda, de nekünk kövezetünk is van ott, a hol van, és azért mégis báloztunk e héten; igaz, hogy evangelikuson báloztunk, és tulajdonképen árva helyett táncoltunk, de mégis, mit szólnak majd hozzá a ferencz-városi spiritisták? Pedig azok egytől-egyig nyomatékos tekintélyek: egy szatócs, a ki egymaga többet nyom másfél mázsánál, ide nem számítva az oldalánál levő feleségét, és a fején levő sipkát, a mely szintén legalább négy fontot nyom, tudniillik a sipka; aztán egy reál-tanár, a ki nyilván az új tanrendszer elleni tüntetés céljából a szellemidézőkkel fogott kezét; aztán egy orvos, a kit talán otthon sem hagynak nyugodni az általa ki gyógyítottak lelkei; aztán egy bárónő, a kinél magától értetődik, hogy a holtak is felháborodnak tőle, annyira nagyok a bűnök, melyeket rossz könyveivel a szellemek országában elkövetett. Ilyen rettenetes ítélőszék üléshez most nálunk, és mi mégis bálozzunk!

És épen úgy vagyunk a hangversenyekkel, a színházzal, sőt még a predikációkkal is. Hangversenyt ez egész hét alatt csak kettőt kaptunk. Szerencse, hogy Berkes Laczk és gróf Széchenyi Imrénk is van, így legalább a kávéházakban és egy magánkörben nyilott meg számunkra a mennyég zene-boltozata; itt sem mindenkinek, mert nem minden hölgy élvezi a „Privorszky”-t, kivált az ő farsangi báljai óta; gróf Széchenyi Imre terméi pedig természetesen csak hozzá hasonló nagy művészek számára állanak nyitva; a múlt hét végén többek közt e nemes grófnak egy új magyar indulóját adták elő az ő zeneestélyén és a jelen levő sok jeles művész, köztük Liszt Ferencz is, igen felségesnek találta mind az indulót, mind az estély többi részleteit, a melyek közt az indulón kívül is volt magyar, nevezetesen a vendégszeretet, a vacsora, a jókedv sat. De — még ha mindazokat is hozzávesszük, a kik művészeknek tartják magunkat, és még azokat is, a kik valóban azok, de itthon nincsenek, még akkor sem va-

gyunk annyian, hogy — ha szabad ilyen bőjti-stylusban beszélni — a fővárosi eget hegedűkkel látnók tele!

Távollevő művészeink és művésznőink közül bizonynyal Benza Ida éli most a legszomorubb napokat; Szegény Ida, alig értesült atyja haláláról, azonnal ott akarta hagyni Szent-Pétervárt dicsőségestől, rubelestől, és ide jönni atyja sirjához, és kisírni magát a kegyelet szent hantjain; hanem — nem hiába Muszkaország fővárosa Szent-Pétervára, ott nem a szív, sem a természet szent törvénye, hanem a minden orszok czárja az ur! Meghagyatott a gyászba borult művésznőnek, hogy fájdalom, nem fájdalom, de ő szerződve van, azért tehát tessék énekelni, ha mindjárt a szíve megszakad belé! És a gyászba borult művésznőnek énekelni kellett. Elment magához a czárhoz, leborult lábaihoz, azt gondolta, hogy a czárok szíveit megtudja lágyítani az efféle semmiség, a milyen egy leánynak az apa halála; sirt, esedezett, — mind hiába, a czár hajthatatlan maradt és Benza Idának az atya utáni gyászszal szívében le kellett énekelni szerződését, — így van ez megírva egyik levelében, melyet e napokban itteni rokonaihoz irt. Beh csak jó volna, ha legalább azon szülék, a kiknek jó leányuk van, soha meg nem halnának. A leányoknak is jó volna, mert akkor minden leány jó volna, és akkor mindjárt a feleségek, az anyák és ennek folytán a fiuk és apák is egytől-egyig mind jók volnának és akkor aztán, hogy soha meg nem hálnánk, az is jó volna.

És akkor aztán a színházi játékrend is talán jó volna, legalább jobb, mint e héten volt, mert akkor legalább a bőjti idényben egynéhány új darabot látnánk és hallanánk, míg eddig — még Jókainé asszony mesteri művészetéhez sem lehet többé reményünk egyhamar. Mult pénteken fejezte be vendéjátékának sorozatát, Schiller „Messinai hölgyé”-vel, és a milyen jeles művésznő, meg vagyok róla győződve, hogy szántszándékkal választotta e darabot, a melyről tudva van, hogy az a szavalati művészet próbaköve, annyira csak a szavakban fekszik e mű színpadi hatása; kitűnő mű ez a maga nemében, hanem ez a nem már egy kissé régi divatu, úgy két-harmadfél ezer éves, mikor még az istenek a földön jártak, és pedig néha meztláb; a sors is nem csupán „igérvények” alakjában jelent meg az embereknek, hanem — legalább a színpadon, ami akkor is az élet tükre volt — emberi alakban; tehát a „Messinai hölgy”-ben is ilyen alakban jelenik meg a sors, és pedig kettő is egyszerre, mivelhogy a messinai hölgynek két fia és ennek mindenkinek külön-külön egy, és pedig bal sorsa van, mert mindenik külön-külön szerelmes ugyanazon egy leányba, a ki az ő édes testvérük, a mit azonban ők nem tudnak, mivelhogy titokban neveltetett föl egy klastromban — a pesti angol-kisasszonyoknál bizonynyal jobban vigyáztak volna rá, de az akkori zárda-nevelés nem volt épen kifogástalan — mivelhogy az atya megálmodta, hogy családjában két fa fog nőni és egy lilium, és a lilium fáklyává fog változni, mely elégeti a két fát, és a ki csak egy kicsit hisz az álmokban, — mert a mai felvilágosodott korban olyan is akad, a ki még az álmokban sem hisz! —

az igen jól tudja, hogy a lilium leányt jelont, a tűz meg szerelmet, a két fa pedig mit is jelenthetne egyebet, mint fajnokót, vagy — ami egyre megy — két oly fiut, a kik képesek lesznek ugyanazon egy leányba beleszerelmesedni; azért rejtette el a leányt egy öreg szolgál, mert különben megölték volna szegényt; hanem az álomnak azért be kellett teljesülni; a két testvér megszereti a leányt, Beatrixnek hívták szegényt, Beatrix azonban csak az egyiket szereti, ezt meg szegényt Manuelnak hívták, míg a másikat, a kit pedig Caesarnak hívták, ki nem állhatta, a miért aztán Caesar Manuelt, éppen abban a perczen, midőn Beatrix hü keblére borulva megvallja neki szerelmét, agyon szurja; azután megtudja, hogy hiába szurta agyon testvérét, úgy sem szabad neki Beatrixet szeretnie, mert Beatrix szintén az ő tulajdon testvére, mire aztán Caesar önönmagát is agyon szurja, — hogy mi történik aztán a szerencsétlen Beatrix-szel és a nem kevésbbé szerencsétlen anyával — ezt meg szegényt, Izabellának hívták — azt nem is akarom megmondani, mert az eddigi történetekből is elképzelhetni, hogy mennyit kell e darabban a két sorsnak, a két ellenséges testvérnek, az anyának, a leánynak beszélni, aztán mivel az uri rendből valók voltak, mindegyiknek egy pár cselédje is volt, a kiknek különben is már állásához tartozik a sok beszéd, és mindannyian a leggyönyörűbb versekben beszélnek, — képzelhetni tehát, milyen rettenetesen unalmas egy darab az, akkor, ha e verseket megfelelőleg szépen szavalni nem tudják, — azért választotta éppen ezt a darabot Jókainé asszony, és szavalt is úgy, a hogy csak ő tud messze földön, és kapott is annyi tapsot, a mennyi ismét csak őt illeti meg messze földön. Lendvai is szépen szavalt ez este, nem kevésbbé szépen játszott is. Caesárt adta.

Jókai „Könyves Kálmán“-jában meg Felekiné, Feleki és Nagy Jenő kaptak sok tapsot e héten, és bizonynyal még többet kapnak, ha a színház olyan rettenetesen üres nem lett volna; mert Feleki, mintha csak reá szabták volna, olyan kitűnően rut Kálmán király volt. Annál szebb Ingoli volt Felekiné asszony, hasonlóképen mintha csak reá szabták volna, és olyan szívhez szóló bensőséggel szavalt, mintha a két szemétől tanulva volna, míg Nagy Jenő játéka napról-napra jobban meglátszik a komoly tanulmány éshev lelkesültség pályája iránt. Ez este is mindamellett, hogy Béla hercegből a színpadon sem lehet sokat csinálni, több sikerült jelenete volt, a mit a közönség élénken megtapsolt.

Még Tanner Szabó Róza asszony vendégszínházjáról is kellemes szólanom, de — minden szép szónál többet érven a tett, elég azt mondanom, hogy csak háromszor lépett fel, utójjára „Norma“-ban Adalgizát énekelte, azonnal és őt is elszerezdettük a derék debreczeniektől; de ne busuljanak, csak iskolázassák e hangot — mert tanulnia ugyancsak kell neki még — és nem vetek reá három évet, hogy mi is éppen úgy járunk vele, mint ők.

Hangversenyünk pedig — mint mondám — mindössze csak kettő volt e héten. Az igaz, hogy az egyiket a florencziek adták, és az oly kitűnően sikerült, hogy már ma — szerdán — adják a másodikat, de mikor ez a második egyuttal utolsó is lesz és valjon ki tudja megmondani, hogy a kedves Ploténiig mi minden fog következni és ha általában fog-e valami hangverseny-féle következni! holott a böjti idény a nevét sem érdemli meg a fővárosban, sok hangverseny nélkül. — Öreg hiba, hogy ez anyagiak után bomló korba esik a böjti hangverseny-özön föltalálása, különben bizonyosan a legnagyobb homöopathák sorában emlitené a feltaláló nevét, sőt talán a pesti hason-

szenvi tanszékre is meghivatott volna, föltéve, hogy nem tud magyarul, olyan nagy tekintélynek igazolta be magát e téren. Zene és ismét csak zene, a mostani veszni tért kor jelszava; a templomban is csak akkor mutatja magát, mikor muzsikáltatni akarja magát; Volkmann nagyobb ember előtte páter Romei- sernél, és ft. Sventner ur is, a ki pedig köztudomásulag igen szeretetre méltó ember és hozzá még pestbelvárosi plébános, csak azóta lett híres férfiú, mióta Liszt volt vendége, és pedig nem Liszt a barát, hanem a vasárnap zenereggélyek Lisztje! Nem-e felettébb aggasztó jele a régi jó erkölcsök végső elkorcsosodásának, a melyre nézve a legerélyesebb ellenszerek alkalmazásától sem szabad visszarettenni! Igen, de mik lehetnek ezen erélyes ellenszerek? Erre talán az új „vénytár“-ban sem lehetne utasítást találni, pedig ezt három jeles egyetemi tanár és egy nem kevésbbé jeles gyógyszerész csinálták; csak hogy ezek mind aleopathák, míg a zenekórságot csakis kórságos zenével lehet orvosolni; — így jöttek, vagy legalább jöhettek létre a böjti hangversenyek.

Hanem az már nem tréfa, hogy az itteni katolikus gimnázium önképző köre szintén mult hétfőn rendezett hangversenyt és ez nagyon üres volt; pedig Bogáti Eliza kisasszonyon kívül, a ki elég szépen adta elő Chopin A-dur polonaisét, még Blaháné asszony közreműködését is kilátásba helyezte a hirdetésben! És midőn a jeles énekesnő volt a sor, egy szép fiatal alak lépett az emelvényre, a kiről némelyek azt állították, hogy az Blaháné asszony, mindamellett, hogy szakasztott olyan volt, mint az ügyesen zongorázó Kis Péter ur. A fiatal alak csakugyan zongorázni kezdett, „Bánk bán“-ból adott elő egy ábrándot, a mi azonban még mind semmit sem bizonyított; miért ne jelenhetne meg ilyen szép nő, mint Blaháné, a színpadon kívül is vagy egyszer férfi-alakban, és miért ne tudna ügyesen zongorázni, ha mindjárt jeles énekesnő is?

Már-már megnyugodtunk benne, midőn egyszerre csak egy másik fiatal fej tűnik föl, nem is kellett többet látnunk a fejnél, és azonnal világosság derült föl előttünk, nemcsak arra nézve, hogy Kis Péter ur mégsem Blaháné asszony, hanem arra nézve is, hogy miért képviseltette magát e jeles énekesnő Kis Péter ur által egy keveset. Mindennek csak az a szép fiatal fej volt oka, vagyis inkább a haj, vagyis inkább a fodrásznő; de — csak hogy eljött, és hogy a fodrásznő késedelmeért kárpótlást nyújtson, az ígért egy népdal helyett kettőt énekelt és egyiket szebben és kedvesebben a másiknál.

Marad még a böjti prédikáció, de azzal éppen annyira csehül voltunk, hogy egy betűt sem értettünk belőle, mert — sült franczia volt, a mit tudvalevőleg csak a nagy urak és a nagy urak kedvéért az uristen ért. Volt tehát időm, elgondolkodni azon, hogy miért tartatnak maguknak a magyar nagyurak és nagyasszonyok éppen franczia böjti prédikációkat? Talán azért, mert csupán francziául vétkeznek? vagy talán köztársasági rokonszenvekből? vagy talán azért, mert az a franczia jezsuita a szószéken is nagy színjászó? Vagy talán azért, hogy ezáltal a magyar nyelv elleni bűneikre emlékeztessenek? Vagy talán azért, mert a franczia nyelv a fifikusok nyelve? Meglehet, hogy egyik okból sem, meglehet, hogy valamennyi okból, legvalószínűbb azonban, hogy azon okból, mivelhogy szerintük nem is divat, ha nem franczia.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Király ő felsége) mult csütörtökön reggeli félhét óra után érkezett meg fővárosunkba. Az indóház disztermében Tóth Vilmos és Tisza Lajos miniszterek, gróf Huyn főhadparancsnok, Gyöngyösi főpolgármester, Thaisz főkapitány és Pestváros képviselőtestületének több tagja által fogadtattott. Ő felsége sajnálatát fejezte ki Tóth miniszter urnak, édesanyja elhalálása felett, azután hosszabb ideig a főpolgármesterrel beszélgetett és többek közt azt a tréfás megjegyzést tette: „Ugy látszik, önöknél a tél újra kezd.” A pályaudvaron összegyűlt közönség éljennel üdvözölte ő felségét, midőn áthajtatott Budára. — Rudolf koronaherceg már teljesen meggyógyult. — A királyi udvar számára a Prága melletti smichovi Ringhoffer-féle gyárban új vasuti diszkocsik készültek, melyek valódi remekművek. A nagy terem három részre van osztva, közepén van a terem, vörös selyemmel kárpitozva, négy karszékkal és egy kerekded asztallal, azon felül nagy álló-tükrökkel van berendezve; két felül pedig a háló- és dohányzó-terem vannak. A hálószoba sárga damaszkkal, s a dohányzó-terem szürke selyemmel van kárpitozva. A karfa és lépcsőzet aranyozott rácsoszattal vannak körül foglaltva, a falakon is arany karos gyertyatartók vannak alkalmazva, miáltal a kivilágított kocsik pompás látványt nyújt. — A királyi család, mint hallik, hosszabb ideig szándékozik fővárosunkban tartózkodni.

✦✦ (Gróf Károlyi Tibor) Quinet Edgárnak „A forradalom” című jeles művének második kötetét is nagy gonddal fordította le nyelvünkre és e napokban jelent az meg Laufer Vilmos kiadásában, diszesen kiállítva. Kétszeresen örülhetünk e műnek, mert jeles tartalma mellett azt is mutatja, hogy van olyan fiatal főúrunk is, a ki igazi főúrhoz méltóan használja fel anyagi és szellemi gazdagságát. Épen úgy örülünk azon hírnek is, hogy gróf Pálffy János, Piloty, jeles müncheni festésznek „Nero” című képét, mely a londoni világkiállításon is nagy figyelmet gerjesztett, a nemzeti muzeum számára megvette. A kitűnő mű vételára tízezer forint volt. Vajha minél több ilyen tényeket jegyezhetnénk föl főúrunk részéről, mi örömmel tisztelnék őket akkor kiváltságos állásukon!

✦✦ (A pesti játéklarangok). Addig-addig mutatott reájuk újjal a közvélemény, míg a rendőrség is végre észre kezdi őket venni. Mult hétfőn legalább egy ilyen büfészket szétugrasztott. Valami Urossevits urnál ütötte volt föl fosztogató táborát. Örül valami kisasszony volt felállítva, de a ki nem a legjobban volt még kitanítva, mert egy várt „tag” helyébe a rendőrbiztost bocsátotta be a barlangba. Az asztal már terítve volt: kártyával, birbicscel, számlapokkal és a „bank”-kal, 600 frttal spékelve. A bank elkoboztatott, a játékszerszámok szintén, a jelenlevő ur társaság egy része pedig névszerint jegyzőkönyvbe vétetett, míg a másik rész — olyan ügyes a mi rendőrségünk! — módot talált az elillanásra. Nem írjuk ki a rajtavesztettek neveit, mert többen közülök lapok útján kinyilatkoztatták, hogy az egészből egy szó sem igaz, nem voltak ők játéklarangban, hanem csak barátságos látogatóban voltak a derék, jeles, nemeslelkű és különösen beteges Urossevits urnál, és csak mert a vacsora nem volt még egészen készen, hát egy kicsit nasi-vasizni akartak, és a rendőrség vérlázító merényletet követett el, midőn a ház szentélyét beborításával megfertőztetni merészelt. Erészben tehát a további vizsgálat eredménye bevárando; sajátságos azonban, hogy némelyek szerint az egész rajtakapartás csak egy kis komédia

volna, előadva a közönség elámitására, oly végre, hogy a játéklarang hősei, más rejtekekben, háborítlanul folytathassák szép mesterségüket. Felelősséget természetesen nem vállalunk ezen állításért; az egész csak beszéd; azt se tudjuk már, kitől is hallottuk az utczán, és rövid időn bizonynyal ki fog derülni, hogy ez egyszer szélfuvás nélkül „zörgött a haraszt.”

✦✦ (Dr. Szabó József.) jeles kolozsvári orvos és országgyűlési képviselő közlebb Pesten elhunyt. Holtteste Kolozsvárra szállított, hol a temetési ünnepély e hó 19-dikén a legnagyobb részvét mellett ment végbe. Sok ezerre ment azok száma, a kik a köztisztelőben álló férfunak az utolsó tiszteséget megadták.

✦✦ (A florenczi négyes-társulat) mult szerdai hangversenye meglehetősen üres volt, nemcsak közönség, hanem műélv tekintetében is; Veit quartettje legalább olyan hatással volt reánk, mintha diszesen berendezett teremben volnánk, nő és tükrök nélkül. A két tétel Gothardtól sem volt szerencsés választás. Töredék. Csak Beethoven (Op. 74.) négyese volt méltó e kitűnő társulathoz és ezzel teljes diadalt arattak is.

✦✦ (A bálók statistikájához.) A lefolyt farsang alatt a pesti vigadóban összesen 22 bál tartatott, és podig 4 álarczos bál jótékony czéllal, 7 közönséges álarczos bál, bele számítva a három bolondok estélyét is, és 11 disz-bál. Ezen bálakat 59,873 személy látogatta meg, kik 11,354 egy- és kétfogatu kocsin érkeztek. A gázvilágítás ezen estéken 6000 frtba került, és több mint egy millió köbláb gáz égett el. Hátra van még annak kiszámítása, hogy hány palaczk pezsgő durranhatott el, hány ezer uszály tapostatott agyon, hány olyan sértésnek voltak szomorú színhelyei e fényes termek, melyeket csak vérrel lehet lemosni, mint például egy elhorgászott szépség, és hány ezerszer mondatott ki e nagy igazság: „Imádom”, a minek a kiszámításához azonban még egy kicsit várakoznunk kell, mert az egyáltalában nem könnyű feladat.

✦✦ (Köszönet nyilvánítás.) Mult hó 20-dikán a komáromi nőegylet részéről rendezett jótékony czélú bál a költségek levonása után tisztán 290 frtot jövedelmezett. Az egylet elnöknője e nőegylet nevében hálás köszönetet mond mindazoknak, kik e siker elérésében közreműködtek, köszönetet nyilvánít Asztalos Abáné, Bergl Adolfné, Borbély Lászlóné, Keő Jenőné és Szalay Mihályné urnőknek, mint bálrendező bizottmányi tagoknak, valamint Molnár Berta kisasszonynak, Bloih Manó és Veller Mór uraknak fáradozatlan buzgalumukért. Elismerést és köszönetet érdemel Petrovits László ügyvéd uris, ki mintegy 30 frtot érő füzér-tánczérdomjeleket a jótékony czélra ajándékozott.

✦✦ (Új zeneművek.) Tábornszky és Pars műkereskedésében megjelent: „Öt magyar népdal énekhangra” zongora kísérettel ellátta Ábrányi Kornél. A népdalok ezek: Csak titokban akartalak szeretni; Jaj beh szennyes az a maga kendője; Beh szomorú ez az élet énnékem; Beh sok falut, várost bojárta; Erdő erdő sűrű erdő árnyában. A dalok zongorarésze igen szépen van kidolgozva. A csinosan kiállított füzet ára 1 frt 20 kr. Ugyanott megjelent: Három férfi négyes Kuliffay Ede költeményeiből vett szöveggel, dallamukat írta Bogisich Mihály. A budai dalárdának van ajánlva. Ára 1 frt.

✦✦ (Kossuth Lajosnak), mint egy magánlevél után értesülünk, rég táplát vágya, miszerint lakása mellett kerttel is bírjon, teljesült. Ihász tábornoknak ugyanis sikerült a „Piazza della Madamma Cristina”-n 28. sz. a. ilyen lakást találni. Az ehez tartozó kertet most nagy hazánkfia sajátkezű művelésével édenre szándékozik átalakítani. A kertben mintegy 30 db

fiatal gyümölcsfa van, melyekhez hazájából 3 darab kajszin-barackfát s különféle vetemény- és virágmagot hozatott. Kossuth mindkét fia az olasz vasutaknál kormánybiztosokká neveztettek ki: Ferencz az „Alta Italia“, Lajos a „Liguria“-i vonalon.

++ (A pest-budai női iparegylet) bizottmánya a következő felhívást bocsátja ki: A pest-budai női iparegylet a múlt évben alakult meg s alapszabályait a kormány helybenhagyta. Célja ezen egyletnek, hogy a nőknek munkaképesítés és közvetítés által segédkezet nyújtson. A nő társadalmi viszonyaink s természeténél fogva családi körre van hivatva s legtöbbször csak a férfi segítségével képes önmagát főtartani. Magyarországon azonban a nők száma 110,267-el haladja meg a férfiakét; 706,166 nő özvegy vagy elvált s mindezek többsége nyomornak van kitéve. A tisztességes keresetforrások legnagyobb része el van zárva a nő előtt s a hol nyílt is a tér, a szemérem, illem avagy a gyakorlati ügyesség hiánya gátot vet működése elé. A nők az ipar és kereskedelem terén sokszor csak azért türetnék és alkalmaztatnak, mert ugyanazon munkáért nekik kevesebb kárpótlást nyújthatnak, mint a férfiaknak. Az elhagyott nők sorsa megrendítő, a szegény sorsut alig óvja meg valami ama rettenetességtől, hogy a nyomor vagy erkölcstelenedés közt kelljen választaniok. A pest-budai női iparegylet ezen szomorú helyzeten akar segíteni. Ohajtjuk, hogy alakuljon nő-ipariskola, a melynek segélyével a nőket önállóságra és keresetre képesítsük, igyekezzünk rajta, hogy mielőbb létesüljön egy munkabazár is, a melyben minden nő, ki dolgozni tud és akar, munkáját eladhassa s a hol számára szemérme megsértése nélkül foglalkozást szereznek. A mi egyletünk nem alamizsnát akar nyújtani, hanem pártfogó segédkezet azoknak, akik ezt leginkább igénylik; nem merész s talán még most kivihetetlen célokat tűz maga elé, de oly eszközök létesítését, a melyeket iparunk jelen állásán igen csekély áldozatkészséggel lehet létesíteni, s a melyeknek mégis kiszámíthatlan áldásos hatása leend. Reméljük, hogy e nemes célú működésünket, a nemzet s különösen a főváros jobbjai részvéttel kísérendik s barátságos gyámolításukat nem vonják meg tőlünk. Egyletünk főként a nőket hívja fel, hogy társaik javára közreműködjenek, de nem zárja ki kebléből azon férfiakat sem, a kik a nőnem előhaladását szívükön hordozzák. Rendes tag lehet mindenki, ki évenként két forint tagsági díjat fizet, alapító tag pedig, a ki az egylet céljaihoz legalább 50 forinttal járul. Alapszabályok az egylet alelnöknőjénél: Kühnel Ignácznénál (Sándor utca 10 sz.) és Weisz Dávid varrógépraktárában (a József-téren) kaphatók, ugyanott eszközölhetők a beiratások is. Az egylet alakuló közgyűlése e hó február 25-dikén délután 3 órakor leend a megyeház kis termében. Ezen közgyűlés tárgyai: Elnöki megnyitás; évi jelentés; Várady Gábor id. alelnök beszéde az egylet céljáról: új választások; indítványok tárgyalása.

++ (Rózsás napló.) Mező-Berényben Horváth János közszeregetben álló postamester ur a napokban váltott jegyet a szellemdu Megelő Mária kisasszonynyal. Áldás a szent frigyre!

++ (Vegyes hírek.) A bécsi világkiállításra Pest városa a tanférfiak közül Ney Ferencz jeles főreáltanodai igazgatót fogja küldeni. — Báró Eötvös József emléksobra javára a magyar földhitelintézet második kimutatása szerint eddig 14,824 frt 32 kr. osztr. értékben és 524 frt 65 kr. értékű különböző vegyes pénzekben érkezett be, pedig még alig kezdtek beküldeni a gyűjtő-íveket. — Az országos magyar gazdaszöny egylet éves közgyűlése jövő hó 16-dikán

szombaton délelőtt 10 órakor a vigadó éttermében fog megtartatni, melyre a tagok az elnökség által tisztelettel meghívattak, nem tagok is szívesen láttatnak. Tárgy: Válaszmányi éves jelentés, — számadások megvizsgálása, alelnökök, pénztárnok és jegyző választás 3 évre, — választmányi tagok választása egy évre, — bejelentett és felmerülendő indítványok. — A himlőjárvány már Budán is tetemesen csökkent, úgy, hogy e hó 16-áig a város területén csak 37 beteg maradt gyógykezelés alatt. A járvány tartama alatt összesen 225 köreset fordult elő, ezek közül 14 halálos kimenetellel. — Pesten egy „Magyar Wagner-egylet“ alapítása van tervben; az egylet első teendőjeül az tűzetik ki, hogy a beureuthi Wagner-színház megnyitásánál a magyar zeneművészet méltóan legyen képviselve. Az egylet célja pedig az volna, hogy a magyar zene a Wagner-irányban fejlesztesse. — Rozsnyói püspöknek Schopper György, esztergami kanonok lett mult szerdán kineveveze. — A lapunkba is átmént azon hír, mely szerint jövő augusztusban valami üstökös veszélyes közleledési hajlamokat fogna mutatni földünkhez, most a legilletékesebb ajkáról koholmányoknak jelentetik ki: Maga az illető genfi tanár tudniillik kinyilatkoztatta, hogy az egész dologról csak — a lapokból értesült. — Gózon Angyalka, a nemzeti színház nyugdíjazott tagjának: Gózon Antal leánya, ki alapos képzettséggel bír s szépen zongoráz, s ennek tanításával foglalkozik, jelenleg egy pár üres órája lévén, ajánlja magát, akár saját, akár az illető lakásán zongoraleczkék adására. Lakása: Nagy-kereszt utca 2-dik szám 11-dik ajtó. — Rignio Lajost, a bécsi opera tagját a nemzeti színház intendánsa megnyerte vendégszereplésre. Hazánkfia a jövő hó végével jö le Pestre. — A bécsi operaház zenekarának tagja, Csillag ur, még e hó folyamában Pesten hangversenyt szándékozik rendezni. — A budai volt magyar népszínház a napokban kezdtek bontani, hogy a: „Hazaifáság a nemzetiségnek“ helyére vasuti épületet emeljenek. Így fordulnak a dolgok! — Kautz Gyula jeles tanár oly veszélyesen beteg, hogy orvosai tanácsára légváltoztatásul két vagy három hétre Olaszország enyhébb éghajlata alá lesz kénytelen utazni, mihelyt állapota ily nagyobb ut megtételét megengedi. Kívánjuk, hogy a tudós tanár ur betegsége mihamarabb jobbra forduljon.

++ (Halálozások.) Tóth Vilmos belügyminisztert érzékeny csapás érte, édes anyja, született Kossovich Anna aszszonyság e napokban Nyitramegyében fekvő köröskényi birtokán meghalt. A boldogult nővére volt Kossovich Károly m. tud. akadémiai rendes tagnak, ki Nyitramegyében 1826-tól egész 1841-ig (ekkor halt meg) ernyedetlenül küzdött a reformeszmék mellett s egyike volt legjelesebb jogphilosophusainknak és publicistáinknak. — Skalnicsky Antal pesti építész édes anyja közelebb 61 éves korában hunyt el Pesten.

Nemzeti színház.

Február 17-dikén: „Norma“, Bellini operája. — Február 18-dikán: „Szökött katona“, Szigligeti népszínműve. — Február 19-dikén: „Könyves Kálmán“, Jókai Mór színműve. — Február 20-dikán: „Zampa“, Herold operája. — Február 21-dikén: „Egyik olyan, mint a másik“, „A miniszterelnök bálja“ és „A komponisták“, három vigjáték. — Február 22-dikén: „Romeo és Julia“, Gounod operája. — Február 23-dikán: „Hamlet“, Shakespeare szomorujátéka.

Divattudósítás.

A tavasz közeledtével nemcsak a ruhákról, de a felöltőkről is kell gondoskodnunk, mind a mellett, hogy a tél ujtult hidegséggel rontott reánk. De végre mégis el kell mulnia, és valahogy ne találjon készületlen a verőfényes tavaszi lég.

A felöltőkre nézve azon tapasztalatra jutottunk, hogy azok a jövő idényben is rövidke lesznek és egy egyforma tünique-kel együtt viseltetnek. Láttunk olyan felöltőt, a melyen a tünique már oda van illesztve, de olyanokat is, a melyeken a tünique egy külön, felkapcsoló rész. A fekete bársonyból készült felöltők most is igen divatosak lesznek, nem különben a posztóféléből készütek, valamint a divat még az egész öltözködést egy szövettől is nemcsak türi, sőt szereti is.

Olyan gazdag választékban kínálkozik mai nap minden, ami öltözékeink csinosításához tartozik, sőt fájdalom, annyi tápot lel a fényezés, az örökké éhes szörnyeteg, hogy csak az igazi izlés és józan megfontolás találja meg az illő középutat, hogy felhasználja a legújabb divatból a czélszerűt és szépet tulságba ne essék és soha se vétsen öltözké összeállításában a szép törvénye ellen.

Beck J. vászon és kész fehérnemű kereskedésében, (Barátokterén 2-dik szám és kerepesi uton 1-ső szám, a fehér hattyuhoz czimzett vendéglőben) nagy választékban kaphatók asztali készletek, függönyök, a legújtanosabb árákon.

Női-ingek himzett betétekkel, mélyen kivágott bál ruhákhoz alkalmas, darabja: 3 frt., — 3 frt 50 kr., — 4 frt., — 4 frt 50 kr., — 5—6 frt., — alsó szoknyák czviklis fodor diszszel: 2 frt., — finomabbak: 2 frt 50 kr., — 3 frt., — 3 frt 50 kr., — 4—5 frt., — himzett betétekkel: 7—8 frt., — uszályos szoknya fodor és szegély diszszel: 6—7 frt., — himzett betétekkel: 7—8—10 frt., — hálóköntösök chiffonból: 1 frt 80 kr., — 2 frt., — 2 frt 50 kr., — himzettek: 2 frt 75 kr., — 3 frt., — 3 frt 50 kr., — 4—5 frt., — fésülő köpeny: 4—5 frt., — himzett és csipke diszszel: 6—7—8 frt., — irdás és piquet barketből: 1 frt 50 krtól 4 frtig., — lábravalók chiffonból: 1 frt 20 kr., — diszes: 1 frt 50 kr., — 1 frt 80 kr., — himzettek: 2 frt 50 kr., — 3 frt., — 3 frt 50 kr., — irdás vagy piquet barketből: 1 frt 20 kr., — 2 frt 30 krig., — kész fehérneműek, leánykák és fiúk számára, minden nagyságban és árban.

Fűzőkék, darabja: 80 kr., — francia formájú kapocsossal: 1 frt 20 kr., — 1 frt 50 kr., — 2 frt., — dupla sattinból: 2 frt 50 kr., — 3 frt., — 3 frt 50 kr., — 4—5 frt., — fekékrinolin, széles soppal: 3 frt 50 kr., — két fodorral: 4 frt 50 kr., — 5—6 frt., — turoürekek: 1 frt 60 kr., — 2 frt., — 2 frt 50 kr., — 3 frt., — posztó baslikok: 2 frt 50 kr., — 3 frt 50 kr., — Kivarrótt és himzettek: 5—6 frtig.

Számrejtvény.

Mátyás Bertától.

2. 3. 4. 5. 6. Ifjúságnak ékessége, öreg előtt kedves,
23. 24. 25. 26. 15. Régi vezéreink egyik vilézebbje,
13. 11. 7. 12. 21. 4. Mennyi szörnyet s mennyi szépet rejt sima felszine!
16. 1. 15. 17. 18. Hányszor tesszük függővé szavunkat ezen kis szócskától.
8. 9. 20. 8. Mélyéből mi gyakran kincseket nyerünk;
11. 10. 15. 26. 9. Multunkból csak ezt birjuk még;
19. 22. 17. Búnnk és bánatunkban gyakran ehhez folyamodunk bizton.
27. 26. 2. 21. A gyermekek megbámulják,
- Furesa hátát kigunyolják,
- 1—27. Ifju lányok így dalolják,
- Az öregek mosolygóják.

Megfejtési határidő: márczius 22-dike.

A f. évi 4-ik számban közlött számrejtvény értelme:
Viszont boldog új évet kívánok.

Pest, 1872. Nyomatott Kocsi Sándor saját könyvnyomdájában, alduasor 9-diksz. a.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Leustach Gizella és Irma, Báthory Zsigray Istvánné, Braun Riza, Szép Emma, Knorr Veres Henriette, Korbuly Fanni, Benedikovics Róza, Hencz Honórka, Vagnr Paula, Kalla Mihályné, Marossy Hermin és Etelka, Polyák Gizella, Gyura Janka, Barányi Aranka, Pickáts Emma, Jakabfalvay Madarassy Anna, Sváby Izabella, Berendy Eszter, Guba Jánosné, Brocken Kováts Emma, Zsigury Honoria, Zeke Janka Pánczél Jánosné, Jánosi Róza, Dubányi Róza, Kohn Róza, Stymmel Emma, Dzsinih Pencz Mária, Lazur Lajos Anna, Szentmariay Sztanaczky Karolin, ifj. Márk Ferenczné, Szmodics Gizella, Némethy Zsuzsanna, Sarl Sarolta, Schütz Laura, Halluskay Mária, Paraicz Ilka Cseley Bay Mária, Pap Jánosné, Széll Györgyné, Kállai Emilia, Simon Istvánné, Schönfeld Cze-czilia, Szieberth Vizkelety Irma, Rell Sámuel, Szabó Hedvig, Veresné Karolina, Knétsy Jozéfa, Lázár Jánosné Vákár Nina, Barthalos Vilma és Etelka, Ballagi Mari, Ilona és Béla, Holics Nina és Ilon, Megele Mária, Pajor Mari, Beke Kornélia, Makó Lászlóné, Hirschmann Anna, Bohuniczky Anatalné, Fülöp Ferenczné, Stenczinger Lina, Schwartz Éva, Bálint Julianna, Lohr Józsefné, Bazilides Mindszenti Matild, Elekes Kálmánné Vörös Juliska, Seján Gorzó Kornélia, Adler Róza, György Klára, Moesz Gé-záné, Gabsovits Clementine, Szász Istvánné, Vojtovics Hrabalt Emma, Jármay Ferenczné, Fölföldy Sándorné, Sigray Katalin, Erdensohn Emilia, Sziklay Matild, Kunczky Clementine, Pap Cziike Karolin, Etédy Jakab Györgyné, Németh Berta, ifj. Iby Ferenczné, Simkó Julia, Hajós Amália, Szalgháry Józsefné, Kalós Peterné, Novák Irén, Pázmándi Jeremiás Irén, Hegedüs Antónia, Szőnyi Ferenczné, Simon Samuné, Németh Berta, Stenczinger Lina, Ratkovszky Mari és Vilma, Némethy Zsuzsanna, Pethe József, Paraicz Ilka, Egerváry Tuboly Emilia, Bencsik Kálmánné Felvinczi Mariska, Ágoston Mari, Orbán Paulin, Besz Móróc Karolin, Takács Lajosné, Illés Erzsébet, Anderko Mariska, Beszédes Mózes Ágnes, Keszthelyi Györgyné, Boros Mariska, Pap Kovácsik Gizella, Mannó Kálmánné, Ambrózy Juszina, Szabados Jenő, Hencz Honórka, Fray Bozóky Betti, Bohunek Amália, Kosztyik Berta, Mátyás Berta, Kossitzky Barkóczy Ilona, Schiffer Imréné, Bárándy Gizella, Mrász Ottilia, Eperjessy Emilia, Gózon Mariska és Gizella, Petrenko Berta, Kovácsy Móróné, Csátary Julia, Gotthárd Laura, Rásó Mihályné, Gálffy Prileszky Mária, Egy Róza, Beke Kornélia, Nagyné Bak Rozália, Birró Domokosné, Sarkadi Irma, Pethő Antalné, Szabados Jenő, Székely Anna és Róza, Szieberth Vizkelety Irma, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Fittler Csernyus Gizella, Pap Dömené Papp Teréz.

Az 3-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Schiffer Imréné, Bárándy Gizella, Szomráky Vörös Aranka, Mrász Ottilia, Eperjessy Emilia, Gózon Mariska és Gizella, Petrenko Berta, Vagner Paula, Kovácsy Móróné, Csátary Julia, Jaczkovics Velyáczky Anna, Gotthárd Laura, Gálffy Prileszky Mária, Egy Róza, Beke Kornélia, Birró Domokosné, Szabados Jenő, Szieberth Vizkelety Irma, Fittler Csernyus Gizella.

Tartalom.

Cseh Kövér Anna. — „Midőn velem vannak“, Benedek Aladártól. Mi történt nénemasszony neve napján, Prém Józseftől. — Hungaimhoz, Gidófalvitól. — Egy borzasztó májusi regg. M. B.-től. — 1847 előtt, Szokoly Viktortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. — Megbízások tára — Hirdetés.

Mai számunk melléklete: Cseh Kövér Anna arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

93.872.
9-ik szám.

Márczius 3-kán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte óra perc		nyugta óra perc	
Martius	3	Vasárnap	F. 3. Kunegunda	F 3 Oculi	20 B 2 H. V. h.	23 Z. tem. sz.		6 40	5 46	
	4	Hétfő	Kázmér	Kázmér	21 Timoteus	24 Levi		6 38	5 48	
	5	Kedd	Adorján	Ad. Jenő	22 Eugenia	25		6 35	5 50	
	6	Szerda	Böjt közepe	Frigyes	23 Polikáép	26 Lázár	☾	6 33	5 51	
	7	Csütörtök	Aquin. Tamás	Felicitás	24 Szökőnap	27		6 32	5 52	
	8	Péntek	Istenes János	Zoltán	25 Tarasius	28 Ant. r. v.		6 29	5 53	
	9	Szombat	Cziril és Metód	Francziska	26 Porphy	29 S. Sakal		6 28	5 55	

Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Pécs, február hó 23-kán 1872. (Eredeti levél.) — A pécsi jótékony nőegylet működése. — Tisztelt szerkesztő! A farsang vihara lezajlott és kibontakozva a báli tudósítások tömkelegéből, jól esik egy oly ügyről szólni, mely körül a nők az irgalom és szánalom vonásait tüntetik elő, és a jótékonyosság angyalának sugármezébe öltözködenek. Érttem a „Pécsi nőegylet“-nek e hó 18-án megtartott közgyűlését.

Sokat irtak már, és előreláthatólag még igen-igen sokat fognak írni a nők hivatásáról. De bármennyire ágazzanak is szét a nézetek, annyi tagadhatlanul áll, hogy oly nőegylet, mely a jótékonyosságot, a kicsinyek nevelését és a házi gazdálkodást tűzte ki feladatául, nagy jótétemény a városra nézve, melyben létezik, Pécs városa pedig nagy szerencsésének tarthatja, hogy egy oly nőegyletet bír, mely a legnagyobb buzgalom, önzetlenség és önfeláldozással iparkodik a fennemlített hármas irányban betölteni magasztos hivatását.

Az egylet, miután a kezdet nehézségeit szerencsésen leküzdötte, körülbelül félév előtt hozzáfogott a munkához, hogy célját, a szegények és elhagyatottak könnyeit folszáritni és nyomorukat enyhíteni, megközelítse. Pénzadományok, temetkezési költségek, gyógyszerek, betegételekre és más egyéb ilyneműekre kiadott 400 ftra rugó összeget, azontul nagy mennyiségű fát, élelmiszereket és ruházatokat osztott ki; karácsony napján gyönyörű karácsonyfát állított föl és az erre összegyűlt adományokból 23 fiut és 27 leányt látott el öltözetekkel és 36 elaggott vagy munkaképtelen egyént segélyezett.

De nem csupán anyagi segélynyújtásra szorítkozik az egylet. Az utóbbi közgyűlésen egy nagyjelentőségű határozat hozatott. Szigrist ur, helybeli kisdédóvodai tulajdonos, azon ajánlatot tévé ugyanis az egyletnek, hogy az egylet gyámoltjai közül küldjön óvodájába 15 férfi- és ugyanannyi leánygyermeket, ő azután óvodáját a nőegylet anyagi és erkölcsi támogatása mellett a Fröbel-féle rendszer szerint fogja berendezni. A nőegylet ez ajánlatot elfogadta, és ez ügyben rögtön ki is küldött egy bizottmányt. Mily nagy jótétemény lesz ez azon gyermekekre nézve, kik eddig, másfelé elfoglalt szüléik által elhanyagolva, tengődtek, a tudatlanság éjében a bűn és véték mocsáraiba tévedtek, és most a nőegylet közvetítése által helyes nevelésben fognak részesülni! Meg vagyunk győződve, hogy a nőegylet azon mérvben, melyben tagjainak száma és így pénzalapja is szaporodni fog, — ezen jótéteményt több és több szegény gyermekre fogja kiterjeszteni. Minél több követőre

talál e példa, annál inkább fog csökkenni a bűnösök és henyélők száma, mert forrásuk, a rossz nevelés, be fog dugulni. Ily tevékenység mellett a nőegylet csakhamar Pécs városának legkiálóbb jótévéje leend.

Derék, lelkes hölgyeink azonban még ezzel sem érik be. A „Magyar gazdasszonyok országos egylete“ által rendezett kiállításon is résztvettek, és a legfényesebb sikerrel, mint tán bájos olvasónőim már tudják. De nőegyletünk újabb fényes érdemeket szerezne, ha a hir, miszerint még ez évben háziipar-kiállítást szándékozik rendezni, valósulna. Ily kiállítás, hol minden gazdasszony tapasztalatait közre bocsátja, valóban rendkívül hasznos lenne. És ha e kiállításon nem a pompásra, hanem az olcsósággal összekötött czél-szerűségre lesznek egyedül tekintettel hölgyeink: akkor e kiállítás teljesen kifogástalan leend, és mi csak azon buzgó ohajunkat nyilvánhatandjuk: Sok ily derék nőegyletet forrón szeretett hazánknak!

S. A. *)

N.-Röcze, február hó 22-dikén 1872. (Eredeti levél.) — Tán cz v i g a l o m. — Tisztelt szerkesztő! A megyénkben tartott bálók szivélyes közlése után engedjen tért becses lapjának vidéki levelezései közt jelen czikkem közlésére, mely, bár kissé elkésve, czélul tűzé ki e hó 11-dikén a könyvtár javára tartott bál hű közlését.

Ez év elején lemondásteljesen s minden reményt nélkülözve láttuk megérkezni a farsangot, nem várván kedélyes báléjeket, miután eddigi tánczvigalmi helyiségünket — a városház felső emeletét — a járásbiróság rendelkezése alá bocsátá városunk, így minden előkészület nélkül értük meg január 25-dikét, a midőn is először volt körünkben szerencsénk üdvözölhetni igen kedves járási főbirónkat, t. Molitorisz János urat, kinél közelhatározásra azonnal sietünk tiszteletünket tenni s kérni őt a már hivatalos helyiségül használt terem átengedésére. T. Molitorisz ur kérelmünket a legszivélyesebben teljesítvén, — miért fogadja is elismerő hálaköszönetünket, — lehetővé tévé bálunk megtartását. Az időből teljesen kifogyva, ugyszólván gőzerővel kelle intézkedéseinket megtenni, melyektől, tekintve az idő rövidségét, alig mertünk sikerre számolni s nem minden aggály nélkül néztünk a kétes eredmény elé. Aggályunk azonban a legédesebb öröm s megelégedésnek adott helyet, midőn a bál éjjelén a legszebb, legkedélyesebb hölgykoszoru s tánczra hevülő fiatalság tölté be szépen diszi-

*) Ajánlatát szívesen fogadjuk.

tett termünket. A vigalom esti 8 órakor vette kezdetét s tartott reggeli 7 óráig oly általános kedv s elégtelenség kíséretében, minőt megyénk másutt tartott bályaiban ritkán tapasztaltunk. Jelen volt hölgyeink diszes koszorujából nehéz feladat volna egyesek megnevezése, midőn mind oly szépek, oly igézően kedvesek voltak, s ha mégis megnevezek egyeseket, mint a kellemes Maklár Piroskát Murányból, továbbá Fabriczy Klemát Csetnekről s Szecskayné urnőt Rőczéről, teszem ezt, hogy a jelenvolt hölgyek szépségéről és szelleméről általában némi fogalmat nyujtsak. A kiadások levonása után maradt 70 frt tiszta jövedelmünk, mely összeghez H. J. urnő 4 frt, H. V. ur 1 frt, H. M. ur 1 frt, F. S. ur 1 frt, Z. J. ur 1 frt, K. J. ur 1 frt, T. Gy. ur 1 forint fölülfizetésekkel voltak kegyesek járulni.

Hévíz, (Erdély) februárhó 15-dikén 1872. (*Eredeti levél.*)
— Tűz vész. — Tisztelt szerkesztőnő! Hushagyó kedd estvéjén azt hitte volna az ember, hogy a zajos farsang utóhangjait véli hallani, midőn 11 és 12 óra között zaj és lármá zavará föl utcáink csendjét; de ez összefüggés nélküli zaj közül mint egy visszanyomott sohaj hangzott föl a vész-harang tompa zugása; ha a komoly való nem a maga borzasztóságában áll vala előtttem, minden esetre a táncz-idény eltemetkezésének tartottam volna.

Temetés is volt az, — de minő?! — a vészharangok borzalmas zugása hirdeté tizenöt békés polgár jólétének eltemetetését. Nemezis boszuálló láng-szövétnekével zavart ki tizenöt családot csendes othonjából. E zord tél közepette tizenöt lakház, tizenöt csűr és ugyanannyi gazdasági épület lett rövid idő alatt a lángok martaléka,

E szomorú képet még sötétebbé teszi az, hogy az 1871-dik év nyarán pusztított árvizek által legérzékenyebben sújtott családok hinthették másnap hosszú évek fáradság és verejtékekkel gyűjtött gyümölcsének hamvát fejükre.

Bocsánat bájos olvasónő, hogy a tánczvigalmak édes emlékeit ily szomorú tudósítással zavarom; hanem hibám helyrehozásul ígérem, hogy — ha a t. szerkesztőnő is megengedi *) — társaséletünk mozzanatairól, később pedig a szomszéd előpataki fürdő-idény tarkaságairól fogok írni. Tehát a viszontlátásig.

M. B.

Nemes-Vid, februárhó 26-dikán 1872. (*Eredeti levél.*)
— Olvasó-kör. — Tisztelt szerkesztőnő! Kis városkánk Vid is halad a korrallal. Olvasókör, mely oly rég tervezgetésben volt, végre megalakult. Tagjait bel- és kütagok teszik, helyből s a vidékről, s daczára rövid idejű fennállásának, már is 37 tagot számlál. Eddig 9-féle lap rendeltetett meg a kör számára elvkülönbség nélkül, mi tanúságot tesz arról, hogy tanulni „ettől“ is „attól“ is akarnak. A befizetett összeg már is 268 frtot tesz, s hiszem, hogy a vidék még jelentékeny összeggel szaporítandja, miután ekkép alig érezhető hozzájárulással magunknak hasznos, élvezetes órákat, városkánknak pedig előremenetelt szerzünk.

K. B.

Nagy-Kanizsán február 24-én igen látogatott zártkörű álarczos bált rendezett a zalamegyei fiatalság. A helybeli és vidéki közönség oly számmal jelent meg, a milyenre Nagy-Kanizsán nem igen emlékezik. Kár, hogy a 600-at meghaladó vendégek közt csak 20—30 álarczos volt látható; ez volt oka, hogy a bál már ugy 11 óra körül teljesen elvesztette álarczos jellegét.

*) Sőt kérem és a bocsánatkérésre sincs semmi ok, mert e lap művelt olvasónői nemcsak a báltudósítások, hanem minden társas-életi mozzanat iránt érdeklődnek.

Szerk.

Felhívás

a t. cz. szülékhez s gyámokhoz.

Oly sok felől érkezik hozzám kérelem azon t. szüléktől, kik növendék-leánykáikat otthon ohajtanák nevelni, hogy szereznék számukra képzett és művelt nevelőnőt. Én bár nem foglalkozom rendszeren efféle dologgal, szíveségből mégis örömet tenném; de egy igen nagy akadály van: nincsenek házi nevelőnőknek való, képzett magyar nők elegendő számmal! Lapok utján való hirdetés, tudakozó intézetek eredmény nélkül maradtak, s idegeneket kellett külföldről hozatni. A képezdéből iskolai tanítónők kerülnek ki, kik közül csak kevesen vállalkoznak házi nevelőnőül. E bajon segitendő, bátor vagyok a tisztelt szüléket és gyámokat figyelmeztetni, kik hajlandók volnának leányaikat nevelőnőül kiképeztetni, hogy azokat a bekövetkező iskolai félévre, márcziusban nálam beirathatják.

Két-három évi tanulás után magán-vizsgát tehetnek, és 300—400 frtnyi évi fizetéssel rögtön nyerhetnek alkalmazást.

Márcziushó 1-sejétől kezdve, az egész hónapban, az iskolába járó leánykák a következő félévre, valamint a bennlakó növendékek is beirathatják magukat.

Szegényebb sorsu, vagy nevelőnőül kiképeztetni ohajtó leányok, a rendes élelmi és ellátási díjból leengedést nyerhetnek.

M. Kalocsa Róza

a perti reform. felső leány-iskola igazgatója.
Pest, országút 29. sz.

Különfélék.

•• (József főherczeg) szenvedélyes esztergályos. Egy év előtt kedvet kapott e mesterséget megtanulni s azonnal Alcsuton, meg Budán is műhelyet rendeztetett be magának, melyben szabad ideje legnagyobb részét Kraus Péter budavári esztergályos vezetése alatt az eszterga mellett tölti, és máris nem csekély ügyességet sajátított el magának a legnehezebb munkák kivitelében. „Mesterét“ nagyon megkedvelte a főherczeg, s azt a minap, mikor betegen feküdt, látogatásával is szerencsétlétet. A főherczeg különben ügyes közműves és kertész is, és illetékesek állítása szerint e két szakban is jeles ismeretekkel bír.

•• (Mátyás király kardja). A Bukarestben megjelenő „Trombit'a Carpatilor“ című politikai lap kiadó-hivatala sorsjátékot rendez; 1000 játszó szám között 3 nyerőszám van: egy-egy számra a tétel 1 db arany. A nyeremény tárgya két festmény, a harmadik nyeremény pedig Mátyás királynak egy kardja (a XV-dik századból), melynek egyik lapján Mátyás király képe van bevésvé, alatta pedig ezen aranybetűkkel vésett szavak állanak: MATTHIAS HUNGARIAE et BOHEMIAE REX. A másik lapján pedig ezen szavak után „pro merito“: M. CD. MXXV. STEPHANO H. IZDEO M. PATARIO MOLDAVIAE szavak állanak. Hogy ezen kard hogy jutott Bukarestbe s különösen a „T. C.“ kiadója tulajdonába, arról a romániai lapok nem adnak fölvilágosítást.

•• (Régi világból.) Előttünk fekszik a következő színlap: „Pesten ma kedden november 23-kán 1830. A nemzeti színjátzó Társaság által elő adatik: Gál Mihály részére, „A csákányi vér menyegző.“ Nemzeti szívreható néma ábrázolat (Tableaux) több képekbe hiven rajzolva Kölcsey Ferencz után. Dall kísérettel flauta, és négy guitár mellett. Az ábrázolat személyei: Hassan Basa — Balog; Olajbig. Hirmondó —

Török ur; Mustafa, Ali, Jarsa, Jantsárok: Horváth ur, Szikszai ur, Eperjessi ur; László, vőlegény — ifju Balog ur. Lóra, menyasszony — Anikó (mostani özv. Lendvayné); Násznagy — Ujváry ur; nyoszolya asszony — Nina; nászleányok: Balogné, Fejénné asszony. Ezt ezen mulattató Nemzeti vigjáték 1 szakaszban előzi meg: Kovács Pál urtól: „Az öreg kérők.“ Személyek: Kontyodiné asszonyság: Nina; Emmi leánya — Anikó; Fontos Menyhárt — éltes nőtelen — ifj. Balogh ur; Kedvegi Jani, a Tuttorsága alatt — Csigó ur; Sornoki Máté, nyugalomra lépett major — Balog ur; Balázs, öreg káplár, a legénye — Szikszai ur; Vizméri, csapláros Kontyodon — Eperjessi ur; Föllegi, színjászó — Fehér ur; Egy inas — Horváth ur. — A vig játék és Tableaux között, ezen nevetséges Tréfa adatik: Intermezzo „Medve Albert és a Süket Portás.“ Nagyszivü Pártfogóink! Hogy azon boldogok közé esém, kik kegyességek hevéndél melegedni szerencsések, azonnal a nevezett „Öreg kérők“, Vig Játékot választám azért, hogy egy a nemzeti társalkodási Charactert, oly hiven és igazán eltalált Dramaturgiai szolid rajzolatot a nézők eleibe feltüntessenek. A Néma Abrázolatba pedig, hogy a szerető szívek, a hű szerelemnek öszve hangzó tiszta képet mint egy Tükörbe szemlélhessék; az intermecczo hogy frissítő szellőcske legyen külön külön érzetűeknek: ily hármass Cél háromszor boldogít engemet, ha nagy szivü pártfogóink kegyessége hozzá járul, kiknek lelkes érzetekbe magamat ajánlom. Gál Mihály. Helyek ára: Töltött szék 40 kr, első Hely 30 kr, főlemelt Hely 20 kr. Utolsó Hely 15 kr Váltó Czédulában. A Néző helyen Meltóságos B. Podmanitzky úgy nevezett Belez-nay kerti szállájában.“

++ (Életveszélyes kirándulás.) Mult vasárnap — mint a „Sz. H.“ írja — Deák Antal és Kiss Mihály szegedi halászhalk a jégtől már megszabadult Tiszán egy halász-bárkán lefelé utaztak. Este 6—7 óra közt értek Martonos alá az ugynevezett kátopart irányában, midőn egyszerre bárkájuk a partoktól elszakadozott jégtől lett körülveve, mely annyira szaporodott és tornyosult, hogy a bárkát maga alá süllyeszté. A két utas az utolsó perczen egy jégtáblára ugrott, miközben a süllyedő bárkáról egy szál deszkát mentett meg. Ezt a gyakoroltabb Deák a jégtáblán végig fekteté s amint egy újabb jégtábla közeledett oda, azt arra átcusztatta s mig azon az új táblára szaladt, addig a másik az előbbi táblára hatolt, s aztán társát követé. Így folytatták a menekülési processust, mig csak a parthoz közel nem értek. A tapasztalt halász itt is tudott magán segíteni; a deszkát, amennyire csak lehetett, a jég végére toltá, melyet társa testével leszoritott, aztán végigszaladt s a parthoz közel övig a vízbe ugrott, itt megfogván a deszka végét, azt addig tartá s ment vele a jéggel egy irányban, mig

társa ugyanez uton hozzá juthatott. Midőn a partra értek, a kubikgödrökben levő víz és jég akadályozá utjokat; de a mentődeszka segítségével végre azokon is áthatoltak s mintegy fél-órás küzdelem után szárazra kerültek. — Holmijuk egy ládában levén, a bárkával együtt eltűnt a jég alá.

++ (Egy rémhír Bécsben.) Hogy, hogy nem, a napokban azon rémhír zavarta föl Bécs lakosainak nyugalma, hogy az Internationale a bécsi világkiállítást meg akarja hiúsítani. A közönség a ki vitel részleteit is tudta. Ezek szerint a munkások tömegesen meg fognák szüntetni a munkát s nem készítenék el a kiteendő tárgyakat, miután nézetük szerint a világkiállítások aristokratikus intézmények, melyek csak a nagytőke érdekeinek szolgálnak. Hogy a munkások hosszú ideig szünetelhessenek, a fáma szerint az Internationale külön strike-pénztárakat készül fölállítani a munkások ez alkalommal leendő segélyezésére. Most kisült, hogy az egész hír nem egyéb, mint kacsa a jámbor bécsiek megijesztésére.

Megbizások tára.

Az „Egy játszma“ sat. szerzőjét kérem, sziveskedjék meglátogatni.

Veszprémbe K. M. urnőnek: Posta fordultával megküldtem.

Salamonra R. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Kaposvárra V. K. urnőnek: A csomag postára van adva.

Mármaros-Szigetre M. G. urnőnek: El van küldve.

Félegyházáról levelet vettem a rejtvények megfejtésével, de aláírás nélkül és ismeretlen irással; kérem tehát a tisztelt beküldőt, sziveskedjék nevét is tudatni velem, hogy a rejtvényfejtők közé sorolhassam.

N.-Kászonba Sz. E. urnőnek: Kérdéseire magánlevelben feleltem.

Dombrádra K. F. urnőnek: El van küldve.

Pórszalókra H. S. urhölgynek: Postára van adva.

Győrbe E. R. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Kassára B. T. K. urnőnek: El van küldve.

Győrbe Cs. I. urhölgynek: Postára van adva.

Rozsnyóra B. A. M. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Török-Szt.-Miklósr K. S. urnőnek: Eddig már kezei közt lesz küldeményem.

H I R D E T É S.

Kánya József

Józseftér 10. sz. a.

ajánlja a következő

uj tavaszi szöveteket:

Csikos Chally, Satin Rayé, csikos Miramare, egyszínű Canton Cloth, egyszínű Mohair,
mindezeket mindenféle színekben és

a legjutányosabb árakon.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi mülapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

9. SZ.
Mart. 3-kán.
1872.

Havonkinti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrájkokal. Évenkint két történelmi mülap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a mülap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.

A nők helyzete évszámításunk első nyolcz századában.

A nők helyzete a keresztyén időszámításnak első nyolcz századában, a nyugatnak ugynevezett művelt népeinél, igen tanulságos.

Ha Aristoteles azt állította, hogy a görögöknek fölénye a barbárok felett a többi között ama tényben is nyilvánult, hogy a görögök nem tekinték nejeiket rabnőkül, hanem feleségeikül és élettársakul: Ne pos római író nagyobb jogosultsággal állithatá, hogy a rómaiak, nejeik iránt való bánásmódja által, magasabb fokán állottak a polgárosultságnak a görögöknél. Mert míg a görögök feleségeiket külön lakosztályban, az épület belsejében zárták el és soha meg nem engedték, hogy rokonaik körén kívül bármely vendégségben részt vegyenek, vagy rokonaik jelen nem létében idegen férfival találkozhassanak; a római férjek soha nem vonakodtak nejeiket valamely ünnepélyre elvinni és a családanyának az első helyet az asztalnál átengedni.

Azonban nem szabad egyoldalulag itélnünk a görög nők házi köreiben mutatkozott korlátoltságról, mert arról is, hogy mily kölcsönös gyöngédséget tanusítottak a görög házastársak egymás iránt, nem egy példa maradt fenn. Egyéb-iránt a köztársaság korában a rómaiknál sem állott valami magas fokon a nők törvényszerű állása, miután a nő teljesen a férj rendelkezésére, kényére volt bízva.

A köztársaság utolsó századának második felében azonban az erkölcsök általános gyors süllyedése mutatkozott Rómában, és ez annál nagyobb mérvben fejlődött ki, mivel náluk a görögök szépeszeti érzéke hiányzott. És miután hovatovább nagyobb ellenszenv keletkezett a házasság élet iránt, az

erkölcsi tévelyek ugy a férfi-, mint a nőnem részéről mindinkább szaporodtak s a nők iránti tisztelet rettentően apadt.

Rómában háromféle házasság volt, melyek közül a két első vallási és polgári értelemben érvénynyel bírt; ezek mellett a férj teljesen rendelkezhetett a nő és ennek vagyona felett; a harmadik házasság inkább polgári jellegű volt. Az ily házasság a császárság korában általánossá vált s ennek ama fontos következtése lett, hogy az ekkép férjesült nő törvényszerűleg atyjának vagy gyámjának, de soha sem a férj hatalma alatt állott. Az aráhozományon kívül, melyet a férj vett rendelkezése alá, a nő szabadon rendelkezhetett rendes jövedelme felett, ugy szintén az örökség felett is, mely szüleiéről s esetleg rokonairól maradt rá. Ezáltal aztán a római gazdagság jelentékeny része a nők kezébe szállott át. A férj mint nejeének magán ügyvezetője gyakran kedvencz tárgyául szolgált a vigjátékiróknak, míg a satyrikusoknak nem egyszer szolgáltak tárgyul ama férjek, kiknek dúsgazdag nejeik nagy uzsorára kölcsönzék ki pénzüket, s felettök zsarnoki hatalmat gyakoroltak.

Mindamellett a foslettség és erkölcstelenségnek ama korából is a női önbecsérzetnek nem egy példája maradt fön. E ritka példányképek közül emeljük ki Corneliát, Pompejusnak nejét, ki a női magas miveltséget valódi nőiséggel, s tántoríthatlan hűséggel s tiszta szerelemmel párosítá; Helviát, Seneca anyját, és Paulinát, ugyanennek nejét. Ez elhatározta magában, halálraitelt férjével együtt halni meg. Mindketten fölvágták életerüket; utóbbit azonban ismét visszaadták az életnek. Paulina még néhány évig élt férje emlékének, gyá-

szolással töltve hátralevő éveit. Mallonia pedig, egy magas rangú nő, inkább tört ütött szívébe, hogysen Tiberius császár által meggyaláztatni engedte volna magát.

A császárságnak későbbi korában bizonyos rendszabályokat léptettek életbe az erkölcsi súlyedés gátlására.

Augustus császártól kezdve a vallásos szertartás nélkül kötött polgári házasságot is érvényesnek tarták; azonban a keresztyénség korában csak az oly egybekeléseket tarták törvényeseknek, melyekre a pap adta áldását. Egyelőre azonban nem tarták ezt a társadalomban mulhatlan szükségességnek s csak lassankint vált általános szokássá.

I. Justinian törvényeikben ki volt mondva a teljes válásszabadság — a férfi részére.

Nagy Károly véteknek tartá ugyan keresztyén fogalmak szerint a válást, de nem merte azt büntetésre méltónak nyilvánítani, sőt ő maga is elvált nejétől. Az egyház azonban számkivetéssel fenyegette az ily „gonosztevőket“, azonban csak a 12-dik században jutott tiltakozása teljes érvényre, midőn a válás elleni tilalom a polgári törvények közé is beigtattatott.

A házasságra nézve jelentékeny befolyással volt a vegyesházasságok ellen intézett tilalom.

A felekezeti különbségekből eredő boldogtalan viszonyok a keresztyénségi idő előtt jóformán ismeretlenek voltak, mert noha korábban is voltak eltérő vallási vélemények, de azok nem voltak oly nagy horderejűek s következményeikben annyira fontosak.

Nem jelentéktelen befolyást gyakorolt a nők állására a keresztyén fanatikusok tana. A keresztyén askéták a házasságra rendkívül káros hatással voltak.

Az askéták ugyanis a házasságot az állatiság sorába helyezték. Bevallák ugyan annak szükségességét az emberi nemre nézve, de csak baromi állapotnak nevezék azt, melytől mindazok, kik a valódi szent életre törekednek, megmeneküljenek. Még ha a házassági szövetség már ténynyé vált, sem igen vonakodtak az askéták annak megrontására működni. Mihelyt a férjet vagy a nőt a rajongásig tulesigázott vallási érzület ragadta meg, a boldog családi élet már meg volt mérgezve. A rajongóvá vált fél magányba vonult vissza, vagy a természet törvényeivel ellenkező házasságban élt.

Szt. Nilusnak már két gyermeke volt, midőn az askéta-élet iránti vágy erőt vett rajta s addig esengett, rimázkodott nejének, míg ez a válásba beléegyezett.

Az askéták irányzata a leghátrányosabb befolyással volt a családi életre és különösen a nők állására, amiatt, hogy a női jellemet nagyon alacsony fokra helyezte.

Az asszony úgy lön fejtüntetve, mint a pokolnak kapuja, s minden emberi bajnak szülője. Már csupán ama gondolat, hogy valaki asszonynak született, megszégyenítő volt. Különösen szégyelnie kellett ruházatát, mint bukásának jelvényét, kiváltképen pedig bájait, mint az ördögnek loghatalmasabb műszereit.

A 6-dik században oly egyházi törvény jött létre, mely a nőknek tiltá, hogy az uri szent vacsorát pusztá kézzel fogadhassák el, tisztátalanokul tekintetvén.

Ez volt irányadó, részben a későbbi törvényhozásoknál is a nőnemet illetőleg. A nők sokkal inkább korlátolt helyzetbe jöttek, mint a pogány császárság korában. Vagyont nem igen birhattak és majd minden önállóságtól meg lőnek fosztva. Mindenütt, hol az egyházi jog volt a törvényhozás alapja, olyan

örökösödési rendre vonatkozó törvényeket látunk, melyek folytán az asszonyok és leányok érdekei semmibe sem vetetnek.

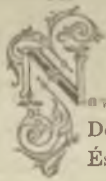
Az askéta nézleteknek a házasság tisztátalanságát illetőleg a társadalomra mélyen beható két következménye lett. Egyik a második házasság kárhóztatása, a másik a papi nőtlenség volt. A második házasságot ugyan a rómaiknál, már a keresztyénség előtt is helytelennek tarták, ugy gondolkozván, hogy a nő szerelmének oly tisztának kell lennie, hogy azt a férj halála után sem szabad más tárgyra átvinnie, és egy római költő ezt mondja: „Élő nőt szeretni: üdv, elhunyt nőt: szent köteleesség“; az askéta keresztyének azonban a legnemtelenebb szempontból fogták föl a dolgot, s a második és harmadik házasságot állatis szenvedély kifolyásának tulajdoníták.

Athenogoras a második házasságot „tisztességes házasságtörés“-nek nevezte. A kik másodszor merészeltek házasságot kötni, vezekleniök kellett, ha az uri szent vacsorában részesülni akartak.

Ami a papi nőtlenséget illeti: arról a régibb korban mitsem tudtak, sőt a papoknak házassági szövetsége a legcsekélyebb mérvben sem volt korlátozva. Csak miután a házasságot bűnös gyarlóságnak kezdték tekinteni, ugy vélekedtek, hogy a papságnak nem illő a nősülés, mint akármelyik közönséges profanus embernek. Ahonnan először is a papnak második házasságát vagy annak valamely özvegygyel való szövetségét törvényellenesnek s büntetésreméltónak nyilvánították; később pedig köteleességüké tétetett a papoknak, hogy fölszentelésük után nőiket ne többé mint feleségüket, hanem csak mint a házi ügyek vezetőit tekintsék. A 4-dik században azonban már a papnak nősülése büntetést érdemlő ténynek nyilvánítottatott. Mindamellet is a papok rendszerint még sok ideig a legnagyobb ünnepélyességgel ülték meg menyekzőiket.

A papok nősülési szabadságát Hildebrand pápa (VII. Gergely) törölte el, ki a népnek kihirdette, hogy a nős papoktól minden engedelmességet megtagadhatnak s nejeiket mint páriákat üldözhetik.

A boldogság.

Dömötör Páltól.

Nevében nem szegény . . .

De csillagnak nem mondom én,

És nem virágnak ;

— Pedig ezek hü képét nyujtják

Az eltűnésnek, hervadásnak . . .

Előttem nem a nap,

Mely szór enyhítő sugarat,

S éj lesz utána ;

— Pedig a boldogságra is — hajh !

Eljő a bánat éjszakája . . .

S nem gyermek, csecsemő,

Ki a világra halni jő :

Mosolyg, és — vége . . .

— Pedig a boldogságnak is van

Születése és temetése . . .

. . . Oh ! névben nem szegény,

Oh ! névben ez az érzemény

Oly végzetetlen ! . .

De — hol lakott — sugjon nevet rá

Saját szivem és saját lelkem.

S ők sugják kinosan,
Hogy az, mi bennük oda van,
A lét varázsa;
Ki nem vigyáz: csak egy fuvallat
S aztán enyészet száll reája...

Oly gyorsan eltűnik!
S lelkünk keresni nem szűnik,
Ha eltűnt csalán:
A kezdet s vég ez... így vagyunk mi
Boldogok és — bolondok aztán...

Mi történt nénémasszony neve napján?

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Vége)

A terem megrendült a taps-vihar alatt, minden szem a művésznőn függött. A nők keblükről, hajukból, a férfiak kabátjukról levették virágaikat s oda dobták Matildnak. Az a harag s fájdalomból reszketve állt ott; — arczán végig folytak a könnyek.

Jancsi oly halkán, hogy magam is meghallottam, azt sugta egy éltes asszonyságnak:

— Istenem! mennyi érzés van e nőben, a zene képes őt könnyekre indítani!

Ugyanezt hitte az egész terem.

Miklós csak mosolygott s affektált mozdulattal jelt adott a folytatásra. Matild lecsillapodott s mindvégig nyugodtan játszott.

Szidónia a finale alatt véletlenül megérinté lábamat. Mind a tíz ujjam ott maradt a billentyűkön s Miklós fölkapta fejét.

Jancsi virágokért küldte volt Jakabot s a mint a nyitány véget ért, Szidónia felé dobta azokat. „Szegény bolond, — mondá a bűvös hölgy maga elé, — ha tudnád, mily szívesen fogadom e megtiszteltetést.”

Oda siettem Matildhoz, hogy megtudjam, tulajdonképen miért nem segített neki Miklós. A szép nő haragos arcza mosolygott, a mint rám nézett.

— Hígyje el barátom, magam sem tudom, mit akart? Boszúból tette-e vagy hiuságból?

— Hiuságból? hogyan?

— Miklós hű — menyasszonyára!

— Nos, Matild, — szólalt meg mögöttem a vézna ember rikoltó hangja, — hát nem nagyobb dicsőség, hogy magad játszad? Tudtam, hogy tündér ujjaid nem hagynak cserben; — Kár lett volna Várnai urnak átengedni az első hegedűt. Hisz a zongorán is, különösen a vége felé oly hamisan játszott, hogy — — E szavaknál rám mosolygott s mintegy mutatva, hogy csak tréfál, vállamat veregette.

— Gratulálok önnek, Berényi ur, — válaszoltam hirtelen, — a gordonka solóját oly kitűnően játszta s a nyitány oly jeles mű, hogy Faust s Don Juan némely részeivel méltán összehasonlítható. Egy két helyen valóban azt hittem, hogy Faustot vagy Don Juant hallom.

Miklós semmit sem szólt, csak végig mért tekintetével. Matild arcza kipirult.

— Nos? hogy tetszett ez a muzsika? — kérdé urambátyám tréfásan.

— De urambátyám! hogy lehet egy kollegája előtt ennyire szerény. Ez által csak sérteget, mert én büszke vagyok arra, hogy e zeneestélyben működtem közre.

... Most következett a táncz.

A csillárokat mind fölgyújtották. A terem rendbehozták s egy, a tánczból kiélt urhölgy ünnepélyesen fölkeretett, hogy szíveskedjék a zongorához ülni.

Csakhamar a legjobb kedv uralkodott a teremben. Még Matild is vidám volt; legalább, ha velem tánczolt, mindig mosolygott.

Jancsi pihenni sem hagyta Szidóniát. Minden négyesre fölkerete őt, a bűvös hölgy azonban csak egyet ígért neki.

Miklós nem tánczolt. Sötét tekintettel egy sarokba vonulva ült.

Ez az ember valamit tervez — —

Végre vacsorálni mentünk.

Az ugynevezett nagy ebédlőben gazdagon terített asztal várt ránk. Urambátyám, nénim s Matild ültették a vendégeket. Én Matild s Szidónia közé kerültem, átellenben Miklós foglalt helyet. Azt mondanom se kell, hogy Jancsi Szidónia mellé telepedett.

Meglehetősen jókedv s élénkség uralkodott a vacsora alatt. Minden arcz vidám volt, csak Miklós nézett sötéten vészjósló tekintettel. Az előtte álló borokat rendre megízlelte s a csombordiból megivott egymásután három pohárral.

Jancsi egy pohárral sem maradt hátrább Miklósnaál. Vetélkedve ittak. A különbség csak az volt, hogy az orvos mindig szerelmesebb szemeket meresztett Szidóniára; Miklós pedig folyton fájdalmasabb arczczal nézett. Jancsi alig tudott már beszélni: úgy oda volt a bűvös hölgy — leheletétől: Miklósna csak most eredt meg a nyelve. Szomszédnőivel, néhány igazán szép fiatal asszonynyal vitatkozni kezdett.

— No ezt már nem hiszem, — szólt az egyik hangosan.

— Mi... mi az? — kérdé több hang egyszerre.

— Miklós azt mondja, hogy keztyűmet föl tudja huzni.

— Ohó! nagysád, nem úgy van, — kiáltott Berényi ur élénken, — erről már meggyőztem kegyedet... A cipőjéről volt szó!

Az egész asztal hangos nevetésbe tört ki.

— No már ebben igaza van Miklósna, — szólt urambátyám vidáman, — ő fölveszi akármely nő cipőjét; a kérdés csak az: valjon az illető nő- vagy Miklósra nézve dicsősége ez?

— Bravó, bravó, — kiáltott föl néhány fiatal ember, kik valószínűleg jó széles és meglehetősen hosszú cipőket kénytelenek viselni.

A fiatal menyecske nem kapitulált s néhány barátnőjével együtt próbát követeltek. Miklós megígérte nekik.

Azután csakhamar elkomorodott ismét. Ránczba borult álla azt látszott mondani: „Ha az ember megbolondulni készül a fájdalom- és boszútól: igyék, a mennyi belefér!”

Következtek a toasztok.

Az első egy éltes, mosolygó arczu uri egyén mondta, éltetve nénimet. Volt pohár-csengés, éljenzés, bravó — csak tuss hiányzott.

A másikat egy deres szakálu, kövér extáblabíró szavalta el. Később megtudtam, hogy Miklósna közeli rokona s kereztatyja. Dictiója hemzsegett az özönvíz előtti szólásformák és igeekötésektől; mindazáltal olég meleg és patheticus volt. Éltette Miklóst s Matildot, a boldog vőlegényt s még boldogabb

menyasszonyt, a jeles zeneszerzőt s a még jelesebb hegedűművésznőt sat. sat. az egybevetések véget nem értek.

Matild reszketett s az asztal alatt megragadta jobbomat.

Miklós arca elsétült. Balkezevel végig simította homlokát s merőn az előtte álló pohárra nézett.

A dictio egy csattanós szójátékkal végződött, — utána következett még egy harsány éljen, a milyent a pozsonyi diétán kiálthatott egykor az öreg ur.

A poharak csengtek, az éljenek viharosan viszhangoztak, mindenki a menyasszony és vőlegényhez tolakodott.

Miklós arca a sok bor daczára is halott-sárga volt.

Főlegyenesedett. Mind a két kezét az asztalra feszíté, hogy az szinte megingott.

Matild görcsösen szorítgatta jobbomat...

— Uraim és hölgyeim, — szólt Miklós fuldokló hangon, s szemeit keresztatyjára s Könyvesre szegzé, — önök mindnyájan rokonaink, jó barátaink s bizalmas ismerőseink. Nem követek el ennél fogva örültséget, ha őszintén beszélek. Kedves bátyám eltette Matildot s vőlegényét. Önök pedig poharat üritettek jövőendő boldogságunkért. Fogadják mindnyájan meleg köszönetemet! A mi a boldogságot illeti, nem tudom, lesz-e belőle részem, de ha jut: úgy bizonyára nem Matild kisasszony fogja osztani. Nem is kívánom, hogy ossza. Hanem ohajtanám, hogy más valaki annál nagyobb mértékben élvezze azt. Nem irigylem. Részemről meg akarok emlékezni e boldog halandóról. Ez egy csinos, szőke, de nagyon hitvány jellemű fiatal ember, ki ligetünkben bujkál s kinek gyönyörű menyasszonyom (bocsásson meg e szóért Matild kisasszony!) titkos s tiltott találkát ad. Kívánom, hogy Dénesi Aladár addig éljen, a míg azt nem mondom, hogy —

Egy fülhasító sikoj félbeszakítá a beszélőt. Nénim volt, ki az ájuldozó Matildhoz sietett.

Az egész társaság fölugrott, de urambátyám mindnyájukat lecsillapította. A szegény öreg olyan halvány volt, mint lánya.

Miklós szótlánul távozott.

Matildot kikisérték a teremből. Anyja vele ment, de nem sokára visszajött ismét és Szidóniát küldte hozzá. Jancsi arca oly hosszú lett egyszerre, mint az asztalkendő, mely még mindig ingallérjába volt akasztva.

A mulatság tovább folyt, mintha semmi sem történt volna. A vendégek s házi urak egyetértőleg rajta voltak, hogy az a siklamlós intermezzo figyelembe se vételessék.

Urambátyám oly különös arcczal nevetett s mosolygott mindenkire, hogy kedvem lett volna megszökni. Nénim alig fojthatta vissza a könyeket s gyakran megesett, hogy nevetése alatt görcsösen vonaglottak arcizmai, mintha sirni akart volna.

En iparkodtam táncolni, jókedvet szerezni s mindenkiel feledtetni a váratlan toasztot.

Jancsi egy sarokba vonult s addig várt a vissza nem tért Szidóniára, míg szíve nagy bánatában, szerencsésen — elaludt.

IX.

Ime, kedves olvasóim, ez nénémasszony neve napjának története. Ha kíváncsiak: megsughatom önöknek, hogy az a csinos huszártiszt azóta nagyban élvezi a boldogságot, melyet Matild oszt neki s hogy még gyakran találkoznak a fenyőligetben, a nélkül, hogy titkon találkoznának. Miklós pedig

nem hiába fujta a kéklő füstfelhőt Szidónia aranyászóke hajába s a bűvös hölgy nem hiába türte el e kis tréfát.

S a szegény Jancsi?

Az, kedves olvasóim, szorgalmasan jár Könyvesékhez s bár Szidóniával nem találkozhatik ott, teljesen megelégedett. En pedig kész vagyok ujabbban megesküdni (bocsássanak meg nőolvasóim e gyöngédtelenségért!) hogy soha, de sohasem nőülök meg. Ha megtartom-e is eskümet? Az persze más kérdés.

A turai barna kis lány.

(Néprománcz.)

Janka Sándortól.

turai barna kis lány,
Dalol, akár a csalogány.

Körülte a széles padnak
Szegény-legények vigadnak.

Muzsika szól — „vigan fiuk!
„Feledjük el mostan a bűt.

„Ssép leánynak piczi szája
„Csókra termett: csók reája!..

„Adj egy csókot, no még egyet,
„Hidd el, soha nem feledlek!..“

S a turai csaplár lánya
A sok csókot csak úgy hányja.

Csak hadd hányja, parolámra!
Megbánja azt nem sokára...

Szegény-legényt sorsa hajtja
Nem sokat bánkódik rajta:

Nagy a világ s leány sok van...
Kettő-három egy bokorban.

Hejh turai barna kis lány,
Hallid: mit dalol a csalogány:

„Szegény legény elfeledett,
„Eldobá hű szerelmedet!“

S a turai csaplár lánya
Hervad, mint az ősz virága.

Nem sokára — tél jöttével —
Sir fed el — szégyenével. —

Távola szülőföldtől.

Beszély.

Vacano Emiltől.

I.

A zöld sziget.

„Erin, szülőföldem, bár szomorú, elhagyatott és üldözött vagy, lelkem mindig hullámoktól körülzugott partjaidon fog csüngeni; álmaimban újra meg újra csak őket fogom látni. És ha idegen országban idegenek között ébredek föl, e barát-

tok után sohajtozom, kiket soha, soha többé nem láthatok!"

Körülbelül ez az ir költészet egyik verszakának veleje. És e versszakot ismételte és variálta gondolatában egy fiatal lányka, ki Belfastlyne kikötőjében haladt.

Irland ezer meg ezer oly kis átkelés, révvél van behálózva, hol nagyobb hajó talán soha sem köt ki. Az átkelés leginkább az anyaszigetért és Skócia kedvéért történik. Kisebbségek és külön szállító posta-hajók csak két-három utast vesznek föl.

Belfastlyne partjai tökéletesen hasonlítanak Irhon többi partvidékeihez, még fekvése is ép olyan szomorú. Vidékét és a sik tengerfelé Irhont tiszta ég borítja, mely a nyomorult réteket csakugyan oly üde zöld színben tünteti föl, mint a minő melléknevet e vidék kapott. Az anyasziget felé azonban szürke köd ereszkedik a sötét partszakadásokra. Mintegy az észak természetistenének óriás kalapácsa által szétrombolva, hevernek itt a köves, sziklás öblök.

A hajnali órákban kis posta-hajó készülődött indulásra.

O' Kerr Grace kis batyuval kezében e sűrű reggeli ködben a víz felé tartott. Böröndjét Down-Patrik közeléből egy Sherdici káposztás ember már rendeltetése helyére szállította. O' Kerr Grace az éjt Down-Patrik legegyszerűbb vendéglőjében töltötte, mert utipénze, bár többféle célra szűken és pontosan ki volt számítva. Husz éves volt, és a színpadon, hol az arcznak soha sem szabad saját gondolatait elárulni, szépnek nem mondták volna. Grace azonban azon szépségek közé tartozott, kiknek sajátságos színjátéku lelkük nyílt arcukra mintegy kiül.

Valódi irr arcczal birt; az orrlyukak kissé fölhúzódva, az orr kurta, de előkelő metszésű, telt ajkak, a szemek a a szürkén csillogó hazai égbolt színével, arany pillákkal körül árnálva, a haj selyemlágy, mint egy megbarnított kalász, mely az őszi szél felé simul. Egyszerű szürke utiruhát visel, kalapját kis batyujával kezében viszi, mintha homlokát az érdes hazai vihar szűzies csókjának teljesen át akarná engedni.

Nem sirt, csak néha-néha zárultak le szemei félig bágyadtan, félig vágyódva a gyermeki szív könnyei alatt.

O' Kerr Grace egy elszegényedett földbirtokos lánya volt. Atyja mindig mélyebben és mélyebben süllyedt azon borzasztó szegénységbe, mely a közelgő bukás daczára is kényszerül tisztességes uri házat vezetni. Azt mondták, rossz termések és hamis barátok miatt jutott odáig. Grace kedvence volt, ugyancsak kedvence a jó öreg Ketty néni is, ki az egész háztartást vezette. Gracnak meg volt a maga kis sárga paripája és andalgós virágjai számára saját kis kertje. Egy gyenge oldallal azonban ő is birt, hogy tudniillik idogen, különös, exotikus növényeket minden áron nagyra akart növeszteni. A jószág kertésze gyakran kinevette ezért, és igaza is volt, mert zöld, fagyosan rozskető bimbaiknál tovább nem fejlődhettek, hanem idejük előtt elhaltak.

Egy napon, miután a birtok holdról holdra a lakházzal eladatott, a szőke Grace atyjának nem maradt más hátra, mint lefeküdni és meghalni. Az egész vidéken azt állították, hogy mérget vett be. De ez csak pusztá pletyka volt. Mert az öreg ember halála előtt még öt percczel azt mondá: A jó Isten még igen korán szólit magához — igen korán reád nézve „egyetlen Grace“-om. Rendesen egyetlen Gracnak nevezte gyermekét.

Igy, a temetés után az utolsó darabig minden el lett adva.

Az öreg néni valamely fiatalkori barátnőjénél talált egy szomorú kegyelem-zugot, Grace pedig a nagy világban volt kénytelen továbbra kenyerét keresni. A politikai lapok és Schiller művei miatt tanult francziául és németül és a zongorán Beethoven kedvéért szép készségekre tett szert. Így tehát már természet szerint kész nevelő volt.

Az atyai vagyoni csekély maradványát, mely mint a hó a májusi nap sugaraiban, elolvadt, magával vitte Londonba, mindazoknak e paradicsomába, kik új életet akarnak kezdeni, és kik e csudavárostól csudát reménylenek.

A mint a kis hajó, mely vezetője, legénysége és a postacsomagon kívül csak három utast vett föl, lomhán és magát a mozgáshoz mintegy szoktatva, a zöld habokon himbálózott, a lányka szemeit utoljára szegezé szülőföldének ködborította, de nyáriasan mosolygó partjaira. Egyedül ült a földézet egyik padján. Láta, a mint a kormányos a kereket forgatja, hallotta, a mint a hajószobákban hangosan beszélnek, és a hegyeket csaknem világosabban vehette ki a könnyen hullámzó víz tükrében, mint fönna a magasban. Kezeit ölében összekulcsolá és a vízszínen kelő nedves szellő haját kuszálta. Szemeivel követte a felhő-alakulatokat, melyek fehéren és nedves-nehézkésen kezdték a drága sziget partjait befátyolozni, mint egy fehér, sűrű fátyol a szeretett meghalt atya vonásait, mielőtt sirját a göröngy végképp elborítja. Képzelet, sejtelen, vagy az első hajnali szürkület káprázata volt-e ez?

O' Kerr Grace azonban hirtelen látta, a mint ez óriási ködrészek mind egy arcczá alakulnak, és e szellemeszerű óriási arcznak tekintete is van: fenyegető volt-e ez, vagy a viszontlátás védő szavát kiáltotta utána, átkot-e vagy áldást, mint azt a zöld Erin gyermekeivel közölni szereti?

Először eltűnt szemei elől a part, azután a köd, és utána eltűnt a gondolkodás is a szegény Grace hazátlan fejcsékéjéből. És csak a könny maradt meg soká pilláin — a fölébredésig.

Londonban O' Kerr Grace egy igen jó nevelőni ügynőknőre talált, kihez egy barátságos jó öreg tábornokné ajánlotta. A nevelőni ügynőkök rendesen mérgesek szoktak lenni szolgálatkereső feleik iránt. Azonban madame Dane ritka kivétel volt. Ő nem akart a kedves O' Kerr Gracnak, földijének, Angliában közönséges pesztonka-helyet ajánlani, midőn ezt mondá:

— Angliában britt nő soha sem szerepelhet, mint nevelő, itt csak német és franczia nőket kívánnak, míg ellenben Német- és Franciaországban csak az angolokat ohajtják és fizetik gazdagon. Addig is menjen pár napra isten nevében gyermek-felügyelőnek lady de Vere-hez, míg a szárazföldön valahol jó helyet talállok kegyed számára. A levelek lassan mennek. Nos, miért sir? Mi? Mert jó vagyok, mondja ön? De hisz én valóságos sárkány, uzsorás vagyok! Várjon csak, ha számlámat meglátja!

O' Kerr Grace a jó öreg Dane asszony gondoskodása által csakugyan nemsokára a fősvény lady de Vere-től, ki megelégedett egy falusi gyermek-felügyelővel, Németországba Marsowic nevű öreg hercegnéhez jött Mainzba, mint társalkodónő. De szegény Grace alig kezdett kissé megnyugodni, midőn a jó öreg asszonyt a szél megütötte és a kis nevelőni ugyancsak mint nevelőni a Duna mellé egy osztrák családhoz, Beeringen grófhöz került. E család a grófból, nejből, az öreg gróf első házasságából maradt fiából és két gyermekből állott. A kastély gyönyörű erdei magaslaton feküdt és első homlokzata egészen újból volt javítva.

Komor novemberi nap volt, midőn Miss Grace egy kegyetlenül rázó s bérkocsin a faluba érkezett, mely a kastély lábánál feküdt.

II.

A megérkezés.

Az ember nem szokta magát egy családnál, mely hozzá még uraság is, porosan és az uttól kifáradva bemutatni.

Grace kisasszony tehát az éjet a helység egyetlen fogadójában töltötte, hová esti 8 órakor érkezett. A fogadósnét, ki szerény estelijét rendezte, igen beszédesnek találta. Anélkül, hogy kérdezősködött volna, beszéd közben egyet-mást megtudott a kastélyról. Végre pedig a kis fogadósné nyelve mint a víz-esés úgy neki eredt. A padon, mely Grace mellett a fal hosszában állott, helyet foglalt, kövér kezeivel szép fehér kötényét kisimitotta, és elkezdé előadását. Elbeszélésének kezdetét természetesen a kastély cselédsége képezte, mely Weghuberné asszony — így hívták a fogadósnét — szavai szerint a legszeretetre méltóbb és legműveltebb példányokból állott: a komornyik valóságos eszmény volt, a kocsis a világ legelőcsesebb embere, a lovász mint egy herceg, — szóval valódi isteni társaság volt együtt a kastélyban. Sőt a szakácsné kebelbarátnéja volt a fogadósnénak, a konyhalányok is mind igen kedves teremtések, — csak a szobalány volt kiálthatatlan, rút, ostoba, gögös, — szóval, valódi szörnyeteg; tökéletesen az urasághoz illett. Mert Weghuberné asszony egész dühbe jött, ha az uraságról kezdett beszélni. — Az öreg gróf egy szegény ördög ugyan — „ő béna, — tudja kegyed — folytatá — soha sem lehet látni, mindig gyapotba van burkolva és theából él. De helyette fia aztán maga az ördög — sátán, mondom önnek! A fiatal Beeringen gróf, ki az egész házat kormányozza, gonoszabb, mint a kék szakálos ember és borzasztóbb, mint az öreg anyókák meséinek rémalakjai; a grófné fölött zsarnokoskodik, a kis gyermekekkel, mostoha nővéreivel rosszul bánik, a parasztok iránt kegyetlen és általában mindenki gyűlöli. A grófné — na róla nem sokat lehet mondani, csak hogy igen gögös és gonosz. A kis gyermekek rakoncátlan porontyok. De hogy is lehetne ez másképp egy oly ördög szívtelen nevelése mellett, mint a minő Károly gróf. Most kell egy nevelőnőnek jönni — na szerencsére. Szegény teremtés! Legkevesebb, a mi érheti, az, hogy halálra mérgelődik, mert ott fenn a kastélyban ebédkor a tányérokat, délután pedig a virágtartókat dobálják egymás fejéhez.

Miss Grace a beefsteaket kitűnőnek találta, de az ut oly főfájást okozott neki, hogy nem tudta elkölteni. Inkább lenyugodott. Ez éjjel keveset aludt, és rövid alvását is lázas álmok képek zavarták.

Következő reggel podgyászát a fogadóban hagyta és illő órában elindult a kastély felé.

Oly lassan ment, a kastély fehéren, ujan, de egyszer-ször mind szigoruan bámult le halmának sötét zöldje közül. Hideg fürkésző tekintetével szinte visszautasítani látszott. Oh! mint csüggedett szíve! Lelke visszavándorolt a messze távolba, a zöld sziget felé; tisztán látta házuk előtt a jávorfa leveleit és határozottan hallá a patrikforst-i vadászgyerkőcz csengő hangját; látta a hazai part tova huzódó ködalakzatait és érezte a hazai rétek mosolygó tekintetét.

És így történt, hogy midőn Grace álmadozásából szemét hirtelen fölveté, a kastélyt többé nem látta maga előtt.

Bokrok és egymásra támaszkodó kövek között állott. Két szirt közé szorítva, egy gunyhó eregette szűkkeblűen piszkos füstbodrait a levegőbe. A kunyhó előtt egy gyerkőcz incselkedett egy gyikkal, melyet a fű között talált és a kőfal mellett megfogott. Grace őt szólítá meg, ha vezet-e gyalogösvény föl a kastélyba.

— Ugy rossz utra tévedt! — mond a fiu nemzeti kiejtés-sel és nagy kék szeméit fölemelte.

— Hogyan, tehát a falutól a kastélyig is eltévedhet az ember? Hisz majdnem kézzel lehet elérni! — viszonzá Grace és körülnézett.

— Igaz, de ez elvadult járatlan ut! — okoskodott a fiu. — És így ismét vissza kell a nagy fenyűig menni!

— Nem vezetnél el? — kérdé Grace.

— A kastélyba? Nem! — válaszolá a fiu csaknem nevetve e kívánság fölött. — A kisasszony talán csak nem a kastélyba megy? — tevé utána merészen, az alsó-ausztriai parasztyermekek szívélyes vakmerőségével.

— Miért ne? — mond Grace, és a gyermek előtt megállott, mintha fáradt volna és vonakodnék sötét, téves utját ez idegen, ellenséges kastély felé tovább folytatni.

— De aztán nem fél a kisasszony Károly gróftól?

— Kitől?

— Nos, a fiatal gróf urtól; ez mindenkit elpusztít!

— Azt mondják róla? — tudakolá Grace, mélyen lélegzve. Vannak a fáradságnak oly pillanatai, midőn egy vadállat odújába a halálvágy elszántságával lépünk. És ily pillanat nehezült e barátságtalan, borus napon az idegen Miss Grace szívére.

A gyerkőczöt egy kis pénzdarabbal megvesztegette, hogy legalább az ut hajlásáig győzze le félelmét az emberevő iránt, és így tovább folytatta utját a kastély felé. Könnyű szürke selyemruháját fölhuzkodta, hogy új urasága előtt porosan ne kelljen megjelennie. Ugy szinte világos haját is lesimitá, mi-helyt a várat megpillantá, mely szürke és ódon volt, de merdek oldalán szigorú gonddal tatarozva. A kastély jobb oldalán buja, zöld folyondár kuszott a mélységbe alá. A kapu nyitva állott, mint valami áldozatát elnyelendő torok.

A gyerkőcz már az ut hajlásánál visszaugrott. Miss Grace, mielőtt a kastély hidjára lépett volna, egy pillanattig megállott. Arra gondolt, hogy ha annak idejében jön, egy szolgát küldtek volna eléje a faluba; de ő egy nappal korábban érkezett. Ki tudja, nem rójják-e már ezt is hibául föl... Vigasztalanul nézett vissza a vidékre és az égre föl: a bokrok aszottak, porosak és tüskében gazdagok, az ég tele szürke, sűrű, rikitó szegélyű fölhőkkel, a kastély merev tekintetű, kancsal, apró, egyenetlen ablakokkal és csak a nagy kert szétáradó bokrainak üde zöldje csillogott, mint a mosoly az ellenséges, megtestesült fenyegetésben.

(Folytatás a köv.)

1848 e l ő t t.

Szokoly Viktortól

(Folytatás.)

Apám szabad gondolkozására nézve jellemzős, hogy a fővárosban legelőször is zsidóiskolába adott, minden

előítélet s talán az akkor fönnálló törvények ellenére. S ezért hálát érzek iránta, de hálát zsidótanítóim iránt is, kiknek vezetése alatt fél év folytán többet tanultam, mint azután másfél év alatt a piaristák budai elemi iskolájában, sőt az a hasznom is lett, hogy azután nemcsak a német könyveket, hanem a beszédet is értettem.

Innen a budai piaristák szárnya alá kerültem. Végzetem az alsóbb iskolákban igen baromi érzetű pap vezetésére bízott, ki legkevesebb sem értvén a gyermeki lelkiületet, legkisebb hivattással sem bírván az ép oly nehéz, mint magasztos tanári pálya iránt, nem mentorunk, hanem Caligulánk lett. Altala történt igaztalan megvesszőztetésem körülményeit — mik tán jellemem alakulására is befolyást gyakoroltak, — ez emlékiratok más helyén beszélem el s itt csak azt jegyzem meg, hogy azon időkben a katolikus iskolák egész tanrendszere s fegyelmi szabályzata inkább elbutító, baromitó hatással bírt, hogysem a gyermekekben gyöngéd kedély, férfias jellem képzésére s ismeretek szerzésére szolgált volna.

A kisebb latin osztályokban hasonló durva pap tanárunk volt s pedig ez kivétel a piaristák rendjében, mely annyi kitűnő tudóst, nemes hazafit, emberbarátot és költőt számított s számít tagjai közt. — Csaknem minden tantárgyat diákul kellett tanulnunk, sédatorainkkal büntetés terhe alatt diákul kellett beszélnünk s mégis midőn kikerültünk a sintaxisból, nemcsak a legkönnyebb latin írókat nem voltunk képesek megérteni, de épen úgy avatlanok maradtunk a hazai és egyetemes földleírásban, a magyar- és világtörténelemben, a természetrajzban és természettanban.

Az iskolai órák legnagyobb része templombajárással s ott diák énekléssel, gyónással, iskolában imádkozással, a kathekizmus s bibliai történetek tanulásával, exortációkkal, ministrálással, szentségimádással, litániák hallgatásával s processió-járással tölt el. Ami időnk fennmaradt, az alatt a leczkéket mondtuk föl, könyveinkben ezeruzával körülkanyarítottuk a kapott földadványokat, térdepeltünk, médiumra állítottunk, körmeinkre paczkáztattunk, virgácsolás végett lehuzattunk, skutikáztattunk, carcerbe zárattunk, avagy papiros-galuskára marasztaltattunk.

Papiros-galuskára marasztalás diáknyelven annyit tett, hogy ebédre haza nem bocsátottak, hanem a szellőzetlen iskolaterembe csaptak, melynek levegőjét több órán át 80—100 tanuló már megfertőztette.

A skutika bőrkorbács volt, olyan, milyeket emlék okáért némely községben maiglan őriznek.

Carzor volt a diákok börtöne. Gymnáziumunk épülete a vár északi felében egy részről a bástyára, más részről a kamerális épülethez dőlt, melytől homlokzatán egy több emeletes régi torony választotta el. E tornyot neveztük a Csonka-toronnak, mily történeti hagyomány alapján? nem tudom. Emeleteit kamerális levéltárul használták s ezek kívülről is ki voltak meszelve, földszintje azonban mohos, vakolatlan, komor tekintetű, ablaktalan; télen át benne tartották a papok a fát, nyáron pedig fogoly-növendékeiket, nedves légkörben, koromsötétségben, patkányok közt, darabka kenyéren s egy korsó vizon. Én is töltöttem benne huszonnégy órát s nem hiszem, hogy az enyéimnél lord Byronnak lázasabb képzelmei lottak volna Chillon várában vagy a velencei doge-palota melletti állambörtönben, melynek szűk, víz alatti cellái úgy vannak alkotva, hogy a rab azokban naponként kétszer volt kitéve az árnak és apálnak s így sohasem hajthatta le fejét

nyugodtan álmra, nem lévén róla biztos, valjon alvása közben a dagály hullámai nem csapnak-e össze feje fölött.

Iskolánk udvarán mindig vízzel telt kád állott, de nem tűzvész ellen, hanem abban áztatták a virgácsokat, hogy jó hajlékonyak legyenek. Nyáron át, midőn a hőség szellemi munkálkodásra alkalmatlanabbá tesz, midőn zárt légben az álom még bölcséket is könnyen elnyom, s midőn a viruló nyílt természet, mint virág a lepkéket, magához vonzza, csalogatja a gyermekeket, a diákocskák sokkal hanyagabbak, apró fegyelmi áthágásokra sokkal hajlandóbbak voltak. Ilyenkor aztán némely professzorunk s különösen a miénk, ki ebédutánonként rendesen kissé részeg is vala, egészen elemében volt. Ha idegen ment el nyáron délutáni három óra után a gymnázium mellett, hallva az onnan kiható iszonyu visitást, azt kellett hinnie, hogy ott van a város henteseinek vágó-hidja. Pedig ilyenkor csak a professzorok szolgáltattak igazságtételt. Egymásra következett a virgácsolás, paczkázás körömre, üstökránczigálás avagy pofozás.

Recitálás miatt professzorunk mindig a médiumra szólitgatott, a padok előtti nyílt térre, csak azért, hogy nyájaskodhassék velünk. Azon időben a diák-viselet derekig érő spenzerből s szűk nadrágból állott, min professzorunk igen örülhetett, mert midőn kihallgatás után visszabocsátott s mi a padokra felugorva helyeinkre siettünk, vékony nádpálczájával mindegyikünk kifeszült ülökéjére hatalmasat huzott, csak úgy mulatságból.

Midőn ma visszatökintek professzorainknak ártatlan gyermekek irányában naponként elkövetett kegyetlenkedéseire, nem bírom csodálni a középkori kinzó kamrák és máglyák inquisitor-dominikánusait, kiknek ocsmaúy tetteit legalább a kor szelleme, birvágyuk s vallási rajongásuk indokolja.

Bátyámat, ki pedig mindig első eminens volt s a „moresekből“, orkőlesi magaviseletéből kitűnő, tanára egyik rossz órájában úgy ütötte pofon, hogy orrán, fülén csorgott a vér s aztán több hétig nem hagyhatta el ágyát.

A nyilvánosság terén már több ízben a legnagyobb elismeréssel és hálával emlékeztem meg több kitűnő piarista tanárról, kiket azonban csak kivételeknek tekintek, s azért egyes egyének iránti hálaérzetem nem lehet elégséges ok, hogy saját tapasztalatom után is ne kárhoztassam az iskoláknak r. kath. papi kezekre bizását; mert általánosságban tekintve a dolgot, kevés emberismeret kell hozzá belátni azt, miként a coelibatus, a családi örömtől való elzártság bizonyos foku embergyűlöletre vezet, s aztán a gyermekeknek milyen tanítója lehet az ilyen embergyűlölő!

Ilyetén körülmények közt s tekintetbe véve még azt is, hogy tanárunk szemében egyedüli érdem a szajkómódon való elrecitálás, nem pedig a tanultak megértése volt: talán nem valami különös, ha az iskola nem gyakorolt reám valami nagy vonzerőt. Secunda felé sántikáltam is mindig, egészen a negyedik osztályig, míg értelmesebb tanárok kezei alá nem kerültem. Pedig telve voltam tudvágygyal, hanem azt a „Quae maribus“ verseinek olrecitálhatása és a kathekizmus ki nem elégítette.

(Vége következik.)

Egy hét története.

Február 28-dikán.

Csaknem világ-város. — Gizella főhercegnő. — Tizezres ajándék. — Foltűnő képek. — Az áruló köpönyeg. — Lavateri sugallatok. — Csalfa pirosság. — Fekete árnyak az ipar láthatárán. — A fölkorbácsolt tenger. — A győztes homloka. — A szabadság diadala. — Boszorkaságok. — A bölcsék köve. — Nemzeti díszpalota. — A női iparegylet.

Négy-ötszáz emberrel több vagy kevesebb, főleg ha valamennyien a szakállas nemhez tartoznak, nem igen látszik meg Budapesten; hiába, nagy város vagyunk, és a világ-városhoz is csakis épen az hiányzik, hogy még több adósságot csináljunk; van drágaságunk, czirkuszunk, legalább volt, és miután a múlt vasárnap esti előadás jövedelme, — mert délután is volt egy, mely 3000 frtot jövedelmezett — 4500 frtot tett — király ő felsége is jelen volt ez előadáson Gizella főhercegnővel, a ki évről-évre jobban közelíti meg felséges anyját szépségben és hihetőleg felséges jószágban is — nagyon valószínű, hogy Carré lovartársulata csak egy másik lovartársulatnak adja át a kulcsot; — aztán van játékbárlangunk, azaz hogy az is csak volt, de hihetőleg lesz is, sőt talán van is már; aztán van új-világunk, felekezeti kaszinóink, képviselőházunk, muzeumunk főrendi házzal és egyéb régiségekkel; aztán van — mi is van még? Igaz, omnibuszaink is vannak, szóval mindenünk van már, hogy világvárosnak képzeljük magunkat, — még olyan főúr is, a ki 10,000 frtos képet ajándékoz a nemzetnek, és olyan szegény emberünk, a ki egy pénztárczát talál 453 frttal és — visszaadja gazdájának, a ki viszont egy egész ujforinttal jutalmazza meg a szegény ember becsületességét, — és mégis mult pénteken és szombaton mindössze vagy ötszáz új arcz mondhatni, egész fővárosunknak új képet „kölcsonőzött.” Az emberek ha valamelyöket meglátták, megálltak; a színházban több látcső szegeződött ő reájuk, mint Dobó Katiczára; a vendéglőkben ők képezték a közfigyelem tárgyát, pedig talán egy fél messzelylyel sem ittak kevesebbet más uri vendégnél.

Nem is az ivás és evés tette, meg az sem, hogy a színházban többen néztek a színpadra, mint a szép szemekre, de még az sem, hogy egytől egyig zsinóros dolmányos magyarban voltak; ez is képes nálunk egy kis népcsődülést elővarázsolni, de mindezen szép vonások elhomályosultak ez egyszer a többi tulajdonságtól, melyeket ez új vendégek szemünk előtt föltártak. Oh, azok arczok, azok a pirosságtól csattanó arczok, azok az ezüst gombokkal örökös tusakodásban feszülő derekak és a többi, és a többi! „Mic vagmoc!” fohászunk föl a legelső magyar íróval ezen új vendégek láttára. Valjon kik ők és merre van hazájuk? mivelhogy ennek fonálán okvetlenül reátalálunk az oly régóta hiába keresetti hazára; mert hogy mindamellet Árpád vére buzog ereikben, azt a nyelv és zsinóros dolmányokon kívül az a galléros köpönyeg is mutatta, melyet egynémelyik közülök olyan büszkén viselt vállain; igen, de a világ melyik paradicsomi táján termettek ezek a pogácsalma-arczok és ezek a töltött-káposzta boldog virányaira szomoruan-elevenen emlékeztető tömött termetek?

De a galléros köpönyegeket nem engedtek sokáig a mult idők szép regivilágában kalandozni; azok a galléros köpönyegeket minden szónál ékeesebben hirdették gazdájuk dicsőségét; ilyen világnevető büszkeséggel már csak két osztály viselheti köpönyegét ez világon: a spanyol hidalgó és a magyar csizmadia. És a köpönyegeket a többi tisztelt vendégek minémiségének is nyomára vezettek; oh igen, az a nem annyira nagy, mint göndörhaju férfi, azzal az értelmes keskeny homlokkal komoly gömbölyű arczán, mi is lehetne más, mint magyar asztalos? Sőt ha csak egy kissé több fitogtatási hajlam volna bennem, fogadni mernék reá, hogy Hód-Mező-Vásárhely tiszteli benne fiát és ha nem Virágnak, akkor bizonyosan Szabónak hívják. Amott meg az a magas barna arczu alak, a mely csak azért mondott le önként a délczeg termet ékességéről, mert magához illőbbnek ismeri a kötényre hívni föl a világ figyelmét, mi is lehetne más igazi magyar hentesnél? míg ama se nem hosszú, se nem keskeny, hanem azért elől-hátul gömbölyű férfi, azokkal a csintalanul incselkedő apró fekete szemekkel kissé pironkodó orra felett, mi is lehetne más, mint egy világhírűségére büszke magyar szappanos?

És így tovább, minden arcz fennen dicsőítette a magyar köz becsületes iparkodását, a magyar szorgalom büszke önértetét, sőt nem egynek közülök olyanformán állt a bajusza, a mint csakis egy magyar czéhmesternek szokott; csakhamar tehát az egész fővárost az az örömhír futotta be, hogy nem ugyan a hetu mogerek földijeit, de azért mégis édes magyar hazánk iparosait van szerencsénk falaink közt üdvözölhetni; minden város, minden vidék leghűbb kezeit küldte föl hozzánk, egy országos nagy ipargyűlés fog nálunk vasárnap megtartatni, annak köszönhetjük azt a valóban ritka látványt, a mit majd ötszáz olyan termet nyújt, melyek közül a szabóké is sokkal természetesebb, mint nálunk bizonyos — nem országos — gazdasszonyoké.

A kedvese után epedő mennyasszony sem várja talán epedőbb epodezéssel szeretett vőlegényét, mint én a vasárnapi tíz órát, azért már szombaton este is a kedves vendégek körében forgolódtam. Ismerkedési estélyforma volt akkor, olyan kis barátságos pohárkocczintás, éjfélig, a melyben a szívek zárai a nedves lángoktól elébb el-, azután egymásba olvadnak; és nem voltam még ott egy óráig és már tudtam, hogy a piros pozsgás arczok csak kívülről pirosak, belülről inkább csupa feketék, attól a nagy fekete felhőtől, melylyel az új ipartörvény már lóti-futi javaslatkorában is az iparos világot bomácsolá. A hányval csak beszéltem közülök, már tudniillik miszkolcziak, szegediek és szatmáriak, mindannyian nagyon sötét színekben látták a haza jövőjét a miatt, hogy az iparos-segédet ezentul nem a nemes czéhek fogják képositonni. Szógyon, gyalázat! — kiáltá egyik szomszédom, — így banni a magyar czéhekkal, — és a mély elkoseredés himezetlen szavai annyira általjárták csontjaimat, hogy szomszédommal együtt én is — egy kevés török vérben igyekeztem keresni enyhülést bánatos szívemnek.

A miért aztán más nap tíz óra helyett csak fél tizenegy

óra után mehettem el a nagygyűlésbe és épen akkor érkeztem a terembe, midőn egy szónok a viharokorbácsolt gyűlés bőszen habjaival élet-halál-táncot járt. A felbőszült gyűlés habjai azt üvöltötték, hogy „Nem halljuk“, „Leülni“ — a szónok meg csak azért sem akart leülni és csak azért is szónokolt és mert hangja belefutott a tengerzajba, hát a kezeivel beszélt, meg a lábával és leginkább az üstökével; hol elől fityegett az üstöke, hol hátul és végre is ő lett a győztes, a tenger engedett, csend lett a teremben, mire a szónok lihegő kebelével eme szavakat dörögte ki: „Én abban a véleményben vagyok, hogy az új ipartörvényt nem kell elfogadni“, aztán a diadalérzet mogyorónyi cseppeivel barna homlokán, leült, és én hálát adtam a seregek urának, hogy e jelenetet látnom engedte, — ennyi titáni erő és akaratos kitartás mellett lehetetlen, hogy hazai iparunk rövid időn legalább is az angolt maga alá ne gyurja.

Eleget láttam és hallottam; három-négy csökönyös maradó ellen megannyi száz lelkesült szabadsághős, a hány zanjongó, ugyanannyi hű barátja az iparszabadságnak volt a gyűlésen; bizonynyal az egész országban is olyan az arány az iparszabadság barátai és ellenségei közt, és ez biztosítja a hazai ipar diadalát.

Különben is el kellett volna mennem; tizenegy órakor bűvészeti előadás volt a régi fűvészkertben, a melyről olvasóim iránti tekintetből sem volt szabad elmaradnom. Képzelenek egy nagy termet, egyik fal hosszában egy nagy asztalt, az asztalon különféle csapokat, csavarokat, egy kávépörkölő-forma pléhvalamit félrőf hosszú lábbal, és valami mécesformát, az asztal fölött egy széles fekete polcot, mindkét szélén különféle kádat, melyek egyikében víz is van; ez asztal előtt áll a bűvész és először is veszen egy nagy üveget, abba vizet tölt bele, aztán valami csövet vezet reá, mire a víz elkezd susztorogni-hánykolódni, mire a bűvész kinyitja az üveg száját, közel megy hozzá gyertyával, mire az üvegből lángok csapkodnak ki; majd ismét bedugja az üveget és egyszerre csak durranás hallik, az üveg elsült, mitől? Ő tudja. Második produkció. A bűvész veszen négy palackot, megtölti vízzel, minden palackba valami porcskát tesz belé, aztán a kezében levő kis palackból pár cseppet tölt az egyik palackba, és ime az egyik palackban a víz téntává, a másodikban borrá, a harmadikban puncsá, a negyedikben végre tejjé változik, mind ugyanazon egy víztől; nemde boszorkaság? Harmadik produkció. A bűvész az asztal közepébe helyezi a mécesest, valami csövet vezet reá és a mécesből egyszerre fehér-kékes fénycsillag lobban ki, olyan fénynyel, hogy a két csillár harmincz légszesz-lángja — mert a terem mind a tizablaka le volt redőzve és a légszesz-csillárok világították meg — megannyi apró pitykévé törpül el mollette. Aztán a bűvész egy darab aczélt tart a láng fölé és a kemény aczél úgy elolvad, mint a viasz, szanaszélylyel repítve sercsegő sziporkáit; — nemde ördögösség? És ez így folyt egy egész óra hosszáig. Még csak egyet. A bűvész kinyitja az egyik fülkét — mert a fal csupa fülkéből áll — abba beletesz egy nagy lombikot, megint bezárja a fülkét, egy csövet vesz a kezébe, a csőből egy szikra villan ki és egyszerre csak távoli ágyuszó dörög meg! Kinyitja ismét a fülke ajtaját és ime, a lombik darabokra van törve; — nemde garabonciásság? Még csak egyet. A bűvész maga elé helyezi a kávépörkölő-forma valamit, egy darab ozüstöt tesz belé, aztán megnyomint egy csövecsét, mire a csillárok kialusznak a teremben, sötétség lesz, csak a kávépörkölő-forma alján libog-lobog egy pár kékes-fehér kigyó nyelve, az átellenes falon pedig egyszerre a leggyönyörűbb

kék és lila színjáték tűnedez elő, — nemde igézet? Több ennél, az a bűvös mesterség ez, mely után az emberiség századokig buvárkodott, a bölcsék köve, melynek segítségével a föld sara szinaranyrá változik, csak hogy most már nem földalatti, hanem földfeletti szellem: a tudomány szelleme avat be e csodatevő titkokba; a vegytan az, mely a sivó homokot gazdag termőföldre változtatja, új táp-, szükségleti és kényelmi szerek kincseivel gazdagítja az emberiséget, a bűvész pedig Than Mór európai hírű jeles vegyészünk volt, a ki mult vasárnap az új vegyészeti műtermet mutatta be, és a haza épen olyan büszke lehet a tudománynak ezen új palotájára, mint a jeles tanárra. Egész Európában nincs olyan vegytani műépület.

Onnan is el kellett sietnem, mert már délutáni 3 órakor volt a női iparegylet közgyűlése. Nem voltunk ott sokan, egy százan; azokkal együtt, a kiket a sár otthon tartoztatott; de a fejedelmek születési ünnepélyén rendesen csak kevesen szoktak jelen lenni, és ez egy fejedelmi eszme születési ünnepélye volt. Munkát adni a szegény nőknek! az ujkor fél erkölcsanát foglalja magában ez öt szó. Arra képesíteni a szegénységet, hogy ne becsülete árán, hanem becsületes munkája után tudjon megélni, ez az egylet főadata, azért lelkesülnek iránta a nőkön kívül olyan férfiak, mint Várady Gábor, Molnár Aladár, Berecz Antal, P. Szathmáry Károly sat., a kiknek nemes közreműködésétől bizton a legszebb sikert várhatjuk, annyal inkább, minthogy bármilyen nagy és dicső az egylet célja, mégis aránylag csekély eszközökkel lehet azt elérni; egyelőre csak egy boltot akar az egylet nyitni, melyben a szegény nők folytonos munkát kapjanak, és egy kis tőkét szerezni, hogy a míg a szegény nők munkája eladatik, legyen mit előlegezni nekik, hogy tovább dolgozhassanak, — ez az egész, mindössze pár száz olyan ember, a kik évenként két forintot áldoznak e célra. Két forint! egy kutya, egy kis madár, egy valamire való virágcsokor többbe kerül, mint egy szegény nő testi-lelki megváltása a nyomor és szégyentől.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

†† (Nagylelkű adomány.) Aradvárosnak e napokban tartott tisztújító közgyűlésén Dani Ferencz főispán felolvastatta báró Sina Simon egy iratát, melyben tudatja e város közönségével, hogy egy városi szegények- és dolgozóházra 840 négyszögölnyi telket adományoz. A bizottság elhatározta köszönő iratot intézni a báróhoz e nemeslelkű adományért Aradváros nevében.

†† (Richter negyedik zenekari hangversenye) mult szerdán tartatott meg és a vigadó terme ujra zsufolva megtelt a jeles karvezér tisztelőivel és ezek ujra el voltak ragadtatva a ritka műélvektől, melyben ismét részesültek, mindamellett, hogy a négy darab közül, melyből a hangverseny állt, három Wagnernek jutott, és ezek közül az egyik, — a „Mosterdálnokok“-ból egy ötös — még töredék is, a mi a legjelesebb előadás mellett is csak töredékes élvezet. Ezeket leszámítva, a hangverseny ismét kitűnő volt. A „Mosterdálnokok“ nyitánya már nem újság nálunk, de csak most, Richter vezénylete alatt tárult föl előttünk e nagyszerű zenealkotás, egész tündöklő szépségében. Hallottuk továbbá Wagner „Hódoló induló“-ját — az új porosz császár tiszteletére iratott — mely alkalmisága mellett is, különösen hangszerelés tekintetében mestermű. Harmadik

Wagner-mű volt a már említett ötös, melyet Pauliné aszszony, Humann Alexa, Pauli és Kőszeghy urak jelesül adtak elő; utolsó rész végre Beethoven „eroica“ symfoniája volt, ugyanaz, melyet a halhatatlan szerző Napoleon tiszteletére írt, midőn még konzul volt, de melyet, midőn császárrá koronáztatta magát, kis hiba, hogy örökre meg nem semmisített haragjában. A legnagyobb zenetudósok, mint Marx, Oulibicheff, Berlioz sat. nincsenek tisztában az iránt, hogy mit fejez ki tulajdonképen e mű, az egyik a csata képét, a másik a győzők diadalát, a harmadik végre egy hős halál-hymnusát véli benne hallani; abban azonban mindegyik egyetért, hogy mint Beethoven minden műve, úgy ez is szívét-lelkét kapja meg a hallgatónak, annyira gazdag az erőben, szellemben és szépségben. Mondanunk sem kell, hogy Richter ur minden egyes rész után zajosan kihivatott.

++ (Zártkörű zeneelőadásunk) is volt e héten, mult vasárnap, tehát nem hangversenyről van szó, hanem csak egyszerűen kellemes zeneelvezetről, a ref. egyház gyülestermében, a ref. tanári nyugdíj-intézet javára, melyben legkedvesebbek voltak Gönczy Etelka kisasszony érdekes és kifejezőteljes zongorajátéka (egy kettős Wagnertől és Székely Imre egyik magyar ábrándja); Kovács Irma kisasszony szívhez szóló magyar népdalai; a pesti ref. theologia énekkarának erőteljes férfi karénekei és Baráth Ferencz ur „Bőjti elmélkedése a nőkről“ a mű — felolvasás létére — nem volt ugyan kottára téve, hanem az sem látszott rajta, a sok szép gondolat és szellemdus észrevételtől, a mit magában foglalt.

++ (A pest-budai nőiparegyelet) mult vasárnap tartá alakuló közgyűlését a megyeház nagy termében, több országgyűlési képviselő és író jelenlétében. Az ülést a lelkes Kühnel Ignáczné nyitotta meg; utána Várady Gábor gyönyörű beszédben fejtegette az egyelet szükségességét, melynek már most is 200 tagja van. A lelkes éljenekkel fogadott beszéd után a gyűlés a választásokra tért át. Elnöknő nem választatott, miután remény van, hogy ez állásra az ország egyik legkitűnőbb hölgye fog megnyeretni: A többi választások eredménye következő: Alelnöknő lett: Kühnel Ignáczné. Másodelnökök: Várady Gábor és Molnár Aladár. Jegyzők: Illésy Györgyné, György Aladár és Murányi Kálmán. Pénztárnok: Weisz Dávid. A női választmány rendes tagjai: Veres Beniczky Hermin, Bogdán Jusztin, Böke Gyuláné, Damjanich Jánosné, Freiseisen Gyuláné, Glatz Antalné, Hegyessy Józsefné, Janka Károlyné, Liptai Vilma, Schmidt Tituszné, P. Szathmáry Károlyné, Szegfi Mórné, Sümig Istvánné, gróf Teleky Sándorné, Thurn Erzsébet, Urbán Julia, Várady Gáborné, Vidacs Jánosné, Weisz Mária, Zierer Józsefné. — Póttagok: Argauer Imréné, Cserhalmi Ferenczné, Grum Ferenczné, Nyomárcay Oszkárné, Schubert Julia. — A férfi választmány rendes tagjai: Ács Lajos, Berecz Antal, Kenessey Kálmán, Lederer Ábrahám, Madarász József, Majoros István, Nádas György, P. Szathmáry Károly, Sztupa György, Zichy Antal. A póttagok: Beöthy Lajos, Halbauer Lajos, Horvát Ignác, Rajnay Vilmos, Steinacker Ödön és Máday Izidor. — A választmány mult szerdán tartotta első ülését, melyben elhatározott, hogy az egyelet céljainak bővebb ismertetése végett nyilvános előadások fognak rendeztetni. Az első Molnár Aladár fogja tartani a brüsszeli nőipartanodáról, a mely végett már is gondoskodott arról, hogy az ottani növendékek műveit is bemutat-hassa.

++ (Egy szegény beteg nőre) hívjuk föl a nemes „szívek figyelmét; özv. Bercsényi Lajosné az, egy derék nő, a ki, míg

birta, kézi munkával tartotta fenn magát, most azonban gyógyíthatlanul megvakult; a pesti nőegylet megtett érte, a mit tehetett, de ilyen nagy sorscsapásnál csak a közjótékony-ság képes sikeres segílyt nyújtani. A szerencsétlen nő lakása: Pest, Ferenczváros, Ferencz-utca 7-dik szám.

++ (A nőcselédképző-egyletnek) azon örvendotes tény van szerencsése a közönséggel tudatni, hogy tagjai mindegyre szaporodván, kitűzött céljai elérésére mind nagyobb erővel rendelkezik. Legujabban az egyelet tagjaivá lettek, és pedig alapító taggá: Sárkány Józsefné; rendes tagokká: Pauler Gyuláné, Fabriczius Károlyné, Fabriczius Jozefa, Glaser Jozefa, Buzzi Mária, Engisch Borbála, Weiser Estella, Faur Emilia, Halász Gedeonné, Ritter Istvánné, Vadnay Lajosné, Carandini Guidoné, Gruber Gáspárné, Sturm Antalné, Dobóczy Zsófia, Oláh Miklósné, Mednyánszky Sándorné, Somoskoöy Antalné, Wilhelmi Babetta, Spuller Erzsébet, Kautz Józsefné, Poor Imréné, Végh Ignáczné, Vicomtesse de Maistre, Molnár Györgyné, Lang Mihályné, Király Jánosné, Kehrér Teréz, Berger Lipótné, Weiser Amália, Darázi Sarolta, Grossman Károlyné, Munk Róza, Neuwelt Betti, Steinbach Josefa, Fehér Lajosné, Zboray Béláné, Bartók Istvánné, Hauser Károlyné, Zeilinger Gyuláné, Lechner Karolin, Szeniczoy Ida, Gröber Cecil, Jacobovits Matild, b. Perényi Zsigmond, Schweiger Szidonia, Tar Mihályné, Herczegh Julia, Arad Henriette, Glück Hermin, Jencsiek Mórné, Theodorovics Zsófia. — Az egyeleti munkaterem felszerelési költségeinek fedezésére gyűjtőívek bocsátatván ki, felkéri az egyelet a tisztelt ivtartókat, hogy izeiket a gyűjtés eredményével együtt az egyelet elnökéhez, Glac, szül. Ebeczky Matild urnőhez (országut 34. sz.) mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Az egyelet által létesített kifőzés a közönség megrendelése folytán nagy pártolásnak örvendvén, az nagyobb terjedelemben és naponkint a választmány más tagja felügyelete alatt eszközöltetni határozott; mihez képest azok, kik jóízű és tiszta háziétek élvezetében részesülni akarnak, az egyelet elnökénél megtudható föltételek mellett a megrendelők közé felvétetnek; tudtára adja egyuttal az egyelet a t. közönségnek, mikép nemcsak kitanult s a főzésből próbát tett családjei számára állit ki a főzésben szerzett ügyességök fölöl bizonyítványt, hanem azon szempontból indulva ki, hogy a főzésben való jártasság megszerzése a nagyvárosi hölgyeknek, ha nem is annak gyakorlása, de a háztartás kellő vezethetése és a konyhakiadások ellenőrzése tekintetéből igen szükséges, azon hölgyeknek, kik a főzésbe magokat beavattatni vagy abban nagyobb gyakorlatot szerezni kívánnak, igen előnyös föltételek mellett oktatást ad. — A választmány megbizásából dr. Radó Béla, egyeleti jegyző.

++ (Pest város tanácsa) e napokban hozott határozattal a közuti vaspálya-kocsikon betiltotta a dohányzást. A társaskocsikra is jó volna kiterjeszteni e tilalmat, mert magunk láttuk a mult nyáron, hogy egy beteg nő elájult egy ilyen kocsiban a sok füsttől. A császárfürdőből jött, beteg, egyik uti társ figyelmeztette is a kocsiban ülő urakat a nő beteg állapotára, hanem az „urak“ azért csak tovább szipáskoltak. Ilyen gyöngédséggel szemben csak a hatóság tehet valamit, ha igazán akar, mert az üdvös határozatok csak szép szavak, a mig fogatosításukról nem gondoskodnak.

++ (Magyar Wagner-egylet.) Mult vasárnap délután körülbelül 20 műkedvelő és zenész gyűlt össze a „Hungaria“ kistermében, hogy a „magyar Wagner-egylet“ alapítása iránt tanácskozzanak. Langer Victor megnyitó beszéde után Ábrányi tiltakozott az ellen, hogy hazánk kebelébe az idegen elo-

met oltsuk be, midőn még saját nemzeti zeneügyünk is oly fejletlen állapotban van. Indítványozza, hogy az egyesület a bayreuthi zeneünnepélyt tartsa szem előtt. Áldor Imre ellenben a Wagner-cultust kívánja czélul vettetni. Szóltak még többen, végre egy 7 tagból álló bizottság küldetett ki az alapszabályok kidolgozása végett, melyek főpontjai a többi hason egyesületek alapszabályaiból legyenek merítve.

✱✱ (Farsang a bójtben.) A hamvazó szerda elvesztette hagyományos jelenlőségét. Mult szombaton senki sem mondta volna, hogy nem február 14-ke után vagyunk. Bál a zenekedvelők egyesületében, bál a „Hungaria-“ és — magától értetődik — „nagy álarczos bál“ az „Ujvilágban“. A zenekedvelők termében rendezett bál, vagy hogy hivatalos néven nevezzük, piknik, élén Schmidt Titusz ügyvéd és Schnierer Gyula kereskedelmi osztálytanácsos kedves nejei állottak. A mulatság kedélyesen folyt virradatig. A „Hungariá“-ban „agglegény-bált“ rendeztek Salamon A. honvédkapitány és többen. E bál igen fényes volt és különösen a füzértánczra költöztek a rendezők sok pénzt és leleményességet, melylyel változatosabbnál változatosabb játékokat és tréfákat szöttek a cotillon végtelen lánczába. Hogy ez is túlélte az éjt néhány órával, szükségtelen emlitenünk. Az „Ujvilág“-ról hallgat a mi krónikánk.

✱✱ (Az „Apollo“ zenemű) vállalat negyedik füzetét megjelent. Tartalma: „Album-levelek“ zongorára Beliczay Gyulától. — „Andante cantabile“ Mozarttól. — „Impromptu“ Feigler Victortól. „Beigatási induló“ Au Alajostól. — „Anyám sirjára“ énekekre és zongorára Dusinczky Lipóttól. Az eddig megjelent füzetek eléggé mutatják, hogy Fellegi ur lelkiismeretesen jár el feladatában, és kedves műveket nyújt közönségének. Legközelebb Lisztől fog egy zongorára és hegedűre szerzett műt a füzetekben megjelenteni, melyet Liszt barátjának: Reményinek nászajándéku írt.

✱✱ (A Büchner-felolvasások) e hó 5., 7. és 9-kén esti 7 órakor fognak a vigadó kistermében megtartani. Tárgysorozat I. felolvasás: A nap és annak befolyása az ember életére. II. felolvasás: Az ember eredete. III. felolvasás: Az öröklés bölcselése és élettana. — Helyárak: mindhárom felolvasásra körszék 9 frt, zártszék 6 frt, bemenet 3 frt. Egy-egy felolvasásra körszék 3 frt, zártszék 2 frt, bemenet 1 frt. — A tanuló ifjuság kizárólagos használatára a bemeneti jegyek féláron lesznek kaphatók a jog- és orvostanhallgatókat segélyző egyesületeknél. Ez utolsók kivételével jegyek csupán Aigner Lajos könyvkereskedésében (Nemzeti szálloda, vaczi-utca) és az esti pénztárnál válthatók. A közelebbit a nagy falragaszok.

✱✱ (Vegyesek) Liszt Ferencz ápril elején elhagyja Pestet, de csak ideiglenesen. Először Weimarba indul, onnan aztán Rómába tér át s végül Szegszárdra jő vissza, hol b. Augusznál fogja tölteni az egész nyarat. A maestro tisztelői elutazása előtt nagy hangversenyt rendeznek tiszteletére, melyben mint reménylik, maga Liszt is be fogja magát mutatni a közönségnek. — De Gerando Antonia kisasszony hétfőn azaz e hó 4-kén d. u. 5—6-ig felolvasási sorozatot kezd meg a nőképzőegylet tanhelyiségében a franczia irodalom történetéből. Beiratások eszközölhetők az egyesületi tanodában kecskeméti utca 7. havonkénti 2 frt, vagy két óra 3 frt díj mellett. Mi pedig különös köszönetet mondunk e kitűnő urhölgnök azért, mert példát mutat arra, hogy a hasznos munkálkodás szépen összefér az előkelőséggel. — A vidéki magyar szinészet nyugdíjalapjára, oddig 2105 frt 98 kr gyűlt össze. Szép jelo amaz érdeklődésnek, melyet a szinészet ügye a hazafias körökben fölkelt. — „N e r o

c s á s z á r é s a k e r e s z t é n y e k ü l d ö z é s e“ című világhírű képet Erdődi Pálffy János gr. Pozsonymegye főispánja, azon föltétel alatt ajánlá föl a nemzetnek, hogy az a m. nemzeti muzeum épületében a főrendek tanácstermébe vezető lépcsőzet első emeletén függesztessék föl. — Gounod, a „Faust“, a „Romeo és Julia“ operák szelleműs szerzője, egy Párisból érkezett távsürgöny szerint megőrült. A genialis zeneköltő közönségünknek sokkal jobb ismerőse, semhogy szükség lenne hangsúlyozni a veszteséget, mely ez által a zeneművészetet érte.

✱✱ (Halálozások.) Lukinich Mihály fertő szt.-mihályi birtokos, volt országgyűlési képviselő, legutóbb az 1867-diki országgyűlésen a 48-as párt egyik tagja f. hó 19-én jobblétre szenderült. — Lászlófi Antal, Szamosujvár egyik képviselője meghalt Szamosujvárt, február 22-dikén. — Várjassy János ügyvéd, Arad városának egyik köztisztviselőben álló polgára, mult hó 24-kén 58 éves korában meghalt. A megboldogult 1861-ben Arad városának főkapitányává választott. — Daróczy János, Tolnamegye volt szolgabírája, táblabírája s megyebizottsági tagja, mult hó 17-kén, élte 64-dik évében Pakson elhunyt. Mintaképe volt a szabadelvű mivelt magyar „földesurnak“ azokból a régi időkből, melyeknek ma már csak itt-ott akad egyes képviselője. — Gróf Deym János, arany-kulcsos altábornagy mult hó 21-dikén hunyt el Keszthelyen. 68 éves volt, s a legutóbbi időkben az iparmozgalomban élénk részt vett. Szeszgyárt alapított Keszthelyen, mely által a vidék vagyonosodását előmozdította. — Markus Mihály hites ügyvéd, a pesti kir. főgymnázium rendes tanára és a legbecsületesebb és legtisztább jellemek egyike, mult hó 26-kán Meránban hosszas szenvedés után meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Aspikot készíteni

igen egyszerű módon lehet. Néhány borjulat tiszttára megmosván, zöldséggel és egy füszerrel mind addig forni kell hagyni, míg a lé felényire be nem főtt. Akkor szitán át, tálakba kell önteni és használatig hideg helyen eltartani.

Mayonaise.

Két kávé csészényi aspikot felolvasztván, egy kis kávé csészényi friss táblaolajat, egy citrom levét, egy kis sót és egy evő kanálnyi erős fehér borecetot öt tojássárgára öntvén, réz habmedenczébe jégre kell állítani és a habverővel folytonosan verni, míg az egész sűrű péppé változik. Ezzel aztán halakat, csibét vagy más húsfélét diszítani vagy bevonni és felczifrázni is lehet.

Anizs-lepény.

Nyolcz lat szitált czukrot két egész tojással mindaddig kell a habverővel verni, míg az egész vastag és fehères péppé lesz, a mi körülbelül egy óráig tart. Ekkor 12 lat lisztet belékevervén, ostyából kerek darabokat kell vágni, egy kis kanállal minden ostyadarabkára egy kis tésztát rakni, a kis halmokat sűrűen anizsszal meghinteni és langyos sütőben inkább megszáritani, mint megsütni.

B. G.

Nemzeti színház.

Február 24-én: „A kunok“, Császár operája. — Február 25-dikén: „Dobó Katicza“, Tóth Kálmán színműve. — Február 26-dikén: „Az egyik sir, a másik nevet“, francia vigjáték. — Február 27-dikén: „A fekete domino“, Auber operája. — Február 28-dikén: „Paul Jones a kalauz“, Dumas színműve. — Február 29-dikén: „Az afrikai nő“, Meyerbeer operája. — Márczius 1-sején: „Sziüre szinti“, Rákosi Jenő vigjátéka (először).

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: P és E betűk fehérneműekre.

A 2-dik szám: kis felső, kihajtó gallér mintája, finom francia himzés.

A 3-dik szám: G betű.

A 4-dik szám: finom zsebkendőre való francia himzés rajza, a széles szegély mellé himzendő.

Az 5-dik szám: egy munkaasztal-takaró körüli himzés rajza. Egy-szinű posztóra keskeny sujtással kivarrandó. Az egyik sor lehet vörös, a másik sárga, vagy más tarka színű sujtás.

A 6-dik szám: zsebkendő sarkába való bokréta rajza.

A 7-dik szám: kezelt sarkába való himzés rajza.

A 8-dik szám: E betű.

A 9-dik szám: nyakkendő sarkába való bokréta.

A 10-dik szám: F betű.

A 11-dik szám: lámpatálca körüli himzés rajza, posztóra vagy bőrre himzendő.

A 12-dik szám: finomabb fehérneműek körüli himzés rajza.

A 13-dik szám: nagykendő sarkába való diszítés rajza, vastag selyem himzendő, vagy fonott sujtással kivarrandó.

A 14-dik szám: N betű.

A 15-dik szám: P betű.

A 16-dik szám: J és B betűk cifrázattal.

A 17-dik szám: reggeli vagy gyermekfőköztőre való, himzés rajza.

A 18-dik szám: keskeny nyakkendő sarkába való himzés rajza.

A 19-dik szám: párnahéjakra, paplanlepedőkre való sűrű himzés rajza.

A 20-dik szám: N és C betűk.

A 21-dik szám: A betű.

A 22-dik szám: keskeny betét.

A 23-dik szám: B betű.

A 24-dik szám: betét rajza.

A 25-dik szám: kerek lábzsámolyra vagy pamlagpárnára való himzés rajza, keresztöltésekkel himzendő a kijelölt színekben.

A 26-dik szám: betét rajza.

A 27-dik szám: V és F betűk. És végre

A 28-dik szám: G és C betűk fehérneműekre.

A f. évi 5-ik számban közlött számrejtvény értelme:

Mindenható egyesség istene,
Ki összetartod a csillagokat,
Engedd, hogy bármi sorsnak ellene
Vezessen egy nemes s nagy gondolat,
Hogy nemzetünknek mindenik nyomára
Ragyogjon emberméltóság sugára!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetők küldték be:

Fiedler Ottilia, Korbuly Fanni és Anna, Moesz Gyuláné, Guba Jánosné, Báthory Zsigray Istvánné, Szőnyi Ferenczné, Földi Sándorné, Sigray Katalin, Schönfeld Cecília, Benedikovics Róza, Bencsik Kálmánné, Orbán Paulin, Ratkovszky Mari és Vilma, Takács Lajosné, Szmodics Gizella, Sziklay Matild, Elekes Kálmánné, Nagy Etelka, Pap Kovács Gizella, Boros Mariska, Szabados Jenő, Zeke Janka, Brocken Kovács

Emma, Schiffer Imréné, Szomráky Vörös Aranka, Mrász Ottilia, Tölgyessy Nagy Antónia, Rásó Mihályné, Kies Antónia, Pethő Antalné, Szabados Jenő, Szieberth Vizkelety Irma, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Széll Györgyné, Sváby Izabella, Kalós Erzsi, Kohn Róza, Lazur Lajos Anna, ifj. Márk Ferenczné, Hlavács Kálmánné, Telmányi Eugénia, Tóth Julia, Büchelbauer Lajosné, Bajnai Irma, Juhászovics Illyásevic Ilona, Jármy Ferenczné, Kutassy Borbála, Oswald Ida, Goda Mariska, Haluskay Mária, Fülöp Ferenczné, Jankovich Velyáczky Anna, Lázár Jánosné, Vákár Nina.

Az 4-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldő:

Csodányi Koller Julia, Kalós Erzsi, Fiegler Terézia, Lazur Lajos Anna, Oslányi Mária, Bán Antónia, Ritter Gabriella, Telmányi Eugénia, Tóth Julia, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Mérza Mária, Büchelbauer Lajosné, Pelle Emilné, Bajnai Irma, Kain Károlyné, Makó Lászlóné, Tornássi Mari, Jánosy Lajos, Sóvgy Mariska, Horvát Ida, Kutassy Borbála, Frájtler Erzsébet, Stein Betti, Oswald Ida.

Sakkrejtvény.

Simon Samunétól.

gyen	ség,	te	me,	gá	re-	Ur,	sze-
rem-	S él	le-	sze-	Az	rel-	höl-	tet
hű-	ál-	Tisz-	tünk	a	dog-	det	hogy
Hogy	te-	lem."	a	tü-	gyet,	és	gi
ta-	"A	la,	teld	ból-	az	le-	föl-
gya-	é-	zért	re-	kit	a	é-	ő
sa:	la.—	si-	föld	va-	teld!	a	gyen
ke-	an-	tá-	Tisz-	tse	a	hi-	mert

Megfejtési határidő: Április 1-seje.

Tartalom.

A nők helyzete évszámításunk első nyolcz századában. — A boldogság, Dömötör Páltól. — Mi történt nénemasszony neve napján, Prém Józseftől. — A turai barna kis lány, Janka Sándortól. — Távol a szülőföldtől, Vacano Emiltől. — 1848 előtt, Szokoly Viktortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbizások tára — Hirdetés.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Pest, 1872. Nyomatott Kocsi Sándor saját könyvnyomdájában, aldunasor 9-dik sz. a.

10-ik szám.

Márczius 10-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunászor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta	
							óra perc	óra perc
Martius 10	Vasárnap	F 4 40 vértanu	F 4 Laetare	27 A 3 Zs. v h. v.	30 Roschod.		6 26	5 57
11	Hétfő	Heraclius	Szilárdka	28 Prokóp	1 Vead. R.		6 23	5 59
12	Kedd	Gergely	N. Gergely	29 Vazul	2		6 21	6 1
13	Szerda	Rozina	Rozina	1 Martius Eud.	3	☉	6 19	6 3
14	Csütörtök	Mathild királyn.	Szendike	2 Theodóz	4		6 16	6 4
15	Péntek	Krisztina	Krisztina	3 Eutropius	5		6 15	6 5
16	Szombat	Helibert pk.	Abrahám	4 Gerasim	6 Sabbad		6 13	6 7

Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Pápa, február hó 29-dikén 1872. (*Eredeti levél.*) — Jó-
tekönyvezélu gyermekünnepély. — Nemes em-
berbarátok. — Tisztelt szerkesztő! Rég érezte már
az itteni izr. nőipartanoda egy könyvtár szükségét, de nem
találkozván senki, ki az ügy élére állt volna, ez mindig csak
jámbor ohajtás maradt. Nem rég azonban Rosenthal-Rei-
ner Francziska jeles tanítónő szívében villant meg az eszme:
kisorsolással egybekapcsolt gyermekünnepélyt rendezni és az
abból begyülemelő összeget egy alapítandó könyvtár javára
fordítani. A szülék áldozatkészsége mellett, ő neki köszönhetni
leginkább, hogy ez ünnepély f. hó 25-kén délután, nagyszámu
közönség jelenlétében — és pedig valláskülönbség nélkül —
megtartatott.

Először — mint a kiadott műsorozaton jelentve volt —
egy Rosenthal tanító ur által e célra irt „Ezüst óra“ című
kis szindarabot adott elő a növendékek egy része; a másik
rész azután több magyar és két német költeményt szavalt. A
kis műkedvelők közül különös megemlést érdemelnek: Markt-
feld Róza, Pápai Róza, Kremer Jetti, Süss Luiza és Pserhofer
Janka; a szavalók között pedig: Bruder Éva és Königsberger
Teréz kisasszonykák. Ezután Rosenthal ur vezetése mellett a
növendékek együttesen több magyar népdalt énekeltek.

Hátra volt még a műsorozat szerint, Rosenthal-Reiner
Francziska tanítónő által tartandó felolvasás, és az ajándékok
kisorsolása (megjegyzendő, hogy a nyeremények mind ajándé-
kok voltak); ámde az idő már annyira előrehaladt volt,
hogy mindkettőt, ha a gyermekeknek éjfél előtt idejük jusson
étkezésre és tánczra is, véghez vinni nem lehetett. Kérdés
intéztetett tehát a közönséghez az iránt, hogy valjon a felolvasás
maradjon-e el, vagy a sorshuzás halasztassék-e másnapra?
Es a közönség egyhangulag a fölolvassás megtartása mellett
nyilatkozott. A fölolvassás az iskola és a szülei ház közti vi-
szonyról értekezett, gyönyörűen fejtegetvén, miként kell a
szülei háznak karöltve járni az iskolával, hogy az iskolai ne-
velésből az legyen, a mit e részben ohajtunk. Élénk színekkel
ecsetelte a jeles fölolvassónő, mint rontja le gyakran a szülei
ház egy pár perc alatt, mi az iskolában a legnagyobb fárad-
sággal építetik. A fölolvassónő szünni nem akaró általános
tapsvihár közt hagyta el helyét.

Következett az étkezés és utána a táncz. A gyermekek
természetesen csakhamar kifáradtak, elálmosodtak, és azután a
felöltöttek váltották őket föl. A mulatság egyáltalában sikerült.

Minden költséget leszámítva, tiszta jövedelem maradt

63 frt. Ez alkalommal is nagyon kitüntette magát tek. Ki-
rályföldi Péter ur. E nemeskeblű emberbarát, ki 1870-
ben az izr. nőipartanoda részére egy szép épületet ajándéko-
zott, a könyvtár javára 5 frtot és Petőfi összes költe-
ményeit diszkötésben, továbbá Kremer Lipót ur, az
izr. iskola buzgó és érdemdus gondnoka 8 különféle diszkö-
tésű könyvet, Steiner József ur kereskedő 1 frt és tek.
Bocsor István tanár ur — ki szintén végig tanuja volt az
ünnepélynek — 1 forintot, adtak.

Még egy örvendetes eseményről kell tudósitanom a lap
t. olvasónőit. A „népbanknak ma tartott közgyűlésén Stie-
der Lajos ur, a reá, mint választmányi igazgatóra eső 379
forintnyi járulékot, egy helyben alapítandó szeretetház javára
ajánlotta föl, mit a „népbank“ 600 forintra egészített ki.

x-x.

Máramaros-Sziget, február 28-dikán 1872. (*Eredeti
levél.*) — Tánczestély. — Tisztelt Szerkesztő! Igen
zajos farsangunk után, a huszti fiatal urak által rendezett
fényes zártkörű „piknik“ szerzett eddigelé a bőjtnek némi
élénkséget. E tánczestélyre nemcsak máramarosiak, hanem
a szomszéd megyebeliek is nagy számmal gyűltek össze s
valódi magyar vendégszeretettel fogadtattak a derék husz-
tiak által. Fölséges zene, szép hölgyek és általános jókedv
fűszereztek ez estét, melyen a négy háziaszony (Ilyásevich
Jenőné, Kovásy Antalnő, özv. H. Pásztelyi Mária, ifj. Jako-
bovics Kajetánné urnők) s a buzgó rendezők (Ágoston Sán-
dor, Kormos Béla stb.) mindent elkövettek, hogy ez estét foled-
hetetlenné tegyék. A Szigetről érkezett vendégek utközben
Novák Károly urmezei és Pruzsinszky Károly bustyaházi
lakásán találtak a legszivesebb fogadtatásra. Annak igazo-
lására, hogy mily diszes hölgykoszoru jelent meg, úgy gon-
dolom, elég lesz a huszti hölgyek közül Ujhelyi Anna, Hor-
váth Eugenie és Ida, Pásztelyi Anna és Antónia, Esztogár N.,
Keresztes Klára, Mandics Milka, Farkas Mari, stb. kisasszo-
nyok neveit fölomlitenem. Komjátrol a bájos, kedves és kiváló
műveltségű Hrabár Magda jött el, Bustyaházáról Pruzsinszky
Károlynő, míg Bocsó a legszeretetreméltóbban volt a könnyű
tánczu, izléses öltözkű Radik Mari kisasszony által képvi-
selve. A szigeti hölgyek közül Lipcsy Eugénia stb. kisasz-
zonyok jelentek meg, míg Ilyásevich Mari és Czeczilia k. a.
Eötvösfalváról jöttek el ez estnek diszt kölesönözni. Az ugoesai
szépek sorában ott láttuk Kornisnő, Tar Gyulánő, Kovács
Lujza, Ujhelyi Róza és Emma, Ibrányi Ilka stb. urhölgyeket.
A vacsora tizenegy órakor vette kezdetét s a gazdag asztalok

élénk tanubizonyosságot tettek a husztiak vendégszeretetéről. Egyáltalában igen kedélyes, feledhetetlen est volt, melyre az általános jókedv vetett rózsás fényt, a szép hölgyek és a legszívesebb vendégszeretet koszorúztak meg, s mielőtt tudósításunkat befejeznők, el nem feledhetjük fölemlíteni az Ágoston, Mandics, Pásztelyi stb. házaknak a vendégek iránt tanúsított kiváló szívesességét.

r. l.

Balkány. február 26-dikán 1872. (*Eredeti levél.*) — **Tánczvigalom.** — Tisztelt Szerkesztőnő! Kedves kötelességemnek tartom a községünk ifjusága által tegnap rendezett, jótékony czélú tánczvigalomról értesíteni, mely habár külfényben nem emelkedett is a nagyvárosok báljainak színvonalára, azért mégis a rendezőségnek kiható s dicséretes figyelméről tett tanubizonyosságot.

A bál a községünk derék, s közszeretben álló lelkesének közreműködése folytán e napokban megalakult dalárda első szükségleteinek fedezésére rendeztetett; és ha nem is felette nagy, de mindenesetre csinos tiszta jövedelmet hajtott a jótékony czélra. A résztvevők száma elég nagy volt, s valóban szép kört képezett. Láthatók voltak a tánczoló soraiban: Katona Amália, Gencsy Etel, Kriston Mariska, Szeicz Sándorné, Nagy Luiz, Papp Zsuzsika, Szilágyi Málka, s még sok mások, s a táncz folytonos jó kedv mellett reggelig tartott, mikor is mindnyájan eléggülten távoztunk, tartós és sikerdus jövőt kívánva — az életrevalóságát első fellépésével igazolt — fiatal dalárdának.

x . . . y

Segesvár, február végén 1872. (*Eredeti levél.*) — **Deák bál.** — Bálszépek öltözéke. — Vendégszeretet. — Dicséret és megrovás. — Tisztelt szerkesztőnő! Levelem a farsang végéről mintegy utóhangként megy, és ezért pár szóban róla is szólok, mert bár rövid életű volt, mi mindenesetre megtettük hódolatunkat Terpsichóre múzsa előtt az idény tartama alatt is, mert mellőzve a Maros-Vásárhelyt tartott tíz-tizenkét bált, még Segesvárról is báltudósítással kedveskedhetem ezuttal.

De hát mit írjak én a bálról ily piczinyre szabott helyen és ily röptében? azt-e hogy a bálkirályné a bájos és szelleműs, kedves Bacon Mari volt; vagy azt, mennyire emelték e bál fényét Hauzenblasz Lujza, Fabini Netti, Müller Lujza, a Fróniusz-nővérek és igen sok más csinos kisasszony, kiket a vidéki Páris bizony névleg nem mind ismer, és elmondjam, hogy e hálás szerepet mily igazán teljesen betöltötték? Jó, elmondtam, hanem azért azt is jó tudni, hogy az a szívélyesség, vendégszeretet, melylyel minket magyarokat (szorosán véve „szókelgyóbé“-kat!) a segesváriak elhalmoztak, eléggé meggyőzőtt a felől, hogy nem oly magyarszók és nem oly ellenszenvesek a szászok irántunk, mint azt sokan — igen sötét színben — festik (?). És legyen szabad még megemlítenem azon dicsérendő körülményt, hogy e bál öltözékeinek kiváló jellege az izletes egyszerűség volt, logikobb nyoma nélkül a tulságos fényűzésnek; a terem disztzésére nézve pedig azt, hogy a különböző jelvényeken kívül, melyeknek készítője egy ottani deák: Fabriczius Frigyes, elismerést érdemel, a transparent-ok mellett az uralkodó páron kívül, a magyar miniszterium képe is ott diszlott.

Dicséretet érdemel a Chlamydat ifjusági zenekar, mely meglehetősen szabatos játékaival megkimélt az itt eddig szokásban volt rézhangszerek nyikorgásától s másfelől a költséget is kovesbitetto; továbbá csaknem egytől-egyig ügyes tánczosok, kiknek köszönhető, hogy a 150, mondd százötven

pár (!) tánczos akadálytalanul tánczolhatott egy a m.-vásárhelyi „Apolló“ teremnél jóval kisebb Csillag szálloda termében; ezt a gyakorlásnak vagyis az itt szokásban levő „Kränzchen“-eknek köszönhetik, mely mulatságok mibenléte és czélszerűségéről később kimerítőleg fogok írni, ha a körülmények és a t. szerkesztőség „veto“-t nem mondanak. *) Egyetlen megróni valónk e bálra nézve az, hogy a rendezők elfeledtek tánczrendet nyomtatni, vagy az egyetlen készítettet a közönség részére kitenni.

r. l.

Kemenesaljának egyik községében gyermekágyat fekdött egy jómodu földmives neje; az ágy körül ott gondoskodott a szülésznő és a komaasszony. Történt azonban, hogy a férjnek távoznia kellvén hazulról, a beteget a két nő gondoskodására bizta, s nejének egy kulcsot adván át, ezen szavakkal: „Ha pénz kell, ott a kamrában van, itt a kulcs, végy magadnak!“ — eltávozott. Estefelé a beteget a két ápolónő is magára hagyta, de az ajtó nyitva maradt, nehogy a betegnek föl kelljen kelnie, ha egyik vagy másik visszatér. Mintegy 10 óra tájban a fekvő asszony zajra ébredt föl szendergéséből; feltekintve, a holdvilágos félhomályban két beburkolt alakot pillantott meg. A két alak a nő pénze után tudakozódva, a szobából benyiló kamarába lépett. Erre a beteg összeszedvén minden erejét, csendesen fölkelt, s a kamara ajtaját a belépettekre zárta; azután pedig, hogy lármát csináljon, — a veszély tudata által bátorítva, férje fegyvere után nyult, s azzal az ablakon kilőtt. A lövésre a szomszédok összecsdülvén, künn az ablak alatt egy holttestet találtak, melyben a gyermekágyas nő komájára ismertek. Bemenvén a házba, a nő elbeszélte a történeteket. A kamara ajtaja fölnyitattott, s ime ott fűgött két nőalak fölakasztva élettelenül: a szülésznő és a komaasszony. Bizonyosnak tartják, hogy a koma is egyet értett a két nővel s az ablak körül ólálkodván, találta a zajkeltés végett ejtett lövés.

A bácskai és torontáli sík viz alatt áll. A legtermékenyebb buzaföldet százezer holdanként viz borítja. Ugyane sors várakozik a szerémi fönsíkra. Szerém megyének Mitrovicztól a szlavenkormány felé fekvő része 100 lábbal áll magasabban a Duna víztükrénél, mindazonáltal fenyegetve van vicztől, mert a fönsík talajvizei nem folyhatnak el. Kutak, melyek eddig 10—12 ölnyi mélységből adtak vizet, most kiáradnak; a pinczék telvék vízzel; a házak alapjai kimosatnak és a legerősebb épületek inogni kezdenek. A szénakazlok a réteken viz alatt állanak és a marhának nincsen elesége; e termékeny vidék népessége a legnagyobb inségben szenved.

Különfélék.

++ (Gróf Andrássy külügyminiszter második estélye) mult vasárnap ép oly fényes és látogatott volt, mint az első, melytől azonban abban ütött el, hogy a polgári ruha határozott többségben volt az állami és katonai egyenruha ellenében. Maga a házi-gazda is frakkal cserélte föl a fényes huszáratillát és csak az István-rend nagykeresztjével volt disztve. Az udvartól jelen voltak: Lajos Viktor és Lipót főherczegek, Károly Ferdinandné, Clotild, Mária Terézia főherczegnők, a modenai, toskánai, württembergi, Coburg-gothai herczegek sat. A magas aristokrácia legkiválóbb tagjai által volt képviselve. A diplomaciai körökben az összes idogen követek voltak

*) Nem!

Szark.

jelen, köztük a pápai követség egyik tagja is. A társalgás éjfélén tulig tartott.

†† (Öngyilkosság egy vasuti kocsiban.) A „Preszburger Tageblatt“ szerint február utolsó napján, a reggel 10 órakor Bécsből érkező vonat egy másodosztályu kocsijából egy előkelően öltözött ifju ember mély sebbel a nyakán kiugrott és azonnal összerogyott. Az öngyilkos a pozsonyi alagut sötét-ségét arra használta föl, hogy magát meggyilkolja, a mi azon-ban nem sikerült teljesen. A szerencsétlen báró Sina egy számvizsgálója volt, ki épen a báró jószágaira utazott és egy örülési rohamban véget akart vetni életének. Vele utazó atyja a kórházba szállíttatta, de életéhez semmi remény.

†† (Elvetemedett gyermek.) Keneséről (Veszprém me-gyéből) Moricz János lelkész egy megrendítő esetet közöl. Az igen rendes és szorgalmas nép között él Lukács Sándor, egy 12 éves gyermek, a ki már rég rettenése és bosszúsága szülőinek és a tanítónak. E gyermek f. év február 24-dikén egy községi ház náddal fedett tetejét kibontván, a padlásra s onnan a konyhába leereszkedve, a nyitva talált szobából 14 forintot és egy ott talált pisztolyt magához vett, és egy szőlő-hegyi pince tetejébe rejtette el. De ezen tettét nyalánkságok és a pisztolyhoz nagyobb mennyiségű gyutacs vásárlása által már következő napon elárulta. Midőn a pénz előadására a tanító által, iskolás gyermekek kíséretében, kényszerítették: utközben a rablott pisztolyt a legközelebb levő iskolás gyer-mekre irányozta, de a pisztoly nem sült el s a gyermek a cél-zott veszélytől ment maradt. A rablott pénzből csak néhány krajczár hiányzott s a tulajdonosnak kézbesíthetett. Ez után néhány napra, ugymint márczius 1-ső napján, ugyan-ezen gyermek egy községi lakos 6 éves fiát nyulászás ürügye alatt a közel eső szőlőhegyekre kicsalogatta. Utközben egy pince előtt talált kocsirol az ostort leoldozta, hogy ezzel hajt-sanak a kis gyermek számára nyulat; — a mint tovább es-a-logatta, dolmányát kérte el tőle, mivel — ugymond — őt a nyulak messziről megismerik a magáéban, és elfutnak, — a maga vékonyabb dolmányát a kis gyermekre adta, de ké-sőbbben ezt is elvette tőle; végre csalárd rábeszéléssel a kis elámitottat egy székről az ott közel eső pince mellett hátára ültette s így vitte őt egy 7—8 öl mélységű kuthoz, és háttal a kut felé fordulván, a hátán ülő kis gyermeket abba ereszt-tette. — Látván a kis szerencsétlen a neki szánt veszélyt, védte magát, — a kut kávájába kapaszkodott; de gyilkosa őt onnan olyformán erőködött a kutba taszítani, hogy áldo-zata arczczal esett a mélységbe, s ezen esés következtében sze-meit mindeddig sem tudja kinyitni, s bizonytalan, hogy látá-sát is nem veszti-e el. Megtörténvén gonosz szándéka, saját vallomása szerint, a kut deszka-fedelét a kutra zárta. A mély-ségbe zuhant gyermek a víz csekélyisége miatt életét, de éber-ségét sem veszítette el; de a nagy ütődés és a mély iszapban hosszas vergődés folytán pillanatonkint gyengülvén, csak

tempa nyögésével tudta magára vonni véletlenül a kut felé vetődött két szőlőbirtokos figyelmét, kiknek kérdezős-ködésére a kis szerencsétlen még meg tudta nevezni atyját. E borzasztó esetről értesült szülék kétségbe esve futottak a szerencsétlenség színhelyére s még életben talált gyermeküket, sok résztvevő barátok segítségével siettek kimenteni, mely sikerült is; de már életjelenség nélkül. Ezt a gonosz gyermek egy közellevő pinczéről szemlélte. Az áldozat szerencsésen életre jött, a kis gonosz pedig e tettét követő reggel, atyjának a pince teteje kibontása után magához ragadott lőfegyverét megtöltvén, az iskola padjai alá rejtőzködött, hol alva gyer-mektársaitól fölfedeztetett. Kérdőre vonatván, ugy nyilatkozott, hogy a pénzt azért rablotta, hogy legyen költsége utjára, hol ka-nász-bojtárnak szegődni szándékozott; a dolmányt pedig szin-tén azért vette el a kis gyermektől, hogy ott legyen ruházatja. — Mily eszközt ajánlhat ily esetekben a nevelés tudománya? — kérdi erre egy laptársunk, és a felelet reá az: a szeretet-háza.

Megbízások tára.

- Dukára T. V. urhölgynek: El van küldve.
M. Ludasra M. B. urhölgynek: Már megtörtént.
D. Vecsére B. M. A. urnőnek: Postára van adva.
Györbe Cs. I. urkölgynek: Még a mult héten meg-küldtem.
Pacsára H. H. urhölgynek: Magánlevelet irtam.
Fugyira N. I. urhölgynek: Szives küldeményét vet-tem és alkalmilag föl is fogom használni. A kívántat meg-küldtem.
Kiszetóra L. E. urhölgynek: Megküldtem.
Mesterházára H. J. urnőnek: Magánlevélben fe-leltem.
Mozsgóra L. P. urhölgynek: Legközelebb veszi a kívántakat.
Maramaros-Szigetre M. M. urnőnek: Munkába van adva.
Gyepesre L. F. urnőnek: El van intézve.
Pozsonyba V. N. urnőnek: Szives köszönet.
Gyöngyösre M. L. urhölgynek: Ára 14 frttól kezdve 24 frtig.
Aradra B. E. urhölgynek: El van küldve.
Kolozsvárra J. P. urnőnek: A legszivesebben intéz-ke-dtem.
B. Gyarmatra L. G. urhölgynek: Postára van adva.
Debreczenbe Cs. K. urnak: Magánlevelet irtam.
Jászládányba O. P. M. urnőnek: Ára 6 frt 80 kr.
Ostfi-Asszonyfára H. P. urnőnek: Magánlevelet irtam.

H I R D E T É S.

Kánya József

Józseftér 10. sz. a.

ajánlja a következő

uj tavaszi szöveteket:

Csikos Chally, Satin Rayé, csikos Miramére, egyszínű Canton Cloth, egyszínű Mohair, mindezeket mindenféle színekben és

a legjutányosabb árakon.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Fvnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 80-90 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 0 kr.

Szerkesztő és kiadó iroda:
 Kasap utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

10. SZ.
 Mart. 10-kén.
 1872.

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
 megfizetése félévi járattal köteleztetést
 foglal magában a lap irányában.

Nők foglalkozása.*)

A nőnem foglalkozásának osztályozása kiválólag azért
 ütközött nehézségekbe, mert ilyféle bejegyzéseknél: szabóné,
 czipészné stb. nem lehet megismerni, valjon önálló iparosnő-
 vel vagy valamely szabó vagy czipész nevével van-e dolgunk?
 Erre vonatkozólag tehát megállapított, hogy ilyféle be-
 jegyzések hajadonoknál, özvegyeknél és elváltaknál kivétel
 nélkül, — férjezettéknél azonban csak azon esetben fogadan-
 dók el, ha valószínű, hogy az illető foglalkozást a nő is osztja.
 Oly bejegyzések tehát: „lakatosné“, „czipészné“, stb. férje-
 seknél nem vétettek figyelembe, de igenis a „napszámosné“
 vagy „mosóné“-féle bevallások.

Mint az 53. sz. táblából látható, igen szerény azon fog-
 lalkozási források száma, melyek a nőnemre nézve is megkö-
 zelhethetők. S ha ezen körülmények okát kutatnók; ha tudni
 akarnók, hogy az ipar nagy terén, hol Pest lakói közül 35,000
 férfi találja kenyerét, miért nem találunk a női kéziparral
 foglalkozó nők kivételével 1500—2000 nőnél többet elfog-
 lalva; ha kérdenők, mily joggal tulajdonit magának az egyik
 nem kizárólagos igényt a pénz- és becsülethozó foglalkozá-
 sokra, s mi joggal zárhassa ki azokból az emberi nem felét:
 valjon ezen kérdésekre oléggé megnyugtatóan fog-e felelhetni
 azon kor, mely, valahányszor csak a velünk született táplál-
 kozási és foglalkozási ösztönt erőszakosan korlátozni akar-
 ják, a nélkül, hogy az a társadalomra nézve kártékony lett
 volna, ezt az emberiség legszentebb jogai ellen intézett me-
 rényletnek bélyegzi?

És valjon csakugyan kártékony hatást gyakorolt volna-e
 az az emberiség fejlődésére, ha egy Royer asszony, vagy egy
 Miss Martineau lépne a tanszékre azon tanár helyébe, ki ta-
 lán nem tesz többet, mint hogy az említett nők munkáit kom-
 mentárokkal kíséri? vagy ha egy Dal Cin Regina, ki az or-
 vosi karoktól gyógyíthatlanoknak mondott tagficzamokat
 százszámra gyógyítja, egyetemen taníthatná mesterségét,
 ahelyett, hogy minduntalan annak legyen kitéve, hogy mint
 kuruzslónőt a rendőri hatóság elé vezetik? S valjon nem jön-
 nek-e zavarba államférfiaink, midőn egy Erzsébet vagy Má-
 ria Terézia bölcsességét egekig emelik, midőn elismerik, hogy
 a leghatalmasabb európai állam egy Katalin keze alatt ujjá
 teremtetett s nagyobbodott, míg ugyanazon perczen eltagad-
 hatónak vélik a nőnemtől még a leggépiebb és legegyszerűbb
 irodai szolgálatokra megkívántató képességét is?

A női emancipacio nagy kérdése áll itt előttünk, mely-
 nek megoldása bizonyára igen rövid idő alatt be fog követ-
 kezni, — azon pillanatban, melyben a férfivilágnak elég fér-
 fiassága lesz következetesen s logikailag gondolkozni, melyben
 elég bátorsága lesz bevallani, hogy az „egyenlő jogok, egyenlő
 köteleességek“ alapelvének megsértése sem csekélyebb mér-
 vűvé, sem megbocsáthatóbbá nem válik azáltal, hogy az nem
 csupán valamelyik vallásra vagy valamelyik nemzetre, ha-
 nem az emberiség fele részére vonatkozik. S a női
 emancipacionak aggódva rettogett következménye nagyrészt
 bizonyára már azért sem fog bekövetkezni, mivel a nőnem
 felszabadítása, mint minden jog, facultative és nem kötelező-
 leg értelmezendő. Azon nők, kik boldogságukat családjaik

*) Körösy József „Pest 1870-ben“ című legújabb statisztikai mű-
 véből.

csendes körében föllelik, bizonyynyal nem fognak a nyilvánosság rögzös pályájára lépni; azokat azonban, kiknek ez nem jutott osztályrészül, s kik talán arra hivatvák, hogy szellemi tehetségeikkel az emberiségnek nagy szolgálatot tegyenek, a hatalom erejével visszatartani a férfiakkal való versenytől, ép oly igazságtalan, mint dicstelen eljárás.

Hogy pedig Pesten mily szűk korlátok közé van szorítva a nőnem szabad munkafejlődése, arról már meggyőződünk az 53. számú tábla megtekintésénél. Az említett tábla tartalmának közelebb szemügyrevétele pedig erre vonatkozólag valósággal kinos bizonyítékokat szolgáltat.

A férfinem t. i. a nőnemen elkövetett azon jogtalansággért, hogy azt minden iparszerű foglalkozásból kizárja, a felelősséget úgy akarja magáról elhárítani, hogy a „gyöngye nem”-nek fizikai képtelenségét a nehezebb munkákra szokta előtérbe tolni. Ezen nézet meczafolására nem hozzuk föl a keleti s a vad népek példáját, kiknél tudvalevőleg a férfi semmittevésben tölti napjait s minden munkát a nő végez, hanem csupán azon kérdésre akarunk itt statisztikailag felelni: mivel foglalkozik azon 35,000 nő, ki a pesti népszámlálás idejékor önálló munkásként élt városunkban?

Íme a válasz:

Östermeléssel foglalkozik 134, művészettel 176, tanítással 434, fodrásszattal 250, bába és ápolónő 196, dajka 510, kereskedéssel és eladással foglalkozik 799, iparral (a női kézipart és mosást is ideértve) 5896, napszámából él 9786, más testi munkát végez 16464, egyéb módon foglalkozik 942. Tehát ipari szolgálatot teljesít 26,250, de a mosónőkkel és dajkákkal együtt 27,682!

A nőnem tehát, mely állítólag gyöngye a drágakövet aranyba foglalni, elég erős volna téglakövet czipelni? Azon nem, melyről azt állítják, hogy nem bir elegendő fizikai erővel a könyvkötéshez, betűszedéshez, órajavitáshoz, sőt még az írásbeli munkák végzéséhez, a pénzolvasáshoz vagy vasúti menetjegyek kiszolgáltatásához sem; ugyanazon nemtől minden tartózkodás nélkül azt kívánjuk, hogy napszámában vagy szolgálatban a legnehezebb munkát végezze, hogy mint mezei munkás arasson és ásson? Ugy látszik, csak ott egyenjogositják a gyöngye nemet, ahol a legnehezebb munkát kell végeznie — alighanem csupán azért, mivel a gazdasági, azaz tőkét gyűjtött társadalomnak érdekében áll, hogy minél kevesebb tőkeért minél több munkát nyerhessen!

Pesten 11.629 oly nő van, ki mint özvegy vagy elvált, férfi gyámolítást nélkülözve magára van utalva, hogy magát s gyakran családját is eltartsa. Mily módon sikerül ez nekik, arról az 57. számú tábla tanuskodik.

Nem tekintve azon 659 szerencsés egyént, kikkel a tőkepénzesek és háztulajdonosok között találkozunk, a többiek sorsa nem igen irigylésre méltó. Legtöbben nehéz testi munkát végeznek. A napszámosoknál 2706 özvegy vagy elvált nőt találunk s ezek közt 1045 50 évesnél idősebbet, sőt 342-nek a 60 évnél magasabb aggkorban kell ily nehezen keresnie kenyerét; 1818 szolgálatban van s köztük 350 van, ki az 50-ik évet s mintegy 150, ki a 60-ik évet túlélt; kereskedésből s eladásból él 434, szűken jutalmazó kézi munkából 395, mint mosónő 324, míg 432 az ipar egyéb ágából tartja fen magát, közülök 74 kávésné és vendéglősné, 11 sütőnő, 26 szabónő, 15 cipész, 34 diszítőnő. Nevelőnő 44. A foglalkozás-nélküliek között (a tőkepénzesek leszámításával) 4239-et találunk, kik közül 429 bevallotta, hogy alamizsnából vagy segélyből él.

Azon ellenvetés, hogy a két nem együttmunkálkodása erkölcstelenítő befolyást szokott gyakorolni, nem tagadható. Azonban kérdjük: mindenütt kikerülhetlen-e az, hogy a két nem együtt dolgozzék? nem üzhethének a nők a háznál szintén valamely mesterséget? nem lehetne-e a nők számára is oly ipariskolákat állítani, mint milyeneket eddig csak a férfiak számára emeltünk, s nem lehetnének-e női műhelyek, női-szállók is? Sőt még akkor is, ha ez nem lehetséges, ha a két nem együttléte, együtt munkálkodása el nem kerülhet: nem lehetne módot találni a jó erkölcs megóvására? A pesti szivargyarak nőmunkásai, igaz, nem örvendnek legjobb hírnek, azonban még nagyon kérdéses dolog, vajon ez az együttdolgozásnak következménye-e s nem-e inkább azon bajnak, melynek rettenetes elterjedéséről jelen munkának a lakviszonyokat tárgyaló fejezetei bővebben foglalkoznak, — értjük a két nemnek együttlakását?

Az északamerikai Egyesült-Államok pénzügyi miniszteriumában számos leány és asszony van mint „clerk”, még pedig becsületes fizetéssel alkalmazva s róluk általánosan azon ítéletet mondják, hogy bizonyos munkáknál gyorsaságra nézve a férfi clerk-eket fölülmulják, míg erkölcstelenségekről egy szót sem hallani. Pesten a Rudnyánszky-féle nyomda 12 leányt szedőkké képezett ki, s ezeknek sem viselete, sem ügyessége ellen nem lehet kifogást tenni*), sőt ellenkezőleg, arról biztosítanak, hogy a munkások sokkal illendűbben viselik magukat, mióta nők is vannak köztük.

É j i t a l á l k o z á s.

Csávolszky Lajostól.

Sötét, borus az éj. Szerelmem oh ne félj,
Itt karjaim között nem érhet baj, veszély,
Maradj, maradj én szép kedvesem.
— Oh nem, nem lehet,
Nem érzed-e a hűs szelet?
Megfázom szerető kebleden.

Elhalt, megált a szél, nem mozdul a levél,
S szerető keblemen ha hűs, ha árt az éj,
Forró csókom lesz, mi bétakar.
— Oh nem, nem lehet,
Nem látod-e a fölleget?
Fejünk fölé gyúlt a bős vihar.

Az ég tisztul, derül; lassan nyugat felül
Eloszlik a boru. Sötét felhők mögül
Eléj a csillag, ragyogó.
— Oh nem, nem lehet,
Nem hallod-e a léptekeket...?
Atyám haragja irtóztató.

Bogárka, nem egyéb, repkedve szorteszét
Meg-megzörrenti az akácza levelét,
Maradj, maradj én szép kedvesem.
— Oh nem, nem lehet,
Félelem gyöttri szívemet,
Oh hagyj, futok gyorsan, sebesen.

*) Az „Előleges jelentés” nemtáblás szedvénye nagyrészt szintén ezen szedőnők műve.

S az eső megered, csak úgy ömlik az ár — —
 Szegény lány fut... megáll... a kulcs kezébe már...
 Pattan, nyílik a kert ajtaja,
 Villámlik, dörög,
 A szélvész zug, csattog, zörög — —
 S holtan rogy apja karjaiba.

Az omnibuszbeli angyal.

Elbeszélés.

Irta: Szépfaludi Ö. Ferencz.

I.

— Ha az égbe el sem jutunk, az omnibuszokon látunk mégis néha angyalt! — mondá Öri Arthur, midőn egy vasárnap délután a zugligeti társaskocsi egyikébe belépett, hol már jóra való nagy társaság foglalt helyet. Csupán egy hely maradt üresen, melyet az élelmes fiatal ember azonnal lefoglalt.

A társaskocsi elindult s Arthur, miután ismerőse nem akadt a széles bárkában, vizsgálgatni kezdé a társaságot, mely úgy látszott, egy családot képezett.

Először is egy sovány asszonyságon akadt meg tekintete, ki a másik oldal zugában ült s kirívó ellentéte volt viszá-vis-jának, egy pirospozsgás asszonyságnak. Az asszonyság mellett egy beszédes öreg ur foglalt helyet, ki minduntalan másik szomszédja felé pislantott s burnótszelenczéjével kínálgatá a szép leányt. Sarolta kisasszony nem győzte eléggé figyelmeztetni a bácsit, hogy ugyan ne vénitse, elég vén ő ugyanis.

— Sohasem is leszesz vén, Lottikám, — viszonzá a burnótos öreg ur, — hisz az angyalok nem szoktak megvénülni.

— A bácsi csak mindig bókol! — fenyegeté szomszédját a kis tündér.

— A sógor még elrontja lányomat, — szólalt meg a bárka másik végéről a komoly, méltóságteljes asszonyság, kit épen egy nyurga fiatal ember mulattatott.

A nyurga fiatal ember odatekintett Lotti kisasszonyra s úgy találta, hogy a sógor urnak igaza van. Lotti kisasszony olyan elragadó szép, hogy bátran beillenék arkangyálnak is.

Arthur csak most kezdé igazán megfigyelni a fiatal hölgyet, ki felett a burnótos öreg ur s a komoly asszonyság szót váltottak.

Az ifju hölgy így ülve is magasnak, karcsunak látszott, hófehér nyaka és vállalai majdnem elvakíták, arcát gyöngéd pir borítá, barna haja dus fürtökben omlott vállaira, sötét szeme villámokat és napsugárt rejtett, míg formás kis keze térdén pihent, mintha szobrásznak szolgálna mintául.

Arthur hosszasan pihenteté tekintetét a szép leányon, ki azonban a fiatal ember kiváló figyelmét észre sem látszott venni s inkább szomszédaival beszélgetett.

Az omnibuszbeliek csakhamar igen élénken társalogtak, úgy, hogy Arthur is alig tartoztathatta vissza magát a beszéd-től. Százszor akart beleszólni és ugyanannyiszor megátkozta gyávaságát a visszavonulás miatt.

A társaság, mely úgy látszott, valami nyári mulatságra indult, egy-egy kis barna felhő előtünedezésére mindinkább élénkült. Ilyenkor a burnótos öreg ur, kövér asszony, nyurga fiatal ember egyszerre feljajdult.

— Jaj, ha eső lesz! — volt az örökös refrain, mely csak

Lotti kisasszonyt nem indíthatá meg. Akár derült, akár borult, a fiatal leány arcza egyenlő komoly volt.

Ép oly közönyösen beszélgetett Teréz néivel, a piros asszonysággal, mint a hórihorgas Ágoston urral, ki néha-néha egy-egy kérdéssel bátorzkodott előállni.

Ágoston ur, ki Sommer urnak, Lotti kisasszony atyjának volt könyvvivője, büszkén vallotta be magáról, hogy nem utósó a gáton. Sommer ur, a halvány öreg ur, szívesen is elismerte róla e szép tulajdonságot, csak leánya is hasonló véleményben lett volna. Lotti kisasszony azonban az ügyvivő iránt sem volt szívesebb, mint más emberek iránt, kikkel alkalma volt találkoznia.

Pedig Ágoston ur most is egészen hódítóan kicsipte magát. Haja fürtökbe volt szedve, a fehér mellényen és fehér pantallón fölül sötét barna kabát és haragos vörös nyakkendő ékíté nyakát s termetét. Ujjai gyűrűkkel voltak borítva, orrán szemüveg fityegett. Arcza majdnem oly sárgás volt, mint a Lotti kisasszony ruhája.

A szép leány hajában egyetlen piros rózsa volt, mely elragadóan illett gesztenyeszin fürtjeihez.

A komoly asszonyság, valahányszor a nap eltűnt a föllegek mögött, zsörtölődni kezdett, hogy többé nem is készül több multságba, hanem inkább otthon, virágos kertjében fogja magát kimulatni virágaival.

— Az ember nem is a maga, hanem a lányok kedvéért megy a multságba, — folytatá aztán tovább Sommerné, — hogy szegények ne unják magukat halálra.

Senki nem szólalt föl ellene, csak Lottikisasszony jegyzé meg, hogy ő bizony legkevesbbé sem vágyik multságba. Sőt akkor érzi magát legjobban, ha egyedül lehet.

— Szeretünk ábrándozni, hehehe! — jegyzé meg a kövér öreg ur, kit Lotti kisasszony bácsinak szólított. Lotti kisasszony kissé gunyosan tekintett a bácsikára, aztán mosolyogva mondá: — Van kiért!

— Lotti kisasszony, kegyed tehát még sohasem szeretett? — kérdé az omnibusz másik végéről a fölfodrozott gavallér.

— Eltalálta Kávay ur, valóban eddig még nem voltam szerelmes. Sőt ha tudni kívánná, azt is megmondhatnám, hogy nem is leszek.

Lotti kisasszony oly végzetes határozottsággal mondá e szavakat, hogy Ágoston urnak egy elkeseredett sohajnál egyéb válasza nem maradt. Sommerné asszony úgy látszott, meg is sajnálta a fiatal embert, mert vigasztalólag hozzá fordult s magyarázgatni kezdé, hogy az ily fiatal leányok szava korántsem szentírás, még a legkomolyabb gondolkodásának is változnak elvei.

Öri Arthur, ki eddig szótlanul ült, látta a fiatal hölgy nemes fellobbanását, és meg nem állhatá, hogy bele ne szóljon a vitába.

— Nagysád olyan, mint az az osztrák tábornok, ki égre földre állítá, hogy nagy Napoleont leveri s a csata napján egyetlen embere sem maradt, ki nem futott volna.

A társaság mosolyogni kezdett, még a piros nyakkendő fiatal gavallér is barátságosan pillantott Arthurra.

Lotti kisasszony gunyosan végig nézett az ismeretlen fiatal emberen, ezután czipősen viszonzá:

— Ön uram elfeledte, hogy a nagy Napoleonok már nem élnek.

Ezalatt a társaskocsi elérkezett rendeltetése helyére, a társaság leszállt s indult a mulató hely felé. Arthur, miután

a kövér asszonyságot és Sommernét lesegítette a kocsiról, udvariasan köszönt és előre sietett.

— Kedves, udvarias fiatal ember! — mondá az egész társaság, Lotti kisasszonyt kivéve.

II.

Arthur bár más felé készült, rögtön lemondott régi teréről és arra ment, merre az omnibuszbeli társaság.

A helyet nem sokára elérte és szerencséjére nem valami zártkörű multság lehetett, mert a díj lefizetése után minden fennakadás nélkül bocsátották be.

A társaság csakhamar gyarapodni kezdett; alig fél óra múlva annyira megtelt a kis terem, hogy hozzá is kezdhettek a tánczhoz. Arthur csak most vette észre, minő szomorú multságba jutott, hol egyetlen ismerőse sincs; szemüveggel s szemüveg nélkül megvizsgált minden fiatal embert és fiatal leányt, de egyetlen ismerősre sem akadt.

— Ez a nap nem az én számomra volt teremtvé! — sohajtá magában, midőn perczek perczek után, tánczok tánczok után multak és neki még mindig a pusztá nézéssel kellett megelégednie.

A tánczrenden „nőválaszték“ is volt jelezve. A fiatal emberek mind sorba álltak s várták a jó szerencsét, mely egy kis bokréta s czeppedli bájos alakjában meg is jelent. Nyüzsgött-forgott a fiatalság, a piros leánykáknak s halvány fiatal embereknek fölhevült arczai csakugy gyöngyöztek.

Arthur egy szögletbe huzódott s összefonnt karokkal nézett a pusztá légbe. Az ő homloka is gyöngyözött, hanem úgy mint Tantalusé, kinek ajkáig ért az ital, mégis szomjuhoznia kellett.

Nem is mert arra az oldalra tekinteni, melyen Lotti kisasszony trónolt. Mit gondolna az most egy idegenre, midőn az ékesen felcziczomázott Ágoston uron kívül még annyi ismerőse van. Pedig milyen boldoggá tehetné!

Arthur sohasem érzett olyan vágyat, hogy valakivel tánczoljon, mint ép most. Különben nem volt valami szenvedélyes tánczos s néha egész tuczat bált végig járt anélkül, hogy szükségét érezte volna a gymnasztika e mindig divatos fájának.

Sokszor gondolkodott, ha nem léphetne-e ismeretlenül Lotti kisasszony elé, hisz ő voltaképen nem is egészen ismeretlen. Amint azonban fölkel, belátta, hogy nem teheti és tovább is helyén maradt. Ugy tett, mint a zenekedvelők, kik hogy a szép zenét jobban élvezhessék, behunyt szemmel hallgatják. Ekkor úgy érzik, mintha egyszerre tulvilágba, a legédesebb ábrándvilágba röpennének át.

Behunyt szeme előtt mosolygón nyájas vonásokkal jelent meg Lotti kisasszony, és e perczben olyan szép volt, hogy még az angyalok is megirigyelhették szépségét. A hajába tűzött rózsával versenyezni látszott az arcz rózsája, szeme fénylett, kis keze puha bársonyát érezte kezében. A könnyű, sárga mousseline ruha oly jól illett karcsu természetére.

Arthurnak úgy tetszett, hogy e viruló leányka szépségét, bájait az egyszerű ruha és saját ékessége jobban kitünteti minden ékszernél, bársonynál vagy selyemnél. Így a legegyszerűbb és izléssel kiállított mezben valóságos királynő volt.

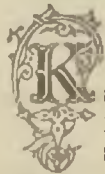
Száz meg száz alakban vonult el előtte az omnibuszbeli kis leány, mintha ezer tündérré változott volna. Annyira elábrándozott e tündéreken, hogy most szinte roszul esett volna, ha valamely váratlan ismerős megszólítja.

Ábrándozása azonban nem sokáig tartott, mert akadt olyan vakmerő, ki úgybe sem vette tündéreit s előtte megállva tánczra szólítá fel.

Arthur mikor föltekintett, azt hitte, hogy még mindig ábrándozik és tovább is ülve maradt.

(Folytatása köv.)

Kökényszemű barna kis lány.

Melczér Kálmántól.

Kökényszemű barna kis lány
Könyezett a rózsatőnél,
S a lepergő két harmatcsepp
Ragyogóbb volt
A ragyogó gyémántkőnél.

Pajkos szellő enyelegve
Csókolgatta hőszin-vállát,
S éj-hajának fűrtelivel
Beárnyalta
Bársonypuha, gödrös állát.

Kis kezében kinyílt bimbó . . .
Üde, ékes, mint a hajnal . . .
Nézi a lány, és keblére
Oda tüzi
Egy elfojtott bús sohajjal.

Feje fölött zengő madár
Vigan füttyürész az ágon, —
Azt danolja: „te vagy, te vagy
A legszebb lány,
Boldog leány! . . . a világon.“

„Hazug madár . . . szegény rózsza,
Szerelmemnek gyászos képe!
Te letépve, én megcsalva —
Elhervadunk — —
Mindkettőnknek: vége, vége!

Távola szülőföldtől.

Beszély.

Vacano Emiltől.

(Folytatás.)

III.

Az első benyomás.

Miss O’Kerr Gracet bejelentették az uraságnak. Kártyája mellett a jó arczu, de kíváncsian élénk szobalány által mrs. Dane bizonyítványát is beküldte volt a szobába.

És az urasági osztályból azt válaszolták vissza, hogy miss Grace legyen kissé türelmes. És miss Grace türelmes volt. A szobalány, Hanni, saját szobájába vezette, és ismét kísietett, urnőjének valamely „sürgős“ könnyű ruháját vasalni, azonban minden pillanatban ismét megjelont, hogy elmondja, miszerint a Miss ne gondoljon az egészszol semmit; mert az már a kastély szabályai közé tartozik, hogy mindenkinek várakozni kell. És különben is oly szivélyességet tanusított az új nevelőnő iránt, hogy Grace bátorságot vett magának a kérdésre:

— És jó az uraság?

Mamselle Hanni nem akart azonnal válaszolni. Először csak azt felelte: „Jó!” és ismét az ajtó felé sietett. Ott azonban félig vonakodva megfordult és hevesen mondá:

— Csak Károly gróf valóságos ördög! Az öreg ur egészen béna és csak ágyában tud feküdni. Különben minden jó, valóban minden. A grófné oly heves és a kis gyermekek . . . oh istenem!

* * *

Végre Miss Grace egy gögös tekintetű és e mellett leselkedő inas által a kastély elfogadó termébe vezetettet. A terem vörös kárpittal volt bevonva, berzsenfa-butorzattal. Egy ily vörös selyem causeuse-ön ült Beeringen grófné, a gróf második neje. Mellette két kis gyermeke állott. Zöld házi selyemruhát és feketefürtös, barnaarczu elragadóan szép fiatalos fején egyszerű, de rettenetesen félrenyomódott kis főkötőt viselt. A két kis lányka, phantasie-selyemdudorokba burkolva, gyermekiesen, szabadon hullámozó aranyhajjal, gonosz, daczos és együgyű, de csinos metszésű arczaik körül — tökéletesen anyjuk képmásai — a grófné mellé tolakodott; kis ökleiket összeszorították, ami az anyának, ki az anyai tekintélyre sohasem gondolt, imponált.

— Méltóságos grófné, én O’Kerr Grace vagyok, kit Bries asszony által Mrs. Dane ajánlott a grófnénak, — mondá a nevelő és kezét a nő szemei elé, melyek sértőleg függtek rajta, és a gyermekek szemei elé, melyek lázítottak, lassan szegény elhagyatott szívére kulcsolá. Daczára a künn lévő nyomott, borus napharcznak, a sötétvörös függönyökön át a szobában kellemes, rózsaszínes félvilágosság uralkodott.

— Igaz, — mond a grófné, — kegyedet jelentették és ajánlották nekem, de csak holnapra. — Ezzel lorgnonját szeméhez emelte, jóllehet ostoba-gögösen, de a mellett egy cseléd mozdulatával, ki az uraságot akarja adni. Sőt még egy futó pillantást is vetett az ajtóra, mint egy komorna, ki szerepét csak urnője háta mögött akarja folytatni.

Miss Grace egy pillanatra azt kérde magától, hogy talán ez is a kastély valamely alárendelt egyéne? A mozdulatok és az egész csoportozat azonban meggyőzték, hogy az urnővel van dolga.

— Kissé korán jöttem, — mondá miss Grace, engesztelő mosolylyal, és hiában keresett egy pillanatig viszhangot e vér-vörös, árny nélküli szobában. — Elszámítottam magamat, mindön a postanaptárt olvastam, de a legroszabb esetben is két nappal később kellett volna ide érkezennem, hogy a határidőt sokkal tul ne haladjam.

És e mellett, mintegy segítyt keresve, körülnézett a szobában levő árnyak között, hogy melyiknél találhatna védelmet.

— Mama! — kiáltott most az egyik gyermek, — ezt itt küldd el, ennek igen vizszinü haja van!

— Ugy van, — tevő utána az idősebb, kezével az idegen ruháját simogatva — és ez nem is igazi selyem, csak poul-de-soie!

— Ön tehát láthatja, hogy mindjárt kezdetben is elégedetlennek kellennem rondetlensége miatt, — mondá a csinos fiatal grófné rút, kellemetlen orrfintorítással és e mellett fölfutta magát, mintha kedve telnék benne, hogy valaki iránt kaján lehet. Ugyanazon pillanatban azonban visszaesett causeuse-ére, s arcza, ha lehet még kajánabb s bambább kifeje-

zést nyert. Ugy látszik, elhatározta ajkát, míg csak lehet, föl nem nyitni.

A nevelő egy lépést hátrált ez ellenséges átalakulás előtt. Önkénytelenül visszafordult, és mögötte egy élénk, magas, szőkehajú fiatal embert látott állani.

— Ez az új nevelő? — kérdé röviden a grófnőt mély hangon.

A grófné nem felelt igennel, csak fehér fogait mutatta igenlőleg, és e mellett orrgödreitől egész az álláig két mély ráncz vonult végig.

A fiatal ember teljes nagyságában a grófnéhoz fordult.

— Nos — kérdé, a nélkül, hogy Miss Gracet figyelemre méltatta volna, — mit gondol? jó lesz?

A grófné ismét éles, rút-lealázó kifejezésű mosolylyal vonogatta vállait.

Most a grófné mostoha fia, — mert Károly gróf volt, ki jószágigazgatói köznapi ruhájában oly gyorsan bemutatta magát, — végre nagy, barna szemeivel a nevelő felé fordult. Figyelemmel vizsgálta a nyugodt, szőke lányt, ki e pillanatban reszketett, annyira föl volt lázadva.

Hangja rútul recsegett, mint minden már szokásból hargagos hang, mialatt egy támlányba ereszkedett s szemeit sötéten az álló nevelőnőre szegezte:

— Ön egy nappal korábban érkezett; ez tolakodás. Egyébiránt mi nem pótolhatnók ismét oly gyorsan kegyedet. Bizonyítványai valódiak?

Miss Grace nem válaszolt. Lassan a grófnéra nézett, ki reszkető gonosz arczezal kerülte ki tekintetét és egy gunyosan alázatos mozdulattal mostoha fia felé fordult. Ez folytatá:

— Jó, én hiszem. Ön tehát itt maradhat. E két gyermek lesz gondjaira bizva; vad, rakoncátlan gyermekek. Önnek teljes jogában lesz őket megfeddeni, mihelyt tanulósaikban hanyagok, vagy bárki iránt is durván viselik magukat. . .

— Károly gróf! — kiáltott fel hangosan, de dühhél a fiatal mostohaanya, mialatt félénk boszusággal fölemelkedett.

— Nos? — kérdé a gróf fölényes tekintettel, és azután ismét nyugodtan az új nevelő felé fordult. — Kegyed velünk, asztalunknál fog étkezni. Atyám, Beeringen Erms gróf nem fog az asztalnál megjelenni, miután gyógyíthatlan betegsége miatt szobáját kell őriznie, — tevő hozzá, mintegy a távollevőt bemutatva, — ezt azonban, különben kizárólag durva sötét arczában a büszkeség leirhatlan kifejezésével mondta. — Hol van podgyásza?

— Lenn a faluban, — mondá az új nevelő, föllázadt tekintetét hiában fordítva, mintegy menedéül a grófné gonosz és a két gyermek daczos arcza felé.

— Jó, Jakab el fogja hozni. A föltételek iránt már az ügynöknő által rendben vagyunk.

A szép, szőke, heves fiatal ember sötét tekintettel fölemelkedett, mely a nevelőnőről egy pillanatra mostohaanyjára vándorolt.

— De ön, kisasszony, csaknem a kimerülésig fáradt. Kérje meg csak a grófnét, hogy engedje meg kegyednek helyet foglalni.

És a grófné intett fejével és félig mostoha fia felé fordulva sajátos metsző hangon mondá:

— Valóban, ezer bocsánat, mademoiselle, legyen szives és foglaljon helyet mellettem. De gróf, ön elzárja a kisasszonyt az utat, legyen kissé udvariasabb.

— Mama, mondd meg a kisasszonynak, hogy én nem akarok zongorázni tanulni, — vágott közbe az idősebb grófnő, — mert különben hordja el magát.

— Ugy! ugy! — kiáltott majmolva a fiatalabb.

Es ott ült miss Grace, kezeit egymásba téve, és mellette mosolyogva a kastély urnője; Beeringen Louison grófné, a kastély zsarnoka, Károly gróf, és a két roszakaratu gyermek mellett. Gyűlölet volt itt mindenhol. Gyűlölet mindenkitől mindenki iránt.

Ez volt miss Grace első órája uj otthonában.

IV.

Az idegen otthon.

Miss Grace, vagy mint őt ez osztrák kastélyban hívták, Grace kisasszony, megkapta szobáját, hol még ugyanaz nap elhelyezkedett, kirakva kis bőröndje tartalmát, melyet ekkorra a faluból fölszállítottak. Pillanatra Hanni szobalány tolta föl társaságát, miközben szemével bizalmasan kacsintgatott.

— Ugy-e bár, gonosz hölgy? És még a fiatal gróf? Ez már igazán harap — mi? És a kis grófnők — isten legyen irgalmas! No, ezeket az angyalokat nagyon is hamar meg fogja a kisasszony ismerni!

És a jóságos leány ismét tova suhogott, ujonnan keményített szoknyaival.

Grace szerény ruhatárát kegyetlenül összegyűrve találta és a konyhába ment vasalót kérni. A folyosón két egyszerű, sötét öltözetű nővel találkozott. Az idősebb nő meglehetősen természetes volt, a fiatalabb gyöngye testalkatu, de az élet zenithjét már mindkető túlhaladta. A gyöngye testalkatu öreg nő fehér főkötőt viselt. A természetes föltartoztatta Gracet és udvariasan, de határozottan megszólította:

— Ön az új nevelőnő, kisasszony?

— Én.

— Én pedig a házi gondviselőnő, Nordin asszony vagyok. Meg kell egymást ismernünk. Im, itt mamselle Kutt, az öreg gróf ur ápolónője.

Grace néhány üdvözlő szót mondott, mit az öreg asszonyok méltóságosan hallgattak meg.

A száraz ápolónő, mamsell Kutt e mellett a nevelőnőt vizsgálta, és igen feszes bőrt csinált.

Nordin asszony az idegennak még elmondá saját száraz modorával, hogy ha valami kívánsága lenne, valami javítás vagy igazítás szobájában, vagy ehez hasonló, csak hozzá forduljon. És ezzel a két sötét öltözetű, feszes alak tovább folytatta utját a folyosón.

Az ebéd alatt Grace oly sajátságosan érezte magát, mintha halotti torban venne részt. Nem volt semmi tulságosan kellemetlen és szokatlan az ebédben, és mégis végre csaknem elviselhetetlenné vált. A grófné az ételek jósága vagy rosszasága fölött pour-parler-beszélgetést folytatott, és Károly gróf helyeselte vagy ellent mondott, úgy a hogy jött. A kis grófnők kiállhatatlanok voltak és Károly gróf ez éles szavakkal fordult a kisasszonyhoz:

— Ha kegyed, kisasszony, e gyermekeknek az első napon ily illetlenségeket elnéz, úgy nem tudom, mikép akarja előttük tekintélyét föntartani, — és egyáltalán miért van akkor kegyed itt!

Grace elpirult azon gyors, hirtelen tűnő pirulással, mely

mint egy eltévedt könny a szem körül fut végig. E mellett a gyermekek anyjára tekintett.

— Oh kisasszony! — mondá ez félreismerhetlen gunnyal szép metszésű fiatal arcában, — általam sohase hagyja magát zavartatni a gyermekek megzabolázásában... Itt Károly gróf a hangadó, és kegyed csak neki köteles engedelmeskedni.

Grace, arcán még mindig az ide s tova tűnő pirral, félig a grófné felé fordult.

— Bocsánatot kérek méltóságod és a gróf urtól; — ezt a nélkül, hogy a durva férfi felé fordult volna, mondotta — de nekem meg vannak saját gondolataim a nevelési rendszert illetőleg, és nem tartom előnyösnek a gyermekeket vendégek vagy szüléik előtt rendreutasítani. Az első, úgy gondolom, megölné becsületérzésüket, az utóbbi irántami bizalmukat rabolná el.

A grófné diadalmaskodva tekintett mostoha fiára, mintha mondani akarná: — Le van ön győzve! — Ezután azonban apróra huzott gonosz szemekkel a nevelőnőre nézett.

Károly gróf elosztotta tányérján mayonnaise-ét, és szárazan és keményen mondá: — Tegyen, a mit akar kisasszony, és ha elveinkkel nem ellenkezik kegyed, reménylem, jól megleszünk.

(Folytatása köv.)

1848 előtt.

Szokoly Viktortól.

(Vége)

Meggyőződése, hogy az ember, kivált a gyermek feje fölött a gondviselés keze lebeg. Most a távolból látom ezen kezet, melynek vezetése nélkül ezer alkalmam volt a legrosszabb utra térnem. Osztályunk mindig tulnépes volt, 80—100 tanulóval zsufolva, s ezek közt hét éves gyermekektől, (milyen voltam magam is első éves diákkoromban,) egészen tizenhat éves kamaszokig. Mémelyiknek ajka már erősen pelyhedzett, sokan kaszárnyákba jártak katonamesét hallani s szeretőszerzést tanulni. Voltak olyak, kik szemérem nélkül, szemünk láttára üzték a lefertelmesebb dolgokat.

A rosz példák hatása, mint bűvös pajzsról, egy angyallelkű, finom érzésű fiu, R. F. iránti baráti érzelmemről lepatogott. Még ma is, 27 év után fájó szívvel emlékszem reá vissza, hogy meg kellett egymástól válnunk. Ő volt életemben az első, kit hosszasan szenvedni, haldokolni, meghalni láttam s azért nem csoda, hogy a halált sohasem tudtam megváltónak tekinteni, hanem borzasztó rablónak, ki megfoszt szerelettjeinktől.

R. Feri vagyonos, mivel lelkű szülék egyetlen gyermeke volt. Atyja kamerális főhivatalnok s talpig derék magyar ember, ki fiát a szokásos nyilvános iskoláztatáson kívül alapos neveltetésben részesítette. Mint testi-lelki jó barátok, csaknem minden percünket együtt töltöttük: együtt játszottunk katonásdit avagy marionette-színházat; volt oltári készletünk misézni, ostromoltunk várakat csont-lapokra festett katonákkal s ösztönszerű tudvágyunknál fogva együtt üztünk lepkészetet (entimologia) és fűvészetet. Ifj. Emich Gusztáv barátom csak huszonöt évvel később adta ki első magyar lepkészeti kézikönyvét, s ezért kalauzul Feri atyjának könyv-

tarából egy ilyen német könyvet választottunk ki. Lepkegyűjteményeink végett bebarangoltuk Buda és vidékének minden hegyét-völgyét, berkét és erdejét, kezünkben hálóval, vállunkon a gyűjtő-szelenczével, szívünkben az életen való örvendezéssel.

Tanáraitól eddig a magyar nyelv műveléséről, magyar irodalom létezéséről soha egyetlen szót sem hallottam. Bővebb sejdítemem támadt azonban az iskolán kívül mindkettőről s anélkül, hogy figyelne reám valaki, bőven kezdtem szűr-csölni ezen édes, mámorító forrásból.

Legelső olvasmányaim, — miként már említettem, — anyám szépirodalmi könyvei valának, jobbára a század elejéről valók, miket még fiatal lány korában szerzett össze. Az első magyar verseket is anyámtól hallottam énekelni, mint például azt:

„Lepke vár a part felett,
Csolnakján a halász, halász, halász!“ — vagy:
„Mert az élet boldogsága
Csupán csak phantasia!“ sat.

Feriéknél pedig édes atyjának egész könyvtára nyílt meg számomra, melyben a szépirodalmi műveket leginkább németnyelvű lovag-regények, Kotzebne színművei s néhány classicus képviselték; az elsőket nem igen élveztem, Kotzebne azonban vágyat keltett bennem, hogy magam is tegyek kísérletet a színműírás mesterségében. A könyvtár tudományos művei számomra még jobban érthetlenné voltak, az utazási művek kivételével, miket mohó vágygyal, még éjelenként is olvastam.

A magyar irodalommal bővebben megismerkednem azonban más körülmények szolgáltattak alkalmat. Hontmegyében lakó anyai nagybátyám fiúgyermekait szintén Budára küldte tanulni s „német szóra“, Magyarország fővárosa akkoron arról levén nevezetes, hogy ott lehet a jodlirozók nyelvét leghamarább megtanulni. A hosszabb húsvétii rekreációkra s a két hónapig tartó vakációkra aztán unokatestvéreimmel együtt szoktam faluzni menni, oda arra a kedves palócz vidékre.

Nagybátyám primaciális gazdatiszt volt, magasabb iskolákat végzett, számos mivelt nyelvet értő, a tudományok és szépirodalomban gyönyört lelő művelt férfi. S itt meg nem állhatom, hogy a magyar gazdatiszti karról irodalomtörténeti szempontból is meg ne emlékezzem. A forradalom előtti időszakban a nagy uradalmak gazdatisztje egészen más volt, mint ma. Fennállván még a robot és dézsma, akkor a majorsági földek sok perczentet hajtó művelésére nem nagy súlyt fektettek, mert a jobbágyság elég hasznót hajtottak, az élet igényei nem voltak túlzottak s az adók nem nyelték el a jövedelmek nagy részét. A gazdatisztságra készülő „nemes“ ifjaknak tehát akkor nem kellett Magyaróvárt, Hohenheimot s más hires intézeteket látogatniok, e helyett azonban, ha előmenetelt akartak tenni, szükségük volt másnemű készütségre, arra t. i., hogy tanultak, jogvégeztek legyenek. Hiszen még a legalsóbb fokú gazdasági tisztet is „író diáknak“ nevezték!

Számos uradalom kisebb-nagyobb fokú igazságszolgáltatási joggal s közigazgatási hatáskörrel is bírt. A primásnak, ezen igazi „fejedelemnek“, kinek saját várai, városai, katonasága, sőt pénze is volt, — kardjoga is vala. Érsekújvár vázlatos története ismertetésekor, egyik régi cikkemben előadtam, miként eszközlé ezen városban a primás közvetve gazda-

tisztjai által a közigazgatást. A gazdatiszt — mint uraságának képviselője — tagja volt az uri székeknek, s kisebb vétségeket illetőleg közvetlenül ítelt, innen a „tiszt tartó“, Erdélyben az „udvarbíró“ nevezet. A régibb tiszttartói lakokban ma is ott lehet találni a börtönhelyiségeket.

Ma, midőn nincs többé ősiség, midőn nemes és nemtelen, ur és volt jobbágyság fölött egyenlő törvény ítél; midőn számos nagy birtok feloszlott, némelyik kézzől kézre jár; midőn megszűntek az előítéletek; midőn a közterhek mindenkinek vállára egyenlő súlylyal nehezdednek, — ma a gazdatiszt hivatását egészen nevében hordozza. Uraságai ma csupán csak azt követelik tőlük, hogy a földet minél több hasznót hajtani kényszerítsék; középtanodai képzettségük s felsőbb iskoláztatásuk helyett gazdasági intézeti s gyakornokoskodási bizonyítványukat kérik tőlük elő, s sok új vagy külföldi birtokos idegen gazdatisztékkal népesíti meg uradalmait.

Ezen elősoroltakkal nem akarok előnyt nyújtani a régi gazdatisztnek a maiak fölött, hanem csak a tényeket soroltam elő, hogy belőlük s az összehasonlításból következtetéseket vonhassak.

A mai gazdatiszt egészen az ipar embere, újabb korszakunk irányának típusa, s mint ilyennek minden idejét, minden törekvését a gazdasági ipar absorbeálja.

A régi gazdatisztől követeltettek a classicus műveltség elemei. E pályára jobbadán hazulról is bizonyos mértékű vagyonnal bíró „nemes“ ifjak adták magukat, kik születésük-nél fogva, de mint uraságuk képviselői is előjoggal bírtak a közügyekben részt vehetni, melyeknek gyakran tényezői is voltak. Állásuk gondtalan, kényelmes életet biztosított számukra s elfoglaltságuk elég időt engedett nekik a neveltetésük-nél fogva bennük csirázó irodalmi izlés kifejlesztésére.

A régi gazdatiszti korból irodalomtörténetünk nem egy író képes felmutatni, de mi ennél fontosabb, az évszázad első tízeiben a magyar gazdatiszti kar nyújtott legerősebb olvasó contingenszt, ezen osztály volt ezer akadálylyal küzdő, fejlődni kezdő nemzeti irodalmunk legerősebb támasza, s így méltán megemlítést érdemel irodalmunk történetében.

Nagybátyám az akkor megjelenő lapok legnagyobb részét járatta s magyar könyveket folytonosan vásárolt. En mindezeknek buzgó olvasója voltam s már beszélgetni is kezdettem egy és más műről. Ily beszélgetések közben fordította nagybátyám figyememet a régibb magyar irodalomra s én columbusi örömet éreztem, midőn a könyvtárt helyettesítő padláson fölfedeztem a „Magyar Mercure“, „Hiradó“, „Regélő“, „Honderű“, „Társalkodó“, „Auróra“ sat. régi évfolyamait, Kazinczy, Széchényi, Vörösmarty, Dayka, Csokonai, a két Kisfaludy sat. munkáit. Most már tudtam, hogy ki az a Schedel Ferencz, nem volt előttem ismeretlen Rothkrepf; Bajza kritikáinak nagy tisztelője lettem, gunyoltam én is Petricsevics Horváth Lázár irodalmi idétlenségeit, hexameterekben szerelmes verseket kezdettem írni egy tízennégyéves selmeczi kis-aszonyhoz, izzadva fordítottam le jambusokban Schiller „Don Carlos“-át és Lessing „Náthán“-ját s csak azt rösteltem, hogy Geszner munkáihoz nem bírtam jutni, a hires Geszneréhez.

Ime, egy gazdatiszt padlása volt az, mi íróvá tett! Mi rontotta el bennem az író, majd azt is előadom.

Egy hét története.

Márczius 6-dikán.

A mi hetünk. — Kiért csinálják a világtörténelmet. — Eredendő bűnök. — Jobb- és bal-ítéset. — A részrehajlatlanság manifestatioja. — A végzetes testvér. — Gólya-költés. — Szántsándékos misztifikáció. — Színre színt. — Sok a jóból. — Büchner első felolvasása. — Egy jóakaratu ohajtás.

Köztudomásu dolog, azért azt hiszem, hogy senki sem fog érte szerénységgel vádolni, ha kimondom, hogy minden, de minden, ami csak a világon történik, különösen a részvénytársulati, házassági, koronakeresési és egyéb sorsjátékok; továbbá urikegy, szerelmi eskü, bálszerencse és egyéb rövid lejáratu váltó-dolgok; és nemkülönben himlő, pénzkrízis, új nemesség és egyéb járványok; ugyszintén háboru, kölcsön-kérő barát, jóhiszeműség és több efféle istencsapások mind csupán csak a tárczairók kedvéért történnek a világon, hogy legyen mivel mulattatni a más kárán kaczagó közönséget. Hanem azért a most lefolyt hetet épenséggel a mi számunkra teremtette a Mindenható. Spanyolország lehet Spanyolország, Róma tehet, ami neki tetszik, még Dalmáciára sem igen hederítettünk e héten, mert ez a mi hetünk volt. Ha mindnyájunkat arany sarkantyus vitéznek ütöttek volna, — ami pedig csak nagy szerencse, — nem hiszem, hogy nagyobb boldogság ragyogott volna arczainkon. Pedig hát az egész csak egy darab, egy új eredeti vigjáték; de mikor ez a vigjáték csakis épen annyira nem rossz, hogy az akadémiai pályázaton kis hija hogy a száz aranyos jutalmat elnyerte; és csakis épen annyira nem jó, hogy ami bűn atyja lelkét terheli, azt ezen szegény gyereken lehetett végig virgázni. Pedig van különösen két eredendő bűne atyjának: az egyik az, hogy politikai lapszerkesztő, a másik meg, hogy az „Aesopus“ édesatyja. Az elsőért a politika, a másikért a szépirodalom kedves kötelességének ismerte elevenen megnyuzni, azután agyonbunkózni a szegény vigjátékot. A sajtó egyik fele azért esett neki, mivel Rákosi Jenő nem egy politikai hiten van ő vele, egyik bíráló épen a politikai esztétika vatikani csallhatatlanságával kisütötte, hogy Rákosi Jenő Mátyás királya és Bánfi Miklósa azért olyan pokol pozdorjája, mivel mindketten az égetni való „Reform“ előfizetői. Mert hát annyira buzgólkodtunk mi éveken át tisztázni szellemi láthatárunkat, hogy a jobboldali sajtó előtt a baloldali író, és viszont a baloldali sajtó előtt a jobboldali író nemcsak minden erkölcsi érzésből kivetköződött korhely, lóköltő, lélekcsiszár, kutyapeccér, antikrisztus, tyukszemvágó, bagóbitű, honvédruhaliferáns, — hanem azonfelül még okvetetlenül rossz poéta is. A legelvetemültebb regényíró az országban Jókai Mór, a legpezgatus-rugottabb poéta Gyulai Pál, a leghimpellébb vigjátékíró Rákosi Jenő! És ezek még szerencsés szerencsétlenek, ezeket mégis csak arra méltatják, hogy uton-utfélen rutul megcibálják, és ha az ellenpárti lapok egy ép hajszálat sem hagynak meg fejükön, a saját pártjukbeliek viszont tőlük kitelhetőleg ügyekeznek annál ékeesebb babér-parókéval díszíteni fejüket; de az igazi áldozati bárányok azok, a kik őszintén beismervén,

hogy a politikában náluknál jelesebb elmék is vannak, a szellemi élet egyéb térein szeretnének használni a nemzetnek; ezeknek jobb lett volna brugósoknak születni a világra, mert azokat az együgyü lelkeket csupa részrehajlatlan igazságszeretetből a jobbpárti lapok jobb felül, a balpárti lapok meg bal felül egyformán semmibe sem veszik, és ha egyáltalában kénytelenek volnának jó szót tenni mellettük, hát ismét csak részrehajlatlanságuk manifestálása végett úgy jobb-, mint bal felül szépen hallgatnak róluk; érdemes csak említést is tenni egy olyan költő munkálkodásáról, a ki nagy politikai táltosnak nem tolja fel magát a nemzeteknek, mikor ahoz nem igen kell egyéb egy nagy adag — bátorságnál.

Másik nagy fátuma ez új vigjátékunk az, hogy „Aesopus“ az ő édes testvére. Olyanforma szerencsétlenség ez, mint midőn az anyának — az apák nem igen képesek azt felfogni — két felnőtt leánya van és az ifjabbik sokkal szebb az idősbnél. Csakhogy itt megfordítva: az idősb testvér a szebbik, és ez volt az új vigjáték fátuma. Midőn Rákosi Jenő az „Aesopus“-t megírta, az összes szépirodalom — akkor még nem igen volt jobb- és bal-ítéset — tátva-nyitva felejtette szemét bámultában. Csak még egy ilyen művet lássunk tőle, és egy nagy lángelmével több van a hazának, mondók, és vártunk, vártunk és hosszas várakozás után az „Aesopus“-nak testvére született és midőn az újszülöttet megpillantottuk, magam is felsohajtottam: „Biz azt a gólya költötte“, és ezt a nagy bűnt a szépirodalom nem akarja neki megbocsátani; ilyen darabért bizony kár volt évekig várakoztatni a világot; ha Rákosi Jenő nem lángelme, minek ültette fel a világot „Aesopus“-ával? Hiszen ez szántsándékos misztifikáció!

Szükségesnek tartottam mindezeket a tréfás körülményeket előre bocsátani azért, mert ekként talán sikerül nekem az én részemre hódítani olvasónőmet, midőn azt mondom, hogy ez új vigjáték távolról sem olyan rossz, mint ellenségei, és másrészt nem is egészen olyan jó, mint barátai reá akarják fogni, hanem egyszerűen olyan vigjáték, melyben elég jó van arra, hogy barátai agyondicsérhessék, és hasonlókép elég rossz, hogy ellenségei agyonócsárlhassák. Mátyás királya az igaz, hogy puhafából van faragva, Bánfi Miklósa meg olyan férj, a minőt én nem igen ohajtanék magamnak, ha tudniillik én volnék a sagáni herczeg leánya; a sagáni herczeg leánya meg olyan delnő, a kiről nem állithatni teljes biztossággal: hogy jó dolga lesz mellette férjének; azután sok olyan dolog is történik e vigjátékban, a mely fölött a jóízű és hihetőség fejet csóválhatnak; egészben véve azonban mégis oly műnek kell azt elismernünk, a mely úgy alapeszme, mint lelemény tekintetében csak kiváló tehetségtől telik ki, miként hogy nyelvezete is sok helyütt egy szingazdagság, mint erő tekintetében olyan, melyet az igazi ihletesség körében beszélnek, és épen azért én előttem az a legmegfoghatatlanabb e műben, hogy ennyi igaz költészet mellett egyszerre csak egy nagy kupacz köznapiság bukkan föl előttünk; — hogy ezt egy olyan tehetséges író észre nem vette! Hanem — ideje már, hogy e vigjáték tárgyával ismertessem

meg olvasóinkat; de előre bocsátom, hogy erről sem lehet nagyon mulattatóan írni, mert — színre színt.

Ez a vigjáték címe: „Szinre szint.“ Az egyik szint Hollós Mátyás, másikat Bánfi Miklós játszsza, a játszmát azonban Margit, a sagáni herceg leánya nyeri meg, mert ez két-szint is játszik, hamisan is játszik, és pedig — ami már baj — mindkettőt erősen. Valami vadászat alkalmával Mátyás király és Bánfi Miklós meglátják az atyjával Magyarországra menekült Margitot és mindketten szerelemre gyulnak iránta. Mátyás király olyan szerelemre, a milyent nem egyet emleget felüle a hagyomány, Bánfi ellenben igaz, hű szerelemre, és ismervén királyi barátjának olvadékony és végletekre hajló szívet, nem mer vele nyíltan szembe szállani, hanem elrejtí az őt viszonszerető Margitot pozsonyi várában és titokban összekél vele. Mátyás király azonban mégis neszét veszi a dolognak, álrühába öltözik, Mátyás király küldöttjekint jelenik meg Pozsony várában, épen akkor, midőn az új pár visszatér az esküvőről; látja a menyegzői készüléket, kérdi Bánfit, ha tán az ő menyegzőjét ülik meg? Bánfi tagadja, mire Mátyás hirül adja Bánfinak, hogy azonnal követtségre kell indulnia, és Bánfi, hogy tovább is tévedésben tartsa a királyt házassága felül, megyen követtségre; a király, már mint a hirnök, vele megy egy darabig, utközben azonban Mátyás emberei Bánfit elfogják és börtönbe vetik. Margit hiába várja vissza férjét és midőn az elfogatásról értesül, fölme gy Budára, Mátyás királyhoz, igazságot keresni; és most a király magától a feleségtől tudja meg, hogy Bánfi hazudott, nem bízott benne, a barátban! azért meg kell őt büntetni, és hogyan lehetne őt érzékenyebben megbüntetni, mint ha — nejét elcsábítja? Ez pedig könnyű játék lesz neki, az ellenállhatlan Mátyás királynak! — gondolja. — De hogy lelkiismeretét teljesen megnyugtassa — Bánfinak harmadszor is meg kell tagadni szerelmét és pedig Margit jelenlétében! Ugy is történik, akkor azonban Margit már megtudta, hogy a ki férjét a nász napján tőle elszakította, fogságba vetette és még most is fogva tartja, az maga Mátyás király, a kihez ő igazságért folyamodott; ezért tehát lakolni kell a királynak, és egyuttal azt is megtudta, hogy miért rejtegette őt Bánfi a király előtt, azért, mert féltette; hogyan, tehát nem bizik az ő női hűségében? ezért meg férjének kell lakolni, és azonnal készen is van tervével; légyottra hívja a királyt, épen Bánfi börtönének előcsarnokában, a honnan maga Mátyás kergeti el az öröket, a kik pedig Margit atyja, egy pater Desiderius nevű pap, és — maga Bánfi Miklós, börtönőri álrühában. Bánfi látja, mint incselkedik neje a királylyal, rettenetese is az ő kinjai, több is az egyszerű incselkedésnél, a századik feleség sem engedné azt meg, a mit Margit az „ő hováállával“ a királynak megenged; végre azonban mégis csak megtudja, hogy az a hováállon való czuppantatás is csak tréfa, és pedig boszuálló tréfa, ő is tehát reáadja fejét a szökésre, és midőn már apa, pap, férj, mindnyájan biztonságban vannak, a szép Margit csak leveti szerelmes álarczát, egész női fenségében áll meg a király előtt, ám vegye fejét, a miért játékot üzött vele, és a miért kedvesét e szerelmesdi játék folytán szabadon bocsáttatta; Mátyás király nem hogy a jó tréfán nevetne, ellenkezőleg, haragra lobban, vissza kell hozni a foglyokat minden áron, vissza is hozzák valamennyüket, és „kegyelem, kegyelem“ hangzik ötös kórusban, és mivelhogy épen a nápolyi követtség is megjelen a börtön előcsarnokában, — a hol ez a jelenet eloitól végig lejátszódik, — végre mégis meglágyul királyi szíve, megbocsát mindnyájuknak, nemcsak, de

sőt Bánfit is visszafogadja régi barátságába, és ezt küldi Nápolyba, hogy Beatrix menyasszonyát Budára kísérje.

Ez a mese, természetesen csak fővonásaiban, de épen e fővonások mutatják, hogy milyen egészséges vigjátékot lehetett volna belőle csinálni annyi tehetség mellett, a minővel Rákossy Jenő rendelkezik, ha e tehetség kellő fölismerése a tulságoktól megóvjá vala. Ez azonban nem törtévé, látunk egy pár kitünő jelenet mellett egy pár olyan jelenetet, melyek zseniálisok lenni akarván, ép ellenkezővé levének. Látjuk Mátyás királyt, mint engedi magát egy félkegyelműinas által saját udvarában megkötöztetni és kóterba löketni; egy részeseges papot, egy óbégató börtönőrt, egy pulya Bánfit, egy hol galamb- hol rókaszivű Margitot és látunk egy Hollós Mátyást, a ki még szivhódítás dolgában sem közelíti meg a hagyomány Mátyás királyát. Az a férfi, a kinek a női szívek nem tudnak ellentállani, az bármi más, csak léha nem lehet, és erre mind semmi szükség e darabban. Ugy halljuk, hogy másodszor már tetemes változtatásokkal fog e mű előadatni. Bár ugy volna; akkor mindjárt kitünnék, hogy ép a sok színrakás ártott legtöbbet a „szinre szint“ első világbalépéseinek.

Egy felolvasásunk is volt e héten, mult kedden, a vigadó kis teremében. Büchner Lajos, a „Kraft und Stoff“ híres szerzője tartotta, igen számos és diszes közönség előtt, a melynek alkalma volt gyönyörködni egy kis férfi kiváló keskeny homlokában és egy jóakaratteljes fehér körszakállban. Mert a mi a felolvasást illeti, abból egy részt nem lehetett hallani, annyira halkal volt mondva, és mit hallani lehetett, azt nem lehetett érteni; mert nemcsak németül, de épenséggel hesszenül volt, a mennyire — talán a „hivatalnokok egyletét“ kivéve — még egyikünk sem vitte nálunk.

A második felolvasás talán mégis közelebb esik a mi németiségünkhöz, akkor talán én is értek valamit belőle; mindenesetre azonban legczélszerűbb volna olyan nyelvre áttetni az ilyen német felolvasást, melyet mindnyájan hallunk is, értünk is, teszem hegedüre.

— i — r.

Pályázatunk ügyében

a pályabeszélyek megbírálására fölkért jeles írók nevében P. Szathmáry Károly urtól következő értesítést vettem:

„A nekünk megbírálás végett átküldött beszélyek közül, fájdalom, csak kettőt találtunk olyannak, melyek beszélyirodalmunk színvonalán állanak.

Ezek egyike a „Mind a sirig“ című, mely mélyebb tanulmány és irány nélkül, de elég könnyedén van írva; másika a „Két szék között a pad alatt“ című, mely az előbbinél magvasabb s leszámítva azon gyarlóságát, hogy írja a magasabb körök társalgási nyelvét nem ismeri, jellemzőleg s alakjaihoz elég hű beszély. Meséje kereksege is megvan s irálya is elég folyékony és élvezhető.

Mi tehát a beszélyre kitűzött díjat a „Két szék között a pad alatt“ című beszélynek ítéljük.

Pest február hó 5-kén 1872.“

Minek folytán a jelíges levél felbontatván, kitünt, hogy a pályanyertes beszély szerzője: Tóth József. Fel-

kérjük tehát a t. szerzőt, hogy a 80 frtnyi pályadíj átvétele iránt szerkesztőségünket meglátogatni sziveskedjék.

A pályanyertes beszélt a jövő évnegyed folytatában közölni fogjuk.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

♦♦ (A buda-pesti Fröbel-nőegylet) elhatározta, hogy addig is, míg saját kebelében egy gyermekkertésznőket képző intézetet állíthatna föl, egyelőre egy magyar bonne- (dajka) képezdét fog létesíteni, oly célból, hogy a szegényebb sorsú családoknak nőgyermekai, a kik életpályájukat a gazdagabb családoknál mint gyermekdajkák akarják megkezdeni, pályájokra ezen intézetben lehetőleg tisztán a nagy nevelő: Fröbel elvei szerint kiképeztessenek. Az egyleti elnök: Vidats Jánosné urnő ennek értelmében fölhívást tesz közzé, melyet melegen ajánlunk ugy a szülők, mint a bonne-foglalkozásra hajlandó szegény sorsú nők figyelmébe. A felállítandó dajkaképezdében minden növendék ingyen nyeri az oktatást, tartozik azonban lekötelezni magát, hogy ugy az előadásokban, mint a gyakorlati utmutatásokban szorgalmasan fog részt venni. A fölvételre megköveteltetik, hogy legalább 13 éves legyen, írni és olvasni tudjon s erkölcséről jó bizonyítványt mutasson fel. Nagykoruak s különösen az anyák mindenkor szívesen láttatnak az intézetben, ha bár nem jegyeztették is be magukat. A jelentkezéseket folyó év ápril 2-ikáig bezárólag Komáromy-Bayer Luiza urnő, az egylet gyermekkertjének vezetőnöje fogadja el (király-utczai 15 sz.) naponkint reggel 9—11-ig s délután 2—4-ig. Az előadások és gyakorlati utmutatások folyó év ápril 3-dikán kezdetnek meg az intézet helyiségeiben (király utca 15.)

♦♦ (A nőképző egylet) e böjt folytán 3 felolvasást rendezend tanodája javára. Reméljük, hogy a főváros művelt közönsége ez évben is pártolni fogja a felolvasásokat, melyek nagy városban az izlés és műveltség terjesztői szoktak lenni. Az első felolvasás e hó 10-kén lesz a „Hungaria“ disztermében este 7 és fél órakor. Felolvasni fognak Karlovsky M. Ida urnő az „öltözködés költészetéről“, és Jókai Mór egy fejezetet munkában levő egyik regényéből. Helyárak: körszék 2 frt, számozottszék 1 frt, belépti jegy 60 kr. Jegyek kaphatók: Veres-Beniczy Hermin urnőnél, Nádor-szálloda, gróf Teleky Sándornénál, szervitátor 2. sz., Medecz, Rózsavölgyi és Stettner Jakab (3 koronautca 3. sz.) kereskedésében.

♦♦ (Sipos Antal) 50 frtot adományozott a nagy reményekre jogosított és korán elhunyt Mátyik Ernesztina, volt nemzeti színházi tag siremléke javára, mely célra egész Hontban és Ipolyságon már gyűjtések történtek és mely összeg hangversenyek jövedelme által is növeltetett. Sipos ez alkalomból azon indítványt teszi az emlékbizottságnak, hogy az emlék ne a félreeső Vámos-Mikulán, hanem Ipolysághon, a megye székhelyén állíttassék föl, hol különben is a boldogult atyjának mint volt megyei főorvosnak érdemei igen jó emlékezetben tartatnak. Ha az indítvány elfogadtatnék, természetesen szükségessé válnék mind az atya, mind loánya hamvainak átszállítása, de tekintve az egy órai távolságot, ez nem is nagy költséget igényelne.

♦♦ (A tervbe vett „Wagner-egylet“) egy lépést előre tett létrejövételéhez. Az egylet iránt érdeklődő szenészek és mű-

barátok ugyanis mult vasárnap a „Hungaria“ szállodában megállapították az alapszabályokat a kiküldött bizottság javaslatának módosításával. A javaslat azon része, mely a hazai művészet emelését a feladatok közé sorolta, elejtetett és csupán az mondatott ki czélul, hogy az egylet a Bayreuthban előadandó zenedráma előadásaira pártolójegyeket szerez be, melyek a tagok közt ki fognak sorsoltatni. Az egylet csak 15 óra alakul, mely idő alatt minden tagnak 30 frtot kell befizetni. Mihelyt az alapszabályok a belügyminisztertől megerősítést nyernek, az egylet megalakul.

♦♦ (Női kereskedelmi tanoda) fog Pásztory Lászlóné vezetése alatt és jeles szakférfiak közreműködése mellett e hó 12-dikén Pesten megnyitvatni. A tanoda célja: lehetőleg alapos oktatást adni a nőknek az üzleti ismeretekben, hogy akár mint könyvvivők, akár mint segédek vagy üzletvezetők alkalmaztathassanak. A tanfolyam tárgyai lesznek: könyvvitel, váltójog, kereskedelmi irálytan, kereskedelmi számtan, pénz-, suly- és mértéktan, francia és angol nyelv és levelezés, nemzetgazdász, statisztika és a többi. Az első tanfolyam nyolcz hónapig fog tartani, ugymint márcziustól októberhó végeig, hetenkinti 24 tanóra mellett; a miből kitünik, hogy e tanfolyamat csak olyan leányok vagy fiatal nők látogathatják sükerrel, a kik legalább az elemi tantárgyakban már alapos jártassággal birnak, mert különben arra, hogy valaki jó könyvvivővé kiképeztessék, jóval több idő szükséges. Az említett tanodában a havi díj 8 frt.

♦♦ (Deutsch Vili hangversenye) mult szerdán a vigadó kis teremében meglehetősen sükerült. Bach zongora-hangversenye bár nem mai zene, még mindig élvezetes, kivált olyan jó előadás mellett (Blau, Sabathiel, Bergel, Fischer, Pichinger, Gobbin, Reiding és Trautsch urak működtek benne közre.) A hangversenyző Beethoven-, Schumann- Gluck- és Wagner darabokat játszott, szokott jó izlésével és szabatos tisztaságával. Közben két énekrész is volt Brahmstól, Pauliné és Kvassayné urnők, és Pauli és Kőszegi urak által előadva. Eddig még minden jól ment, végül azonban még egy ötös is következett, és bárha Beethovennek ötöse volt ez, a közönség nagy része mégis már nem birta tovább kiállni, vagyis inkább kiülni — mert a székek nagyon keskenyek, — a harmadfél órai gyönyörűséget, hanem fölkelt, szedközött és távozott, a miért a hős kitartók — szintén csak kevésbé élvezhették ez utósó részt.

♦♦ (Az országgyűlési tárgyalások) az utósó napokban nagyon szomorú képét mutatták a pártviszálynak. A választási és az országgyűlési időtartamnak 5 évre való kiterjesztése iránti törvények vannak szönyegen, a miket az ellenzék minden áron meg akar buktatni, annyira károsnak tartja, a kormány-párt meg minden áron keresztül akarja vinni, annyira jónak tartja, az ellenzék tehát ugy szándékozik kifogni a kormánypárton, hogy a javaslatok feletti vitákat a jövő hó közepéig nyujtsa, mikor lejár ez országgyűlés ideje és így nem lehet belőlük törvény, tartatnak tehát hosszú beszédok és szavazások minden szóra, a mit meg a kormánypárt nem akar engedni, lesz tehát zaj és lárma, személyeskodás és patvarkodás jobbról is, balról is, hogy — Isten legyen kogyelmes szép magyar hazánknak.

♦♦ (A hivatalnokok házépítő-egylete) végre talált módot a szép szándék kivitelére. A legnagyobb feladat itt is, mint mindenütt a világon, az volt, hogy a házak felépítésére szükséges pénz, kellő biztosíték mellett, előteremtessék, és logujabb értesülés szerint, épen ezt a nagy követ sükerült az

igazgatóságnak elgördíteni utjából. Már most csak az van tehát hátra, hogy megfelelő telket is találjon, és hogy a hir — valónak is bizonyuljon.

♦♦ (Mult vasárnap) a pesti rendőrség ismét egy játékbarlangot ugrasztott szét. A jó madarak a „hét választó-fejedelelemhez“ czimzett vendéglőben üzték zsebrák-mesterségüket, és a játékbarlang olyan pompásan el volt készítve a titkos fosztogatásra, hogy a mint a rendőrtiszt kimondá a szót: „A törvény nevében,“ a terem minden gázlángja egyszeriben kialudt, az együtt levő jó madarak pedig az ablakokon át kerekreket oldottak, minek folytán csak kevesen, többnyire kézművesek, bolti segédek sat. kerültek közülök a rendőrség kezébe; és a legfoglalt bank is, melyben pedig 150 frt volt, 13 frt 50 krra olvadt le a sötétségben.

♦♦ (Első pesti gyermekmenhely javára) rendezett sorjáték 14.303 frt 57 krral gyarapította a nevezett intézet pénzalapját. Midőn a bizottmány ezen fölötté kedvező eredményt közölni teszi, egyszersmind el nem mulaszthatja legbensőbb hálóját nyilvánítani mindazoknak, kik szíves részvételök által ezen jótékony vállalatot segítették s azáltal ez örvendetes sikert lehetségessé tették. Pest márczius elsején 1872. a bizottmány nevében: Jármai Gusztáv.

♦♦ (A jeles Plotényi hangversenye), melyet már jeleztünk, hétfőn, márczius 11-kén fog a vigadó termében megtartatni. Paganini, Spohr, Liszt, Bach, Reményi, Field, Wieniawsky és Mosonyitól fog előadni kitűnő darabokat. Közreműködnek Blaháné és Marek lengyel zongoraművész és zeneszerző, ki Liszt végett az egész telet Pesten tölté. A zongora-kiséretet pedig Plotényi nővére, Doubravszky Valeria asszony vállalta el; s így a közkezdveltségi fiatal művész hangversenye igen érdekesnek kínálkozik.

♦♦ (A pesti vakok intézetének igazgatósága) által növénydekei részére évenként rendeztetni szokott tánczvigalom ez idén a farsang utolsó hétfőjén tartatott meg. Nemeslelkű hölgyek ez alkalomra 140 frtot adván össze, a világtalan növénydekek gazdagon megvendégoltettek s a vendégségben részesítették a szürke nénéknél levő szegény leánykák, valamint a gyermekkórházi betegek is. Az adakozó hölgyek névsora a következő: gróf Wenckheim Krisztina, Bohus Antónia, Wodiáner Béláné, Földváry Miklósné, gróf Königsberg Gizella, Csáky-Lazánszky grófnő, gr. Cziráky Jánosné, özv. Kállay Istvánné, gr. Zichy Irma, gr. Karácsonyi Guidóné, Latinovits Illésné, Fáy Alajosné, b. Gerliczy Vinczéné, Majláth Györgyné, b. Gerliczy Felixné, Bischitz Dávidné, Gottesman Miklósné, Deutsch Paulina, Munk Róza, Bohus Julia, gr. Szapáry Gyuláné, Blaskovits Miklósné, Semsey Valeria, gr. Károlyi Istvánné, Inkey Zsigmondné, b. Lipthay Béláné és Liedemann Róza.

♦♦ (Vegyések.) A Telek y-p álya díjat ez évben egy „A csók“ czimű vigjáték fogja megnyerni; rég termott nálunk olyan kitűnő vigjáték; szerzője Dux Lajos; ez ugyan még mind titok, hanem azért már minden ember tudja. — A „Liszt-ogylot“ női kara ma, vasárnap ismét zeneroggélyt ad, főt. Schwendner plébános ur dísztermében. — A Margitsziget, nagyszerű átalakításoknak néz elé. József főherczeg semmi áldozatot sem akar kímélni, hogy a sziget csiny, kényelem és szépség tekintetében Európa első rangu fürdő helyeivé tétessék. E czélból egyelőre 1000000 frtot szándékozik a különféle átalakításokra fordítani. — Fővárosunkra ritka zeneélvezet van kilátásba helyezve; e hó 18-dikán Liszt Ferencz hangversenyt fog adni.

Jó, előre gondoskodni jegyeiről. — E hó 9-dikén adatott Erkel Ferencz „Bánkban“ — ja hetvennegyedszer, először 1861-diki márczius 9-dikén adatott, és ezen hetvennégy előadásban derék tenoristánk: Ellinger ötvenszer énekelte a czim szerepet. — Darmay Viktor (Viczmándy Győző írói neve) szép tehetségű fiatal költőnkől „Felhők és csillagok“ czim alatt, egy kötet költemény jelent meg, melyekről egyelőre csak annyit mondhatunk, hogy szépen vannak kiállítva, szeretet és tisztelet jeléül Szemere Miklós és Gyulai Pál jeles költőinknek ajánlva, és Tettey Nándor, pesti könyvtáros urnál kaphatók 1 frton. — A pesti sugárut, vagy csillagut, vagy boulevard, mert magyar nevet nehezebben kapunk reá, mint — kölcsön pénzt, — munkában van. A vácsi, országut és mérsáros utca boulevardyszerű átalakítását Wohlfarth főmérnök vezérlete alatt e napokban tétleg megkezdették. A közmunkatanács úgy akarja, hogy az összes munkáknak ez évben készszen kell lenniök. — József főherczeg arra fordítja pihenési idejét, hogy megtanulja az esztergályos mesterséget és már annyira haladt, hogy Deák Ferencz számára, ki maga is szépen farag és esztergályoz, fadiszművet készít. — Tabor szki és Parsch buzgó zenemű-kiadók nem mulasztanak el egy hetet, hogy valami új zenedarabbal ne kedveskedjenek a zenekedvelő közönségnek. A mult héten egy kedves zenéjű polka-mazurral ajándékozták meg a közönséget, melyet az Airoldi ezred karnagya irt és köztetszés közt szokott mulatóhelyeinken zenekarával előadni. A darab ára 50 kr. — Az urak bálja után maradt tiszta jövedelem egy részét, 100 frtot, Kendeffy Árpád a balatonfüredi szeretetház alaptőkéjének javára ajándékozta. Igazi uri mód. — Orlay Samu nagy olaj festményét: „Attila halála a nász éjen“ kisorsolták. A képet a 84 sorozat tizenötödik számának birtokosa nyerte.

♦♦ (Halálozások.) Ó-Becsén e hó 1-sején Grosschmid István, köztisztviselőben álló aljárásbíró, életének 44-dik évében rokonai és számos tisztelőjének mély fájdalmára meghalt. — Eötös Lajos, jeles készülttségű fiatal tudós, ki a hazai régészet terén már is szép nevet vívott ki magának, e hó 6-án Pesten meghalt. A mult évben államköltségen Bécsben tartzkodott tudományos kutatás végett és az ernyedetlen szorgalom ejtette kora sirba. Holtteste mult pénteken Mező-Szentgyörgyre szállítatott. — Gonda László Békés város országgyűlési képviselője, a 48-as körnek jegyzője, pártjának egyik leghevebb és legbuzgóbb tagja, alig néhány napi betegség után, e hó 5-én esti 7 órakor jobblétre szenderült. — Kégl István, kitűnő pesti ügyvédet súlyos csapás érte. Neje, született Mátray Szerafin e hó 2-án élte 31-ik évében meghalt. — Simoncsics László, pestmegyei birtokos e napokban elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Márczius 2-dikán: „Az afrikai nő,“ Meyerbeer operája. — Márczius 3-dikán: „A strike,“ Szigligeti és Balázs Sándor színműve. — Márczius 4-dikén: „A 8-dik pont,“ a miniszter előszobájában, és a „miniszterelnök bálja,“ három vigjáték. — Márczius 5-dikén: „A windsori vig nők,“ Nikolai operája. — Márczius 6-dikán: „Reggeli előtt,“ „Egyetlen leány“ és „Egy játszma piquet“, vigjátékok. — Márczius 7-dikén: „Az árny“, Flottow operája. — Márczius 8-dikán: „Színre színt“ másodszer.

Divattudósítás.

A tavaszi toilette beszerzése küszöbön lévén t. olvasónkink közül mindegyik várja a biztos utmutatásokat, melyeket részint szövegben, részint a ruhák összeállításában a közlő idény szükségessé teszi.

Tehetségünk szerint mindkét tekintetben meg akarunk felelni eme jogos várákozásnak, és hogy ebbeli tudósításunk ne apokriph, hanem tényleges legyen, Alter és Kiss első rangú pesti divatkereskedésnek adatai nyomán intézzük azt t. olvasónkinkhez, megnevezvén, hogy a vett tudósítás szerint bátran és biztosan tehetik meg rendeléseiket nevezett divatüzletben.

A tavaszi kelmék első szállitmányai már a múlt héten érkeztek meg s azok között angol kelmék leginkább voltak képviselve, nevezetesen pedig sima lustre-ek, mely szövet, miként tudva van, tavaszi öltözeteknél a főszerepet játsza mindig.

A legdivatosabb tavaszi színek lesznek hamuszín és chamois mindenféle árnyalatokban, azon kívül világos lilaszín, zöld, rózsaszín s mint pótló színek kék és világos barna. Az árak különbözők: 80–90 kr, 1 frt egész 1 frt 20–30 krig.

A simák mellett keskenyebb és szélesebb csiku és rézsut csikozott (Diagonal) lustre foglal leginkább helyet, melyek jobb csekélyebb minőségben 1 frt 20 krtól kezdve 1 frt 70 krig jönnek.

(Folytatjuk.)

Végül pedig szóljunk még néhány szót mai divatképünkéről:

Az első alak színházi öltözköztet ábrázol. A fekete uszályban vágott szoknya alja nyolcz fodrorral van diszítve, a derék kivágott fehér csipkediszszel. A felöltő köpeny fehér és fekete széles csiku posztóból készült, hátul rojttal és bojtjal diszítve. A ruha ára 65 frt, a felöltő 25–30 frtba kerül.

A második alak kimenő öltözköztet mutat be. Lila, félhosszu tafota ruha, sima aljjal, a tunique hátul puffantos, tafota szegélyekkel és egy sor széles selyemrojtjal diszítve. A félig testhez álló felöltő lebbentyűkkel van diszítve, melyek keskeny fodrokkal és selyemrojtokkal beszegvők. E ruha ára tafotából 80 fr, szórkelinéből 95–40 frt. A francia kalap ugyan ilyen szintű tafotából és lila virágokból áll. Ára 8 frt.

Számrejtvény.

Appel E-től.

17. 18. 19. 20. 21. 25. Ennek sorsa türethető, hogyha az még nem rab.

7. 14. 2. 4. Ezzel 6. 22. 11. 26. 19. 10. holtaknak végső tisztelgést ad.

1. 18. 19. 10. 21. 25. 20. 19. 16. Boldog vagy, ha a siker eztet koszoruzza. 18. 17. 19. 23. 19. 18. 17. 16. 12. Templomoknak boltive eztet vizsgangozza.

4. 12. 14. 22. 1. 18. Kürtjét ennek hallhatod házad előtt reggel. 24. 12. 20. 21. 25. 26. 22. 1. Jól használva arany ez, emlékidhez ird fel. 8. 25. 14. 5. 26. 19. Nemzedékek szellemi fejlődésén fáradsz.

26. 5. 11. 19. Bécsbe hogyha fölviszik, ott is csak az marad.

19. 26. 26. 19. 16. 22. 3. Hajdan serge csak 10. 19. 16. 19. 8. hagyott maga után,

Bősz hatalma megtörött és Budának orman.

1–26. 9. 10. 9. 11. 4. Jézus ajkiról hangzott e tanítás,

Csak hogy mostan a világ ebben is már Tamás.

Megfejtési határidő: április 7-dike.

A f. évi 6-ik számban közlött számrejtvény értelme: Strike.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkink küldték be:

Fiedler Ottilia, Benedikovics Róza, Bithory Zsigray Istvánné, Löffler Szidónia, Lohr Józsefné, Zigury Honória, Knorr Veres Henriette, Keszt-

belyi Györgyné, Pap Kovacsik Gizella, Illés Erzsébet, Fray Bozóky Betti, Kosztyik Berta, Megele Mária és Róza, Schwarcz Éva, Gyura Janka, Fehérpataky Laura és Emma, Brocken Kováts Emma, Marossy Hermin és Etelka, Hermán Csák Matild, Kalla Mihályné, Németh Berta, Korbuly Fanny, Schiffer Imréné, Boros Mariska, Bárándi Gizella, Papolczy Károlyné, Szomráky Vörös Aranka, Némethy Zsuzsanna, Mrász Ottilia, Schönfeld Cecília, Moesz Gézáné, Eperjessy Emilia, Sári Sarolta, Petrenko Berta, Polyák Gizella, Besz Móróc Karolin, Csátary Julia, Tölgyessy Nagy Antónia, Jaczkovich Velyáczky Anna, Gotthárd Laura, Rásó Mihályné, Gálffy Prieszky Mária, Egry Róza, Beke Kornélia, Dobay Vilma, Kállai Emilia, Várhalmi Berta, Sarkadi Irma, Kiss Antónia, Pethő Antalné, Szabados Jenő, Vitályos Irma, Szieberth Vizkelety Irma, Tápay Boros Zsuzsanna, Dzsinih Pencz Mária, Szivós Aranka, Jakabfalvy Madarassy Anna, Molnár Róza is Amália, öz. Kenéz Elekne, Gallon Ilona, Ploy Leustach Fanni, Fittler Csernyus Gizella, Papp Döméné, Papp Teréz, Széll Györgyné, Sváby Izabella, Csodányi Koller Julia, Kalós Erzsé, Fölöldi Sándorné, Kohn Róza, Ágoston Mari, Horváth Aloisia, Lazur Lajos Anna, Braun Riza, Oszlányi Mária, Forintos Jánosné, Ritter Gabriella, Guba Jánosné, ifj. Márk Ferenczné, Hlavács Kálmánné, Szalgháry Józsefné, Paraicz Ilka, Tóth Julia, Büchelbauer Lajosné, Vots Róza, Bajnay Irma, Kossitzky Barkóczy Ilon, Mátyás Berta, Kain Károlyné, Pap Cziike Karolin, Makó Lászlóné, Pásztelyi Danilovich Emilia, Jármy Ferenczné, Tormási Mari, Bencsik Kálmánné, Jánossy Lajos, Sörky Mariska, Ruttkay Sz. János, Horváth Ida, Kutassy Borbála, Holics Nina és Ilon, Trajtler Erzsébet, Stein Betti, Pukáts Emma, Ratkovszky Mari és Vilma, Osváld Ida, Goda Mariska, Ballagi Ilona, Mari és Béla, Pánczél Jánosi Róza, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Halluskay Mária, Fejes Durneisz Ottilia, Fülöp Ferenczné, Adler Róza, Merza Mária, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Szabados Jenő, Barthalos Vilma és Etelka, Bogdányi Gáborné, Dömötör Keresztes Teréz, Beszédes Mózesy Ágnes, Ozoroszky Pethes Mária, Anderkó Mária, Juhászovits Ilyásevit Ilon, Zoltán Ferenczné, Osváth Paulin, György Klára, Duha Kornélia, Fucsny Irma, Seján Gorzó Kornélia, Novák Irén, Vöröss Juliska, Pávai Mari, Basilides, Mindszenti Matild, Lörintsék Ida és Malvin, Németh Józsefné, Bohuniczky Antalné, Sziklay Matild, Szép Emma, Knétsy Jozéfa, Lovászy Etelka, Stenczinger Karolin, Kalós Péterné, Iby Ferenczné, Szilárdy Lilla, Bohunek Amália, Felvinczy Mariska, Szentmariay Sztanaczky Karolin, Pelle Emilné, Pázmándy Jeremiás Irén, Kapus Piroška, öz. Etédi Jakab Györgyné, Ambrózy Juszтина.

A 4-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Fesztory Katalin.

A sakkrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Dömötör Keresztes Teréz, Oronoszky Pethes Mária, György Klára, Novák Irén, Basilides Mindszenti Matild, Németh Józsefné, Stenczinger Karolin.

Tartalom.

Nők foglalkozása. — Éji találkozás Csávolszky Lajostól. — Az omnibuszbeli anygal Szépfaludi Ö. Ferencztől. — Kökényszemű barna kis lány Melczér Kálmántól. — Távol a szülőföldtől, Vacano Emiltől. — 1848 előtt, Szokolay Viktortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. — Megbízások tára — Hirdetés.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk és előfizetési felhívásunk.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

17/3. 872.
11-ik szám.

Márczius 17-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta	
							óra perc	óra perc
Martius 17	Vasárnap	F. 5. Fekete vas.	F 5 Judica	5 A 1 Böjtben	7		6 10	6 8
18	Hétfő	Sándor, Ede	Sándor, Ede	6 42 vértanu	8		6 9	6 9
19	Kedd	József	József	7 Cherson.	9		6 8	6 10
20	Szerda	Joakim patriar.	Huhert	8 Theophil	10	☾	6 5	6 12
21	Csütörtök	Benedek apát	Bene	9 40 vértanu	11 Eszterről		6 3	6 14
22	Péntek	Fájdalmas szűz	Lea	10 Kodrat	12 nev. böjt.		6 1	6 15
23	Szombat	Victoria, Otto	Victoria	11 Sophron	13 S. Zahor		6 59	6 16

Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Nagyváradon e hó 6-dikán, mint a „Bihar“ írja, borzasztó gyilkossági eset történt. Ugyanis Klein, József-ezredbeli bakancsos, Mikes ácslegény és egy csehországi illetőségű közműves legény barátságosan iddógáltak a nagy-temető-utcán, a Bábolnai-féle korcsmában. Innen 8 óra tájban eltávozván, hazamenet előtt betértek még a kislejtő-utcán egy lejtőbe, hol heves szóváltások miatt csak kevés ideig voltak. Innen kitérve, mindegyik haza akart menni, de a bakancsos mókázni kezdett mindegyikkel; először a cseh atyafit kezdte kapaciztatni, s midőn ez távozni akart előle, szuronyának vastag végével három súlyos csapást tett fejére s ezzel elszaladt a másik után. Mig a megsérült közműves vérért csorgatá fejéből, az alatt a vérengző utolérte Mikecs ácslegényt s ezt is bántalmazni kezdte, s midőn menekülni akart, utána rohant s szuronyát úgy döfte hátába, hogy az szívéen keresztül mellén jött ki; még több szurást ejtett nyakán, fején és karján s azután elrohant, a szerencsétlen ember pedig arczczal egy pocsoltyába esett, hol is reggelfelé az őrzőjárat által halva találtatott. A megejtett rendőri vizsgálat folytán a gyilkos, ki a temetőbe ment bujdoskolni, befogatott.

Szombathelyen, mint a „Vasm. L.“-ban olvassuk, márczius 4-dikén virradóra a Horváth-féle gőzmalom egyik munkása egy csomó papírt talált a Gyöngyös vizében a malom előtt megakadva. A malomban megvizsgálták a csomagot és úgy találták, hogy feltört levélborítékokat és leveleket tartalmaz. A levelek száma 28-ra ment. Felső-Eőrrött, Rohonczon, Szombathelyen, Pesten, Pécsen és Risanoban adattak föl. A csomag átadatott a szombathelyi járásbírósnak. Valószínű a gyanu, hogy e levelek valaki által azon reményben, hogy pénzt tartalmaznak, elsikkasztattak. A megindítandó vizsgálat kétségkívül föl fogja deríteni a lelet körülményeit.

Kalocsáról. Haynald érsek egy napra megjelent székvárosában és 1500 frtot utalványozott Henszlmann Imre országgyűlési képviselőnek, ki a kalocsai érseki megyében eszközölt régi romok ásatásáról egy tudományos munkát akar kiadni, az e munka költségeinek fődözésére. — A kalocsai főegyházmegyei hatóság 300 frtot adott a bátyai iskolának, illetőleg évenként 300 frtot adand az ottan fölállított 4-dik tanító fizetésére. — A nőegylet a böjti idény alatt három műkedvelői előadást rendez ugyanazon egylet alaptőkéje javára; azonkívül egy tombola-játékot akar rendezni az Eötvös-szobor alaptőkéje javára.

Léván, jelenleg Novák Sándor jól szervezett szintársulata működik, a közönség elismerése s nagymérvű pártolása

mellett. A társulat nőtagjai közül Árpási Kati és Kovács Ella kisasszonyok érdemelnek említést, az első csinos hangjáért, az utóbbi élénk játékaért. A férfiak közül Aradi és Csetri a közönség kedvencei. Novák társulata a nagy fogadó termében tartja előadásait, mely azonban igen kényelmetlen, sőt veszélyes helyiség. A karzat leomlásától minden perczben lehet tartani, az előcsarnok pedig annyira légvonatos, hogy a színház látogatói mindig ki vannak téve a meghülésnek. A fogadó tulajdonosa vagy bérlője talán segíthetne e bajokon.

Rozsnyón, ápril 21-dikén bazárral összekötött táncvigalom lesz a városház nagytermében Tompa Mihály siremléke javára. Gömör megye sok előkelő hölgye ígérkezett, hogy árulni fog e bazárban. A szivességből folajánlandó női kézmunkák Sziklay Szeréna kisasszonyhoz, e nemes ügy megindítójához küldendők, ápril 14-dikéig Rozsnyóra.

Pétervásáron iszonyu szerencsétlenség történt e napokban; gróf Keglevich Gábor ottani lakos az ottani határba vadászni ment és öt rókát vert föl, lovászával együtt azokat szerencsésen el is ejtven. Az elesett vadból három a lovásznak s neki kettő jutott, melyeket lova nyergéhez kötött. Utközben a lovász egyszerre azon veszi észre magát, hogy ura paripája szenvedélyesen ugrándozni kezd, s nekiiramodik, úgy, hogy csakhamar oltúnik szemei elől. Utána vágat, de csak otthon találta meg gazdáját, kinek föllába ekkor már hiányzott. Az egyik róka csak könnyű sebet kapott és a lovaglás alatt csakhamar magához térvén, a lovat marcangolni kezdte. Kinnal telt rémületben ez most árkon-bokron keresztül hatolván, a szerencsétlen gróf lába valószínűleg megakadt valahol s oda szakadt. Mély részvéttel közöljük e hirt, annál is inkább, mert a fiatal gróf egyike volt az újabb mágna-nemzodék legtörekvőbb és legszabadelvűbb tagjainak.

Balatonfő-Kajáron vérlázító szülő- és testvér-gyilkosság követtetett el e hó 6-kán reggel virradóra. Ugyanis egy Zsoldos F. nevű telkes gazda nejével, ifjabb fiával s ennek feleségével együtt, valamint ezeknek bölcsőbeli kisdod gyermekük vérfagyasztólag összevagdaltattak. Az öreg anya és az ifjabb férfi már csak élettelen hullák, míg az öreg apa, menyő és unokája a halál borzasztó kinaival küzdekednek. Érthetőleg beszélni csupán a nő tud; azonban a szörnyű eset lefolytáról nem képes fölvilágosító utbaigazítást adni, egyedül arra emlékezik, hogy egyszerre rettenetesen kezdett fájni mindeno. Ő neki halántékán korostól le nyakáig egy tátongó mély sebje van, mi va-

lószerűleg késsel eszközöltetett s balkeze csuklóban keresztülvágatott. Kisdédének oldalcsontjai roncsoltattak össze. Az apának pedig feje zúzatott szélylyel. Az idáig foganatosított bírói vizsgálat alkalmával észlelt jelenségek oda mutatnak, hogy e vérlázító tény végrehajtója az apa idősb fia volt, ki a család minden tagjával szüntelen torzalkodó viszályos életet élt. Anyját egy izben az ablakon ugrasztá ki a szobából, midőn szintén késsel akarta meggyilkolni. Iszonyu tettének indoka az undok kapzsiság volt. Szeretett volna az összes vagyona egyedül beleülni. A szóban levő eseményre vonatkozó éjszakán feleségével együtt kinn az istállóban hált s így könnyű volt tervét keresztülvinni. Hogy a gyanúkat elhárítsa magáról, az istálló ajtaját kívülről a zárt helyettesítő láncz-csal kötötte meg s a láncz nyílásába gyenge venyigedarabot dugott. Világos reggelig maradt az istállóban, s addig a márhák körüli teendőit végezte. Kiáltozására, hogy nyissák ki az ajtót, a szomszéd ment át. Az említett ténykörülményen kívül vádlott ellen az esemény színhelyén tapasztalt több jelenség bizonyít. A szoba ajtaján, mely a kulcs használata nélkül volt betéve, erőszaknak semmi nyoma. A szobából semmi sem hiányzik. A két ablaknak csak egyike takartatott be vánkosokkal. A kocsiszin padlásán, melyről fönt az istállóba juthatni, egy zsák szalmával tömve és egy fadorong az ott főlhalmozott takarmány között vérfoltokkal tarkítva találtatott. A bírói vizsgálat foly.

Különfélék.

++ (Merész rablási kísérlet.) A württembergi királyné a múlt hó 26-kán utazott Szt.-Pétervárra; a vonat esti 10 órakor érkezett meg és a királyné podgyásza több podgyász-szekéren a téli palotába volt szállítandó. A kocsison kívül minden szekéren a királyné embere mellett még egy császári szolgálta is volt. A többi koci mind elment és az ezüst és arany holmik fölött ügyelő legény hiába várta a császári szolgát. Végre midőn a pályaudvar már teljesen kiürült, a szolgálta in-tott a kocsisnak, hogy a császári legény nélkül induljon el. Azonban az ut nagyon sokáig huzódott el és midőn a szolgálta látta, hogy a kocsis őt a már Pétervár szélén levő viskók mellett viszi el, erősen megragadta a kocsi és segélyért kiáltott; a kocsis pedig fütytyel jelt adott, melyre három szánon hat ember jött feléjük, ugyanabban a perczen azonban egy zsandár is ott termett. mire a rablók futásnak eredtek. A kocsis bevallá, hogy a császári szolgáltaval egyetértőleg ama hat rabló segélyével a királyné arany- és ezüstműjét akar-ták elrabolni.

++ (Mazzini meghalt.) Egy pizai távirat jelenti e gyász-hírt márczius 10-éről. Rómában az olasz parlament márczius 11-ki ülésében az összes pártok képviselői egyesülten azon inditványt tették, hogy fejezze ki a kamara élénk fájalmát Mazzini halála felett. Ezen inditvány egyhangulag elfogadtatott, miután az elnök Mazzini érdemeit mint íróét, hazafiét és Olaszország egységének és függetlenségének előmozdítóját kiemelte.

++ (Nagyszertű bűnper) foglalkoztatja egy idő óta a köz-figyelmet Oroszországban. A titkos rendőrségi osztály egyik tisztviselője, Mjazznikov zsandárőrnagy egy gazdag kereskedő után 800,000 rubelt örökölt; de a rendőrfőnök a végrendeletet hamisítottak tartotta és megindította a vizsgálatot. Azonban a vizsgálatból nem derült ki Mjazznikov ellen gyanu; mindazonáltal a rendőrfőnök nem nyugodott és sikerült neki Mjazznikov ellen 12 tanut találni, kiknek vallomásai nagyon gyanussá tették Mjazznikov ügyét; de ezek közül 11 nyomtalanul eltűnt, a 12-dik csak úgy maradhatott életben, hogy álnév alatt Oroszország belsejébe szökött. Nagyon közel fekszik a gyanu és a közvélemény nyíltan a mellett szól, hogy a tanuk Mjazznikov társai által távolítottak el erőszakos módon. Az érdek a per iránt még az által is fokozódik, hogy Ivanov zsandár-ezredes, ki márczius elsején, Mjazznikov mellett tanuskodott és tanuvallomását esküvel bizonyította, a törvényteremben közvetlenül halva rogyott össze. Az orosz nép miveletlensége és babonás hite abban Isten ujját látja.

++ (Stéger Ferencz) jelenleg Barcelonában vendégszerepel a legnagyobb tetszés között, és úgy látszik, állandóan Spanyolországban akar maradni, mert ősszel neje és leánya is utána mennek, és ott töltendik a telet.

Megbízások tára.

Adára D. I. urnőnek: El van küldve.
Pécsre J. A. urhölgynek: Magánlevelet irtam.
Pacsajra D. J. urnőnek: El van küldve.
N. Szöllőssre Cs. B. I. urnőnek: Ujból megküldtem.
Novákra K. V. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.
K. Tapolezára Cz. E. urnak: El van küldve.
Gelsére R. T. urhölgynek: Mindig rendesen el volt küldve, most ujból megküldtem.
Gyulára D. R. urhölgynek: Még becses sorai vétola előtt postára volt adva.
Pozsonyba Gy. L. urhölgynek: Szives köszönet.

H I R D E T É S.

Kánya József

József t. 10. sz. a.

ajánlja a következő

u j t a v a s z i s z ö v e t e k e t:

Csikos Chally, Satin Rayé, csikos Miramare, egyszintű Canton Cloth, egyszintű Mohair, mindezeket mindenféle színekben és

a l e g j u t á n y o s a b b á r a k o n.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

a

„CSALÁDI KÖR“

új folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Az új évnegyed közeledtére én is tisztelettel hívom föl hölgyeinket lapom további pártolására és terjesztésére, azon megnyugtató tudattal, hogy a lefolyt évnegyedben is tölem kitelhetőleg ügykeztem folyvást kellemes és jóirányú olvasmányokkal kedveskedni nekik, és azon őszinte ígéret mellett, hogy a jövőben is legfőbb törekvésem leend: minél nagyobb mértékben kiérdemelni hölgyeink megtisztelő bizalmát, hogy továbbra is segédkezet nyujtsanak nekem azon feladatomban: **olyan olvasó könyveket adni mellékletül, mint egyetlen egy lap sem a világon.**

Tizenkét kötet válogatott tartalmu új könyvet adok évenként mellékletül, melyeknek bolti ára **tizenkét frt.** kötetenkint tizenöt krajczáron! összesen tehát 1 frt 80 kron.

Az idei első félévbeli hat kötet czimei:

„Szerelmi perpatvarak“ Bibra lovag igen kedves regénye, 3 kötet, és

„A parlagi herczegleány“ a világhírű Marlitt legújabb regénye, 3 kötet.

E hat kötet regényt már a jövő hó folytatában fogom szétküldeni.

A többi hat kötet czimei a legközelebbi félévi előfizetési felhívásban fognak közzététetni, annyit azonban már is mondhatok, hogy azok közt hazánk egyik legjelesebb költőnk műveivel fogok kedveskedni.

Új előfizetőink azonkívül még a következő, **már készletben levő huszonkét kötet** könyvet kapnak, szintén kötetenkint tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 30 kron:

„Világ folyása“ Vértessy Ardnoldtól; 2 kötet — „Gizella herczegnő“ Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alatt“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja“ Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár“ Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol“ Marlittól 1 kötet.

E huszonkét kötetet a z o n n a l megküldhetem t. előfizetőknek.

Azon kívül adok évenként **két nagy körajzi műlapot**, melyek úgy tárgyukra, valamint kivitelükre nézve méltó diszei a magyar hajlékoknak — 20 krajczárért!

A jövő félévi műlap:

„A f ő t h i d a l“ eredete.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A tizenkét kötet könyvre, melyek a jövő év folytatában mellékletül meg fognak jelenni: **1 frt. 80 kr.**

A huszonkét kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, **3 frt. 30 kr.**

A két műlapra végre 20 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőknek.

Az új előfizetők továbbá következő tíz műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „Lorántfy Zsuzsanna“, „A királynő honleányi szíve“, „Imre királyfi halála“, „Álmos“, „Zoltán“, „Huszonöt ifjabb írónk arczképesarnoka“, a „Rózsakirálynő“, a „Leánykérés“, „Zrinyi Ilona megfosztatik gyermekeitől“, „Petőfi halála“ és „Az arató-ünnep“ darabját **40 kron.**

Gyűjtőknek: egy új előfizető után **három kötet könyvet**; három új előfizető után: **tizenkét kötet könyvet**; öt új előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; nyolcz új előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Végre felhívom t. előfizetőimet, hogy bármi megrendelni valójuk volna Pestről, csak forduljanak hozzám, én a legszebben intézem el megbízásaikat.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője, Kalap-utca 17-ik sz.

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.	Szerkesztői és kiadói iroda: Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	11. SZ. Mart. 17-kén. 1872.	Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek megfizetése egész-, a műlap megfizetése félévi járattal köteleztetést foglal magában a lap irányában.

A z emberiség papnője. *)

Erdélyi Gyulától.

Ha a „nemes női lélek“ lényének öntudatára jut, akkor az emberiség papnője lesz, a szenvedő, kereszt alatt bolygó emberiségé.

A nők dicséretére a szent könyvben ezeket az igéket találjuk: „hol nincsen nő, ott soha a beteg.“

A nő sok szeretettel rendelkezik. Ez az ő sorsa, dogmája, lényének törvénye, nagyságának forrása, de forrása szenvedéseinek is; átszenvedi saját lelke fájdalmait kívül a részvét glóriászerű fájdalmát is. A gondviselés kezébe adja azt a kendőt, melylyel könnyeket töröl le; szemébe a szelidség tekintetét ülteti, szavának rokonszenves, kellemes csengésű hangot kölcsönöz.

Csak a nő képes nagyobb mérvű áldozatokra; ott boldog, a mire a férfi nem is gondol. Azért hoz boldogságot. A szeretet szelleme, az igazi keresztyéni szeretet, távol a világtól, menhelyet épített, a melyben a nő eleget tehet papi hivatásának, azt a menhelyet, hol az önzéstelen szeretetet sötét fátyol takarja a világocseán azon szigetein, melyeknek síkjain nem hangzanak az élet vadul zajgó hangjai: a zárdákban.

Nem azon zárdákat értem, hová hajadon lánykákat kényszerít a szülői szigor, vagy a hol a csalódott szerelmes tétlenül álmódja át életét.

Nem azt a tömlöczőt, hol gazdag és csalódott női élet legtöbb esetben későn ismeri be tévedését, hol egy vesztett boldogságot sirat meg, a mely nem ritkán az örület, a kétségbeesés éjével végződik.

Azon zárdákat értem, honnan a nők a lemondás fátyolába burkolva, a szenvedő emberiség iránt érzett szeretettel sietnek a szegények gunyhójába.

A ki titeket, emberiség papnői! nem látott, midőn türtök, vigasztaltok és cselekesztek, az nem tisztelheti eléggé érdeketeket.

Ismeritek-e azon hosszú épületeket, melyeknek csarnokában az emberiség görnyedezve szenved: kórházaink fájdalomtanyáit, ha az éj a földre száll, s vele együtt az édes álmom, a fáradságtól kimerült emberiség nyugoszik, a pillákra az aranyzáru álmom ereszkedik alá, és befedi a gond- és fájdalom-telt szíveket? Álomban van a feledés, de a beteg, haldokló embernek nem ad enyhét az éj; erősebben ég a seb, szörnyépektől szorong a lélek, a halál az éj fedezete alatt oltja ki az életet.

És a fájdalom-ágyak hosszú sorai között a segély könyörülő angyalai, az emberiség papnői lebegnek.

Minden fájdalomra van egy szavuk, a vigasz szava, minden szenvedés számára van segítő kezük, minden jajt résztvevő pillantásukkal képesek enyhíteni.

Ezek a gyengéd nők hazát, szülői szívet hagytak el, életboldogságot áldoztak föl, hogy az emberiségnek éljenek és ennek szolgálatában haljanak meg. A hová csak szemök esik, mindenütt fájdalom-torzított arc van, fülök nem ismer más szót a szenvedők jajsavánál és a halál hörgésénél, kezök csak lázas vagy megmerevedett tagokkal érintkeznek.

Nagy eszméért élni emberhez illő és nemes, gyakran

*) „Die Frauen; von Julius Pederzani“ című műből.

lelkesült pillanat dolga, könnyű is, mert előtte áll a világ, mely csodálkozásra kél. De távol a világtól, elrejtve, minden nap a mások életére gondolni, tartós szelidség és csendes erélylyel, lankadatlanul életet áldozni föl, az embernek legfenségesebb, legnagyobb ténye, és e tényeket nők követik el. Martírság ez, melyet a könyörületes szeretet papnői az emberiség oltárán szenvednek.

A legszebb szó, mit valaha királyi ajk kiejtett: „El akarom törölni a szegénységet.“ De ez a szó még nem jutott érvényre. Ez a legmagasztosabb tett egy fejedelem birodalmában sem lett még végrehajtva, mert csengő arannyal és új bankjeggyel a szegénység nem lesz eltörölve, a nyomor nem lesz enyhítve; azzal a pénzzel, amit a szegénységnek dobnak oda, nincs mindennek vége. A pénznek nincs szeme, nincs szíve, nincs hangja, süket, néma az.

A szegény szeme szem után vágyik, mely szeretetteljesen tekintene rá; szív után, mely érzi szenvedését, szó után, mely így szólna hozzá szeliden: „Szeretlek s nem hagylak el; szenvedek veled és veled maradok.“

Ki kenyerét soha könnyel nem ette, kinnal telt éjjeleket ágya szélén nem sirt át, az nem ismeri a szegénységet és nem fogja megérteni jajait.

Előkelő köreink egyik hölgye hideg téli reggelen misére kocsizott. Nyest-bunda s hermelin daczára a hölgy félig megfagyva ért haza. Még a kocsit el sem hagyta, a lépcsőházban álló komornyikra kiáltott rá: „A külváros szegény családjainak,“ — itt néhány nevet mondott, — „küldjön ön fát, sok fát, a szegények fáznak.“

Felhalad a lépcsőn, fűtött szobájába siet. A kereveten ülve, a kandalló előtt melegíté magát. Néhány percz múlva belép az udvarmester. És első szava: „Ah, hagyja el urnóm a faküldést; nincs olyan hideg, mint hittem.“

Fűtött szobában, az íróasztal mellett, könnyű a szegénységről, a nyomorról, a szenvedésről csodaszépen beszélni. A ki azonban a város végén, a szegények gunyhójába leszáll, ki a füstös szobákba belép, hol a nedvesség a falról lecsepeg, hol a hózivatar az ablakon csap be, az el fog hallgatni. A ki arra az arcra tekintett, melyet az éhség kékes-fehér színével befestett, melyre a gond vaskézzel írta föl: „enyém vagy“, annak nem csupán szépen hangzó szava, hanem szíve is lesz, a mit fájdalom tölt el, s könnyet hullat.

A szegénység jajkiáltása tölti be a világot, azon szegénységé, mely meztelen nyomorát, éhségét, mély sebeit szemlére állítja ki.

És ez mégsem az igazi szorongó szegénység.

Megsebezi szívünket az a gondolat, hogy elrejtve marad az igazi szegénység, mely szégyenénél fogva becsülendő, és átalja elhagyni kunyhóját, hogy kolduljon.

Azt a kunyhót, hol a szívrepesztő utálatos nyomor lakik, melynek kezdetét nem értjük, végét nem kémlélhetjük ki.

„A szegények reád vannak hagyva s az árvákon segíteni fogsz“, így szól egy ige az asszonyhoz.

A nő a szegények geniusa. Hármas drága ajándéka van hozzá: „szeretet, idő és gyengédség.“

Ha agg szegény anyóka kunyhója ajtaját nyilni látja, s a szögletből az ajtóban nőalakot lát mosolygó arczzal megjelenni, e mosoly reményt nyújt neki. Ha nézi alamizsnát osz-

togató kezeit, a jótékonyság ezt olvassa ki szemeiből: „sajnálni jöttem el hozzád s ápolni gyermekeid és tégedet.“

És a szegény ajkáról szívből jövő üdvözlés hangzik, mely előli a panaszt.

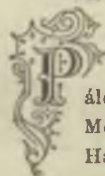
Ez a nő jelleme.

A gyönyörteljes világ az élet költészete, a nélkülözés a próza, mondja a bőség.

És a nő, szeretettel szívében, elhagyja a költészetet s a nélkülöző lét prózájához tér.

A szeretet, a tiszta szeretet emeli a nőt a szegénység geniusává, az emberiség papnőjévé.

A felismerés.

Vogel után: Viski B.

Álcázásával egy vándor legény
Messzi földről jön... elfáradt szegény.
Haja csupa por, arcza olégett:
Ki ismeri meg honn a vendéget?

Vén kapujával ott már a város,
A sorompónál kinn áll a vámos.
A vámos... hisz ez régi jó barát,
Sokszor üriték örömpoharát.

És nézd!... a vámos nem ismeré meg,
— Arcza a naptól nagyon elégett. —
Köszöntik egymást s a vándor halad,
Rázván magáról a port ezalatt.

Itt az ablakon — ép néz kedvese:
„Szép angyali szűz Isten éltesse!“
És nézd!... a lányka nem ismeré meg,
— Arcza a naptól nagyon elégett.

Utcza hosszában tovább megy aztán,
Egy köny gördül le telt barna arczán...
... Lépdél az anya templom-ajtóból:
„Isten áldja önt!“ a vándorló szól,

És nézd!... az anya vidulva kiált:
„Fiam!“ és keblén szorítja fiát.
Arcza a naptól mily nagyon barna,
De az anya-szem ráismert arra.

Az omnibuszbeli angyal.

Elboszélás.

Írta: Szépfaludi Ö. Ferencz.

(Folytatás.)

— Uram! Szabad kérnem? — mondá kissé elmosolyodva Lotti kisasszony és megállott, hogy meglássa, ha lehet-e valaki oly udvariatlan, hogy kosarat adjon.

Arthur nagy zavarban volt, most már látta Lotti kisasszonyt s meggyőződött hangjáról, azért fölállott s kérdező:

— Szolgálatjára lehetek? kisasszony!

— Egy keringővel! — viszonzá a leány.

A fiatal ember örömeiben, zavarában egész hévvel karolta át a fiatal leányt és egy-két fordulattal benn termott az áradatban, hol akár egész életén át elbolyongott volna. Nyil-

sebesen repitette Lotti kisasszonyt köröskörül, keble odatapadt kebléhez, mintha összeolvadt volna, szíve nagyot dobant, szeme leirhatlan boldogságtól ragyogott. Még egy forgás, még egy lépés és a boldogságnak vége, vége, vége.

Arthur karon fogva vezeté Lotti kisasszonyt a mamához s mélyen meghajolva, távozott.

— Nos, meg van a mama velem elégedve? — kérde a leány, a komoly asszonyosság mellett leülve.

— Meg, a fiatal leánynak mindig udvariasnak kell lennie. A kocsiban kissé gunyosan, durczásan beszéltél a fiatal emberrel, kit nem is ismersz, — szólt a mama, még itt sem tagadhatva meg jó tanácsait.

— Különben mi türes-tagadás, nem is igen kellett biztatni Lotti kisasszonyt; — vágott közbe a bácsi, — a fiatal ember jól tánczol, ugyancsak megforgatta a lelkem hugomat!

— Pedig nem is valami jól tánczol, tulságosan forog, rohan, bizony jobb tánczosokkal is tánczoltam már.

— Lotti, Lotti, ha te valakivel ellenszenvezesz, nem is tudod palástolni. Mit vétett neked az a fiatal ember, hogy megtagadod még azt is, hogy jól tánczol?

— Hisz én nem mondom rossz tánczosnak, de...

Lotti kisasszony új tánczost kért föl s a vita félben szakadt.

— Hiába dorgálom ezt a lányt, nem tagadhatja meg, a mit érez. A mi a szíven, az a nyelven.

— Oszinteség, nyíltszívűség, — viszonzá a nagybácsi.

— Esztelenség!

Mig a mama zsörtölődött és Lotti kisasszony folytatta tánczát más jobb tánczosokkal, Arthur visszaült helyére és elmerengett a közel multon, mely oly kellemesen tölt el. Arthur e perczben valóban boldog volt.

Hisz a szerelmes ember olyan kevéssel megelégszik, egy szempillantás, egy mosoly, egy kézszorítás már a hetedik égbe ragadja. És Arthur annyira szerelmes volt, hogy a „sötét verem“-ből már ki sem látszott. Szerelmes ily rövid idő alatt? Ez legelvitázhatatlanabb jele az igazi, határtalan szerelemnek. A szerelem nap, melynek fénye egyszerre besugároz. Ha hónapok, évek kellenének a szerelemhez, az a legutolsó mesterséggel volna egy rangu, melynél csak évek múlva adják ki a felszabadulási oklevet.

Arthur maga sem adhatá vala okát változásának, hanem annyit tudott, hogy minden gondolata egy piros arczu, sugar leánykát repked körül, kit az este látott először. De a táncz, melyet az imént lejtett, érzé, hogy sokáig felédhetlen marad előtte.

Ágoston ur, a piros nyakkendő, hórighorgas gavallér hiába ugrándozott Lotti kisasszony körül, Arthur boldogságát nem volt képes megzavarni.

III.

Arthur az egész multság alatt nem tánczolt többé Lotti kisasszonynyal, azért mégsem zugolódott.

Első ismeretség után (ha ugyan ismeretségnek nevezhető, ha valakivel egy óranegyedig egy omnibuszon utazunk), nagyobb boldogság nem is érhető.

Átszölemült arczezal vont a magát a terem egyik zugába. Többé és mással mulatni nem is vágyott, csak azt akarta megvárni, hogy távozzanak. Egy „jó éjt“ kívánattal akart elbucszni a szép leánytól és a naptól, melyet bizonyára rózsaszínű tintával fog beiktatni albumába.

A nap már elhagyta fekhelyét és mosolyt csalt a szürkület ábrázatára; ideje volt tehát, hogy a mulatók is oszoljanak.

A hórighorgas gavallér nyakra-főre szaladgált, hogy a mama, néni és a szép leány kendőjét, kalapját, napernyőjét előteremtse. Visszatérve annyira el volt árasztva a család czókmókjával, hogy csak füle látszott ki a halmaz alól.

Ágoston urnak ez irigylendő helyzete keltett csak némi irigységet a megelégedett Arthur szívében. Bánatosan tekintett a kendők, napernyők és ruhadarabok közül kilátszó gavallér fülére és sohaj kíséretében rebegé: „Irigylendő boldog ember!“

Lotti kisasszony s az egész család a legszívésebben köszönte meg Ágoston urnak szívességét. A szép lány gömbölyű kis kezét is odanyújtá, melyet az udvarias gavallér nem késett csókjaival elkalmozni. Mind megannyi törsturás Arthur szívének.

Gyorsított léptekkel haladt a kijárási felé, hol még egy kegyes pillantást remélt.

Lotti kisasszonyt, a már tehermentes Ágoston ur fogta karon, míg a mama, néni, szikár és kövér öreg ur utánuk balagtak előre.

Arthur egy-két lépéssel mellettük megállt s köszönt, mit a család elég szívéyesen, a leány azonban alig fogadott. Ágoston ur pedig fölbígyeszté szemüvegét s hosszasan visszanezett, maga elé mormogván: Tolakadó! mely mormogást kivüle senki sem hallhatta meg.

Egy-két másodperc s az „angyal“ eltűnt; a zöld fák lombjai elzárták a nyájas szemek sugarát. Még a nap fénye és a hórighorgas gavallér szemüvegéről elcsapódott világosság sem tünteté föl többé az elszállt alakot.

Arthur belátva, hogy nézése, elmerengése nem hozza többé vissza az elmúlt perczeket és az ellebeggett ideált, szintén elsietett a helyről, hol ujjá született. A kezdet nem volt ugyan valami hizelgő, vérmes reményei nem támadhattak egy boldogabb jövőben, el nem mondhatá ugyan magáról a hódító jelszavát: jöttem, láttam, győztem; hanem hisz ő nem is volt Czézár, csak egy szegény fiatal ügyvéd, kinek hónapok, évek kellenek, míg szívét, tehetségét megismertetheti.

Eddig azt sem tudta, miért van a világon; most talált valakit, ki érdekli, ki miatt megkedveli a világot is.

Eddig azt sem tudta, miért dolgozik, miért küzd, nélkülöz. Az életéről a legkevésbé sem voltak hizelgő gondolatai. — Egy véka vagy köböl gabna az élet, melynek éveit ha leöröltük, bevégeztük pályafutásunkat, — mondá nem egy izben a fiatal ügyvéd. És ime, egyszerre minden borus gondolat elröppent, a gyászos, semmit nem érő életet egész nimbus vette körül. Érezte, hogy igazságtalan volt, a multból következtetett, a jövő iránt önző és elhamarkodott volt. A sir széléig nincs jogunk elitélni a világot!

Két ragyogó szem, egy piros arc, egy mosolygó piczi szája mennyi változást képes előidézni!

Arthur föltette magában, hogy Lotti kisasszonyt megengesztoli. Az első beszélgetés ugyan nem volt kedvező, hanem talán még sincs iránta oly ellen zenvvel, hogy meg ne bocsátana. És még a közönyt, a legnagyobb ellenszenvet, gyűlöletet is eloszlatja a kitartás, a türelem. Ha a jég, mely hónapokon át tart, a nap hevérére engedni kezd: ne engedne-e föl egy fiatal női szív, ha tartós, enyészhetlen szerelem löveli felé forró sugarait?

Mig a fiatal ügyvéd terveket faragott, melyben jövője képe csinos keretben diszelgett; mig elképzelte háztartását,

az angyalt, mely lelke lesz boldogságának és e lélek végtelenül hasonlított Lotti kisasszonyhoz: addig Lotti kisasszony szótlánul haladt Ágoston ur karján, ki csevegésével akarta felvidítani a leánykát.

— A kis hugom talán még mindig nagy Napoleonra gondol? — kérde incselkedve az öreg ur.

— Pedig mondhatom, nem is volt valami elmés megjegyzés és hozzá még illetlen is, más, idegen társaság beszédébe hivatlanul beleszólni. És ha még igaz lett volna is, de arról biztosíthatom, hogy még legalább nem termett s valószínűleg nem is fog teremni az a férfi, kibe én beleszeresek! — mondá szilárdan a fiatal leány.

— Csak aztán a hadsereg meg ne retiráljon.

— Biztosítom a bácsit, hogy nem.

Ágoston, ki, mint mondók, karon fogva vezette Lotti kisasszonyt, nem szólt a vitába, hanem csak haját borzolgatá, bajszát pödré s bánatos pillantásokkal mérte végig a fiatal kisasszony kipirult ábrázatát, mintha mondani akarta volna: Oh kegyetlen angyal! Egyik keziddel mézet osztogatsz, a másikkal tört döfsz szerelmes szívembe!

Mikor a család haza érkezett és Ágoston ur elereszté Lotti kisasszony karját, oly busan, bánatosan mondott jó éjszakát, hogy ha Lotti kisasszony egyébbel nem lett volna elfoglalva, talán föl is tűnt volna s meg is kérdezi vala az elegikus hang okát. De a szép kisasszony most Arthurra gondolt, kinek nem bocsáthatta meg elkövetett vakmerőségét.

IV.

A mulatság óta több hét mult el. Ágoston ur ismét nyugodtan járhatott Sommerékhez. A család mindig szívesen fogadta az ügyvivőt. Az öreg kereskedő félig-meddig leánya jövődöbeljét is látta a fiatal emberben, kit mint ügyvivőt igen megkedvelt. Ha rajta áll, Kávai ur már rég szeretett életetpárjának nevezhette volna Lotti kisasszonyt. A háznál volt azonban még Lotti kisasszony, meg a mama is.

A mama, kit már az omnibuszból ismerünk, igen kedves, szelleműs hölgy volt, ki, amint mondák, csakis azért ment nőül Sommer urhoz, mert „igen jó“ férjre akart szert tenni. Sommer ur pedig a mily jó kereskedő, ép oly kitűnő férj volt, egészen Sommerné asszony kívánsága szerint teremtvé. Amit Málka (így nevezgeté Sommer ur gyöngéden feleségét) mondott, az mind igen helyesen volt mondva, Málka olyan okos asszony, hogy a föld kerékiségén sincs párja.

Sommer ur legkevésbé sem törődött azzal, hogy némelyek papucs-kormányról is beszélgettek, az ő házára vonatkozva. Nevetett, jól tudta, hogy e papucs-kormány neki jól esik, hogy e nélkül nem volna az ő kereskedése oly virágzó, nem a háza oly rendes, a „Fekete elefánt“ czég nem volna oly jó hirben mindenütt. Sommer ur nem is végzett magában semmit, hogy feleségét, Málkáját meg ne kérdezte volna.

Még ha vasárnaponkint ujdontat új magas kalapját, fehér nyakkendőjét, sötétzöld kabátját magára ölté s nagy aranylánczát nyakára illeszté, meg nem állhatá, hogy Málkája előtt el ne defilírozzon és becses véleménye iránt ne kérdőzködjék.

Meg aztán a kis Málka okos asszony volt, úgy tudta intézni a dolgokat, hogy férje önkénytelenül teljesítette parancsait, ideje nem volt fölöttük gondolkozni. Különben a gondolkodás nem is igen volt inyére, inkább szeretett a helyett a „Kör“-be menni s végig olvasni a lapokat, melyekben semmi érdekeset nem talált.

Vasárnaponkint azután, miután Málkája gyöngö, beteges asszonyosság volt, Lotti kisasszonyt s a kis Nellikét fogta karon s ment velük vagy a városligetbe, vagy a zugligetbe, hová rendszeren „véletlenül“ Ágoston ur is ellátogatott és igyekezett a szép kisasszony kegyét megnyerni.

Sommer urnak jó szeme volt s nem nagy megerőltetésébe került észre vennie, hogy Kávai Ágoston ügyvivő ur már annyira szerelmes Lottikába, hogy a számadások mellett sokkal több sohaja repül a puszta légbe, mint a holdvilágos poétáknak egy-egy rőfös ömlengés megírásakor.

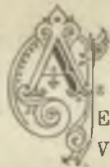
Meg sem is állhatá, hogy egy vasárnap délután, haza érkezve rendes sétájukból, meg ne penditse az érdekes tárgyat a mama előtt.

— Ugyan édes Málkám, hány éve már, hogy Kávai ur a mi ügyvivőnk?

— Bizony már három éve lesz. Mulik az idő; akkor még Lotti kis leány volt.

(Folytatása köv.)

A z é n k é p z e l e t e m . . . .

Seyfried Ernőtől.

„Ő képzeletem, hogy ha szárnyat ölthet,
Elhagyja falait sötét börtönének.
Vissza száll hozzátok és veletek mulat,
Örökre már eltűnt boldog gyermekévek!
Mindent tisztán látok a multnak ölbe . . .
Oh! e csalódásnak miért is van vége?!

Ölbe vesz anyám, ő, a drága lélek!
— Hej! pedig de messze, messze vagyok tőle,
Tőle, kit imádok, a meddig csak élek,
Mert ő boldogságom s életem öröme! —
Össze-vissza csókol . . . és ölbe vesz aztán,
Imádkozik értem . . . áldását rám adván.

Oda jön atyám is — Isten nyugtassa meg! —
Gyönyörködnek beunem — én nem értem mind ezt —
A mig el nem alszom, addig ott beszélnek,
Avagy anyám danol, aztán meg atyám kezd.
Ha már elragadott karjain az álom:
Mosolyomról mondják: „Angyalomat látom.“

Igy ragad el engem képzeletem szárnya,
Lerázva bilincseit, a jelennek lánczát . . .
Gyermekkorom minden helyeit megjárja,
Karjaikat felém hol örömek tárták,
Játszó pajtásaim mind előttem állnak,
Közéjük szaladok . . . mert már régen várnak!

Elmerengésemből hogy ha föleszmélek,
Általálván néha a gyermeksziv álmát,
Egyszerre csak felkelt a mostoha élet,
S el messze száll a tündéri ábránd . . .
Lelkem messze szállna . . . kiterjeszti szárnyát . . .
Akkor veszi észre, hogy börtönbe zárva!!

De hah! mi lehetett? Vagy csak képzelődtem?
Ajtómon kopognak? Ablakom zörgése?
Vagy valaki jó tán? Szabad! Tessék . . .! Kérom . . .!
Mert képzelődés ez nem lehet mégse!
Megint . . .? most már tudom, ah Isten bocsássa . . .
Hiszen csak szívemnek hangos dobbanása.

T á v o l a s z ü l ő f ö l d t ő l.

B e s z é l y.

Vacano Emiltől.

(Folytatás.)

V.

Ily modorban folyt az élet a Beeringen-kastélyban. Grace sehogy sem tudott otthonos lenni. Mindennek megvolt itt az arisztokratikus színezete, a francia, az éles pointok, a salon és park-élet rendszere, de nem volt vele az a francia „aisance” összekötve, mely még ott is, hol nincs minden rendén, fönn-tartja magát.

És e kastélyban nem volt minden a rendén. Grace érezte és úgy szólva belelegzette azt. Csak kézzelfogható alakja hiányzott az élethez szükséges simulékonyság hiányának. A beeringeni élet hasonlított egy köves, egyenetlen döcögős talajon végig futó patakhoz, melynek tüskés és romboló medrét az ember nem láthatja.

Van ugyan elég főrangú ház, melyben az élet kellemetlenül és nyomasztóan hat reánk; a talányt azonban rendesen csakhamar meg lehet fejteni: vagy megrongált vagyoni állás, vagy valamely zugban elrejtett csontváz az.

Beeringenben azonban az árny titka kifürkészhetlen volt. Csak egy volt világos: hogy e kis család tagjait kiolthatlan ellenszenv tartja távol egymástól. A grófné gyűlölte mostoha fiát és viszont ez a grófnét. Ugyancz a viszony létezett a két daczos, önfejű gyermek s mostoha bátyjuk között. És e mellett megmaradt Graceban azon elfojthatlan érzés, hogy habár a gögös, csipős és unatkozó fiatal grófné valamint gonosz-szá tett gyermekei a zsarnok fiatal embert gyűlölték, egy-szersmind félték is tőle. Grace érezte ezt, de érteni nem tudta.

Károly gróf csakugyan gonosz ember volt. Durva, nyers és hajthatatlan mindenki iránt: mostohaanyja és a gyermekek iránt, kiknél minden illetlen szót és minden hibás lépést ki-méletlenül büntetett; kényur volt a cselédség, nyers és gán-csoskodó Grace iránt. A véletlen látogatókkal szemközt hi-deg, barátságtalan, és e mellett ilyenkor oly gyorsan távozott, hogy Grace meg volt győződve, miszerint a gróf embergyű-lölő. Tehát egy gonosz, haragos, zsarnok, szeretetnélküli em-ber, ki az egész világot gyűlöli!

Grace első gyermekkorá óta semmi iránt sem érzett oly mély ellenszenvet, mint a gonoszság, önzés és gög iránt. És most az erőteljes, üde ifjuban mind e három utálatos tu-lajdonságot egyesítve találta; mert mi lehetne egyéb e harag, e boszuság, e barátságtalanság mindenki iránt, mint gonosz-ság, ha nem is a gonoszság meghatározott törvetésében nyil-vánul. És mi más tulajdon, mint a gög és önzés bírhatta arra a fiatal gróft, hogy ily kényuri, tekintet nélküli módon uralkodjék egész környezetén?

Leirhatlan hatalmas ellenszenv vett tehát Grace kisasz-szonyon erőt; ez ellenszenv végre utálatá fokozódott; de fé-lelmet, azt Grace sohasem érezett a ház e zsarnoka előtt; nála az ellenszenv csak daczba ment át, a dacz pedig mindig egy szemernyi megvételést rak le a szivbe.

Grace úgy tűnt föl magának ez élet közepette, mintha meg volna mérgezve. Voltak pillanatai, midőn azt hitte, meg-fulad e nyomasztó légkörben és hiába kapkod levegő után. Saját szivét is gonosz-szá válni hitte e roszakaratu emberek társaságában, kik között az ellenszenv, mint metsző kés-pi-linga csillogott.

Az öreg gróft Grace mint napon látta a kertben; pár nappal megérkezése után — csak egész véletlenül — lett neki bemutatva. Ő sem az ebédnél sem a theánál nem jelent meg soha. Két kényelmesen berendezett, a parkra néző barátságos szobában lakott. Szolgaszemélyzete mamsell Kuttból és egy mogorva francia komornyikból állott. Örökösen mosolygott és még néhány phrázist is tudott mondani, mint: — bon soir — és — le temps fait beau. — A kertben megvan saját lu-gosa, sőt azt lehet mondani, saját utai. Ha véletlenül egy is-merős ez utakon jön a kastélyba, úgy a gróf szobáiban marad. A világ tudta, hogy béna, mert az öreg ur reszketve minden tagját mozgatta. De Grace mit sem látott e bénaságból, csak azt látta, hogy vezetik, mint egy kilenczven éves aggas-tyánt, habár csak hatvan éves volt, és hogy elméje tökélete-sen eltompult.

A két kis grófnő, Kori és Miria*) nem szép, sovány gyermekek voltak, elromlott gyomorral és állatias, kirívó te-kintetű mohó szemekkel. Tulcsapongók voltak; de nem azon tulcsapongással, mely a ruhákat bepiszkolja és összetépi, ha-nem mely a macska-kölykeknek szeméit kiszurja és az üveg-ház virágait szétdulja, hogy a kertészt elkergettetni lássa. Anyja irányában mindakét lányka szemtelen és önfejű volt, de azért mégis roszaságaikat az ő háta mögött művelték, mert tudták, hogy így a többiek közé viszálykodást hintenek.

A nevelőnő iránt először zsarnokoskodva léptek föl. Grace gyengédséggel kísérlette meg, azután pedig a grófnénál tett jelentést. Itt azonban szépen járt. Szerencsére ép Károly gróf jött közbe, midőn a grófné zengzetes hangját zuzó csapá-sokra emelte, és azzal vetett véget az egésznek, hogy megparan-csolá a gyermekeknek a kisasszonynyal együtt szobájába jönni. Itt a gyermekeket haragja és fenyegetéseivel sirásra fakasztá. Végre könyek között hunyorgatva megigérték, hogy Grace kisasszonynak engedelmeskedni fognak. Azután Gracehoz fordulva, a fiatal gróf fojtott hangon és összeránczolt homlok-kal, hozzá tévé:

— Félek, kisasszony, hogy kegyednek nincs tehetsége a nevelőnői pályára. Hogy ajánlkozhatik valaki oly állásra, melyre nem bir a szükséges eszközökkel? Nos?

Mily rutnak tűnt föl Gracének e pillanatban ez ember! Ugy tetszett, mintha egy morgó ebet látott volna maga előtt fölugorni. És úgy tett, mint egy dühös állattal szemben tett volna: hirtelen moznulatlaná vált arczczal bámult reá.

— Nos, megértett? — kérdé a gróf nyersen, türelmet-lenül.

— Nem, — viszonzá Grace csendesen, — annyit akar-e ez jelenteni, hogy fölöslegessé váltam?

A gróf haragra lobbant,

— Oh, az érzékenykedés legnagyobb bűne a nevelőnők-nek, ezt jegyezze meg! És ha ön minden dorgálásból sértést akar kimagyarázni, úgy állásában kegyed lesz a világ leg-szerencsétlenebb teremtménye, azt mondhatom. Ami pedig távo-zását vagy maradását illeti e kastélyban, úgy előforduló eset-ben minden bizonynnyal világosan és határozottan fogom ma-gamat kifejezni, — tévé hozzá sötéten. Azután a gyermekek-hez fordult. — És ha Grace kisasszonynak még egyszer pa-nasza lenne oktatási rendeleteinek nem teljesítése miatt, úgy jaj nektek. És most elmehet, — mondá nyersen és íróasztá-lához közeledett. — És a mennyire lehet, keveset panaszkod-jék kisasszony, mert ez elrabolja időmet és az epét fölzavarja bennem.

*) Corisandre és Miriame.

Grace már kifelé indult, e szavaknál azonban az ajtóban megállott és a gyermekeknek mondá:

— Kori és Miria, menjetek a kertbe játszani, szabadságot engedek: de legyetek illedelmesek, a kertész virágágyait ne tiporjátok le és mindenek előtt egymást ne karmoljátok.

Azután visszafordult a szobába, a fiatal gróf íróasztalához lépett, ki türelmetlen bámulattal vette észre ittmaradását, és mondá:

— Bocsásson meg, gróf ur, ha továbbra is alkalmatlankodom. De szeretnék oly bátor lenni néhány fontos szót mondani arról, mit a gróf ur „panaszaim“-nak nevez. Az általános viszonyok érdekében, a gyermekek érdekében és . . .

— És a kisasszony saját érdekében . . . értem, — viszonzá Károly gróf gunyosan és egyszersmind boszusan és egész magasságában fölegyenesedett. — Beszéljen kisasszony, és minthogy az ügy valószínűleg hosszú lesz, kérem, foglaljon helyet. — És az íróasztal mellett álló börtámlányra mutatott.

De Grace nem fogadta el.

— Köszönöm gróf ur, — mondá hevesen, halkal, a fölindulástól akadozó lélegzettel, daczosan és büszkén. — Rövid leszek. Csak azt akartam megemlíteni, hogy én azt hiszem, a gróf urnak talán nem lett volna szabad a nevelés fontosságát viszonyítani azzal, mit egy nevelő a házi életben jelképezni szokott. — Ha a gyermek nem akar tanulni, ott kell, hogy a tanító szigorral lépjen föl, mert ritka gyermek, ki önkényt ott hagyja játékszerét; és ha hizelgésekkel bírjuk rá, úgy később minden hanyag kicsapongásáért megkívánja jutalmát, mint egy uzsorás. De szigorral föllépni csak ott szabad a nevelőnek, hol maguk a szülők e szigort fölfogják és gyermekeiket átengedik egy nevelő jellemteljes egyéni nevelési tervének. Azon esetben pedig, ha a gyermek tökéletes utálattal fordul el minden tanulmánytól, pusztán daczból, ellentmondási viszketegből, ott kötelessége a nevelőnek a szülők segélyéhez folyamodni, miután a gyermekkel szemben nem szabad a szülőköt is mellőzni, ha csak nem akarja, hogy egy év múlva azt mondják róla: — ön rossz nevelő volt, megcsalt és meglopott bennünket. És ha némely szülők elég közönyösek lehetnek is gyermekeik szellemi haladása iránt, a becsületes és lelkiismeretes nevelőnőre a legnagyobb fontossággal bír az a legutolsó ítélőszék: saját maga előtt. Ha azonban az ellenszenv mellé a tanulás iránt még a gyermek fölmentése is járul, — és látja naponkint, hogy a nevelő csak a cselédek létszámát szaporítja, úgy a nevelés utolsó támasza is megtörött, és a nevelő fegyvertelenül, segély nélkül és haszontalanul áll a házban, hol nevelőnői alkalmazást talált. Csak ezt akartam elmondani, gróf ur. Készen vagyok. Bocsássa meg az alkalmatlankodást, és adja az ég, hogy hivatásomban többé ne legyen okom panaszra.

Ezzel Grace meghajtá magát és nyugodtan távozott, nem igen gyorsan és nem nagyon lassan. A nyitott ablakon át a fölfutó szőlőlomb között egy lanyha illatos szellő hatolt a szobába, ez borzalta a szép szőke hajat halántékáról a homlokra. Menés közben nem fordult többé vissza. Szíve oly könnyű volt, hogy reszketett.

VI.

Látogatás.

Egy reggelen Grace a teremben volt, hol a kis comtesseknek zongora-órát adott. A kis lányok ép bevégezték leczké-

jüket és vadméhekhez hasonlóan, melyek a nyitott ablakon át fogságból szabadulnak, rohantak le a kertbe. Több heti ittléte után még nem sikerült Gracnak tanítványaiiban a zene iránt szeretetet vagy fogékonyságot ébreszteni. Vannak gyermek-lelkek, melyek mindig csak lefelé huzódnak, mint szennyes oszócseppek.

Grace a hangjegytartóban forgatott, keresett és rendezett, midőn a grófné Nordin asszonnyal, a házgondviselőnővel beszélgetve, belépett. A grófné a háznál rendesen világos és kirívó színű shawlt vagy lebbent viselt selyemruhája fölött, mely kardalnoknői szint kölcsönzött neki és szép, éles arcát eltorzította. Szokása volt beszéd közben ajkait és orrlyukait lefelé rángatni, szemével fölülről lefelé honyorgatni, és a mellett folytonos türelmetlenségben volt: lábaival a szőnyegen vagy ujjaival az asztalon dobolt.

Nordin asszony saját csendes, zárkózott, biztos modorával lépdelt mellette, hófehér főkötőjével sűrű haja fölött, és hófehér gallérekájával széles vállain. Mindketten az enfiladeban fekvő szoba közepéig hatoltak.

— Ma tehát az ezüst készletet fogja elővenni, Nordin asszony, — mond a grófné, — öt személyre. Érti ön. Az ebéd öt órára legyen, az esteli pedig legfőlebb nyolczra, három féle finom sülttel.

Nordin asszony kissé meghajtá fejét.

— Jól van, méltóságos grófné. A vendégek nem fogják az éjet itt tölteni?

— Nem, még este vissza fognak térni Nesthausenbe. Különben a hölgyek számára az öltöztetéshez a zöld teremben rendeztessen el mindent. Három órai ut után valószínűleg szükséges lesz öltözékeiket rendbeszedni.

Nordin asszony távozott. A grófné, ki az erkélyre akart menni, csak most vette észre Gracet a zongoránál.

— Ah, kisasszony, kegyed itt? Vége már a leczkének? — kérdé gyorsabb, barátságosabb hangon, mint egyébkor. Egyáltalán ma különösen izgatottnak és várakozásteljesnek látszott. — Vége már a leczkének? Délután adjon szabadságot a grófnőknek. Ugyszinte kegyed is szabad lehet e délután, szobájában maradhat, vagy tetszése szerint tehet, a mit akar.

Grace meghajtá magát és a grófné előtt az erkély-ajtóhoz sietett, hogy azt fölnyissa számára.

A grófné egy francia regényt tartott kezében. Szeretett reggelenként a folyondárokkal beárnyalt erkélyen olvasni. Főlséges koraórszi nap volt künn, meleg, tiszta és virágtarka.

(Folytatása köv.)

Könyvismertetés.

(„Előítélet és Fölvilágosultság.” Regény négy kötetben. Irta Beniczky Bajza Lenke. Pest. 1872. Aigner L.)

Endrődi Sándortól.

A jelen év, úgy látszik, nagyon kedvez a regényirodalomnak. Egymásután tűnnek föl eredeti s fordított regények; ezek nagy részéről már bővebben írtak a lapok; mi jelenleg a sok közül Bajza Lenke érdekesen írt regényét mutatjuk be olvasóinknak.

Már a cím elárulja, hogy a nevezett regény irányregény akar lenni. Nem bolygatjuk: mily mértékben felel meg az irányregények szellemének, de látjuk, hogy az arisztokra-

czia és a demokraczia makacs harczi képezik a háttérét s a regény meséje az utóbbi diadalával végződik. Im a mese:

Caronelle bankár leánya: Lédá, egyike ama kiváltságos és fenkölt szellemű nőknek, kiket mindenki csodál, vagy irigyel. Lédá atyjának egy fiatalkori bűnéért s hogy a Caronelle házat megmentse a szegyetlenjes bukástól: egy gazdag, de kiélt s szellemtelen bankárhoz: Waldauhoz kényszerül nőül menni. Lédá gyűlöli ez embert s mielőtt hozzámenne, borzasztó gondolata támad: meg akarja magát ölni. Gróf Waldheim Róbert, kit Lédá már régen szeret, megmenti őt. Lédá Waldau bankár neje lesz.

Waldau nem sokat törődik nejével. Ugy látszik, csak azért vette el, hogy szenvedéseiben gyönyörködje. Ez a Waldau akkor a legboldogabb, ha Lédát kizsátozza. Ritkán látják egymást: Lédá egészen független életet él s mindjárt az első év nyarát Sternbergnél, egy igen becsületes lelkű öreg grófnál tölti, kivel Lédá anyjának benső viszonya volt egykor. Waldau egyszer itt is felkeresi nejét, de elég udvarias ezt előre megizenni neki. A férj megjelenik, a következő párbeszéd mind Waldau, mind Lédá jellemét teljes világításba helyezi:

— Én? — kérdé halk, reszkető hangon a nő.

— Igen. Önnek rá kell vennie Sternberget, hogy tegyen be a „Caronelle és Waldau“ czég pénztárába néhány száz-ezer forintot s ezáltal helyre áll az üzlet hitele.

A fiatal nő büszkén emelte föl fejét, mialatt halásápadt arcán szegyetlen és harag kifejezése lángolt.

— Mi által hiszi ön, hogy e tette rábírhát engem? — kérdé hidegen.

— Ara nincs megszabva e tetteknek, — mondá gunyosan a bankár; — azonban ki jóléteért egyszer már megtagadta szívét, annak lesz ereje egy második ily alkalomnál lecsöndesíteni becsületbeli aggodalmait.

Lédá megdermedve állt ez ördögi kifejezésű arc előtt s egy percig nem tudott válaszolni. Szívét oly leirhatlan kétségbeesés ragadta meg, hogy egész testét reszketni érzé.

— E szavak után nincs mit beszélnünk, — mondá tompán és kezeibe rejté arcát.

— Ön tehát nem teszi meg azt, a mitől jövője, jóléte, tán létele függ?

A fiatal nő leereszté kezeit s oly dult vonásokkal tekintett a bankárra, hogy az önkénytelen hátrább vonult székében és csodálkozva nézett rá.

— Soha, — mondá erős, csengő hangon: — a becsület árán nincs élet, nincs jólét, jegyezze ezt ön meg magának és most hagyjon el engem.

Waldau, — mint egy későbbi vallomásából kitűnik, — sohasem szerette Lédát. Hogyan is lehetne kívánni egy ilyen életűt, világgyűlölő embertől, hogy szerelemre gyuljon akkor, midőn egy előbbi viszonyát akarja Lédá szerencsétlenségén megboszulni?! Később azonban észére tér s Amerikában főbe lövi magát. Lédá teljesen szabad és független lesz. Azt hinnők, hogy most Waldheim Róbert fog fellépni, de egy makacs ellenség, mely Róbert anyjának arisztokratikus előítéleteiből s Lédá képzelődéseiből van összeállítva, egy időre megakadályozza a várt házasság létrejöttét s érdekes bonyodalmaival csakugyan kíváncsiságot ébreszt bennünk a regény kimenetelére iránt.

Bernvick, egy beteges poéta, így nyilatkozik Lédáról: „Ugy szeretem e fiatal nőt, mint például szeretem a fehér lilomat, vagy a rózsát. Vagy mint egy fényes csillagot az

égen, melyhez örömmel, bámulattal emelem szemeimet, és azon öntudattal szemlélem órahosszat, hogy az nem lát engem s nemcsak nekem, hanem velem együtt milliárdoknak tündöklök és ragyog.“

E dicséret és magasztalás épen nincs túlozva. Lédá maga a tökély. Szenvédesei megtanítják őt a lemondásra és önuralomra. Nemes megadással fogadja Waldheim grófné gunyjait s öntudatában keres vigasztalást és elégtételt a magasabb körök rágalmai ellen, mert csodás lénye egyrésztől föltétlen imádásra kelt mindenkit, de másrésztől csak ellenségeinek és irigyeinek számát szaporítja. Ez ellenségek legveszélyesebbike Erwich Hildegarde, gróf Alwitz neje.

Hildegarde már rég szereti Róbert grófot s minthogy Róbert Lédáért eped: a mellőztetés kinjai boszura ingerlik Alwitznét. Hildegarde természetö egyike a legszenvedélyesebb természeteknek, ez asszony valóságos ördög, ki mindenre kész, hogy megboszulhassa magát.

Először erkölcsileg akarja tönkre tenni Lédát s midőn ez nem sikerül neki, meg akarja őt gyilkolni.

Egy nyári mulatság alkalmával megvesztegeti Lédá embereit; kocsisát eltávolíttatja s Lédá, midőn hazatér, meg sem álmodja, hogy mily veszélynek van kitéve. Hildegarde felbérelt embere hajta a tüzes vérű lovakat. A lovak nem sokára elragadják a kocsit, melyben Lédán kívül Sternberg Ernesztin, a gróf nővére, és Marie, Sternberg fogadott leánya ülnek. A kocsit feldől s Lédá súlyosan megsebesül. De leghatalmasabb sérülést az eszközül használt kocsis szenved. Összezuzza magát. Mielőtt meghalna, fölfedi Alwitz gróf előtt nejének aljasságát. A gróf rögtön nejéhez megy s becsületesen lehordja nőhöz nem illő gázságaiért. „Ha Lédá meghal, a fenytörvényszék elé állíttatom önt, asszonyom, mint gyilkost; ha felgyógyul — elvállunk.“ Hildegarde megsemmisülve érzi magát. Lédá szerencsésen fölgyógyul s így Alwitz gróf egyszerűen elvál gonosz lelkű nejétől, ki még ekkor sem javul meg s okulni még kevésbé okul.

Minden áron azt akarja, hogy Róbert szeresse őt. De Róbert sokkal nemesebb s megvetéssel fordul el e sátáni asszony szenvedélyességétől. Ez több mint lealáztatás; Róbert képtelen fölfogni, mit tesz az: visszautasítani egy nő szerelmét! Hildegarde előre megmondja Róbertnek, hogy meg fogja mérgezni Lédát.

Meglátogatja Landhecken az irigyelt asszonyt, ki azt hiszi, hogy Hildegarde legjobb barátnői közé tartozik. Lédá szívesen fogadja s ott marasztja theára. A theázás közben Hildegarde egy medaillont mutogat a társaságnak s midőn az már minden kézen megfordult, visszaveszi és leejti kezéből. A társaság közül majd mindenki a guruló medaillon után kap s Hildegarde fölhasználja az általános zavart: sebesen pár cseppet önt egy üvegeséből Lédá theájába. Senki sem veszi észre. Csak Róbert gyanakszik. Sötéten néz Hildegarde arcára s midőn Lédá felomeli a theás csészét, hogy igyék belőle, Róbert fölkel székéről s kéri Lédát, hogy cserélje ki vele a theás csészét, tegye meg neki azt a kimondhatlan szíveséget.

Lédá átadja a theás csészét.

Róbert ép ajkaihoz akarja emelni, midőn Hildegarde rögtön fölugrik s kiüti Róbert kezéből a csészét. Ő nem Róbertet, hanem Lédát akarta elveszteni. Összerogy és elájul. Az egész társaság megrémül ez iszonyu tereméstől s ájultan szállítják lakására.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Márczius 13-dikán.

Szabad? — Az országos ellenzék értekezlet. — Egy szó a főváros jóhíre nevében. — A dolog költészeti oldala. — Üdvözlő könyvek. — Légrengés. — Veres szakáll. — Egy önfeledt perc. — A politikai fáklyák hatása. — Mentem, menettettem! — Szerencsés megmenekülésem. — Éő vulkánok. — Elemek harca. — A szónokok. — A hangulat. — Egy felolvasás. — Három hangverseny. — A Liszt-egylet. — Plotényi Nándor szép szándéka. — Hódolty Katalin kisasszony. — Egy kedves kisdéd és az ő nagyképi nevelői.

Hiába is vesztegetem a szót, nincs az én számomra helye héten, talán még a hölgyek körében is, annyira el van foglaltva minden kamra politikával. Ami nagy és kis kamra csak van az ország és főváros szívében, mind kevés az most a politikának, és az emberek még csudálkoznak, hogy mult vasárnap az „Orfeum”-ban már a második fogásnál a pohárköszöntésekre gyújtottak reá a vendégek; mikor ami kevés harapni valót kaptak volna, az is kozmás volt, mert a szakácsok is politizáltak. Egyet azonban csakugyan nem tudok megbocsátani az országos politikai értekezlet rendezőinek, azt, hogy miért tették úgy le a mi fővárosunkat? Meghivnak vagy kétezer vendéget, és nemhogy elszállásoltatásukról gondoskodtak volna, a vendéglősöknek engedik őket át martaléknak! De nehogy félreértessem, nem vádképen hozom fel e kis feledékenységet, kétséget nem szenved, hogy csupán feledékenységből feledkeztek meg a főváros vendégszerető szívére, hanem fölemlitendőnek tartom a jövőre való nézve; ugyanis nagyon valószínű, hogy rövid időn ismét valamely országos pártértekezlethez leendő szerencsénk, pártokban hála a magyarok istenének, nem igen van hiányosságunk, és én nem látom át, miért ne lehetne példának okáért a vidéki pártbíveket a főváros pártelleneseihez pár napra szállásba adni? Agyon talán még sem fognak egymást kapacitálni, egy pár száz leharapott orrot és fület pedig mindig megér a főváros jó hírneve.

És most térjünk át a dolog költészeti oldalára, tudniillik a fáklyás-menetre, miután ez az egyetlen pártmozzanat, melyről aesthetikai szempontból is hozzá lehet szólni. Ugyesti félnyolczra lehetett, midőn — természetesen egy hölgygel karomon — a nőképző-egylet által rendezett felolvasásra indulván, a váczi-utcza egész hosszában sűrű néptömegek sorfalat képeztek előttem; de megvallva az igazat, annyira tele voltam már a három nap óta hallott és látott politikával, hogy semmi különösét nem találtam benne; a jó nép nagy férfait akarja látni, gondoltam, és föl sem véve a jobbról balról könyökkel való üdvözléseket, tölem kitelhetőleg siettem a Hungária felé, a hol a felolvasás tartandó volt. És a mint közelebb értem a nagy-Kristófhoz, egyre jobban éreztem, mint reszket körülöttem a levegő. Millehet ez? gondolám, de végre is ebben sem találtam semmi különösét; vasárnap este volt és ilyenkor rendesen annyi bánatos szív önti magába itczeszámra a jókedvet, hogy a Deák-utczának is juthat belőle, gondolám; egyszerre azonban veres szakáll lobogása kezdett feltűnedezni a fekete sötétségben; erre mégis figyelni kezdtem; veres szakáll! kinek is van veres szakállja? Ej mit!

az utolsó napok szemkápráztató hatása ez a veres szakáll! Csakugyan, nem veres szakáll volt, hanem fáklya-láng, nem is egy, hanem sok fáklya lángja, és hozzá még a folytonos eget rengető kiabálás, — bocsánatot kérek hölgyeimtől, hanem erre biz én jól magamhoz szorítva hölgyem karját, egyet kanyarodtam balra, és nem egészen két perc alatt már a Hungária kapusával álltam szemközt, azaz, csak a hölgyem állt vele szemközt, mert a mi engem illet, én minden legkisebb habozás és még kevesebb megállapodás nélkül jó mulatságot kívánva hölgyemnek, neki vágtattam a Dunapartnak a hangok és fáklyák irányába. Hogy ez nem épen nagyon udvarias eljárás volt tőlem? Fájdalom, nagyon igaz, de — melyik érző szív mondhatja magáról, hogy nem voltak neki önfeledt percei?

Elég hozzá, két perc múlva már olyan fekete voltam, mint a rosz lelkiismeret, mert a politikai fáklyának azonfelül, hogy tökéletes azon illatja van, a mi az égő szuroknak, még azon jó tulajdonsággal is dicsekedhetik, hogy szénfeketére festi be az arcokat; és most képzeljenek maguknak úgy hat-hétszáz ilyen alvilág színű kisebb-nagyobb hazafit, körüllobogtatva veres és fehér tarajoktól, küzködve a szájukba betóduló szurok-füsttel, a mi szintén nem ambra, és mindazonáltal olyan éljeneket harsantva, a melyek képesek két zenebanda valamennyi trombitáin és dobjain keresztül utat törni maguknak, fel, és Buda váráig!

De a hazafiúi lelkesedés nem ismer akadályt és annál fogva én is előre törtettem a dunaparton, a városház teréig, a honnan aztán nem is kellett tovább mennem, mert azon túl már menettettem, sodort magával a népeknek árja, a mig csak valami kiálló keménységhez nem szorítottam. Szerencsére, nem kőszikla volt, sőt inkább a nagy dob a dobos hátán, és e szerencsés véletlennek nemcsak életemet és kalapomat, hanem a legfenségesebb, legmagasztosabb látványok egyikének örökké felejthetlen emlékét is köszönhetem.

Mert felvetni magamat a nagy dob tetejére és vitetni magamat a nagy dobos által, vagyis inkább a nagy népár által, a mely a dobost dobostul vitte, percznek műve volt, és e biztos magaslatról — az igaz, hogy a kóválygó szurok-fellegek körülöttem erőnek erejével orromnál fogva leakartak rántani magas polczomról; hanem mi volt ez a szemem előtt — már a mennyire a harapó füst engedte — feltáruuló látványhoz képest!

A meddig a tekintet a koromsötét éjben csak érhetett, a városház tere, a váczi-utcza, sőt még a kigyó-utczának is egy része zsufolva volt minden rendű és rangú tisztelgőkkel, és egyik lelkesültebben a másiknál Kossuthot, Ghriczyt és Tiszát Kálmánt, Jókait, Csernátonit és sok más jeleseit a hazának éljenezte; jó tíz perczig tartott, mig legalább annyira lehetett fékezni ez éljen-lávát, hogy az eleven vulkánok helyett „halljuk”-ot szórtak, csak midőn az ellenzéki kör előtti téren egy fő emelkedett ki a sokaság felett, birt ura lenni érzelmek.

Hegedűs Sándor, a fiatal ellenzék egyik legjelesebb

tagjának feje volt az; rövid, velős és szívbé találó szavakban tolmácsolta a fáklyás-menet jelentőségét. A jeles üdvözlő beszédre az ellenzék méltó büszkesége: Ghyczy Kálmán lépett föl a szószékké rögtönözött ellenzéki asztalra és alig hangzottak el a beszéd első szavai, hopsz, egyet roptam fel a levegőbe, mert alattam a dobos megütötte álláspontomat és nyomban reá az egész banda egész trombitái buzgósággal reákezdte a Klapka-indulót, a lelkesült nép ezrei egy „halljuk“-orkánt zuditott ellene, jó tíz perczig tartott a két ellenséges elem ezen élet-halál harcza, és ez egész idő alatt az országosan tisztelt Ghyczy Kálmán egész magasztos magasságában állt az asztalon, körülfolyna a minden éjszakánál feketébb szurokfüst orrgyilkos fellegeitől; — végre csend állt be és a jeles hazafi elmondhatta beszédjét az ő szokott megragadó ékes-szólásával, a mivel annyira elragadta a hallgatóságot, hogy egyszerre ezer ajkról Tisza Kálmán neve zengett föl az ellenzéki kör első emeleti ablakára, a hol a nagy hazafi megjelenván, szintén páratlan gyönyörűségű beszéddel örvendeztette meg szívünket; mire újból eget rengető kiáltás keletkezett. egyik ezred Jókai, a másik Csernátóni, a harmadik Györffy Gyula, a negyedik Irányi nevét hangoztatá, végre Jókai neve maradt a győztes, hanem arra egy kisérteties szózat hallatszék le az ablakról, hogy Jókai éppen most a nők körében szolgálja a hazát, egy fejezetet olvasván föl a nőképző-egylet estélyén, a mit is tudomásul véve, arany száju Csernátont kértük fel, hogy ő tartson nekünk valami beszédet, és ez a nagy szónok is készségesen engedett körepeztő kérésünknek; ő is kibeszélt az ablakból, nem sokat, de szokott ragyogó ékességével; ezalatt Jókai is megérkezett, és ő is beszélt, hanem a hangját a nőképző felolvasáson vesztette el; éppen úgy, mint az örök emlékü márcziusi napokban, úgy most is berekedt, hanem azért még volt annyi hangja, hogy a hazát éltesse, és „Eljen a haza“ harsant fel egyszerre tizezer hazaszerető szívből, azután szélylyel mentünk, én is lemásztam hangzatos talapzatomról, a hatszáz főnyi fekete sereg egy részének már tenyeréig beleégett a fáklya, hanem azért tartotta, legalább addig, a míg a „Hazádnak rendületlenül“ első szaka elzendült, azután mentünk ki erre, ki arra, én a Hungáriába, a hol az én hölgyem már csókolni való duzzogó ajkakkal várt reám, a miért őt is el nem vittem a fáklyásokhoz.

— Hogyan? és a fölolvadás? Karlovsky M. Ida urhölgy fölolvadása? — kérdém én némiképen megütődve, mire az én hölgyem egész női elragadtatással terjeszkedett ki azon gyönyörűlévőzetre, melyet Jókai fölolvadása a jelen volt díszes vendégkoszorúnak szerzett. Mintha csak elejétől végig átélte volna az utolsó párisi ostromzár rettenetességeit, olyan borzasztó szépen írta le azokat a fölolvadott fejezetben. Hanem azért az én hölgyem mégis csak jobb szeretett volna jelen nem lenni e fölolvadásnál.

Jó, én sem kérdeztem többet, hagytam duzzogni hölgyemet, legalább nem tekint arcomra, a melynek hogy milyen színe lehetett, azt az ujdonat új fekete keztyű beszélte el, a mit a fáklyás-menet a kezemre huzott; siettem tehát minél előbb láthatatlanná tenni magamat hölgyem előtt, és midőn magamban voltam, úgy örültem annak a voros szakálnak, mely a fáklyás-menetet eszembe juttatta; legalább lesz alkalmam, elbeszélni a dolgot, úgy, a hogy volt, és azért bárki mit mondjon is e fáklyás-menet kisebbitésére, nem kell hinni, olyan nagyszerű tüntetés volt az, a milyen csak kitelik a fővárostól.

És most — mi is történt még e héten? Igaz, hangver-

seny, pénteken Stettner Henrika kisasszonyé, vasárnap a Liszt-egylet reggélye, hétfőn Plotényi Nándoré és kedden Sipos Antalé; mindössze tehát négy nap alatt három hangverseny, a mi, ha Richter mai hangversenyét is hozzávesszük, még mindig kevés egy bőjti hétben. És mind a három kitűnő volt. Stettner kisasszony igen kitűnő zongorajátészónő; csak még annyi erőre tegyen szert, mint a mennyi melegséggel játszik, és övé a világ, a művészet gyönyörű szép világa. A „Liszt-egylet“ reggélye nem volt ugyan szorosán vett hangverseny, csak a meghívottak jelenhettek meg, de azért nagy élvezetet nyújtott, és a hölgyek, a kik ez egylet élén állnak, máris sok érdemeket szereztek a nemesebb zeneizlés terjesztése körül fővárosunkban. Plotényi hangversenyéről pedig csak annyit mondhatok, hogy rövid időn vidéki városainknak is lesz alkalmuk meggyőződni e jeles fiatal művész bensőség- és kifejezésteljes tiszta hegedűjátékáról. E napokban körutra készül a hazában, nővére: Doubrovskyné urnő kíséretében, a ki e hangversenyen a zongorarészeket járszotta, szintén igen szépen; megtudják tehát, hogy mi szép isteni dolgokat zengedez Plotényi a hallgató szívébe. Sipos Antal hangversenyének végre két fénypontja volt: az egyik Hodoly Katalin kisasszony, a másik e hangverseny kiváló magyar jellege. Hodoly kisasszony Sipos ur tanítványa, és mester és tanítvány együtt Liszt „Rákóczy-induló“-jának átiratát játszották, azt a hatalmas művet, a melyben a nagy eszmék a felfogást és a nehéz kivitel az erőt teszi próbára, és a kedves fiatal hölgy kitűnően állta ki a próbát. A mi pedig e hangverseny magyar jellegét illeti, azért különös köszönetet kell a derék Siposnak mondanunk; igaz, hogy „művészet hazája a nagy világ“, és az is igaz, hogy a magyar zene még gyermekéveit éli; de miként az embernek, ha nincs hazája, nincs világa, úgy a zene is, ha mi itthon édes miénkül nem műveljük, soha sem fog világpolgárságra fejlődni, hanem örökké csak gyermek marad, a nemzet i fejlődés kárára, a melynek a zene egyik hatalmas tényezőjét képezi. Egy idő óta pedig kedves hazai zenénk vajmi mostoha bánásmódban részesül, itthon, a szülei házban, egy pár nagyfejű nevelőtől, a miért olyan kicsi, fejletlen, a helyett, hogy kötelességükhez képest, ápolnák és fejlesztenék.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Márczius 15-dike) volt mult pénteken, az a szent nap, melyben huszonnégy év előtt először derült fel a nemzet alkotmányos napja, hogy soha le ne áldozzék többé. Mert a reá következő sötétség csak a felhők sötétsége volt, a mit a balsors fejünk fölött összetornyosított, de nem az éj sötétje; a felhőkön át belevilágított szíveinkbe márczius 15-kének napja, belevilágította a haza és emberszeretet, a szabadság, egyenlőség és testvériség éltető melegét, hogy tudtunk tűrni csüggedetlenül és munka mellett bevárni a sötét felhők eloszlását fejünk fölött. Legyen áldott annak emléke, a kinek e nap feljöttét köszönjük, és legyenek áldottak azok, a kik e nemzet-megváltói munkában apostolai voltak, és miként neveiket, úgy foglaljuk munkálkodásukat is kegyelotes szívünkbe. Ők se egy nap alatt teremteték a márczius 15-dikét, hanem küzdöttek érte évek hosszú során át 1825-től 1848-ig, a míg a nemzet meg volt érve a nagy igazság befogadására. És a küzdelemnek tovább kell még folyni, mert ezeken meg ezeken vannak még, a kik

e nagy nap szent igazságait ajkaikon hordják ugyan, de szívükben nem érzik; és e küzdelemnek tisztának és nemesnek kell lenni, méltó az igazságokhoz, a melyekért foly, és méltó a bajnokokhoz, a kik azt folytatják, — akkor talán lassabban, mint ohajtanók, de annál biztosabb a győzelem.

✦✦ (A pesti jótékony nőegylet) a f. é. márczius 10-től április 6-ig terjedő 4 hétre méltó háziszegények között leendő kiosztásra összesen 575 frt 60 krt utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 373 frt 60 krt és egyszer mindenkorra segélyezettnek 202 frtot. Ez alkalommal a választmányi nők 38 új vizsgálatról tettek jelentést. — Együttal közhirre tétetik, miszerint az egylet által fenntartott szemhályoggyógyintézet (Pesten az újvilág-utcában), melybe az ország minden vidékeiből származó szegény szembetegek felvétetnek, a jövő hó elején, azaz: f. é. április hó 1-sején meg fog nyitni.

✦✦ (Lónyay gróf miniszterelnök) termeiben ezentul vasárnaponként társas összejövetelek lesznek, melyekre meghívások küldetnek szét az országgyűlési jobboldal és a deákpárti sajtó főbb képviselőihez. Az első est mult vasárnap igen kellemesen folyt le, noha vendégek még csak csekély számmal jelenhettek meg, miután a meghívók sokakhoz későn érkeztek. Az összejövetel fesztelen, családias színezetű volt, politikai társalgás és eszmecsere töltötte be. Ez összejövetelen csak férfiak voltak meghíva és a szép nemet csak a szeretetreméltó háziasszony képviselte.

✦✦ (Richter ötödik hangversenye), daczára a rossz időnek, ismét igen szép közönséget gyűjtött a vigadóba, az élvezet pedig, a mit e hangverseny nyújtott, annyiban meghaladta elődjét, hogy ezuttal nem csupán Wagner-féle zenét hallottunk, hanem több olyan mester műveit, a kiket a történelem régieknek, a művészet azonban örökké fiataloknak nevez. Ilyen Mozart C-dur szimfóniája; alakja és hangszerelése egyszerű, mint minden, ami abból a korból ered, melyben a hatalmas szenvedélyek és harsogó fuvóhangok még ismeretlenek voltak a hangverseny-világban, de mennyi dallamos költészet és szellemes játszás csillog-villog ez egyszerűségben! Akár egy tavaszi csermely, reá hajló virágok és napsugarak alatt. — Mendelssohn „Tengeresend és szerencsés hajózás”-a egészen más zenei lelket tár föl előttünk; inkább az elme, mint az elménczés, inkább a komolyság, mint a játszás zenéje, és mégis mennyi érzéssel van a tenger világa előtűntetve! Wagnertől csak egy művet hallottunk ez este, az „apostolok utolsó vacsorá”-ját; most hallottuk először e művet, azért nem is mondunk még határozott ítéletet róla, de az első benyomást véve nem tartozik Wagner elsőrendű művei közé. Hatalmas benne a férfi kar — nem is volt még nálunk annyi férfi-énekes együtt; valamennyi dalárda és színház idekölesőnözött tagjait e célra, azonkívül a tizenkét apostol: Kőszeghy, Bodorff, Ballán, Láng sat. egy kis óranegyedig tartott, míg a karok ezen rendjei felsorakozának, — hanem a mű azért nem részesült általános tetszésben.

✦✦ (Épület-összeomlás.) A kegyesrendiek a pesti gyár-utcában a mult évben egy diszes háromemeletes házat építtettek, s az épület már közel állott a befejezéshez. Ezen épületnek rendesen igen sok bámulója volt, melyre okot az épület tetejére alkalmazott feltűnő kőfaragvány szolgáltatott, a mely a „föltámadás”-t jelképezte. Az ezt ábrázoló csoportozat 30—40 egyénből állott s az egyes alakok az életnagyságot háromszor meghaladó nagyságban voltak mesterileg kifaragva. E szoborcsoportozat, alkalmasint saját sulya és nem az építész

gondatlansága következtében, mult szombaton éjjel leroskadt, és magával ragadta az épület legnagyobb részét is, rémülettel keltvén föl álmaiból az azon tájon lakókat. Szerencsétlenség nem történt, mert az épület még nem volt lakható állapotban. A vizsgálat ez ügyben megindított.

✦✦ (Vigadó hangversenyek.) Hogy kezdő művészeknek és művésznőknek, valamint műkedvelőknek a zene, ének és drámai művészet terén alkalom nyujtassék költekezés nélkül a nyilvánosság elé léphetni, a pesti vigadó bérleje, Schallern ur a nagyhéten egy ilyen hangversenyt szándékozik rendezni, melynek költségeit maga szándékozik fődőzni és ha résztvevőkre talál, tavaszon s őszkor minden hónapban ismételni. Az erre vonatkozó felszólítást Schallern ur legközelebb fogná közzé tenni.

✦✦ (Öngyilkossági kísérlet.) H..... magy. kir. hivatalnok néhány nap előtt elvesztette nejét, kihez ritka szeretettel ragaszkodott. Veszteségét annyira szívére vette, hogy búskomorra lön és a halált keresé. Előbb agyon akarta magát löni, de pisztolyának mindkét lövése elcsettent; ekkor egy madzaggal fölakasztotta magát, de öngyilkos szándoka nem sikerült, mert véletlenül emberek érkeztek, kik levágták. A szerencsétlen jelenleg orvosi ápolás alatt van. A pisztoly és a zsinór, mint corpus delicti a budavárosi kapitányságnál vannak letéve.

✦✦ (Merénylet az angol királyné ellen.) Február hó 29-dikén az angol királynő délután kikocsizott s félhat óra tájban tért haza. A Buckingham-palota kert bejárásnál nagy tömeg szívélyesen üdvözölte. Midőn a kaput kinyitották, hogy a királynő bemehessen, egy körülbelül 18—19 éves fiatal ember a kertbe rohant, a királyi kocsit követte, s midőn ez a bejáráshoz ért, előbb a kocsi azon oldalán állt meg, hol lady Churchill urhölgy ült. Innen a másik oldalra rohant, hol a királynő ült s pisztolyt szegzett ő felségére. A királynő, ki legkevésbé sem volt nyugtalan vagy izgatott, egyszerűen hátra huzódott a kocsiban s mige ez történt, kísérete kiszállt, a legényt elfogta s pisztolyát elvette. Ezenkívül egy irat volt nála, mely csak aláírásra várt. Az irat célja az vala, hogy a királynőt a féni foglyok azonnali szabadonbocsátására bírja. Tudvalevőleg ezen foglyok azért tartatnak még fogva, mivel bűneik a közönséges büntettek sorába tartoznak. A pisztolyt azonnal lefoglalták. Ugy hallik, hogy a pisztoly nemcsak el nem sült, hanem meg sem volt töltve. Az ifju ember maga azt állítá, s ez állítás valószínűleg igaz. Egy darab vörös posztó függött ki a pisztoly csövéből, mely különben is igen rossz fegyver, ódon és olynemű szerkezettel, mely még akkor sem igen sült el, ha meg van töltve. Általános a hit, hogy a fiatal ember elmeháborodott. Ez az ötödik merénylet, mely Victória királynő uralkodása alatt személye ellen intéztetett. Törvény szerint a büntény, melyet O'Connor elkövetett, két évi kényszermunkával sújtatik, kivéve azon esetet, ha az illető örültnek nyilváníttatnék. A királynő azóta Windsorba utazott.

✦✦ (A nemzeti színház) igazgatóját a miniszterelnök egy leiratban arról tudósítá, hogy a színház ezentul évenként 24 ezer frttal több segélypénzt fog kapni, mint eddig. Eddig 60 ezer frt volt, most 84 ezer lesz. — Fedro gróf, az „Egyetlen lány” és „Reggeli előtt” vigjátékok szerzője, ki jelenleg köztünk időz, „A mentor” című vigjátékát adta be a nemzeti színházhoz. E három fölvonásos vigjáték igen vidám és jól van szöve; tárgya pedig lehetővé teszi, hogy ne csak fordítsák, hanem magyarosítsák is. Erre Szigligetit kérték föl. — Bignio Lajos baritonista hazánkfa folyó hó 18-dikán érkezik Postre és 31-dikén már énekelni fog a bölcse jávára rendo-

zendő hangversenyben, melynek műsorozatában számára Wagner „Az esti csillaghoz“ irt szép dala van kijelölve. Vendégszereplését a nemzeti színházban ápril 2-dikán kezdi meg a király szerepével „Ernani“-ban, hogy azt egész hónapon át folytassa, mely idő alatt egyebek között Renét is fogja énekelni az „Alarczos bál“-ban. Így tehát e vendégszereplés folytán a legnagyobb és mindenestre oly élvezet vár a fővárosi közönségre, melyben csak ritkán részesülhet.

✦✦ (Rózsás napló.) Birly, pesti börgyártulajdonos művelt és kedves leányát, Birly Emma kisasszonyt eljegyezte Rohu Gyula budai földbirtokos.

✦✦ (Vegyesek.) Haynald érsek nagymennyiségű becses növényt hozatott kalocsai kertje számára. A nagytudomány érsek természettörténeti könyvtára, melynek a british muzeumának kivételével alig lesz párja, szintén napról-napra gazdagodik. Az érsek e nagyértékű könyvtár szaporítására évenként 7—800 frtot költ. — Büchner még előadásai kezdetén meghívást kapott Brassóba Aradra Szebenbe is, hogy ott előadásokat tartson, a mely megisztetéseknek azonban még most képtelen eleget tenni, miután sürgős ügyei miatt körünkben már e napokban eltávozott. A pesti három előadás tiszta jövedelme 1550 frt volt, a mely nagy tiszteletdíjjal a tudomány hazánkban még soha sem tüntetett ki. — A Csokonai szoborról a végleges számadás elkészült. E szerint a szobor 15,000 frtba került, s alig pár száz forint kivételével az egész összeg Debreczen városban gyűlt össze. Ugy hallik, hogy az emlékkerttársulatban már is szóba jött, hogy ismét más szobor fölállítása iránt fognak előkészületek tétetni, szóval az emlékkerttársulat választmányára folytatandja feladatát, mely emlékek felállításában összpontosul. — Táborcsy és Parsch pesti műkereskedéséből beküldettek: Honvéd. Diszmenet induló. Zongorára szerző Seifer Antal, a 12. gyalogsorezred karmestere, ára 60 kr. — Lazzipolka. Zongorára írta ifj. Farbach Fülöp, katonai karmester. Ára 50 kr. — Majthényi Fernánd, mely név alatt mi egyik jeles írónőnkét véljük rejleni, „Az örült meséi“ czim alatt kiadott egy füzetet, csinos kiállításban, mely öt beszélyt tartalmaz. Közelebb tüzetesebben ismertetjük még e művet. Ára? — Báró Eötvös József emléksobrára eddig a földhitelintézethez 19,318 frt 74 kr., és 551 frt 65 kr vegyes pénzekben küldetett be. — A londoni magyar munkások egylete segélyző pénztárának gyarapítására Posner K. Lajos ur 157 frtot gyűjtött, mely emberbaráti tettetért az egylet a gyűjtő urnak és a nemeslelkű adakozóknak forró köszönetét fejezi ki. — Nagykanizsa dalárdája negyven tagu női kart nyert, mely Maschankzer Ida asszony védnöksége alatt áll.

✦✦ (Halálozások.) Nt. Hanzélyi Mihály, kegyesrendi áldozár és nyitrai főgymnaziumi rendes tanár, tevékeny életének 66-dik, áldozárságának 38-dik és tanárkodásának 39-dik osztendéjében f. évi márczius 12-dikén meghalászott. — Pásztón e hó 6-kán meghalt K o l o z s v á r y Ádám köztisztviselőben állott közbirtokos. — Temesvárt e napokban temették a megye egyik legderékabb, szabadelvű emberét: S z á n t ó J á n o s ügyvédet, ki 48-ban főjegyző s alispán volt, s a forradalomban való részvételeért több évig szenvedett. Béke hávaikra!

Gazdasszonyoknak.

Párolt bárányczombok.

Két hátusó bárányczombot megsózáván szalonnával sürtén meg kell spékelní, egy lábasba tenni zsirt, két faj vereshagymát, sárgarépát, babérlevelet, egy borjulábat és egy kis huslevest szépen meg kell párolni. Ekkor a czombot ki kell venni a léből, ezt szítán áttörni, 3—4 kanálnyi tejfelt, egy kis citromlevelet hozzá adni, a levet újból lábasba és a tűzbe tenni, a czombot bele adni, még néhányszor felforralni, és rizsszel vagy kirántott burgonyával körítve forróan föltálalni.

Piskóta-tészta.

Nyolcz evő kanálnyi tört és átszítált czukrot és nyolcz tojás sárgáját egy félóráig folyvást kell keverni, a nyolcz tojás fehéréből kemény habot verni, közé tenni, végre pedig nyolcz kanálnyi finom lisztet is közé adni, valamint nagyon finomra vágott citromhéjat is. Egy lemezt vajjal kikenve, a tésztát belé kell önteni és langyos sütőben szép világos sárgára megsütni. Ezután lehet aztán akár hosszukás, akár négyszögű darabkákat vágni belőle, és finom befőttel megtöltve hidegen az asztalra adni.

K. Károlyné.

Nemzeti színház.

Márczius 9-dikén: „Bánkban“ Erkel operája. — Márczius 10-dikén: „A nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Márczius 11-dikén: „Macbeth“, Shakespeare szomorujátéka, Jókainé fellépteül. — Márczius 12-dikén: „Hamlet“. Gounod operája. — Márczius 13-dikén: „Egy millio“, francia vigjáték. — Márczius 14-dikén: „

Divattudósítás.

Folytatjuk multkori szemlénket Alter és Kiss urak váci utcái divatkereskedésében.

Mille casseau és mille zayé szinte a kedvelt mustrázatok közé tartoznak. A divatozó színek: hamuszín, rózsaszín, zöld, sárga, lila, kék és chamois. Árai 1 fit 10 krtól 1 frt 70 krig terjednek.

Sultane glacé hasonló kedveltségben részesül mint a lustre s ezt annyiban föltululja mert férje és minősége kitünőbb a lustrenél. Finom toilletre e kelme igen alkalmas s leginkább chamois, lila, kék, hamuszín és rózsaszínben fordul elő. Árai 1 frt 50 — 1 frt 70 kr.

Mozambique anglaise, kivált csikos és apró koczkában minden színben á 1 frt és 1 frt 10 kr.

Alter és Kiss divatcsarnoka kész ruhákból és kész paletákból igen nagy mennyiséget kapott, melyek mind francia készítményűek.

A formák szépek, változatosak és elegánsak s mindegyiken látszik, hogy műértő ízléssel lett választva. A ruhák összeállításai lényegesen nem változtak az eddigi viseletmódtól, mert diszitett szoknya, tunique és lebbenes derék még mindig az uralkodó stylus marad.

Láttunk szoknyákat, melyek fodor helyett nagy szivalaku kivágásokban rakott diszitést viseltek köröskörül. A szoknyára rakott emelapok keskeny bársonydiszszel s félig rojttal voltak szegélyezve. A tunique hátul hosszú és buffanyos, elől sima, kerek és kötényalaku, hol bársony, hol rojttal diszitve. A derék testhez álló, hátsó két lebbénye rövidebb, oldalt hosszabb, elől pedig egészen rövid.

Ismét más öltözetek, hol a szoknyán alól széles egymást átfonó ruche van környöskörül alkalma, a tunique oldalvást szalag által francsirozva úgy, hogy a szalag felül csokrot vagy rózsát képezve, végei hosszan csüngnek alá. A derék eleje és háta vállakon át hasonló ruche disziti mint az aljt.

A tavaszi idénynek egyik fő és legelegánsabb czikke a bársonypaletot s ezek ugyszólván fölülmulhatlan szépségben találhatók Alter és Kiss divatraktárán. Diszítésük finom cambray vagy gnipure csipke, rojt és passementerie-ből áll. Az összeállítás ezeknél különböző és részint egyszerű, részint fantasztikus és complicált, miként ez árai is magával hozzák. A bársonypaletók árai 80 frtnál kezdve 5—10 frtnyi haladással felmennek 160—180 frtig.

A tavaszi idényre említésre méltónak tartjuk még Alter és Kiss beszövétt longchale-jait, melyek egytől egyig francia gyártmányuk és 20 frttól kezdve 200—300 frtig kaphatók minden árban.

Mai mellékletünk magyarázata.

Ez alkalommal egy 4—6 éves fiúcska részére való nadrág szabásával kedveskedtem t. előfizetőimnek.

Az első szám az előrész, a második a hátrész jelöli, a harmadik pedig a korezt.

E nadrág két oldalt lehet nyitva és ott gombolódhatik két oldalt, avagy hátul, a mint jobban szeretjük.

Számrejtvény.

Gálffy Prileszky Maritól.

3. 11. 19. 10. Sok örömet, s egyszersmind sok bánatot rejt hivatása,
  8. 6. 1. 11. Csengő bengő kellemes farsangi élmű,
  2. 14. 18. 17. 11. 5. 6. Setét bűnnek rugó vége — nemes jónak kezdeménye,
  7. 15. 16. 7. 4. Szántó-vető földmivelők elkerülhetlen eszköze.
  3. 4. 3. Sejt ő mint a márványszobor, felmagasztalt helyzetében,
  11. 19. 10. 4. Érkezete örvendeztet aggot gyermeket egyaránt,
  15. 6. 17. 4. 14. 16. 17. 9. Sok hibát befátyoloz ez — sok bánatot elfeledtet.
  4. 7. 6. 15. 3. Királynő a maga kedves körében,
  9. 1. 11. 19. 17. 4. Éhezőknek kellemes, ha telve van.
  8. 1. 4. Természet-kedvelőknek, kiálthatlan ellenségük,
  2. 10. 11. 12. 6. Szerelmeseknél ámbra-füzér — bűnösöknél másza teher,
  13. 14. 11. 14. Könyre fakaszt — mosolyra ébreszt.
  1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 18. 14. 15. 16. 17. 18. 19.
  - Számtalan apának aggodalmat szerez,
  - Bár hölgyeinknek sok élvezetet nyújt ez.
- Megfejtési határidő: április 14-dike.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

1. Novák Bella: Előítélet és fölvilágosultság, Beniczky Bajza Lenke regénye.
  2. Korbuly Fanny: Véres könyv, Jókai Mórtól, 2 kötet.
  3. Ozonoczky Pethes Mária: Költemények, Pap Gábertől.
  4. Weiner Emilia, legujabb zeneművek.
- A nyeremények — szíves tiszteletem mellett — postára vannak adva.

A f. évi 7-ik számban közlött számrejtvény értelme:

Egészség a farsangi multság után!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Baloghy Janka, Korbuly Fanny, Kállai Emilia, Tápay Boros Zsuzsanna, Miksa Lipótné, Németh Berta, Szivos Aranka, Jakabfalvy Madarassy Anna, Illés Erzsébet, Benedikovics Róza, Zigury Honória, Molnár Róza és Amália, özv. Kenéz Elekné, Megele Mária, Moesz Gézané, Sváby Izabella, Sári Sarolta, Fölöldy Sándorné, Kohn Róza, Ágoston Mari, Horváth Aloisia, Lazur Lajos Anna, Knorr Veres Henriette,

Báthory Zsigray Istvánné, Lohr Józsefné, Forintos Jánosné, Ritter Gabriela, Guba Jánosné, ifj. Márk Ferenczné, Gyöffy Ivánné, Szieberth Vizkelety Irma, Keszthelyi Nagy Mari, Hlavács Kálmánné, Szalgháry Józsefné, Paraciz Ilka, Bese Mórocz Karolin, Sarkadi Irma, Barányi Aranka, Kalla Mihályné, Marossy Hermin és Etelka, Dzsinih Pencz Mária, Büchelbauer Lajosné, Mannó Kálmánné, Bajnai Irma, Kossitzky Barkóczy Ilon, Szapper Janka és Aurélia, Jaczkovics Velyáczky Anna, Mátyás Berta, Kain Károlyné, Pap Cziike Karolin, Makó Lászlóné, Szmodics Gizella, Thuróczy Viktória, Sughó Mariska, Jármay Ferenczné, Benesik Kálmánné, Györy Amália, Jánossy Lajos, Ruttkay Sz. János, Horváth Ida, Kutassy Borbála, Pásztyeli Danielovich Emilia, Holics Nina és Ilon, Trajtler Erzsébet, Gollén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Stein Betti, Kunczly Klementin, Pukáts Emma, Ratkovszky Mail és Vilma, Schönföld Czeczilia, Oswald Ida, Goda Mariska, Ballagi Ilona, Mari és Béla, Zeke Janka, Pánczél János Róza, Durzik Albertné, Kossitzky Barkóczy Ilon, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Halluskay Mária, Fejes Durneisz Ottilia, Fülöp Ferenczné, Adler Róza, Merzs Mária, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Brocken Kováts Emma, Szabados Jenő, Barthalos Vilma és Etelka, Bogdány Gaborné, Hencz Honórka, Egerváry Tuby Emlilia, Dömötör Keresztes Teréz, Singer Lőrincz, Beszédes Mózesy Ágnes, Ozoroszký Pethes Mária, Fesztory Katalin, Anderkó Mária, Csaby Irma, Stihymmel Emma, Juhászovits Ilyásevic Ilona, Zoltén Ferenczné, Osváth Paulin, György Klára, Schwartz Éva, Tucsny Irma, Seján Gorzó Kornélia, Novák Irén, Petrenkó Berta, Oszlányi Mária, Vöröss Juliska, Pávai Mari, Bazilides Mindszenti Matild, Lőrincsek Ida és Malvin, Bohuniczky Antalné, Sziklay Matild, Szép Emma, Boros Mari, Krétsy József, Lovassy Etelka, Stenczinger Karolin, Kalós Péterné, Iby Ferenczné, Szilárdy Lilla, Bohuné Amália, Felvinczy Mariska, Szentmariay Sztanaczky Karolin, Pelle Emilné, Frey Bozók Betty, Kapus Piroška, özv. Etédi Jakab Györgyné, Ambrózy Jusstina, Beke Kornélia, Méhes Mari, Pálinkás Spanitz Emilia, Mesterházy Jolán és Irma, Czuczor Mariska, Némethy Zsuzsanna, Székely Anna és Róza, Dubányi Róza, Erdensohn Emilia, Papolczy Károlyné, Pethő Antalné, Kármán Luiza, Bök Géza, Bárándi Gizella, Mrász Ottilia, Ilinczky Juliska, Pap Kovácsik Gizella, Limbek Vilma, Bomb Angela, Bálint Julianna, Varga Etelka, Eperjessy Emilia, Bakcsy Endréné, Báan Antónia, özv. Cseley Imréné, Hegedüs Antónia, Grónay Nina, Dérczy Paulin, Kalós Erzsébet.

A 6-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Méhes Mari, Pálinkás Spanitz Emilia, Mesterházy Jolán és Irma, Czuczor Mariska, Dubányi Róza, Erdensohn Emilia, Kármán Luiza, Bök Géza, Ilinczky Juliska, Limbek Vilma, Bomb Angela, Bölint Julianna, Bakcsy Endréné, özv. Cseley Imréné, Dérczy Paulin.

Az 5-dik számban közlött sakkrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Mesterházy Jolán és Irma, Czuczor Mariska, Pukáts Emma, Fiegler Terézia.

Tartalom.

Az emberiség papnöje, Erdélyi Gyulától. — A felismerés. Viski Bálinttól. — Az omnibuszbeli angyal Szépfaludi Ö. Ferencztől. — Az én képzeletem, Seyfried Ernőttől. — Távol a szülőföldtől, Vacano Emilától. — Könyvismertetés, Endrődi Sándortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbizások tára — Hirdetés. — Előfizetői felhívás.

Mai számunk melléklete: fiú nadrág szabás-mintája.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

23/3. 872.

Előfizetési díj (illetményekkel): Evnegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	12. SZ. Mar. 24-kén 1872.	Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek megfizetése egész-, a műlap megfizetése félévi járattal köteleztetést foglal magában a lap irányában.

Egy élet társnője.*)

Erdélyi Gyulától.

Előttem egyszerű tanulószobában a legszentebb könyv: a biblia fekszik.

Az ő erős egyszerű nyelvén ezeket olvasom benne: „Ha egy nő valakinek feleségévé lesz, akkor az becsesebb tulajdonhoz jut a legdrágább gyöngynél. Mivelhogy a nőbe vetheti reményeit az férj szívé, kedvére cselekszik és nem okoz neki bajt. Ez az ő koronája.“

Körültekintem a kerek földet. Milyen nézőjáték az egész!

Keleten egész csoportját látom a szerencsétlen lényeknek, kiktől világosság és szabadság el van rabolva. Egy seráil alacsony sötét csarnokaiba bezárva, buben álmodják el napjait. Ezt a női lényt nem férje oldalánál látjuk „ki reményeit belé vetheti.“ A férfi lábainál látom fetrengeni; játékszer, mit előbb megvásárolt, azután eldob. A keleti nő nem feleség, szabadság- és jogvesztetten rabszolgája urának, férjének.

Kelet nője, hol az ég a föld zarándokainak a legszebb álmokat engedni átélni, úgy kereslek, mint hasonlíthatlan drágaságu gyöngyöt, találok pedig e helyett porba hullt, elvittott granátvirágot.

Mint férjed koronáját kereslek, és találok e helyett tarkára mázolt cserepot. Kelet! mai napság te vagy nőidnek nyilvános sirja.

Ila a nyugatra votem szomeimet, mit a keresztyénség fája virító ágakkal árnyékol be, a polgárosodás és közművelődés magasztos birodalmára, mit az állami és polgári tör-

vények szelleme leng át, — itt a nőt oly férfi oldalánál látjuk, kit ő, és ki őtet szabadon választá — vagy legalább kellene, hogy választhassa.

A nyugati nők, hogyha így tiszta szívvel, tiszta ésszel szabadon választották egymást, „az élet társnője“ első boldogsága férjének, és utolsó is, amely elhagyja. Női karok ölelik élte hajnalán, női karok között szunnyad el, ha itt az alkony. Ünnepeyes eskü szentesíti a házassági jogot. A keleti nő csak addig él, míg szép és virágzó. Indiában száz meg száz korosodó asszony dobja magát Jagernath szekere alá, és ez nyugodtan megyen át testükön. A halál utáni vágy üldözi őket az őrlő kerek alá, mert az éhségtől, a gyaláztatól menti meg őket. A nyugati nő nyugodtan néz korosodása elé, mert van egy soha sem hervadó lelki szépsége, melylyel férje szeretetét, tiszteletét még a siron tul is biztosítja magának.

Egy napon a szent könyv szavaival szólott férjéhez: „Nemzeted az én nemzetem, istened az én istenem lesz“, és követte férjét abba a házba, a mit ez az ő számára épített.

A férj egész valójában, egész teljességében szereti meg az értelmes nőt, az igazi élettársnőt, és úgy az egyiknek, mint a másiknak akként hatja át egész lényét az egybevágyó szerelem, mint az ér vér-folyama, s csak az élettel mulik el.

Az ember minden boldogsága azon bensőségben rejlik, mely két nemes szívet összekapcsol. Az igazi szerelem olyan csoda, a min csak azért nem bámulunk, mert mindennap megtörténik.

Az élet az nap kezdődik, melyen először szeretünk. In-

*) „Die Frauen; von Julius Pöderzani“ Pest, Gustav Heckenast 1872.

nen számlálunk minden emlékezést, boldogot, boldogtalant, mindent ezen ős forráshoz vezethetünk vissza.

Szeretve lenni annyi, mint megértve, megáldva, megvigasztalva, boldogítva lenni. Szeretve lenni annyi, mint az élet utain egy védő vezérrel utazni, ki a tövist kihuzza a sebből. Szeretve lenni, nem más, mint fedéllel birni a vihar, menhelylyel az élet küzdelmeinek idején. Szerelem az élet szépítője. Szébb kékje van az égnek, szébb moraja és kristálya a hullámnak, több fénye a napnak, édesebb zengzete a madárdalnak, ha szeretünk és szerettetünk.

Boldog az az ember, kit ha álmoképei megcsalják is, hisz abban a nőben, kit sajátjának nevez. Ez a hit levertségében is vigasza. Erejét a nőiség szende bája emeli, végtelen boldog lesz jövője.

Lelki beteg az, ki nem mondhatja el Schillerrel: „Hiszek egy önzéstelen valódi szerelemben. El vagyok veszve, ha nincsen biztonságom reményeim felől, ha megszűnöm hinni a szerelemben. Az a lélek, mely csak önmagát szereti, uszó parány a mérhetlen űrben.“

Lelketlen az az ember, kitől neje nem kérhet egyebet, mint azt, hogy oltartsa. Ez csak egy kiégett, kialudt szív hamuja.

Nincs a földön semmi, mely a lelkében támadt űrt betölteni képes lenne; ha szerelem és hit elrepültek, nem fogja azt betölteni hir, becsület és gazdagság sem.

A férfinak a hullámozó életbe kell leszállni, a boldogtalanság utját átvándorolnia, a létel pusztaságában a kimerülésig bolyongnia, a mindennapiasság pora egészen ellepi lelkét.

De midőn este hazatér házába, itt új életerőt, új munkakedvet merít.

Ezt az üdülést neje ajkáról meríti, melylyel a hazatérő férjet üdvözli.

A nő lelke tiszta üdeségét, ezen reá nézve igazi eget, örökké megőrzi szívében, és az ő — a férfi — lelkére leheli reá.

Az okos, költészettel telített női lélek menhely, nyugalom, megmentés az élet-fáradt férfi számára. Az ő otthonjában mély feledését találja egy hosszú nap kinjainak.

Minél gondteljesebb a férfi élete, minél inkább terheli őt az élet küzdelme, annál hivebben simul oldalához a nő. Hisz benne, ha minden elhagyja, megy vele, bárhová vezessen is utja, fel a becsület, a gazdagság polczára, le a becstelenség, a nyomor mélyébe. Szenved, él és hal a férfival. Nemcsak szemének, de szívének is vannak könnyei. Az a varázs, mely két életet a szerelemben bensőleg egyesít, nem áll másban, mint a kölcsönös támogatásban.

És ha a feleség nem közeledik lelkületében férjéhez, akkor mulhatatlanul bekövetkezik a szellemi válás, a házasság sivatag pusztává változik, börtönné, melyben két rabszolga egy lánczhoz vasalva éli át életét.

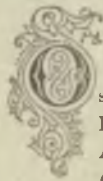
Lelkes az a nő, ki tisztelettel néz lelkes férjére, nem nézi a port, mely a hazatérőt borítja, hanem a munka mártírját üdvözli benne, és büszkén néz halvány homlokára, a melyen a fáradtság verejtéke gyöngyözik.

Férje az ő világa, általa és benne él. Minden lépését szerető szemei követik.

Szellemének első rebegése ima férjéhez: „Lelkemnek lelke.“ A szerelem himnuszával, mint végtelen tengerrel mámorosítja el.

Az álmom előtt utolsó szava ima az istenhez: „Isten! tiéd szívem, tiéd, és életem kedves társaság“, férjét fiatalítja, egyik nap úgy, mint a másikon geniusza, ő férjének, férje meg neki.

Édes anyám névnapjára.

Haviár Danitól.

Sziasd ködét a távol messzeségnek,
Repülj el lelkem könnyen, szívesen,
A kised házba, hol anyám s a vérek
Örömmel üdvözlönek, kedvesen — —

Oh! sokszor teszi lelkem ezt az utat,
És el nem fárad benne soha sem;
Erőt gyűjt addig, a míg ottan mulat,
Mint naptól völgy virága oda lenn.

Most — nem tudom — nehéz ez ut lelkemnek;
Talán azért, mert most tovább ohajt
Maradni nálatok, — s elébe kelnek:
Mit mondjon, melyik vágyat, mely ohajt?

Közel vagyok: már látom a kis házat,
Elémbe tűnik édes, jó anyám.
Néhány porcz még és milyen megnyugvást ad,
Hogy őket épen csendben láthatám.

Oh! érzem: bátorít, erőt ad nékem,
Hogy gyöngéden reád borulhatok.
Ugy folya könyvem — az lenne beszédem;
De visszafojtom: hisz erős vagyok.

Nem sirok, bár a visszafojtott könyvek
Lelkemet égetik nagyon, nagyon;
Nem sirok: Téged vigasztalni jönek
A biztatás, remények ajkamon.

Te léssz ez tán nekünk, a ki megővjon
Az élet zord viharjai előtt;
Te léssz, — ki vezet: — előttünk futó nyom;
Te léssz, ki biztatod a csüggedőt.

Téged nevezhetünk már csak szülőknek,
És fáj ez, oh! — sokáig gyászolom,
Bú tépi keblemet, s oly jó az ének,
A melybe mély keservem onthatom.

Légy, jó anyám! erős, szilárd, kitartó,
Légy a gyümölcsöt elbíró zöld ág,
Mely éltet ad szülöttinek, bár tarló
Körötte a szinlő, csaló világ.

Légy, jó anyám! törhetlen gránit-oszlop,
Mely óvja a reá kuszó növényt,
Hogy éljen és ne légyen földre foszlott,
Erőtlen, hervatag, árva levél — —

Legyél anyamadár, a mely tanítja
Bátran repülni kised magzatát,
— Hogy tudjon állni, majd ha a sors hívja,
Betölteni helyét, s önönmagát.

Légy törzs, mely a törékeny, gyöngyö ágak
Híven nyújt tápul éltető nedűt — —
— Légy jó anyánk, a kit mindnyájan áldnak,
Bubánat osztató vidám derű.

Áldása égnék, — mint a harmat hullva —
Szálljon reád! — könnyitse éltedet!
Nyugodj meg, légy „derű sötét borura,”
És mondd, hogy boldog vagy, — elégedett.

— Oszlasd ködét a távol messzeségnek,
Repülj el lelkem könnyen, szívesen
A kisded házba, hol anyám s a vérek
Örömmel üdvözölnek, kedvesen — —

A z o m n i b u s z b e l i a n g y a l .

Elbeszélés.

Irta: Szépfaludi Ö. Ferencz.

(Folytatás)

— S most már bizony nagyra nőtt. Maholnap ideje is már, hogy jó férjről gondoskodjunk.

— Van még arra elég idő.

— Ej, ej, hát te, kedves Malikám, nem-e ily fiatal voltál, midőn megkérettelek? No és nekem sem volt jobb állásom, mint Kávai urnak. Én szintén ügyvivő voltam atyádnál. Ágoston ur is sokra viszi majd, belőle is gazdag ember lesz; ügyes, hasznavehető fiatal ember, bizonyára jó férj is válik belőle. Bizony meg lehet vele elégedve bármely leány. Málka, hogy tetszik neked Kávai ur? Nem jól illenék-e Lottikához?

Sommerné asszonynak semmi kifogása sem volt Kávai ur ellen, hanem mindazonáltal figyelmeztette a papát, hogy nem jó a dolgot elhamarkodni, mert a késő bánás mitsem ér.

— Ugyan mit bánhatna meg Lottika? — kezdé ismét Sommer ur. — Kávai ur jó ember, csinos ember s nemcsak tisztességes állása van, hanem még vár is rá valami. A Kávai-czég nem az utolsó Buda-Pesten. Hát az a nagy kávéház? annak is van egy kis jövedelme, az pedig valószínűleg ifjabb Kávai Ágoston urra vár. Már bizony csak jó lenne Lottikának.

Lotti kisasszony ép az utolsó szónál lépett be a szobába és Sommer ur egyenesen feléje fordult s kérdezé:

— Hogyan tetszik neked Kávai ur?

-- Nekem? — szólt a fiatal leány csodálkozva. — Hisz a papának kell, hogy tessen, hisz a papának az ügyvivője?

— Nem mint ügyvivőt kérdelem, hanem mint fiatal embert, mint udvarlót?

— Derék, udvarias fiatal ember, de nekem még soha sem udvarolt.

— Mert olyan hideg vagy iránta, nem bátorítod föl, hisz alig mer veled beszélni.

— Sajnálom, de nincs jogom, nincs okom, hogy fölbátorítsam.

— Talán más valaki tetszik a kisasszonynak?

Lotti kisasszony kissé elpirult s aztán mosolyogva folytatta:

— Mi jut a papának eszébe? Ki tetszhetnék nekem?

— Ugyan Adolf, hisz tudod, hogy alig jár egy-két fiatal ember a házhoz, — jegyzé meg a mama.

— Bocsássatok meg gyermekeim; de úgy szeretném, ha az a leány olyan boldog lenne, mint mi vagyunk Málkám, — mondá Sommer ur s megölelé kedves hites társát és leányát.

A boldogság említésére Lotti kisasszony ajkairól egy sohajtás lebbent el, melyet aligha a Kávai Ágoston urra való visszaemlékezés csalt elő.

V.

Arthurnak a zugligeti multság óta alig volt nyugalma, sehol nem találta helyét, mindig és mindenütt kérdőzködött a család után, mely kevéssel azelőtt oly jól mulatott s melyet az óta sehol sem láthatott.

Az irodában, melynek mint jeles fiatal ügyvéd, főtámasza volt, egy idő óta hasznát is alig lehetett venni. Pedig még szorgalmasabban bejárt, mint azelőtt, csak hogy a dolog helyett ábrándozással, édes semmittevéssel teltek napjai. Néha órákig elnézett egy igénytelen, fehér papírt, melyen csak ez öt betű diszelgett: Lotti. És ez öt betű, mint valami szent, örökös nimbuszszal volt körülvéve. Ezt nézte, ezt bámulta, ezt csodálta, e néhány betű előtt, mint oltár előtt meggondolatlanul vesztegette el idejét. Mit törődött ő most jövővel, törvényteremmel, bírakkal! mindig az volt eszében, mint tudhatná meg, ki volt az a szép szemű angyal, ki keble világát megingatá, fölzavará és most láthatlan marad.

Kollegái kérdéseire alig válaszolt, vagy oly visszás feleleteket adott, hogy ezek majd mosolyogtak, majd sajnálkozva nézték a szegény fiatal embert.

Hivatalos órája után pedig bebarongolta a kis és nagy utcákat, meglekinté a kirakatokat, nem láthatna-e valahol egy fényképet, mely az ismerős ismeretlen leánykára hasonlít. Sehol, sehol!

Egy reggel, mint újabb időben gyakrabban, majdnem tétlenül ült irodájában és miután még senki nem volt jelen, egész kényelemmel merülhetett álmaiba, ábrándaiba, s csak néha-néha riadt föl, boszankodott magára, hogy szenvedélye miatt dolgait, kötelességét hanyagolja el. Bolondnak nevezte magát, ki lidércz után szaladgál, mely utóljára is nyomtalanul fog előle elenyészni. Rá akarta fogni, el akarta hitetni magával, hogy nem szerelmes, hisz szerelmes nem is lehet, hisz sokkal elfásultabb, hogysé szerelmeire csak gondolhatna is. Legkifogástalanabb okoskodásai daczára megjelent előtte egy szép leány, mosolygós arczezal, ragyogó szemmel s az okoskodások buborékként enyésztek el.

Törvényszéki teremben, utcán, irodában csak egy lény nyel foglalkozott, a tárgyaló bíró redős arczában is a szép lány sima ábrázatát bámulta, ügyvédje bozontos üstökének fürtjei Lotti kisasszony dus haját juttaták eszébe, barátai széles tenyereit pedig úgy szorongatá, mintha fantáziája Lotti kisasszony parányi kis kezévé bővölte volna át.

Egyszerre kopogás hallatszott az ajtón. Arthur fölrezzent andalgásából. Egy percze az ügyvéd foglalta el a poéta helyét. Körmölgetni kezdett, mintha legjavában folytatná munkáját.

A mondott „szabad”-ra egy szikár, öreges ur lépett be az irodába s tudakozódott a princípális után.

— Főnököm csak később szokott bejönni; ha talán magam is valamiben szolgálatjára lehetnék, uram, — mondá Arthur és udvariasan helyet mutatott az öregnek.

— Én Sommer Adolf, helybeli polgár vagyok, egy kis ügyes-bajos dolgom volna, melyet szeretnék az urra bizni.

Az öreg polgár egy csomó irományt vont ki zsebéből s darabjait egyenkint mutogatá meg a fiatal ügyvédnek s aztán folytató:

— Ha ön sziveskednék, ma vagy holnap hozzám fáradni, szeretnék ez ügyről hosszasan is értekezni.

Arthur meghajtotta magát és az öreg ur gyöngygyel kivarrott tárczájából, melyről a „Lotti” név erősen szemébe

csillámlott a fiatal ügyvédnek, kivette és átadta névjegyét és távozott. Arthur az ajtóig kísérve megígérte, hogy még aznap teendi tiszteletét.

Nemsokára megérkeztek a többi kollegák, elfoglalták az összes asztalokat, perczegtek a tollak, folyt a munka..

Arthur kíváncsiságból elővette az öreg kliens által hozott irományokat és szorgalmasan olvasgatni kezdé. Több helyt fordult elő a Lotti név, úgy, hogy a fiatal ügyvéd bosszankodva csapta össze a percsomót.

— Hát már sehová nem szabadulhatok e név elől, mindenüvé üldöz? Miért nem hívják a többi Éva-maradékokat Sárinak, Katinak vagy bárminek, miért hogy e nyárspolgár együgyű leányát is Lottinak hívják!

— — — — —

Sommer ur haza érve, legelőször is leányával találkozott, kinek elbeszélte, hogy most már talált számára férjet, egy ügyes, udvarias embert.

— Ugyan papa, ha mondom, hogy Kávai urat nem szeretem! Meg aztán nem szeretek én senkit, nem is fogok szeretni.

— Oh, nem Kávai urra gondoltam, nem őt találtam; hanem pörödet adtam át egy fiatal ügyvédnek, ki elvállalta s még ma meglátogat. Mondhatom, udvarias, derék ember.

— És megnyeri-e a pört?

— Bizonyosan, és akkor csupa hálából is hozzá kell menned.

— Természetesen! — szólt mosolyogva a leány s megcsókolta atyja kezét.

— Hallod leány, nem tréfa ám, ha valaki nyolczvan ezer forintot nyer meg a számodra. Tudod-e, hogy ez maga is elég volna, hogy gazdag leány légy?

— Elhiszem, de nem bánom én, ha meg sem nyeri.

Sommer ur csodálkozva ment be nejéhez és elbeszélte, hogy az ő Lottikáját mennyire megijesztette a fiatal ügyvéddel, ki a pert elvállalá. Utoljára már azt sem bánta, ha az a csunya ügyvéd akár elveszti is a pört. Pedig dehogy veszti, olyan ügyes, kedves embernek látszik, hogy sokat remélhetünk.

Lotti kisasszony pedig e közben ismét az ablakhoz indult, hol a nap legnagyobb részét töltötte és öntözgetni kezdé virágait. Szegény virágok, soha ilyen bő ellátásban nem részesültek. Lotti kisasszony minden virágcserep mellett perczeket töltött, minden levelet külön megnézett, megtekintgeté az egyes bimbókat s a mellett hosszasan tekintett ki az utcára, mintha valakit lesne, mintha valakit várna.

Anyja már több ízben megszólítá s figyelmezteté, hogy ne öntözgesse azokat a virágokat olyan tulbuzgósággal, mert utoljára mind elhervadnak.

VI.

Délután, midőn a hat órát elütötte, Arthur is vette kalapját és eszébe jutott, hogy meglátogatja az öreg urat, ki egy érdekes perrel tisztelte meg. Ujabban, úgy gondolkozott, ugyanis elhanyagolja ügyvédségét, illő, hogy az aktákkal ismét többet törődjék.

Az utcán kivette zsebéből a Sommer ur névjegyét s megjegyezte magának a számot, hogy egész biztosan haladhaszon kitűzött célja felé.

Mikor az emeletes házhoz ért, még egyszer megtekinté a névjegyet, rendbehozta öltözkétyét s nem s nézett föl ia ma-

gasba, csak akkor, midőn egy ékes rózsabimbó ép előtte borult a földre.

Arthur meg nem állhatá, hogy meg ne álljon, föl ne vegye és kabátja gomblyukába ne tűzze az üde friss virágot. Fel is nézett azután, hanem senkit sem látott.

Ha valamivel előbb nézett volna föl, látott volna egy szép, fiatal, piros leánykát, ki az ablakon kandikált ki és örömeiben vagy ijedtében, hogy őt meglátta, ejté ki kezéből a szép virágot.

A fiatal leány aztán visszahúzódott és nem is mert többé kitekinteni az ablakon.

Arthur egy-két percz múlva fölsietett a lépcsőn s kopogtatott az első ajtón, hová a névjegy utasítá.

Beléptekor az első perczre elborult előtte a világ.

A pamlagon, könyvvél kezében, ült a sovány asszony az omnibuszból, és az egyik széken, munkájába merülve a fiatal Lotti kisasszony.

A váratlan boldogság annyira elnémitotta a fiatal ügyvédet, hogy pár perczig szóhoz sem juthatott. Azelőtt órákig elbolyongott minden utcán, minden kirakatot a legnagyobb figyelemmel megbámult, mert remélé, hogy imádottjával, ha nem is valósággal, de arczképen csak fog találkozni. Seholy, seholy! És most midőn szemtől szemben, élve, elevenen maga előtt láthatá az angyalt, ki után annyi éjjelt ábrándozással, álmatlanul töltött, most azt sem tudja, hová fordítsa tekintetét, nehogy a napba kénytelenítettessék nézni.

Lotti kisasszony pedig, amint meglátta a fiatal embert, a fiatal ember fekete kabátján a piros rózsát, elpirult, majd olyan halvány lett, mint a fal.

Ha oly vakmerő és a leejtett rózsát valami jelnek gondolja és erre merészkedett belépni! Zavara, elfogultsága....

A fiatal lányt a meglepetés után harag fogta el és feszülten várta a történendőket. Egy perczig gyűlölte a fiatal embert, kinek már anyja védedelmére kelt a mulatságon.

Arthur alig tudott kibontakozni zavarából. Keztyűjét már két ízben húzta föl és le, kalapját, mint valami lapdát dobálgatta egyik kezéből a másikba és még sem kerithetett csak egy árva szót is ajakára.

Meg van-e bűvölve? — Vagy igazán látja? — — Nem álom-e s ha nem, mint kerülhetett ide ez angyal, kit eddig a legnagyobb kutatás daczára sem láthatott seholy.

(Vége köv.)

— — — — —

Schakespeare sonettjeiből.

Kojari Lajostól.

I.

nyári naphoz hasonlitsalak?

Nem, nincs oly kedves az, milyen te vagy;

Tavaszi rózsái hamar hullanak,

S muló a nyár is, kis nyomot ha hagy!

Most arany napja forró hévvel ég,

De verőfénye már meg elborult...

S hányszor cseréli báját, kellemét

Ha a természet neki zordonult!

Nincs ily veszélytől néked félni mért,

Mi sem fenyíti szépséged nyarat,

Örök dalokban nyersz te majd habért,

És nem kell félned a fagyos halált!

A mig lehellnek, mig fog látni szem:

Él s éltet téged is ez ónekem!

II.

Kifáradván dologban, ágyba térek,
 Hogy nyughassanak a fáradt tagok ;
 De gondolatim rögtön utra készek,
 S lelkem felébred, ha testem halott,
 S elmém tehozzád a nagy messzeségbe
 Szent buzgósággal elzarándokol,
 Szememnek nem kegyelmez a sötétbe,
 Mely mint a vak, nem tudja, utja : hol ?
 Még jó, szememnek a teremő lélek,
 Hogy megmutatja kedves alakod
 Mely tündököl, mint drágakő, — s az éjnek
 Nappalá kell im lenni, — fényt kapott !
 S mint test léleknek, nappal s éjjelen,
 Így nincsen nyugtunk neked és nekem !

III.

Ujult erőben hogy is kelhetnék fel,
 Az álom édet ha nem élvezem ?
 Ha nem enyhíti nappalom az éjjel ?
 Sőt gyötri egymást napom s éjjelem !
 És bár e kettő egymás ellensége,
 Kínózasomra mégis egyesül ;
 Fáraszt az egyik, és a másik, mérve
 Mutatja : köztünk mily nagy tér terül.
 A nap kegyéért ezt mondom : te szép vagy,
 És ékesited, bár borult maga . . !
 Az éj kegyéért ezt mondom : te szép vagy,
 És ékesited, ha nincs csillaga !
 S mégis naponra a nap but nővel,
 S az éj éjente többre gyűjti fel !

IV.

Ohajtásimnak napját ha megéred,
 Midőn már testem rég a porba szállt,
 S véletlenségből a kezébe téved
 E durva dal, mit irt a holt barát :
 A haladással vesd ezt össze akkor,
 S bár tulszárnyalja mások éneke,
 Szerelmemért — ne dobjad el magadtól
 Tartsd meg, habár más szebben zengene !
 Oh, gondold akkor résztvevőn, és mondjad :
 „Ha az idővel tökélyesbedik . . .
 A mely föléne a legjobbal, olyat
 Irt volna, szebbet s jobbat, mint ez itt,
 De mert ő meghalt s a költészet élt,
 Haladt : dicsérem szívét s énekét !“

T á v o l a s z ü l ő f ö l d t ő l .

B e s z é l y .

Vacano Emiltől.

(Folytatás.)

Grace le akarta csukni a zongorát, de a grófné éles, kihívó modorával bekiáltott hozzá az erkélyről:

— Legyen szives valamit játszani, kisasszony, valamely keringőt. Kedvem van ma zenét hallani.

Grace a hangjegyek közül Godefroy egy keringőjét választá. A játék alatt a grófné az erkély karfáján keresztül beszélgetést kezdett le a kertbe. Grace egy gyors pillantást vetett ki: látta a grófnét keresztbevetett lábakkal hintaszékén himbálózni, látta az erkély fölé kiterjesztett vitorlavászoronyt a szélben lebegni, és látta a napot az egyenes nyárfák csucsain keresztül világítani. De a férfiut, ki a kertből fölbe-

szélt, nem látta. Nem tartott szünetet játékában, de a keringő gyors, ugráló menetében a fortissimot talán pianoval szelidítette. E mellett a beszédre figyelt és a kertből fölszálló férfihangot nem ismerte meg azonnal. Csuf, éles, metsző hang volt ez, mely egyszersmind gonosz arcczal is birt; oly hang, mely szívét fölláztatá és megijeszté. Csak most, e szóból „mama“ ismerte meg, hogy Károly gróf, ki szeretett délelőttönként a virágágyakban dolgozni, melyeket kedvencei számára kiválasztott. Mert Károly grófnak három kedvencz virágágya volt. E kerti munkára rondesen ingben ment, durva, nagy szalmakalappal fején.

Grace tudta, miként áll ott lenni, fölbeszélve, ásóval kezében, fölhevülve, szalmakalapját nyakába csusztatva. De még mindig elborzadt a hangra, mely nem hangzott többé durván és haragosan, hanem élesen, kirívóan, mint a hogy egy tűr a sebbe furódik és ismét visszasiklik.

A keringőnek már vége volt, de Grace ismételte azt.

— Ugy van, — mondá a grófné a rácsozat fölött le a kertbe, és hangjából a száj és orrgödre mellett a rezgő mozgás még lejjebb huzódott. — Ugy van, ma társaságunk lesz, gróf. Ön gyűlöli az embereket. Szívesen elzárná e kastélyt az egész világ elől. A vadászat ideje már itt van. Csak azért jö-lentem, ha a mai társaságot el akarja kerülni. Kérem, látogasson el ma délután valamelyik szomszéd kastélyba. Bizonyára minden részről csak hasznót fog teremni.

Grace hallá az éles, kaján hangot a kertből föl válaszolni:

— Ön tudja, hogy a mostani körülmények között kastélyunk nem alkalmas illően társaságot fogadni. Kegyed küldte a meghívást?

A grófné suhogva lapozott könyvében, mintha phisharmonikát akart volna játszani. E mellett kaczagott. Ma határozott jókedvű volt.

— Ah, istenem, dehogy! — kiáltott le. — Hogy gondolhat ilyet? Jól tudom, hogy apáczának kell lennem. — Gróf Flühen tábornokné unokaöccse van Nesthausenban látogatáson, és neki akarja parkunkat megmutatni. Ma reggel levelet irt, melyet szolgálja hozott át. Unokaöccsén kívül még Rodent és Lassent is magával hozza, talán még valamely nyári libácskát is a fővárosból. Ön tehát látja, Károly gróf, hogy ma délután meg fog halni, miután bele kell egyeznie, hogy e vendégeket elfogadhassam — nos?

Grace kitünő képzettséggel játszá másodszor is keresztül keringőjét, és finaleját meghosszabbítá. Érezte, hogy ő itt csak egy lélek nélküli gép volt.

— Flühen gróf nemde főhadnagy a dragonyosoknál? — kérdé föl Károly gróf.

— Oui — et puis après?

Ezután Grace mit sem hallott többé, csak egy érthetetlen hangot. Nemsokára Károly gróf a szobába lépett — ásó nélkül és szalmakalapjával kezében. Grace üdvözlétét röviden viszonzotta és mostoha-anyjához az erkélyre ment. Grace föl hagyott a játékkal, bezárta a zongorát és a hangjegyeket rendezte. E mellett hallotta, a mint Károly gróf mondá:

— Reménylen, mindent elrendezett a grófné, hogy kedves vendégeink teljes kényelmet találjanak és a legroszabb esetben az éjet is itt tölthessék?

— Minden bizonynyal, — viszonzá a grófné, — vendégeink azonban éjjelre nem fognak itt maradni, hanem visszatérnek a holdvilágnál. Ily utnál nincs kellemesebb. És nemde Károly gróf, most már nem kárhoztat engem, hogy e kas-

télyban haszontalan lármát okozok? A vendégek maguk jelentkeztek. És vissza csak nem utasíthatjuk. Ugy-e bár? Manderschatt kapitány hajt az első kocsin.

— Ah, Manderschatt kapitány is a társasággal lesz? — mondá Károly gróf és néhány folyondárlevelet morzsolt össze. — A szőke huszár tiszt, ki önnek távoli rokona? Ah, ugy honn maradok. Férfi férfinak illő fogadni. Különben nagyon elkábulna e kölgyek között. Ennyi nő és ily kevés férfi — és még hozzá egyenruhában! — valóban veszedelmes.

A grófné igéző macskatekintettel nézett mostoha fiára.

— Ugy-e bár, árt az egészségnek is, ha a férfiak környezete csak hölgyekből áll? Példa rá férjem, az ön atyja. — Hogyan?

Károly gróf valóban kaczagott e kiméletlen élez fölött és tovább nevetve mondá:

— Nos, ettől a jelen esetben épen nem félek. De a nőknek lehetne ártalmas ily kevés áldozat fölött rendelkezni. Összekarmolt arcok lehetnének.

— Gondolja ön? — kérde a grófné gúnyosan, és félelmes illemmel. — Azonban nem kell minket is azon tanulmányai után megítélni, melyeket ön a cselédszobában szerzett magának, gróf ur.

Károly gróf, mint a visszhang, gyorsan s hirtelen elhangzóan nevetett. Ezalatt egyik lábát a zongoraterembe huzta vissza. Grace ép az ajtó kilincsére tette kezét.

— És ön, kisasszony, lesz oly szíves Kori és Miria grófnőket délután vendégeinknek bemutatni. Tanítványai által valamely könnyű négykezes darabot adat elő... ha mindjárt hamisan megy is!... és egyáltalán a gyermekekkel a társaságban rész fog venni.

A grófné arczai lángvölösek lettek, és reszkető ajkakkal, melyeket gyöngysor-fogaival harapdált, Grace kisasszonyról Károly grófra nézett.

Grace könnyedén meghajtá magát. Még mindig a terem ajtajánál állott és elbocsátá a kilincset, hogy válaszoljon. Ma is örökös szürke ruhájában volt, fehér gallérral és igen hangosan kellett beszélnie, hogy hangját az erkélyen is megértsék.

— Bocsánatot kérek, gróf ur, — mondá könnyed, idegenszerű kiejtésével. — A grófné ő méltósága e délutánra fölmentett, miután jobbnak látta, ha én és a gyermekek nem jelenünk meg a társaságban.

Grace ezt nyugodtan és határozottan mondá, és csillogó szemeit világosan szegezé a fiatal gróf arczára. De szíve reszketett ez ember iránti gyűlölet és ellenszenve alatt. Megbocsáthatatlannak és vakmerőnek találta, hogy a grófné parancsának elébe akar vágni. A grófné kívánságát kihívó modorban ellenezte. Ha még itt is merészelt a zsarnokat adni, akkor... De nem. Ennyire nem feledkezett meg Károly gróf az illendőségről. Csak lassan a grófné felé fordult, és kérde:

— Igaz volna-e mama, hogy kegyed a vendégeket megakarja fosztani Kori és Miriától?

Ekkor valami hallatlan történt. A grófné arczát a harag és düh egészen földulta; az elragadó divatbáb-arczból majdnem rút szörnyeteg lett, a francia regény leveleit szétmorzsolta ujjai között, és fejét könnyedén előre hajtva, utálatos édeskésen mondá:

— Valóban, kisasszony, azt hiszem, mégis jobb lesz, ha ön is megjelenik a társaságban Kori és Miria grófnőkkel.

Azután elhallgatott, idegei rángatóztak és visszament az erkélyre.

Grace halálsápadtan és a büszkeség fejedelmi tekintetével nézett utána.

— Engem nem kényszeríthetne így e zsarnok! — gondolá. És e mellett szíve föllázadt e brutális ember hatalma ellen, kit e pillanatban ő is megutált. Mert Grace utálta a grófot. Ezt szíve mélyen érezte, melynek minden csöpp vére föllázadt.

— Nos, látja tehát? — mondá Károly gróf, és kalapját az erkély üléséről fölvetette. Azután iston hozzádot mondott anyjának és ismét kisietett, le a kertbe, dolgozni.

A grófné az erkélyen ült, arezczal a zöld bokrok felé fordulva, míg ujjával az erkély-párkányon dobolt.

Grace látni akarta e pillanatban arczát, kerüljön bár mibe is. Egy ily gögös és öföfjü asszony szolgáltságában nem hihetett. Ezért gyorsan a terem küszöbére lépett, és halk, heves, reszkető és fojtott hangon mondá:

— Bocsánat méltóságos grófné, de kérdenem kell, hogy a grófné előbbi parancsát, vagy Károly gróf akaratát kövessem-e?

(Folytatása köv.)

K ö n y v i s m e r t e t é s.

Endrődi Sándortól.

(Vége.)

Róbert Herndicken lakik, Sternberg birtokainak közvetlen szomszédságában. Eleinte az államférfiúi pályára képezte magát s mint követ szerepelt; anyja nevetséges és makacs előítéletei azonban arra birták őt, hogy szakítson e pályával s mint felvilágosodott ember — két évet töltve Amerikában — gyapotgyárat alapítson Herndicken. A gyár elkészül s ő Lédát minden nap látja, átrándul hozzá, a legutolsó vonásig megismerhetni e csudálatos női jellemet. Tudja, hogy egy tökélyes nővel áll szemben, ki bizonynyal szereti őt, de a világ megszólásai és pletykái mégis felkeltik benne a gyanút: minő viszonyban áll Léda Sternberg gróffal?

Hildegarde határozottan állítá előtte, hogy Léda Sternberg kedvese s ez állítását egy csomag hamisított levéllel akarta bebizonyítani, melyeket Waldau irt volna Amerikából nejéhez. E leveleket bizonyos Warburg nevezetű egyén írta, kivel Hildegardenak lánykorában viszonya volt s ki most tíz ezer forintért a legocsmányabb szerepre vállalkozott. Waldau kegyeibe fészkelte magát s folytonos összeköttetésben állt Hildegardeval. Waldau halála után, ennek ajánlatára, Léda jószágainak felügyelője lett s itt aztán napfényre jött minden aljassága, összeköttetései, csalása, gazságai. Hildegarde látva, hogy boszusomját nem elégítheti ki, pisztolylyal véget vet életének.

De mért nem veszi el még most sem Róbert Lédát, kit annyira imád s kit birni legfőbb vágyainak egyike?

Ehez a regény cselekményének második része adja a kulcsot.

Ennek főhősnője Marie, ki mint Sternbergnek fogadott leánya szerepel. Mario árva lány. Hajadon korának első éveit egy zárdában tölti, hol a nevelőnői állásra képezi magát. Itt sokszor meglátogatja őt Léda, kinek anyja a halálos ágyon szívére kötötte Marie novolását. Marie nem ismeri sem atyját,

som anyját, neki nincsenek szülei, nincs neve, származását mély titok fedi s e gondolat a szenvedélyes lelkű lány egész jellemét átváltoztatja lassankint. Büszkévé, gögőssé teszi őt azokkal szemben, kiknek nevük van.

Léda a Waldauval kötött házasság után elhagyja Berlin s így Mariéről sem igen hall többet. Marie megvált a zárdától s mint nevelőnő a Waldheim grófi házhoz kerül. Később valamely fürdőhelyen újra találkozik Lédával, kit magában elítélt gyors távozásáért s ujjal nem is akarja megismerni.

De Waldheim grófné egy hozzá nem illő sértést követ el Lédán, a bankárleányon s e sértés Marie vérért is fellázítja, enged Léda kérelmének, ki őt magával akarja vinni. Léda jól tudja Sternberg egykori viszonyát anyjával s azt is tudja, hogy Marie senki más, mint Sternberg leánya. Hogy mindez oly sokáig titokban maradt Sternberg és Léda előtt, ennek oka egyedül Léda anyja, ki e titkot igen ügyesen takarta el a világ elől s egy öreg, bizalmas nőcselédjén kívül senkivel sem tudatta soha sem.

Marie tehát Lédával Sternberg birtokára, Zeimnitzra vonul. Két udvarlója van. Egy Dossan nevezetű gróf, ki nagyon szereti őt, de születése felül kér felvilágosítást s ez elég arra, hogy Marie, e büszke, szenvedélyes jellem, az egész regény legsikerültebb alakja, minden habozás nélkül visszatartsa Dossan kérelmét, ki aztán csakhamar egy másik viszonygyal vigasztalja meg magát. Marie másik udvarlója Róbert öccse, Edvin, egy pazarló, könnyelmű, de jószívű és széplelkű ifjú, ki adósságai következtében teljesen függetleníti magát fősvény és előítéletes anyjától s megkéri Marie kezét anélkül, hogy születése után tudakozódnék.

Marie boldog, de büszkeségből azt akarja, hogy Edvin anyja, Waldheim grófné maga jöjjön Lahndekre s kérje meg kezét Edvin számára, valamint Léda kezét Róbert számára. Ez tulságos követelés. Sternberg vállalkozik, hogy Waldheim grófnét rábírja. Bécsbe rándul s bizonyos titkokkal, melyeket itt fölsőlegeseeknek tartunk elmondani, csakugyan rábírja a grófnét, hogy jelenjék meg Lahndeken s lépjen föl a két nő előtt mint kérő. A grófné megígéri, de mielőtt Lahndekre menne, egy levelet ír Lédának, melyben ennek jó szívéhez fordul s kéri, miszerint az általa végbeviendő formalitások után utasítsa vissza Róbert kezét, mert egy Waldheim gróf később ugyis megbánná, hogy bankárleányt vett feleségül. Edvinnel nem törődik annyit s annak házasságába szívesen beleegyezik. Léda rémülve olvassa el a levelet s képes a végső áldozatra is. Annál inkább, mert a grófné sorai büszkeségét is felébresztik. Waldheimné csakugyan megjelenik Lédánál. Gunyos udvariassággal kéri meg Marie és Léda kezét. Léda kifejezi örömét, hogy Mariet boldognak láthatja, a mi pedig őt magát illeti, a grófné kérelmét visszautasítja. Róbert kétségbe esik Léda magaviselete és modora felett; nem tudja elképzelni e gyors változás okát, de Léda bár láthatólag szenved, hajthatatlan marad.

— Gondolja meg, mit cselekszik ön! — kiált hozzá kétségbeesetten Róbert.

Léda nem felel semmit, félre fordítja fejét.

Róbert földult kevélyllyel szól hozzá: „Öt év óta ámitjuk tehát egymást! Valóban ideje volt, hogy fölvilágositsom, most tisztán látok.“

Ezzel elhagyja Zeimnitzet s visszatér a herndicki gyártelephez. Sötétebb, mogorvább, mint bármikor. A munka, a

gyár pokoli lármája nem képesek benső szenvedéseit elnémitani. E válságos helyzetet még szomorubbá s kétségbeesettebbé teszi az, hogy az egész gyártelep, melyhez mindenki oly szép reményeket kötött, elég, porrá lesz. Róbert minden kedvét elveszti az élettől, de a végzet megkönyörül rajta s hosszszas szenvedései után szebb napokat ígér.

A minden vagyonát elvesztett gróf pár pillanat múlva a legboldogabb emberek egyike lesz. Léda megjelenik előtte, lakására megy, reá borul: „Róbert, Róbert! ismerj rám, én vagyok, Léda, ki eljöttem hozzád, hogy soha többé el ne hagyjalak! Eljöttem, hogy szívemmel, kezemmel megkináljalak, ne taszíts el magadtól!“

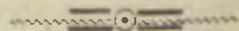
Most többé semmi sincs, a miért azt mondhatnák, hogy hiuságból fogadta el kezét, s most eljött hozzá, hogy szerelmet kolduljon, hogy kezét felajánlja s kéri Róbertet, hogy ne vesse meg e szívet, mely soha, egy pillanatra sem volt másé s mely Róbert viszonszerelme nélkül nem képes dobogni.

Természetes dolog, hogy ilyen jelenet után csakis házasság következhetik. Kettős házasság. Róbert elveszi Lédát, Edvin Mariet, ki a házassági szerződések felolvasásánál felv teszi a Sternberg nevet. Érdekes momentuma a regénynek, hogy Marie, e rejtélyes, tisztán látó, ítélőtehetséggel s szép lélekkel bíró nő tulajdonképpen Róbertet szereti s ezt meg is vallja neki, de hogy Lédát teljesen boldognak lássa, szívesen megy nőül Edvinhez, kit saját szavai szerint szerelem nélkül szeret.

Ennyi lenne a regény vázlatos meséje. A grófi körök előítéleteivel szemben a polgári osztály józansága és fölvilágosultsága; ügyesen szőtt küzdelmek, élénken színezett jelenetek kíséretében. A cselekmény számai csak lassankint borulnak le a gombolyagról s mindvégig érdekfeszítők. Nem vagyunk elkészítve semmire s a jelenetek bonyodalma ép úgy, mint egyes részletek kifejlése meglep bennünket, váratlanul hat ránk. A főszereplők alakjai gonddal rajzolva s nem tartoznak ama lények közé, kik csak megjelennek, de nem tesznek semmit. Bajza Lenke regényében élet, mozgás, nemesebb törekvések küzdelmei mutatkoznak. Az olvasó szenvedélyeket és jellemeket lát maga előtt, melyek ha gyakran tulságosan eszményített vonásokkal tűnnek is föl, mindig az életre emlékeztetnek bennünket s a földön járnak. Még a regény alakjaival benső barátságban álló költő, Bernvick is ritkán száll a felhők közé s miután csendes szerepét végig játszotta s pár szavával elárulta, hogy Lédába nagyon szerelmes tudna lenni: elmegy Nizzába s meghal tüdővészben.

A mellékalakok, melyek az ellentétes osztályokat meglehetősen számmal képviselik, alkalomszerűleg lépnek föl mindeütt s meglehetősen jellemző vonásokkal vannak élénk állítva. A mi Bajza Lenke irányát illeti, gondos, folyékony, a helyzetekhez alkalmazkodva többé-kevésbé szindus, több helyen emelkedett s a leírásokban sokszor pompázó.

Szóval az általános hatás, melyet e regény lelkületünkro gyakorol, minden bók nélkül kedvezőnek és kellemesnek mondható. Az „Előítélet és fölvilágosultság“ Bajza Lenkét jobb íróink közé emelte s hiszszük, hogy regénye nemcsak a kritika, de a közönség részéről is elismeréssel és méltánlással fog találkozni.

Egy hét története.

Márceius 20-dikán.

A sok okosság. — Miért nem fogadták el Maximovits ur ajánlatát? — Tanulság a csupa-szívek számára. — Olaj a tenger viharába. — Liszt hangversenye. — Zene és zene. — Egy rejtély megfejtése. — Lélekzeti művészet. — A hangverseny képe. — A rozsnjó hölgyek. — A mi kedves lóti-futi kis leányunk. — Ábrányi nocturne-je. — A nőképző-egylet felolvasása. — Utólérjük még Angolországot. — A csók. — Egy mese Bölcs Salamonról.

Szép dolog, mikor azt mondják valakiről, hogy okos ember, de — és erre már a legilletékesebb bírák a hölgyek, — a nagyon sok okosság végre is fárasztó, ha hébekorban egy kis szeretetreméltóság is nem vegyül belé, és ami az egyes emberről áll, az az egész nemzetről is áll; kétszeres okunk van tehát örülni a lefolyt hétnek, a melyben megmutattuk, hogy a politikai zajlás még sem csapott annyira össze fejünk felett, hogy a művészet számára már szívünk se volna. A politikai párttusa közepette egyszerre csak az a hír hallik, hogy Liszt Ferenc hangversenyt rendez, a melyben maga fog játszani, és a hír még az utcásarokig sem jutott el és már egyetlen egy jegy sem volt kapható. Igaz, hogy Liszt — Liszt, de mikor a betegnek még kívánságai vannak, az mindig jó jel; azért én részemről felette sajnálom, hogy mindön Maximovits ur e héten azt az ajánlatot tette az országgyűlésen, hogy ő azt a nótát, melyet az újvidéki szerb testvérek a bácsmegyei főispán ablakai alatt elsüvöltöttek, a képviselőknél fogja zengeni, miért nem adta meg neki a „tisztelt ház“ az engedelmet reá! Maximovits ur dallamára viszont Tóth Vilmos ő excellenciája a maga nótáját is elzengette volna, és akkor aztán — hátha így hamarabb értik meg egymást?

Fájdalom, tanácsom későn jön, a kísérlet elmaradt, de a tanulságnak talán a jövőben is lehetne hasznát venni. Am próbálják meg azok, kiknek mindig helyén kell lenni szívüknek, — és talán nem szükség mondanom, hogy kik azok, — próbálják meg, hogy valahányszor a politikai áradat a társas-élet szép vetéseit is elöntéssel fenyegeti, próbálják meg, mondom, a művészet olajával csendesíteni le a hullámok csapkodását; hátha sikerül oda fejleszteni a különböző politikai hitvalláson levőket, a hová a szív a különböző isteni hitvalláson levőket fejlesztette; járjon kiki a maga templomába, üdvözljön kiki a maga hite szerint, sőt ha tetszik, cibálják meg egymás reverendáját a papok; de ne akarjon mindenki pap lenni, mert hallgatónak is kell lenni és másutt is elkél a jó szó, az élet szép oldalait tehát a csupa-szívek vegyék kezökbe, és mikor a fejek fölni kezdenek, akkor ők álljanak elő valami szép tervvel, valami hangversenynyel, vagy felolvasással, vagy műkedvelői előadással, bizonyosan sikerülni fog, már a jótékony cél iránti tekintetből is kell hogy sikerüljön; melyik apa, vagy férj, vagy fiatal ember képes ellenállni azon szemeknek, a melyek a szívből meritik fényüket? és akkor — mindjárt nyugodtabban nézhetnénk az eljövendő korteskedési nagy napok elé, a vad szenvedélyek nem mernének kibujni sötét oduikból, a lelkeket nem hajtanák vásárra, mert nem

kapnának vevőt rájuk, mert a fejekkel a szívek is beszélnek egy pár szót — így érvényesíthetnék a hölgyek azt a polgári jogot, melyet nem is kell kikoldulni, mert máris birtokában vannak, és pedig egyenesen isten kegyelméből.

Ez az a tanulság, a mit Liszt mult hétfői hangversenyéből levontam és melyet azért mondtam el mindjárt elején, még mielőtt magáról a hangversenyről csak egyetlen egy szót is szoltam volna, mivelhogy erről nincs mit mondanom, hanem-ha azt, a mit negyven év óta úgy is tud a világ: a zongoraművészet nagy és Liszt az ő prófétája. Nem saját szerzeményeit játszta, hanem Beethoven, Chopin, Ábrányi és Schumann szerzeményeit, olyan műveket, melyek egytől-egyig ismeretesek a zeneközönség előtt, hallotta már őket jeles zongorászoktól, ismerte már minden részben, és mégis, mintha soha se hallotta volna, vagyis inkább, épen azért, mert már hallotta, volt képes fogalmat alkotni magának Liszt Ferenc geniusának nagyságáról, annyira új és elragadóan hatalmas és hatalmasan szép volt, a mit tőle hallott. Mint a ki éveken át az ég ragyogó csillagaiban gyönyörködik és egyszerre egy új lencsés telescopon át nézi a földfeletti csudálatos világokat, olyan leirhatatlanul magasztos világ nyílt meg számára e hangversenyen. Nehéz megmondani, mi nagyobb e lélekben: a felfogás eredetisége; a szellem, melyen minden egyes zöngelem, mint a napsugár a prizmán, legkisebb fényparányára szétbontatik; a költészet tündöklő fénye, mely minden parányi hangot sajátlagos bűbájával zománczoz meg; a képzelet kimeríthetlen gazdagsága, mely minden egyes parányt zengő szépséggé olvaszt egymásba; az előadás gigászi ereje, mely csillagokkal játszik, vagy végre e gigászi erő mellett a szívvel-lelkel megkapó igaz, meleg bensőség! A ki Lisztet hallotta, az előtt egyszeriben minden rejtélyesség világossá lesz e férfi életében: miért vette föl a katolika egyház fogadalmait, miért nem lehet őt reábirni, hogy nyilvánosan hallassa magát; — Ullmann egy milliót akart neki adni, hogy körutat tegyen vele Európában, és ő visszautasította ez ajánlatot, pedig anyagi viszonyai miatt bátran megtehetné volna — és én most már csak azon csudálkozom, hogy ily zenei mindenhatóság miként találhat egyáltalában még valamit, a mi azon kívül lekötne képes az ő figyelmét. A művészet minden más ága többé-bevéssébbé a földhez van kötve, anyagra van szüksége, hogy nyilvánuljon, egyedül a zene áll csupa lélekzetből és ez a lélekzeti művészet annyira egész teljességében él e férfiban — hol van még abban földi gondolatoknak helye?

És a hangverseny külső képe? Már két hét előtt minden hely el volt foglalva; király ő felsége is jelen volt e hangversenyen, Gizella főhercegnő és Rudolf koronaherceggel, József főherceg és Klotild főhercegné asszonnyal, a többi közönséget is a főváros diszei tették ki, rangkülönbség nélkül; a hölgyek teljes diszben jelentek meg, számos külföldi is messze földről egyenesen e hangverseny végett jött Postre; a zongora gazdagon fel volt díszítve virágokkal és koszorúkkal, — így tiszteljük mi a művészetet, ha nem is mindig a fővárosban, hát egyébutt, ma itt, tegnap ott, például Rozsnýon, a hol épen

most készülnek a hölgyek Tompa Mihálynak emléksobrot állítani; igaz, hogy ennek művészi geniusza nem emelkedett túl e haza határain, hanem azért olyan geniusz volt az, a mely mikor éveken át nappal is sötét éj borongott a hazán, az világított neki, és addig-addig világított, a míg csak a költő lelke sötétségbe nem borult. Hadd világítson tehát a kegyelet öröklámpája sirja fölött.

Es még egyet e hangversenyről. Ábrányinak egy nocturne-jét is játszotta Liszt, és — ime, kiderült, hogy a mi kedves kis leánykánkban, a mi annyira kicsinylett nemzeti zenénkben, melylyel egy idő óta a fővárosi zenevilág apostolai szóba sem akarnak állani, milyen csudálatos szépségek rejlenek! Ábrányi nocturne-je csak úgy tegett, mint Schumann darabja, sőt ha nem röstellenék bevallani, velem együtt soknak még jobban tetszett; mert a zene ha százszor is az angyalok nyelve, az angyalok közül is csak a magyarok szólnak leginkább szívünkhez; annak a kis nemzeti angyalnak tehát szintén van égbe szálló szárnya és tündérszép tengermélye, csak legyen, a ki, mint Liszt, vagy Ábrányi, vagy Reményi fölismerje. Csak egyszer igaz nevén szólítsuk, hogy terjeszti ki szivárványos szárnyát!

Egyebekben is nagyon szíves volt e hét. A nőképzőegylet második felolvasását rendezte, és ez most minden tekintetben jelesen sikerült. Közönség — e szó a t a l a n o s értelmében — nem igen volt a felolvasáson és a Hungaria terme mégis megtelt. Hölgyek képezték a hallgatóság legnagyobb részét. Lassan-lassan majd csak mi is utolérjük Angolországot, — föltéve, hogy szíves lesz, meg is várni minket egy keveset, — mert Angolországban a tudományos felolvasásoknál a hallgatóság legnagyobb része hölgyekből áll. — Sokat tett e felolvasás sikeréhez az, hogy Szász Károly és Rónay Jácint olvastak, első a gyermek lelki világáról, tehát olyan tárgyról, mely már magában is minden művelt hölgyet melegen érdekel, és Szász Károly nem is mondhatott nekik sok újat, csak hogy az ő ékes előadása által a régi dolgok is új színt öltenek; míg Rónai egy felette komoly, tudományos tárgyról: a föld alakulásáról olvasott, de e jeles tudósunk annyira otthon van a rég eltemetett évezredek világaiban, hogy a hallgatónak is szinte szeme elé állítja a föld különböző képződési fokozatait, óriási növényzeteivel és állataival. A jelenlevők meg is jutalmazták mind a két felolvasót annyi tapsal, a mennyit színházban és csak sátoros ünnepen szokás osztani.

Még egy szíves ajándékkal kedveskedett nekünk e hét: egy új vigjátékiróval. Mult hétfőn — József napja előestéjén — olvasta fel Tóth Kálmán, jeles költőnk az ideai Teleky-pályázat eredményét, és kitünt, hogy a pályakoszorút egy „csók“ nyerto el és hogy e csókot Dóczy (Dux) Lajos nyomta a nemzeti muzsa örökifju homlokára. A bírálat szerint egy valódi költő csókja ez, melyből hervadhatatlan virágok szoktak fakadni. Azért tehát legkevesebbet sem fog levonni a koszorú csók érdeméből, ha megmondom, hogy én e csók történetét már egy körülbelül kétezer éves könyvben olvastam. A könyv arabs czíme: Midras, abban meg van írva, hogy Bölcs Salamon édesanyja nagyon megneheztelt volt fiára, a miért valahol azt találta írni, hogy ezer asszony közül egyetlen egy jót sem talált. (Az anyakirályné ugyan azt is mondhatta volna felséges fiának, hogy éppen azért nem talált egy jót sem, mert ezer volt neki, de a harag pillanatában még a nőknek sem igen jutnak eszükbe az erős ellenbeszédok); az anyakirályné tehát keményen megleckézi fiát e

vakmerően alaptalan állításért, sőt mint a jelen parlamentarizmus korszakban mondani szokás: személyes kérdést csinált ez ügyből. Bölcs Salamon pedig engedte fejére csorgatni az anyai neheztelés záporát, egy szóval sem védte magát, hanem mint jó fiához illik, szép csendesen kikotródott a szobából, sőt hogy minél messzebbre legyen az anyai haragtól, még az nap odahagyta székvárosát, pár hétre vadászni megy, mondá, első miniszterére bízván ez alatt az ország kormányát. Másnap reggel aztán egyszerre csak hire jár Jeruzsálemben, hogy a nagy piacon valami külsőországi ékszerárus ütötte föl sátorát, és csudaszép drágaköveket árul. Képzeltetni, milyen izgalomba hozta e hír Jeruzsálem puczos hölgyeit és fiatal mágnásait; különösen egy drágakő lopta le szemükről az álmot. Egy gyémánt volt az, akkora, mint egy galambtojás, és olyan fényes, hogy a nap is könnyezett tőle, ha beletekintett; ezt az egyetlen egy ragyogó gyémántot pedig az ékszerárus semmi áron nem akarta eladni; mesés kincseket ígértek neki érte, és a csunya, vén filisteus csak mosolygott reá; mert vén is volt, csunya is volt, filisteus is volt az istenadta, és azt mondta, hogy nincs Jeruzsálemnek az a pénze, a miért ő e gyémánttól megválna. Meghallja ezt az anyakirályné is, és — csakugy kíváncsiságból — reáadja magát, hogy ő is elmegy, megnézni azt a csuda mi drágakövet. És a mint reátekint, egész odalesz elragadtatásában. Ilyen drágakő még az ő diademjában sincs, a mit pedig az ő fia egyenesen Ófirból hozatott az ő számára. Kérde tehát a vén filiszteust, hogy mi legyen ennek ára? A vén filiszteus csak ötöl-hatol, hogy ez a drága kincs pénzért nem eladó. — Hát miért? — kérde lihegve az anyakirályné — megjegyzendő, hogy az anyakirálynőnek is volt annyi bölcsesége, hogy ritka szépség volt és a mint már akkor is mondani szokták, még „legszebb éveiben“ volt. — Mire a vén filiszteus himezze-hámozza, hogy azt csak négy szemközt mondhatja meg. Mire az anyakirályné azonnal harmincz lépésnyi távolságra küldvén udvarhölgyeit, felhívja a csunya, vén filiszteust, hogy most hát magukban vannak, mondja meg, mit kér a drágakőért? — Mire a vén, csunya filiszteus nagy alázatossággal előadja, miszerint ő felfogadta magában, hogy ezen drágakövet csakis a világ legszebb asszonyának fogja odaadni, mert csak a világ legszebb asszonya méltó reá, hogy e drágakő fényessége őt körül tündököljön, a világ legszebb asszonyát, im itt áll előtte, hanem — —! — Nos, — kérde az anyakirályné, lihegő kebellet. — Az ára — viszonzá a vén, csunya filiszteus — fogadásomnál fogva nem kevesebb, mint egy csók a világ legszebb asszonyának ajkáról. — Az anyakirályné csak hogy el nem ájult rémültében és haragjában e vakmerő szavak hallatára, és Isten tudja, mi minden nem történik, hahogy mindez a nyilvános piacon nem történik. Mint a kinek egyszerre kioldódik a chignonja, úgy rohant tehát vissza palotájába. Ez a vakmerőség! Neki, az anyakirálynénak, egy ilyen vén, csunya filiszteus! Egy halál kevés ilyen meggyaláztatásért! Mindjárt összehívja a Szanhedrimet, hogy a vakmerő fejre a halálos ítéletet kimondassa! — De nem, a Szanhedrimet még sem hihatja össze, hetven ember előtt nem beszélheti el a dolgot, el kellene sülyedni szégyenében, hanem a fiának el fogja panaszkodni, csak a fia haza jönne már! Igen, de mikor fog az haza jönni, és az alatt a vén, csunya filiszteus talán egy nálánál szebb asszonyt pillanthat meg és — és — és hiszen tulajdonképen a vén, csunya filiszteus nem is olyan bűnös! Mit tehet az róla, hogy ő még most is olyan szép! Aztán az az ékszerárus nem is olyan vén, olyan fiatalos hangja van! csunya pedig épenséggel nem lehet őt mon-

dani! Aztán az a drágakő, a világ legszebb gyémántja, és — elég hozzá ugyanaz nap egyik sötét órájában a vén, csunya filiszteust egy titkos ajtón bebocsáttoták az anyakirálynénak egyik félreeső szobájába és ott az anyakirályné a vén, csunya filiszteusnak megadta a csókot és midőn a csók elcsatant, a vén, csunya filiszteus letépte arczáról az álszakállt, levetette magáról a filiszteusi dominót és az anyakirálynő előtt Bölcs Salomon állt, szeliden mosolyogva, mert az egész ékszerárusi alakoskodás csak azon czélból történt, hogy megmutassa anyjának, miszerint nem érdemelte meg dorgálását ama bizonyos állításáért és — ez a mese szolgált alapul a pályakoszoruzott „Csók“-nak; a mit a Midrasban az anyakirályné művel, azt az új vigjátékban a navarrai királyné viszi végbe, vagy legalább kész végbe vinni; csak hogy itt más a kor, a helyzet, a bonyodalom, fejlemény és megoldás, amott mese, itt pedig vigjáték, azért semmi szónk sem lehet az új mű eredetisége ellen, és mivel egyuttal jeles mű is, méltán disziti a győzelem koszorúja a költő fiatal homlokát. Mert talán nem egészen érdek nélküli, tudni azt, hogy Dóczi Lajos ur csak nem rég mult 26 éves.

Még két darabról tett dicséretes említést a bíráló: egy „Új világ“-ról, és egy „Világboldogítók“-ról. Az elsőt Szigligeti, másikat ifj. Ábrányi Kornél írta, mint a rossz nyelvek mondják.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (A királyi várban) az a hír terjedt el, hogy királyné ő felsége Mária Valéria főhercegnővel e hó 26-dikán Budára fog érkezni, és ez annyival valószínűbbnek látszik, minthogy ő felsége istállója, valamint a koronaherceg hátafője is ideérkeztek már, a mi oda mutat, hogy az udvar huzamosabb időt szándékozik nálunk mulatni. A koronaherceg igen jó egészségnak örvend és egész buzgalommal szenteli magát a tanulmányoknak. Szabad idejét, délutáni 2—4 órától, közönségesen kis nővére társaságában tölti. Kedvező időben e királyi testvérek ki szoktak kocsizni, ha pedig az időjárás nem engedi, a várkertben töltik szünőráikat.

++ (Glaczné szül. Ebeczky Matild urnőt) a cselédképző egylet elnökét, ki az elhanyagolt fővárosi cselédügy érdekében annyi buzgalommal és sikerrel működik folyvást, az egyleti nőcselédok üdvözlő beszéddel köszönték névnapján, termeit virágokkal felékesíték s egyéb gyöngéd módon is kifejezést adtak hálás tiszteletüknek. Ez is arról tanuskodik, hogy fáradozása nem volt hiába s a közönség az egylettől becsületes és képzett cselédeket várhat.

++ (A női iparegylet), mely csendben ugyan de erélyesen működik, hogy a kezdet nehézségeit leküzdhesse, már is szép pártolásnak örvend. A legközelebb mult választmányi ülésen bejelentették, hogy Leitner nagykereskedő Böke Gyuláné urnő közbenjártára az egyletnek szükséges pénztári könyveket az egylet részére ingyen állítja ki. Az elnöknél az utóbbi pár nap alatt számosan tettek részint 100 frt, részint 50 frtos alapítványokat.

++ (Az országos magyar gazdasszony egyletnek), e hó 16-dikán a vigadó nagy ctermében tartott választási közgyűlésére szerföltött nagy számmal jelentek meg. Az ülést Damjanich Jánosné meleg hangon tartott beszéddel nyitotta meg. Ezután a választmánynak közel öt ivre terjedő jelentése olvastatott föl, melyből megemlítjük, hogy az egyletnek ala-

pítványi tőkéje 50,379 frt. Ebből befizettetett eddig 12,779 frt. Bevétele volt a mult évben 18,599 frt 48 kr. Kiadás 14,246 frt 93 kr, pénztári maradvány az 1872-dik évre 13,544 frt 31 kr. A választmánynak e jelentése után a pénztár vizsgálatára Pauler Tivadarné elnöklete mellett Máday Izidor és Houchard Ferencz urakból álló bizottság küldetett ki. Az ülés befejezte előtt Simon Flórent a választmánynak áldásdus működéséért hálás köszönetet indítványozott, mely egyhangulag elfogadtatván, elnök a gyűlést egy rövid zárbeszéddel bevégeztetnek jelentette.

++ (Báró Eötvös Loránd) mult szerdán nyilvános fölolvasást tartott a nap külső minőségéről, és e felolvasás is tanusítja, hogy e jeles fiatal tudós komolyan van áthatva hivatásától. Ugy a kidolgozásban, valamint az előadásban roppant haladást tett azon aránylag rövid idő óta, hogy a tanári pályára lépett. Szabatosság, világosság és választékosság voltak a felolvasás fővonásai, melyet a nagyszámu hallgatóság élénk tetszésnyilvánítással tüntetett ki. Sok hófehér kéz is volt a tapsolók közt látható, mert a magasrangu hölgyek közül is igen számosan voltak jelen a fölolvasáson. Ők is, a nemzet is édes örömmel tekintenek e jeles fiatal ember jövője elé, kinek olyan szent kincs jutott atyai örökségül.

++ (Miska bácsi), így nevezi Tancsics Mihály bátyánkat az egész világ, házépítéshez kezdett és a napokban tették le annak alapkövét. A telket hozzá már vagy harmincz év előtt szerezte a sokat szenvedett hű hazafi, egy viskó is állt e telken, melyért szinte kár, hogy elenyészett a földről; mert az nevezetes egy viskó volt, levén abban ugyanis egy olyan pincze, a melynek bejárását a Bach-korszak szaglárai sem birták felszimatolni, és Miska bácsi nyolcz álló esztendeig volt e pinczében elrejtve, eltemetve a világtól, csak hű feleségének élő, a ki ez idő alatt hű szeretettel gondját viselte a föld alatt; és egy kutjának, a ki — bocsánat: a mely úgy ismerte már a Bach-szaglárokat, hogy valahányszor csak a városrész végén is mutatta magát egy közülök, okos fejével elvakkantotta a jelszót és a pincze szája azonnal láthatlanná tétetett. — Az új ház alapkövetelét e napokban ülte meg a jó Miska bácsi, és adja Isten, hogy a hány nehéz évet élt eddig, annyi boldogot éljen az új házban.

++ (Egy nemeskeblű tett.) A Privorszkyféle dunaparti kávéház előtt minden este egy kis, rongyokba öltözött fiú szokott kéregetni. A kávéház tulajdonosa: Privorszky ur e napokban először látta a fiút, ez megtetszett neki, és miután a tudakozódások kiderítették, hogy a kilencz éves koldusgyermek elhagyott árva, megszánta, megtisztíttatta, teljesen fölruházta és egy mesteremberhez akarta adni. Miután azonban valamennyi mesterember, kit megszólított, gyöngének és kicsinynek találta a fiút, a nemes emberbarát azzal koronázta meg szép tettét, hogy a fiút családjába fogadta és föl fogja neveltetni addig, míg testi ereje annyira fog gyarapodni, hogy valamely mesterségre lehessen őt adni.

++ (Charlotte v. Tiefensee) k. a. mult kodden az „Europa“ szálloda termében egy hangversenyt adott, melyről csak annyit mondhatunk, hogy a Macsinszky-féle föllépésnek semmi-ben sem engedett. A kisasszonynak nincsen hangja, nincs iskolája, még fiatalsága sincs, és mégis kiállott a közönségnek énekelni! Sőt mi több, magyar népdalok éneklésére is vállalkozott a tisztes kisasszony! „Ez a világ a milyen nagy, te galambom oly kicsiny vagy“ — bizony kicsiny — hangoztatták vissza a falak és a hallgatók orcái. Legjobb tehát nem is szólni többet róla, és onnyit som szólunk volna, ha hogy

a külföldi lapokban annyi sok cifra dicséretet nem olvastunk volna a tisztes kisasszony művészetéről. Hja, azok a külföldi tollak! úgy szólnak, a hogy „kenik.“

++ (Gyermek-hangverseny.) Mint az újabbkori nevelés-mód egyik mulattatva oktató részét említjük meg ama hangversenyt, melyet Frecskai Józsa kisasszony jeles leánynevelő intézetében a növendékek, szüléik és rokonaik jelenlétében e hó 17-dikén tartottak. Volt párbeszéd „az ifjúkori munkás-ság hasznáról;“ szavaltak magyar, német és franczia költeményeket; két- és négy kézre irt zenedarabokat zongoráztak; s végre énekeltek. Elvezetett hallgattuk végig az igen sikerült előadásokat s arról győződünk meg, hogy az ily hangversenyek rendezése még legtöbb paedagogiai becsesl bir valamennyi gyermekmulatságnál.

++ (A nemzeti színház.) Jókainé asszony mult hétfőn lépett föl utósor a jelen idényben. A „rang és szerelem“-ben a bérlőné adta, azt az őseredeti erőteljes nőt, a kiben a természetes egyszerűség, a polgári józanság és anyai szeretet személyesítve vannak. És a kitűnő művésznő a szép alak minden vonását megragadó színpompában és teljes harmoniában állította elénk. A közönség ismét lelkesült tapsban fejezte ki tetszését a nagy művésznő iránt, de a mi az igazgató urnak is szólt, köszönetül azért, hogy e nagy művésznőt föllépésre birta, és kérelemül, hogy ne engedje őt sokáig távol lenni a nemzeti színpadtól, a melynek disze és büszkesége. — Felekiné asszony mult szerdán lépett föl aradi vendégszereplése után először. A „Völgy lilomá“-ban a czimszerepet játszta és bár a közönség már többször látta őt e szerepben, most is csak olyan gyönyörrel élvezte a gyönyörű alak érzelmeteljes játékát, mintha először látná. Első megjelenéskor, valamint a játék folyamában többször a közönség viharos tapsban nyilvánítá tetszését kedvencz-művésznője iránt. Feleki is igen szépen játszott ez este, úgy szintén Komáromi és Náda is. — Benza Ida, bár visszaérkezett már Oroszországból, nehezen fog föllépni a tavaszi idényben, annyira megrendítette ő atyja halála. A nyarat Bécs melletti Badenben szándékozik tölteni és csak ősszel fogna visszatérni hozzánk, mint színházunk szerződött tagja. De — őszig még sok mindenféle juthat eszébe az ő szép fejecskének. — Odrý Lehel, e gyönyörű hangú és deli alaku fiatal énekesünk e hó végén csakugyan megvált a nemzeti színházától. Igazgatói kellemetlenségek üzték el onnan. Berlinbe megy, a német nyelv tanulmányozása végett. Németországi igazgatók másképp méltányolják a művészetet. — A nemzeti színháznál most Abonyi Lajos „A betyár kendője“ című népszínművét tanulják be; a főszerepek Blaháné asszony- és Tamásy urnak vannak osztva, ismét alkalmunk lesz tehát gyönyörű népdalainkat gyönyörűen énekelve hallani színpadunkon.

++ (Rózsás napló.) Wenckheim Krisztina gróf-hölgy és Wenckheim Frigyes gróf e hó 19-dikén tarták eljegyzésüket. Őszinte szerencsekíváratunkat fejezzük ki e szép frigyhez, s meg vagyunk róla győződve, hogy a jótékonyság és minden nemes női erény gyakorlata, s amaz igazi magyar szellem, melyek eddig Wenckheim grófkisasszonyt jellemzék, a leendő házaspárt is főuri családjaik egyik mintaképévé fogják tenni. — Boniczky Antal, jeles tehetségű újpesti jegyző e napokban jegyezte el magának Fogler János, gróf Károlyi István köztisztviselőben álló gazdasági tanácsosának szép és művelt lelkű leányát: Fogler Vilma kisasszonyt. Az ég áldása kísérje szent frigyüket! — Honzelmann Kálmán jeles fiatal ügyvéd folyó hó 10-dikén

jegyezte el Rizsavy Vilma kisasszonyt, a conservatorium egyik jeles növendékét.

++ (Vegyesek.) Sipos Antal minapi hangversenye jóvedelméből ötven forintot adományozott az irói segélyegylet javára. — E napokban az aradi színpadon a kunágotai plébános: Bodnár András (kit rendesen „Bandi papnak“ szoktak nevezni) lép föl a „Csikós“ czimszerepében. — Gróf Keglovich Gábor balesetéről szóló hír, mely lapunkban is közöltetett, mint a gróf ur családja részéről értesülünk, teljesen valótlan. Az ily hírek koholása, melyek egész családokat a legnagyobb és legkinosb aggodalomba ejtenek, valóban bűnös könnyelműség. — Kis-Pest, e Pest melletti új telep már annyira népesül, hogy a tanács ott iskolát állit s e czélra egy házat 3 évre 600 frtért ki is bérelt. A tanköteles gyermekek száma 59. — Ney Ferencz a pesti főreáltanodának köztisztviselőben álló igazgatójának jeles tehetségű fia, Ney Béla, a budai műegyetem magántanáraként neveztetett ki. — A himlő járvány orvosi jelentés szerint az utósó időben apadóban van Budapesten. — A nehéz kór (epilepsia) ellen Dózsay Fáni szegedi javasasszony által drága pénzen árult szer a vegyvizsgálat szerint 32 százalék cukor, 68 százalék beléndek-olaj és kevés citromolajból áll. Tehát itt is ámtás! — „Korunk“ cím alatt új politikai napilap indult meg, telivér kormánypárti színezettel. Szerkesztője nincs megnevezve, kiadója: báró Kemény Gábor. — „Torontál“ címmel Nagybecskereken új hetilap indittatik meg. Szerkesztő: Balázs Frigyes. A lap a torontáli Deákpártnak leendő közlönye, s melegen ajánljuk az e vidéki olvasó közönség figyelmébe.

++ (Halálozások.) Gróf Barkóczy János e hó 16-kán 67 éves korában Bécsben, hol állandóan lakott, meghalt. Az 1860-ban Esztergamba összehívott magyar bizalmi férfiak értekezletében erélyessége által tűnt ki, melylyel hazája jogait védte. — E hó 12-dikén temettetett el Kolozsvárott nagy részvét között a város egy jeles polgára és az unitarius hitfelekezet buzgó tisztviselője, bölöni Mikó Lőrincz, unitarius tanár, egyházközségi pénztárnok és városi képviselő. Kolozsvárt a legnépszerűbb ember volt, 1865-ben megválasztotta őt a város az utósó erdélyi országgyűlésre. Mint író is tevékeny volt, és tanítványai számára az unitarius álláspontról igen kitűnő egyházjogot irt. — Pápán László Jónás a pápai ev. gyülekezet lelkipásztora, és a veszprémmegyei ág. h. egyház pénztárnoka és törvénytudó ülnök e hó 4-dikén életének 72-dik évében, — Czinke Magasházy Rózsalia, pápavárosi kapitány neje e hó 13-dikán életének 49-dik évében meghalt. — Török Pál, köztisztviselő pesti supernitendens és Török József jeles debreczeni tanárnak édes atyja e napokban 90 éves agg korában jobblétre szenderült. Ujbarsi lelkész volt és hosszú éveken át hű lelkipásztora hiveinek. — Wachtel Dávid érdemes egyetemi tanár és orvosügyi tanácsos e hó 18-dikán Budán meghalt. 65 éves volt. Békehamvaikra.

Nemzeti színház.

Márczius 16-dikán: „Romeo és Julia“, Gounod operája. — Márczius 17-dikén: „A csikós“, Szigligeti népszínműve. — Márczius 18-dikán: „Rang és szerelem“, Leyonné színműve, Jókainé utósó vendégjátéka. — Márczius 19-dikén: „Faust“, Gounod operája. — Márczius 20-dikán: „A völgy liloma“, Barrière drámája. — Márczius 21-dikén: „Az álarcos bál“, Verdi operája. — Márczius 22-dikén: „Az idegesek“, Sardou vigjátéka.

Divattudósítás.

Beck J. ajánlja kész fehérneműek és vászon áruk gyárából barátok terén 2-dik sz. és kerepesi ut 1-ső sz. a fehér hattyu szállodában. Kicsi gyermekek számára: Nyitott chiffon ingecskék 50—60—70 krig, diszes 1 frt, 1 frt 20 krig. — Nyitott vászon ingecskék 90 kr, 1 frt 20—50 krig. — Hosszu vánkások 1 frt 50, — 2 frt, — 2 frt 50 krig, — fodorral 3—4—5—6—7—8 frtig. — Kész vászon pelenkák 50—60—70 krig. — Pipu paplanok 1 frt 20—40 kr, bélelt és csipkézett fodorral 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frtig, horgolt vagy kötött fejkötők, zsubonyok, előkék stb. legjutányosabb áron. — Egész keresztelőkészletek színes selyemmel ékítve 10—12—15—18—22 frtig.

Leányok és fiúk számára ingek, nadrágok, kötények, vászon, chiffon és barketből minden nagyságban és áron kaphatók.

Férfi ingek. Színesek 1 frt 50—80 kr, — 2 frt, — 2 frt 50 krig. — Színes ingek 2 külön gallérral 2 frt, — 2 frt 50, — 3 frt, — 3 frt 50 krig. — Chiffon ingek 1 frt 60 kr, hajítás mellel 2 frt, — 2 frt 50, — 3 frt, rszus mellel 3 frt, — 3 frt 50, — 4 frt, vászon himzett ingelőkkel 4—5—6 frt. — Báli ingek 3 frt, — 3 frt 50 krig gallérral és gallér nélkül. — Vászon ingek 2 frt 50, — 3 frt, — 3 frt 50, — 4 frt legjobb rumburgi vászonból, 3 frt 50, — 4—5—6—10 frtig a legfinomabb. Rendeléseknél csak a nyakbőségget szükséges tudatni.

Férfi lábravalók. Vastag pamut kelméből 1 frt, — 1 frt 20—50 krig, vászonból 1 frt 20—40—60—80 kr, — 2 frt, rumburgi vászonból 2 frt, — 2 frt 50, — 3 frt, magyar vagy félmagyar alakban, férfi ingelők (chmisets) sima gallérral 50—60 krig, férfi gallérok legújabb formákban 2 frt, — 2 frt 50—80 kr, — 3 frt, — 3 frt 50 krig, férfi kélők 3 frt 50, — 4 frt, — 4 frt 50 kr, — 5—6 frtig. Nyakkendők legújabb francia és angol formákban minden idényhez alkalmazva: gomb, garnitúrák, mell és kélőkhöz, arany csont, gyöngyház és Onid legszebb választékban.

Vászon zsebkendők. Fehér Dzd 2 frt 50, — 3 frt, — 3 frt 50 kr, — 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 frtig. Fehér vászon kendők színes szélekkel 8, 10, 12 frtig. Fehér battist kendők színes szélekkel 3 frt 50, — 4 frt, — 4 frt 50 krig beszegett.

Férfi kapczák. Fehér pamutból Dzd. 3, 4, 5, frtig. — Fehér pamutból kötötték 5, 6, 8, 10 frtig. — Színes, és czérna 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 frt a legfinomabb. — Nadrágtartók 60, 80, 1 frt, — 1 frt 50 krig, — francia fajták 2 frt, — 2 frt 50, — 3 frtig.

Végül pedig néhány szóval mutatjuk be mai mellékletünket: egy kis felső gallér szabásmintáját. E kis felső gallér készülhet finom fehér mollból betétekkel körül foglálva, elől szintén néhány sorral diszítve, vagy brüsseli tülből is, néhány sor szép csipkétől körül fodrozva. Egy kis fekete bársonyszalag, vagy színes szalag-csokor élénkitse a kis gallért, melynek kiállításánál bebizonyíthatjuk jó ízlésünket és ügyességünket.

Számrejtvény.

Hegedüs Antóniától.

3. 3. 19. 29. Az ősidőben lelte halálát,
  16. 3. 4. 20. 28. 22. A török vitta várát,
  8. 28. 20. 21. 7. 2. A fiataloknak kedves,
  12. 4. 12. 27. A férfiaknak becses.
  1. 8. 20. 21. 25. 29. Kedvesünket így szólítjuk
  18. 11. 29. 9. 16. Minden háznál feltaláljuk,
  10. 27. 4. 24. Érzelmek kuforrása
  6. 11. 9. 16. 11. A pórnap fő óhajta.
  18. 4. 14. 9. 2. Ezért fáradunk oly sokat
  16. 3. 11. Elmeriti a hajókat,
  22. 17. 5. 23. 26. 27. A beteg is örül ennek
  29. 13. 8. 9. 3. Ettől meg sokan rettegnek.
  6. 13. 8. 17. 22. Ha nagy, megöli az embert,
  - Ékelve, tölt igen sok vermet.
  - 1—29. Egyik tudósunk azt állítja
  - De a példa ritkán bizonyítja.
- Megfejtési határidő: április 21-dike.

A f. évi 8-ik számban közlött számrejtvény értelme:

A virágnak megtiltani nem lehet.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Novák Bella, Lohr Józsefné, Knorr Veres Henriette, Benedikovics Róza, Braun Riza, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Molnár Róza és Amália, Guba Jánosné, Már Gizella, Fejes Durneisz Ottilia, Zeke Janka, Kalla Mihályné, Adler Róza, Brocken Kovács Emma, Szabados Jenő, Korbuly Fanni, Moesz Gézané, Jánossy Lajos, Egervári Tuboly Emilia, Dömötör Keresztes Teréz, Kunczly Clementine, Singer Lőrincz, Marosy Hermin és Etelka, Csodányi Koller Julia, Miksaff Lipótné, Ozoroszy Petthes Mária, Csaby Irma, Sthymmel Emma, Zoltán Ferenczné, Osváth Paulin, Schwartz Éva, Tucsny Irma, Jaczkovich Velyáczky Anna, Novák Irén, Németh Berta, Petrenkő Berta, Oszlányi Mária, Sarkadi Irma, Pávai Mari, Bazilides Mindszenti Matild, Lőrinsék Ida és Malvia, Pap Gáborné, Cziike Karolin, Bohuniczky Antalné, Sziklay Matild, Szép Emma, Stenczinger Karolin, Kalós Péterné, Dzsinih Pencz Mária, Némethy Zsuzsanna, Iby Ferenczné, Szilárdy Lilla, Bohunak Amália, Felvinczy Mariska, öz. Kenéz Elekne, Szentmaria Stanaczk Karolin, Szmodics Gizella, Pelle Emilné, Szák Várnay Anna, Pázmándy Jeremiás Irén, Fray Buzóky Betti, Kapus Piroksa, öz. Etéli Jakab Györgyné, Ambrózy Juszina, Szieberth Vízkelety Irma, Fülöp Karolin, Beke Kornélia, Méhes Mari, Perisits Ilka, Messterházy Jolán és Irma, Czuczor Mariska, Takács Lajosné, Pukáts Emma, Schütz Lóra, Báthory Zsigray Istvánné, Vitályos Gergelyné, Erdensohn Emilia, Bogdánfy Gáborné, Papoczy Károlyné, Jármy Ferenczné, Pethő Antalné, Kármán Luiza, Bök Géza, Bárándi Gizella, Mrász Ottilia, Szapper Janka, Pap Kovácsik Gizella, Fehérpataky Laura és Emma, Limbek Vilma, Bomb Angela, Fölöldi Sándorné, Fecser Mária, Bálint Julianna, Base Mórocz Karolina, Pásztyeli Danielovich Emilia, Paraicz Ilka, Varga Etelka, Eperjessy Emilia, Mannó Kálmánné, Bakcsy Eadréné, Benesik Kálmánné, Hegedüs Antónia, Schönföld Cecília, Keszthelyi Györgyné, Lazur Lajos Anna, Grónay Nina, Dérczy Paulin, Benedek Gyula, Kovács Mórné, Csátary Julia, Barányi Aranka, Leustach Gizella és Irma, Nagy Erzsike, Horváth Aloisia, Pethe József, Fülöp Ferenczné, Egy Róza, Gálffy Prileszky Mari, Tormágy Mari, Várkonyi Mária, Anderkó Mari, Balogh Janka, Bukovszky Regina, Móza Pepi, Sári Sarolta, Kállai Emilia, Barthalos Vilma és Etelka, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Seján Gorzó Kornélia, Diviaczky Mária, Váczy Nagy Viktória, Rásó Mihályné, Beszédes Mózes Ágnes, Haluskay Mária, Dubányi Róza, Juhászovics Ilyásevics Ilona, Tápay Boros Zsuzsanna, Vörös Juliska, Szabó Hedvig, Oswald Ida, Szalgháry Józsefné, György Klára, Ratkovszky Vilma, Kossitzky Barkóczy Ilon, Németh Józsefné, Józsa Gábor, Kiss Antónia, Trajtler Erzsébet, Szeiler Károlyné, Bakai Matild, Birró Domokosné Intze Katalin, Sváby Izabella.

A 7-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Vagner Paula, Leustach Gizella és Irma, Németh Józsefné, Pethe József, Egy Róza, Gálffy Prileszky Mari, Tormágy Mari, Várkonyi Mária, Móza Pepi, Diviaszky Mária, Rásó Mihályné, Szabó Hedvig, Raikovszky Vilma, Braun Riza, Józsa Gábor, Kiss Antónia, Birró Domokosné, Intze Katalin.

Tartalom.

Egy élet társnője, Erdélyi Gyulától. — Édes anyám névnapjára Haviár Danitól. — Az omnibuszbeli angyal Szépfaludi Ö. Ferencztől. — Schakespeare sonettjeiből Kojari Lajostól. — Távolság szülőföldtől, Vancano Emiltől. — Könyvismertetés, Endrődi Sándortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A horiték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: felső gallér szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Költsétségi díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
0 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:
Kalap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer basábozott sorért 8 kr.

13. SZ.
Mart. 31-kén.
1872.

Havonkénti színezett dívathéppel,
minden szükséges himzetrajzok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járatási kötelezettséget
foglalt magában a lap irányában.

Valld meg, kedves olvasóm! hogy mikor gyönyörködve nézed a fejedelmi folyót, mely, mint a haza testének lüktető életére, magával áldást hordva, vidáman siet a tenger felé; vagy mikor két-ségbeesve tekintesz a természet haragvó keze által felkorbácsolt hullámokra, melyek irgalom nélkül összetörnek mindent, mi örült rohanásuknak útjában áll, — valld meg, kedves olvasóm! jut-e ilyenkor eszedbe, hogy ez a hatalmas, méltóságos folyó milyen kicsiny, igénytelen forrásból veszi eredetét?

A mohos sziklák között, az erdő sűrű, vad rengetegében, talán nem látva soha sem emberi szemektől, buzog fel a vékony vizsugár, mely később

Blaháné sz. Kölesi Luiza.

óriássá növe, millióknak lehet áldása vagy átká egyaránt.

Az a két nagy folyam, az emberi szellem ama két lüktető életére is: a költészet és zene, ily igénytelen, természetes egyszerűségű forrásból tör elő, s ez a forrás a nép kedélye. Petőfi csodaszép népdalai s Egressy Béni gyönyörű dallamai soha meg nem zendülnek, ha nincs magyar népdal, mely születik, mint a mezei virág, nem tudva, hogyan, nem tudva, kitől, s mely a költészet és zene sajátos, természetes zamatu vegyülése.

Népdalainknak köszönhetjük főleg azt is, hogy évtizedekkel ezelőtt, midőn a Szigligeti bámulatos produktív erejére volt

szükség, hogy az egyetlen magyar színpadot elárasztó idegen szellem háttérbe szoruljon, egy-két nap alatt a francia romantikusok idegfejlesztő ködfátyolképei mellett egy életteljes, vidám s töröl metszett, magyar versenytárs jelent meg s nyert jogosultságot, azután pedig tapsokat és diadalt t. i. a népszínmű.

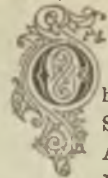
A népszínmű ez időtől kezdve egy pillanatra sem lön ugyan száműzve a nemzeti színházról, de fájdalom! a körülmények oly kedvezőtlenek, hogy a végtelen kiterjedésű délibábos rónák szivreható, egyszerű dallamai csak nagyon ritkán zendülhettek meg a „világot jelentő deszkákon“, s míg az 50-es évek végén s a 60-as évek elején oda jutott a színházigazgatóság művészi becsvágya, hogy a nemzet legelső (akkor talán még egyetlen) színházában operetteket adtak (Szerdahelyi énekével!) derűre borúra, addig más részről nem lehet tagadnunk, hogy a népszínmű gyakoribb háttérbe szorulása s időszakonkénti pangása abban is lelte magyarázatát, hogy hiányoztak a kiválóbb népszínműékesek és énekesnők.

Mert talán fölösleges is volna azt részletezni s indokolni akarni, hogy népszínműveink egyik éltető eleme: a népdal, s hogy a népdal előadására sajátos, eredeti képesség kívánatik, szóval, hogy arra születni kell. Hogy mily ritkán találunk ily tehetségeket, eléggé mutatja színészetünk története, melynek lapjaira a multból mindössze is két népszínműékes neve van maradandó betűkkel felvéve: Fűredi és Hegedűsné neve. Fűredi volt az első, ki színpadra hozta népdalainkat s azok színadképességét hangja hatalmával örökre biztosította; Hegedűsné pedig éppen a legnehezebb időkben, mikor az önkényuralom hatalmasai még azt sem akarták engedni, hogy saját édesbus dalainkból merítsünk vigaszt, Hegedűsné éppen akkor újra meghonosította azokat, feledhetlenné téve általuk saját magát is.

Azóta sok idő telt el, mignem a mostani igazgatóság, figyelmessé tétetve a vidéki lapok egyhangu magasztalásai által, a pesti színházhoz egy oly népszínmű-énekesnőt szerződtetett, ki tehetségével, reményekre jogosító művészetével s külszépségével újra lendületet adott a népszínműeknek, s ez Blaháné Kölesi Luiza asszony, kinek arczképével ma kedveskedünk olvasóinknak.

B.-né született 1850. januárban Rimaszombatban, hol szülői Várai név alatt mint színészek működtek. Első színi kísérleteit gyermekszerepekben tette a vidéki színpadokon, de már 1864-ben a budai népszínházban (mint „Róza“ a Csikósban) lépett fel s úgy a sajtó, mint a közönség melegen kitüntette a gyermekleányka rokonszenves, szép hangját s kelleme, eleven játékát. E fellépését csakhamar több is követte, úgy, hogy a budai népszínház operette-jeinek egyik kiváló nőalakja ő volt. Budáról a vidékre került, és pedig Szabadkára, hol a Lichtenstein dzsidás-ezred zenekari karnagyához Blaha Jánoshoz ment nőül, azután N.-Váradra s Debreczenbe. E két utóbbi város közönségének 5 éven át volt kitüntető kegyencze, mely kitüntetésre, tekintve úgy természeti képességét, mint törekvéseit, teljesen méltó is volt, s mely kitüntetésben nem szünt meg részesülni a pesti közönségnél sem, melynek keblében azóta támadt föl ujjal az idegen izlés és szellem által háttérbe szorított nemzeti és hazafiúi érzelmek kultusza, mióta ő (és adjuk meg kinek kinek a magáét!) Tamásyval együtt újra feltámasztotta halottaiból szebbnél szebb népdalainkat.

Oh, az a sok fényes szempár!...

Benedek Aladártól.

Oh, az a sok fényes szempár!
S mind oly csábos, mind oly égő!
Ábrándimat megvetem már,
Elég volt a részszégből.

Minek üznék eszményt folyvást?
Mért ébredni fanyar szájjal?
S elservadni szemlátomást,
Mint porszem, ha fennen szárnyal.

Itt maradok én a földön,
Szelid, szíves társaságban:
Óráim felváltva töltöm,
Hol csak illatos virág van!

Ugy mosolygnak! úgy beszélnek!
És az idő, oh az nem vár!
S én úgy értem e beszédet! ...
— Oh, az a sok fényes szempár! —

Oh, és mégis! ... Nem! azért sem!
El, el! hju álmoképek!
Tündökléstek ne kísértsen!
Én most önmagamnak élek.

Oh hagyjatok! ... Vagy tán — lehet! —
Össze vagytok forrva vélem?
Ugy — ha élni édes nektek:
Hunyjátok le most szemetek!
S aludjatok mélyen, mélyen —

A z o m n i b n s z b e l i a n g y a l.

Elbeszélés.

Irta: Szépfaludi Ö. Ferencz.

(Vége.)

— So—So—Sommer urat keresem, — dadogta végre hosszas várakozás után, a nélkül, hogy szükségesnek találta volna saját becses nevét megmondani.

— Szobájában van, — szólt a mama, — míg Lotti kisasszony, mintha valami mázsás kő hullott volna le szívéből, végtelen nagyot sohajtott s piros színét kétszeresen visszanyerte.

E perczen az öreg polgár is belépett a szobába és élénken üdvözölte a fiatal embert s mint jeles fiatal ügyvédet azonnal bemutatta családjának.

Az időzés a család körében igen rövid ideig tartott, mert az öreg ur csakhamar saját dolgozó-szobájába hívta be az ügyvédet.

Sommer ur majd egy óra hosszáig magyarázta a fiatal ügyvédnek a pör tárgyát, ki figyelemmel látszott ugyan hallani az érdekes elbeszélést, de gondolata azért most még inkább, mint valaha, barangolt a szép leány körül, kit csak az imént látott. Valahányszor azonban az öreg ur Lottikájáról beszélt, kinek valami örökölni valója van egyik elhunyt nagybátyja után, az ügyvéd csupa fül volt és midőn az öreg ur panaszkodva mondá, hogy a világos végrendelet dacára el akarják vitatni az örökséget, az ügyvéd határozott hangon mondá: „Lotti kisasszony bizonyára meg fogja nyerni!“

— Gondolja, édes ügyvéd ur?

— Hiszem, tudom!

— No, az derék. Tudja, édes ügyvéd ur, az én leánykámnak nincs ugyan semmi szüksége bárki vagyonára is, mert uram istenem, hisz magamnak is annyi van, hogy kényelmesen elláthatom gyermekeimet. Hanem 80—100 ezer forintot azért még sem dob el az ember oly könnyen magától. Ezzel a pénzzel úgy felszereljük az új kereskedést, hogy akár melyik „Kék oroszlán” vagy „Fehér elefánt”-tal versenyezni fog. Csak az a leány mondana már „igen”-t Kávai urnak. Ugy szeretném boldognak látni e gyermeket még életemben.

— Lotti kisasszony tehát már menyasszony? — kérde az ügyvéd.

— Azaz hogy még nem egészen... Ez a Kávai derék fiatal ember s kereskedő... Atyja is előkelő polgár... Megvalósom, igen szeretném; de a lánynak nincs szíve, mindig azt mondja, hogy engem szeret legjobban. Majd, majd, ha a pört megnyerjük, talán...

Az ügyvéd még rövid ideig beszélgetett az öreggel s aztán vette kalapját és eltávozott.

Utközben egész monológokat tartott magában s aztán szilárdan, leküzdve önzését, mondá: Csak azért is mindent elkövetek, hogy a pört megnyerjen. Legalább ezt a csekélységet tegyem meg érte.

Az öreg ur pedig leányához menván be, elmondá, hogy a fiatal ügyvéd biztosan hiszi megnyerhetni a pört.

Lotti kisasszony egész közönnnyel hallgatta atyja szavait.

— Vagy nem hiszed? No majd meg mondja ő maga, mert még eljő, meglátogat.

— Mehlátogat?

— No, persze; hisz csak a pörre nézve kell kérdeznie. Ha akarjátok azonban, nálatok nem is fog alkalmatlankodni... Az igaz is, hogy Kávai ur feltékeny találna lenni, mit valóban nem szeretnék, mert, ha a pört megnyerjük, szeretnék igazán lakodalmat ülni.

— Ejh, atyus csak mindig ezt ismétli!

— Ördögadta kis lánya, hisz mindenki csak azzal foglalkozik, akit és amit szeret! Látod én úgy szeretnék már látni valami csinos kereskedésben, fejedén csipkés főkötővel... Bizony anyád is olyan jól nézett ki évek előtt, hogy minden elmenő megállott az utcán és megnézte a szép „elefánt”-nét, mint az emberek mondogatták.

Lotti kisasszony most is azt mondá, mint máskor: Mindennek van ideje és ki tudja, férjhez megyek-e valaha? — mi ellen ugyan Sommer ur teljes tekintélyével protestált.

VIII.

A fiatal ügyvéd életében új változás állott be. Főnöke, társai meg nem magyarázhatták, mi az oka, hogy Őri ur most ismét oly megmagyarázhatlan szorgalommal dolgozik. Ő volt mindig az első az irodában és ő hagyta el utoljára mégis íróasztalát.

A többiek már rég oltávoztak, midőn a fiatal ügyvéd a Lotti kisasszony pörét elővette és rendezgeté... Csak hol a „Lotti” név előfordult, pihent meg kissé.

Szeretett volna mindennap az öreg urhoz menni, hogy a pör állásáról beszéljen. Jól tudta, hogy ha nem is lesz alkalma a szép leánynyal beszélni, legalább egy pillanatra fogja látni és közelében lehet, ha falak választják is el tőle.

Sommer ur házában is történt némi változás. Lotti kis-

asszony mintha napról napra szebbült volna. Naponkint olyan csinosan öltözött fel, mintha látogatóba készülne.

Hajában mindig diszelgett egy-egy piros rózsa, ugy szintén kebelén is. Virágai, miután nem öntözgeté oly tulbuzgalommal, sokkal inkább virultak.

Modora, viselete is megváltozott. Az előtt oly komoly, hallgatag volt; most nevetett, mosolygott s olyan jól érezte magát, hogy Kávai ur — az ügyvivő — majd oda lett örömeiben.

E körülmény Kávai urat, a derék ügyvivőt felbuzdítá a látogatások szaporítására. A fiatal leány megváltozott kedélyét saját előnyére magyarázá.

És valóban, Lotti kisasszony, ki eddig elég közönyösen viselte magát iránta, sokkal nyájasabban társalgott vele most. Még virágbokrétaát is szivesebben fogadta, mint azelőtt.

A változás az öreg urnak is feltűnt, és biztosan hitte, hogy leánya mielőbb Kávainé asszony lesz.

A mamának szokatlannak és megmagyarázhatlannak tetszett, hogy leánya ép azóta olyan derült, mióta Őri Arthur látogatóban volt. Mutatni akarja-e, hogy a csekélységért még mindig ellenszenvez vele? — Kávay iránt szivélyessége nem ezt tanusítja-e?

A mama bármint gondolkozott, nem tudta igazolni a leány változását.

Valami figyelmesebb szivismerő talán megjegyezhetne volna, valjon nem épen azért oly figyelmes-e a leány mások iránt, hogy szíve vonzalmát ez iránt senki észre ne vehesse? Erre azonban senki sem gondolt, és Kávai ur tovább is ringatta magát reményei bölcsőjében. Sommer ur már képzeletben rendezte az új üzlethelyiséget, melynek czége a „Piros rózsa”-hoz lesz czimezve. Elképzelte, milyen büszke lesz majd az ő kedves veje, ha karján fogja vezetni anyagi feleségét. A világon senkinek nem is volt, nem is lesz olyan szép felesége, mint neki. Nemcsak egy ügyvivő: egy festő, költő, szobrász rajonghatna utána. Szeménél szebb csillagok az égen sem ragyognak.

Arthur pedig, midőn otthon a per tanulmányozása közben néha elgondolkozott, szomorúan ismétlé magában: De még egyetlen biztató pillantással sem bátorított. Az igaz, hogy még alig is beszéltem vele. De nem beszélhetek vele, hisz e hölgy mindenkivel nyájas, barátságos, csak engem gyűlöl. Beh boldog lesz, kit szeretni fog. Ily feleség mellett átélni az életet dicső, ily hölgynek élettársa lenni, felér egy királysággal! És azután ismét folytatta a pört.

Megnyerni is, nyujtani is szeretne volna. Ha megnyeri, ki tudja, lesz-e aztán ismét alkalma Lotti kisasszonynyal csak egy szót is beszélni? Most legalább néha-néha, ha a pör csomóval, be-bekopogtat „Jó reggelt” kívánhat és e rövid kívánnattal azt hiszi, mintha órákig tartó hosszú párbeszédet folytatna is.

Tovább nem tartott. Most látta, hogy a pörnek vége van, s vége az ő boldogságának.

Pedig a pört megnyerte. Száz és száz fiatal ügyvéd nem tudta volna örömeiben, hová legyen, és ő mégis levert volt. A törvényszékek mindnyájan Lotti kisasszonynak ítélték oda az örökséget.

A fiatal ügyvéd magához vette az ítéletet s személyesen akarta átadni a szép leánynak. Az ajtónál tovább nem haladhatott; mindig valami fogva tartá.

Ugy szeretett volna a szép leányért s a családért valami nagyobb szerű tettet végbe vinni; hanem a hősökös kora le-

járt és szomoruan tapasztalta, hogy nincsenek középkori kalandos érzelmű lovagok, kik a bájos hölgyeket elrabolják s kiktől vissza lehetne ismét szerezni az elragadt prédát; nincsenek oroszántanyák, hová a kedves félkezttyűjét bedobhatná, hogy lovagja bátran utána ugorják. Még a lovak is oly ritkán bokrosodnak meg, Sommer ur lovai pedig épen soha s így nem ugorhat eléjük, nem ragadhatja meg a kantárt s az ájuldozó Lotti kisasszonyt a kocsiból nem viheti atyja karjai közé. Nyomorult világ!

Egy szegény ügyvédnek nem marad egyebe hátra tisztelete, rokonszenve kimutatására, mint hogy asztala mellett tanulmányozva a pört, végre 80—100 ezer forintot nyerjen meg imádottjának gombostü-pénn gyanánt.

Mennyi álomtól, szabad időtől fosztotta meg magát e pör kedvéért s most barátságosan megszorítják kezét, markába csusztatnak hálásan egy-két bankjegyet s azzal mehet tovább, a gazdag Sommer házábanál több keresni valója nincs! Agyában egész khaosza a gondolatoknak fordult meg s nem talált egynél sem megnyugvást.

Bizonyára le fogják nézni a szegény ügyvédet, kinek alig van egy-két pöre. Ohajtotta volna, hogy ő lenne gazdag, Lotti kisasszony szegény, megmutatná, hogy egyszerre mily boldoggá képes tenni. De így bármint szerette, titkolni fogja, titkolni akár a sírig.

De ne lássa a gazdag leány, hogy egy szegény ember büszke nem lehet. Ha Lotti vagyonos, neki meg van éles esze, mely még nem kamatoz ugyan ezeket, de nem is pusztulhat el. Sem tüznek, sem víznek nincs kitéve.

— Nem, nem, néma leszek, ha bármi történik is; ha szólnék, nem gondolhatná-e, hogy pénzére, vagyonára vágyom, mely most ismét jelentékeny összeggel növekedett? Soha! Soha!

Az ügyvéd ismét összeszedte irományait, fejébe nyomta kalapját és beköszöntött Sommerékhez.

A küszöbön oly hangosan dobogott szíve, hogy a kopogtatásra mondott „szabad“-ot nem is hallotta s mindaddig várakozott, míg egyszer csak Lotti kisasszony jelent meg az ajtónál.

A fiatal ügyvéd melegen szorítá meg a fiatal hölgy kezét és háromszor is megcsókolá a finom ujjakat. Őri bocsánatot kért, hogy személyesen alkalmatlankodott, hanem elmondván a pör végét, el nem mulaszthatta, hogy a nagy bizalomért, melylyel iránta voltak, forró háláját ne nyilvánítsa...

Lotti kisasszony lesüté szemeit és zavartan rebegett: — Mi köszönjük ügyvéd urnak! Kérem, kérem, hadd köszönje meg atyus is önnek!

— Oh, csak köszönd meg magad, kis leánykám! — szólt nevetve az atyus. — Nem engem, téged tett az ügyvéd gazdag leánynya.

— Köszönöm, ügyvéd ur, fáradságát! Nem is tudom, miként háláljam? — szólt Lotti kisasszony és kezét nyújtott az ügyvédnek.

— Oh! Most még én vagyok nagysádnak adósa. Engedje, hogy e kézszerítást emlékül megőrizhessem.

Ezalatt a terembe sokan összegyűltek. A mama mindjárt először köszönetet mondott Őri Arthurnak s a többi rokonok majd Lotti kisasszonynak, majd a fiatal ügyvédnek gratuláltak. Végre pedig az öreg ur lépett elé és megszorítva leánya kezét, sok boldogságot kívánt neki a jövőben is, melynek ma küszöbén van. Azután ünnepélyes hangon kezdé beszédét. Elmondá, hogy leánya boldogságát viseli mindenek

fölött szíven s azért e kedvező alkalmat megragadja, hogy a ki iránt oly rokonszenvvel viseltetik, annak számára megkérje az ő kedves Lottikája kezét.

Arthur elhalványodott és majdnem összerogyott. Merőn, szomoru szögező szemét Lotti kisasszonyra, mintha egy szót várna, hogy végkép elaléljon, vagy állva maradhasson.

Káray Ágoston ur fekete frakkba volt öltözve, fehér mellényén diszes piros gombok ragyogtak, kikeményített gallérja és hófehér nyakkendője elárulá, hogy valami ünnepélyes alkalomra jött ma a Sommerék házába. Arcza jobban ragyogott piros gombjainál, szeme örömtől alig látott, sziv-epedve várta a boldogító szót, melyet Lotti kisasszony mondani fog, melylyel örökre boldoggá teszi.

A fiatal hölgy egy pillantást vetett a távolabb álló Arthurra és világosan észrevette a könnyecseppet, melyet ez épen most törült le szeméből.

— Azt akarod atyám úgy-e, hogy azé legyek, akit szeretek, akit becsülök? — Azé legyek, ki először olvasztá föl a jégkérget, mely szivemre tapadt? — Azt akarod, hogy azé legyek, ki viszont szeret és ki mindig, szünetlenül, az utósó lehelleget szeretni fog?

— Azt, azt! — mondá Sommer ur. — Az egész társaság várta a végszót...

Káray ur már türelmetlenkedni kezdett; kezele annyira felpuffadt, hogy két ragyogó piros gomb egyszerre szakadt le és nagy robajjal gördült végig a sima padlón. — Azé leszek tehát! — kiáltá lelkesülve a leány és Őri Arthurhoz futott e szóval: „Jegyesem!“

Arthur szívére ölelte a bájos leányt, míg ez szemérmesen s mosolyogva sugá: — Nagy Napoleonok még mindig teremnek.

A vég csattanó volt és elégedetlenül csupán a derék ügyvivő távozott. Papa és mama, bár nem remélték e fordulatot, mosolyogva mondták, hogy az öregeket nem lehet elámitani, ők már az egész komédiát régen tudták.

~~~~~

Törtvirág... tört szív.

(Románéz.)

Tompa Kálmántól.

i fáj neked, hogy két szemed
Igy kisirva látom?
Mondd meg nekem, szép gyermekem
Mondd meg édes lányom!

„Gyermek-gondod, ha megmondod, —
Majd megosztom véled —
És meglátod, mosolygásod
Ujra támad, éled!“

— Oly rég várom, kis virágom,
Hogy ki nyit a kertben, —
Reggel, este mindig lestem
S mind levertébb lettem. —

Bibor hajnal támadattal
Végre kinyílt szépen,
De a vihar nagyon hamar
Eltöré középén.

„S arczod érte bánat érte,
Mintha nem virulna
Ujabb hajnal támadattal
Kis virágod újra?“

— A virágra vig madárka
Szállott hajnalonta,
És szívének szólt az ének: —
— Érzelmét dalolta.

Héja körme esalta törbe
S tőlem elrabolta;
Könnyt szemembe, bűt szívembe
Elvesztése oltá.

Más madárka száll az ágra
Uj tavasz nyitával,
S szebben nyíló rózsabimbó
Kél vidám dalára.

— Tört szívemnek, szerelmemnek
Nem fog kelyhe nyílni;
Tört virágra vig madárka
Nem száll énekelni...

Szívem ifja másnak szívja
Ajkárol a mézet...
— Édes anyám, édes anyám
Oh úgy fáj az élet!...

T á v o l a s z ü l ő f ö l d t ő l .

B e s z é l y .

Vacano Emiltől.

(Folytatás.)

A grófné hirtelen megfordult. Grace látta, hogy düh és gyűlölet tombolt bensejében, a mint tőle elfordulva ült. Most azonban e két érzés egy harmadikkal küzdött, melyre nevet Grace saját szívében nem talált; köznapi, nemtelen érzés volt az, mely az arcból feléje tükrözött. A női szív azon sajátossággal bír, hogy még akkor is megérti a női szívet, ha a jellemek teljesen különböznek. És a grófné fölismerete Grace kisasszony hangjában a haragot mostoha fia iránt. És föl-emelkedett, és barátságosan mosolygott a nevelőnőre, azon borzasztó bizalmassággal, mely egy urnőt ép úgy lealacsonyít, mint a dölyf.

— Ön is gyűlöli őt? — kérde, túlradva érzelmeiben, és még bizalmasabban mosolygott s a leány mindkét kezét megragadta. Grace alig birt lélegzeni. Bizonyos szennyos fény bántotta szemeit.

— Kit? — kérde halkán, nehézkesen.

— Nos őt, Károly grófot! — folytatá a grófné és szíve tombolni látszott, mint egy tüzhányó. — Hisz ő kegyed iránt is zsarnok, követelő, balga, kegyetlen, magát istenítő ember! Ön is gyűlöli őt, nemde? Szövetkezni fogunk ellene? Kegyednek nem lesz oka megbánnia. Kezét ide. Ugy. Segíteni fog nekom, és én őszinte barátnője leszek. — Eddig azt hittem, kisasszony, hogy érezni sem tud. Látszólag minden a réginél marad. És egyelőre mindig neki engedelmeskedik, hogy észre ne vegyen semmit. Ma megjelenik kegyed a társaságban. Ugy legyen? Egyesült erővel, kisasszony! Oh, ha tudná, mily rég keresek már egy alkalmas szövetségest! Akarja szavaimat követni?

Grace mintegy gépiesen néhány szerény, udvarias szót válaszolt. Mintha egy álom tartaná fogva. A „sátán“ iránt táplált gyűlöletétől visszaretent, midőn szövetségesére pillantott.

A grófné gyorsan oleresztte Grace kezét, midőn Nordin asszonyt belépni látta, ki a toilleto-szoba részleteiről jött

kérdést tenni. A mint a házgondviselőnővel elhagyta a szobát, egy könnyű, de égető tekintetet vetett Grace felé.

Grace egyedül maradt, egymásba font kezekkel állva, látszólag oly nyugodtan, mint ki a legfényesebb jelenből a legfényesebb jövőbe néz.

A nap tiszta, fényes sugarakat árasztott a nyárfák csillogó levelei, a fenyősoportok sötét lombjai és a kert szingardag fátyola fölé. Ott a gránát, viola és kénköszinű georginák emelkedtek büszkén a magasba, oly nyulánkan és lángolón, mint a gyertyaszál. Amott ismét a szarkaláb uralkodott egy damasczen kard minden változatában. Itt pedig, a teli, bágyadt színű, illattalan őszi rózsák csillagai hinték be a széles ágyakat, számos fénytelen színárnyalatban, az idő e halotti virágai. A fű között a vízmedence körűl a kis őzike szerénykedett szelid, szomorú galambszínében. Űde szellő játszadozott a napsugarakkal és virágszínekkel, melyeket koronkint egybeszótt.

Grace ez édes pompán nyugtatá szemeit, de szíve nem merült el abba. E szív tisztán és fájdalmasan érezte, hogy az élet sötét árjában alásülyed, és perczről perczre rosszabbá lesz e tisztátalan légkörben, mely minden örömet, szívélyeséget és vonzalmat megfojt. Mióta urnője: a grófnő barátnőjének, társnőjének mutatta magát, azóta — a mi elég sajátságos — még visszatartóbbnak tűnt fel előtte, mint gőgös nyersségében.

A derék, csendes szívnak semmi sem fáj úgy, mint az az ellenszenv. És a szegény Grace szíve e pillanatban a könnyezésig fájt. A „sátán“ iránti gyűlölet volt-e ez, vagy az utálat ez asszony iránt, ki zsarnokától félt és hálót szőtt ellene? Egy közeli szerencsétlenség félelme volt-e ez, vagy a vágy: ki, ki a szabadba, a tiszta, messze, messze hazába, egy menhelybe, hol szeretetet talál és szeretetet adhat?!

Ugy érezte a szegény lány, mintha távoznia, menekülnie kellett volna, most, e pillanatban ki e házból, ez országból, messze, messze, bár hová, csak el innét, biztos menhelyre!...

És mégis volt szívében egy megnevezhetlen érzés, mely e menekvési gondolat ellen támadt. Hiába igyekezett ez érzésnek alakot adni háborgó lelkében, mely kimerülve lengeté szárnyait a kert aranyozott pázsitja fölött. — Hasztalan! Csak azt tudta, hogy mint egy varázslat által e helyre van lánczolva, minden érzék és gondolataival, mint egy kigyó tekintete által — egy csillogó, parancsoló, szeretet nélküli, hideg tekintet által.

VII.

Egy társaság képe.

Délután megérkeztek a vendégek. Flühen grófné Lassen bárónél, Roden grófnő, Flühen grófné unokaöccse és Mander-schatt gróf, a huszárcapitány. Két pompás, karcsun alkotott kis kocsiban jöttek, igazán angol előkelőséggel.

Flühen grófné ezelőtt hatvan évvel született és a husz évest adta. Rózsaszín arcu, ugrándozó, kurta, gyermekiesen fildudorozott selyemruhában, szürke fürtökkel, turbánnal fején és gyermekies mosolylyal, mely száz harminczkét ráncz-ból állott. Tekintete tiszta szerelem volt, és csak rózsalevelekkel látszott táplálkozni. Gyakran derekához kapott, hogy azt még karcsubbra egyengesse és egyik lábcskájával mindig a levegőben lebegett. Unokaöccse szőke, csudásan szép és maga a megtettesült szeretetreméltóság volt. Lassen báróné vastag, kövér, vidám volt, és örömeiben örökösen nevetett, hogy mi fölött, a jó isten tudná megmondani. Roden grófnő

gyámleánya szép, tíz millió tulajdonosa, szellemdus, mint egy villogó pilinga, mely az éji sötétben is szikrákat hány.

Borzasztó láрма keletkezett a parkban. A kastély csendes szolgálai egyszerre mintha hangyákat éreztek volna ereikben, úgy sűrögtek-forogtak a frissítőkkal.

A grófné mindenhol ott volt. Egészen gránátszínű, csipkékkel körített selyemruhát viselt.

De Károly gróf is ott volt mindenütt. Valódi szívélyességgel csatlakozott a huszárkapitányhoz. Grace kisasszony alig ismert reá. Mennyi ragaszkodást mutatott barátságos, bamba emberhez! Csaknem énekelve beszélt vele, és minden egyes nő számára volt egy-egy szeretetreméltó pillantása!

A grófné végre lánykáihoz közeledett, kik a kertiasztalokra fölrakott őszi gyümölcsből torkoskodtak és egyetértő pillantással mondták Gracénak:

— Nos, és most be fogja mutatni Kori és Miria tudományát. Károly gróf — fordult mostohafiához — ön fölügyel e mutatóványra! Én pedig kénytelen vagyok a társaságot egy pillanatra elhagyni, hogy a theáról gondoskodjam. Ah — Maderschatt gróf, — kérem, nyujtsa csak karját!

Már majdnem egészen besötétedett. — Az esti szellő végig suhant a kivilágított kert daczosabbá vált levelei között.

A grófné háziasszonyi kötelességében eltűnt a kapitány karján. Károly gróf majd egész délután a milliomos grófnővel kacagott, tréfált és csevegett. Grace igen jól látta ezt. Grace megvetésre méltónak találta ily erőteljes férfiutól, hogy úgy hajlongott, mozgott és hadonázott.

Most a mily gyorsan csak lehetett, a georginák árnyékából előléptette kis növénykeiket és költeményeiket elszavalhatta velük. A gyermekek mint bódult gépek rontottak neki. A társaság a mutatóvány felé fordult. Gracénak sugni kellett. A sötétedő georginaágy mellől nem kísérhette a társaság minden tagját szemével. Midőn Kori grófnő harmadik költeményét akarta kipuskázni, észrevette Grace, hogy egész közönsége Lassen báróné és Flühen grófnéből állott. Károly gróf és Roden grófnő hasonlóan eltávoztak. A két öreg hölgy szorgalmasan fecsegett egymás közt.

Kori grófnő hevesen darálta költeményét. Közepén megállott és kajánul a nevelőnő felé fordult:

— Kisasszony, az a két öreg asszony nem hallgat ide! Majd megmondom a mamának, hogy engem itt csak bolonddát tartottak!

— Csendesen! — inté Grace halk, reszkető hangon. — Csak szavaljon tovább, Károly gróf hallja önt. Ő bizonyára valahol a közelben van...

— Ő? — kérde a rut, sovány gyermek tuléretten. — Oh, hisz ez eltávozott menyasszonyával, Roden grófnővel. Mama pedig az ő...

— Az ő?

A gyermek rut szemekot vetett Gracera.

— Az ő bácsijával, a mi bácsinkkal, a huszárral. És én nem akarok tovább szavalni. Azt hiszi talán kisasszony, hogy nem tudok mindent e két öreg asszonyságról? Oh, én mindent hallottam, mielőtt még kegyed itt volt!

Es ezzel Kori grófnő egy borzasztó és előtte még érthetetlen bünlajstromot kezdett elreczítani a Flühen és Lassenről, mint azt a theorák alkalmával elleste. Miria grófnő ezalatt a közelében levő georgina-bokrok levelezésével foglalkozott, hogy „a szemtelen kertész boszankodjék.“

A nap leszállott. Az ég még világos volt, de már fénytelen, mint a megtört szem.

Az öreg Flühen grófné festett arczával egy gyalázatos rágalmat beszélt el az agg Lassen bárónénak, melyet róluk terjesztettek.

A kerti lég ez időszakban, a mint a nap alászáll, hűvössé válik. Grace hirtelen fagyos borzongást érzett egész szívéig, a mint így egyedül állott könnyű szürke selyemruhájában az elsötétült georgina-ágyak és a megüresedett kőpadok között.

Mintegy föleszmélve csak a két öreg hölgy hevesen bolintgató boszorkányszerű fejét látta az esthomályban a levelek között. Szinte megrettent. Mit gondolt magában? Azt, hogy ő menyasszonyával távozott és hogy tanítványait keresnie kell a kertben. A fák hidegen zugtak fölötte, midőn a georginák közül az őszirozások közé lépett. És az ég szeme kialudt a boltozaton, és e kialvás tükröződött saját szíve mélyében is.

(Folytatása köv.)

A t e r m é s z e t b ől.

J-től.

Büchner híres könyve: „Erő és anyag“, ma már oly elterjedésnek örvend különösen a férfiközönség körében s a nők annyit hallanak róla beszélni, hogy talán nem lesz érdektelen e híres könyvből a nőket is érdeklő kivonatokat közleni.

Az állati lélekről Büchner többek közt ezeket írja: Felfuvalkodottságában azzal hízelt magának az ember, hogy az állatok félreismerhetlen lelki nyilvánulásait „ösztönnek“ nevezte el. De ösztön oly értelemben, melyben e szót közönségesen használják, nem létezik, és e szó, mint Weinland tanár mondja, „nyilván nem egyéb, mint szellemi restség, melylyel az állati léleknek fáradságos tanulmányozását szükségtelessé akarnók tenni.“ Az állatokat cselekedeteikben nem vak, akaratlan ösztön vezeti, hanem összehasonlítások- és következtetésekéből eredt megfontolás. Az állat fontol, gondolkodik, tapasztalatokat gyűjt, visszaemlékszik a multra, gondoskodik a jövőről, érez — mint az ember, s mit vak ösztön következményének tekintettek, könnyen öntudatos szellemi tevékenység kifolyásának bizonyítható be. Hogy az állatnak nincsenek fogalmai, hogy nem ítél és nem okoskodik, azt megczáfolja a tapasztalás. A róka nem ösztönből csinál odújának két kijárását s nem ösztönből lopja el a tyukokat oly időben, midőn a gazda és cselédei távol vannak vagy étkeznek, hanem megfontolásból. Nem ösztönből okosabbak az idősebb állatok, hanem tapasztalásból. Azon példák, melyek az állatok belátása és gondolkodótehetsége mellett szólnak, ép oly számosak és ismeretesek, mint bizonyítók. Kinek kutyákkal van dolga, csudálatos dolgokat tud beszélni számító belátásuk is ravaszságukról. Hovker az elefántokról így ír: „Ezen állatok tanulékonyága ösidők óta ismeretes, de minden róluk hallott elbeszélés daczára szelidségük, engedelmességük és okosságuk annyira meglepett, mintha soha semmit sem hallottam vagy olvastam volna róluk; elefántunk ha nem volt nagyon szélséyes, kitűnő és oly tanulékony volt, hogy kíváncsira követek vett föl ormányával s fején át a rajta ülőnek dobta oda, és ezáltal földtani kirándulásoknál a leszállás fáradságától kiemelte meg. Büchner az antwerpeni állatkertben egy majmot látott, melynek kalitjában valóságos ágya volt, melybe esténként lefeküdt és botakarózkodott, mint az ember. Különböző mutatóványokat vitt végbe az odanyujtott abroncsok és lap-

dákkal és játszva akként fordult a nézőkhöz, mintha szólni akarna hozzájuk és ügyességét mutogatni kívánná. Tapasztalták továbbá, hogy ujjaival a falra vetett árnyéka után kapkodott. Az egész jelenet fájdalmas benyomást tett, miután nem lehetett azon gondolattól szabadulni, hogy talán emberhez hasonló gondolkodó és érző lény van e kalitba zárva.

Gyakran halljuk, hogy a beszéd oly jellemző különböztető jel az ember és állat közt, mely minden kétséget megszüntet a köztük fennálló áthághatlan válaszfalról. Ki ezen ellenvetést teszi, az kétségkívül nem tudja, hogy az állatok is beszélnek. Számos példa bizonyítja, hogy az állatok nagy mértékben bírják a kölcsönös közlés tehetségét. Du Jardin a méhestől távol egy falfülkében egy csésze czukrot helyezett el. Egy méh, mely e kincset fölfedezé, a fülke szélei körül röpkedve és fejének odaütögetése által pontosan emlékezetébe véste a helyiség minőségét és tovarepült, de kis idő múlva egész sereg méhtársakkal tért vissza, melyek aztán nekiestek a czukornak. Nem beszéltek-e ezen állatok egymással? Hány példa bizonyítja, hogy főleg a madarak igen részletes közléseket tesznek különösen egymásnak, értekeznek, gyülekeznek stb. Azon mód, mely szerint a zergék eljárnak, midőn őreiket kiállítják és egymást a közlő veszélyről kölcsönösen értesítik, nem kevésbé bizonyítja-e közlési tehetséget? Már pedig lehetséges-e, hogy ösztönük vezette volna őket ez elővigyázatra, miután a zergék csak elébb léteztek, mint a zergevadások? Sok, társaságban élő állatfaj ezért választ magának s annak parancsai előtt önként meghajol. Történhetik-e ez kölcsönös értekezés nélkül? De mivel az ember nem érti az állatok nyelvét, jobbnak találja: azt egészen tagadni.

Egy észlelő beszélte nem rég, hogy egyszer tavasszal érdekes fecsketanácskozás tanuja volt. Egy fecskepár egy ház eresze alatt fészkének építéséhez fogott. Egy napon egy egész sereg fecske csatlakozott hozzájuk, és köztük s a fészkek építői közt hosszas vita fejlődött. Mindnyájan a ház fedelén az elkezdett fészkek közelében ültek, erősen és hevesen kiáltozva és csicseregve. Miután a tanácskozás egy ideig tartott, s aközben egyes résztvevők a fészket megvizsgálták volt, feloszlott a gyülekezet. Az eredmény az lett, hogy a fecskepár félbenhagyta a megkezdett építést s az eresznek más, jobb fekvésű helyén egy második fészkek építéséhez fogott. Ujabb észleletek szerint a vadkacsák valóságos gyülekezeteket tartanak és szavaznak. A szokott reggeli elindulás előtt mindenkor élénk és hangos vita fejlődik köztük, mely 10, egész 20 perczig tart, és csak ennek befejezése után kelnek utra. Egy beteg kotló ludról beszéltek, hogy egy másikhoz ment s addig gágogott előtte, míg vele jött s a kotlás teendőit átvállalta. A beteg melléje ült s egy óra múlva meghalt.

Legyen szabad Büchner után saját kis körömben szerzett tapasztalataimat előadni. Hogy az mind igaz, a mit Büchner e tekintetben mond, arról én, mielőtt Büchnert olvastam volna, már meggyőződést szereztem magamnak, s azt, hogy az állatok gondolkodó, emlékező s beszélő tehetséggel bírnak, annyira természetesnek találtam, hogy eszembe sem jutott volna róla írni, ha Büchner könyve szerint, némely tudósok határozottan nem tagadnák.

Fiatlabb koromban falun lakván, nagy érdekeltséggel szemlélődtem az állatok körében s oly tapasztalásokat tettem, melyek kétségbevonhatlanul bizonyítják a fentebb megírt tulajdonságokat. Különösen feltűnő ez a gólyáknál, fecskéknél és a tyukoknál. Igen sokszor láttam, hogy a gólya még igen kicsiny fiainak nem adja oda a hozott állatokat nyersen, ha-

nem begyében elébb megpuhítja, mintegy megfőzi és sokszor, ha idő előtt adja ki s még nem eléggé puha, újra visszanyeli és apró kelepelésekkel inti türelmetlenkedő fiait várakozásra. Ez arra mutat, hogy a gólya meg tudja ítélni, vajon fiainak már az eledel elég puha-e, vagy nem? Később, mikor a gólyafiak erősödnek, eleven állatokat hoz nekik, de azokat fiai előtt csörével megöli s úgy adja nekik át. Mikor már fiai elég nagyok arra, hogy maguk is megölhessék a hozott állatot, átadja azt nekik, maga a fészkek szélén állva, anyai önleégültséggel nézi, a mint a kicsinyek a hozott martalékkal bajoskodnak, s csak akkor segít nekik, ha látja, hogy éppen nem bírnak vele. Ki nem tudja azt, hogy a gólyák rendszeren üdvözlilik egymást? pedig nemcsak mikor fészkeikbe hazarepülnek, kelepelnek és szájbókolnak egymásnak, de ha idegen gólya repül el a fészkek felett s a gólyapár otthon van, soha nem mulasztják el, hogy rövid kelepelés által ne üdvözlöljék egymást, míg ha a fészkek üresen áll, és házi ur és asszony nincsenek honn, a gólya szó nélkül repül tova.

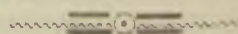
Ősszel a gólyák az egész faluból a templom tetején gyűltek össze, és miután tanácskoztak, — ami több napig tartott s mindig délután, — vezért választottak s utra keltek.

A fecskék hasonlólag a templomtetőn tarták őszi tanácskozásait. Azt hiszem, azért, mert a faluban ez levén a legnagyobb épület, legkényelmesebben elérték rajta s magasságánál fogva nem is volt annyira kitéve az emberek háborgatásainak. De egyszer, mikor legjobban tanácskoztak a fecskék, egy pajkos fiu követ dobott föl közéjük, mire mind szétrebbentek s valahányszor ez a fiu közeledett a templomhoz, mindannyiszor szétröptek, míg általam, bármily közel álltam, nem hagyták magukat zavartatni. Ez is azt bizonyítja, hogy a fecskék emlékeznek. Büchner beszéli, hogy egy fecske a fészkebe telepedett verebet nem tudta onnan kikergetni s hogy boszut álljon rajta, a fészkek nyílását elkezdte betapasztani.

A tyukok beszédességét különösen növeli az anyai érzet. Melyik falusi gazdasszony nem tudja azt, hogy a kotló mily különböző s kifejezésteljes hangon tud csirkéivel beszélni? Ha valami martalékot talál, mily édeskedő gyűgyögő hangon hívja oda kicsinyeit, s hacsak teheti, a talált prédát csörével szétvagdálja s igyekszik, hogy minden apróság kapjon belőle. Ha varjút, vagy héját lát keringeni feje fölött, mily harsány hangon kiabál; a kis csibék nem látják, de értik anyjuk szavából, hogy veszély van s szaladnak a bokrok alá s ki nem jönnek onnan, míg anyjuk biztató szavát nem hallják, a mely ismét különbözik az elébb leírt két hangtól. A kis csirke másképp csipeget, ha játszik vagy eszik, s egészen kérő hangon sipog, ha álmos, mit anyja megértvén, szárnyait kiterjeszti s leguggol a földre, hogy kis csibéit tollai közé rejtse.

A kis csirkék álmodnak is, és sokszor ijedt sipogással riadnak föl álmukból, mire a kotló egy sajátságos megnyugtató biztató hangon szól hozzájuk s a kis csibé, mint a piszegő gyermek, lassanként csendesül el.

Számtalan ilyen észleleteket lehet tenni az állatok körében, ami nem csupán azt bizonyítja, mit Büchner állít, hogy az állatok gondolkodnak, ítélnek, éreznek, emlékeznek s beszélnek, hanem azt is, hogy egy falusi gazdasszonynak ha figyelemmel kíséri az állatokat, azokból nemcsak haszna, de tanulságos gyönyörűség is lehet.

Egy hét története.

Márczius 27-dikén.

Tavaszi szívekben, tavasz a természetben. — A megváltás története. — Szent regé és valóság. — Husvét szokások jelentései. — Hajdan és most. — Törvényes erkölcselenségek. — A jó hazafiak.

Tulvilági sejtelmek kopognak a szívekben, gyermekarcu boldog ábrándok, galambszárnyu angyalokkal, tavaszi mosolylyal az arczokon, sugártiszta szívekkel a földön; — honnan ez édes-kedves titokzatos élet körülöttünk és bennünkben? Onnan-e, mert a természet, vagy onnan, mert a keresztyénség feltámadási ünnepét üljük meg e héten? Talán mind a kettőtől. A mit a természet, ugyanazt hirdeti a keresztyénség is e héten: a tél jégpántjait elolvastja a tavasz szerető mosolya, rét és mező zöld bársony-palástba öltözködnek és boldog virágarcok hálát mosolyognak fel az égre; és ugyanazt hirdeti az erkölcsi világnak a keresztyénség: a szívek jégpontjait a szeretet tavaszi mosolya olvastja fel, az összes emberiség a boldogság reményébe öltözködik és a szemekben a megváltás hálája tündököl.

Es miként a természetben, úgy az emberi szívekben mindez nem ábránd, nem a képzelet csalóka áttatása, hanem valóság. A megváltás szent regéje ezernyolczáz ötvenegy év óta játszódik le előttünk és évről évre inkább teljesebbé mennek az igazságok, a miket e szent regé a földön elhintett; a megváltó emberi alakot veszen föl, hogy szemtől szemben láthassák, mit mivel egy Isten; és nem mivel mást, mint a mit minden ember szintén mivelhet, hirdeti a jót, az igazat, a szépet, és szavait tettekkel igazolja; és a sötétség azért ellene fordul, szegény kézműves fia, nincs familiája, neveti, gunyolja, együgyűnek csufolja, mert a nagyoknak szemébe mondja az igazat, rajongónak, mert többet gondol másokkal, mintsem magával; aztán jönnek a nagy népámitók, tele kiabálják az együgyű fejek jámbor szíveit, hogy megrontja lelkeiket, megfosztja őket az örök üdvösségtől, istenüktől, a miért azt hirdeti, hogy ő, az ember: az Isten fia. És az istenember csak tovább is folytatja magasztos hivatását, hirdeti a jót, igazat és szépet szóval és tetteiben; azután vád alá helyezik, nem marad körülte más, csak tizenkét tanítványa, és ezek közül is egy ellensége, a ki elárulja; aztán bebörtönözik, bántják, gyötrik, kinozzák, csak egy szánó-bánó szavába kerülne, és visszadnák szabadságát, csak ellenségei pártjára kellene állnia és czimek- és kincsekkel halmoztatnék el; de ő rendületlenül megmarad hite mellett, ő az Isten fia, és azért küldetett a földre, hogy a legfőbb valóságról, az erény diadaláról tanúságot tegyen; azután fölvezetik a Golgothára, latrok társaságában, és ő a latrokban is az embert szereti és a szenvedőt szánja; aztán keresztre feszítik, és ő a keresztfán is azt fohászkodja: „Atyám, Atyám, miért hagytál el engem”; nem az ő, hanem az összes emberiség fohásza ez, az ő ajkain; azután meghal, és erre föleszmél a nép, érzi, tudja, hogy ki volt az, a ki köztük járt a földön, — mikor már nincsen, azután felfogadja magába képét, életét, halálát, tanait, hitet vall mellette, nem is halt meg, hanem föltámadt és — a mit a hét regéje itt előnkbe állit, ugyanazt állitja élénk a történet évez-

redek óta; az emberek, a kik isteni hivatást éreznek magukban, világosságot terjesztenek maguk körül, és azért a sötétség üldözőbe veszi őket, gyalázza, kinozza, keresztre feszíti testüket-lelküket; és azért az istenemberek száma egyre növekedik, a világosság egyre terjed és a sötétség egyre oszlik és enyészik a szívek körül, és minden évben nagyobb lesz azok száma, a kik ügykeznek úgy élni, miként az, a kiről a szent történet szól, és mikor szenvedés napjai nehezülnek reájuk, előttük áll a nagy-hét felséges képe, és a szenvedés csak erősebbé teszi szívüket, és bennük is feltámad a bűnöket megbocsátó szeretet istene, és utána reá a világ husvét derűben tündököl fel, — olyan szép és magasztos az a husvét ünnep, úgy huzza-vonzza a szívet a jó érzések és nemes cselekedetek felé, minden évben számosabban és számosabban igazi keresztyéneként ülik azt meg, és azok a régi időktől fennmaradt szokások: az öntözgetés, mit is jelentene az mást, mint azt, hogy lemoszuk embertársaink szívéből mindannak emlékét, a mivel talán kellemetlenséget vagy keserűséget okoztunk nekik; és a színes tojások mit is jelképeznének mást, mint azon kívánságunkat, hogy szerettjeink és kedveseink élete csupa rózsapiros, virághimes legyen, és hozzánk való szeretetüknek épen úgy, miként a husvét tojásoknak, vagy a Megváltó szeretetének — soha se legyen vége.

Es itt helyén lesz az életnek oly jelenségét is érintenem, mely talán épen azért, mert általános szembetűnő, sokak részéről téves következtetésekre szolgál. Talán még soha sem lehetett nálunk annyit hallani az erkölcsök súlyosságáról, az erények hanyatlásáról és az aljas érdekek és nemtelen indulatok tulcsapongásairól, mint napjainkban. Ez tény, de azért nagyon tévedne, a ki ebből az erkölcsök általános elkorcsosodását következtetné. Sőt ellenkezőleg, épen az a körülmény, hogy most annyit hallani már róla, mutatja, hogy nem az erkölcselenség, hanem inkább az erkölcs van növekedőben. Mikor a beteg panaszkodik, ez mindig a javulás ismertető jele. Azok a rossz erkölcsök, melyeknek láttára mi most már kezünket csapjuk össze, a régi időben sokkal nagyobb mértékben el voltak harapódzva az emberiség között, csak hogy akkor senki sem szólt róluk, a kinek fájt: azért, mert annyi sok fájt neki, hogy a szava is elállt tőle; a kinek pedig nem fájt, azért, mert — egészen természetesnek tartotta, hogy ő e sok fájdalom okozója legyen a földön. Most beszélünk egyes hazafiatlan arisztokratákról, népbutító papokról, nyuzó birákról, tolvaj tisztviselőkről, hányaveti neveletlenségről, gögös ürességről stb., mind olyan dolgok, melyek most már szembe tűnnek, mert körülöttünk a világosság nagyobb lett, és nagyobb a jók száma, a kik megütközödnék rajta. Azelőtt mindazok az erkölcselen jelenségek annyira általános mindennapiak voltak, hogy még a nevük is más volt, mint erkölcselenség; egész tisztességes, törvényes neveik voltak; az egyiket privilegiumnak hívták, a másikat dogmának, a harmadikat felsőbbbségi tekintélynek, a negyediket akcizidenciáknak, az ötödiket urias tempónak, a hatodikat előkelőségnek és fennen híresztelték, hogy mind ez igen helye-

sen és jogosan van úgy, a természet törvénye, a társadalom rendje, a nemzetek létérdekei mulhatlanul megkívánják, hogy úgy legyen és úgy is maradjon, míg most — ujjal mutogatnak az efféle czimeres virágokra, annyira csökkent egyfelül az erkölcselenség, és növekedett másfelül az erkölcs; — azért üljük meg örömtelt szívvél a föltámadás szent ünnepét, a Megváltó nem hiába ontotta véré, a megváltás még nincs befejezve, de az ő világossága egyre terjed a földön és egyre közeledik az istenember diadalmának nagy napja.

Csak a „Jó hazafiak“-at nézzük, az új vigjátékot, melyet múlt hétfőn először adtak. Az egész mű egy nagy satyra a divatos hazafiságra; az egyik erős kormánypártinak, a másik ellenzékiének vallja magát, és — e vigjáték szerint, — egyik is, másik is csupa önérdékből az. Kemény ítélet a mi közéletünkre, de hogy az a mű általában és különösen erős satyrájánál fogva nagyon tetszett, az mutatja, hogy e részben is nagy haladást tettünk pár év óta. De nézzük rövideden a mű meséjét. Kovács Aladár, (Lendvay) egy fiatal mérnök, Amerikában növekedett fel, hová atyját az 1849-diki események üzték, és ott meg is halt. A fiu azonban visszatér a hazába, demokrat elvekkkel és egy pár ezer dollárral. Pesten véletlenül megismerkedik a miniszterrel, a miniszternek éppen abba forr a feje, ha valjon egy bizonyos vasuti vonal a Tarcza-, vagy a Bonda-völgyön vezetessék-e keresztül, és Kovácsot küldi ki, hogy a helyi viszonyokat megvizsgálván, illetékes nézeteit közölje vele e részben. Senki sem tud e kiküldetéséről, csak az illető megye főispánja, a kinek az hivatalos bizalommal hírül adatott; hanem azért a fiatal mérnök még nem érkezett a megyei székvárosba, midőn úgy a Bonda-, valamint a Tarcza-völgy valamennyi nevezetes birtokosai látogató-jegyeiket adják át a számára rendelt szálláson. Szerencsére Sólyom Benedek (Molnár) is értesült a fiatal mérnök megérkezéséről, ennek atyja és Sólyom a régi jó időkben barátok voltak, e barátságot most a fiura terjeszti ki az öreg republikánus, és ettől aztán megtudja Kovács, hogy miféle hazafiakkal lesz majd alkalma megismerkedni. És csakugyan mind együtt találja őket a főispán házában. Előbb meglehetősen nyersen viselik magukat az igénytelen külsejű ifju iránt, a mint azonban megtudják, hogy ő a kormány kiküldöttje, egy általános „Ah“-hal, és egyik mélyebb hajlongással a másiknál gyülekeznek körülötte és kezdődik a nagy verseny a fiatal ember befonására. Dombi Adolf (Feleki) és társainak birtokai a Tarcza-völgyben fekvén, mindent elkövetnek, hogy Kovács Aladár e völgynek adjon elsőséget a vasuti vonal számára, de nem ám önérdékből, — mint mondják — oh nem! hanem a haza, a nemzet, a nép érdekében, ők, a kik harmincz éven át minden urat egyformán szolgáltak, és most erős kormánypártiak, és hogy annál biztosabban czélt érjenek, Dombi hugát, özvegy Homokinét (Prielle) egy meglehetősen szép, kaczer és fesztelen nőt is segítségül hív fel, a ki legkevésbé sem kételkedik, hogy a fiatal mérnököt meg fogja hódítani. Ennek azonban nagy akadályul szolgál egyfelül a fiatal mérnök higgadt gondolkodása, és más felül a kis Aranka, Farkas Márton leánya (Lendvayné), a kit anyja (Szathmáryné) mindenképen buzgólkodik egy kis kaczerkodásra kitanítani a fiatal mérnök irányában, a Bonda-völgy érdekében, de ami az ártatlan kis leánykának egyáltalában nem akar sikerülni, daczára annak, hogy a fiatal mérnök csakugyan szikrát vetett szivecskéjébe, és éppen az a természetes egyszerűség kaja meg a mérnök világlátott szívét. Ez érzelem már-már a Bonda-völgy részére nyomja alá a mérleget, de Dombi Adolf

résen áll, besugja Kovácsnak, hogy a kis Arankát báró Szeleynak szánták, csak azon egy körülmény késlelteti a házasságot, hogy az öreg Farkasnak, Aranka atyja jószágai csak 150,000 frtot érnek, míg báró Szeley 200,000 frton alul nem adja magát, és a vasut okvetlenül 200,000 frtra emelné a birtok értékét, — Kovács Aladár tehát maga segitené elé, hogy Aranka báró Szeleyé legyen! Erre a fiatalember szíve ismét a Tarcza-völgyre felé mutat hajlamot, amit Farkasné asszony észrevevén, egy levelet ír, valamely soha sem létezett barát-nőjének, a melynek végén azt írja, hogy Aranka leánya egy bizonyos mérnökbe szerelmes, a levelet aztán Kovács dolgozó szobájában annak iratai közé dugja, hogy Kovács elolvassa és Arankát megszerezze; Dombi azonban ismét résen áll, reá bírja Homokinét, hogy ez meg levélben légyottra hívja meg a mérnököt, és ezt a levelet meg ő lopja be Kovács dolgozószobájába. Kovács azonban nem jelenik meg a légyotton, mert el sem olvasta a levelet, mert a kis Aranka kilopta azt szobájából, édesanyja levele helyében, a melyet az ártatlan szívnél fogva semmiképen sem akar Kovács kezébe juttatni. De Homokiné látja Margitot Kovács szobájába belopózkodni és kész a gyanu, a sértett hiuság. Kovács új kereszttűz közé szoríttatik, már-már fejét veszti, midőn egy harmadik völgy, a Cseresnyés-völgy bérlője megírja neki, hogy e völgyben a legkitünőbb köszén található, a vasut tehát roppant hasznot hajtana mind az államnak, mind a lakosságnak, ha ezen völgyön keresztül vezetnék. Kovács azonnal Cseresnyésre hajt, Dombi Adolf azonban kézrekeríti a bérlő levelét és alig tudja meg, hogy miről van szó, midőn jobb- és baloldal barátságosan kezdet fognak a Cseresnyés völgy ellen, és mindezt a haza, a nemzet, a nép érdekében! Az egyiknek a szolgabíró közel rokona, a másiknak az uradalmi kasznár jó barátja, azok tehát nagy gyorsan felszólíttatnak, hogy Kovácsot félrevezessék, és Kovács csakugyan azzal jön vissza Cseresnyésről, hogy köszénnek nyoma sincs a határon.

De a kis Margit is jelen volt a „jó hazafiak“ fondorkodásánál és szerető szíve föllázad a gondolatra, hogy a derék ifjuval, — a kiről pedig azt hiszi, hogy Homokinét szereti — ilyen csuf játékot üzzenek; elmondja tehát neki, hogy bizony van köszén a Cseresnyés-völgyben; hogy ő ezt honnan tudja, azt nem akarja megmondani, Kovács meg nem sokat tart a kis leány földtani tudományáról, mégis elküldi az öreg Sólymot, hogy az járjon végére a dolognak; ezalatt a két párt folytatja ravasz mesterségeit, Kovács már ott akarja hagyni a székvárost, elbucsuzik Arankától, és a válás pillanatában a kis leány szívéből kiröppen a szerelmi vallomás, Kovács szívéhez öleli kedvesét, most Sólyom is visszaérkezik, két nagy darab köszénnel táskájában. Tehát van köszén a Cseresnyés-völgyben, tehát ezen völgyön keresztül kell a vasutat vezetni, a „jó hazafiak“ fondorkodásai hiába voltak, általános a neheztelés Kovács Aladár ellen, és a szerető pár egyesülését komoly veszély fenyegetné, ha éppen jókor az örökös ujságolvasó Farkas Márton (Ujházi) azt a hirt nem olvasná a lapokban, hogy ő felsége visszaadta Kovács Aladárnak atyja elkobzott jószágait, ez a furfangos anyára is megteszi hatását, ő nem avatkozik a fiatal szívek magánügyébe, mondja, a függöny legördül és a közönség nagy elégtűten hagyja oda a színházat, látott végre egy oly eredeti vigjátékot, mely a mi saját életünkben meríti tárgyát, alakjait, és tekintet nélkül pártra, a mi saját hibáinkat és bűneinket ostorozza, keményen, kiméletlenül, de szellemdusan és találó vonásokban. Leggyöngébb oldala e műnek a nőalakok, ezek

egytől-egyig nagyon köznapi alakok, de szívesen nézzük el azokat a többi sok szép és jóért, a mi e műben fel van halmozva, és másnap minden ember örömmel értesült, hogy e szellemdus vigjáték szerzője Toldy István, tehát jó formán első mű, mennyi szépet és jót várhatni tehát még e jeles fiatal tehetségtől!

Azért tehát — boldog ünnepeket mindnyájunknak.

— i — r.

Jelen számunk utósó ez évnegyedben, kedves kötelességemnek ismerem tehát biztosítani e lap hü pártolói, hogy a jövő évnegyedben is tölem kitelhetőleg ügykezni fogok válogatott és nemesirányu olvasmányok, valamint diszes és használható mellékletek által megfelelni megtisztelő bizalmuknak.

A félévi könyv- és műlapmellékletek pedig, melyeket a jövő hóban okvetlenül szét fogok küldeni, — valóban örvendetesen meg fogják lepni tisztelt előfizetőinket. Ezek magukban is annyi értékűek, mint a lap előfizetési díja.

A jövő félévben végre olyan két kötet könyvet fogok adni, a milyent még magyar lap nem adott.

Boldog ünnepeket és szíves viszonttalálkozást a szent ünnepek után!

Emilia.

Budapesti hírvivő.

++ (Ö felsége a királyné) mult kedden este fél nyolczkor érkezett meg a budai vaspályán. Jóval 7 óra előtt már a palota- s udvari hölgyek, a miniszterek, a képviselőház elnöke s képviselők, a két főpolgármester, a főkapitányok s a testvérfővárosok küldöttségei jelen voltak az udvari váróteremben. A budai tüzoltók nagy diszben s nagy számban jelentek meg és sorfalat képeztek. 7 óra előtt József főherczeg és neje Klotild herczegasszony jelentek meg. Pont 7-kor pedig ő felsége, a koronaherczeg és Gizella királykisasszony érkeztek a terembe s harsány éljenzéssel fogadtattak a fényes társaság által. Midőn a vonat berobogott, a várakozók mind kimentek az előcsarnokba, a király, a koronaherczeg s Gizella királykisasszony és Klotild főherczegasszony az udvari kocsiba léptek, a királynét üdvözlendők. A kilépő királyné harsány éljennel fogadtatott, s először József főherczeget szólította meg, azután Lónyay grófot, majd Károlyi Istvánt, Pankovics püspököt, Tisza minisztert; Somssich Pálhoz fordulva ezeket mondta: „Sok dolguk van most; délután is vannak üléseik s ez kellemetlen lehet.“ Somssich így felelt: „Nehéz kötelességünket ügyeksünk teljesíteni.“ A teremben huzamosabban beszélt a királyné b. Eötvös József özvegyével, gr. Szapáry Gézá- néval, gr. Károlyi Istvánnéval, Hunyady grófnéval s másokkal; az urak közül beszélt még Károlyi Györggyel, Fesztetics Györggyel, Szapáry Antallal. A pesti főpolgármesternek azt mondta: „Igen örülök, hogy ismét itt vagyok, s remény- lem, kívánságom teljesül, s a jövő telet kis lányommal itt tölthetem. Igen nagy örömmel vettem minden hirt Pest város szépüléséről s már igen kíváncsi vagyok a várost látni.“ A polgármester tolmácsolta a lakosság örömét, hogy a királyné ismét körünkbe jött. Dr. Bókaynak azt mondta: „A kis Valeria

jól gyarapodik, jó egészségben van, s reméljük, a jövő télre nem lesz szükség más éghajlat alá menekülni.“ Ezután kocsira szállván, a várba hajtottak. A pályafőn összegyűlt nagy néptömeg harsány éljenzéssel üdvözölte a királynét.

++ (A nőiparegylet) javára rendezett színi előadás mult csütörtökön minden zugában megtöltötte a nemzeti színházat. Reggeli 8 órakor már nem lehetett zártszéket kapni, jele, hogy a szép és nemes czél: keresetképesé nevelni a leányokat — hála Istennek! — általános helyeslésben részesül már a főváros műveltebb köreiből. Magáról az előadásról elég annyit mondanunk, hogy a színház majd minden jeles tagja közreműködött benne. Előadatott: „Egyik olyan, mint a másik“ Felekiné, és Prielle urnők és Náday ur által, és csakugyan egyik olyan jeles volt, mint a másik; továbbá a „Bokréta“, Szigligeti Jolán kedves csevegésével; ezt követte a „Miniszter előszobájában“, melyben Urházi művészi alakítás és megragadó hü természetességgel adta az öreg Knabét; és végre a „Strike“ lelkét, vagyis azt a jelenetet, melyben Blaháné urnő és Tamássy ur gyönyörű szép népdalokkal gyújtja meg a szíveket. A közreműködők mind egyenkint több ízben kihivattak, mi pedig különös köszönetet mondunk nemes szívűeknek, a melynél fogva a nyugalomra szánt néhány estéből ez egyet olyan készségesen áldozták föl a nemes czélnek. És hasonlóképp köszönetet mondunk Jókainé urnőnek, a miért nemes szívével közbenjárt az igazgatóságnál, hogy a színház ez előadásra az egyletnek átengedessék, és ugyszintén báró Orczy igazgató urnak, hogy az ez iránti kérésnek helyt adni kegyeskedett. A jövedelemről még nem szólhatunk, de bármennyi legyen is, jó termőföldbe esett.

++ (Richter János) utósó hangversenye zárta be nálunk a böjtidejnyi hangversenyek sorozatát, és „vége jó, minden jó“, mondhatjuk a németekkel. E hangverseny is kitünően sikerült. Hallottuk Weber „Büvös vadász“-nak nyitányát, Liszt „Mephisto“-ját, először zenekar által, miután eddig csak zongorán adatott elő e képzeletgazdag mű; továbbá Beethoven A-dur symphoniáját, és végül Mozarttól egy dalt, Paulinét által előadva. A műsor is mutatja, hogy milyen gazdag volt e hangverseny zenei élvezetben, kivált olyan kitünő vezénylet és előadás mellett. És a zajos taps eléggé tolmácsolta az elismerést, melylyel a főváros zenekedvelői Richter urnak ez élvezetért tartoznak.

++ (Polgári tanodai tanítónők.) A márcziusi határidőn négy tanítónő jelentkezett a budai kir. tanítónő-képezdénél, hogy a magasabb tanképesítést elnyerjék és polgári tanodai tanítóbizonyítványt kapjanak. Kettő már az írásbeli vizsgálatok után visszalépett, nem érezvén magát elég erősnek a vizsgálat letételére; azonban a másik kettő jó sikerrel állotta ki azt, és a mi nevezetes, mert a külföldön is a ritkaságok közé tartozik, az egyik nő (a csurgói képezdében a gyakorló iskola tanítónéje) a mennyiségtani és természettudományi szakcsoportból tette le a vizsgálatot és pedig jó sikerrel.

++ (Orgyilkossági kísérlet) Simonyi József magánzót mult vasánap esti 7 órakor hónapos szobájában (Deák-Ferencz utca 3. sz. a.) meglátogatta egy tisztességesen öltözött férfi, ki mintegy 40-45 éves lehet, és azon ürügy alatt, hogy Simonyi kétszerecsen-utczai házát és budai nyaralóját meg akarja venni, ennek ajánlatot tett. Simonyi kijelenti, hogy egyáltalán nincs szándékában fekvősegeit áruba bocsátani, de az ismeretlen majd magyarul, majd németül beszélgetve, ismételve felhozta ajánlatait és kihuzta az időt esti 9 óráig. Ekkor Simonyi már megszokta a dolgot, s megszakítván a beszédet, szó-

kérő felkelt. Az ismeretlen erre mellen ragadta a házi gazdát, az ágyra veté és rövid zsebtörrel több szurást ejtett Simonyin. Ez segélyért kiáltott, mire a tettes törét ott feledve megszökött. A sebek nem veszélyesek. A rendőrség a személyleírás után kinyomozta a tettest, ki Simonyinak egy távoli rokona. Neve Bors László és a zöldfa utcában lakott. Midőn a rendőrbiztos Bors szobájába lépett, ez kezét, melyet dulakodás közben Simonyi megharapott volt, sietve zsebébe rejtette, mi a biztost még inkább megerősítette gyanujában, miértis fölhívá, hogy rögtön kövesse őt. Bors csak kabátja felöltésére kért időt; ezt megnyerve, felhasználta ez alkalmat és revolverrel szíven lötte magát. A lövés nem volt halálos, de a golyó a tüdőt sértette meg. Ugy hallik, hogy boszuállásból követte el Bors a Simonyi elleni merényletet. Simonyi ugyanis neje távoli rokona volt, neje több év előtt meghalván, vagyonának legnagyobb része Simonyira szállt és azóta Borsban azon rögeszme támadt, hogy neje Simonyi által megmérgeztetett, és ez vitte volna a szörnyű tette. Simonyi már egészen jobban van, és mult csütörtökön már az utcán sétált. Bors László sebe is — újabb hírek szerint — nem életveszélyes, és így az e merénylet körüli homály rövid időn valószínűleg a bíróság előtt fog földerítettetni.

++ (Stojkovics Janka) kisasszony mult pénteken tartott hangversenye kevés, de diszes hallgatóságot gyűjtött egybe. A hangversenyző zongorajátékából különös elismeréssel kell felemlitenünk technikai ügyességgel párosult jóízletét, és trillái s pianojának sima előadása méltán kiérdemelte a közönség tapsát. Umvogl kisasszony a hangversenyző iránti szivességből két énekrészt adott elő. A kezdők lámpalázában szenvedett, s csak annak tulajdoníthatjuk imitt-amott bátortalan intonatit; azonban dacára ennek tömör mezzo-sopránjával kellemes hatást idézett elő.

++ (A kolozsvári árvaházra), melynek alapítását báró Bornemisza Ignáczné a kolozsvári nőegylet mult évi június 15-diki ülésén indítványozta, és annak létesítése körül eddig fáradszónul tevékeny volt, eddigelé már 4800 frt alapítványi összeg, 12 frt évi tagdíj van aláírva s azonkívül több oldalról ajándékok folytak be. A bizottság elnöke báró Bornemisza Ignáczné, titkára Szász Domokosné.

++ (Vasuti összeütközés.) Mult kedden éjjel 2 és 3 óra közt Perbeténél a 82. számú tehervonat összeütközött a Bécsből érkező személyonattal. Az utasok közül — az igazgatóság értesítése szerint — senki sem sérült meg, a kísérő személyzet közül is csak a fővezető szenvedett lábfelezamodást. Három kocsi: a málha-, a posta- és egy ökörszállító kocsi összeszuzódott, mindkét mozdony pedig használhatlanná vált. A személyvonatot a később érkező gyorsvonat hozta el magával Pestre. Okát az összeütközésnek az elrendelt vizsgálat fogja kideríteni.

++ (A pesti népszínház) nem részvények, hanem alapítványok s adakozások útján fogják építeni. Alapítótag lesz, a ki 200 frtnál többet, segélyező a ki 200 frton alól, s adakozó tag, a ki 10 frton alul fizet. Mihelyt kétszáz aláírás lesz együtt, megtartják a közgyűlést. A színház, 2500 nézőre, hatszáz ezer forintba fog kerülni. Müsorából a tragédia, magasb vigjáték és nagy opera ki lesznek zárva. Az előadás nyelve kizárólag a magyar leond.

++ (Rózsás napló.) Szőke Antal füleki postamester eljegyző a bájos Ma u k s Viktória kisasszonyt. — Dr. Heller vagyvárad i orvos Ma n d e l Czeczil kisasszonynyal (Báródról) váltott jegyet.

++ (Vegyesek.) A Budára érkezett udvartartás nagysága szerint ítélve, az udvar ezuttal hosszasan szándékozik Magyarországon időzni, mint ezelt szokott. A királyi istálló 48 hintólován kívül 48 háta s ló is érkezett ide, és pedig a király, a királyné és Rudolf koronaherceg kedvencz paripái. — Liszt hangversenye alkalmával ő felsége a király 300 frttal, Rudolf koronaherceg s Gizella főhercegnő egyenkint 100 frttal, József főherceg pedig 40 frttal váltotta meg jegyét. — Gr. Karácsonyi Guidó estélyein, melyek legközelebb a gróf budai palotájában tartatni fognak, egyet a bölcse és egyet a nőképző-egylet javára, Benza Ida k. a. és a fővárosunkban időző Bignio ur is fognak énekelni. Bignio urat egyébiránt a nemzeti színpadon is alkalmunk lesz üdvözölni. — A nőképző egylet a tavaszi löversenyek alkalmával a Margit-szigeten nagy tánczvigalmat rendez. — La u f e r Vilmos kiadásában „A kis gazda báránya“ czimű kis gyermekolvasmány jelent meg, melynek ajánlatára elég megemliteni, hogy azt gyermekirodalmunk egyik leghivatottabb írója: Dienes Lajos írta, és a képeket hozzá Jankó rajzolta. Ára 30 kr. — A pesti kereskedelmi csarnokban mult szombaton Falk Miksa előadást tartott. Az előadást a szokásos lakoma követé, melyen gyűjtés rendeztetett az Étvöszobor javára, mely 500 frtot eredményezett. — Egy névtelen adakozó. Egy urhölgy Brassóban, ki nevét nem akarja tudatni: 5000 aranyat ajándékozott a közönségnek oly feltétellel, hogy az ottani kórház két év lefolyása alatt egy szárnyépülettel tágíttassék. — Debreczen melletti Sáprról arról tudósítanak, hogy a mezőkön oly mély a víz, hogy csónakázni lehet rajta. Hasonló panaszok érkeznek az ország egyéb vidékeiről is. — A lipótmezői tébolydában a mult évben fölvétetett 164 férfi és 109 nő, összesen tehát 264 tébolyodott és így az előzőtt évről visszamaradt 465 beteggel együtt számuk 729-et tett ki. Ezek közül mint gyógyult elbocsáttatott 128 férfi és 23 nő; meghalt 54 férfi és 18 nő. Az intézet megnyitásától 1868. december 6-dika óta folyó évi febr. hóig összesen 1091 elmebeteg vétetett föl, kik közül 441 kigyógyult, 204 meghalt, a többi még ápolás alatt van. — T á b o r s z k y és P a r s c h zeneműkereskedésében megjelent: Két eredeti magyar dal: 1) Kerekes András, 2) A csösz kincse. Zene és szöveggel zongorára. Zenéjét szerzé: Jaiteles Ignácz, ára 1 frt. — A budai színikörben Miklóssy Gyula vidéki szinigazgató június elején megkezdi előadásait. Csak operetteket és vigjátékokat fog adni. Társulatának tagjai lesznek: Vizváriné, Káldiné-Dékány Teréz asszony, Dékány Róza, Kápolnay, Somossy, Geröfy, Eöri stb. A karigazgató: Káldy Gyula, a legjelesebb karmesterek egyike. — L a p u n k mai számához — de csak a vidékre menő példányokban — az „Apolló“ czimű zene-folyó-irat előfizetési fölhívása van mellékelve. E folyóirat 6-dik füzeté e napokban jelent meg, szintén érdekes tartalommal.

++ (Halálozások.) Babai B a y Gásbár, Győrmegye egykori alispána közelebb hunyt el 89 éves korában Győrött. — Beke Béla volt osztálytanácsos e hó 18-dikán halt meg Zsemlyén, Komárommegyében. — Móricz Pál képviselőt azon súlyos csapás érte, hogy 14 éves fia, ki egy bécsi nevelőintézetben tanult, ott inlázban meghalt. — Kecskeméthy Aurélt súlyos csapás érte. Legidősb gyermeke, 15 éves Erzsébet leánya hashártyalobban e hó 23-dikán meghalt.

Nemzeti színház.

Márczius 23-dikán: „Hamlet“, Gounod operája. — Márczius 24-dikén: „Viola“, báró Eötvös színműve. — Márczius 25-dikén: „A jó hazafiak“, vigjáték, először. — Márczius 26-dikán: „Ördög Róbert“, Meyerbeer operája. — Márczius 27-dikén: „A jó hazafiak“, másodszor. — Márczius 28-dikán: A női-ipar-egylet javára: „A miniszterelnök előszobájában“, „a bokréta“ és „egyik olyan mint a másik“ három kis vigjáték és a „strike“ egy felvonása.

Divattudósítás.

Egyszerűség a szabásban, és annál nagyobb és gazdagabb díszítés: ez jellege a mai divatnak. A huzott fodrok, rüchek mindinkább eltűnnek az utcai öltözékekről, és rojt, himzés és zsinórzás foglalja el azok helyét, leginkább pedig a fekete guipüre-csipke akár selyem, akár pedig szőrből. Ez utóbbiakat leginkább használják a tavaszi ruhák díszítésére. A fekete selyemruhák az idei tavasz legkedveltebb öltözékei, kivált színes selyem díszítéssel. Egy ilyen csinos fekete selyemruha világos kék selyemmel volt olyformán díszítve, hogy a rövid szoknya alján három tenyérnyi széles simán felvarrt fodor húzódott körül, és e fodrok kivágott ívei kék tafotával voltak beszegve. Az elől kötőalakú tüniken is ilyen kék befoglalású fodor volt látható, valamint a hátul nagy hegyes sorokban végződő lebbentyűkén. A derekat kék öv vevé körül, oldalt széles kék tafota echarpe-pal. Fekete és zöld, fekete és lila, fekete és sötétvörös összeállításban is csinosak a ruhák.

Valamelyik hitelt érdemlő külföldi divatkölöny a legkomolyabban állítja, hogy végét érte a zsákformájú paletót uralkodása, és helyét mindinkább az egészen vagy félig testhez álló felöltők foglalandják el, vagy kerek gallérok, melyeknek egyuttal ujjai is vannak, sőt még a beduinok is valamivel nagyobb elismerésben részesülnek, mint az utósó években.

Végül pedig a tavaszi kalapokról kell egy kis utasítást adnom. A formára nézve azt vettem észre, hogy a téli idény alatt a kerek kalapok még egy kissé magasabbra nőttek fel, míg a francziák még kisebbre húzódtak össze! Utmutatóul álljon itt néhány kalap leírása és ára.

Egy kerek magas formájú kalap fekete lószőr, bársony és szalagdíszítéssel, oldalt sárga hosszú kócsaggal: 11 frt 50 kr.

franczia formájú csipke és bársony nehéz fekete szalagokkal, egy koszoru fekete levelekkel, fátyol-esokorral kerül: 11 frt 50 kr.

egy kerek, magas, csipkeszővet és tafotából összeállított fekete és fényes zöld páva tollakkal díszítve: 10 frt.

egy franczia capuchon alakú piczi világos lila kalap nehéz selyem rips és szürke szalmával, valamint lila virágokkal díszítve: 11 frt.

egy fekete kerek kalap tafota bársony fekete tollakkal és zöld colibrivel díszítve: 11 frt 50 kr.

egy havanah színű kerek szalma kalap, barna bársonnyal, szalaggal és tollakkal díszítve: 10 frt 50 kr.

egy fekete franczia kalap csipkeszővetből, oldalt egy fekete és vörös tollal, elől csipkekötővel 10 frt.

egy fekete kerek csipkekalap, fekete tollakkal és oldalt lila bársony virággal 8 frt.

egy fekete kerek kalap selyemripsből bársonydíszítéssel, oldalt szép fehér virággal és lengő csipkefátyollal, 9 frt 50 kr.

fonott szürke lószőrkalap fekete bársony- és szürke tollakkal díszítve, kerek forma: 7 frt,

egy szürke lemez kerek kalap, barna rips és bársonydiszszal, a tetején szép barna tollal, 8 frt.

Vége egy kerek szürke kalap selyem ripsből szalaggal díszítve és a tetején szép rózsabokrétával 8 frt.

Mind e kalapokat Ferdinandy és Preiszerné divatárusnőknél láttuk (k is kereszt utca 1. szám) és akár egyenesen onnan, vagy általunk is megrendelhetők.

Számrejtvény.

Megela Nesztől.

5. 6. 7. 3. 2. 9. Férfinak sok pénzbe kerül,
1. 10. 9. 6. 5. Viharnak is ellenszegül.
3. 7. 2. 5. 6. Szorgos gyűjtő biztos fészke;
9. 4. 3. 4. 5. 6. Ott ül a kárva szemébe,
5. 6. 7. 1. 4. Hogyha uj, szegen találok;
11. 4. 9. 7. Soknak szerez boldogságot;
5. 6. 8. 5. 6. A bizony való kötélre;
5. 6. 7. 3. Rendesen a hűség bére;
11. 4. 5. 6. 2. 1. Jó gazdasszony ki nem állja,
1—11. Ránk mosolyg ezer búbája.

Megfejtési határidő: április 28-dika.

A f. évi 9-ik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Tiszteld a hölgyet, kit azért teremtet az ur, hogy legyen a föld angyala, hogy ékesítse a földet szerelme, s éltünk boldoggá legyen általa, tiszteld, mert égi az ő hivatása:

„A hűség, szeretet és türelem.“

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Novák Laura, Szentimrey Ilonka, Kovács Anna, Mezey Andorné, Weiner Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Schütz Lóra, Ploy Leustach Fanni, Gellén Ilona, Molnár Róza, Guba Jánosné, Méhes Mari, Dubányi Róza, Vitályos Gergelyné, Jaczkovich Velyáczky Anna, Szmodics Gizella, Jármy Ferenczné, Szentimrey Anna, Korbuly Fanni és Anna, Pethő Antalné, Moesz Gézánné, Bök Géza, Mrász Ottilia, Szapper Janka, Szabados Jenő, Pap Kovácsik Gizella, Limbek Vilma, Bomb Angela, Fölföldi Sándorné, Paraicz Ilka, Zeke Janka, Gyura Janka, Fray Bozóky Betti, Schönfeld Czeccilia, Bónsik Kálmán, Lazur Lajos Anna, Benedek Gyula, Kapus Piroška, Nagy Erzsike, Mihályfi Györgyné, Fülöp Ferenczné, Broken Kovács Emma, Mózsá Pepi, Büchelbauer Lajosné, Szabó Kornélia, Halluskay Mária, Dubányi Róza, Juhászovits Ilyásevits Ilon, Oswald Ida, Rikly Veron, Egry Ida, György Klára, Ratkovszky Vilma, Szőnyi Ferenczné, Józsa Gábor, Kiss Antónia, Singer Lőrincz, Sziklay Matild, Sváby Izabella, Németh Józsefné, Megela Neszti, Kohn Róza, Sarkadi Irma, Horváth Ida, Kiss Lőrinczné, Petrenkó Berta, Tucsny Irma, Hlavács Kálmánné, Kain Károlyné, Leustach Gizella és Irma.

A 8-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kovács Zenthe Berta, Ágoston Mari, Lakatos Erzsike, Nagy Lakatos Ilona, Lebvol Paulin, Vojtovics Hrabath Emma.

Tartalom.

Blaháné sz. Kölesi Luiza. — Oh, az a sok fényes szempár! Benedek Aladártól. — Az omnibuszbeli angyal Szépfaludi Ö. Ferencztől. — Tört virág... tört szív, Tompa Kálmántól. — Távol a szülőföldtől, V a c a n o Emiltől. — A természetből, J.-tól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Blaháné asszony arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

14-ik szám.

Április 7-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két íven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunásor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kelte	nyugta
							óra perc	óra perc
Április	7	Vasárnap	F 1 Fehér vas.	F. 1. Quasim.	26 A 4 böjtben	28	5 28	6 38
	8	Hétfő	Dénes	Dénes	27 Matrina	29	5 26	6 39
	9	Kedd	Dömötör	Hugó	28 Hilarion	1 Nizan R.	5 24	6 40
	10	Szerda	Ezechiél pr.	Dániel	29 Murk pk.	2 Ár. gy. h.	5 23	6 41
	11	Csütörtök	Leo pápa	Arszlán	30 Klimachus	3	5 21	6 43
	12	Péntek	Gyula pápa	Gyula	31 Hypatius	4	5 18	6 44
	13	Szombat	Jusztin	Ida	1 Április	5 S. Vajik.	5 17	6 46

V i d é k i t á r c z a.

Szamosujvártt, márczius 31-kén 1872. (*Eredeti levél.*)
— Egyházi ének. — Tisztelt szerkesztőnő! Városunk mint mindig, úgy ez évben is elismert kitűnő vallásos buzgalommal ülte meg a szent husvét ünnepét. A diszes és szent komolyságu körmenet után a városi örm. katolikus szentegyházban tartatott ma az ünnepies nagy mise, melynek magasztosságát emelendő, a kitűnőbb családok egyik bájos és szellemduis ifju hölgye: Duha Kornélia kisasszony, a szertartás alatt két igen magasztos dallamu áriát énekelt és ritka szépségű és kellemes csengésű alt hangjával a sziveket és lelkeket áhitatra indítá.

Duha Kornélia kisasszony szép hangja gazdag kincsét ma tüntette föl először nyilvánosan, s vallásos lelkének legszebb bizonyítékát láttuk ez által abban, hogy Istentől nyert szép tehetségét először is Isten dicsőítésére kívánta felhasználni.

Baladon-Füreden az e hó 1-sején dühöngött nagy vihar elragadta a hidegviz-fürdőhez vezető hidat s nagy erővel a déli part felé terelé. Az urasági kocsis öt révészszel csónakba szállt és a hid után indult, melyet a nádason túl utol is értek. Körülkötötték kötelekkel, és a füredi part felé kezdtek visszavontatni. A vihar azonban hatalmasabb volt az emberi erőnél, és a csónakot a hiddal együtt a tó közepe felé terelé. A parton látták a hat ember küzdelmét, s a kocsis fia egy kertészlegénnyel egy dereglyére ült, s a csónak segítségére sietett. Mielőtt azonban oda értek, a dereglye felfordult, s egyidejűleg a csónak is elmerült a rajtalevőkkel. Ezeknek sikerült a nádason keresztül a partra kimenekülni, a két legény azonban a tóba veszett.

Rozsnyóról márczius 27-éről írják: Tompa Mihály siremléke javára rendezendő bazárunk számára már megindultak a küldemények. Már eddig is hozzájárultak Fáy Róza Nyusta 20 frt, Sz.-Pétery Teréz Pelsőcz „Olajág“ című imakönyv, Pechata Endre Pest 5 frt, Kánmári könyvkereskedő Rozsnyó „Szerelem dalnokai“ két kötet, Findusa Imre Pest Arany János költeményei hat kötet, Moskovits Zsigmond Rozsnyó száz darab brittanika szivar, Hirsch Vilma Rozsnyó egy gyümölcskosárka, egy dohánytartó, egy tintatartó, 5 db porcelán figura, Hornbacher Keresztélyné 2 db üveg gyertyatartó, egy db vajtartó; Markó Józsefné Rozsnyó két db porcelán figura, két db jegyzőkönyv, egy garn. ékszer, egy garn. inggomb, két db kereszt, Kornbacher Frigyesné Szlabos egy dohánytartó, egy levélnyomó, egy szivartárcza, egy darab ékszer, két darab fekete kereszt, Mispál Ákosné Szla-

bos két darab vasgyertyatartó, két darab porcelán figura, Gyürky Anna Rozsnyó egy darab szivartárcza, egy darab gyümölcskosárka, Sziklay Matild Rozsnyó egy óratartó, egy kendőköttő, egy üveg pohár.

Különfélék.

✚✚ (Kétférfjűség.) A pesti kir. törvényszéknél e hó 2-án igen érdekes bűnper került tárgyalás alá. 1869 augusztus havában Grünvizner Mihály pesti szabó, Lichtenthalban született, de Pesten Ohm C. O. üzletében alkalmazott Svingel Antóniával, egy bécsi építőmester leányával ismerkedett meg s még ugyanazon év decemberében, egy Svingel Mária névre szóló keresztlevél alapján nőül is vette. Az esküvő után boldogul éltek, Grünvizner előtt csak az volt feltűnő, hogy neje néha elkomorodik és szótlanná lesz, de semmi rosztat nem gyanítván, nem is kutatott az ismeretlen ok után. 1870-dik év október havában a nő egyik napon igen komoly arczzal arra kérte férjét, hogy hallgassa őt meg, mert igen fontos titkot akar előtte fölfedezni. Az asszony erre elkezdte beszélni, hogy 1865-ben Bécsben egy Atlasz Ferencz nevű emberrel kelt össze, ki azonban igen pazar és könnyelmű levén, ott hagyta és Pestre költözködött. Midőn tehát Grünviznerrel megismerkedett, férjezett nő volt s mikor neje lett, még előbbi férjétől nem vált el törvényesen. Grünvizner rögtön a kapitánysághoz sietett s az esetet följelenté. Az e hó 2-diki tárgyalás alkalmával a következők állapittattak meg: Svingel Antonia vallomása minden részletében igaz. A Svingel M. névre szóló keresztlevelet úgy szerezte Antónia, hogy Bécsben lakó nagynénjéhez irt s arra kérte, küldje meg neki a már 10 év óta eltűnt Mária nevű ikernővérének keresztlevelét, mert, mint omlité, azt fölfedezte Pesten, s most férjhez akarja adni. Nénje erre örömmel küldte le a keresztlevelet. A levelet Svingel Antónia azután Keller Anna által oda hamisította, hogy nénje a levelet neki küldte s őt magát hívják Máriának. — Keller Anna tagadja a bűnrészességet. A királyi ügyészség Svingel Antóniára 1 évi, Keller Annára fél évi börtönt indítványozott. A törvényszék belátván, hogy még némely körülmény nincs tisztába hozva, az ítéletet elhalasztotta. A fővárosban nagy a feszültség e por kimenetele iránt, mert a szegény Svingel Antónia itt általánosán mint igen jóra való és szorgalmas, szelid nő ismeretes.

++ (Kossuth Lajos) új lakásáról turini levelező, Meny-
nyei, a következőket írja: „A napokban láttam a volt kor-
mányzót. Új lakása csinos s mondhatni kényelmes, de az egy-
szerű s némi tekintetben szerény lakot csak nagy hazánkfia
művészi ízlése alakította át ilyen szépen. — A mi a legszóra-
kozottabb látogató figyelmét sem kerülheti ki, az nem a pazar
fényűzés, mert ezt bizony hasztalan keresnék a volt kormány-
zónál, hanem az ízlés, szigorú rend s a meglepő összhangzás.
Idejét a muzsák és Florának szenteli s ha a fűvészzel nem
foglalatoskodik, mindenkor könyvei közt vagy az íróasztal-
nál találhatni őt, s mintha a kitartó munka fáradsága nem is
hatna lényére, nyájassága s a tiszta lelkek ezen kiváló tulaj-
dona: a jó kedély, egy percze sem hagyja el őt. Kertjére
szorgos figyelmet fordít; nincs abban egy fa, növény vagy
virág, melynek tulajdonságait ne ismerné, vagy melyet
5—6 nyelven megnevezni ne tudna, s mely naponkint gyengéd
ápolását ne élvezné. Ezen kis paradicsomban figyelmemet külö-
nösen magára vonta csak a napokban ültetett három rózsafa.
Ugyan micsoda kiváltsággal bír, gondoltam magamban, ezen
három rózsafa, hogy nagy hazánkfia azokra nagyobb gondot
fordít? És ő leolvassván szemeimről a kérdést, büszkén mu-
tatván azokra, nyájas megelőzéssel mondá: Ez az aján-
dokok legbecsesbje, mert a ki azt nekem küldé, nem szégyenli
a munkát. Ilyennek kellene lenni — tevé hozzá nemes indu-
lattal — az egész nemzetnek, ha a szabadságra érdemesíteni
akarja magát.“ Később azután megtudtam, hogy az annyira
becses ajándékot egy Szatmári nevű ember küldötte, ki jelen-
leg Szalontán csizmadia mesterséget űz, de 48—49-ben főhad-
nagy volt s zászlóaljaink jobbika egyikében — a 3-ikban —
harczolt a haza függetlenségeért.

++ (Gróf Estván pere) foglalkoztatja most nagyban a jó
bécsieket és az ügy csakugyan érdekes. Gróf Estván se nem gróf,
se nem Estván, még csak nem is magyar, hanem Péter nevű bécsi
kék-festő, 45 éves, 1857-ben kivándorolt Amerikába, onnan
Mexikóba ment, Mexikóból vissza Amerikába, 1870-ben vissza-
tért Bécsbe, kiadta magát gróf Estvánnak, kérvényt nyújtott be
ő felségéhez, a melyben előadja, hogy őt boldogult Miksa császár
koronája érdekében, egy amerikai lap kiadásával és több rend-
beli politikai magánügygyel bizta meg, melyekből 80,000-nyi
dollár követelése maradt fenn a boldogult császár hagyatéka
iránt. Állításait semminemű írott okmányokkal nem igazolván,
folyamodványával elutasított; ezalatt pedig több mint
200,000 frtot szédelt ki, és most mint csaló törvény előtt
áll. Itt beismeri ugyan, hogy a gróf Estván nevet kölcsönben
vette föl, a többi csalást azonban kereken tagadja, mert a
80,000 ezernyi követelés iránt tovább is fenntartja állítását, és
hivatkozik mexikói és francia tanukra, és egy írásra, mely

Miksa császár hagyatéka közt létezik, és követeli a tör-
vénszéktől, hogy e tanuk idéztessenek meg, az írás vétessék
ki a császári levéltárból, akkor világosan ki fog derülni, hogy
állítása alapos, ő tehát nem csalt meg senkit, csak kölcsön vette
a 200,000 frtot azon tiszta szándékkal, hogy mihelyt pénzéhez
fog jutni, ki fogja fizetni hitelezőit. A tárgyalás még nincs be-
fejezve.

++ (Beecher-Stowe) asszony, a „Tamás bátya kunyhója“
című világhírű amerikai regény szerzője, kinek halálhírét a
mult héten hozták a lapok, újabb amerikai hírek szerint nem
halt meg, bár veszélyesen megsérült. Mandarin lakásában
ugyanis egy ablakfüggönyt akarva helyére tenni, egy magas
asztalra állt föl, s midőn arról lelépni akart, lába ruhájába
bonyolódott, s leesett, fejét egy ágy éles szögletébe vágva.
Öntudatlan emelték föl, s vitték ágyába, innét keletkezett
halálhíre, mely aztán az egész világot bejárta. Újabb hírek
szerint azonban már jobban van.

++ (A tavasz hírnökei.) Nagy-Kikinda egy szép termé-
szeti játék tanuja volt mult hó 30-dikán. Délelőtt 11 óra felé
egy óriási felleg közeledett a városhoz és mindig nagyobb és
tisztább körvonalakat öltött, míg végre roppant csapat gólyá-
nak ismerték föl (körülbelül 200 pár lehetett), mely eleintén
tetemes magasságban körözött, de mindig mélyebbre szállott,
míg végre minden pár felismerte tavalyi fészket és azt hangos
kelepeléssel birtokába vette.

Megbízások tára.

Vajdára Sz. E. urhölgynek: Magánlevelet írtam.
Zsarnóra Zs. A. urnőnek: El van küldve.
Kapolýára K. M. urhölgynek: Postára van adva.
Mihálydára B. Sz. V. urnőnek: Magánlevelet írtam.
Györbe B. A. urnak: Magánlevelet írtam.
Tarcára K. K. urnak: El van küldve.
M. Szigetre N. A. urhölgynek: A mint elkészült,
azonnal megküldtem.
Krassóra P. G. urhölgynek: El van küldve.
Boeskóra G. G. urhölgynek: Szívesen szolgáltam
vele.
Eszékre Th. A. urnak: Igen sajnálom, de már nem
szolgálhatok vele.
Fiadra H. I. urnőnek: Megbízásában a legszívesebben
jártam el.

H I R D E T É S.

Kánya József

Józseftér 10. sz. a.

ajánlja a következő

u j t a v a s z i s z ö v e t e k e t:

Csikos Chally, Satin Rayé, csikos Miramare, egyszínű Canton Cloth, egyszínű Mohair,
mindezeket mindenféle színekben és

a l e g j u t á n y o s a b b á r a k o n.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

a

„CSALÁDI KÖR“

új folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Az új évnegyed közeledtére én is tisztelettel hívom föl hölgyeinket lapom további pártolására és terjesztésére, azon megnyugtató tudattal, hogy a lefolyt évnegyedben is tölem kitelhetőleg ügykeztem folyvást kellemes és jóirányú olvasmánynyal kedveskedni nekik, és azon őszinte ígéret mellett, hogy a jövőben is legfőbb törekvésem leend: minél nagyobb mértékben kiérdemelni hölgyeink megtisztelő bizalmát, hogy továbbra is segédkezet nyujtsanak nekem azon feladatomban: **olyan olcsó könyveket adni mellékletül, mint egyetlen egy lap sem a világon.**

Tizenkét kötet válogatott tartalmu új könyvet adok évenként mellékletül, melyeknek bolti ára **tizenkét frt.** kötetenkint tizenöt krajczáron! összesen tehát 1 frt 80 kron.

Az idei első félévbeli hat kötet czimei:

„Szerelmi perpatvarak“ Bibra lovag igen kedves regénye, 3 kötet, és

„A parlagi herczegleány“ a világhírű Marlitt legujabb regénye, 3 kötet.

E hat kötet regényt már a jövő hó folytában fogom szétküldeni.

A többi hat kötet czimei a legközelebbi félévi előfizetési felhívásban fognak közzététetni, annyit azonban már is mondhatok, hogy azok közt hazánk egyik legjelesebb költőnk műveivel fogok kedveskedni.

Új előfizetőink azonkívül még a következő, **már készletben levő huszonkét kötet** könyvet kapnak, szintén kötetenkint tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 30 kron:

„Világ folyása“ Vértessy Ardnoldtól; 2 kötet — „Gizella herczegnő“ Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja“ Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár“ Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol“ Marlittól 1 kötet.

E huszonkét kötetet a z o n n a l megküldhetem t. előfizetőknek.

Azon kívül adok évenként **két nagy körajzi műlapot**, melyek úgy tárgyukra, valamint kivitelükre nézve méltó diszei a magyar hajlékoknak — 20 krajczárért!

A jövő félévi műlap:

„A fóthi dal“ eredete.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A tizenkét kötet könyvre, melyek a jövő év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **1 frt. 80 kr.**

A huszonkét kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, **3 frt. 30 kr.**

A két műlapra végre 20 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőknek.

Az új előfizetők továbbá következő tiz műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „Lorántfy Zsuzsanna“, „A királynő honleányi szíve“, „Imre királyi halála“, „Almos“, „Zoltán“, „Huszonöt ifjabb írónk arczképcsarnoka“, a „Rózsakirálynő“, a „Leánykérés“, „Zrinyi Ilona megfosztatik gyermekeitől“, „Petőfi halála“ és „Az arató-ünnep“ darabját 40 kron.

Gyűjtőknek: egy új előfizető után **három kötet könyvet**; három új előfizető után: **tizenkét kötet könyvet**; öt új előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; nyolcz új előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Vége felhívom t. előfizetőimet, hogy bármi megrendelni valójuk volna Pestről, csak forduljanak hozzám, én a legszebben intézem el megbízásaikat.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője, Kalap-utca 17-ik sz

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

14. SZ.

Április 7-kén.
1872.

Havankinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megkezdatala egész-, a műlap megkezdatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

Az oroszországi fensőbb nőnevelésről.

Reményi Károlytól.

Hihetlennék fog tetszeni, pedig való, hogy a közönségesen csak „barbár“ névvel illetett orosz kormány a nők fensőbb, ugynevezett középtanodai oktatására csaknem annyi gondot fordít, mint az ifjakéra. Mit Magyarországon még álmodni is alig merünk: Oroszországban női-gimnáziumok állanak fenn, s ezeknek száma nemcsak a fővárosban, de a vidéken is folyvást szaporittatik.

E gimnáziumok 7 (hét) osztálylyal bírnak, s az azokban előadott tantárgyak — a holt nyelveket kivéve, — alig különböznek a fiukéitól. Tanítják a matematikát, az összes természeti tudományokat, a történelmet, földrajzt, s ami fő: különös figyelem tárgya a hazai nyelv; ellenben az idegen nyelvek közül a francia és németre nem sok gondot fordítanak, mivel a tanulónők nagyobb része az ugynevezett polgári közép-, sőt a szegényebb osztályhoz tartozik, kiknek otthon ritkán van alkalmuk magukat az idegen nyelvekben gyakorolni, hanem rendszerint könnyen elfelejtik az iskolában nehezen s csak más fontosabb tudományok rovasára tanult kevés francia és német szót.

A növendékek, kik az említett oroszországi női-gimnáziumokban a tanfolyamot kellőleg végezték be, oklevelet nyernek, mely oklevél jogot ad nekik a tanítóságra; a nélkül pedig nemcsak nyilvános iskolákban, de magán-intézetekben sem alkalmazható senki tanítónak.

A női-gimnáziumokon kívül vannak Oroszországban ugynevezett „kisasszony növeldék“ (Pensionat,) hová csekély

kivétellel csak az előkelőbbek leányai vétetnek be, s honnan szintén tanítói joggal lépnek ki a növendékek.

Ez intézetek áldásos befolyása érezhető főleg a távoli provinciákban, hol az egész világtól elzárt kis városok és falvak művelődésének tüzhelyeül szolgálnak azok. S mindez a korona költségein áll fönn, a császné vagy a nagyhercegnők pártfogása alatt, s a közigazgatás egy külön ágát képezi.

Az igazgató- és tanítónők államszolgálatban vannak s öregségükre nyugdíj élveznek. Képzhetjük tehát, mily keresettek ez állások. Az igazgatók helyzetének előkelőségét tanúsítja továbbá ama körülmény is, miszerint gyakran kell fogadniok a császárt és császárnét, kik ez intézeteket meg-meglátogatják.

A hölgyek, kik ily intézetben nyerték neveltetésüket s magukat a tanítói pályára szánják, vizsgát az egyetemen kötelesek kiállani, mely vizsga elannyira szigorú, hogy a bukások épen nem ritkák. A vizsga alóli kivételnek idegenekre nézve sincs helye.

Ennyit mondhatunk röviden az oroszországi nők középtanodai neveltetéséről. De valaminthogy itt még nem végződik a tanpálya, hanem átvisz a legfelső: az egyetemi fokra is, hová jutni a hivatottabb nők nemcsak Amerika, de Európa nem egy polgárosodott államában is megkísérlették és pedig több tekintetben fényes sikerrel; hasonlókép látjuk, hogy volt idő, midőn a szentpétervári közoktatásügyér, — engedve a folyamódásoknak, az egyetem tantermeit is megnyitá a nők előtt, kik mindjárt kezdetben nagy számmal je-

lentkeztek; de szerencsétlenségükre történt, hogy mint mindenütt, úgy az orosz egyetemeken is az ifjak alkalmilag politikai tüntetéseket, zavarokat idéztek elő, s azokban nő-kolle-gáik is föltűnő részt vettek. (Egyike pláne a kisasszonyoknak egy ily deákgyülekezésben magaslatra állott föl s úgy szó-nokolt a kormány ellen.) Mely esemény után keresett és ta-lált is aztán a miniszterium okot, hogy a nőket kizárja az egyetemből.

Azontul hiába volt minden törekvésük, hogy rendes czim alatt bejuthassanak a tudományok szentélyébe; csupán annyit érhettek el, hogy néhány tanár, a kinek épen tetszett, egyetemi tantárgyakat adhatott elő a hölgyeknek; de ez elő-adások is csak oly föltétel alatt engedélyeztettek, hogy azok mint nyilvános és mint mindkét nemü hallgatóság számára megnyitott előadások tekintendők.

S így a kormány, mely a nők kizárását az egyetemből előbb főleg azon ürügygel indokolta, hogy ott az ifjakat ne feszélyezzék, most nagy ellenmondásba esett önmagával, mid-
dön ime egyenesen kiköté, miszerint a fentemlitett előadások vegyes hallgatóság előtt tartandók. Igaz ugyan, hogy ez előadásokon a férfiak száma igen csekély, a nagy többséget nők képezik. Az itt előadott tantárgyak közül leginkább ki-emelendők az anatomia, fiziologia s a természettan; előadják a jogot és történelmet is.

S mióta az első orosz orvosnő: Sousloff asszony ép oly fényes, mint megérdemelt sikert aratott, azóta az orvosi pálya igen sok nőt hódít magához. S ha azon hölgyek, kik Sousloff asszonyt utánózni kívánják, egyszersmind megszer-zik az őt kitüntető tudományt és képességet is, akkor e tö-rekvés a csárok birodalmában valódi jótétemény lesz a nép-ségre; de e pálya igen nehéz s a régi világ hívei általában hi-szik, hogy kevés nő fogja leküzdeni az akadályokat. Csak annál nagyobb dicsőség tehát azokra nézve, kiknek ez mégis sikerülend.

Az orvosin kívül az orosz nők előtt még elég más tudo-mányos pálya áll nyitva, s ha ők ennek daczára még folyvást panaszkodnak, abban már véleményem szerint, nincs egészen igazuk. Mert való ugyan, — miként föntebb láttuk, — hogy a kormány magatartása irányukban nem mindenben követke-zetes, s úgy látszik, gyakran maga sem tudja: mit engedjen, mit ne; mindazáltal egészben véve: az orosz kormány a nők jogait illetőleg szabadelvűbb, mint Európában sok más kor-mány.

Az előadott tényekből levonható tanulságot pedig az il-letők számára fölösleges, hogy mi mondjuk el.

Nem maradt tőled...

Prém Józseftől.

Nem maradt tőled semmi, semmi —
Csupán egy kis virág-csokor,
Oh, virágozzék télen, nyáron,
Melyről szakitád: a bokor!

Én nem szeretem a virágot,
Oh az az illat fáj nekem!
Szagoltam egyszer három nappal
És három kinos éjjelen!

A sok virág elborította
Meghalt kis hugom vánkosit, —
A sok koszorú mindörökre
Beillatozta a szobát!

S én mégis, mégis elfogadtam,
Mit te adtál: a kis csokort!
— Bár amaz éjjel hugom arcza
Mindvégig álmaimba' volt.

S én mégis, mégis megszerettem
És örööm most is titkosan!
— Bár minden egyes illat-álom
Azt sugja: hugod halva van!

S én mégis, mégis örööm, féltem
És drága ereklyém marad!
— Bár az az angyal fön, az égben
Forró könnyeket hullat értem,
Hogy háborgatója te vagy! —

—

A z é l e t r e j t é l y e i .

(Beszély.)

Irta: Tótvölgyi Titusz.

I.

A külszincsal.

Mily furesa, mily rejtélyes ez az emberi élet!
Amde kezeljük búszyunket másképen.

Tul a Dunán, a Kisfaludy Sándor által oly kedvesen megénekelt vadregényes hegyecsopordozat közt, ott valahol Szigliget körül, van egy kis völgy, oly szép, mintha bölcsőül választotta volna ki magának a hajnal, mert első sugárai annak patakocskájában csillannak meg, s oly kedves, mint a mily kedves lehet a szerető föltárt keble az érkező előtt. S valóban, e völgy szive fölé látszik ölelni lakóit egymásra boruló lombkarjaival, melyek alól kifehérlenek a megragadó idylli falusi házikók fehér falai.

A völgy nem volt széles, inkább hosszú, bevonva réttel, melynek szőnyegén bojtsorokként ékeskedtek a zöld jegenyefasorok, szegélyezve az ezüstfehérségű utat, mely a völgy egyik szélét sujtásozta be olyan szép és gyönyörű módon.

Az az ut, az az ezüst sujtás fölkanyarodott a völgy domboru mellére, melyen, mintha broche gyanánt lett volna oda-tűzve, egy urilak tiszta falzata sárgállott sárga aranyként, megannyi gyémánt gyanánt ragyogtatva elő ablakait, és besu-gározva a domb alatt elterülő falucskát.

Oly szépen diszlett ott az a lak, hogy a ki elutazott mel-lette, majdnem irigylé lakóinak sorsát, kik a világ zajától elvonultan a boldogságnak ily csendes várában, melyet nem ostromol egyéb fölemüle hangnál, ábrándos életet élhettek. Oh te isteni, te magasztos szabad természet, miért is nem lehetsz te vigasztalója mindazoknak, kiknek élete a városok rideg falzatán tört meg? Egy tekintet ama lak ablakából, vé-gig e virágoktól himzett, égő patak gyémántszalagjával cso-korba kötött völgyön, be egészen ama világos kékbe átmenő hegység közé, mely fölött úgy lebeg a távol lege, mint hamvas szín a kék gyümölcsökön, — aztán hallani a falusi harang lágy danája kedves, melodikus hangját, s végre föltokinteni az égre, mely mosolyogva kéklik a vidék fölött, mint napsu-

gár botjára támaszkodó pásztor, — s az égről betekinteni kedvesünk epedő szemébe, melyből felénk ragyog, a mit aztán az ég és föld meg nem adhat: istenem, a boldogság!

Igy gondolkozik talán az, a ki elhalad ama lak előtt, melynek gyönyörűen rendezett kertje az oldal- és háttért borítja el mint gazdagon himzett gallér, s méltóságos, gazdag lombozatu fái alatt beárnyalt utacsokak vonulnak el mint egymásba fonódó karok, s aztán egy-egy virágágy meglepően szép tündéri képénél nyílnak ki, mint folyók, melyek rózsatengerbe ömlenek.

Azon beárnyozott utak egyikén két nő sétál beszélgetve. Mindkettő fején széles szalaggal diszitett karimás nagy szalmakalap fehérlik, csak hogy míg az egyik kalapja a fiatal szín üde, piros színű szalagját viseli magán, a másikon barna szalag diszlik, a ruha színéhez arányozottan. A piros szalagu hölgy hasonló színű könnyű nyári ruhát visel, svájci szabással, aztán a mellet is fedő hófehér köténykével. Az egyik anya, a másik leánya. A lak és kert urnői.

A tárgy, melyről beszélgettek, komoly volt, mert a szép fiatal arc rózsája fölött, mint valami köd látszott ülni a gondolat, s a mosolygásra termet ajkak szegélye minden báj nélkül hagyá elrepülni a hangokat, melyek önkénytelenül törtek föl a szűzies kebel alul.

Lenke nem volt valami festői, hanem annál inkább költői szépség, ezek pedig úgy különböznek egymástól, mint a szabály ecsetje a természet hatalmától. Az alkotó keze kevésbé szép alakba is tud teremteni hódító báj, és megragadó lelket. Egy tekintet a Lenke szemeibe elég volt arra, hogy ama szemeken belül találtató kincsnek fényes nyomaira akadjunk. Alakja sugár volt és deli, a fiatalság azon ruganyosságával, melyen oly szívesen elpihen a gondolat.

Anyja meglehetősen kövér s leányánál kissé alacsonyabb volt, kerek, telt arczokkal, melyek a nem rég hervadt szépség virágágyaiul voltak tekinthetők.

— De hát annyira vagyunk már! — kiáltá Lenke majdnem siró hangon. — És ha nem talállok oly férfit, ki nekem tetszeni fog, mit csinálunk akkor?

— A tetszés másodrendű dolog, — felelé az anya. — Első az, hogy az a férfi, kinek majd te megtetszel, elég vagyons-e ahoz, hogy nejét azon ranghoz méltóan, melyben született, eltarthassa. Oh, a tetszés később vagy megjön, vagy nem. Ha megjön, jó, ha meg nem jön, az se valami nagy baj. Ezek az életnek csak olyan mellékes czafrangjai.

— Nem anyám, — szóló sötét szeméit merően egy tárgyra szegezve, s fejét megrázva Lenke, mint képviselője azon gondolatnak, melynek a szavak nem adtak még életet.

— Akár igen, akár nem, az reám való nézve mindegy. Te nagyon jól tudod, hogy én se makrancosságot, sem ellenvetést nem tűrök. Én jobban ismerem a világot, mint te, s ez neked elég legyen.

— De még is, ha boldogtalan lennék! — sohajtá Lenke, s szemében könnyek jelentek meg.

— A kinek mindene megvan, mit élete s rangja követel, az nem lehet boldogtalan. Minden boldogtalanság főforrása a szegénység. Ezt te még nem tudod, mert istennek hála, addig még el birtam huzni ügyünket úgy, hogy semmi szükségét nem éreztünk; csak hogy ez nem mohot már így sokáig. Pereink a sommitó törvényszék előtt folynak, s azon kívül nincs feljebbzés. Atyád igen rosszul vitte dolgait, s vagyunkat tele adóssággal hagyta hátra. Gondolkoznunk kell. Ha ebben-vagy a jövő évben férjhez nem megy, azután nem vesz el

senki. Most még legalább megvan a zománcz, de ha az lekopik, az értéknélküli érezen nem igen fognak kapni.

— És nem volna már becsületes férfi a világon? — szóló fájdalomtól reszkető hangon a fiatal hölgy, — ki nagyobb kincsnek tekintsen egy minden áldozatra kész szerető szívet, mint a lélek nélküli vagyont? Én szegény is tudnék lenni, anyám, s bizonyosan boldogabb egy oly szegény férfi mellett, ki nem kérdezi: bírok-e valamivel vagy nem, de egyedül engemet kíván magáénak.

Az alkonyodó nap pirosas fénye áttört a lombok függönyzetén s villanyos meleg fényével végigsimítá a leány nemes arcát, mint egy másik szerető anya, méltányolva és helyeselve a szavakat, melyek egy romlatlan kebel szülöttjei voltak.

Anya és leány szemközt álltak most egymással, s amint az előbbi gyermekére emelé tekintetét, mint egy megkapó érzéstől áthatottan csüggött annak ártatlan, s szinte fájdalmat kifejező gyermek arcán.

— Bohó, — mondá szelidebb hangon, s megfogta leánya kezét, ki anyja e gyengédsége által fölhatalmaztatva, hangos zokogásba tört ki, s kalapját lerántva, szülője keblére hajtá kipiruló arcát, melyen a könnyek forró patakja csendesen csergedezett végig.

— Bohó, — mondá ismét az anya, s jobbával keblére szoritá a fejet, míg balkezevel a sötét gesztenyeszínű fürtöket simítá végig. — Bohó! — és megcsókolta leánya homlokát.

Lenke most lázasan emelé föl fejét, aztán anyja ajkaihoz tapasztá ajkát, s oly keservesen zokogott, s oly szorosan ölelé anyját magához, hogy könnyei annak is megindultak.

És a nap most már oly szeretetteljesen nézte mind a kettőt, mintha még a porszem fölött is örköző isten tekintete lett volna. A lombok pedig lehajoltak, s lágyan susogta szellő-ajkuk: — Szeressétek egymást! — Mire aztán megcsattant a fülemüle édes-bús nótája azon fészkek fölött, melyben a jérczike, a kedves szerető pár helyezgeté pelyheit. És mintha a családi boldogságnak, a kölcsönös szeretetnek szívéből fakadt volna ez a dal, oly megérthető betűkkel tölté meg a levegőt, melyet anya és leány, enyhítő balzsamként szívott magába.

— Bohó, — susogá harmadszor is az anya, — hát azt hiszed, hogy a vagyonos férfiakat már nem lehet, vagy hogy azok már nem tudnak szeretni? Gyakran jobban, édes leányom, mint a szegények. Itt is, ott is bir érzéssel a szív. Aztán gondold meg: — nem fájna-e szíved, ha ősi családi birtokunk más kezekre kerülne, s ha majd egyszer erre utaznál, idegen emberek boldogságát látnád benne, — avagy épen oly egyén vehetné meg, ki pálinkaházat készíttetne azon szobákból, melyeket előttünk családunk őseinek szellemei szentélyekké tettek?

— Ne! ne beszéljünk ezekről anyám! — kiáltá szívrepsztoleg a leány, — hiszen van isten az égben, és gondol reánk is, csak azon az uton maradjunk, melyet törvényei szabnak elénk. És hidd el anyám, édes, édes jó anyám, — mondá Lenke fuldokló zokogás közt, — soha, de soha nem vinne arra szívem, hogy oly férfi nejevé legyek, kit nem szeretek: hogy megcsaljam őt!

És most megkondult a falusi harang esteli imára szólító hangja, s beszötte a szabdság tiszta legét édes áhitattal. Csengve, zengve repülte be a vidéket, s oda szállt, ahol a hit malasztja nyílt kelyhekként tölté meg a kebleket, s az ábitat

egy-egy csepp mézzel édesítve az élet sanyarát, magadta annak azon zamatot, melyből a megelégedés táplálkozik.

A hazafelé haladó munkások fojóról oltúnt a kalap, s a verejtékes homlokon a bucsuzó nap csókja lobogott, és szólt a harang, mintha ezen bucsuzó kedves biztató danája lett volna. Ment hazafelé a becsületes munkásnép, s a kóményok emelkedő kék füstje mint egy-egy fátyol lobban föl előttük, mely alatt reájuk gondolva szerény vacsorát főz a feleség.

Az anya és leány pedig egymás mellé térdelve könyörögtök: „És add meg nekünk mindennapi kenyőnket”...

Az utazó, ki a kastély előtt e pillanatban elhaladt, s irigy szemekkel tekintett föl arra, bizonyosan nem gondolt arra, amit e pillanatokban elbeszélünk.

II.

Szegény ember sorsát boldog isten birja!

Mily furcsa, mily rejtélyes ez az emberi élet!

Ám do folytassuk beszolyunket másképen.

Innen a Dunán, itt valahol Hajnászkő várának romjai körül, melyet Nagy Ignác oly érdekesen tudott leírni, nem messze a hajnászkői kedves fürdőtől, melynek vidéke költői szépségben talán kipótolja még a Balatont is, van egy puszta az erdőség közepében, melynek megpillantása oly hatást gyakorol az emberre, mint torzonborz hajzat és szakál közül egy nyájas tekintet. Olyan az a puszta ott, mint egy mosoly ama zord, erdős hegysek ajkán. Lakai és gazdasági épületei fohérok, szép rendben építvek, vörös cserépszindelyvel fedve, fekete, dús szántóföldökkel koszorúzva, melyek egész az erdőség tövéig nyulnak be.

A sűrű, sötét rongetog gyoposabb helyein juhok legelésznek, s a rejtélyes homályból andalítólag hangzik ki a kolomp bus hangja, s a siró-rivó csengetyű, míg közbe-közbe a juhásznak egy egy éles sütyő rezeg át a levegőn. A pusztától jobbra egy malom zugó kerekéről milliárd gyöngyözikrákat hányva perog le a sobesen rohanó hegyi patak, mint egy foltozott fényes hadsereg, aztán a nehézségeken áthaladva a malom alatt ismét egyesül, a tömör testben nyomul előre, rohan tovább. A malomból a kővágó fojsza pengő kopogása hallatszik, míg a molnár tűzről pattant fekete szemű leánya a malomkő mellől került hulladékból pópot csinálva apró állatocskákat etet, s csak ha tolazkodnak, legyint végig egyiken vagy a másikon vékony fűzfaveszűzőskével, s az érintett állatocska elsivalkodja magát, mint egy kis malacz. A malom körül pedig vastag hangu nagy kokinchinai vörös kakas kotyogott valamit a körülte rostopotól tyukseregnek, s egy mellett, mintha megharagudott volna, földre nyomott felszárnnyával haragos félkört kerit. A kuvasz pedig mindezekkel nem törődve, összegomolyodva alszik duszakaháza előtt.

Lenn a patak ezüst főlésinét hápogó kácsasereg szeldeli, a szántóföldök fekete hátát pedig hosszú ekesorok fészték még foketőbbre. A völgyben nyikorgó kutágas felé lassu léptekkel közeleg a gólya, a fekete szemudvarról ijesztő birka egészen hátul kullog, mintha óponséggel nem volna megelégedve a körülte történőkkel.

Amott a réten átvonuló gyaloguton pedig két lovas halad egymás mellett, az egy trüszögő vadlóra, a másik szőke öbrényű aranyárga paripán, egy öregobb s egy fiatalabb és nyalkább legény, kinek csárdás szalmakalapja mellett árvalányhaj bokréta longodez. A sárga paripa tipog-topog alatta.

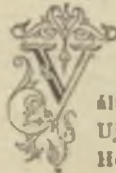
Amint a szántók mellett elhaladnak, valamennyi béres megemeli kalapját, a béresgazda pedig előre lép, s fedetlen fővel megáll a sárga paripás előtt. Ez a birtokos. Fiatal, még nem több huszonhat évesnél, haja világos szőke és göndörös, tekintete bátor, szemei nagyok, világos kék, és olárulják a jó szívet. A fiatal ember arcza igen érdekes, és kipodrott szőke kis bajusza még érdekesebbé teszi azt.

A pusztai épületek, s a boruházis több ezer holdat gyanittatnak, s ime mind az e csinos ifjúé, kire bizonyosan kacsingatnak is a leányok. Mily boldog ember, mért is nem lehet mindenki ilyen!

Most távoznak a szántóktól s folytatják beszélgetésüket.

(Folytatása köv.)

Változnak az idők...

Gáspár Imrétől.

Változnak az idők, ma kedves az élet,
Uj örömről dalol, reményről, az ének,
Holnap kikisérnek, gyász-ének, siralom,
Aztán ott hagyunk, tiéd egy sirhalom,
Változnak az idők!

Változnak az idők, Istenem, változnak!
Arany sütyő helyett szép esütőt hoznak,
Hajnatra alkony jön, elhervad a virág,
Bugó gilit rengel, és száraz lesz az ág,
Változnak az idők!

A hullám tova foly, másik jó helyére,
Már nő, nem a kedves hull a férj koblére, —
Ah hisz az érsés uj, jön, és tovább halad,
De a szív, de a szív csak a régi marad,
Változnak az idők...

Távola szülőföldtől.

Beszély.

Vacano Emiltől.

(Folytatás.)

VIII.

Kerti jelenetek.

Másnap reggel Graco már jó korán fölkel, reggeli öltönyt kapott magára és a kertbe sietett. Nem volt neki e kertben sem kedvencz ülőhelye, sem kedvencz sétánya. A virágágyak között az üveg ház felé sietett, melynek szélén a kertész nyári- és téli szalmakalapjában, fagyos görbe késővel durva, földes kezében, az őszi zöldséget szedte ki.

Graco már a konyhából jött, hol a gyermekek reggeli-zési óráját illetőleg némi változtatást rendelt. Most pedig a kertbe ment, friss levendulát kérni a kertésztől a fehérmű közé, és e mellett levegőt, új öröt szívnai az angol lezskére. Kedve lett volna ma réteken, földéken keresztül-kasul barangolni: a regg szeles és komor volt, egyike azon ellenséges, durva reggeleknak, melyek pár óra alatt megsárgítják a leveleket, és az egész tájra rástítik az enyészot bélyegét.

Míg a kertészszel beszélt, a kertilak azon szárnyánál, melyet az öreg béna gróf lakott, két ismerős alakot pillantott

meg: Károly grófot, ki ép atyjától jött, és mamselle Kuttot, a csendes, mogorva betegápolónőt, ki a grófot egész a terrasse lépcsőzetéig kísérte. A nő igen komolyan beszélt neki valamit és a gróf figyelemmel hallgatta.

A kertész ép egy elsorvadt rózsza történetét mondá el, de Grace nem hallgatott többé reá. Szemeit bámulva szegezte a fiatal gróf felé. Arczát világosan kivehette. Ő volt és még sem ő! Szép, üde arcza oly egészen más, megváltozott kifejezéssel birt. Nem volt többé sötét, gunyos és zsarnoki, hanem szép, a mily szép a barátság jóságában és ez elmélázó nyugalomban! Nagy ég! tehát képes ez ember így tekinteni?!

Grace úgy érezte, mintha a nap akarna keresztültörni a felhőkön homlokára!

Látta végre, a mint mamsell Kutt lehajol és kezét megcsókolja!... El tehát oly lény a kastélyban, ki nem gyűlöli őt és nem fél tőle?

Grace gyorsan félbeszakítá a kertész beszédét, miután Károly grófot a kerti lak lépcsőjén lejönni látta.

— Jól van, — mondá — készítsen csak össze levendulát és zsályát számomra. Károly gróf erre tart.

— Ugy? — kérdé az öreg kertész, arczát arra fordítva, a nélkül azonban, hogy görnyedt állását változtatta volna. — Megint az öreg gróftól jön, kit napjában háromszor látogat meg, hogy jó reggel, jó napot, és jó éjt kívánjon neki.

Grace a kastély irányában távozott. A gyors menés közben ruhája a fehér, dérrel borított fűvet sodorta. E mellett szüntelen arra gondolt:

— Ily jóságosan is tud tehát tekinteni; van valaki, ki nem gyűlöli és nem fél tőle, atyja iránt jó szívvvel viseltetik, mert hisz időnkint meglátogatja, míg a grófné soha sem keresi őt föl betegszobájában?

E perczen nevé hallja kiáltani — és az pedig az ő hangja. Nem állott meg, hanem tovább haladt; ruháját kissé fölgűrte, hogy gyorsabban tudjon menni a fagytól csillogó fű között. Ekkor ismét kiáltást hallott. Megállott tehát, és vissza fordult. A gróf közel volt hozzá, de nem ment feléje. Arczán a szokott gonosz kifejezés ült és Gracet magához szólította.

— Jöjjön közelebb, Grace kisasszony. Valami mondani valóm van. — Ezzel ő is két-három lépést tett előre. De még is neki kellett elébe jönni.

— Meg kell jegyezmem, kisasszony, — kezdé heves, veszekedő, indulatos modorával, — hogy tegnapi magaviseletét a társaságban illetlennek találtam. Ugy tudom, felszólítottam, hogy egész végeztéig részt vegyen a társaságban tanítványival együtt. És daczára ennek, ön még a thea előtt távozott. Tudom — tudom, mit akar mondani: Kegyed a grófné parancsa szerint cselekedett? De értse meg egyszer mindenkorra, hogy ez nem mentség, mert a grófné az intézkedést mindenben jóságosan reám hagyta s itt rendelkezni csak nekem van jogom. A grófné szenvedő, és én voltam kénytelen a háztartás nehéz kötelességeit magamra vállalni. Reménylem, ezentul ezt megjegyzezi magának?

— A nélkül is megjegyeztem volna, ha a gróf ur nem mondja is el oly nagy fontossággal, — viszonzá Grace halál-sápadtan és természetellenes nyugalommal hangjában. — Azonban engedje gróf ur azon megjegyzést kockáztatnom, habár de facto észrevottem is, ki vezeti az egész kormányzást, a grófné részéről egyenesen még nem lettem arról értesítve. És míg az eset be nem következik, a grófné ő méltóságát fogom, mint legközelebbi, egyedüli urnőmet tekinteni, és min-

denek előtt az ő parancsainak engedelmeskedni, még akkor is, ha azok...

— Még akkor is, ha azok az enyéimmel homlokegyenest ellenkeznek? — kiáltott Károly gróf hevesen, szikrázó szemekkel, a dühtől eltorzult arczezal.

Nagy ég, lehetséges-e, hogy ily rut tudjon lenni! — gondolá a szegény nevelőnő föllázadt, vadul dobogó szíve. Minden izma gyűlölet, harag és fájdalomtól reszketett.

Kimondhatlan fájdalmat okozott neki, hogy egy ápolónő iránt oly barátságos tud lenni és más mindenki és mindenek fölött ő iránta oly gonosz, szigorú és indulatos. Oly kínosan érinté, mint legmélyebb fájdalma, mit életében érezett, hogy atyja iránt, mint imént fölfödözé, jó szívvvel van, és többi környezete, főleg az ő személye iránt szívében egy szikrája sem él az érzésnek; iránta, ki soha, soha nem vétett neki, és kit mégis oly gyűlölettel üldöz!

Grace könnyeket érzett gyűlni szegény, világos szemeibe e sötét arcz előtt: de e könnyeken keresztül egy kép világosodott meg előtte. Ugy van, ily alakkal birtak a felhők, melyek honából távoztakor a part hosszában követték: ez volt azon ellenséges, gyűlölettel telt arcz, mely utjára utána hunyorgatott. E percztől kezdve szorosan hitte hazájának „másod-képét” — mely, mint megvalósulás e szigorú szemekből tekint feléje!

Károly gróf ismételte utósó kérdését:

— Még akkor is, ha azok az én parancsaimmal ellenkeznek?

És Grace röviden, gyorsan és határozottan bölintott:

— Bizonyára, akkor is!

Károly gróf nemsokára e szavakkal bucsuzott el:

— Kegyed, Grace kisasszony, a legkellemetlenebb teremtes, kit valaha életemben ismertem!

Grace kisasszony a kertből egyenesen a grófnéhez sietett. A grófné, mint egy barátnő, vidáman, szeretetteljesen, édeskés szavakkal fogadta. Tetőtől talpig világos piros selyembe volt öltözve. Vigabb, beszédesebb volt, mint valaha és vonásai egészen elvesztették keserű, gonosz kifejezésüket. A nevelőnő elé sietett és kiáltá:

— Kegyednek segitenie kell, kedves Grace!

Grace azonban ép e barátságos hang előtt állott meg, és kérdé:

— Miben, méltóságos grófné?

A grófné szemei előtt láthatólag egy bizonyos czél lebegett. Valamely boldogító gondolattól látszott egészen áthatva lenni.

— Eitem legfontosabb ügyében Grace, és ön örömmel segitend nekem Grace, mert hisz e mellett Károly grófot bosszantani, kijátszani fogjuk!

Szegény Grace szíve úgy össze volt szorulva beléptekor, hogy könnyei szemeibe tolakodtak. De a könnyek e pillanatban lassankint elszikkadtak.

— Bocsásson meg, méltóságos grófné, — mondá majdnem hevesen, — bármennyire ohajtottam is kegyednek mindenkor és mindenben szolgálni, most azonban alig hiszem, hogy alkalmam legyen reá, miután alázatosan esedezem, legyen szíves a grófné kötelességeim alól e házban mielőbb fölmenteni és távozásomat megengedni.

— Hogyan... kisasszony... de mi jut eszébe... ön?..

— Kötelességemnek tartottam ez elhatározásomat min-

denek előtt méltósággal tudatni, minthogy én a grófnét és csak is a grófnét ismerem el egyedüli uraságomnak. Minél előbb elhagyhatom e házat, annál jobban szeretem.

— De... talán jobb helyet talált, vagy...

— Nem, még nincs semmi állásom, és minden czél nélkül megyek ki a nagy világba. De becsületérzésemmel meg nem egyeztethetőnek tartom, méltóságos asszonyom, Károly gróf ur kiméletlen üldözését tovább is szenvednem. Jól tudom, hogy egy fizetett nevelőnő rangban csak a cselédek közt a legfelső lépcsőt foglalja el; nem kevésbé megkülönböztető azonban itt is a harg. Ugy hiszem, annyi jogom még is van e házban, ha másért nem, legalább növendékeimért, hogy azon hangot megkövetelhetném, melylyel minden lovagias férfiú tartozik nők irányában és pedig rangkülönbség nélkül. Kegyed is nő, grófné, és meg fog érteni. Nem türhetem tovább, hogy egy lovag úgy bánjék velem, mint Károly gróf ur eddig jónak látta. Innét származik visszavonhatlan határozatom, hogy e házat a mint lehet, elhagyom!

A grófné mindkét kezét megragadta a nevelőnőnek. És valóban megcsókolta.

— Szegény, kedves gyermek! Drága Grace kisasszony! — kiáltá a legédeskebb hangon. — Ugy van, én értem önt, de nem bocsátom el; nem, a világért sem, és ép e pillanatban, midőn érteni kezdjük egymást! Károly gróf valódi rut szörnyeteg, arról már tisztában vagyunk. És mi együtt győzzük le őt! Most ön már szövetségesem, megbizottam, ön osztja érzelmeimet. Kegyednek nem szabad távoznia. Nagyszerű tervem van és önnek segíteni kell kivitelében. Jöjjön, üljön ide mellém, mindent, mindent el akarok önnek mondani, kedves, jó Grace kisasszony...

Ezzel Gracet maga mellé akarta vonni a pamlagra, de a fiatal nevelőnő ellentállott. Szívében a grófné beszéde alatt sajátságos változás ment véghez. A hölgy e bizalmassága, édeskés rögtöni vonzalma veszedelmesebbnek, kellemetlenebb és nemtelenebbnek tűnt föl, mind eddigi buta gögje és sértő nyersége. Ugy érezte, mintha ellensége iránt táplált minden gyűlölete, haragja eltűnt volna e pillanatban és az ő részére kellene állnia és óvni őt e veszedelmes ellenségétől.

Nem birt magának számot adni e sajátságos, villámszerű érzésről. Csak gyorsan mondá:

— Végtelen hálás vagyok méltóságod mind e jóságáért, de nem maradhatok. És még kevésbé vehetek részt egy oly cselszövényben, mely Károly gróf ellen történik. — Növendékeimet, míg csak itt leszek, utolsó pillanatig oly lelkiismeretesen fogom oktatni és nevelni, a mint az csak hatalmamban áll. De ez egyszer mind kötelességeim határa is. És így még egyszer fölkérem a grófnét, adja beleegyezését mielebbi távozásomhoz.

A fiatal lány hangjában és vonásaiban annyi valódi fejedelmi büszkeség és hamisittatlan becsületesség nyilvánult, mint a mennyit csak észak hegyei tudnak fölmutatni, úgy hogy a grófné sértett döllyében és dühében parányivá alacsonyult. Vonásai az előbbi édeskések maradtak, de tekintete fokként mérges, hideg nyillá változott.

— Ám jó, — mondá, körmeit nézegetve, míg szemeit apróra összehúzta és orrát száját hajtornya felé húzta.

— Mihely helyettest kapok, azonnal mehet, kisasszony.

— És ez úgy hiszem — hamar megtörténhetik.

(Folytatása köv.)

Képek és vázlatok Chinából.

A keletázsiai expedíció folytán a hírlapolvasó és tudományos világ érdekeltsége és figyelme nagy mértékben azon távoli országok és népek felé irányul, melyeket tőlünk nemcsak a mértani távolság, hanem a műveltség és polgárisulás különbsége is választ el. Mig tehát ama vállalat tudományos s népismeí eredményei az olvasó közönség elé terjesztethetnének, idő- és alkalmoszerűnek véljük előlegesen is olvasóinkat a chinai állapotokkal röviden megismertetni.

I. A Mandarin.

Chinának összes főbb hivatalnokai európai szólamód szerint a mandarinok általános nevezeate alá foglaltatnak. E szó egyébiránt nem chinai eredetű; egész Chinában mandarinról csak egy szót sem tudnak. E szó kétségkívül a „mandar“ portugál igének köszöni eredetét, mely annyit jelent, mint: parancsolni, és így a mandarin — parancsnok. Mint általános elnevezését az államhivatalnokoknak, Chinában a „Kouang-fou“ szót használják, mely annyit tesz, mint hatóság; azonban minden hatóságnak külön-külön megvan a saját neve, épen úgy a különféle méltóságoknak a rang és hivatal szerint. — Minthogy azonban Chinának a portugallok által történt első fölfedezése óta e szó: mandarin, közhasználatuvá lőn, mi is meg fogjuk azt tartani.

A chinai kormányforma, — azaz e 400 millió lélekből álló birodalom alkotmánya, mely évezredek óta áll fenn, és jelenleg is ugyanazon módon, mint 2000 év előtt, — tökéletes patriarchai kormányrendszer. A császár a családapa, ki minden erőt és hatalmat magában egyesít; a hivatalnokok (mandarinok) az első szülött fiuk, kikre az apa a tartományok, kerületek és városok kormányzását bizza; a nép az unokák és kisunokák tömege, kik gyermeketeg bizalommal és tiszteletteljesen tekintnek föl a nagyapára.

E rendszer egész következetesen van keresztülvive, ugyanazért kivétel nélkül minden chinai e nagy családnak egyes tagjául tekintetik, és felelősség nélküli fejük a császár, míg a fiuk, unokák s kisunokák mind ezen főnök akaratának tartoznak engedelmeskedni, s általa minden szó vagy cselekedetért feleletre vonathatnak. Ezen felelősség érzete hatja át a népnek minden osztályát, és tölti be a császár akarata s azok iránti félelemmel, kikre a császár akaratának végrehajtását bízni szokta; ezek pedig nem egyebek, mint a a mandarinok, vagy tisztviselők.

Magában értetik, hogy a mandarinok vagy tisztviselők rangra nézve különböznek egymástól. Legfőbbnek tekinthetők a helyettes királyok vagy kormányzók, t. i. egyes tartományok uralkodói a császár nevében. Ezek Tsungtun nevet viselnek, míg a hozzájuk legközelebb állók Fujuennek, kik egy tartománynak, csak felét, — a főkormányzó fölügyelete alatt igazgatják. Ezek után jönnek a kincstárnokok, a szárazí és tengeri hadak parancsnokai, az iskolafelügyelők, adóigazgatók, adóhivatalnokok, vámszedők, a kerületi magistratus, a só-biztosok, — a só a császár egyeduróságában van, — a rendőrfőnökök, a hadserog különféle tisztjei, és így le egészen a helységtirannusig, a mint a helység előjáróit közönségesen nevezni szokták. — A hivatalnokoknak ezen roppant sokasága 9 rangfokozatra van folesztva, és csak a mandarinok 3 első osztályába nevoz maga a császár tagokat, míg a 6 alsóbb osztály tagjait azon hivatalnokok nevezik ki, kik rangra és méltóságra fölttük állanak. Egyik osztályt a másiktól meg-

különböztetni nem nehéz, minthogy mindegyik a ruházaton levő bizonyos jegyek által könnyen megismerhető, mely jegyek az európai egyenruhát és rendjeleket képviselik.

A mandarin ruházata, bármily rangu legyen is, — a maga szobájában vagy kertjében, — igen kényelmes, mert Chinának égalja, még a legészakibb tartományokban is rendkívül forró, s épen azért, testhez simuló, vastag, nehéz kelméből készült öltözet alig lenne megviselhető. Így az egész öltözet egy széles tunikából, vagyis inkább egy hálókabáthoz hasonló felső öltönyből áll, mely a nyaktól kezdve a lábfejig ér alá, és a csipőn egy öv által tartatik össze. A tunika alatt, mely könnyű gyapot-szövetből van, — a mezitlen testen egy selyemből háló formára szőtt inget visel, mely annyira szellős, hogy a kigőzölést legkevésbé sem akadályozza. A lábszárakat harisnya fedi, szintén selyemből fonva; fejét könnyű szalmakalap takarja, melyet a rizsszel bővelkedő ország igen nagy mennyiségben készít.

Sokkal nevezetesebb, mint ezen — magában véve igen fesztelen öltözet — a mandarinnak egyéb külseje. A fej előrsze ugyanis egészen borotvált és tökéletesen kopasz; csupán hátul hagyatik meg egy csomó haj, melyet üstökbe fonnak össze, és a háton leógva viselnek. Az orron rendszeren egy szemüveg ül, mely egy magasb rangu tisztviselőnél épen nem hiányozhatik, mert különben hiányoznék a neki annyira szükségos méltóságos tekintet. E szemüveg azonban lényegesen különbözik azoktól, melyek Európában divatoznak, mert nemcsak hogy az üvegek nem tojásdad alakúak, de tökéletesen gömbölyűek és nem megvetendő nagyságúak, majdnem akkorák levén, mint egy kis csemegetányór; de még a szemüveg foglalata is igen különös. Ugyanis épen nem aczél, ezüst, csont vagy aranyból, hanem selyemből van, melylyel az üveg befoglaltatik, s melyről két vékony zsinór lóg le, s ezekkel a fej hátulján megkötetik. Ily formán a szemüveg könnyedén nyugszik az orron, és soha sem okoz hőséget.

Jellemző továbbá még a legyező, melyet az előkelő chinai, az alvás idejét kivéve, soha sem bocsát ki kezéből. A legyező oly szükséges neki, mint az európainak a zsebkendő, mely utóbbira viszont a chinainak nincs oly nagy szüksége. Legyezővel birni, — legyen az akár mesterségesen, elefántcsontból készítve s pávatollakkal ékesítve, akár egyszerű pálmalevélből készítve, — a bontolhoz tartozik, és egy műveltnek látszani akaró egyénél soha sem szabad hiányozni, még saját magánszobájában sem, hová pedig idegennek nincs joga belépni. — A legyezőn kívül még egy dolgnak nem szabad hiányozni, s ez a pipa. Ez igen egyszerű agyagból készült fej, hosszú szárral; de reggeltől estig kell neki füstölni, csak épen hogy az evésnél szabadul ki a szájából. A használatban levő dohány egészen másként van elkészítve, mint nálunk, mert porrá törik, hogy illatosb legyen. Dohány helyett azonban mindenféle növényeket is használnak, sőt még cinóbort is. A dohánynak legfőbb és legkedveltebb helyettesítője a mákony, melyet a gazdagabb chinai bármily áron megszerez, és oly élvezettel szívja, melyről az európaiaknak fogalmuk sem lehet.

Nevezetes még végre, — s ezt nem szabad kifelednünk, — hogy az előkelő chinai körmeit oly hosszúra meg hagyja nőni, a mennyire csak képes. Erre a legnagyobb gond fordítottatik, és a két hüvelyknyi s sokszor még hosszabb körmökre oly rendkívüli gonddal vigyáz, hogy sokszor évek telnek el, míg egy ily tiszteleltre méltó köröm lemeteszetik, vagy valami szerencsétlen eset miatt letörik. Ezen, a nyugatiak előtt majdnem örültnek s undorítóknak látszó szokásnak oka abban rejlik, hogy az előkelő mandarin a maga hosszú körmei által azt akarja kifejezni, hogy ő

kezeit nem dolgozásra használja, s hogy az ily — állatnak való — foglalkozást azok számára hagyja fenn, kik alatta állanak. A munkás osztály tehát itt is, mint sok más helyen, a gazdagok és főrangúak előtt megvetés tárgya, noha ez ország: „mennyei birodalom“ s a császár magát az „Isten helytartója“-nak szereti nevezni.

Ily körülmények mellett természetesnek fogjuk találni, hogy az előkelő chinai, ha nyilvános pályára lép, igyekszik lehetőleg feltűnően föllépni. Ugyanazért ha utcán vagy házán kívül bárhol megjelenik, fölvesz egy könnyű gyapot hálókabátot, és egy nehéz selyemből készült tunikát, mely gazdagon ki van varrva. Ezek fölé violaszínű selyem felöltőt ölt, mely elől nyitva van. Ezen felöltő ujjai nagyon bőveek és rövidek, úgy, hogy alatta a kötött alsóujjakat látni lehet, körülbelől olyformán, mint a mi hölgyeinknél a fehér ujj-fodrok. Természetes hogy a pipa, legyező, szalmakalap (mely ezuttal tolakkal is van diszítve,) a szemüveg és a hosszú körmök nem hiányozhatnak. Keztyüről a chinai ép ezen hosszú körmök miatt semmit sem tud. Ezekhez járulnak még a jegyek, melyek a mandarin rangját mutatják.

A chinai alacsony sorsu nép, azon legkegyelmesebb engedélyt kapta uralkodótól, hogy szürke, fekete és sötétbarna színű öltönyöket viselhet, a mandarin pedig veres tunikát s violaszínű felöltőt visel. Sárga színű ruhát azonban ő neki sem szabad hordania, mert ezt a császár a maga és családja számára tartotta fenn. Midőn tehát az ember egy violaszínű felöltővel találkozik, tudnia kell, hogy egy mandarin áll előtte, kinek tisztelettel és engedelmisséggel tartozunk.

De sokkal érdekesebb a mandarinoknak egymás között való osztályzati különbözősége. Minden hivatalnok ugyanis az ő gömbölyű, felül csúcsba végződő kalapján egy golyót, vagy valami golyó alakú tárgyat visel, mely 9 rangfokozat szerint kilenczfélékép különbözik. Hasonlókép elől a mellén van egy négyszögletű ellenzőféle ruha, körülbelől azon a tájon, hol az európaiaknál a fehér ing-mell látható. Végre harmadszor öve egy kapocs által van összetartva, mely a ranghoz képest kilenczféle kelméből készítettik. Ezen három tárgy, u. m. a golyó a kalap tetején, a mellés a kabát közepén, és a kapocs az öv elején mutatják a magok különbözősége szerint azon egyik vagy másik rangfokozatot, melyet viselője elfoglal.

Az első lépcsőn álló mandarinok a kalap tetején egy nagy értékes rubint viselnek, mely messziről fénylik s egészen átlátszó. A mellesen, mely egyik válltól a másikig ér, egy golyó a fél életnagyságban, és finom selyemből, minden szín árnyalataival van himezve, mely rendkívül sok fáradságot, s még több ügyességet föltételez. Az övkapocs rubinba van foglalva, s rendkívül nagy, majdnem megfizethetlen értékű. Így vannak öltözve az első rangú mandarinok, akár polgári, akár katonai szolgálatauk, csak azon különbséggel, hogy az utóbbiaknál a mellesen nem golyó, hanem egy egyszarvu van ábrázolva, mely a tulajdonosnak vitézségét akarja jelenteni. A többiben teljesen megegyeznek a polgári állásuakkal.

A második lépcső egy — a kalapon levő veres korallgomb által tünteti ki magát, a mellén aranyból készített fácskánál. Az övkapocs tiszta aranyból van, rubinokba foglalva. Katonák a fácskán helyett oroszlánt viselnek, hasonlóan vitézség jeléül.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Ápril hó 3-dikán.

Husvéri emlékek. — Rózsa-víz-készlet. — A nagy közönség panasza. — Ostrom-versenyek. — Hadi-jelvények. — Csataképek. — Kárba ment gyönyörök. — A nagy snly alatt. — Támogató hü karok. — Választási mozgalmak. — Szájviz és füstölőkről meg ne feledkezzünk. — Az öreg nem alszik. — A hölgyek dicső feladatai. — Liszt-lakoma. — Gróf Karácsonyi Guidó. — Ipolyi Arnold. — Felekyné asszony. — Tóth Soma. — Bignio. — Általános ohaj.

Szép volt, kedves volt az idei husvét, kivált a vasárnap, csupa verőfény és ibolya-illat, hanem azért mégsem egészen olyan volt, a milyennek a mi fővárosi nagy közönségünk magának ohajtotta volna; hiányzott belőle az, a mi az ő husvéri multságának sajátlagos jeleget ad, a mi nélkül ha még olyan jól mulat is, ki nem mulatja magát, egy ür marad szívében, egy be nem teljesedett ohaj, egy kárba ment várakozás, szóval hiányzott belőle az ö n t ö z g e t é s.

Nem a rózsavíz-öntözgetést értem, abban nem maradtunk adósok egymásnak, akár egy kis gyógyszer-tár, annyira tele van most hölgyeink asztalkája mindenféle husvéri palaczkkal; egész éven át husvéri vízzel öntözgethetik kendőiket, ruháikat; hanem amabban a másik öntözgetésben, a mi felülről jön, mutatkozott nagy fogyatkozás; emberemlékezetet meghaladó idők óta ez volt az első eső nélküli husvét nálunk; százezer ember bujdosott ki e két nap alatt fővárosunkból, még nem pirkadt a hajnal, már minden kifelé vezető ut el volt lépve zarándoklók ezreivel, a társas-kocsik felett valóságos élet-halálharczok vívattak, a csatáterekeket még ma is mindenféle színű és alakú szalag-, szövet- és posztómara-dékok borítják, a melyekről nem tudni bizonyosan, ha valjon elfoglalt zászlók, vagy megtépett ruhák voltak-e; ez utóbbi föltevés azonban kevésbbé valószínű az elsőnél, a több rendbeli hajfonatoknál fogva, melyek szintén nem csekély mennyiségben találtattak a csatátéren; ezek a hajfonatok csakis dzsidások fővegeiről oldódzhattak le a dulakodás hevében; mert dzsidások is vettek részt a társas- és vasuti kocsik ostromában, habár nem is lóháton, hanem azért párosan, valamint tüzekek és a többi fegyvernem legénységei, hasonlóképp párosan, és ezuttal a „civil“ hü testvéri egyetértéssel versenyzett a katonasággal a hősi feladatban, hogy a jobbra-balra való taszigálásban egymást felülmulják, és mindezt csupán csak azon reményben, hogy a fővárosból kiérve, egy tisztességes eső által derekasan nyakon fognak öntöztetni, és ezen egy szép reményben is meg kellett csalódniuk!

Az első napon még csak türtöztették szívüket, ha nem kaptak is az esőből, annál több jutott ki nekik a porból és így tavasz elején ez még a ritkaságok közé tartozik nálunk, a mennyiben a főutcákon még ez ideig a jövő-menő emberek öt-tíz lépésnyi távolságra is meglehetősen egymásra ismerhetnek; annál lázasabb nyugtalanság kapta meg a szíveket husvét másodnapján; a városliget, az Orczy-kert, a Mezt-lábas, a nagy és kis Tüköry, az ördög-árka egytől egyig elvesztették vonzerejüket, ezek sokkal közelebb esnek, sem-hogy az eső érdemesnek tartaná, megalázni magát miattuk,

gondolák; a zugliget, a Szechenyi-, vagyis magyarul: a Sváb-hegy, a Kőbánya, de leginkább a Gellérthegy voltak tehát az nap a nagy népvándorlás célpontjai; a hegyek elveszték fejüket a sok élettől, a mi rajtuk nyüzsgött; már két anynyian voltak rajta, mint a mennyi reáfért és még mindig újabb-újabb népezrek vonultak fel, a mi természet szerint csak úgy sikerülhetett, hogy minden egyes felkapaszkodó más kettőt elébb alátaszígtat egy keveset, és a ki a szívélyes taszigálásnak jó szerivel nem engedett, annak egy kis reá hajtott alma-, citrom-, zsemlye- és burgonya-záporral tették könnyebbé a dolgot; ez a multság eléggé idegfeszítő arra, hogy a működő személyzet meg ne unja a várakozást, kivált olyan jókedvű északi szél mellett, a milyen hétfőn délutáni 3 óráig meglehetősen sötét felhőket kergetett a mulatozók feje fölött. Oh, ha majd ezek a szürke nénikék feltárják kebleiket és a szakadó záporosó elől az az ezer- meg ezer ember egyszerre kezd alárohanni a meredek hegyek kavicsos, uttalan utjain, egyik fejjel le, a másik lábbal föl, egyik jobbra, a másik balra lökve, hajigálva, bukfenczeztetve és lóditva a másikat, az egész láthatárt köröskörül a repülő frakkok, lobogó kötények, kifordított viganók és egyéb lengteget természetü férfi- és nőnemű öltönyök cikázzák át, és az ezernyi ezer torokból versenyt sivalkodó kacaj, jajgatás, káromkodás, ujjongatás — ez az a multság, a mit a testvér-főváros nagy közönsége a husvéri esőtől várt és remélt, és ezen várakozás és reményben lőn csufondárossan megcsalva; esti 6 óráig csak állta, hátha mégis megteszi neki azt az örömet az ég, hogy nyakon önti; azontul azonban egyenkint repedeztenek és szakadoztanak a türelem kötelei, akkor aztán kiki természetes hajlandóságát követve, ügyekezett sör- vagy borhullámokba fojtani szíve sötét fájdalmát és a csüggedten jobbra-balra himbálódzó fejek és támolygó lábak mutatták, milyen nagy lehetett a szívek bánatsulya; volt olyan is közülök nem egy, sem kettő, a kit hü női karok birtak csak hazavezetni, olyan nagy volt a teher, a mit magával haza vitt; — ha meg nem áztak, hát legalább eláznak, mondák, és úgy tőnek, a mint mondák; ilyen szomoruan végződött nekik a husvét, sem egy becsületes verekedés, — mi az: egy kis összekocczanás a társas-kocsik vezetői és a városi poroszlók közt a városligetben! — sem egy becsületes elgázoltatás — csak egy lélek került egy vaskocsi alá, az is egy dajka volt egy kis gyermekkel karján, és azok is úgy estek a kerekek közé, hogy semmi bajuk sem lett — még most is, két nappal a nagy csalódás után, meglátszik rajtuk a száraz husvét, — soha annyi álmatag arcot az utcákon, mint e héten; vagy talán a sok választói értekezlet tükröződik vissza rajtuk? Az is meglehet; attól is kiszáradhat az ember torka; a pest-belvárosban Deák Ferenczet, a Terézvárosban pedig Jókai Mórt akarták megbuktatni ez ünnepek alatt.

De a multságok e nemét mi, hála Istennek, csak távolról élvezhetjük; a mi arczbőrünk nem olyan, hogy azt az eleven megnyuztatást nyugodtan nézhetjük; a nők egyik legnagyobb hibájául — joggal, nem joggal, azt döntsék el olvasó-

nőim — a pletykát szokták felhozni; de milyen ragyogó erény ez a hát mögötti szapulás a választási értekezletekhez képest, a melyekben legtöbb esetben országos nevű férfiak olyan bűnökkel terheltten mutattnak fel, hogy a szegedi várfoglyok fehér palástu arkangyalok hozzájuk képest, és ezt a léleknyuzó mesterséget nem titokban sugdosva, mint a pletykát, hanem fennhangon szónokolva, az egész ország szemeláttára, füle hallatára üzik! Lesz még alkalmunk gyönyörködni ez ujkori gladiator mutatóványokban, most még csak legelején vagyunk a mulatságnak, épen azért jó: eleve gondoskodni hölgyeinknek szájvizről és füstölőről, hogy a kóros légnekem legalább a tiszta ajkakát és a családi hajlékokat meg ne ragályozzák. Ha már mi férfiak nem tudunk tisztelni senkit és semmit e hazában, legalább a gyermekek szívében ne engedjük megméltelyezni a nagyaink iránti tiszteletet és kegyeletet; szó sincs róla, csak mi vagyunk az igazi jó hazafiak a hazában, hanem csak úgy könnyeden a zsenge gyermekszívekbe csepegtetni azt, hogy a miénktől más politikát vallók egytől-egyig amolyan Verwaltungsrathok és vasuti koncesszionáriusok, oly bűn, a mely egykor, midőn ezsenge csemeték verwaltungs-képesekké nővik ki magukat, rettenetesen megboszulhatná magát; mert — az öreg nem alszik!

És most térjünk vissza a mi ősi fészünkbe: a társaséletbe, a hol olyan dicső feladatok várnak a hölgyekre, hogy még abból is, a mit a férfiúi pártzenvedély elrontott, igen sokat jóvá tehetnek. Az a gondolat, hogy Liszt Ferencz tiszteletére bucsu-lakoma rendeztessék, minden bizonynyal szintén női szívből termett: hiszen e hatalmas zene-király máris anynyi sokat tett nálunk a zeneművészet érdekében; a művészek magasabb czélok felé törekednek, a közönség a nemesebb zene iránt lett fogékonyabbá, és ilyen működés első sorban a gyöngéd női szíveket ragadja meg. Mult vasárnap tartatott e lakoma a „Hungariá“-ban; bucsu-lakoma volt, mert a nagy mester ismét távozott körünkől, Németországban, Weimarban fogja a nyarat tölteni és csak télire tér majd vissza hozzánk. A lakomán mintegy kétszázan vettek részt, és a vendégek jobb fele hölgyek voltak, a fővárosi előkelőség kiváló diszei, ami csak fokozta a derült jókedvet és annál fogva a pohárköszöntési kedvet is a lakoma folyamában; ezek közül legzajosabb éljenekben részesült a gróf Karácsonyi Guidóra mondott felköszöntő, mint azon főúr, aki a zene pártolásával is mutatja, hogy nemcsak czimre, hanem lélekre nézve is főúr. Hová fejlődnek hazánkban a művészet, a nemzetek e valódi előkelősége, ha sok olyan főúrunk volna, mint Karácsonyi Guidó, és sok olyan főpapunk, mint Ipolyi Arnold! Ez a jelesünk azzal ülte meg e napokban besztercebányai püspökké történt kineveztetését, hogy hatvan festményt, melyek közül egyik nagyobb ritkaság a másiknál, a nemzeti muzeumnak ajándékozott! Sok hosszú éven át gyűjtötte e kincseket érő festészeti remekeket, büszkeségét — mert nagy tudományosság kell egy műbecsi képtár összeszerzésére — és legnagyobb gyönyörűségét — mert nagy tudománya mellett nagy műbarát is — találta e képtárban, és egyszerre csak megdobban nemes szívében a haza iránti szeretetből folyó szent kötelességi érzet, és — az egész képtárt a haza rendelkezésére bocsátja, válaszsza ki a legkitünőbb hatvan példányt belőle a maga számára! Mit kívánhatnánk neki köszönetül olyant, ami legnagyobb örömet szerezne szívének? Azt, hogy nemes példája minél számosabb követőre találjon. Bizonynyal abban tolnék neki legnagyobb gyönyörűsége.

A színi világból is csak szépet jegyezhetünk fel e héten. A Felekyné asszonyról szárnyaló hír, mintha megakarna tőlünk válni, még mindig fenntartja ugyan magát, de — talán még sem fog valósulni. Sokkal jobban szeretjük mi e jeles művésznőket, és sokkal jobban szeret ő minket, sem hogy el lehetnénk már egymás nélkül, a szeretet pedig még az igazgatókat is túléli. — Egy pár vendéget is láttunk e héten, Tóth Somát, színházunk egykori kedvencz komikusát, de a kinek a vidéki levegő nem igen jót tett, és Bigniot, szintén egykori kedvenczünket, és jelenleg a bécsi opera első rendű tagját. Mult kedden lépett föl először „Ernani“-ban, és gyönyörű szép, érczes, lágy, módolékony bariton-hangja és meleg érzésteljes éneke első perczre azon általános ohajtást keltette a zsufolva telt házban: vajha minél előbb ismét a miénknek mondhatnók e kitünő művésznőket! Hiszem is, hogy ez ohaj teljesedésbe fog menni, különben — minek szomorítani szívünket azon tudattal, hogy mi ültetük a rózsafát, másnak! Halljuk, látjuk, hogy van egy igen kitünő művész hazánkfa, és ez még sem a miénk! Hogy a dija honnan kerül? Tudnék én erre is jó feleletet, de tökéletesen hiszem, hogy báró Orczy is fog tudni feleletet adni magának e kérdésre, és miután őt illeti meg az első szó ez ügyben, várjuk be szép nyugodtan a dolog sorját.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

*(A királyné a vakok intézetében.) Királyné ő felsége mult kedden a pesti vakok intézetét látogatta meg. Ő felsége néhány perczezel tizenkettő előtt Eötvös József báróné és báró Nopcsa udvarmester kíséretében megjelent az intézetben és Beöthy Lajos, az intézet elnöke által az összes tanárszemélyzet élén, a kapu legalsó lépcsőjén fogadtatott. A sokaság, mely az utca egész oljárását zsufolásig ellepte, Beöthy Lajos megkezdett éljenzésére viharos éljenekkel üdvözölte a királynét; ő felsége az első emeleti terembe fölvezettetvén, itt az összes vendégek által ismét kitörő éljenekkel fogadtatott. Beöthy Lajos egy rövid beszédben üdvözölte ő felségét, kifejezvén legmélyebb hódolatát, hogy a szerencsétlenek e házát ily magas kitüntetésre méltatta s azt további legmagasb kegyeibe ajánlotta. A beszéd végeztével újra föléledt a viharos éljen. — A növendékek mutatóványai egy énekben és egy zenekari darab eljátszásában állott, melyek felett ő felsége magas megelégedését nyilatkoztatta ki. Azután egy növendék Hehold módja szerint következő szöveget írta „Isten tartsa, isten éltesse Erzsébet királynénkat,“ melynek szép kerek betűi ő felsége a királyné legmagasabb tetszését nyerték. Ugy szintén a földgolyón való mutatóványok és a növendékeknek ebben való jártasságuk a királyné legmagasb megelégedését kiderítették. Ő felsége magas érdekltsége kiterjedt mindenre, majd Beöthyt, majd Rózsahegyit, majd dr. Mihályikot minden körülmény iránt kérdezgette, a többi közt: miben vakulnak meg leginkább az ily szerencsétlenek, minő életkorban, mennyi ideig maradnak az intézetben, mi lesz belőlük elbocsátásuk után, mihez van legtöbb vonzalmuk? stb. Miután ő felsége megtekintette volna a női és férfi kézimunkákat, bepillantott a leányok kötőszobájába, onnan a hálóterembe és végül az étterembe, hol a becsődülő növendékek egészen körülfogták. Itt meghallgatván a déli imát, Beöthy Lajossal folytonos beszélgetés közt eltávozott, s az utcán ezerekre

menő nép által ismét dörgő éljenekkel fogadtatott. Ő felsége a királyné látogatása valóságos ünnep volt az intézetre, mint ezt Beöthy is üdvözlő beszédében kifejezte. Végül lehetlen említetlenül hagynunk, hogy Bohusné ő méltósága, ki mindenütt ott van, hol könnyeket kell száritani, ő felségét a királynét egy órával előbb az intézetben várta és vele távozott.

++ (Nők a távirászatban.) A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter Donáth Lajosné, Mack Ilona, Palencsár Paulini Ranich Mária, Schmidt Róza, Beyse Erzsébet, Pulvermacher Emilia, Balázs Borbála, Steidl Borbála, Glaser Anna, Pulvermacher Anna, Koffler Janka, Korizmics Ilona, Dömjén Zoltánné, Litvay Viktoria, Stölczér Ilona, Wolfsgruber Róza, Csizmady Teréz, Gáll Paula, Szalay Emilia, Grosinger Ida, Raznován Paulin, Saffran Erzsébet, Tóth Leona, Kuna Mária, Glaser Ida és Lechner Klementina távirászejelőtnöket magy. kir. II. osztályu távirda-kezelőnőknek nevezte ki.

++ (Huszonöt év a kisedek között.) Kohányi Sámuel, a terézvárosi mintafőtanodában kisedóvó s ismert paedagogiai író f. é. ápril 1-sején tartotta meg 25 éves jubilaumát, mely alkalommal a kezei alatt levő kisedekkel egy igen sikerült vizsgát is tétetett. Kohányi, a ki egyik legbuzgóbb s legsikeresebb előharczos a főváros magyarosításában, ez alkalommal igen szép elismerésben részesült. A főváros legjelesebb paedagogjai, több író, képviselő stb. megjelent a szép ünnepélyen, Zichy Antal tanfelügyelő, Tancsics Mihály, Simon Florent, Kohn rabbi és Péterffy Sándor igen ügyes alkalmi beszédekkel mondtak s végül Komáromy-Bayer Luiza a Fröbel nőegylet nevében, a hol a megtisztelt férfit szintén igen tevékeny munkásságot fejt ki, egy csinos ezüst serleget nyújtott át emlékül. A köztisztelőben álló férfit további működéséhez mi is szerencsét kívánunk.

++ (Kerestetik egy nevelőnő), egyik nagy kunsági városba, ki németül folyékonyan beszél és zongoratanításra képes, elemi osztályu leány növendékek mellé, egy uri házhoz. A feltételek iránt tudakozódhatni „Te k. F. J. u r n ö h ö z T u r k e v i b e n” czimzett levélben.

++ (Jótevény czélú tudományos felolvasások.) A Pászthory Lászlóné asszonyság által, nők számára alapított tancsarnokban (kalap-utca sarkán báró Ambrózy-féle ház) hetenkint egyszer és pedig mindig szerdán délután 4 órakor, népszerű tudományos felolvasások tartatnak, kiváló szakférfiak által, történelem, háztartás, nemzetgazdaság, irodalom, statistika és más hasznos tudományok köréből. Ezekre a mindenkor jótevény czél javára, tetszés szerint egy az előszobában kitett perselybe adományok tétetnek le: de a szegényebb sorsuak a nélkül is beléphetnek, úgy mint azok a tancsarnokban ingyen oktatást nyernek. A legközelebbi ilyenmő felolvasás e hó 3-dikán volt, az írói segélyegylet alaptőkéje javára.

++ (Gróf Karácsonyi G. palotájában) vasárnap lesz az első jótevény czélú előadás, melyen ő felségük, a király s királyné az egész udvar kíséretében jelen leendenek. Hogy a bölcsőde s nőképző-egylet pénztárainak bő aratásuk lehessen és senkit vissza ne riaszson a grófi palota a látogatástól, még a színháznál is lesz este pénztár nyitva jegyválthatás céljából. Egyébiránt jegyek kaphatók Kugler czukrász, Rózsavölgyi, Szemek és Mayer üzleteiben s a Bálvány-utczában Stettner urnál. Budára este társas-kocsik fognak közlekedni. Jegyek árai 10 frt, 5 frt az ülő helyeké, az állóhely 2 frt.

++ (Az evang. gym. ifjuság) ápril 1-sején a Fröbel nő-

egylet javára ugyanannak helyiségében egy műkedvelői előadást rendezett, a melynek — a szűk terem daczára — mégis mintegy 30 frt tiszta bevétele lett. 6 szavalt s Kisfaludy Károly két kis darabja volt a jól sikerült estély tárgya. A műkedvelők között két fiatal leány, Komáromy Mária és Csigaházy Etelka kisasszonyok is felléptek, az első, mint a conservatoriumnak növendéke.

++ (Ál-apácák.) Ausztia több tartományában és nálunk is az utóbbi hónapok folytában, számos ál-apácza lép fel, kik egy Bécsben alakítandó gyermekkórház számára gyűjtenek. Márczius elején Fiumében két ily országcsaló lépre került. Az elfogottak egy dr. Olshbauer jegyző által kiállított és dr. Eckl bécsi jegyző által hitelesített miniszteri engedélyt mutattak fel, melyek azonban hamisaknak bizonyultak be. A hamisító is kézre került, ki előbb dr. Eckl irodájában dolgozott és most a Creditbank hivatalnok.

++ (A nemzeti színház.) Benza Ida k. a. e hó 13-dikán az „Afrikai nő”-ben lép ismét a fővárosi közönség elé, melyben Bignioval együtt fog énekelni. Azontul mint a színház rendes tagjához csak ősszel lesz szerencsénk vele találkozhatni. — Németh-Eötvös Borcsa e hó folytán vesz bucsut a szinpadtól, melynek évek hosszú során át buzgó tagja volt. — Patti Adeline kisasszonyt, ki jelenleg Bécsben hangversenyez, az igazgatóság vendégszereplésre kérte föl. A kisasszony egy estére 2000 frtot kért, oly összeget, mely kétségesse teszi, valjon fogjuk-e a világhírű énekesnőt hallhatni. — A színház drámabíró bizottsága „Fiam bíró lesz” eredeti vigjátékot előadásra nem ajánlotta. A kézirat a könyvtárnoktól visszavehető. — Kassay-Jászay Mari mult szerdán lépett föl először nálunk, Katona „Bánk bán”-jában Gertrud királynét adta, több helyütt szép felfogással, általában azonban híven utánozva Jókainé asszonyt. Nagy művésznőt sükerrel utánozni, ahoz is tehetség kell, a művészetet azonban csak az önálló alkotásból lehet megítélni, határozott ítéletet tehát csak arra nézve mondott ki a telt ház, hogy Kassayné asszony igen szép szinpadi alak, és ezt az ítéletet ismételt tapssal pecsételte meg. Ez alkalommal Rónai, a debreczeni színház tagja, Petur szerepében kezdte meg vendéggjátékát, és sok, sőt nagyon is sok tüzzel játszott. Így is sok tapsot aratott, de kellő nyugodtság mellett a komolyabb ítézetet is ki fogja elégíteni. — Csütörtökön az udvar kívánságára a régi jó „Hunyady László”-t adták elő, az egész királyi család, több miniszter és számos főrangú katona jelen volt az előadáson. — Végül nem hagyhatjuk szó nélkül báró Orczy Bódog igazgató ur azon szép eljárását, hogy azon napi lapoktól, melyek a mostani színházi gazdálkodásról megróvólag nyilatkoztak, elvette a szabadjegyeket. Felekíné asszonynyal is botrányosan bánik az igazgató. Elvesz tőle olyan szerepeket, melyekkel évek óta gyönyörkedtette a közönséget, például mult szerdán Melindát „Bánk bán”-ban, és elveszi tőle az utolsó órában!

++ (Rózsás napló.) Török Béla ügyvéd eljegyezte Fabiny Mari kisasszonyt, ki Török János unokája, Fabiny Teofil hétszemélynök unokahuga és Vérei József athenaeumi főpénztárnok mostohaléánya. Az esküvő májusban lesz Budán. — Ifj. Tury Mátyás bajai ügyvéd és földbirtokos a napokban jegyezte el magának Lederer Emma kisasszonyt.

++ (Vegyesek.) Husvét vasárnapján Hauser Natál fiatal zongoraművész Gizella főhercegnőhöz hivatott, ki a kisasszonynak egy pompás medallont nyújtott át multkor előadása emlékére, és buzditólag felszólította a könnyűkig

elérzékenyült művésznőt, hogy ernyedetlenül előre törjön választott pályáján. — A királyi várban vendéget várnak. Bajor Lipót főherczeg jó testvére, a királyné látogatására. — A nemzeti képcsarnok egyesület báró Eötvös arczképét Madarász Viktornál rendelte meg. A választást csak helyeselni lehet, s bizton hiszszük, hogy a nagy magyar író szép és hü képét adja át a nemzeti múzeumnak az utókor számára. — A nőképző-egylet harmadik felolvasása közbejött akadályok miatt vasárnaphoz egy hétre, ápril 14-kére marad. — A Karácsonyi-díjért ez évben 15 szomorujáték pályázott, de a pályabírák ítélete szerint egytől egyig elannyira szomorúak e szomorujátékok, hogy a pályadíjra egy sem találtatott méltónak közülök. — Mányik Ernesztinnek felállítandó siremlék iránt szólalt fel Reményi Ede e napokban, felhíva az ország valamennyi dalárdáit gyűjtések megindítására e nemes célból. A ki egyszerre 5 frtot küld be e célra, akár Reményi urhoz, akár a „Zenészet lapok“ szerkesztőségéhez, annak majdan viszonzásul a korán elhunyt művésznő domborművü arczképének egy gipsz példánya fog megküldetni. Eddig már 400 frt van együtt e siremlékre, csak néhány száz forint kellene tehát, hogy e szép élet nyoma jeltelenül el ne enyészszék a földről. — A képzőművészeti társulat új kiállítása valóban méltó a látogatásra; többek közt az Eszterházy-képtár kézrajzi gyűjteményének egy csoport műkincsével itt találkozunk először. — Esztergammegyéből írják, hogy b. Baldácsi Antal birtokán e napokban földrengést éreztek. Ablakok csörrenetek, poharak összekoczkodtak s a nép a kastélyba tódult, fölvilágosítást kérve ez ijesztő tűneményről. — Maros-Vásárhelyt a napokban Victor Hugo „Angelo“-ját adták, és az utolsó felvonásban Rodolpho annyi buzgalmat fejtett ki „Thisbe“ meggyilkolásában, hogy szerepvivőjét (Kassayné) kezén megsebesíté. A seb nem hatott mélyre, de a jelmez a lecsurgó vértől mindenestre oda van. — Gyulán Dobay János „Békés“ című vegyes tartalmu hetilapot akar megindítani. Előfizetési ára egész évre 4 frt. A „Békés“ a nem rég megszűnt békésmegyei hason című közlönyt ohajtja pótolni, kiválólag a megye ügyeivel fog foglalkozni s mindenekelőtt a gazdasági rovatra fordítandó figyelmet. — Haynald Lajos érsek a kalocsai uradalmi pénztárból évenként huszezer forintot rendelt ki iskolai célokra, kápláni fizetések följavítására, alapítandó plébániák javadalmazására és más egyházi célokra, kezelését a kalocsai főkáptalanra bízta. — Jókaik Mór választói ezüst borostyánkoszorúval akarják megtisztelni, és egy minapi értekezleten elhatároztatott, hogy az e hó 8-kára összehívott gyülekezeten, képviselői jelentésének megtétele után nyujtassék át neki. — A vígadó bérlője által táncz-zeneműre kitűzött pályadíjakat következők nyerték: Otmár Zoltán (Bécsből) magyar lassu és csárdása, Büky György (Pozsonyból) keringője, és Hoffer Károly (Pécsről) polkája. — Pénteken, ápril 5-kén, este fél 8 órakor a vígadó kis termében Volkmann-estély tartatott. A hangverseny részleteiről jövő számunkban fogunk csak szólhatni. — Újzeneművek. Rózsavölgyi és társainál megjelent: „Boule de neige“ egyveleg két kézre Offenbach hasoncímű operettejéből. Ára 1 frt. — Musikalischer Kalender, potpourri von J. N. Král. Ára 1 frt 20 kr. Tábornszky és Parschnál: „Telegraphische Depeschen.“ Koringó Strobl Henriktől. Ára 80 kr.

++ (Halálozások.) Uzoni Pünkösti Lajosné, szül. Vajna Borta, élete 21. és boldog házassága 2. évében rohamos mellvízkór következtében márczius 22-dikén elhunyt. —

Berecz Antal tanár édes atyja, idős Berecz Antal, Vác-Hartyán és Bottyán községek jegyzője e hó 3-dikán, élete 64-dik évében elhunyt. Béke hamvaikra.

Gazdasszonyoknak.

Borjuvelős becsinált gombával.

A borjuvelőt sós vízben leforrázván, hártáitól meg kell tisztítani és nagy darabokra aprítva félre tenni. Most készítsünk a szokott módon írósvajas mártást, t. i. a vaját felolvasztván egy kanálnyi lisztet tegyünk belé, hagyjuk egy kissé párolni és ereszszzük föl tiszta marhahuslével, tegyünk bele 15—20 rákfarkat és ollókat, husz spárgafejet, melyeket elebb sós vízben leforráztunk. Ha ezek mind egy negyed óráig főttek, adjuk belé a velőt is, ezzel is forrjon egy kissé, aztán tálaljuk föl csinosan. A velőt, rákfarkakat, spárgát rakjuk a tál közepére a mártást pedig öntsük körüle, és cifrázzuk föl még egy sor írósvajas tésztával.

E. Mari.

Rizs tejes lével.

Tizenkét lat rizst három meszszely jó tejben meg kell főzni, hozzá adván főzés közben nyolcz lat reszelt csokoládét, és ugyanannyi leforrázott és finomra tört mandulát. E rizst, melyre főzés közben ügyelni kell, hogy szét ne főljön, egy tál közepére magasra fel kell domborítani, czukorban főtt meggyel kiczifrázni és langyos kemenczében megsütni. Ezalatt egy meszszely tejszimből, öt tojás sárgájából, hat lat czukorral és egy kis vanigliával levet kell keverni, a tűzre tenni, míg meg nem sűrűsödik, azután pedig a rizs köré önteni és forróan betálalni. Tejes chaud-eau helyett azt borból is lehet készíteni.

Nemzeti színház.

Vasárnap márczius 31-dikén: „Marcsa az ezred leánya,“ Donizetti vig operája. — Ápril 1-sején: „A cigány,“ Szigligeti népszínműve. — Ápril 2-dikán: „Ernani,“ Verdi operája, Bignio mint vendég. — Ápril 3-dikán: „Bánkban,“ Katona szomorujátéka. Ápril 4-dikén: „Hunyady László,“ Erkel operája. — Ápril 5-dikén: „A jó hazafiak,“ Toldy István vigjátéka.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: hosszukás katulyára való himzés rajza, tafotán vagy bőrön himzendő arany vagy ezüst fonállal.

A 2-dik szám: zsebkendő körüli himzés rajza, a szegély felett himzendő,

A 3-dik szám: dolgozó asztalkára való himzés rajza, posztóra, vagy ripsre dolgozandó vékony selyemzsinórral, köröskörül pedig berlini pamuttal ki kell himezni.

A 4-dik szám: reggeli ezipőre való rajz, selyem vagy arany zsinórral dolgozandó.

Az 5-dik szám: gombostű párna rajza, egyszínű szőrkelmén selyemmel vagy geniliával, lapos öltésekben himzendő.

A 6-dik szám: Anna név fehérneműekre.

A 7-dik szám: medaillon-alaku himzés rajza dohányszacskókra, dolgozó kosárákakra sat.

A 8-dik szám: zsebkendő körüli rajz.

A 9-dik szám: szintén zsebkendő körüli rajz, a tűzött szegély felett himzendő.

A 10-dik szám: fehérneműek körüli himzés, leginkább piqué szoknyákra való.

A 11-dik szám: női közelőre való himzés rajza.

A 12-dik szám: felső gallérokra, ujjakra való himzés rajza.

A 13-dik szám: Mari név, zsebkendőre.

A 14-dik szám: J és D betűk.

A 15-dik szám: inggomb körüli himzés rajza.

A 16-dik szám: W és M betűk.

A 17-dik szám: keskeny nyakkötőkre való himzés rajza.

A 18-dik szám: ugyanaz.

A 19-dik szám: gyermek-előke, finom fehér piquére himzendő.

A 20-dik szám: Gizella név cifrázattal.

A 21-dik szám: Mariska név.

A 22-dik szám: N és V betűk.

A 23-dik szám: J és U betűk.

A 24-dik szám: K és B betűk.

A 25-dik szám: kis nyakszalagra való kosárka rajza.

A 26-dik szám: M betű,

A 27-dik szám: keskeny nyakkötőre való himzés rajza.

A 28-dik szám: egy fali kosár hátrészére tartozó himzés rajza, bőrön vagy szöveten színes selyemmel vagy sujtással varrandó ki.

A 29-dik szám: V betű cifrázattal.

A 30-dik szám: L és V betű.

A 31-dik szám: a falikosár előrésze.

A 32-dik szám: A és M betűk.

A 33-dik szám: korona fehérneműekre.

A 34-dik szám: E és A betűk.

A 35-dik szám: Klotild név.

A 36-dik szám: gyermek-előkére való himzés rajza.

A 37- és 38-dik szám: kis kihajtó gallérok sarkaiba való himzés rajza. És végre

A 38-dik szám: nőkézelőkre való himzés rajza.

A f. évi 9-ik számban közlött számrejtvény értelme:

Senki két urnak nem szolgálhat.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkünk küldték be:

Fiedler Ottilia, Benedikovics Róza, Szentimrey Ilonka, Molnár Róza és Amália, Novák Laura, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Guba Jánosné, Halmay Ilka és Berta, Báthori Zsigray Istvánné, Braun Róza, Keszthelyi Györgyné, Lazur Lajos Anna, Várhalmi Berta, Kapus Piroška, Vagner Paula, Windisch Jánosné, Barányi Aranka, Nagy Erzsike, Horváth Aloisia, Polyák Gizella, Pethe József, Fray Bozók Betty, Paraicz Ilka, Fülöp Ferenczné, Zeke Janka, Egry Róza, Schütz Lóra, Gálffy Prileszky Mari, Sarkadi Irma, Marossy Hermin és Etelka, Dzsinih Pencz Mária, Várkonyi Mária, Némethy Zsuzsanna, Broken Kovács Emma, Mózsai Pepi, Bese Moróczi Karolin, Büchelbauer Lajosné, Pásztelyi Danielovich Emilia, Bohunek Amália, Miksa Lipótné, Sári Sarolta, Kállai Emilia, Kalla Mihályné, Korbuly Fanny és Nina, Szabados Jenő, Moesz Gézané, Földei Sándorné, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Németh Berta, Seján Gorzó Koraélia, Makó Lászlóné, Diviaczky Mária, Váczy Nagy Viktória, Beszédes Mózes Ágnes, Halluskay Mária, Schönfeld Cecília, Duhányi Róza, Szmodics Gizella, Tápay Boros Zsuzsanna, Vitályos Irma, Vörös Juliska, Szalgháry Józsefné, Kossitzky Barkóczy Ilon, Szőnyi Ferenczné, Takács Lajosné, Ratkovszky Vilma, Kiss Antónia, Singer Lőrincz, Ujfaluzy Józsefné, Sziklay Matild, Frajtler Erzsébet, Birró Domokosné, Incze Katalin, Halden Irén, Schwartz Éva, Dursy Albertné, Megela Neszti, Kohn Róza, Kovács Zenthe Berta, Ágoston Mari, Jaczkovich Velyáczky Anna, Lakatos Erzsike, Jármy Ferenczné, Nagy Lakatos Ilona, Boros Mariska, Lebvol Paulin, Vojtovics Hrabáth Emma, Kovács Irma, Szabados Jenő, Pap Cziike Karolin, Millián Mari, Horváth Ida, Petrenkó Berta, Tucsuy Irma, Anderkó Mária, Felvinczy Mariska, Pelle Emilné, Székely Anna, Ambrózy Jusztina, Hlavács Kálmáné, Kain Károlyné, Szák Várnay Anna, Szivos Aranka, Kállai Emilia

Pest, 1872. Nyomatott Kocsi Sándor saját könyvnyomdájában, alduasor 9-dik sz. a.

Szabados Koszttyik Berta, Pap Kovácsik Gizella, Frank Karolin, Vojnics Gombos Ilka, Szapper Janka, Merza Mária, Kalós Erzsike, Pethes Ida, Kovács Emma, Pethő Antalné, Bárándi Gizella, Novák Irén, Lőrincsek Ida és Malvin, Telmányi Eugénia, Jánosy Lajos, Tormási Mari, Németh Józsefné, Glucsák Rezsőné, Iby Ferenczné, Szép Emma, Rásó Mihályné, Ballagi Ilona, Mari és Béla, Kármán Luiza, Oszlányi Mari, Egerváry Tuboly Emilia, Lohr Józsefné, Kiss Lőrinczné, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Bazilides Mindszenti Matild, Knétsy József.

A 9-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Vojnics Gombos Ilka, Kalós Erzsike, Pethes Ida, Novák Irén, Barányi Aranka, Rásó Mihályné, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Bazilides Mindszenti Matild, Knétsy József, Balogh Alajosné, Varga Etelka.

Sakkrejtvény.

Stenczinger Linától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

vel	bu	sok	a fáj	Gyer	szere	bűnös	éjt
rád	dul	sziv	val,	szor	sza	lom,	lém
nyi	szeret	dolok	mek	da	mel	jő	an
gon	ifju	moz	mel	lom!	hit	kára	A sziv
te	An	S lel	tel	meg	lem	gya	har
ke	sza	nyi	tége	ha	to	csak	féle
An	lek	sza	mint	vágy	szer	vi	hul
visz-	men	det;	szeret.	Visz-	láma,	gyal,	egy

Megfejtési határidő: május hó 4-dike.

Tartalom.

Az oroszországi fensőbb nőnevelésről, Reményi Károlytól. — Nem maradt töled... Prém Józseftől. — Az élet rejtélyei Tovölgyi Titustól. — Váltzonak az idők, Gáspár Imrétől. — Távol a szülőföldtől, V a c a n o Emiltől. — Képek és vázlatok Chinából. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 0 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

15. SZ.
 Április 14-kén.
 1872.

Havonkénti színezett divatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész, a műlap
 megfizetése félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

A pipere-asztal.

Os. Z. Arankától.

A férfi fegyvere az ész és erő; a nőé a szépség és kellem. Fegyvertárunk a pipere-asztal. Ki csodálkozhatik, ha a fegyvertár mellett talál benünket? Többször és tovább időzünk néha talán ott, mint épen elkerülhetetlen szükséges volna. Nos, bevalljuk gyarlóságunkat, ha önök így akarják nevezni. Mi egyebet látunk benne, mint a hiúság mulékony tetszelgését. Nekünk ez egész kis világ, melynek megvannak apró örömei, apró csalódásai, — egy kissé ábrándozási hely s egy kissé gyónószék egyuttal.

Valóban a pipere asztal ép oly szerepet játszik a nők világában, mint a férfiaknál az íróasztal, — és valamint nem képzelek magamnak férfit íróasztal nélkül, ép oly tökéletlen előttem a nő, pipere-asztal nélkül.

A pipere-asztaltól oly nagyon félnek a férfiak! Csodálatos. Pedig ez magában egy tökéletesen jelentéktelen semmi. Csakis azon lény ad neki jelentőséget, ki apró csecsebecséivel fölciczomázza, székét elejbe vonva hozzá ül, társalog vele, gondolatokba mélyed, fölveti fejét és feleletét az előtte álló tükörről várja.

Ha valamely nőnek jellemét, kedélyét akarjuk megismerni, lopózkodjunk pipere-asztalához, és ha tehetjük, oly időben, midőn ő azzal társalog.

Mily végtelen sokat tanulhatunk itt! Az aláhulló függönyök redői, csipke-fodrai, az elhelyezett apró tárgyak, a különféle nagyságu tükörök mennyisége — első pillanatra mind csak hieroglipheknek látszanak előttünk, de ha tovább szemléljük, mindenik betűnek megtaláljuk értelmét és egy

kis fáradság után a tulajdonosnő jellemvonásait is szépen egyberakhatjuk azokból.

A pipere-asztal azon egyetlen hely, hol még a legfinyább túlfinomított idegrendszerű főrangú hölgy is, ki ha lehetne, még a gondolkodás fáradsalmait is másra ruházná, sajátkezüleg foglalkozik.

Ha egy nagyvilági hölgy boudoirjába lépünk, mi először szemünkbe ötlük, az bizonyára a pipere-asztal. Hatásra számítva látunk itt mindent; a csipke-hullámok közül félig csilámlik csak elő ingerlőleg, kaczerkoddva; az apró bronzalakok szeszélyesen elrendezve hevernek szerteszét, azt hinnők véletlenül vannak így szétszórva, pedig hófehér kezek, ragyogó szemek jelölték ki helyeiket. Egy könnyeden odavetett finom kendő, egy lecsatolt karperecz, egy hanyagul ott felejtett félig nyílt medaillon képes forrongásba hozni a vért. Az apró aranyos kis állatok, üvegcsék, egy doboz illatos hajpor, még a léget is oly titokszerű áttetsző köddel töltik el, mely az éssét és szívet egyiránt bódulatba ejti.

Mi más egy egyszerű lányka pipere-asztala!

Itt is bájít lehel minden redő, a szívet hevesebb dobogásba hozza az elrendezés, csak hogy míg ott a keresettség, hatásvadászatot tünteti elő még az utolsó gombostű is, itt természetesen, szeretetreméltó csín uralkodik, mely kétszeresen elbájol. A tárgyak alakjai, azok elhelyezése nem csiklandozza az érzékeket, hanem csendes álmadozásba ringatja a lelket, melyből csak szépünk megpillantása riaszt föl, ki szeliden emeli föl fejét, hogy tükértől megkérdezze, valjon elég jól

vannak-e fürtei rendezve, nehogy egy gunyos mosoly, ajkbi-gyesztés tárgya legyen, és ezzel övének kellemetlen órákat szerezzen.

Az ily pipere-asztalról tisztelettel szóljanak önök is uraim, mert ez a nőnek mindig csak annyi idejét rabolja el, a mennyit önök boldogítására elégnék hisz.

Hátra van alakjainkból még egy.

Ez az egyszerűséget negélyező delnő. Ki ily nő pipere-asztalához lép, előbb hunyja be szemeit, hogy hozzá szokják a sötétben szeme előtt cikázó csodálatos jelenségekhez. Az összhang égető hiánya elviselhetlen.

Az ily nő pipere-asztala vegyítke a két főnebb említettnek.

Az elsőhez, a pazarfényhez hajlama volna ugyan, de hiányzik a finom megválasztási tehetség beszerezni mindazt, mivel a másik nő bír, és az elrendezés bámulat helyett nevetésre kész bennünket.

Az illatszerez üvegesék ott állnak ugyan, még talán drágább kiadásban, de a belőlük fölszálló illat egymást üzi, úgy, hogy az orrot boszantja és a lélegzetet fojtani törekszik.

Néhány udvarlója talán fülébe sugta: mily szép az egyszerűség! Hollá! Megkísérli tehát ez oltárnak is áldozni. Megszerzé az egyszerű holmikat, de ügyetlen kézzel helyezé oda a csillogó csacsebecsék közé. Meglátszik, hogy nem saját énjének sugallata vezérelte. A függöny finom csipkéi közül egy-egy ottelejtett hajfürt árulja el a nő szegénységét, s a csipkék itt is ott is leszakadva lógnak az ezüst fésűlködő esz-közökre. — A szem apránként ismét hozzá szokik a vilá-gossághoz, az alakok nem cikáznak többé előtte, láthatja a puszta valóságot, melytől undorral fordul el.

Az ily piperésködő, pipere-asztalát szerető nő a legveszedelmesebb.

A nagyvilági hölgy, ha szórja a pénzt, legalább bájjal, kellemmel és szellemmel tudja férjét elárasztani s egyrészt kárpótolja az anyagi veszteségért, — de az ily nő szinte ki-csalja férje zsebéből a csillogó, csengő aranyat, és sokszor még nem is a legszebb módon, de kárpótlást nyújtani érte nem képes.

Az egyszerű nő pipere-asztalát csakis oly férfi képes becsülni, ki igazi lelki műveltségénél fogva, annak erkölcsi értékét azonnal fölismeri.

A nagyvilági hölgy pipere-asztalával sziveket tép, boldogságot rombol, az egyszerű nő pedig új erőt önt a szívbe és boldogságot alkot abból, a mire csak kezét ráteszi.

A harmadik alak? — erről hallgatok, azt hiszem, minden férfi így imádkozik titokban: En uram istenem, ments meg engem oly nőtől, ki ily pipere-asztalt tart!

A s e b e s ü l t.

Laczfó Lászlótól.

Imult a véres küzdelem
A bajnok indul véresen.
Maró sebéből mit se tud,
Hisz kedveség ér ez út.
Az erdő lombot hint alá,
— Ha ajka volna mondaná, hogy:
Bajnok! pihennél már talán?

A szó ajkára felsiet:

„Még nem; de az leszek, tied;
Majd üdvöm, üdvöd összekel,
S többé nem is szakadnak el.“

És küzdve mendegél tovább,

Egy kis madár elébe vág,

A kopasz galyat ott hagyá

A lombosabbra szállva át,

Keresi az üdőbb helyet:

— Ha ajka volna, mondaná, hogy:

„Bajnok, feledni is lehet!“

De lelke üdvvel van tele,

Kételynek nincs már ott helye...

Ah, most meg a vad inda foly

Lábára, melyben megbotol, —

Kuszált szálával úgy tapad,

— Ha ajka volna, mondaná, hogy:

„Ne vidd elé e kinokat!“

S megáll, hogy kinja élesebb,

Megfárad vérzeni a seb.

Ajkára szó jön — nehezen:

„Hozzám beszéltek, érezem;

Ne viuném hozzá mély sebem

Mely neki is csak — gyöttelelem!“

S mit is szólnék édes, neked?

Csak azt még: „fogd le szememet“...

„Nem!“ — S visszafordul busan ott,

Még tántorog; most esbukott.

— — Lomb-szemfedőt takar reá

Az erdő s messze zúg dala;

Ha szava volna, mondaná:

„Meg kellett lelned végre, látd,

Érted a lány — rég meghala.

A z é l e t r e j t é l y e i.

(Beszély.)

Irta: Tótvölgyi Titusz.

(Folytatás.)

— Biz úgy öcsém, — mondja az öregebb, — itt nincs más hátra, mint a házasság. Ha egy pár év alatt nem kapsz valami pénzes leányt, furcsán fog veled állni a világ. Atyád rettenetes rossz gazda volt, s bármennyire feszítet is meg szorgalmadat, a jövedelmet fölemészti a kamat, s plane abból fizetni ki a tartozást, mely annyi, mint a birtok értéke, kép-telenség. Csinos gyerek vagy, van családi neved, és még most négy lovon mehetsz jobbra-balra. Nézz öcsém, még késő nem lesz.

— De bátyám! kiáltja Gyula kedvetlenül, — én nem fogok pénzért házasodni! Vagy olyat veszek el, a kit szeretek, s a ki engem is szeret, vagy nem házasodom meg!

— Szeretetből pedig nem fogsz megélni, öcsém! Aztán be szép is lesz, ha majd a lapokban hirdetik mindenütt, hogy a Belnyéki Gyula 3000 holdat tevő birtoka birói árverés útján eladó. És jön a sok menykő zsidó, egyik polhesebb hajjal és kabátban, mint a másik, — vagy plane valami zöldágra vergődött zebedeus négy lovon, s fájának szokásos arrogan-cziájával úgy lenéz, hogy vagy leütöd a kocsiról, vagy a föld alá bujsz szégyenletedben. Mondhatom, öcsém, hogy szép

szerelmi kilátások, s nehezen fogja ellensúlyozni az ágról szakadt angyalka egy kézszorítása, vagy csattogó puszikája.

— Nem ennyit, de száz ennyit is, egy egész világot; bátyám! — kiáltá Gyula. — Abban a csókban egy mennyország van, s abból egy csepp többet ér a világ valamennyi kincsénél és birtokánál; aztán tudja-e bátyám ezt a nótát? kezdé az ifju, s kalapját szemébe nyomva, amugy neográdi magyarosan, erőteljes és kedves hangjával, elkezdé dalolni:

„Szeress rózsám szeress, ha szegény vagyok is,
Elég gazdag az uristen, megsegít engem is!”

És a bércek hatalmasan viszhangozák a férfiúi önbi-zalom ez érczes kitörését, jobbról balról, minden oldalról accor-dirozott neki a visszhang.

— Még a természet is velem tart! — kiáltá dalát bevégezve Gyula.

— Veled tart, de hogy majd eltart-e, az a kérdés. De meg aztán ne is légy olyan ostoba, édes öcsém. Hát a gazdag leányok már nem is tudnak szeretni. S valjon ha egy szegény nőt elveszesz, mi fog biztosítani arról, hogy szeretetből ment-e hozzád, vagy csak azért, hogy asszony legyen? mert nincs könnyebb, mint szeretetet hazudni. Ha azonban egy gazdag nő lesz nőddé? arról biztosítva lehetsz, hogy szeretet, különben nem menne hozzád. Érjen meg az eszed, frater, s ha szerelem-hez fogsz, inkább olyat szeress, a kinek pénze is van, mert a szeretet aztán egyre megy.

Gyula nem felelt, az öreg pedig elhallgatott, s a két lovas gondolatokba merülve haladt egymás mellett darab ideig.

Fenn a bérceztetőn botjára támaszkodva állt a kanász, s bubánatos dalokat furolyáztatva tekintett le a két lovasra, és bizonyosan gondolt is valamit.

— Hát nem boldogabb ember az, mint mi? — kiáltott a kanászra mutatva Gyula. Azt a gondot, ami neki van, csak mulatságára adta a sors. Mily elégedetten furulyáz ott, Katiczájára gondolva, kinek keze által dagasztott egy falat lágykenyér bizonyosan kedvesebb olto, mint bármiféle majonesz, frikandas cottlett és a többi kificzamodott nevű pacsmagolások nekem.

— No ha arra a sorsra vágyódom öcsém, azt elérheted, — mondá a bátya.

— Születnem kellett volna abban a sorsban! — sohajtá az ifju.

— De hóbortosak ezek az urak! — dörmögé magában a kanász, kihez a Gyula szavai fölhangzottak, — lehetnék csak én az, a mi ő!

III.

Az első találkozás.

Mily furcsa, mily rejtélyes ez az emberi élet!

Ámde menjünk tovább.

Balaton-Füreden szépen gyülekeztek már a vendégek. Este élénk volt a sétány, nappal pedig látogatottak a források és fürdőhelyek. Az ország minden részéből lehetett már egyéneket találni, betegeket és nem betegeket, olyanokat, a kik zsebelni jöttek, olyakat kik vevő, s olyakat, kik magukat eladni akaró szándékkal jelentek meg. Az emberi társadalomnak megvolt már ama kis quodlibetje, melyeket leginkább aranykeretekben lehet látni, miután minden egyes ábrája a magasabb körökhöz tartozónak vallja magát. Egyik tagja, másik kinövése. Egy ily fürdői idény hasonlít azon bizonyos

nyári naphoz, mely az északi tengerek lakóit a növényállattól kezdve föl egészen a czethalig a melegebb partok fővényére csalja ki, s a szemlélő a megundorodás és borzadás hatásától a legkedvesebb meglepetések kéjébe ragadtatik át, amint e nagy vízi világ szörnyeit, vagy gyönyörűségeit egymás mellett vagy külön csoportozatokban látja. Ha egy látogatottabb fürdő mindegyik vendégének szívéből kimásznék vagy repülne az a miazma vagy apró daemon, — épen úgy az angyali jóság és ártatlanság, láthatná csak a világ, mennyire szemenszedett kivonataival találkozik itt az emberiségnek.

Ott volt például Girgler Áron gróf, ki soha se ment ily fürdői helyekre egyebért, mint megvesztegetni a megvesztegethető erényt, s mint a pók, kiszívni abból a kéj azon mámorító első cseppjeit, mely az illetőnek éke, kincse, és élete volt, s mely nélkül nem egyéb az: egy emberi kinézéssel bíró testnél, melyet aztán a hus értéke után becsülnek meg. Ott volt Lengeiné, ki soha se ment ily helyekre másért, mint rettentő eszközül s közbenjáróul szolgálni az ily Girgler-féle embereknek. Ott volt már Bizári álbáró is, az emberiségnek mocska és szennye, ki már lehellelével megfertőzteté azt, a ki vele beszélt, de mert nyelve meg volt átkozva meglehetősen humorral, az elfanyarodott lelkü uracsok, hogy nevetessenek rajta, karöltve járogattak vele, s volt elég szemérmetlen delnő, ki nem remegett a becsület itészi szemétől, midőn szóba állt ez emberrel, kinek: a bűnös szenvedélyek kikutatása és felhasználása szolgált életmódul. Aztán ama számtalan kártyaspillerek, kik a becsületes életmód törvényeit sárral dobálva a modern lopás és zsebmetszés czinkosaivá lőnek. A mindig gazdag nő, s mindig gazdag férj után lihegő creaturák, kik idegen apák és anyák szerzeményéből akarták fenntartani s boldogítani hasztalan életüket, sat.

A lim-lom emberi zaggyalék a tömkelegét szaporították aztán a mások fölé emelkedni akaró ugynevezett magasrangúak és gazdagok; a gazdagokkal versenyezni akaró lelki szegények; az áltisztesség és álszégnyen rabjai; az utánzás majmai, és a mindent irigy és sovár szemekkel néző, önkínzó nagyra vagyók vagy lelkinyomorultak.

Ezek közül aztán egy-egy szigetként tűnt föl a becsületnek, őszinteségnek és tisztességnek könnyen fölismerhető kedves arcza.

Hanem azért még mindig szaporodtak a vendégek. Épen tegnap egy asszonyság érkezett gyönyörű négyes fogaton, igen feltűnő s vonzó arczu leányával s két szobaleánnyal. Az ifju hölgy deli alakja mindenkinek föltűnt, s este hét órakor már ott volt Lengeiné és kérdezte a pinczértől az érkezők nevét, aztán a fa- és lámpasorok közt a sétány homályos része felé sietett, hol egy égő szivar csillogó fénye képezé előtte a kikötő part világító tornyát.

— Nos? — kérde Girgler Áron, az érkező arcza felé hajló szivarfény mellett.

— Domboryné és leánya; — felelé a kérdett. Aztán susogtak valamit.

Másnap ismét érkeztek vendégek, s köztük egy oly fogaton, minő az egész fürdőhelyiségben nem volt, egy igen csinos fiatal ember. Amint a kocsis és lovász, az öt tizenhét markos angol arany-sárga lovakat jártatta, Bizári esetleges színeléssel arra ténfergett, s hetykén kérde a kocsistól:

— Hogy hívják uradat, hé?

— Belnyéki Gyula, — válaszolá önhittén a kérdett, rá se tekintve a kérdőre.

— Melyik Belnyéki, a nyitrai? — folytatá amaz kérdezősködését.

A kocsis egyet nézett, aztán megrántotta a ló zabláját, hogy az háromszor rugott ki egymásután, s patája oly közel járt a Bizári uram fejéhez, hogy a paróka majd elrepült arról ijedtében. Ezzel ő bárósága azon gondolatra jött: hogy ez a kocsis bizonyosan többre tartja magát uránál, tehát majd csak attól tudja ki a többi kitudandókat.

Este, midőn a nagy vendéglő közös éttermében már kezdék foglalni a helyeket, Bizári uram is ott termett, s épen jókor, mert Gyula is akkor lépett a terembe. Könnyű nyári magyar ruha volt rajta, és apró csizmáin pengő acél sarkantyuk. Kezében pörge, finom szalmakalap, kitűnő szép árvalányhajjal bokrétázva, s rojtos nyakkendője szétterült domboru mellén. Feltűnő kaczkias magyar alak volt, azok közül való, kiket a német „Fescher Ungar“ czímmel szokott megtisztelni.

Bizári uram nem ült le, várta, hogy melyik asztal mellett foglal helyet Belnyéki, aztán egész közönyösséggel, a nélkül, hogy Gyulára tekintett volna, oda ült ő is. Egyet pederinte festett bajsza, megigazítá parókáját, aztán egyet fűjt, egyet köhintett, és kezébe vette az étlapot. Mire pedig az étlapot letette, és feltekintett, Gyula már a harmadik asztalnál ült, mert Bizári uramat látásból már igen jól ismerte Pestről, és nem akart vele egy tálból cseresnyét enni.

Ez nem valami biztató dolog volt kezdetnek, amiért is a báró ur mélységesen megaprehendált, az étlapot eldobta, a hátánál álló pinczérnek vállon keresztül odavetve e szót: — „majd később“ — nagy peczkesen kilengedezett a teremből.

Gyula mosolygott, és parancsolt magának egy messzely somlyait és egy adag paprikás csirkét.

Nem sokára aztán megnyílt az ajtó, s leányát karján vezetve Domboryné lépett be. Lenkén izléssel díszített vadgalambszin krepp ruha volt, utána susogó hosszú fodros uszálylyal, s dus hajtfürtjeit redőkbe szedett fehér fátyol borítá, szabadon hagyván a fej elő részét az eleven pír arczezal és ragyogó szemekkel.

Gyula előtt haladtak el, ki mintegy ígézetten tekintett föl a leányra s rezzent meg, midőn a sötét szemek villáma az ő tekintetével találkozott.

Aztán hosszú lábakon bő pantalonban, kerek szabásu kabát alatt egy száraz kukoriczaszárhoz hasonló, nagy barkóju, csontos, merev arczu férfi lépett be, és a hölgyekkel szemközt helyet foglalt. Girgler volt.

— Kiállhatatlan arczu egy ember ez, — susogá Lenke anyjához, — aztán egy alig észrevehető oldalpillantást tett, bizonyosan kedvesebb tárgy felé.

IV.

Az emberi kebel pókja.

Mily furcsa, mily rejtélyes ez az emberi élet!

Azon számtalan rejtek közül, melyet a természet az emberben rejlő százféle ösztönnek s szenvedélynek adott, mindenestre legnagyobb tér jutott az önzés rejtekének, mely mint egy csodapók, ezer szemével mindenfelé tekintve, s ezer karjával mindenfelé szöve, gyakran behálózza a legnemesebb érzelmek utját, s önmagának szívja ki abból azon nedűt, melyet talán mások boldogítására szánt a szív. Az önzés az emberi kebel pókja!

Ahoz, hogy anyja szavait figyelemre méltóknak tartsa Lenke, nem kellett egyéb, mint e pók egyik csápjának észrevétlenül történő kinyulása, s egy háló szál a gondolkodás azon irányára elé, melyet a szív kezd kijelölni. Ez a háló szál aztán szépen odavezeti a gondolatot, a hol a pók ül.

„Abban igaza van anyámnak — gondolá a leány — hogy a gazdag épen úgy szerethet és szeret, mint a szegény, s ha egy szép és gazdag, úgy művelt ifju mutatna irántam vonzalmat, s nekem ez ifju megtetszenék, mily balgaság volna tőlem, ha pusztán azért, mert gazdag, idegenkedést tanúsítanék iránta; sőt nem jobban megérdemelné-e a figyelmet, mint az, kinek nincs alkalmja a nőkben válogathatni?“

És kezdett Lenkében vonzalom támadni a gazdag ifjuk iránt.

„Hm,“ — gondolá magában Gyula — „ennek az én Andris bátyámnak, ha szavait jól fontolóra veszem, csakugyan van ám egy kis igaza. Hát egy szép és művelt nőbe, ha mindjárt pénze volna is, miért ne lehetnék én szerelmes, különösen ha látnám, hogy vonzódással viseltetik irányomba? Egy gazdag nőnek valóban nem állna érdekében, hogy tetesse magát, s szerelmet színleljen, ha nem érez, mig van valami benne: hogy a szegény, csak hogy férjhez mehessen, megteszi.“

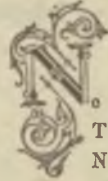
És kezdett Gyulában vonzalom ébredni a gazdag hölgyek iránt.

A pók ennyit ki birt már saját számára hálózni, aztán egy másik hálózsalat meg ő küldött a gondolat forrásához, és táviratilag elkezdé azt oly vegyész szerekkel vegyíteni, hogy az első megállapodásból, mint elültetett csicsókabogyóból, fejlődni kezdett a másik, az t. i., hogy talán jobb is lesz, ha csak lehet, oly urfival, vagy kisasszonynyal kötni ismeretiséget, kiről már előre föltételezni lehet: hogy igazat fog beszélni. És így a szegény iránt érzett ama nagyon is becsületes vonzalom, melynek a mai világban más neve is szokott lenni, csakhamar átment a szegény iránt érzett ama ellen-szenvbe, melynek megszületéséért előbb-utóbb, csakis a pókot lehetett volna számadásra vonni.

Ily változáson ment tehát keresztül a két fiatal, midőn végre engedett azon unszolásnak, hogy szétnézés tekintetéből, mégis jó lesz, Balaton-Füreden tölteni egy fürdői saiont.

(Folytatása köv.)

A b á n k o d ó h o z.

Hajgató Sándortól.

„E sirj, ne sirj, töröld le könnyeid,
Tudod, hogy az mi metszőn fáj nekem;
Ne áztasd fel keblem nehéz sebét,
Elég úgy is, ha titkon érzem.“

Mit elmulasztott adni múlt s jelen,
Meghossa tán jövőnk szebb hajnala;
Bizál mint én: az Isten megsegít,
Ő eddig is hű támaszunk vala.

Szegénynek lenni bárha szomorú,
A boldogságot még nem zárja ki;
Boruját bizton felderítik az
Elégültség meleg sugárai.

Tégy kedvvel és nem érhet csüggedés,
Mert nyújt vigaszt, erőt a szorgalom.
Legyen szerény, türelmes vágyatok,
Híányait szívemmel pótolom.

Elég gazdag, ki nélkülözni tud,
Aki szeret s viszont szerettetik.
Mit ér a külföld, hogyha lángja nincs,
Amely lehetna keblünk mélyeig.

Ez és a szent családi kör legyen
Mindennél kedvesb drága kincsetek;
Megoszlik így a gondok fellege,
Mert ott leand az áldás bennetek.

Ne sirj, ne sirj, töröld le könnyeid,
Tudod, hogy az ini metszőn fáj nekem.
A nőt mosoly, vidámság illeti:
Inkább örülj te, s én majd könnyezem.

Távo la szülőföldtől.

Beszé ly.

Vacano Emiltől.

(Folytatás.)

Egy napon a csemegénél, egy igen hallgatag ebéd után, mely alatt az eső az ablakokat csapkodta és az evőeszközök mint kinzó szerek csörömpöltek a porcellán-edényeken, Károly gróf hirtelen Grace-hoz fordulva így szólt:

— Mama tudositott, miszerint kegyed el akar hagyni bennünket, kisasszony? —

Grace nagyon gyengének érezte szívét, de azért hangosan mondott igent. —

— És miért? —

— Már közöltem okaimat a grófnéval. Egyébiránt azt hiszem, szolgálatom nem volt kielégítő e házban, és talán ohajom uraságaim ohaját előzte meg, — viszonzá Grace. És maga is megijedt kimondott szavain. Az igazi becsületes szívnek vannak pillanatai, midőn ki kell mondani, a mit gondol.

Károly gróf, a mint mellette elhaladt, csak futólag tekintett rá. De e mellett nagy kék szemével oly merőn nézett, hogy Grace majdnem lélegzetét veszté el félelmében, hogy e szemekből rögtön egy lélek ragyoghatna elő.

— Jó, — mondá azután a szokott hangon, — J'accord kisasszony. Már irtam Bécsbe mrs. Bries fiókintézetébe, és mihielyt helyettes lesz, ön azonnal szabad — meglehet, már uegyvennyolcz óra alatt is. —

— Köszönet Károly! — mondá a grófné, két nap óta oly föltűnően vig, de azért nem kevésbbé gonosz modorával. Hagyjuk végre a cselédügyeket és hámozza meg számomra a körtét!

— Nagy Isten, mit akarhat vele? — gondola Grace. És azután így folytatta gondolatait: — A gróf örül, hogy távozom! És én nem vétettem ellene. A világon neki van a legrosszabb szive! Minden ok nélkül gyűlöl.

IX.

Az ok, miért.

A közönség ne vesse szememre, hogy oly rohamos lép-tekkel sietek történetem végéhez — a valóság ez esetben még gyorsabb volt.

Két nap mulva a grófné a vasuti állomásra utazott, holmi vásárlásokat végzendő. Szürke selyem ruhát viselt, melyet csak poros napokon szokott magára venni. Ugyszinte nagy porfátyolát is kalapjára köríté, habár hideg, szeles eső

tombolt az egész környéken. Egyik meleg schawlt ölébe teríté, másikat a vánkosoakra, hogy puhább ülése legyen. Utitáskája tele volt bevásárlásaihoz szükséges „mintákkal.“ A könnyen guruló broughamba fogatott.

Déltájban a brougham visszatért a kastélyba és a kocsis elmondá a szolgáltnak, kik a vásárolt tárgyakat a kocsiból be akarták hordani, és Hanni szobaleánynak és Nordin asszonynak, hogy a grófné Neuthausenban nem hajtatott a városba, hanem a vasuti állomásra sietett, ott aztán megvárta a multkori huszár urat és a vonattal tovább robogott shawljai és mintáival együtt, és hogy ő — a kocsis — csak egy levelet hozott haza Károly gróf számára.

Lehet képzelni, mint megijedt az egész kastély, le a gyengésetől reszkető öreg kertészig.

Az inas a kocsist Károly grófnak, ki ép gazdasági irodájában könyveit átnézi, hallatlan gyorsan jelentette be. Károly gróf mind a kocsit, mind a hirt és levelet tökéletes nyugodtan fogadta, a hirnököt azonban rögtön kiküldé a szobából.

— Mert már épen úgy szorította fogait egymásra, mint mikor dühös lesz, — mondá a kocsis.

Ugyszinte Grace is meghallá a cselédség gyors távsürgönyén, majdnem tanulószobájában.

— Mit véthetett a gróf ellen? — kérde önmagától.

Az ebédnél Károly gróf a szokottnál valamivel később jelent meg, és fölkérte Gracet a távollévő grófné helyett a háziasszonyi tisztet vinni. Egy pillanatban, midőn a főlsgológál inasok a teremben voltak, minden fönforgó ok nélkül behívatta a szakácsot, hogy a pecsenyesütésről tanítást adjon neki. És e mellett kivonta zsebéből a grófné levelét és a kisasszonynak igen hangosan elmondá, hogy mostohaanyja Nesthausenben távsürgönyt kapott, mely őt haladéktalanul hagymázban fekvő nővéréhez Bécsbe szolitotta.

— Láthatja kisasszony, hogy míg a mama visszatér, kegyednek kell az urnót helyettesíteni. —

E szavakat kissé bágyadt arcczal mondá és hangja egészen más volt mint azelőtt.

* * *

Gracet oly sejtelem fogta el, melynek nem tudott nevet adni. Csak magva állott világosan előtte: ő jó tudna lenni, ha akarna! . .

A következő napokban növendékeit folytonos és szorgalmas munkában foglalkoztatá. A kis grófnék akaratosab-
bak voltak, mint valaha. De Grace nem érezhetette miatt türelmetlenséget. Mint egy csoda által szelid és világos lett szive, mióta Károly gróf azon szavakat oly barátságos mosollyal intézte hozzá.

Másodnap Károly gróf elutazott a nesthauseni állomásról. Csak két nap mulva tért vissza. E két nap alatt Grace tanítványaival saját szobájában étkezett. Az egész élet a kastélyban különben folyt tovább, mint azelőtt. Nordin asszony a háztartást most is biztos kézzel vezette, és mamsell Kutt a grófot most is bevezette a déli derült órákban.

Azon napon, midőn Károly gróf visszatért ügyeiben tett utjáról, Grace ebéd után barátságos, zöld kárpitozott szobájában ült, melybe az őszi délutáni nap fehér fényt vetett, mint tavaszi fák virágába borult levelei.

A kis grófnők anyjuk távozása óta csendesek, majdnem félénkek lettek. Másképp minden a régi kerékvágásban folyt.

Valamint az ősz is folytatta útját napról napra. A fasorok zörögő, fojtó illatot árasztó, hervadó levelekkel voltak behintve és a fák gyorsan vonták magukra arany leplüket, némelyek közülök vérpirosak lettek. A georginák a fénylő nap daczára mintegy dideregve vonták össze leveleiket. A gyengédszínű nyárfák úgy bólingatták ágaikat, mint a nagyanya hervadt fejét a gunyhóban.

Es e tiszta, tulságosan is átlátszó pihenő órában lépett Károly gr. Grace szobájába. A test és lélek üdesége lélegzett e fontoságos férfias alakból. Nagysága által minden szobát, melybe belép, mintegy kisebbiteni látszik. Arcza komoly volt, de azon végzetes vonás, mely oly gonosz, haragos gondolatokat hazudott, végkép eltűnt onnét.

Grace a gróf beléptére fölemelkedett ablakmélyedéséből. Bőröndje a szoba egyik sarkában nyitva állott és mellette néhány ruhadarab és könyv hevert a széken elszórva. Már hozzá kellett látnia uti podgyásza rendezéséhez.

Rettenetes zavart és fölindult volt, a mint Károly grófot szobájában megpillantá. — A gróf hozzá jött!... És minden ily rendetlenségben!... És ő... ő, mit akarhat neki mondani? — Oszinte nőies aggodalom reszketett — egy alak-talan valamiből — először e néma daczos, resignált leányszívben.

— Maradjon kisasszony! — mondá a gróf gyors hangon, mely oly üdén, gyengéden csengett. — Kérem, maradjon helyén. És bocsásson meg, hogy itt alkalmatlankodom kegyednek. De fontos dolgokat szeretnék önnek közölni. Megengedi, ugy-e bár, hogy helyet foglalhatok?

Mily egészen másképp beszélt, mint eddig! Gracének majdnem lélegzete elakadt csodálkozásában. Néhány udvarias szót dadogott csupán és az ülések egyikére mutatott. És a gróf gyorsan folytatá:

— Kegyednek szilárd határozata bennünket elhagyni, ugy-e bár? Jó. Bizonyára megvannak okai, és senkinek sincs joga önt visszatartani. Tegnap irtam már mr. Briesnek és az új nevelőnő úgy hiszem, legföljebb hat-nyolcz nap alatt megérkezik. Addig, reménylem, lesz oly szives és maradni fog, miután a gyermekek nem maradhatnak kellő fölügyelet nélkül, és főleg anyjuk távollétében nem, kinek elmaradása bizonytalan időre huzódhatik.

Ez magától értetik, gróf ur! — mondá Grace. És egy-szersmind lelke újjá éledt bámulatában sugárzó tekintete előtt és szíve élénken bevonta érző szálacskáit, mint valamely nagy aggság, vagy valamely nagy szerencse előtt.

Mert a gróf keze után kapott. A mozdulat szokatlan, minden átmenet nélküli volt, de azért mégis az ifju kezében hagyta, ki oly határozottan és sugárzóan tekintett reá.

— Nos, kisasszony, — folytatá a gróf, tartozom kegyednek egy vallomással még e rövid egy hétre is, melyet a grófnők gondviselésének akar szentelni. Nem volna tőlem becsületes eljárás, ha oly körülményt elhallgatnék, mely talán megváltoztathatja kegyed szándokát, ha talán túlfinom gyengeségérzete még barátságát is túlszárnyalja. Nem kérem önt, hogy a világ előtt hallgasson mindarról, mit most mondani fogok, mert tudom, hogy ezt anélkül is megértené; egész leányát kiismertem kegyednek ez idő alatt, mit nálunk töltött, és pedig utolsó rejtett gondolatáig. —

Gúny volt-e ez? Vagy szavainak csakugyan ily dicső, megtisztelő értelmet akart adni? És oly nyomatékkal és vontatva beszélt, hogy Grace szinte reszketett fájdalomában és aggodalmában érette.

Károly gróf még mindig kezében tartá a nevelőnő kezét.

— Grace kisasszony! — kezdé hevesen, halkan, behatólag, — kegyed növendékeinek anyja nem fog többé visszatérni. Nem — de ne rémüljön így meg és ne nézzon reám oly ijedten. Ő nem halt meg. De nem sokára meghal, a mi számunkra és a világ számára. Hallgasson reám. A bécsujhelyi cadette-iskolában neveltettem, és mint fiatal tiszt tértem csak vissza a reám nézve idegenné vált atyai házba, midőn is atyám nagyszerű európai körutra készült, hogy meggyengült egészségét a légváltozás által állítsa helyre ismét. Anyámat alig ismertem. Korán elhalt szegény. Atyám soha se törődött valami sokat velem. Ő a szó legszorosabb értelmében világfi volt. Atyám tehát útjára, én pedig csapatomhoz indultam. Havipénzemet rendesen megkaptam, de levelet csak nagy ritkán.

(Folytatása köv.)

Képek és vázlatok Chinából

Kís Elektől.

A harmadik rangfokozaton levő polgári állású egyéneknek a kalapjukon levő golyó egy nagy saphyr s mellett egy szál egyszemű pávatoll; a mellezimer egy büszke páva ékesíti; az övkapocs tiszta aranyból, de minden járulék nélkül. Katonáknál a páva helyett leopard van ugró helyzetben.

A negyedik rangfokozat egy kék, átláthatlan kő által tűnik ki; a mellen egy hosszú lábu daru emelkedik; az övkapocs arany, de közepében egy ezüst pont fénylik. Katonáknál a daru helyett egy vad tigris van.

A ötödik fokozaton álló polgári egyének kalapjukon egy finom, fénylő fejet hordanak krysztályból; a mellett fázán disziti; az övkapocs szintén, csak hogy nem annyira finom aranyból. Katonák a fázán helyett barna medvét hordanak.

A hatodik fokozat ismertető jele: fehér, átláthatlan kagylófej, mely mellett egy kék toll lengedez, a mellen egy fehér gém van ábrázolva, az övkapocs gyöngyházból van. Katonák sárkányt, vagy ugynevezett szárnyas kigyót viselnek.

A hetedik lépcsőn a gomb egyszerű aranyból van, minden ékesség és toll nélkül; a mellezimer egy fogoly madár; az övkapocs ezüst. Katonáknál a fogoly helyett szarvorrú.

A nyolczadik lépcsőn a gomb hasonlóképen egyszerű aranyból van, selyemmel körülfogalva; a mellen egy pacsirta, az övkapocs finom szarv. Katonák a pacsirta helyett, mint az előbbieket, szarvorrut hordanak.

A kilencedik vagy legalsó fokon levő polgári állású egyének ezüst gombot, mellükön vöröset s közönséges bivalyszarvból készült övesattot viselnek. Katonáknál a veréb helyét viziló pótolja.

Ilyenműiek a mandarinok közt divatozó rangfokozati ismertető jelek, s ilyen formán a ki a chinai viszonyokkal valamennyire ismerős, tüstént tudja magát tájékozni azon egyén rangja felől, kivel a véletlen összehozza.

De az út és mód, melylyel a tisztviselők nyilvánosan fölépnek, különben is tüstént utba igazítják az embert. A mandarin ugyanis soha som megy ki a nélkül, hogy rangjához illő ki-

séretet ne vinne magával. Minél főrangubb, annál nagyobb a kíséret.

Már csak egy közönséges kerületi előljáró előtt is, a rómaiak példájára, két liotor megy, lánczczal és korbáccsal, jeleül azon büntetésnek, melyet akárkire szabni ő kegyelmességének joga van. Meltette két dobos, kik minden pillanatban bizonyos számu dobütést tesznek, hogy urok rangját a bámész sokaságnak tudtul adják. Ezeken kívül még kengyelfutók, nagy póznákkal, melyekre táblák vannak erősítve; ezek hirdetik fennszóval az uraság parancsait. — Természetes, hogy a hatalmas főur nem gyalog jelenik meg, nem is lóháton, sem valamely kocsiiban, mely járművek Chinában nem otthonosak; — hanem vagy valamely gyalog-széken, vagy ami szokottabb, gondolójában.

A gyalog-szék akkor használtatik, ha a távolság csak pár száz lépésnyi, vagy legfőlebb egy mértföldnyi, s főkép ha vizen nem lehet megtenni az utat. Ez egy nagy, ablakokkal ellátott szekrény, melyben a mandarin dagadó pamlogon, szájában pipával, kezében legyezőjével ül. A legfőbb rangiak 8, mások 6, ismét mások 4 s a legalsóbbak 2 hordár által vitetik magokat. Azonban széke hordárainak számát meghatározni nem áll a mandarin hatalmában, hanem ez ünnepélyes császári rendelet által van meghatározva. A hordárok mellett, ha az egyén főrangú, katonák lépdelnek. Továbbá követik őt még — egyszerű járműven — titkárai, irnokai s alárendelt hivatalnokai. Az inasok és futárok gyalog mennek.

Éjszakai utazás alatt hosszú póznákra erősített színes lámpákat visznek elől, hogy tudtul adassék a nagy ur jövele; mintha az nem történnék meg eléggé a kíséret lármája s szünteleni dobpergés által.

De sokkal pompásabban veszi ki magát a mandarin, ha gondolóján utazik, ami különösen a főbekenél rendesen történni szokott. Az ily utazás ugyanis sokkal kényelmesebb és feltűnőbb; — oly két körülmény, melyre a chinai különösen sokat tart.

Minthogy a chinai birodalom, — különösen a keleti és déli rész — keresztül-kasul van hasogatva hajózható csatornákkal, a 6 első rangú mandarinoknak mindig van alkalmuk a magok hivatalos körutját hajón tenni meg. — Egy ily főur mindig saját hajóval bír, mely különösen van számára berendezve. Az ily hajót már messziről megismeri az ember azon, póznán függő, magasan kiemelkedő, a főszebácska fölé erősített esernyő alaku kettős veres napernyőről, mely a hajótulajdonos méltóságának jeleül úgy van feltűzve, hogy minden oldalról és már nagy távolságból látható legyen, s terjeszsze azon nagy tekintélyt, mely egy mandarint megillet. De még ezen jel sem elég; ellenkezőleg, azon napernyő csak általános jelzése a méltóságnak, ennek részletei ismét más, nem kevésbé feltűnő módon nyilatkoznak. Nemcsak hogy a legpompásabban s leghízelgesebb van a hajó belsője berendezve; nemcsak a legélénkebb s legkirívóbb színekkel vannak a falak bemázolva, melyek aztán szélről és zivatartól gondosan őriztetnek, hanem a hajó pavillonja, különösen pedig a hajó előrésze, — mely mind a két felől magasan emelkedik ki a vízből, — chinai jegyekkel van bemázolva, s ezen jegyek közt nem hiányoznak azok sem, melyek a mandarin rangját jelelik. Ugyanazért egy első osztályú mandarin hajóján a gólyát mindkét oldalán meg fogjuk láthatni. Ugyanazon jegyek vannak a lobogókon is. Ezenkívül a hajó előreszén egy nagy pózna áll, melyre egy tábla van erősítve, s ezen a mandarin rangja, neve és állapota nagy botúkkal fölírva van. Épen így a többi osz-

tálynak gondolója is. Egy ily hajó valóságos hercegi palota. A födélzet elég széles és tágas, hogy még oly nagy hajószemélyzet is szabadon mozoghat rajta, mialatt a mandarin, a csöcseléktől különválva, pavillonjába zárkozva szolgáltatja magát alattvalóival, valódi ázsiai kényur módjára. Éjjel se lyem függönyök fedik az ablaknyílásokat, melyek felett azonban a tetőzetnél friss lég szivárog be, hogy a főur álma valami heves légmérséklet által meg ne zavartassék. E függönyöket nappal is leeresztik, ha a nap igen forrón süt, vagy rossz idő közeleg; de hogy a mandarin egészen sötétben ne üljön, a függönyökbe apró ablakok vannak illesztve, melyek a legfinomabb s legátlátszóbb gyöngyházból vannak készítve.

Igy van a chinai főhivatalnokok hajója kiállítva, és a mint magától értetik, minden vele szemközt jövő hajó azonnal megáll s helyt engednek neki. — Ezek törvény által utasítva vannak tüstént félre menni az utból, ha egy császári hivatalnok hajója közeledik; és jaj annak, ki a császári hatalom ezen jelvényeit nem méltányolná elegendőképen! A mandarin drabantjai tüstént az ily engedetlen hajón teremnének, s annak főnökével, valamint az egész hajószemélyzettel megköstöltatnék a bambusbotnak kellemeit, míg annyira meg nem térnének, hogy azon tiszteletről, melylyel egy mandarin jelvényeinek tartoznak, soha többé el nem feledkeznének. Ily körülmények közt egy fő tisztviselő hajója sohasem kényszerül utjában megállapodni, ha még oly sok hajó uszálna is a csatornán. Mindenki fél a rettenetes bambusztól, és igyekeznek a lehetetlent is lehetővé tenni, nehogy valamikép a mandarint megbotránkoztassák. Természetes, hogy baj volna a mandarinra nézve, ha valamikép utközben feltartóztatnék, mert tegyük fel, hogy egy 6-dik osztályú mandarinnak bizonyos időre egy meghatározott helyen kell megjelenennie, hol őt már egy magasb rangú mandarin várja; s ha valamely előre láthatlan, s talán elháríthatlan körülmény utjában megakadályozza, hogy a kitűzött időre ott lehessen, akkor a 6-dik osztályú mandarin bizonyos lehet benne, hogy a magasabb rangú mandarin parancsára ugyanazon bánásmódban fog részesülni, melyben ő, a 6-dik osztályú mandarin néhány órával előbb azon népet részesítettte, mely őt tiszteletlenül föltartóztatta utjában. Chinában így a szokás.

És ezen szokás a chinai tisztviselők jellemének általános meghatározására vezet bennünket; és ezt mindazon utazók egyhangú ítélete után, kik Chinát az utóbbi 200 év alatt bejárták, — abban állapíthatjuk meg, hogy a mandarin ép oly állatias csuszómászó az előkelőbbek, mint a mily kegyetlen és zsarnok az alább rendelték, s általában a nép iránt. Ily jellem tulajdonságok pedig nemcsak kivételek, hanem állandó szabály, és az egész kormányrendszer természetében fekszik; mert az, ki a fölötte állóknak kénye és kedvétől függ, alattvalóinak ugyanazon mértékkel fog mérni, a milyennel neki mérnek. S minthogy a családapa, a császár, mint korlátlan kényur, úgy bánik a maga legfőbb tisztviselőivel is, a nélkül, hogy ebben valami törvény vagy akármi által korlátoztatnék, nagyon természetes, hogy a közvetlenül a császár után álló hivatalnokok kétszeresen, sőt háromszorosan szolgáltatják vissza alárendeltjeiknek azon bántalmakat, melyeket magoknak kelle szenvedniök.

(Folytatása köv.)

MAJOR BÉLA

szül. 1842. márczius 10-kén. Meghalt e hó 7-dikén, 30 éves korában.

A százados fa kidöltét százan és ezeren sajnálják, mert sok éven át üdítő árnyékot, biztos ótalmat és erősítő tápot adott; de azért nem kevésbé mély és igaz a hü gazda fájdalma, midőn a bösz vihar a szép növésnek indult ifju hajtást idő előtt kidönti és annyi szép reménynek biztos zálogait teszi semmivé.

Ilyen remes csemete, ilyen gazdag élet volt az, kinek nevét gyászkeretbe foglalva mutatjuk be e héten. Olvasóink közül sokan most először találkoznak e névvel, és a kik találkoztak is vele, könnyen el is felejtették ismét, mindössze is csak husz-harmincz beszély alatt olvashatták e nevet, hét-nyolcz év előtt gyakrabban, majd ritkábban és ritkábban, míg két-három év előtt csaknem végkép eltűnt, — eltűnt, de csak úgy, miként a bányász a föld mélyébe tűnik el, hogy rövid időn kincsekkel rakodtan újra feltűnjék; miként a folyó a tengerben tűnik el, hogy rövid időn az égre szálljon fel. Első fellépését az irodalomban határozott siker üdvözölte, mindenki elismerte benne a valódi tehetséget, a játszi kedélyt, a magvas, erőteljes nyelvet, és minél jobban jutott tehetségének tudatára, annál égetőbb vágygyal törekedett az igazi író nevet kiküzdeni magának; maradandó munkákkal akarta szolgálni a hazát, minden szabad percze komoly tanulmányoknak volt szentelve és ez volt egyik oka kora halálának.

Csak az egyik, másik oka — az ő aranytiszta lelke volt. Sem rokonom, sem jótevőm nem volt nekem, és annyi év választott el tőle, hogy semmiféle külső érdek nem vesztegethette meg lelkemet irányában, — de nem is hivatkozom magamra, mégis meglehet, hogy a tiz évi együttlét elfogulttá teszi ítéletemet; de hivatkozom mindenkire, a ki csak valaha érintkezésbe jött vele: talált-e hivebb, odaengedőbb, szolgálatkészebb barátot nálánál? Csak egy esetet hozok fel a sok közül. Volt egy barátja, egy jeles fiatal költő, a kinek azonban az a gyöngesége volt, hogy nem szeretett adósságot fizetni, pedig volt neki abból sok, egyebe sem volt neki költeményeknél és adósságoknál, elannyira, hogy végre a hitel forrásai végkép kiapadtak irányában. Mire Major Bélának nem volt előbb való dolga, mint hogy — maga verte magát adósságokba barátjáért; tudta, hogy soha sem fogja visszakapni, és azonfelül épenséggel nem helyeselte barátja könnyelmű életmódját, és mégis tétovázás nélkül megtette e lépést barátjáért, és azután hűségesen fizette is az adósságokat barátjáért. Magában véve talán csekélynek látszik ez az áldozatkészség, de vegyük csak hozzá, hogy saját személyére nézve kész volt inkább a legnagyobb nélkülözéseket eltűrni, mint csak egy krajczárnyi adósságot is csinálni. — A gyermeki és testvéri szeretetről nem is szólok; csak egy szép reményt ismert és ez az volt, hogy kis öccsét ő fogja fölnevelni, taníttatni; mint két csillag, úgy ragyogott tiszta becsületes szeme a lelkesüléstől, mikor arról beszélt, hogy milyen embert fog ő e kis fiuból nevelni és alig várta

az időt, hogy gondjai alá vehesse és — azon közben meghalt.

És az a szorgalom és pontosság! Azon egyidőben segédszerkesztője volt a „Családi Kör“-nek, gyakornok, majd fogalmazó a kir. táblánál, itt is, ott is — jeles tehetségénél fogva — roppantul elhalmozva munkával, és tiz éven át soha, de soha sem történt meg rajta, hogy egyetlen egyszer is elkéssett volna dolgaival, és e nagy elfoglaltsága mellett is mindig tudott időt találni költészete számára. A szó szoros értelmében éjjel-nappal dolgozott; mikor eredetit nem tudott alkotni, fordított; kötetekre megy az általa fordított szépirodalmi és ismeretterjesztő cikkek száma, és ő nem bigyesztette eléjük névjegyét, ő nem volt irodalmi kalóz, mint annyian nálunk, a kik valamit csak a világirdalom tengerén elfoghatnak, sajátuk gyanánt állítják ki a „vonal alatt“; hanem meghagyta az idegen szerzőket jogszerű tulajdonaikban; a „Szerelmi perpatvarok“ czimű h á r o m kötetes regény is, mely e napokban a „Családi Kör“ egyik mellékleteül fog szétküldetni, az ő fordítása, és még ennél sem engedte kitenni a fordító nevét, megelégedett azon tudattal, hogy ez uton is használ az irodalomnak; már ágyban fekvő beteg volt, és még folyvást dolgozott, utósó beszélyét már csak ágyban fekve írhatta meg,*) nem tudott többé ülve dolgozni, és mikor a láz már össze-vissza kergette fejében a gondolatokat, újra fordított, keze már alig bírta a tollat és még mindig dolgozott! És az az őnmaga iránt kérlelhetlenül szigorú, mások irányában elnéző becsületesség! Tiz éve, hogy ugyyszólván éjjel nappal együtt voltam vele, még nem volt husz éves, midőn megismerkedtem vele, egy husz éves fiatal ember! mit tud az még elvekről, meggyőződésről! és egyetlen egy vétkes vagy akár csak könnyelmű lépés nem terheli lelkét; soha adott szavát meg nem szegte, soha igaztalan szó ajkát be nem mocskolta, és a kik valaha jót tettek vele, nem volt az az áldozat, a mit értük hozni kész ne lett volna, és a kit szeretett, a nőt, gyermeket — de erről nem szólok, a seb még vérzik, és akkor a gyöngéd érintés is fáj, — mivé fejlődött volna egy ilyen gazdag lélek, mennyi áldást és boldogságot termett volna egy ilyen tiszta, nemes, erős lélek!

De ha az élet legszebb jutalma a szeretet, akkor e fiatalon kidölt élet rövid idő alatt is elérte célját: nincs senki, a ki ha ismerte, ne szeretette volna életében és kora halálán egy könnyet ne ejtene.

Mult kedden kísértük ki a korán kialudt szép életet az örök nyugalom helyére; a fiatal irodalom csaknem teljes számmal, a régibb írók közül is többen, ugyszintén hivatalnoktársai közül számosan adták meg neki az utósó tisztességet, és most künn nyugszik a kerepos-uti temetőben, jeltelen hantok alatt.

De azért e sir nem fog elenyészni, ha nem hagyott volna

*) Legközelebb meg fog jelenni lapunkban.

is hátra annyi hű baráti szívet, mint az újabb irodalom egyik hivatott tagja is bizton számolhatja rá, hogy sirko jelölje a helyet, a hová a hű megemlékezés a szeretet koszoruját tűzhesse. Egyéb jutalma úgy sem volt neki az életben hű szeretetnél, a csillagok pedig éjjel ragyognak. *)

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Örömteljes ünnepély a királyi családnál.) Mult vasárnap jegyezte el magának a jelenleg Budán időző Lipót bajor hercege Gizella főhercegnőt. A miniszterium, a képviselőtestület, a fővárosi képviselőség és számos országos főhatóság siettek szerencsekívánataikat kifejezni ő felségeiknek a boldog frigyhez, és a szerencsekívánatok egy szív egy lélekkel hangoztatja vissza az egész haza annyival inkább, mivel ez alkalommal is újabb jelét vette azon igaz benső szeretetnek, melylyel a felséges család iránta viseltetik, épen a mi fővárosunkat választván a magasztos ünnepély színhelyül. Adjon Isten annyi boldogságot az új párnak, a mennyit a hű szerelem érdemel, mert nem a hidegen számító politika, hanem a tiszta szívek nemes vonzódása kötötte a frigyot. Lipót herceg 26 éves, mint tüzérkapitány és később mint őrnagy és üteg-parancsnok részt vett a porosz-francia háboruban és igen kitüntette magát; Gizella főhercegnő pedig 16 éves. A menyegző csak egy év múlva fog megtartatni.

++ (Királyné ő felsége) a hó 5-dikén látogatást tett a nőképző-egylet intézetében. Ő felségét az intézet szállása közelében a kecskeméti-utczán megérkeztek nagyszámu közönség lelkes éljenekkel fogadta. A ház bejáratánál Veres-Beniczy Hermin, Teleky grófnő és Jankovichné urhölgyek, mint az intézet elnökei huszonöt választmányi hölgy kíséretében fogadták. Az intézet helyiségei ünnepélyesen voltak feldíszítve a magas vendég fogadására. A termekben a hölgyek, a tanári kar s a növendékek díszbe öltözködve, éljennel fogadták a belépő királynét. Veres-Beniczy urnő itt beszédet tartott ő felségéhez, mire a hölgyek és tanárok bemutatása következett. A királyné szokott kegyteljes modorában kérdéseket intézett a hölgyekhez, a tanárokhoz és a növendékek közül többekhez. Majd négy intézeti növendék: Sztián Bella, Borá Jolán, Freund Vilma és Plattky Kamilla intéztek rövid üdvözlő versecskéket ő felségéhez magyar, német, francia és angol nyelven. Miután a királyné a helyiségeket nagy érdeklődéssel sorra nézte és a növendékek közül néhánynak feleletét a természetből meghallgatta, magas megelégedését fejezván ki az intézet berendezésével, eltávozott félórai időzés után, kísérve az összegyűlt nagyszámu hölgyserog s a rá várakozó sokaság éljeneitől. Ő felsége egyszerű fekete bársony ruhát és magyar kalapot viselt, s leereszkedő modora és szép magyar beszéde által mindenkit elbájolt.

++ (Királyné) ő felsége igen korán szokott fekelni; egy udvarhölgy (többnyire Ferenczy kisasszony) kíséretében már reggeli fél órákor elhagyja a királyi lakot és minden cselédség nélkül csak kedvencz kutyájával a bástyán sétál, néha

*) Ugy tudom, hogy baráti körben már megpendítették az eszme, hogy a jeles ifju sirját sirkövel kellene megjelölni. És azt is tudom, hogy a vidéken is vannak nemes szívek, a kik önmest járulnak valamivel a kegyeletos célra; szívesen ajánlok tehát a beküldendő összegek átvételére és a lapok útján leendő nyugtatványozására.

Eddig 25 frt van nálam a célra. Továbbá beküldött hozzám a célra Pestről: Ivánka Béla 5 frtot, Székely Gyula 1 frtot, összesen 31 frt.

az elipszre is megy; e sétája rendszeren fél 9-ig tart; akkor vissza tér a várba reggelizni. A királyné kedvencz helye a felső bástyának azon része, mely a Ferdinánd-kaszárnyától a bécsi kapuig terjed, s a Dunára és a zugligetre pompás kilátást nyújt.

++ (Nyilvános köszönet.) A budapesti nőiparegylet javára mult hó 28-dikán rendezett színi előadás tiszta bevétele 735 frt 37 krt tett. — Felülfizetéseket a következők tettek: Gróf Andrássy Manoné 17 frt, gr. Degenfeld Imre 7 frt, Lévai Henrik 12 frt, Schossberger 12 frt, gróf Teleki Sándorné 2 frt, Matkovich Tivadar 2 frt, gr. Almásy György 2 ft, gr. Csáky László 2 frt, Sztányiné 2 frt, Pulszky Ferencz 2 frt, Szontagh és Ambróné 2 frt, gr. Lónyay Menyhért 2 frt, Tóth Vilmos miniszter 2 frt. Szilágy József miniszter 2 frt, Bitó Istv. miniszter 2 frt, Ezenkívül ajándékoztak: Tisza Kálmáné 5 frt, Murányi Kálmán 3 frt, ifj. Schossberger 5 frt, Kern 5 frt, Wahrmann Mór egy támlásszékre 3 frt, egy névtelen egy erkélyszékre 2 frt, Várady Gábor az eladott jegyeken felül még 4 frt 50 krt. Felülfizetési összeg 105 frt. 50 kr. A közreműködőknek is szíves köszönetet mond az elnökség az egyelet nevében, t. i. Felekiné, Prielle Cornélia, Blaháné, Helvey Laura, Szigligeti Jolán urhölgyeknek, Náday, Ujházy. Sántha, Nagy, és Tamásy uraknak, nem különben Paulay rendező, Erkel Gyula zenekarvezető uraknak, a zenekarnak, és egyszersmind báró Orczy Bódognak, ki a színházat a célra szíves készséggel átadta, és Jókai Mórné urnőnek, ki eszközlésében oly szíves előzékenységgel fáradozott. K ü h n e l I g n á c z n é, alelnök.

++ (A pesti jótékony nőegylet) a f. évi ápril 7-től május 4-ig terjedő 4 hétre, méltó házi szegények között leendő kiosztás végett összesen 2377 frt, 25 krt utalványozott; és pedig: hetenkinti segélyezettetteknek 388 frt, 60 krt, negyedévenkénti részesítettetteknek 1594 frt, és egyszer s mindenkorra segélyezettetteknek 494 frt, 65 krt; egyuttal a választmányi nők 25 új vizsgálatról tettek jelentést.

++ (A Karácsonyi palotában) mult vasárnap és kedden tartott műkedvelői előadások nemcsak a jótékony cél — a tiszta jövedelem a nőképző egyelet és a böcsőde javára fordítatott, — hanem élvezet tekintetében is kitünően sikerültek. Első este előadatott: 1 „Kukliné predikációi“ czimű elmés kis vigjáték, melyben gróf Szachényi Imréné és Jankovich Béláné urhölgyek, és gróf Apponyi Albert, Radvánszky Béla, Kendeffy Árpád, Jankovich Aladár urak és a kis gróf Karácsonyi Aladár játszottak, és különösen Kendeffy Árpád ur, kitünő színészi tehetséget tüntetett ki. 2. „Le piano de Berthe“ czimű kis francia vigjáték, melyben gróf Andrássy Leontine, báró Vécsey Blanka urhölgyek, és gróf Erdődy György mulattatták a közönséget. E két vigjáték után hangverseny következett: Reményi egy „Nocturne“-t és magyar népdalokat, Sipos változatokat a korcsolyatánczra játsztak, Bignio dalokat énekelt Lisztől, Rubinsteintől, Wagnertől és a „Szózat“-ot, Jókainé asszony pedig Vörösmarty „Szent ember“-ét szavalta. Ez előadáson a királyi család is jelen volt és királyné ő felsége a „Szózat“ iránt is tapssal nyilvánítá tetszését. — A második este is igen érdekes volt; előadatott két kis vigjáték: „A két özvegy“ és „Urnőmnek migrain-je van“, báró Orczy Bódogné, báró Vay Béláné urnők, és gróf Apponyi Albert, Radvánszky Béla, és gróf Koglevich Béla urak által. Ez este meg b. Orczy Bódogné urnő mutatta, hogy nagy színésznő válhatnék belőle a színpadon. A két vigjáték közt Benza Ida több dalt énekelt, kissé fátyolozott hangon, de nagy

művészettel, Deutsch Willi zongorázott, Prielle Kornélia pedig Tompának „Három a daru“-ját szavalta. Mindkét előadásban nagy és diszes közönség volt jelen, a rendezés és szolgálat nagyuriansan fényes és e mellett a háziur és házi asszony olyan szeretetre méltók voltak, mintha nem ők, hanem nekik szerezték volna e ritka élvezetet.

++ (Csónak-verseny.) A helybeli csónak-egyletek elhatározták, hogy augusztus 18-án, mint a király születésnapján nagy-szerű regattát rendeznek, melyre vidéki csónak-egyletek is hivatalnak meg. E versenyekre hat díj fog kitűzteni: A serleg-díj, egy serleg telve arannyal; erre csak négy evezős outrigerek bocsátatnak kormányossal; a császár-díj (még bizonytalan) outrigerekre kettős evező- és kormányossal; Duller-díj, Viktor-díj, kettős-evezős outrigerek számára kormányossal; az ötödik díj kettős evezőkre kormányos nélkül és a molnárdíj bárminemű csónak számára.

++ (Zsibónak) egy második Cserei Helenája akadt báró Wesselényi Miklósné, szül. br. Bánffy Ágnesben, ki minden kínálkozó alkalmat felhasznál, hogy nemes szívének tanujelét adja. Az árvák, özvegyek, nyomorultak a hála szent érzel-mével említik nevét, mert pénz-, öltözké- és gabona-segély-lyel gyámolítja őket. Legközelebből pedig a templomi szó-székre művészien himzett és gazdag aranszegélylyel ellátott takarót ajándékozott.

++ (Jókai Mór-né) asszonyt a Karácsonyi-palota első es-télye alkalmával a rendező hölgyek pompás nagy kaméliabokrétával lepték meg. E bokrétát gazdag csipkészet s nehéz fehér selyem szalagon ez aranyos felirat díszíté: „A nemes-lelkű művésznőnek, Jókai Róza urnőnek, a bölcsőde és nőképző-egylet hálás választmánya. April 7. 1872.“

++ (Volkman estély) Világhírű Volkmanunk, kinek csak szerénysége nagyobb híréből, mult pénteken tisztelői kérelmére, hangversenyt rendezett, melynek műsorozata kizárólag saját szerzeményeiből állt. A főváros összes zenevilága sietett e ritka élvezetre, és az itteni művészi erők lelkesült tolmácsai voltak a nagy mester gazdag lelkének. Hires B-moll hármasát, C-moll sonatáját és egy még kéziratban levő „Szenderdal“-át Dajcs Willi, Huber Károly és Szuborics Manó urak adták elő, a Pauli-pár pedig több dalt énekelt tőle oly gyönyörű szépen, a mint még e kitűnő művésznőket is ritkán halottuk énekelni. E nagy szellemi élvezet után a nagy zeneszerző tisztelői közül számosan a „Hungáriá“-ban lakomára gyűltek össze, melyben étel-ital mellett sok felköszöntő is folyt és minden felköszöntés csak oda ment ki, hogy a nagy mestert (a ki most 57 éves) az ur Isten még sokáig éltesse.

++ (Hangverseny) Huber karnagy mult hétfőn hangver-senyt adott, melyen szép számu közönség jelent meg. A nemzeti színház zenekara a színház volt karnagya iránti tekintet-ből közreműködött, s különben is a hangverseny érdekes szá-mokból állt Hallottuk Huber ur egyik tanítványának, Arn-stein Szidónika k. a. zongorajátékát, mely szép eredményekre jogosíthat. Különösen fel kell említenünk Huber egyik fiát, ifj. Huber Károlyt, kit Richter hangversenyeiben is hallottunk, s ki Pergolese egy dallamos ábrándművének előadásában igen sikerülten tüntet elő hangszere költői látgyságát. A hangver-senyben Rákosi Szidi k. a. szavalt és Bognárné asszony énekelt.

++ (Thiersné asszony) A „Köln Ztg.“ egy levelezője a kö-vetkező jellemrajzát adja a franczia köztársasági elnök nejé-nek: Madame Thiers határozott ellensége minden fényűzésnek, és fanatikusan oda törekszik, hogy a többi hölgyeket is a leg-

nagyobb takarékosagra és egyszerűségre bírja. Nincs házi asszony, ki öltözkéiben oly egyszerű volna, mint „Madame la présidente.“ Azt lehet mondani, valóságos spártai nő. Hálóköntöst, a párisi előkelő nővilág e főöltönyét, vagy papucsot nem ismer. Még kevesebbet ad evésre ivásra, személyesen megy el a piacra vásárolni, és a versaillesi piacon igen is-mert, ha nem is kedvelt személyiség. Ezen spártai fellépés azonban, ha meg is van a maga érdeme, egészben véve nem igen tetszik.

++ (Rimaszombat) Fábry ur felsőbb leánynevelő-tan-intézetében „leány-egylet“ alakult, melynek célja, hogy a fiatal leányok a társadalom ügyei iránt jókor tanuljanak me-legen érdeklődni, ehhez képest munkásságukat — korukhoz mértén — érvényesíteni megkíséreljék s a tanoda elhagyása után az önképzésben irányt nyerjenek. Vannak rendes és pár-toló tagok. Elnöke: Mayer-Marikovszky Emma urhölgy, igazgatója: Csutor Paula k. a. nevelőnő. Az egylet önképző kört alakított. *)

++ (Rózsás napló.) Ányos Tivadar Esztergálról (Vesz-prém) eljegyzette Vasmegyének egyik művelt hölgyét: Kis-faludy Melanie kisasszonyt, Kisfaludy Sándor ur leányát. Az esküvő Badacsonyan lesz. — Nagyváradon Tomori Anasz-táz szombaton reggel tartá esküvőjét özv. Popovicsné szül. Nikolics Ilona urhölgygyel, s még aznap külföldre utaztak. — Vecsey Sándor pesti nagykereskedő művelt és kedves leá-nya: Vilma, e napokban váltott jegyet Windisch Imre, pest-városi mérnökkel és honvédhadnaggyal. — Jankovich Aladár, Somogy megye főispánjának, Jankovich Lászlónak fia, f. hó 17-kén tartja esküvőjét Bombolles gróf kisasszonynyal Opekában, Horvátországban.

++ (Vegyesek.) Gróf Károlyi Pista ügye — épen most egy éve egy városi hajdura csapott estorával — e napokban újra tárgyalás alá került a pestvárosi törvényszéknél, a bíróság újra egy havi fogságot mondott ki fejére és a gróf újra fö-lebbezte az ítéletet. — E héten voltak nálunk a szokásos ta-vaszi lóversenyek, hanem már nem csináltak belőle olyan nagy dolgot, mint azelőtt, talán azért mert hire jár, hogy jövő kedden bezárják az országgyűlést és ez a hír sokaknak nagyon jól esik. — Estván gróf ügye ugy dőlt el Bécsben, hogy né-hány éven át az állam szabadszállást és kosztot is ad neki. — Valami Statiski Károly nevű lengyel egyéniség lengyel lapot hirdetett, föl is vett reá előfizetéseket, aztán megszökött. Az itteni lengyel menekültek erre közzé tették a lapokban, hogy ők már rég figyelmeztették a pesti rendőrséget ezen egyéni-ség kétes becsületére, hanem mert urias külseje volt, a rend-őrség semmibe sem vette a figyelmeztetést. — A nemzeti színháznál Bignió és Kocsisovszky Molnár Borcsa ragadják most el a közönséget; Kocsisovszkit már a miénknek mondat-juk, míg Bignió még mindig csak reményben a miénk. — Görgei Arthurnak a mult héten az a bátorsága volt, hogy lemont Erdélybe, és Tordán egy nyilvános vendéglőbe szállt ebédelni, mire egypár tordainak meg az a bátorsága volt, hogy Görgeit nyilvánosan bántalmazták. Melyik volt nagyobb? — Bertha Sándor jeles zeneszerzőnk több évi Párisban tartozkodás után e napokban haza érkezett Pestre. — Mult szerdán a bu-dai zene- és énekakademia a vigadóban Haydn „Teremtés“-ét adta elő; az előadás, melyben Hajós, Humann Alexa, Schmidt és Knahlné urnők és illetőleg urak működtek, kitűnő volt, csak egy hiányzott: nagy közönség; de a gyönyörű tavaszi napok

*) Kérjük ez ügy bővebb körvonalozását.

nemcsak az arczbőrnek, hanem a hangversenyeknek is beval-
lott ellenségei. — A nőképző egyesület vasárnapi felolvasásán
Várady Gábor helyett, a kit családi szomorúság ért, unokája
meghalálózván, P. Szathmári Károly fog felolvasást tartani.
Greguss Ágost, jeles írónk pedig a „Materialismus“-ról fog ez
este értekezni. — Gróf Széchényi István gyászos
halálának évfordulóján mult hétfőn Pest templomaiban
gyász-isteni tisztelet tartatott, és a templomok ez évben is
megteltek ajtatoskodókkal. — A kassai színházban
a nagyhét folytában Csáky Alexandrine grófnő kezdemé-
nyezése folytán működvelői előadások tartattak. Előadták
„Ernani“ két utolsó felvonását, melyben a karok is működvelők-
ből teltek ki; a „Báli cipő“ és „Thimotheus bünrovata“ című
vigjátékokat; a másik alkalommal pedig „Elveszem a nőt“
című vigjáték került színre. — B.-Füredről írják, hogy
a közelebb ott dult roppant vihar nagy károkat tett. A hosszú
költséges hid helyre vontatása, mely a hideg fürdőhez vezet,
nemcsak tetemes költséggel fog járni, hanem emberéletben is
került már. — „Gazdasszonyok könyve“ Vörös Esztertől,
címe egy legközelebb Heckenastnál csinosan kiállításban meg-
jelent könyvnek, mely különösen kezdő gazdasszonyok számára
mindenfélét tartalmaz a ház czélszerű berendezése
és a háztartási teendők helyes végzése iránt. Ára 40 kr. — Hir-
szerint Lipót bajor herceg tiszteletére ő felsége a király és
Allrecht főherceg jelenlétében a Rákoson nagy hadgyakorlat
fog tartatni, melyben a budapesti helyőrség kívül a környék-
en állomásozó lovasság is részt fog venni. A gyakorlat napja
még eddig nincs meghatározva. — A lipótmezei ország-
os tébolydában a legnagyobb elővigyázat daczára is
előfordul szerencsétlenség; így az utóbbi tizennégy nap alatt
egy tébolyodott nő fölakasztotta magát és egy férfi örültségi
rohamaiban kiugrott az ablakon; mindkettő meghalt. Azért
ilyen intézetben a legnagyobb elővigyázat mellett — még
egy kis elővigyázat is szükséges. — Fehérmegyében
fekvő Pázmánd község ifju birtokosa: Lyka Demeter, szívé-
n hordva a tanügy szentségét, e hó 4-kén tartott félévi vizgá-
latra megjelenván, lelkesítő beszéd után mintegy 140 gyer-
mek között pénzt s más ajándékokat osztott ki. Adjon
Isten ezer annyi népbárátot a hazának. — Táborosky
és Pars műkereskedésében megjelentek: „Az élet arany-
kora“ című szerzemény négy kézre, szerzője Engesszer
Mátyás. Ára 60 kr. „Gyöngyök“ a magyar nép dalaiból. Négy
kézre, szerkeszté Tisza Aladár. Ára 1 frt. — Nemrég emli-
tettük, miszerint oly jól készített hamis százforintos bank-
jegyek hozattak forgalomba, hogy csak a legfigyelmesebb
megvizsgálás után lehet hamisaknak felismerni. Legujabban
ily hamis ötforintosok is keringenek, melyeket a valódiak-
tól még bajosabb megkülönböztetni.

✦✦ (Halálozások.) Vas Gereben, a pár év előtt Bécs-
ben hirtelen elhunyt írónk idősb fia, László e hó 4-én a te-
rézvárosi „Bethesda“ kórházban 22 éves korában elhunyt.
Derék, magyar író fia volt és a kórházban kellett meghalnia!
— Vertán Tivadar előkelő és jómódú polgár Kolozsvárt,
Töltényi Miklós jó hírű ügyvéd Aradon és Balázs Imre szép
tehetségű ügyvéd Szamos-Ujvárt meghaltak. — Virág Ge-
deon, volt nádor-husár és 1848—49 évben jeles honvéd al-
ezredes e hó 8-án végelgyengülésben meghalt. Egyike volt
azon bátor hazaszerető nádorhusároknak, a kik 1848-ban
Csehországon át ezer veszély közt a haza megvédésére siet-
tek. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

A disznóhust hirtelen bepáczolni.

A ki most tavaszkor akarna disznót ölni és aggódik,
hogy a hus e melegebb időben elromlanék, annak a követke-
ző kezelési módot ajánlhatjuk.

Az egész módszer igen egyszerű, és csak abban áll, hogy
a disznóhust forró a n s ó z z u k b e:

Midőn a disznó darabokra el van vágva, a besózásra szán-
tatkat külön deszkára, vagy padokra kell tenni, a kemenczét
erősen befűteni, a húst jól körülrakni, hogy lehetőleg hamar
melegedjék meg; ezalatt pedig a rendes mennyiségű sót lábas-
ban forróvá tevén, e forró sóval a husdarabokat egyenként
minden oldalról jól be kell dörzsölni. Ha a hus nem veszi föl
rögtön az egész sót, úgy a bedörzölést két-háromszor ismételni
kell. Meg kell jegyezni, hogy a só közé egy kis timsót és
egy kis czukrot kell tenni (egy font sóra egy fél lat timsót és
ugyanannyi czukrot.) Ha a hus aztán egy napig áll így forró-
an besózva egy dézsába nyomkodva, úgy már másnap a füst-
re lehet tenni.

A sörélesztő jóságát

olyanformán lehet megpróbálni, hogy ha száraz állapotban
kapjuk, egy csipetnyit forró vízbe teszünk. Ha az élesztő jó,
akkor az rögtön felfelé fog igyekezni, ha nem, a víz aljára száll.

Nemzeti színház.

April 6-dikán: „Tell Vilmos“, Rossini operája, Bignio fellépteül. — April
7-dikén: „A vén bakancsos és fia a huszár“, Szigeti népsziműve. — April
8-dikán: „A lowoodi árva“, Birchpfeiffer sziműve. — April 9-dikén: „Ör-
dög Róbert“, Meyerbeer operája. — April 10-dikén: „A makranczos hölgy“,
Shakespeare vigjátéka. — April 11-dikén: „Az afrikai nő“, Meyerbeer ope-
rája, Benza Ida és Bignio fellépteül. — April 12-dikén: „Lear király“, Sha-
kespeare szomorujátéka.

Divattudósítás.

Alter és Kiss magyar királyi udvari szállítók női divatterme a
tavaszi idény beálltával következő új és kizárólagos sajátú párisi paletot-
és ruhaformákat mutat be a t. hölgyvilágnak, melyek nevezett divatüz-
letben cachemir, poruvien, velour, selyem- és bársonyszövetből készítve
kaphatók:

A lapunkhoz mellékelt divatrajznak leírása körülbelül következő,
mely után a rendelések bátran és bizton megtehetők.

1. sz. Judith, cachemir vagy peruvienből készítve jön 36 frtba,
selyemből 55—60 frtba.

2. sz. Metha, cachemir vagy peruvienből 28 frt, selyemből 45 frt.

3. sz. Trianon, cachemir vagy peruvienből 40 frt, selyemből
55—60 frt.

4. sz. Treviso, selyemből 60—65 frt, bársonyból 90—100 forint.
Disze: passementerie, csipke, rojt és atlaszcobrok.

5. sz. Martha, cachemir vagy peruvienből 45 frt, selyemből 65 frt.

6. sz. Ariote, selyemből 60 frt, bársonyból 90 frt.

7. sz. Goram, cachemir vagy peruvienből 45 frt, selyemből 65 frt.

8. sz. Eglantine, cahhemir vagy peruvienből 36 frt, selyemből
55 forint.

9. sz. Massaniello, selyemből készítve 45—50 frt, bársonyból
80—90 frt.

10. sz. Maintenon, selyemből készitve 45—50 frt, bársonyból
90—100 frt.

11. sz. Memphis, selyempaletot csipkével diszitve ára 70 frt, bár-
sonyból 100 frt.

12. sz. Martha, selyempaletot, ára 75 ft, bársonyból 110—120 ft.
 13. sz. Upsala, cachemir vagy peruvienből 20, 22 ft.
 14. sz. Gaeta, cachemir vagy peruvien paletot 24 ft, selyemből 35 forint.
 15. sz. Amanda, peruvien-paletot 30 ft, selyemből 45—50 ft.
 16. sz. Agnes, cachemir vagy velour-paletot, ára 25 ft.
 17. sz. Egidius, cachemir vagy velourból készitve 30 ft, peruvienből 36 ft.
 18. sz. Artot, selyempaletot, ára 45 ft, bársonyból 70—75 ft.
 19. sz. Tancred paletot cachemir- vagy velourból 18—20 rt.
 20. sz. Athene, paletot zsinórral és rojttal diszitve, cachemir vagy velour-szővetből 24—25 ft.
 21. sz. Galotti, finom selyem Rotond, ára 65—70 ft.
 22. sz. Goleonda, cachemir, Rotond-zsinórral diszitve, ára 35 ft.
 23. sz. Betti, cachemir vagy velour Rotonde, ára 36 ft.
 24. sz. Gracieuse, cachemir Rotond, ára 40 ft.
 25. sz. Gontard, velour Rotond zsinórral és rojttal diszitve, ára 32 forint.
 26. sz. Gaston, cachemir Rotond, ára 32—35 ft.
 27. sz. Jago, peruvien vagy cachemir Rotond, ára 40 ft.
 28. sz. Ellinor, cachemir casaque, ára 45 ft.
 29. sz. Elegango, cachemir casaque, ára 45 ft.
 30. sz. Epouini, selyem casaque, ára 70 ft, cachemirből ugyanaz 50 forint.
 31. sz. Electra, selyem casaque, ára 75 ft, cachemir- vagy velourból 55 ft.
 32. sz. Casaque koczkás szörkalméből fekete vagy más sötét szoknya fölé vehető, ára 45—50 ft.
 33. sz. Casazue fekete terneau-ból, ára 35 ft.
 34. sz. Tunique és pelerine sötét drapp circas kelméből, hasonszínű guipure csipke- és zsinórdisszal, ára 90 ft.
 35. sz. Tunique és paletot „Pompadour” szörövetből, minden alapszínben, mindenféle virággal, ára 45, 48 ft.
 36. sz. Fete piqué impérial casaque selyemdiszszal és rojttal, külön gallérral, ára 60 ft.
 Azonkívül van a divatlapon 10 alak, mely különféle mostani legújabb divatu ruhát ábrázol.
 Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek. Ruhák megrendelésénél egy jól álló derék és alj előhossza szükségeltetik mértékül.

Számrejtvény.

Fölföldy Sándornétól.

1. 2. 3. 4. 15. 13. Ha ez dül, sorvasztja a növény félét,
 19. 1. 15. 18. 4. 12. Házról házra hordoz jó nagy csomó kápot,
 6. 7. 8. 9. Az teszi ezt, ki fél más kandiságától,
 10. 7. 6. 21. Néha tollrágással, néha jó magától.
 15. 1. 12. 19. Költők, dalnokok és zenészek jelvénye,
 8. 7. 16. 22. 5. 13. 4. 21. Ennek siralmas volt minden költeménye.
 18. 4. 6. 10. 4. 12. 13. Emberből, állatból kiveszi a vámot
 5. 1. 18. 2. 3. 20. 22. 16. Kézmives férfiak avas titulájuk.
 2. 3. 4. 6. 12. 13. Ezzel szeretnék a levegőben járni,
 14. 2. 3. 9. 7. 15. 14. 12. Ha én ilyen volnék, be kék engem zárni.
 7. 6. 11. 12. 13. Ugy jó, ha jellemed ebben erősödik
 21. 1. 8. 9. 4. 6. Edény, melyben a tej meg nem savanyodik.
 4. 6. 5. 4. 12. 13. Balsorsodat néha ennek köszönheted.
 4. 6. 12. 13. Verőfényes napon által nem lépheted.
 12. 13. 14. 16. 17. 11. 12. 13. Ki ebből az első még meg nem ütötte,
 6. 7. 5. 12. 13. Ez vigasztalhatja, ha megint megtette.

Megfejtési határidő: május hó 14-dike.

A f. évi 11-ik számban közlött számrejtvény értelme:

Álarczos tánczestély.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Szentimrey Ilonka, Novák Lúra, Nagy Erzsike, Molnár Róza és Amália, Guba Jánosné, Miksa Lipótné, Korbuly Fanny, Ploy Leustach Fanny, Gellén Ilona, Várhalmi Berta, Vitályos Irma, Osváld Ida, Illés Erzsébet, Szalgháry Józsefné, Kalla Mihályné, Gyura Janka, Braun Riza, Báthori Zsigray Istvánné, Benedek Riza, Szmodits Gizella és Irma, Bohunec Amália, Marossy Hermin és Gizella, Moesz Gézáné, Singer Lőrincz, Rácz Róza, Sziklay Matild, Trajter Erzsébet, Némethy Zsuzsanna, Paraicz Ilona, Halden Irén, Sváby Izabella, Schwartz Éva, Schönföld Cecília, Kohn Róza, Fölföldi Sándorné, Kovács Zenthe Berta, Stanits Mari, Knorr Veres Henriette, Ágoston Mari, Németh Berta, Jaczkovits Vilyáczky Anna, Lakatos Erzsike. Lomhényi Zsigmond Gyuláné, Jármy Ferenczné, Nagy Lakatos Iloná, Boros Mariska, Gróany Nina, Lóvol Paulin, Vojtovics Hrabáth Emma, Kovács Emma, Szabados Jenő, Pap Cziike Karolin, Millián Mari, Horváth Ida, Petrenko Berta, Tücsy Irma, Andorkó Mária, Felvinczy Mariska, Pelle Emilné, Ambrózy Jozsina, Hlavács Kálmáné, Kain Károlyné, Szák Várnay Anna, Szivos Aranka, Sír Sarolta, Pásztelyi Danielovich Emilia, Anna, Kállai Emilia, Szabados Koszttyik Berta, Pap Kovács Gizella, Bálint Julianna, Gizon Mariska és Gizella, Frank Karolin, Vojnics Gombos Ilka, Egry Róza, Szapper Janka, Merza Mária, Kalós Erzsike, Pethes Ida, Kovács Emma, Felvinczy Mariska, Pethő Antalné, Barándi Gizella, Novák Irén, Besz Móróc Karolina, Barányi Aranka, Barthalos Vilma és Etelka, Lőrincz Ida és Malvin, Keszthelyi Györgyné, Horváth Aloisia, Mannó Kálmáné, Tormási Mari, Zeke Janka, Beszedes Mózesy Ágnes, Glucsák Erzsébet, Iby Ferenczné, Szép Emma, Rásó Mihályné, Diviaczky Mária, Ballagi Ilona, Mari és Béla, Sejin Grzó Kornélia, Kármán Luiza, Oszlányi Mari, Egerváry Tuboly Enília Lohr Józsefné, Szarka Zsigmondné, Nagy Mária, Kis Lőrinczné, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Bazilides Mindszenti Matild, Dzsinih Pencz Mária, Knéty József, Erdensohn Emilia, Balogh Alajosné, Varga Etelka, Szalgháry Józsefné, Adler Róza, Székely Anna és Róza, Juhaszovits Illyásevit Ilon, Kalós Erzsike, Halluskay Mária, Leustach Gizella és Irma, Laur Lajtos Anna, Mráz Ottilia, Józsa Gábor, Nagyné Bak Rozália, Dubányi Róza, Stenczinger Karolin, Jármy Ferenczné, Megela Neszti, Marik Begovsevit Vilma, Méhes Mariska, Németh Józsefné, Kovács Móróné, Csátary Julia.

A 10-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Adler Róza, Kalós Erzsike, Józsa Gábor, Nagyné Bak Rozália, Stenczinger Karolin, Jármy Ferenczné, Juhaszovits Ilon, Sváby Izabella, Méhes Mariska, Kovács Móróné, Csátary Julia.

Tartalom.

A pipere-asztal, Cs. Z. Arankától. — A sebesült, Laczfy Lászlótól. — Az élet rejtélyei Tovölgyi Titustól. — A bankodóhoz, Hajgató Sándortól. — Távol a szülőföldtől, Vacano Emiltől. — Képek és vázlatok Chinából, Kis Elektől. — Major Béla halála. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. — Megbízások tára — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Tavaszi divatrajz 36 alakkal.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

ALTER ÉS KISS UDVARISZÁLLITÓK DIVATTERMEIBŐL

32

28

33

29

34

30

35

31

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

ALTER ÉS KISS

UDVARI SZÁLLITOK DIVATTERMEBŐL

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

PEST

1872

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.	Szerkesztői és kiadói iroda: Kápolc 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	16. SZ. Április 21-én. 1872.	Havonkénti színezett dívatképe minden szükséges himetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek megfizetése egész-, a műlap megfizetése félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

A szép különböző hatása az emberre.

Tompa Károlytól.

A természet ezer meg ezer lényei között az ember bir legtöbb fogékonysággal a szép iránt; azonban nem tagadhatjuk meg e magasabb tulajdonságot az alsóbb rangú állatoktól sem, különösen a madaraktól, melyek kivált a fészkek helyének megválasztásakor szintén műizlésnek, szép iránti fogékonyságnak adják jeleit. — E tekintetben legtöbb olismerést a zenének, rigók és pinytyek érdemelnék.

Az ember szép iránti fogékonyságáról már az ősidőkben, legkezdetlegesebb állapotában adott jelt, mennyiben a barlanglakók, lakhelyeik megválasztásakor a vidék szépsége, erdő közelsége stb. iránt különös tekintettel voltak; vannak, kik e tulajdonságukat a megélhetés ösztönének tulajdonítják s én nem állítom, hogy némi részben nincs igazuk, hanem azért kétségtelen, hogy a szép iránti fogékonyságnak is nagy szerep jutott e részben.

Az emberiség műveltségének emelkedése, társadalmi fejlődése részben a szépnek köszönhető és e fejlődéssel közzönheti a szép is nemesbűlését, és emelkedését.

Eredetben ugyan egyoldalú lehetett a szép iránti fogalom s nagyon korlátolt határok közé szorított a szép, miután csak a természetre szorítkozott s a ferde, fejletlen izlések azt is nagyon megnyirbálták; hanem a műveltség emelkedése, az izlések nemesbűlése, fejlődése emelt ki — addig — homályban levő individuumokat, megteremtette a művészetet s a művészet után hatalmas lökést adott a „szép“ fogalom tágasbűlésének.

Ma már a szép nagyon tág fogalom, határait körvonalozni talán lehetetlen, mert az izlés különféle s az izlés határozza meg legelőször a szépet, s a hány individuum van, annyiféle a hatás, mit szerveinkre gyakorol; de ha mégis meg akarnók határozni, legtöbb igazat Kantnak adhatunk: a mi minden érdekel nélkül tetszik, az a szép!

A hány szép van, annyiféleképp tetszik, pl. egy pár szép fekete szem más hatást gyakorol idegeinkre, mint felteszem egy szép vidék, vagy vizesés: amaz elbűvöl, lebilincseli lelkünket, szellemünk mintegy levan kötve varázsa alatt, míg ez feleml, lelkesít s lelkünk az ihlet, a meghatottság szárnyain emelkedik az istenség régiói felé. Más a hatás egy szép ló, meg egy virág között; abban a testi idomok, a délczag büszkeség, ebben a szerény egyszerűség, a szín és illat ragadnak el. Más a hatás egy női kép- és eredetije közt: ezt egy mozdulat, egy mosoly, vagy az arcz komolysága, valamely belső szenvedés, szenvedély kinyomata teszi még vonzóbbá; mosolyára mosolygunk, komolysága búsit s szenvedéseiben szeretnénk részt venni; míg amannak hideg egyformasága csak pillanatokig képes lekötöni lelkünket. — Egy vadon szépsége komolylyá, elfogulttá tesz, míg a nyílt vidék, a virágoskert egészen ellenkező: vidámságot ébreszt bennünk. — És nem mindig csak a szép különböző fokai szeriut, hanem igen sokszor ugyanazon foku szépség ellenkező érzelmre indit; például egy szép sarkantyuvirág (Delphinium) sokkal kellemesebb hatást gyakorol a szemlélőre, mint a sisakvirág (Aconitum), pedig mindkettő csaknem egyforma színű, alakú, csak hogy az egyik mérges, míg az

nem; ez áll a gyüszüvirág és szintyőre nézve is. Megbámuljuk egy nő szépségét, de mihelyt megtudjuk, hogy festi magát, azonnal elvész az illúzió; holott egy festett képen tudunk gyönyörködni.

Ismét igen sok függ a szemlélő hangulata, lelki emelkedettsége és vérmérsékétől, mert ezek határozzák meg ugyiszlán az izlést. A bánatos, mogorva embert nem igen gyönyörködteti a vidám csoportozatu kép, míg egy halottas menetet, vagy kivégzést ábrázoló kép fájó gyönyört szerez neki; ellenkezőleg a vidám, kedélyes ember: az mintegy megosztva látja szenvedéseit, míg ennek szenvedést szerez. A miveletlen népek a színek tarka vegyületében találnak gyönyörűséget; míg a miveletknél az egy szín uralkodó; azoknál a kirívóság, ezeknél az egyszerűség a gyönyörködtető; a román, és általában a paraszt nőnek a mindenféle színű keszkenő, vagy ruha több örömet szerez, mint ha férje valami hamuszínű selyem szoknyát venne neki; a cigány leány többre becsüli „zöld virágos piros vigánóját“ valamennyi havanna színűnél s a román „cosocu“-ja annál többet ér, minél több cifraság van reá varrva piros, zöld kék sárga meg isten tudja, miféle színekkel. Menynyire másképp néz ki a fekete frakk, queker, jaks, stb! — Albion arany színű szépségei angol eszményképek, míg a spanyol donnák égő fekete szeme, barna-piros arcza, s hamisan mosolygó ajk a spanyol caballerosnak rabolják el szíve nyugalmát; — mennyivel boldogabbak vagyunk mi, kik épen úgy tudjuk szeretni a barna nőket, mint a szőkét, sőt a „se nem szőke, se nem barna, az igazi magyar fajta“ félekre is vetünk szerelmes pillantásokat.

A botokud ajkába, orrába függőket huz: azt hiszi, hogy az a szép; vannak indián törzsök, melyek testöket csodálatos alakokkal tetovirozzák tele, mások vörös-kék mázzal kenik be tagjaikat, abban a hitben, hogy ez szép . . nálunk is használnak „pasta Pompadour“-t, revalescens du Barrie-t, „poudre de de riz“-t — a felsőbb körökben, alább „bécsi rongyot“, „karmint“ stb. s ezt is mind azért, mert azt hiszik, hogy az szép.

A szép hatását határozza továbbá annak helyzete; például egy szép fehér lilium egy csomó bogáncs között kellemes hatást gyakorol reánk: egyszerűsége, szépsége elragad, míg helyzete sajnálatra kelt iránta s ösztönöz, hogy kitépjük körüle a gyomot. Ha valami fönséges thearózsa és kamélia közt kellene választani, nem tudna az ember elsőséget adni: ezt ritkasága, kényes természete s az az előkelő nyimbus, mely körülveszi, azt illata, színompája kínálja, ha csak úgy nem tesz az ember, mint a cigány: elveszi a kaméliát, de engedjék meg, hogy a rózsát megszagolhassa.

Nagy befolyással van még a szépség milyensége; egy égiháboru borzadálylyal teljes bámulást, gyönyörködést kelt bennünk, míg a csendesen pihenő tó szelid érzelmekre indit; a nap felkelése a fellegek felett megható; hasonlóképen egy éj a déli tengeren, míg egy szép palota-mazur önkénytelenül tánczra ragad; egy lassu magyarra tánczolunk is, sirunk is — egyszerre.

Végre sokat határoz az, hogy valjon mennyit s mikor nézzük a szépet.

Vannak vidékek, melyek nappal is igen szépek, este azonban fönségesekek; de ha rajta lakunk, vagy sokszor látjuk, elvesztik érdekességüket; egy sokszor megnézott kép, vagy szobor, bár mily remekmű legyen is, elveszti szépségét — elötlünk, a nélkül, hogy valósággal elvesztené; megnézzük, büszkék vagyunk, ha a miénk levő, dicsérik, de nem gyönyörködünk benne; elvesztette az ingert, melyet idegeinkre

gyakorolt — — Egyetlen kivételt ismerek ez alól, azt, a kit szeretünk, az örökké megtartja szépségét, nem csak, de sőt, napról napra több meg több szépet fedezünk fel benne.

A mi pedig a szép meghatározását illeti: azt hiszem, és velem együtt majd minden szépész, hogy az lehetetlen, miután a meghatározásban igen sok függ az izléstől; mert egy botokund aestheticusnak egészen más fogalmai lehetnek a szépről, mint egy franczia, vagy német szépésznek.

N é p d a l o k.

Losonczy Lászlótól.

I.

pántlikás kalapom
Fujdogálja enyhe szél;
Köszönöm szép galambom,
Hogy eddig hűn szeretted!

Mig engem hűn szeretted,
Piros cipőt viseltél;
De mióta nem szeretsz,
Feketét sem viselhetsz.

Hulljatok ti levelek,
Mig fájdalmam eltemet;
Mert a kit én szeretek,
Mást szeret, nem engemet!

II

Jaj Istenem, a bubánat
Hervasztja a két orcámat,
Alig birom keservemet,
Mely maholnap sírba temet!

Ha meghalok, édes rózsám!
Temetőbe járj el hozzám.
A kit a sors egyre vágott,
Te hints reám fris virágot!

A z é l e t r e j t é l y e i.

(Beszély.)

Irta: Tóvölgyi Titusz.

(Folytatás.)

V.

A képződés ingerol.

Igazán, mily furcsa, mily rejtélyes az emberi élet!

Hogy szereti az ember magamagát! s ami legkülönösebb mi ezért haragszunk legjobban az emberre; mintha bizony mi különbek volnánk. Azt kívánók tőle, hogy minket szeressen. Miért? Mert mi legjobban szeretjük magunkat. Igen igen, szeretnénk oly boldog lenni, mint az a másik, s hihetőleg nem igen törődnénk aztán vele, oly szerencsétlen és boldogtalan — az, mint mi voltunk?

A hölgy, midőn egy szép és gazdag férfit lát, ki egy hasonlóan gazdag nőnek udvarol, önkénytelenül is ily gondolatok ébrednek föl benne: Lám ez is csak gazdagot keres, pedig van elég vagyona ahhoz, hogy szíve után indulhasson. Oh de nem! A világ önző! mennyivel jobban tudnám én őt boldogítani, mint amaz, csak hogy velem nem nyorno egyebet,

mint egy szerető hű szívet. — Mintha például kiváltságos tulajdona volna azon kisasszonynak — a szerető hű szív.

Epen így vannak a férfiak: mennyivel szívesebben beszél Aurelia Kerecsendivel, mint velem, pedig mily különbséget kell látnia ha például az én, és e tökfikó szelleme közt tesz hasonlatosságot. Ámde kell is a mai világban szellem. Ezer hold föld és fogat: igen! ez kell most.

Mintha azelőtt bizony nem kellett volna! Avagy midőn tulajdon ez az uraság Szegesi Pimpinellával, vagy Karlek Annával találkozik, miért figyelmesebb Pimpinella iránt, pedig Anna talán szebb és kedvesebb is? — Mert az előbbinek 50-ezer forintja van. Csakhogy ezt nem akarja észrevenni az uraság saját magán, mert hát épen ő is úgy szereti saját magát, mint aza a másik.

Lenke és Gyula azonban még mindig különben akartak lenni a többinél, noha a póknak tökéletes hatalmában voltak már ők is. Hanem ezt nem akarták elhinni.

A két fiatal már az első találkozáskor feltűnt egymásnak; másnap pedig mindkettő gyönyörű fogaton robogott el egymás mellett.

A lovakon csillogó ezüstözött szereszmok, a divatos új ragyogó kocsik, mindkét részre megtették kellő hatásukat, mely egyiket is, másikat is büszkébbé tette egy-egy fokkal. Az ember azt hiszi, hogy a mások fénye az ő fényéből levon, ez a hit aztán sérti őt, s mintegy sértve érzi magát az által, hogy kit ő le akart ragyogni, az is le akarta őt ragyogni. És ez a sértés nem oly könnyen feledhető; sőt ezután megkezdődik a kölcsönös büszkeségnek párba.

Tehát gazdag! — gondola Lenke.

Tehát gazdag! — gondola Gyula.

És mindketten elhatározták, hogy büszkének fognak lenni egymás iránt, nehogy egyik, vagy másik azt gondolhassa, hogy a fényes fogat csak a legkisebb hatással is volt reávaló nézve.

A pók tehát elkezdé egyiket a másik előtt érdekessé tenni, csakhogy ezt nem akarták hinni ők.

„Pedig mily csinos fiatal ember,“ — gondola Lenke. —

„Ha gazdag nem volna, bemutatnám magamnak, de ez esetben nem tehetem, nehogy valamit gondoljon felőlem.“

És hány fiatal ember volt ott Gyulán kívül, kik az első tekintetre szintén föltűntek, csakhogy ki kellett térniök a fényes fogat előtt.

Epen így volt Gyula Lenkével és a többi hölgygyel. A pók pedig vigyázott és szötte a hálót tovább.

Csakhamar megismerték az egymás családi nevét. Ismert nevek voltak s e nevet viselőik majd mindannyian gazdagok. Nagyon természetesen azokhoz kelle számítani ezeket is, mert Balaton-Füreden szegény ember nem igen fogatozik; vagy ha igen, még a kocsisa kalapjáról is lerí az önmegeröltetés, vagy schwindlerkodás.

Ily családi nevet viselőkről nem lehetett azt föltételezni, noha nem kellett volna egyéb, mint megkérdezni a legelső neográdi vagy zalai vendéget, azok aztán sokat tudtak volna beszélni a vagyoni állapotokról. Ámde hogy tehettek volna ilyesmit? Ha fülébe ment volna egyiknek, vagy másiknak, plane mit gondolhatott volna. Elég volt azt tudni, hogy az egyik Belnyéki, a másik pedig Dombori.

A pók nagyon ovatos akart lenni.

A fiatalok gyakran találkoztak miután ezt mind a ketten akarták; s bár arcukba szökött minden találkozásnál a vér, úgy tottek, mintha észre se vették volna egymást.

Kezdetben ismerősök nélkül voltak, később azonban érkeztek megyebeliek, s így akadt társaság, melyet azonnal igyekeztek is megnyerni, nehogy valami neheztelés útján olyasmi jusson a közönség közé, mit mindketten igen féltékenyen őriztek.

Valóságos kinszenvedés az ilyen dolog. Az ember ismerkedni akarna, de úgy, hogy meg ne ismerjék, s a legnagyobb rettegés közt kell figyelni a szavakra, vajjon nem árulják-e el, hogy már tudnak valamit?

Az a folytonos nyughatatlanság, az a folytonos félelem! miért? mert az ember meg akarja csinálni a világot. Nem rossz szándékból. Oh érzelmei oly tiszták és szentek, hogy minden pillanatban föltárhatók az isten előtt. Az isten előtt igen, de az ember előtt nem; mert az emberek rútak és önzők. Mindjárt nagyot csinálnak a kicsinyből, s ha valakinek szerencsét látják, az önzés által zsebben hordozott irigységnek egy egész armádiája jelenik meg és kezd szaglászni mindenfelé, hogy még azon rejtekek is fölfedtetnek, melyekben az ember legéletbevágóbb titkait őrizi.

Rút és kiállhatatlan ez a világ, nem hagyja rászédetni magát. Ha az ember valami szerencsére akar szert tenni, úgy kell azzal bánni, mint prédájával bánt a saskesely; rögtön viszi a világ szeme elől, és megkoppasztja valamelyik zugban. A világ oly kiállhatatlan, hogy kész volna a prédát kiszabadítani. Pedig hát a saskeselynek is élni kell.

Bizony rettenetes egy állapot az olyan állapot, melyben rettegünk kell a világtól.

„Nem ismerkedhetem meg e férfival“, — gondola Lenke. „Rögtön megsugná nekik, hogy mily szilárd vagyoni állapotunk van, s bizonyosan azt hinné legártatlanabb tekintetéről is, hogy meg akarom nyerni magamnak.“

Ugyancsak így gondolkozott Gyula is.

A pók zavarba kezdett jönni, hogy mit csináljon?

Szép juniusi délután volt. A sétányon zene, és Lenke búsan ült ablaka mellett.

— Miért jövének ide, anyám! — sohajtá fájdalmasan. — Ittlétem valódi kín. Szégyenlem magamat, ha selyembe öltözötten, párisi divat utánzásával kell megjelennem; szégyenlem magamat, ha fényes fogatunk elrobog az emberek szemei előtt; szégyenlem magamat, ha szállásunkonvégig tekintek, s tudom, hogy mindez nem egyéb szemfényvesztésnél, s hogy végső megeröltetésünkbe kerül. — Én azt hiszem, hogy ezt minden ember tudja. Ha valaki sugdosódva beszél, azt hiszem, felőlünk beszél; ha mosolyog: hogy az a mosoly minket illető gúnymosoly; és halljuk bár a távolból a kacagást, azt hiszem, hogy akkor is erőlködésünket kacagják. — Ah anyám! — Kiáltá a leány elfödve arcát, — én nem merek az emberek szeme közé nézni, ha arra gondolok, a mit beszélnek. Nézd, mondhatja egyik a másiknak: a mama idehozta leányát, vajjon nem foghatnának-e meg valakit férjnek? Fényt mutatnak, hogy elvakítsák a világ szemét! — De hát miért is tesszük mi ezt, miért nem jelentünk meg úgy, amint sokan megjelentek, tisztán és egyszerűen. Azok bizonyosan nem fogják szégyenleni magukat, s kedélyesen mulatnak ott, hol nekem az arczom ég.

A leány vonásain végigömlött nemes gondolkozásának egész kifejezése, s oly szép volt az e pillanatban mint egy felhők közül kiragyogó angyali fej. Gyula épen az ablak alatt hajtott el, s megpillantva az őt észre nem vevő leányt, lépésre csillapítá lovait, s elmerengett az arcznak magasztosságig emelkedett kifejezésén.

„Mily boldog lesz az a férfi“ — gondola magában, — „ki egykor magáénak vallhatja e bájos teremtet. — Eh de ne gondoljunk arra.“

Most rövidebbre vonta a gyeplőágakat, s a két tajtékzó mén már megérezve azt a zablán, sebes rohammal röpitte tovább a csillogó kocsit, melynek megrobbanása Lenkét is felriasztá tüdődéséből. Megpillantotta Gyulát, kissé kihajlott az ablakon és sokáig nézett a kocsi után.

— Pedig fogadni mernék, — mondá a mama, — hogy érdekeled azon fiatal embert.

— Én? — kérde Lenke elpirulva, — de ha ő nem érdekel engem.

Most kopogtak az ajtón, s Csernáty Károly lépett be, egy zalamegyei fiatal ember, s különben a Domboryék rokona. Kezdetben azt akarta volna a mama, hogy Károly vegye el Lenkét, miután Károly igen vagyonos fiu volt; de csakhamar meggyőződött arról, hogy e tervből bizony nem lesz semmi. Károlynak igen nagy volt a pókja, Lenkében pedig sokkal több volt az önérzet, mint másféle érzet, e fiatal rokon iránt. Hanem azért gyakran elbeszélgettek és elmulatoztak egymással, mint az már ilyen rokonoknál szokásban van, s a mi több: Károly igen nagy tiszteletet mutatott Domboryék iránt; nagyon természetesen, mert családi fájának egyik ágát tisztelte bennök.

— Ah, mi szép vagy! — kiáltá, Lenkéhez lépve. — Lelkemre, a legszebb leány vagy most Füreden. Néznek is rád, annyit mondhatok; s alig van társaság, melyben elő nem fordul neved.

— Igen? — reszkető hangon Lenke, s arcza olyan lett, mint a láng.

Károly azt hitte, hogy gyengéjére tapintott, s hogy tetszett neki e hizelgés, csak hogy Lenke nem tartozott azon hölgyek közé, kik a hiuság tompa elméjével szoktak gondolkozni.

— No látod, Károly, — vette föl a mama a szót, — pedig ő azt hiszi, hogy az emberek nem tesznek egyebet a minket illető megszólásnál. Tudod különben, hogy milyen leány ez, s hogy mindig voltak fixa ideái. — Szerinte ma ezt, holnap azt beszéltek, holnapután meg ismét mást, s mindig az ő álomlátása után akarta magát alkalmazni.

— De nagyon természetesen ez alkalmazkodásból, a meny nyire a néném tapintatosságát ismerem, — tevő Károly mosolyogva e megjegyzést, — nem lett semmi. — Ugy van. Lenkének hibája a tulságos szerénység, de a mint látom, ezen hibán is segítve van már.

— Ugy-e? — kiáltá a hölgy, és görcsösen ragadá meg a Károly karját, míg élesen tekintő okos szemeivel annak szemei közé nézett. — Szólj őszintén: mit beszélnek felőlünk az emberek?

— Mit... mit... — hebegé zavartan a kérdett, lesütvén szemeit a hölgy lélekig beható tekintete előtt. — Mit beszélnek mást, mint jót. De mit is beszélhetnének? Aztán nem is szeretném, ha előtttem mást beszélnének.

— Ugy van! — vágott közbe a mama. — Szeretném tudni, hogy mit beszélhetnének? — És e szavak után Károly felé fordult. — Csak gondold meg. Ez a leány folytonosan arról képzelődik: hogy megszólílnak bennünket, mert tulságos fényt akarunk játszani. S most már szeretném tudni, jelentkezhetik-e itt meg családunkból bárki is, egyszerű polgári módon. Vagy nem jönni, de ha már eljön az ember, akkor rangjához méltóan lépjen fel.

— Nagyon természetesen, — kiáltá Károly, ki most a tükör előtt állt s öntetszőleg igazgatá nyakkendőjét. — Sőt éppen az vonta

magára a közfigyelmet, hogy Lenke mindig a legelegansabban, s legizlésteljesebben van öltözködve. S én büszkén hivatkozom rá, hogy rokonom. — Így kell itt annak lenni, szép cousine, — e szavaknál megcsókolá Lenke kezét, — s különösen most oly pompásan vagy öltözködve, hogy a férfiak őrjöngeni fognak utánad. Ámde menjünk is, a sétány már tömve van; az idő gyönyörű, künn lesz az egész uri világ.

És egy óra mulva már a sétán találjuk Lenkéket. A mama mindenfelé tekintgetett, s figyelő pillanatokkal szedte össze az érdeklő arczkifejezéseket, s osztályozta azokat magának, tökéletesen jól találva magát, s készpénzülvé véve minden hizelgő megjegyzést, melyet hallótehetsége magához vonzott, s villanyos hatását levezette a szivbe.

Károly szája folytonosan járt, s nagy tüzzel beszélt Lenkének egyszerű dolgokról; elbeszélését szülőjéhez méltó élczekkel vegyítve, és saját lángesze e szípkokái fölött nagyokat kaczagva. A kik látták, azt hitték, hogy ez Molièrenek valamelyik darabját magyarázza, annyira gesticulált még kezeivel is, pedig legfelebb valami kocsikázásról, vagy estelizésről tartott unalmas előadást.

És leginkább tűzbe hozta, hogy a közönség figyelme egészen azon szép s igazán méltóságos női alak felé fordult, mivel ő beszélgetett, s ki mellett valóban úgy nézett ki, mint valami isten-asszonyt ábrázoló szobor mellett egy Paprika Jancsi.

Lenke szótlánul haladt parlírozója mellett, s lehetett látni, hogy mindenre inkább figyel, mint e szópozdorjára, melynek se kicsiny, se nagy hangszálait nem vette észre.

Hanem aztán lehetett látni azt is, hogy tekintete olykor-olykor bizonyos pont felé villámlik, s a szem sugárutján végigtekintve, Gyulát lehetett észrevenni, a mint egy nagy nyárfa alatt két hölgygel beszélgetve ült, félszemmel folyton Lenke haladását kísérve.

Lenke jól megjegyezte magának e női alakokat, s megtudta, hogy azok egy hivatalnok leányai Keszthelyről.

E fölfedezés szegekkel szórta tele gondolatait, s e gondolatokkal szíven valódi kordászkodást vitt véghez.

„Azon fiatal emberek közül való tehát ez,“ — gondola, — „kiket én mindig eszményképek gyanánt állíték magam elé. Ime ő egyike a legszebb fiatal embereknek Füreden. Családi neve egyik legjobb hangzású név az országban, s amint halom, e család minden ága majdnem kivétel nélkül gazdag. Látom, meunyre felcsigázta a nők figyelmét. Igen jól tudom, hogy a legelőbbkelő hölgyek is szívesen ismerkednének meg vele, s válogathatna tetszése szerint, aminthogy válogat is; mert ime, a hol Hortensiák, Cameliák, Roseák csokrostól találtnak, ott ő egy Hajnalkát, vagy egy Arankát választ magának. — Istenem, és én talán e nemes lelket épen e pipero által riasztottam el magamtól; az ő szíve bizonyosan egyszerű ibolyát keres, mely nem kíván arany virágtartókban pompázni, hanem meghuzza magát kerek zöld levelkéje alatt.“ — És éppen azért Lenke szívesebben kezdett mosolyogni azon ismerős zalai fiatal emberek felé, kik odig közeledni se mertek hozzá; most azonban gyakrabban váltottak vele egypár szót, sőt néha végig is merték kísérni a sétányon.

(Folytatása köv.)

Ma láttam őt.

Kapácsy Dezsőtől.

Ma láttam őt, édesen mosolygott,
Mint menyország az üdvözültekre,
S ez elrabolt mosolyért az égbolt
Bána'ában könyvet sirt a földre . . . .

Ne síj, üdvünk megrablott hazája!
Nincs elveszve, lelkebben van kincséd,
Visszaadja ez üdvözült lélek,
Ha lerázta a földi bilincset . . . .

Ma hallottam ajka szép zenéjét,
Mely elérte alvó szívem álmát, —
S ez álommal minden újra eltűnt,
Mi egy perczre alkotá nyugalalmát . . . .

Méz-beszéde szívem úgy kifosztá . . . .
És én mégis olyan g a z d a g vagyok :
Tanuja : e l e g d r á g á b b örömköny,
Mely emléken szemeimben ragyog !

Távol a szülőföldtől.

Beszély.

Vacano Emiltől.

(Folytatás.)

— Egy napon hallám, hogy beteg — beteg vagy tébolyodott, vagy ilyes valami. Írtam neki, hozzá akartam sietni Triestbe, hol akkor tartózkodott. De egy rövid levélben tudtomra adta, hogy ne jöjsek, miután elutazik és már tökéletesen egészséges. Nemsokára ismét hallottam, hogy atyám vőlegény. És csakugyan kaptam is Wiesbadenből egy jelentést, melyben atyám eljegyzése egy Morbazzi nevű olasz grófnővel volt közzétéve. Szabadságot vettem, és Wiesbadenbe siettem. Ott találtam meg a fiatal házaspárt Madame Rebach városon kívül fekvő kényelmes bérházában.

— Atyámat, minőnek kegyed is ismeri — teljesen gügyének találtam; szép, fiatal nejét pedig nevetve, piperéskedően ki Wiesbadenben legkicsapongóbb szerepet játszott. Láthatja, mademoiselle Grace, hogy soha sem voltam könnyelmű, élvágyó tiszt. A foglalkozás és tanulmány mindig több becsessel birt előttem, mint a löversenyek és ehez hasonlók. E pillanattól azonban egész bensőm fel volt dülva; a mi kevés fiatal kedvem volt is, odaveszett és egy két nap alatt igazi ravasz ember lett belőlem, de a ki bizonyos célt tart szemei előtt. A becsület és mosoktalan név volt mindig legdrágább előttem. Nos — és most atyámat és mostohaanyámat, mint egy túltömött saison élcztáblait és comoédiáit találtam. Atyám Triestben, egy mulékony szélhűdés által lett azzá, a mi mai napság is. Ép azon időben történt, midőn a fiatal Morbazzi grófné volt az ottani tél legünnepelebb alakja. A grófné egy elvált, — többek szerint — elkergetett nő volt. Valaha a színpadhoz tartozott, egy fiatal olasz nemest házasságra birt; de miután a férj tisztába jött neje több mint kalandos jellemével, véglegesen elváltak. Ezóta az álözveg gazdag évdijából Olaszország különböző városaiban élt, mindenhol fényes házat víve, imádóktól és élvezethajhászó hölgyektől körülvéve és dicsőítve. Csak a jobb érzelmű, hangadó főrangú hölgyek zárták el ajtaikat az oly nagy lármát ütött elvált nő előtt. És ez hiba volt életében, ez zavarta. Ekkor ismerkedett meg atyámmal, ki halálosan beleszeretett. Reá birta, hogy vegye

nőül. Mint Beeringen grófné, jól tudta, még a legszigorubb házak is feltárulnak előtte.

Atyámat azonban még egybekelésük előtt érte a szélhűdés. Az azonban nem tartotta vissza a szép menyasszonyt, hogy neje legyen. Ellenkezőleg, ez eset igen kezére jött. Egy félgügye férj, ki csak nevét adja, és másképp nem áll utjában, igen illetl frivol életkedvéhez. Az esküvő tehát megtörtént és a mézesheteket Wiesbadenben töltötték. És hogyan töltötték! Beeringen grófné volt minden multság lelke. Nemsokára egész sereg udvarló rajongta körül; csakhamar ismert és dicsőített lett — egész Párisig. Már-már a leggonoszabbat kezdték róla mondogatni, midőn megjelentem. Hallottam, hogy atyám neje saját maga gunyolódik a bálteremben férje fölött. Hallottam, hogy még legrajongóbb imádói is csak „komédiásnő“nek nevezték, hogy a beteg „fiatal férj“ fölött élczeteket csináltak, hogy a grófné színésznői életéből adomákat melegítettek föl, és én — én egyszerre komoly, szigorú életcélt láttam magam előtt. Szerencsétlen atyám becsületét védelmezni, és őt a legborzasztóbbtól, mit gyermek szülei nehezdedni láthat, megoltalmazni — ez volt feladatom.

— De ehez oly erélyre volt szükségem, melyről még önmek se lehet, daczos, erélyes mademoiselle Grace, legcsekélyebb fogalma. Kénytelen voltam sátánná lenni: és sértett szívem elkese-redésében valóban azzá is lettem. Mostohaanyámmal borzasztó jelenetem volt. Egész gyalázatoságát szemei elé tártam és meg esküdtem előtte, hogy vagy saját kezemmel fojtom meg, vagy mint csalónőt vádolom be, ki felhasználva a pillanatot, beteg atyámat egy örült tette csábította. Mint minden hozzá hasonló nő, úgy ő is gyáva, és megijedt tőlem és a porban csuszott lábaimnál . . .

— És így jöttünk ide — és így éltünk itt — atyám a világ előtt csakis testileg betegen, mostohaanyámon pedig e szokatlan magányban a düh és gyűlölet bizonyos kábultsága vett erőt. Én azonban vaskarokkal tartám őt féken. Végre az egész helyzet mindnyájunkra határozott jellemet öltött. Én mint a nő kormányzója, mindenkinek zsarnoka és sátánja lettem. Mert hisz csak nem lehettem egyedül mostohaanyám iránt nyers és szigorú? És így végre egészen egy despota szerepében találtam magamat. Mert a szolgák már évek óta hozzá voltak szokva nekünk parancsolni és az emberek bennünket bábuként tekinteni. Ez egész hosszú és nehéz idő alatt a háztartást a jó Nordin asszony vezette hiven és biztos kézzel, míg a szegény mamselle Kutt beteg atyámat ápolta példás hűséggel. E két egyszerű, becsületes, komoly nő volt támaszom és segítségem atyám romlásnak indult jószágai helyreállításánál, és ők segítettek mostohaanyámat háziasszonyi és anyai szerepében a világtól távol tartani, és e mellett szegény beteg atyám számára is volt egy-egy mosolyuk. Első időben a grófnénak két kaján, tudatlan, gögös és makacs gyermeke volt fegyvere. Dühét csak ezek által tudta kiönteni. Minden gonoszra reá birta őket. Ellenem az egész házat fölusztotta. És e szegény, borzasztóan elvadult gyermekek iránt kellett a legkegyetlenebb zsarnoknak lennem — és hála istennek! csakhamar gyűlölni — de ezáltal félni is megtanultak tőlem. E szegény teremtésekre legnagyobb szerencse, hogy anyjok — nem tér vissza többé. A mit rég sejtettem, bekövetkezett. Beeringen grófné, mademoiselle Grace, nem birta a csendes házi nyugalmat a kötelességnek látszatát is a világ előtt elviselni. Egy félig romlott, félig ostoba barátja védelme alá menekült — kit nemrég kegyednek is volt alkalma megismerni — és vele megszökött. Utánuk siettem és megtaláltam —

— Megtalálta őket, gróf ur? — lélegzett Grace, mintegy kábultan.

— Ugy van, — mondá Károly gróf sajátságos mosolylyal, — és kaczagva, vidáman, újra éledve találtam a kalandosság levegőjében, mely egyszersmind az ő éltető lege. És másodszor is határozó jelenetünk volt egymással. — Itt Károly gróf elhallgatott. Azután könnyedén, sebesen és majdnem vidáman folytatta: — Nos, és valóban nem volt bátorságom őt „fogságába“ visszavezetni. Megegyeztünk. Beeringen grófné nem kíván egyebet, mint hogy mint grófné többé ne létezzék. Így tehát néhány hét múlva halálhíre fog ide érkezni, és — és mademoiselle Grace, e kastély kitarthatja ismét kapuit — nem ugyan az örömeknek, hanem legalább az üde életkedvnek. Atyám birtokai rendezve, tisztjei regenerálva vannak és én — én végre szabadon és békésen lélegzhetem és érezhetek. És mindenekelőtt talán még a kis grófné is jó, nyílt szívű leánykák lehetnek. És most, midőn mindent tud, mademoiselle, bocsásson meg, hogy kegyed iránt is valószínűs ördögnek kellett lennem. De ön előtt két nevelőnő már szövetkezett a grófnéval és a gyermekekkel ellenem. Így kegyedet is próbára kellett tennem, mihez udvariatlanságom által elég alkalmat nyújtottam. De bár mennyire gyűlölt légyen is, — kérem, jól láttam én! — és azután távozni is miattam akar — de cselszövénybe soha sem bocsátkozott és a mit a gyermekekkel tett, és reájuk panaszkodott, őszintén, nyíltan tette. — Igaz, némelykor csipős és epés volt beszédében irántam. Enlékezik még a könyvtári jelenetre? De minden sértegetés dacára pártot még sem ütött ellenem, és nem uszította fel a szegény félszegnevelésű kicsinyeket zsarnokjuk ellen, ki — az isten tudja! — mindemellett jóbarátjuk. És ezt becsülöm kegyedben és fogadja érte köszönetemet.

— De honnét — honnét tudja ezt, gróf ur?

— Én istenem! leginkább a grófné dühéből, melyet az utolsó időben ön iránt mutatott, és a gyermekektől, kik már némelykor mosolyognak is, mint más gyermekek. És most, mademoiselle Grace, akar-e maradni, míg az új nevelőnő megérkezik?

Grace lassan fölemelkedett székéről. Szíve tele volt napsugárral, mint egykor, midőn gyermekkorában reggel fölébredve, Irosby rétjein az éjen át újra éledett virágokat a nap fényében ragyogni megpillantá. Szíve széthasadásig telve volt azon édes, kápráztató, hihetlen gondolattal:

— Ó jó! Ó jó! Ó becsül téged!

Alig tudta, mit beszél, és miként beszél; nyugalmat színlőleg meghajtotta magát és reszkető hangon mondá.

— Engedelmeivel, gróf ur! Ha nem kerül nagy fáradságába mrs. Briesnek Bécsbe ellenparancsot küldeni, úgy tegye meg, kérem. Mert egy nagy kérésem volna, az ugyanis, hogy itt maradjassak a kis grófné mellett, kiknek anyjuk — meg fog halni. Hü, lelkiismeretes nevelőnő akarok lenni, engedje, hogy maradjak!

X.

Utolsó fejezet.

Az élet a kastélyban néhány hét alatt észrevétel nélkül átalakult. Minden könnyebben és vidámban lélegzett. Ugy látszott, mintha mindenki, még a cselédek is, éreznék, hogy a grófné elutaztával egy árny tünt el a házból.

És midőn egy napon a hír megérkezett, hogy a grófné külföldön — La Chaux-de-Fond vagy Trapaniban, ugyanazon ragadós nyavalyában, melyet ápolni sietett, meghalt, a kastély személyzetének gyászruha viselése lett ugyan rendelve, de a kedélyeket nem nagyon szomorította meg.

A tél elmúlt és a tavasz fölcsókolta a jeget.

Egy napon Grace kisasszony a zongorateremből, hol a kis grófné négy kézre gyakoroltak szorgalmasan egy zenedarabot — már a zenéhez is több kedvük volt, minthogy az több dicséretet termelt számukra, mint egykor a trécselés, — az öreg gróf pavillonjába ment, kinek ápolására, mióta a jó, köszvényessé lett öreg mamzelle oly nagyon a csúsz rabja lett, maga ügyelt föl.

A kert még majdnem egészen levéltelen és a száraz ágak zuzmarások voltak. De a napsugarak már elég erővel birtak arra, hogy a fekete földü ágyakon a jeget elolvassza és a barázdákat meglágyítsa.

A terrasse utról több mellék fásor futott ki. És ez egyik fásorból, melyben nyáron jazmin-bokrok virítanak néhdongás alatt, és hol most a csillogó zuzmara fénylő cseppekké olvadt, — közeledett Károly gróf a nevelőnő felé. Rendes reggeli kerti sétáját végezte szürke zubbonyában és nemes sapkájával szőke fürtein, mely mint a legérettebb, frissen hámozott gesztenye, ragyogott. A fölséges, még kissé csipős tavaszi lég pirosra festé arczeit. Mosolygott, és fogai úgy csillogtak ajkai között, midőn Gracet megpillantá, mint a jég, melyet még olvasztó lehelet nem érintett.

Grace megállott. Jó, barátságos viszony létezett köztük azon nap óta, melyben a gróf Grace szobáját átlépte. A szegény, száműzött lány szíve fölengedett e barátságra, mint a tavaszi cseppek körülötte. Ismét visszanyerte régi ruganyosságát, és nemsokára Grace lett az egész ház lelke.

— Hála isten! — kiáltott föl Nordin asszony. — Már az egész igen terhemre volt! — és a jó kövér asszony, ki néha már mosolygott is, némelykor visszavonult kis kamrájába és nagy karosszékében egy-egy kis álomra hajtá fejét.

Grace rendes szürke ruhájában és ősz barna köpenykéjében volt, mely fölött Károly gróf oly sokszor nevetett, de melyet szeretett magára öltetni, ha a pavillonba ment, mert még hazulról hozta magával.

— Ha ez ősbarna köpeny van vállaimon és az öreg grófhhoz megyek mamzelle Kuttot föl váltani, úgy mindig azt hiszem, hogy otthon vagyok és az öreg gróf atyám! — mondá egy ízben Nordin asszonynak. A jó öreg nő szemeibe erre könnyek tódultak, másoknak is elbeszélé és védenczét e pillanattól még jobban szeretete, mint azelőtt.

(Vége követk.)

Képek és vázlatok Chinából

Kis Elektől.

(Vége.)

A mennyei birodalom mostani hivatalnokai oly lakásokkal bírnak, melyek kerületébe nálunk, nyugatiaknál, egy egész falut bele lehetne helyezni. Ezen residentiák mind csak egy-emeletesek, mert Chinában nem szokás két- vagy többemeletes házat építeni; csupán csak a pekingi császári palota s melléképületei tesznek e tekintetben kivételt. Mégis azok nem csupán egy, hanem egy tömkelegéből állnaka házak-, kertek- és udvaroknak, melyek együttvéve fallal vannak bekerítve. — Még a legnyomorultabb nős chinainak is saját, elkülönített lakosztálya van egy bizonyos épületben, mely ugyan kicsiny, s azon épület is, melyben van, inkább egy gunyhóhoz mint házhoz hasonlít, de a család, mely benne él, magának él, és sonki mással nem jön érintkezésbe.

Ha már ez Chinában a közönséges, egyszerű embernél is így van, mennyivel inkább a mandarinnál! Az ő lakása kivétel nélkül mindenki előtt el van zárva, ki nem a családhoz tartozik. De minthogy egy mandarin kísérete és szolgálata-személyzete minél magasab rangú, annál nagyobb, úgy hogy egy alkormányzónak legalább 200 ember van szolgálatában, — önként következik, hogy az épületnek, minthogy csak egy-omelletes, nagyon szélesnek és kiterjedtnek kell lenni. És csakugyan oly nagy is, minőről nekünk európaiknak fogalmunk sincs, de nem is lehet. Azért a chinaiak mi rajtunk csak szánnakozni tudnak, hogy mily nyomorult élet lehet oly országban, hol még csak hely sincs elég arra, hogy minden család számára házat lehessen építeni, és ahol egy gazdag és főrangú tisztviselőnek cselédeivel egy fedél alatt kell lakni; ahol még csak a nők számára sem lehet saját lakást berendezni, a mit pedig — szerintük — az illendőség is megkívánna.

Tekintsük most a mandarinok dísz- és elfogadó termeinek belrendezését, és azután a mandarin magát, midőn kihallgatást ad. Mindkettő az európai divattól nagyban különbözik, s éppen azért említésreméltó. — Legelőször is az tűnik föl, hogy a szobában, bármily nagy, s bármily pompás legyen is az, sem szőnyeget, sem aranyozást, sem függönyöket, sem tükröt, sem üvegablakot nem találunk. Az üvegablak helyét egy átlászó papir pótolja, melyen a nap sugarai megtörnek, mi által bizonyos — éppen nem kellemetlen félhomály származik. A chinaiak ismerik ugyan az üveget, de soha sem használják ablakul, ugyannyira, hogy még a pekingi császári palota ablakai is papírból vannak. Este mécseket gyújtanak, melyek azonban szintén nem égnek szabadon, hanem beburkoltatnak selyemlámpákba, hogy ez által a fény gyengíttessék s a szemnek ne ártson.

A butorzat asztalok- és székekből áll; a főekességet több nagyobb és kisebb porcelán edények képezik, melyek kis mellék-asztalkákon nagy számmal vannak felhalmozva. A falak és ajtók fából; de minél gazdagabb a háziur, annál drágább fából, többnyire ciprus- és kámforfából vannak, s annál finomabbak a metszések rajtok. Ezek által a szoba kellemes illatot kap, melyet a kámforfa terjeszt. Az asztalok és székek hasonlóképp finomak gazdagon kifestve mindenféle alakokkal; mely festmények azon fénylő mázzal vannak bevonva, melyet mi európaiak hiába igyekszünk utánozni. Pamlagokat s támlás székeket Chinában nem ismernek, valamint vánkossos székeket sem. A háziur ülése emelt helyen van. Ezt azonban csak akkor használja, ha teljes díszben nagy kihallgatást teljesít. Közönségesen ő is, mint vendégei, bambuszfából készült zsámolyon ül. Rámába foglalt képeket a chinai nem ismer; a szoba plafondja és a falak azonban ki vannak festve, vagy erkölcsi mondatokkal tele írva, melyek a Confutse szent könyveiből merítvék. Saját asztalkákon virágok állanak, továbbá porcelán csészek gyümölcsössel, s mindenféle illatos szeszszel megtöltve. Az újabb idő óta t. i., mióta a kereskedelem Európával megnyitott, őra is található e díszteremben. De az órák csak ékítményül szolgálnak; ritkaság, hogy föl legyenek húzva s az időt mutassák. Még kevésbé értenek ahhoz, hogyan kelljen a megbomlott órát helyrehozni. „Meghalt!” — ezt szokták mondani, ha a gép felmondá a szolgálatot. Ugyanez okból nem ismerik még, legalább a birodalom belsejében a zsebórákat, míg a tengeri kikötőkbe természetesen Európából nagy mennyiségben szállítatnak. A tősgyökeres chinai csak a maga napórájára szorítkozik, és éjjel is tud magán segíteni, mert bizonyos arra készi-

tett gyertyát vesz, melybe jegyek vannak bevésve, mely jegyek az idő haladását mutatják a szerint, a mennyire a gyertya leég. Rendszerint 5 részre osztatik az éj, mindegyik áll 2—2 órából; ugyanazért oly gyertyát használnak, mely éppen két óráig ég, hogy tudják az idő mennyiségét.

Lássuk végre a mandarin, midőn audientiát ad, vagy látogatást fogad. Ő egy széles bambus zsámolyon ül; lábai keletiesen keresztbe vannak téve, s ámbár szobában és otthon van, mégis befödve feje; igen, mert fővegén hordja rangjának egyik jelvényét, melyet csak kell, hogy mindenki lásson! Egyébként is Chinában nem szokás a födetlen fej. Mellén azon madár ábrázolja, mely czimerét képezi. Szájában a nélkülözhetlen pipa, melynek dohánytartóját egyik mellette álló inasa tartja, másik kezében egy zsebkendővel, hogy kegyelmes urának orrát koronkint megtisztogassa, ha ez azt kívánja; mert egy mandarinra nézve illetlen volna ily közönséges munkát személyesen elvégezni.

Ily helyzetben várja a mandarin a látogatót. Ha ez utóbbi alacsonyabb rangú, úgy térdre kell esnie, s homlokával a padlót 3-szor megérintenie; ha pedig magával egyrangú, úgy csak karjait kell mellén keresztbe tennie, s magát oly mélyen meghajtania, hogy feje nem több mint egy hüvelyk távolságra legyen a földtől. — A leülésnél szintén ily hosszadalmas és csuszómászó bókölások vannak, valamint a thea feladásakor is, mi ily látogatásoknál nem szokott elmaradni. Az inasok a theát csak térdelve nyújthatják át, s a látogatónak a háziur felé mélyen meg kell előbb magát hajtania, mielőtt theáját szörpölni kezdi. — Ha a látogató távozik, két szolgát küldenek utána, kik urok nevében a távozót elött földig meghajtják magukat, s azt a hordszékbe segítik, mialatt egyik lábbal mindig térdelnek.

Amint látjuk tehát az udvariasság képezi a chinaiság főszabályát, és erre a mandarin oly sokat ad, hogy egy lovagló utast például, ki ő méltóságát látva, rögtön le nem ugrik lováról, megbotoztatja ez udvariatlanságaért. Hogy pedig egy művelt chinainak alkalma legyen mindazon szabályokat megtanulni, melyeket a fensőbbek iránt tartozó tisztelet, s általában az udvariasság parancsol, létezik egy könyv, „Li pou” nevezetű, melyet tanulmányozni egy mandarinnak legfőbb életfeladata.

Kevesebb nehézséggel jár a mandarinnak a maga egyéb kötelességeit teljesíteni. Noha a kormánytisztviselőknek minden időben, éjjel úgy mint nappal, mindenkor szolgálatra kellene állni; ámbár a bírának minden pillanatban mindenkit, a legutolsó embert is kötelességök volna kihallgatni, — de igen sok törvény van, mely csak névleg létezik. Curiosumképpen megemlíthetjük még, hogy minden kormányzó palota előtt 6 tábla van kifüggesztve, melyekre az ember panaszait följegyezheti. Az első tábla azok számára, kik rossz hivatalnokok által igaztalanságot szenvedtek; a második, kik megraboltattak; harmadik a hamisan bevádoltak; 4-ik, kik megcsalattak; 5-ik, kik becsületökben szenvedtek kárt; 6-ik olyanok számára, kik titkos tudósításokat akarnak közölni. Azonban ritkán történik, hogy valaki e táblákra írjon valamit. Mit használnak mindezen írásbeli panaszok, ha az ember más, — például csengő okokkal nem tudja igazolni? A kormány akarata jó, de a törvények végrehajtása oly kezekre van bízva, melyek jobban szeretnek valamit olvasni, mint adni.

Egy hét története.

Ápril hó 18-dikán.

Rosz magyarság, mégis jó. — Nagy fölfedezések. — Az országháza és az otthoni czivódás. — A gondviselésnek az ő bölcsesége. — A bucsu-poharak. — Atyátlan kapufélfák. — A királyné a fővárosban. — A jó nevelési rendszer. — A koronaherczeg vizsgálja. — A történelmi tanulmányok. — Az ifjúsági véderők közt. — A kegyes ég. — Egy magyar főúr. — Nem engedünk mi Amerikának sem!

„Vége jó, minden jó,“ ez a magyarság ugyan nem nagyon jó, hanem azért mégis jó, hogy vége az országgyűlésnek, és hogy olyan jó véget ért; minél közelebb jött a válás napja, annál élénkebben nyomódott ki a képviselői képeken, hogy ők tulajdonképen rettenetesen szeretik egymást; csak azért zsörtölődtek össze néha-néha egy keveset, hogy, mint a szerető párok, legyen min összebékülni egy keveset, — és most egyszerre válni kell, hetekre, hónapokra, talán örökre; nem lesz, kivel czivódni; a feleséggel? Oh, az egészen más czivakodás, itt a közös alap nem képezhet vitatárgyat, a költségvetési tárgyalásnál a bal oldali rendesen a többség mellett szavaz, a belügyi tárcza az elnököt kéri számon, az adónak fölemelése szívesen vétetik, a kereskedelmi szövet-ségek ellen a pénzügyi tárcza tesz kifogást, és a többi; egészen más világ ez, a melyben most a hon atyáinak újra bele kell okulniok, és hónapokon át egyetlen egy atyja sem lesz a honnak!

Csak ilyen válságos napokban tűnik ki egész ragyogó fényében a régi jó idők jövőbe látó bölcsesége. Mi lett volna a három-négy száz honatyai szivből, ha a lakmározás szép erénye drága örökségül nem marad reánk! Így legalább bucsu-lakomákkal fojthatták el a válás fájdalmát; azért ám tartsa a világ Somsich Pál bucsu-szapulását az utósó hét legfényesebb pontjának; vagy ám mondják bár mások, hogy midőn mult kedden délutáni 1 órakor a király, és királyné, körülöttük Gizella főhercegnő, Rudolf koronaherczeg, Lipót bajor herczeg és a rendjelekkel tündöklő diplomácia az országos képviselőket a budai trónteremben szépen haza küldte, — az volt e hét legmagasztosabb órája: semmi szóm ellene, hanem engedjék meg nekem viszont kinyilatkoztatni azt, hogy a bucsu-lakomák nélkül a három éven át üres szalmával fedett honatyai épületnek mégis nagy hiányossága lett volna. Ilyen három évi együttlét után mennyi mindenféle — mondani valója van még a honatyáknak, a mit az országgyűlésen elő nem lehetett adni, mert kevés szóból áll, és mert dicséretekből áll és mert elébb eszébe nem jutott senkinek; például, hogy Deák Ferencz és Ghyczy Kálmán egy egész fejjel magasabbak sok más embernél, és több efféle nagy igazságok, melyeket csak a bucsu-poharak usztatnak fel a honatyai szívek fenekéről. Azok az édes-fájó bucsu-perczek! Olvasónőink közül is bizonyosan sokan tudnak valamit ilyen perczekről, mind a mellett, hogy sejtelmük sincs honatyai érzelmekről és azért távolról sem égtek úgy bucsuzó ajkaik, mint a honatyákéi, a bucsu-poharaktól. Egy jeles hazafi és egyszersmind képviselő még utána való nap is egész odáig volt tőle, egész nap nem tett egyebet, csak a „daru szőrü paripám“-ról ábrándozott dudolgatva; az ám, az a daru szőrü paripa, a mit olyan pompásan

ültünk meg három éven át..... bizony nehéz azt megállni bucsu-pohár nélkül!

Aztán következett a „pakkolás“, meg a lefényképeztetés, meg a bucsulátogatás, meg egy utósó „Isten hozzád“ az országgyűlés sonkás-szépeinek, és most — itt vagyunk magunkban honatyátlan árvákul, körülöttünk jobbról-balról a sok üres fészek, minden kapu egy más hazába költözött honatyáról panaszol, kiadandó szállások a házakban, kiadandó teritékek a vendéglőkben, kiadandó ülések az országházban és kiadandó — egyéb semmi, otthon, az édes, kedves hajlékban hön szerető szívek, öröme tárt karok fogadják a hazatérőket és a viszontlátás forró csókjai édes jutalom a sok évi sanyaru nélkülözésekért a — csunya, rossz fővárosban, a mint most már otthon minket ócsárolnak.

És az udvar is már holnap itt fogja hagyni fővárosunkat; úgy hallik ugyan, hogy királyné ő felsége a jövő ősszel újra vissza fog térni hozzánk s pedig akkor jó hosszú időre, egész télen át, sőt talán farsangon is nálunk fog maradni; de odáig még messze van, kivált a nemes lélek távollétében; mostani ittlétét is örökké feledhetlenné tette ő felsége; minden nap újabb bizonyíték volt irántunk való nagy szeretetének; és mint látszik, az ő fenkölt szíve is fájdalmasan érezte és azért nemes gyöngéd modorában a nemzettel is éreztetni akarta, hogy a miben még felette nagyon hátra vagyunk, az a nőnevelés; nyilván azért látogatta meg olyan hő érdeklődéssel a nőnevelőket és tudakozódott a növendékek előmenetelei felül az ő szokott megnyerő, kedves bensőségével. E fejedelmi látogatások is bizonynyal jó hatással lesznek nőnevelésünkre; e fejedelmi jelenség magában is fényes utmutatás, a nőnevelésnél követendő irányra nézve; utmutatásul szolgálhat először is, hogy nőnevelésünkben nem az idegen nyelvekre, hanem a hazai nyelv és irodalomra kell nagy gondot fordítani; milyen gyönyörűen beszéli a királyné nyelvünket, pedig úgy tanulta; közönséges szeretet nem is képes olyan nagy szorgalomra; hallik a beszédjén, hogy nem csak beszéli, de érez, és gondolkodik is e nyelven. Aztán az a határtalan jóság, az a nemes részvét a szenvedők iránt! Egyik nap a világtalanok intézetét, másik nap a gazdasszonyok árváit örvendeztetette meg látogatásával; neki, a királynénak, eszébe jutott egy boldog órát szerezni azoknak az örömtelen gyermekszíveknek; ő nem sajnálta a fájdalmat, a mit e szomorú arcok látására mulhatlanul érezni fog, — ez az igazi jóság, ami ugyan születik is a szívvél, de a mire azért nevelni is kell az embert, kivált azokat a gyermekeket, a kik kényelem és bőség közt nevelkednek föl; sok gazdagnak csak azért van olyan kemény szíve, mert a szerencsétlenek szenvedéseit képzelné sem tudja. — És az a uemos egyszerűség! Midőn magának élhet, öltözkékének egyetlen disze a finom izlés, legfőbb gyönyöre a hasznos munkásság, korán kél, későn nyugszik le, órákig ol-eljárogat a budai vár körül; legédeesebb élvezete a művészet, világosan mutatja ezt átszellemült arca és ragyogó tekintete, akár operában, akár drámában, valamely művészi mozzantnál; szinte önkénytelenül tapsol

— valóban a női tökély mintaképe ő, amely egy egész nemzetnek példányul szolgálhat, mert mindezen istenáldásos nemes tulajdonokat úgy fejlesztették és ápolták egykor a fejlődési szivben, épen úgy, miként ő anyai szeretetével leánya: Gizella főhercegnő szivében kifejtette, a mint ezt legközelebb szive választása is mutatta. Tisztán a sziv választása volt e frigy, de olyan leányszivé, a mely nagyobbra becsüli a csendes házi boldogságot a külső csillogás káprázatánál, — a jó nevelés már is milyen boldogító jutalmat hozott a hü szülei szivnek.

A koronaherceg nevelésén is meglátszik a jó rendszer; nem afféle „urfiás“ nevelést kap, hanem olyant, mely méltóvá teszi egykor, hogy milliók felett álljon. E napokban tette le a félévi vizsgát, Toldy Ferencz és Horváth Mihály jeles tudósaink is hivatalosak voltak, és nem győzik dicsérni a koronaherceg szép elméleti tehetségeit. Könnyen tanul, helyes felfogással bír és kedvvel foglalkozik komoly tudományokkal. A magyar történelmet Rónay Jácint adja neki elő, most még csak a történet elejéből tett vizsgát, de idővel bizonyonnyal beljebb vezetik majd a vér- és könyáztatott szentélybe és abból majd sok egyéb hazafiui és emberi erény mellett meg fogja tanulni azt is, hogy a nemzet mélyen szereti azokat, a kik igazán szeretik a hazát, és milyen örömmel ontja vérének az emberiség nagy haladási eszméiért.

Általában sok szépet beszélnek a fiatal koronahercegről, csupa nyájas vidámság és jóság; az utcán nem látni őt másképp, mint nyájasan, mosolygó arczczal: minden ember köszön neki, azért a népesebb utcákon föl sem teszi sipkáját, hanem csak feje fölött a kezében tartja, sokszor husz-harmincz lépést is így halad az utcán. Mult szombaton meg, midőn a budapesti ifjusági véderő a budai vár alatt fegyvergyakorlatot tartott tiszteletére, majd minden harmadik fiúcskával szóba állt, meglehetősen jó magyarsággal kikérdezte, hogy hívják, hol lakik, mit tanul és egyéb ilyen fontos tárgyakat, melyek iránt a fiatal pajtások annyira érdeklődnek, és a tiszta ragyogás a szemekben és meleg mosoly az ajkakon mutatja, hogy ez a sziv még tud érezni és szeretni, tudjon is minél forróbban, akkor szeretettni is fog forrón és igazán.

Az idegen diplomaták is, a kik a héten fővárosunkban fonták tovább a magas politika pókháló-szárait, igen kedves emlékeket visznek magukkal felőlünk. Az ur isten is megtette nekünk a szivességet, hogy szerdán délután egy becsületes esővel öntött le, így aztán szépen megmosakodott, tiszta fővárost is láttak maguk előtt, nem mondhatják tehát, hogy nem vagyunk európai főváros. És azt sem mondhatják, hogy nincsenek európai főuraink; gróf Karácsonyi Guidó megmutatta nekik, hogy van; mult kedden estélyt rendezett tiszteletükre, és alkalmuk volt látni, hogy a magyar főur palotájában milyen otthonosnak érzi magát a fény és bőség mellett a nemes izlés, tudomány, művészet, milyen szépen férnek meg egymást kiegészítőleg a születési és szellemi előkelőség, ha a születés egy kis szellemet, és viszont a szellem egy kis előkelőséget is hoz magával; és végre alkalmuk volt látni, hogy minden arisztokratizmusunk mellett is vannak nekünk is olyan gyönyörű szép hölgyeink, mint az amerikai követ, Jay ur két leánya. (Ne „jaj“-nak tessék ezt olvasni, mert ezek nagyon szép leányok.)

Boh jó volna, ha valahogy itt marasztanák, legalább a másikat, mert az egyiket már a dán követ marasztotta le, hazája számára, azaz hogy nőül vette. Szépnek eléggé nagy szépség a másik is, csak az a nagy hibája van, hogy — Ame-

rikában született, a hol még csak ősei sincsenek az embernek. Nagy baj az, kivált a sarkantyus vitéz-rendre való nézve. Szegény Jay kisasszony! — i — r.

Major Béla, korán elhunyt irónknak állítandó sírköre ujabbán vettem:

Kun-Szt.-Mártonból:

Szabó Kálmánné Nitsch Emilia	1 frt
Szabó Kálmánka	1 „
Szabó Tivadar	1 „
Szabó Kálmán	1 „

Ehez az eddigi	31 frt
Teszen összesen	35 frtot.
Folytatjuk.	

Budapesti hírvivő.

++ (Ő felségeik a király) és királyné, Rudolf koronaherceg, Gizella főhercegnő, Lipót bajor herceg, Wenckheim Béla báró miniszter, a királyi hadsagédék, számos palotahölgy, és az összes udvari kíséret mult szerdán d. e. 9 órakor Bécsbe utaztak. Az ünnepélyesen feldiszitett udvari váró teremben Lónyay gróf miniszterelnök, Pauler, Tóth, Tisza, Bittó miniszterek, Gyöngyössy főpolgármester, több városi képviselő, számos főúr és mánásné fogadták. A váró-termen kívül daczára a rossz időnek, roppant néptömeg gyűlt össze, kik a királyi családot harsány éljenekkel fogadták. A király és királyné a váró-teremben többekkel hosszasan társalgott. A királyné észrevevén Gyöngyössy főpolgármestert, hozzáfordult s mondá: „Nagyon köszönöm a szives fogadást, melyet a nép irányomban minden alkalommal tanusított; őszinte vágyam önök körébe mielőbb visszatérni.“ A király is megköszönte a főpolgármesternek a szives fogadtatást s a szavakkal vett tőle bucsut: „A mielőbbi viszontlátásra.“ A vonat a tömeg éljenzései között 9 órakor elindult.

++ (Királyné ő felségének) egy nemes ténye. Mult szerdán ő felsége a várkert azon részében időzött egy udvarhölgyével, honnan a kilátás a Ráczvárosra nyílik. Innen meglátta a királyné, mint erőlködik feljutni a meredeken a várba egy szegényesen, de tisztán öltözködött vén anyóka. A királyné mély részvétől indítva, kiszólt a kertből az öreg asszonyhoz, hogy mi vezeti a várba, midőn ez nehezebbre esik? Az anyóka azt felelé, hogy a városi tanácshoz készül azon kérelemmel, vennék őt be a városi ápoldába, minthogy munkaképtelen és nincs senkije, ki róla gondoskodnék. A királyné erre felszólitá az öreg asszonyt, jöjjön a kertajtóhoz, és itt megajándékozván őt, feliratá az udvarhölgygyel az anyóka nevét, lakását, s végül azt ajánlá neki, hogy ne fáradjon a várba, hanem menjen megnyugvással haza, mert jövőre gondoskodva lesz róla. A királyné azonnal teljesíté is ígérété, udvari hivatalnokot küldött ki az öreg asszony viszonyainak megtudakolására és évi nyugdíjat rendelt neki házipénztárából.

++ (Ő felsége) alföldi útjára vonatkozólag. A király, Lónyay, Kerkápoly, Szilávy, Tóth, Wenckheim és Tisza miniszterek kíséretében fog leutazni az elárasztott vidékekre, május 8-dikán megérintendi Aradot, innen délelőtt a mezőhegyesi államménteleg megtekintésére megy, hol az előre utazandó Szilávy miniszter által fog fogadtatni, ott megebédél és egész kíséretével másnap reggelig Mezőhogyezszen fog időzni, hol e célra 38 szoba tartatik készon.

++ (A miniszterelnök) kedden nagy ebédet adott, melyen jelen voltak a diplomatai is: Sir John Buchanan angol követ, nejével; Chalil pasha török, Robilant tábornok olasz, Mr. Jay amerikai, Novikoff orosz, vicomte de Jonghe d'Ardoye belga, Varnhagen braziliai, Del Mazo spanyol követek. Csak Schweinitz német birodalmi követ hiányzott, ki — atyjának halála miatt — a trónbeszéd ünnepélyén sem lehetett jelen. A miniszterelnöki tábla vendégei voltak továbbá: gróf Andrássy Gyula és neje, a miniszterek, Majláth György semmitőszéki elnök stb.

++ (A belga királyné) mult nyáron hosszabb ideig időzött bátyjánál, József főherczegnél, bejárta az egész Balatonvidéket, s a kirándulásaiban mindenütt, de kivált a tihanyi apátságban részesült szíves fogadtatásban. A belga királyné ezt most úgy hálálta meg, hogy egy dobozzal misemondó ingekre való brüsszeli csipkét küldött. A dobozon az érték 1000 frtra volt téve.

++ (A nőképző-egylet) harmadik, ezuttal utolsó fölolvadási estélye mult vasárnap a szokottnál csekélyebb közönség előtt folyt le az „Európa“ disztermében. E fölolvadásnak sok ellensége volt. Kétszer kellett a közbejött akadály miatt későbbre halasztani s a harmadszor kitűzött napon is Várady Gábort, kit családi veszteség tartott vissza, P. Szathmáry Károlynak kellett helyettesítenie. Még vasárnap is többféle műélvezettel és estélylyel ütött az össze, többek között a miniszterelnökével, ez lehetett egyik oka annak, hogy még azok sem jelentek meg mind, kik ez estélyeknek ugyszólván törzsvendégei. Az első fölolvadás Greguss Ágost volt, ki gunyorral s humorosan a materialismus ellen kelt ki. A hallgató közönség az elmés fölolvadást nagy érdeklődéssel hallgatá s a jeles szerzőt végül zajosan megtapsolá. A második fölolvadás P. Szathmáry Károly, miután kijelenté, hogy esetleg ő is a materialismusnak egy más iránya ellen küzd, mely a bölcselmitől abban különbözik, hogy parányai arany és bankjegyek, fölolvadási költséi beszélyét „Egy cserép virágról.“ A hallgatóság e költeményt is a tettség jeleivel fogadta.

++ (Az országos képzőművészeti társulat) már kibocsátotta sorsjegyeit a folyó évi huzásra, melynek nyereség-tárgyait 12,854 frt értékű műbecsű olajfestmények képezik. Figyelmeteljük a közönséget e derék vállalatra, mely érdemes a legnagyobb részvételre, mert ez nem nyereszkes vállalat, hanem a hazai képzőművészet ügyét felkaroló intézet, s melyre kivált nálunk van szükség, hol ritka a moecenás s a festészet csak gyöngye támogatásban részesül. Egy sorsjegy ára csak 50 kr, s ezek a titkári hivatalnál (akadémia-palota) rendelkezhetők meg. A ki két darabot rendel meg, már bérmentve kapja. Mindazok, kik három egymásután következő sorsolásra 10—10 sorsjegy vásárlására kötelezik magukat, a sorsjegyek után eshető nyereségen kívül minden sorsolásra egy-egy albumlapot választhatnak a társulat műlapjai közül. A ki pedig további kötelezettség nélkül 30 sorsjegyet vesz egyszerre, színes nyomatu értékes képet kap. E sorsjáték a képzőművészetek fejlesztésére és az inségre jutott hazai művészek, övezgyek vagy árváik fölsegélésére rendeztetik. A sorshuzás visszavonhatatlanul május 26-dikán történik meg. A főnyereség Weber Ferencz „Szigetvár végpercei“ című 1500 frtra becsült festménye; továbbá Székely Bertalantól „Az apácz“ (1200 frt) és „Az árva“ (1000 frt) — Orlaytól „Atilla és Vigil“ (900 frt) — Weber Henriktől „Judit és Holofernes“ (700 frt), — Thán Mórtól: „Feszület“ (600 frt), — Hunor és Mogor (500 frt), — Grimmtől „Busongó leány“ (500 frt), — Székelytől „Az anyai őrszem“ (500 frt) — Molnártól „Esztergam vidéke“ (380 frt), Mészölytől „Szürkület“ (300 frt). — Ezen kívül vannak festmények Ligetitől, Telepitől, Schäffer Bélától, Markó Károlytól, Barabástól, Páál Lászlótól, Klimkovitstól és szobrok: Izsótól, Kuglertől stb.

++ (A magyarországi zenész-segélyző-egylet) javára rendezett nagy ezüst sorsolás alkalmával, mely mult kedden esti 6 órakor ment végbe a városházán, következő nyereségek soroltattak ki. 78 sorozat 401 sz. egy ezüst asztali készletet nyert 24 személyre. Értéke 3000 frt; 51 sor. 386 sz. egy Bösendörfer zongorát nyert, értéke 800 frt; 80 sor. 715 sz. ezüst pipere-készletet nyert, értéke 400 frt; 9 sorozat 706 sz. egy harmoniumot (300 frt); 62 sorozat 404 sz. egy ezüst serleget állvánnyal (100 frt) 12 sorozat 378 sz. 26 sorozat 123 sz. 12 sorozat 796 sz. és 52 sorozat 199 sz. különböző ezüst tárgyakat nyernek, melyeknek értéke 50 frt. Ezekon kívül 91 nyereség kisebb tárgyakra esett, melyeknek értéke 10—20.

++ (Székely Imre), jeles zongoraművész, zeneköltő és zongoratanár szerdán este Beregszászi zongoratermében hét tanítványával adott hangversenyt a nőképző egylet javára. A csinos terem egészen megtelt, még pedig oly diszes közönséggel, minőt művészek sem mindig látnak. Székely Ilona (a mester leánya), Fáy Gida, Vachott Ida, Bleuer Oszkár, Károlyi Ilona, Almásy Miklós és Saphir Józsi zongoráztak egymás után, sonatát Mozarttól és Beethoventől, dalt Schumanntól, nocturnet Chopintól, capricciot Mendelssohntól, magyar ábrándokat Székelytől, tarantellát Rafftól, stb. és egy sem volt köztük, ki ügyesen, értelemmel ne játszott volna. Károlyi Ilona k. a. egy magyar ábránd előadásában nemcsak erőt és szabatos technikát, hanem bensőséget is tanusított; Bleuer és Saphir — noha még csak most serdülnek — már is szép felfogással játszottak; a kis Almásy Miklós (Bényérről), e tiz éves gyermek, pedig egy nehéz Beethoven szonátát hangjegy és hiba nélkül, értelemmel és valódi izléssel volt képes végig játszani. Az est érdekes ráadása volt az, hogy a kis Bleuert a beethoveni szonátában Reményi Ede kísérte hegedűn.

++ (Egy kérvényező.) Midőn néhány napja ő felsége a budai parton horgonyzó „Maros“ dunai monitort megszemlélne, egy tót paraszt kérvénnyel kezében minden áron a hajóra akart jutni, hogy azt a királynak átnyujtsa. A hajó hidján álló ő természetesen megtagadta tőle a bebocsáttatást, az e felett támadt szóvitában azonban a paraszt fennhangon előadta, hogy ő itt akarja kérvényét átnyujtani, mert kérései daczára nem bocsáttatott kihallgatásra a király elé. A heves szóváltásra figyelmessé lett király azonnal oda küldé szolgálattevő segédét azon meghagyással, hogy a kérvényt vegye át, a kérvényezőt pedig bocsássa el. A kérvényt azután ő felsége azonnal a hajón aláírta.

++ (Horváth Marci) budai nemzeti zenekara nagyszerű szerződési ajánlatot kapott a new-yorki Olympia színház igazgatóságától esténként 200 dollárra és egész ellátásra, továbbá ingyenes oda- és visszautazásra Havreből. A szerződés már alá van írva, és egész november hóra szól. A 15 személyből álló társaság pompás nemzeti öltözetben már a jövő hónapban elindul utjára és átkeléseig Európa nagy városaiban hangversenyeket fog adni. Csak jól huzzák és egyuttal jól nyissák ki szemüket, hogy az élelmes yankeek őket ne huzzák.

++ (Nemzeti színház.) Benza Ida mult szombaton az „Afrikai nő“-ben lépett föl. A kilátásba helyezett műélvezet és az a hír, hogy a királyi család is jelen lesz az előadásra,

++ (Nemzeti színház.) Benza Ida mult szombaton az „Afrikai nő“-ben lépett föl. A kilátásba helyezett műélvezet és az a hír, hogy a királyi család is jelen lesz az előadásra,

annyira kapóssá tették a jegyeket, hogy már pénteken délután csak másod-, harmad-kézből, hármás, négyszeres áron lehetett jegyhez jutni. És ez előadás csakugyan fényes volt, a mennyiben a nézőtér fényesen ki volt világítva, a színház, ideértve a karzatot is, fényes közönséggel volt tele, és a hölgyek fényes öltözékekben tündököltek. Egy negyed nyolczkor jelent meg király ő felsége az udvari páholyban, vele Gizella főhercegnő, menyasszonyi, azaz fehér és rózsaszín ruhában, és Lipót, bajor herceg, osztrák tüzérezredesi egyenruhában, mellén számos érdemjellel. A közönség zajos éljennel üdvözölte a királyt és a fiatal jegyeseket. Az előadás Richter vezénylete alatt, kitűnő volt. Benza Ida kisasszony Selikát adta nagy művészettel, de fátyolozott hangon. Mondják, hogy e kitűnő művésznő erős torokbajjal tért vissza Oroszországból, melynél fogva legalább is néhány hónapig nem volna neki szabad énekelni. Az is feltűnt, hogy Benza kisasszony, hazánk leánya, olasz szöveggel énekelte szerepét. Nem úgy Bignio ur, a ki pedig hosszab ideig volt távol a hazától, mégis magyar szöveggel énekelte Nelusko szerepét és a mellett megragadólag szépen énekelt és játszott. Baláznő asszony (Inez) és Hajós ur (Vasco) szintén nagy tetszés mellett énekeltek. — Mult vasárnap pedig, szintén az udvar kíváratára, a „Strike“-t adták elő, nyilván a gyönyörű népdalok kedvéért, melyek e műben megragadják a lelket. Királyné ő felsége, drága fehér selyem ruhában, a haj, nyak és derék gyémántoktól ragyogva; továbbá Gizella főhercegnő, világos rózsaszín selyemruhában; király ő felsége és Lipót herceg jelen voltak az előadásban és nagy érdeklődéssel hallgatták Blaháné asszony és Tamássy urtól gyönyörű népdalainkat. — Hétfőn végre Felekyné asszony művészetében gyönyörködhattunk ismét. Moreto „Közönyt közönnnyel“ című vigjátékában Donna Diánát adta és a szép számu közönség ismételt taps és egy virágkoszorúval nyilvánította örömét a felett, hogy kedvencz művésznőjét újra láthatja. — A budai várszínházban is említésre méltó előadás volt e héten, a mennyiben mult szordán a színi képezde néhány növendékével félévi vizsgául „Fortunio dala“ kis operettét és „Tűz a zárdában“ kis vigjátékot adták elő, és a körülményekhez képest, mindkét darab eléggé jól ment. Az operetemben Vidmár Katalin, Birle Katalin, Nagy Julcsa kisasszonyok és Sebestyén ur, a vigjátékban pedig Szigeti Jolán kisasszony (jeles Szigeti Józsefünk leánya) és Katona Mihály ur többszörös tapssal lettek kitüntetve.

++ (Rózsás napló.) Gr. Karácsonyi Adrienn e napokban jegyzé el gr. Zichy Sándor. A Karácsonyi-palota ez újabb boldog családi örömeiben sokanszívből osztozkodnak, mert gróf Karácsonyi Guidó és neje nemcsak a pesti társaséletet emelik nagyuri háztartásukkal, hanem a jótekonyság oltárán is tömérdekeket áldoznak, s hogy a művészetet és irodalmat is melegen szeretik, annak elég bizonyosságai: az akadémia Karácsonyi pályázata, budai palotájuk képtára, házi színpadjuk és sok egyéb. — Kővér János ur jegyet váltott Kende Paulina kisasszonynyal. Az esküvő a nyár folytatában megy végbe. — Faludy Géza orvostudor, és ismert gyermekorvos mult kedden Kund Karolina kisasszonyt, Kund Vilmos leányát jegyezte el. — Békés-Gyulán Cziffra Imre kir. alügyész e hó 15-dikén jegyezte el a város közkedvességű urhölgyét, Németh Mariska kisasszonyt. — Czipple Zsigmond m.-szigeti kir. alügyész e hó 30-dikán tartja esküvőjét Gircsik Jolánta kisasszonynyal.

++ (Vegyesek.) A nőcseléd képző-egylet ez évi közgyűlését e hó 28-dikán, vasárnap délelőtt 10 órakor a

városi vigadó csomegetermében tartja. — Táncsics Mihály összes munkáit Törs Kálmán, Csávolszky Lajos és Hollós L. új kiadás alá rendezik. — A budapesti nőiparegylet választmánya felkéri azon tagokat, a kik aláírási ivateket vettek át, legyenek szivesek ezen ivateket Kühnel Ignáczné alelnök-nőnek (Sándor-utca 10. sz.) május 1-sejéig mulhatatlanul átadni, hogy a pénztári kezelés kezdetét vehesse. — Salvi mesternek egy széphangu fiatal tanítványa teend közelebb kísérletet a nemzeti színpadon, Erdélyi Mari k. a., kinak hangképessége mellett még kellemes színpadi alakját és szépségét is dicsérni hallottuk. — Aigner Lajos buzgó könyvkereskedő, és koszorus író egy hosszabb tanulmányt írt és bocsátott közre e cím alatt „A magyar népdalról.“ Ára 60 kr. Ugyancsak Aigner kiadásában megjelent „Az arany rabjai“ című füzet, mely Lukács Bélának a lapokban itt-ott napvilágot látott elbeszéléseit tartalmazza, melyek tárgya Erdély arany vidékeiről és a bányász-nép életéből van merítve. Ára 1 frt. — Békés megyében egy magában, mint Gyuláról írják, több mint 100,000 hold áll víz alatt. — Követésre méltó példa. Az ó-kanizsai bíró, Fehér Pál, 200 frtot szavaztatott meg a község által taneszközökre, ugymint földgömbök-, térképek-, természettudományi szerekre stb. Bár követnék a községek e példát országszerte. — Az ágyban való olvasás majdnem halálát okozta e napokban éjjel egy S... nevű magánhivatalnok nejének. A nő olvasás közben elaludt, az égve maradt gyertya valószínűleg az alvónak egy kézmozdulata folytán, leesett az ágyra, mely azonnal kigyuladt, és mire az alvót a füst fölébresztette, már lángban állott. A megrémült nő szerencséjére, néhány égéssel szabadult meg a veszedelemtől.

++ (Halálozások.) Szende Béla miniszteri tanácsost mély csapás érte. Neje, szül. Bee Anna, hosszas szenvedés után életének 42-ik, és boldog házasságának 22-ik évében e hó 14-dikén elhunyt. Béke hamvaira!

Gazdasszonyoknak.

Párolt rostélyos.

Négy besózott szelet rostélyost egy kis zsirral és zöld-séggel, t. i. egy kis petrezselyemmel, sárgaréppával, vöröshagymával, citromhéjjal és magyar borssal egy lábasban elhelyezvén, és lassu tűznél puhára megpárolván, a léből ki kell szedni, azt szitán áttörni, egy fél meszely tejfelt, egy kis citrom-levet vagy eczetet hozzá adni, a rostélyost ismét a lébe tenni, felforraltatni és forróan betálalni, rizzsszel vagy burgonyával körülvéve.

Párolt juhczomb.

A juhczombot igen figyelmesen meg kell mosni, csontját kiszedni, zsíros részeit levagdalni, jól besózni és szalonna- és sardella-szeletkével megspékelni. Egy lábasba egy vékony szalonna szeletet tevén, valamint vöröshagymát, zöld petrezselymet, fekete bors és egy kis huslét, a czombot ebben jó puhára meg kell párolni, 3—4 óra mulva a czombot a léből ki kell venni, a levét zsirjától megtisztítani, néhány apróra vágott sardellát és egy-két keményre főtt tojás sárgáját belé keverni, a levét jól felforraltatni és ezzel leöntvén a feldarabolt czombot, forróan betálalni.

F. Anna.

Nemzeti színház.

April 13-dikán: „Az afrikai nő,” Meierbaer operája, Benza Ida és Bignio fellépteül. — April 14-dikén: „A strike,” Szigligeti és Balázs népszínműve. — April 15-dikén: „Közönyt közönnel” Moretto vigjátéka. — April 16-dikán: „Tell Vilmos” Rosini operája. — April 17-dikén: „A tündér ujjak,” franczia vigjáték. — April 18-dikán: „A fehér nő,” Boldien operája. — April 19-dikén: „A haza,” Sardou színműve.

Divattudósítás.

Mai divatképtünk magyarázata.

Az első alak, szoknyája fekete selyemből készült, alul széles plissé-fodorral, a derék ugyanazon szövetből. A fölött és tunique tarka ehely szövetből való. E szövet legújabb vívmánya a mostani divatnak. Az egész öltözék 80 frttól egész 120 frtig.

A második alakon csikos mozambique ruha látható hosszú tunique-el mely alul plissé fodrokkal és felibe rüchével van díszítve. Ugyanoly alakban van a szoknya alsó része is kiállítva, valamint az öv és lebbeny is. Ára 50—60 frt.

Beck Jakab (Kerepesi ut 1 sz. és barátok tere 2. sz.) ajánlja következő fehérneműit:

Női ingek chiffonból: 1 frt, 1 frt 20 kr, himzett betétekkel 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr.

Női ingek hollandi vászonból: simák 1 frt 80 kr, 2 frt, kivarrottak 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt. Szegélyezett mellel 2 frt 50 kr, 3 frt, himzett 3 frt, 4 frt, 4 frt 50 kr, kézi kimzéssel 4 frt, 5 frt, 6 frt, 7 és 8 frttól egész 10 frtig.

Hálókötösök: sima chiffonból 1 frt 30 kr, 1 frt 50 kr, Szegélyezett 1 frt 80, 2 frt, 2 frt 50 kr. Himzett 2 frt 50 kr, 3 frt, 4 frt, 5 frt, 6 és 8 frt.

Felső köpenyek: 3 frt, 50 kr, csipke, vagy himzett díszszel 4 frt, 5 frt, 6 és 7 frt.

Női kötének madapolánból 50 kr, 60 kr, 70 kr, 80 kr, darabja. Fodordíszszel 1 frt, 1 frt 20, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr.

Női fűzők: 80 krtól kezdve 3, 4, 5, 6 frtig.

Gallérok, kézeltők, mollnyakkendők, bőujjak, fűzők, sat. pipereáruk 20 krtól kezdve 10 frtig darabja.

Női lábravalók madapolánból: 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr. Fodorokkal: 1 frt 50 kr, csipkével és himzéssel: 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frtig.

Női alsó-szoknyák madapolánból: 2 szegélylyel 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 20 kr. Fodor és szegély díszszel: 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 forintig. Piqué szoknyák 3 frt 50 kr, 4 frt 75 kr.

Szines alsó-szoknyák: 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, fekete moire-ral befoglalva 3 frt 50 kr, 4, 5 frt.

Lószőrszoknyák fehér, vagy szürke szövetből: 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, fodrokkal 4, 5, 5 frt 50 kr.

Hálókötők: 60, 70, 80 kr darabja himzett szélllel 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt.

Reggeli mollfőkötők: 90 kr, 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr.

Női harisnyák pamutból: szövöttek tuczatja 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, 6 frt, 7 frt, czéznából 8 frt, 10 frt, 12 frt, 15 frt. Gépen kötöttek 8, 9, 10, 11, 12—15 frt.

Téli harisnyák párja 60, 70, 80, 90, kr, 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frtig.

Számrejtvény.

Gózon Gizellától.

6. 11. 9. 4. 8. Kedves vendég a kártyások között,
9. 5. 2. 3. A kegyetlenségben igen gyönyörködött,
17. 11. 1. 3. 2. Nem igen szeretted, hogy ha uton ér el,
6. 3. E nélkül ízetlen marad minden étel,
1. 11. 13. 8. A madarak között a legkevélyebb ez,
1. 11. 2. Ha egyet veszek is, mindig kettőt jellez,

6. 11. 2. Őszszel és tavasszal feneke nincs ennek,
15. 5. 2. 5. Ettől a tehenek jó bőven tejnek,
4. 5. 15. 5. 2. Viseli mindenki kisebb nagyobb mérvben,
1. 3. 2. Kellemetlen ha van az ember szemében,
5. 11. 4. 3. 2. Vásárt e nélkül képzelni sem lehet,
1. 5. 6. 7. Kedves hazánk leggyönyörűbb éke,
11. 12. 13. 14. Az emberi szívet szájalomra költi,
17. 16. 12. 7. Sok gonosz idejét ilyen helyen tölti,
- 1—17. De az elhagyottak ide menekülnek,
- Mostoha sorsukkal is itt kibékülnek,
- Megfejtési határidő: májushó 18-dika.

A f. évi 12-ik számban közlött számrejtvény értelme:

A szívben csupán csak egy tavasz él.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Otília, Knorr Veres Henriette, Czégényiné Beretvás Terézia, Szabados Jenő, Várhalmy Berta. Báthori Zsigray Istvánné, Benedikovics Róza, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Braun Riza, Guba Jánosné. Ambrózy Jusztina, Kaller Mihályné, Kain Károlyné. Moesz Gézáné, Szivós Aranka, Sári Sarolta, Szabados Korsztyik Berta, Pap Kovácsik Gizella. Bálint Julianna, Gózon Mariska és Gizella, Frank Karolin, Vajnic Gombos Ilka, Miksa Lipótné, Pethes Ida, Baránci Gizella, özv. Kenéz Elek, Broken Kovács Emma, Rác Róza. Novák Irén. Barányi Aranka, Besz. Morócz Karolina, Barthalos Vilma és Etelka, Lőrincsek Ida és Malvin, Vitályos Irma, Jánossy Lajos, Keszthelyi Györgyné, Horváth Alóisia, Grónai Nina, Zeke Janka, Beszédes Mózsa Ágnes, Glucsák Rezsőné, Szép Emma, Rása Mihályné, Diviaczky Mária, Schönföld Cecília, Németh Berta, Szmodics Gizella, Papp Gáborné Czike Karolin. Leján Gorzó Kornélia, Kármán Luiza, Oszlányi Mari. Egerváry Tuboly Emília, Lohn Józsefné, Szarka Zsigmondné, Nagy Mária, Bazilides Mindszenti Matild, Dzsinih Pencz Mária, Erdensohn Emilia, Baraicz Ilka, Balogh Alajosné, Szalhány Józsefné, Lebvol Paulin, Halluskay Mária, Leustach Gizella és Irma, Lazur Lajos Anna. Korbuly Fanni és Anna, Szapper Janka, Duhányi Róza, Földi Sándorné, Stenczinger Karolin, Jármy Ferenczné, Regela Neszti, Jazkovits Veláczky A., Schwartz Éva, Sváby Izab. Méhes Mariska Kovácsy Mórné, Csátary Julia, Gribovszky Ilona, Galgóczy Andorné, Nemes Ida, Pethő Antalné, Németh Józsefné, Anderko Mária. Kiss Antónia. Ágoston Mari, Mózsa Pepi, Vadász Laura, Trajtler Erzsébet Tucsnay Irma, Gáty Lenke, Kapus Pirooska, Szentmariay Mártonné, Tormássy Mari, Horváth Ida. Felvinczy Mariska, Bozvár Mariska. Bozvár Viktória.

A 11-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Móza Pepi, Gáty Lenke, Kapus Pirooska, Szentmariay Mártonné, Biau Antónia, Vörös Juliska, Duka Kornélia, Bozvár Viktória.

Az 10-dik számban közlött számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Gribovszky Ilona.

Tartalom.

A szép különböző hatása az emberre, Tompa Károlytól. — Nép dalok, Losonczy Lászlótól. — Az élet rejtélyei, Tóvölgyi Titusztól. — Ma láttam őt, Kapácsy Dezsőtől. — Távol a szülőföldtől, Vacano Emiltől. — Képek és vázlatok Chinából, Kis Elektől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlék. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképtünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel): Fvnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	17. SZ. Aprilis 28-kán. 1872.	Havankinti színezett dívatképe minden szükséges himzetrájkó- kal. Évenként két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi jaratási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

A h i u s á g.

Van-e ember a világon, ki elmondhatná magáról, hogy egy cseppet sem hiu? Bocsánat, szép olvasónőim, de én nem hiszem, hogy léteznék, és ha létezik, megérdemli, hogy nevét a történet arany betűkkel jegyezze föl.

A hiuság, általában véve bűn, de mint néha szép tetteknek láthatlan rugója, menthető. E tekintetben szükséges is.

Jól jegyzi meg valaki, hogy bármily szép és csillogó a hiuság ruhája, egy hibája van: hogy igen rövid.

A hiuság nemcsak korunk bűne, a legrégibb idők óta számtalan példáját mutatja a történelem.

A görög történetből Alcibiadest; a rómaiból Cicerót, a nagy szónokot, méltán állíthatjuk föl e részben példaképen.

Erzsébet, angol királynő nemcsak Angolország, de a hiuság királynője is volt. Ki nem ismeri Raleigh történetét? Az által, hogy köpenyét a nedves földön Erzsébet lábai elé teríté, a kegy legmagasabb polczára hágott s midőn a királynői kegy változandósága folytán börtönbe jutott, nem a hiuk tömjéne, a hízegés váltá-e meg onnan? „Az előtt” — ezt írta Raleigh a börtönből — „láttam Erzsébetet, a mint büszke lovát Nagy Sándorként ugratta; — láttam őt Dianaként vadászni, majd Vénusként sétálni, majd nymphának képzelem, kinek bájos arczán a szellő szép fürteit lengeti; majd istennő-kép ült egy fa árnyában; majd angyali hangon énekelt; majd Orpheusként hangoztatá a hurokat — s nekem, nekem meszsze tőle, börtönben kell szenvednem.”

A hatvan éves királynő valóban hitte a hízegő hazugságot s Raleighet újra kegyébe fogadá.

Képzeljék szép olvasónőim maguknak azt a Venust, a ki

káromkodni tudott, mint egy vasasnémet, azt a Dianát, a ki haragjában nemcsak udvarhölgyeit, de a büszke Essexet is összepofozta, azt az angyalt, a ki Stuart Máriát lefejezteté!

Erzsébet királynő hiuságáról sokat tudnék még beszélni. Legyen itt még megemlítve, hogy halála után három ezernél több öltözék maradt fön.

Hazánk története egy Erzsébetről a hiuság rettentő példáját jegyezte föl. Báthory Erzsébet neve utálatul maradt fön századokon által. Négyszáz fiatal viruló leányt áldozott föl Csejthe várában irtóztató hiuságának, azt híven, hogy az ártatlan leányok vérében fürödve, mindvégig megtarthatja szépségét.

Korunk szépítő szereit nagyrészt, ha nem is oly irtóztatóak, nem sokkal jobbak. Báthory Erzsébet másokat gyilkolt, hogy elhervadt arczán rózsák teremjenek, mai nap még sokan ugyanezen okból az ép oly drága, mint veszedelmes szépítő szerekkel magukat gyilkolják.

Katalin orosz czárnő szerette, ha Minervához hasonlították. Udvaránál divat volt, iránta szerelmet tetetni, és nem egyszer történt, hogy e tettetésnek a legmagasabb kegy lön jutalma!

A mai világban is óriási szerepet játszik a hiuság. Sok fönnhangon hirdetett nagy tettnek, és épen úgy sok bűnös cselekedetnek titkos rugója ez. Az egyik dicsvágynak, a másik becsszomjnak, harmadik pénzvágynak nevezi, és mentegető, sőt nem ritkán magasztaló szót is talál számára, de mi-helyt az eszközökben nem válogatós és a czél csupán csak önzés: akkor az nem egyéb vétkes hiuságnál, mely ha a szív-

ben elhatalmasodik, a legnagyobb bűnökre ragad, és pedig nőknél ép úgy, mint férfiaknál. Gonosz szenvedélylyé növekedik, mely mint a szakadó ár, nem ismer korlátot, és csak rombolni tud.

Pedig — mint mondám — minden ember magában hordja e rettenetes erkölcsi kór csiráját, és — kivált a nőknél — bő tápot is talál az életben; — annál inkább szükséges, tiszta tudatával birni azon határoknak, a meddig a hiúságnak terjedni szabad.

E határokat egy felül az izlés, és más felül az erkölcs szabja meg számunkra. A míg a hiúság csak arra ösztönöz, hogy külsőnkre gondot fordítsunk, és cselekedeteink által a jók tetszését érdemeljük ki, addig az nem hiúság, hanem nemes becsvágy, de — csakis odáig, mert azontul kezdődik az ut aláfélé.

A hiu tetszeni, látszani és láttatni, ragyogni akar. Többre becsüli a csillogó ékszert az erénynél s boldogságát áldozza egy szalagért.

A hiu nők legnagyobb ellensége az idő, akárhogy perceseljünk, előbb-utóbb elrabolja a szépséget. — Férfiak közül is elegenden leledzenek hiúságban.

Ismertem egy nagy tehetségű fiatal embert, ki szenvedélyesen szeretett egy angyalszépű leánykát. A leánykának gyönyörű szőke selyem-fürtei voltak; arcza mint a frissen hullott hóban félig elrejtett rózsa; sötét szemeiből egy mennyország boldogsága ragyogott; márvány homlokára úgy illett volna a fejedelmi diadem; vakító fehérségű fogainál szebbet képzelni sem lehetett. A boldog ifjunak, ki ez angyal szerelmét birta, egyszer különös gondolata jött. Eszébe jutott, hogy e gyönyörű haj idővel ezüstsínt ölt és lassanként elhull, hogy a márványhomlokra barázdákat von az irigy idő, hogy a ragyogó szemekből elfogy a mennyei tűz s az ígésző arc rózsaí elhervadnak, és azok a szép fehér fogak kihullanak. E gondolat többé el nem hagyta s e gondolatától a szegény ifju megőrült. Ugy-e ez az ifju tulságosan képzelődő volt?

Azt mondja Young a „nyolczadik éjszaká“-ban: „A hiúság csupa fölírás, tartalom nélkül; nem egyéb, mint arc; azt, ki szívét, vagy szellemét akarja mutatni, nevetségességeért kifütyöli.“

A külső hiúságból többnyire az idő gyógyítja ki az embert, de sokat a sírig, sőt még a síron túl is elkísér; büszke síremlékek, aranyos föliratokban hirdetik a meghaltak tetteit, azokat tudniillik, melyeket életében elkövetetett volna és a melyeket elkövetnie módjában is állt, hanem azért csak a sírkövön lettek valójában elkövetve.

Átalában nagyon sok a hiúság és fitogtatás, a mit az élők a halottak körül elkövetnek, de ezt már kegyeletnek nevezték el az emberek.

A k ö l t ő.

Dobó Lászlótól.

i a világrendet vezérli kezével,
Véges dolgot intéz végtelen eszével,
A ki már kimérte utját a felhőnek,
Ki ismeri méhét a kétes időnek?

Ki virágnak, fának sebét meggyógyítja,
Ki előtt kitérve a szív zára, nyitja,
Ki tudja, hogy mikor fáj a szív legjobban,
Ki látja, hogy szívünk minő vágytól dobban...

A ki égi széken világot kormányoz:
Hogyha bizalommal járunk zsámolyához,
— Nem lévén előtte semmi, semmi —
Tudja az, hogy mikor és mit kelljen tenni.

Egy szavára szívünk eltelik malasztal,
Fájdalomban, búban még meg is vigasztal,
Egy lehelletére csorbul a bú éli,
Vigalommal bűnkat rögtön is cseréli.

Hogy az emberszívet hajjal megpróbálja,
Ezt helyén levőnek gyakran bár találja,
Hanem a gyógyírral sem sokáig késik:
Gyógyítja a szívnek sebét, szenvedését.

Harmatot a fűre, esőt fonnyadt fára,
Derült holnapot küld a beborult mára,
S míg lombon a madár újra dalra gerjed,
Az emberi szív is örömtől erjed.

— Mikor megteremté Isten a világot,
S mindent renddel szépen maga előtt látott,
Fordítván szemeit rosza-ra úgy, mint jóra,
Nagy bölcsességében ily szavakat szóla:

„Megvan! Így akartam! Nincs ennek hiánya!
Hogy szükségét lásson, szívem nem kívánja,
Ember, állat hogy ne nyögjön énalattam,
A mire csak vágyik, mindazt im megadtam.

Madarat a fának, halat a tengernek,
Ösztönt az állatoknak, szívet az embernek;
Nem sajnálom azt sem, hogy végtelen kegyem
Gyógyerejű fűvet fakaszt völgyön, hegyen.

Semmit meg nem bánok, bár előre érzem,
Hogy az emberszívvél legtöbb bajom léssen:
Mindjárt hozzám lőt-fut, bármi baja essék,
Mert v e n d é g e lesz csak az áldott békeség.

Nem lesz panasának se vége, se hossza —
Tört darabjait csak mindig elém hozza:
Gyógyítsam meg ezt is, gyógyítsam meg azt is,
Kegyesen vegyem be a tenger panaszt is!

Hogy meggyúl a bajom, látom már előre!
Ostromolni fog sok hebehurgya, dőre;
Látom, hogy az ember hitvány, véges észszel
Ellenem támadni sokszor is merészel.

S mégse bánom meg, hogy szívet adtam néki,
Bár az ész a szívet marczangolva tépi...
— Ami a fájdalmat lohaszsa kisebbre,
Balzsamot is nyujtok én a sajgó sebre.

A kit meg nem gyógyít hossza az időnek,
Orvosnak tanácsa, fűve a mezőnek,
— Mitől emlék zöldül régi halott hantján —
Meggyógyul az, tudom, a költőnek lantján.

A költő lantjának olyan erőt nyujtok,
Hogy attól felvidul, kinek szíve sujtott,
A király, a koldus szaván egyként indul —
Vele örül s véle szabadul a kintul.

Ujra kísűt a nap aranyos sugára,
A szív jege enged bűbájos szavára,
— Örömben és búban leghivebb társául,
A költőt rendelem a szív orvosául...“

A z é l e t r e j t é l y e i .

(Beszély.)

Tóvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

„Ha veszszük“ — gondolá a hölgy — „mi igazán egymáshoz valók volnánk, kölcsönösen szegények, s nem vehetnénk egymás szemére semmit.“ — Hanem azért a hány-szor ezt gondolta, mindig felmerült a Gyula urias alakja képzelete előtt, s bármily szívesen látszott is beszélni ama fiatal emberekkel, egy oldaltekintet mindig jutott a szőke ifjunak, kiben hasonló gondolatok ébredtek föl.

„Csupa szegény fiatal ember rajongja körül“ — sohajtá Gyula — „s midőn azokkal leereszkedőbben, s nyájasabban beszél, büszke tekinteteket szór reám. Miért nem jelentem meg valódi helyzetemhez illően, akkor talán számomra is jutna hajnalpiros ajkairól egy ígérő mosoly. Ez az a nő, milyet magamnak álmaimban teremtek.“

Szegény fiatalok, mennyire nem képzelték, hogy egészen önzésük hatalmában vannak, s bizonyosan nem köszöni meg egyik sem, ha oly gondolatok s közönyös érzelmek közt beszél velük az ideál, mint beszélt ama középsorsu egyénekkel. Lenke figyelmének fölébresztésére sokkal nagyobb hatással volt a Gyula lánczos lován sirva rívó csengetyű, mint egész Zalamegye középosztályának tizenkét kötetre menő bókja lett volna, — valamint a vadgalambszin ruha fodros uszályának rejtélyes és villanyt terjesztő suhogása kéjesebb érzést költve simitá végig a Gyula szívét, mint az egész keszthelyi hivatalos collegium legszebb hölgyeinek bármily kedves és bájos mosolygása.

Hiába, de ha így van teremtvé az ember!

Most már csak azon alkalom hiányzott, hogy e két fiatal, fölcsigázott, lázas képzelődésük kíséretében megismerkedhessenek egymással. Az első szó, melyet egymásnak mondanának, bizonyosan kipótolná azon szikrát, mely egy szeszszel telt üveg nyílásához tartatva, lánggra lobbantja az egészet.

Hanem végre ez az alkalom is megérkezett.

VI.

A Balaton mint segélyt nyújtó.

Valóban furcsa és rejtélyes ez az emberi élet!

Ki bírná kipuhatolni a természet azon számtalan titkát, melylyel körül vagyunk övezve, s mint a fában a tűz, lekötve van számunkra szerencse és szerencsétlenség, s csak attól függ, eljárásunk által melyikhez viszszük közelebb a gyújtó anyagot. Történik ugyan néha, hogy a küzködőnek segítségére jön a sors is, de ez valóban oly ritka eset, mint midőn a zsarnoka ellen folytatott harcban a nemzetnek valamely oldalról segítsége érkezik. Bizzék mindenki saját erejében s arra fektesse jövője boldogságát. Csakhogy ez erő néha helytelenül dolgozik.

Lenke és Gyula most már valóban nem tudták, hogy hozzák helyre azon hibát, melybe az által keveredtek, hogy eltértek szívük sugallatától. „Csak logjobb lett volna annyit mutatnunk, a mennyivel birunk“ — gondolák. „Most már hogy logyünk ismét és egyszerre szegényekké?“ — No majd segíték én rajtatok, — totte föl magában a sors, mely mégis megszánta a két romlatlan szívet, s nem akarta, hogy az első nagyobb hibáért oly koményen bünhődjék.

A fürdővendégek nagy része meggyezett abban, hogy csütörtökön délután, azaz július 4-dikén, egy sajkkászati kirándulás tétessék a Balatonon, és pedig úgy, hogy napnyugtakor induljon a sajka-raj, és holdvilágnál térjen vissza.

A gondolat nem volt rossz, és örültek neki sokan. Valamennyi sajka csakhamar kibéreltetett, aztán kiosztattak a részvényjegyek, úgy, hogy majd mindenkinek jutott, a ki részt akart venni a kirándulásban.

Megérkezett a csütörtöki nap, gyönyörű szép, csendes júliusi délután. Még négy óraker csend uralgott a lakások körül, s a sétányokon, az ablakfüggönyök s redők le voltak bocsátva, s a házak nyugati oldalát forró napsugarak világították meg, honnan a pirosbátu bogarakat, s faligyikokat kivéve, elhuzodott minden élő, míg az árnyasabb helyeket a lombok alatt repkedő madarak csicsergése élénkíté meg.

Öt óra felé azonban már mutatkozni kezdett a közönség előpostája, hölgyek és férfiak széles szalma-kalapok alatt, könnyű nyári öltözetben, karjaikon többnyire shawillal, plaiddel vagy felső kabáttal, jeleül annak: hogy a kiránduló közönséget fogják ők is képezni.

Több fiatal embert tarka sajkkász-öltönyben lehetett látni: vörös, sárga, kék, zöld ingek, fehér nadrágok, vagy megfordítva; hasonló színű sapkát színes kokárdákkal, s tarkállva haladtak a kikötő felé, hol a különféle festett és nem festett, csinos és nem csinos sajkkákat, a lassan mozgó Balaton hullámai himbálták.

Az evezők csakhamar el lönek foglalva, a kormányosok helyet foglalának, s több sajkk hirtelen megtelt, míg több üresen várta azokat, kik leereszkedéseikkel méltatni fogják arra, hogy őket a Balaton tükrén ringatva tovább vigye.

Gyulán vörös selyem ing volt, fehér nadrág és fehér sapka piros kokárdával, s egy nem valami jó kinézésű és híres csónakon a kormányzó szerepét vállalta magára, lévén a kormányzás pusztá evezőre szorítkozva, mert a csónak tulajdonosának nehezen jutott valamikor eszébe, hogy fakó uszószerszáma még valaha mulatságból is neki indíttassék a Balatonnak.

Már majd minden sajka el volt foglalva, de a Gyuláén még nem ült senki, miután azok, kikkel eddig ismeretséget kötött, a kirándulásban nem vettek részt, mások pedig oda igyekeztek, hol ismerős arcokat találtak.

Lenke nem volt látható sehol.

Talán el se jön — gondolá a fiatal ember, s kedvetlenül csapdosá lapátjával a vizet, míg társai azon tanakodtak, hogy az esetben, ha a sajkkára senki más nem ül, előre fognak vágni, eleveznek egészen Tihanyig.

A másodszori csengetés is elhangzott már, tarka vitorlák huzattak föl, s a rengő lebegő apró hajócskák szivárványszínét a Balaton tiszta tükre sokszorosan ragyogta vissza.

„Már nem jönnek“ — kiáltá egy fiatal ember hősünk társai közül, — mi is készülhetünk az indulásra!

Hanem e pillanatban a partról következő szavakat lehetett hallani: — Csak jöjjenek néni! Egy sajka még egészen üresen áll, jó tágas, és nem fogunk rajta szorongani.

Gyula fölemelte fejét, s mintha villanyerő zuhant volna testén végig, összerezzen, s kezei mereven és mozdulatlanul tapadtak az evezőre.

A part fővényén lefelé egy fiatal ember két hölgyet vezetett karöltve, s mindhárman az ő sajkkája felé tartottak. A hölgyek lépteikre vigyázva haladtak előre, s csak akkor tekin-

tettek föl, midőn azon pontra értek, hová olykor a habok megzilált fűrtjei közül már egy gyöngyszem is kiperdült.

Lenke a sajkára, aztán az evezőre és kormányosra tekintett, kit úgy látszik csak most ismert föl, mert mintha szoborra változott volna, oly mereven állt meg egyszerre, s halványodó arcán, úgy mint egész lényén, meglátszott a meglepetés, miből Gyula már magához jött, s helyét hirtelen elhagyva, a sajka elejére futott, s remegve nyújtá segélyező karját a még mindig mozdulatlanul álló hölgy felé.

— Lenke! — kiáltá Károly, — talán megijedtél a Balatontól, pedig olyan csendes, mint maga az ég, mely mozdulatlanul fürdeti benne lenyugvó napját. Nemde pompásan volt mondva?

A hölgy e megszólításra fölrezzent, s mig arcának jegét a piruló rózsák oszlatni kezdek, bizonytalanul tett pár lépést a sajka felé, s reszkető kezét Gyulának nyújtva, s villanyos tűzü szemeit hosszú árnyas szemernyővel eltakarva, a sajkába lépett.

E pillanatban nem tudta, hogy mi történik vele. Szédülve foglalt helyet a szőnyeggel borított deszkaülésen, s már vigau lebegtek az evezők által beszédessé tett hullámokon a sikamló járművek, s zuhogtatta az olykor megfutamodó szellő az egyes kiduzzadt vitorlákat, — a hölgy még mindig nem emelé föl tekintetét, és sebesen pihegő kebele a megnyitott szép ajkakon keresztül hallhatóvá tette a lélegzetet.

Gyula a szép arczon elmerengve, olykor a megzilált vizek fölé veté tekintetét, s szorult kebelével néz, a mint ez a kis mennyország ott uszott a mélységes ég fölött, mintha annyival magasabban lebegnének annál, melyet az emberek csak tekintetükkel tudnak elérni.

A legnagyobb ladikon a Patikárius zenekara andalító magyar dalokat játszott, s mintha a hangokat a fölpattanó vizigyöngyök visszazenegették, a képzelet ama tündér vizivilágban egyszer csak látni kezdé az énekelő habléányt a mesék szépségével bűbájozott arcát, s lemerült átölelt kedvesével egész a hullámok tündérpalotájáig.

— Gyula! — kiáltá most az evezők egyike, — mindjárt fölforditunk most egy csónakot.

A megszólított mintegy álmából följedve tekintett szét, s a másik pillanatban egy hatalmas evező-csavarodással elfordítá sajkájuk orrmányát attól, melynek az már majdnem oldalába furódott. Domboryné egy halk sikolylyal kapaszkodott Károly karjába, mig Lenke mozdulatlanul ült s mintegy vágyva nézett azon mélység felé, melynek fenekén a lemenő nap biborpalástja terült el!

— Mily ügyetlen vagyok, — mondá kissé zavartan Gyula.

— Azaz hogy nem a kormányon járnak gondolataid, — jegyzé meg egyik társa, — tekinteted az előtt már úgy elmerült a habokban, szinte azt hittük, hogy magadat is utána küldöd.

— Nem volna csuda, barátom. Oly szép az a világ, melyet ott látok, hogy vágyat érzek utána. Aztán épen e pillanatban tele kincseivel. Nézd azokat a tündérazarokat, melyek arany napsugaraktól koszoruzottan ott lebegnek, s melyek el fognak hagyni bennünket, a mint mi elhagyjuk a hullámokat. Nem jobb volna-e tehát ott maradnunk?

— Bocsánat, — szólott most Domboryné, ki ily esetben az illem által is megengedhetőnek vélte, hogy egy be nem mutatott egyénnel beszédbe eredjen, de különben sem akarta

elszalasztani a kínálkozó jó alkalmat; — bocsánat, de én félni kezdek, ha ön így beszél. Valami habléány megtalálja hallani az ön ohajtását és egynek a kedvéért majd mindnyájunkat palotájában szállásol el.

— Oh, a habléányokat nem lehet oly könnyen megnyerni, nagysád! Csak egy tekinteteért is kész lennék átuszni a Balatont! — s az ifju e szavak után a Lenke vizben uszó vízfénnyezett alakjára tekintett, s mintha a leányt valami titkos sugallat ösztönözné, bűbajos nagy éjszemeit az ifjura emelte.

A nap ezalatt a szigligeti hegyek háta mögött tűnt el s a Balatonon végig nyuló fekete árnyékban a félhold fehéren csillogó alakja jelent meg.

A sajkák még mindig előre haladtak, s az evezők csapásai mindinkább hallhatóan verték föl az összetört vizekür peregre széthulló gyöngyeit.

Lenke még mindig szótlanul ült a susogó viz fölött mintha azzal beszélne gondolatai, s kérdeznék: „Megéreztek-e ama tekintetet, melyet én mindig látok, s mely túlán az én alakomra hullt le?”

— Beh szótlan vagy, — kiáltá végre Károly, — te meg bizony valami haburfírló gondolkodol?

Mindenki észrevette, amint Lenke e szavakra megrezzent, s a tekintetek önkénytelen Gyula felé fordultak, kinek piruló arcát a hold szövődni kezdő fehér ezüstös fátyola takará el.

— Vissza! — kiáltá most egy hang valamelyik ladikról, s egy fél körü kanyarodással, ragyogó fehér utat vonva maga után, visszafelé vette útját a csónaksereg.

Ekkor egy kis szél kerekedett, s elkapta Lenke szalmakalapját.

— Oh a kalap! — kiáltá a mama.

— Mindjárt megfogjuk, — válaszolt Gyula hangja, — s a sajka sebesen indult a viz fölött egész gyönyörrel lebegő kalap után, s azt csakhamar be is érte. Hanem a sajka deszkái oly magasak voltak, hogy a kalapot nem lehetett megfogni kézzel, az evező pedig a helyett, hogy fölvette volna, könnyen el is merithette volna. — Eh! — kiáltá az ifju és a vízbe szökött.

— Jézus Mária! — sikolytá Domboryné, és Lenke szíve nagyot dobbant.

— Megfogtam! — hangzott Belényi hangja, s vizgyönyös hajfűrtjeire ezüst csillagokat hintett a holdsugár.

Aztán fölnyújtotta a kalapot.

— Én nem megyek föl! — kiáltá: — a sajka nagyon félre találna fordulni, de máskülönben is vízzel boritanék el mindent. Csak menjetek, én is majd elballagok itt valahogy.

És hasztalan volt minden további beszélgetés, mig végre aztán egy hang szólalt meg, mely kedvesebb volt az egész Atlanticum valamennyi habléányának szerelmi dallamánál, s a világ, melyet teremtett, az eddig ismert Balaton fölötti és alatti mindenségénél.

— És ha ön nem jön föl, — mondá reszkető hangon Lenke, — e kalapot nem teszem többé a fejemre.

Gyulát majd a víz alá nyomták e szavak, hiszen vállaira rakták azon menyországot, melyet azelőtt a sajka mellett látott uszni. A vízben egyszerre minden tele lett tüzzel, s nem lett volna képes kioltani hat Balaton.

— Minden meggyulna abban a csónakban! — rebegő Gyula, amint koblében érezni kezdé e hevet.

Erre aztán még Károly is föl kaczagott.

— Talán minden vizes lenne? — akarád mondani; — igazítá ki egyik evező társa.

— Ne törődjék ön azzal, — szólt Lenke ismét, — én hoztam magamnak plaidet, ezzel betakarhatja ön magát.

(Folytatása köv.)

A rut és a szép!

Camillától.

gy hűvös kertben, hol virágok közt
Vezet az ut
Két lányka sétált, szép volt az egyik,
A másik rut.

És egy fucska, kicsinyke még csak
S halvány, beteg,
Remegő hangon a két nőt eként
Szólítja meg:

Adjatok bármi kis alamizsnát,
Oh adjatok:
Szánjatok, mert éhség s nyomortól
Leroskadok!

Nincsen atyám! oh, tegnap alig hogy
Reggeledett,
Elvitték s mélyen föld alá ásták
Az emberek.

Anyám meg otthon fekszik az ágyban,
Beteg nagyon:
Kenyertünk nincsen — nincs ki keresne,
Oh irgalom!

Nyomorban élünk oh, úgy éhezem,
És ez az ok,
Mely koldulásra kényszerít engem,
Oh szánjatok!

A szebbik mérges pillantást vetve
Szólt ekép:
„Pfuj ronda koldus, nézd, hogy elpusztulj,
Most mielőbb!”

De a rut, oh ez megcsókolta a
Kis gyermeket
S mondá neki: „Mig anyád felgyógyul:
Anyád leszek.”

„Jöjj és ne könnyezz, vezess anyádhoz,
Hol lakotok?
A betegséget, s a nyomort majd mi
Kiűzzük ott!”

A szivem úgy fájt, mint a kis gyermek
Szíve se tán;
Mennyi különbség van e két nő közt!
Ezt gondolám!

Más szemmel néztem most mind a kettőt,
Mint még előbb:
A szép mily rut volt, ez a rut, oh ez
Pedig mi szép!

Távola szülőföldtől.

Beszély.

Vacano Emiltől.

(Vége.)

A mint Grace a grófot a fasorból feléje közelíteni látta, megállott, hasonlóan mosolyogva, mint ő. Az egész találkozás egyszerű volt és gyakran ismétlődött. De ma Grace zavart, majdnem boszus volt miatta. A gróf születésnapja volt, és ő csak szépen felöltözve, növendékei társaságában akart vele találkozni és szerencsét kívánni. A kis lányok fölügyelete alatt szép kézimunkákat készítettek bátyjuk számára. És ő néhány szívélyes szót szedett össze saját szíve mélyéből. Nos, és most elébb fecsejjen vele..!

— Jó reggelt, Grace kisasszony! —

— Szép jó reggelt, gróf ur! — Kezet nyújtottak egymásnak. De a gróf nem bocsátotta el Grace kezét. Ezt csak egyszer tette, mióta egymást ismerték. Ott álltak a zuzmarától csillogó bokrok alatt és mindkettőjük arcza kipirult a tavaszi szélről, mely, mint egy szeretetreméltó vampyr, az arcza szívjá a vért, melyet csókjával érint.

— Kegyed atyámhoz indult, Grace?

— Oda, gróf ur. És azután még oly sok teendőm van, hogy nem akarom önt föltartoztatni!

— Ez aztán jó mód valakitől megszabadulni! — kiáltott föl Károly gróf nevetve. — De mindennek előtt kegyednek szerencsét kell nekem kívánni; vagy nem tudja, hogy ma születésnapom van?

— Sőt nagyon jól tudom! — viszonzá Grace fél boszusan, fél nevetve. — De várjon csak még egy keveset. A grófnék most gyakorolják be a zenei meglepetést, és azután jön még a toilette...

— Hisz ez pompás! — kiáltá Károly gróf teljes erejéből és sajátos csillogó tekintettel. — De ön kisasszony, mit fog ön nekem adni?

— Én! — válaszolá Grace zavartan. — Én istenem, gróf ur — nekem semmim sincs.

Nos, akkor magam ajándékozom meg magamat. De kegyednek segítenie kell, Grace. Akarja? Ez eredeti lesz! Egy születésnap hőse, ki maga magát ajándékozza meg!... Már rég föltettem, hogy születésnapomra örömet szerzek magamnak, ha jó vagyok. És — jó voltam?

— Oh, kétségkívül! — mondá Grace mosolyogva, de nem tréfásan.

— Nos tehát, hallgasson reám, kisasszony. Tudja-e, hogy én egykor rut, mormogó, gögös ember voltam kegyed iránt. Oh, ezt bizonyára még tudni fogja!

— Nem, nem!

— De ugy van! Nos tehát. Azért tettem ezt, mert önt el akartam innét távolítani. Lehet azért, mert próbára akartam tenni, hogy hamis tudna-e lenni egy undok zsarnok iránt, hogy daczos maradna-e, és — kegyed becsületes maradt. Sőt utóbb gögös, büszke is lett irántam. De ez csak azon büszkeség volt, mely valódi nőies fegyverkereső, védtelen alázatosság. Csendesesen! Már ismét úgy néz reám, mint a fészkeben megriasztott madár. Most minden megváltozott rég, régóta. A béke mosolyog mindnyájunkra és az egyetértés a szívekre. A jóllét biztosítva, a szolgák becsületesek, a gyermekek újra mosolyognak és a tavasz még soha sem fakasztá oly üde zöl-

den bimbáját e kastély fölé, mint ez alkalommal. Atyám minden reggel megkérdi, hogy te hogy vagy, Grace. Miért vonta el kezét, Grace? Mivel te-nek szoltottam? De hisz tennem kellett e kérdéshez: Grace, most már szabad ember vagyok, kinek már csak az kell, hogy boldoggá legyen, és kinek nincs többé semmi sötét kötelessége, mely kezeit kötve tartaná. Szigorú voltam ön iránt, mert szerettem, — szerettem saját lelkem és józan eszem ellenére. És mert láttam, hogy kegyed csak gyűlöl, a miért szüntelen sértettem. És így elakartam és el kellett ismét rémitenem e szegény, kedves, daczos leányt; mert megesküdtem, hogy e kastélyban nevünk becsületének őrre leszek és így semmiféle boldogságnak nem volt szabad megindítani. És önt Grace, önt elakartam boldogtalanságom köréből távolítani. Mert szerettem kegyedet! Most minden másképp, minden rendén van. Ma van születésnapom, Grace, — szeretném magamat e tavaszi föld legnagyobb kincsével — a boldogsággal megajándékozni: de neked segitened kell nekem. Grace, akarsz-e nőm lenni?

Itt elhallgatott és karját a gyöngéd termet körül fűzte. Grace mit sem válaszolt. Nem sirt és nem nevetett. Csak tisztán, világosan nézett reá, mint a hogy ébredésekor a gyermek a bölcsője fölé hajló arcba tekint. Csak akkor mosolyog, ha az anyát fölismeri. E mellett könnyedén reszketett, félig félelemből, de a boldogság félelmétől, mint a galamb a vadász kebelén, ki őt a keselyűtől akarja megvédeni, de az állatka előtt még ismeretlen.

— Nos, Grace, te nem akarsz? Még mindig nem feledted el a könyvtári jelenetet, hol legelőször adtál szavakat földháborodásodnak ellenem? Még mindig neheztelsz?

És most Grace megszólalt, halkal, izgatottan, mintegy hangos gondolatban, de még mindig reszketve karja közt: — Oh! hangod oly heves volt akkor! Többé nem szabad így szólanod, soha! Nagyon fájt, soká, soká! Egész a mai napig!

— Nem, soha többé, életem boldogsága te!

— De — mind való volna ez?

— Ha nőm akarsz lenni! Akarsz Grace?

— Hisz tudod. Oh isten, én nem gyűlöllek, látod, én soha sem gyűlöltelek. Csak úgy tetszett, mintha szívem akarna megfagyni, ha a nap nem hinti sugaraival reá, a nap, mint most reám tekintesz!

— Grace, egyetlen szerelmesen!

Grace az öt szorosan átölelő karok közé rejté arcát és keserves zokogásban tört ki. — Nagy Isten — fuldoklá üdvösségében tanácstalanul. — Ily távol a szülőföldtől! Ily távol a szülőföldtől!

— Hazádat újra látni fogod!

— Nem, nem! Én itt akarok maradni. Csak itt! Ugy érzem, mintha csak itt volna idehaza. Oh Károly, nem fog téged kellemetlenül zavarni, ha idegen kiejtéssel beszélem nyelvedet?

— De Grace, hisz ép ez az; oly szép az, hogy első pillanattól oly idegen és mégis oly egyedülien főséges voltál nekem; hogy fölismertelek, mint egy a tulvilágról származva, mint egy beteljesült álmot, egy roményt, melyért az egész világot átkutattam! Grace, én szeretlek, és ma születtem újjá. Ne sirj többé. Nézz reám, és csak egy szót mondj: akarod Grace?

— Az Isten áldjon meg, kedvesem!

Irodalmi szemle.

Sz.-tól.

(Jókai Mór legújabb regénye. — Zsutai János költeményei.)

Jókai Mór évek óta kiválasztott, mondhatnók, egyedüli kegyencze a magyar közönségnek. Az olvasó csudálkozik sokoldalúsága felett, bámulja nagy termékenységet s a mi ezekenél több: valódi élvezetet talál erőteljes, költői értől áthatott humoros rajzaiban s magasan szárnyaló képzelődésében. E tulajdonságok bárkit is elbűvölhetnek, s mi éppen nem csudálkozunk, ha az olvasó mellettük Jókai gyöngébb oldalairól egészen megfeledkezik, s ha valaki gáncsolni meri, kedvencz költőjének védelmére kel. Mi magunk is csak alig tudtunk menekülni e bűvös költészet csábító hatásától, mely mindig magával ragad s még akkor is gyönyörködött, ha tátongó örvények felett, vékony deszkaszálon vezet át az olvasót. Jókai írói tehetségének fő jellemvonása a ragyogó képzelődés. E forrás nála a használat következtében nem apadt, sőt mindig újabb erővel és gazdagabban tör elő, csillámló habjaival egyaránt tovasodorra az illatos virágot és száraz galyakat. És e phantázia, melylyel hiányai fölé is tündöklő leplet tud borítani, az olvasó izlését megejtí, a költőt pedig sokszor alig menthető tulzásokra ragadja. Legújabb regénye az „Eppur si muove“ (És mégis mozog a föld), mely hat kötetben pár hó előtt jelent meg az Athenaeum kiadásában, szintén visszatérőzi e nagy előnyöket és hátrányokat.

A kort, melyben a regény játszik, művének előszavában Jókai előlegesen is jellemzi: „Aldior Galilei ezt az emlékezetes mondást tévé („Eppur si muove“) megdobbantá lábaival a földet; épen csak ezt a kis darabját a földnek felejté el meg rugni, a mi itt a Kárpátoktól a Dunáig kikerekítve fekszik; az egész föld mozdult, hanem ez az egy darab állva maradt. Körülötte minden oldalon a nálánál boldogabb országok előre, a boldogtalanabbak hátrafelé, de valamerre mindnyájan csak haladtak, egyedül Magyarország állt egy helyben, és az volt a virtus, az volt az állambölcsesség, az volt a tudomány, hogy helyéből ki ne mozduljon... Azután akadtak nyughatatlan emberek, a kik azt gondolták, hogy az a mély álmot mégis nagyon közel rokon a halálhoz, s megkísérték a fölébredést. Egy ilyen nyughatatlan embernek a történetét írom le, a ki meg akarta próbálni, hogyan lehetne az álló földet mozdulásra bírni? E küzdelemben ő maga összetört, semmivé lett, de mégsem tett le a hitről, hogy „eppur si muove!“...

Szebb és érdekesebb tárgyat egy modern magyar regény már alig ölelhetne föl. A költő nemzetének újra ébredését akarja festeni, a nagy magyar írók reményeit, küzdelmeit és csalódásait egy ideális alak tragikus sorsában szemléltetve. „Senki sem hiszi el már, — szól — hogy egy eszményi célnak, melynek mi mostaniak csak jól jutalmazott epigonjai vagyunk, egykor földre tiport óriásai voltak...“

A regény hőse Jenőy Kálmán, kit négy társával együtt kicsapnak a debreczeni főiskolából, mivel titkos gyűléseken tiltott és üldözött iratok gyűjtésével foglalkozik. Szerencsájuk azonban nincs egészen tönkro téve, mert az igazgató-tanár rokonszenzével viseltetik irántuk, s a valódi tényállást enyhítve adja elő az elbocsátó bizonyítvány. Az egyik tanuló tehát elmegy az ázsiai magyarokat keresni, a másik ügyvéd lesz, a harmadik színész, a negyedik, ki mindig hajlammal viseltetett a zene iránt, katona-trombitás, míg Jenőy Kálmán költészetének hatalmával akarja felrázni az alvó nemzetet.

Tudja, hogy eldöntésekkel, nélkülözésekkel fog küzdeni, de ő megy, a merre csillaga és lelkének sugallata vezérli. Megveti a vagyont és kényelmet, mely reá a szülei fedél alatt várakozik. Nagyanyja elrettentő példa gyanánt saját férjét hozza fel, ki egykor szintén büszke, eszes ifju volt, de rajongása következtében évek múlva nyomorék, földönfutó lett. A büszke nő nem akarja, hogy unokája mint egykor Csokonai, csavargó legyen; ő tekintélyes emberré akarja neveltetni, ki egykor becsületére váljék családjának. Szabadságot és pénzt ad unokájának, hogy lehet ur, lehet lump; csak azt nem akarja, hogy komédiás vagy poéta legyen belőle. Vagyonát eldorbézolhatja, de ha leszáll a porba, ott hagyja őt s még csak egy ujját sem nyújtja fölemelésére.

Kálmán tanulja is a jogot privatim, de e közben színészek jönnek a városba s ő előadás közben a hősszínészen egykori tanuló társára, Borecsayra ismer, ki Bányaváry név alatt szerepel, járatos lesz házukhoz s végre az öreg Jenőné fogadott leányát: Czilikét megszökteti. Képzeltetni a szegény öreg nő fájdalmát! Megtiltja unokájának, hogy szóba álljon a szökevényekkel, s örökre kitiltja házából, ha valaha segíteni vagy védelmezni találná őket. Kálmán ekkor oda megy nagyanyjához, s kezét megcsókolva, e szókat suttogja: Még ma elmegyek!

Regényes élete e pontnál kezdődik. Hasábokra volna szükségünk, ha minden lépését kísérni akarnók; elégedjünk meg tehát a mese legegyszerűbb vázlatával. Kálmán több kaland után Decséry főispánhoz jut, hol mindent elér, mit kívánna lehet. Megszereti a főispán leányát, Dorothea grófnőt s a szülőknek nincs kifogásuk e frigy ellen, ha Kálmán felküzd magát a kellő magaslatra. A sors azonban másképp rendelkezik. Bányaváry társulata Budán akar játszani, s a nádornál Kálmán szerepel közbenjáró gyanánt. Erőlteti a dolgot s miután compromittálja magát, ideálja és a fényes jövő közt kell választania. Kálmán lemond az udvari titkárságról, de nem tud lemondani Dorotheáról s követi Decséryéket, kik Olaszországba utaztak. Itt a festészetnek szenteli idejét, minek nagyanyja örül legjobban, mert azt hiszi, hogy unokája most már véglegesen lemond a poétaságról.

Olaszországban bár Decséryéket nem találta föl, elégtelen telnek Kálmán napjai. Egyszer azonban levelet kap, melyben értésére adják, hogy a komédiásokat utólérte a bűnhődés: koldusok, nyomorultak. Szeretteinek nyomora visszaszólítja hazájába. Egy becsületes csizmadiánál, Tseresnyés uramnál talál hajlékot s dolgozni kezd ujult erővel. Nevét vigjátékai ünnepeltté teszik, s megmenti a bukófélben levő szintársulatot. A terhes munka csakhamar megtöri erejét, s lassankint elhervad a fővárosban, hol ekkor a cholera dühöng teljes erejével. Dorothea grófnő, ki protestanssá lesz, hogy férjétől elválhasson, s bűnét jóvátegye, fölkeresné őt, de nem jöhet a vesztézar miatt. Levelet küld tehát s ennek olvasása közben szenderült el a kor ébresztője. Sirját csak a becsületes csizmadia ismeri, s ez nem árulja el sem nagyanyjának, sem egykori hűtlen kedvesének. Kálmán mátyrja lett a nemes ügynek, de az általa olhintett mag dus kamattal kezd gyümölcsözni. A költő álma beteljesült.

Csak nagyjában mondtuk el a regény meséjét, de e nagy vonásokban odavetett vázlat is mutatja, hogy a tárgy teljesen méltó egy genialis költő ecsetére. Jókai eleitől végig lekötve tartja érdekelttségünket, ragyogó irányával megragadja képzeletünket, művét mohó kíváncsisággal lapoztuk végig, de ha

szigorubb szemekkel kezdjük vizsgálni a regény alakjait, majd tulzásokkal, majd lélektani ellenmondásokkal találkozunk. A mű legfőbb hiányának tartjuk, hogy hőse, minden szép tulajdonsága mellett sincs szilárd, önálló jellem gyanánt feltüntetve. Kálmán sokkal gyöngébb lény, hogysem nagy földadatát valószínűtlen. Tetteiben legtöbbször a véletlen vezérli. A hiányok részletes bonczolgatása azonban csak szigoruan kritikai lapnak lehet feladata. Mi e sorokban csupán figyelemzetni akartuk olvasónkunkat a kitűnő író legujabb művére, melyet bizonyára nagy élvezettel fognak végig olvasni. Az „Eppur si muove“ vonzó, humoros rajzai, s a közbeszótt megkapó idylli képek e korrajzot Jókai legvonzóbb művei közé emelik.

Jókai regényével csaknem egy időben jelentek meg „Zsutai János költeményei.“ Igénytelen kötet, melynek szerzőjét a közönség legnagyobb része csak tragikus sorsáról ismeri. Zsutai egyike ama tört reményeknek, melyekben mindenkor gazdag volt irodalmunk. A fiatal költő szép lelki adományokkal, de a társaságok és nevelés által jóformán félrevezetett hajlamokkal lépett az élet tömkelegébe, hol csakhamar irányt veszítve, az indulat heve egykor oly bünténybe sodorta, mely hosszabb időre szabadságától fosztá meg. Évek múlva kegyelmet kapott s tettét feledni kezdék, de ő szigorubb bíró volt maga iránt s tavaly a Duna hullámai közt találta halálát.

A gyászos sorsu fiatal költő hagyományait a debreczeni főiskolai önképzőkör adta ki, melynek egykor munkás tagja volt. A kötet tartalmasabb részét tanköltemények képezik; ezeknek gondolatbősége és tömör nyelvezete egyaránt meglepő. Dalainak alaphangja a komoly busongás, mely azonban nem tétlen kétségbeeséssel, hanem a vallás jótékonyágába vetett bizalommal végződik.

Meghatólag írja börtönében:

Sötétlő temető! jeltelen sirbantok,
Elborzadva nézlek s mélyen felsohajtok,
Mily félelmes arcod ?!
Sirnék, hogyha sirni volna még egy könyvem!
Van, ki itt is remél s még itt se egykönnyen
Teszi le a harczot,
S bus hazádba térni mily rövid ut innen ...
Beh meg is vert engem a haragvó Isten !

Eltakar egy domb, de nem nő rajta fű se !
Nines frisitő harmat, a mi meghűsítse,
Rá eső sem pereg !
Ha csak az elhagyott kedveseknek, távol,
Hasztalan epedő sűrű sohajából
Nem támad egy felleg ...
Oh de hát a kinek már seukije sincsen ?
Könyörülj meg rajta könyörülő Isten !

Van a kötetben néhány ballada is, de ezekben csak itt-ott csillan föl a költő tehetsége. Ezek majd tulságosan hosszúra nyújtva, majd ismét az érthetlenségig homályosak. Zsutai tere, a hátrahagyott művekből ítélve, a lyrai költészet volt, s itt később becses művekkel is gazdagíthatta volna irodalmunkat, ha balesillagzata tévutakra nem vezérli. Élete tévesztett élet volt, költészete szép ígért, mely, fájdalom, beváltatlan maradt.

Egy hét története.

Ápril hó 24-dikén.

Tavaszi képek. — Legnagyobb itészünk legujabb felfedezése. — Választási mozgalmak. — A zászlótartók. — A vihar. — Két csónakász. — Mentő lapátok. — A vizetlen vezeték. — A színházban. — A népszínházról. — Bignio. — Hajós. — Kassayné Jászai Mari. — Molnárné Kocsisovszky Boreza.

Mint a szerelmes menyasszony, olyan boldogul tekint le a tavaszi nap az égről, minden sugara forró csók, mitől virágok fakadnak, erdő és liget boldogsági himnuszokat zenének és a lég fűszeres illatárban ringadoz, mindenütt virágos mosoly, szem- és szivgyönyörködtető kikelet, — csak-hogy minderről tegnap óta egy szót sem szabad nálunk szólni, hacsak a badarság czimére nem akarunk érdemeket szerezni, mert ez mind olyan ideálisan van érezve, tegnap reggel pedig legnagyobb itészünk azt a főbenjáró ítéletet mondta ki, hogy csak a badarság kívánhat a nemzetnek ideálistákat. Elveletek tehát, a kik a természet örökszép tavaszát örökszép megénekelték, és a kik a fenkölt szívek tündérműveit írták, és az emberek költőknek nevezték el titeket, és koszorúkkal ékesítették homloktokat, nagyon rosszul tették, mert a poeta idealista, az idealista pedig — a mi legnagyobb itészünk szerint — badarász! És hasonlóképp elveletek, a kik messze látó lánglélekkel, balfogalmak, tévhit- és előítéletekkel bátran szembe szállva, mosolygó ajkkal üritettek a félreismerés és üldöztetés keserű poharát, és a diadal Hozsannájával fogadták a halált a zsarnok kezéből; a világ évezredek óta megváltóknak nevezett el titeket, de — a mi legnagyobb itészünk szerint — a világ oktalantul cselekedte ezt, mert hisz ti mindnyájan ideálisták voltatok, az ideálisták pedig — a mi legnagyobb itészünk szerint — egytől egyig badarások.

A miből pedig az a tanulság, hogy még a nagy itészek is néha-néha megbotlanak, kivált ha a hajdu és harangöntésről szóló közmondásról megfélemedeznek, és azért biz én sem fogok kegyeteknek itt arról a nagy hü-hóról szólni, ami mult vasárnap az utcán való járást félelmetessé tette, mert ennek a hü-hónak ez egyszer választási mozgalom volt a neve. A merre az ember csak fordult, a kerepesi uton, az üllői uton, a király-utcán és a kétnyul-utcán, még a suszter-herbergen is koci számra választási mozgalmakba ütközött, és minden mozgalom élén külön-külön tökéletesen reátermett férfiak lengették a vezéri zászlót; az egyik arról híres, hogy a fülek dolgában nagy a tudománya és annál fogva született politikai zászlótartó, míg a másik az által jutott a vezéri polczra, hogy egyik megnyitó beszédét — igaz, hogy ugy harmincz-negyven szóból állt — a zsebéből adta elő; a harmadik meg ugy buzgólkodott az államkölcsonök körül, hogy Visegrádon palota nőtt neki belőle. Szerencsére, vasárnap délután egész váratlanul olyan fürgeteges vihar kerekedett, a milyen még az istenben elnyugodott országgyűlés végóráiban sem zugott; a dunai malmok hármásával-négyesével keringőztek és polkázta a csattogó hullámok ölelő karjai közt, egy pár csónak fel is fordult a folyam közepén, de oly gyorsan, hogy mint az ügyes akkrobata, saját tengelyök körül fordulván, szépen a

talpokra fordultak ismét. Csak egyetlen egy csónak merült el tisztára, és ennek is nem annyira a vihar volt az oka, mint inkább a rajta levő két kormányos, és ezeknél is inkább a rajtuk levő egyenruha hozta tévedesbe a vihart; matróz-egyenruha volt rajtuk és a fővárosi tengerészethozzá tartozó vihar azt hitte, hogy, mint azt másutt tapasztalta, ezek a matrózok is tudnak bánni lapáttal és kormánynyal, holott ők csak amolyan szárazföldi csónakások voltak, a kik csak azért veszik föl a matróz-ruhát, mivelhogy ez nagyon alkalmas arra, hogy a Margit-szigeten és a császárfürdőben a szép hölgyeknek udvaroljanak. Hanem azért ezeknek is semmi bajuk sem lett, legfőlebb talán egy kis nátha, ami jövő vasárnapig valószínűleg el fog mulni; egy szerencsés véletlennek köszönhetik megmentésüket; egy pár igazi matróz látván őket a Dunában rug-kapálni, nagyon mulatságosnak találta e látványt; majd partra vergődnek, hiszen matrózok, gondolák; egyszerre azonban észreveszik, hogy a lubiczoló bajtársok nagy gondoskodással a szívéhez szorítanak valamit; vajon mi lehet ez a valami? Nini, épséggel olyan forma látszik ki a vízből, mint egy kis gyermekfő! És a kis fő hol elmerül, hol megint felbukkan a hullámok közül! Borzasztó! Ez a két derék bajtárs minden bizonynyal két kis gyermeket tart erős karjai közt, azért usznak olyan szánandóan rosszul. A derék bajtársak hogy kinlódnak és prüszkölnek, csakhogy a két kised életét a kész haláltól megmentse!

Ekként gondolkodván, a két igazi matróz mégis csak reászánta magát, hogy a vergődő két bajtárs segítségére menjenek; csónakba ültek, mi volt nekik a vihar, mikor ők matrózok! Percz mulva ott termettek a hánykolódó bajtársaknál, és a másik perczen a két hánykolódó bajtárs már benn ült a mentő csónakban, és még akkor is szívéhez szorítva tartották azt a valamit, a minek megmentésüket köszönheték, de a mely valami nem volt két kis gyermek, hanem inkább két evedző-lapát, ezt szorította szívéhez a két matróz-ruhás csónakász, ettől várván, hogy a víz felett tartsa őket, és még a mentő-csónakban sem bocsátották azt ki remegő karjaik közül, annyira odáig voltak szegények attól a szenvedéstől, hogy a vihar a frizurájukat tette tönkre.

Hanem ezt a nagy fergeteges vihart ugy látszik, csak a választási mozgalmak kedvéért hozta színre az öreg igazgató odafenn; hadd lássák, hogy van, a ki még náluknál is jobban tud port hinteni a szemekbe; alig fél óra mulva már ismét a leggyönyörűbb tavaszi nap mosolygott alá a néhány száz összezuzott ablakra, földig alázott kéményekre és az önmagának, kedveseinek és feleségeinek visszaadatott főváros kétszeres gyönyörrel szívtá magába az üde, fűszeres levegőt, a melyben most, a jó, kiadó eső után, valósággal egy porszemnyi por sem volt. Mióta a vízvezeték behozták nálunk, még egyszer olyan hálások vagyunk egy-egy kis eső áldása iránt. Mert hát volna már vezetékünk, csak vízünk nincs még hozzá annyi, a mennyi az utcák öntözésére kellene.

Azért a színháznak is maradt a vasárnapi közönségből; a „Nagy apó“-t adták, azt a régi, de jó népszínmű-

vet, melyben Blaháné asszony, akár egy fülemüle, úgy csatogtatja gyönyörű népdalainkat. És a közrendű műelv újra meg újra fölkelte bennünk a gondolatot, hogy miért nem készül hát már el az a második színház, mikor olyan szükség van rá a főváros magyarságának, mint a falat kenyérre? És az a felelet rá mindannyiszor: azért, mert nem lehet; az e végre megalakult bizottmány még nem készült el a tervezetekkel, csak egy éve, hogy működik, az ám, működik! Egy éve, hogy működik oly dolgok felett, mit másutt egy hónap alatt el szoktak végezni. Ilyen működés mellett még azt is hamarabb fogjuk elérni, hogy nem báró Orczy lesz a színigazgató, mintsem azt, hogy külön népszínházunk legyen!

Ezt leszámítva, a nemzeti színház még mindig télidényi vigestéket él. Bignio, Kassainé-Jászai Mari, Molnárné-Kocsikovszky Borcsa a csillagok, melyek a közönség tekintetét magukra vonják. Bignionak minden fellépése újabb diadal; e héten Wolfram lovagot láttuk tőle a „Tannhäuser“-ben, a Wagner-zene tudvalevőleg nem igen „fölbemászó“, elébb az értelmet kapja meg és csak azután a szívet és sokkal tömörebb, eszmegazdagabb, semhogy felületes hallgatással beérné; hozzá Wolfram egyszerű, mondhatni gyermeketeg szabása, és — milyen gyönyörű alakot állított eléink Bignio e szerepben! Mennyire összhangban volt nála játék és ének, test és lélek! — És valahányszor e jeles művészt a színpadon látjuk, mindannyiszor eszünkbe jött, hogy ő hazánk fia, nemcsak születésénél, hanem szereteténél fogva is a miénk, évekig távol volt tőlünk és a mint egy kis szabad ideje volt, otthagya a külföldet és ide sietett hozzánk, ha a z, és minél fényesebb diadalokat aratott odakinn, annál forróbban vágyódott vissza szülőföldjére, szóval magyar művész, ép oly hű hazafui szív, mint a milyen nagy művész, és — még mindig nem hallik semmi, ami gyaníttatni engedné, hogy az ő és a közönség ohajtása be fog teljesülni, ő a hazának, a haza meg neki vissza fog adni; hanem igen is hallik az, hogy egy másik jeles énekesünket: Hajóst is rövid időn el fogjuk veszíteni, elszerződötték tőlünk, nem is nagy színház, a drezdai színház szerződtette el tőlünk, a melynek távolról sincs olyan subventioja, mint a mi nemzeti színházunknak, de a mely úgy tudja beosztani jövedelmét, hogy mindig nagy művészeket tarthat, és oly bánásmódban részesíti a művészeket, hogy nem ragadják meg két kézzel az első kínálkozó alkalmat az odábbállásra, és a míg e két dologra: a jövedelem kellő beosztására, a megfelelő bánásmódra nézve a viszonyok nem javulnak nálunk, mindaddig bizony csak feneketlen hordóba öntjük a nagy subventio árait.

Kassainé Jászai Mari érdekes estét szerzett nekünk e héten: Sardou hatásadászó „Hazá“-jában Doloreszt adta, egészen más felfogással, mint azt eddig Felekinétől láttuk; az alak erős, heroikus oldalai voltak előtérre állítva, és meglehet, hogy e fölfogás inkább is felelt meg a szerző szándékának, hanem ép azért mégis jó lesz Kassainé asszonynak békét hagyni azon szerepeknek, a melyeket Felekiné kedvvel szeret játszani, mert Felekiné már kész művésznő, a ki kedvencz-szerepeit még ha hibásan fogja is fel, a művészet teljes bűbájával tudja körülzománcozni, a mely mellett a kevésbbé fejlett tehetség, bármilyen figyelemre méltó legyen is különben, mulhatlanul a rövidébet huzza.

Annál szebb diadalt aratott Molnárné-Kocsikovszky Borcsa e héten. A „Női harc“-ban lépett fel ugyanabban a szerepben, melyet Priello Kornélia, a mi nagy Prielle Korné-

liánk, olyan utánozhatlan finomsággal és kellemmel mintegy körül sugározta, és ez a fiatal asszonyka semmit sem törődve Prielle igézetes finomságával, vagy talán épen azért, csak neki megy e szerepnek, nem is ügyekszik azt másképp játszani, mint Prielle, és — a közönség elébb mosolyog, majd tapsol, egyre jobban-jobban érdeklődik és végre is azon veszi észre magát, hogy nagyon jól mulatott, látott egy olyan jeles fiatal színésznőt, a ki ugyan még sokkal kisebb Priellenél, de csak azért, mert Prielle valóban nagy művésznő, hanem azért ez a fiatal asszonyka sem kicsiny, és hozzá még fiatal, a mely napról napra nő és e szerint idővel el fogja érhetni az ő nagy mintaképét, a hajlam és képesség hozzá teljes mértékben megvan benne, és ugyanazon szerepkör, és a jeles Prielle gyakori gyöngékedése, szóval a szép fiatal asszonyka máris nevezetes számot tesz színpadunkon.

Major Béla

korán elhunyt írónknak állítandó sírkövére újabban vettem:

Pestről Wirth Mór gyűjtése	6 frt
Ehez az eddigi	35 „
Teszen összesen	41 frtot.

(Folytatjuk.)

Budapesti hírvivő.

++ (A király alföldi útjának) hivatalos programja egy bécsi lap értesülése szerint a következő: péntek, május 3-kán elutazás Bécsből Pestre; szombaton, május 4-dikén elutazás Pestről d. e. 10 órakor gőzhajóval Bezdánba, (utközben Kalo csán és Baján rövid időre kiköt;) vasárnap, május 5-dikén 5 órakor reggelre érkezik a Ferenczcsatornához, honnan a további utra kisebb gőzös fog használtatni. Mintegy d. e. 10 órára érkezik Kis-Sztapárra, ő felsége itt az első kapavágást teszi a csatorna építéshez. További útjában érinti Földvárt és T.-Becsét. Hétfőn május 6-dikán kocsin indul Nagy-Kikindára, innen Temesvárra megy vasuton, hova déli 12 órára ér. Kedden 9 órakor vasuton indul Verseczre és Fehér-Templomba. Oda utazásában rövid ideig tartózkodik Zentán. Ez utjából ismét visszatér Temesvárra. Május 8-dikán reggel, 5 órakor vasuton megy Aradra, innen kocsin Mezőhegyesre; május 9-dikén elindul Orosházára és onnan vasuton Szegedre, innen vissza Pestre.

++ (A nyomorban vigasztalás.) A pesti lóvonatu pályának egyik vezetője, Graf Ferencz meghalván, özvegyének három árvánál egyebet nem hagyhatott. A szerencsétlen asszony első vigasztalását abban lelta, hogy Jellinek, általánosan tisztelt igazgató ur, a temetési költséget fizette, havi díját kiadatni rendelte, és ingyenjegyet szolgáltatott ki neki, hogy kőbányái mindennapi útjában Pestre, hol a születési tanfolyamot hallgatja, könnyebbé tegye leljen. Az árvákat egymás után az épen nem gazdag rokonok vevék magukhoz, hogy a szegény asszonyt a tanfolyamtól vissza ne tartóztassák, s így már sorsán tetemesen volt segítve, míg april 19-dikén az előadásból kihivatván, egy 39 frt 50 krral terhelt levél adatott át a megijedettnek, melyben Harczy Antal ellenőr 60 vezető nevében jelenti, hogy szent kötelességének tartotta jó barátai közt indítványt tenni, hogy kik egykor kedves férjével e háládatlan pályán együtt működtek, róla és családjáról tehetségük szerint megemlékezzenek! „Vegye asszonyság e csekély összeget ép úgy, mintha minket is a sors arra rendelt

volna, hogy egy szegény özvegynek enyhet és vigaszt nyújtunk! Igy ír a derék tisztviselő nemeskeblű társai nevében; sem ezen adakozásra fel nem kértvén, sem azt nem is gyaníthatván, hogy az elhagyott asszony és az árvák hálás könyeinél egyebet fog nemes tette díjául nyerni!

♦♦ (Az alföldi vízkárosultak) javára jövő vasárnap április 28-dikán d. e. 10 órakor, a görög-oláhok és szerbek husvét-vasárnapján, a görög és szerb templomban tartandó istentisztelet alkalmával Damjanich Jánosné és Hollán Ernőné asszonyok pénzt fognak gyűjteni. Május hóban e célra az izraelita és más felekezetek templomaiban is fognak gyűjtések rendeztetni. Az alföld insége nagy, reméljük, hogy közörségünk részvéte bő adományozással fog járulni szerencsétlen testvéreink felségelésére.

♦♦ (Magyar művészek külföldön.) A Bécsben megjelenő „Tagespresse“ műkritikusa: E. M. Vacano, a bécsi Kunstverein ez idei kiállításáról szólván, Vastag György egy képéről így emlékezik meg: Vastag György „Török cigányai“ kedvelt szerzőjének egyik legsikerültebb képe. A cigányok egy agg és vak pajtásukat, ki a közjóra már mit sem tehetett, egy hidon elhagyták volt, unokájával és fuvalójával. Tél van s vele a nyomor s elhagyottság. Lépések hangzanak a járátlan uton, de a közeledőt nem látni, mert nehéz hó köd-fogja el a láthatárt. A fagyáshoz közel álló gyermek sirva néz az uton lefelé. A vak ősz felemelkedett s darabját hangszerén hidegtől remegő ajkkal fujja el. S a ki közeledik, az talán maga is — koldus. A kép technikája, mint Vastagé mindig, kifogástalan. — Ugyan e lap Székely Bertalan „Vihar“-áról is megemlékezik. Pompás genrekép ez, írja. A mestert itt újra geniusa valódi terén találjuk. Két városi hölgyet falusi sétáján lep meg a vihar, s egy ember az erdő fáinak védelme alá vezeti őket. Alig lehet valami találóbbat képzelni, mint e kép részletei: az arcokon a kétségbeesés; a kezek görcsös kapaszkodása védelmezőjük karjába: a villámlás színárnyalatai; az átázott nyári öltönyök tapadósága, a vihar kavargása a völgyben, szóval minden. — Jobban megdicsérni művészeinket itthon se tudtuk volna; szeretjük hinni, hogy részrehajlatlanabb bírálatot szintoly nehéz lett volna mondanunk.

♦♦ (Az akácza-utca) 5-dik számú házban mult szerdán délben borzasztó merénylet történt. Koronay István ügyvéd a szó teljes értelmében összelövéldözte nejét: Beke, köztisztviselő pesti szeptemvir leányát. Revolverrel lőtt rá hétszer, és pedig arcába háromszor, testének egyéb részeibe négyszer. Azután nyugodtan tette le revolverét s elment magát földni. Csakhamar meg is jelentek a vizsgálóbírák s fölvetették a látéleletet. E megdöbbentő büntényt a legszerencsétlenebb házasság élet előzte meg. A házasság viszályban élt, hosszabb ideig külön egymástól. Mondják, hogy a férjet, kinek pár év előtt fenyítő-törvényszéki baja is volt, boszu vezette. Darab idő óta kábult izgalomban élt. A szörnyű tett részleteit a folyamatban levő vizsgálat fogja kideríteni. Az első kihallgatás alkalmával a férj azt állította, hogy a revolvert a nő szobájában találta, és hogy a nő ő reá is szándékozott volt löni, ez állítások azonban már eddig is alaptalannak bizonyultak be. A nő él, három golyót csakhamar kivettek sebeitől, s teljes remény van ahoz, hogy megmentik.

♦♦ (Jótekonny célú tánczestély.) Az alföldi vízkárosultak javára Ó-Budán a „Korona“ helyiségében f. é. május 11-dikén sorsjátékkal egybekötött tánczestély fog rendeztetni. — A bizottmány a nemes emberbaráti cél tekintetéből mindenkihez, kit a szenvedők szomorú sorsa részvétre indít, azon ké-

réssel fordul, hogy az estély jövedelmének szaporítása céljából bármi csekély értékű nyeremény-tárgyak beküldése által (elfogadják Pesten: Dr. Schulhof Géza ügyvéd, lak. 3 Korona utca 23. sz., Budán a lánczhid-kávéház bérője, Ó-Budán Záborszky Miklós ügyvéd, Goldberger S. és fiai, Szabó Lajos lak. Korona utca 720. sz.) törekvését gyámoltani méltóztassanak. — A bevételek és kiadásokról nyilvánosan adandó számadás mellett, mind a belépti díjon felül adakozók, mind a nyereménytárgyakat ajándékozók nevei hirdapilag fognak közzétettni. — A tánczestély szünőrájaig el nem kelt sorsjegyek a cél javára játszván, az így netalán nyerendő tárgyak azonnal, valamint a májushó 20-ig el nem vitt tárgyak május 21-dikén elárvereltettni fognak. — Belépti díj 1 frt, egy sorsjegy ára 10 kr o. é.; kaphatók Pesten Kortész János (szervitater), Nagel Otto, Budán a várban özv. Schenkne dohány nagy tözsdejében, a lánczhid kávéházban, Ó-Budán Czook és Kohn Samu urak kereskedésében, estve a pénztárnál. — A tánczestély kezdete 8 óra estve.

♦♦ (Uj egyetemi épület.) A pesti Ferenczrendiek tudvalevőleg pörben állottak a királyi egyetemmel a barátok-tere és a reáltanoda-utca sarkán lévő körülbelül 700 négyszögöles üres telek miatt, s a pört mind a három folyamodásban megnyerték. A telekkönyvi átirás újabb pört tett szükségessé, melyet a szerzet az egyetem ellen megindított. Pauler kultusz-miniszter barátságos egyezsége szolítá föl a feleket, és az létre is jött oly módon, hogy a győztes szerzet a pörös telket, melyért korábban olcsó árt követelt, most már ingyen kész átengedni az egyetemnek, hogy azon nagyszerű és kényelmes egyetemi-épület emeltessék. Még csak egy néhány függő kérdés eldöntése szükséges e tárgyban, ilyenek egy jelenték-telen telekrész kérdése, a jelenlegi egyetemi könyvtárért fizetendő bér, és különösen az idő megállapítása, melyben az új könyvtárépület elkészítendő. Kíváncs volt, ha ezen idő nem terjedne három éven túl, hogy a barátok-tere, melyen köztudomás szerint az első hazai takarékpénztár egy monumentális kutat akar emeltetni, minél előbb szabályoztathassék.

♦♦ (A pest-budai Fröbel nőegylet) e hó 21-dikén, mint Fröbel születés napján, megnyitotta az általa alapított magyar bonne-képezdet. Az ünnepély igen fényes volt, különösen az előkelő hölgyvilágból többen vettek részt. Pauler miniszter neje, Zichy Antal tanfelügyelő s a főváros nevezetesebb pedagógjai jelen voltak az ünnepélyen. P. Szathmáry Károly, mint a felügyelő bizottság elnöke, nyitotta meg az ünnepélyt egy szép beszéddel, melyben a magyar bonne-ok kiképzésének szükségességét fejtegette. Utána Liber József, egyleti jegyző, tartott egy hosszabb előadást Fröbel életrajza s működéséről meleg és részvétgerjesztő hangon. Végül Komáromy-Bayer Luiza, a gyermek-kert elismert, ügyes és buzgó vezetője, mutatott be egy pár Fröbel-játékot s a gyermekek tornatanításából egyes részleteket. Ezen igen sikerült ünnepély bizonynyal sokat fog tenni a derék egylet tágabb körben megismertetésére. A bonne-képezdetben eddig 7 növendék van, azonban a főváros több árvaháza s nőegylete ígérkezett, hogy számot lehetőleg szaporítani fogják. Az előadások szerdán és szombaton d. u. az egylet helyiségében (király-utca 15. sz.) fognak tartatni.

♦♦ (A mecklenburgi nagyherczeg) mult hétfőn Pestre érkezett s más nap reá délelőtt a magyar tud. akadémiát látogatta meg Lónyay gróf miniszterelnök kíséretében s nagy érdekeltséggel s nem csekély műértelemmel vizsgálta az akadémiai könyvtár és a képtár egyes nevezetesebb darabjait.

Hosszasabban társalgott Hunfalvy Pállal s Arany Jánossal s ez utóbbi irányában azon ohajtását fejezte ki, vajha műveit jó fordításban olvoshatná, ha már azokat eredetiben nem élvezheti. Arany azon műveit, melyek németre le vannak fordítva, azonnal elhozatták egy könyvtárustól a herczeg számára német fordításban. A herczeg délután a muzeumot s este a nemzeti színházat látogatta meg.

++ (Szigligeti Edének) „Mama“ című, 100 aranyat nyert vigjátékát lefordították szerb nyelvre. E lefordított darabot e napokban adta elé Ujvidéken a Hadzsis Antal szerb nemzeti színházigazgató vezetése alatt álló szintársaság, a legnagyobb sikerrel. Az előadás után rögtön táviratot küldtek Szigligetinek, mely következőleg szól: „Szigligeti E.-nek, a nemzeti színház dramaturgjának. — A „Mama“ szerzőjének szerb tisztelőitől nyert megbízását örömmel teljesitem, értesítvén a magyar népszinmű alkotóját azon általános tetszésről, melyben darabja ma este szerb fordításban történt első színi előadása alkalmával részesült Ujvidéken ápril 21-dikén. Hadzsics Antal, a szerb nemzeti színház igazgatója.“ — Így hódítsuk meg a nemzetiségeket!

++ (Jótekonyság.) Az egyesült budapesti takarékpénztár a budai tanácsnak a budai szegény alap javára 500 frtot, az ottani tűzörsgnek 100 frtot, az iskolai alapnak 500 frtot, a Mayerhoffer-féle árvaház-alapnak 200, és végre a város tisztviselői nyugdíj-alapnak 100 frtot adományozott.

++ (Rózsás napló.) Török Kálmán, fiatal hírlapíróink egyik legjelesebb tagja és a „Hon“ belső munkatársa e napokban váltott jegyet kosorus Szigligetink művelt, kedves leánya: Szigligeti Aranka kisasszonynyal. — Kendeffy Árpád, fővárosi előkelő köreink egyik köztisztletű ifju tagja mult vasárnap jegyezte el magának a művelt lelkű, a szép Inkey Ella urhölgyet. — Spelletich Paula kisasszonyt, Spelletich Bódog ur bájos leányát Székubics Jenő, zalai földbirtokos jegyezte el. — Zimay László zeneköltő jövő hó 7-dikén déli 12 órakor vezeti oltárhoz Lohr Irma kisasszonyt.

++ (Vegyesek.) „A nőkebel világából“ című két kötet beszélek első kötetére hirdet előfizetést „Ilon.“ A mű ez évi juliushó 1-jén fog megjelenni, íj. Csáthy Károly, debreczeni könyvtárusnál, hová az előfizetési díj is — 1 frt — beküldendő. Az előfizetési fölhívás lapunk mai számához van mellékelve, és annyiaval inkább ajánljuk azt a jószívű hölgyek figyelmébe, minthogy a szerző egy — szerkesztőségünkhöz intézett levélben a mű után begyülemző tiszta jövedelem egy harmadát a debreczeni árvaház, és másik harmadát a Major Béla korán elhunyt irónknak állítandó sarkó javára ajánlotta föl. — E héten vette kezdetét az ugynevezett „pesti munkás-per“ nyilvános tárgyalása. Vádlottak mult nyáron, a munkás-zavarok alkalmával elfogattak, eddig tartott az ellenük indított vizsgálat, és most részint felségámulással, részint országháborítással, mindnyájan pedig azzal vannak vádolva, hogy „social-demokraták“, meg — mi a vádló szerint egyet tesz — az „internationale“ tagjai. Ítélet csak a jövő hét folytatában fog hozatni az ügyben. — A nemzeti színházban mult szerdán Csabý, vidéki színész lépett fel „Brankovics György“-ben, a czimszerepet adta, de első fellépése annyira nem sikerült, hogy talán folytatása sem következik. — De Gerando özvegye, szül. Teleki Emma grófné a mult napokban salonjában társas mulatságot adott, mely francia szokás szerint délben kezdődött s este hat órakor végződött. Igen előkelő társaság volt együtt, köztük egy pár ismert képviselő és több tudós. A fiatalság tánczolt, a korosabbak társalogtak. —

Lipót bajor herczeg annyira megkedvelte Magyarországot, hogy a nyár folytán körutat tesz hazánkban. — A pesti lelencház részére Pestvárosa telket ajánlván, a gazdasági bizottmány ehhez azon feltételt köti, hogy ennek fejében a város mint alapító tag az intézeti tagsággal egybekötött jogokat is élvezze. Együttal feltételül köttetik ki, hogy az egylet a lelencházat 3 év alatt köteles felépíteni. — A pesti „Nemzeti dalkör“ a lelépett Bors Emil helyébe Huber Károly, nemzeti színházunk vols jeles karmesterét választotta közigazgatójául. — Szerencsés esés. Az épülő budai katonai kórháznál, mely már annyi ember életébe került, mult hétfőn egy Szlabu Mária nevű napszámosnő az első emeletről vigyázatlansága folytán lebukott, de oly szerencsésen esett, hogy legkisebb sérülés nélkül azonnal felkelt és újra munkához fogott. — A régi budai népszínház végleges lebontását május 1-jén kezdik meg, és azonnal egész erővel hozzáfognak az új épület felépítéséhez, a mi azonban nem muzsa-, hanem ipar-templom lesz és a terv szerint 1873. okt. 1-jére be kell fejeztetnie. — Uj zeneművek. Tábornszky és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében megjelent Tisza Aladár „Gyöngyök a magyar nép dalaiból“ című gyűjteményének 5. és 6. füzeté. Ára egy-egy füzetnek 80 kr.

++ (Halálozások.) Özv. Misney Mihályné, született Zámory Carolina a köztisztletben álló Szokolý Viktorné nagyanyja e hó 17-dikén életének 82-ik évében, Velenczén jobb létre szenderült. — Uzonban, f. hó 20-án, élete 81. évében meghalt nemes Gidolfalvi id. Gidolfalvy István. — Orosz Ádám eger-szalóki plébános-esperes f. hó 13-kán meghalt. Egykor a szépirodalommal is foglalkozott, és a többi között egy beszély jelent meg tőle, melyben egyetlen egy ige sem fordult elő, a mi által nyelvünknek e tekintetben páratlan voltát akarta kimutatni. — B. Jósika Miklós nyug. lovas-kapitány egyetlen fia: Tibor, egy 7 éves gyermek, meghalt. Adjon Isten vigaszt a jó szüléknek! — Nehai Rottenbiller Lipót egyetlen fia: László meghalt 34 éves korában; életében sem vagyonának, sem családi összeköttetéseinek nem tudta használni előnyét.

Gazdasszonyoknak.

Régi kosarakat és kalapokat

ismét fényessé és szépekké következőkép lehet tenni: végy vörös vagy fekete pecsétviaszkat, törd meg egészen finomra, két lat pecsét viaszkhöz egy lat orós borszesz vegyítendő, Ezt 48 óráig meleg helyen kell hagyni, többször felpárogatni. E folyadékka egy ecset segítségével a régi színehagyott papír- és egyéb kosarakat könnyedén be kell kenni, és ezt megszáradása után kétszer ismételni.

Spárgát sokáig eltartani.

Száraz időben egy jó csomó spárgát levágván, az egyes szárazakat tiszta ruhával jól meg kell törölni és egy üveg vagy pléhodény aljába száraz korpát tenni, erre egy sor spárgát, ismét korpát, mig az egész edény megtelt. A legfelsőbb rétegre egy-két ujnyi felolvasztott zsirt vagy viaszkat kell önteni és hűvös helyre eltenni.

Nemzeti színház.

April 20-dikán: „Tannhäuser“, Wagner operája. — April 21-dikén: „A nagy apó“, Szigligeti népsziműve. — April 22-dikén: „Női harc“, Ligonné és Scribe vigjátéka. — April 23-dikán: „Romeo és Julia“, Gounod operája. — April 24-dikén: „Brankovics György“, Szigligeti szomorujátéka. — April 25-dikén: „Don Juan“, Mozart operája. — April 26-dikán: „Párbaj“, francia vigjáték először.

Divattudósítás.

Legujabb és legfeltűnőbb jelensége az új tavaszi szöveteknél, az elszórt virágok és virágfüzörekkel minták. Ezen virágos színezetek nem csak foulardban, chalyban, hanem lustreben is más könnyű szövetekben kaphatók, olyan kedves színezettel és correct rajzzal, hogy sok egyhangu csikos és kockás minta után, a mit évekig láttunk, jól esik e művészibb irány. Leginkább fehér, világos szürke és drap alapon találhatók e szövetek, egyes kis rózsabimbók, nyílt rózsák, bokréta, buzavirágok, zöld levelek élénkítik az egyhangu alapszínt. E virágos szövetek sima vagy csikos szövetekkel együtt alkalmaztatnak öltözőkre, úgy, hogy a ruha alja sima vagy csikos a tunique és derék pedig a virágosból készüljön. Ezen kétféle szövetből összeállított szövetek a nyári öltözőknek is szerepet fognak játszani. Egy szép öltözetet láttunk ilyen összeállítással. Az alsó szoknya ugyanis finom kék ripszből készült, alul széles fodorral diszítve. Ezen szoknyához két felső ruha tartozott, melyet felváltva lehet viselni. Az egyik fekete alapu lustre kék buzavirágokat tüntetett elő, a másik meg fehér alapon szintén buzavirágokat. Mindegyik ruche-ekkel volt diszítve, az egyik derék egészen magasan, a másik pedig elől négyszögben kivágva és fehér csipkealsóingecskével diszítve. A derekak hátul lebbentyűvel készültek. E nélkül most nincs is új ruha.

Ebédre, színházba és estélyekre kivétel nélkül selyemben, vagy a fiatalságnak, könnyű ruhákban kell megjelenni. Egy szép estélyi ruha könnyű szürke gaze-ból készült, alul tizenhat keskeny fodorral. E fodrok mindegyike erősen ki volt izezve és vörös atlaszszal befoglalva. A tunique is ilyen diszítésű volt, valamint a derék is.

Most pedig nézzük mai mellékletünket: egy ujj nélküli otthonka szabásmintáját. Ez otthonkák a tavaszi és nyári időszakban igen kedveltek lesznek és kívágtott ruhaderekak fölé fognak viseltetni. Készülnek pedig akár fehér mollyból, akár fekete vagy fehér csipkeszövetből. Diszítése csipkefodorból áll, melyet saját ízlésünk szerint rendezhetünk el.

Számrejtvény.

Dömötör Keresztes Teréztől.

- 29, 7, 28, 16, 21. Jó ez mézzel, sóval, vajjal,
25, 26, 27, 4, 26, 27, 12. Sokszor szerezzük nagy bajjal.
1, 22, 25, 26, 1, 31. Netovábbja a szépségnek,
13, 12, 3, 6, 26. Öre az emberiségnek.
9, 5, 7, 29, 33, 14, 30, 15. Mennyet, poklot ad sokaknak,
21, 23, 25, 26, 11, 17, 23, 15. Fényes hajnal a vakoknak,
1, 12, 1, 6, 26. Nem sok van ez a nemzetnek,
29, 7, 32, 3, 6, 26, 9, 3, 25. Nélküle nem élni meg.
25, 26, 27, 5, 27. Név; koszu a jutalma,
25, 26, 16, 29, 15, 33, 8. Ennek igaz a fájdalma.
28, 27, 8, 33. Mellette szerzik ezt sokan,
2, 18, 22, 10. Gyakran átok, hogyha sok van.
24, 18, 2. Nincs egy ember sem e nélkül,
2, 3, 8. Ez nem élhet meg tűz nélkül,
21, 3, 12, 27. Nem látják szívesen mindég,
28, 27, 12, 27, 24. Sokszor volt hivatlan vendég.
25, 7, 9, 5, 28, 11, 4, 26, 23. Hegyes vidék a hazája,
9, 5, 23, 25, 3, 22, 26, 9, 3, 25. Szerencsés, ki nem próbálta.
2, 20, 32, 11, 28, 7. Sokszor hasznos háziszersz ez,
24, 18, 32. Ellenség ezt hamar szerez.

19, 1, 2. Ennek mindig sok a száma,
10, 33, 22, 7. Szívhez szól, bár nincsen szája.

1—33. Igaz volt és igaz marad:
Ki miként vet, aként arat.

Megfejtési határidő: májushó 25-ke.

A f. évi 13-ik számban közlött számrejtvény értelme:
Tavaszi öröm!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetők küldték be:

Fiedler Ottilia, Nagy Anna, Édes Ilon, Magyary Emma, Báthori Zsigray Istvánné, Czégényiné-Beretvási Teréz, Diviaczky Mária, Braun Róza, Marosy Hermin és Etel, Várbalmy Berta, Németh Berta, Knorr Veres Henriette, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Kiss Lőrinczné, Miksafi Lipótné, özv. Kenéz Elek, Benedikovics Róza, Gyura Janka, Vetsey Etelka, Sarkadi Irma, Erdensohn Emilia, Pap Gáborné, Csike Karolin, Paraicz Ilka, Balogh Alajosné, Szalgháry Józsefné, Moesz Gézáné, Kalla Mihályné, Adler Róza, Katona Amália, Kern Hermin, Lebvol Pauljn, Bárányi Aranté, Brocken Kovács Emma, Székely Anna és Tinka, Sziklay Matild, Kalós Erzsébet, Halluskay Mária, Leustach Gizella és Irma, Lazur Lajos Anna, Mráz Ottilia, Szák Várnay Anna, Józsa Gábor, Korbuly Fanni és Anna, Szapper Janka, Illés Erzsébet, Dubányi Róza, Stenczinger Karolin, Jármy Ferenczné, Jánosy Lajos, Dzsimech Pencz Mária, Rácz Róza, Durzik Albertné, Milián Mari, Vadász Luiza, Marik Begovseovich Vilma, Jaczkovits Velyáczy Anna, Schwartz Éva, Sváby Izabella, Schönfeld Cecília, Besz Morócz Karolin, Kovács Mórné Csátary Julia, Török Józsefné, Gribovszky Ilona, Gózon Gizella, Nemes Ida, Galgóczy Andorné, Pethő Antalné, Barthalos Vilma és Etelka, Anderkó Mária, Kiss Antónia, Ágoston Mari, Mózsai Pépi, Frajtler Erzsébet, Tucsny Irma, Pásztelyi Danielovich Emilia, Gáty Lenke, Szabados Jenő, Szentmariay Mártonné, Tormássy Mari, Horváth Ida, Felvinczi Mariska, Vörös Juliska, Boros Mariska, Duha Kornélia, Zeke Janka, Fehérváry Ilona, Bozváry Viktória, Osvald Ida, Knéty József, Németh Józsefné, Bukoszy Ilka és Regina, Singer Lőrincz, Kositzky Barkóczy Ilon, Rikly Veron, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Novák Lóra, Seján Gorzó Kornélia, Bajtai Vojnics Gombos Ilka, Kovács Zenthe Berta, Vitályos Gergelyné, Pap Kovács Gizella, Keszthelyi Györgyné, Telmányi Eugénia.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

1. Galgóczy Andorné: A karthausi, báró Eötvös József regénye.
  2. Miksafi Lipótné: Felhők és csillagok, Darmay Viktor költeményei.
  3. Novák Lóra: Gazdasszonyok könyve, Vörös Esztertől.
  4. Kovács Mórné: legujabb zeneművek,
- A nyeremények — szíves tiszteletem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

A hiuság. — A költő, Dobó Lászlótól. — Az élet rejtélyei, Tótvölgyi Titusztól. — A rut és a szép! Camillától. — Távol a szülőföldtől, Vacano Emiltől. — Irodalmi szemle, Sz.-tól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékban — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: ujj nélküli otthonka szabásmintája, és a „Nőkebel világából“ című beszélgetés felhívás.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel): Évesre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	18. SZ. Május 6-án. 1872.	Havonkénti színezett dívatképe minden szükséges bímzetrájsok- kul. Évenként két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A hölgyek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattal köteleztetést foglal magában a lap irányában.

A fejedelmi mátkapár.

(Cs. J.) Három évvel ezelőtt Ischlben töltöttem néhány hetet. Utolsó kirándulásom a hallstadti volt. Utolsó és a legérdekesebb. Elmondom miért. Egy nagy bárkában mintegy tizenketten foglaltunk helyet. Velem szemközt egy oly érdekes külsejű egyén ült, hogy megpillantásakor mosolyogva sugtam utitársamnak: ime szellemű arcával „A jófalusiak” főhőse, a horgászó párisi. Hogy horgászni megy, azt első pillanatra látni lehetett, mert tetőtől talpig úgy föl volt fegyverkezve a horgászat nemes mesterségéhez szükséges apró cseprő szerrel, hogy egy ujjja sem maradt szabadon. Kis haltartó kosara finom szíjjon csüggött nyakában, nagy szürke kalapját, mint a különböző fajta halak családjai, sokféle bogár szegélyezte. Pár perc, és az omaibusz vendégei mind a jó öreg urra szegezték tekintetüket, ki látva az érdekeltséget, melyet költött, csakhamar beszédessé vált. A koronaörökös francia nyelvmestere volt, s nem is sejtve, hogy magyar ül vele szemközt, egész gyermekies örömmel említette több ízben is, hogy az őszre Gödöllőre mennek s ott megtanul magyarul; hanem azért horgászni is fogok ám, — mondá utána francziásan szaporázva a német nyelvet. A királynét nem győzte eléggé magasztalni. — Nem hiszik önök — ugymond, — mily érdekes közlelő látni azt, hogyan nevelnek munkásságra, kötelességérzetre és férfias testi lelki erőre egy ifjút, kire a trón vár, és szelidségre, szeretetre, egyszerűsége egy lánykát, ki a fejedelmi pár első élő sarjadéka. Mindenütt és mindenben a szerető nő és gondos anya kezének nyoma látható. Gyermekait soha sem említi másképp, mint keresztnévükön. Társaságukban kirándulásokat tesz gyalog, közel erdőbe, hegyek közé, vasárnap délután majdnem rendszeren ellátogat a szegény emberek és betegek kunyhóiba, és ilyenkor mindig magával viszi Gizella főhercegnőt. A rideg illemszabályok nevetséges hősei és hősnői, kik egy királynénak nem engedhetik meg, hogy szíve legyen, különczkedésnek találják ezt, de minden józan eszű és érző szívű ember csak örömmel fogja látni mindebből, hogy a királynői székekben egy nemes, jó és okos nő ül, kinek magánélete példányképpül szolgálhat az ország minden családjának. A királyi gyermekek pontban félhatkor kelnek s a reggeli séta vagy lovaglás után a reggelinél találkoznak szüleikkel. A nap többi részét tanulás veszi igénybe. Szabad idejét mindenki azzal tölti, ami neki tetszik. A trónörökös leginkább szavalgat, sokszor egész hosszú költeményeket, míg Gizella főhercegnő a park egyik kies részében dolgozgat, Csaby Anna társaságában, virágai között. Van neki különösen egy igen szép sárga thea-rózsája, melyet szerföltött kedvel s napjában tizszer is megnéz. A zene és szépművészetek iránti fogékonyság már gyermekkorában fölébredt benne. Több nyelvet folyékonyan beszél, környezete iránt szívélyes, bizalmas, s mint fölséges anyja, nem szereti a fényt, zajt és pompát.

Eddig a francia. A fiatal gyermeklányból azóta teljesen kifejlett üde és viruló hajadon lett, ki szendésege, megnyerő szívélyes föllépése által mindenütt szeretetre talált, a hol csak megjelent. És ápril hó hetedikén egyszerre csak beszárnyalta az egész fővárost a hír, hogy Gizella főhercegnő Lipót, bajor királyi herceg menyasszonya. E frigyet rokon-szenv kötötte, mert ha politikai érdekek, melyek egy uralkodó családnál mindig fontos szerepet játszanak, jöttek volna szóba, a fejedelmi ara számára az uralkodó családok között is lehetett volna körültekinteni.

Gizella, az uralkodó pár másodszülött gyermeke, 1856-ban július 12-én született, tehát még nincs is egészen tizen-

hat éves. Életrajzot e szerint a boldog gyermekkor emlékein kívül nem adhatnánk. Kellemes, megnyerő jelenség. Homloka, tekintete anyjáié, vonásait, ajkait atyjától öröklé.

Az esküvő napja nincs meghatározva, a menyasszony fiatalága miatt.

Völegénye Lipót, Miksa József, Mária, Vilmos, Lajos herceg, királynék unokaöccse, született 1846 február 9-én Münchenben. Atyja Luitpold bajor herceg, anyja pedig Augusztá, osztrák főhercegnő, s ekkép e frigy által a bajor királyi család csak korábbi rokonságot fűzött szorosabbra.

Lipót herceg anyja részéről szigorú, majdnem polgári nevelésben részesült. Neve a közélet terén 1869—70-ben lett ismeretes először, midőn a bajor kamarában atyjával és fivérével hozzájárult szavazatával a bizalmatlansági nyilatkozathoz, melylyel a kamara a Hohenlohe miniszteriumot megbuktatta. Lajos király annyira rossz néven vette akkor rokonainak e föllépését, hogy a hercegi család egy évig teljesen visszavonulva élt az udvartól. Ekkor kitört a háború. Lipót herceg, mint tüzér-százados tevékeny részt vett a háboruban s alávetette magát a táborozás minden kellemetlenségének. A herceg már a wörthi és sodani csatákban is ott volt, s a vezénylete alatt álló üteg különösen Artenai mellett tűnt ki. Coulomiersnél, hol a francziák győztek, a herceg ütege hagyta el utoljára a csatateret. A mecklenburgi nagyherceg vezénylete alatt álló hadsereg bolyongásaiban, fáradalmaiban hűségesen megosztott bajtársaival. A porosz szállásmesterek jobban néztek saját honfiakra, mint a bajorokra, s így akárhányszor szabad ég alatt szalmán vagy a nélkül aludt. A háboruban tanúsított vitézsége végre a bajor királyt is kibé-kíté rokonával és csakhamar őrnagygyá, majd alezredessé nevezte ki. A herceg ott volt Orleans másodizbeni bevételénél, hol meg is sebesült, de már négy napra rá ismét részt vett a Beaugency melletti csatában, mely a bajor hadtestnek utolsó hadi tette volt. A herceg, mint állítják, legkedveltebb volt a hadseregnél mindazon német fejedelmi sarjak közt, kik a háboruban szerepeltek.

Kivánjuk, hogy a szép frigyet, mely két rokonérző fiatal szívet kötött együvé, s melyet egy egész nemzet szeretete kísér, egy fölhőtlen élet boldogsága kövesse.

Heine „Álmoképei”-ből.

Szász Károlytól.

Szememen éj nehezlék,
Ólom-súly ajkamon;
Szívem- s agyamra tompán
Mély sirnak terhe nyom.

Hogy mily soká aludtam:
Nem mondhatom meg azt.
Egyszerre álmomból föl
Kopogtatás riaszt.

„Henrik, te mégse kelsz föl?
Az örök nap kisült,
A holtak föltámadtak,
Megjött az örök üdv.”

„Nem kelhetek föl, édes,
Hisz vak vagyok, tudod.
Szemem világa, a sok
Sirástól kialudott.”

„Elcsókolom szemedről,
Henrik, az örök éjt;
Hadd lásd az angyalokat meg,
S a dicső égi kéjt.“

„Nem kelhetek föl, édes,
Mert vérzik egyre még —
Hol egy éles szavaddal
Szívemet átdöföd.“

„Gyöngéden megtapintom,
Henrik, fájó szíved,
Meglásd, eláll vérzése
S mély sebje béheged.“

„Nem kelhetek föl, édes,
Fejem is vérzik ám.
Átlöttem, a mikor — hogy
Másé vagy, megtudám.“

„Hajfűrtömmel tömöm bé,
Henrik, fejed sebtét.
A vérárt visszafojtom,
A meggyógyítlak megént.“

S oly szépen, édesen kérsz,
Meg sem tagadhatám:
Erölködém fölkelni
A hívó szó után.

Sebeim fölfakadtak;
Szívüöl fejből, sötét
Patakban omlott a vér; —
S ekkor — fölébredék!

A z é l e t r e j t é l y e i .

(Beszély.)

Tóvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

És most meg már ha az egész Balaton szurokká változott volna, se tartotta volna vissza az ifjut. Alig került néhány pillanatnyi időbe, s a sajka hátsó végén keresztül majdnem röpülve jelent meg bámulói előtt.

A plaidet reszkető kezekkel nyujtá át neki Lenke, s Gyula mohón teríté azt magára, mintha a boldogságot osztó angyal szárnyait érezte volna vállai körül.

— Nem érek én annyit, mint ez a plaid, — mondá fuldokolva a gyönyörtől, minőt egy oly öltönydarab érintése idézhetett elő, mely csak imént pihent ideálja villanyos forró alakján. — És ha nagysád megtalálna fázni, — mondá remegő hangon.

— Oly meleg este van, hogy az lehetetlen, — válaszolá Lenke.

Aztán a mama elkezdett beszélni azon rettenetes ijedségről, melyet ama kalap okozott. Hogy egy egész kalapraktár se érdemelte volna meg azt, amit Gyula az egyetlen kalapért tett.

— Ez az egyetlen kalap többet is ér egy kalap-raktárnál, — válaszolá az ifju.

Lenke pedig mikor lofeküdt, feje alá tette a plaidet, és álmában egész csudás rejtékét föltárta előtte a Balaton, mely nem volt egyéb, mint két olyan szív, a mely nagyon szeret.

VII.

Megtörtént!

Mégis csak furcsa és rejtélyes ez az emberi élet!

A sors és az önzés közösen munkálkodott azon, hogy e két fiatal a legtisztább szívből megszeresse egymást. Az isten nem akarta itt büntetni a haszonlesést, hiszen olyan gyenge és ártatlan volt az, hogy összeomlott a szerelem legelső fuvalatára.

Ama vízi kirándulás után rohanó sebességgel haladt az ismeretség, s a szerelem. Mindketten igazán és őszintén bevalótták egymásnak, hogy a legelső találkozás legelső pillanata óta szeretik egymást. A pók pedig meghuzta magát rejtekében, s elégedetten hallgatta, mit e két fiatal számít, a szívről csacsog. „Hiszen így már lehet szeretni“, — küldött néha ily gondolatot is az agyba s az ifju, ki észrevette, hogy szerelme mellett talán számítás is lappang, megszegezte magát önmaga előtt, s szívébe nyult, hogy onnan az önzés minden csiráját kitepje, a pók pedig szépen megsimogatta a lenyuló szellemi kezét, s egész nyugodtan irta rá eszavakat: „Most már jól van minden.“

Es daczára annak, hogy a kebelből szinleg minden önzés kigyilkoltatott, mind az egyik, mind pedig a másik szerelmes remegve gondolt szegénységének, a házasság előtt történhető fölfedeztetésére. — Miért? — Pusztán szerelemből! Oh ők nagyon hitték, hogy mindketten önzetlenül szeretik egymást, de talán mégis valami megzavaró hatása lenne annak, ha ily mennyei érzelmek közé anyagi dolgok tövises ágai vegyülnének. Hiszen ő ugy is a legtisztább szerelemmel szeret, s elég vagyonos arra nézve, hogy az más vagyonára nem szorult, s bizonyosan nem leendő reá lesújtó hatással, ha majd később nyakára borulva, bizalmasan szölok hozzá: — És szeretnél-e, ha szegény volnék? — Aztán mily megragadó lesz, midőn azt fogja mondani: Lehetsz-e te szegény, mikor én gazdag vagyok!

Es ily képzelődések puha karjai közt ringatózva várta mindkettő a pillanatot, mely őket örökre egymásnak szentelendi, s mindketten arról voltak képzeletileg meggyőződve, hogy imádásuk tárgya igen gazdag.

Hanem nagyon igazságtalanok volnánk, ha a valódi tiszta szerelmet megtagadnók tőlük. Ők most már szerették egymást tisztán, igazán, de nehogy a pók mégis valamit rontson a dolgon, nagyon szépen volt az ugy elintézve a sorstól, hogy ő keme is teljes meglegedését találja a történendőkben.

A világ észrevette ezt, de meg se kukkant. Se az irigységnek, se az igazságnak nem lehetett hozzá semmi szava, s így a világ hallgatott, sőt ami több, egész kedvtelőleg nézte a boldogságtól sugárzó arcokat, midőn Gyula gyönyörű fogatjába emelé imádotját, vagy midőn viszont amannak kosijában tettek „fenékig tejfölös“ — kirándulást.

Csak hadd mulassák magukat, — gondolták az emberek, kár lenne boldogságukat elrontani, annál inkább, mert nem lenne belőle senkinek semmi haszna. — Nem szólt tehát senki semmit, sőt kíváncsian, hogy ne mondjuk, kárörvendve várta, mi lesz ebből.

De ha már egyszer ilyen a világ! Lett volna egyik vagy a másik gazdag! majd lett volna akkor áskálódó elég!

Szegénységüknek köszönhatték tehát, hogy reményüket és boldogságukat nem zavarta senki. — Tehát a szegénységnek is meg van a maga jó oldala.

Mikor aztán már el volt határozva minden, Domboryné

elvitte Gyulát falusi jószágukra, hol a gyönyörű lakás és an-golkert láttára a pók rettenetesen jól érezte magát, s Gyula gondolatában akaratlanul is kijelölé magának azon szeglet-szobát, melynek ablakából az egész gyönyörű völgyet végig lehetett látni. „Mégis okos ember az én bátyám“ — szólalt meg benne olyan pókféle sugallat.

Innen aztán elrándultak Neográdba, s Lenke egész elragadtatással szemlélé a vadregényes vidéket, s annak ölében a szépen rendezett gazdaságot, csevegő patakjával és zugó mal-mával. Lenke mintegy ringatá magát az andalító hangve-gyületben, melyet az erdők fülemüléje s a busan zengő kolom-pok danája ébresztett, s talán nem sértjük meg a hölgy gyengéd érzelmét, ha fölteszszük felőle, hogy erdő nélkül a fülemülét, s gulya nélkül a kolompot nem képzelhette költői lelke.

Boldogok! boldogok valának mind a ketten!

És a pók nem gondolva még a telekkönyvvel sem, álmra hunyta ezer szemét, behuzta csápjait, s most már hagyta folyni rendes medrében a dolgot.

Mindennek aztán az lett a következése, hogy hat hét múlva megrendült Bunkó bandájának riadójától a belnyéki völgy, s szép menyasszonyát lángvérű öt lován repítette haza a boldog vőlegény.

VIII.

A hogy nem képzeltek.

Minél tovább haladunk beszélyünkkel, annál inkább el kell ismernünk: hogy még is csak furcsa és rejtélyes ez az emberi élet.

Midőn aztán a lakadalom zaja elhangzott, s a vendégek elszéledtek, kezdtek hullongani Belnyékre és Domborra azon fajbeli emberek, kik szeretik a pénzt kiadni nagy kamatra, de aztán szeretnék ám azt vissza is kapni.

Máskor, midőn a cselédség holmi potrohos, kopott kabátu, vörhenyes képű egyéniségeket látott bekódorogni a kapun, s daczára a kopott kabátnak és vöröshagyma kinézésnek, — még is szívesen fogadtattak a nagyságos asszony által, — összesugott-bugott, mint vihar előtt a varjak szokták tenni, s félszemmel a jövőnyes után sanditva hozzá fogott a Jeramiás-szerű jövendölésekhez, hogy: „El fognak pusztulni falaid oh Tyrus!“

Most azonban hegykén vigyorogtak az uzsorás szeme közé, ki azonban a régihez hasonló arczczal lépte át a küszöböt, — mert míg a cselédség azon hitben kezdett élni, hogy most már a nagyságos asszony veje arannyal fogja kivenni az oféle embereket a portáról, — amaz nagyon jól tudta, hogy annak az arannak először még meg kellene teremni, mert az uzsorás pókja tapasztalt egy pók volt már, s nem kábitotta el szemét az, ami fényes, hanem meg szokta azt nézni közről, mert tudja, hogy: nem mind arany! Így tudta meg aztán azt is, hogy a belnyéki arany még csak nem is réz.

Hanem a nagyságos asszony szokottnál hidegebben fo-gadta őket, nem ültette le, nem is kért tőlük várakozást, ha-nem egyszerűen azt mondta:

— Majd beszélni fogok vömmel, és rendbe hozunk mindent.

Az uzsorás birt annyi udvariassággal, miként a legkisebb jellel sem árulta el, hogy a nagyságos asszony szavainak nem hisz, és nagyon jól tudja, hányadán áll vőm urammal is a do-log. Azt se látszott észrevenni, hogy a nagyságos asszony

büszkébb és hidegebb, mint máskor. — Oh az uzsorás vörös-hagyma kinézésében annyi volt a politika, mint az egész ma-gyarság journalistikájában!

Meghajtotta magát mélyen, és megcsókolta a nagyságos asszony kezét, hanem a szokottnál talán még is nyomatéko-sabban mondta most:

— Hát csak kérem, kérem nagyságát, legyen kegyes és nézzen utána annak a csekélységnek, mert jószágot akarok venni az őszön, és nem várhatok tovább.

A nagyságos asszony pedig biztatta valamennyi hitele-zőjét, s az esküvő után egy hónappal megérkezettnek látá az időt, hogy Belnyékre ránduljon, s vejének mindent fölfödözve, vele a további teendőkről tanácskozzék.

És pedig ha tudta volna, hogy az esküvő után Belnyé-ken is sűrűen kezdenek jelentkezni az uzsorás hitelezők, a pesti ügyvédek levelei, kik szintén jelentik, hogy nem várnak tovább, és azon ügyvédek levelei, kik jelentik, hogy nem lehet huzni tovább. És ha tudta volna, hogy hitelezőnek, uzsorás-nak, és az ügyvédeknek azt feleli a vő, hogy: „Majd beszélni fogok anyósommal, s remélem, hogy hamarosan rendbe hoz-hatjuk a dolgot.“

Hanem az, ki mindezeknek legnagyobb lelki szorongat-tatások közt kezdett nyomára jönni: az Lenke volt. Férje ugyan nem szólt még neki semmit, a mennyire lehetett, ne-hogy a mézeshetek örömeibe keserű cseppek vegyüljenek, titkolni igyekezett mindent. Lenke azonban ismerte már az aféle kinézésű egyéneket, kiknek megpillantása mindany-nyszor lázas borzadásba hozta, s kiknek látásától remegve örömmel gondolt arra, hogy Belnyéken nem fogják a családi nyugalmat háborgatni.

És itt vannak! Tehát telve velük a lég, mint miazmák-kal, a társadalom e betegsége végig huzódik az egész világon!

— Nagy é! — gondola a hölgy — ha Gyula pénzért há-zasodott volna! Ha helyzete hasonlítana helyzetünkhöz, s ő midőn megkérte kezemet, azt hivé, hogy e kéz ki fogja az anyagi súlyedésből ragadni. — S míg a hölgy szívét össze-szorítá e gondolat, a pók is szét kezdé mereszteni ezer szemét, s körmös csápjait kinyújtogatva, ő is csak a szívbe kapaszko-dott, mely rendesen központja szokott lenni a támadásoknak.

És egyik rettenő gondolat, egyik rettentő érzés korbá-csolva kergeté a másikat.

— Ha Gyula nem szeretetből, de pénzért házasodott volna!? Oh istenem! — E képzelet a hölgyre mereszté rémes szemét. — És most nem fog találni mást, csak egy szegény te-remtményt — mi lesz ebből! — E másik gondolat terhe majd nem a földhöz sújtá. „Oh miért nem mondtam meg, miért nem vallottam meg, hogy szegény vagyok; miért nem hallgattam lel-kem tiszta sugallatára, mely ezt tanácsolta nekem!“

És míg a hölgy dülő fájdalmait még a szemrehányás okozta kinokkal is tetéze, más részről meg rettentőbb kinok és fájdalmak fenyegeték szívét, lelkét.

„Ha Gyula nem szeretne!“ — Hiszen az ily gondolat örültté tudja tenni az embert.

„Ha nem szeretne, ha meg akart volna csálni! Ő se szólt nekem ügyeiről, bizonyosan azt hitte, hogy akkor nem mennék hozzá, oh pedig neki egy gazdag nőre, neki pénzre volt szüksége!“ — S míg így vádolá férjét, fölébredt saját lelkiismerete is, és elkezdé vádolni őtet: „Hát ha ezt fogja gondolni fölölem Gyula is? Ha azt fogja hinni, hogy nem szo-retetből, de mert gazdagnak hittem, azért lottom nejjé?“

Szánandó furcsa helyzet volt biz ez, melyet bajosan ki-

vánna magának akár ki is. Egy zürzavara a gondolatoknak és érzelmeknek. Vád saját maga, és vád mások ellen. Bűn, melyet szívében érez, bűn, melyet mások szívében lát. Sötétség biztató fény nélkül, vész segély nélkül, midőn a kéz megragadja a kétségbeesés kötelét, s még az a kötel is elszakad!

Mit lehet ilyenkor tenni!

Megállni és várni, amint a hajó süllyed, s nézni azon czápák szemébe, melyek tátott éhes szájjal várják a remény árboczának végleges megtörését, midőn aztán bömbölve tör elő a fatum, s viszi prédáját le, a serecséklenség emésztő falai közé.

De hátha csak álom, hátha fölébredünk!

Szegény nő! Siralmas hetek, melyek mézét a szemekből hulló könnyek mossák el.

(Folytatása köv.)

Emlékszel-e?

Szikra Erzsikétől.

Emlékszel-e, jut-e még eszedbe,
Midőn először találkoztam veled?
Vagy talán már régen elfeledted,
Mint sok mást, mit szíved elfeledt.

Emlékszel-e a boldog órákra,
Amit együtt tölték el veled;
Akkor azt hittük, hogy végtelen lesz,
Látod, milyen hamar vége lett!

Emlékszel-e az adott virágra?
Imakönyvemben rejtve hordozom,
Hogy mikor kezemben veszem, ajkam
Érted is mindig imádkozzon!

A k u t y a.

— Novella.

Turgenjev Ivántól.

— Igen, de ha ön hisz a természetfölötti dolgokban, ha azt állítja, hogy szerepe van a világ folyásában, akkor ugyan engedje meg, hogy kérdhessem öntől: milyen szerepe marad a józan észnek? — Ezzel Stepanytch Antal keresztbe rakta karjait.

Stepanytch Antal miniszteri küldött volt, nem tudom melyik kerületben, s minthogy érzés, férfias hangon s pontosan hangsúlyozott szóvirágokban beszélt, különös tiszteletben részesült. Ellenségei azt beszélték, hogy a Szent Szaniszló rendjele már készen áll számára.

— Kétségkívül, — mondja Skorevitch.

— E fölött nem is lehet szót váltani, — tévé hozzá Kniazewitch.

— Osztom véleményüket, — folytatja vékony fuvolahangján a háziúr, M. Tinoplentof a szoba egyik szegletéből.

— Ami engem illet, beismerem, hogy nem osztom nézetüket, mert épen e tekintetben, egy különös esetem volt. — E megjegyzés egy közép termetű, közép koru pohos és kopasz férfiutól orodt, ki eddig a kályha mellett ült, a nélkül, hogy egy szót szolt volna. Felszólalására mindannyian bizonyos

meglepetéssel fordultak feléje és néhány pillanatig csend uralgott a szobában.

Ezen ur földbirtokos volt a kalongai kerületből; rövid idő óta Sz. Pétervár lakosa. Előbb néhány évig a huszárok-nál szolgált, de kártyajátékban elvesztvén pénzét, elbocsátásaért folyamodott és visszavonult birtokára, burgonyát termesztetni. Legutóbbi üzlete jelentékeny veszteséggel járt, miért is feljött az udvarhoz, hogy bármily csekély állást nyerhessen. Nem voltak sem hathatós eszközei, sem befolyásos ismeretségei, de rendületlenül bizott egy régi tisztársának baráti érzelmeiben, ki, a nélkül, hogy bárki tudná, mért és miként, tagadhatlanul nagy hirre vergődött. Különböző tehetségeiben is — s nem csalódott.

Megérkezése után néhány napra szépen jövedelmező igazgatói állással kínálták meg, mit annál szívesebben fogadott el, miután megtudta, hogy lelkiismeretes betöltése nem sok fáradságot igényel.

Az először szólott, Stepanych Antal, megszakitotta a hallgatást.

— Hogyan! drága uram, ön minden tréfán kívül biztosít bennünket valami természetfölötti, jobban mondva: oly esetről, mely nem felel meg a fennálló természeti törvényeknek?

— Azért jót állok, — felelt a drága ur, kinek neve Kapitanovich Porfiri volt.

— Oly esetről, mely nem felel meg a fennálló természeti törvényeknek! — ismétlé lelkesülten Stepanich Antal, erősen hangoztatva frázisát. — Ez igazán rendkívüli! Mit szoltok ehhez, uraim? — Stepanich Antal gunyos akart lenni, és arcza oly kifejezést öltött, mintha valami rossz szagot érezne. — Legyen oly jó — folytatá a kalongai világfihoz fordulva, — és nyújtson nekünk némi felvilágosítást e rendkívüli esetről.

— Ön azt akarja, hogy elbeszéljem ezen esetet? Szívesen! — felelt a világfi és a szoba közepére tolván széket, így kezdte elbeszélését:

— Önök, uraim, valószínűleg tudják, vagy meglehet, nem is tudják, hogy a kotelski kerületben egy kis birtokom van. Előbb hasznom volt belőle, de jelenleg nem jövedelmez egyebet terhes gondoknál. E kis birtokomon tehát volt egy kis majorságom, kis tavam néhány csónakkal, a többi között pedig egy kis gunyhóm is volt, hol fáradt testem nyugodhattott. . . . Nőtlen vagyok. Hat évvel ezelőtt, egy este, kissé későn tértem haza. Levetkőztem, lefeküdtem és eloltottam a gyertyát. Képzeltétek csak, uraim, azon pillanatban, midőn kifuvom a gyertyát, valami mozdult ágyam alatt. Mi az? Egér? Nem, egér nem lehet! — gondolám — ez itt vakarózik, fel s alá jár, hánykolódik, szaglál. Világos: ez egy kutya; de honnan kerül ide e kutya? Nekem nincs kutyám. Ah, — mondám magamban — bizonyynyal valami idegen kutyája. Behittam inasomat. Kikiáltottam: Filka! Csakhamar bejött gyertyával kezében. — Filka — mondám roszkedvűen — te semmi gondot sem viselsz szobámra! Az ágy alatt egy kutya van. — Kutya? — kérdé. — Milyen kutya? — Tudom én! — feleltem. — A te dolgod, urad szobájára felügyelni. — Filka lehajlik és a gyertyával kezében az ágy alá tekint: — Itt nincs kutya — feleli. Lehajlok: valóban semmi sem volt az ágy alatt. Hogy felültem! Kimeresztett szemekkel néztem inasomra. Filka alig tudta visszafojtani nevető kedvét. — Te m . . . . mit nevezsz? A kutya valószínűleg kiment az előszobába, mialatt te az ajtót kinyitottad, de te vén m . . . .

semmire sem ügyelsz, mindig alszol. Azt hiszed tán, hogy itt vagyok? — Filka felelni akart, de én haragosan kiküldtem, lefeküdtem és ezen éjjel többé semmit sem hallottam.

De a másik éjjel, képzeljétek csak uraim, minden ismétlődött. Azon pillanatban, midőn eloltottam a gyertyát, szaglálni hallottam az ágy alatt. Behíttam megint Filkát. Az ágy alá nézett. Semmi. Visszaküldtem, és kiftűtam a gyertyát. Az őrd... be, ime, itt a kutya ismét. — Tisztán hallottam, mint vakaródzott, hánykolódott és irháját rázta. — Megfoghatatlan — gondolám. — Filka — kiáltám, — jőjj be gyertya nélkül!

Bejött. — Nos, hallod? — Hallom, — mondá. Nem láttam őt, de hangjából észrevettem, hogy a ficzkó fél. — Nos, — kérdém — mint érted ezt? — Uram, hogy kívánhat tőlem értelmet? .... Ez .... kísértés .... ördögösség. — Kotródj m .... kísérteteiddel együtt! — Mindketten halványak voltunk és remegtünk, mintha a hideg lelt volna. ... Sötétben voltunk. Meggyújtottam a gyertyát: semmi kutya, semmi zaj többé; ketten voltunk csak a szobában, én és Filka, halványak mindketten, mint a lepedő. Nem oltottam el a gyertyát, egész reggelig égni hagytam, s tudjátok meg uraim, akár hiszitek, akár nem, ezen éj óta, hat héten át, ez minden éjjel ismétlődött; miért is égni hagytam a gyertyát mindig, mert különben nem tudtam volna elaludni.

— Az igaz, hogy ön derék vitéz, — vágott közbe Stepanich Antal, félig szánakozó, félig megvető hangon. — Lát-szik, hogy huszár volt.

— Engedje meg, uram, ön semmi esetben sem képes engem megijeszteni, — felelt Kapitanovich Porfiri, és ezen szavak alatt igazán huszáros kifejezést öltött arcza. — De hallgasson tovább. Egy szomszédommal találkoztam. Meghittam ebédre. Ebéd után késő éjig kártyáztunk. Félkeltünk az asztaltól. Haza akart menni; de nekem egy tervem volt. — Vaszi Vaszilich, — mondám neki, — aludjék ma nálam, holnap visszaadom a látogatást, ha az ég is úgy akarja. — Kissé gondolkozott. Nálam maradt. Ágyat készítettem neki szobámban. Lefeküdtünk, szivaroztunk, csevegtünk, sokat beszél-tünk a nőkről, mint fiatalok közt szokás. Vártam türelemmel. Végre Vaszi Vaszilich eloltotta a gyertyát és hátat fordított nekem, „jó éjt“ kívánva. Vártam még egy kissé, aztán én is eloltottam gyertyámat. S képzeljétek, alig maradt időm gondolkozni, azonnal kezdődött a régi zaj... A kutya szaglált, hánykolódott, kibújt az ágy alól, sétált a szobában, megta-szította a Vaszi Vaszilich ágya mellé helyezett széket. — Kapitanovich Porfiri? — kiáltott fel vendégem, közönséges, természetes hangján, — kutyád itt a szobában van. — Va-dász-kutya ez? — Kutya? — felelém — nekem nincs ku-tyám, mi több, soha sem is volt. — Hogyan? Hát mi ez itt? Gyujtsd meg gyertyádat, majd meglátod, ha nem kutya-e? — Vaszi Vaszilich megfordult ágyában. — Te tréfálsz, — mondá, — mire való ez? — Nem tréfálok, — felelém. Hallottam, mint gyujtja meg a gyufát, és mint vakaródzik még akkor is a kutya. A gyertya meggyuladt. — Hogyan? Eltűnt! — Vaszi Vaszilich reám nézett, én reá. — Mi volt ez? — kérdé. — Ked-ves barátom, ezt még Socrates vagy Nagy Frigyes sem tudná megmagyarázni, — mire aztán részletesen elmondtam neki minden éjjel ismétlődő esetemet. Ah! ha látták volna, hogy ugrott ki ágyából, mint egy ijedt macska. Alig birta felhuzni topánjait. — Lovaimat! — kiáltá, — lovaimat! — Mindent fol-használtam, hogy megnyugtassam, de ő egyre jajgatott. — Egy perczig sem maradok itt, — kiáltá. — Te egy elátkozott

ember vagy! Lovaimat! — Nem kis fáradságomba került, mig némileg megnyugtattam. Más szobában akart feküdni égő gyertya mellett. Reggel, a theázás alatt így szólt: — Látod Ka-pitanovich Porfiri, te jól tennéd, ha pár napra elhagynád laká-sodat. Meglehet, hogy ezalatt eltűnnék a gonosz szellem. Taná-csát nem találtam rosznak, mert uraim, biztosíthatom önöket, hogy szomszédom nagyon eszes ember volt. Mostoha any-ját, a többi között, csudálatos módon tudta behálózni. Váltókat csikart ki tőle, sőt annyira tudta megnyerni bizalmát, hogy jószágainak kezelését is neki adta át. Mondjak még többet is? Elég az hozzá, hogy én... én végre jónak találtam tanácsát és még az nap a városba rándultam. Egy vén, Raskolnik nevű fogadósnál, régi ismerősömmel szálltam le. Tiszteletre méltó aggastyán volt, kivéve mogorva kedélyét, mi különben ma-gányos életéből származhatott. Egész családja meghalt. Nem szenvedhette a dohányfüstöt és iszonyuan irtózott a kutyáktól, annyira, hogy ha kutyát látott szobájában, képes lett volna a mezőre rohanni előle.

— Hogy türhetném, — szokta mondani, — hogy azon szoba falaihoz dörzsölje egy istentelen kutya szőrét, a melyben engem a boldogságos szüz jelenlétével megtisztel! — Nos, mit szóltok ehhez? Én részemről legalább azt tartom, hogy min-denki gondolkozhatik oly észjárással, a milyennek a jó ég megáldotta. Ez az én nézetem.

— A mint látom, ön bölcsész, — vágott szavába Ste-panich Antal ugyanazon mosolylyal.

Ez egyszer Kapitanovich Porfiri összeránczolta hom-lokát.

— Bölcsész! — kiáltott fel, fenyegetően pödörve baju-szát, — Nem, bölcsész nem vagyok, hanem szoktam a bölcsé-szetből leczkét osztogatni.

A társaság minden tagja Stepanich Antal felé fordult. Mindenki rémületes feleletet várt tőle, vagy legalább is csipős választ, de Stepanich ur gunyos mosolyát könnyőssé változ-totta, köhécselt, egyik lábát megmozdítá — — s ez volt a felelet.

— Tehát, uraim, — folytatá Kapitanovich Porfiri — e vén embernél vettem szállást. Régi ismeretségünket tekintve, saját szobáját adta nekem lakásul, a mely nem épen a legjobb-nak volt mondható, s maga pedig tanyáját egy spanyol fal mögött ültette fel. Csak ez hiányzott még! A szoba kicsiny volt, borzasztó meleg... semmi levegő... tele legyekkel... s iszonyuan piszkos. A szoba szegletében állott egy szekrény, tele aggatva különféle szent képekkel és a vendéglős tarka sapkáival, olaj és gyógyszer-tár-szag csiklándozta az ember orrát. Az ágyon két vánkos... Lefeküdtem... Csunya ágy-nemű! — — Nem birtam elaludni. A spanyol fal mögött öre-gem nagyokat lélegzett, köhögött és köpdösött. Végre hallám, hogy elszunnyadt. Hallgatóztam; kortyogni kezdett, előbb lassan, később hangosabban, végre oly erősen, hogy a szoba falai zongtek bele. Már jó ideje mult, hogy eloltottam gyer-tyámat, de a mécs a boldogságos szüz képe előtt még mindig égett. Ez zavarta nyugalma-mat. Megfordultam ágyamban, szemeimet elfödtem... mitsem használt... pszt!... kifuttam a mécsvilágot... semmi. Jól van! — mondám magamban, — az öreg nem vette észre. Bah! alig feküdtem le, és a pokoli láрма kezdetét vette... az ágy alatt valami megmozdult, szaglált... röviden a szokott zaj megújult... Ágyamban fekvé türelemmel vártam a történendőket; lássuk — gondo-lám — mi lesz ebből!? Hallgatóztam. Az öreg felébredt. —

Uram — szolt, — uram! — Mi baj? — Te oltottad el a mécsvilágot? — És a nélkül, hogy feleletemet megvárná, kiszállt ágyából. — Mi ez, mi ez? — kiáltá — kutya, kutya... Oh szent Nikomen! Segíts! — Várj csak, várj csak egy kissé öregem, — mondtam neki, — ne boszankodjál, ne félj. Jöjj ide hozzám. Itt csudálatos dolgok történtek. — Az öreg, gyertyával kezében, kibútt a spanyol fal mögül. Nem, uraim, ilyet még soha sem láttam; merev szemekkel, halványan, hosszú, borzas, ősz szakállal, fehér fején fehér nemez-sapkával, inge fölött rézgombu fehér mellénnyel, lábán piszkos, rongyos, himezett cipőkkel, remegve, mint a nyárfa-levél állt előttem. S ezen „jelmez“-ben a boldogságos szüz képéhez sietett, háromszor keresztet vetett magára (két ujjával), meggyújtotta a mécsvilágot, ismét keresztet vetett magára, aztán felém fordulva, tekintélyes hangon szolt: — Beszélj hát!

(Folytatása köv.)

Heine élete és művei.

Ujkérítől.

Heinét, mint költőt, egyszermáskor már különböző nézpontból ítélték meg.

Míg egyfelől a legrajongóbb lelkesedéssel olvassák műveit, másfelől a legnagyobb ellenszenvvel találkoztak s csak kevesen voltak olyanok, kik objectív nézettel fegyverkeztek föl. Egyik rész rokonszenvétől vezettetvén, a bálványozókhoz csatlakozott s apothésist irt, míg a másik anathemát kiáltott.

Annál inkább lehet örvendeni, hogy tizenhárom évvel a költő elhunyt után Strodtman Adolf tolla alól Berlinben oly mű került ki, melyhez hasonló Heine élete és művei felől még egyetlen egy sem jelent meg.

Strodtmannak e két kötetes műve különösen két okból érdemel kiválóbb figyelmet: egy részről ama lelkiismeretesség és alaposság folytán, mely mellett arra törekedett, hogy gondosan fölkutasson minden Heinére vonatkozó forrást, a mi csak életrajzára, jellemzésére fényt deríthet s azokat műtészti ügyességgel állítsa egybe; másrészről az akkori idők és irodalmi viszonyokat illető terjedelmes ismerete, elfogulatlansága és őszinte igaz ítélete folytán, melyekkel szerző nemcsak élettevékenysége és költészeti tehetsége fölött vet kellő világot, hanem Heinenak általánosságban is a leghivebb rajzát adja. Annál fogva a mű magában foglalja a philologiai és philosophiai tárgyalásmód előnyeit, melyek a könyvek becsét minden tekintetben szerfelett emelik. És ha a szerző e művéhez még egy tárgy- és névmutatót csatolt volna könnyebb és gyorsabb áttekinthetőség végett: semmi ohajtani valónk nem maradna fenn.

Hogy a mű e tény meghatározására nézve még nem minden igénynek felelhet meg s némely tekintetben még utánpótlásokat kíván, az nagyon természetes és azt szerző maga is bevallja. „Talán még korán is lenne, — ugymond — minden irányban teljes vázlatot adni Heine Henrik életéből és működése felől. A költőnek családja, szűkkeblű, korlátolt fölfogásból még mindig olzárja a világosság elől emlékiratait, leveleit s több költeményét s munkálkodásának több bizonyítványát, s minden, mit tizenegy év alatt a közönség elé bocsátott, néhány rendezetlenül szétszórt adomából áll, melyek egy mu-

lattató lapnak hasábjain jelentek meg. Mindamellett is azt hiszem, hogy az életrajz, a mi a költőnek külsőletére vonatkozik, kevés hézagot fog fölmutatni. Heinenek legifjabb éveire nézve is legbecsesebb adatoknak jöttem birtokába kortársainak közleményei nyomán s csupán Frankfurt és Hamburgban a az üzlet irodában töltött időközön vonul még át némi ködfátyol, mely aligha le fog arról valaha hullani.“

Megjegyzendő, hogy Strodtmann e szavakat műve első kötetének előszavában, tehát még 1867-ben írta és az „Erinnerungen an H. Heine und seine Familie“ testvérétől Heine Miksától még önálló könyv nem jelent meg. Az egyetlen különbség a Strodtmann által irt életrajz és ez emlékirat közt legfelebb az, hogy Heine szülői Düsseldorfban jobb viszonyok közt éltek, s ha Strodtmann azt mondá, hogy „Heinenek már bölcsőjénél állott a szegénység“ és a házat, hol a költő született, szűknek és alacsonyak festi, az nem lényeges. Egyébiránt maga Strodtmann is említi, hogy Heine szülői később egy nagy épületben laktak és életviszonyaikat korántsem mondja nyomasztóknak. Heine születésének idejéről s kisdedkora felől különben sokkal jobban értesülhetett Strodtmann, mint Heinenak 7 évvel később született fivére, kinek közleményei nem mindig hiteles adatokon alapulnak. E közleményeknek egy adata, mely szerint a gazdag Heine Salamon egykor Jean Paulnak pénzajándékot adott volna, ennek családja által hirlapilag czáfoltatott meg.

Nagyobb gondot okozott Strodtmannak ama kérdés, vajon sikerült-e neki a költő művének, irodalmi, politikai és társadalmi hatáskörét kijelölni. Azonban szükségét látja, megkísérteni ama helynek meghatározását, melyet Heine, százádanak nagy kérdéseinél elfoglal, és épen e szempontból indulván ki, nem elégedett meg azzal, hogy művében csupán csak azt körvonalozza, mi követlenül magára a költőre vonatkozik, kultur- és irodalmi rajzot is igyekezett adni. Annál fogva műve számos általános jellemű alaposan kidolgozott essay-t tüntet elé, például a Heine ifju korára eső irodalmi időszakot és az ezt háttérbe szorító regényirodalmat, a berlini és göttingai egyetemekről való rajzot s az ezekkel kapcsolatban levő mozgalmakat a vallás és a tudományosság terén, a zsidóság reformtörekvéseit, a juliusi forradalomnak némely részleteit, a saint-simonismust, a fiatal Németországot stb.

A könyv tulajdonképi magvát és főtartalmát azonban, a költőnek élete, törekvése, működése és hatásköre képezi.

Ha az ember Heine életét a külső viszonyok után figyeli meg, az mindenesetre egyszerűnek és csendesnek látszik, a nélkül, hogy az valami nagyobb rázkódásoknak leendett kitéve.

Strodtmann czélszerűnek tartotta, hogy a mennyire és a hol lehet, a költőt magát beszéltesse, mert ilyképen nemcsak azt érte el, hogy a költőnek sokat hányatott szellemi életének titkaival megismerkedhetünk, hanem a vele érintkezésben volt kitünőségek és jelesekkel is, kiket ő ha nem mindig tisztán tárgyilagosan, de folytonosan szellemmel és hummorral mutat be.

Hogy olvasónőinket a mű tartalmáról részletesebben megismertethessük, legezlszerűbbnek tartjuk, ha a szerző által választott utat követjük.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Május hó 1-seje.

Egy új fölfedezés. — Báró Orczy mentegetőzése. — Bizonyítékok. — Május 1-seje. — Májusi fák. — A nemzet hanyatlása. — Megnyugtató körülmények. — A jövő nemzedék nevelése. — A nagy példaadás. — A vén fák és a fiatal hajtások. — A munkások pere. — A háziurak napja. — Egy vén forradalmár. — A párbaj.

Nem tehetvén föl tisztelt olvasómról azt a lehetetlenség-gel határos szerencsét, miszerint a lefolyt héten legalább négyféle képviselném-programmot föl nem vettek légyen magukba, bátor vagyok egész rövid szerénységgel kinyilatkoztatni, hogy a szegény hazánkban minden tekintetbeni hallatlan módóni hátrahaladásra nézve (ez az ékes stílus szóról szóra egy volt képviselőjelölt leendő programjából ragadt reám) egy új adatot sikerült fölfedeznem, ami ha szépségre nézve nem mérkőzhetik is egyik országos nevű férfiunk comfortabilis hasonlatával, mégis tekintve, hogy ez országos közlegelő hány ezerszer lett már e napokban lejárta, minden esetre számolhat annyi elismerésre, mint báró Orczy Bódog igazgató ur azon nyilatkozata, hogy ő a hazai színészeket és írókat nem méltóztatott „Bagázsia“-nak czimezgetni.

Mivelhogy igazgató ur ő méltóságára most meg már azt a válogatott czímet is reáfogják. Némethy Irma kisasszony híresztelte ki úgy igazgató ur ő méltóságát; azt mondja, hogy füle hallatára nyilatkozott igazgató ur ő méltósága ilyen targonczás finomsággal a hazai színészet és sajtóról; igazgató ur ő méltósága viszont azt nyilatkoztatta ki a lapokban, hogy ő ezen állítást, mint teljesen alaptalant, visszautasítja, és most a közönségen áll ugyan, határozatot hozni ez ügyben, hanem azért legkisebb kétséget sem szenved, hogy a hozandó határozat igazgató ur ő méltósága részére lesz kedvező. Ezt a bagariát ő nem mondta, nem mondhatta; a ki a színészekkel úgy beszél, mint ő; a ki a színésznők iránt — nem a balletet értem ez alatt, — olyan gyöngéd tapintatot tanusít, mint ő; a ki a sajtó szavára úgy hallgat, mint ő; a ki annyi jelét adta a sajtó iránti figyelemnek, mint ő, és a ki annyira meg van győződve az igazgatói pályán szerzett fényes érdemeiről, hogy nála nélkül a jövő országgyűlést is hiányosnak látja képzeletében, ilyen igazgatóról a közönség nem hiheti, hogy a hazai színészetet és a hazai sajtót „Bagázsia“-nak czimezgesse. Csak arra a kis szerelmes levelkére kell gondolnunk, a mit tavaly Huber Károly, volt karnagyhoz méltóztatott intézni, és mindjárt világosan áll előttünk, hogy mit tartunk Némethy kisasszony leleplezéséről.

Leleplezés? Igaz, tehát a mi összes haladásunk az utolsó évek alatt csak egy nagy semmi; még annál is kevesebb. Nem az én fölfedezésem ez, én is onnan tudom ezt, a honnan mások: a programmokból, hanem a bizonyíték az enyém. Ma reggel jöttem reá; ma reggel ugyanis jókor hajnalban már május elseje volt és annál fogva már jókor hajnalban kimentem az utcára. Május 1-sején, gondolám, csak ki kell lépnem az utcára, és a tavasz andalító fuvalmai susogják körül ábrándos lelkeket; nemcsak a természet, hanem a mennyország tavaszának andalító fuvalmai is, a melyektől a szívekben az a bizonyos

naptól-nyíló érzés terem. Oh, május 1-seje, csak nem régen is, alig negyven-ötven évvel ezelőtt, mi voltál te a fiatalságnak, és mivé törpültél jelenleg! Oh, hogy akkor nem létezett egy Keleti Károlyunk! milyen megbecsülhetetlen statisztikai adatokat hagyott volna az reánk! Nem efféle kétes értékű adatokat, a milyen például az, hogy hány darab szarvas- és szarvatlan fölkelhetőség éli fővárosunkban világát; hanem teljesen biztos és kétségbevonhatlan adatokat; és milyen könnyen jutott volna hozzá, míg jelenleg ez a forrás csaknem végképen elveszett, pótolhatatlan kárára és felszámíthatlan veszteségére úgy a jelen, valamint a jövő kornak, mivelhogy ezzel együtt egyszersmind az a statisztikai kulcs is elveszett, a mely a szerelmes levelek évenkénti átlagának meghatározására vezethetne. Ezelőtt — az évszámot engedjék nem ismételnem újra — május 1-sején csak ki kellett lépni az utcára és a csintalan szellők a boldog szerelem ez évi statisztikáját lengették felénk. A hány szerelmes szív, ugyanannyi délczeg májusi fának piros kendős, sőt nem ritkán boros kancsós, de mindenesetre aranyos almás koronái hirdették a hü szerelmesek számát a fővárosban; míg most! — alig merem kimondani! — a dunaparttól a kerepesi ut vámházáig összesen hét: mondd hét májusi fát találtam, — hol van már most az a fennen hirdetett haladás? Hét májusi fa egy fél fővárosban! Ez a hét májusi fa többet beszél a nemzet hanyatlásáról valamennyi képviselői programnál! Avagy nem önámítás-e — és csupa gyöngédségből mondom önámításnak — gyarapodásról szólni, midőn a főváros egyik felében csak hét májusi fa állittatik fel egy évben? Mert ha megengedem is azt, hogy azért talán hétnél több szerelmes szív is dobog és lobog nálunk ez idő szerint, mégis csak kétségbejítő hanyatlási bizonyosság ez a hét májusi fa, azért, mert csak annyi szerelmes szívnek van már jelenleg bátorsága, nyíltan és felszalagozva kiállni az utcára, hogy — Petőfi szerint — egész világ hadd lássa és bámulja!

Csak két körülményben találhatunk némi megnyugtatót e kopár május 1-sejének láttára, abban, hogy csak a főváros tünteti fel e nagy hanyatlás szomorú képét; és abban, hogy a kik nálunk is hivek maradtak a májusi fa szép hagyományához, azok a — mészárosok. Faluhelyen most is minden szép leány ablaka előtt szép májusi fa lengeti a „szerelmes jó reggel“-t, falu pedig mégis csak több van, mint város, és arra sem igen van kilátás, hogy minden faluból egyhamar főváros legyen, már a borzasztó rossz utak miatt sem lehet attól tartanunk; a fővárosban pedig a mészárosok tudvalevőleg a cselédekkel állanak barátságos viszonyban, a jövő nemzedék pedig jó részt a cselédek kezébe van nálunk letéve, nem kell tehát végkép lemondani a szebb jövő reményéről, megérhetjük mi még azt az időt, hogy minden szép leányos ház ablaka előtt a fővárosban is májusi fa fogja a világnak hirdetni, hogy: csak egy igaz boldogsága van a szívnek: bátran a napvilágba néző, boldogan a tiszta égből lengő májusi fa.

Ezt az egyet leszámítva, május 1-seje moglehet volünk elégedve; úgy fogadtuk, mint valami képviselő-jelöltöt. Megjelenésekor ő is egy kis szelet csapott, egy kis port is hintett a

szemünkbe, hanem azért nagy ünnepélyességgel egész a város végeig mentünk elébe, és csak úgy dagadoztak a keblek a sok zöld frázis- akarám mondani pázsittól, mit is tehettünk volna tehát egyebet, mint a mit most jóformán országshoztunk: ittunk ettünk a kedves vendég rovására, az igaz, hogy aztán mégis csak mi adtuk meg az árát, hanem az másutt is úgy szokott lenni. Az öreg fák ugyancsak csóválták komoly fejüket, de ki törődne ilyenkor az öreg fejekkel, mikor minél öregebbek, annál kopaszabbak, míg a fiatalok, tudniillik a fák, olyan szép fűrtösen hajlongottak körülöttünk, még virágokat is tűztek fűrtjeik közé, és olyan hamiskásan integettek, hogy csak mulassunk, csak egy májusa van az évről, használják az okosok.

De mi volt a mi első májusunk ahoz képest, a mire a „munkás-per“ hat hőse virradt! Közel egy évig ültek fogságban, azzal voltak vádolva, hogy petroleumba akarták fojtani az ország ezer éves léteét, a miért egyszer katonalépésekkel a városligetbe sétáltak és ott a social-demokráciát éltették; leveleket is találtak náluk a genfi és londoni social-demokratáktól, sőt egy ujságot is adtak ki, a melyben a social-demokrácia elveit több furcsasággal, mint szakértelemmel eresztették szélnek, e miatt aztán ország-hütlenségi vád alatt közel egy évig vizsgálati fogságban sanyargatták, és végre a pesti törvényszék kimondta, hogy semmi tényleges okot nem lát a perbe fogatásra; egynek kivételével, a ki csakugyan felségsértést követett el és hat hónapot kapott, mindnyájan ártatlanoknak találtattak, így mindössze is csak egy évet vettek el életükből, egyiknek-másiknak talán egy pár gyermeke is halt el a fogság ideje alatt, — csekélység, hiszen csak munkások! Miért nem születtek pesti házi uraknak, bezzeg volna nekik most május elseje! Majd mesélek én kegyeteknek egy szép háziuri históriát, de majd máskor, ilyen válogatott csemegét jobb időre kell tartogatnom, most egyéb nyalánkságokkal is bőven szolgálhatok.

Itt van mindjárt a Vezuv. Ez a vén forradalmár ápril 25-dikén egyszerre csak elkezd morgolódni, 26-dikán már egész hamufellegek kavarognak feje körül, 27-dikén kénköves láva-folyamok ömlenek ki pokoli lelkeiből és csak miután a körülötte levő összes életet órányi távolságra égő hullámok alá temette, csillapul le ápril 28-dikán este! Egész falvak, számtalan gyönyörű nyaraló és szőlőkertek enyésztek el a föld színéről, és már eddig is 400-nál többre megy a halottak száma, a kik ez égő tengerben lették sirjukat, pedig hányan lehetnek még, a kiknek eltűnése csak később tudódik ki, a sok idegen közül, a kik különösen ez évszakban ezrenként sietnek Nápoly páratlan szép ege alá és ezek közül egyetlen egy sem mulasztja el meglátogatni a vén tűzhányót.

Nekünk is alkalmunk volt egy darab olasz eget látni e héten, Ferrari Pál, olasz költő „A párba“ című drámájában. Valóságos egy kis darab Olaszország. Tele változatossággal, ragyogó színpompával, regényességgel, mégis legszebb benne az ég: a nagy eszme, mely alapjául szolgál. Ki akarja mutatni, hogy a párba milyen hitvány erkölcselenség, csak azok nyulnak hozzá, a kiknek nincsen mit becsülni multjukban és mit reményleniök a jövőtől, és a nagy tömeg mégis nem azoknak ad igazat, a kik a sötét középkor ez undok maradványával szembe szállnak, hanem a fekélyes lolküeknek, azon hiszemben, hogy a párba a bátorság jele. Ez a darab iránya, és habár inkább regénybe való torjedelmességben van színre hozva, az öröteljes jellemzés, szingazdag és sok helyt költői nyelvezet és az érdekfeszítő jelenetek igen kedves bo-

nyomást tesznek, kivált olyan kitűnő játék mellett, a milyent ezuttal Prielle, Feleki és Szerdahelyitől láttunk. Közelebb majd egész részletességében mondom el a mű meséjét, e héten teljes lehetetlen volt az, május 1-seje miatt, ami mégis csak ritkábban esik meg rajtunk egy jó színműnél, tudniillik fordításnál.

— i — r.

Major Béla

korán elhunyt irónknak állítandó sírkövére ujabban vettem:

Posttról: Bohus Jánosné ő méltóságától 2 frt

Gáger Izabella urnő gyűjtése:

Gáger Izabella 5 „

Gáger Mihály 5 „

Kainráth 5 „

N. N. 5 „

Pollák-Légrády 5 „

Borszék Soma ur gyűjtése:

Borszék Soma 1 „

Dulovich Béla 5 „

Malatinszky Vilmos 2 „

Papinik 1 „

Vajdady Emil 1 „

Türk Konstantin 1 „

Dráveczky Adorján 1 „

Simor János 1 „

Latinák János 2 „

Kóos Emil 2 „

Blaskovich István 3 „

Persán Iván 1 „

Bartal György 1 „

B. 1 „

Kassay — 20 kr.

Teszen 50 frt 20 krt

Ehez az addig begyűlt 41 „

Teszen összesen 91 frt 20 krt.

(Folytatjuk.)

Budapesti hírvivő.

++ (Király ő felsége) mult pénteken reggeli félhét után érkezett meg fővárosunkban. Az indóházban több miniszter, a katonai parancsnokság főtisztjei, a főváros főpolgármestere és számos más tisztelő szívélyes éljenzéssel üdvözölték ő felségét, ki többekhez a jelenlevők közül nyájas szavakat intézvén, azonnal Budára hajtattott át, honnan másnap, szombaton délelőtti 10 órakor az alföldre volt indulandó.

++ (A „Bezdán“) gőzös, mely ő felségét dunai útján a Ferencz-csatornáig fogja vinni, oly fénynyel és művészettel van kiállítva, hogy méltán díszére válik az „egyesült magyar gőzhajózási társulat“-nak. Az állóhid s a hajó közt, bársonyos karfáju, szőnyeges talapzatu hidas közvetíti a közlekedést. A hajó első nagy terme, mely a kíséret számára van fenntartva, bársony pamlagokkal van ellátva, mennyezete fehér selyem s padozatát török szőnyeg borítja. A király magán-kabinetje fehér selyem függönnyel van díszítve s két asztal foglal benne helyet, a nagyobb: ezüst kargyertyatartóval. E szoba ablaka a hajó orrára néz, mely szintén igen fényesen van felszerelve. Van ozenken kívül még egy elegans mosdó-kabi-

net bársonyos mennyezettel. A felszerelés teljesen magyar kéz munkája.

++ (A török szultán) részéről küldöttség érkezett Temesvárra, mely ott a szultán nevében üdvözlendi király & felségét. A küldöttség a dunai vilajet főhelytartója, Achmed Razim basa, Mechmed basa ellentergernagy, Halil bey követségi titkár s a „külföldi levelezési osztály“ főnöke, Ernest offendiből áll. E küldöttséghez a török hadsereg részéről be van osztva: két ezredes, két őrnagy és két kapitány. A küldöttség a „hét választó fejedelemhez“ czimzett vendéglőbe szállt. A román és szerb fejedelem részéről is küldöttséget várnak Temesvárra ő felsége a király üdvözlésére.

++ (A városi vigadó) nagytermében Vanek „tudor“ mult csütörtökön igen szép számú közönséget gyűjtött óriási falragaszaival, melyek őt valóságos csoda gyanánt kürtölték ki a világnak. De előadásai közben csakhamar kitűnt, hogy Vanek „tudor“ igen alacsony fokán áll a bűvészet művészetének s jóformán semmivel sem mulja felül ama csepürágókat, kik szabad ég alatt produkálják magukat. Ezerszer látott dolgokat mutatott eléggé roszul s még az előadás élénkségevel sem tudta érdekesebbé tenni mutatványait. A közönség, mely észrevette, hogy port hintettek szemébe, hangos kifakadásokban adta jelét boszankodásának, mit még ama körülmény is fokozott, hogy a hátulsó padokról sem látni, sem hallani nem lehetett. Az előadást sokan ott hagyták, sajnálva a pénzt és elvesztett időt egyaránt. Vanek ur, kiről azt beszéltek, hogy csak nem régen még Budán porcellán-kereskedő volt, igen helyesen tenné, ha jövőre másféle közönséget szerencsétlene művészetével.

++ (Némethy Irma és báró Orczy ügye), melyről tárczánkban szoltunk, új stadiumba lépett, mert a báró egyszerű tagadása ellenében Némethy Irma felutazott Bécsbe és elhozta magával Trousil, cs. kir. udvari operaénekesné sajátkezű levelét, a melyben ez kinyilatkoztatja, hogy midőn mult télen a pesti nemzeti színpadon vendégszerepelt, a báró e szavakat mondta neki: „Das Gesindel, das Bagage (már mint a midrámai személyzetünk) liegt die ganze Nacht besoffen im Wirthshaus und hält sich für Künstler.“ (Bocsánatot kérünk, de nem fordítjuk le magyarra ez ocsmányságot.) Tehát nem Némethy Irma hazudott, midőn vádolt, hanem ellenkezőleg: az igazgató, midőn a vádat tagadta. Már most az a kérdés: mit szól ehhez igazgató ur ő méltósága, és a nemzeti színház drámai személyzete; mert a közvélemény már rég kimondta ítéletét az igazgató felett.

++ (A nőcseléd képző-egylet) közgyűlése vasárnap diszes és nagyszámú közönség jelenlétében tartatott meg. Az egylet működése jelenleg kiválóan a cselédeknek főzésben való kiképzésére irányul; elhatároztatott azonban, hogy az egylet a fővárosi cselédszerzés ügyét is kezébe veendi, mely jelen elhanyagolt állapotában mint fővárosi baj a legsürgösb intézkedést igényli. Elnökké újlag megválasztatott a cselédügy terén kiváló érdemeket szerzett Glatz Antalné; alelnökké Sárkány Józsefné, Houchard Ferenczné; jegyzökké dr. Radó Béla és Frenkel Sándor. A pénztárnoki állomásról lemondó Ács Károly újlag felkérte annak elvállalására. Értekezést tartottak a cselédügyről Kalocsa Róza magyar, a külföldi Leidesdorf pedig német nyelven. Kalocsa Róza szép értekezését jövő számunkban egész terjedelmében fogjuk közzé tenni.

++ (Az alföldi árvíz károsultak javára) az országos magyar gazdaszony-egylet a herczeg-primás engedelmével május 9-

dikén, áldozó csütörtökön Pest összes római katolikus szentegyházában könyöradomány gyűjtést rendez, mi által mindenkinnek alkalma nyílik tehetsége szerint a szerencsétlenek felségélyezéséhez járulni. A helybeli görög-oláh templomban vasárnap husvét első napján a gyűjtés a legbuzditóbb eredménynyel megkezdett Damjanich Jánosné, Hollán Ernőné, Agoraszto Miklósné és Muráthy Sándorné egyleti tagok buzgalma által, begyűlt 358 frt 56 kr, mely összeghez Lyka Anasztázné 50 frt és Lyka György 10 frtot küldött be, nem jelenhetvén meg a misén.

++ (A plebánia templomban) mult csütörtökön Beliczay Gyula zeneirő hazánkfia figyelemre méltó F-dur miséjét hallottuk. A misében Bignio is közreműködött s oly művészettel énekelte, különösen a szerző által az ő számára irt „O salutaris hostia“-t, hogy a nagy közönséget csak a hely iránti tisztelet tartotta vissza a tapsolástól. A mise egyszerű, Wagner-féle emótióktól ment, de egyszerűségében és vallásos menetü dallamaiban valódi művészet van. Az „O salutaris hostia“ nemcsak akkor hatásos, ha azt egy Bigniotól halljuk. Az „Ave Maria“ dallamai is igen szépek. A „Benedictus“-ban sok az eredetiség. Az „Ave Maria“-t Birle k. a. sziniképezdei nővendék énekelte sikerrel.

++ (Gyermekmentés.) A mult keddi erős szélvész alatt egy hajómindenes 7 éves leánya a hajófedelzetről fát nyalábolt össze, hogy azt a hajókonyhába vigye; e foglalkozása közben egy erős szélroham lesodorta őt a Duna hajjai közé, hol a közelben levő hajók mellett a vergődő habokkal erősen küzdött, a nélkül, hogy a hajók legénysége által észrevétetett volna. — Virágh Gyula budai hivatalnok (a budai népszínház egykor kedvelt tagja) épen a Thonet-udvar negyedik emeletén volt és véletlenül tanuja volt az esetnek. Fölrántotta rögtön az ablakot és addig rivalgott le a legénységnek a Duna hajjaira mutatva, míg a „Fiume“ hajó emberei figyelmessé lettek és csaklyát nyujtva a kis leánynak, kimentették.

++ (Komáromy György) e napokban Salzburgban meghalt, némelyek szerint „csendesesen kimult“, némelyek szerint azonban párbaj áldozata lett. Komáromy és Károlyi Gyula gr. közt vitás kérdés forgott fenn azon pénzek iránt, melyeket Bismarck az 1866-diki hadjárat alatt Magyarország fellázítására osztott szét. Komáromy azon vádját, hogy Károlyi Gyula gr. az említett célra rábizott pénzeket a játékasztalnál elvesztette volna, Károlyi Sándor gr. és Podmaniczky Frigyes br. rágalmozó koholmánynak nyilvánították ugyan, mindamellett Komáromy a pesti törvényszéknél Károlyi Gyula gr. ellen pört iuditott, mely a dolgok állását földertette volna, a vádló halála azonban a lehető legrövidebb uton elnémitotta ugyan a vádlót örökre, hanem a dolgok állását nem derítette föl.

++ (Vegyesek.) A nőképző-egylet e hó 13-dikán délelőtt 10 órakor az akadémia Kisfaludy-termében évi közgyűlését fogja megtartani, melyre az egyleti tagok és a nőnevelés barátjai meghivatnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Jelentés az igazgató-választmány évi működéséről; 2. pénztári kimutatás; 3. a nőnevelés érdekében oszmecsera és indítványok; 4. az igazgató-választmány megválasztása. A közgyűlést megelőző napon, e hó 12-dikén délelőtt 10 órakor az egylet helyiségében (kecskeméti-utca 7. sz.) előleges értekezlet fog tartatni. — Ugy hallik, hogy az új országgyűlés jövő szep-temberhó 1-sején fog megnyitvatni. — Keszthelyen april 27-dikén mükedvelői hangversenyt rendeztek az Lötös-szo-

bor javára, mely a szép műélven felül 171 frtot jövedelmezett. — A képzőművészeti társulat april havi tárlatában huszonhat festmény kelt el 1125 frton, a látogatók száma pedig 432 volt e hóban. Az új havi tárlat még a múlt havinál is érdekesebb lesz, miután már eddig is több jeles mű érkezett be úgy hazai, mint külföldi művészekről. A társulat főktára Győrött az ottani nőegylet védnöksége mellett szintén e napokban nyílt meg. — Sarolta császárné állapotáról írják: A szerencsétlen császárné legujabban azt képzei, hogy vadállat; szobájának egy szögletébe vonul vissza és dühösen megroban mindenkit, a ki közel jön hozzá. — „Nefelejcsék“ czim alatt Kalmár Béla egy költemény-füzérre nyit előfizetést; nyolczadrét, díszes allegorizált borítékban; előfizetési ára 1 frt. Megjelenik junius 1-sején. Az előfizetők nevei a pénz szerző lakására Csákány, utósó posta Nemes-Vid, május 20-dikáig küldendők. — Janits Ferencz, ludair. kath. segédlelkész vasárnap hajnalban 4—5 óra között az aldunasoron a sóház irányában, egy hajótalpról a Dunába ugrott, azonban Janovits József napszámos által, ki a közelben halászott s az öngyilkos segítségére sietett, szerencsésen kimentetett és életben a Rókus-kórházba szállíttatott. Állítólag buskomorság vitte volna őt a lépcsőre. — Heller Vilma Záborszky Béláné asszony, Salvi tanítványa tehetséges és szép hangú fiatal énekesnő Szolnokon a napokban jótékony célra hangversenyt fog rendezni, melyen Sipos és több pesti művész is részt fog venni. — A pesti izraelita ápolda építésére egy magát megnevezni nem akaró 10,000 frt kamatnélküli kölcsönt ajánlott fel. — Komlóssy K.-né Ida, mint halljuk, május hó folyamában több szerepben fog fellépni a nemzeti színpadon. — Ifjú Marasztóni József jeles arcképrajzoló „Emléklapot“ adott ki a pesti választók részére, melyen a Ferencz-, József- és Terézváros volt országgyűlési képviselői és jelenlegi ellenzéki jelöltek mellképeit hű rajzban adja vissza. Az arcképeket díszes rajz folyja körül, oldalt Pest városa és Magyarország czimerével. Egy példány ára a kiállítási dísz szerint 1 frt 30 kr, és 1 frt, sőt kapható 60 kros példány is. — Őfelsége körutjának alkalmából f. évi május hó 5-dikén este 10 órakor, Pestről külön személyvonat megy Temesvárra, s a közbeneső állomásokon utazókat is felveendő. Így a közönség alkalmat nyer, hogy Nagy-Kikindára, illetőleg Temesvárra utazhatik, és az ottan programszerűen végbemenő ünnepélyeken is részt vehet. — A nemzeti színház könyvtárából újabban megjelentek: 30. füzet: A visszatorlás, vagy Pro és Contra. Dramolet 1 felvonásban. Irta Feuillet O., ford. Eisenstein. 31. füzet: Romeo és Julia. Nagy opera 5 felv. Irta Barbier és Carré, ford. Ormai J., zenéjét Gounod. 32. füzet: A betyár kendője, népszínmű 4 szakaszban, írta Abonyi L. 33. füzet: A párbaj. Dráma 5 felv., írta Ferrari P., olaszból ford. Csepregi L. 34. füzet: A váróteremben, vígjáték 1 felvonásban, írta Müller H. 35. füzet: A jó hazafiak. Vígjáték 4 felvonásban, írta N. N. (Toldy István) 26. füzet: Ördög Bóbert. Regényes dalmű 5 felvonásban. Seribe és Idarigue után ford. Asztalos K. Zenéjét Meyerbeer. 37. füzet: A váróteremben, dramolet 1 felvonásban, írta Abrányi E. Ára egy-egy füzetnek 40 kr.

++ (Rózsás napló.) Kiszely Tiborcz legfőbb itélőszéki fogalmazó mult szerdán vezetett oltárhoz a művelt lelkű Császár Viktoria urhölgyet. — Chernelházi Chernel Oliver Sümegeen e hó 6-án vezetett oltárhoz Kuonowi Meyer Josefín urhölgyet. — Urschitz Janka k. a. Urschitz Jakabnak, az „Athenaem“ főügy-

vezetőjének egyik szép és kedves leányát, vasárnap, e hó 5-kén vezette oltárhoz Mihalecz József, pesti szabómester. — Trux Hugo budai kir. törv. sz. aljárásbíró eljegyzé Sz. Endre város egyik legbájosabb hölgységét: Aposztolovits Ilka k. a. — Bolháson, jun. 23-án Csányi László unokája tartandja menyegzőjét Kordik csehországi tekintélyes birtokos és több gyár tulajdonosával, s ugyanakkor és ugyanott tartja a vőlegény fivére eljegyzési ünnepélyét Báthor Victoria urhölgygyel.

++ (Halálozások.) Andrássy Serafine grófnő (Andrássy Gyula, Manó és Aladár grófok nagynénje) vasárnap reggel meghalt. — Zsitvai Béláné, szül. Grill Anna e napokban hunyt el 30 éves korában. — Boros-jenői báró Atzél Ilona f. hó 28-án, tüdőszélhűdés következtében viruló életének 17. évében Pesten elhunyt. — Érkövy Adolf nagy tehetségű fia: Kálmán Adorján f. hó 27-én Bécsben, hol műegyetemi tanulmányait folytatta, 20 éves korában tüdőlob következtében meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

A cseresznyeszárak hasznáról.

A cseresznyeszárakat összegyűjtve, árnyékos helyen meg kell szárítani, és lehetőleg a portól megóvni. Egészen szárazan katulyában, vagy üvegben el kell tenni. Ezen szárakból aztán theát lehet főzni, mely igen jótékonyan hat köhögéskor, náthánál, kivált gyermekeknek.

Mandulatészta a kezek finomtartására.

Egy font lehámozott mandulát egy kis borsszeszszel megnedvesítve igen finomra meg kell törni, három lat vaját közé keverni, valamint négy tojássárgáját is. E keveréket egy tiszta lábasban meg kell kissé pörkölni és még melegen kis golyókat formálni belőle, a melyeket a kezek mosására használva azokat lágyakká és fehérekké fogják tenni.

Nemzeti színház.

April 28-dikán: „Tannhäuser“, Wagner nagy operája, Bignio Lajos utósó föllépte. — April 29-dikén: „A peleskei notárius“, Gáál boházata. — April 30-dikán: „A párbaj“, másodsor. — Május 1-sején: „A nő uralom“, Szigligeti vígjátéka. — Május 2-dikán: „A troubadour“, Verdi operája, Maleczky Vilmos első föllépte. — Május 8-dikán: „Romeo és Julia“, Shakespeare szomorujátéka, Jeney Cornélia mint vendég. — Május 4-dikén: „Hugonoták“, Meyerbeer operája.

Divattudósítás.

Olyan változó, szeszélyes időszakot élünk, hogy míg egy nap még látni sem szeretünk mást, mint könnyű és világos szöveteket, már másnap hálás elismeréssel öltjük magunkra bársony és posztó felöltőinket, de azért tekintetünk mégis a jövőben keresi a nyugpontot, és elszedvén tavalyi nyári ruháinkat, azon okoskodunk, mit lehetne újjá átalakítani, mi végkép hasznavehetlen, és mivel kell majd pótolnunk a megürült hűzagokat. Ez pedig nem olyan nehéz feladat, mint gondolnók, mert annyi szép és új szövet

diszítésre való csipke, szalag, rojt áll választásunk alatt, hogy aránylag csekély összeggel elég csinos öltözköztetést állíthatunk össze. A virágos szövetek mellett a csikos szövetek sem akarnak még csendes elvonultságba lépni, és olyan nagy mennyiségű sereget küldtek a küzdőterre, hogy bajos megszabadulni tőlük. Azért alsó ruháknak nagyon kedvelik a csikos szöveteket akár nyári, könnyű szövetekben, akár pedig selyemben. A felső ruha aztán lehet akár sima, akár pedig virágos. Valamint a csikos, úgy a virágos kelmék is minden színben és árnyalatban kaphatók.

Egy divatos ruha áll tehát, egy félig rövid, azaz nem egészen földig érő szoknyából, egy magas derékből, mely elől ki van vágva és a tünique-ből, mely jó hosszúra van szabva, két oldalt és hátul erősen felhuzva, A derékat öt köríti, mely az alsó ruha szövetéből, vagy ugyanannak színéből, selyemből készül. A derékat mind lebbentyűsek hátul és elől is, és sokan vannak, a kik a mellénykéket kedvelik. E mellénykékek egészen magasak, hosszasan és hegyesen végződnek és sűrű gombokkal vannak begombolva, a hozzá tartozó kis jaquet elől látni engedni a mellényke előrészét.

Végül pedig egy egyszerű bál ruhát írunk le, mely egy fényes esztély alkalmára készült, és mely bizonyára ha nem is feltűnést fog okozni — a mire a kedves leánykának semmi vágyódása — de bizonyára tetszésben fog részesülni. — Egy fehér tafota ruha fölé egy fehér mousselin szoknya van alkalmazva, alul egy széles fodorral, melyre öt sor jó ujjnyi széles fekete bársony szalag van fölvarrva. A tünique szintén fehér mousselinből áll, ivekbe van kivágva, melyek köröskörül egy szép, ha nem is igazi valencienne-csipkével diszítve. A tünique két oldalt jó magasan fel van huzva és ugyanott egy-egy buzavirág bokrétával diszítve, melynek hosszú fekete bársonyszalag végei vannak. Az elől négyszögben kivágott fehér selyemderék fehér mousselinből kap egy szép kendőcskét, szintén csipkével diszítve és a bal vállra egy buzavirág bokrétát hosszú lengő fekete bársonyszalagokkal. A haját szintén buzavirág fogja diszíteni.

Számrejtvény.

Székely Annától.

- 1 2 3. 8. Egykor örök czímet adtak ennek;
16. 17. 18. A fejek általa diszítettnek.
10. 21. 12. 17. Tartomány — elő s hátsó — Ázsiában
22. 12. 13. 8. Ez volt oka Kun László halálának.
3. 2. 28. 29. 2. 31. 2. Gyermekeknek csemegéje, — nem dió
15. 22. 21. 22. 31. Ezen könnyen tova siklik a hajó.
15. 10. 26. 13. 23. 14. 5. 7. Szörnyű ura volt a tatároknak
9. 2. 25. 13. 15. 16. 14. 8. 18. 2. 25. Száműzöttje szabadságharcunknak.
22. 1. 24. Ki ezt bírja nem fél semmitől se
1. 2. 3. 4. 5. 6. Hacsak ez nem áll majd ellenébe.
25. 24. 23. Kesernyés, nyáron hűsítő ital,
9. 22. 11. 12. 22. 31. Ebben ugyan meg nem él a czápa.
6. 15. 1. 2. 6. 26. 30. 29. 22. 23. Csalhatatlanságnak egyik ellene.
31. 30. 28. 29. 27. Ily csapástól arcod Isten mentse.
10. 12. 13. 4. 27. Nőnév, valjon tetszik-e ez neked?
27. 28. 29. 30. Ha elefánté-drágán fizeted.
1—31. Lánglelkű költőnk hangoztatá ezt,
S vészhangjára fölriadt a nemzet.

Megfejtési határidő: június 2-dika.

A f. évi 14-ik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Vissza-vissza gondolok rád
Sokszor, bűnös angyalom!
S lelkem, mint tó hulláma,
Ha vihar jó éjszakára,
Mégmordul a fájdalom
Gyermekhittel, ifju szívvél

Szerettelek tégedet,
Annyi vágygyal, félelemmel
Annyi buval, szerelemmel,
A szív csak egyszer szeret!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Kovács Brocken Emma, Nagy Flóra, Éles Ilon, Sziklay Matild, Lazur Lajos Anna, Mrász Ottilia, Báthory Zsigmond Istváné, Dubányi Rozália, Koller nővérek, Nemes Ida, Gulácsy Andorné, Barthalos Vilma és Etelka, Paraicz Ilka, Sandtner Ágostonné, Trajtler Erzsébet, Tacsny Irma, Gáty Lenke, Szabados János, Szapper Janka, Horváth Ilka, Pap Gáborné Cziike Karolin, Kiss Lőrinczné, Moesz Gézőné, Marossy Hermin és Etelka, Schönföld Cecília, Zeke Janka, Oswald Ida, Korbuly Fanny és Anna, Leustach Gizella és Irma, Nagy Vilma, Kohn Róza, Földödi Sándorné, Gózon Mariska és Gizella, Jármy Ferenczné, Rikly Veron, Novák Lóra, Bajtai Vojnics Gombos Ilka, Lembergyi Zsigmond Gyuláné, Vitályos Gergelyné, Pap Kovács Gizella, Ratkovszky Mari és Vilma, Szék Vármay Anna, Kossitzky Jánosné, Németh Józsefné, Méhes Mariska, Rikly Mari, Kalós Erzsé, Kapus Piroska, György Klára, Szabados Koszttyik Berta, Józsa Gábor, Kain Károlyné, Rásó Mihályné, Sváby Izabella, Poth Antaló, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Novák Irén.

Az 13-dik számban közlött számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Juhász János Illyasevics Ilon, Ratkovszky Mari és Vilma, Glucsik Rezsőné, Ambrózy Jusztiána, Bárándi Gizella, Farkas Lászlóné, Méhes Mariska, Rikly Mari, Kalós Erzsé, Beszélés Mózsy Ágnes, Wagner Paula és Ilon, Kapus Piroska, György Klára, Szabados Koszttyik Berta, Bálint Julianna, Bazilides Mindszenti Matild, Kain Károlyné, Lőrintsek Ida és Malvin, Rásó Mihályné, Frank Katalin, Horváth Albizia, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Oszlányi Mari, Birró Domokosné, Novák Irén.

A 12-ik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kuetsy Jozéfa, Vitályos Irma, Bukószky Ilka és Regina, Kohn Róza, Kovács Zenthe Berta, Zeke Janka, Ratkovszky Mari és Vilma, Lázár Jánosné, Vákár Nina, Birró Domokosné.

Tartalom.

A fejedelmi mátka-pár. — Heine álmoképeiből, Szász Károlytól. — Az élet rejtélyei, Tólvölgyi Titusztól. — Emlékszel-e? Szikra Erzsikétől. — A kutya, Turgenjen Ivántól. — Heine élete és művei, Ujkóritől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek, — Megbizások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: A fejedelmi mátka-pár arcképe.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Negyedre 3 frt. félvre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr. és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:

Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

19. SZ.

Május 12-kén.
1872.

Havonkénti színezett dívatképe

minden szükséges hímzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

A cselédek ről.*)

Kalocsa Rózádtól.

Az emberi társadalomnak egyik legnélkülözhetlenebb osztálya a nőcselédség, ezek gyakran fizetett tolvajok, gyermekeink szívének megmértelyezői, s míg az édes anya szeretettel öleli kebléhez gyermekét, addig a nőcseléd, ha az anya másfelé fordítja szemét, durván taszítja el magától a kis lényt, kit szülei még a lenge szellőtől is óvnának. És hogy e durva bánás még nem a legrosszabb, mit gyermekeinkkel tehetnek, azt keserűen tapasztalhatjuk naponként.

A nőcseléd ott van lefekvésünk s felkelésünknel; ott van örömünk s bánatunknál; szívünk legtitkosabb rejteke sem titok előtte, sőt nem egyszer hamarabb tudja, mint mi magunk, hogy mi történik körülöttünk s fáj nekünk, ha gonosz és roszakarattal viszi a hívására! Kegyetlen, szigorú birója a családoknak, sőt nem egyszer a ház belbékéjének, vagyonának, becsületének sirásója volt az már.

De másrészt a betegség mellett is ott van ám a a nőcseléd. Csekély fizetésért éjjel-nappal talpon van; parancsunkra a legdurvább munkát is zugolódás nélkül teljesíti; ápolja szeretteinket s virraszt mellettük velünk együtt; könyöke, ha sirni lát; mosolyog, ha derült az arcunk; nincs se ünnepe, se pihenési ideje; szeszélyeinket hallgatagon tűri. Ha mi mulatságba megyünk, vagy vendégeket hívunk, miénk a szórakozás és az élvezet: övé a munka csupán, de az neki mindegy, szeretettel környez bennünket s örül, ha egy elismerő szót nyerhet tőlünk!

* A múlt hó 28-dikán a cselédképző egyesület közgyűlésén tartott felolvasásból.

Elismerni szó! de kinek jutna ez eszébe?! Tisztelet a kivételeknek, de legyünk igazságosak: a katonának, hivatalnokoknak nyugdíja, a mesterembereknek, férficselédeknek elég keresetük van, hogy biztosítsák agg korukat; az árvákról, hála az égnek, mindenfelé gondoskodva van, ép úgy gondoskodva van az elaggott szegény emberekről, férfiakról és nőkről egyaránt. A vakok, siketek, némák befogadására szánt és számos egyéb jótékony intézetek mindenfelé virágoznak, a nevelés áldásos működése is ki van terjesztve a társadalom minden fokozatán keresztül, csak a nőcseléd, kik éppen családunknak kiegészítő tagjai, valami bámulatos, megfoghatatlan mulasztásból, csak azok nem részesültek eddig nálunk semmiféle figyelemben!

Pedig mint fönt érintém: saját érdekünk kívánja legjobban, hogy képezzük őket becsületes, jószívű emberekké, s tekintsük őket ilyenekül is — de fordítsunk gondot nevelésükre, mert a mily áldás és segítség a jó cseléd a háznál, ép oly kínzó s gyötrő ellenség a rossz.

Próbáljuk egy pillanatra igazságosak lenni irántuk; teljesen igazságosak. Próbáljuk behelyezni magunkat az ő helyzetükbe, legalább annyira, hogy nézzük meg azt közelebbről, a mit bizonyára igen kevesen és igen kevésszer próbálnak meg otthon, saját viszonyaik közt. Egy nagy társadalmi bölcs mondá, hogy idegenebb lény alig van előttünk, mint saját cselédünk, a kivel egy házban lakunk, sokszor egy szobában alszunk. A nevét tán tudjuk, meg azt is, hogy néz ki: de ami a lényt igazán teszi, annak belvilágát ép oly ke-

véssé igyekszünk tudni, ép oly kevésbé ismerünk vágyaiból, gondolataiból, ohajtásaiból, örömeiből és bánatából valamit, mint akár a hottentottakéból. És az igen nagy baj.

Nehéz volna az ő helyzetükbe beleképzelni magunkat, nekünk, kik itt egy fényes teremben vagyunk összegyűlve, körülöttünk mindenfelől barátságos, ismerős arcok jó akarrattal mosolyognak felénk, szemünk megszokta öltönyeinken a bársonyt és selymet, egymás iránti modorunk finom és előzékeny s ami a legfőbb: urnői vagyunk azon lényeknek, kikről szólunk, hogyan tudnók tehát magunkat beleképzelni azon helyzetbe . . . megborzadnánk ugy-e bár még a gondolattól is!

Hátha még ismernék önök, urnőim, hogy milyen módon nevededik fel ezeknek legnagyobb része?! Mikor a cseléd azt mondja: „Nem tudok írni, olvasni,“ mennyi van kifejezve e pár szóban! Ez azt jelenti, hogy nem volt ember, ki e léleknek táplálékot nyújtott volna, holott pedig a tudvágy mindig benne van lelkében; nem volt ember, ki előtte a jót és roszt egymástól megkülönböztette volna, hanem e helyett csak durva bánásmódban részesült, tudatlan nép környezetében, maga is elbusult nem egyszer éhséggel küzdve s rongyokba öltözve s nem egy szép és jó tehetség — mihez csak egy kis figyelem kellett volna, hogy nemessé és hasznossá fejlődjék — tompult el örökre, sőt a durva, tudatlan bánásmód, az emberben szunnyadó gonosz indulatokat ébresztette fel nem egy alkalommal, kivált olyan szerencsétleneknél, kiknek anyjuk korán elhalt — az anyai szeretet ösztöne sokszor pótolja az ésszt és tudományt — és cselédeinknek nagyobb része árva, mert ezek kénytelenek szolgálatot keresni.

Fellebbentsem-e a fátyolt erkölcsi tekintetben is ama szerencsétlenekről, kik semminemű nevelést nem nyerve, csak mint a gyom, minden ápolás nélkül nevedednek föl?

Nem! ne bántsuk e lepelt, hol az érzékiséget nem fékezi az öntudatos lélekerő, tudomány és műveltség; hajoljunk meg tisztelettel azok előtt, a hol ezek segélyével diadalt nyer a szép és nemes a szilaj érzelmek felett; de ne ítéljünk tulszigorúan azok fölött, kik senki által sincsenek erélyesen figyelmeztetve a veszélyekre, mindamellett, hogy uton útfélen csábítás veszi őket körül.

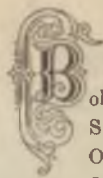
Igen halvány rajzát adtam annak, urnőim, milyen helyzetök van azoknak a nőknek, kik közül cselédet fogadunk, kik előtt nem lehet titkunk, kikre gyermekeinket s magunkat bizzuk, s bámulatos, hogy találkozik köztük még csak annyi jó és hü cseléd is, a mennyi fehér hollóként elő-előtűnik. És azoknak is mi a jutalmuk? Valljuk be őszintén . . . nem szidjuk meg őket, sőt tán egy-egy megunt ruhánkat is odaajándékozzuk nekik! Ez az egész! Ezekre még azt sem mondhatjuk: jutalmuk az öntudat, a kötelességteljesítésnek édes érzete, mert felébresztettük talán bennök az önbecsülést és kötelességérzést?! Tán elhagyhatjuk máskorra a feleletet.

Felséges eszme volt I. Napoleontól, hogy a rejtett erényt ki kell kutatni s méltóan megjutalmazni, és e célból rendes erényképek alkalmaztassanak. De fájdalom! csak eszme maradt, mint annyi más!

De kicsinyben mi nők magunk testesíthetjük meg ez eszmét, s egyletünk egy ilyenforma célú tüzött ki magának. Természetes piczinyke mag ez még csak, de láttam én már kis magból nőtt terebélyes fát!

Alkonyatkor.

Nyírák Lajostól.

olyongva száll a lanya esti szellő,
S nyugtot keresve ablakomba téved;
Oh lányka! lelkem épen így bolyongott,
Mig nyugtot lelve feltalála téged.

S azóta ott van mindörökre nálad,
Virasztva, lesve lelked minden álmát,
Melyeknek fényes szárnyain az érzés
A szerelem tündér-földére száll át.

S azóta ott van mindörökre nálad,
Mint hajnalfény a tavasz közepette,
Áldván azt, a ki két szív rokonságát
Legszentebbé a szerelemben tette.

S azóta ott van mindörökké nálad,
Mintha öröktől fogva volna ottan;
Mintha kalauzt lelt volna az üdvhöz
Szemeidben, e szelid csillagokban.

S azóta ott van mindörökre nálad,
És ott szívja be azt a csodás léget,
Melyhez hasonló álmunkban sincs tán,
Mely tiszta üdvöt, tiszta áldást hint ránk,
S mely boldoggá tesz engemet és téged.

A z é l e t r e j t é l y e i .

(Beszély.)

Tótvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

És így mult nap nap után! Lenke azért, nehogy férje valamit észrevegyen, — oh mikor az ember úgy tolná magától az ítélet napját! — mosolyogva ment elé, és mosolyogva beszélt vele; és Gyula nézte, nézte őt, olyan volt neki, mintha azt a mosolyt nem ezen ajkakra szabta volna az öröm, — nem illettek oda s olyan kölesönként valaminek látszottak, — midőn az ember szeretné mutatni magát, és dicsekszik azzal, a mije nincs. — A szemekben épen oly idegenek voltak az örömsugárok, s bár mindezek körülziczomázták, körülragyogták az arcot, nagyon meg lehetett látni, hogy hamisak, s előtört alóluk és mellőlük a valódi állapotnak, a fájdalomnak egy-egy eltitkolható vonása.

„Ha sejt valamit?“ — gondola a férj, és megragadta az ő lelkét is ama fájdalmas nyughatatlanság. „Ha azt fogja gondolni, hogy pénzeért vettem el?“

És lám. Midőn a férj még nem volt férj, és a nő nem volt asszony, mily könnyen számot vetettek magukkal a következmények fölött! „Majd nyakára fogok borulni és azt mondom: lgy szeretnél-e akkor is, ha szegény volnék?“

Es ime, most, midőn itt volna a pillanat, hogy ama boldogságban részesítse őket, rotnegnek még azon gondolattól is: „hogy ha meg fogja tudni?“

Szegény világ! szegény ember!

Férj és nő közt kezdett nőlni a bizalmatlanság. Na hiszen, épen ez szükséges aztán a családi élethez!

— Nos hát hogy állunk? — kérdé egy nap Gyulától Andris bácsi.

— Nem tudom! — válaszolá Gyula. — Oh csak soha ne hallgattam volna a bátyám tanácsára!

— Hiszen öcsém, azzal nem is valami nagyon dicsekedhetel, mert én nem tanácsoltam, hogy menj el Füredre, aztán mir nix dir nix, végy el feleségül egy szép leányt, hozd haza, aztán megvan. Előre szokták az ilyen dolgokat kicsinálni. Ilyenkor kétszer olyan erővel jár. Egy hónapja már, hogy együtt vagytok, s még nem tudsz semmit. És bizonyosan úgy lesz vele nőd is.

— Ó már sejt valamit! — sohajtott föl Gyula.

— És mit szól?

— Semmit. Többnyire kedvetlen és bús. Nekem ugyan nem mutatja, de látom.

— Hiszen Fa jankó is vagy te, édes öcsém. Ha gondolod, hogy sejt valamit, hát miért nem rukkolsz ki vele egészen? Nem csoda, ha bús, hiszen e szerint azt is gondolhatja, hogy még csak nem is szereted!

— Magam is attól félek, hogy azt gondolja!

— De hát mért nem mondd meg neki, hogy szereted?

— Hiszen mondom eleget, de ő oly kételkedve néz rám, s látom, hogy bizalma napról napra fogy.

— Szerencsétlen ember! Már látom, hogy nekem kell segíteni a dolgon. Hol van az asszony, melyik szobában? Majd beszélek én vele.

— Az istenért bátyám! — kiáltá Gyula, felszökve székéről, s megragadva az ajtó felé dőczögő bátyját, — ne csináljon semmi zavart a háznál.

— Hát mi lesz? — kiáltá a bátya, mérgesen visszafordulva. — Csak nem maradhat így örökké!

— Én már gondoltam valamit, — mondá Belnyéki, le-sütött szemekkel tekintve maga elé, mintha bátyja szemei előtt is szégyelné magát. — Holnap elmegyek Domborra, és beszélni fogok az anyósommal.

— S valjon mit fogsz beszélni anyósoddal?

— Elmondok neki mindent.

— Na azt aztán szeretném hallani magam is, — mondá a bátya, pipára gyujtva. — Azt ugyan szeretnem hallani!

IX.

A végzetes tárcza.

Rejtélyes az emberi élet!

Ki tudná megmondani, hogy melyik fűszálban rejlik boldogsága? Hányszor retteg az ember azon képtől, mely szerencsését hozza, s hányszor fut balsorsának tarka lepkéje után!

Midőn Gyula Lenke előtt kijelenté, hogy Domborra szándékozik utazni, a nő elhalaványodott.

— S miért? — kérdé reszkető hangon.

A fiatal férjet megijeszté mindenségének ez elhalványulása, s letűnni látá családi boldogságának egéről a napot. Férfiúi büszkeségének megaláztatását látta e halványságban. „Oh te bizonyosan azt hitted, hogy önérzetes férfinak nyujtád kezéd, s ime az egyik leggyámoltalanabb lénye a világnak, ki hölgyektől várja megmentését! Nem a megvetés jege-e az a fohérság arcodon, s a pir, mely még olykor-olykor föllángol nemes vonásodra, nem északi fény-e, mely szived melegségét váltotta föl?” — Ezt gondolta talán a férj, s szemeit lesütve hebegé:

— Anyáddal akarok valamit beszélni!

Lenke még halványabbá lőn, s nem tudott kiejteni egy hangot se. Szerette volna elhagyni a szobát, de Gyula kérő tekintete lekötötte őt.

— Szeretsz-e? — kérdé majdnem kétségbeesetten a férj. — Oh mondd, hogy szeretsz-e, mert én nem vagyok méltó szerelmedre!

A hölgy összerezzent, s megrémült azon lehetőségtől, hogy férje nyilatkozni fog előtte. Minden erejére volt szüksége, hogy föllálasson.

— És mikor jössz vissza? — kérdé alig hallhatóan.

— Én vissza akarok jönni azonnal, — rebegé a kérdett.

— Isten veled, — mondá a nő, s férje felé nyujtá reszkető kezét.

Gyula ajkaihoz emelé azt, s Lenkét lázas izgatottság fogta el, midőn kezén férjének forró könnyeit érzé.

— Isten veled! — susogá még egyszer, s magán kívül rohant szobájába. — Oh én megcsaltam őt! — kiáltá kétségbeesetten, s pamlagára hanyatlott.

Gyula szédelegve haladt kocsijáig, s lelkiismeretét kinok marcangolták, midőn a fogat megindult, s a siró csengé-tyük bejelenték Lenkének férje távozását.

Az öt ló másnap este Pesten, az „Arany sas“ vendéglő kapuja alatt állt meg. Gyula kedvetlenül szállt le kocsijáról, s meglepetve látta, hogy anyósa hintója az udvarban áll.

— Itt van Domboryné ő nagysága? — kérdezé a pinczértől.

— Szolgálatjára nagyság, épen most érkezett, — válaszolá az

— A negyedik szám alatt.

Gyulát némi zibbadás szállta meg kezdetben, s oly súlyosnak érzé a levegőt, mintha az egész boltozat reánehazedett volna. Gépiesen követé a pinczért, ki az első szobát nyitá föl, aztán mintegy öntudatlanul veté magát a pamlagra:

„Tehát itt van!”

Gondolhatjátok-e, hogy mi minden volt elrejtve e három szobában?

„Mi lesz most, mit tegyek most?”

Az az egyptár fiatal ember, ki ott állt a kapu alatt, s irigykedő szemmel nézte a pompás fogatot, bizonyosan nem gondolt arra, hogy gazdájuk a kétségbeeséssel küzködik.

„Egy óra mulva tehát felemelkedik a függöny s én látni fogom azt a jövendőt, melyet számomra a sors folytonosan működő kezei készítenek. Mi lesz az, menny-e vagy pokol?”

Egy fél évvel ezelőtt bátran nézett volna a világ minden szörnyének szemébe, oh de most: egy az egész világgal fölérő kincsnek birhatása is kérdésben van, melyet még nem ismert, nem ismerte az élet azon hatalmát, mely hogy így boldogság által is jutalmazhatja, — vagy megismertetve, s elvéve azt, ily rettenetesen is büntetheti az embert.

Mit tudnak azok a boldogságról vagy boldogtalanságról, a kik még nem szerettek, vagy nem csalódtak!

Gyula sokáig hevert ott mozdulatlanul, míg végre az ijedség és töprengés hatása azon érzéketlenségbe kezdett átmenni, mely ilyenkor segélyére érkezik a szerencsétleneknek.

„Meg kell lenni!” — gondola „most vagy később, de meg kell lenni.” — Fölcmelkedett tehát helyéről, gépies mozdulatokkal igazítá meg öltözetét, de nem is sokat törődve most azzal, kilépett szobájából, s bizonytalan léptekkel haladt a 4-dik számú ajtóig.

Megállt és hallgatózott. Benn a szobában beszélgettek, s felismerte anyósa és a szobaleány hangját.

„Nincs maga. Annál jobb, legalább összeszedhetem gondolataimat.“ Megkopogtatta az ajtót.

A ki már volt hasonló helyzetben, az tudni fogja, hogy mily ijesztő az ily kopogtatás tompa hangja, hogy az ember félve kapja el kezét az ajtótól.

— Ki az? — kiáltá belülről az anyós hangja, ugyanaz a hang, melynek a Gyula sorsa fölött határozni kellett.

— Én vagyok, kedves anyám! — felelé Gyula remegve.

A benn levők néhány szót váltottak egymással.

— Lehetetlen! — kiáltá most az előbbi hang. — Csak nem Belnyéki?

— De igen, én vagyok, kedves anyám!

Ha Domboryné épen úgy meg nem lepte volna a Gyula jelenléte, mit Gyulát anyósa jelenléte, úgy e fátyolozott, reszketeg hangtól meg kellett volna annak ijednie. A helyett azonban sebesen föltáruult az ajtó, s az anyós már egész nagyvárosi mezben tárta föl karjait, hogy egyetlen s legkedvesebb vejét szívére ölelhesse.

— Lehetetlen! Te itt? — ez persze csókolódzások közt mondatott. — És mikor jöttél.

E szíves fogadtatás egy nagy követ emelt le Gyula szívről, ki könnyebbült lélekkel mondá:

— Alig egy félórával ezelőtt.

— Tehát majdnem egyszerre érkeztünk. — Hát Lenkém, az én kedves Lenkém? — Bizonyynal magaddal hoztad őt is?

— Nem volt kedve jönni, — válaszolá némi zavarral Gyula. — Nem akartuk egészen magára hagyni a házat.

— Ugyan ugyan vőm uram! Hiszen van talán ispán, kulcsár vagy kulcsárné, szóval valami megbízhatóbb egyén azon a pusztán? Mit fog csinálni most már az a fiatal asszony a pusztán? Soha se volt még ő ily egyedül. Ám de bizonyosan van valaki mellette nemde? Társalkodónő vagy valami rokon? Magányosan csak nem hagyta, édes fiam? Aztán hová akarsz menni, avagy csak Pestre jöttél? Nagyon pompás, hogy találkozunk, különben elmentünk volna egymás mellett, mert én Belnyékre szándékozom. Alig várom, hogy Lenkémet láthassam, de már különben is édes fiam, szó ami szó, de végre is föltre kell teennünk a szerénységet, sorsunk úgy szólván össze van kötve, és családi ügyeinkről még nem is beszéltünk. — Foglalj helyet édes fiam. Még egy kis rendezni valóm van, aztán beszélgethetünk minden fennakadás nélkül.

Gyula ismét könnyebbülni érzé magát. Anyósa szavai valóban üdítőleg hatottak reá, s szívében hálákat adott az egeknek, hogy nem ő lesz kényszerülve a családi dolgokra áttérni, s azon könnyűség, melylyel az asszony azt fölhozta, nem hagyott egyebet, csak is minden jót gyaníttatni.

Ezzel Domboryné egy terjedelmes és vastag tárczát vont ki bördjéből, mely egy forintosokból is képes volt magában rejteni pár ezret, azt pedig tudja az ember, hogy nem szoktak utra indulni olyan nagyon is aprópénzzel. Tíz-tizenöt ezer forint a legtárgóbb szörnyek kielégítésére, ugymint némi kamat és perköltség lefizetésére most hamarosan elég lett volna, s engedett volna nyerni egy kis időt. Sebes szívdobogás közt nézte tehát Belnyéki az óriási bugyellárist, melyet az asszony kitett az asztal közepére, aztán ruháit némileg rendbe hozva, elküldte a szobaleányt valamiért.

És most már egyedül ketten voltak.

Amint a szobalány eltávozott, egy fokkal alább szállt a Domboryné hangja is, s az a tudat, hogy most már egyedül

van azzal, ki kezében tartja az ő sorsának fonálát is, némi ünnepélyességet adott az ezután kimondott szavaknak, s Gyula is érezni kezdé, hogy a tűzpróba azon pillanata, mely megmenti, vagy elemészti őt, közel van.

Az asszony még mindig talált ruháján holmi igazítani valót, s félig Gyula, félig pedig a tükör felé fordulva, úgy intézte állását, hogy ne legyen kényszerítve folytonosan szemé közé nézni annak, ki előadásában, s a dolgok körülírásában, — hogy azok, amennyire lehet, szépen tűnjenek elé — egy tekintetével is megzavarhatná.

Furcsa és kényes egy állapot volt biz ez mindkettőjőkre nézve, hanem az asszony mégis jobban ismerte a csiziót, mint Gyula, mert e csiklandós előadásának is, amennyire lehetett, uras színezetet igyekezett adni.

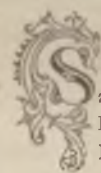
— Hát tudja édes fiam, — kezdé még a közönyösnél is közönyösebb hangon, — ne vegye ön megsértésnek, ha például valamit fogok önnek mondani. Ám de azt talán ha nem mondom is, tudja ön, hogy Lenke már tizszer is férjhez mehetett volna, igen előkelő és vagyonos urak sovárogtak keze után. Válogathatott volna tetszése szerint. Azaz hogy tetszése szerint nem, mert megvallva, azon urak közül nem tetszett neki egy sem, a gazdagságra pedig épen nem adott semmit. Ő szeretetből akart férjhez menni, s ime el is érte célját.

A mama, most mintha keresett volna valamit, az asztal felé fordult, és egy fürkésző tekintetet vetett Gyulára, kire az eddig kiejtett szavak egytől egyig kedvezően hatottak, s mint az itt-ott előtűnő napsugarak, egy-egy vidámabb vonás mosolygott ki arcának fellegei alól.

— Ah itt van! — kiáltá Domboryné, egy gombostűt véve föl az asztalról, s meg levén elégedve Gyula arczkifejezésével, ismét elfoglalta előbbi állását.

(Vége köv.)

Szerelmes volt...

Esztthertől.

Szerelmes volt a lány,
Ifját szerette hön,
De a csalárd, kaján,
Hazug kecségető,
Csak ámita,
Azt' elhagyá
A szegény virágot...

Többé nincs napsugár,
Mely felélesztené:
Nem jön dalos madár,
Amely meg kérdené;
Mért fáj szíved?
Hol van hived,
Gyötrő boldogságod...

Ott heversz a kertnek
Zugában magadba'
Ifjan elfelednek,
Élve meg vagy halva.
Csak az avar,
Mely betakar,
Jelzi még létedet.

Hiába, én vagyok
E szenvedő virág,
Rám többé nem ragyog
A fényes napvilág.
A szerelmet
Bu ölte meg,
Sir e kebel,
Többé nem lel
Ujabb reményeket.

A k u t y a.

— Novella. —

Turgenjew Ivántól.

(Folytatás.)

Én mitsem késve, elbeszéltem neki az egészet. Az öreg figyelemmel hallgatott minden szavamra; csak néha vakarta fejét. Agyam elé ült, a nélkül, hogy egy szót szolt volna. Vakarta hasát, czombját és hánykolódott. Még most sem szolt. Lássuk tehát, — mondtam neki, — Iwanovich Fedouli, mit mondasz mindehez? Nemde ez kísértés, a pokol műve? Mi? — Az öreg mereven nézett reám. — Kísértés! Pokol műve! — kiáltá. — Azt gondolod? Meglehet, hogy ez történhetnék a te szobádban, de ezen lakásban itt... Nézz körül! Ez szent hely! Kísértés?! — Jó, — mondtam, — ha nem kísértet, hát micsoda? — Az öreg vakarta fejét, tekintélyes arcot vágott, végre megszólalt: — Menj Belev városába. Csak egy ember van a világon, a ki segíthet rajtad, ezen ember Belevben lakik. Egyike a miéinknek. Ha segíteni akar rajtad: a te szerencséd, ha nem akar, nem marad hátra semmi tenni valónk. — S hogy találok fel ezen embert? — kértem. — Ma ne kérdjél többet!... Izgatott vagyok.... De hát hogy is lehetne ez kísértet?... Ez káprázat, vagy más.... valami.... elég... elég... feküdjél le az isten nevében... Én meggyújtom a mécset... Holnap beszélünk erről... Holnap beszélünk erről....

Másnap reggel tanácskoztunk; tudtomra adá ama fennemlített szent embernek czimét. Utasított továbbá, hogy Belevbe érkezvén, menjek a vásártérre, és itt a jobb kézre eső második boltban tudakozódjam Prokozich nevű egyénről. E névre szóló levelet is adott át, melynek tartalma a következő volt. „Az atya, fiú és szent lélek nevében, Amen. Prokozich Pezvoncsineznak. Higgyél neki. Ivanovics Fedouli.“ És alább: „Küldj füveket. Dicsértessék az isten neve!“

Elbucúztam öregemtől és elindultam Belev felé.

— Elment Belevbe? — kérdé csudálkozva Finop-lentof M.

— Természetesen.... A vásártérre érve, a jobb kézen fekvő második boltban Prokozics után kérdezősködtem. — Itt lakik? — kértem. — Igenis, itt a városban — felelték. Hol? — A kül-városban, Oka nevű utcában. — Milyen házban? — Saját házában. — Elmentem az Oka-utczába, megtaláltam az illető házát, vagyis nem házát, hanem piszkos gunyhóját. Megpillantottam egy embert sűrűn foltozott kék mellényben és lyukas ingben; háttal ült felém, szorgalmasan rakosgatva különféle füveket. Feldje közeledve, megszólított: — Önnek szól e levél? — Megfordult... s én uraim, szavamra mondom, soha életomban ily átható szemekkel nem találkoztam.

— Nekem, — felelt, — mivel szolgálhatok önnek? — Átnyújtám neki a levelet. Mereven nézett reám, aztán így szolt: — Tessék szobámba jönni; szemüveg nélkül nem tudok olvasni. — Belépünk szobájába, nedves, piszkos, nyomorult lyuk. A falon egy szentnek koromfekete képe függött. Elővette szemüvegét azta'fiókjából, orrára helyezte és a levél olvasásához fogott... csakhamar felém fordult: — Önnek szüksége van reám? — Igen. — Jó. Beszélje el esetét; — ezzel leült, zsebéből kivonta tarka, lyukas zsebkendőjét és miniszteri tekintélylyel legeltette rajtam szeméit, a nélkül, hogy székkal megkínált volna.... A mi pedig a legkülönösebb, legemlítésreméltóbb, az, hogy önkénytelenül félni kezdtem szemlélésénél... Szívem erősen dobogott. Lehajlott felém, hogy jobban figyelhessen szavaimra.... Elég az hozzá, ... kissé magamhoz térve, elbeszéltem neki esetemet. Ő semmit sem szolt, összeránczolta szemöldökét s ajkaiba harapott; aztán pedig fejedelmi tekintélylyel, s hasonlíthatlan komolysággal kérdé: — Mi a neve? Hány éves? Mik szülei? Nős-e vagy nőtelen. — Ismét ajkába harapott, összeránczolta szemöldökét, intett ujjával és így szolt: — Boruljon le Zozime és Zavoat de Solovecz szent és üdvteljes püspökök képei előtt. — Azonnal leborultam, s kis hiza volt, hogy fekvé nem maradtam, oly végtelen félelmet és tiszteletet gerjesztett bennem e különös ember, sőt kész lettem volna mindenre a világon, ha ő parancsolja... Uraim, én könnyen felfogom azt, hogy kegyetek nevetnek szavaimon, de szavamra mondom, hogy akkor erre nekem a legkevesebb kedvem se volt. — Keljen föl, — mondá végre. — Segithetek önön! Az, a mi önnel történt, nem büntetés, sem kárhozat, hanem égi nyilatkozat.... Szerencsére vannak olyanok, kik önért imádkoznak. Menjen el a bazárba és vegyen ott egy fiatal kutyát — ezt pedig éjjel-nappal hordja magával. Az éjjeli kísértések ezentul elmaradnak és különben is e kutya hasznára lehet.

Önök nem gondolhatják, hogy szavai mily örömet okoztak nekem. Alázatosan meghajoltam Pokorich előtt és már távozni készültem, midőn eszembe jutott, hogy tán illő lenne elismerésem fejében pénzzel kínálni meg őt; tárczámba nyúltam és három rubeles bankóval kínáltam meg; ő azonban így szolt: — Adja ezt a nyomorult koldusoknak. Szolgálatimért nem szoktam pénzt elfogadni. — Még egyszer köszöntem neki, ekkor már a földig hajolva... s a bazár felé irányzám lépteimet. S képzeljék, uraim, alig értem az illető bolthoz, az első ember, a kit megpillantottam, egy szürke kabátba öltözött férfi volt — kezében vagy két hónapos kutyát tartott. — Megállj! — mondtam, elállva utját. — Hogy ez a kutya? — Két rubel. — Itt van három. — A szürke kabátos nagy szemeket vetett reám. Bizonyynyal azt hitte, hogy megőrültem s szívesen hozta el a kutyát lakásomig.... Megszerettem a kis kutyát végtelenül, folyvást ölembe tartám és Tresor, Tresorcskónak nevezém. Adtam neki enni és inni valót, hozattam szalmát és saját szobámban ágyat készítettem számára. Lefekvés után elhallgatóztam a nagy sötétségben. — Halljuk. S — mondtam magamban, — ugyan mi fog történni? Semmi. — Jer, hadd lássuk hatalmadat, rossz szellem! Jer, gaz lény! — folytatám merészen. — Jertek, az ördögök nevében hívlek, mutatkozzatok! — Semmit sem hallottam, csupán kis kutyámat vakarózni. — Filka! — kiáltám — Filka! — Belépett. — Hallod a kutyát?

— Nem uram, semmit sem hallok — felelt nevetve. — Ah, te semmit sem hallasz? Ime, vadd borraivalónak.

— Engedje meg uram, hogy kezét csókolhassak önnek,

— mondá inasom és kiment az ajtón. — Önök képzelhetik, mily nagy volt örömöm.

— S ez a vége? — kérde Stepanich Antal ez egyszer minden gúny nélkül.

— Igen, éjjeli latogatóm kimaradt és többé egyszer sem háborgatott; hanem hallják uraim, elbeszélésemet még nem végeztem. Trésorom felnőtt; szép, nagy kutya lett belőle. Rendkívüli hűséggel oldalam mellett maradt. Szerettem vadászni, Tresorom jó vadászkutyává nőtte ki magát, s mint-hogy vidékünkön sok volt a vad, gyakran mentünk ki együtt barangolni. Hah, önöknek látni kellett volna Trésoromat a nyulvadászaton! Páratlanul viselte magát. Soha sem tértem vissza üresen. Pedig tüzes kutya volt, hanem egy szavamba került és meg sem mozdult lábam sarkától. Vonzalma hozám csodálatosan növekedett. Velem jött mindenhová; egy lépésre sem távozott tőlem. . . . . Egy szomszédom nem akarta salonjába bocsátani. En természetesen beléptem. Ez volt aztán a hadd el hadd! Ugatott, kapart. . . . ordított és végre kitörte az ajtó nagy ablakát és beugrott a szobába. . . . . Máskor ismét, forró nyári napon. . . uraim, e forróságra még ma is emlékszem, rendkívüli hűség volt! . . . Tikkasztó meleg! A nap olyan volt, mint egy tüzes ágyugolyó! egyre prüsszenni kellett a portól. Az emberek nyitott szájjal jártak, mint a varjak. . . . én otthon ültem nyitott ablakok mellett, egész pongyolán. . . , végre meguntam e török-kényelmet. . . a hűség is már engedni kezdett. . . este felé volt. . . elindultam egy szomszédnőmet meglátogatni, ezen asszonyosság egy verstnyire lakott tőlem. Jótékony, fiatal, fürgé hölgy volt, mindig jó kedvű, csupán néha kissé szeszélyes. . . ah, különben ez a nőknél nem nagy baj, sőt néha különös bájta is kölcsönöz nekik. . . . . Megérkeztem tehát szomszédnőm lakának pitvarában; borzasztóan fáradt voltam, de erősen biztam Sémínovna Ninfodora vendégszeretetében és jó friss ásvány vizétől enyhülést vártam. Már a kilinesen volt a kezem, midőn egy paraszt viskó mögül nagy lármát és gyermeksisítást hallok. . . . Hallgatózom; oh egek! hirtelen oldalam mellett terem egy óriás orosz kutya, oly vad külsejű, hogy első pillantásra nem ismerem fel benne a kutyát. Tátott pofával, lángoló szemekkel, nyálas szájjal állt előttem. . . . Elrémülve, csaknem öntudatlanul támaszkodtam a falhoz, míg a kutya vad tigrisként hátsó lábaira állva, mellemre ugrik. . . A rémület erőt vett rajtam, mozdulni sem bírtam. . . Hirtelen nagy, fehér fogai és hosszú nyálas nyelve tűntek szemeimbe, közvetlen orrom alatt. . . De ugyanazon perczen, mint égi tűneményt az én drága Trésoromat látom segélyemre jönni. . . egy pillanat alatt éhes rókaként a veszett állatt nyakába kapaszkodik. . . az óriás kutya borzasztón felordít, vicsorgatja fogait, hánykolódik s harap. . . sietve nyitom fel a pitvar ajtaját s egy ugrással az előszobában termek. . . visszanyervén lélekjelenlétemet, testem egész súlyával az ajtónak támaszkodom. . . ezalatt a kapu alatt pokoli láрма támad. „Segítség“ „Segítség“, kiáltok torkom szakadtából. Az egész ház fel van forgatva. Hirtelen megjelen Séménovna Ninfodora feloldott főkötővel fején. A láрма künn kissé engedett, csupán e felkiáltásokat hallám: „Zárjátok be a kaput! Zárjátok be a kaput!“ Lassan kinyitom a pitvarajtót: a kapu alatt semmi zaj — a tér üres, az udvaron nők jajgatnak, testüket dörzsölve és ruháikat tisztogatva, mintha a döghalál szállta volna meg őket. „A faluba, a faluba rohant“ kiáltja egy vén anyóka a padlás ablakán kidugván borzas fejét. Kimegyek a pitvarból. Hol van Trésor? . . . Ah itt van! Összetépvé, vérezen, vonitva köze-

ledik felém. — Milyen kutya volt az? — kérdém rémülten a körülálló népségtől, mialatt Trésoromat ölelgettem. Azt felelték: „Vesztett kutya! Egy grófé, a ki most itt vadász a vidéken!“

(Vége köv.)

Heine élete és művei.

Ujkérítől.

(Folytatás)

Heine a legújabb adatok szerint Düsseldorfban 1799 december 13-kán született zsidó szüléktől, tehát nem 1800 ujév éjén, mint ő azt talán tévedésből vagy hihetőleg csak tréfából uti rajzaiban említi.

Gyermekeiből igen csekély adatok állnak rendelkezésünkre.

Atyja nem valami nagy hatást idézett elő a fejlődő gyermek kedélyére, de annál nagyobb volt az, melyet anyja gyakorolt reá, kiről a költő mindig gyöngéd szeretettel és hálával emlékezik, és csakugyan derék, finom érzésű, értelmes és mivelt nő volt.

Első éveiben kizárólag zsidógyermekkel társalgott s a szülői háznál szigorúan kellett ragaszkodnia a zsidó vallásos szokásokhoz. Mindamellett úgy látszik, hogy azok iránt nem a legnagyobb előszeretettel viseltetett. Midőn egykor egy tűzvész alkalmával, annak színhelyén, mint tétlen bámuló ácsorgott, és föl szólíták, hogy a többi fiu példáját a vizedények tovább adására nézve kövesse, így szólott határozottan: „Nem szabad ezt tennem, mert nekünk ma sábeszünk van!“ De midőn egy szombatnap alkalmával pajtásaival egy mélyen alácsüggő szőlőfürt varázsa által csalogattattak, de ahhoz, mivel a zsidó-ünnepek alatt gyümölcsöt szakítani tiltva van, egyik sem mert nyulni, e tilalmat Heine ármányosan akkép játszotta ki, hogy a szőlőt nem szakasztá ugyan le, hanem ajkaival szemelgette le a bogyókat, a mi a törvény szavai szerint nem volt megtiltva.

Ebből magyarázható azon kétféle viszony, melylyel teljes életében a zsidóság irányában lenni látszott. Majd úgy tűntek föl a zsidók előtte, mint ösromlottságban leledző nép, mely Egyiptomból a krokodilok és a papság hazájából mit sem hozott egyebet ki elcsent arany és ezüst edényeknél és ugynevezett pozitív vallásnál, majd pedig nép mumiának nevezi őket, kik a földön ösrégi betűtekeresekbe burkolózva bolyganak, megcsontosodott „világtörténelem“-nek és kísérteteknek; majd a deizmus svájci testőrségét látja bennük, kik Jehovának belső szolgálói, ki pedig egész mesterségükről mitsem akar tudni stb.; míg máskor meg úgy tekint Judeát, mint a szabadsági és egyenlőségi elvek bölcsőjét, csodálja hajthatlanságukat és büszke arra, hogy ama vértanúk ivadéka, kik a világnak egy istent és erkölcsöt adtak, s az eszméknek minden csatájában harcoltak és szenvedtek.

Tizedik évében lépett Heine a lyceumba, melynek tanárai nagyobb részben kath. papok voltak. Itt Schallwayer igazgatótanár által azon kedvezésben részesült, hogy ennek bölcsészeti előadásaira eljárhatott, sőt e tanár annyira érdeklődött irányában, hogy anyját fölkerlte, engedje meg, hogy fiát a kath. theológiában oktathassa, megigérvén, hogy minden befolyását fölhasználja, hogy Heinét jelentékeny egyházi hivatalba juttathassa. De ez ajánlatot anyja határozottan visszautasította.

Az irodalomban is már zsenge korában szerzett magának némi ismereteket; azonban egy könyv sem gyakorolt rá mélyebb hatást, mint Don Quixote, annyival inkább, mivel ő abban gyermekies elméjével mindent valónak tartott, és vágyott hasonló hős lenni. Későbbi éveiben is minden életpályáján üldözte még a szikár lovag árnyalakja és a keserűség órájában gyakorta tűnt föl úgy maga előtt, mint egy valódi Don Quixote.

— Természetesen, — ugymond — kettőnk közt az a különbség, hogy míg Don Quixote a hanyatló lovagkort akarta visszaállítani, én ellenkezőleg, mindazt, mi ama korból fennmaradt, megsemmisíteni ohajtanám. — Máskor mig így szól: „Én azon véleményben voltam egykor, hogy a don quixotismus nevetségessége abban áll, hogy a nemes lovag egy rég eltűnt multat akart a jelenbe visszaidézni és az ő nyomorult tagjai, s a többi közt háta fájdalmas surlódásba jöttek a jelenkor tényeivel. Ah! azóta azon tapasztalatot szereztem magamnak, hogy ép oly bohóság és háládatlan törekvés előidézni akarni a jövőt igen korán stb.

A szépművészet tanulására is ösztönözve volt a gyermek, de a zenelecczék alatt úgy tudta intézni a dolgot, hogy csupán a mester játszott, míg ő egész kéjelemmel végig nyulva a pamlagon hallgatta a zenét, a tánczgyakorlatokat pedig akkép végezte, hogy mesterét az ablakon át egy szemétdombra vetette ki. És ezzel utósó áldozatát vitte meg Terpsychorénak. Soha sem tánczolt többé.

A rajz iránt több hajlama volt, mint a táncz iránt.

A düsseldorfi akadémiának szép törekvési művészei közt abban az időben főleg Cornelius tűnt ki.

Bármily kevésbé érdekelte is később Heine magát a festészet művelése iránt, kegyelettel emlékezett ezen művész kezére, mely az ő kis kezét oly gyöngéden igazgatta a vonalak huzásában.

Midőn a lyceumnak utósó osztályát bevégezte, az egyetemen ohajtotta tovább folytatni tanulói pályáját, de szülői a kereskedői pályára szánták s 1815-ben egy frankfurti bankházhoz adták. Azonban csak tizennégy napig maradt itt és szabad idejét egész más tárgyak tanulmányozására fordította.

— Tudja isten — mondá közelebb is halála előtt, — én örömettem lettem volna bankár, olykor ohajtottam volna is nagyon az lenni, de soha sem vihettém annyira. Én korán beláttam, hogy a világalom egykor a bankárok kezében lesz.

Valószínűleg ama megvetett helyzet, melyben akkor a zsidók Frankfurtban voltak, szolgáltatott leginkább okot arra, hogy Heine a kereskedői pályát, sőt Frankfurtot is odahagyja. Egész ott tartzkodása csak két óra terjedt s legbehatóbb élményei közé tartozott ez alatt az akkor oly félelmes színházi biráló, Börnével való megismerkedése.

Az ezt követő évek alatt Heine csaknem egészen eltűnik szemünk elől. Csak annyit tudunk felőle, hogy darabig a szülei háznál tartzkodott és 1816. vagy 1817-ben Hamburgba utazott, hol 1818-ban „Harry Heine et Comp“ czég alatt ügynökségi üzletet nyitott, de a melylyel már 1819-ben fölhagyott. Későbbi irataiból kiviláglik, hogy a kereskedelmi ügyek őt ép oly kevésbé érdekelték Hamburgban, mint Frankfurtban, habár itt dúsgazdag nagybátyja, a milliomos Heine Salamon a legkedvezőbb anyagi jólétet biztosítá számára.

Tévesztett pályájának gyötrelmeihez még az is járult, hogy Hamburgban oly hölgybe lett szerelmes, ki érzelmeit méltányolni nem tudta, nem akarta, s más karjai közt kereste

boldogságát. E hölgy kiléte felől hallgat ugyan a költő, Strodmann is csak annyit említ felőle, hogy Heinenek unokatestvére volt, a gazdag Heine Salamon leánya, ki 1821-ben bizonyos Friedlenderhez ment nőül.

Annyi áll, hogy Heine első szerelme szerencsétlen volt, és hogy az a költő szívében soha egészen be nem hegedhetett sebeket ejtett, mely a költőnek további életnézleteire is lényeges befolyással volt.

Heine igen jól tudta, hogy nem a kereskedelmi tér az, melyen babérait arathatja, ennél fogva szülei és rokonai beleegyezése mellett fölhagyott a kereskedői pályával és 1819. őszén a bonni egyetemen a jogtudományt hallgatta, habár nem valami nagy szenvedélylyel. De annál szorgalmasabban kereste föl Radlof előadásait, ki történelemről, irodalomról és szépzésről tartott előadásokat, Arndt, Dernbrük, Schlegel is nagy befolyással voltak a költő további kiképzésére, kivált utóbbi kiről mindig a legnagyobb tisztelettel emlékezett, sőt gyakran e tekintetben tulzásba is esapott, amennyiben őt Göttingével hasonlították össze, ezt és amazt egyformán a világ két legnagyobb romantikusának s egyszersmind korunk legnagyobb plastikusainak tartván.

A következő év őszén Heine Göttingába költözött át; de sorsa itt sem engedte sokáig megpihenni, mert egy — ámbár meghiusított, — párbajba bonyolódván, még az első iskolai idény befejezése előtt „consilium abeundi“-t kapott s ekkor a berlini egyetemen keresett menedéket. Itt a nagyváros színházaival, hangversenyei, tánczvigalmai, vigadói, báljai és egyéb vigalmaival, igen élénk befolyással voltak lelkére. Varnhagen és szellemdus nejeinek termeiben nemcsak elméjét művelte és élesíté, hanem a költészetre is nagyobb fogékonyságot nyert; Varnhagen, a finom ítéző, készséggel segítette szívvel tettel a még világtapasztalatlan ifjat, és ő volt az első, ki Heine első versgyűjteményét 1821-ben megbírálván, őt, mint föltűnő és sokat ígérő tehetséget kiemelte. Ugyancsak Varnhagen házában ismerkedett meg Fouqué, Chamisso, Alexis, Robert, Schleiermacher, Gubitz, Beer és sok mással, kik azon időben Berlinben az irodalom legmagasabb színvonalán állottak.

Ismerte még azon kört is, mely Hauhenhausen Eliz, a költőnőnek termeiben csoportosult, e nő Scott Walter fordítója s Byronnak kimondhatlan tisztelője volt. Itt találkozott Ganssal, Bendavid, Ladebur, Maltiz, Chezyvel stb, hol őt a ház urnöje legott mint német Byront bemutatá.

A komolyabb életkérdések, különösen a politika iránti érdekeltsége is növekedett és élénkült Berlinben.

A berlini egyetemnek 1823 év végeig rendkívüli hallgatója volt Heine.

Koronkint Lüneburgban, oda költözött szüleinél, hamburgi rokonainál és Cuxhavenben tölté idejét, de makacs fejfájdalmaitól itt sem szabadulhatott. Utóbbi helyen fogamzott meg benne az oszma a „Nordseebilder“ írására.

1824. évben Göttingába tért vissza, hogy ott jogi vizsgára készüljön, de alig két hó múlva ismét berlini barátaihoz vonta vágya. Majd Magdeburgba utazott Immermam látogatására, ki költeményei felől igen nagy méltánylással emlékezett és mivel ez időtől fogva állandó baráti viszonyba lépett.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Május hó 8-dika.

Fekete pontok. — Vasárnapi élvezetek. — Ellenséges indulatú kalendáriom-csinálók. — Egy desperált barátom. — Egy pártelnök és a Vézuv. — Pártelnöki teendők. — A fürdő-idény. — A császár-fürdő. — A zászló-kelmegyárak. — Egy kis számítás. — Az új népszínház. — Egy jó gondolat. — A nemzeti színház hat-hatós tagjai. — A hű feleségek. — Vendéglátás. — Maleczky Vilmos. — Jeney Kornélia k. a. — Ellinger József k. a.

Akármit mondjon is Csengeri Antal, bizony felettébb sok okunk van, meg nem elégedni a mostani állapotokkal, de talán senkinek sincsen annyi oka a panasza, mint nekem, és hölgyeinknek. Hogy miért hölgyeinknek, azt kegyetek természetesen jobban tudhatják nálamnál, azért később körülményesebben fogom azt kifejteni; a mi pedig engem illet, az én nagy elégtelenségem a kalendáriomból veszi származását. Ezek a kalendáriumcsinálók, ugy látszik, valamely ellenséges hatalomnak titkos zsoldjában állanak, különben a mostani választási mozgalmak alatt legalább három vasárnapot csináltak volna egy-egy hétre. Akkor már gyöngyélet lett volna ez az élet. Minden másod-harmadnap választói gyülekezettek az ország minden lövöldéjében és lovardájában, hosszabbnál hosszabb beszédekkel ujdont-új világhírűségek mézes-mázos ajkairól, egetverő éljenekkel százezer torokból, diadalkocsikká előléptetett omnibusokkal, lehet-e csak képzelni is ennél boldogabb állapotot a tárczairókra nézve? míg így — mikor volt már vasárnap, és mikor lesz még vasárnap! Hét nap! Csak ilyen nevezetes időszakban hiheti el az ember, hogy csakugyan hat nap alatt teremtetten lsten a világot, annyira sok, sok idő az: hat nap. Egy barátommal találkoztam tegnap — megjegyzendő, hogy tegnap még csak kedden volt — sötéten maga elé merengve járt, a mi azelőtt épen nem vala természete, kivált délutáni 1 és 2 óra tájban a váczi-utcán; kértem, hogy talán valamely nimfa-czipő nyomait keresi? — Nem biz az, — mondja éljenektől rekedt fásultsággal, — hanem megyek a duna-partra, Souper Jenő — szegény Souper Jenő, — válasszolám, valjon mi indithatta, hogy a hullámokban — de barátom nem engedett végezni. — És te még kérde? — vágott szavamba, szánalomteljesen igazítván helyre csüggeteg nyakcsokrát. — Látszik, hogy fiatal ember vagy nagyon, az is maradsz teljes világ-életedben, ha ezt a hétköznapi harmadnapos választási mozgalmatlanságot túlélhetednek találod, — és ő is egyenesen a Dunának akart menni, a miért még csak kedd volt tegnap.

Szerencsére egyik választómozgalmi pártelnökkel ütköztünk össze e perczben, különben bizony nem tudom, ha nem mérik-e most már fontonkénti 10 krajczáron barátomat azon halak képében, melyek most az alföldi árvizek folytán oly nagy mennyiségben teremnek a Bégán. De a pártelnök arcza diadalmeneti boldogságtól sugárzott. Egy levelet lobogtatott feje fölött a váczi-utcán végig. — Itt van, itt! — kiáltá — ennek köszönöm életemet! — Ennek a levélnek? — kérdé barátom álmélkodva. — Nem, hanem a Vézuvnak — kiáltá az elnök még hangosabban. — A Vszuvnak? — kérdém viszont én álmélkogva. — Igen, igen, azaz hogy mostani pár-

tomnak, vagy is inkább mostani elnökségemnek, mert az csakugyan csodával határos; nem az, hogy én bennem pártelnökök tisztelhet a világ; az nagyon is természetes, három házam van az ürge-utczában és egy szőlőm a Kőbányán; hanem úgy volt, hogy a múlt héten én, feleségem és egy közös barátunk elmegyünk Nápolyba, akkor kapom a felszólítást, hogy vállaljam el a pártelnökséget, mert nagyon nagy szüksége van a pártnak eszemre; én természetesen azonnal átcsapok e párthoz és elfogadom a megtisztelő megbízást, a feleségemet is kibékitette az a tudat, hogy most pártelnöknének czimeztetik; nem úgy közös barátunk; az elmegy Nápolyba, én feleségemmel itthon maradok, és im e perczben veszem a hirt, hogy közös barátunkat a Vézuv nyelte el, épen akkor ment fel a tűzhányóra, mikor a látványos elfogta, közös barátunk azonnal visszafordult, hanem mire aláérkezett, akkorra már meg volt sülvé, és ugyanez a sors engem is ér vala, ha a kegyes gondviselés épen most a választási mozgalommal és a pártelnökséggel nem emlékezik meg rólam — beszélé az elnök és karon fogva barátunkat, repült — a repülés most általános divattá kezd nálunk válni — végig a váczi utcán, én hagytam őket repülni, egy pártelnök kezében biztosítva láttam barátom életét, legalább annyiban, hogy a Dunának semmi esetre nem fog mehetni, egy pártelnök most több embernek adhat foglalkozást bármily vasut-építési igazgatóságnál, föl kell kutatni a kerület minden szavazatképes ajkát, kitanítani a kerület minden mesterinasát az új jelölt nevére, osztogatni az új jelölt arczképét, hogy a választók legalább képmutatásból ismerjék az ő országára szóló nagyságukat, aztán a sok zászló-megrendelés. . .

Igen ám, a sok zászló, ez az a sötét pont, mely a mostani állapotok egén különösen hölgyeinket fenyegeti. Napról-napra közelebb jön a fürdő-idény, a budai császár-fürdő már is legszebb díszbe öltözködött, mult vasárnap már számos vidéki hölgy is gyönyörködött a történelmi hirre emelkedett platánok alatt egymás szépségének bírálatában és a zenében, mely jelességre sok hangversenynyel mérközhetik, és e hölgyek nagyon okosan tették, hogy ideje-korán feljöttek, mert ha csak kis ideig is késni találnának, . . . én nem tudom . . . találják ki kedves hölgyeim, hány forint áru zászlóra van most drága hazánknak szüksége? El sem képzelhetik, én is csak egyik jeles egyetemi tanárunk után jöttem reá, bizonynyal a hölgyek iránti ismert gyöngédségénél fogva juttatta azt épen nekem tudomásomra; tehát nem kevesebb, mint kerek egy millió forint áru zászló-kelmére van jelenleg drága hazánk számára megrendelve, és ez a millió forint áru zászló-kelme mind — nem a hazában készül, hanem ott, a hol ama sok szép francia kelme készül, mely nélkül fürdő-idény nem jöhet létre, tudniillik Morvaországban; a kelmegyárak tehát heteken át nem tesznek egyebet, csak zászlókelmét gyártanak, a nyári divat számára egyetlen egy rőf kelme nem láthat világot, pedig napról-napra közelebb jön a fürdő-idény; — a császár-fürdő még hagyján, ott kevesebb fényezés mellett is meggyógyulhat a test és a lélek, de Füred, a hol a beteg nem is beteg, ha minden

napra legalább négyféle új ruhában nem használja a kurát, — hogyan teremteni elő ott fürdői idényt, midőn egész Morvaország zászlókelme-gyártással van elfoglalva? a három színű kelme csak nem válhatik divatossá, a mai kétszínű idényben — és most merje még Csengeri Antal, vagy bárki más pecso-vics állítani, hogy a mostani állapotok nem kiálthatlanok!

És ha csupán a zászlókelme is egy millió forinttal könnyebbé teszi a nemzetet, Gajzágó Salamon számszéke nélkül kilehet számítani, mennyibe kerül egy országgyűlés létrehozása a nemzetnek. Azt hiszem, hogy csupán az éljenek árával tete-mesen le lehetne szállítani az adót, a borok árával meglehető-s nemzeti bankó-bankot lehetne teremteni, a pálinka árával a pesti népszínház épülne fel — ez a pesti népszínházi tervezet is jól megválogatta az időt, mikor a világ elé lépjen! Most, midőn a nemzetnek minden percze olyan drága, és minden fillérrel égető szükségeket, — tudniillik annyi éljen-szomjas torkokat — kell oltani, előáll a bizottmány azzal a hírrel, hogy csak 200,000 frtot adjon össze a nemzet és azonnal meg-lesz a népszínház! Igen, de hol venni most, a választási moz-galmas időben kétszázezer forintot egy közművelődési célra, mikor csak a választási zászlók egy milliót visznek ki Morva-országba!

De igaz, tudok egy módot, hogy a 200,000 forint egy hét alatt elő legyen teremtvé, ez pedig egy igen egyszerű tervezet. El is mondom azonnal, nehogy más valaki elszedje előlem a feltalált dicsőséget. Az isteni gondviselés úgy akarta, hogy a kik az új népszínházi tervet kidolgozták, azokat most egytől-egyik képviselőjelölteként tisztelhesse a haza, nevezetesen Radocza — olvasónőink bizonyynyal hallották már e nevet, Jókai Mór ellenjelöltje ez a Terézvárosban — Steiger és Ta-vaszi urak; már most azoknak a jeles férfiaknak csak azt kelle mondani hiveiknek: „Barátim, elfogadjuk a jelöltséget, de csak azon föltétel alatt, hogy azt a pénzt, a mit vasárnapon-ként az éljenzések után a sörházakban elisztok, tegyétök össze a népszínház javára,“ akkor igaz egy hónap alatt meg volna a kétszázezer forint, hanem — talán egy hét alatt vége volna a jelöltségnek!

Ez tehát talán mégis kissé sokára fog teljesedésbe menni, és addig majd csak kihuzzuk valahogy a mi páratlan nemzeti színházunkkal; van abban min mulatni; a ki nevetni szeret, nevethet, a kinek meg szomorkodási hajlamai vannak, szomorkodhatik rajta. A múlt héten Némethy Irma kisasszony leleplezéseit vonták magukra a közfigyelmet, a közvélemény és a sajtó ritka egyértelműséggel kimondta az ítéletet az igazgató felett, hat elsőrendű színművészünk: Szigeti József, Feleki, Szerdahelyi, Molnár, Benedek és Náday kérvényt nyújtottak be a belügyminiszterhez, hogy kegyeskedjék tekintettel lenni művészi önértékükre és mentse föl őket a további működés kötelezettsége alul ezen igazgató alatt; a belügyminiszterium még nem határozott ez ügyben, talán azt várja, hogy az igaz-gató magától fog róla jönni, mit kellene ilyen körülmények közt tennie — egy hét már eltelt a várakozásban, és az igaz-gató még nem jött róla, hátra van még egy hét, és ha ez is el találna telni a kívánatos eredmény nélkül, akkor — úgy hallik — Felekiné és Prielle asszonyok, mint illik is hü fele-ségükhöz, rossz napokban sem hagyják el férjeiket, hanem igenis a nemzeti színházat, és — még csak akkor lesz jó dolga a vendégjátékosoknak.

Mert ezt meg kell adni, báró Orczy Bódog sokkal jobb vendégfogadás, mint igazgató; e héten is, hat nap alatt, három vendéget mutatott be, Maleczky Vilmost, egyszersmind ujon-

nan szerződött baritonistát, Jeney Kornelia kisasszonyt és El-linger Jozéfa kisasszonyt. Maleczky Vilmos ur már száрма-zásánál fogva is — lengyel — jobb sorsra volt érdemes, mint hogy az ezerszer megunt „Troubadour“-ban léptették föl elő-ször; hozzá még a szép tavaszi idő, nagyon jó jelnek veheti tehát magára nézve, hogy a színház csak félig is megtelt az este és az első siker is kedvezőnek mondható. Luna grófit adta, nem épen művészileg, és az elfogódással és a magyar szöveg-gel való küzdelem is meglátszott játékán, de van egy szép reményekre jogosító tulajdona: fiatal ember, és közbe legyen mondva, szép fiatal ember, és van hozzá szép képzettsége és meleg érzése, a mi némi biztosítékul szolgálhat arra nézve, hogy a szép remények ezuttal jobban fognak teljesedésbe menni, mint a szegény Souper Jenőnél, a ki az ötvenes évek-ben szintén fényes dicsőségi álmokkal indult el az énekes pályán és miután öngyilkos szándékát a Dunába ki nem vihette, teg-nap szállították a budai tébolydába.

Jeney Kornelia kisasszony múlt pénteken Shakespeare „Romeo és Juliá“-jában Juliát adta. A tehetséges fiatal hölgy pár év előtt színi képezdénk növendéke volt, aztán kiment Németországba, és most visszatért, sok szép tanulmánynyal gazdagabban, meglehető-s biztossággal játékában, hanem hoz-zott vissza magával egy olyan tulajdont is, a melyet mig le nem vetköz, a magyar színpadon nem igen számolhat babé-rokra. Az egész csak annyi, hogy az „r“ betűt ropoztatva ejti ki. A németek nagyon szépnek tartják ez orsóhangot, de a magyar fülnek annyira rosszul esik azt hallani, hogy az egész előadás alatt mindig csak ezt az egy kutya-macska-ve-szekedő hangot hallja. Ettől tehát bármi áron le kell szokni a különben szép tehetségű kisasszonynak, hogy a mi művésze-tünket sikerrel szolgálhassa. Romeót ez este Nagy Jenő jeles fiatal színészünk adta, és a feladat nagyságához képest, eléggé szépen. Komáromi Kapuletje pedig újabb bizonyíték volt arra nézve, hogy a művészre nézve nincs kicsiny szerep, mert a legkisebb alakból is, kivált mikor Shakespeare adott neki lelket, művész egészet képes alakítani.

Harmadik vendégünk végre Ellinger Jozéfa kisas-szony, hős-tenoristánk leánya volt, egy kedves, szép, fiatal leányka, nem igen erős, de kedves, tiszta, jól iskolázott közép-soprán hanggal, tele félénkséggel és lámpalázzal, a mint ez nem is lehet másképp első fellépésnél, midőn a sok csillár lángja mint megannyi éjféli kobold libeg-lobog a szem előtt és a sok emberfő megannyi torzalaku kritikusként mered a színpadra. Csoda-e ilyenkor, hogy egykor-máskor a karnagy pásztorbot elvész a szemelől, a piczi lábak egykor-máskor elvesztik lé-lek jelenlétüket és az ajk nem mindig oda énekel, a hová a szem néz? A közönség kellőleg számba véve, hogy mit tesz az, először omlani az eszményi vőlegény: a művészet karjai közé, csak azt látta, hogy mi lehet még e kedves hangú fiatal leánykából, és hogy várakozásai annál biztosabban teljese-désbe menjenek, máris sok taps és gyönyörű koszorúval tette előtte kedvéssé a hosszú művészeti pálya első estétjét.

— i — r.

Major Béla

korán elhunyt írónknak állítandó sírkövére ujabbán vettem:

Budáról: Jakab Henriette urhölgy 1 frt — kr
Jakab Matild urhölgy 1 „ — „

Pestről: Kocsi Sándor ur gyűjtése	8 „ 60 „
Teszen	10 frt 60 krt
Ehez az eddig begyűlt	91 „ 20 krt
Teszen összesen	101 frt 80 krt

(Folytatjuk.)

Budapesti hírvivő.

++ (A pesti jótékony nőegylet.) május hó 5-kétől június hó 22-éig terjedő 8 hétre méltó, háziszegények között leendő kiosztásra összesen 1242 frt 18 kr oszt. ért. utalványozott és pedig hetenkénti részesülésben állóknak 926 frt 18 krt, és egyszer mindenkorra segélyezettek 316 forintot. Ez alkalommal a választmányi nők 37 új vizsgálatról tettek jelentést. A nőegyleti pénztárba ujjalag következő ajánlékok folytak be, u. m.: a pesti első hazai takarékpénztárból 300 frt és a budapesti egyesült fővárosi takarékpénztárból 200 frt.

++ (A nőipar-egylet) buzgó tagjai, míg a férfiak nagy része a választásokkal van elfoglalva, valóban bámulatra méltó buzgósággal törekszik eszméje megvalósítására. A munkabazár alapterve az e hó 8-án tartott választmányi gyűlésen véglegesen elfogadtatott s a miniszteriumhoz fog felterjesztetni. A nőipariskola tervének kidolgozására is van kiküldve egy szakértőkből álló férfi-bizottság, a mely pár hét alatt szintén bevégezni előmunkálatait. Így reményünk lehet, hogy az egylet még ez év folyama alatt két áldásdus intézetet fog megnyitni, a melyek hiányát már eddig is oly nagyon érezték. Az eddig bejelentett tagok száma 600-on felül áll, s az egylet elnöknőjéhez, Kühnel Ignácznéhoz (Sándor utcza 10. sz.) még folytonosan érkeznek a beírások.

(Ebergényi Julia megőrült.) Szombat óta Ebergényi Julia ismét Bécsben van, azon sorstól utólérve, melynek kedvese: Chorinszky Gusztáv gróf is áldozatává lőn. Mint Chorinszky, úgy Ebergényi is megőrült s a bécsi általános tébolydába szállítatott. Szombaton délből érkezett meg. Kinézése könyörületre keltő, az idő, melyet Neudorfban töltött, rémitő pusztításokat tőn külsején is. Egykor oly égető tüzes szemei elveszték minden fényüket, s mély üregekben fekvő, sűrű kék karimákkal szegélyezvők, az egykor oly rózsás arcz elsápadt s elhervadt, az ajkak körül redők keletkeztek, minők különben csak előhaladott koru egyéneknek szoktak mutatkozni. Hajlott fővel testileg s lelkileg megtörve, elgyengülten, csaknem sinlődve tipeggett fel a lépcsőzeten czéllájába, két ápolónőtől kísérve, kik már készen tartották az új beteg részére kirendelt szobát. Alig hogy czéllájába érkezék, az ágyra dőlt s csak sok bajjal birták levetkőztetni. Azóta némán az ágyban fekszik, sem az igazgatónak, sem pedig az intézet orvosának még nem sikerült tőle állapota iránt a legcsekélyebb értesítést nyerni. Nem lehet tehát még tudni, hogy csak teteti-e magát, vagy valóban elmebeteg.

++ (Az orvosok és természetvizsgálók) ideai nagygyűlésére már folynak az előkészületek. A kormány e gyűlés költségeire három ezer forintot adott, az első hazai takarékpénztár pedig százat. Az emlékérmét már készítik, s Mehádia leírásához is gyűl már az anyag. Így közelebb dr. Koch Pestről a Herkulesfürdő és környékének földtani viszonyait tanulmányozta, hogy azokról kellő leírást adhasson a helyrajzi emlékkönyv számára. Ki van továbbá tűzve már a nagygyűlés ideje is, következő-

leg: szeptember 13—15-dik napjain beiratások, 15-én este ismerkedési estély, 16-án megnyitó közülés, 17. és 18-án szakülések, 19-én kirándulás, 20-án szakülés, 21-én ünnepélyes zárulás. A kirándulás pontjait később fogják megállapítani, valamint azt is, hogy ne rendezzenek-e csoportos kiszárlást utközben Belgrád megtekintésére. A mehádiai Herkulesfürdőben vagy 340 szobát adnak a tagok rendelkezésére. Az elnökség, mint a „F. L.” írja, közelebb felhívást tesz közzé, melyben a tudományok mívelői felhivatnak oly kérdések beküldésére (tekintettel főleg a nagygyűlés körébe tartozó tudományok újabb vívmányaira,) melyeket a szakülések vita tárgyává kívánnak tenni.

++ (Erdő-égés) A budai kamaraerdőben vasárnap délután tűz ütött ki, mely a támadt szél következtében gyorsan elterjedt. A Budára küldött jelentésre a városi főkapitány és a budai tűzvéd a helyszíni értesítők, és ez utóbbinak néhány budai örsi paraszt segítségével árkok felhányása által sikerült a tűz tovább terjedését meggátolnia. Az erdő, úgy látszik, felgyújtott. A kár jelentékeny, mert körülbelül 10 holdnyi terület pusztítottatott el a lángok által.

++ (Tűzvész) Mármaros-Sziget piacza, a r. kath. templom a megyeház f. hó 3. és 4. között éjjel leégett. A sürgöny szerint a tűzvész egy ottani kereskedő házában ütött ki, állítólag az által, mivel a tulajdonos az égő gyertyát az istállóban felejtette és az istállóban felhalmozott széna csakhamar lángra kapott. A kárnak igen nagynak kell lennie, miután M.-Szigetnek legszébb részét pusztította el a tűzvész. Alig egy óra alatt a város legszebb része elpusztult. A megyeháza, a katolikus templom és zárda, a református és román templom, a kincstári épületek, az igazgatósági lak kivételével mind leégték; a kincstár kára százezer forintnál többre tehető. A szegények házában két nő és két gyermek is a lángok áldozata lett. A pusztulás határtalan. A leégett épületek nagy része nem volt biztosítva. A sujtott városrészben csupán egy-két bádofedelű ház maradt épen.

++ (Fővárosi kirándulók számára,) kik Főth nevezetességeit: romek egyházát, a grófi nagy parkot s a szőlőhegyet, hol kosorus költőnk bordalát szerző, kívánják meglátogatni, május eleje óta Rákospalotán, a nagy vasuti állomásnál kényelmes nyitott bérkocsi áll minden vasárnap és ünnepen rendelkezésre. A kirándulás Pestről — a mennyiben talán nem a pest-ujpest-rákospalotai lóvonaton történnek, leggyyszerűbben eszközölhető az osztrák államvaspályán délelőtt 9¹/₂, s délután 2¹/₄ órakor. A bérkocsi egyébiránt, kívánatra hétköznap is bármely órában előáll, s míg befognak, R.-Palota parkká alakított kis erdejében Ott N. bérlő mindennel bőven ellátott vendéglőjében kellemes szórakozást lehet találni.

++ (Kalocsa Róza) leánynöveldejében kedden este műkedvelő előadást rendeztek a ref. tanársegélyzőegylet javára. A terem, melyben a színpad állt, egészen megtölt s a szülők, rokonok meg lehettek elégedve a kis leányok ügyességével, kiket Ujházy Ede tanított be. Előadták a „Mostoha leányt,” melyet ez alkalomra Kalocsa Róza irt s „Tolcsavayné asszony végrendelete” czimű, angolból magyarított vigjátékot, s a fiuk szerepét is leányok játsszák. Kitiűnt ez alkalommal Takács Antonia színpadi hívatottsága. E fiatal leányka Takács Ádám ismert színész gyermeke, kit Prielle Kornélia fogadott fel s neveltet. Réthy komának is játszott egy leánya. Andrásovics és Oláh Berta kisasszonyok pedig költeményeket szavaltak.

++ (Nász helyett gyász.) Ludewig György, százados a 8-

dik dzsidás-ezredben és század-parancsnok Szoboszlón, cél-
lövészet alkalmával nem tudta elsütni fegyverét s csövét
maga felé fordítva. vizsgálta és ekkor hirtelen elsült s a drága
élet egy perc alatt semmivé lőn. — Az elhunyt Molnár György
köztiszteletben álló debreczeni polgár nevelőjének jegyese
volt, legközelebb kellett volna az esküvőnek megtartatni.

++ (Báró Orczy Elek) mult vasárnap délután gróf Káro-
lyi Pista társaságában, az utóbbi csinos könnyű egyfogatu
cabrioletjén kocsikázott a városligetben s a fiatal báró maga
hajtott. A hajtás közben a koci a rondeauban véletlenül az
egyik oszlopkőbe ütdött, a koci felfordult; a bennülők a
szerencsétlenség közeledtére a kocsiból kiugrottak, miközben
Orczy Elek ballábát eltörte. Gr. Károlynak semmi baja sem
lett. A jelenlevő dr. Glück orvos rögtön bekötözte a sebet s a
báró a „nemzeti szállodában“ levő lakására szállíttatott.

++ (Kovács László) e napokban Szilágy-Somlyón 89 éves
korában szőlíttatott ki az élők sorából. A jótekonyságáról is-
meretes emberbarát és hazafi azon kívül, hogy életében min-
den jótekonny, vagy hazafias célra tetemes áldozatokat tett:
végrendeletileg is több, tekintélyes adományozást hagyott
hátra. A magyar tud. akadémiának 500, az írók segélyegyle-
tének 500, a zilahi lyceumnak 1000, a debreczeni collegium-
nak 1000, a somlyai ref. iskolának 500 forintot adományozott.
Ezenkívül kisebb adósságait a környékben elengedé. De mint
a 30—40-es évek egyik fő szereplője Krasznamegyének is,
megérdemli Kovács László a megemlékezést, mert ő és test-
vérei, Ferencz, e terület esperestje, István, a megye legjelesb
ügyvéde, valódi szellemi központját képezték az akkor híres
kis megyének s mint kitűnő szónokok és a kor miveltségi
színpadán álló férfiak, az egész vidék és ország közbecsülé-
nek tárgyai voltak. László főjegyzője, később pénztárnoka a
40-es években pedig vezérszónoka volt a megyének. Béke és
áldás a derék férfiú poraira! Az örökösök is K. Kovács Lőr-
incz és Sebest-Kovács Anna követték a szép példát, a szil-
ágy-somlyai közös iskola és kisdudóvoda között 600 frtot
osztván meg.

++ (Bár merre tekintünk Pest utcáin, majd minden sarkán
találkozunk egy-egy nyomorékkal. Különösen megsaporod-
tak a koldusok, nyomorékok, kintornások stb. a nyilvános
mulató helyeken, minő a városliget, kik mindannyian a közön-
zég zsebére apellálnak. Ezen kellemetlen dolgot most a ható-
ság is megsokalta és utasítá a főkapitányt, hogy e visszaélés
megszüntetése iránt intézkedjék.

++ Souper Jenő az egykor kedvelt concert-énekesen és
énektanáron a mult héten örütségi jelek mutatkoztak. Nagy
összegű követelést emlegetett mindig, melylyel neki Richter
János, a nemzeti színház karnagya tartozik, és melyet ez nagy
öröksége daczára sem akar lefizetni. Mult vasárnap az örült-
ségi roham már nagyobb lehetett, mert két izben is megkísérlé
magát a Dunába ölni. Mindkétszer kimentetett.

++ (Vegyesek.) — A király körutja alkalmával, Rónay János Torontálmegye főispánja, és Prick alispán oly szerencsétlenül estek ki a kocsiból, melyen a királyt kísérték, hogy daczára a rögtön alkalmazott orvosi segélynek, újabb hírek szerint Rónay meghalt és Prick állapota igen aggasztó. — Az on bécsi lakosnő ellen, ki, mint azt annak idejében mi is közöltük, Stirn Luczián M. frankfurti kereskedővel polgári házasságra akarván lépni, a hatóságtól bizonyítványt kért, és folyamodványa mellé Vörösmarty Ilona Adelheid Laura, Szél Kálmánné asszony keresztlevelet mint saját keresztlevelet csatolta s így magát ha-

misan Vörösmarty Mihály, a nagy költő leányának adta ki, a tanács a fenytő eljárást megindítá. — A vaskapu fölrob-
bantása, mint halljuk, e nyár folyamában meg fog kezdetni s
így a Dunának a Fekete-tengerrel való összeköttetése végre létesíttetni fog. Ezen óriási munka,
mely sok fáradságot s pénzt vesz igénybe, a dunagőzhajózási
társulat által fog kivitetni. — Zammardiból Somogy-
gyében írják, hogy a mult keddi vihar egy szegény föld-
miveslegényt, ki két ökrött hajtott, utközben kapott és villám
által sújtatott. Előbb felvetette magasra a levegőbe és össze-
perzselve halva vágta le a földre. Ökreit a villám csak el-
szédítette. — Mult vasárnap volt az állatkerti igazgatói vá-
lasztás, beérkezett összesen 10 pályázati folyamodvány, közte
5 annyira figyelemre méltó, hogy bármelyik megválasztása is
szerencse leendett a társulatra. Az elrendelt titkos szavazásnál
az összes szavazatokkal egyhangulag Berecz Antal a „Temé-
szet“ szerkesztője, s a természettudományoknak a pesti főgym-
nasiumban 14 éven át volt jeles tanára lett megválasztva, mit
minden tekintetben szerencsés választásnak mondhatunk. —
A kétszív utcában fekvő Udvardy-féle táncsteremben, hol
minden vásár- s ünnepnap táncmulatság szokott tartatni, tánc-
közben egy ismeretlen, alig 25 éves nő hirtelen összerö-
gyött és rögtön meghalt. — Sina Simon báró az alföldi viz-
károsultak részére 1000 frtot, a pesti cipészcezh pedig 100
frtot adományozott. — Koronay ügyvéd neje, kiről tudattuk
volt, hogy férje 7 lösebet ejtett rajta, már minden veszélyen
kívül van. Az arczán ejtett sebek már begyógyultak s néhány
nap múlva teljesen helyre lesz állítva. — Komáromi
György hült tetemeit a napokban éjjel hozták ide Salzburgból,
hogy Kolozsvarra szállítsák. Az elhunyt végperceiben gróf
Csáky Tivadar és Klapka tbnok volt oldalánál. Az a hír, hogy
Komáromy párbaj áldozata lett, hiteles értesülés nyomán tel-
jesen alaptalan, mert lábtörés folytán halt meg.

++ (Rózsás napló.) A belvárosi plébánia-templomban
Heinrich Vilma kisasszonyt Schopper Károly, Hein-
rich Gizella kisasszonyt pedig Konopi Ziegler Kálmán ve-
zeték oltárhoz. Az esketést Haynald érsek végzé fényes segéd-
lettel. Mult szerdán Bexheft Armin az „Ung. Lloyd“ mun-
katársának esküvője volt Szabó Ilka kisasszonnyal, — Törs
Kálmán a „Hon“ jeles munkatársa mult szerdán tartá es-
küvőjét Szigligeti Arankával, Szigligeti Ede bájos leányával.
A boldog házaspárt Székács evang. superintendentens adta egybe,
a menyasszony édesatyja házában. A násznagyi tisztet Jókai
Mór, a nászasszonyét Jókainé asszony viselte. Az ünnepélyen
a vőlegényen kívül csak a Szigligeti család tagjai, Törs bátyja
és néhány barátja volt jelen. Az esküvő után tartott lakomán
Jókai poharat emelt a vőlegényre és a menyasszonyra. —
Mersich József ügyvéd és a „Győry Közlöny“ szerkesztője
e hó 6-án vezete oltárhoz Peer Janka kisasszonyt, egy köz-
tiszteletben álló győri polgár művelt és szellemdus leányát.

++ (Halálozások.) Buzalka Mária, egy művelt, kedves
leány, szülein öröme és büszkesége, e hó 4-dikén, éltének
18-ik évében jobb létre szenderült. — Néhai Simontsits János
kir. tanácsos, a hazai első takarékpénztár egykori elnöke, s a
nemzeti színház intendánsának özvegye Simontsits Já-
nosné, született Palaczky Anna urhölgy, itt Pesten 36 élet-
évében meghalt. — Osztróduczky Miklós, a magyar kir.
ítélőtábla volt bírása élete 76, boldog házassága 54-ik évében,
ápril 30-án Pozsonyban meghalt. Béke poraikra!

18/5. 872.
20-ik szám.

9.
Május 19-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta	
							óra perc	óra perc
Május	19	Vasárnap	F Pünkösöd vas.	F Pünkösöd vas.	7 A 3 Ker. meg.	11 B. Illés h.	4 18	7 35
	20	Hétfő	Pünkösöd hétfő	Pünkösöd hétfő	8 János hitt.	12 F. b. Oko.	4 16	7 36
	21	Kedd	Hospitius	Bálint	9 Izaiás	13 Oziás	4 15	7 37
	22	Szerda	Julia Kánt]	Ilona	10 Vizszenteles	14 Kis Hus.	4 14	7 38
	23	Csütörtök	Dezső püsp.	Dezsér	11 Motius vért.	15	4 13	7 39
	24	Péntek	Janka	Janka	12 Epiphan	16 Adam	4 12	7 40
	25	Szombat	Orbán püsp.	Orbán	13 Pacomius	17 S. 4 per.	4 11	7 41

V i d é k i t á r c z a.

R.-Szombat, 1872. május hóban. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! A jótékony nőegylet árvaháza javára műkedvelők közreműködésével, fényes és nagy közönség előtt e hó 4-dikén a második hangversenyt is megtartottuk. A hangverseny felette jól sikerült, és a műkedvelők a közönség nagy meglepésére az általuk választott műsorozati darabokat igen szépen adták elő.

A műkedvelők közül leginkább kitüntette magát, Tirtsch Valeria kisasszony, kinek oly szép iskolázott hangja van, miszerint ha úgy fogja mivelti, mint eddig, a nemzeti színpadon is bátran megállja helyét.

Horváth Ilon és Amália nővérek Tell Vilmos nyitányát zongorán igen ügyesen adták elő; Horváth Ilon kisasszony a magyar népdalokat szintén zongorán oly érzéssel és tüzzel játszotta, hogy játéka sokakat meglepett. Liszkay Teréz kisasszony „a szigetvári emléket” játszta zongorán; Huszt Ilon kisasszony Mezey Józseftől „a csalogány halálát” jól szavalta; nem különben Teray Gyula tanár ur is érzéssel szavalta Bajza „apotheosis”-ét; végre Markó Sándor ügyvéd ur, ki a műkedvelők rendező szerepét igen ügyesen töltötte be, Langertől „Pensée fugitive” igen ügyesen és érzéssel játszotta zongorán. Nem hagyhatom említés és dicséret nélkül a magán dalkört sem, mely Schottól „a kovács dalt”, valamint Kreuzertől „a csatadalt” őszhangzó harmoniával énekelte.

A hangverseny estéli 10 óráig tartott, a jelen volt hallgatók nagyszáma után ítélve, a jótékony célra szép összeg gyűlhetett be. A hangverseny berekesztésével a táncmulatság vette kezdetét, mely éjjel után 2 óráig folytonos jó kedv közt folyt le.

A tánczosnők körét jelenlétükkel ékesítették: Szoboszlai Klemma, a Kubinyi-nővérek, Szakáll Boriska, Szentmiklóssy Gusztika, Tirtsch Valeria, Samarjai Mariska, a Török-nővérek, a Siró-nővérek, Dapsy Juliska, Pap Jolán, Eszényi Anna, Kelner Olga, Huszt Ilka, Liszkay Teréz kisasszonyok, Lángné, Abonyi Jánosné, Hetényiné urnők s több mások, kik megbocsássanak, ha netán feledékenységből elhallgattuk neveiket.

P. Gy.

N.-Kőrös, 1872 május hóban. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! A helybeli nőegylet javára színműelőadással összekötött hangversenyt rendeztek e hó 6-dikán, mely a legfényesebb sikerrel ment végbe.

Müller H. „Illat” című szellemes vigjátékokájában

(melyet nem tudni mi okon „Három csokor” cím alatt adtak elő) Janisch Irma k. a. (mind Ida), Gubody Teréz (Dorottya) igen kedves jelenségek voltak s ügyesen játszottak mindvégig. Póka Kálmán ur (Béla) gondosan játszva szerepét s csak néhány szegletes mozdulata ellen volt kifogásunk, mi azonban műkedvelőknél nem oly lényeges hiba. Az előadás általában elég sikerült s összevágó volt. E kis színmű után — melynek előadásában még Vaikó Margit k. a. s Gubody Károly ur vettek részt — egy megragadóan szép nyitány következett „Tell Vilmosból”, melyet Nagy-Borsi Emilia (jeles művésznő) s Balla Ilka ő nagyságaik kitűnő sikerrel játszottak végig s megérdemelték a zajos tapsokat s illatos virágcsokrokat, melyekben a válogatott, fényes közönség részesíté őket.

Sántha Béla tanár ur szavalata („Ráchel siralmi”) igen jó volt, azonban választhatott volna alkalmasabb darabot a szavalásra, mit indokolni feleslegesnek tartunk a cím után.

Beretvás-Halász Paulin urhölgy Wallace-tól egy „Grande polkát” játszott oly kifogástalanul, hogy szünni nem akaró tapsvihar követte játékát, mely után egy kettős következett Borgia Lucrétiából. A kettőst Balla Ilka k. a. s Hegedűs Endre ur (szép hangú tenorista s énekvezér) énekeltek, Nagy-Borsi Emilia urhölgy jeles zongora kísérete mellett. Gubody Mari kisasszony népdalokat zongorázott még pedig a javából a helybeli dalárda pedig egy kardalt énekelte, melylyel a választékos program véget ért. Hogy mily élénk érdekeltséggel fogadtattott e hangverseny — melyhez hasonlót gyakrabban is örömet vennénk, — mutatja az, hogy a terem zsúfolásig megtelt s ez egyetlen est a nőegylet javára körülbelül 180 frtot jövedelmezett.

—6—zs—

Kun-Halas májushó 9-kén 1872. (Eredeti levél.) Tisztelt szerkesztőnő! Szerény városunk örülve a tavasznak, egyetlen — de fényes mulatóhelyén „a sóstói gyógyfürdőben” a tánczidényt május 8-dikán nyitá meg, a helybeli főgymnázium ifjuság majálisával.

Még városunkban soha nem látott nagy közönség gyűlt össze; Sajnálom, hogy ápril 8-dikán az Eötvös-szobor javára tartott bálnak én is rendezője voltam, mert így nem róhatom meg közönségünket azért, hogy most részvétét ép oly nagy mértékben nyilvánítsa, mint a milyen csekélyben akkor.

Ugy látszik, hogy a sóstói mulatóhely ez évben sokkal szebb leendő, mint az előbbi években volt, most már a fák sokkal terebélyesebbek, sokkal lombosabbak, mint eddig voltak, sokkal jobban beárnyalják a táncztermet, a melynek egy oldala fal, a többi oldala pedig színes üvegü ablakokból

áll s nagysága is akkora, hogy az ez alkalommal megjelent közönséget is, a melyben a vidék is szépen képviselve volt, képes volt befogadni.

F. S.

Nagybánya májushó 1-sején 1872. (*Eredeti levél.*) — **Bankó-hamisító.** — Tisztelt szerkesztőnő! Egy kis rövid ujsággal szolgálhatok, ha még eddig tudomása nem lenne fölle. A mult hét valamelyik napján egy bankóhamisítót fogtak el városunkban, a kinél is 41 darab hamis tiz forintost találtak. A társulat, melyhez az elfogott egyén is tartozik, — mint beszélük — nagyon kiterjedt, mert nemcsak hogy M.-Szigeten fogták el társát, de hír szerint a prés készítőjét Lengyelhonban kerítették kézre. — Ez ügynek még nincs tökéletesen vége, de ha világosabb tudomást veszek róla, s egy kevés időt szakaszthatok magamnak, akkor a t. szerkesztőnő szíves beleegyezésével bővebben fogom e tárgyat kimeríteni s tudomására hozni. *)

G. I.

Esztergomból május 1-ről írják: Vallás- és közoktatási miniszter ur városunkban időzése alatt fényes bizonyítványát adá, mennyire szíven fekszik a nevelés szent ügye. Ő ugyanis a rövid időt, — alig időzött néhány óráig a városban — fölhasználta arra, hogy a helybeli főgymnázium állapotáról személyes meggyőződést szerezzen. Három óra után délután lépett intézetünk falai közé a miniszter ur, hol az előadások minden osztályban folytak, a VIII-dik osztálytól kezdve minden osztályt meglátogatott, kérdéseket tett, feleleteket fogadott, az osztálykönyvet megvizsgálta, az ifjuság szorgalma és előmeneteléről kérdezősködött, s őket osztályonkint kitartó szorgalomra és munkás öntevékenységre szívet megnyerő rokonszenves szavakkal ösztönözte. Értésére esvén, hogy a felső vidékről több szláv ifju van gymnáziumunkban a magyar nyelvtan alapos elsajátítása végett, azokat különösen buzditotta, hogy e dicséretes szándékuk megvalósítására minden erővel törekedjenek. Az osztályok látogatása után a természettani kísérleti szertárt nézte meg, s az egész tanári kar jelenlétében meglepetését és örömét jelenté ki a nem várt szép szerek látására, ily szépen fölszerelt muzeumot még az akadémiákon sem lehetett az előtt látni — ugymond ő — s érdeklél szemlélte meg az illető szaktanár vezetése mellett az egyes természettani szakok szerint szépen rendezett osztályok szereit egyenkint. Innét a legjobb benyomások közt a városi alreáltanodába mentünk a rajzterem megszemlélésére, ezt és a reáltanoda néhány tantermét megnézvén, átmentünk a tornászati helyiségre, hol épen akkor a VIII. és VII-dik osztálybeliek gyakorlata folyt, — majd fél óráig nézte ezek fordulatait és a különféle ábrákat, melyeket az ifjak közül

sokan bámulatos ügyességgel visznek ki, s ekkor a távozni akarót a jelenvolt tanárok körül vették, s közülök a legidősből szívélyes szavakkal köszönte meg azon megtisztelő figyelmet, melyben intézetüket szerencsételtette.

A tordai olvasó nőegylet választmánya Puhl Ignáczné ő nagysága elnöklete alatt e hó 12-dikén zártkörű majálist rendezett a Széchényi-ligetben, szép eredménnyel, fényes társaság gyűlt össze, s a virág-füzérekkel diszitett tánczkör kielégíté a közönség igényeit. A választmányi tagok bebizonnyítandó elnöknőjük iránti hálás elismerésüket, egyenkint válogatott virágokat ajánlottak fel, melyekből egy szép csokor köttetett, s azt hódolatuk jeléül két választmányi tag üdvözlő s meleg köszöntő szavak kíséretében adta át az elnöknő Puhl Ignáczné ő nagyságának, midőn a majálisi körbe érkezett.

A táncz vigan folyt délutáni négy órától éjfélig, s a diszes társaság csak a hűvös éji lég következtében oszlott elkor is szét.

Megbizások tára.

Miskolczra Sz. M. urhölgynek: Ha izléssel kiállított ruhát ohajt, bátran ajánlhatom Rein J. női ruhakészítőt, (hatvani utca 16. szám), a ki nemcsak a neki átadott szövetekből készít szép ruhákat, hanem a szövetet is maga adván, a legszebb öltözékeket állit össze.

Boglár-ra B. A. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Szt. Iván-ya K. J. urhölgynek: El van küldve.

Köre G. M. urhölgynek: Postára van téve.

Petrovác-za Sz. F. urhölgynek: El van küldve.

S.-A.-Ujhely-re L. B. urnőnek: A könyveket mint gyűjtői tiszteletpéldányt küldtem meg. A képre nem vettem megrendelést.

Hosszútéri-pusztára E. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Kassára P. P. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Makóra M. M. urhölgynek: Ára 10 frt.

Lugos-ra F. N. urnőnek: A legszivesebben fogok a dologban eljárni.

Nyitra-ra L. D. urnőnek: Azonnal postára tettem.

Galanthára E. G. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Kolozsvár-ra F. M. urhölgynek: Eddig már bizonyára kezei közt lesz.

*) Szívesen vesszük.

Szerk.

H I R D E T É S.

A rimaszombati nyilvános felsőbb leánynevelő-tanintézetben f. é. sept. 1-től

két képezdevezgett nevelőnő

nyerhet alkalmazást; még pedig az egyik a magyar nyelven előadandó tantárgyak és zongora, a másik a német, francia, angol nyelvek és kézi munkák tanítására. Alapos képzettség, tanító-nevelői ügyesség és jellem föltétlen tulajdonok. Teljes házi ellátás s 400 frt évdíj biztosítható. Ajánlkozók bizonyítványaik mellékelével Fábry János intézettulajdonoshoz fordulni szíveskedjenek.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR“

uj folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban ki-
vágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Az uj évnegyed közeledtére én is tisztelettel hívom föl hölgyeinket lapom további pártolására és terjeszté-
sére, azon megnyugtató tudattal, hogy a lefolyt évnegyedben is tölem kitelhetőleg ügykeztem folyvást kellemes és jóirányu ol-
vasmánnyal kedveskedni nekik, és azon őszinte ígéret mellett, hogy a jövőben is legfőbb törekvésem leend: minél nagyobb mér-
tékben kiérdemelni hölgyeink megtisztelő bizalmát, hogy továbbra is segédkezet nyujtsanak nekem azon feladatomban: **olyan ol-
csó könyveket adni mellékletül, mint egyetlen egy lap sem a világon.**

Tizenkét kötet válogatott tartalmu uj könyvet adok évenként mellékletül, melyeknek bolti ára **tizenkét frt.** köteten-
ként tizenöt krajczáron! összesen tehát 1 frt 80 kron.

Az idei első félévbéli hat kötet czimeit:

„Szerelmi perpatvarak“ Bibra lovag igen kedves regénye, 3 kötet, és

„A parlagi herczegleány“ a világhírü Marlitt legujabb regénye, 3 kötet.

E hat kötet regényt már a jövő hó folytában fogom szétküldeni.

A többi hat kötet czimeit a legközelebbi félévi előfizetési felhívásban fognak közzététetni, annyit azonban már is mond-
hatok, hogy azok közt hazánk egyik legjelesebb költőnk műveivel fogok kedveskedni.

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, **már készletben levő huszonkét kötet** könyvet kapnak, szintén köte-
tenkénti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 30 kron:

„Világ folyása“ Vértessy Arndoldtól; 2 kötet — „Gizella herczegnő“ Marlitt regénye 3 kötet; —
„Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és
alant“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyé-
mántja“ Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár“ Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol“
Marlittól 1 kötet.

E huszonkét kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

Azon kívül adok évenként két nagy **körajzi műlapot**, melyek ugy tárgyukra, valamint kivitelükre nézve méltó diszei
a magyar hajlékoknak — 20 krajczárért!

A jövő félévi műlap:

„A fóthi dal“ eredete.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A tizenkét kötet könyvre, melyek a jövő év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **1 frt. 80 kr.**

A huszonkét kötet könyvre, melyeket az uj előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 30 kr.**

A két műlapra végre 20 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó elő-
fizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részle-
tekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm
azokat a tisztelt megrendelőknék.

Az uj előfizetők továbbá következő tiz műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „Lorántfy Zsuzsanna“, „A királynő
honleányi szíve“, „Imre királyfi halála“, „Almos“, „Zoltán“, „Huszonöt ifjabb irónk arczképcsarnoka“, a „Rózsakirálynő“, a „Leánykérés“, „Zrinyi
Ilona megfosztatik gyermekeitől“, „Petőfi halála“ és „Az arató-ünnep“ darabját **40 kron.**

Gyűjtőknek: egy uj előfizető után **három kötet könyvet**; három uj előfizető után: **tizenkét
kötet könyvet**; öt uj előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; nyolcz uj előfizető után: **harmincznégy kötet
könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Vége felhívom t. előfizetőimet, hogy bármi megrendelni valójuk volna Pestről, csak forduljanak hozzám, én a legsz.ve-
sebben intézem el megbízásaikat.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője, Kalap-utca 17-ik sz

18/5. 872.

9.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 0 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 kalap utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

20. SZ.
 Május 19-kén.
 1872.

Havonkénti színezett dívatképe
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
 megfizetése félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

A nők politikai jogai.

Pár hó előtt e lapokban is említve volt, hogy az ország-
 házban Majoros István egy javaslatot tett le a ház asztalára,
 melynek tartalma, hogy ezentúl a nőknek, vagy legalább
 ezek bizonyos részének politikai jogok adassanak. Azon de-
 rültség, melylyel e javaslat az országházban találkozott, nyil-
 ván elárulta, mily nézetben vannak képviselőink e tárgyra
 nézve, és mi is azt hisszük, hogy mielőtt ily kérdések kerül-
 nének szőnyegre, előbb a sokkal fontosabbakat, sürgősbeket
 kellene megoldani. Mi módon lehetne például a nőnem neve-
 lésének czélszerűbb irányt adni s a különböző osztályú és
 képességű nőknek megadni azt, hogy saját munkálkodásuk
 által tudjanak kielégítő, tisztességes létet biztosítani ma-
 guknak. Csak ha e kérdés már megoldatott, képezheti vita
 tárgyat az, valjon részesíttessenek-e a nők politikai jogokban,
 vagy nem?

Néhány év előtt Stuart Mill az angol alsóházban egy
 számos aláírással ellátott kérvényt nyújtott be, mely az egye-
 sitett három királyságban lévő nőknek politikai jogokat ki-
 ván megadni, azon indokkal élván, hogy Angliának nem
 csekély földbirtoka nők kezében van, és számosan terjedelmes
 üzlettel is bírnak, nagy adókat fizetnek s politikai jogokat
 még sem élveznek, holott az angol törvényhozás választóké-
 pessé teszi mindazon ház- vagy földbirtokosokat és üzlettulaj-
 donosokat, kik bizonyos meghatározott összegig adót fizetnek.

E kérvény akkor nagy vihart és elkeseredett harcot
 idézett elő az angol alsóházban, s a lapok is sokat irtak az
 időtájt e kérdés ellen és mellett.

Ezt előre bocsátva, legyen szabad közölnünk, miután e

tárgy helyes megoldása minket is közelről érdekel, miként
 foglalkozik e tárgygyal a „Saturday Review“ és a „Spectator.“

A „Saturday Review“ nagyszerűbb értekezését hu-
 moristikus bekezdés előzi meg, azután a nők társadalmi állá-
 sát veszi bonczkés alá. Megengedi, hogy valamely nép civili-
 zacziója a nőkkel való bánásmódban nyilatkozik, és mint ör-
 vendetes tényről említi, hogy Angliában már az alsóbb nép-
 osztályok sem gyakorolják nőkkel szemközt az ököljogot, s
 hogy maholnap elérkezik az idők szárnyán ama kor, midőn
 náluk testté válik egy arab költő azon szép mondása, hogy
 nőt megütni még virággal sem szabad. Elismeri továbbá, hogy
 a nők társadalmi állapota javításra vár, hogy neveltetésük
 nem czélszerű, taníttatásuk nem alapos, s hogy alkalmat kel-
 lene nekik nyújtani, miszerint ők is részt vehessenek azon
 szellemi gyakorlatban, melyben fitestvéreik részesülnek az
 egyetemen. Ily nevelési rendszer által oly képességek tárul-
 nának föl, minők most csak kivételkép jelentkeznek; sok
 igénybe nem vett munkaerő illő alkalmazást lelhetne, sok
 működési kör, mely a nők előtt eddig zárva volt, részükre is
 megnyílnék és állapotuk egészben véve lényeges javuláson
 menne keresztül.

De a mily méltányos és jogos, hogy gyámolítsuk a nők
 önművelési igyekezetét és elősegítsük minden lehető buzdítás
 által, ép oly felszeg valami, minden átmenet nélkül azt köve-
 telni, hogy politikai jogokkal ruháztassanak föl. Veszedelmes
 ugrás volna ez. Ha egy dobással a választási mozgalmak ár-
 jába dobnók a nőket, ép oly ügyetlenül fognának ott mozogni,
 mint azon uszni tanuló, kit mindjárt az első alkalommal fej-

jel bukfcnczeztetnének a vízbe. Már a választások jelen alakjában a szépnem férjes része eléggé selejtes befolyást gyakorol, de az a közvetlen részvét által még rosszabbá alakulhatna.

Ennyit a „Saturday Review“ nevezett cikkéről, mely ezenkívül még sokat tartalmaz, mit sok tekintetben helyeselni lehet, csak az kár, hogy az egész oly sértően satyrikus modorban van tartva, mely a tárgy komolyságához épen nem illő. Nem így a „Spectator“, mely a tárgyat férfias komolysággal elemzi. Bevezető soraiban tiltakozik az ellen, hogy a nőket ily hirtelenében politikai jogok gyakorlatában részesítsék, s előbb bebizonyíttatni kéri, hogy e jogok igénybe vétele üdvös módon fogna történni. Mi sem veszélyesebb — ugymond — mintha oly osztályt kebleznénk a politikai osztályok közé, melynek tagjai tudomás szerint leginkább hajlandók arra, hogy személyes indokaikat politikai cselekvényekké kereszteljük, holott már eddig is nagyon sok személyes érv vétetik foganatba. Lealjasíttatnék az egész politikai élet, ha egy néhány tiszt és politikailag érett új választó alkotásával bővitenők azon utat, melyen gyűlölet és szerelem, boszu és hála, sértett vagy kielégített hiúság fogna majd nyilatkozni. Gondoljuk meg, mily nagy szakadásokat idézne elő szükségképen e dolog, még pedig nem is az önálló gondolkodás szülte véleménykülönbségek, hanem a szemközt álló, tisztán személyes érdekek tusái folytán. A nő szavazatára egyrésztől a férj, másrésztől a fiu, pap, vagy orvos gyakorolna befolyást. A leány atyja iránti kötelességei és szíve érzelmei közti összeütközésbe jönne és a politikai kérdést engedelmesség és szerelem közti harcmezővé tenné. „Bizonyítsátok be előbb“ — kiált föl az író, cikke végén, — „hogy ti a politikai kérdéseket általános érdekkeltséggel fölfogni, józanul és türelmesen fölkarolni és foganatosítani képesek vagytok, mielőtt azt kívánnátok tőlünk, hogy a nagyon csekély, igazán józan befolyás kedvéért, a politikára nézve káros családi befolyást állapítsunk meg. E kihívást úgy hiszem a legközelebbi két nemzedékből nők nem fogadják el sikerrel.“

E cikkre Miss Cobbee következőleg válaszolt.

„Tisztelt ur! Évek előtt meglátogattam az adelsbergi barlangot, láttam a folyót, mely sötét mélységeken keresztül napfény nélküli örvénybe ömlik. E folyóban él a proteus anquivenius, egy angolna-faj, melynek látidegei az örökös sötétségben egészen érzéketlenné váltak. A szegény állatkák majdnem színtelenek, rendkívül simák s e mellett teljesen szelidek és ártatlanok. Önnek cikke: „a nők kérvénye“ megszomorító módon juttatja e halak sorsát emlékezetembe. Elképzelem magamban, hogy néhány ilyen kis állatka fölemelkedvén társai nagy tömegének mindennapiságából, ereje végső megfeszítésével fölкусzni törekszik e napfény nélküli styxből, de a parton szigorú néző ül s visszasujtja őket a mélybe e szavakkal: „le droit d'river de la capacité.“ Oh ti dőre halak, ha oly sokáig éltetek a sötétségben, akkor csak maradjatok ezentúl is ott. Mig be nem bizonyítjátok, hogy képesek vagytok a Duna vízében az egyetemes iránt érdeklődni, addig térjete csak vissza földalatti folyótokba.

Meglehet, ön nem is tudja, hogy a kérvényező, kiknek politikai képességét elismeri ugyan, legfőképp azt tüzték ki célul, hogy ama tulajdonokat, melyektől ön a politikai jogok megadását egyedül föltételezi s miket véleményünk szerint épen e jogok gyakorlata idéz elő, lehetőleg kiműveljék. Igen fontos okuk van a nőknek arra, hogy közvetlen képviselőt kívánjanak. Hisz maga a „Spectator“ is azt vallja, hogy a nagy nyomor, szegénység képében lett a nők osztályrészévé,

s mivel a nyomor, melyet ön említ, inkább szívünket, mint pénzbeli érdekeinket illeti, e bal állapotot csakis érdekeink egyenes képviselője által lehetne megszüntetni. De bármily nagyok is azon előnyök, melyek társadalmi szempontból a választási képesség által a nőkre háromlanának, mégis csekélyek azokhoz hasonlítva, melyeket maga e jog gyakorlata eredményezne, mert fölébresztené bennök a komolyabb kötelem érzését, fölébresztené a magasabb érdekek tudalmát, s a házára fordítaná a figyelmet, míg most a reggeli visitek vagy lóversenyekre szorítkozik.

Épen azon szomorú meggyőződés, hogy sok nő szellemi korlátoltság miatt, hajlandó az igazságot a személyes érdekkeltségnek alárendelni, épen ez ébreszté bennünk azon vágyat, hogy látkörüket bővítve, nemesebb önzéstelenebb érdekekre nyerjük meg őket. — Azon állítása, hogy a mezsei munkás, bármily tudatlan legyen is különben, mégis inkább rátermett a politikai önállóságra, mint a nők nagyrésze, még bebizonyítást igényel. Ismerem e munkásokat közelebbről, s megvallom, vajmi keveset bizom politikai ítéletre jölkben. Fejüket nagyon sűrű köd borítja. — Engedje meg továbbá azon megjegyzést, hogy ön e kifejezésével, „a nők nagy része“, bizonyítékainak sajátképi határát túllépte. Senki sem kívánta a választó-képességi jogot a nők nagy része vagy csupán férjes nők számára. A földbirtokkal vagy önálló üzlettel bíró férj-telen nők, véleményem szerint aligha fölül nem mulják ama földmiveseket, vagy kézműveseket, kik csak nem rég kaptak választási jogot. Saját körömből is igen sok oly nőt ismerek, kik épen oly tanultak, lelkiismeretesek, mint a kézművesek vagy kocsisok nagy száma. És én azt hiszem, nagyon szerencsés politikai fogás lenne, önálló nők által ellensúlyozni a műveletlen férfiak nagy részét, mert volnánk ám mi elegendő, kiknek nevelése és erkölcsisége igen tisztos biztosítékot nyujtana

Eddigelé arra tanították a nőket, hogy a politikát saját körükön teljesen kívül esőnek tekintsék; azonban hagyjuk ezt, de engedje meg, hogy e hosszú levelet azon kérelemmel zárjam be, hogy ha bővebb megfontolás után is azon nézete mellett maradna, hogy mi nők egyáltalában tudatlanok, s a politikai jogok gyakorlatára képtelenek vagyunk, legalább ne nézzen bennünket azon elv tükörén át, mint az egyszeri iskolamester, ki tanítványának szigorúan megtilta a vízbe monést, míg be nem bizonyítják, hogy uszni tudnak.

A „Spectator“ e cikket bókka kíséri, azt mondván, igaz, nem tanult ugyan még senki sem uszni a nélkül, hogy a vízbe ne mont volna, de miss Cobbee politikai jogok nélkül is igen ügyes politikus.

Ezzel azonban a kérdés tárgyalása korán sincs kimerítve, sőt a küzdelem azóta is újra meg újra kitör egyik vagy másik lapban. Hanem csak a harczoló felek ujak, az indokolás pro et contra mindegyik félen a régi.

Dal az összhang kedvéért.

Benedek Aladártól.

Hagyjatok már a szerelemtől
Dalolni engem is vigan;
Csupán az összhang kedvéért, hisz
Lantomnak nem egy húrja van!

Föl, föl húrok! Föl! Adjatok már
Hangot ti is! csak zengjete!
Zengjete dalt a szerelemtől,
Dalt, vigat, békést, édeset.

Először is vonuljatek hát
Félre, ti sebzett, bús szívek,
S ti büszke, halvány, gyászos árnyak,
Kik nem hisztek már senkinek.

Aztán ti is, kik csüggedt fővel
Erényt kerestek — menjete!
Rejtséte el sovár alaktok.
— Jól ismerlek már titeket. —

S jöjjetek ti vig, enyelgő
Békés, mosolygó szellemek,
Kik nem kívántok mást, csupán, hogy
Egy mosolyt ti is nyerjete.

Tirólatok zeng most — s miért ne? —
Ti rólatok zeng itt e dal!
Csupán az összhang kedvéért, hisz
Lantomnak nem egy húrja van.

Csak jöjjetek! Közéte állok
Én is s mosolygok vélete!
Eleget sirtam s epekedtem,
S mert csúffá tett, ki szeretett.

Haha! vigan! Elő, elő hát!
Mind előre, a ki most eped!
A szerelem arany pohár, mit
A bölcs kihajt és félre vet!

Erény? hűség? kaczer lidérczek!
Kik futnak, hogyha kergeted;
Mig ha te futsz, ők kergetőznek,
De azért meg nem ejtheted.

Ha futsz: kerget; ha kergeted: fut,
De hatalmadba nem kerül;
S e játék is csak addig tart, mig
Jő egy szellő s ő elkerül.

Azért vigan! Legyen ledér hát
A női szív bár! Így a jó!
Ne nézze senki: mit s miért ád,
Könnyebben vész a telt hajó. —

Lágy hullámozásban folyjon éltünk!
S lebegve, mint könnyű ladik;
Nincs hűtlenség, nincsen csalódás!
Nincs örvény s vész, mely háborít.

Csak mosoly van s az ég derüje!
Csak csók! és fényes csillagok!
Nincs fájdalom, csak futó árnyék,
Mit egy-egy felhő szárnya fog! . . .

De ah, mi ez? — Bús, könnyes arccezel
Egy halvány alak jő felém . . .
Fehér lepelben . . . s oly szelíden!
Gyászkoszorúval szép fején. . . .

Tekintete oly szemrehányó . . .
Ráismerem s védem magam,
Mondván: „az összhang kedvéért, hisz
Lantomnak nem egy húrja van.“

S el kezd zokogni. . . És szívemben
Nehéz bánat gyötrelme kél,
S ujjam a régi húrta téved,
S hű szerelemtől zeng, beszél!

A z é l e t r e j t é l y e i .

(Beszély.)

Tóvölgyi Titusztól.

(Vége.)

Belnyéki hol a mánira, hol az asztalon heverő nagy pugyellárisra tekintett, s azon gondolatokkal kezdé magát csábitani, hogy az előadás végén az lesz a befejező punctum. Már-már jól érezte magát szegény ember.

— Nem mondhatja ön, édes fiam, hogy vagyoni állása után tudakozódtam volna. Még csak egy szóval se hoztam azt föl: nemde?

— Igen is: nem, — mondá Gyula, ki nem tudott hirtelenében okosabbat felelni.

— De valamint nem kérdeztem öntől, úgy nem csináltam titkot a saját magunkéból sem. Midőn leányom kezét megkérte, ön már bizonyosan tudta, hogy nem számíthat valami gazdag menyasszonyi hozományra. Epen ez mutatja, hogy ön szeretetből házasodott.

Az asszony most ismét talált valami keresni valót az asztalon, s amint fürkésző tekintetét Gyulára emelte, nem tudta hirtelenében kitalálni: hogy miféle kifejezés az, amit most veje urának arcán lát.

Ahoz nagy lélektani jártasság is kellett volna.

Gyula szétmeresztett szemekkel, és félig nyitott szájjal bámult az asszonyra, de tulajdonképen még nem ütötte meg egészen a guta, mert még lehetett várni, hogy azért abban a nagy vastag pugyellárisban van valami. — A hölgy tehát, ki a Gyula arcvonásainak ezen állapotát tekintve épenséggel nem tudott kiokoskodni semmit, s mert pusztá akarától függött, hogy azt kedvezőeknek tekintse-e vagy se, — minden további teketória nélkül a nagy pugyellárisához nyúlt, és elkezdé azt bontogatni.

A Belnyéki hátán alá s föl kezdett sétálgatni a hideg, s úgy érzé magát, mint ki egy nagy, bankóval fűtött pugyellárisal áll szemközt, s hogy a meleget kibírja állni, hátulról hideg vízzel locsolják.

— S mert ön tisztában volt leányom menyasszonyi hozományával, — folytatá az asszony, — én se huzom-halasztom tovább a dolgot, mert hiszen előbb-utóbb, de ugyis tisztába kell jönnünk egymással, — s e közben mindig a pugyelláris borításával foglalkozott, hogy Gyulát a hideg formaliter rázni kezdé, — ime átadom önnek az . . . Ejnye ejnye, bizony nem tudom fölpyitni . . .

— Én talán könnyebben fölpyitok, — mondá Gyula a képzelt bankó-halmaz felé nyujtva reszkető kezét.

— Ah már nyitva van! — kiáltá az anyós, és ugyanabban a pillanatban egy nagy csomó váltó esett az asztalra, mint valami hizott szörnyeteg, s Gyulát oly rémületbe kezdé hozni, hogy az mozogni érzé lábai alatt a talapzatot.

Reménység! Ezek behajtandó váltók lesznek.

— Ezen váltókat még boldogult férjem irta alá, — mondá az asszony, — már másfél éve, hogy ujjakkal cseréltettek ki, de már egy éve, hogy azok is lejártak, s azóta pere-

lünk perelünk, de már nem lehet tovább húzni. Aztán itt van még négy vagy öt kötelezvénynek a másolata, s ez az egy-néhány betáblázási okmány, szóval százhusz—százharmincz-ezernyi összeg. — Szegény boldogult férjem után maradt reám mind...

— Ah, tehát nem tartozás! — kiáltá Gyula, maga sem tudván, hogy miféle hangon, de valóságosan úgy nézett ki, mint egy bemeszelt utmutató oszlop, melynek valaki csepü-sipkát tett a tetejére.

De igenis! — válaszolá föltekintve, s ijedtében hátra tántorodva az asszony. — Mi baja önnek, az istenért? — Ugy néz ki, hogy ha most jönne be, lehetetlen volna megismernem!

— Semmi, — szólt egy székre bocsátkozva Gyula, semmi egyéb asszonyom... csak az... csak azt szeretném tudni... hogy mennyit érhet hát az ön vagyona?

— Mégér százhatvan ezer forintot testvérek között is.

— E szerint lehet remélni, hogy árverés útján megadnak érte száznyolczvan ezret.

— De mit beszél ön?

— Azt, hogy mindketten koldusok vagyunk!

Az asszony abban a helyzetben maradt, melyben volt, mintegy megmerevülve, egyik keze görcsösen szorítá magába a végzetes tárcza egyik szegletét, a másik pedig a váltó csomagot, s mint ki a tetszhalál minden rémeivel küzdve föl akar kiáltani, nyitogatta száját, de nem tudott kibocsátani egy hangot.

Gyula előtte ült, és merően nézte őt.

Ekkor megnyílt az ajtó, és a szobalány lépett a szobába.

Szerencsére, mert Domboryné már rá kezdett akadni az első hangra.

Gyula fölállt, meghajtotta magát, és szédelegve távozott.

XI.

A legyőzött pók.

Rejtélyes, rejtélyes az emberi élet!

Gyula öntudatlanul ért szobájába. Azt hívé, hogy veszte van minden, pedig csak most kezdődött.

Ezek az élet azon forduló pontjai, melyeket ha túl bír élni a majdnem halálosan sebzett remény, az ember mentve van, ah de midőn a remény elhal, s a kétségbeesés váltja föl helyét, akkor bekövetkezik az öngyilkosság!

— Vége mindennek! — rebegé a rémület szinpadára vonszolt férj, — vége mindennek!

Aztán forrt benne vér és agyvelő.

A pamlagra dobta magát s mintegy elsüllyedt a fölhulámzó gondolatok tajtékai közt, míg hirtelen mint egy villám szökött föl abból, s azt hitte, hogy lába alól kiragadtatott a föld, s szíve hurjánál fölakasztatva függ a végítéletnek tüze fölött.

„Mindennek vége!” — hangzott ismét ajkairól a végzetes két szó, mint midőn a vérpadra hurezolt feje fölött megkondul a halálharang.

Szobájában nem égett gyertya, hanem az utca lámpájának játszva lobogó lángja halvány rezgő világot terjesztett szét a némán hallgató butorok közt, s egy-egy árny, mint fekete lidércz suhant hol ide, hol oda, mint az utolsó pillanatra számított tolvaj, ki eljött, s még a haldokló nyitott szeme előtt szedi össze annak drágaságait.

Ez az árny most megállt az ablak mellett, aztán hosszú, idomtalan karját kinyújtva, fekete körmös ujjával az asztalon csillogó revolver felé közeledett.

Gyula ijedten kapott fegyvere után.

„Ezt nem viszed el!” — Az árny sebesen huzódott vissza, s a Gyula arcára szabadon ömlő lámpafény kivilágította annak kétségbeesését.

Mily szánandó, mily iszonyu ilyenkor az ember! Szemeiben már a halál fénye, arcán már a halál sápadtsága, s összeszorított ajkán belül ott várakozik a lélek, hogy kisurranhasson! — A szív pedig össze van szorítva s az élet hóhérai a gondolatok, még mindig összébb és összébb csavarják azt a fájdalom által.

Szegény emberek! Ti a világ urai, de bezzag sokat kell szenvednetek ez uraságért!

Gyula fölemelte a revolvért, s belenézett annak csővébe.

„Ime itt lakik ő! Tehát csak egy durranás, segítségemre jön, és mindennek vége! Ebben a csőben lakik a halál! A kinek nincs semmi reménye többé, a kit megcsalt élet, szerető és minden, dőljön karjaiba ez örökkévalóságnak, s az nem fogja őt lebecsültani kebléről.

Gyula nézte a cső homályosan feketéllő nyílását, s egyszerre csak világosodni kezdett az, nagyobb és nagyobb terimét foglalt el, egy csudás, majdnem vakító fény ömlött abba, keresztül a szoba boltozatán, s a halál fekete árnyait maga előtt üzve egy rózsafelhő ereszkedett le a megnyílt tájra, melyet mint egy látcsővön keresztül, maga előtt látott ragyogni a lélek.

— Mi ez, mi ez? — kérde a férfi önmagától, s mindinkább kéjesebb, kedvesebb érzelmek sima bársouy-ujja vonult szívére keresztül, s lassan, csendesen oszolva a rózsafelhő, egy halvány hölgy szellemi alakja jelent meg az ámuló tekintet előtt, s térden közeledve, felé nyújtá reszkető karjait, s az égi harmonia leglgyabban s fájdalmasabban rezgő hurjának zengésével kérde: „Hát nem szeretsz?” — s könnytől csillogó nagy szemeinek sugárával körülcsofolta remegő ajkát.

— Hah! Imádott Lenkém! — kiáltá a férj magánkívül ugorva föl, s hangjának ereje megrázkódtatta a szoba csendjét, csak lassan-lassan enyészve el.

— Mi volt ez? — kérde agyához kapva Gyula, s zavartan tekintett mindenfelé, aztán hangosan kérde: „Volt itt, vagy van itt valaki?”

Semmi felelet, semmi nesz belül, csak az utczákon robogó kocsik dörögése tartja folytonos rezgésben a falakat, s a járókelők egyhangu léptei kopognak a kövezeten.

„Álmodtam tehát!” — És e kérdésre ismét fölmerült előtte a forrón szeretett nő imádott alakja, s hallá a feledhetetlen hangok fájdalmas rezgését: „Hát nem szeretsz?”

— Én, én? De szeretsz-e, te imádott mindenségem? Szereted-e a szegény, a koldus férjet, aki oly rutul, oly csalárdul rászédett? — Oh Istenem, hogy ha szeretnél! ha nem harag, nem neheztelés, nem megvetés lett volna a remegő hallgatás, mely már napok óta meglepett! — ha nem mint megcsalatott, de mint rettegő szerető tekintettel reám, ki saját szegénységének tudatában a fölfedezés pillanata előtt reszketett, oh Lenke, Lenke! ha úgy volna ez? Ha szeretnél, ha úgy szeretnél, mint én szeretlek? — És a Gyula arcán végig folytak a fájdalmát enyhítő könnyek; szíve, lolke megszabadult a kinok iszonyu fékétől, s az előtte álló asztalra borulva, keservesen zokogott.

„Oh Lenke, ha szeretnél, ha szeretnél! — Hát nem vagyok-e én férfi? Nincs-e tanulmányom, nincs-e ismeretségem? Hát nem szerezhetem-e én meg szorgalmam által a mindennapi kenyeret? Hát hogy az ember boldog legyen, gazdagság kell-e ahhoz? Nézd Lenkém: az emberiség nagyobb része vagyontalan. És nem látsz-e boldog megelégedést lesugárzani a munkás arczáról? — hivatalos dolgait végezve nem vágytól dobogó kebelrel siet-e haza az, ki elméje fáradságával tartja fenn forrón szeretett családját; — sőt mond, nem kedvesebb-e az a falat, melyet a szerető férj szorgalma s önfeláldozása teremt családjának. — „Ah, szeress Lenkém, szeress, ha szegény vagyok is, elég gazdag az uristen, megsegít engem is!”

Es Gyula mintegy ujjá születve szökött föl helyéről, s többé nem lelvén maradását a távolban, fogatni parancsolt, s a szép holdvilágos éjjel megindult elhagyott mindensége felé.

XII.

A sors intézkedő keze.

Mily különböző volt az az érzés, melylyel távozott, s melylyel közeledett.

„És ha úgy van, amint én gondolom, és ha szeretni fog: miért ne lehetnénk mi boldogok?”

Es repdesett örömeztében az ifju férj nemes lelke, amint a helyhez, hol elhagyott angyalát látni fogja, közelebb s közelebb érzé magát.

Máskor, midőn beért ama völgybe, aggályos gondolatok lepék meg, s lelki nyugalma fölzaklatásával gondolt arra: ha majd vagyonát el fogják venni. — És most eszébe se jutott e gondolat, szemei előtt csak az a kincs lebegott, ragyogott, mely fölért a világ minden vagyonával! S amint haladt, olykor-olykor lágy szellő simogatta forró homlokát végig, s mintha munkájával elégedetten susogta volna a sors: „Látod, én tudtam ezt legjobban, így kellett annak lenni!”

Éji tíz óra volt már, midőn másnap Gyula megpillantá azon ablakot, mely neje szobájából nyújtott a völgyre kilátást.

Az egész pusztán sötét volt már valamennyi ablak, csak az egyetlenből ragyogott még ki halvány gyertyavilág, s hinté messze ezüstös fényét, le egészen az ut kanyarulatáig, mely az erdőből föl a lak felé vette irányát. Az ablakban egy hölgy ült, kezei ég felé voltak emelve, s imádkozó tekintete ég felé volt fordulva.

Gyula szíven egy megmagyarázhatlan égi érzés villant keresztül: „Ez ő! Így, és ezt az alakot láttam én!”

És úgy szeretett volna repülni, úgy szeretett volna leborulni már, e magasztos, e szent alak előtt. Kezinek minden cseppje remegott, s rettentő volt a nyugtalanság, melyet míg az ajtóhoz ért, ki kelle állnia.

Önkívülten szökött le a kocsiról, s rohant kedvese, szeretett, imádott mindene, imával szentelt kápolnája felé.

Es a hölgy, amint a lépteket hallá, aggály, remény, s szeretettől meglepöten zárta vissza lelkébe az imának utolsó szavát, mintha az érkező számára akarta volna fönttartani, oh mert a szív, melyet az imádság kötött össze ama szívvél, megérzé annak közeledését.

Halványan és remegve kelt föl helyéről, kinos és édes sejtelmek rohamai lepték meg, ámde nem hagytak neki anynyi időt, hogy gondolatait rendbeszedhesse.

Ő jön! — ő megérkezett! — beszélt-e anyámmal? — tud-e már mindent? — szeret-e még? — Ah de itt van!

És a férj ott állt neje előtt, s úgy reszkettek mind a ketten, mint a gyertyafény, mely halvány alakjaikon végig ömlött.

— Lenkém! — kiáltá Gyula szivrepesztőleg, s nem birva tovább kiállni a nő kérdő, epedő, szerető, imádó tekintetét: — Lenkém, tudnál-e szeretni, ha nagyon szegény volnék?!

— Gyulám! — sikoltá most a nő, kitárt karjaival magasan emelkedő keblére szorítva visszanyert boldogságát: — Imádott Gyulám!

És ők így lettek az egymáséi.

Igazán furcsa, igazán rejtélyes ez az emberi élet!

Szeretet és szerelem.

N. Juliától.

eghalt a lányka őszhaju atyj! ;
Ott volt, midőn jó lelkét kiadta ;
Ott ült az ágynál fájó kebelrel,
Így kérve Istent : Atyám ! ne vedd el !

Látta, mint küzdi a végső harcot,
Hallotta, midőn végsőt sóhajtott ;
Akkor is ott volt könnyezve sírva,
Midőn letették atyját a sírba.

A gyászruhát még le sem vetette,
Midőn jó anyja el lőn temetve !
Mikor a sírba letették anyját,
Iszonyú kinja lezárta ajkát.

Nem tudott szólni, nagy volt keserve
A földre roskadt, eszmélet-vesztve,
Egy remény adott lelkének éltet,
S a szerelem, ez isteni érzet.

Egy szöke ifju volt eszményképe,
Ki most hazáját a harczban védte,
Elmult a harcz is, és elmult véle
A magyar nemzet minden reménye.

Az ifju sem jött, ott maradt halva
A hol a fegyver le lőn rakatva,
Ez hírül esett a szegény lánynak,
S nem sirt, — de halva találták másnap.

A k u t y a.

— Novella.

Turgenjew Ivántól.

(Vége.)

Trésoromat a pitvar ajtaja mellett feküdni hagyván, gyorsan siettem a szobába és a tükörbe néztem, hogy meglás-sam, nem harapott-e meg a veszett kutya? Nem, hála az ég-nek, testemet nem sértette, hanem, uraim, higgyék el, oly zöld, nem halvány, zöld voltam, mint a béka. Ninfodora Séminowna

az ijedtségtől elaléltan divánján fekszik és nyögveimádkozik. Megpillantván engem, remegő hangon kérdi: ön itt? semmi baja? — Semmi! felelém, — Trésorom megmentette életemet. — Ah! Istenem, — mond — mily „noblesse“ részéről! S él még a szegény?

— Él, — felelém. — De félek, hogy sebe gyógyíthatlan. — Ah, Istenem, szól ijedt hangon, s ön élni hagyja, azonnal le kell löni! — Azt nem teszem, asszonyom! — E pillanatban szegény Trésorom, sebesült testét maga után vonszolva, a szobába lép. — Bocsássa meg, — folytatám — de ily hálátlan nem lehetek irányában. — Ah, nagy ég, lehetséges ez? Elvesztette ön eszét? Ninfodora, — mondtam, — térjen magához! — De a nő, meglátván Trésoromat, iszonyuan felsikolt: ki, ki vele... meghalok, el vagyok veszve! — Jó, mondtam Trésoromat kiküldve a szobából. — Távozzék azonnal — folytatá még mindig sipitva, — egy perczig sem tűröm itt! El, el innen! Ön gonosz ember, soha többé itt ne mutassa magát, mert különben.....

— Ha kocsit ad kölcsön, azonnal távozom, — feleltem, de gyalog nem megyek! — Borzasztó tekintetet vetett reám. — Adok-e? Vigye el minden kocsimat, szekereimet, de távozzék azonnal! — Ezt mondva a szomszéd szobába rohant..... Uraim, akár hiszik, akár nem — e percztől fogva soha sem voltam Ninfodoránál, megvettem őt és Trésoromnak siromig hálát és hűséget fogadtam.

Kocsira szállván, magamhoz vevém Trésoromat és haza indultam. Otthon megmostam sebeit és föltettem magamban, hogy jövő nap felkeresem az efremi bábát, ki az állatgyógyászathoz is értett. Fáradt voltam és minthogy már késő este volt, feküdni mentem. Agyam mellé, — jól vigyázzanak uraim! — Trésoromnak fekvőhelyet készítettem. — De tán az izgatottság, emlékeim, felcsigázott képzelmem.... elég az hozzá, az álom kerülte szemeimet. Nem birtam elaludni! Nyugtalanokodtam!... Ittam vizet, mivel iszonyu melegem volt, kinyitottam ablakaimat.... játszottam hárfámon.... elénekeltem a „Moujik de Komarino“-t.... Nem használt! Ah, gondolám, elhagyom e szobát. Jó, felkaptam egy vánkust, pokróczomat... átmentem a kerten és a nyitott pajta elé lefeküdtem. Itt sokkal jobban éreztem magam. Az éj gyönyörű volt, lanya szellő csókolta forró homlokomat... mintha lágy női kéz simogatná. A friss széna zamata a theára emlékeztetett. A tücskök altató dala oly édesen... lankasztólag hatott fáradt testemre. Pillanatonként majd a fülemile méla-bus csattogása, majd üde pity-palaty hangzott az éji csendben. Az égen csillagok ragyogtak, csak néha szállongtak fehér bárány-felhők, hogy ismét eltűnjenek.

E szavakra Skorewich tüsszentett, Kinarewich szintén, csupán azért, mert az előbbi mindenben utánozni szokta. Stepanich Antal csudálkozva tekintett reájuk.

— Eh bien! — folytatá Porfirii Kapitonovich, — lefeküdtem tehát, de itt sem tudtam elaludni Gondolatimba mélyedve, a ragyogó eget néztem. Prokorych szavai szüntelen előttem lebegtek, jóslata bebizonyult, az égben egy kedves halottam őriz — gondolám — Isten óvott, a vén jós megértette titkos nyilatkozatát... s én mentve vagyok. Trésoromra gondolván, könyeztek szemeim. Drága, jó Trésorom!... Az éj csendes volt!... Egyszerre halk neszt hallok, visszanézek: Trésorom hánykolódik a szénán. Utánam jött. Szegénynök bizonynyal sebei fájnak... Még soká voltam fenn! Az álom folyvást került! De uraim, tndjátok, mi akadályozott legin-

kább, hogy elalhassam: a hold. Önök ezt nem hiszik?... Biztositom az urakat, hogy igaz. A hold egész közelemben volt, sárga, lapos, csunya arczával! Mintha boszantani akarna! Megharagudtam és lehunytam szemeimet. Aztán megfordultam, de a hold mindenüvé kísért. Hánykolódtam. Nem használt. Behunytam szemeimet. Karomra támasztván fejemet, megkísértem az alvást. A hold világa szempilláimon is áthatott. Felnyitottam szemeimet.... A láthatár messze nyult... minden köröskörül a hold sajátságos világában fénylett... a tárgyakat a fény daczára alig lehetett egymástól megkülönböztetni... Messze... messze a pajtától valami mozogni látszott... mindinkább közeledett.... végre gyorsan szaladni kezdett... Egy percz mult... Közelebb jött... még nem ismerhettem fel, hogy micsoda.... még közelebb... nyul ez? Kérdém magamban. Igen, az.... Nem, nagyobb a nyulnál. Tovább nézem... Közeledik felém... látom hogy fehér,... hogy pofája tátott.... Világos! ez farkas... róka... Szívem dobogni kezd.... De mért is félek? Kérdém magamban,... hisz csalódhatom. Lehajlok a szénára, újból megkísérlem az alvást... de hirtelen hátam borsózni kezd.. És... uraim! képzeljék, hogy mit láttam?... A futó árnyék nagyobbodik... látom iszonyu, borzas fejét... Uraim, képzeljék, hogy önökkel történik s felismerem benne a délutáni veszett kutyát... Ah, nagy ég.... nem birok mozdulni.... nem tudok segélyért kiáltani.... Látom fénylő szemeit, hallom mozgását,... a szénára veti magát... Közvetlenül mellém... Oda vagyok!... De derék Trésorom észreveszi, felszökik fekhelyéről... Megtámadják egymást.... én gyorsan szököm.... átfutok kertemen, hogy kihozván löfegyveremet a veszett állatot megsemmisíthessem... Lärmát csapok, az egész ház felébred reá... Felvilágosítom őket.... Nemsokára csoportosan indulnak a pajta felé... én revolveremmel kezemben... mások mécsessel és dorongokkal... Gyorsan, lármázva közeledünk... nem hallunk semmit.. Végre a pajtához érkezünk... s mit látunk... Szegény Trésorom halva fekszik a szénán.... és a rut, veszett kutya sehol!... Az eltűnt.

Uraim, higgyék el, hogy e borzasztó látványnál sirásra fakadtam, kutyám előtt térdre borultam, nem kutyám.... barátom előtt, ki kétszer menté meg életemet. S ott maradtam mellette... fájdalmas gondolatimba mélyedve, mignem vén szolganóm vállamat megérinté kezével. „Uram, jöjjön be, szól, az éj hűvös kezd lenni, itt megfázhatik!... Ez esetem... Uraim ítéljenek!

Mi mindannyian hallgattunk.

Heine élete és művei.

Ujkérítől.

(Vége)

Ez évben végzé be a „Bacharachi rabbi“, czimü regényét is, s azután Thüningába és Hanzba utazott. Ez útjának köszönik létüket a később oly nagy hirre vergődött uti képei.

1825-ben tette le jogtudori vizsgáját.

1825. jun. 28-kán Heino Heiligenstadtba ment, hogy ott az evangélikusok egyházában a keresztséget fölvegye.

E lépés nem benső indokok kifolyása volt nála, mivel magát úgy a keresztyén, mint a zsidó valláson felülemelkedve

érezte, sőt ezzel talán még inkább rokonszenvezett, mint amazal; de e lépést tennie kellett, hogy porosz államszolgálatba léphessen. De e lépése nem hozott rá szerencsét.

Ez időtől fogva, mint ő maga megjegyezte, a keresztyének és zsidók egyaránt gyűlöltek, és ami legrosszabb volt, hogy önmagával és lelkiismeretével meg hasonlott.

Az ezt követő két évben, mely idő alatt fölváltva az északi tengeri fürdőkben, Lüneburgban, Hamburg és Londonban élt, gyorsan jelent meg egymás után uti rajzainak két kötete, és a „Buch der Lieder.“

Cotta könyvárusnak amaz ajánlata, hogy a „Politische Annalen“-t Lindnerrel együtt szerkeszteni, 1827-ben Münchenbe csalta őt.

E körülmény eleinte igen kedvező befolyást gyakorolt rá.

A munkásság, melyet mint szerkesztő kifejtett, korán sem volt arányban Cotta szűkkeblűségével s örömmel cserélte volna föl a nyugtalanságot okozó írói pályát valamely állandó és nyugalmas hivattal, s hitte is, hogy egy miniszteri pártfogója: Schenk, kieszközöl számára a müncheni egyetemnél egy tanári állomást. De e reményében csalódván, 1828. július havában Olaszországba utazott, s meglátogatta Veronát, Milanót, a marengói csataért, Genuát, a luccai fürdőket, Florenzet, s meglátogatta volna talán Rómát is, ha atyja halála felőli előérzete őt hazájába vissza nem vonzza, hol atyját már halva találta.

Ekkor rövid ideig Hamburgban tartzkodott s 1829-ben Berlinbe, Potsdamba és Helgolandba ment, s Olaszországban kezdete el uti képeinek harmadik kötetét rendezte sajtó alá és azután hosszú időre Hamburgba költözött.

1831-ben Párisba költözött, hol 1856-dik évben bekövetkezett haláláig élt. 1845 óta súlyos testi fájdalmakat szenvedett, de törhetlen lélekkel élt s műveinek számát az „Atta Troll“-al, a „Francia állapotok“-kal, „Romanceró“-val, „Faust“-tal, „Götter im Exil“-lel „Geständnisse“-vel stb. szaporította.

A párisi német republikánusokkal eleinte egyáltalában nem tudott rokonszenvezni, szerfelett sok bizalmat vetvén Lajos Fülöpben, a polgárkirályban. Később azonban csalódott benne s egy satyrában önté ki rajta boszuját.

Azt mondják sokan, hogy Heine vallástalan volt. Kik azt mondják: rosszul ítélnék felőle.

Heine, alapjában vallásos érzülettel birt, s ama guny, melylyel az egyház dogmáit ostromozta, satyrikus szeszélyének kifolyása volt és részben ama boszuság szüleménye, hogy vallási szükséglete — mint Strodtmann is megjegyzi — nem volt kielégítve. Senki sem üldözi könnyörtelenül azt, ami iránt közönyös, és valóban mindenki tudja, hogy Heine teljes életében vallási és bölcsészeti kérdésekkel foglalkozott.

Dalaiban és drámáiban, uti rajzaiban és „szalonföladatai“-ban mindenütt előfordul az istenség nagy kérdése, melynek végleges megoldása úgy tűnt fel előtte, mint az emberiség legfontosabb problémája.

Ő ennek megoldását Hegelnél keresi és a szent-simonistáknál költőileg magasztos pantheismusban: ő romegve riad vissza az atheismus gondolatától, s mivel istennek emberre léte mese gyanánt hangzik előtte, s hogy az istenség lételetét megmentse, az embereknek istonnekké változását hirdeti végcéljául minden haladásnak.

Annálfogva nem lehet mondani, hogy ő ellenkezésbe jömultjával, midőn súlyos betegségben szenvedve, halálos ágyán a nagy világtalány megoldásán töprenkedett.

P é c s i é l e t .

r. l. Nőegyleti dolgok. Művészek. Egy eredeti eszme. Lelkes törekvés.

Nőegyletünk folyvást gyarapszik és áldásos működését mindig tágabb s tágabb körökre terjeszti ki. A választmány egyik utóbbi gyűlésén határozatba ment az egyleti szegények, valamint a segélyadományok szaporítása. Már előbbi levelemben írtam, hogy egy háztartási kiállítás rendezése is tervezetlik. Most már e terv mindinkább közeledik a fogantatáshoz. Az egylet megkapta a kolozsvári nőegylet által rendezett kiállítás műsorozatát és iparkodni fog, hogy szintoly sikeres kiállítást létesítsen. A Szigriszt-féle óvodának Fröbel-féle gyermekkertté való átalakítása érdekében szép tevékenységet fejtenek ki hölgyeink. Minthogy azonban a nőegylet ez üdvös intézetet kellőleg támogatni saját erejéből nem bírja: gyűjtést rendezett, mely már eddig is meglehetősen eredményt mutat fel. Reméljük, hogy Pécs lelkes hölgyei, kik jótékonyságuknak már annyi szép jelét adták, jelenleg fokozott tevékenységet fognak kifejteni, oly jótéteményről levén szó, mely nem csupán az anyagi nyomor pillanatnyi enyhítését, hanem a szellemi inségnek az egész életre kiható, gyökeres orvoslását tűzi ki célul. Derék nőegyletünk nem elégszik meg az anyagi téren való tevékenységgel, hanem a pesti nőképzőegyletnek a nőnevelés érdekében tartandó közgyűlésén is fogja magát képviseltetni, hogy e nem eszmeének városunkban is érvényt szerezzen. Az igaz, jó és szép örökszent háromságából a szépet: a művészetet is beavonta működése körébe, amennyiben neki köszönjük a „nő kar“ név alatt szereplő női dalárdát, mely két alkalommal már nyilvánosan is föllépett, és a közönség által kiválóan biztató fogadtatásban részesült.

De a hol fény van, ott árnyék is szokott lenni. Míg a nőegylet által rendezett hangversenyek színházunkat a zsunfolásig töltötték meg: addig a zeneegylet, a dalárda által rendezett kisebb hangversenyek nem részesülnek a közönség oly pártfogásában, milyent joggal várhatunk egy várostól, mely magát a műveltebbek közé szereti számíttatni. De pardon! A legutóbbi szombatok valamelyikén rendezett dalárda-hangverseny igen szépen sikerült, a tágas Hattyu-torem alig bírta magába fogadni a sok vendéget. De képzelje csak, t. szerkesztőnő, mily kellemetlen meglepetésben részesítették ifjú hölgyeinket! Nem kívántak tőlük kevesebbet, mint azt, hogy a műsorozatban előirt zeneművek előadása után ne menjenek haza, hanem maradjanak még egy kis tánczra!

Nézze az ember! Hisz őket csak a művészet iránt való érdeklődés vezette ide! No de mit tehettek? Nagy nehezen rászánták magukat, és úgy reggeli 2 óráig igen kedélyesen járták a tánczok különféle nemét; azt tartom, hogy ezen kellemetlen meglepésért nem fognak neheztelni derék dalárdánkra, mely e hó 19-kén és 20-kán fogja 10 évi főnállásának jubilaumát ünnepelni.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Május hó 15-dikén.

A mult hét jeligéje. — Szaporodnak a vízkárosultak. — A szentírás szavai és a „Disznófő” vigalom. — „Idő és körülmények szerint.” — A Derby-nap Epsomban és a pesti lóversenyek. — Egy tárczairó a magyar nőről. — A rákosi gyepen. — A tribun és töltelke. — Merő arisztokraták — Egy kis genealogia. — Átálános fölkelés. — Fogadások és esküdözések. — A mit feledni szoktunk. — A képzőművészeti kiállítás. — Egy keményes vigjáték, mely megérdemli, hogy kalapot emeljünk. — Ha vége jó, minden jó!

„Megnehezült az idő viharos járása fööttünk!”

Ez lehetne a lefolyt hét történetének jeligéje. Reggeltől délig vidám tavaszi verőfény, déltől ozonnáig határozatlan programmal föllépő égboltozat és oszánától éjfélig szakadó zápor, villámlás és a mennydörgésben fölfogyhatatlan időjárás. „A zöldbeli” vendéglősöket a desperatio kerülgeti, s néhányan már is bejegyeztették magukat a vízkárosultak névjegyzékébe. Vezuv kitörése Nápoly környékén nem idézhetett elő nagyobb rémületet és zürzavart, mint a fölhből borult ég első haragos dörrenése mult csütörtökön. Libegő-lobogó szalagok, könnyű mousselin és nehézelyem ruhák, pörge kalapok és selyemszörű cilinderek százával multak ki ez nap az árnyékvilágból. Uton utfelen, erdő-nyilások és hegyközökből zsi bongó rajként tódult a megrémült tömeg, mint egy óriási köpűbe, a zugligeti „Disznófő” mentő deszkaszalai alá. A kedélyek csilapultával, midőn nagyérdemű közönség megrongált állapotának minéműség fölött már reflectálásba csapott át, a könnyebb vérű kedélyek rettenetes időtlen mulatságnak találták sirni a siró idővel, s inkább fordítottak egyet a dolgon, s miután már kereszttyén módra isten igazában megkeresztelkedtek, kihirdették, hogy a szentírás szavai szerint örülni fognak az örülőkkel, s olyan deridót csaptak hajnali három óráig, hogy

Végre is a mérges felhő
Szégyent vallva távozik,
Szivárványos lett hajnalra
Jókedvűtől lett az ég.

Hanem úgy látszik, idei májusunk a balközép hivei közé tartozik, a mennyiben ő is „idő és körülmények szerint” heves, zajos vitákat idéz elő a magyar levegő parlamentjében. Ha a tavaszi verőfény szétszlatja is egy időre a haragosan dörgő felhőket, azok újra meg újra sorakoznak és támadást intéznek a békés időjárás ellen. Nem elég, hogy csütörtök óta minden nap megzavarták a napirendet, még vasárnap is olyan csókolni való meglepetést készítettek a lóversenyre kitódult nagy közönség számára, hogy szinte megsemmisít az ember szíve a hat és hét óra közt karavánként haza tóduló megzüllött sereg között.

Azt mondják, hogy a magyar lóra termott, annyival inkább különös, hogy a lóversenyek iránti érdekltség nálunk évről évre hanyatlik, s maholnap a zorus fokon áll. A Derby-nap Epsomban valószínűleg nemzeti ünnepély, hol a legmagasabb arisztokratától a legutolsó gyármunkásig csaknem megmagyarázhatatlan figyelemmel kíséri mindenki a futtatásokat. Egy fél löfej előrekapása vagy hátramaradása milliók fölött határoz. A londoni hidon keresztül Southwark és a South-Vester-

bahn oldalán a városi lakosok pompás kertjei mellett elegáns fogatok, a gigstilbusiesek, cabsok és régi elfeledett fuvarosbárkák ezrivel tódulnak a rekettye-bozóttal kerített eposoni térségre, hol a számtalan sátorokból valószínű tábor terül el előttünk. Nálunk mindössze egy-két sallangos négyes, czafarangos szíjjal játszó ostorhegyes, néhány hirtelenül meggazdagodott bankár négykerekű „ungrisches zeugl”-je, veszettül kergető fiakerek mögött ó-conservativ hajlamokat tápláló confortabilis lovak, s végre valamennyi mögött a tizenkilenczedik század egyik demokratikus találmánya — az omnibuszok. Ennyiből áll a Rákosra vezető utcák physiognomiája lóversenyeink alkalmával. Ezelőtt néhány évvel még, különösen ha az idő kedvezett, egész Pest mintegy kifordult magából. Az idegenek is tömegesebben látogattak el, a kik aztán nem győzték eléggé magasztalni a pesti hölgyvilág ragyogó szépségeit. No, ami ez utóbbit illeti, e tekintetben ma is minduntalan égetik számunkra a tömjénfüstöt. Egy tárczairó közelebb is így irt a magyar nőkről: „Pest és Bécs! Mi óriási különbség! Ez keveréke a legkülönbözőbb fajoknak minden határozott jelleg nélkül. Egy kicsit Páris, egy kicsit Bécs. Amaz már keleti faj, ruganyos termet, beszédes szemek hosszú pillája, mely mintegy legyezni látszik a gyorsan emelkedő keblet, dús hajzat, gömbölyű kar végén keztyüörtönbe erőtetett patyolatkező, és leszállás közben magát a karcsu bokáig eláruló nyerges láb, szóval ezer és ezer báj, miket itt a nők nem a szabók vagy a divatárusnők, hanem az isten kegyéből birnak.” — De legyen elég ez ömlengésből, a magyar közönség előtt mindez nem titok és épen ezért mást vár tőlünk. Nos mi, mint a képviselőjelöltek szokták mondani: „igyekeznünk fogunk megfelelni az önök várakozásának” és dióhéjba szorítjuk a vasárnapi lóverseny viharosan végződő képét.

Tehát pont négy órakor még sem por, sem forróság nem zavarta a mulatságot. Szelid napfény szűrte át sugarait a könnyű felhők között. A soroksári utca kikelt hétköznapi képéből. Az ablakokban virágzó nőarcok mosolyogtak a kifelé siető közönségre. Künn az akácokkal szegélyezett versenyterí kocsitúrról már látni lehetett a tribun póznáján vigan lengő zászlót, melynek páholysoraiban a főrangú világ gazdag öltözékekben foglalt helyet. A zártszékeket a férfiak foglalták le, itt-ott az első fauteuille soraiban a pesti demi-monde egy-egy feltűnő alakja adott mindenféle megjegyzésekre okot. A gyepen egy csoport öreg és fiatal mágán, a miniszterek közül Wenckheim, Szlávi, Tóth Vilmos és Bittó, a külföldi consulok, stb. s végül néhány nyavalygó fertálmágán fitogtatta a „blechlit” gomblyukában. De ime megcsendül a harang, s előállanak a nemes állatok s a másik perczben már neki indulnak a kitűzött másfél ezer ölnök. A kíváncsiság fölemeli a látesőveket, az izgatottság nöttön nő. Az ott Széchenyi Kálmán „Admiralja”, ez báró Diller Lajos „Stanley”-je, amaz Eszterházy Miklós „Mademoiselle Giraud”-ja, s a jó ég tudná eloszámolni e telivérek neveit, melyek egytől-egyig nemes családból valók. Merő arisztokraták, az egyiknek apja „lord

Clifton“, a másiknak anyja a híres „czárnő“, de mennek is, mint a fergeg. Szorítsd! Előre! Ne hagyd magad! hangzik minden oldalról, s a jockey irgalmatlanul korbácsolja, a nemes állat ágyéka már véres a sarkantyutól, s az izzadság fehér habtajtékban foly le róla, míg végre az eget verő hurrah és éljen jelenti, hogy a ménes-könyv főarisztokratái közül már valamelyik győzött. A versenyek eredménye nem e rovatba tartozik, mi csak képét kívántuk adni a vasárnapi lóversenynek, és eddig a kép vonásait nem is zavarta semmi, de midőn a hazafi-díjra előtánczolt a tizenegy jockey különféle viritő színekben, megdördült az ég, s lett olyan „átalános fölkelés“, hogy a spanyolországi ehhez képest kis Miska. Az egész Rákos két táborra oszlott. Az egyik futott, a másik futtatott, de mind a két fél szélben, esőben, villámfénynél, mennydörgés mellett. A fogatok, fiakkerek, omnibuszok, s a bőrig ázott lenge ruhás delnők megfélemlített serege, a desperált férjek és apák egy özönvíz előtti chaos siralmas képét tárták föl előttünk. Repülhetett a „Captain Blue“ „Ottoja“, vagy a „Falsacapa“, a publicum csorgó esernyők alatt, bezárt hintókban, éktelen zshivaj és káromkodás között, rettenetes locspocsban tartott hazafelé. Voltak fogadások, esküdözések. „Nem lát engem többet Milanó!“ De engem sem! „Az lesz soká, míg én még egyszer a rákosi gyepre jövök!“ Hangzott mindenfelől!

Es ime, midőn e sorokat írjuk, a kocsik hosszú sora tart ismét ki a lóversenytérre, az utolsó futtatásra. A program érdekes, a májusi napfény mosolyog, s az embereknek már vérében van; hogy fényes napokban feledik, a miket nyomorúságaikban fogadni szoktak.

De vannak dolgok, a miket nem szabadna felednünk. Ilyen például többek között a képzőművészeti társulat kiállítás, mely régóta volt oly érdekes, mint a mostani. Ott látjuk többek között Than Mórnak egy nagyszerű oltárképét, mely az olajfák alatt imádkozó Krisztust ábrázolja az előtérben alvó tanítványokkal; ott látjuk Orlay Coriolanját, midőn anyja kérleli Róma kapui előtt; Madarász Viktor Dózsa Györgyét; Valentini pénzolvásos cigány fiát; Schweininger tiszai tájréseletét, s az Eszterházy-féle szénrajzok sok becses darabját stb., melyek maguk is megérdemelnék, hogy a közönség minél számosabban látogassa.

A nemzeti színház szintén beállított mult pénteken egy igen eleven, leleményes és ötletdus vigjátékkal. „A három kalap“ méltán megérdemli, hogy szellemdus szerzője Hennequin Alfred előtt kalapot emeljünk. Sok benne ugyan a valószínűtlenség, de oly tarka caleidoscopszerű, hogy az ember teljesen feleli a hiányok kutatását. Egy párisi férj van benne több ügyességgel, mint indokolással gyötrelmes helyzetekbe sodorva, mert azalatt, míg neje és leánya falura utaztak, le talált valahogy lépni a családi élet erényutjáról. Meséje tele van pikantnál pikánsabb helyzetekkel, bohó fordulatokkal, félroértésekkel és tévedésekkel, s mindvégig szakadatlan dorúltságban tartja a közönséget a fölcsereált három kalappal. Néhol ugyan nagyon is francziás izü, de azt annyi szellemmel, finomsággal votí oda, hogy még a legszigorubb erkölcsbíró is megbocsátja neki. Elméssége szakadatlan szórja a sziporkákat. Az előadás méltó volt a darabhoz, gyors, összevágó. Szerdahelyi sok kodálylyal és humorral ábrázolá Adolfot. Szigeti ismét romekolt, az örökké rettegésben és szorongások közt lévő Duprallont mesteri vonásokkal mutatá be; Benedek és Náday szintén nagyban emelték a darab sikerét, mely — meg vagyunk győződve — még igen sokszor meg fogja nevetetni a közönséget.

„Ha vége jó, minden jó,“ mondja a példabeszéd, ezért hagytuk mi utoljára azon nemes czélú fáradozást, melylyel lelkes hölgyeink az alföldi vízkárosultak javára a templomokban gyűjtést rendeztek. E nap emlékeibe egy érdekes mozzanat is szövődik. Ugyan is, midőn a nők hazafelé mentek, egy ismerős urral találkoztak, s báró Vay Béláné eléje tartá a kezében lévő ily föliratu táblát: „Könyöradomány az árvíz-károsultak javára.“ És az az ur ismert áldozatkészségével rögtön ötven forintot adott át. Ez az ur Türr tábornok volt. Az isten éltesse.

Cs. J.

Major Béla

korán elhunyt irónknak állítandó sírkövére ujabbán vettem:

Zirczről Nagy Lipolda urhölgy gyűjtése*)	12 frt — krt
Ehez az eddig begyűlt	101 „ 80 krt
Teszen összesen	113 frt 80 krt
(Folytatjuk.)	

Budapesti hírvivő.

♦♦ (Király ő felsége) e hó 13-dikán délután fél három órakor nyitott kocsin egy szárnysegéddel Schönbrunnba menve, a sechshauseni vámnál nagy veszélynek volt kitéve. A kocsik mind kitértek, csak egy Anninger nevű zabkereskedő üres kocsija nem vette észre a királyt és épen az uton akart átmenni, midőn a király kocsija jött; leeresztett gyeplővel hajtott és csak abban a pillanatban huzta meg a gyeplőt, midőn a kocsi rudja már a király jobb karját surolta és a királyt a kocsiba nyomta. A király azonban hirtelen megfordult, kezével a rudat fején át visszafelé tolta és azonnal tovább hajtattott. A király Schönbrunnba érvén, azonnal az udvari orvossal értekezett, de a surlódás olyannyira csekély, hogy nem is került gyógykezelés alá. Anninger a rendőrséghez vitetett, de csakhamar szabad lábra állítottott.

♦♦ (A nőképző-egylet) májushó 13-án délelőtt 10 órakor tartotta évi közgyűlését az akadémia Kisfaludy-termében. A terem teljesen megtelt hölgyekkel, kik közt 10—12 férfi is volt látható. Az emelvényen álló asztal körül ültek: Veres-Beniczy Hermin elnök, gr. Teleki Sándorné első alelnök s Jankovich Antalné másod alelnök, továbbá Gönczy Pálné, pénztárnok, Hentaller Batta Szilárda vál. jegyző és Torkos László jegyző. — Veresné asszony 1/211 órakor egy emelkedett szellemű megnyitó beszédet tartott, kiemelve az örvendetes gyarapodást, melyet az egylet a lefolyt évben is szellemileg és anyagilag nyert; azon részvétet, melyre ugy a legmagasabb körökben, mint a vidéki egyletek előtt, szüntugy a kormánynál, mint egyeseknél, ugy a napisajtóban, mint a közvéleményben talált az egylet működése. Főlemlítette a királynő látogatását, melylyel mult hóban a felség az egylet tanintézetét megtisztelte. Az elnöki megnyitó beszéd után Torkos László egyleti jegyző felolvasta az évi jelentést, vázolván az egylet működésének egy évi történetét. Mint legnevezetesebb pontot kiemeljük e jelentésből azt, hogy az egylet fáradhatlan derék hölgyei 21,230 frt s néhány arany évi bevételt tudtak eszköz-

*) Ehez járultak: Nagy Lipolda 2 frt, Ányos Nagy Mária 1 frt, Oláh Beneczé 2 frt, Petrovics Gyula 1 frt, Gusich 50 kr, Spinner 50 kr, Miss Béla 1 frt, Bartal Erzi 2 frt, Orosz György 1 frt és Rákossy Ágnes 1 frt.

zolni az egylet szükségleteire, melyből 16,450 frtot emésztettek föl a kiadások. Mily szépen beszél ez eredmény a felől, hogy mit képes elérni a társulás, ha lelkesedés, vállalkozó szellem és tevékenység szolgálják iránytű gyanánt. — E derék egylet hölgyei e részben a legnagyobb elismerést érdemlik ki a hazától, melynek egy fontos érdekét mozditják elő.

•• (Nőmunkásokat) elhelyező és közvetítő intézet nyílt meg a fehérhajó-épület udvarában. Ez intézet hatóságilag van engedélyezve és női szabó, himző és minden egyéb női munkával látja el a munkakeresőket. Biztos tudomásunk szerint, a „pesti nőipar-egylet“ is szándékozik még e nyár folytán hasonló módon segíteni a nőmunkások ügyén. Mindenesetre dicséretes intézmény lesz s bátor, de biztos kézzel jelöli meg az utat, melyen a munkás nők legsikeresebben eszközölhetik — emancipációjukat.

•• (Zsófia főhercegnő) gyomorlobban fekszik. Ő felsége a király Schönbrunnból meglátogatta a főhercegnőt, kinél ugyanakkor 4 orvos consiliumot tartott.

•• (A bölcsőde-egylet) keddi nagygyűlését a Köztelek kistermében gróf Károlyi Edéné urhölgy nyitá meg elnöki beszéddel, melyben annyival inkább fölkerlte a közönség pártfogását, mivel Pesten rövid időn egy harmadik bölcsőde fölállításáról kell gondoskodnunk. Egyszersmind melegen emlékezett meg az elhunyt dr. Tormay Károlyról, ki az egylet létesítőinek egyike volt. Koller Gyula és Dulácska Géza orvosi jelentése szerint: a terézvárosi bölcsődében egy éven át 276, a józsefvárosiban pedig 225 gyermeket ápoltak. Az ápolási napok száma amablan 9034-re, emebben pedig 12,600-ra ment, mely számok igen ékesszólón beszélnek ez egylet áldásos működéséről. Az évi összes bevétel 13,141 frt 45 kr volt, a kiadás pedig (a 2800 frtnyi tőkésítéssel együtt) 12,181 frt. Az egylet vagyona ez évi márczius végén 74,277 frt 39 kr volt. Novák Lajos egyleti titkár jelentése kegyelettel emlékeztet meg ez egyletnek husz év előtti alapítóiról, s elismeréssel az új alapító tagokról és adakozókról. A közgyűlés Jármay Gusztávot, ki 19 éven át volt az egylet buzgó pénztárnoka, dísztaggá választotta, helyére a választmányba Sztupa Györgyöt kérte föl, pénztárnokká pedig Adler Antalnét, e tevékeny urhölgyet választá. Más változás az igazgatóságban és választmányban nem történt.

•• (Vetter taborok), kinél méltóbbat nem találhatott volna a kormány a Ludovica akadémia igazgatói székére, s kit fényes tehetségei mellett is mellőzött, Angliába utazott, hol egy katonai intézet vezetésére elég alkalmasnak találták.

•• (Az árvizkárosultak) javára az urhölgyek által rendezett gyűjtéseknek a budai templomokban mult vasárnap szintén szép eredményük volt. A várkapornában Váray egy miséjét adták elő, melyben Balázsne, Kvassayné, Dubez és Huber Károly is közreműködtek. A gyűjtésnél megható, lélekemelő jelenetek fordultak elő. Így például egy szegény asszony e fohással tette le fényos husz-krajezárosát az asztalra: „En egy szegény özvegy vagyok s többet nem adhatok,“ — egy még szegényebb asszony pedig, ki maga is kéregetni szokott, már kiment a templomból, de újra visszafordult s egy krajezárt tett le e szavakkal: „Tőlem nem telik több; hat gyermeket táplálok!“ A gyűjtés eredménye a várkapornában 62 frt 60 kr volt, de ez a templomon kívül 112 frtra nőtt.

•• (Betörés) E napokban Geromüller ismert pesti órásnak a rózsátér 4. sz. a. levő boltja éjjel kiraboltatott. Az ismeretlen tettesek a szomszéd kefe-kereskedést kulccsal felnyit-

tották, a légszesz-lámpákat meggyújtották és a szomszéd falat ekként kényelmesen áttörték, s így hatoltak be oly kis üregben, melyen egy gyermek is alig férhet át, az órák boltjába, hol a künn levő, közel 5000 frt értékű zsebórákat mind elrabolták. Rendőrségünk éberségét legjobban jellemzi, hogy a nevezett bolt a városház szomszédságában van. A rendőrség azonnal szigorú nyomozást indított meg, mely részben máris eredményre vezetett, mennyiben a tettesek közül kettő, — két olasz munkás — elfogatott s remény van, hogy a többiek is, valamint az ékszerek is kézrekerülnek.

•• (Vizbefulás.) Ismételve megtörtént, hogy nők, kik a Dunához mosni vagy vizet meríteni mennek, figyelmeztetve lettek, hogy gyermekeket magukkal ne vigyenek. De a figyelmeztetés nem igen használt. Így e napokban Báliné nevű mosóasszony a Tabából a Duna mellett mosott s öt éves leánykáját magával vitte, ki játszás közben a vízbe esett s kezdetben észre sem véve nyomtalanul eltűnt. Valószínűleg valamelyik álló hajó alá került s ott megfult.

•• (Új utca-burkolat-anyag.) Russet Ágost grenobli ügynök ajánlatot tett Pestvárosának az utcák, terek és sétahelyeknek cement vicat-val kiburkolására. Beadványában azt állítja, hogy ezen burkolási mód a legjobb, legolcsóbb és legtartósabb, mert annak mi sem árt. Készítése módja ez: beton-alapra kavicssal kevert cement vicat-réteg rakatik le, mely granitkeménységűvé válik. A közönséges cementtől állítólag elütő cement vicatnak feltalálója Vicat, a párisi utépitészet főmérnöke, kinek fia Vicat J. készíti most e cementet Észak-Franciaországban. E keverék állítólag oly kemény, hogy egy beton-boltozat, mely 1 meter 50 centimeter hosszú, 1 meter széles, közepén 8 centimeter, a végén pedig 10 centimeter vastag és 5 rész kavics és 1 rész ilyféle vicatból állott, 89,000 kilogramm súlyt birt meg, s csakis meglapult. Egy négyszög meter e fajta járda-burkolatból 10 frankba kerül 10—12 centimeter vastagság mellett. Az ajánlattevő végre felkéri a várost, hogy a vállalkozó költségén próbát tegyen s csak egy év múlva kéri azt kifizettetni. A tanács ez ügyet a kövezési bizottmánynak adta ki véleményezésre.

•• (A nemzeti színház) főbb tagjai és az intendáns közt fönforgó ügy kezd a végkifejléshez közelíteni és valószínűleg békésen fog elintéztetni. Az intendáns levelet intézett külön-külön minden sértett taghoz, melyben kijelenti, hogy sértő szavait nem értette czimzetre és hogy soha nem tartotta és nem tartja olyannak, minőnek akkor ejtett szavaival mondotta. Különben ha az illető e sorai által az ügyet nem találja elintéztettnak, kész személyesen bővebb felvilágosítást adni. — Az illető színészek úgy halljuk, nincsenek teljesen megelégedve e válaszzsal, nem annyira tartalma miatt, mint inkább azért, hogy nem onnan nyerték, a honnan várták. Tovább teendő lépésükről csak annyit tudunk, hogy egy küldöttség fog a belügyminiszterhez fölmenni. Különben, mint az „El-lenőr“ írja: az intendans ur Németh Irma kisasszonyt ujlág szorzdéssal kínálta meg. Mint megtörténhet dolgot azt is közöljük, hogy a színház elsőrendű s egyedül számbavehető tagjai, ha rájuk nézve kedvező fordulat nem áll be, pénteken voltak utoljára játszandók. A lemondásukat benyújtott színészek és nejeik a vidék nagyobb városaiban fognak a télíg vendégszerepelni s aztán visszajönnek a fővárosba s itt addig ideiglenes színtermet állít Lehmann, a színházi ügynökség vezetője. Mi azonban reméljük, hogy erre nem lesz szükség s ekkorra a most távozó művészeket ismét birni fogja egyotlen műintézetünk.

++ (Uj zeneművek) Rózsavölgyi kiadásában meg jelent Louis Katzau „Numero sicher“ című polkája, Herdy Ferencz pedig „Radocza-indulót“ szerzett. Az „Apollo“ című zenemű folyóirat 9. száma is megjelent. Tartalmát „Dobó Katicza“ gyász-kara Allaga Gézától, egy „Sajkadal“ Zapf Antaltól, „Hulló levelek“ Erney Józseftől, s gróf Széchenyi Imre „Ott lenn“ című eredeti zeneszerzeményei képezik. Atírat is van benne: Herold „Zampá“-jának egyik áriája; továbbá Telbisz Jenő tehetséges fiatal zeneszerző „Harmadik magyar rhapszódia“-ja. A 15 lapra terjedő zenemű ára egy forint.

++ (Uj könyvek.) Heckenast Gusztáv kiadásában megjelentek: „A rónák vése“ vázlatok a betyáréletről összefüggésben a szegedi bűnkronikával, írta Tótvölgyi Titus, képes kiadás, ára 2 ft. — „A magyar nép éleze“ szép hegedűszóra összegyűjté Jókai, harmadik bővített kiadás, ára 40 kr. — „Német irodalomtörténet“, írta Szemák István, két rész egy kötetben, ára 3 ft.

++ (Vegyesek.) Király ő felsége legujabban tett körútja alkalmával az egyes kérvényezőknél közvetlenül adott kisebb-nagyobb összegeken kívül a következő kegyadományokat osztotta ki: A Ferencz-csatornán dolgozó munkásoknak 2000 ft; a török-becsei szegényeknek és szűkölködőknek 1000 ft; a zsombolyai szegényeknek és szűkölködőknek 1000 ft; a temesvári szegényeknek és szűkölködőknek 3000 ft; a verseczi szegényeknek és szűkölködőknek 1500 ft; a fehértemplomi szegényeknek 1000 ft; az aradi szegényeknek 3000 ft; a hódmező-vásárhelyi szegényeknek 3000 ft; a szegedi szegényeknek 3000 ft; a mezőhegyesi iskolának a szegény gyermekek kiképzésére rendelt alapítvány részére 300 ft. — Az osztrák államvasutársulat a pünkösti ünnepekre Bécsből Pestre kéjkirándulást rendez tetemesen alászállított árakkal. A vonat Bécsből 18-dikán 9 órakor indul el és esti 7 órakor érkezik Pestre. A visszautazásra a kirándulók május 25-éig bezárólag tetszés szerint használhatják a személyvonatokat; másodosztályú jegyének ára az egész vonalra 10 ft, harmadosztályúé 7 ft. — Régi pénzek. Pinczehelyen Tolnamegyében egy telkes gazda a görbői hegyen fekvő szőlőjében munkások által szőlővesszőt ültetett; ásás közben 26 darab aranyat talált, melyek nagyobbak aranyainkál. A köríraton Robert név olvasható. — Deák Ferencz szombaton utazott el Vas megyébe Széll Kálmánhoz, a választásokra azonban visszajő Pestre. — Egy derék pesti kisasszony e hó 11-én két kis gyermeket mentett meg a veszedelemtől, kik a közúti vaspálya sinein játszottak, honnan saját veszélyeztetésével ragadta el őket, a lovak elé futva; vasárnap pedig saját édes anyját, kinek ruhája a konyhában meggyuladt, mentette meg, az égő ruhát oly gyorsan és ügyesen tépve le, hogy édes anyja csak kezén kapott kisebb égési sebeket. — Péczely Károly budai szodatulajdonos egy 18 éves hajadont mentett ki a Dunából, melybe már háromszor merült alá; a miatt ugrott be, hogy egy cselédjével nagyon összeeczevedett. — Noszlopy Zsigmond hajóskapitány is megmentett a hullámokból egy nőt, ki már a gőzhajó kerékei alá került, s e nomos tette közben önmaga súlyos sérüléseket szenvedett.

++ (Halalozások.) A pesti nemzeti színházon gyászlobogó jelenti az intézet legrégibb s buzgó orvosának: Mizsei Endrének májushó 11-én, makacs gyomorbaj okozta halálát. A fővárosi körökben igen kedvezően ismert, tapasztalt, a művészeteket és irodalmat melegen kedvelő férfiú volt, ki képes-

ségét és buzgalmát örömeit fordítá a közügyek szolgálatára. Nemcsak a színháznak volt orvosa, hanem az alkatmány vizsgálata őta Pest megyének is, s a központi börtön egészségügyi rendbentartása körül kiváló érdemei voltak. Egykor pályáját mint katona-orvos kezdé. A társaságokban kedélyes vidámsága miatt igen kedvelték. Özvegye és leánya: Theindl Gyuláné urhölgy, kit egykor Olaszországban művészi pályára képeztetett, s több unokája maradtak utána. — A nem rég elhunyt Áldásy József özvegye, szül. Ehrmann Róza asszony, vasárnap 33 éves korában szintén meghalt.

++ (Rózsás napló.) Tótlipcei Pajor István, Nógrádmegyei tisztifőügyésznek kedves leányát: Pajor Ilont, sípeki Balás József köz- és váltójogi ügyvéd, folyó hó 14-dikén Balassa-Gyarmaton vitte oltár elé. — Szabadhegyi László ügyvéd, Herczeg Sándor legfőbb ítélőszéki bíró kollemdus leányát Herczeg Mariska kisasszonyt jegyezte el.

Gazdasszonyoknak.

Cseresznye csokoládéval.

Két iteze szép fekete cseresznyét csutkától megtisztítván és vízben bemosván, megpuhulásig párolni kell, egy fél meszely tejet öntvén reá főzés közben. Ha a cseresznyék megpuhultak, egy tábla csokoládét, megreszelve, hozzá kell adni, azzal együtt jól elfőni hagyni és azután kitalálni, a tál széleit pedig fél piskótákkal vagy habos csukorral feldisztívén.

Morzsa-torta.

A nyújtódeszkára háromnegyed font lisztet egy fél font vajjal jól el kell sodrozni; ebbe belé kell tenni egy fél font mandulát, apróra törve, ugyanannyi csukrot, egy citromnak apróra vágott héját, a citrom levét és egy tojást. Mindezekből tésztát kell formálni, mely jól összeálljon. Kis ujnyi vastagságúra kisodorván a tésztát, egy torta formára kell tenni, finom befőttel megtölteni, egy félre tett darab tésztából vékony rostélyt reá rakni, az egészet tojásfehérével megkenni, és törött csukorral meghintve lassu tűznél megsütni.

Nemzeti színház.

Május 11-dikén: „Tannhäuser“, Wagner Richard operája. — Május 12-dikén: „Tündérlak Magyarországon“, népszínmű. — Május 13-dikén: „A párbaj“, francia vígjáték. — Május 14-dikén: „A fekete domino“, Auber operája. — Május 15-dikén: „Három kalap“, Hennequin Alfréd vígjátéka. — Május 16-dikén: „Borgia Lucrétia“, Donizetti operája. — Május 17-dikén: „A fehér hajsza“, francia vígjáték és a „Felolvasónő“ színmű.

Divattudósítás.

Legujabb nyári készletek 1872-dik évi idényre. Türrsch F. Pesten váci-utca a nagy Kristóf mellett.

Ajánlja az alul jegyzett, részint eredeti, részint pedig a párisi legujabb divat szerint készült czikkeket, azon hozzáadással, hogy az említett cikkek az utóbbi 20 év divatjaitól tökéletesen eltűntek.

Valamint a farsangi, akkép a mostani nyári idényre is, divattermeit a legújabb, legfinomabb és legdivatosabb pipere-czikkével felszerelte, elegáns kész ruhák, egész toillettek divattermeiben készen mindig találhatók és az áttekintést megérdemlik.

A megrendelt ruhák centiméter mérték megnevezése vagy egy jó állású derék beküldése után — melyhez az eleje hossza papírral mérve is szükséges — készítettnek.

Minden megrendelés utánvétel mellett gyorsan és pontosan eszközöltetik. — Különös figyelmet érdemelnek még gyönyörű menyasszonyi készletek, selyem vagy Creppe lisse-ből készült elegáns menyasszonyi, Pompadour és Ecrus, ruhák és felöltők, valamint fekete csipke Tunique és Fichu, haj- és mellesokrok stb.

Fehér Creppe lisse ruhák, készítettnek: 25—30—40—50—60 és feljebb 120 frtig.

Pompadour mull ruhák, gazdag diszes tunique-vel: 35—40—50—60—70 és feljebb 100 frtig.

Ecrus kevert Gaze ruhák: 42—48—54—60 100 frtig.

Vászon Ecrus " " 30—40—50—60 150 "

Toile ruhák (mint annak idejében hosi ruhák voltak) 80—100—150 forintig.

Ugyanazok utánozva 30—40—50 frtig.

Mindezek a ruhák a hozzá illő kalappal együtt 10—20 frtig drágábbak.

Fehér Pique ruhák 30—35—40—50—100 frtig.

Pompadour Pique ruhák 35—40—50—60 frtig.

Menyasszonyi ruha fátöl és Myrtuskoszorúval együtt 50—60—80—100—150 frtig.

Pompadour vagy egész fekete Gaze Tunique és Fichu, vagy Mantil 40—50—60—80—100 frtig.

(Folytatása köv.)

Végül még néhány szót mai divatképünkről.

Az első alak világos szürke selyemruhát tüntet elő, mely sötétebb színű tafotával van diszítve. Alul a szoknyán széles fodor látható, mellette a sötétebb szegélyzet egy kis felálló fejecskével. Két tunique disziti a ruhát, az alsó csak sima tafota szegélyvel, a felső még gazdag rojtokkal is diszítve. A lebbentyűs derék előtt nyitott, csipkefodorral élénkítve. A félig bő ujjak is csipkével vannak fodrozva. Ára a ruhának tafotából készülve 70 frt, finom szörkelmekből 45 és olcsó szövethől 25 frt.

A második alak utcai öltözkézet mutat be. A szoknya fekete tafotából készült, alul széles fodorral, felette két apró fodrociskával. A felső szoknya és derék barna selyemből való, gazdag bordűrrel és rojttal diszítve. E ruha ára ilyen drága szövetekből 80 frt.

Számrejtvény.

Jármay Ferenczétől.

1. 2. 3. 4. 5. 6. Ez az, mi semmit ki nem zár,
9. 10. 9. 8. Férfiélv, soknak élő méreg,
10. 9. 8. 16. A jólétnek előmozdítója,
11. 8. 9. 22. Izzadva görnyed vele a mező munkása,
13. 14. 2. 13. Szabolcs megyének egy része,
19. 20. 16. 21. Falusi lakások kedves környezete,
16. 29. 21. 12. 11. Kerti termesztmény, csemege,
33. 22. 16. Ez testünknek hasznos része.
22. 23. 8. 27. Meghatározott mennyiség,
10. 30. 26. 16. Vele egyet jelezni lehetlenség,
10. 16. 25. 22. A nőnevek közt fellelhető,
17. 16. Nem mindenik betölthető.
18. 8. 9. Ettől nyerünk világosságot, meleget,
33. 2. 32. Egyaránt öl testet, lelket,
34. 8. 27. 14. 22. 16. Ez legszebb s legrégibb nevünk,
9. 35. 9. 10. 16. A gondolatok asztala,
16. 31. 30. 29. 16. 21. Kedves költője volt a németeknek,
21. 20. 28. 27. 26. 16. Midőn háborogva dül és tombol,
- Sok emberéltet, a művet összerombol.
31. 32. 28. 29. 9. Szegény munkásnak pihenés napjai
16. 15. 7. 24. Nélküle semmi fenn nem áthat,

2. 34. 35. Bánatunkban ez vigasztunk,

1—35. Naponta így fohászokodunk,

Ámde nagyon sokan vannak,

A kik meg nem halgattatnak.

Megfejtési határidő: június 17-dike.

A f. évi 16-ik számban közlött számrejtvény értelme:

Protestáns árvaház.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetők küldték be:

Fiedler Ottilia, Novák Lórá, Braun Riza, Gellén Ilona, Ploy Leustach Panni, Radnay Mistér Vilma, Brocken Kovács Emma, Báthory Zsigray Istvánné, Kossitzky Barkóczy Ilon, Keszthelyi Györgyné, Várhalmy Berta, Gyura Janka, Molnár Róza és Amália, Zeke Janka, Moesz Gézánné, Pásztélyi Danielovich Emilia, Schönfeld Czeecilia, Ujfalussy Jolán, Guba Jánosné, Rácz Róza, Kalla Mihályné, Benedikovics Róza, Leustach Gizella és Irma, Miksaly Lipótné, Ambrózy Jusztna, Szmodics Gizella és Irma, Farkas Lászlóné, Méhes Mariska, Dzsinih Pencz Mária, Beszédes Mózesy Ágnes, Wagner Paula és Ilon, Kern Hermin, Schwartz Éva, Németh Berta, Bálint Juliaanna, Józsa Gábor, Bazilidesz Mindszenti Matild, Marosy Hermin és Etelka, Besz Mórutz Karolina, Kain Károlyné, Pap Gáborné-Czike Karolin, Mátyás Berta, Lörintsék Ida és Malvin, Mannó Kálmánné, Sváby Izabella, Horváth Aloisia, Pethő Antalné, Sztokánovics Báláné, Perisits Ilka, Oszlányi Mari, Szapper Janka, Felvinczy Mariska, Löffler Szidónia, Sziklay Matild, Vadász Luiza, Vitályos Irma, Zoltán Ferenczné, Osváth Paulin, Korbuly Fanni és Anna, Szabados Jenő, Novák Irén, Márfy Natalie, Tucsuy Irma, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Gribovszky Ilona, Németh Józsefné, Diviaczky Mária, Fölföldi Sándorné, Benedikovics Róza, Graef Irma, Doroghy Ignáczaé, Szép Emma, Kovács Mórné, Csátary Julia, Vörös Juliska, Jármay Ferenczné, Kiss Antónia, Eperjessy Emilia, Jaczkovich Velyáczy Anna, Mrász Ottilia, Lazur Lajtos Anna, Fisch Róza, Jánossy Lajos, Pap Kovacsik Gizella, Szák Várnay Anna, Trajtlér Erzsébet, Frank Katalin, Duha Kornélia, Boros Nina és Róza, Fehérváry Ilona, Bohunek Amália, Vitály Bomb Angela, Limbek Vilma, Rikly Veron, Paraciz Ilka és Teréz, Dubányi Róza, Stenczinger Karolin, Boros Mariska, Bozváry Viktória, Simkó Irma, Bárándi Gizella és Etelka, Anderkó Mária, Telmányi Eugénia, Pelle Emilné, Szalay Fáni, Knétsy József, Rásó Mihályné, Nagy Ida, Rikly Mari, Csikós Anna, Ágoston Mari, Adler Róza.

Az 15-dik számban közlött számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Boros Nina és Róza, Bohunek Amália, Vitály Bomb Angela, Limbek Vilma, Rikly Veron, Stenczinger Karolin, Bozváry Viktória, Simkó Irma, Rásó Mihályné, Csikós Anna.

A sakkrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kiss Antónia, Jaczkovich Velyáczy Anna.

Tartalom.

A nők politikai jogai. — Dal az összhang kedvéért, Benedek Aladártól. — Az élet rejtélyei, Tölvölgyi Titusztól. — Szeretet és szerelem, N. Juliától. — A kutya, Turgenjew Ivántól. — Heine élete és művei, Ujkéritől. — Pécsi élet. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évesre 3 frt, félévre 2 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 90-90 kr
 és egy-egy kitért könyvmellékletért
 0 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:
 Kalap utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

21. SZ.
 Május 26-kán.
 1872.

Havonkénti színezett dívatképek
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
 megfizetése félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

A szerelem a házasságban.

Rétháti Kálmántól.

Az emberiség keletkezésével egyidőjű s így legrégibb, legfontosabb és eltörölhetetlen házassági viszony a szerelem magasztos érzelmén alapszik. Nélküle alig gondolható az emberi nem fejlődése. Az emberiség történelme félreismerhetlenül tanúsítja ezen érzelem hatalmát és napnál világosabban kimutatja, hogy nem ifjúkori ábránd, nem költői rajongás, hanem az emberi lét érvényesülésének nélkülözhetetlen feltétele ez. S mégis, találkoznak olyanok, kik gúnyosan emlegetik nevét, az élet cifraságai közé sorolják és semmibe sem veszik; különösen napjainkban, midőn az anyagi jólét gyors virágzása mohó gazdagodási vágyat és pénzhajhászatot szül, midőn a józan okosság és a gyakorlati irányban haladó emberi szellem rovására a társadalom létfeltételeit tagadják. S e kór gyorsan terjed, megmetyélez minden osztályt, kivétel nélkül.

E veszélyes közöny legszembetűnőbb a főrangúaknál, hol nemcsak általában a nemes vér, hanem a különböző rangfokozat is a házasság zsínórmértékeül szolgál. De nem szükséges itt soká időznünk, hasonló körjelekre találunk az alsó osztályoknál is; itt is, a legtöbb esetben nem a szerelem, hanem a birtok kérdése határoz a házasságnál; a kölcsönös vonzalomnál sokkal inkább fontolóra veszik azt, hogy mennyi a menyasszony hozománya. A falusi háztűzhely nézésének prózaisága kétségbejithetné az idylli életet magasztaló költőt, ha jelen lehetne egy oly tanácskozásnál, melyben két atya a gyermekeik közt kötendő házasság feltételeiről egyezkedik, csakhamar meggyőződnek arról, hogy a tanácskozás legfonto-

sabb részeit nem a szerelmes pár, hanem a tehén és szántóföldek száma képezi és hogy igen gyakran meghiusul a házasság terve, csupán azért, mert az öregek nem tudtak „meg-egyezni.” Az alma nem messze esik fájától; a milyenek a szülők, olyanok a gyermekek is; szerelem, ragaszkodás és hasonló magasztos érzelmek nem igen támadnak, minthogy a rideg üzelmiség és neveléshiány előre is utjukat szegik.

A nagyobb városok lakóinál még ennél is nagyobb mérvű a birtokra vetett tekintet, mert hiszen már az iparos is a nőkeresésnél leginkább a hajadon hozományát, pénzét mérlegeli, többnyire csak azért nősül, hogy üzletet nyithasson, és a hajadon is más részről, annak fogadja el legszivesebben házassági ajánlatát, a ki leginkább biztosítja a kényelmes életét.

A pénz-aristokraczia körében pedig már épen ijesztő mérvben észlelhetők hasonló esetek; ugy a szülők, valamint a gyermekek előtt is fő a pénz vagy rangkérdés, és azon jelen-ség, hogy az ifjú és a hajadont eszményibb érzelmek ural-ják, a legnagyobb ritkaságok közé tartozik; az élvhajhászat és rideg szülői tanácsok eltompítják ezen hő érzelmeket és a rombolt kebelt ravasz fontolgatásra serkentik.

S mindennek mi a következménye? Laza házaselet, élvadászat, erkölcstelenség, korcs nemzedék.

A szerelem alapján kötött házasság ellenben boldogságot, nemes erkölcsöket és az emberi nem ép, erőteljes fejlődését és tökéletesülését eredményezi.

Csak hogy a szerelemnek igaznak kell lenni, vagyis erkölcsös szívek összhangzatán kell alapulnia.

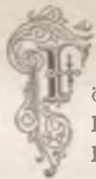
Helyesen írja egy jeles amerikai író: „A házasság a szerelemből ered, de távolról sem elég a szerelmet csupán regényes alakjában felfogni, mert az emberiség erkölcsrendje nem alapulhat a tulusigázott képzelmen és az érzékek mámorán. Hagyjuk a boldogságot, melyet e mámor szül, sértetlenül ott, ahol az létezik; de tartalmát állítsuk okvetlenül az ész talapzatára és emeljük a mámort öntudattá. Ezt tesszük akkor, ha a szerelmet visszaszármasztatjuk az ember magasztosságának öntudatára, ha kitüntetjük szabadságának értékét, ha külső és belső szépségeinek igaz ismeretére vezetjük, melyek az egymást szeretőkben nemcsak érzelmi, de erkölcsi, sőt aesthetikai vágyakat is kielégítenek. Nemes érzelmű és intelligens emberek szerelme a házasság által csak nyer erejében.*)

A boldog házasság nélkülözhetlen föltétele: a szerelem hajnala, nappala és alkonya a házasság életnek. Csakozz lehet a házasság magasztos céljainak megfelelni. Rózsás fényben dicsőíti a kezdetet és véget, ragyogva világít és melegít éveken át. A rossz hangulat fellegei csak rövid időre homályosíthatják el fényét, az árny eloszlik és a szerelem napja annál ragyogóbban süt!**)

Nemes szívű szülők hivatvák ez érzelmet fenntartani nemességében, jelszóul kitűzve a költő igaz igéit:

A szerelem mindent pótol,
S a szerelmet nem pótolja semmi.

Alkonyatkor.

Bartók Lajostól.

Önn az ég már csillagos,
Lenn a föld már harmatos,
Lágyan ringat engemet
A galambom karja most.

Ö mosolyg, s mosolygok én,
Megcsókol, s megcsókolom,
S ha elég volt már a csók,
Öleléssel pótolom.

Néznek ránk a csillagok,
Reszketnek sugaraik,
A két boldog szeretőt
Boldogtalan figyelik.

Androméda sáppadoz,
Vénust irigység üzi,
S fejére a Szűz busan
Fellegfátyolát tüzi.

Látd, e három égi lány
Szemed, ajkad irigye,
Fáj nekik, hogy bájait
Földi lány többre vigye!

Mert azt csak nem hihetem,
Hogy ők rám féltékenyek,
S nem szépséged, — én vagyok,
Kit töled irigyenek...?

„Sramko bácsi.”

Elbeszélés.

Mikszáth Kálmántól.

Csupa négy lábu emberek, azaz: egyik sem nagyobb négy lábánál. Azért nevezték el őket „Kolibri-családnak.” A leányok még kisebbek, mint a fiú, ha cipőikről lenyesegetné az ember a magas sarkat, a fejről pedig a búbos „chignon”, — ha ugyan valakinek lenne akkora bolond passziója, hogy őket nézgesse.

Pedig már nem mai leányok: az édes anyám még rövid ruhát hordott, mikor bálozni kezdtek. Azon hitben kezdtek pedig bálozni, hogy ők lesznek a bálkirálynők; hanem hát, igazságtalan a világ! irigy lánybarátunk összeházaszták a fiatal emberekkel, hogy a Poroszy kisasszonyokat nem kell táncba vinni: hadd áruljanak petrezselymet.

A Poroszy-lányok minden új bálon megpróbálták, hogy ki nem hült-e azóta a világ irigysége. Hanem a világ irigysége nagyon izzó volt, nem hült ki soha. A Poroszy kisasszonyok soha sem lehettek bálkirálynők.

Pedig az ő nagy hiúságuk tükröztette azt mondta: nekik van a legbájosabb arcuk és a legdélcegebb természetük. Hogy valamivel kisebbek a többiekénél, az csak előnyükre szolgált: a mi kicsi, az hercegi.

A legidősebbet Kamiliának hívták. A kereszt-anya nagyon pazarló lehetett, mikor ilyen nevet vesztegetett rá; no de nem került pénzébe, van a naptárban elég. Kamilia barna volt, mint az éjszaka, minden fekete volt rajta, még a fogai is, (persze akkor, mikor még voltak) csak az orra vörös és a szeme szürke.

A másik testvér Viola volt, halavány, sovány teremtés, nagy, kidülledt kékes szemekkel, átlátszó arcán kidudorodást képeztek a dagadt kék erek, az orrának az a tulajdonsága volt, hogy nagyon nagynak látszott.

A harmadiknak pisze orr jutott osztályrészül, de azért mégis ő volt legszebb a Poroszy kisasszonyok közt. Nagyon szépen tudott mosolyogni. Igazi eleganciával. Bágyadtan beszélt mindig, mintha ki volna fáradva, de azért szavaiban sok volt a szellemdusból és pikánsból. Ez a vegyülék képezte társadalmi műveltségét. Aztán az arcza sem volt rút, egy kis kósza himlő egészen megszépítette harmadéve. Egyébiránt Rózsának hitták.

Mind a három virág volt, csak kertészlegény nem akadt hozzájuk.

És ennek sem volt más oka, mint a gonosz, az irigy világ!

Ott vannak például az Egérdy lányok, a szép természetű Ilonka, meg a kis fekete Nellike, hiszen az igaz, hogy elég csinosak, de azért mégis mint irigykednek a Poroszy kisasszonyokra; udvarlóik előtt annyira ócsárolják, élcelik őket, hogy aztán azok a bolond fiatal emberek még ha a szívük hangosan dobog is a Poroszy kisasszonyokért, nem mernek oda járni a világ nyelve előtt.

De csak hadd járjon másüvé a fiatalság, hadd koptassa másoknak küszöbét, hadd bolondozzon, enyelegjen a kaczer szüzekkel, azért ha komoly házasságra kerül a dolog, tudom, rátálnak a Poroszyék házára is!

Az ezüst ezüst marad, még ha nincsen is forgalomban a mikor választásra kerül a sor, oda sem néz mellette a rézkrajcárnak senki...

Hanem hát olyan gonosz idők jártak, hogy az ezüstöt senki sem akarta beváltani, akár ott ehet a penész. A Po-

*) Heinzen. Die Ehe.

**) C. Radenhausen Isis-é.

roszy lányokat minden áldott farsang meghagyta a másik farsangnak.

A „Pester Lloyd“ hirdetései, a mindenféle titkos kiházasító intézetek, a Pompadour-pasta, rizs-por, reseda-olaj nem használtak körömfeketényt sem.

Most már az élczek is megszűntek. A kor tiszteletreméltó és nem szabad kigunyolni a fiatalságnak, a Poroszy kisasszonyok elérték a tisztos kort s ez elég ok a meg nem szólásra a társadalmi fogalom szerint, a társadalom pedig nagy ur, a kivel nem jó kikötni.

Csak az Egerdy lányok nem hagyták abba a csipkedő elménczkedést.

Ők a nagy urakban is csak rabszolgákat látnak, a kik nekik tömjéneznek; előttük nincsen nagy ur. Ők fumigálják a társadalmat. Azért is gunyolni kell a vén lányokat, minek születtek olyan csunyáknak és olyan régen....

Engem is a kis Nellike vett rá, hogy irjam meg a „Kolibri“-családot versben; hanem én azért sem engedelmeskedem, a mint méltóztatik látni, mert csak prózában írom le — novellának.

Ott laktak az „Apácza-utczában“ egy földszinti bérházban. Nagyon csendes, elhagyott utca volt, melynek az egyik vége kivezette az embert a városból, a másik pedig bevezette a temetőbe. Fiatal ember sohasem fordult meg ez utczában, kivált mióta az öreg uzsorás Jebuzeus, ki Poroszyék tőszomszédságában lakott, azt a bolondot tette, hogy adósai elől megszökött a másvilágra.

Ettől tanulhatnának becsületet a hitelezők!

A három Poroszy kisasszonynak csupán egy szobája volt, a többi három szótát a „papa“ és fivérök Kálmán foglalta el, ki nagy „genie“-nek tartotta magát és a prókatorsággal foglalkozott. Néhány rossz cikket írt a „Haza“ esti lapjába, melyeket a szerkesztő valahol hátul a „Nyílt Tér“-ben nyomtatott ki s melyek Poroszy Kálmánnal elhitették, hogy ő lángelme, ki hivatva van országokat mozgatni. Fumigálva beszélt minden nagyságról, Anglia alkotmánya nem ért neki fa-garast sem, a „Code Napoleon“ merő ostobaság — Dr. Neuda híres beszéde férczmű volt előtte. Csak egy okos embert ismert: maga magát.

De mi szerencsére ismerünk még több okos embert is.

Ott van például a kétdiplomás férfiú: Zemák Sámuel, ügyvéd és okleveles állatorvos.

Ezen a néven azonban senki sem ismerne rá. Az ő igazi titulusa „Sramko bácsi.“ Ő maga is így szokta magát aláírni, még mikor a peres iratokat is „signálja“, a mi különben nagyon ritkán történik, mivel Sramko bácsinak évenként egy pörénél alig van többje, az is rendesen valami olyan desperátus ügy, melylyel a perlekedő klienst minden „renomirt“ irodából kidobták s melyet aztán az elvisz Sramko bácsihoz: hadd mulassa rajta magát a jó ember esős délutáni napokon, mikor a kocsmába nem lehet elmenni, — hadd veszítse el emberességgel, aztán hadd szidja három hónapig a törvényszéket, a miért nem volt annyi becsület benne, hogy ezt a csip-csup pert neki „lazzsirozta“ volna.

Állatorvosi tudományával még kevesebbet keres a jó Sramko bácsi. Mondják ugyan, hogy valamikor az ötvenes években kigyógyított egy beteg vizsla kutyát, de az is úgy hátalta meg tudományát, hogy az operáció alkalmával kegyetlenül megharapta jobb kezét.

No de ilyen a világ is!

A tudományt nem becsüli semmire sem, a hazafiúi érdemnek oda sem hederít.

Szegény Sramko bácsi valamennyi tisztujtáson megbukott mindig. Akart már lenni szolgabíró, tisztí ügyész, ülnök, és még sem lett meg semmi.

Pedig hát odahaza a nagy festett „sifonir“-ban két rendjel álmodozik arról a dicsőségről, melynek ők néma képviselői; az egyiket a magyar forradalomban mint honvéd kapitány kapta „hü szolgálatai fejében“; a másikat mint „Bach-szisztembeli“ hivatalnok, szinte „hü szolgálatai fejében.“

Egy kolosszális ellentmondás.

Más embert ilyen rendjelekkel 61-ben „eltemettek“ volna, 64-ben feltámasztottak volna, 65-ben főispánná nevezték volna, de Sramko bácsi olyan alak, kinek nem veszik rossz néven a „schwarz-gelb“ medáliát, és nem rójják fel dicséretül az ezüstkoronás érdem-keresztet.

Ki tudja, miért kapta őket?

Talán csak úgy véletlenül jutott hozzájuk, valami elesett bajtársa kabátjáról vette le a forradalmi csatákban az egyiket, s talán nagyon alázatosan kezét talált csókolni valami excellenciás nagy urnak, azért kapta a másikat!...

Sramko bácsi nem árt, nem használ a légynek sem. Igazi szelíd, gyámoltalan tót ember „Trencsin országból“, kinek tejfoly az ereiben, hanem az is aludt tej — vér ^{halvott}.

Pedig milyen emberevő marcsona alak, az ember azt hinné, hogy egyenesen hadseregek élére van teremtve: egy ölnél magasabb termet, majesztetikus fő, torzonborz gesztenyeszin bajuszszal és szakállal, égbe vágyakozó sörte-hajjal. Egyebe nem is vágyakozik az égbe, csak a haja.

Hanem arra mégis nagyon büszke volt, hogy ő a legnagyobb szál az ember egész vármegyében, a ki képes megfélemlíteni egy egész csoport embert pusztá megjelenésével ott, a hol nem ismerik, a ki legkompetensebb egyéniség arra, hogy követválasztáskor legmagasabbra emelje a megválasztott képviselőt, s a ki annyira megtetszett a felséges udvarnak, hogy be akarták szerződtetni „gödöllői kapusnak.“

Ebben a megtiszteltetésben sem részesül ám holmi bolond ember!

Ott állni ő felségeik kapuja alatt, nagy tuhutum medvebőr-kalpagban, sujtásos hosszú bundában, arany buzogánnyal kezében, odatartozni ő felségeik udvarához, nyájas mosolyokats gazdag borraivalókat fogadni el az excellenciás uraságoktól, csintalankodni a pajzán udvarhölgyekkel, elringatni térdein a trónörökös, ki oda futkározik majd a „kapus bácsihoz“ hallgatni érdekes meséit Trencsin vármegyéről, Trencsin vármegyének híres „restorációiról.“

Biz az nem tréfa dolog. Nem minden mihaszna embernek való méltóság az! Hanem Sramko bácsi még sem foglalta el, nem tudott megválni attól a megszokott kis várostól, mely jelen beszélyem színhelye.

Olyan ismerős, olyan kedves ott neki minden...

Az egyetlen hosszú szűk utca, a makacs pocsolya a közepén, melybe éjfél óráiban hazaballagó, „Náczinál“ elmaradt halandó be-betéved, az egyszerű falóca a Karpalovics bolt előtt, melyen oly jóízűn el lehet beszélgetni Flóris bácsival, Feri esküdttel, Haragh Sándorral; a Schmidl-sörház, hol a „kuglizó“ hajlásait úgy ismeri már, mint a tulajdon tenyerét; a „Kör“, melynek ő a fizetéstelen ügyvéde, a hol úgy grassálhat, mint otthon, habár három évi tagsági díjjal van is hátrálékban.

Aztán a világ minden hivatalánál többet ér egy kis va-

sárnap-délutáni kalabrias, a mit garasban játszik Flóris bácsival és az öreg Poroszyval.

Csak hadd legyen gödöllői kapus akárki.

Hat-hét ezer forintja van a takarékpénztárban, a penzió jár rendesen, aztán hébe-hóba egy-egy „jó ködmön“ is vetődik az ügyvédi irodába... hát legalább cseppen, ha nem csurran, — szegény ember elél a kevésből is, ha a mindennapi kenyérhez nem jut is mindig pecsenye.

Aztán Sramko bácsinak van egy harmadik mestersége is, a — balek-fogdosás.

Erről ugyan nincs diplomája, hanem azért ezt érti legjobban mégis.

Odadörzsölődik hetivásárra bejáró galant falusi emberekhez, nyájaskodik, hizeleg nekik, együtt eszik, iszik velük, aztán ha fizetésre kerül a sor, kifordítja mind a nyolcz zsebét, hogy elmondhassa szokott tót dialektusával: „Nincsen pinz, megdöglött pinz, fizesil irtem barátom.“ A galant emberek ismerik már Sramko bácsi természetét, egy darabig kötődnek vele, aztán kifizetik a kontóját. Jól esik neki szegénynek a — potya.

Egész életében ezt az egy dolgot szerette szenvedélyesen.

Mikor egyszer két helyre hitták meg egy napon ebédre, majd megrepedt a feletti bosszúságában, hogy kétfelé nem repedhet, a koronázási ökörsütés és tengernyi potya-bor hírére gyalog jött fel Budára 67-ben, hol is rémitő kalandokon ment keresztül; majd a koronázási posztból akart volna egy lajb-lira valót bekörmölni öreg gazdasszonya: az istenfélő Mácsikné számára, majd a pénzzel hajigálkozó miniszter után iramodék — — és csak a jó isten őrzötte, hogy holtra nem taposták novellám czimét.

Még egy másik dolog is volt, a mit Sramko bácsi nagyon szeretett: a pénz. Mintha csak egyenesen rá csinálták volna azt a példabeszédet: „Egy garasért kifutna a világból.“ A pénz volt örök ábrándja. Mikor végig hasalt otthon a kopott kanapén (melyen költői rendetlenségben volt elszórva a Koller contra Kumliczki-pör, Sramko bácsi egyetlen folyamatban levő ügye), két óra hosszáig is elmerengett holmi bolondos mesés gondolatokon, melyekkel szép tarkára kistikkelte a saját jövője titkát takaró lepedőt... millióit neki hagyományozó amerikai nagybátya, „terno“, „haupttreffer“ képezték szellem-dus merengését, folytonosan azzal a hittel táplálva regényes lelket, hogy ő belőle még gazdag ember lesz valaha...

Ez a hit volt éltetője, ezzel feküdt, ezzel kelt, ez vigasztalta szomorúságában, ez édesíté meg élete czukortalan fekete kávéját.

Ifjusága első éveiben valami véletlen szerencsét gondolt nyakába szakadni; beleszeret Rothschildnak valamelyik unokahuga, — ha van, ... százezer forintos tárczát talál valahol, — egyszóval ilyesmiről ábrándozott.

Azért maradt nőtlen egész mostanáig, pedig már 44 év terhe nyomja izmos vállait.

Beszéli, hogy sokszor megházasodhatott volna, szép lányok, gyönyörűséges özvegy asszonyok bolondultak utána, — de hát mit ért az, mikor kevés volt a „loves.“

A pénzt levesnek hívja Sramko bácsi.

Minek is az asszony leves nélkül? A levest fűszerezi az asszony, az asszonyt pedig fűszerezi a leves. A nélkül csunya is, ostoba is, és semmivel sem ér többet Mácsikné asszonyomnál, ki tizenöt garasból olyan ebédet főz Sramko bácsinak, hogy Lucullus is megtörülne száját utána, — pedig az már csakugyan jó koszthoz volt szokva.

De hiszen Mácsikné asszonyom derék asszonyság, még az irigység sem talál rajta hibát, igazi védangyala ő Sramko bácsinak, a ki megfőzi az ennivalót, hetenkint kétszer bujtatja tisztába, gondot visel rá, megdorgálja, ha későn vetődik haza a „teens ur“, vagy ha a kalabriasban veszít. Ilyen gazdasszonyt ugyan kár volna megszorítani azzal, hogy elvegyen valami „három fodros“ díb-dáb vagyontalan teremést, mert Mácsikné asszonyom kimondta régen azt a veszedelmes elvet, hogy: „Hallja maga teens ur! ebbe a házba csak az én holttestemen keresztül jut be új asszony.“ Ha pedig Mácsikné asszonyom kimond valamit, az nem üres szó, pusztá levegő, mint a diplomaták szavai, hanem oszlop, a mit negyven ezer szurony sem képes ledönteni.

Sramko bácsi tehát részint a fennebbiek, részint pedig többször meghiúsult remények folytán lemondott a meggazdagodás ama divatos neméről, mely gazdag „parthie“ alakjában háborgatja az ember álmait, hanem reményei szekerének rudját a börze és részvények felé irányozá.

Idejét ennek tanulmányozására fordítá, az „ich nehme“ „ich gebe“ felfogására a „contremine“, „panique“, „alpári“, a „fin prochain“, „fin courant“ csodaszzerű titkainak és értelmének kipuhatolására, szeretett volna behatolni a sokat emlegetett pénzügyi manoeuvre-ek szövevényes homályába, egy szóval börze-spekulans akart lenni s e czélból csupa pénzügyi munkákat olvasott a kölcsön-könyvtárból, mely okból ráfogták szegény Sramko bácsira, hogy financz-miniszternek készül; sőt még azt a hallatlan kiadást is megkoczkáztatta, hogy egy német pénzügyi napi lapra praenumeralt, — az igaz, hogy fele áron kapta, mivel a szerkesztő, az Egérdy lányoknak valami nagybátyja, többször mulatván itteni rokonainál, ismerős volt Sramko bácsival s engedett magán levelében előadott kérelmének, mely szerint az előfizetési összeg felét elengedtetni kéri.

Mikor azután végig tanulmányozott vagy ötven pénzügyi szak-munkát, s félévig olvasta a bécsi potya-lapot, arra a meggyőződésre jutott, hogy nem ért biz ő abból egy szót sem.

Ő belőle soha sem lehet „börziáner.“

Lett hát belőle egyszerű „lutri-rakó.“

Igy is lehet csinálni ternót, haupttreffert...

Minden áldott héten feltett négy öt számot a bécsi lottériába, aztán mindenféle sorsjegyet megvett boldog boldogtalantól, ismeretségbe lépett a bankházak sorsjegy-árulmányzó ügynökeivel és utazóival, könyvnélkül tudta a huzások határnapját, izgatottsággal várta azokat, minden este azzal a gondolatokkal feküdt, hogy hátha másnap mint gazdag ember ébred fel. Udvarolt a szerencse istenasszonyának.

(Folytatása köv.)

A j k a i m o n . . .

Zerintől.

Ajkaimon fagyos, gúnyos közöny ül,
Szivemen a keserűség ünnül;
Sir a lelkem, hazug ajkam felkaczag,
Gyilkol a vágy, szóra nem nyil, hallgatag.

Nézek, nézek ünfeledten, hosszason,
Kétségbe'sés karjaiba vonva von;
— Csak egy napot, csak egy percet adj nekem,
Hogy a lelkem megnyugodjék, Istenem!

A büszkeség áldozata.

(Beszély.)

Lengyel Dánielnétől.

A Szenderessy család ősi birtokának a Kárpátok közelében fekvő, s a legszebb kilátást nyújtó nyaralójának nyílt elő-csarnokában két férfi ült élénken beszélgetve.

Az egyik Szenderessy Ádám, negyvenöt-ötven év körül lehetett, izmos testalkattal s élénk arczzinnel birt; vonásai jószágtelejesek és szelid kifejezésűek voltak; ajkai körül egy fájdalmas vonás húzódott, mely a sokszor gondteljes tekintettel egyezni látszott.

A mellette ülő szikár férfi Ribaj Samu, Szenderessy közel rokona, ki, bár a hatvan évhez közelgett, még nőtelen volt. Nőtleniségét illetőleg azt rebesgették, hogy fiatal korában egy izben meg akart nőszülni; de midőn hosszabb udvarlás után, a leánynak ebbeli szándékát nyilvánítá, a leány bevallotta, hogy már van kedvese; mi több, felkérte Ribajt, legyen közbenjáró atyjánál, hogy választottjához meheszen nőül, mit Ribaj meg is tett, de többé nem gondolt a házasságra. Azontul szeretetét érzéketlen tárgyakra fordítá; mindennemű régiségeket és ritkaságokat gyűjtött. Voltak is oly becses kollekcziói, hogy egy muzeumnak becsületére váltak volna, s melyeket sok költséggel, nagy gondnal és fáradsággal szerzett össze. Majdnem egész, nem megvetendő vagyonát erre költé; s hogy e szenvedélyét kielégíthesse, minden egyében fősvény tudott lenni.

Hogy a két férfi őket közlelő érdeklő dologról beszélhetett, ezt Ribaj arcán a feszült figyelem s Szenderessy kezében a kialudt pipa, eléggé tanusíták.

— Alig tudom elhinni, — kezdé Ribaj, a megszakadt beszédet újból felvéve, — hogy ily nagy jövedelmű birtok mellett egyetlen leányodról ne gondoskodtál volna kellően.

— Mondom, semmije sincs; anyja, mint tudod, szegény leány volt; s az ősi birtok nagy jövedelmét adósságok emésztették fel.

— Adósságok! — ismétlé Ribaj csudálkozva, — uri háztartásod van, kényelemben élsz; hiszen látszólag —

— Igen, látszólag, — szakítá félbe Szenderessy, — oh ez átkozott látszat, épen ennek kellett egész életemet áldoznom; hányszor töltém éjeimet álmatlanul, küzdve terhes gondokkal midőn a többség tán irigyelte sorsomat.

— De hát mikor és ki által eredt ezen adósság? — kérdé Ribaj.

— Mikor? Oh már régen, alig voltam tizenegy éves. Ki által? a pokol incselkedése által! — kiálta a különben szelid lelkületű Szenderessy ingerülten; aztán csendesülve folytatá, — nem akarom atyám porait bántani; de nem tehetem, hogy meg ne átkozzam annak emlékéért, ki a kártyát legelőször feltalálta. — Mennyi családot tett már tönkre ezen pokoli jegyekkel ellátott, játéknak gúnyolt, de valósággal emberek életét s családok boldogságát kiirtó gyilkoló eszköz! Szegény atyám is e szerencsétlen szenvedélynek lett áldozata. A mikor csak alkalma volt, játszott; anyámnak, kit különben a bálványozásig szeretett, könnyei, kérései hasztalanok voltak; ha olykor egy-egy ingerültebb szót váltottak egymással, ez mindig csak a kártyáért történt. Végre anyám átlátva kérései s figyelmeztetései sikertelenségét, e mellett attól félve, hogy eddigi szép családi és házi békéjét veszélyeztetni hallgatva nézte a kisebb-nagyobb veszteségeket, és

atyámnak a kártya miatt többé egy szót sem szólt. Különben atyám veszteségei valami tulságos aggodalomra okot még nem adtak; a nagy jövedelem fedezte. Történt azonban, hogy atyám, miként ősszel rendszeren tenni szokta, megint nagy hajtóvadászatot rendezett, melyre vendégei egyike a nála időző Zámkiev Iván orosz grófot magával hozta. A gróf szenvedélyes és vakmerő játékos volt, minek következtében olykor mesés összegekkel rendelkezett; máskor egy forintnak sem volt birtokában. A nappali fárasztó vadászat daczára, az ő nagyobb részét a kártya-asztalnál töltötték. Atyám e napok alatt roppant veszteségeket szenvedett. A gróf folytonosan nyert.

Ez atyámat ingerültté, daczossá tette. Egyik este a többiek látván, hogy a gróf megint nyereségben van, elhúzódtak asztalától, s más szobában maguk között folytatták a játékot. Atyám a többiek figyelmeztetése daczára, vagy tán épen ez okból, ott maradt és tovább játszott a gróffal. — Én senkitől sem véve figyelembe, a szoba egyik sarkában szunyikáltam, midőn atyám ezen szavai, melyeket lázas gyorsasággal, s büszkén ejtett, felébresztettek: — Ön már félig koldussá tett; saját szerzeményem, nóm hagyománya oda van; most még az utósót, őseim birtokát, fiam örökségét kötöm le zálogul. — Ezzel én semmit sem nyernék, mert ez önnek nem sajátja, s nincs joga elzálogosítani — mondá a gróf gunyosan. — Atyám szemei szikráztak, magánkívül rohant egy asztalhoz; néhány sort irt, aztán az iratot a grófnak nyújtva, rekedt hangon kérdé: — Meg van ezzel elégedve? — Meg! — volt a rövid válasz. Atyám lélegzet nélkül mereszté zavarodott tekintetét a végzetes kártyára; a gróf nyugodtan felüté azt; atyám halál-sápadt lett, tántorogva fogódzott az asztalba. — Én nem vagyok oka, az ön akaratja volt, — szólt a gróf hidegen és elhagyta a szobát. — Én gyermeki ösztönrel éreztem, hogy atyám szenved, hozzá futottam; látásomra elébb meg látszott ijedni, de hamar összeszedte magát; lehajolt, megcsókolt; erősen szívére szorított. — Ugy-e nem fogod atyádat átkozni? — mondá, mialatt két nehéz könny pergett le arcán. Aztán aludni küldött, megparancsolván, hogy a látott és hallottakról reggelig egy szót se szóljak anyámnak. E parancsra nem volt szükség; úgy sem mertem volna anyámnak szólni, mert ő mindig tiltotta, hogy a kártyázó szobába menjek.

Reggel atyámat vérében találták. Ereit metszette fel.

— Oh, ez iszonyu emlék! — szólt Ribaj részvétellel. — És senki sem értette, hogy atyád miért követte azt el? Szép neje és gyermeke volt; s ha saját vagyonát elvesztette is, megmaradt az ősi birtok, melynek jövedelmével megvigasztalhatta magát.

— Feleled az utolsó tételt, azon iratot, melyet atyám a grófnak adott, — szólt Szenderessy sohajtva. — Azon iratban atyám engem, fiát kötelezett, hogy az ő halála esetére, tizen-nyolczadik éveamtől kezdve Zámkiev grófnak, vagy utódainak háromszázezer forintot a kamatokkal együtt, mint az ő becsületbeli adósságát, évenkénti részletekben kifizessek; azon esetre, ha ezt nem teljesíteném, legyen becsúszva az ő neve mindörökre. — Szenderessy egy perczig hallgatott, aztán folytatá:

— Az én nemes és erőslelkű anyám, hősies bátorsággal tűrte a csapást, s mindent elkövetett, hogy férje nevét a gyalázattól megmentse; a gróffal úgy intézte a dolgot, hogy e becsületbeli adósságról senkinek sem volt szabad tudni; a külsőséget, a tekintélyt meg kellett tartani; az én neveltetésem is sokba került, s így a törlesztés csak lassan mehetett. Még

egy év lett volna hátra és atyám adóssága az utósó fillérig ki lett volna egyenlítve; de a gróf kevéssel ezelőtt párbajban elesett, s maradékai nem levén, ez utósó részlettől fel vagyok mentve. Nagyobb kéjt soha sem éreztem, mint midőn atyám szerencsétlen iratát, melyet a gróf halála előtt visszaküldött, megsemmisítém; oh, hogy e napot szegény anyám nem érhetne meg! Most csak arra kérem az istent, hogy még néhány évig tartson meg, hogy kedves gyermekemről gondoskodhassam, mielőtt, nem levén fiutódom, ősi birtokom a másik ágra át nem száll. Oh, ha arra gondolok, hogy meghalhatok és leányom, ki jólét és kényelemhez szokott, egyszerre minden nélkül maradna; ha erre gondolok, azt hiszem, meg kell örülnöm!

— Tudja-e Sarolta ezen körülményeket? — kérde Ribaj kis szünet mulva.

— Nem, ő az egésztől soha egy szót sem hallott.

— De az égre, ez megbocsáthatlan hiba tőled, — kiáltott fel hevesen Ribaj, — Saroltának, jó tulajdonai mellett van árnyoldala is; ő büszke, nagyravágyó, s szeszélyének teljesítéséhez van szokva; reá nézve a gazdagság hiánya a legnagyobb szerencsétlenség lenne; és te tudtál hallgatni, sőt magad legjobban kényeztetted!

— Talán igazad van, — szól Szenderessy mélyen sohajtva, — de mig gyermek volt, nem lehetett atyám titkát vele közölnöm; később nem volt erőm hozzá; miért mérgeztem volna ifju életét gondokkal? Anyám kívánsága szerint, a jólét látszatját úgy is meg kellett tartani. Aggodalmam tán tulságos is; hisz néhány év alatt, ha nem is sok, de mindenesetre jelentékeny vagyont gyűjthetek számára.

— Teljes szívből kívánom, — viszonzá Ribaj. — Még egy kérdés: miért közölted e dolgokat velem ma, miután annyi éven át hallgatni tudtál?

— Atyám neve tisztán áll, tehát nincs többé okom oly szoros titkolódzásra; aztán vágyat éreztem közlés által szívemen könnyíteni; továbbá, lásd, azt gondoltam, hogy azon esetre, ha engem mégis valami szerencsétlenség érne, leányom sorsát minden rokonom közül a legtöbb bizodalommal a te kezeidbe tehetem le.

— Köszönöm, — viszonzá Ribaj, kezét nyujtva, melegen, — a mivel bírok, az mindig leányod rendelkezésére áll; de fájdalom, ez nagyon kevés; tudod, nekem is van egy szenvedélyem, — folytatá lesütött tekintettel, — melyre sokat költöttem.

— Tudom, becses gyűjteményed, — szól közbe Szenderessy, — nem annyira vagyonság, mint atyai tanácsod és vezetésed az, a mire számítok. De kérlek, egy szót sem Sarolta előtt; legyen ő boldog, mig csak lehet!

— Nem gondoltál még rá, hogy őt férjhez add? Ugy tudom, tizenhét éves, — kezdé újból Ribaj, — reá és reád nézve is ez lenne a legjobb.

— Sokszor gondoltam erre, s megvallom, nagy reményt kötöttem hozzá; most át kezdem látni, hogy ez nehezebben fog menni, mint hittem. Sarolta egy pár igen előnyös kérést már visszautasított; én nem akarom rábeszéléssel kényszeríteni; kövesse ő ebben egyedül szívét. De ő, miként magad is mondád, büszke; ez egyetlen hibája; nem tudom, mikép fejlődhetett e rut tulajdon szívében; ezt sem tőlem, sem boldogult anyjától, ki maga a szelidség volt, nem örökölte.

— Barátom, ez a mindig szabad akaratján, kényén-kedvén hagyott gyermek neveléséből származik! Hisz jó öreg nevelőnője is inkább tartott tanítványától, mint ez tőle, — felelt Ribaj.

— Mit akarsz, a szegény gyermek kilenczedik évétől kezdve

anya nélkül nőtt fel; s ezt, mint tapasztaltam, leánynál semmi sem pótolja — szól Szenderessy busan.

— Különben légy nyugodt, Sarolta is csak addig lesz válogatós, mig egyszer komolyan szeretni fog; s ha nem tévedek, úgy hiszem, hogy attól már nincs nagyon messze. — jegyzé meg Ribaj mosolyogva — Mit szólanál Telestyei Elekhez?

— Elek! nekem szívem szerinti vőm lenne; ily nemes, lovagias, határozott jellemű férjet ohajtának leányomnak; de félek, Sarolta magasabban néz.

— Én pedig azt hiszem, hogy büszke szíve érintve van. Mi kifogása is lehetne? Elek a legszebb ifju, kit valaha láttam, művelt és szép vagyonnal bír.

— Sarolta szemeiben mégis van két nagy hibája: hogy atyja szatócs volt; és hogy neki divatos mestersége van, így nevezi t. i. a mérnököket, kikre nézve fájdalom, nem egyszer halottam gúnyos megjegyzéseket ajkairól — mondá Szenderessy.

E perczen megnyílt az ajtó, s két fiatal leányka karon fogva lépett be; vagy is inkább, az egyik szelid erőszakkal magával vonta be a másikat.

— Jöjj jöjj csak, bepanaszollak papának, — mondá Szenderessy Sarolta, egy gyönyörű tizenhét éves, sugár természetű leány; fejét a legszebb szőke haj borítá, mely két tömött, hosszú fonatban korona gyanánt köríté szép magas homlokát; arcza vakító fehérségén halvány rózsaszín játszott; nagy barna, ragyogó szemei, s vérpiros keskeny ajkai megszokott parancsolást, erélyt és büszkeséget fejeztek ki,

A másik leányka gyöngéd kis termettel bírt, haja és szeme gesztenye-barna; arcza halavány, kifejezése értelmes és szelid volt; nem lehetett őt feltűnő szépnek mondani, de egész lényében kimondhatlan báj és kellem feküdt.

E leány báró Adorfi Tilda, Sarolta barátnéja volt. Tilda, atyját még gyermekkorában, anyját néhány hó előtt veszté el. Egyetlen testvére: Iza, Olaszthonban volt férjnél s Nizza közelében lakott. Adorfiné meghagyása szerint Tildának az ő halála után testvéréhez kellett költöznie. Azonban Sarolta nagyon kérte, hogy mielőtt elutazik, töltsön néhány hónapot nála; s így Tilda a gyászév egy részét Szenderessen tölté.

— Jöjj, jöjj! — mondá Sarolta, de midőn Ribajt meglátta, hozzá fordult. — Ah, Samu bácsi. Egész ujság, oly rég nem volt nálunk; szép-e az, két egész hete nem jönni felénk? Már komolyan kezdtem félni, hogy ön is oda kövesült vagy rozsdásodott ritkaságai közzé.

— A te csipős élceid, szép kis hugom, bizonyára emlékeztetni fognak, hogy máskor ne essem e hibába, — viszonzá Ribaj tréfásan.

— Kedves Samu bácsi, az égre kérem, csak így ne nevezzen többé; inkább megígérem, hogy ezentul soha sem fogom gúnyolni tört lábu és fejü bájos egyiptomi istenkéit, tört cserepeit, rozsdás sarkantyuit, kövesült állatjait, özvegyek könnyeitől homályos üvegcséit sat., egy szóval, iszonyu kincseinek egész tárházát tiszteletben fogom tartani, — folytatá Sarolta inderkedve, — csak kicsinek ne nevezzen; tudja, én minden kicsi iránt ellenszenvet érzek!

— Ugy Tildát ez ellenszenv ellen ótalmam alá veszem, — szól tréfás komolysággal Ribaj.

Sarolta Tildához futott, ki ezalatt helyet foglalva, a szabadba merengett, s Tildát megölelve, hévvel felkiáltott: — Ön roppant tévedésben van, Samu bácsi, ha azt hiszi, hogy Tilda kicsi; ő magas származásu, nagy szívü, nagy lelkü; oh, e parányi külső alatt minden nagy!

— Ej, édes Saroltám, óriási nagyságom egészen elijesz-
tene, ha végül be nem ismernéd, hogy mégis van valami raj-
tam, a mi a kicsinél is kisebb: parányi külsőm, — nevetett
Tilda.

Sarolta elpirult s ajkait kedves duzzogással felvetve,
mondá:

— Oh te hálátlan, kit szívem legfelsőbb diszteremének
trónusára ültettelek; így csavarod el szavaimat! De majd
elfelejtém előbbi panaszom: papa, légy te bíró helyettünk.

— Valahára rám is kerül a sor, — mosolygott Szende-
ressy, míg tekinteteatyai szeretettel csüngött szép leányán, —
de mielőtt ítéletet mondanék, szeretném tudni, mi lesz a bíró
dija?

— Azt előre megadom, — felelt a leány nevetve s atyját
össze-vissza csókolva.

— Ez eljárás ellen óvást teszek! bíró uram meg van
vesztegetve; minél fogva bíró-társnak Samu bácsit nevezem
ki, — szólt Tilda mosolyogva.

(Folytatása köv.)

Pécsi élet.

(Vége)

Minthogy épen ünnepélyről van szó, megemlítem azt is,
hogy városunkban jelenleg a szini muzsa is esténként ünnepet
ül, melyeket persze gyakran orgiáknak is lehetne nevezni. A
jelenleg itt működő Dornféle német szintársulat ugyanis ipar-
kodik kielégíteni közönségünket, ami sikerül is neki, mert
minden este telt ház előtt játszik operetteket, possékat és más
ily könnyű portékát. Próbált adni komoly darabot is e társu-
lat, de a t. „Kunstsinniges Publikum“ alig közép számban
való megjelenése által erőlyesen tiltakozott ezen, Offenbach és
Berg ellen intézett, fölségsértés ellen. Hogy azon drámában,
— Laubenak „Die Karlsschüler“ czimű szép műve volt, —
Schiller Frigyes volt a főszemély, az nem vonzott senkit, mert
hisz Schiller nem Hanswurst, kin jókat lehet kacagni. Dorn
ur ezen okult és most így okoskodik: Minek adjak nehezebb
caliberű, műbecsese bíró színműveket, melyek félannyit sem
jövödelmeznek, mint a legpiszkosabb operette? Megjárja a
pécsi t. közönségnek ez is!

No de e tekintetben magyar közönségünk, tudatában an-
nak, hogy Magyarországon mi birunk hegemoniával, mi
nekünk kell fényes példát adni a más nemzetiségeknek, még
jóval igyekszik tultenni a németeken. Mikor a télen itt műkö-
dött Miklóssy-féle magyar szintársulat meg akarta ünnepelni
a német költőfejedelemt, az emberiség egyik legnagyobb szel-
leme, Schillernek emlékeztétét és halála évfordulóján „A ha-
ramiakat“ adta elő, akkor csekélyszámu közönség jelent meg.
Mikor meg a magyar költőkirálynak, Vörösmarty halálának
évfordulóján „Maróth bán“ adatott elő, akkor a színház még
üresebb volt. Pedig mind a két előadás sikerültnek volt mond-
ható. E rettenetes közöny sem volt képos derék művészeink-
nek, Eöry, Gárdonyi és Lénárdné, lelkesedését lelohasztani.
Mit gondolhatott magában Miklóssy, ki maga is jeles művész,
mikor Hoppnak Faust parodiáját háromszor kellett adni!
Gyönyörű fogalmat szerezhetett magának a t. közönség mű-
izléséről!

A télre nem tudom, ki jön Pécsre működni. Dorn urnak
agyában az a furcsa eszme villant meg, hogy télre is kibérli
a színházat, de úgy, hogy német társulata mellé egy magyar
társulatot is fog szerződtetni; a két társulat fölváltva fog elő-
adást tartani, és pedig úgy, hogy a németek operette-t, vig-
játékokat, és a magyarok nemzeti színműveket adjanak. Ez ellen
nekem csak az az egy kifogásom volna, hogy azt még se en-
gedjük, miszerint a magyar társulat kegyelem-kenyeret
egyék, mert előrelátható deficitjeit rendszeren a német társu-
lat többletéből fedezné az igazgató. Máskülönben hisz jó volna,
hadd hánnya a német társulat a cigánykereket, a magyar
meg szentelje magát a művészetnek.

Ne szóljon itt senki germanisáczioról, mert mi magyarok
oly csekély mértékben istápoltuk itt a magyar muzsát, oly
rettenetes hanyagul pártoltuk saját nemzetiségünket, mivelő-
désünket, semmit, de semmit sem szólhatunk az ellen, ha né-
met polgártársaink e tekintetben buzgóbbak. *)

Ha valaki azt az ellenvetést találná fölhozni, hogy a
társulat rossz volt, annak azt válaszolom, hogy akkor mért
akarják jövő télre megint Miklóssynak adni a színházat?

Azonban hagyjuk e végtelen szomorú tárgyat és regis-
tráljunk inkább egy öröndetes tény. Ilyennek nevezhető
pedig azon körülmény, hogy hölgyeink is igen szorgalmasan
látogatják a fölnöttek számára rendezett fölolvasásokat, külö-
nösen pedig a magyar irodalomtörténetből tartottakat, me-
lyeket Verbőczy István tanár ur rokonszenves előadásmodora,
gyönyörű nyelvezete, hazafias, emelkedett hangulatu tárgya-
lása által oly igen vonzókká tudja tenni, hogy több nő arra
kérte fel, tartana a Hattyu-teremben fölolvasásokat belépti díj
mellett; a jövödelem fordítottassék aztán részben az E ö t v ö s-
e m l é k, részben a k i s d e d ő v o d a javára. A tanár ur szí-
vesen ráállott és Vörösmarty és Petőfiről fog fölolvasni.

Korholtam, a hol korholnom kellett, de szívből ör-
vendek, hogy leveletem befejezhetem egy oly tény fölsó-
rolásával, melynek hallatára olvasónőim bizonyára velem
együtt fognak felkiáltani: Éljenek a derék pécsi nők!

S. A.

*) Engedje meg t. tudósítónk, de az a körülmény, hogy a nemzeti
művészetet nem pártoljuk kellőleg, nem ingatja meg a germanizáció vád-
ját, hanem csak szomorúan illusztrálja azon tény, hogy a germanizáció
folyvást működik nálunk és hogy mi magunk ajtót-kaput tárunk ki szá-
mára. Midőn tavaly a sajtó egy része hajtóvadászatot indított a fővárosi
germanizáció ellen, akkor mindjárt reámutattunk a baj kutforrására, ki-
mondtuk, hogy a magyar köz művelődés, magyar társas-
élet és magyar művészet tehetség szerinti ápolása és fejlesztése
az egyetlen, de egyszersmind legbiztosabb szer a germanizáció el-
len, mert mint a világon mindentűt, úgy nálunk is nem erőszakos foglalá-
sokat tesz a germanizáció, — ilyen eszélytelenségtől bölcsen ovakodnak a
nagy és kis Bismarkok, — hanem csak a parlagon hagyott téreket foglalják
el és pedig úgy, hogy egy talaplatnyi földet sem hagynak műveletlenül, a
ledér érzékiséget Possékkal táplálják, a divat utáni vágyat „Bazár“-okkal
árasztják el, a szellem és tudomány térein fenhagyott hézagokat viszont
szellemi és tudományos alkotásaikkal ültetik be; így hódít a germanizáció
és épen azért, mert ez a legveszedelmesebb neme a hódításoknak, egyene-
sen a nemzetek szellemi élete ellen levén az irányozva, el kell zárni előle a
tovaharapódzás lehetőségét, azaz művelni a magyar szellemet, a magyar
társas-életet, a magyar tudományosságot és művészetet kitelhetőképen. Nem
szabad, hogy oly magyar városokban, mint Pécs, Arad, sat. német
színeszet létezhessék, a magyar színészetet kell ott megfelelő pártolásban ré-
szeltetni, akkor majd vidéki színészeink is rövid időn jól fognak játszani.

Szerk.

Egy hét története.

Május hó 21-dikén.

Mit hirdettek a falragaszok? — Pest az ünnepek alatt. — Az idő mint pártokon fölül álló. — „Fiume“ és a „Honvéd“. — A svábhegy ostromzár alá helyezve. — Rákospalota, Ott ur és a magyar szó. — A szivarozás és a közuti vaspályák. — Széchenyi Ödön gróf mint vállalkozó. — A népszínház iveri. — „Faust“ a budai szinkörben. — A színészi pör. — Látod Molnár, hogy visz a víz! — A szinpad és a haza vesztesége. — A honvéd-menház. — Vidacs felhívása. — Zenekedvelők egylete.

(Cs. J.) A lefolyt hét története ott van a falragaszokban. Piros, zöld és fekete betűk hirdették az ország minden részéből érkező kéjvonatokat s csalogatták ki a zöldbe soha nem látott és hallott dolgokkal csinálva szájját az elkényeztetett fővárosi gyomornak. Piros pünkösöd napja még ki sem virágzott s már láthatók voltak a vidék előőrsei, melyek sejtetni engedék, hogy két napig a vidék ostromállapotba helyezi a fővárost, a főváros, pedig udvarias természeténél fogva helyet ad a vendégnek s megy a zöldbe sörre, csirkére s jó levegőre. E néhány nap alatt Pest ki volt kelve önmagából, s nem kelle szegyenkeznie, mint Magyarország fővárosának az idegenek előtt. A vidékiek megmentették jó hírnevét, magyar színt, magyar jelleget kölesönözve neki. Hanem a főváros is gondoskodott, hogy a mit a nemzet, mint becses és értékes nemes áldozatkésztséggel a központra, mintegy méhkasba összehordott, az megtekintés végett nyitva álljon vendégei számára. A muzeumi gyűjtemény-termek, a képtár, az állat- és néprajzi, valamint a régiségtár föltárta kapuit és szívesen fogadta ezrivel az érkezőket.

Az idő is megemberelte magát, fölülhelyezkedett a pártokon s jóságos verőfényét egyaránt osztá ki a jók és gonoszok között. De volt is hegyen-völgyön lakodalom. A fővárosi élet magasan hánnya hajkait és messzire kiáradt. A „Fiume“ és „Honvéd“ valóságos virágkosár volt, annyi szép nőt szállítottak a visegrádi romok alá és a Migazzi-kastélyba; a svábhegy hagyományos népünnepe évek óta nem csődített annyi embert kies ölébe, nem maradt egy tenyérynél zöld lefoglalatlan, sem egy árva lomb, melynek árnyékát igénybe ne vették volna. Hát még Rákospalota, a főváros ez ujonan fölkapott kirándulási pontja, mely úgy látszik, nagyon is lépést tart a civilizációval, a mennyiben ugyancsak hinti a port az emberek szemébe. Hanem nem ártana, ha a vendéglős ur fölrona rézfokosa nyelére, hogy a „Bier, Wein, Gefrorenes és Kaffee“-nak magyarul is kiirathatná becsületes nevét. Igaz ugyan, hogy a napokban két német mesterlegény, olvasván a Belezna-kert csupán magyar hirdetményét, azt mondá rá az egyik: „Die wollen g'wiss kein geld hab'n, d'rum schreibens blos ung'risch“, s a palotai vendéglős talán csak egyedül pénzt akar, azért iratta egyedül németül, — hanem még is jó lesz Ott uramnak, ott a hol van, saját jóvoltából respektálni azt az elemet, a mely után él.

A respektálásról jut eszembe, hogy nálunk a férfiak még az ugynevezett művelt osztályból is, mennyire nem respektálják a nőket. Néhány hónappal ezelőtt a közuti vaspályán elrendelték, hogy dohányozni még nyitott kocsi-

sem szabad. Sok kellemetlenségre adott ugyan alkalmat e rendelet kezdetben, de a mint látszott, mégis mindinkább vérré kezdett válni, és most nem tudni, minő befolyások következtében, ott vagyunk ismét, a hol előbb, csak az nem dohányoz, a ki nem akar, s a nők gyönyörködhetnek a trafik orresavaró illatában, sőt jó lesz, ha biztosítják egyuttal életüket is a „Hazá“-nál, mert könnyen megtörténhetik, hogy míg a szivarozó uracs szívüket lobbantja lánggra, az alatt égő szivarja a könnyű mousselin ruhába kap. Már ezen pedig aztán Széchenyi tüzoltói sem segíthetnek.

Széchenyi Ödön grófot ismét nyugtalanítja valami. Neki mindig van egy pár új gondolat a zsebében s ha egyik vagy másik csüörtököt mond is, tény az, hogy a legéletrevalóbb, legrealisabb gondolkozású, s legtevékenyebb fiatal mágási sarjadék. Van benne valami atyja véreből, csak hogy míg az, erejének öntudatában, colossalis arányu tervekkel állott elé, ez ismervén tehetségét, kicsiny körben akar hasznára lenni hazájának. Egy időben sokat élcelték a budai sikló terve miatt, a kaszinóban nevették, midőn az országos tüzoltóság szervezésének élére állott, s most ugyanazon kicsinyülő vihogás hallható, midőn a főváros tisztántartására vállalkozik s a légszesz-lámpák oszlopait hirdetési táblák számára kibérelte. Hanem a nemes gróf — s ez ismét atyja vére mellett tanuskodik — mindezzel mitsem törődik, megy a maga útján, tudva, hogy kitartás mellett a siker el nem marad.

Ezt bizonyítja a népszínház élén álló egyének működése is. Ki hitte volna, hogy most, midőn az ország legáldottabb része víz alatt áll, s a fölösleget országszerte a kortesek emésztik föl, a kibocsátott aláírási iver, daczára hogy az arisztokrácia, egy kettő kivételével, teljesen visszavonult, oly minden várakozást fölülmuló eredménnyel ékeskednek? Már eddigelé 200,000 forintnál több van aláírva, s láttunk ivet, melyen egymagán 14,000 forint állott.

Azenban a népszínház soká lesz, míg kinyitja csarnokát, addig is nézzünk át Budára, hol most Miklósi társulata kezdte meg működését. Első előadásul Hopp „Faust“ című öt felvonásos operettjét választá, tánczokkal és csoportozatokkal, és ugyanezt ismételték hétfőn, kedden és szerdán is. A társulat több igen ügyes taggal rendelkezik, s közülök néhányat, mint Szakál Rózát, Vizvartit a közönség előnyösen ismer. Maga az operette szintén nem ismeretlen. A gyapju-utcai színházban elégszer adták. Zenéje nem oly elevon, pezsgő és szikrázó, mint minőhez Offenbach szoktatott, de azért eléggé mulattató. A tánczkar buzgalma sokkal nagyobb, mint ereje s a nehézkes mozdulatok több ízben részvétünket költötték föl a forró melegben.

A színészi pör is véget ért, s áldozatul esett az, ki, mielőtt a válság megindult, egyedül figyelmeztette társait annak horderejére s intette őket ovatos és higgadt eljárásra. A kik legnagyobb zajt és lármát csaptak, kik szünetlenül az „igy“ meg „ugy“-ot hordták ajkaikon, szép csendesen meghigultak, s biztos berkeikből talán nevetve mondogatják: „Látod Molnár, hogy visz a víz.“ Hanem mi őszintén megvallva, nem

értjük, miért volt hát a sok zaj e szerint semmiért; annyi áll, hogy a színész urak ezentul nem számíthatnak többé a sajtó együttes támogatására. Nem hitelezünk többé. Az egészben csak az a szomorú, hogy ez üres handa-banda folytán épen azon tagját veszíté el nemzeti színpadunk, ki nálunk a nagyobb szabású tragikai szerepek egyetlen képviselője: Molnárt.

De e héten nemcsak a színpad, hanem a főváros is elvesztette egyik kiváló tehetségű tagját. A kiről azt hittük, hogy ott fogjuk látni az ujonnan megnyílt Ludoviceum élén, ki a szabadságharcz verőfényes harcaiban az első sorban megállta nemesül helyét: Vetter tábornok tovább is kinos tétlenségben kénytelen tengetni dicsőség-fényes öreg napjait. A magyar kormány nem tudott munkakört adni egy oly férfiúnak, ki egyik hathatós tényezője volt annak, hogy ma magyar kormány van; mert bármit mondjanak is a vaskalaposok, 48—49-ben termett az a bor, melynek — kiforrván magát — sokan szörpölgetik most édes csöppjeit és feledik mellette a szüretelőket!

Hanem úgy látszik, a nemzet nem így gondolkodik. Az megbecsüli azokat, kik érte küzdöttek, s még e nyár folyamán teljesen felszerelve elkészül a honvédmeház, mely körül már a kert is be van ültetve fákkal, bokrokkal,

„A csemeték bodorodva nőnek,

Hosszu sorral mind élénkbe jönnek.“

Nöjete is nagyra, kicsi fácskák, lombjaitok árnya alatt, „mieleőtt egy hosszabb utra menne“, hadd legyen jó pihenése még a szegény rokkant honvédeknek.

Vidacs János, az építő bizottság buzgó elnöke most, miután a hajlék fölépítése kimeríté az adakozások összegét, ismét a közönség részvételéhez fordul, s fölhívásában a nemes czélt akképp véli megoldhatni, ha a megyék, kerületek és városok néhány, vagy legalább egy-egy rokkant honvéd ellátását alapítványilag elvállalnák. Sokkal jobban ismerjük a magyar közönséget, semhogy egy perczig is kételkedni mernék Vidacs fölhívásának sikerében.

Hogy innen-onnan már a tavasz is végére jár, bizonyítja ez, hogy a zenekedvelők egylete e napokban adta utolsó hangversenyét. A nyáron át pihen. Tagjai nagyobb részt szétmennek a szélrózsa minden irányában, de legalább utolsó hangversenyükkel érdekes emléket hagytak maguk után. Haydn „Viharát“ és Beethoven D-dur symphoniáját ritka sikerrel adták elő. Míg amabban az énekkar ingerlő dallamokkal kívánja a füleket meghódítani, addig emennél a legköltőibb, egyöntetű és jellemzetes zenét csudáljuk, melynek mesteri hangszerelése megráz, ámulatba ejt. Beethoven D-dur symphoniája is egyik élő példája azon igazságnak, hogy a valódi művészet halhatatlan, évtizeden hurezolkodott évtized nyakára, s e mű most is teljes fényében áll, és dicsőssége ragyogványából nem sápadt el egyetlen sugár sem.

Major Béla

korán elhunyt írónknak állítandó sark övére ujabban vettem:

Keszthelyi Györgyné urnőtől 1 frt. — krt

Ehez az eddig begyűlt 113 „ 80 krt

Teszen összesen 114 frt 80 krt

(Folytatjuk.)

Budapesti hírvivő.

✦ (József főherczeg) a napokban a nélkül, hogy ezt bárki is gyanította volna, Zomborba érkezett. Az eső borzasztón esett, s a pályaudvaron nem volt egyetlen kocsí. Hosszas várakozás után végre előkerült egy szegény fuvaros, rozszant kocsiával s két nyomoruságos gebével, ki készen nyilatkozott a főherczeget — a nélkül természetesen, hogy tudta volna, kit viend, — segédével együtt a városba szállítani. A főherczeg megérkezvén a városba, egy ötven forintos bankjegyet adott a kocsisnak, ki azonban azt visszaadá, megjegyezvén, hogy nem tud váltani. A főherczeg mosolyogva mondá a kocsisnak, hogy ez a fuvarbér, vegyen rajta valamivel jobb lovakat. Csak később tudta meg az elámult kocsis, hogy ki volt a bőkezű adományozó.

✦ (Ferdinand király) egészségi állapotáról e napokban aggasztó hírek hallatszottak, hiteles, tudósítások nyomán azonban e hírek alaptalanoknak bizonyultak, mert a király Prága város utczáin naponkint sétakocsizást tesz, s a lakosság által lelkesedéssel üdvözlöztetik. Csak június elején fog nyári palotájába költözködni.

✦ (A pesti cselédképző egylet) múlt vasárnap özv. Glac Antalné urnő elnöklete alatt tartott választmányi ülésében az egylet által megnyitandó mosó-intézet iránti módosítók végleg megállapítottak és így e derék egylet a legrövidebb idő alatt egy újabb oly ággal fog szaporodni, melyben a foglalkozás nélküli nőcselédek foglalkozást találni és ennek folytán a tétlenség, nyomor és ebből folyó erkölcsztelenségtől megóvatni fognak. Általában nem lehet eléggé dicsérni a szolgálatot, melyet e derék egylet a fővárosi cselédek érdekében tesz és a ritka áldozatkész buzgalmat, melyet az egylet jeles elnöke: özv. Glac Antalné a választmányával közösen ez irányban kifejt. Érzik e jótékony hatást maguk e szegény cselédek is, a kik közül csak e napokban is többen jelentek meg a nevezett elnöknőnél és meleg szavakban köszönték meg az egylet gondoskodását irányokban, a melynek köszönhetik, hogy testük-lelkük ép a szükség napjaiban hű menedéket találhat.

✦ (A „Wagner-egylet“) e napokban tartotta alakuló közgyűlését, melyben az elnök Mihálovics Ödön bemutatta a miniszteriumtól leérkezett alapszabályokat, melyek alapján némi módosítás után, az egylet megalakulhat. A gyűlés tehát az alapszabályok módosítására három tagu bizottságot küldött ki s az eddig bejelentett 32 taggal az egyletet megalakultnak nyilvánítá. A jelen volt 15 tag ezután elnökké Mihálovics Ödönt, alelnökké id. Ábrányi Kornélt, jegyzővé Mende Bódogot s pénztárnokká Grünzweig Norbertet választá s megalakítá választmányát. Miután még elnök bejelenté, hogy a beyreuthi Wagner-színház alapkövetelénél az egylet Langer Viktor által lesz képviselve, a gyűlés azzal a végzéssel oszlott fel, hogy a közgyűlés az alapszabályok módosítása után az iverk kibocsátása és a befizetések eszközölése iránt fog intézkedni.

✦ (Ebergényi Julia) a bécsi tébolydának még mindig azon osztályában őriztetik, hol a dühöngők vannak elzárva. Négy-öt nap óta csendesebb lett, nem kiabálja folytonosan: kuk! kuk! s általában nagyon gyengének látszik. Az eddigi orvosi észleletek folytán bizonyos az, hogy Ebergényi Julia nem tetteti magát. Csak keveset alszik, szemei üvegesek, ajka folyton mozog, mintha valakivel beszélgetne. A kertben úgy vezetteti magát, a nélkül, hogy a természet felvidítaná. Ha

eszik, görcsös rángások vehetők rajta észre, a húst úgy szakgatja szét kezével, s egész darabokat nyel le a nélkül, hogy megrágta volna.

++ (A magyar tudományos akadémia) nagygyűlésének első napján, mult szerdán az osztályülések tartattak meg; ezek között a második osztályé a legfontosabb volt, mert az idén az akadémiai nagy díjat és a Marczibányi díjat ez osztály körébe eső művek nyerik. Az első díjra nézve az ajánlat csak heves küzdelem után lőn megállapítva és végül oly értelemben történt a határozat, hogy Keleti Károly „Hazánk és népe” és Wenczel Gusztáv „Jogtörténete” osztozkodjék a díjban. A Marczibányi díjra Hajnik Imre „Magyar jogtörténete” ajánlatott. — A választandó tagok fölött is történt a szavazás. Az első osztály ajánlottai a következők: Arany László, Győry Vilmos, P. Thewrewk Emil és Vadnay Károly lev. tagokul, Müller és Vischer külső tagokul. A második osztály ajánlottai: Botka Tivadar rendes tagnak, Balássy Ferencz, Fabriczius Károly, Ladányi Gedeon, báró Nyári Albert és Pór Antal lev. tagokul, Ameth Alfréd, Bürk Ernő, Bock Ferencz, Friedler János, Wieseler Frigyes és Worsaae A. J. külső tagokul. A harmadik osztály rendes tagokul ajánlotta: Hazslinszky Frigyes és Kalkbrenner Károlyt, a levelező tagokat mind elejtette, külföldi tagokul pedig ajánlotta Klausiuszt, Darwint, Helmholtzt, Kirchhoffot és Ludwigit.

++ (Budavár bevételének) évfordulati napján, mult szerdán reggeli 9 órakor gyászmise volt a vizivárosi plebániatemplomban. Délutáni 5 órakor szépszámu menet indult ki zászló alatt a Horváth-kertből a krisztinavárosi temetőben porló honvédek sírjaihoz, s a „Szózat” elénekolése után fölkoszorúzták azokat.

++ (Visegrád-Migazzi kirándulás.) A pünkösdi ünnepi kirándulások, melyeket a magyar gőzhajótársulat a Migazzi-völgy és Visegrád regényes vidékének megtekintésére rendezett, mindkét napon igen jól sikerült. Az idő kedvező lévén, az első napon 600—700 egyén vett részt a kirándulásban; az ünnep más napján pedig 400—500 lehetett a vendégek száma. Az első napon katona zenekar, más nap pedig népzene mulattatá a vendégeket. Az érkezőket Verőcze, K.-Maros s Visegrádnál a Duna partján mindenütt tömérdek nép lelkes éljenekkel és tarackklövésekkel fogadta, Kis-Marosnál a Dunaparton tiszteletükre még diadaliv is rögtönöztetett, zöld galyakból és mezei virágokból. Az érdekes várromok és diszes nyári lakok megsemlélése után kezdődött az ebéd és 2 órakor a Migazzi-völgy felé való indulás, 2½ órakor a verőczei állomásra érkezett vendégeknek egy része kocsikon, más része pedig gyalog a kies Migazzi-völgybe rándult, hol a fiatalság tánczot rögtönzött a gyepen. Évek óta nem volt a Migazzi-völgyben oly számos és diszes társaság, mely teljes megelégedéssel esti 7 órakor indult vissza Pestre. Igen helyesen tett a magyar gőzhajótársulat, midőn e kirándulásokat ismét fellelevenítette. Csak az kár, hogy a Migazzi-völgy birtokosa ezen áldott gyönyörű helyet és az érdekes kastélyt egészen elhanyagolja, sőt maholnap romba dőlni engedi, holott még most nem sok pénzzel ki lehetne javítani.

++ (Mibe került a mult országgyűlés?) Az 1869-dik évi april 20-dikán összehívott országos képviselőháznak 1872-dik évi april 19-kéig terjedő időtartam alatti összes kiadásai tettek: 3,321,149 frt 92 krt és 120 aranyat. Ebből jutott: 1) a ház tisztviselőinek, elnök, háznagy, jegyzőknek 80,819 frt 58⅓ kr, 2) magyar és horvátországi képviselőknek napidíjban 2,092,326 frt 49 kr, 3) ugyanazoknak lakbérben 868,627

frt 5 kr, 4) a ház hivatalnokainak fizetése 82,666 frt 40⅓ kr, 5) a ház szolgálószemélyzetének fizetése 29,072 frt 85⅓ kr, 6) nyomda, gyorsíróda-írnokok, és iromány javításra tett kiadások 97,539 frt 44 kr, 7) épületjavítás és háztartási kiadásokra 70,098 frt 10 kr és 120 arany.

++ (Nemzeti színház.) A fiatal Stoll, az ismert énektanár fia mult csütörtökön lépett fel először a nemzeti színházban „Borgia Lucretiá”-ban. Az ifju énekes sok kitűnő tulajdont hoz a színpadra. Magnyerő, rokonszenves alak, kitűnő iskolája van, és oly tehetség, mely csakhamar elsajátítja a színpadi otthoniasságot. Hangja azonban kevésbé érczes, s egyáltalában csakis a kisebb lyrai szerepekre fogja képesíteni. A közönség igen barátságosan fogadta. Az est sikerében kitűnő része volt Kvassayné asszonynak, kinek egy dalát zajosan megtapsolták, Kvassayné asszonyt most sokszor látjuk a színpadon, s újabb fellépései egyszersmind kitűnő haladásának bizonyítékai.

++ (Vegyesek.) Zsófia főhercezagasszony néhány nap óta nagy beteg; eleinte némi javulás mutatkozott ugyan állapotában, szerdán azonban egyszerre annyira roszul lett, hogy az orvosok már-már lemondtak róla. — Tanner Szabó Róza mult szombaton lépett fel nálunk először mint szerződött tag. „Faust”-ban Margitot adta, és mindenki meggyőződött, hogy ritka szép színpadi jelenség. — A nemzeti kölcsön legközelebbi főnyereményét, 150,000 frtot, Kiszely Pál, dorogmai jegyző nyerte el. Már föl is lépett képviselőjelöltnek gróf Károlyi Gyula ellenében. — Az orsz. magy. gazdasz. egyesület által pünkösdi napján folytatott közgyűlés eredménye az evangélikus templomban 167 frt 79 kr, az ó-budai plebánián 64 frt 16 kr, a Hermina-kápolnában 36 frt 23 kr. A begyűlt adományból Molydorf község előjáróihoz 500 frt, Tetétlen község előjáróihoz 300 frt küldetett. — Ugyancsak a gazdasz. egyesületnél jun. 15-kéig pályázni lehet 600 frtos igazgatói, 300 frtos tanítói, 200 frtos kézmunka-tanítói s öt-ötszáz forintos két tanítói állomásra. — Az egyetemi dal egyesület a herceg Voronieczky-siremlék bizottsággal egyesülve, e hó 29-kén a Margitszigeten hangversenyyel egybekötött zártkörű tánczvigalmat rendez. A meghívók szétküldtén, a ki tévedésből nem kapott, jelentkezzék az egyleti irodában: Lövész-utca 9. sz, III. emelet 8. ajtó. — Bukle Henrik Tamás világhírű műve „A művelődés története Angliában” Tokaji Nagy Lajos fordítása után Légrady testvérek kiadásában magyar fordításban meg fog jelenni. Így miután e művet Aigner Lajos is kiadja, majd két fordításban bírjuk e művet. — A pest-budai nőiipar egyesület augusztusban megnyitandó munkabazárja javára a császárfürdőben június elején egy zártkörű bált akar rendezni. A kinevezett bálbizottmány mindent elkövetend, hogy ez lehetőleg sikerült legyen s nem is kételkedünk, miszerint a nemes cél igen fényes közönséget fog összegyűjteni. A bállal együtt hangverseny is fog ugyanazon este rendeztetni. — A buda-pesti Fröbel-egylet egy bonne-okat nevelő intézetet állított fel; ugyanazt tette a legújabb időben a berlini Fröbel női egyesület. Mindkét intézet ugyanazon olvek szerint és ugyanazon tantárgyakkal lőn szervezve, pedig ez esetben nem Magyarország az utánczó, mert a pesti intézet a jelen tanév elején állítottott fel, míg a berlini csak most lett felállítva. — Németh József ácslegény mult szerdán a vaczi uton egy épülfélben lévő 3 emeletes ház tetőzetén dolgozott. E közben elveszté az egyensúlyt és lezuhant, esés közben azonban annyi lélekjelenléte volt, hogy a második

emeletről lelógó kötelet megkapta s azon magát mindaddig fentartá, míg a segélyére sietett napszámások az emelet ablakán behúzták. — A pozsonyi székesegyház ismét egy műremekkel lett gazdagabb. A gr. Desseffy család ugyanis a szentélyben egy Gailing által ujonnan készített ablaknak költségeit vállalta magára. Az ablak alsó részét egy emlékkő s hét czimer foglalja el. A czimerek felett szt. József és Mária istenanya láthatók. Az átalakítási munkálatok ismét folyamatban vannak a templom egyéb részeiben is. Legutóbb a sekrestyének egy része kápolnává alakították át. — Hét mérföldnyi távolban Nagyváradtól 500,000 öl területen szénlerakodást fedeztek fel. A szén, mint szakértők állítják, a legjobb minőségű. Azon feltevés, mintha nagyobb terjedelemben lenne szén e környéken, tüzetesebb vizsgálódás után valótlannak bizonyult. — Neuschloss Miksa, pesti gyáros felekezetenküli iskolát alapított, melyben gyári munkásainak gyermekei ingyenoktatást és tanszereket kapnak. Az iskolai előadások úgy vannak rendezve, hogy a gyermekek napközben szüleiük hasznára lehetnek, és a gyárban foglalkozást nyernek. — Rákos-Palotáról ezentúl minden vasárnap és ünnepnapon este 10 óra után a künnmulató közönség kényelmére külön személyvonat fog Pestre menni. — Schaufert, a „Sakk a királynak“ című pályanyertes vigjáték szoros költője e hó 18-án Speyerben meghalt. Pályanyertes vigjátékát, mely a német vigjátékirók közt első helyet szerzett számára, legközelebb Dóczy L. fordításában a nemzeti színházban is elő fogják adni. — A színházlátogató magyar tisztviselőket Miklóssy Gyula budai színigazgató elődjének példájára a folyó idény alatt tetemes belépti kedvezményekben részesíteti, ha a tisztviselő-egylet részéről utalványt tudnak felmutatni. — A magyar tisztviselő-egylet jövő hó 3-dikán a Margitszigeten nyári mulatságot rendez, tartalékalapja javára. Belépti jegyek ára: család részére 1 frt 50 kr, egyesek részére 1 frt. — Baldácsi Antal b., mint Érsekújvárról írják, az ottani kórház-alap javára 2000 frtot ajándékozott. — Vida Lajos végzett jogász febr. 12-kén elhunyván, végrendekezésében az írói segélyegyletnek 500 frtot hagyományozott. — A megtévelyodött Nyíry Józsa vagyona törvényszékiileg összeírattván, az 650,000 frt értékűnek becsültetett. Rákosi Szidonia k. a., kinek esküvője néhány hét múlva lesz, a szinpadtól vissza fog vonulni.

++ (Rózsás napló.) Dr. Kocsis Alajos honvéd ezredorvos Weber kisasszonynyal jegyet váltott. — Tóth László a magyar gazdasági Egyesület hivatalnoká e napokban jegyezte el Dr. Entz Ferencz szép és kedves leányát: Entz Emma kisasszonyt. — Miskolczon a közbecsülésben álló Lichtenstein József, e hó 9-dikén tartá esküvőjét Darvas Malvin kisasszonynyal, Darvas Imre abaujmegyei alispán és Szepessy Malvin urhölgy szép és kedves leányával. — Zimay László zeneszerző és Lohr Irma k. a. e hó 7-kén tartották esküvőjüket. — Jászberényben Akantisz Ignác törvényszéki igazgató e napokban vezette oltárhoz a művelt lelkű Moll Teréz kisasszonyt. — Árokszálláson pedig Farkas József, derék birtokos a kedves Fűrök Ilka kisasszonynyal kelt össze. Áldás frigyükre!

++ (Halálozások.) Félegyházán Bánhidy Adolf honvédhuszárkapitány halt meg e napokban 32 éves korában. Az elhunyt már 19 éves korában mint hadnagy vett részt az olasz hadjáratban és ott csakhamar a „bajnokok bajnoka“ hírét vivta ki magának. Ő volt az, ki 20 huszárral 120 francia lovast megtámadt és nagy pusztítást vitt véghez azok

soraiban. Ez alkalommal súlyosan megsebesülve fogságba esett. Tetteért a vaskoronarend lovagkeresztjét kapta. Az elhunyt mind társaságban, mind bajtársai között igen kedvelt egyéniség volt. — Szabó Albert kir. táblai bíró neje: szül. Asmány Ilona asszony pünkösd-hétfőn elhunyt, 28 éves korában, hagymázban. — Dieneš Lajos, ismert gyermekirót nagy csapás érte. Neje Fánasy Etelka, élte 34, házassága 14. évében súlyos betegségére következett végelgyengülésben május 21-dikén elhunyt. — Hajnóczy Sámuel, ki bács megyei Kiskér községben számos évig evang. lelkész volt, e hó 21-dikén 81 éves korában végelgyengülésben, Kis-Kőrösön, hol utolsó éveit mint magánzó töltötte, jobb létre szenderült. Unokaöccse volt a vérmezőn Budán kivégzett Hajnóczy Józsefnek. A megboldogult 1848/9-ik évi szabadságharcban, különösen Szent-Tamásnak bevételénél, mely az ő tervei és lelkesítése folytán sikeresen végződött, oly tevékenységet tanúsított, hogy elfogatván, Bécsben halálra ítéltetett. Ez ítélet kegyelem útján 12 évi fogságra változtatván, ez idő legnagyobb részét Józsefstadtban töltötte ki. Az általános amnestia után kiszabadulván, papi állását többé el nem foglalta, hanem Kis-Kőrösön magányba vonult. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Párolt juh-czomb.

A juh czombról lefejtven a bőrkéket és zsiros részeket és besózáva azt, jó sűrűn meg kell spékelní egy-egy sor szalonnával és egy-egy sor sodarral. Ekkor egy lábasba zsirt téven, abba szeletekre vágott vöröshagymát és fekete borsot kell tenni, a czombot belé téve és többször egy kis levelet aláöntve 3 óráig párolni kell hagyni, míg megpuhul. A czombot kiszedvén a kis léből, vöröshagymával egy barna rántást kell piritani, egy kis lével felönteni, a czombot ismét belé tenni, egy félóráig forrni hagyni benne és aztán feldarabolva forróan kitalálni. A lé csak kevés legyen a juhczombon.

Tejfeles dombocská.

Nyolcz lat vaját habosra elkešervén egy egész tojással, egy közép nagyságu főzőkanyálnyi lisztet kell belé adni, ezzel is jól elkeverve, egy tojást kell belé ütni, ismét egy kanyálnyi lisztet, tojást, míg öt tojás és öt kanálnyi liszt apránként jól el van dörzsölve. Ekkor három evő kanálnyi jó savanyu tejfelt közé adván, még három kanálnyi lisztet, két lat friss sörélesztőt egy kis tejben megáztatva, két kanálnyi tört czukrot egy kis sőt és végül még három kanálnyi lisztet jó elkeverve benne, az egész tésztát egy vajjal kikent formába kell önteni, megkelni hagyni és szép sárgára megsütni.

E tészta közé egy kis mazsola-szőlőt is lehet tenni, vagy a tészta közepére néhány kanálnyi finom barackkbefőttet, sőt reszelt csokoládét czukorral vegyítve is, — a ki mint szereti.

Nemzeti színház.

Május 18-dikán: „Faust“, Gounod operája. — Május 19-dikén a színház zárva. — Május 20-dikán: „A nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Május 21-dikén: „Bánk bán“, Erkel operája. — Május 22-dikén: „Essex gróf“, Laube szomorujátéka. — Május 23-dikán: „A windsoori vignök“. Nicolai operája. — Május 24-dikén: „Kukli-prédikációk“, Mózer vigjátéka, előszőr, és a „három kalap“, francia vigjáték.

Divattudósítás.

Legujabb nyári készletek 1872-dik évi idényre. T ü r s c h F. Pesten, váci-utca a nagy Kristóf mellett.

Csipketunique, Fichus vagy Jaquettel feketében 20—25—30—40—50—100 frtig.

Fekete csipketunique 16—20—25—30—40—100 frtig.

Fekete csipke felöltők vagy Jaquet, részint színes szalaggal diszítve 18—24—30—40—100 frtig.

Crepe de Chine Fichus rojtal 7—8—10—20 frtig.

" " " Ceintures " 18 24—30—40 frtig.

" " " csokor, Echarpes 3—4—5—6 frtig.

Haj és mell-csokor szalag — virág — crep lissel diszítve 3—4—5—8 frtig.

Pompadour Chemisetek és csokrok 8—10—14—20—50 frtig.

Creppe lisse Fichus 2.50—4—5—6—8—10—20 frtig.

Creppe lisse Tunique, Chemisette vagy felöltő minden ruhához illő 20—25—30—40—150 frtig.

Elsassienne Fichus — főkötő — Chemisetek minden áron.

Pompadour és Ecrus zsebkendők 30—80 1.75—3—4—10 frtig.

Coiffure és Mantille Elsassienne szalaggal diszítve 20—25—30—70 frtig.

Netz-keztü 1—2—3—4—6 frtig.

Pompadour harisnya fehér vagy színes 4—6—12 frtig.

Negligée főkötők szalag- és virággal 3—4—5—12 frtig.

Ecrus napernyő „Tirolienne“ nagyon szép 2 frt 50 kr, ugyanazok vászonból 4 frt, selyemből 10 frt.

Piqué pongyola egybevágva 30—40—50—100 frtig.

Jaconet és Piqué szoknya és felöltő 40—50—60—150 frtig.

Lószőrszoknya 4—5—7—10—14 frtig.

Tournure 2—3—4—6 frtig.

Negligée felső és szoknya együtt 20—25—40—50—150 frtig.

Fodrász köppen 6—8—10—12—16—20—30 frtig.

Beggeli öltöny (Corset) 3—4—5—6—8—10—12—16—20—30 frtig.

Alsó szoknya 4—5—6—8—10—12—14—16—18—24 frtig.

Finom női ingek 6—8—10—15—20—30—40—50 frtig darabja.

Ágynemű Garnitúra 50—60—80—100—150 frtig.

Függönyök 6—8—10—14—18—24 frtig.

Kész menyasszonyi készletek minden áron. — Mint fentebb említett tárgyakhoz való szövetek, csipkék, betétek stb. igen jutányosan kaphatók.

Végül néhány szót egy hálós főkötő szabásának magyarázatánál, mely mai számunk melléklete.

Az első szám a hálós főkötő előrésze, a második a hátrésze a harmadik pedig a lebbentyű. Az előrészt részint fektetett vászonból kell kiszabni, valamint a hátrészt is. — A főkötő diszítése himzett fodrocskákból álljon, mely az előrészt körülvegye. Ha a főkötő össze van állítva, hátul, mint rendesen minden főkötőnél egy kis ujjnyi széles huzót kell felvarrni, hogy a főkötőt hátul tetszés szerint, a fej nagyságához képest, össze lehessen húzni. Két hosszú egyenes kötőszalag varródik még fel az előrésze. E kötőszalagra egy sor keskeny csipke vagy keskeny himzés alkalmazandó.

Számrejtvény.

Kálmán-Hetesy Tinkától.

20. 83. 22. 29. 31. 1. Azt beszélük róla, hogy a bort szereti,
9. 11. 28. 19. 4. Kivált ha azt ilyen szerszámmal nyerheti,
3. 2. 1. Pannonhalma alatt egy kis magyar helység,
3. 36. 42. Ez meg rosszabb annál, ha a háza elóg,
17. 39. 7. 6. 30. Ha fekete, sóval vagy mézzel eheted,
2. 3. Az ilyen kéz s lábuk jó hasznát veheted,
5. 16. Ezt teszi a gulyás, ha tavasszal kihajt,
10. 21. 20. 45. 34. 13. Mély álomba ringat, ámde okoz sok bajt,
37. 33. 12. 31. 44. Egy hasznos baromfi — mondják — ha szól, így szól,

35. 43. 38. 45. Gyönyörű trillája hangzik az árnyasból,
40. 8. 14. Régi pátriárcha nevének a neve,
26. 24. 23. 33. 40. 13. A magyar nemzetnél első ember leve,
18. 25. 32. 27. Ebből lesz temérdek vízben lakó állat,
15. 41. 37. Beszédét értetlen, ha nem jól használod.
1—45. Gyermekek előtt szokták gyakorta mondani,
Ha egy nehéz betűt nem tud kimondani.

Megfejtési határidő: június 23-dika.

A f. évi 17-ik számban közölt számrejtvény értelme:

A pénznek szerelme

Léleknek gyötrelme!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetők küldték be:

Fiedler Ottilia, Czedler Teréz, Németh Berta, Várhalmy Berta, Báthory Zsigray Istvánné, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fáni, Kalla Mihályné, Sziklay Matild, Vadász Luiza, Miksa Lipótné, Vitályos Irma, Korbuly Fáni és Anna, Ujfalu Jolán, Szabados Jenő, Novák Irén, Barányi Aranka, Moesz Gézánné, Gyura Janka, Márffy Natalie, Tucsny Irma, Szmodics Gizella, Lemhényi Zsigmond Gynláné, Szilágyi Istvánné, Diviaczky Mária, Fölöldi Sándorné, Benedikovics Róza, Graef Irma, Doroghy Ignáczné, Szép Emma, Kovásy Mórné, Csatáry Julia, Marosy Hermin és Etelka, Jármay Ferenczné, Eperjessy Emilia, Jaczkovich Velyáczky Anna, Kis Urmánczy Róza, Mész Ottília, Millián Mari, Brocken Kovács Emma, Durzik Albertné, Lazur Lajos Anna, Fisch Róza, Jánossy Lajos, Kovács Sebestyén Ilona, Kállai Emilia, Pap Kovácsik Gizella, Szák Várnay Anna, Trajtler Erzsébet, Frank Katalin, Rudnay Mitéth Vilma, Boros Nina és Róza, Bohunek Amália, Vitály Bomb Angela, Limbek Vilma, Paraicz Ilka és Teréz, Barthalos Vilma és Etelka, Dubányi Róza, Stenczinger Karolin, Boros Mariska, Kalós Erzsé, Bozváry Viktória, Simkó Irma, Bárándi Gizella és Etelka, Nagy Ida, Gőzon Mariska és Gizella, Anderkó Mária, Telmányi Eugénia, Gelle Emilné, Knéty Jozsefa, Rikly Mari, Csikós Anna, Schwartz Éva, Dzsiniich Pencz Mária, Ágoston Mari, Adler Róza, Németh Józsefné, Pávai Mari és Kata. Mózsa Pepi, Juhászovics Illyásevics Ilona, Fray Bozóky Betty, Ambrózy Juszina, Pethő Antalné, Simon Samuné, Kiss Antónia, Józsa Gábor, György Klára, Keszthelyi Györgyné, Tormássy Mari, Felvinczy Mariska.

A 16-dik számban közölt számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Pávai Mari és Kata, Mózsa Pepi, Juhászovics Illyásevics Ilona, Fray Bozóky Betty, Simon Samuné, György Klára.

A 15-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Mózsa Pepi, Simon Samuné.

Tartalom.

A szerelem a házasságban, Rétháti Kálmántól. — Alkonyatkor, Bartók Lajostól. — Sramko bácsi, Mikszáth Kálmántól. — Ajkaimon... Zsintól. — A büszkeség áldozata, Lengyel Dánielnétől. — Pécsi élet. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különléle. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Hálós főkötő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

70. 872.
22-ik szám.

9.
Junius 2-kán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN,

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Ismertté naptára	Hold-járás	N a p - kelet nyugat	
							óra perc	óra perc
Junius	2	Vasárnap	F 2 Erasmus	F 1 Erasmus	21 A 5 Konstant.	25 Szem	4 7	7 49
	3	Hétfő	Klotild, Korn.	Kornélia	22 Basilicus	26	4 6	7 50
	4	Kedd	Quirin püspök	Berta	53 Mihály püsp.	27 Szeth	4 5	7 51
	5	Szerda	Bonifác	Bonifác	24 Simeon	28 B. Sá. ha.	4 5	7 52
	6	Csütörtök	Norbert	Pálka	25 Áldozó esüt.	29	4 4	7 53
	7	Péntek	Jézus sz. szive	Pulcheria	26 Kárpás	1 Siv. Ros.	4 3	7 54
	8	Szombat	Medárd püspök	Medárd	27 Therapius	2 S. 5 per.	4 3	7 55

V i d é k i t á r c z a.

Maros-Vásárhely, május végén 1872. (*Eredeti levél.*) — Három hangversey. — Reunio. — Majális. — Katona és színházi zenekar. — Tisztelt szerkesztő! Utolsó találkozásunk óta három hangverseny volt nálunk, s mint múlt levelünkben kilátásba is helyezők: elsejét a helyi jótékony nőegylet rendezte. E hangversenyen az ismert és elismert tehetségű dr. Vályi Gábor, a kedves és szabados játékaival is elragadó Engel Giza k. a., továbbá Mentovich Gyula, Vegler Gyula urakon kívül a helyi ref. főtanodai zenekari és egy 10—11 éves kis műkedvelő Bodolla Gáborka is bemutatá magát és pedig előnyösen és szép játéka nemcsak neki, hanem tanítója: Koronkai János urnak is dicséretére válik. A zongora-kíséreteket Döring ur igen szépen végezte. A hangverseny után táncmulatság következett, mely valóban kedélyesen folyt le.

A másik hangversenyt Cornelli Berthold dalmű- és hangverseny-énekes (tenor) és Laszner Miksa, bécsi zongoraművész urak adták. Oly kitűnő erő után, milyenekkel városunk műkedvelőkül rendelkezik — kik egyébiránt művészeknek is beillenek — nem valami nagy lehetett a siker. Berthold ur rossz mimikája mellett — a szövegben szó levén a szívről, azt jobbról kereste — egy félhanggal alantabban is énekelt, mi miatt a zongora is így hangoltatott, és miután a fuvalával kísérő műkedvelő erről nem értesítettet, próbát pedig egyetlen egyet sem tartottak, a fuvalázandó a közreműködést ott a helyszínen megtagadta. Laszner ur elég könnyedséggel, ügyes technikával, de értelem nélkül játszott.

A harmadik hangversenyt az itteni ifjuság rendezte: azelőtt évenként szokott volt az ifjusági zene- és énekkar hangversenyeket adni, és ezek eléggé jó hirben is állottak, pár év óta azonban elmaradtak; annál inkább örülünk most, hogy a t. zenefelügyelő Urr György tanvezető és a fáradhatlan jeles karmester Zach Antal urak buzgósa folytán a zene- és énekkar ma már ismét régi jó hírnevét e mai hangverseny által újból megalapította.

Az előadás bírálatába bizonyos okokból magam nem bocsátkozhatván, csupán a helyi sajtó és a közönség véleményeként említem fel, hogy az teljesen sikerült és igen értelmes és szép számú közönség tapsolta meg az előadás sikerültebb részeit.

A szavalatok sorát Sándor Kálmán nyitotta meg, Petőfi „Utolsó alamizsná“-jával, ki is a helyi sajtó és közönség szerint már ez első fellépésével is tehetséget árult el, és némileg ismerve ez urat, bizton mondhatom, hogy e dicső

nyilatkozat csak buzditásul és bátorításul szolgálud neki arra, hogy jövőben még inkább szerencsés legyen kiérdemelni a közönség kegyét és elismerését. Taps- és tetszés nyilvánítás között — a többszörös kihívásra — szintén Petőfitől „A széke-lyek“-et szavalta el, az előbbi forrás szerint, sok érzés és hévvel.

A második szavaló Molnár Albert volt; meglátszott szavaltán, hogy nem először áll ily nagy közönség előtt. Aranytól „A valesi bárdok“-at szavalta, teljes elismerés mellett, és aztán ugyancsak Aranytól „Ágnes asszony“-t, még az elsőnél is kitűnőbben és nagyobb tetszés mellett.

Végre Göldner Károlyka és Szekeresi Albertke szintén megérdemelték a közönség tapsait szabatos közreműködésükért.

Kifogyva a térből, csak rövideden érintem, hogy társaséletünk nagyon élénk. A majálisok, reünio napirenden vannak. Legközelebb a tanuló-ifjuság rendezett egy igen csinos majálist, melyen a rendezőket csupán azért nem dicsérem meg, mert ezt ezuttal másokra kell bíznom. Az első zenekar volt künn, és a város szépei is csaknem mindnyájan.

Itt van a katonai zenekar, itt a kolozsvári nemzeti színház zenekara és itt vannak a nemzeti színház színészei is, kiknek szabatos és élvezetes előadásairól szép olvasónőit tudósítani egyik közelebbi levelem tárgya leend.

Szarvas, május 25-dikén 1872. (*Eredeti levél.*) — Majális. — Tisztelt szerkesztő! A szarvasi főgymnáziumi ifjuság majálisa a körösparti Bolza-parkban e hó 22-dikén tartott meg.

A virágtalan vén parkot mosolygó virágos kertté varázslák a járó-kelő százszor-szépek; s a százados gesztenyék viszhangos lombjai derűlten adták tovább az arany-kedélyű ifjuság vidám dalait.

A park egyik tisztására csinnal diszitett sátor terjeszkedik, mely tágassága mellett is a jelen volt diszes uri társaságnak csupán tánczoló részét is alig bír magába ölelni.

Ily diszben, kedélyben gazdag, népes majálisra Szarvason évek óta nem emlékezünk. — Emelé ezuttal érdekét az is, hogy városunk szeretett képviselője: b. Podmaniczky Frigyes szintén részt vett benne.

A rendezés mi kívánni valót sem hagyott maga után. A társaság éjjel után 4 óráig mulatott együtt, s bizonyára minden egyes távozó vendég sokáig emlékezetében fogja tartani e kedves mulatság léleküdtető képét.

A gyönyörű hölgykoszoruban ott láttuk b. Bruckenthal Ákosné urnót M. Turról, — városunkból Salacz Ferenczné, ifj. Bakay Dánielné, Zlinszky Istvánné, Dlhányi Zsigmondné, Zsinszky Mihályné urhölgyeket, — a vidékről: Koller Etel k. a. Mágoesről, Sváby Bella k. a. Kéthalomról, Simon Vilma k. a. Csorbáról, Vadányi Vilma k. a. Szemlakeről, Bohus Jolán, Jalsoviczky Bella k. a. T.-Földváról, Teleki Eszter, Mátéffy Eszter k. a. Battonyáról, Kiss Emma k. a. Öcsödől, Csizsek Mariska k. a. Szemlakeről, Hrankai Milka k. a. T. Komlósról, Kresmárik Etelka k. a. Csabáról; — városunkból: Izsák Szidónia, Dobosfy Leontin, Külley Etel és Emma, Haviár Valli, Novák Gizella, Dlhányi Mariska, Bárány Emma, Baghy Ilka, Plavec Irma, Lukesch Flóra, Szendi Lujza, Chován Berta, Kalmár Lujza, Molitorisz Malvin, Rohoska Karolin és Vilma, Kuczka Ilka, Kicska Lina, Mázor Fáni kisasszonyokat stb.

Ime e tavaszi ünnep nemcsak a tavasz fésző bimbait, hanem a nyár bájos rózsáit is összehozta. K.

Tiszolcz (Gömörmege) városában május 25-dikén borzasztó kárt tett a jég. Háromnegyed óráig tartó jégverés tökéletesen tönkre tett mindent. A város lakosságának egy évig nincs kenyere; három negyedrésze botot vehet kezébe, s mehet koldulni. A jég képzelhetlen morajjal zuhogott, s az egész háromnegyed óra alatt éjszakai sötétség volt. Tyuktojás nagyságu jég hullott folytonosan, közte olyan darabok, a mikből egy öt negyedfontot nyomott. Nemcsak a vetések mentek tönkre, hanem a termő talaj maga is nagyobbára le van mosva a vidék meredek hegyeiről. A házak úgy meg vannak rongálva, mintha ágyugolyókkal lőtték volna össze; a mely háznak cserépszindelye volt, csak a szarufák váza maradt meg, a cserép maga lepattogzott, az ablakágak ki vannak törölve, a fák nem hogy gyümölcs, nem hogy lomb, de még ág is alig maradt. A gabona, burgonya, takarmány, mind-mind tönkre ment; a hol el nem verte a jég, lemosta az árviz. A „Hon“ e borzasztó szerencsétlenség áldozatai javára aláírást nyitott.

Győr-Szigeten pünkösdi napján nagy szélvész idején tűz támadt, a nélkül, hogy csak gyanítani is lehetett volna, mikép keletkezett a csapás; végre sikerült a bűnös gyújtogatót napfényre hozni. T. i. a most már szabadon álló kémény közepén napnyugat felé igen gyanus fekete folt mutatkozván, a háztulajdonos megvizsgáltatta a dolgot és mintegy másfél ujjnyi széles befelé vonuló üreget talált, melyből hegyes vassal megpörkölt s félig égett szeméttel együtt kipiszkált egy aszott egérfejet. E nyílás alatt volt a padlás felsőbb deszkázata, mely közvetlenül a kéményhez ért. Az egér a kémény falába befurván magát, fészket rakott, és abban kényelmesen lakott mindaddig, míg csak a fölötte száraz és meleg időben a meleg füst vagy egy szikra a tüzhelyről a kéményen át az üregbe befutva, a fészket és vele együtt a padlat deszkáit is meg nem gyújtotta.

Tátrafüred egykori birtokosa Rajner György, harminczhat tetemes alapítványa közül nyolczat tudományos és iskolai czélokra hagyományozott. A pesti nemzeti muzeumnak 500 frt; a pozsonyi természettudományi társulatnak 500 frt; a szepes-szombati matheóczi evang. iskolának egyenkint 100 frt; az uj-lesznai evang. iskolának 500 frt; a szepes-szombati két evang. iskolának azonfelül szorgalomdijakra: 400 frt; egy tanulóknak évenként 300 frt; a kézsmárki lyceumnak, melynek a boldogult növendéke volt 10,000 frtot hagyományozott azon feltétel alatt, hogy ez összeg „Tátrafüredi Rajner alapítvány“ név alatt az 1878. esztendőől kezdve 20,000 frtra szaporodva, a kamatainak fele része a lyceumi tanárok fizetésének emelésére, a másik fele pedig szorgalomdijakra fordíttassék. Lebegjen a dicsőült sirja felett az áldás és béke szelleme!

A marmaros-szigeti hatóság részéről a belügyminiszteriumhoz beérkezett jelentés szerint ott két igen veszélyes hamis játékos fogatott el, kiknek nyilatkozataiból és lefoglalt leveleiből kitűnik, hogy egy hamis játékos-társaság létezik, mely nagyban üzi mesterségét. A náluk talált levelek kettejéből kivehető, hogy e csalók, kik közül egyik állítólag Pesten tartozkodik, bejárták egész Európát és faro, laudsknecht és hasonló játékokkal fosztogatják a világot. A társaság élén egy lengyel gróf áll, ki a bandának mindenütt befogadtatást szerez, a többi tagok úgy látszik, magyarok vagy sokáig időztek Magyarországon. A két jó madárnál talált levelekben csak milliókról és százezrekről van szó, melyeket keresni lehetne. A hatóságok felszólítottak, hogy a banda iránt nyomozásokat indítsanak meg.

Megbizások tára.

Kőrös-Ládányba H. I. urhölgynek: A mellékletekre nem volt díj beküldve. Azonnal megküldtem.

Mező-Turra L. L. A. urnőnek: Azonnal a legszívesebben megküldtem.

Nagy-Szöllösre Cs. B. I. urnőnek: Várom megrendelését.

Tisza-Ujlakra P. E. urhölgynek: Postára van adva.

Tinnyére Sz. V. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Venterre K. K. urnőnek: El van küldve.

Gyöngyösre Gy. F. Zs. urnőnek: Már mult hó elseje óta az új lakhelyre küldöm.

Remetére V. Z. E. urnőnek: Magánlevelet irtam.

H I R D E T É S.

A rimaszombati nyilvános felsőbb leánynevelő-tanintézetben f. é. sept. 1-től

két képezdevégzett nevelőnő

nyerhet alkalmazást; még pedig az egyik a magyar nyelven előadandó tantárgyak és zongora, a másik a német, francia, angol nyelvek és kézi munkák tanítására. Alapos képzettség, tanító-nevelői ügyesség és jellem föltétlen tulajdonok. Teljes házi ellátás s 400 frt évdíj biztosítható. Ajánlkozók bizonyítványaik mellékletével Fábry János intézettulajdonoshoz fordulni szíveskedjenek.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR“

uj folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Az új évnegyed közeledtére én is tisztelettel hívom föl hölgyeinket lapom további pártolására és terjesztésére, azon megnyugtató tudattal, hogy a lefolyt évnegyedben is tölem kitelhetőleg ügykeztem folyvást kellemes és jóirányú olvasmánynyal kedveskedni nekik, és azon őszinte ígéret mellett, hogy a jövőben is legfőbb törekvésem leendő: minél nagyobb mértékben kiérdemelni hölgyeink megtisztelő bizalmát, hogy továbbra is segédkezet nyujtsanak nekem azon feladatomban: **olyan olvasó könyveket adni mellékletül, mint egyetlen egy lap sem a világon.**

Tizenkét kötet válogatott tartalmu új könyvet adok évenként mellékletül, melyeknek bolti ára **tizenkét frt.** kötetenkint tizenöt krajczáron! összesen tehát 1 frt 80 kron.

Az idei első félévbeli hat kötet czimei:

„Szerelmi perpatvarak“ Bibra lovag igen kedves regénye, 3 kötet, és

„A parlagi herczegleány“ a világhírű Marlitt legujabb regénye, 3 kötet.

E hat kötet regényt már a jövő hó folytában fogom szétküldeni.

A többi hat kötet czimei a legközelebbi félévi előfizetési felhívásban fognak közzététetni, annyit azonban már is mondhatok, hogy azok közt hazánk egyik legjelesebb költőnk műveivel fogok kedveskedni.

Új előfizetőink azonkívül még a következő, **már készletben levő huszonkét kötet** könyvet kapnak, szintén kötetenkint tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 30 kron:

„Világ folyása“ Vértesy Arndoldtól; 2 kötet — „Gizella herczegnő“ Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja“ Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár“ Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol“ Marlittól 1 kötet.

E huszonkét kötetet a z o n n a l megküldhetem t. előfizetőknek.

Azon kívül adok évenként **két nagy körajzi műlapot**, melyek úgy tárgyukra, valamint kivitelükre nézve méltó diszei a magyar hajlékoknak — 20 krajczárért!

A jövő félévi műlap:

„A f ó t h i d a l“ eredete.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A tizenkét kötet könyvre, melyek a jövő év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **1 frt. 80 kr.**

A huszonkét kötet könyvre, melyeket az új előfizetők a z o n n a l kaphatnak, **3 frt. 30 kr.**

A két műlapra végre 20 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőknek.

Az új előfizetők továbbá következő tíz műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „Loránty Zeuzanna“, „A királynő honleányi esive“, „Imre király halála“, „Álmos“, „Zoltán“, „Huszonöt ifjabb írónk arcképcsarnoka“, a „Rózsakirálynő“, a „Leánykérés“, „Zrinyi Ilona megfosztatik gyermekeitől“, „Petőfi halála“ és „Az arató-ünnep“ darabját 40 kron.

Gyűjtőknek: egy új előfizető után **három kötet könyvet**; három új előfizető után: **tizenkét kötet könyvet**; öt új előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; nyolcz új előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Végre felhívom t. előfizetőimet, hogy bármí megrendelni valójuk volna Pestről, csak forduljanak hozzám, én a legszebben intézem el megbízásaikat.

Emilia.

a „Családi Kör“ felelős szerkesztője, Kalap-utca 17-ik sz

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyelvre 3 frt, félre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi mulapért 90-90 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	22. SZ. Junius 2-kán. 1872.	Havonkinti szinezett divatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi mulap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meghozatala egész-, a mulap meghozatala félévi járattal: köteleztetést foglal magában a lap irányában.

Hála a polgárosodás feltartóztatlanul hódító hatalmának, évről-évre nagyobb lesz azok száma, a kik a nő czélszerű nevelését társadalmi úgy, mint közerkölesös-ségi szempontból első rendű köteleességül ismerik el. Bármint vélekedjenek is különben az ugynevezett női kérdésről, abban az egyben, hogy a helyesen nevelt leányból hibvebb feleség, gondosabb anya, takarékosabb házi asszony, és a családi és társas-élet földerítőbb tagja lesz a műveletlen-nél, most már nagyon kevesen kételkednek. Mutatja ezt azon körülmény, hogy minden felül nőnevelő-intézetek felállításán buzgólkodnak, még oly eszközökkel is, melyeket talán más czélokra kellene fenntartani.

Zirzen Janka.

Mert én részemről azon hitben vagyok, hogy a nőnevelésről való gondoskodás ugyanazoknak feladata, a kik a finevelésről gondoskodni tartoznak: a szüléké, községeké és a kormányé; egyesek adakozásai e téren csak pár csepp viz a puszták homokján. A szüléknek kell áthatva lenni a nevelés elutasithatlan köteleességéről, leánygyermekük boldoggá tétele végett; a községeknek kell gondoskodni, hogy az erők egyesítése által a szülék lehető csekély költség mellett a lehető legjobban képeztethessék ki leányaikat; a hogy fiu-iskolákat állítanak és tartanak fenn, épen olyan mérvben kell a leányok czélszerű tanítására nézve is a szükséges intézeteket

felállítani és fenntartaniok; a kormánynak végre arról kell gondoskodni, hogy a leányiskolák számára is minél jobb tanítónők és nevelőnők álljanak a községek és szülők rendelkezésére.

Nem sok az, amit e téren a kormánytól követelhetünk, — nézetem szerint általában semmi olyant nem kellene a kormányoktól követelni, avagy várni, ami az egyes polgárok kötelességei közé tartozik és egyesek által végbe vitethetik — és mégis ez egy képezi összes nőnevelésünk sarkpontját. Közművelődési, valamint társadalmi hátramaradásunk egyik oka bizonyosan azon sajnos körülményben keresendő, hogy a mi kevés nőnevelő-intézeteink és magán-nevelőnőink voltak is, azok a legújabb időkig igen kevés kivétellel csak névleg voltak azok. Alapos tanításról szó sem lehetett ott, a hol a tanítónőkben hiányzott az alapos készség, és mert az hiányzott, mutatni pedig csak kellett valamit, inkább a szemnek, mint a szívnek tanítottak, inkább a tetszést, mint az elmét és szívet fejtették ki. Hozzá járult még, hogy a nevelőnők nagyobb részt külföldről hozattak be, a kik ha tudtak is valamit, idegen érzést, idegen gondolkodást ültettek a növendékek zsenge szívébe, a mi az itteni életkörülményben meg nem honosodhatott, a hazai szellemi életet mégis akadályozta természetszerű fejlődésében és nem ritkán egész nemzedékekre elsatnyítólag hatott, egész — napjainkig.

Báró Eötvös József fényes lelke előtt ez a kóros oldala a nemzeti életnek sem maradhatott homályban, és mint mindenütt, a mi e fényes lélek körébe esett, úgy e téren is azonnal felismerte a baj kuforrását és iparkodott orvosolni azt hazaszerető szívének teljes erejéből. A mint a hazai oktatásügy letéttetett kezébe, első gondoljai közé tartozott nevelőnői képezdét állítani a nemzet számára.

A jó szándék megvolt, az eszközök sem hiányoztak, az országgyűlés megszavazta a hozzá való költséget, csak egy hiányzott, az, a mitől az egész törekvés sikere fel volt tételezve: a fő, mely egy országos nevelőnői képezde élére állíthatatnék, hő lelkesedéssel viseltessék e nehéz, de dicső feladat iránt és erős és biztos kézzel sikerre vezetni azt képes legyen. Ha nem talál oly nőt, a ki e kellékekkel bír, a nőnevelés ügye hazánkban nemcsak hogy előre nem lendíthetik, de a nevelőnői képezde felállítása még ártalmára is válhatik: ha az országos nevelőnői képezdeből jó magyar nevelőnők nem kerülnek ki, még csak annál magasabbra emelkedik a külföldi nevelőnők kétes értéke egyfelül, és még kevésbé ébred a leány-nevelés iránti kötelesség érzete másfelül.

Oly nőt pedig kapni hazánkban még csak négy-öt évvel ezelőtt is nehéz feladat volt, mert ha volt is néhány jeles magyar nevelőnők, a kik még most is alapos képzettség és nemes ügybuzgóságnál fogva dicséretére válnak a magyar névnek és hasznára a hazai nőnevelésnek; ki családi, ki hivatási viszonyoknál fogva nem foglalhatta el az első magyar országos nevelőnői képezde igazgatónői állását, a legnagyobb rész pedig éppen ügybuzgóságánál fogva nem juthatott a magas polczon álló miniszter tudomására; mert hiszen a nevelői és tanítói foglalkozás általában, de különösen a nevelőnői foglalkozás olyan, hogy minél jelesebbül tölti be itt valaki helyét, annál jobban tűnik el a világ szeme elől. Midőn az általa jól nevelt néhány leányka a világba lép, akkorra a nevelőnő a legtöbb esetben már csendes nyugalomra vágyódik.

De a nagy szellemek egyik jellemző tulajdonsága, hogy nemes eszméik kivitelére a megfelelő segéderőket is meg tudják találni. Így Eötvös József is a nevelőnői országos képezde igaz-

gatásával 1869-ben Zirzen Jankát bizta meg. E nőt kevesen ismerték a hazában. A 60-as évek elején egy aradi polgári családhoz nevelőnőnek hivatott meg, és mert a gondjaira bízott gyermekek egyszersmind anyátlan árvák voltak, Zirzen Jankáról ez időtől fogva semmit sem tudott a világ; nevelte a reá bízott árvákat önfeláldozó szeretettel, mint egy anya, rendszeres alapossággal, mint egy professzor, és midőn befejezte az árvák nevelését, visszavonult Jász-Berénybe, e kis városkában egy kis nevelő-intézetet nyitott, és ott újra a nőnevelés szent hivatásának élt, nem vágyódva egyébre, mint hogy a hazának derék nőket neveljen és nem is álmodva, hogy ezen ritka nemes ügybuzgalom valakinek szemébe is ötlölhetik a világon.

Pedig mégis csak szembe ötlött az valakinek, egy oly nőnek, a kit évtizedek óta a főváros és Aradmegye szegényei áldanak. Ennek a figyelmét nem kerülhette ki e jeles nevelőnő meleg szíve, alapos műveltsége, magyar lelke, és mert második természetévé vált neki: segíteni és használni, a hol csak tér és alkalom nyílik, figyelmeztette báró Eötvöst e ritka magyar nevelőnőre, és alig ismerkedett meg vele báró Eötvös József, meghívta Budára, átadta neki az első országos nevelőnői képezde igazgatását és az Isten meghagyta neki élni azt az örömet, hogy nemes szándékának virágában gyönyörködhetett, és Zirzen Jankának meghagyta élni azt a boldogságát, hogy buzgó ügyszeretetének legszebb jutalmát élvezze: báró Eötvös József ismételve köszönetet mondott neki igazgatónői működéseért; alig három éve, hogy az országos nevelőnői képezde fennáll, és máris el van ismerve olyan intézetül, mely tiszta, nemes irány és rendszeres alaposság tekintetében bármely külföldi hasonnemű intézettel mérkőzhetik; semmi szükség tehát többé külföldi nevelőnőkre e hazában, leányaink nevelése ezentúl magyar szívekre lesz bízva, és azért csak az van hátra, hogy a magyar szülők és községek ép úgy át legyenek hatva a leányok, mint a gyermekek nevelése iránti kötelesség érzetétől. Mert igaz, hogy önálló becsületes kenyérkereseti pályákat a leányok még nálunk nem igen találnak, de lesznek belőlük feleségek, nők és anyák, az erkölcs támaszai, a jólét eltető napjai és a jövő nemzedékek nevelői, a mi szintén csak egy kis figyelmet érdemel.

Emilia.

Oh jöjj a zöldbe!

Kenézy Osatártól.

Oh jöjj a zöldbe! . . . suttog a falomb,
Jöjj megpihenni, vár itt nyugalom,
Fájó, beteg szív enyhülést talál itt . . .
S a szenvedő megérti szövegét,
Jól tudja, hogy a természet nem ámit.

„Oh jöjj a zöldbe!” . . . búg a gerle is,
Jöjj, álmodozz, ha utad erre visz;
Itt érezed, hogy nem sivár az élet,
Habár lemondál, nyerve új erőt,
Ezt mondja ajkad: most hiszek, remélek!

„Oh jöjj a zöldbe!” . . . csápos illat-ár,
Tölgy lombzatja hűs árnyékba vár;
Tölgy lombzatja közt zengő madárdal
Eloszlatja homlok-redőidet —
És az epesztő gond mind messze szárnyal.

„Oh jőjj a zöldbe!” ... szedj virágokat,
A természet mindenkit elfogad;
Még most tavasz van, a liget még zöldell...
— Ifjui szív, ne késs' szeretni! mert
Késő leend, ha a rideg tél jő el...

„Sramko bácsi.”

Elbeszélés.

Mikszáth Kálmántól.

(Folytatás.)

De hát biz' ő csak szegény embernek ébredett fel mindig. Soha sem nyert egy rézgombot sem. A szerencse esküdt ellen-sége volt a két diplomás embernek. Hiába volt fényes érdemjele magyartól, némettől, a szerencse csak úgy bánt vele, mint vala-mi közönséges paraszttal: hátat fordított neki.

Sőt bekövetkezett a legrosszabb eshetőség is.

Mácsikné asszonyom komolyan megdorgálta, hogy minek pazarolja a pénzét lutrira, sorsjegyekre. Azt ő többé ne hallja, mert leönti a teens urat forró vízzel.

Sramko bácsi tiszta lelkéből utálta a vizet — hát még a forró vizet! — hanem meg akarta mutatni, hogy ő tud lenni férfi is, szilárd és kemény.

Fogta tehát magát, elszaladt hazulról a gazdasszonya ha-ragja elől a Karpalovics-boltba s első haragjában megvett az állam által kórodákra rendezett sorsjátékból egyszerre husz darab jegyet két forintjával.

Azért sem mond le a lutriról! Épen azért sem! Meglátja ő, hogy mit parancsol neki Mácsikné!

Egy pár óráig aztán ilyen haragos kedély-állapotban járt-kelt az utcákon, hanem később mindinkább csillapodni kezdett a nemes harag s borzadva gondolt a rémitő pazarlásra, mit elkö-vetett. Nem marad meg a házban, ha Mácsikné megtudja. Negy-ven forint oda van, elpatkolt!

De hátha még segíteni lehetne rajta!

Ha teszem azt, úgy kéz alatt el tudna belőlük adni vagy tizennyolczat, akkor a gazdasszony nem tudna meg semmit....

Ez a jó ötlet visszaadta Sramko bácsi nyugodt, csendes vérmérsékletét.

Délután levén az idő, elment néhány ismerős házhoz, Po-roszyékhoz, Ritkásyékhoz, Egérdyékhez s. a. t., eldicsérte ke-ményen a jótékony célú bécsi sorsjátékot, elmondta, hogy „csak” háromszázezer jegy van, hogy a főnyeremény 200,000 ft lesz, s a huzás szeptember 15-dikén tartatik meg. A ki vesz, annak lesz.

A Poroszy-család minden tagja megvett egyet, nem any-nyira a jótékony cél iránti tekintetéből, mint inkább Sramko bácsi kedvéért, kire a három leány nem egy tüzes pillantást vesztegetett.

Sramko bácsiban újra föléledvén a potya-hajlam, az ille-tőktől ezer-ezer forintot kötött ki, ha a főnyeremény sült galambja valamelyikük szájába szállna, — mit azok mosolyogva ígér-tek meg.

Samu ur tehát szorgalmasan bejegyezte a tárczájába, kinek milyen számú jegyet adott, hogy véletlen eshetőség alkalmával kéznél legyen — mert hát az ördög nem alszik.

Ritkásyékunál két jegy fogyott el. Egérdyéknel szintén ket-tőt vettek meg a lányok.

Ilonka csak azt akarta tudni, nines-e közöttük „tizenhár-mas” számon végződő? Ő azt venné meg, mert az szerencsétlen

szám: ő pedig szeret a szerencsétlenséggel daczolni. Mit neki a szerencsétlenség!

Sramko bácsi végig nézte a sorsjegyeket és azt mondta:

— Itt nincs szerencsétlen szám. Mind szerencsés. Pedig ha jól emlékszem, volt egy „tizenháromon” végződő is, de már tul adtam rajta.

Kivette tárczájában levő „Notes”-könyvét és belepislogott apró szemeivel.

— Akkuráte! Poroszy Kamilia kisasszony vette meg. Ugy van, 125,213 számú. Nagyon sajnálom, hogy nem szolgálhatok vele nagysádnak.

Ilonka kisasszony belenézett a Sramko bácsi hónalján keresztül annak „Notes”-könyvébe.

Csakugyan az „125,213” számú sorsjegy volt a Poroszy Kamilia neve után jegyezve.

Egy strikkelő-tű volt az Ilonka kezében, azzal észrevét-lenül a pamlag karfájára karcolta a fennebbi és a „serie” szá-mot. A serie szám „3” volt.

Aztán jóízűen mosolygott.

Valami pajkos gondolat jutott eszébe.

A másik perczben már azzal a szokott kedves impertinen-ziával feltette a zvikkert orrára s frivol komolysággal nézte végig Sramko bácsit.

— No, adja ide már valamelyiket!

Samu ur kiválasztott a két kisasszonynak egy-egy jegyet, aztán ajánlotta magát és hazament. Csak az előszobában jutott eszébe, hogy elfelejtett ezer forintot biztosítani magának. Az az átkozott „zvikker” egészen megzavarta üzleti eszméit.

Ilonka pedig, a mint magukban maradtak, odaszaladt Nel-likéhez, és kaczagni kezdett, hogy a két fekete szem egészen belenedvesedett. Olyan szépen tudott nevetni, mint egy csen-getyű.

— Te Nelka! nekem egy nagyon jó tréfa jutott eszembe. Nagyon-nagyon jó...

— Például?

— Elhíreszteljük erre a Zemákra, hogy Poroszy Kamiliá-nak udvarol, hogy nőül akarja venni... ilyes valamit...

Nellike örök komolyságu arcát egy bágyadt mosoly derüje öntette el. Azok a bolond poeták „holt mosolynak” szokták azt nevezni.

— Nem bánom.

— De ez nem minden. Ez csak az eleje lesz egy olyan kapitális tréfának, a mitől el lesz bájolvá az egész megye, — ha sikerül.

— Kíváncsi vagyok, — szólt Nelli, finom keskeny ajkait felbigyesztve, a feletti boszankodásában, hogy ennek a kapi-tális tréfának nem ő gondolta ki az eszméjét.

— Nem árurom el neked sem. Senkinek sem. Nagyon való-szinűtlen még. De én hiszem, hogy sikerül. Ándungom van.

— De hát beszéld el, kérlek.

— Nem nem, semmi esetre....

Hanem azért mégis odahajolt a Nellike boglyas fejéhez és elsusogta az egész dolgot, a mint élénk, pajkos phantasiájával előre elképzelte, és kaczagott hozzá, hogy csak úgy csengett tőle az egész ház.

Nelli kedvetlenül rázta fejét és szokott álmos hangján monda:

— Az kivihetetlen.

Aztán mégsem állhatta meg, hogy el ne mosolyodjék....

Talán Sramko bácsi jutott eszébe!... kinek az alatt, míg ő nyugodt lelkiismerettel ballagott a Poroszyék által haszon-

bérelt ház hátulsó részében levő szállására, két szép fehér kezecske szövegette tarkára élete czérnáit.

Szegény Sramko bácsi, de sokat is szenvedett az emberekől!

Ő volt az egész vármegye „stich-blattja.“ A bűnbak. Ha valami skandalum történt valahol valakivel, azt a harmadik-negyedik elbeszélő már úgy csavarta, úgy variálta, hogy Sramko urnak is jutott benne szerep. Ha névtelen szerelmes vers jelent meg valamelyik rossz divat-lapban, azt okvetlen Sramko írta Mácsiknéhoz; ha a köztünk ténfergő muszka kémek jöttek szóba, ... azoknak is Sramko volt a magyarországi főnöke, a pantini gyilkosságát is ő tervezte, Beniczkyt szintén ő tüntette el a föld színéről ... mindenütt a szegény Sramko bácsi keze járt!

És neki tetszett az a szerep, hogy az emberek tréfálnak vele, élcelődnek, haragítják: soha sem haragudott érte senkire.

Csak a „pataki hagyaték“ hozta dühbe, de az is csak egy perezre.

A szolgabíró és esküdtje hivatalosan elhíresztelték, hogy egy pataki szegény asszony ezer forintot hagyományozott Samu urnak, s mikor az aztán egészen beleélte magát a potya ezer forint birtokába: kirukkoltak vele, hogy az egész csak — tréfa.

Samu dühös lett és összeszidta az esküdtet.

Az esküdt detto dühös lett, és kihitta párbajra, ha vissza nem vonja állításait.

Világos dolog, hogy a jó Samu bácsi rögtön visszavonta s bocsánatot kért.

Ekkor néhány régi tisztvárosa a honvéd világból, közbeszólt, hogy: „de már az mégis csak nagy gyávaság, egy volt honvéd-kapitánynak poltron módra meghátrálni egy gyermek előtt; ezt nem lehet úgy hagyni, — vagy álljon ki egy szál kardra velük, vagy tagadja meg írásban, hogy honvéd volt valaha.“

Sramko bácsi sokat volt képes áldozni, csak hagyják békén, — kiállította az okmányt, hogy ő soha sem volt honvéd, sem nem szolgált a forradalomban, hanem tollat fosztott odahaza Trencsín vármegyében az egész szabadságharez alatt.

De ezzel még jobban meggyült a baja.

Most már a honvéd-tisztek egy másik része azért a ki-mondhatlan sértésért szólítá fel elégtétel-adásra, melyet a honvéd név megtagadásával követett el.

A szegény bal-csillagzat alatt született férfiú utoljára is kijött a phlegmából s ezen mondásokkal fordult a kihívókhoz:

— Nos jól van hát. Itt vagyok. Üssetek agyon engem. Lesz jó a csontom nektek suvixnak. Egyébre nem való vagyok úgy se. Kitelek belőlem vagy száz skatulya. Arra fáj a fogatok úgy-e? Jó lesz osztrák bakáknak tisztítani patron-táskákat.

Azok elnevelték magukat, aztán ott hagyták bántatlanul. Hadd éljen tovább. Hadd legyen az élete is olyan odaajándékozott, gavallériából odadobott potya-jószág, a mihez maga sem tudja, hogyan jutott.

Ilyen fatumos ember volt szegény Sramko ur! Soha sem tehetett semmit, mit meg nem kritizáltak volna, mit helyben hagytak volna akár az emberek, akár a sors.

Minden tette, minden mozdulata veszedelmes mag volt, melyből tüskés száru növény burjánzott fel: s azon a növényen soha sem termett egyéb, csak malheur.

De hát ki tehet róla, hogy a világ ilyen? Ő maga csak nem jöbbithatja meg az egész világot.

Alkalmazta magát hozzá, a mint lehetett.

Hanem arra a hirre mégis csak felforrt a vére, mely né-

hány nap mulva kezdett szállinkóznai a kis városban, melyet röhögve adott át egyik a másiknak:

„... A „nagy“ Sramko bácsi el akarja venni a „törpe“ Poroszy Kamiliát. A Kolibri-család megszorodik egy „mam-muth“-tal.“

A kis városi „high-life“ sok ideig nem beszélt másról, csak a Samu házasságáról. A vén bolond! Hová tette a szemét? De hát van annak esze? Erős gyomor kell hozzá ....

Flóris bácsi egyszer megállította az utcán Sramko urat.

— Igaz lenne az, hogy csak az egyik Poroszy lányt veszed el?

— Nem igaz, — felelt Sramko bácsi mogorván.

— Mindjárt mondtam. Mi a menykönek volna az az „egy!“ Tudtam, hogy mind a hármat akarod.

Sramko ur dühbe jött, s mikor dühbe jött, akkor ejfelejtett vigyázni a helyes szókötés és kiejtésre: nagyon tótosan beszélt akkor.

— Akarja bizony az istennyila, de nem in. Nekem egyik se nem kell. Inkább kibujdosom világba is megkeresem magamnak Miss Passtranát is elveszem ötet felesignek. Inkább le hagyom nyúznai testemről bőrt nagy dobnak, inkább hagyom magamat megsütetni elevenen, mint Históriában Duzsu György, mint sem én ötet felesignek elvennem. Ha az egész világ lenne egy sziget, hol nem volna asszonyszemély több, még se nem kellene egyik se. Azért hát azt mondom neked baratoeskam, hogy ha még egyszer emlitsz nekem őket, én úgy megszidlak tigid baratoeskam, hogy magam izz sirnyi fogom feletted. Mert baratoeskam in nagyon kemény ember vagyok, ha megharagszok.

Sramko bácsi végtelen folyást engedett haragjának, még az nap elhűszkolt a Poroszyékkal közös házban levő szál-lásáról, a fiatal Poroszyt kerülte, a kisasszonyoknak nem is köszönt, ha találkozott velük, az öreg Poroszyt, a hü kalabrias-kompanistát nem kereste fel vasárnaponként többé a kis tót faluban, haszonbérlet apró birtokán, hol a nyár legnagyobb részét szokta tölteni.

De mindezen tüntetések dacára a pletyka folyton növekedett; voltak olyanok, kik megesküdtek rá, hogy a gyűrűváltás is megtörtént, mások viszont az esküvő napját is tudták. Az Egérdy lányok nagyon ügyes mot d'ordrét hoztak „schwungba“ ismerőseik közt.

(Folytatása köv.)

II ü s e g.

Láng Józseftől.

Gyer fűvét a temetőnek
Lengeti az őszi szél;
Fájó szívű lányka jár ott,
És nyugtot sehol se lel,
Mély bú látszik homlokáról:
Letűnt fénye, hű párjáról
Gondja messze tévedez.

Hív sírjánál letérdelt;
Ajka ily imára kél:
Hívem, most is hűn szeretlek,
Szívem most is érted él;
Tiltott földi boldogságom'
Véled a mennyben találok;
Én örökkön a tiéd.

Megkondult a váló óra :
 És a lányka visszatért ;
 Visszatért a nagy világba,
 És ott még sokáig élt,
 Végre telt az évek száma,
 Felpattant az élet zára,
 S kedveséhez költözött.

A büszkeség áldozata.

(Beszély.)

Lengyel Dánielnétől.

(Folytatás.)

— És a jutalom? — kérde Ribay.
 — Igaz öntudatában leend, — viszonzá Tilda.
 — Jó, így is elfogadom; tehát halljuk a panaszt!
 — Képzeld csak uraim, Tilda holnap már el akar utazni,
 — kezdé Sarolta panaszát.
 — Abból semmi sem lesz, — szólt Szenderessy.
 — Majd megvizsgáljuk az okokat, — jegyzé meg Ribay.
 — Továbbá a holnap kiránduláson sem akar részt venni,
 — folytató Sarolta.
 — Ha szabad kérdenem, minő kirándulásról van szó? — kíváncsiskodék Ribay, bírói szerepét feledve.
 — Nehányan összebeszéltünk, többek közt Orbainé és leányai; Madasyné s ennek testvére; még néhány ifju is csatlakozott, hogy holnap felmegyünk a Kárpátokra, a tündér tükréhez és a l—i barlanghoz.

— Bámulat lep meg, édes szép hugom, hogy a bár igen művelt, de sem magas állásu, sem magas származásu Orbainé társaságával meglegszel; úgy vettem észre, hogy Herényi bárrónő jelenlétében nem sokat szoktál vele foglalkozni, — szólt Ribay czélzatosan.

— Ez, úgy hiszem, nagyon természetes, hogy az előkelőbbek iránt több figyelemmel kell lennünk; különben, más hiányában Orbainével is szívesen időzöm, mert ő és leányai is igen kedvesek.

— Ezen kegyes leereszkedés mindenestre nagy szerencse Orbainénak, — viszonzá Ribay gunyos hangon, — de leányaira nézve azt tartom, kissé veszélyes példa, miután ők csak közneemes gyermekei.

Sarolta neheztelő pillantást vetett a beszélőre, s ajkait bigyesztve, elfordult tőle.

— Édes gyermekem, Samunak igaza van! te olykor igen büszke vagy, s ez engem szomorít; azt szeretném, ha te az emberek saját érdemeikért, és nem állásuk, származásuk után becsülnéd, — vevé tel a szót Szenderessy. — Lásd, a te elveid mellett nem maradhatsz következetes; mert találhatsz királyi vérből származó embert, ki most talán darócban jár; s megfordítva: főpoleczon olyat, ki a porból küzdte fel magát. Melyiknek adnád az elsőséget?

— Annak, ki jelenben az ur! mert a születés hiányát feledtetí a fényes helyzet; míg annál a jelen rongyai elfedik a fényes multat, — felelt Sarolta élénken.

— Itt a következetlenség! A hol becsülésünkről van szó, az embereknek nem külsőjét, hanem belbecsét, jellemét kell figyelembe vennünk. Te még gyermek vagy, ki a csillogón kap. Azonban térjünk bírói tisztünkhez: Vádlott, mit tudsz védelmedre felhozni?

— Azt, hogy nővérem irta: siessek, mert tengeri fürdőre készülnek, s még csak reám várnak; s minthogy holnap pakolnom kell, nem vehetek részt a kirándulásban, — felelt Tilda mosolyogva.

— Ebbe nem egyezhetem; én még két heti maradást kérek, — mondá Szenderessy.

— Én még egy hétre szavazok, — szólt Ribay.

— És én a papa pártjára állok, — kiáltott fel Sarolta, — Tildám, most egy szót sem többet, az ítélet meg van erősítve.

— Nem lehet, Izát már nem várakoztathatom oly soká; de hogy hálátlan ne legyek, még három nap maradok, — viszonzá Tilda határozottan.

— Oh te fősvény! ily hamar elhagyni engem! — mondá Sarolta duzzogó hangon. — De holnap legalább eljősz a kirándulásra?

— Jó, — szólt Tilda rövid habozás után, — azon feltét alatt elmegyek, ha Samu bácsi is velünk jön.

— Szolgálatjára állok hugocskámnak! Szabad lesz-e lovagi tisztet mellett kissé fűvészkedni is? — kérde Ribay tréfásan.

— Természetesen! sőt segíteni fogok, — lőn a felelet.

Másnap vidáman nevetgélve, s minden szebb pontnál megállapodva, haladt a társaság a kárpáti hegylánczolatnak azon része felé, mely előtt a Poprád vize foly, s lábánál a hasonnevű csinos falu fekszik, a keskeny, meglehetősen meredek uton felfelé.

A társaság, a már ismert egyének kivül, mintegy hét-nyolcz tagból állott; miután azonban az egy Felestyei Elek kivételével, a többivel nincs okunk megismerkedni, tehát nem nevezzük őket.

Felestyei Elek szép barna ifju volt: jelesen képzett és keresett mérnök; szép vagyonnal bírt és köztisztelőben állott. Elek szenvedélyesen szerette Szenderessy Saroltát, de szerelmét mélyen szívébe rejtve tartotta. Gyakran járt a házhöz, és tánczvigalmak alkalmával legtöbbet Saroltával tánczolt: ezt azonban minden feltűnés nélkül tehetette, mert ők ketten a vidék legjobb tánczosai voltak. Ezen túl Elek nem ment; mert ő is büszke volt, s nem egyszer sértette a leánynak szeszélyes, büszke modora; ha aztán az ifju hosszabb kimaradás után megjelent, Sarolta előzékenyen fogadta, s szemeiből meleg érzelmet velt az ifju olvasni, de a jövő perczben reménye megint le lőn rontva. Ami Saroltát illeti, maga sem volt érzelmeivel tisztában; vagyis inkább nem akarta az ifju iránt fejlődő szerelmét beismerni; büszkeségének egész erejével küzdött szíve pártossága ellen; ilyenkor aztán, szavai és szemeivel azon határvonalat igyekezett megtartani, mely nézete szerint, kettőjük közt áthághatlan volt. És mégis, szíve mélyében sértette a büszke leányt, hogy míg a többi ifju tömjénezett szépségének, egyedül Elek nem akart meghódolni. Mily ellenmondás! Sarolta titokban haragudott e miatt az ifjura.

Igy álltak a dolgok a kirándulás napjáig. Ez nap azonban talán a természet szépsége bensőbb hatást gyakorolt reá; elég az, hogy e napon Sarolta nem élezelt, nem gunyolt senkit; mindenki iránt szívesebb, melegebb volt. És Elek is feledni látszott szokott tartzkodását; majd mindig Sarolta körül volt. A szebb pontoknál figyelmeztetőleg megállt, s egyik-másik helyről érdekes történeteket mondva, a mi a történelemben nagy jártaságát árulta el. A meredekebb helyeken gondos figyelemmel nyújtott Saroltának segédkezet; e gyöngéd érintések alkalmával

mindannyiszor észre vette az ifju, hogy a leány arca élénken kipirul, s szive tombolt örömében. Midőn az l...i barlanghoz értek, Sarolta azt mondá, ő nem megyen be annak sötét üregébe; míg a többiek megtekintik, ő majd a szép kilátást fogja élvezni.

— Ha nagysád megengedi, itt maradok biztonságára — sietett Elek ajánlkozni.

— Épen nem vagyok félénk, — szólta Sarolta, aztán mintha megbánta volna szavait, rögtön hozzá tette, — de azért elfogadom ajánlatát, legalább elcsevegjük az időt.

Szenderessy és Ribay egyező pillantást váltottak. Elek és Sarolta maguk maradtak. Az ifju tekintete Saroltán csüngött, szive ma tuláradt, azon reményét, hogy e leány egykor övé leend, most majdnem biztosan hitte; hogy ne hitte volna, hisz e napon Sarolta gyakori pirulásával s más aprólékos dolgokkal elárulta érzelmeit. Sarolta csevegni akart, de nem tudta, min kezdje, az ifju is hallgatott, Sarolta rá nézett, de rögtön lekapta szemét róla; nem birta annak égő tekintetét kiállani; bánni kezdé, hogy a többiektől elmaradt. Ismeretlen, különös érzelem fogta el szívét; küzdött ellene, hasztalan. Végre, hogy hallgatása nevetségesnek ne tűnjék fel, minden erejét összeszedve, a barlang oldalára irt számtalan nevet kezdé tréfásan olvasni; egyszerre elhallgatott; egy lapos kő felett, mely ülő-helyül is szolgálhatott, e szavak álltak: „A szerelem áldása lengjen e hely körül,” Sarolta, zavarát titkolandó, el akart onnan fordulni; az ifju melléje lépett, tekintetük találkozott.

— Ne foglalnánk helyet e kövön? — kérdé Elek, lágy suttogással.

Sarolta mélyen elpirulva, akaratlanul leült.

— Sarolta! a szerelem áldása leng e hely körül, — ismétlé Elek a fentebbi szavakat, a leány mellé telepedve; hangja az indulattól reszketett, — szabad-e ezt boldogságom jóslata gyanánt tekintenem? — kérdé tovább, a leány kezét megfogva.

Sarolta szive hevesen dobogott, feje elkábult, nem volt képes egy hangot ejteni; mintegy varázslat alatt állott.

— Saroltám! — folytatá az ifju szenvedélyes hangon, átkarolva a leány karesu derekát, — már régóta szeretlek ki-mondhatlan, örült szenvedélylyel; oh mondd, szeretsz-e te? — Sarolta érzé, mint reszket az ifju karja, a szenvedélyes hang mélyen szívébe hatott; a percz boldogsága magával ragadta: nem volt ereje az ifju karjaiból magát kiszabadítani; nem tudott egy szót ejteni, fejét lesütve tartá s szemeibe öntudatlanul könnyek gyűltek.

Elek nem nyervén feleletet, a leány szemeiből akarta azt kiolvasni; gyengéd erőszakkal felemelte Sarolta fejét; midőn könnyeit meglátta, elragadtatva felkiáltott, — Oh igen, látom az érzelem gyöngyét szemedben; Saroltám, üdvöm, te is szeretsz, oh, mily boldog vagyok! — s a leány ajkára egy hosszú égő csókot nyomott; — Mondd szóval is, hogy szeretsz, különben azt hiszem, álmodom! Akarsz-e enyém lenni? — folytatá csengve az ifju.

— Most nem tudok felelni, Elek, — töredezé végre Sarolta, — kérdezzon holnap! Hallom szavukat, jönnek! — Csakugyan hangos beszéd közt kijövének a barlangból. Ribay, ki az első egyike volt, az eléjük jövő párra tekintett, aztán jelentőség-teljesen intett Szenderessynek, ki egyetértőleg bólintott fejével, míg ajkain boldog mosoly játszott; aztán leányát, kinek arcán zavar látszott, karjára fűzve, előre indult vele. A leány másik oldalán Elek ment, vidáman s egyre beszélve, mintha kicserélték volna; de szavaira csak Szenderessy felelt. Sarolta szóltalan volt. Szívében ellentétes érzelmek hullámzottak s küzködtek egymással. A varázs, mely előbb elbájolta, oszlani kezdett. Azon

szavak: akarsz-e enyém lenni? magához teríték; e kérdés megmutatta neki a czélt, hová e szerelem vezetni fogja: egy szatócs menyé, s mérnök neje lenni! ő a tekintélyes, dúsgazdag Szenderessy ősi család ivadéka! Egondolat kellemetlenül érinté s felébreszté a szerelmi mámorból. Büszkesége ismét felülkerekedett; szégyelni kezdé az elébb történeteket; haragudott az ifjura, ki szerelmével oly megfoghatlan hatást tudott reá gyakorolni; haragudott önmagára, hogy e hatásnak oly készséggel engedett. Oh, mint szeretné az egész dolgot nem történetté tenni; hogyan hozhatná hibáját helyre! Hogy boszantja az ifjunak jó kedve; no de korán örül! — Sarolta ezen, s ezekhez hasonló gondolatokkal tépelődött. És a hangot, mely keblében a szerelem mellett szólt, daczosan elnyomta.

Tilda azon ürügy alatt, hogy növényeket szed, a társaságtól el-elmaradozott; az ő szívében is nagy küzdelem volt.

Miként már mondtuk, Elek, szerelme daczára, ezelőtt nem közeledett Saroltához; így történt, hogy mióta Tilda ott volt, legtöbbet ezzel társalgott. Tilda csakhamar felismerte az ifju nemes gondolkozását, magas röptü szellemét; előbb tiszteletet, később szerelmet kezdett iránta érezni; midőn ennek tudomására jött, megijedt; titkát mélyen keblébe rejté, mert a szerelem éleslátásával nem sokára észre vette az ifjunak Sarolta iránti szerelmét. Tilda önzetlenebb volt, és Saroltát is jobban szerette, semhogy ne ohajtotta volna, hogy az ifju szerelme visszonzassék, s boldog legyen; de ismerte Sarolta határtalan büszkeségét is, s aggódni kezdett. Magára nézve azonban szükségesnek érezte mielőbb távozni; és testvére sürgetése a legjobbkor jött.

Midőn a barlangból kiléptek, Tilda közvetlenül Ribay mellett jött; egyetlen pillantással meglátta Sarolta arcán a még le nem küzdött zavart, Elek szemében a boldogság kifejezését; és mindent kitalált. Ohajtása most teljesedett; a forrón szeretett ifju érdekében örülni szeretett volna; de e helyett szive mély fájdalmat érzett, s minden akaratereje mellett sem birta könnyeit egészen visszafojtani; tehát ezért kezdett ő fűveket szedni, hogy ideje legyen lelkében a sulyegyent helyre hozni. Ribay magaviselete nagy segítségére volt ebben, ki szóltalanul s nagy buzgalommal fűvészkedett mellette. Ribay szándékosan tetette, mintha a keresésbe nagyon el lenne mélyedve; pedig voltaképen csak azért tette, hogy a leánynak ideje legyen magát összeszedni; mert ő jól tudta, mi történik annak szívében; látta elhalványodását, s a könnyekből a fátyolozott, lemondásteljes tekintet. De mindezt egy szóval sem árulta el.

A társaság egy téresebb pontra ért, honnan a kilátás elragadó szép volt. A nap már lemenőben, s mintha távozása felett sajnálatát akarná kifejezni, még egy hosszú bucsu-pillantást vetett maga körül, melytől a fenyvesek mintegy arany hálóval bevonva látszottak, s a havasok kéklő csucsa ezüst sziporkáktól ragyogtak, a távolból a haza térő nyáj egyhangu kolompja hallatszott; közéje vegyült, vagyis jobban mondva, belé olvadt a patak csörgedezése, oly andalító, titkos csevegéssel, mint a szerelem édes suttogása.

— Mily nagyszerű látvány! — kiáltott Elek igazi elragadtatással. — A természet szépsége felnyitja a szívet, fogókonynyá teszi minden nemes és szent érzelemre.

— Valóban pompás e naplemenet! — szólta Sarolta, ki önuralmát és büszkeségét már teljesen visszanyerte, — hasonlít egy hatalmas királyhoz, ki mielőtt távoznék, még egy kegyteljes pillantást vet környezetére. — Te mihez hasonlítod, édes Tildám? Kérlek, mondd el, tudod, én sokat adok költői izlésedre, — folytatá az épen most oda érkező Tildához.

— Gunyod daczára édesem, megvallom, hogy imádom a természetet; az ő nagyszerűsége és véghetetlensége mellett mily kicsinyek vagyunk örömeink és szenvedéseinkkel együtt! De hogy kérdésedre feleljek, — folytatá Tilda nyugodtan, — én a napot, ha úgy vesszük, hogy ő távozik tőlünk és nem mi tőle, a föld legnagyobb jóltevőjének tekintem, ki minden tárgyra kiterjeszti figyelmét, mindeniknek nyújtva, mire szüksége van: életet, meleget, érlelést, szint és fényt. Most úgy képzeltem, mintha a földre, mely utána való bánatában már halaványulni kezd, egy vigasztaló pillantást lövelt volna, mintegy mondva: ne busuljatok, holnap megint eijövök! S ime örömeiben az egész láthatár kipirult.

S valóban, míg Tilda beszélt, a nap vissz-fényétől az egész láthatár bíbor színt öltött. Tilda a ritka látványba mélyedve, elhallgatott, s maga körül mindent feledni látszott.

(Vége köv.)

A t e r m é s z e t b ő l .

Lehetetlen, hogy Büchner könyvéből még a következő érdekes sorokat ne ismertessem az olvasóval, habár a nők nem igen szeretnek számokkal foglalkozni, de a tárgy nagyszerűsége szolgáljon mentségemül.

Midőn belátták, hogy nap, hold és csillagok nem az égboltozatra függesztett mécsek, melyeknek rendeltetése az emberi nem lakhelyét éjjel-nappal megvilágítani; midőn belátták, hogy a föld nem az isten lábai alá helyezett zsámoly, hanem csak egy porszem a világtengerben, nem tétovázott az emberi szellem a közelben tőle elrablott kalandos képzeleteket a távolba helyezve, annál élénkebben festeni. A messze égitesteket az anyag nyomásától ment szellemi lényekkel népesíték be. Bármily kecsesgató színben tűnjék is fel e remény némely iskolailag idomított kedélynek, a higgadt természetbuvárlat ily képzelődésekben meg nem nyugodhatik. A világ végtelen, véges szellemünknek külsőkép megszokott idő- és térfogalmi rá nem alkalmazhatók, keressük az anyag kiterjedését kicsinyben vagy nagyban, egyre megy, sehol sem akadunk végére, vagy utósó alakjára. Midőn a göröső feltalásával ezelőtt ismeretlen világok tárultak fel szemeink előtt, és a szerves alakelemek akkorig nem is sejtett finomsága fedeztetett fel, — azon merész reményt táplálták, hogy a szerves végalakoknak vagy talán a keletkezés alapjának is nyomára jutnak. De e remény azon mérvben tüdődezett, mint műszereink javultak. A göröső egy vízcsepp századrészeben kis állatkák egész világát szemlélteti, melyek gyakran a legfinomabb és leghatározottabb alaknak; mozognak, táplálkoznak, emésztenek, élnek, mint minden más állat, de szerveik közelebbi alkatáról sejtelmünk sincs. Tökéletesebb műszerek mellett talán e termőparányok még kisebb szerves lények törpevilága környezetében: óriásoknak tűnnek fel. Az örvénykének, mely nem nagyobb, mint a vonalnak egy tized- vagy huszadrésze, nyeldek-lője, fogazott állkapcsa, gyomra, belei, továbbá mirigyei, idegei s edényei vannak. A nyilsebességű termőparány a vonal egy kétezerezdrészt teszi, és egy csepp folyadék millió meg millió ilyen állatot foglal magában; az evickek szintén görösői állatkák, a fölfegyverzett szemnek apró, rezgő, alig észrevehető pontok és vonalkák halmaza gyanánt tűnnek fel, és egy köbvo-nalra több mint 4000 millió állatka esik. Ez állatoknak mozgás-szervekkel kell ellátva lenniök és mozgásuk módja nem hagy

kétséget a fölött, hogy érzésük és akaratuk van. Egy Olaszországban előforduló szőlőgomba magesái oly kicsinyek, hogy egy emberi vérsejt göröső alatt óriásnak tűnik fel mellettök, holott már ez is oly kicsiny, hogy egy csepp vér több mint 5 millió sejtet tartalmaz. Egy sószem, melynek ízét alig vagyunk képesek kivenni, millió meg millió paránycsoportozatból áll, melyeket soha érzéki szem el nem fog érni. Nem mondhatni tehát egyebet, mint hogy: az anyag és vele a világ kicsinyben végtelen, habár talán mindenütt határ- vagy célhoz szokott értelmünk véges korlátoltságában ily eszmén megütköznék is.

Miként a göröső a kis mindenségben, úgy vezet benünket a táveső a nagyban. Itt is azt hívék merész reményünkben a csillagászok, hogy majd a világ végéig hatolnak, de minél inkább tökéletesültek műszereik, annál mérhetlenebb és elérhetlenebb új világok tárultak fel szemeik előtt. Ama könnyű fehér köd, mely a tiszta égen szabad szemmel látható, a táveső alatt ezer meg ezer csillag, világ és naprendszerre oszlott fel, és a föld, melyet az ember oly kedvtelten és öntetszőleg a lét koronája- és középpontjának tartott, képzelt nagyságáról egy a világtérben uszó parányynyá süllyedt le.

A távolságok, melyeket a csillagászok a világegyetemben kiszámítottak, oly minden mértéket túlhaladók, hogy értelmünk azok szemléleténél szédülni és zavarodni kezd.

A világtér végtelen távolságainak mennyiségtani jelölhetése szempontjából a csillagászok az ugynevezett fényidőt fogadták el, mely a fény rendkívüli gyorsaságán alapszik. E számítás szerint egy másodpercnyi fényidő 42,000 mérföldnyi, egy évi fényidő pedig $1\frac{1}{3}$ billió mérföldnyi távolságot fejez ki. Ki van számítva, hogy a legközelebbi állócsillag 4 évi és 38 napi, a sarkesillag 49 évi és 7 napi fényidőre van tőlünk, míg a legmesszebb eső állócsillagok távolsága 1000 évi fényidő. A tejút távolságát ma még 5000 évi fényidőre teszik, míg a legközelebbi ködfolt már 4 és $\frac{1}{2}$ millió évi fényidőre van tőlünk, azaz azon fénysugár, mely e ködfolttól jöve, fegyverzett szemünkhöz ütközik, onnan 4 és $\frac{1}{2}$ millió év előtt indult ki. Orosse lord óriási távesőve oly csillagokat fedezett fel, melyek távolsága oly végtelen, hogy fényöknek több millió évig kellett utban lenni, míg földünkre érhetett. Hogy azonban még ezen csillagok sem jelölik az égi testekkel benépesített világtér határát, kitűnik a következőkből: Minden égitest a nehézkedés törvényének hódol és egymást kölcsönösen vonzzák. Mihelyt tehát a világnak határai volnának, akkor a vonzás a világ képzeleti súlypontja, azaz közepe felé irányulna, és e vonzás következménye az lenne, hogy minden anyag egyetlen egy égitestté egyesülne. Bármily távol képzeljük is a világ végső határait, ezen egyesülésnek utóvégre mégis meg kellene történnie. De miután ez nem történik és nem történt, jöllehet a világ végtelen időn áll fenn, tehát ily vonzás a közép felé nem létezhetik. És e vonzás a közép felé csak azáltal szüntethetik meg, hogy a látható égitesteken túl még más égitestek is léteznek, melyek kifelé, és így a végtelenségig vonzást gyakorolnak. Minden képzelt határ tehát megszünteti a világ lehetőségét.

Ha tehát nem tudunk az anyagnak határt szabni kicsinyben, annál kevésbbé lehetséges ez a nagyban, és azért végtelennek kell azt tartanunk minden irányban nagyban úgy, mint kicsinyben és függetlennek a tér és idő korlátaival.

Illesné.

Egy hét története.

Május hó 29-dikén.

Az „őreg ur.“ — Itatás. — Zöld remények. — Uj-Pest. — Talaja, vize, levegője. — A lóvasuton. — Szivarványok. — Hun irás. — Két nő és egy ablak. — Két kortes. — Az akadémia nagy gyűlése. — A közönség. — Lónyay megnyitója. — Greguss értekezése. — Egy szerény megjegyzés. — Szilágyi Sándor értekezése. — Kukli prédikációk. — Még egy szerény megjegyzés.

Ez egyszer az „őreg ur“ is föllépett; épen jókor, mert hivei már-már elcsüggedtek, imitt-amott már egy kis zugolódás is hallatszott, miért nem mutatja magát, mikor oly nagy szükség van rá, — és minden zugolódó szónak egyszerre vége lett, mult vasárnap jelent meg közöttünk, hatalmas szava végig zengett az országon és a tikkadt remények uj életre zsendültek és a szebb jövő feletti nagy örömeikben annyit, de annyit ittak, hogy még most is becsületesen el vannak ázva; igen bizony, elázva, mert ő, az „őreg ur“ is itatott, vasárnap estétől kezdve kedden reggelig nem tett egyebet, csak itatott, úgy öntötte a gondúzt, hogy a csehek szegények talán még most is usznak, hanem nálunk azóta nagy az éljen az „őreg ur“ dicsőítésére, és úgy-e bár, kegyetek is velünk tartanak e részben? Csak ő tud igazán az ő hű Magyarországnak segiteni, ő, az „őreg ur“, a ki mult vasárnap azt az istenileg vizes programot becsátotta ki a felhőkből, a melytől a sült tavaszi, — nem a ferencvárosi, hanem az országbeli, — uj zöldbe öltözött, a rozs olyan szemeket vág, mint egynémely összeíró bizottmányi tag, és a buzának annyira megnő a feje, mintha érdemetlenül jutott volna e magas polczra.

Az „őreg ur“ kegyelméből tehát ismét jó esztendőre lehet kilátásunk és annál fogva miért ne mondanám meg én, hogy mult vasárnap este, épen midőn legcsattanósabban szónokolt a vihar, az én szívem Uj-Pestre kívánczolt, és azóta mondhatom, hogy a kinek bármi panasza van a máj, vagy tud ő ellen, ne sajnálja az utat, menjen ki egy párszor Uj-Pestre, ez jobban fog neki használni, mint akár Balaton-Füred, akár a császárfürdő. Uj-Pest a szerint, a mint a lóvonatu vasutnak jó, vagy rossz órája van, háromnegyed-, vagy harmadfél órányira van hozzánk, hanem a mint odaérkezünk, nem telik bele egy félóra, és az egész világ mennyországi szépségben tündököl felénk — a távolból. Csak azt az egyet nem értem, hogy miért nevezték el e helyet Uj-Pestnek, mikor az égtől a földig minden úgy van még ott, a milyen a világ teremtese előtt lehetett? A mi másutt föld, az ott valami őselem, a mi színre a homokhoz hasonlít, forrósága után itélve tűz, és reá lépve higabb annál a valaminél, a mi a benszülött pocsolyákból kizöldellik. Pocsolyákban szintén nagyon gazdag, és reggeltől estig egy meztelen csatorna jár beléjük fürödni; amde legérdekesebb természettani tüneménye a levegő, a mennyiben levegő ott egyáltalában nincsen, hanem van helyette olyas valami, a mit ha az ember a száján beszív, perc alatt üvegrománcz borítja be szájpaddlását, és mikor az orrával akarja beszívni, akkor — önkénytelenül mind két kezével meg kell fogni az orrat, úgy csavarja. Ilyen gyönyörűség után oh, be felséges város ez a mi Pestünk! Hanem ezuttal nem a mi fővárosunk, hanem az

ujpesti vasuti kocsik változatos kellemetességeit szándékom elzengeni.

A mint tehát mondtam, zugó vihar közepette indultam a nagy világ-utra, egyes-egyedül voltam a koci 20 krajczáros részében, míg a 15 krajczáros rész csakhamar megtelt. Hogy miért kell az egyik részen 20 és a másik részen csak 15 krajczárt fizetni, holott mindkét részről egyformán rosza és kopottak az ülések? azt csak később véltem megérteni, midőn a nagy vihar egy új vendéget fujt be hozzám. Ennek az embernek rossz csillagzata azt sugalta, hogy szivarral szájában fuvassa be magát hozzám, a mit a kocsivezető megsejtén, legott mellette termett és ép egészséges csardaizü hangon értésére adá, hogy itt tilos a dohányozás. A vendég reám nézett, én meg ő reá néztem, ketten voltunk egyedül, tehát csupa füstölt hősök, hanem azért szépen kihajította a szivart az ablakon.

A szivar tehát künn volt, a kocsivezető szintén kiment, ketten voltunk egyedül, e szerint meglehetősen tágasság volt körülöttünk és az a tágasság lassan-lassan szépen megtelt — füsttel. A 15 krajczáros részből sétált át hozzánk, mivelhogy ott már nem volt számára hely a sok füsttől, a mit az emberek ott magukból kiadtak. Tehát azért olcsóbb ott az élet 5 krajczárral, mivelhogy ott nem érvényes a füstölési tilalom, gondolám; nem sokára azonban meggyőződtem, hogy csalódtam.

A 15 krajczáros részbe ugyanis egy új utas szállt be, egy koroska asszony, a ki nek beesett arcán régi hun vonásokkal fel volt róva, hogy nem minden nap szokott főtt hust látni. Alig birt a lábán állni, olyan gyenge volt, ülés pedig nem volt üres a 15 krajczáros részben; oda támaszkodott tehát a két rész közti ajtófához, mert az ajtó állandóan nyitva volt; belefogódzott a szemöldökfába, és így maradt néhány perczig, akkor körülnézett, tekintete a mi 20 krajczáros részünkre esett, csak ketten voltunk egyedül, nyolcz ülésen, künn zugott a vihar és csapkodott a zivatar, a szegény asszony roskatag léptekkel az egyik üres üléshez támolygott, de alig ereszkedett reá, jön a kocsivezető, hogy azt ő nem engedi, itt 20 krajczár az ülés, és ha üresen áll is, nem neki áll üresen, és ha a 15 krajczáros részben már álló helyet sem talál is, azért mégis csak tessék ott állni, — a szegény asszony nézett és nézett, látszott a hun rovásu arcán, hogy nincs öt krajczárja, és az is látszott rajta, hogy a lábai sem nagyon szófogadók már neki, nem volt tehát mit tenni, a két férfi utas közül az egyik lefizette a szegény asszonyért az 5 krajczárt, aztán semmi baj nem volt többé, és én most már tudni véltem, hogy mi a különbség a 20 és 15 krajczáros rész közt. Azonban újra csalódtam.

Kis idő múlva két nőt hajított be hozzánk a fürgeteg, átázva, átfázva, egész testükben reszkette, és mint a ki nagy veszélyből megmenekedett, hálaadó tekintettel fizették le a 20 krajczárt, szépen elhelyezkedtek, szorosan egymáshoz lapultak, hanem azért folyvást reszkettek; betettük a középpajtót, a melyen eddig a szél a füstöt kergette el tőlünk, és midőn az ajtó be volt téve, a két nő még erősebben reszkett, és a léghuzam még kegyetlenebbül vágta belénk éles karmait, mint azelőtt. Természetesen reszkettünk a kíváncsiságtól, hogy merre jöhet be

hozzánk e repülő köszvény, és úgy találtuk, hogy az egyik ablakon repül be, ugyanazon ablakon, a melyen át az egyik utas szivarja kirepült. Ez az ablak is, mint a többi, be volt téve, de az üveg hiányzott belőle. Kérdésünkre aztán a kocsivezető azt a megnyugtató felvilágosítást adta, hogy az onnan van, mert ma vasárnap van, és akkor minden kocsit elő kell venni, még azt is, a melyeknek betörött az ablaka. Nem maradt tehát egyéb hátra, mint megadni magunkat a léghuzamnak, a két átázott átfázott nő folyvást reszketett, alig voltak képesek leszállni, az a csusz, amit a vasuti kocsi hazavitte, halálos ellenségek közt is megéri a 20 krajczárt, a mit érte egyenkint fizettek, és én most már tudni véltem, hogy miben különbözik a 20 krajczáros rész a 15 krajczárostól, azonban újra csalódtam.

A város végén két „ur“ szállt be hozzánk, az egyiknek a nyakravalóján, a másiknak meg a kalapján látszott meg, hogy nagy politikusoknak tartják magukat. Az egyik alig birt a lábán állni, azért nem is ült le, hanem beleakasztva karját a tetőzettről lelógó hevederbe, elkezdte magát lógázní, hol egyikünkre, hol másikunkra, hol meg „pajtás“-ára, a kit minden áron meg akart ismerkedtetni egy 15 krajczáros részbeli valakivel, a kit mi nem láttunk, de a kit ez uti társunk az édes hangzású „menyecske“ czímmel tisztelt meg, és ez meglevén, reágyujtott egy kis szónoklatra, hogy most a régi váci temetőről jön, a hol a halottakat egytől egyig a földön fekvetalálta, a nyitott sírokban, szétszórta csontokkal, csapzott hajzattal, összerongyolódott szemfedőkkel, hát nem gyalázat ez? — mire az egyik utas azt a szerény kérdést koczkaztatta, ha nincs-e a régi temetőn valami olyasféle helyiség, a hol bort, sert avagy pálinkát mérnek? Mire aztán a tüzes férfi rettenetes dühbe jött, és egész uton nem tett egyebet, csak vagy kaczagott, mint künn a vihar, vagy csikorgatta a fogait, mint alattunk a vasuti kocsi, ez így tartott, a míg csak le nem szálltunk a kocsirol, és most már teljesen tudva lón előttem, hogy a 20 és 15 krajczáros rész közti különbséget az az 5 krajczár teszi, a mit a társaság a jóhiszemű közönségtől beszéd, egy kis figyelem az egész, hogy a „jobb társaság“-nak minél kellemesebbé tegye a — fővárosi életet.

A fővárosról is érdekes dolgokat írhatok e héten. Mult vasárnap az akadémia ünnepélyes nagy gyűlése volt, a melyben összesen talán kétszázán, köztük vagy kétszázegy iskolai növendék, gyönyörködtek gróf Lónyay Menyhért megnyitó beszédében azon témáról, hogy most nem csupán hazafiságból, de magáért a tudományért is lehetne nálunk a tudományokat művelni. A gyűlés fénypontját azonban Greguss Ágost értekezése tette; az első mesterségekről szólt, a legelső mesterségek egyike szerinte e hajfonás volt, és bizonynyal onnan van az, hogy e művészet olyan magas fokra vitte napjainkban. A fonás után következik a szövés, és ebben is teljesen igazat adok jeles tudósunknak; csakugyan nagyon régi lehet már e mesterség, hogy a cselőszövőknak olyan jó dolguk van napjainkban; az ellen azonban, hogy a szövés után mindjárt következett a pohár-készítési mesterség, a jeles tudós becses engedelmevel, én nekem alapos kételyeim vannak; mert úgy alakja, mint nagy elterjedettsége, de különösen kedveltségénél fogva nagy okom van hinni, hogy a csutora, vagy kulacs jóval régibb eredetű a pohárnál. De ez a tárgy sokkal komolyabb, semhogy visszaélve olvasónőim szíves türelmével, e helyütt tüzetesebben fejtegetném; azért áttérek inkább a gyűlés harmadik fénypontjára. Szilágyi Sándor felolvasása volt ez, Lorántfi Zsuzsanna életét festette, de nem fejezte be, mert a közönség — hiába, a fiatalságnak jó étvágya van — nem várta be a végét, és azért a jeles tudós nem olvasta el a közepét jeles értekezésének.

A nemzeti színházban — nem a perpatvarról fogok szólni, mert ez hála Istennek, egy időre szegre van akasztva — mult pénteken egy kis új vigjátékot adtak, a „Kukli-prédikációk“-at, ugyanazt, amit a Karácsonyi-palotában rendezett uri előadások után már ismerünk, és azért most csak azért szólok róla, mert először Szathmáryné asszony, Szigethy József és Feketi oly kitűnően játszanak e kis bohóságban, hogy a közönség — meglepőleg nagy közönség nézte az előadást — egy kaczagásból a másikba esik; és másodszor azért, mert — szerintem és bizonyosan olvasónőim szerint is — a darab „tanulságához“ egy kis szó fér. A kis vigjáték tanulsága ugyanis oda talál, hogy a házasságban vagy a feleség Kukliné, vagy a férj Kukli, és első esetben a férj papucs alatt nyög, utóbbi esetben pedig a feleség szarvas-bogarakat üz a férj háta mögött! És ezen vakmerő reáfogáson a mi közönségünk jóízűen kaczag! Nem szólnék róla, ha meghagyták volna német darabnak, ámbár Németországban is vannak egymást tisztelő, szerető férjek és feleségek, de a vigjáték nemcsak fordítva, de magyarul is van, magyar férjek és magyar feleségek vannak abban olyan czifrán kipingálva, és a mi közönségünk mégis nagyon mulattatónak találja, hogy a házasság hű szeretete a és feleségi becsület szent tisztasága így pelengérré állittatik! Szabad-e ezen nevetni, hogyha nem úgy van és lehetne-e ezen nevetni, ha úgy volna? — i — r.

Major Béla,

korán elhunyt írónknak állítandó sírkövére ujabbán adakoztak:

Sarkadról: Márki Albert ur	5 frt — kr
„ Márki Imre ur	5 frt — kr
Czibakházáról: Prikkel Major Lilla urnő	2 frt — kr
Pestről: Fáy Gedeon ur	5 frt — kr
	17 frt — kr
Ehez az eddig begyűlt	114 frt 80 kr
Teszen összesen	131 frt 80 krt

(Folytatjuk.)

Budapesti hírvivő.

++ (Zsófia főherczegasszony) mult kedden éjféli utáni három órakor, kinos halálküzdalem után meghalt. Hétfőn délelőtt már a csövön át szájába töltött tápfolyadékot is alig tudta lenyelni, a délutáni órákban pedig mellgörcsöt kapott s haldokolni kezdett. A rendkívüli erő, melylyel életében bírt, képessé tették, hogy majdnem két hétig tudjon dacolni halálos betegségével is. A családtagok mind együtt voltak, napok óta elkészülve a legszomorubbra, mely bekövetkezett. A főherczegasszony tehát kiszenvedt, s most már csakis a gyász szólhat felénk, mely a király és családja szívét nyomja e haláleset miatt, mert a király fiui fájdalmában őszintén oszt znak népei. A főherczegasszony, ki ő felsége karjaiban hunyt el, 1805. január 27-dikén született. Egész neve Zsófia Friderika Dorottya Vilma. Leánya volt Miksa József, bajor királynak s ikernővére Mária szász királynénak. Férjhez Ferencz Károly főherczeghez 1824-ben ment. A súlyos csapás miatt, mely a főherczegasszony halála folytán a királyi családot érte, a nemzeti színházban mult kedden nem tartottak előadást. A főherczegasszony temetése szombaton ment végbe, szokásos udvari gyászpompával, mely-

nek részleteiről a jövő héten bővebben fogunk szólni. — Zsófia főhercegnő haláláról a bécsi lapok a következő részleteket közlik: Zsófia főhercegnő betegsége 17-ik napján mult ki. Rövid javulás után a beteg ereje pünkösöd utáni kedden oly rohamosan fogyott, hogy az orvosok előkészítették a borzasztó valóságra az uralkodó ház tagjait, kik azóta nem hagyták el többé a burgot. Mult hétfőn délutáni 2 órakor heves mellgörcs állott be, és ezzel elkezdődött a végvonaglás, mely teljes 13 óráig tartott. Az érverés mindinkább gyengült, a szivverés alig volt érezhető, a lélegzés hosszú időközökben történt. 3 órakor görcsös rángatózás jelzé, hogy elérkezett a nehéz pillanat. A király, a királyné, a királyi gyermekek, valamennyi főherceg és Amália szász özvegy királyné előhivatván, gyorsan megjelentek és letérdeltek a halottas ágy körül. Dr. Bielka császári belorvos — a rögtön értesített Bamberger tanár már későre érkezett — megfogta a beteg kezét — az ajkak egy ráugása, — a fej visszahanyatlott és a főhercegnő kilehellte végső soháját. A császári család mintegy negyedórát töltött imádkozva az ágy körül; azután a királyné gyermekeivel azonnal Schönbrunnba ment, a király pedig atyjával reggelig ennek lakosztályában maradt és azután követte családját. A halottas szobában csak a főhercegnő gyóntatója és a két szürke néne, hű ápolói betegsége alatt, maradtak hátra. — A főhercegnő hullája az ágyban maradt és délelőtt lefénnyképeztetett. A temetés iránti intézkedések csak a főhercegnő végrendeletének felbontása után tétettek meg, mert nem tartották lehetetlennek, hogy az elhunyt, néhai Mária Annunziata főhercegnő példájára, szintén ellenezi felboncoltatását. És a főhercegné csakugyan meghagyta végrendeletében, hogy holtteste föl ne boncoltassék, minél fogva az orvosok nem tudják, hogy tulajdonképp mily betegségben halt meg. A holttest bebalzsamoztatott, csütörtökön és pénteken ki volt téve az udvari kápolnában és szombaton letétett a császári sirboltba.

++ *(A pestbudai nőiparegylet)* napról-napra nagyobb buzgalmat fejt ki az általa kitűzött nemes cél érdekében. Bazárhelyiségét csak f. é. augusztus 1-sején fogja a nagy közönség számára ünnepélyesen megnyitni, de már jelenleg is oly helyzetben van, hogy mindenemű női munkák elkészítésére vállalkozik és azokat teljes meglegedésre elkészíttetheti a rendelkezésére álló munkaerők által. Eddig már harmincz szegény nő, köztük Erdélyből is többen, van foglalkoztatásra bejegyezve, azért nem kételkedünk, hogy a minden szép és nemes eszmét melegen felkaroló közönség segédkezet nyújtand e nemes irányu egyletnek és köröztetni fogja a tizkrajczáros aláírási iverket, melyeket az egylet, a bazár beruházási költségeinek beszerzése végett, e napokban kibocsátott. Csak az egylet célját: munkát és foglalkozást adni a szegény nőknek — ha vesszük, tudom, hogy az aláírási iverk szép eredménnyel fognak visszakerülni. — E hó folytában pedig az egylet zártkörű táncvigalmat rendez a császárfürdőben, mely az előkészületek után ítélve, a főváros legkedvesebb nyári mulatságai közé fog tartozni.

++ *(Akadémiai disztrakoma.)* A magyar tudományos akadémia tagjai a mult vasárnapi közgyűlés után a Hungaria nagy termében 2 órakor disztrakomára jelentek meg. Gróf Lónyay Menyhért miut akadémiai elnök, Pauler miniszter, báró Vay koronaőr és akadémiai igazgatósági tag, Csengery Antal alelnök és számos akademikus vett részt a disztrakomán. Az egész lakoma igen kedélyesen folyt le, de meglátszott, hogy a komoly tudomány férfiai lakomáznak itt, kik meg tudják becsülni a szót: már-már vége felé járt az ebéd, és még egyetlen pohárköszöntés sem volt hallható, midőn Kantz Gyula az elnökre mon-

dott rövid, de találó pohárköszöntést. Ezzel meg volt adva a jel, és több nagyon rövid, de annál találóbb pohárköszöntés mondott báró Vayra, az ujonnan megválasztott tagokra, Arany Jánosra, a jutalommal kitüntetettökre stb.

++ *(Az országos magyar képzőművészeti társulat)* május 26-dikán tartott sorshuzásán a következő sorsjegyekre estek értékesebb nyeremények: 37. sor 150 szám, a nyeremény értéke 1500 frt; 12. sor 337 szám, értéke 1000 frt; 12. sor 395 szám, értéke 700 frt; 23. sor 254 szám, értéke 600 frt; 16. sor 385 szám, értéke 500 frt; 21. sor 407 szám, értéke 540 frt; 21. sor 315 szám, értéke 500 frt; 1. sor 35 szám, értéke 380 frt; 3. sor 381 szám, értéke 350 frt; 5. sor 285 szám, értéke 300 frt; 18. sor 955 szám, értéke 230 frt; 31. sor 218 szám, értéke 220 frt; 27. sor 631 szám, értéke 200 frt; 38. sor 705 szám, értéke 180 frt; 36. sor 763 szám, értéke 170 frt; 31. sor 716 szám, értéke 160 frt stb.

++ *(A karját zuzott)* Máriássy Béláról következő részleteket vettünk: Midőn Máriássy Rákosról kiindulandó volt, lovai elragadták, ő a kecsist támogatni akarta, hogy üléséről az elragadt lovak le ne ránthassák; e közben egy kanyarulatnál a kecsi feldőlt, a rúd kampója visszahajlott és Máriássy jobb karjának könyökizületét tökéletesen szétzúzta. A külön vonaton gyorsan érkezett főorvos Kovács Sebestyén Endre a felkarnak levágását elkerülhetlenné tartván, azt azonnal eszközölte. Bizton várható, hogy a gyógyulás nem sok időt veendő igénybe. A sérült folytonosan számos barátaitól környezve a rékasi esperesnél fekszik, és legfőlebb két hét múlva már fel fog kelteni.

++ *(Egy nemeslelkű urhölgy végrendelete.)* A külügyminiszter urnak nemrég elhunyt nagynénje, gróf Andrássy Seraphine urnő végrendeletében általános örökösül az orvosi fakultást nevezte ki. Többféle hagyományok levonása után, melyben a Rochus-kápolnára hagyott 1000 frt is bennfoglaltatik, mintegy 25—30,000 frtot hagyott alapítványul, melynek kamatja orvostnövendékek ösztöndíjára lesznek fordítandók. Értékben mintegy 25,000 frtot hagyott még hátra, mely felől akként rendelkezett, hogy az eladási ár háromnegyed részben az egyetemé, egy negyed részben pedig a pesti gyermekkórházé legyen. Ismerőseinek ékszereket és egyéb becses apróságokat hagyományozott.

++ *(Fölhívás a dalárokhöz.)* Királyi Pál, mint az országos daláregyesület elnöke, s idősb Ábrányi Kornél, mint titkár, föl hívást bocsátottak ki, melyben föl kérték a daláregyesület tag-egyleteit, hogy a szeptember hóban Nagy-Váradon tartandó országos dalár és zeneünnepélyen minél számosabb működő taggal megjelenni és abban részt venni sziveskedjenek. Az ünnepély szeptemper 5-től 9-ig tart, s a bejelentések június 10-ig a titkári hivatalnál (Kerepesi-ut 5. sz.) eszközzendők. E feljelentésben minden egyletnek föl kell említeni, hogy mint működő, vagy magát képviseltető tagegylet ohajt-e az ünnepélyben részt venni? A működő tagok és képviselők névsorában a dal-egeti tagok polgári állása és foglalkozása is megemlítendő. Minden magát működőül bejelentő tagegylet kéretik arról is jelentést tenni, hogy a közös előadásra kitűzött műdarabok egyes szólamaiból hány példányt ohajt megküldetui, végül tudtul kell adni, hogy az illető tagegylet ohajt-e versenyezni, s ha igen, hány taggal? A tagok száma, a közgyűlések korábbi határozataihoz képest, tizenhatnál kevesebb, harminczkettőnél több nem lehet. A dalárünnepély részletes sorozatát hirlapilag közlik.

++ *(A gyermekkórház-egylet)* vagyona a mult hétfőn tartott közgyűlés jelentése szerint, a mult év végén 116,957 frtot

tett. Az ágyalapítók s kórházi alapítók száma 52-re, s az ezer forintnál kisebb alapítványok száma 90-re emelkedett; az öt forintnyi évdíjat fizető rendes tagok száma pedig meghaladja a 400-at. A rendkívüli adakozások s természetbeli adományok nagy száma, melyek a lapunknak is megküldött évkönyben tüzetesen elősorolvák, nem közönséges részvételtől tesznek tanúságot. A múlt év legörvendetesebb eseményének jelzi az évi jelentés az ötezer forintos állami segély megnyerését, mely arra képesíti az egyletet, hogy kórházának áldásos működését szélesebb körben terjeszthesse ki. A kórház a múlt évben 464 befekvő gyermeket ápolt 11,847 ápolási nappal. A járólagosan kezelt 5676 beteg gyermek 11,819 látogatást tett az intézetben és így átlagosan 64 beteg gyermek vizsgálta, ápolása és gyógykezelése esett egy-egy napra. Bókay János, Vidor Zsigmond, Kétli Károly, Verebely László és Böke Gyula orvostudor uraknak jegyzőkönyvileg fejeztetett ki az egylet hálája; s elhatároztatott, hogy Deák Ferencz neve, mint a ki az állami segély megadását a képviselőházban indítványozá, tiszteletbeli ágyalapítóképen említettessék.

♦♦ („Kis regélő“) ezimen Tóth József, ifjusági s gyermek-beszélyeiből egy diszes kiállítású kötetet rendezett sajtó alá, mely színes borítékban nemsokára meg fog jelenni. Ára a könyvnek 1 fit s az előfizetési pénzek Tóth József neve alatt Nagy-Kőrösre intézendők. Ajánljuk a szülők figyelmébe a jó irányú ifjusági munkát, melyet minden gyermek örömmel és élvezettel fog olvasni, s melyből a fogékony gyermeki szív és értelem csak jót és szépet tanulhat.

♦♦ („Hasznos mulattató.“) E czim alatt ad ki Dolinai Gyula, az ügyesen szerkesztett „Kis Ujság“ czimű gyermeklap szerkesztője, juniushó közepén mintegy 52 lapra terjedő, tizenkét diszes képpel ékesített gyermek-könyvet, melynek czélja az leszen, hogy a gyermek-iradalmat jóirányú, mulattató, szíves és elmeépítő olvasmánygyal gazdagítsa, s hogy a ponyva-iradalmat e térről is teljesen leszorítsa. A munka különösen alkalmas lesz arra, hogy gyermekeknek — népiskolákban, nevelőintézetekben ajándékkul kiűszassék, s hogy ez tömegesen eszközöltethessék, a megrendelési ár is oly olcsó — 10 példány ára 90 kr, 20 példány ára 1 frt 70 kr, 50 példány 4 frt, 100 példány 7 frt 50 kr, — hogy az ajánlás fölöslegesnek is tátszik. A megrendelések vagy előfizetések a „Kis Ujság“ kiadóhivatalába: Vasutczá 11-dik szám alá intézendők.

♦♦ (Pályázati hirdetés.) A „pesti nemzeti dalkör“ pályázatot hirdet egy magyar irályú és szövegű zeneműnégyesre. Jutalom tiz darab arany. Beküldési határidő 1872 julius elseje. A pályamunkák idegen kézzel írva s jeligével ellátva a szerző nevét tartalmazó jeligés levelekkel együtt Zichy Antal elnökhöz küldendők. (Muzeum-utca 8. sz.) Elkészve föladott pályamunkák bírálata alá vétetni nem fognak. A pályaművek válfaja szabadon választható, a díj azonban csak az általános becsű műnek adatik ki. Pályabírák: Erkel Ferencz, Ábrányi Kornél és Huber Károly. A mű, szerző tulajdona marad, az egylet azonban magának tartja fenn azt először előadhatni. A pályadíjakhoz hozzá járultak: Gyulai Pál egy, Zichy Antal két, Fettiich Ferencz és Machó Károly együtt egy, Reményi Ede, Fayl Frigyes és Horváth Károly egyleti aelnök egy-egy, s így összes hét darab arannyal.

♦♦ (A csehországi vízáradás) roppant károkat okozott. Prágának valamennyi vízi védműve, töltése s partépitménye elpusztult. A regényes Zsófia-sziget s a Margit-sziget víz alatt áll, s a katonai uszodákban — állítólag — több katona vízbe fult. A szenvedett kár csak magában Prágában több millióra rug, s a nyomor és szükség rendkívüli. Az egészségügyi bizottságok be-

járták az árvíz által sújtott városrészek lakásait s több földszinti lakást, a hátramaradt iszap miatt használhatlannak találtak. Több fakereskedő és molnár tönkre jutott. A segélyező bizottság Koller elnökle alatt állandónak nyilvánította ki magát. A császár főhadsegéde: gróf Pejacevich jelentékeny segélyösszeggel e hó 27-dikén érkezett meg, s a birodalmi tanácsban levő cseh képviselők — egy bécsi távirat szerint — a kormányt arra kéri föl, hogy az árvízkárosultak segélyezésére az állampénztárból egy milliót tegyen folyóvá.

♦♦ (Vegyesek.) Király ő felsége az oly gyászos véget ért Prick József özvegyének saját udvartartási javadalmából évenkénti 1000 frtnyi kegyenyugdíjt adományozott. — A magyar miniszteriumnak a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg tett előterjesztése folytán ő felsége jóváhagyta Karansebes, határörvidéki törzstiszti községnek magyarországi szabad királyi várossá emeltetését. — Báró Eötvös Loránt bölcsészettudor, egyetemi magántanár és a pesti egyetemenél rendszeresített felsőbb természettani tanszék helyettesét ő felsége e tanszékre rendes tanárrá a rendszeresített illetményekkel nevezte ki. — Az ország majd minden vidékéről érkezett táviratok az áldásos eső beálltát jelentik. Fájdalom, azonban a zápor és jég nagyobb mérvű pusztításairól is érkeztek tudósítások. Tiszolczon borzasztó pusztítást tett a jégeső és Aradból, Biharból és Torontálból és Korponáról jelentik, hogy ott több helyütt pusztított a jég. — Mányik Ernő színtinai siremlékére az összes hazai dalárdák, zenedék és színházak közül eddigelé csupán a „Bécsi magyar egylet“ küldött 10 frtot. Tudatjuk az illetőkkel, hogy adományokat a siremlékre folyvást elfogad a „Zen. Lapok“ szerkesztője, valamint Reményi Károly (Pest, Kristóf-tér 1. sz.) A korán elhunyt művésznő dombormű arczképét, mely a sarkó-pyramisba lesz helyezve, carrarai márványból, Izsó Miklós készíti. — Nyíri Józsa vagyonának leltározása, mint hiteles helyről értesülünk, nem 650,000 frtot, hanem csak 156,000 frtot tett ki. — A pécsváradai botrány folytán — egy ott állomásozott es. kir. százados ugyanis a legdurvább módon bántalmazott egy ottani polgárt — az ott állomásozott század Pellérdre helyeztetett át, a nép igen ingerült, mert azt gondolják, hogy az egész büntetés erre fog szorítkozni. — A sziniképezde növendékei a jövő juniushó 17-dik napján fogják a zugligeti „Disznófő“-nél tartani tavaszi mulatságukat, mely már több év óta egyike a legkedélyesebb ugynevezett majálisoknak. A kik meghívásra tartanak számot, forduljanak a rendezőkhöz: Ujviláguteza 16. szám, a sziniképezde helyiségében. — Az oroszvári uradalom, mint a napokban közölve volt, eladatott. A vevő Henkel Hugo, porosz gróf neje, született Kászonyi Laura, ki a nevezett uradalmat 1,900,000 frtéért vette meg. A jószágigazgató és a többi tiszti személyzet tekintetében semmi változás sem fog beállani. — Nagyváradon már a múlt szombaton oly orkán volt, minőre a legöregebb emberek sem emlékeznek. Nagy dűlást tett a vetésben, szőlőben, kertekben, ablakokban és házfödelekben, sőt a székesegyház keresztjét is lefujta.

♦♦ (Rózsás napló.) Benedek Aladár, jeles fiatal költőnk e napokban jegyezte el Aranyos-Maróthról Büttner Lina kisasszonyt, ki „B. Lina“ név alatt több lapban igen szelleműs és becses novellát s egyéb munkákat közölt már. — Mezőtúron e napokban jegyezte el Szóó Béla ur, a szolnoki törvényszék egyik jeles tagja, Somogyi Antónia kisasszonyt, özvegy Somogyiné, ottani gyógyszerésznő művelt és kedves leányát. — Érkövy Tivadar pénzügyminiszteri titkár, Érkövy Adolf egyetlen fia a napokban jegyzé el Desseffy Janka kisass-

szonyt. — Eöri jól ismert vasuti mérnök pedig Mikecz János szabolcsi földbirtokos és volt főszolgabíró leányával váltott jegyet.

✦ (Halálozások.) Somogyi József, volt 1848-diki honvéd-örnag, az utóbbi években a magy. kir. honvédelmi miniszteriumnál irodatiszt, májushó 25-dikén Kilitin, Veszprém megyében, 65 éves korában jobblétre szenderült. — Selezky Arzen atya, a Ferenczrendiek pesti házának vicarius, májushó 24-dikén Ecseden szélhűdés következtében hirtelen meghalt. — Novák Antal magy. kir. honvédalezredes és fő-törzsorvost, ő fensége József főherczeg házi orvosát, nagy csapás érte; neje, született Spek Terézia asszony, májushó 26-dikán hosszas betegség után élete 42-dik évében elhunyt. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Május 25-dikén: „Tévedt nő“, Verdi operája. — Május 26-dikén: „Dobó Katicza“, Tóth Kálmán színműve. — Május 27-dikén: „Kukli prédikációk“, „Apró félreértések“ és „Az utóirat“, három kis vigjáték. — Május 28-dikén: Zsófia főherczegnő halála miatt a színház zárva volt. — Május 29-dikén: „A szép marquise“, Kövér Lajos színműve. — Május 30-dikén: az urnapi ünnep miatt a színház zárva volt. — Május 31-dikén: „Az árny“, Flottow operája. — Junius 1-sején: Zsófia főherczegnő temetése napján: a színház zárva maradt.

Divattudósítás.

A tavasz, a közelgő nyár erővel vonzza ki a városi lakót, kit nyári lakokba, kit fürdőkre, vagy jöszágaikra, és ez időszak aztán olyan, hogy igénybe veszi szorgalmunkat és gondoskodásunkat öltözékeinket illetőleg. Ha hosszabb időre távozzunk el hazulról, természetesen nagyobb figyelemmel kell lennünk ruhatárunk iránt, és nemcsak a nyári napokra gondolni, hanem a hűvösebb estőkre, esős időre is és e szerint látni el magunkat mindennel, a mi szükséges. Falura többnyire csikos és virágos percaill battist mousselin és cambric ruhák készülnek. Az egyszínű vászon ruhák is igen kedveltek az idén, és gyakran himzéssel vagy csipkével vannak díszítve. A fehér mousselin ruhákhoz nagyon viselik a színes selyem-öveket, oldalt széles végekkel. Egy fekete grenadine-ruha igen czélszerű kiegészítése egy nyári ruhatárnak, mert kisebb nyári estélyek alkalmára is használható, kivált valami selyem szoknyához és hasonlúnál övszalaggal díszítve. A fehér mousselin ruhák azonban mégis a legszebbek maradnak nyári estélyek alkalmával, színes alsó szoknyák fölé, csipkedíszszel és szalaggal élénkítve. Igen csinosak a fehér és színes csikú tafota ruhák, melyek himzett moll-fodrokkal vannak díszítve. Az ilyen ruha tunique-je fehér mollból készülhet, színes szalagokkal felhuzva. Néhány szép világos pique-ruha, egy cashemir öltözék, egy kis otthonka világos szörkelméből, egy széles karimájú szalmakalap, magas bőr topánka, valamint finom czipő, széles kézelővel ellátott világosabb és sötétebb keztyű, egy nagy napernyő, valami egy kicsi is, legyen, egy cashemir kendő, — és mehetünk utnak, ha mind ezt jól becsomagoltuk.

Számrejtvény.

Ozégényiné Beretvás Teréztől.

7. 8. 8. 8. Gyermekszívet lehet vele földeríteni,
15. 2. 3. 5. Törökhonban halál, ki meri sérteni
18. 19. 19. 20. Ezért a testvérek szoktak csizakodni,
4. 20. 8. 18. A betegség folytán szükséges beadni
13. 19. 18. Láthatatlán eleget, ha már vadat löttél
18. 19. 13. Célodat érted el, ha itt kikötöttél,

13. 14. 3. 20. 12. 9. Csak úgy veheted hasznát, ha gyakran áztattad,
7. 8. 18. 17. 4. 20. Nem is katoná, ha e tulajdona nincs,
11. 8. 18. 17. 20. E névnap október közepére esik,
15. 5. 16. 17. 18. Ritka főt illet meg ez érdem jelvénye
1. 14. 13. 5. Nápolyban utak és járdák szerelvénye,
1—20. E mondat a nép közt szokásba van szerte,
Öregek tetszését régóta kinyerte.

Megfejtési határidő: junius 30-dika.

A f. évi 18-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Romlásnak indult hajdan erős magyar!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Mrász Ottilia, Nagy Laura, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fáni, Manszbarth Mótzer Emma, Báthory Zsigray Istvánné, Brocken Kovács Emma, Benedikovics Róza, Mikesz József, Lazur Lujtos Anna, Braun Riza, Fisch Róza, Gyura Janka, Jánossy Lajos, Szmodics Gizella, Kovács Sebestyén Ilona, Mannó Kálmánné, Kállai Emilia, Pap Kovacsik Gizella, Trajtler Erzsébet, Rudnay Mistéth Vilma, Kalla Mihályné, Moesz Gézáné, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Boros Nina és Róza, Bohunek Amália, Miksáfy Lipótné, Várhalmi Berta, Paraicz Ilka és Teréz, Fölföldi Sándorné, Barthalos Vilma és Etelka, Dubányi Róza, Plathy Tomsits Vilma, Nagy Ida, Boros Mariska, Kalós Erzsé, Bozváry Viktória, Kalocsay Lengyel Mária, Simkó Irma, Bárándi Gizella és Etelka, Gizon Mariska és Gizella, Anderkó Mária, Pelle Emilné, Csikós Anna, Schwartz Éva, Seján Górzó Kornélia, Barányi Aranka, Dzsinih Pencz Mária, Ágoston Mari, Adler Róza, Knétsy József, Pávai Mari és Kata, Mózsá Pepi, Németh Józsefné, Frey Bozóky Betti, Marossy Hermin és Etelka, Ambrózy Juszitina, Pethő Antalné, Jaczkovich Velyáczky Anna, Simon Samuné, Vadász Luiza, Kiss Antónia, György Klára, Keszthelyi Györgyné, Korbuly Fáni és Nina, Németh Berta, Pap Gáborné, Cziike Karolin, Kern Hermin, Szabados Jenő, Tormágy Mari, Felvinczy Mariska, Kapus Piroška, Oszlányi Mari, Szabados Kosztik Berta, Méhes Mariska, Ballagi Mari, Ilon és Béla, Sziklay Matild, Tucsny Irma, Beszédes Mózes Anna, Váczy Nagy Viktória, Fehérvári Mari és Ilka, Limbek Vilma, Vitály Bomb Angéla, Wagner Paula, Leustach Gizella és Irma, Mátyás Berta, Szőnyi Ferenczné, Birró Domokosné, Incze Katalin.

A 17-dik számban közlött számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Oszlányi Mari, Méhes Mariska, Beszédes Mózes Anna, Wagner Paula, Leustach Gizella és Irma, Birró Domokosné, Incze Katalin, Juhászovits Illyasevits Ilona.

Tartalom.

Zirzen Janka — Ohh jőjj a zöldbe! Kenézy Csatártól. — Sramko bácsi, Mikszáth Kálmántól. — Hűség. Láng Józseftől. — A büszkeség áldozata, Lengyel Dánielnétől. — A természetből. Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Zirzen Janka arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

23. SZ.
Junius 9-kén.
1872

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megkezdatala egész-, a műlap
megkezdatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

E r ö s m é r e g .

(Levél egy fiatal barátnőmhez.)

Kedves barátnőm! Annyi sokat irtam már neked illatos virágokról, daloló madarakról, holdvilágos estékről, hogy talán nem veszed tőlem rosz néven, ha egyszer-egyszer a mérges növényekre is figyelmeztetem fiatal szívedet. Ezt is irántadi szeretetből teszem, mert ezeket is ismerned kell, különben nem óvhatod magad tőle, mert nem minden mérges növény ismerhető fel első látásra, van akárhány olyan, mely külsőleg egészen az ártatlan, sőt üdítő virágokhoz hasonlít, és ép ezek tartalmazzák a legpusztítóbb, ellensúlyozhatlan mérget.

A társadalom méreg-növényeit értem, a kik közül ezuttal a legveszedelmesebbek egyikére akarlak figyelmeztetni, mert leginkább a fiatal szívet kell attól megóvni.

A minap egy embert láttam körödben, nem kértem, ha volt-e azóta nálad, meg vagyok róla győződve, — nem kértem, hogy mit szólt hozzád, — úgy is tudom, — és azt is tudom, hogy szavai nem épen roszul estek neked; láttam azt szíves mosolyodból, gyöngéd pirulásodból; tudom, hogy azt mondta, milyen szép vagy, milyen boldogság neki, ha egy jó szóra, egy nyájás tekintetre méltatod és a többi; jól érezted magad közepében, és midőn magadban voltál, elgondoltad, hogy mily derék, kellemes fiatal ember és jól esett, hogy oly eszményi lénynek tart téged és a többi; és most azt hiszed, hogy ez az ember képes igazán szeretni és teljesen méltó az igaz viszonzszeretetésre.

Pedig csalódl, mert ez az ember sem az egyikre nem képes, sem a másikra nem méltó, sőt — bármennyire kellemetlenné essék is neked — a barátság és a kor által reám rótt kötelességemnél fogva azt is hozzá kell tennem, hogy az az ember

mindabból a sok szép szóból, a mivel elhalmozott, egyet sem érzett. Hogy én azt honnan tudom? Onnan, édes barátnőm, mivel még ugyanaz nap egy másik fiatal barátnőmnél is látogatását tette — az ilyen mézes-ajku emberek sok helyütt szívesen látott vendégek és sok szabad idejük is van hozzá, és annak is — bizonyosan tudom — ugyanazt mondta, a mit neked és ép ugy semmit sem érzett belőle, mint nálad.

Ezt a szót: semmit, azonban nem egészen hü értelmében kell vened; érez ő is e szavak alatt, de egészen mást, mint a mit mi nők érzés alatt értünk. A mi lelkünk előtt tökélyek, eszmények lebegnek, — ő előtte nem; minket a szép azért ragad meg, mert a magasztosát, a dicsőt, a mi lelkünk vágyait áthatja, csak ilyen alakban tudjuk képzelni, — őt nem; az ő vágyainak nincsenek szárnyai, mert annyi tetszik neki, a hányat lát, és hogy kiszemelt áldozatát magához alárántsa, meghódítja, titkon, de bizton működő méreggel: hizelgéssel.

A hizelgés az erkölcsi világban a legveszedelmesebb mérreg és a legöldöklőbb fegyver, menthetlenül pusztít és a gyilkost még sem lehet törvényszék elé állítani, mert a bíró egyzersmind czinkos-társa. Magunk segítünk keverni a mérget, magunk emeljük azt ajkainkhoz, és mire föleszmélünk, akkorra már meg vagyunk rontva.

Mennyi boldogtalanságot okozott már e borzasztó mérreg! Királyi palotákban hányszor rontotta már meg az uralkodók szívét, hogy az igazság és jog szavára nem hallgatva, vad önkény és kegyetlen zsarnokság sulyosodott a népek millióira. Azok az átokterhes istenostorok majdnem valamenny-

nyien csupán azért váltak népeik hóhérjaivá, mert a hízolgőknek nyitották ki fűleiket, a kik elhittették velük, hogy ők milyen nagyok és hatalmasak, hibátlanok és tévedhetlenek, ők — a kábák! — azt elhitték, és a kik valamely hibára figyelmeztették, azok elvesztették kegyüket, az elbizakodás önkényre, az önkény kegyetlenségre ragadta őket, így ásták meg az alattvalók sirjait abban a balga hitben, hogy önönmaguknak dicsőségi emléket állítanak ezzel!

Az udvarokból — mert neve is: udvariasság, mutatja, hol ringatták bölcsőjét — aztán a társadalom többi rétegeibe terjedt el a veszedelmes méreg, az ugynevezett udvariasság ezime alatt tette meg a nagy világot; az udvariasság tulajdonképpen azt jelenti, hogy igyekezünk mindenképpen kellemessé tenni magunkat embertársaink előtt és ezen — igazi — értelmében nemes és erkölcsös fogalom rejlik is e szóban; de abban a korban, midőn a „nemes“ alatt csak kiváltságost, és abban a körben, a hol az „erkölcsös“ alatt csak léha formaiságot értettek, hol vétkezni nem annyit tett, mint roszt cselekedni, hanem annyit, mint valamely külső szertartáson tenni magát, az „udvarias“ szó is csakhamar elvesztette eredeti értelmét, és elnevezetett udvariasnak az oly ember, a ki a rutat is szépnek, a hibát is tökélynek, a bűnt is erénynek mondja, ha a hatalmasokon, és viszont a szépet is rutnak, a tökélyt is hibának és az erényt is bűnnek látja, ha a hatalmasok ellenségein tapasztalja azokat, szóval: a hazugot, a hízlgőt.

Most már az emberek nagy része szívesen látja e sima kigyófajt; minél magasabbra nő a fa, annál nagyobbra nő árnyéka is, és az emberi lélek árnyéka a — hiuság; nagyon ritkák azon jellemek, a kik a szerencse istenasszonyának kegyes mosolygása mellett is teljesen megtartanak higgadt önismeretüket és a kedvező véletlent is érdemül ne róvnák fel maguknak; hogyha pedig a nagy szerencsét csak valami kis tisztatlanság mellett lehetett megmarkolni, — pedig ez sem tartozik a nagy ritkaságok közé — akkor meg épen jól esik a hízlgés, részint a netaláni közvélemény, részint a belső bíró elnémitására; innen van, hogy még olyanok is, a kik különben megvetéssel fordulnak el a hazug ajkuaktól, a hízlgőt szívesen látják körükben, fizetik hazudozását, egyengetik előtte ez utat, hogy boldoguljon, előre haladjon, a miért a porban csuszik előttök, és isteneknek nevezi őket!

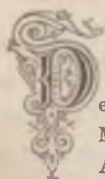
És mert a jutalom ki nem marad, s a számító haszonlesés könnyen kész a hízlgésre, és mert a hízlgők serege annál sűrűbben eregeti a tömjénfűstöt, minél több elrejteni valója van a világ előtt, a hatalmasak annál könnyebben veteműlnék olyan tettekre, melyeket a világ előtt el kell rejteni és lassan-lassan annyira összezavarodik bennük a jó és rossz közti fogalom, hogy azt teszik, ami nekik tetszik, mert hisz annak mindnek okvetetlenül jónak és szépnek kell lenni! Ilyen veszedelmes méreg a hízlgés.

És mégis talán semminek sem annyira veszedelmes, mint a fiatal leány-szívnek.

(Vége köv.)

Tavaszi s é t a.

Soós Miklóstól.

Derült az ég, mosoly a föld határa,
Mosolygnak felém a nyíló virágok,
A nap csókot szór virágok ajkára,
E csók — az ég s föld közt, — szerelmi zálog...

Mit ér e derű, e mosoly nekem,
Ha nem együtt láthatjuk, kedvesem!

Elandalgok, fris lombu berkek árnyán,
Holott fuvalmi enyhe déli szélnek
Enyelgnek, játsznak, vigan szerte járván,
És boldogságról suttognak, beszélnek...
Mit ér — fuvalom, suttogás — nekem;
Ha nem te veled halom, kedvesem!

Beszél az erdő, mintha lelke volna;
Dal ömlik át az édes szent magányon,
Fogékony szívnek kincs az ilyen óra,
Reám is, mi tha szállna oda álom...
Mit ér bolyongnom e szent berkeken
Te nálad nélkül, vidám kedvesem!

Haza térek, — még mindig csak — magányba!
A jó illatnak ablakom' kitérom,
Oda hajlik az akác fűrtös ága,
Méhcsékét ringat illatos virágon...
Illat, lehajló ág, mit ér nekem;
Ha nem te borulsz reám kedvesem!

De lassan-lassan a tavasznak vége;
Nyár lesz, s virága, lombja lesz a nyárnak:
Végre aztán majd ő is eljön, s véle
Liget, virágos rét ujon' bejárak,
Kart karba fűzve, lépünk csendesen,
Ohajtod-e ezt, mint én, kedvesem?!

„S r a m k o b á c s i.“

Elbeszélés.

Mikszáth Kálmántól.

(Folytatás.)

Egy napon még azt a vakmerőséget is megtették, hogy elmentek Poroszyékhoz „vizitbe.“

Fiatal lányok voltak, ficzkándozott bennük a szellem. Egy jó élezer, hazard tréfáért semmi áldozatot sem sokaltak. Sokszor egész napokat azzal töltötték, hogy leveleket dobáltak az utczára, melyekre ráírták; „Terhelve száz, két száz forinttal“, kikönyökölték az ablakokra s dobogó szívvvel várták, míg fel-emeli valaki, aztán meglátván, mily nagy összeg van benne, félénken körülnéz s gyorsan zsebébe rejti. Ijedten rántották vissza ilyenkor fejeiket, befutottak a belső szobákba, s mint a kik valami nagy vétet cselekedtek, ott magukra csukták az ajtót és tapsoltak kis kezeikkel az örömtől.

A kis költői érzelmű Nellike verseket irogatott ismerőseire, melyek minden voltak inkább, mint versek, egy kis próza és egy kis pasquill-vegyülék; azokat aztán küldözte megváltoztatott írással postán az illetőknek, és örült annak a bohóságnak, hogy elképzelhette magának, mint boszankodik az majd, a kinek a vers szól, ha megkapja és elolvassa. Egyszer azonban valaki úgy tréfálta vissza, hogy kinyomatta az egész verset azon módon valamelyik lapban a „Nyílt Térben“, aláírván az „Egérdy Kornélia“ nevet. Ez a kura használt. Nellike azóta nem írt verseket, földhöz ütötte a lantot, és apró lábacskaival úgy megrugta lelógó fülű Pegazusát, hogy az ugyan többet soha sem fog kívánczolni az Olympusra. Szegény Pegazus!

Ilonka még több juxot követett el. Megtanulta egy nagynénjének aláírását utánozni s ezzel a mesterséggel, mikor a jó néni semmit sem gyanított, összehítt hozzá ugyanazon egy napra száz darab vendéget, úgy, hogy a szegény asszony-nénit, ki na-

gyon fősvény volt, kilelte a hideg, mikor az udvara tengernyi vendéggel telt meg egy szép napon. Soha sem tudta meg senki, hogy a gonosz kis Ilonka pajkossága csinálta szegény asszony-néninek ezt a keserves napot.

Ilonka öröme határtalan volt tréfája sikerén.

... Oh boldog gyermekkor! de alant is teremnek a te örömeid! Gyöngéd kezeiddel akárhol eléred őket leszakítani!...

A két Egérdy leány még igazi gyermek volt.

Olyan félelemmel indultak a már említett vizitbe, mint a katonák az első csatába.

Rég nem látogatta egymást a két család, annál meglepőbb volt tehát a mai odamenetel.

Bevezetésképen Ilonka és Nelli barátságos szemrehányást tettek a Poroszy kisasszonyoknak, hogy nagyon régen voltak náluk, ezer esztendeje lesz a jövő héten: ők csak azért is eljöttek, hanem persze azon reményben, hogy ezentúl nekik is lesz szerencsájuk, melyről a három vén kisasszony nagy csókolódzás közben biztosítá őket.

És ez a sok komédia mind csak azért történt, hogy Ilonka azt mondhatta valami „apropos helyen“ Kamiliának:

— Egyébiránt vedd szerencse-kíváncsiomat Zemák ügyvédlel leendő összekelésedhez.

Kamilia először el akarta magát sikoltani, aztán elpirult, azaz egész füle hegyeig piros lett, mint a podluszányi téglák.

— Nem értek angyalom. Hová beszélsz?

— Ah minek az? Nincsen miért tagadnod! Zemák ur derék férfi, és csak örülhetne akármelyik lány, ha választásával szerencsésítené...

— Nem tudok róla semmit! — kiáltá a bámulattal vegyes örömmel kitörő ámulatával.

Most már Ilonka tett úgy, mintha meg volna lepelve, egy divatos grimaszt csinált ajkának szegleteivel, aztán a legkorrektebb bámulat kifejezésével fordult Nelka felé, ki hogy zavarát elrejttesse, elkezdett köhécselni. Még nem volt olyan nagy színésznő, mint Ilona.

— Az lehetetlen! Vagy minket csaltak volna meg? Nem hinném!... Hiszen az egész város beszél.

— Mit?

— Azt, hogy Zemák téged fog elvenni. Ugy-e Nelka?

Nelka lomhán biccentett fejével.

— Nem nem. Nem igaz! — vágott közbe Kamilia hirtelen, aztán fölkel, büszkén végig mérte a szobát s egy futó pillantást vetett a tükörbe, majd újra megállt Ilonka előtt.

— No tudod... Zemák derék, szép férfi, az tagadhatatlan; s ha a szempillantásnak s holmi apró jeleknek szabad hiúni, akkor van a dologban valami, ... de nyilvánosan még eddig semmi sem történt.

Ilona nem nyelhetett el egy mosolyt: sietett tehát ahhoz szabni a mondandókat.

— Alkalmassint nem mer szerénysége miatt. Tulságos szerény, isten adta Zemákja. Én mindig azt jövendöltem, hogy csak akkor házasodik meg, ha valaki megkéri.

A másik két Poroszy lány nevetett, Nelka egy az asztalról levett albumba bámult, s fogadni mernék, ha valaki a háta mögé kerül, megpirítja, mert nagyon hosszasan találta feledni tekintetét egy fiatal férfi arczképén; ... barna haj, szögletes széles arc, pisze lapos orr, élénk szem, serdülő kórszakál. Valami kicsapott falusi jogász fizionómiaja. Ugyan mit nézhet rajta olyan sokáig! Ki tudná azt?...

Csak Kamilia biggyeszté fel az előbbi kifejezésért szintelen ajkait, melyekről reggel óta egészen lemállott a piros festék.

— Annyira már nem gyáva. Bocsásd meg édesem! Ő szerény, de nem gyáva...

Ilonka összeharapta ajkait, hogy ne nevetessen, aztán azt mondta angolul Nelinek:

— Szavaink óriások, ha hasznunkra vannak.

Nellike lehajtotta fejét és nem felelt, hanem behunyta szemeit: talán hogy az arczkép eredetijét idézze maga elé gondolataiban.

— Ennek a leánynak valami baja van ma, — szólott Rózsa Nelkára czélzólag. Tán rosszul érzi magát nálunk!

— Oh nem, azt már nem, — ellenveté Ilona. — Ő bus, de csak látszólag. Róla mindig eszembe jut „Vicomte Letorières“ szenátora, ki...

— Nos a ki?

— Boros üvegeket rejtegetett komoly könyveket ábrázoló pargaménákban.

— Ah! ma nagyon szellemes vagy, Ilona. Felülmúlod a mi Rózsánkat. Nelka sehogy sem szakadt rád...

Nelli fölemelte fejét, nagy mélyen végig tekintett a jelenlevőkön, mintha gondolkodnék, hogy miről is beszéltek tulajdonképen; aztán az ujjaival elkezdett mindenféle czirádákat rajzolni a levegőbe és azt dűnyögé félhangosan, inkább csak úgy magának:

— Pedig szeretnék szellemes lenni én is. Nagyon szeretnék...

Aztán Ilona felé fordult és francziául mondá:

— A szellemes nőknek nincsen szívük.

Ilona tagadólag rázta fejét és fekete villogó szemeinek fénye olyan kimondhatatlan szeliddé változott, mintha valami pajkos angyal azt a juxot csinálna az emberekkel, hogy a legforróbban sütni napot az égen, egyszerre becserélné a méla holddal.

— Nem igaz. Legalább nem mindig. És nem is szeretném. *L'amour est soeur de la prière.* Én pedig akarok ám imádkozni.

Ezzel aztán be volt bizonyítva az is, hogy Nelkának nincsen igaza, az is, hogy az Egérdy lányok a magas „societas“ tónusában tudnak társalogni, mikor azt akarják, hogy holmi „canaille“ meg ne értse, a mi a szívük fenekén van.

Nem is lehet az, hogy az okosabb ember ne éreztessen fölényét a magánál gyarlóbbal, — kivált ha az az okosabb ember hiú: mert nem azért tanul az ember, hogy tudjon, hanem azért, hogy brillirozzék...

Arra pedig nagyon jó dolog a franczia nyelv, meg az a kedves csemege, a mit a franczia „de demi mots“-nak nevez.

Mikor este felé nagy csókolódzások után elbucsztak, Ilonka azt mondta utközben nővérének:

— Nagyon jó tréfa lehet belőle. Excellens fejlődései lehetnek.

Haza érvén, sietve gombolta le magáról csuklyás szürke köpenyét és bezárkozott író-szobájába.

Kevés vártatva egy levelet vitt postára a szobalány.

Az utcán találkozott Šramko urral.

— Hová megy maga szép Karbunkulus? — kérdezé Zemák ügyvéd, szokás szerint megcsipkedve piros pozsgás arcát. Jó szerencse, hogy Mácsikné nem ismeri ezt a szokását. Volna ne mulass!

— Ezt a levelet viszem a postára. Megint valami bolondságon töri benne esztét a nagyobbik kisasszonyka, mert nagyon nevetett, mikor id' adta.

Samu ur megnézte a tetejét. Egérdy Miklós szerkesztőnek volt czimezve Bécsbe.

Azután szépen ballagott, a hová megindult, — Nácihoz. Mit érdekelte őt az a bolondság, a miért a szobalány ki hagyná a fél szemét szurni? Nagyon el volt foglalva holmi anyagi gondolatokkal.

Az járt eszébe, hogy hát mindenben „pech“-je van, — milyen finom dolog volna, már egyszer „szerencsét csinálni.“

A jövő héten lesz szeptember 15-ike: de jó dolgot is cselekedne vele a sors, ha a sorshuzásnál az ő száma közül nyerné meg valamelyik a főnyereményt!

Kétszázezer forint sok pénz. De sok „drapákot“ lehetne meginni a kamatjából! Mindjárt od'adna belőle ötezer forintot a „honvéd-menházra.“ Mig azonban a Náci korcsmájáig ért, addig nagyon megsajnálta azt a hallatlan pazarlást. Nem Rotschild ő, hogy ötezer forintokat elajándékozzon bolondságra. Nagyon elég lesz ötven forint. Azaz, hogy még az is pazarlás. Szedte-vette rokkant honvédjei, mért nem vigyáztak magukra jobban? Vagy miért nem haltak már meg régen? Mit tengődnek itt a nyakunkon? Ő bizony nem ad egy petákot sem...

És nem is adott egy petákot sem.

Hanem a sors is olyan forma véleménynyel viseltetett Sramko bácsi irányában, mint ő a rokkant honvédek iránt: nem hagyott neki nyerni egy petákot sem.

Szeptember 17-dikén délben megérkezett az a bécsi lap, melyben a nyerőszámnak kellett lennie.

Sramko ur épen a divánon heverészett, mikor a levélhordó behozta.

(Folytatása köv.)

Zöld erdőben...

Pichler Vilmától.

Zöld erdőben virágzik a vad rózsza,
Rám mosolygott egy szép piros bimbója.
Letörtém azt s megvérzett a tövise,
Barna fiu, te jutottál eszembe!

Sötét felhő száll magasan felettem,
Nedves szárnya röptét követi lelkem,
Messze, messze, túl a bércezen, s völgyön át, —
Oh ha érted omló könnyem látnád!

Reszket az ág, lehull tán egy levele?
Vagy mert árnyában kesereg a fülemüle?
Fülemüle, párja vesztett kis madár, —
Mért nem tudlak felejtteni csapodár!

Este van már, elbucsuzott a nap rég,
De nyugáton felpiroslik még az ég,
Pedig már-már majd az éj is közeleg,
Érzem, hogy téged a sárga szeretlek!!

A büszkeség áldozata.

(Beszély.)

Lengyel Dánielnétől.

(Vége)

— A ki így tudja a természetet szeretni, az lelkében mindig fog erőt találni a körülményeken diadalmaskodni, — sugá Ribay a leány fölébe.

Tilda megfordult. — Olykor nagyon nehéz ez, — felelte, egy felszívargó könnyet elnyomva.

Elek Sarolta mellett állt, áhitattal nézvéen ennek szép arcára; de a leány szemei az égitest utját követték. — Oh, mint szeretném tudni, mire gondolt most! — mondá az ifju halkán.

Sarolta ránézett: de ez már nem volt az a tekintet, melylyel a barlang előtt az ifju csókját fogadta s melyet most mélyen szégyelt.

— E perczen azt gondoltam, hogy semmi sem ér fel a hatalom, nagyság és fényvel, — viszonzá Sarolta, mintegy önmaga iránti boszus elégtétellel.

— Nagyság nem helyezi a boldogságot ezek fölébe? — kérdé az ifju maradozó lélekzettel.

— Ezek nélkül nem is képzelhetek boldogságot; legalább számomra nem létezhet! — felelte Sarolta büszkén, s elfordítá fejét.

Elek arcza iszonyu halavány lett; meredten nézett Saroltára, mintha nem akarna hinni füleinek; de Sarolta tekintete másfelé volt irányozva.

— Ezt egy pár órával előbb helyesebb lett volna megmondania, — mondá Elek czélzatosan, mert az ő büszkesége is felébredt.

Bármily halkán voltak e szavak ejtve, hárman, kik Sarolta és Elek minden mozdulatára figyeltek, mégis meghallották: az apa, Tilda és Ribay.

Ribay, Eleket karon fogva, indulást indítványozott.

— No édes leányom, ma okoztal nekem az első bánatot, — szólt Szenderessy szomoruan.

— Te a legnemesebb szívet taszítottad el, — sóhajta Tilda.

Sarolta egyiknek sem felelt, fejét büszke daczczal hordá fenn; ajkait erősen összeszorította; szívében mit ézett, ki tudná megmondani! Megbánta szavait, vagy tán örült, hogy kiszabadította magát az ifju bűvölete alól?

Midőn a falucskához értek, hol a kocsik várakoztak, Elek Tildához lépett.

— Épen hallám Samu bácsitól, hogy nagyság már itt hagyja hazánkat; nekem innen K.-ba kell mennem s néhány nap előtt nem térek vissza; fogadja kérem itt, nagyrabecsülés s őszinte tiszteletem nyilvánítását. Az ég óvja s vezérelje nagysádat!

— Köszönöm! — rebegé Tilda, az ifjunak kezét nyujva, — Szívemből kívánom, legyen ön boldog!

Az ifju e kívánságra keserűen mosolygott, de mit sem felelt.

A társaságtól bucsut vett, midőn Saroltához intézte szavait, hangján sem neheztelés, sem feszesség nem volt észrevehető, egészen a régi könnyed, mégis önérzetes modorban szólt; azután felült kocsijára s velök ellenkező irányban elhajtattott.

Sarolta ez idő után csak oly vidámnak igyekezett látszani, mint annak előtte; hanem olykor mégis lehetett őt egyedül, ábrándozva találni; sőt egy alkalommal Ribay könnyeket látott szemeiben; de midőn meleg részvétellel tudakolná, mi bántja, Sarolta azt felelte, hogy valamire emlékezett, mire a könnyezésig nevetnie kellett; és újból rá kezdett a nevetésre, hogy csak úgy csurogtak bele könnyei. Ribay komolyan, szánsalommal nézett rá; de nem folytatta tovább a tárgyat.

Elek Angliába utazott, hol egy évet szándékozott tölteni, azután egy nagyobb körutat téve, haza térni.

Néhány hó múlva elterjedt a hír, hogy Szenderessy Sarolta a szomszéd megyebeli nagy birtoku gróf Ladonyai Aladárnak menyasszonya. És e hír nem volt alaptalan.

A fiatal gróf a külföldön kártyára, lovakra s több ily nagy-uri passziókra roppant sokat költött, melyből aztán terhelő adóságok származtak; ezen dolgokról a világ természetesen mit sem tudott. Elég az, a gróf, hogy anyagi zilált helyzetén segítsen, házasodni határozta magát; és megkérte Saroltát, kivel ritka szépsége mellett nagy hozományt is remélt. Sarolta egy napi gondolkodás után a szokottnál halaványabb arczeal mondott igent.

Nem sokára az eljegyzés után, egyik nap Szenderessy, Ribay és a gróf ebéd után fekete kávé mellett beszélgetve ültek. Szenderessy arcza e napon nagyon veres volt, de roszullétről nem panaszkodott; sőt sokkal élénkebben és többet beszélt a szokottnál; egyszerre azonban elhallgatott, halotthalovány lett és a pipa kiesett szájából; Ribay ijedten hozzá rohant; rögtön orvost hoztak; hiába! minden igyekezet mellett sem lehetett őt többé életre hozni: agy-szélhűdés érte.

Sarolta kétségbeesetten zokogott, atyját siratta s ezt mindenki természetesnek találta. De Ribay levertségét, mely Saroltáénál is majdnem nagyobb volt, tulságosnak mondták.

A temetés utáni napon Ribay felkérte a grófot, követné őt a boldogultnak írószobájába; mert, úgy mond, fontos közlendője van. Ott aztán elmondá mindazt, a mit Szenderessytől tudott meg.

— Ezt önnek tudtul adni kötelességem volt; bárez a szerelemben, s egyáltalában a dolog lényegében mit sem változtat, — végezé Ribay szavait.

A gróf azon felfedezésre, hogy Saroltának nincs hozománya, nagyon hosszú, kellemetlen csalódást visszatükröző arcot mutatott.

— A szerelemben nem, természetesen nem lesz, — dadogá hosszabb szünet után, zavartan a gróf, — de mégis nagyon kellemetlen, a legkellemetlenebb, ami csak érhetett volna.

— Hogyan, hiszen ön jól tudta, hogy ez fiubirtok, s tudtomra nem kérdezősködött, van-e a leánynak hozománya? — mondá Ribay kissé csipősen.

— Igen, mert természetesnek hittem, hogy mint egyetlen gyermeknek, fényes hozománya lesz. Lám, ha ezen fatális adóság nincs, most közel fél milliót kaphattam volna, — viszonzá a gróf haragosan, mialatt hevesen járt fel és alá a szobában.

— Nem reméltem, — szólt felhevült arczeal és szigorú hangon Ribay, — hogy e mellékdolog visszalépésre indíthatná a grófot: lovagi becsülete nem engedheti, hogy a leányt most véd és támasz nélkül szegényen elhagyja. miután már bevallott menyasszonya volt.

A gróf nem felelt, tovább folytatta sétáját; nem is látszott Ribay szavaira figyelni; ez heves kitörésre készült, midőn az ajtó hirtelen feltárult, s Sarolta halotthaloványan, de büszkén lépett be azon.

— Egy szót se vesztegessen Samu bácsi! Mindent hallottam, — szólt erős, határozott hangon, aztán a grófhöz fordulva büszkén folytatá, — Áldom a szegénységet, mely önt megismertető velem. Isten önnel! az életben egymással többé semmi közünk!

Midőn a gróf eltávozott, Sarolta zokogva borult Ribay nyakába, mondván: — Oh bátyám, miért titkoltatok előttem a valót?

A család fi-ága, melyre az ősi birtok szállott, megtudván Sarolta helyzetét, készséggel ajánlkozott illően gondos-

kodni róla; de ő mindent határozottan és büszkén visszautasította azt. Csak Ribay folytonos kéréseinek engedett, végre is hozzá költözött, ki még élő édes anyjával s egy szintén öreg nőcseléddel lakott.

Miként már említve volt, Ribaynak régiség-gyűjteménye nagyon sokba került; s édes anyja a háztartást csak a legnagyobb takarékoság mellett tudta fenntartani.

Sarolta a nélkül, hogy sejtette volna, nagy változásokat okozott a háztartásban; Ribay még egy cselédet fogadott számára; az ételek száma szaporodott, egy szóval Ribay mindent tett, hogy a leánynak szokott kényelme meglegyen; kivált miután napról napra jobban kellett meggyőződnie, hogy a leány egészsége meg van támadva.

Saroltát a véletlenül jött kettős szerencsétlenség: atyja és vagyona elvesztése megtörte; a gróf magaviselete csak hiúságát sértette. Régi büszkesége eltűnt s helyébe megadás lépett; de természetének e változása arcz-rózsáit is elvitte. Ribay aggodalmasan szemlélte ezt. Ribay meglepetésekkel, mindennemű kedvezésekkel igyekezett őt szórakoztatni, melyeket Sarolta egy-egy hálás mosolylyal köszönt meg.

De miből tudta Ribay a nagyobb kiadásokat fedezni? — Majdnem azt lehetne erre felelni: szíve véreből! igen, mert a nemeslelkű férfi több éji küzdelem és álmatlanság után, elhátározta becses gyűjteménye eladását. Ez áldozat nagyságát csak az foghatja fel, ki az ily tudományos szenvedélyek iránt érzékkel bír. Midőn a berlini régész, ki a gyűjteményt ötven ezer forinton megvette, Ribay még egyszer annyit költött volt rá, érte küldött, szegény Ribay az elpakolás előtti éjet kedvencei közt tölté; egyiktől a másikhoz ment, kezébe vette, némelyiket épen megcsókolta; úgy tett, mintha régi szeretőjétől kelene megválni.

Reggel aztán megkérte Saroltát, jönné vele pár napra a szomszéd városba, némely vásárlandó tárgyakban tanácsát akarja kérni; Sarolta, bár nem volt erre semmi kedve, nem akarta bátyjának kérését megtagadni, felült melléje a kocsiba. Ekkor Ribaynak még eszébe jutott valami, a mit elfelejtett; még egyszer bement a házba. Midőn néhány percz múlva visszajött; szemei vörösek és dagadtak voltak; de Sarolta el levén mélyedve, nem vette észre; csak midőn már utközben valamit kérdezett, tünt fel neki a reszkető, felindult hang, melyen Ribay felelt; Sarolta ránézett és ijedten kérdé, mi baja? Ribay azt felelte, hogy fél óra óta nagy katharusa van.

Néhány nap múlva Sarolta véletlenül a lakosztály azon részébe nyitott, hol ezelőtt a gyűjtemény volt; csudálkozva állott meg a küszöbön, midőn mindent üresen talált; azután egy gondolattól megkapatva, futott a másik két szobába; minden üres volt. Ezen szobákon keresztül Ribay lakosztályába lehetett jutni; a leány benyitott ide. Ribay, ki olvasott, a neszre megfordult; látva, hogy Sarolta honnan jön, hirtelen felkelt, s hogy zavarát elrejtse, erőltetett vidámsággal mondá. — Ugy-e csudálkozol, hogy gyűjteményemet elköltöztettem? de némi javításokat akarok tenni.

— Ne mondd ezt, bátyám! nem tudsz te a hazugsághoz! Te a gyűjteményt, mely neked a világon a legkedvesebb volt, eladtad! Eladtad miattam! Oh hogy ezt is nekem kellett okozni! — és sirva borult a nemes keblű férfi vállára.

— Mily gyermekes vagy! — nyugtatá Ribay szeliden. — Jól van hát, eltaláltad, eladtam: de azért nincs okod bánkódni; lásd, ez csak azt bizonyítja, hogy te nekem kedvesebb vagy mindennél a világon.

Sarolta lehajolt, s mielőtt Ribaynak ideje lett volna azt akadályozni, csókot nyomott kezére. — Nem érdemlem meg e nagy szeretetet; mindig hálátlan és gúnyos voltam irányodban! — szólt zokogva.

— No lám, már megint mit csinálsz! Aztán hogy rágalmazod magad. Kérlek, ne busíts ilyenekkel, édes gyermekem; légy nyugodt és vidám, aztán a boldogság is megjön.

Sarolta egészsége napról napra alább szállott; aggasztón kezdett köhögni. Az orvosok rendeleteit gépszerűen teljesíté; s hogy Ribayt megnyugtassa, vidámságot színlelt.

Egy este, már ősz felé volt, mindhárman beszélgetve ültek együtt. Egyik hosszabb szünet után Ribay anyja vevé fel a szót.

— Idején lenne már, hogy Elek haza jöjjön, — mondá az öreg asszony, — mert az ispán betegsége komoly fordulatot kezd venni; ha meg találna halni, a szép, virágzó gazdaságban ez nagy zavart okozna. Irncd kellene neki, édes fiam! valjon hol tartozkodik most?

Elek említésénél Sarolta halvány arcza kipirult; mélyen lehajtá fejét horgolására, mintha azon valamit igazítani kellene.

— Jelenleg Nizzában van, — felelt Ribay anyjának.

— Mikor irt? — kérde tovább az öreg asszony.

Ribay zsebébe nyúlt, kivett egy levelet s egy tekintetet vetett bele. — Tíz nap előtt! — volt a rövid válasz s rögtön egyébről kezdett beszélni.

Sarolta szíve lázasan dobogott. Oh, mit nem adott volna érte, hogy a levél tartalmát elolvassa! Bátyjától elkérni nem akarta, mert ezzel érzelmeit árulta volna el; ezt semmi áron nem akarta, s mégis a levelet el kell olvasnia; de hogy jusson hozzá? Cselhez kellett folyamodni, s terve hamar kész volt. Beszédesebb lett, tréfált, Ribayval a régi modorban kötekedni kezdett; Ribayt Sarolta jó kedve egészen boldoggá tette. Vacsora után azt mondá Sarolta, hogy a theátról nagyon melege lett, s a bársony szalagot leoldá nyakáról; Ribayt biztatá, cserélje fel ő is kabátját a könnyebb házi zekével, mert ugymond, az ő arcza is nagyon piros; különben is a zeke sokkal jobban áll neki. Ezzel beszaladt a mellékszobába s kihozván onnan a zekét, szelid erőszakkal kéré Ribayt, vegye fel ezt. Ribay megtette, csak hogy a leány szokatlan jó kedvét el ne rontsa. Sarolta mohón kezébe kapta a levetett kabátot, s a levelet zsebéből észrevétlenül kivéve, keblébe csusztatta. Aztán tovább tréfált, nevetett még jobb kedvvel, mint az előtt; mind a mellett a szokott-nál korábban ment szobájába, mert, mondá, a sok beszéd kifárasztá.

Midőn szobájában volt, elővette a levelet, megcsókolta, szemeiből könnyek hulltak rá, valjon emliti-e őt e levélben! e gondolatra szíve hallhatóan dobogott. Olvasni kezdett. A levél tartalma ez volt:

„Édes Samu bácsi!

Azon két hó alatt, hogy nem irtam neked, szívem nagy átalakuláson ment keresztül. Halld és csudálkozzál! Boldog vagyok! Hogyan jött ez, magam is alig tudom. Ugy képzelem, mintha sötét éjjel erdőben tévelyegtem volna, hasztalan keresve a kivezető ösvényt; míg végre egy jó tündér megszánt s kibozott a világosságra. És e tündér, no találod ki, ő! Tilda! Miért beszéljem el neked hosszasan, hogyan érkeztem beteg szív és lélekkel, minden czél nélkül Nizzába, hol vele, kiről egészen megfelekeztem volt, egy séta alkalmával véletlenül találkoztam; hogy jártam azután hozzá, csak hogy Saroltáról beszélhessek vele, mily kimélő nemes gyöngédséggel mentette barátnőjét; hogy fejlődött a szerelem iránta keblemben sat. Hisz ismered őt! És

én vak, ki Sarolta iránti szerencsétlen szenvedélyemben, a mellette levő gyöngyöt nem ismertem fel! Most mindenért kárpótolva vagyok: mert Tilda két hét óta szerető és szeretett nőm; s most úgy tetszik, mintha mindig csak őt szerettem volna.

Szenderessy halálát mindketten őszintén fájlaljuk! Hogy Sarolta házassága a gróffal miért maradt el, nem tudjuk elképzelni; s te sem irsz róla; tán herczeg jelentkezett s kevesli a grófot! ne neheztelj szavaimért; tudom, hogy ő kedvenced; de te is tudod, mit szenvedtem én érte, ki hideg érzéketlenséggel csak játszott velem. Oh, mennyit szenvedtem eljegyzése hírére! Hála istennek, hogy kigyógyultam! A jövő hó végén haza hozom kis feleségemet! Addig is“ — sat.

Mély szenvedést okozott Saroltának e levél tartalma; maga sem hitte, hogy Eleket oly nagyon szerette, csak most érzé, hogy végkép elvesztette. Másnap Sarolta oly rosszul érezte magát, hogy nem bírt fölkelni. Ribayt magához kéréte. Midőn Ribay Saroltát megpillantotta, nem tudta ijedségét elpalástolni; oly nagyon megváltozott ez egy éjjel.

— Te rosszul vagy gyermekem, rögtön küldök az orvosért! — szólt Ribay.

— Ne küldjön Samu bácsi, nincs többé orvosra szükségem. Kérem, üljön le, beszélni akarok önnel. Mindenek előtt vegye levelét, melyet az este csellel vettem el öntől, — szólt a leány gyenge mosolylyal.

— Szerencsétlen gyermek! — kiáltott fel Ribay, a levél után kapva.

— Te szereted őt; oh sejtelmem nem csalt! de akkor még sem értem irányabani magaviseletedet!

— Igen, bátyám, szeretem őt, kimondhatatlanul; de haragudtam rá épen e szerelemért, melyet esztelen büszkeségem kárhoztatott. Midőn megsértettem őt, alig tudtam, mit cselekszem, s keserűen megbántam, de már nem történté nem tehettem; nem engesztelhettem ki, mert nem jött el többé hozzánk. Oh ha eljött volna!

— De hát miért nem volt hozzám bizalmad? Oh istenem, minden másképp történt volna! de a hányszor a tárgyra vittem a beszédet, mindig viszautasítál, — sohajtá Ribay kétségbeesetten. — Hát a gróf?

— A grófot nem szerettem; de mert Elek nem jött, boszúból akartam férjhez menni.

— **Miért** nem mondtad ezt nekem, Sarolta! legalább az utóbbi időben, csak két hóval ezelőtt, Elek a szerelem szárnyain lábaidhoz repült volna — viszonzá Ribay.

— Hát azt hized, bátyám, hogy ha őt elutasítani tudtam, mig gazdagnak véltem magam, s ha addig nem engeszteltem ki, szegénységemben képes lettem volna ezt tenni? Nem, bátyám, ekkor vége lett mindennek köztünk. Most azért vallo be szerelmemet előtted, mert haláloamat közeledni érzem, s fáj, hogy ő jelen boldogságában irántami szerelmét megtagadja, kétségbe vonja; oh pedig én éreztem, hogy ő nagyon szeretett. Mondd meg neki kérlek, ha eljön ifju nevével, hogy azon végzetes szavak, melyekkel őt sértettem, magamat sujtottam halálosan; mert végleheletemig forrón szerettem őt.

— Kedves gyermekem, ne beszélj így, te jobban leszesz, te. —

— Igazad van, édes jó Samu bácsi, nem sokára minden fájdalom megszűnik, — vágott szavába a beteg.

És valóban úgy lőn. Két hét múlva a szegény leány, ki büszkeségének áldozata volt, kiszenvedett, elaludt örökre!

Midőn később Elek nevével haza jött s Sarolta szerelméről, szenvedéseiről értesült, mélyen meg volt hatva. Kérte azon-

ban Ribayt, hogy Tildával ezt ne tudassa soha, mert ez Sarolta halálán úgy is nagyon bántott, ha pedig szerelmét tudná, vigasztalhatatlan lenne. Maga Elek kiment a temetőbe, s Sarolta sirjára őszinte forró könnyeket hullatott, miközben ajka valamit susogott; tán bocsánatot kért a halottól!

Egy éj a tengeren.

Tóvölgyi Titusztól.

Egy viharos éj a tengeren, — hanem elég is abból annyi.

Csipős novemberi hideg este volt, midőn a vonat, a Triest fölött álló nabrezinai állomástól megindult. A vaspálya egyik ága Udinének, Velenczének, azaz Olaszországnak nyulik, míg a másik ága szikla-bevágosok közt, az 1500 lábnyi magasságú Mavics hegyről Triestbe mélyed.

A Bora oly erősen fujt, hogy megrázta a nehéz vasuti kocsikat, s valóban lehetett félni, hogy az ablakok bepattanának. Amint az állomástól kiindultunk, már sötét volt. A vagonban négyen ültünk: egy tengerésztiszt, egy würtembergi utazó, nőm és én. Még csak három napos házasság voltam; a szél üvöltése, a hidegben reszkető csillagok, a vonat dörögése, a tudat, hogy öt perc múlva a tenger felett fogunk robogni, éppen jókor érkezett társai voltak ábrándos képzelődéseimnek. Ily időben, ily helyen a forrón szeretett fiatal feleség oldala mellett!

Nőm megfogta kezemet. Reá nézve nagyon is vadregényesnek tetszett ez est. Én pedig időt vettem magamnak, hogy elgondoljam: Én istenem, körülbelül három évvel ezelőtt jártam itt, s reményem tört árboczáról a tépett vitorla foszlányai lógtak le. Mint egy hajótört a hajó egy darabján, közepén a sik tengernek. Mit bánja az, akár jobbról, akár balról jön is a szél és akár hogy ordít a fergeteg. A fájdalom egy tengere van előtte, az élet elveszett.

Mertem volna-e hinni, hogy az a hajódarab, az a tört vitorla a boldogság révpartjánál fog kikötni, s hogy ha majd ismét erre hajt a sors fuvallata, tündérnek fogom nézni a tengeri szörnyet? — De hát ilyen az élet.

— Vigyázz! — mondtam nőmnek. — mindjárt a tenger fölött leszünk. Alattunk lesz milliárd csillagaival a menny, s ha három nagyobb csillagot látsz, mely előttünk, és meg-megjelen, tudd meg, hogy azok a tengerészek vágyainak csillagai: a révpartokon álló világító tornyok. Egy amott fog ragyogni a tenger csucsának túlsó részén, az a „Molo Teresiano“ — világító tornya; ami szemközt ragyog velünk, a „Capo d' Istria“ városkának a kikötőjében áll; s ami a tenger baloldali hajtásánál lesz látható, az a trieszti.

Alig mondtam ki e szavakat, midőn a „Molo Teresiano“ — tornyának forgó fényessége láthatóvá lőn, s utána csakhamar egy derengő, zöldes világossággal megtelt óriási tűz, alatta a sötétben csillogó véghetetlen víztükörrel.

Ez a tenger!

Nőm megrázkodott, aztán lázas kíváncsisággal bámult bele a vízvilág megmérhetlenségébe, melynek ölében csak egy szigetcske ez a föld.

A vonat robogott tovább és tovább.

— Vigyázz, ha egy nagy sötét épületet fogsz látni mélyen alattunk, mintegy a tenger szélén merengő mozdulatlan óriást, melynek szikla-lábait fel-feltornyosodó hullámok csapdossák: az Miramare.

Es amint haladt, haladt a vonat bent, majdnem a tengerben, nem sokára elétűnt az egykori császári kéjlek, melynek ablakaiból nem egyszer legeltette költői ábrántól sugárzó tekintetét a zöldes hullámokon Sarolta, s a szemei előtt fel-feltűnő s ismét a messzeség homályába merülő árboczok az élet veszélyeinek és viszontagságainak felkiáltó jelei voltak.

A termék üresnek most, csak az egykori ur visszatérő lelke sohajt benne olykor-olykor, keresve a szerető nőt, s az egykori boldogságot. Hol vannak, hová tűntek? A tenger, a vén bűnös, mélyen hallgat feneketlen medrében: hiszen ő ragadta el mind a kettőt.

Alig van utas, a ki föl ne sohajtana e helyen.

Hanem hát a vonat robog tovább és tovább, a Bora sivalkodik s a millió szélsugár összetépi az ember gondolatát.

Nőm nem sokára megszorítja kezemet: — „Nézd csak, mi az ott előttünk, lent a mélységben, száz meg száz csillogó szikra, mint a csillagoknak egy kikötője.

— Hát az a tenger csillagainak, az árboczok lámpáinak kikötője. Azok az apró csillagok az árboczokra felhúzott lámpák, s majd ha közelebb érünk, meglátod a sűrű árboczerdőt, mely Trieszt egyik végétől a másikig megtömi a kikötő öblét.

A mozdony nem sokára füttyölt, átdörögött az első, aztán a másik viaducton: füttyült, ismét megcsendesedett, és Triesztben voltunk.

Itt aztán vége lőn a magyar és német szónak. Mintha egy más világrészbe, más emberek közé dobtak volna a sors az utazót.

Leszálltunk, bérkocsiba ültünk, és hajtottunk a „Hôtel de la Ville“ — felé.

— Hajtson a tengerparton, — mondtam a kocsisnak.

— Nem lehet. A Bora bedobna a tengerbe.

Hát olyan neveletlen vad legény az a Bóra?

Elértük a vendéglőt, s amint a kocsiból kiszálltunk, az orkán a szó szoros értelmében bedobott a kapun: szerencsére azonban oly szobát kaptunk, mely ablakaival a tengerre nyílt, s a víz-szörny egész éjszaka ott tombolt, tánczolt előttünk s a hajólámpák valódi lidércz-játékot vittek véghez a levegőben.

Másnap reggel feltáruult szemeink előtt a beláthatatlan sikság.

A vizek fehér fodra a láthatár egyik szélétől a másikig húzódott, s a barnavörös ég alatt, be, be, a homályos messzeségig, nem lehetett látni egy vitorlát.

Hajó nem jött, hajó nem ment, csak a kikötőben levők recsegték-ropogtak és zuhogtak egymáshoz.

— E szerint ma nem is megy hajó Velenczébe? — kérdeim a bérszolgától.

— Éjfélre csillapodhatik a szél.

— A hajó tehát éjfélkor indul?

— Igen.

— Mindig?

— Mindig.

— Ha a szél gyengül, hajón megyünk, — mondtam nőmnek. — Mit szólsz hozzá angyalom?

— Nekem mindegy, amint te akarod.

— És nem fogsz félni?

— Hiszen velem lesz az isten, és velem leszel te.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Junius hó 5-dikén.

Égi képek. — Kirándulási gyönyörök. — A birák. — A leányok bosszuja. — Papi dolgok. — Kalocsai induló. — Indokok. — Ebéd utáni kísértetek. — A gerlistei plébános. — Az új világ. — A kísértő. — Az igazi bűnös. — Bandi pap. — A fekete árnyéka. — Dékány. — A váróteremben.

Valahányszor az égre vetünk egy tekintetet, mindannyiszor a birák ellen keseredik el szívünk, és valahányszor harangszó zengedez, — zengedez pedig ez nálunk egy hét óta minden nap reggeltől estig, — mindannyiszor a papok iránt telik el szívünk háladatos örömmel. Égre vetett tekintetünk teljesületlen vágyakkal tér vissza, egy hét óta nincsen ég fejünk felett, hanem csupán csak csak fehérítetlen ponyva, mindenik akkora, mint egy-egy napilap, mindenik külön-külön tele van vízzel, és egyik a másikat csavarja ki fejünk felett; és az még jól van, mert akkor legalább szépen otthon maradunk négy falaink közt és elmélkedünk a felhő-alakzatok szeszélyes változatossága fölött, ami tudvalevőleg igen kellemetes mulatság így tavasz utóján a fővárosban: de van olyan óra, hogy az eső el is hagyja, és mi akkor mint a ketreczből kiszabadult oroszlan, kirohanunk a szobából, neki a napvilágos időnek, versenyt az „égi hajósok”-kal, nagy siettünkben természetesen otthon felejtjük az esernyőt és miután a malheurök rendszerint párosával járnak, annál kevésbé felejtjük honn ujdonat-új szalmakalapunkat és az everlasting czipőt, és alig szállunk le a kocsiról és tárjuk fel szívünket az első korty tiszta levegő után, máris cseppen valami az orrunkra, és első pillanatban egész vízszint áll előttünk, hogy az a csepp egy esőcsepp, melyet nyomban követ nem egy, de százezer, mintha gróf Szechenyi Ödön tűzoltói nagymester komandérozna, és mi állunk és azunk, nem tudunk egy lépést sem tenni, azért is szalad ki-ki, a merre nem lát, egy fába, egy ruhába, a míg csak fődél, — ha mindjárt csak egy napernyő — alá nem jut, és ez így tart nálunk egy hét óta. Ép az naptól fogva, hogy a birák majálisra szánták el magukat, azért olyan általános most az apprehenzió a birák ellen; azt előre lehetett tudni — mondják, — hogy a majálisukat az eső fogja elvinni, — a leányok kivánták ezt reájuk, mult farsangon, a miért a „menyecske-bál”-t náluk nélkül rendezték, és a mit a szép leányok másokra kívánnak, az rendesen beteljesedik, — jó, de akkor miért nem tartották meg márcziusban vagy februárban majálisukat? és ha már mult pénteken kellett azt megtartaniok, legalább nyilatkoztatnák ki, hogy beérik ez egygyel, és nincsen szándékuk még egyet rendezni ez évben, akkor mindjárt szép időre derülne ismét, míg így — a könny-elmű ég tudja, talán még a képviselő-választás napján, — e hó 19-dikén — is elázva rójuk le a haza iránti szent polgári kötelességünket.

Annál szerencsésebbek voltunk e héten papok dolgában, a mennyiben két napon át három pap képezte nálunk a közbeszéd tárgyát. Első volt Haynald, kalocsai érsek ő méltósága, a kiról a világ csak szépet és jót tud, maga a nyájasság és szeretetre méltó udvariasság; az a nagy tudomány, nagy műveltségű és nagy szellemű főpap, a növénytanban Linné, az ékesszólásban Cicero, a szellemben Voltaire, a zenében Liszt barátja, a

szeretetreméltóságban Ninon, a reverendában generális, a tálalékonyságban Marchal, egy szóval az a főpap, a ki a tonsurától kezdve talpig fő is, pap is, Bakos, pesti királyi alügyész urnak a kalocsai érseki kertben, a miért nem ismer-vén őt, nem is köszönt neki, azt mondta volna: „Marsch! Marsch! Marsch!” Hát lehetséges-e ez? Pedig Bakos ur azt mondja, hogy lehetséges, sőt voltaságos is, maga írta le czírókseprővel az egész dolgot, és ő méltósága még eddig egy szóval sem állította, hogy nem úgy volt. De tudom már, hogyan történhetett a dolog. Vagy történt, vagy nem történt; ha nem történt meg, akkor csak úgy történhetett, hogy Bakos ur ebéd után talált a kertben sétálgatni; hogyha pedig megtörtént, akkor... akkor érsek ő méltósága fekete kávé előtt talált a kertben sétálgatni, és akkor az a „Marsch, Marsch, Marsch” nem is Bakos urnak szólt, hanem egész másnak, valami láthatatlan spiritusnak, mely — egyszer az életben — még ily jeles főpapon is kifoghat.

Nem csekélyebb feltűnést okozott Munteanu József, Krassó megyebeli gerlistei plébános szomorú esete. Szegény tisztelendő ur, mult vasárnap délután a Kőbányán már a vasuti kocsiban ült, hogy szeretett övéhez haza siessen, midőn ebbeli nemes szándékában egy rendőrbiztos által egész váratlanul megakadályoztatott. Valamely pesti kávéházban valamely pesti sertés-kereskedőnek 13,000 forintja veszett el, ezt az összeget az illető biztos a Kőbányán kereste és a nevezett tisztelendő ur zsebében meg is találta, épen csak 10 frt hiányzott belőle, a mivel a bérkocsit kifizette Pestről Kőbányára, — hát nem bosszorkányság ez?

Megkérdetve, a tisztelendő ur körülbelül így adhatta elő a dolgot: Vasárnap délután, — tehát szintén ebéd után, és hozzá még vasárnap! — egy szemfényvesztő szellem ama kávéházba csalta, ő nem is tudta, hogy kávéház, azt gondolta, hogy valami tündérpalota, az embereknek körülötte királyi pálcák voltak kezükben, a melyekkel zöld bársony réteken arany-, smaragd- és rubin golyókkal játszottak, mások meg gyémántos csészeiből Nektart szücsölgettek, ismét mások egy trónuson ülő tündérnek, — bizonyynyal a tündérkirály egyetlen leánya — bűbájos mosolyában édelegtek; csupa tündérfény és tündéri boldogság közepett tehát egyedül csak ő az egyetlen boldogtalan, sugá neki az a láthatatlan ebéd utáni szellem a fejében; otthon a sok apróság, a hü feleség, a nagy rokonság, ezeket mind boldoggá tehetné, ha ő is olyan gazdag volna, mint ezek itt körülötte; akkor átellenben vele egy vendég egy tárczát huz ki oldalzsebéből, kinyitja, a tárcza tele van pénzzel, aztán teszi magát, mintha visszzadugná oldalzsebébe, de nem dugta vissza, hanem csak melléje és a felső ruha alatt csendesesen alácsusztatva, a földre ejti és távozik; mindezt senki sem látta a tündércsarnokban, csak ő, és ez mind ugyanazon perczen történt, midőn elérékenyedett szíve bologság után esengett! Világos tehát, hogy forró esengése meghallgattatott, ezt a pénzzel telt tárczát egyenesen az ő számára csuszttaták most az asztal alá, nem is ember, hanem felsőbb lény volt, a ki az asztal alá csuszttatta, azért nem látja azt most senki más a teremben, csak ő, és azért

nem-e istenkáromlás volna, föl nem venni az asztal alul, ami egyenesen az ő számára oda letétetett? Nem volt tehát szabad egyebet tennie, mint fölvenni a pénzzel telt tárczát, és mivelhogy tudomása volt arról, hogy Pesten rossz emberek is találtak, a kik még a tulajdon szentségét sem respektálják, azonnal itt hagyta ezt a bűnfészket, elment Kőbányára, hogy haza vigye szeretett övéinek a jó isten áldását, — így történt, és azért ha a törvény egyáltalában büntetni akarna valakit ez ügyben, büntesse meg azt az embert, Holczer sertés-kereskedőnek hívják, a ki a tárczát a földre ejtette, mit kísértgeti az ártatlan embert ebéd után? és ha leejtette, minek kerestette? vagy büntesse meg a vendéglőst, a ki a kísértő szellemet palaczk számra nyilvánosan árulja, de ne őt, a kit csak istenes érzelmek vezértek ez ügyben!

Harmadik papunk pedig e héten a „Bandi“ volt, az a híres kunágotai pap, a ki merész ugrással egyszerre az oltár mellől a színpadon termett. Tegnap lépett föl először a budai színpadon a „Csikós“-ban, ugyancsak mint Bandi. A budai színpadon rég látott hétköznapi akkora közönséget, oly nagy volt a kíváncsiság, és — a közönség csak félig kielégítve távozott. Csalódott Bandiban, a hir többet mondott felőle a valónál, hangja szépen csengő bariton, de nem tud vele a színpadon bánni, hol nagyon kivágja, hol meg elvágja, és egyedül a hang még nem teszi az énekest, ép oly kevéssé, mint a bő csikós-öltöny a Bandit. Mindig úgy tetszett, mintha a rojtos csikós-öltöny alatt egy — reverenda ájtatoskodnék; nem is lehet abból olyan könnyen kivetközni; mikor az ember már rég tuladott rajta, még mindig ott tapad az árnyéka a testhordozáson és azt a színpad sokkal kevésbé türi, mint megfordítva: a reverenda a színpadiasságot. Egy kis idő kell tehát még hozzá, míg a Bandi pap csak Bandi lesz, pap nélkül, akkorra majd szép hangjának is megadhatja a kellő iskolát, és akkor igazán élvezet lesz népszínműben meghallgatni énekét.

Dékánjára azonban már most is méltán büszke lehetett. Olyan Rózsa volt ezuttal a Dékán (Sarolta), hogy nemcsak az egyetem, de Blaháné asszony sem rendelkezik különbel. Olyan szépen, és mi a fő, olyan igazi érzéssel zengte el népdalainkat, hogy a Horváth-kert füleműlei — bárha a rossz világ azt tartja, hogy csak szelid denevérek röpkednek a Horváth-kertben — mind a színpadra kukucskáltak, hogy ki teszi úgy le őket. — A többi közreműködő is jól játszott ez este és a közönség most már sokkal jobban megvan Miklósi igazgató urral, mint az első napokban, midőn még azt hitte, hogy kifordított bécsi Poszszék kellene ide.

A nemzeti színpadon is egy kis újdonságot kaptunk e héten, Ábrányi Emil „A váró-teremben“ című egy felvonásos vigjátékát. Egy gróf annyira hűlt szívűnek találja a mai leányokat, hogy elhatározza magát, kibujdosni a vén, üzér Európából Afrikába, a fekete leányok végett, a kik szerinte eszményiebben tudnak szeretni. Egy bárónő — fiatal özvegy — meg annyit csalódott már a mai férfi-világban, hogy hasonlóképp önkéntes száműzetésre határozza magát, de nem Afrikába, hanem csak Nápolyba, apáczának. A vasuti váró teremben aztán a két európa-unt szívtalálkozik, reá se néznének egymásra, ha a szél az egyik ablakot be nem csapná; erre mégis tudomást vesznek kölcsönös világón-lételükről, és mivel különben is rokonok, tarsalgás közben a gróf mindig jobban-jobban be kezdi látni, hogy szeretetre méltó nők végett nem szükséges épen Afrikába bujdosni; a bárónő viszont egyre jobban hajol azon nézetre, hogy a miért annyit csalódott, még sem kellene talán kolostorba temetni szépségét; azon közben indulásra esengetnek, a vonat el is indul, ők a szollemidus eszevegs folytat-

lemaradnak róla, és minthogy e rövid idő alatt megtalálták, a mit eddig hiába kerestek: eszményüket, egymásban, nemcsak az itthonn-, de az együttmaradásra is határozzák magukat. Ez a kis apróság meséje. És a kivitel? Az is nagyon jó, de még jobb volna, ha vagy valamivel hosszabb, vagy valamivel rövidebb volna. Ha hosszabb volna, akkor bizonynyal több fejlemény is volna benne, és az nem is ártana; hogyha pedig rövidebb volna, akkor meg okvetlenül jobban követnék egymást az elmés ötletek, csillogna-villogna, a mi ilyen apróságoknál a fő. Így is nagyon tetszett benne Prielle asszony és Szerdahelyi ur kitűnő játéka, és a darab végén velük együtt a jeles fiatal szerzőt is kihívták.

— i — r.

Major Béla,

korán elhunyt írónknak állítandó sírkövére ujabb adakoztak:

Concha Győző ur ivén:

Foltin Pongrácz	2 frt — kr
Kovács János	2 „ — „
Giczey Gyula	2 „ — „
Geramb Gábor	5 „ — „
Nyiri Aladár	5 „ — „
Concha Győző	5 „ — „

Sárosy Mari urhölgy ivén:

Harmos Ráfael	1 „ — „
Timor Gizella	1 „ — „
Major Endre	1 „ — „
Mészáros Sándor	1 „ — „
Ficzek Sárosy Ilona	1 „ — „
Sárosy Mari	2 „ — „
Pestről: Ney Béla	5 „ — „

33 frt — kr

Ehez az eddig begyűlt

131 frt 80 kr

Teszen összesen

164 frt 80 krt.

Ez összeg is elég arra, hogy a fiatal író hantjait kő jelölje, és a gyűjtő-ívekhez képest, Szépfaludy, Concha Győző és Borszék A. urak már megtették a szükséges intézkedéseket ez ügyben és annak idején számolni fogunk a kezünkbe letett pénzekről.

A szerkesztőség.

Pályázatunk ügyében

Az általunk hirdetett 15 aranyos pályázatra e hó 1-sejéig következő című pályaművek érkeztek be: 1. „Feledni!“ 2. „Kórágyon!“ 3. „Batthyányi Lajos özvegye.“ 4. „Egy percz.“ 5. „Szerelmem lantja.“ 6. „A költő s a magyar költő.“ 7. „A hűtlenség dala.“ 8. „Dalok“ 1. 2. 3., 9. „Magamra.“ 10. „Kedvesem sirhalmán.“ 11. „Reményem.“ 12. „Laurához“ 13. „A természetben.“ 14. „A mézes hetekből.“ 15. „Hozsánna!“ 16. „Iréhez.“ 17. „A csalóányhoz.“ 18. „Temetőben.“ 19. „Beborult az ég fölöttem.“ 20. „Szabadság.“ 21. „Későn hozott.“ E pályaművek megbirálására ujabb is Tóth Kálmán, Dalma Győző és Sana Tamás jeles költőinket és írótarunkat volt szerencsénk megnyerni. A bírálat eredményét annak idején közlé fogjuk tenni.

Pest 1872. júniushó 3-dikán.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

✦✦ *(A m. mérnök és építész egyesület)* három emeletes házá-
nak építését megkezdtek a két-nyul utcza és csillag utcza sar-
kán, Ney Béla jeles fiatal mérnökünk tervei szerint és vezetése
alatt. — Már eddig is több nagylelkű ajánlat tétetett az egyes
vállalatok és iparosok részéről, de ujabban két oly jelentékeny
adományról vett a házépítő bizottmány tudomást, mely a nyil-
vános elismerést teljes mértékben megérdemli. Az egyik a
Schlick-féle gyár részéről történt, mely az összes vasneműek
kiállítási áron való szállításán kívül a lépcsőházi karvasat és
állólámpásokat ajándokul jelenté be; a másik Rott legjobb híró
üveges mester adománya, ki az összes ntczai ablakok (63. db.)
tűkörüveggel való beüvegezését díj nélkül eszközli.

✦✦ *(Az érettebb ifjúság számára)* irodalmunk aránylag
felette kevés valódi olvasmánygyűjteménnyel rendelkezik. Alaposság és
tanulmányban jó gazdagság egyfelől, az ifjúság érdeklődését
lekötő képes vonzó modor másfelől, ezek az igények, melyeket
oly olvasmányhoz kötünk, mit a már felsejűlt s a mese-olvas-
mányok korából kinőtt ifjúság kezébe szívesen és haszonnal
adhassunk. Ily olvasmányokért miveltebbjeink többnyire az ide-
gen irodalmakhoz kénytelenek fordulni. Az ebbeli szükségnek
kíván megfelelni egy gyűjtemény, melyet S á m i Lászlóné állí-
tott össze, külföldi jeles írók után, helyes kiválasztással s szel-
lemdus átdolgozásban. E gyűjtemény Laboulay, Legouvé, Janet
Pál és Royer Clemence asszony, tehát a legjelesb francia írók
társadalmi munkáiból, továbbá Müller életrajzaiból vannak ki-
válogatva s egy pár eredeti dolgozattal kiegészítve. Reméljük
rövid időn jelenthetni, hogy a valóban élvezetes és hasznos
olvasmány kiadóra talált s nemsokára meg is fog jelenni, állandó
karácsonyi és ujévi ajándékot képezvén a serdült ifjúság szá-
mára.

✦✦ *(Károlyi Pista grófot)* a főkapitányság közbiztonságot
veszélyeztető hajtás miatt ismét 200 frt bírságra, vagy esetleg
40 napi fogságra ítélte el. A gróf egy számos főúri aláírással
ellátott nyilatkozatot tett közzé a lapokban, mely szerint ő nem
hajtattott rendellenesen, az egész verseny alatt zárt kocsi-
ban ült, hanem a mult szerdán tartott képviselőgyűlésen Thaisz fő-
kapitány ur hivatkozással az egy ügyben megejtett vizsgálatra,
azt állította, hogy a tény való, és most a ténynél sokkal ér-
dekesebb az a körülmény, hogy mit szól majd ehhez a sok főúri
aláíró?

✦✦ *(A császárfürdői bérlők jéggyárt állítottak fel.)* mely
már a napokban kezdi meg üzletét. A gép francia minta sze-
rint külföldön készült s naponkint másfélszáz mázsát fog gyár-
tani átszűrődött Dunavizből. Egy mázsá ára házhoz szállítással
hetven krajczár lesz. Előnye a természetes jég fölött nemcsak
tisztaságában áll, hanem abban is, hogy szilárdan összeállván,
nem megy belőle veszendőbe annyi. Nagy sulyt fektetnek to-
vábbá üvegbe fagyott jegek előállítására, a mi lehetővé teszi,
hogy egész nyáron át otthon és mindenütt folyvást hideg vizet
ihassunk. Egy szélesszájú hosszú üveg felében ugyanis szilár-
dan összefagyott jég áll s arra öntendő az ivóvíz, mely így rö-
vid időn teljesen áthidegszik. Ez a pesti vízvezeték használa-
tának nyáron át mintegy kiegészítését képezi. Egy ily jégüveg
ára — mint halljuk — nyolcz krajczár leend.

✦✦ *(A szini képezdében)* e héten folytak az évi vizsgák;
ugy halljuk, hogy az elméleti tanulmányokból is, bizonyosat
azonban nem mondhatunk e részben, miután ezek csak ugy
„en famille“, a nyilvánosság kizárásával tartattak meg. A gya-
korlati tanulmányokból az első osztály növendékei mult szom-

baton délutáni 2 órakor tettek vizsgát, nagy közönség előtt. A
vizsga általában igen érdekes volt; a növendékek szép felfogás-
sal és helyes hangsúlyozással szavaltak, leginkább azonban
ismét csak a növendékek tünnek ki és ezek közül külö-
nösen Csígházi Etelka kisasszony, ki Vörösmartynak az „Uri
hölgyhez“ című költeményét, Gál Irma kisasszony, ki a „Szi-
getvári vértanúk“-ból Anna szerepének egy részét, Mészáros
Ilka kisasszony, ki Szász Károly „Angyal és démon“ című
költeményét, Eibenschütz Mária kisasszony, ki Vörösmarty
„Áldozat“-ból Zenő szerepét és Szigligeti Ferike kisasszony,
kit a „Jer ide“ dramoletében a színésznőt előadta. A férfi-növen-
dékekről majd a jövő vizsga alkalmával fogunk szólni.

✦✦ *(A képviselői választások napja)* a legtöbb törvényha-
tóság által már kitűzetett. Eddig a következő határidőket
tudtuk meg: Arad június 18. Besztercze június 18. Esztergom
június 17. Fejérvár június 18. Félégyháza június 25. Miskolc
június 24. Megyék; Abauj június 20. Arad június 24. Bars
június 20. Bereg július 1. Borsod június 24. Csanád június 18.
Csongrád június 22. Gömör június 24. Győr június 13. Heves
június 23, 27. Hont június 17. Jász-kunság június 29. 30. Krassó
június 19. Kraszna június 25. 26. Mosony június 18. 19. Nyitra
június 26. Pest június 23. Sáros június 25. Temes június 19.
Torna június 18. Torontál június 19. Thuróc június 17. Ugocsa
július 1. 20. Ung június 24. Vas június 17. Zólyom június 18.
Zala június 20. Sopron június 19.

✦✦ *(A fővárosi nyomdai szedők)* újra nagyobb munkadíjat
és kevesebb munkaidőt követelnek. A nyomdatulajdonosok el-
fogadták a föltételekből, a mennyi csak elfogadható volt, és a
szedő urak arra azt felelték, hogy — nem feleltek semmit, ha-
nem egyszerre nyolcz nyomdában tömegesen felmondtak.
Most e nyolczat vélik „megpuhítani“, azután a többi következik
sorban. Akárhány hivatalnok örülne, ha olyan keresete volna,
mint a szedő uraknak; és a magyar szedők dicséretére legyen
mondva, ezek közül a nagyobb és értelmesebb rész maga is be-
látja, hogy követeléseik túlságosak és eljárásuk helytelen, de
nincs még bennünk a kellő önállóság, azért egy pár német
szájhős által vakon engedik magukat vezettetni.

✦✦ *(Az „Apollo“)* című zenemű folyóirat eddig megjelent
11-dik füzeté mind minőség, mind mennyiség tekintetében tel-
jesen kielégítheti azokat, kik azt a csekély előfizetési áron meg-
szerezték, sőt némely füzet felül is mulhatta várakozásukat.
Igy a 10-dik füzet, melyben Lisztnek egyik műve jelent
meg, külön zongorára és külön hegedű és zongorára, ugyszin-
tén a 11-dik füzet, melyben Tisza Aladárnak egy töröl metszett
népdalát közli oly eredeti kísérettel, minőt magyar daloknál
nem szoktunk meg. Ajánljuk e derék vállalatot a közönség fi-
gyelmébe, annál is inkább, mert eddigi iránya után ítélve, az
egyszersmind a magyar zene népszerűsítését is tűzte ki célul.
Előfizetési ára egész évre 5 forint, félévre 2 forint 50 kr.

✦✦ *(Színészeink)* a szünidő folytán nemsokára kezükbe
veszik a vándorbotot, s nyakukba a vidéket. Ki erre, ki
arra megy vendégszerepelni. Szerdahelyi Kálmán, Prielle Kor-
nélia, Feleki, Felekiné Aradra mennek. Náday és Szigeti Imre
társulatot alakítanak s meglátogatják Miskolcot, Eperjest,
Kassát. A dalmű előkelőbb tagjai külföldre mennek, Pauliné
Paulival az idén is Wiesbadenbe rándul. Hajós Németer-
szágra fog utazni.

✦✦ *(Nagyszerű lopás.)* Ez előtt mintegy három héttel Bittó
István igazságügyminiszter ur szobájából készpénzben, vas-
uti részvényekben és sorsjegyekben 40,000 frtot loptak el. A

gyanu mindenekelőtt több oknál fogva egy bizonyos Kovács Saroltára esett, kinek nyomoztatása iránt Thaisz főkapitány ur azonnal a legkörülményesebben intézkedett. A rendőri nyomozások folytán csakhamar kitudatott, hogy Kovács Sarolta egy bizonyos Némethné szegény sorsu születőszűvel jó ismeretségben állott; nem volt tehát lehetetlen, hogy Némethné Kovács Sarolta hollétét tudni fogja s talán a lopás részleteibe is be van avatva, mi annyival is inkább valószínűnek tűnt fel, mert Némethné fia: Ferencz, egy városi hivatalnokot külföldre szóló utlevél kieszközléseért ezer forintot bankjeggyel akart megvesztegetni. — Némethné tehát kérdőre vonatott s mert kihallgatása alkalmával önmagával a legnagyobb ellenmondásokba bonyolódott: letartóztatott. — A lakásán eszközölt motozás alkalmával ágyába rejtve 10,000 frtot találtatott, melyről eleinte azt állítá, hogy sajátja, de utóbb beismerte, hogy Kovács Saroltától kapta; azonban hollétéről mit sem akart tudni. A vizsgálatot és nyomozást folyton személyesen vezető Thaisz főkapitány ur úgy számított, hogy Némethné, mint bűnszerző gondoskodott Kovács Sarolta elrejtéséről s valószínűleg Boros Ferencz vasuti lámpagyújtogatónak erdősor 5. szám alatti lakásába rejtette, mert Némethné saját leánya, férjezett Salamon Károlyné is ott lakik. Mult kedden este tehát a főkapitány ur maga mellé véve egy tisztviselőt és két biztost, Boros Ferencz lakásába ment. Itt a szobában Salamon Károlynét egyedül találták s anyjának Kovács Sarolta iránti viszonya iránt kérdezgettek. Egyszerre megnyílik a szobába nyíló kamra ajtaja s ennét egy tót napszámosnő jön ki, sietve távozni akarván. A tót napszámosnő bántatlanul ment egész az ajtóig, midőn a főkapitány ur hirtelen megállítja és a nála levő fénykép után csakugyan felismeri benne a keresett Kovács Saroltát. A napszámosnő kezdetben tót nyelven kezdett tiltakozni azon reáfogás ellen, mintha ő olyan uri nevet viselne, hanem midőn látta, hogy alaposkodása mit sem használ, levetette az álarczot és beismerte, hogy ő Kovács Sarolta, a lopott pénzre nézve pedig azt állítja, hogy szeretőjének adta, ki Pestről ismeretlen helyre költözött; a részvényeket állítólag elégette. Mindezen vallomás azonban valótlannak bizonyult s a főkapitány ur rögtön hozzá kezdetett a kutatáshoz, mely sikeres eredményre vezetett, mert a szalmazsákban 9 darab ezeres, 5 darab százaz, 12 darab ötvenes, 80 darab ötös, összesen 10,500 frt, továbbá 10 arany és 74 darab vasuti részvény, egyenkint 200 frt értékkel találtatott. Kovács Sarolta s a bűnrészes Némethné fiával együtt fogva vannak. Csak azon csudálkozik a világ, hogy jutott e nőszemély a miniszter ur belső szobájába?

++ (Vegyesek.) Ferdinánd királyról ismét azt írták, hogy állapota aggodalomra szolgáltat okot, s hogy nagy gyöngesége következtében feküdni kénytelen. E hír nélkül minden alapot. Az utóbbi időben Ferdinánd egészségi állapota — egy kis gyengességét, mely az utóbbi időben átmenőleg jelentkezett, leszámítva — teljesen kielégítő. — Gschwindt Mihály, pesti gyártulajdonos és a fővárosnak minden szépet és jót nemesen pártoló polgára ő Felsége által magyar nemesi rangra emeltetett. — Az osztrák államvasutársaság egy kéjvonatott léptetett életbe, mely mérsékelt áron, ünnep- és vasárnapokon innen a felső állomásokhoz, Esztergamtanáig közlekedik. Indulás Pestről reggeli 6 óra 45 perczkor, visszajövet esti 10 óra 32 perczkor. Az első kéjvonat június 9-én indittatik meg. — Urnapján délután két óra előtt öt perczcel Jászberényben délkeleti erős morajjal érkezett háromlökéses földrengés volt. — A magyar tisztviselők egylete június hóban a Margit-szigeten tervezett zártkörű

táncczsal egybekötött tavaszi mulatságát június 17-ére halasztotta. — Dezső Szaniszló volt országgyűlési képviselő, ki három évvel ezelőtt összes képviselői napdíjait a tenkei választókerület iskoláinak adományozta, ujjlag 1000 frtot adott át Harmathy Károlynak oly czélból, hogy azt a választókerület iskolái között aránylagosan ossza fel. — Révész Bálint debreczeni superintendens 2000 darab 50 krajczáros sorsjegyet küldött át Pest város hatóságához azon kérelemmel, hogy azokat a debreczeni református főiskola javára árusítsa el. A tanács a fentebb czélra 50 forintot szavazott meg, a sorsjegyeket pedig visszaküldeni határozta. — Brassóból írják, hogy Berzenchey László az ottani Korona-vendéglőt megvette. — Zboray Manó századost, kin e napokban a téboly jelei erősen mutatkoztak, felügyelet alá helyezték. — A nem rég elhunyt duszgazdag gottajói Gorove Károly végrendeletileg Gorove Istvánt nevezte ki általános örökösének. Jótékony czélú hagyományai a következők: a nemzeti színház nyujdíjintézetének 150 frt, a pest-lipótvárosi templom építésére 150 frt, a Guttajon építendő kath. templomra 100 frt, a pesti gazdasági egyletnek 100 frt, a pesti josefinum, vakokintézete és bölcsőde részére külön-külön 25 frtot. — A pesti zálogház óriási forgalmáról tanuskodik az, hogy tavaly 321,701 tárgy adatott zálogba s a forgalom 5,198,846 frtra rugott. Három évvel ezelőtt, 1868-ban 229,692 zálog adatott be 3,722,041 frt forgalom mellett s így közel 100,000 záloggal kevesebb. Mennyire van a helybeli zálogház igénybe véve, bizonyítja az a körülmény, hogy tavaly a bécsi zálogházban, holott Bécsben a lakosság háromszor annyi, mint Pesten, csak 403,447 tárgy adatott zálogba 6,074,898 frt értékben. — Mult kedden a bécsi városházán polgári házasság kötött. A vőlegény volt Popper D. cs. kir. udvari cellista, a menyasszony Menter Zsófia, a nálunk is ismeretes zongoraművész. A jelenlevő közönség a zenevilág legismertebb tagjából állott: ott volt Rubinstein, Hellmesberger, Herbeck, Dessoff stb.

++ (Rózsás napló.) A pestvárosi templomban szombaton este fényes esküvő ment végbe. Ráth Ilka kisasszony a köztisztelőben álló Ráth Károly ur bájos leányát vezette akkor oltárhoz Perczel Lajos kir. táblai titkár ur. — A szélesebb körökben ismeretes számvizsgáló Néger Adolfe hó 15-dikén vezeti oltárhoz a művelt és szép Simonesics Ilka kisasszonyt.

++ (Halálozások.) Miskolczon mult hó 24-dikén özvegy Soós Jánosné szül. Ambrózy Antónia asszony hunyt el, életének 76-dik évében. — Wanko Károly ismert pesti kereskedő a Margitszigeten, a hol nyári lakása volt, e napokban meghalt. Wanko hosszabb idő óta szivbajban szenvedett. — Idősb revisnyei Reviczky Károlyt, komárommegyei lábatlani földbirtokost e hó elsején temették el Győrött. Az érdemdús férfiú tevékeny életének 48-dik évében, május hó 30-dikán szélhűdés folytán rögtön meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Május 2-dikán: „Liliomfi”, Szigligeti vigjátéka. — Május 3-dikán: „A váró teremben”, Ábrányi Emil vigjátéka (először) „Ádám és Éva”, Berczik vigjátéka és „Kukli-prédikációk”, Moser vigjátéka. — Május 4-dikén: „Faust” Gounod operája. — Május 5-dikén: „Utolsó levél”, Sardou vigjátéka. — Május 6-dikán: „Tannhäuser”, Wagner Richard operája. — Május 7-dikén: „Jó hazafiak”, Toldy vigjátéka.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: kis felső gallér himzet rajza, finom francia himzés.

A 2-dik szám: M betű.

A 3-dik szám: O betű.

A 4-dik szám: lámpatálczára való himzés rajza, bőrre, cashemirra vagy ripsre himzendő vastag, színes selyemmel.

A 5-dik szám: P betű.

A 6-dik szám: függönyök, asztalterítők sat. körüli himzés rajza. Ha függönyre kívánjuk használni, úgy fehér mousselinra fehér pamuttal himezzük, ha pedig asztalterítő körül, úgy egyszínű ripsre színes berlini pamuttal és keskeny színes sujtással.

A 7-dik szám: finom fehérneműekhez való himzés rajza.

A 8-dik szám: V betű.

A 9-dik szám: L betű.

A 10-dik szám: U betű.

A 11-dik szám: J betű.

A 12-dik szám: G betű.

A 13-dik szám: borgolási minta erszényekre, akár kétféle selyemmel, akár pedig gyöngyökkel horgolándó.

A 14-dik szám: H betű cifrázattal.

A 15-dik szám: H és C betű levél füzérrel.

A 16-dik szám: H betű asztalneműekre.

A 17-dik szám: Z betű.

A 18-dik szám: C betű.

A 19-dik szám: pamlagpárna körüli himzés rajza, melyet keskeny színes selyemgalanddal kell himezni. A galand legyen egyszínű, a melyet aztán valamely elütő színű vastag selyemmel oda kell himezni. Például barna vagy drap ripsen, kék galanddal, sárga selyemöltésekkel.

A 20-dik szám: gyermekruhák, vagy más fehérneműek körüli fehér himzés rajza.

A 21-dik szám: V betű.

A 22-dik szám: M betű.

A 23-dik szám: J betű.

A 24-dik szám: K betű.

A 25-dik szám: R betű.

A 26-dik szám: O betű.

A 27-dik szám: T betű.

A 28-dik szám: S betű. És végre

A 29-dik szám: N betű.

A f. évi 19-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Kitárom reszkető karom,
Ölelni földedet,
S záporként reá hullatom
Fiui könnyemet,
Szülöttidben csalatkozám
Te hű, igaz valál, hazám!
Fogadd fiui eskümet,
Midőn kibujdosom,
Hogy szende nyájas képedet
Keblemben hordozom;
S mig koporsóm eltakar,
Leszek külföldön is magyar!
S hogy álмам edesebb legyen
Hazám határiról,
Maroknyi port viszek velem
Siromba vánkosl,
S bármí távol ég alatt,
Tőled nyerem nyugalmamat!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Báthori Zsigray Istvánné, Braun Riza, Ágoston Mari, Adler Róza, Jaczkovich Velyáczky Anna, Vadász Luiza, Németh Józsefné,

Schönfeld Czeczilia, Józsa Gábor, György Klára, Keszthelyi Györgyné, Pap Gáborné-Czike Karolin, Szabados Jerő, Brocken Kovács Emma, Moesz Gézané, Korbuly Fáni és Nina, Pap Kovácsik Gizella, Kapus Piroška, Lazur Lajtos Anna, Rudnay Mistéth Vilma, Szabados Kosztyik Berta, Méhes Mariska, Kiss Lőrinczné, Tucsny Irma, Váczy Nagy Viktória, Fehérváry Mari és Ilka, Limbek Vilma, Vitály Bomb Angéla, Zsigray Katalin, Leustach Gizella és Irma, Szőnyi Ferenczné, Szmodits Gizella, Juhaszovits Illyasevits Ilona, Kalós Erzs, Barthalos Vilma és Etelka, Kiss Antónia, Pethő Antalné, Trajtlér Erzsébet, Paraicz Ilka és Teréz, Frank Katalin.

A 18-dik számban közlött számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Kalós Erzs, Jármy Ferenczné, Schönfeld Czeczilia, Telmányi Eugénia, Horváth Aloisia, Szép Emma, Frank Katalin, Vitályos Irma.

Sakkrejtvény.

Zsigray Katalintól.

		pog-	teg,	mon	völt	ar-	för-	ked-	nek		
		a	ü-	va	ge-	jó	fér-	Vagy	lát-		
bősz	te	a	ro-	8	csó-	a	vet	vem-	te-	tok:	de-
pett	le-	vil-	ssor-	szól	heu-	ge,	tek,	ta-	reg	ta	vé-
mi	A	té-	dit	lám	bol-	reg,	Szi-	köz-	Azt	sen-	nek
met	fel-	keb-	dog	ge-	Or-	tam-	sót	Hah	tisz-	li-	ké-
zöt	harcz,	gek	zöt	tán	va-	meny-	öl-	solyg-	nyu-	lem-	tan
le-	aa-	ként	gyok	!	tö-	mo-	ko-	nyi-	fény	pe.	tek,
a	kö-	ja	ja,	Néz-	ha	ha	ki-	vil-	ég	god-	keb-
var-	Mi-	?	8	perc-	ég	ott,	ge,	mor	vel	lám	Az
		har-	zó-	né-	még	ben	lást-	sebb	A		
		ha	e	vi-	tek	aa	mi	é-	pa-		

Megfejtési határidő: július 6-dika.

Tartalom.

Erős méreg. — Tavasszi séta. Soós Miklóstól. — Sramko bácsi, Mikszáth Kálmántól. — Zöld erdőben... Pichler Vilmától. — A búzakereskedő áldozata, Lengyel Dánielnétől. — Egy éj a tengeren, Tóvölgyi Titusztól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldi — Megbizások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Fvnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr

24. sz.
Junius 16-kán.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzok-
kal. Évenkint két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járattási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Erős mérge.

(Vége.)

Mondom, senkire sem olyan veszélyes a hizelgés mérge, mint a nőre. A gazdag, a hatalmas, midőn kinyitja szívét e mérregnek, elvesztheti vagyonát, népei szeretetét, de nincsen kizárva a lehetőség, hogy mindezeket a kincseket újra visszaszeresse, kibontakozhatik a hizelgők ármányos hálójából, jóvá teheti hibáit, — nem úgy a nő, mert ennél az élet útja csak fölfelé, vagy lefelé visz, de vissza — soha, és a nőnél a hizelgés czélja nem úgy, mint a férfiaknál: egyes érdekek, hanem önönmaga, testi és lelki boldogsága, ezt akarja hatalmába keríteni, ettől akarja megfosztani, az egyiket azért, mert gazdag, a másikat azért, mert szép, és mire észreveszi magát, oda jutott, hogy mint a paradicsombeli első nő: elveszett körülötte az Isten, a kinek eddig áldó kezét feje fölött érezte.

Hozzájárul még a nő sajátlagos helyzete és bizonyos mértékben velünk született hajlamunk. Rendeltetésünk: a családi élet, e czélra irányul leginkább neveltetésünk, nem igen érintkezünk a külső világgal, nem tanuljuk meg eléggé jókor megkülönböztetni az igazi szépet és jót a látszólagostól; a szülői házban csak gyöngéd szeretettel találkozunk; még a feddés és büntetés is, a mit a gyermekkorban reánk mérnek, nem igen lépi át a gyöngédség határait; azon közben a leány serdül és fejlődik, különben is gyöngébb idegzete nem edződik, képzelődése ellenkezőleg egyre magasabbra szárnyal, alkot magának eszményképeket nemcsak a férfivilágról, hanem önönneméről is, olyant, a milyent csak a csapongó ábránd képes alkotni, hogy milyennek kellene lenni az olyan leánynak, a kirel ő azt mondáná, hogy tökéletes, eszményi; természetesen a külső szépség is nagy

szerepet játszik e kép alkotásában; hiszen van szeme és az az iránti felfogás és fogékonyosság nagyon korán ébresztetik és fejlesztetik bennünk; — akkor egyszerre kilép az életbe, vagyis inkább a társaságba, mert maga az élet még mindig zárva előtte; a mindenség nagy gazdag tárházában ő csak: egy-én, pedig hogy szeretne lenni sok, nagyon sok, hogy nagy boldogságot terjesztessen szerettei körül; rajta kívül nincs semmije, pedig érzi, hogy neki is osztályosnak kellene lenni e nagy gazdagságban, mert csak jót és boldogságot terjesztetni az ő vágyódása; akkor — egy férfi közeledik hozzá; már az is, hogy észrevette, édes izgalomba hozza tapasztalatlan, gyermeteg szívét; — mit tudja ő, ha az a nagyság, a miben az ő szeme előtt feltűnik, igaz-e vagy csalódás? — és közeledik hozzá, nem mint ember emberhez szokás, hanem mint alattvaló fejedelműdhez, mint szolgálta urnőjéhez, — minden mozdulata hódolat, minden szava imádat; úgy tekint föl reá, mint az ág a napra, a mely virágot, életet ad neki; mint a hívő lélek a megváltó képére, mely üdvösséget ad neki; mint a költő eszményképére, mely ihlettséget ad neki, ő reá, az ártatlan, gyermeteg leányra, kinek eddig csak képzelmi világa volt, a ki eddig oly szegénynek, semminek érezte magát e nagy gazdag világban; szemben találja magát ezen férfival, a ki azt mondja, azt esküszí neki, hogy ő neki több az egész világnál, menyországa, istene — elkezd számolni ellenállhatlan, felülmulhatlan bájait, tündéri szépségeit, a haja, a szeme, az arcza, ajka, szája, szíve, lelke, egy sines több olyan, mint az övé — lehetséges-e, hogy ez ártatlan, gyermeteg, öntudat és önismeret nélküli leányszívben ké-

tely támadjon e szavak igazsága iránt? A következményeket pedig nem szükséges leírnom, láthatod azokat minden nap, mert száz férfi közül legalább kilenczven kedves dolognak tartja ily módon megméltatni a fiatal leányszívet; elébb megméltatja, aztán boldogtalanná teszi, azután kineveti, mért hitt szavainak, mikor az egész csak tréfa volt, mondja most, midőn már mindeknek vége!

Nemde tehát nagyon szükséges, a lehetőségig ovakodni minden fiatal leánynak ilyen szerencsétlenségtől?

Csak az a kérdés, hogy miként?

Könnyebb föltenni e kérdést, mint feleletet adni reá. Mert ha azt mondanám, hogy tartsd távol magadtól a hízlegőket, azzal körülbelül annyit mondanék, hogy zárd el magadat a világtól. Mint már fentebb mondtam, a hízlegés a nő irányában mai nap a „jó nevelés“-hez tartozik, és melyik ember ne vágyakoznék e czim után? Azután igaz az a közmondás, mely szerint: nem olyan fekete az ördög, mint festik, mert van fehér ördög is, sőt ez az igazi ördög; az nem azon kezd, hogy elárulja szándékát, hanem ellenkezőleg, azzal, a miről fölteszi, hogy megfogja vele szivedet. Ha leolvassa arczodról, hogy roszul esik az ugynevezett széptevés, ne félj, nem fogja neked a szépet tenni, hanem másképp keresi kedvedet, és csak azután fog körülfontni méregszálaival. Az ovatosság tehát itt ép oly nehéz, mint a milyen veszélyes a jóhiszeműség: Scilla és Charibdis.

Tudok azonban mégis egy módot, melyet a kik fiatal barátnőim közül eddig még követtek, mindannyian úgy a Scillát, mint a Charibdist szerencsésen kikerülték: nem zárkóztak el a fiatal világtól és még sem vehetett erőt rajtuk a hízlegés ördöge. És ez a mód abban áll, hogy volt nekik egy igaz, hű és tiszta szívű barátnőjük, a kit szívük minden érzelmébe őszintén beavattak, bizalmasan meghallgatták véleményét és hűségesen követték tanácsát.

Mert az emberi szívnek egyik rejtélyes sajátsága, hogy a mely érzelmet titokként magában zár, ha csak egy-két éjszakára is, az csakhamar gyökeret ver benne, és ha még olyan rosz is, egyre többet-többet veszít undokságából és a szív egyre jobban-jobban barátkozik meg vele. A gyilkos, midőn lelkét a vérontó szándék megragadta, ha azt nem is tiszta lelkű barát, hanem csak önönmaga előtt fennszóval nyilvánítja, bizonynyal elirtózott volna saját hangjától, és megmenekedett volna a szörnyű gondolatától; míg ellenben szívébe zárva azt, egyetlen éj alatt befészkelte magát benne, mint az éjjeli rabló, letépert minden ellenállást és aztán kénye-tetszése szerint garázdálkodott benne. Épen úgy vagyunk a hízlegéssel is. Csak mondja el a fiatal leány valamely meghitt, igaz, tiszta lelkű barátnőjének, hogy miket mondott ez és az neki, az elfogulatlan elme sokkal helyesebben fog ítéletet mondhatni e beszédek és czélzatok felett, nálánál; mert azt nem vesztegette meg sem az egyéniség, sem a helyzet, és akkor a hatás is, a mit a szavak reá tettek, az ítélethez képest, vagy buborékként szétfoszlani, vagy éltetőleg a szív mélyébe alászívárogni fog. Már az is, hogy beszélünk valamiről, maga után vonja azt, hogy gondolkozunk róla, a minek az a következménye van, hogy — a velünk született szemérmességi ösztönnél fogva — nem fogunk gondolkodni olyasmiről, a mit tiszta lelkű barátnőnk előtt kimondani áttallanánk, a minek továbbá az a mulhatlan következménye leend, hogy — az a bizonyos nem fog vellel másodszor olyan modorban társalogni; mert a milyen igaz az, hogy a legtöbb esetben az első ballépés a férfi lelkét terheli, nem kevésbé igaz az is, hogy a második lépésre már a nő bátorítja a férfit. Ha a nő arczáról — mert nem is kell hozzá szó, elég, ha az arczon ragyog a nőiség fensége — azt olvassa

le: „Ismerlek“ — nem fogja folytatni lélekvesztő szándékát, és ha mégis, akkor a harmadik vakmerő kísérletnél már azt fogja leolvasni az arczáról: „Megvetlek!“ — és ezzel a legelvetemültebb férfi is beéri.

Már most csak az a kérdés, hogy kit válaszsz barátnődül, és erre nézve természetesen első sorban — anyádat ajánlhatom. A ki oly boldog örömet talált abban, hogy annyi sokat szenvedett érted; a kinek nincs más jövője, mint gyermekei, az — ha csak egy kissé jó és tiszta szívű — bizonynyal legjobb barátnőd a világon; és ha a szeretet és hála-érzet nem is, már az a tudat, hogy legközelebb áll hozzád a világon, kötelességeddé teszi, hogy teljes bizalommal és nyílt őszinteséggel szíved minden dobbanását és elméd minden villanását előtte nyilvánítsad, véleményét kikérjed és tanácsot kövessd. Mert — és ezt úgy szeretném mélyen beleoltani fiatal, jó szívedbe — még az esetben is, ha az anyai tanács nem üt ki javunkra, van egy boldogító tudat, a mi nagy erővel ruházza fel lelkünket; az, hogy úgy cselekedtünk, mint illik jó gyermekhez. Ez a tudat — és ezt én mondom neked, koros barátnőd — nagy áldás a nőnek.

De — a bizalmat nem lehet erőltetni, és fájdalom, tudok akárhány leányt, a ki minden szeretet és hálaérzet mellett, nem viseltetik tartozkodás nélküli őszinte nyílt bizalommal anyja iránt. Helyes-e, nem helyes-e? más kérdés, elég, hogy úgy van, és a kinél úgy van, azon leányra nézve kétszeresen fontos, hogy a mit az anyában nem vél birni: igaz, hű szívet, azt egy barátnőben megtalálja. Ilyen szomorú körülmények közt kétszeresen nagy áldás a hű barátnő, mivelhogy ennek hiányával nagyon könnyen vehet rajta erőt az elhagyatottság érzete, a mi félelmes sötétséggel borítja be körülötte az életet, a sötétségben igen könnyű a megbotlás, és az ijedős szív a legelső jött-ment csavargóban megmentő barátot lát. Mindettől a bajtól hű barátnő óvhat meg csupán, a ki a fiatal szívnek meenedéket ad a megfélemledésben, világosságot a kétkedésben, tanácsot a tétovázásban és erőt az elhatározásra.

Csak hogy e barátnőnek igazán hű és nemesnek kell lenni, különben csak növeled a veszélyt fiatal szívedre nézve. Nem mindenki barátnő, a ki annak mondja magát, és nem is minden ember képes az igaz barátságra. Az az ember, a ki hibáinkra nem figyelmeztet, épen oly kevésbé igaz barátnőnk, mint az, a ki a bajban hátat fordít. És az sem igaz barát, a ki csak jó és szép tulajdonunkat dicséri előttünk, valamint az sem, a ki maga nem ügyekszik kitisztulni hibáiból. A milyen nagy áldás tehát, ép olyan nagy ritkaság is az egész hű barátnő, de azért mindig lesz egy igaz hű barátnőnk, a mig csak méltók leszünk ez áldásra, méltóvá pedig az által teszszük magunkat reá, ha először és mindenek előtt teljes őszinte nyíltságot viszunk eléje, másodszor hatalmat adunk neki felettünk a jóra, nem hogy rosz néven, de hálás köszönettel veszszük jóra irányzott figyelmeztetéseit, és harmadszor — hűségesen követjük is azokat.

A kor nem igen határoz a barátságra nézve, a tapasztalat azonban azt mutatja, hogy az idősebb nő és fiatal leány közt rendesen sokkal bensőbb és tartósabb a barátság, mint egykoru leányok közt; több élettapasztalata lévén, jobb tanácsal is szolgálhat, és miután a jó szívet az évek száma egyfelül csak jobb teszi, és másfelől a fiatalság hozzá vonzó-dása nagy gyönyörűség neki, inkább képes igaz barátságra, és jó tanácsai is örömebben fogadtatnak a fiatalabb leány részéről.

A jó anya mellett is áldás az ilyen hü banátnő, és mert tudod, hogy milyen igazán szeretlek és mennyire boldoggá tenne engem, ha fehér hajszálaim daczára hü barátnődet ismernéd meg bennem, — irtam e föntebbi sorokat. Emilia.

***

Távol a világtól!

Ábrányi Emiltől.

Ugy szeretnék elvonulva élni,
Távol a világtól!
Ős magányok szent ölébe térni,
Álmodozva gyógyulást remélni
Távol a világtól!

Oh! mi kék vón! — hűs vadonba rejtve,
Távol a világtól!
Emberektől nem zavarva, sejtve,
Mosolyogva s édes könnyűt ejtve
Távol a világtól!

Átmerengném ezt a földi pályát,
Távol a világtól!
Nézve ég s föld tiszta, szende báját,
Megfigyelve a madár danáját,
Távol a világtól!

Mint a gyermek, boldog s tiszta volnék
Távol a világtól!
Lomb, virághoz enyelegve szólnék,
Estve, reggel csöndesen dalolnék
Távol a világtól!

Ugy szeretnék menni, menni, menni!
S távol a világtól!
Észrevétlen elsubanni, tűnni,
Egyszerű, zöld hant alatt pihenni
Távol a világtól!

***

„Sramko bácsi.”

Elbeszélés.

Mikszáth Kálmántól.

(Folytatás.)

Heves izgatottsággal ugrott fel, s tépte szét a czimszalagot: aztán felvett az asztalról egy iv papirost, rátette a lapra s elkezdte lassankint huzogatni.

Ezt ő „gusztálásnak” nevezte.

Egyet rántott, jött a fővezérezikk, ezt követte egy másik, fiók vezérezikk, azután következett a „Tárca”, utána a külföldi hírek és rövid kivonatban a magyar és osztrák képviselőház viselt dolgai, azután a napi hírek. Ezek között volt a 15-iki sorshuzás eredménye.

Sramko homlokát kiverte az izzadtság, szemei kőben égetek. Neki egész kábító gyönyör volt ez a gusztálás, mint a mahomedánnak a mákony-ivás. Keze reszketegen és lassan csuszattatta a tündéri titkokat takaró papírt.

A számok úgy tánczoltak káprázó szemei előtt, mint valami apró démonok.

„125,213.” Serie 3.

Ez volt a haupttreffer. Ennek birtokosáé volt a főnyeremény.

Sramko nagyot sohajtott és most már sebesebben, kevesebb gyönyörrel nézte végig a kisebb nyereményeket. Egyik szám sem volt az övé. A „pech-vogel” elmehet megint zabot hegyezni Trenésénbe. Nem nyert semmit. Megpállott.

Csügedten vágta földhöz a potya-lapot. Ostoba minden ujságíró. Fel kéne őket akasztani sorba. Minek rontják el az ember reményeit! Megfulasztják azt a sok szép ábrándos álmot, a mit hónapok óta vánkosnak használt az ember!

Hanem azután megint csak felvette a földről és elkezdte újra betűzni a számokat; saját szemeinek sem akart hinni; hátha benne van valahol az ő numerusa, hátha csak észre nem vette egyszeri átolvasásra?...

Nem volt biz' az ott még sem.

Akkor Sramko bácsi arra kezdett gusztálni, hogy az eladott jegyek közül nyert-e valamelyik?..

Felkereste tárczáját, a hová azokat jegyezte.

És ime, ott állott a Poroszy Kamilia neve után a 125,213 szám — a „haupttreffer.”

Sramko először elsápadt, aztán felugrott és elkezdett ordítani: hogy jöjjön ide valaki, és kötözzé meg, mert ő veszett bolond, a ki egy tál lencseért adta el örökségét, kétszázezer forintot érő sorsjegyet adott oda két zöldhasu forintos bankóért egy vén leánynak, egy varangyos békának.

Oh szakadj meg föld, repedj meg világ, ordíts kapu, kiálts város! — mert ez valami rettenetes! Ezt nem élheti túl Zemák fiskális egy perczezel sem!

Senki sem hallotta kiabálását; Mácsikné nem volt otthon: rokonait ment látogatni Győrbe.

Bágyadtan, kimerülten hanyatlott dívánjára, és arról gondolkozott, hogy milyen jó dolog egy ólom golyó annak, ki elég bátorsággal bír magát agyonlőni. Ilyen fátum után bűn tovább rontani a levegőt.

Majd lassankint csillapodni kezdett. Felugrott s villámhirtelen elrejté az ujságot íróasztala fiókjába, aztán becsukta a fiókot. Ne lássa senki azt a lapot. Még a napvilág sem, — mert kibeszélhetné az is.

Egy nagy gondolat született fejében.

Bécsi ujságot az egész városban egyedül ő járat. A magyar lapok csak egy nappal később hozzák meg a sorsjáték eredményét. Ma tehát nem fogja tudni senki a nyerő számot, még maga Poroszy Kamilia sem. A drága titok az ő kizárólagos birtokában lesz egy egész napig. Ezt az egy napot nem szabad elvesztegetni...

Borzasztó dologra készült.

A legborzasztóbbra, a mit emberi agy szörny-vajadásában megteremthet, a mit a pénzsomj pokoli gyehenája sugal a fékét vesztett szenvedélynek: elhatározta, hogy nőül veszi Kamiliát.

Kétszázezer forint sok pénz! Azért érdemes egy kis áldozatot hozni. Azzal házasodhatik az ember minden héten kétszer...

Hanem még voltak „skrupulusai.”

Megvan-e a sorsjegy? Nincsen-e eltévesztve valamelyik szám? Nem e hibásan írta fel jegyzőkönyvébe? Neki látni kell azt, mielőtt határozott lépést tenne. De mit fog mondani Mácsikné? Hát Kamilia nem-e ad kosarat, ha megszűnik szegény lány lenni? Az ördögbe is! Kétszázezer forinttal minden aszszony-teremtés elbájoló és hiu.

Itt gyorsan és eszélyesen kell cselekedni.

Felvette tehát legszebb fekete rokkját, kivételkép ez egyszer mellényt is huzott, a sárga vastag bajusz szép kacskarin-

gósra lőn idomitva, megkente rózsa-olajjal, az arany láncot nyakába akasztá, azután fejére tette a széles tiroli kalapot. Ugy nézett ki, mint a „schöne Dóvidl.“

Ily ékesen ment Poroszyékhoz.

Ott épen akkor végezték az ebédet, Kamilia tányérokat mosott a konyhában s mikor Zemák urat megpillantá, leejtette a nagy leveses tálat, elpirult s egy szemérmes halk sikoltással befutott a szobába.

Viola pedig, ki valahol az udvaron járkált, a nagy tányér-
csörgésre azon hitben, hogy a bent czirkáló kutya döntött le valamit, felkapott egy seprőt s azt magasra emelve, rohant egyenesen Samu fiskálisnak.

— Hogy az izé egyen meg! Aáah! Isten hozta!

— Alaz'szolgája... dadogott Sramko bácsi.

— Böcsánat! Azt hittem, hogy a.... Tessék besétálni.

Sramko ur nagy feszengve belépett.

Bent csak Rózsa volt és Kálmán. Kamilia a harmadik szobába menekült, toilletjét megigazgatni.

Egész negyed óráig csupa merő udvarias semmit-mondó kifejezésekből állott a társalgás, mignem Sramko bácsi alkalmat talált a harmadik szobába osonni Kamilia után.

Ott csakugyan megtálta. Egy pamlagon hevert félfekvő helyzetben. Talán várta:

Zemák bácsi „kezeit csókolom“-mal odajárult hozzá, megfogta azokat a kiaszott szeplős kezeket és tette is megcsókolta.

Soha sem eszik többé kocsonyát szegény!

Kamilia nem szólt semmit, csupán sohajtott.

— Tán beteg ön, kisasszony? — kérde Sramko bácsi gyöngéd hangon.

— Valóban... igen, úgy hiszem... rosszul érzem magam, — selypített Kamilia. — Üljön le kedves Zemák s mondja meg, minek köszönhetjük a szerencsét, hogy önt itt látjuk?

Sramko bácsi hebegni kezdett.

— Egy kis malheur azon tiszteleten kívül...

— Ah! Valami kellemetlenség hozta hozzánk?

Azután kedvetlenül tette hozzá:

— Mi az?

— No nem épen valami nagy baj. Azon sorsjegyek valamelyikére, melyek közül kegyed is szíves volt megtartani egyet, szórakozottságból egy kis jegyzetet tettem, egyik kliensem érdekében, mely most egyszerre fontos lett... Tehát nincs más mód, mint sorba keresni a jegyek hátán ismeretes macskakaparásimat... Böcsánat, ha alkalmatlan vagyok...

— Oh! Kérem!

A Kolibri-kisasszony felkelt s kikereste toillet-szekerényében a sorsjegyet, aztán maga nézte meg előbb, s csak azután nyújtotta Sramkonak.

— Nincsen ezen semmi jegyzék. Egészen tiszta.

Sramko megnézte. Persze hogy nem volt rajta semmi jegyzet, hanem ott volt rányomatva a sokat beszélő 125,213 szám.

— Csakugyan nincs rajta semmi. No, most már hol a pokolban keressem? Végig kell járni valamennyi új gazdáját a jegyeimnek.

A jó Sramko bácsi finoman tudott fillenten. Értett a mókához. Nem hiába volt Sramko.

Kamilia visszatette a jegyet szekrényébe.

— Haragszom önre, kedves Zemák. Nagyon ritkán látogat meg. Nem szeret minket.

Sramko bácsi egyet köhintett.

— Sőt épen. Oh, ha a szívemet látná kisasszony, ... ha a tenyerembe tehetném...

Kamilia egy karosszékbe ült és ruhája csipkéivel játszott.

Sramko folytatá beszédét:

— Furesa dolgokat olvashatna róla.

— Ne mondja! Ugyan mit?

Sramko bácsi a helyzet magaslatán állt. Már csak egy lépés a Mont-Blancig.

Féltérde ereszkedett Kamilia előtt, mint a regényekben szokás, és rezgő, lágy lirai hangon mondá:

— Azt, hogy én önt imádom, szeretem. Igen kisasszony, szívem legszentebb érzelmei önért lángolnak. Könyörüljön rajtam kisasszony. Ne hagyjon elégni. Ne büntesse vakmerőséget. Adjon egy parányi reményt, hogy viszont szeret, hogy nőm lesz. Neje leghivebb rabszolgájának!

Sramko bácsi olyan érzékenyen szavaltá el e szavakat, hogy a kö is megindult volna rajta. Oh, ha Mácsikné hallotta volna!...

Ha már a kö is megindult volna rajtok, hogy ne indult volna hát meg a bájos Kamilia!

Arzát kimondhatlan örömfény derítette fel, mint mikor a határdombot megaranyozza a hanyatló nap sugára, szemeiből egy-egy viz-csöp pergett alá egész rezes orráig, teste megzsibbadt a nagy örömtől, erei lázasan lüktettek....

Hangja fuvallatszerű volt, mikor mondá:

— Keljen fel, Zemák.

Zemák lehajtotta nyakát, mint a járomba készülő tinó és nem mozdult.

— Királynő előtt térdelni szokás.

Akkor a királynő leszált trónjáról felemelni Zemákot, — hanem ki tehet róla, hogy Zemák oly nehéz volt (163 fontot nyomott), miszerint nem bírta felemelni s oda rogyott a nagy erőlködésben ő is hozzá, s az a hely, a hová rogyott, épen a Sramko bácsi „hü keble“ volt, melyben a vulkán haszonbérélt ki mára lakást... S ha már oly közel voltak egymáshoz, ki parancsolhatott volna a két mágnes-ajknak, hogy össze ne érjen s ne üdvözüljön egy édes, mámorító csókban!

— Kedves Samum! Nagyon-nagyon szeretlek téged...

— Hát én téged! Még százszor ezerszer jobban. Oh, miért is szeretlek olyan nagyon?

Mintha bizony nem tudta volna: „miért.“

Egész félóraig tartott a pásztor-óra, míg végre eszébe jutott Sramko bácsinak az etiquette, s kérte mennyasszonyát, hogy mutassa be már most a testvéreinek is, kik nagy örömet mutatnak, nem annyira a Kamilia boldogsága felett, hanem azon gondolatnak: hogy „a kenyér meg van kezdve.“

... Az az elhagyott kemény kenyér, a melyikbe senki sem akart beleharapni, míg végre Sramko bácsi kezdte meg a „legöregebb oldaláról.“

A pásztor-órát nagy eljegyzési uzsonna követé, melyen csak a család tagjai vettek részt.

Uzsona után a szerelmes pár kiment sétálni a kertbe s ott Sramko bácsi előadá terveit:

— Holnap reggel elmegyünk atyádhoz, beleegyezését ki-nyerni, aztán ott esküszünk meg a falusi templomban s esküvő után ide jövünk a lakadalmat megtartani. Jó lesz ugy?

Kamilia ellene volt a tervnek.

— Nem lehet holnap. Holmit össze kell vásárolnom. Halaszszuk a falura menetelt holnap utánra.

Sramko bácsi összetette kezeit, úgy könyörgött jegyesének:

— De mikor nagyon-nagyon kérlek!. Ne tagadt meg első kérésemet!

Sramko bácsinak nagy oka volt be nem várni a holnapi nap déli óráit.

Kamilia egy csókkal pecsétl meg beleegyezését, Sramko bácsinak olyan volt az a csók, mint a Tarantala-csipés, — de hát kétszázezer forintot nem adnak „ingyen.“

— Tehát holnap reggel hat órákor utazunk.

(Vége köv.)

Egy est a szabadban.

Bornemisza Camillától.

Borus az ég, sötét felhői vannak,
A nap lehunyt a tűndöklő szemét,
Vihar száguld a fellegeknek ormán,
És üzi, tépi őket szerteszét.

Távol morajlik villám dördülése,
S mint fájdalom az ember kebelét,
Ketté hasítja az ég boltozatját,
S rémes világgal vet a tájra fényt.

A zápor zúg s a villámok morajja
Busan viszhangzik hegyről hegyre át:
A természet nagy, fenséges haraggal
Elrémitni törekszik önmagát.

S én állok itt, a hegy párkányzatánál,
S merengek a hegyről a völgybe le,
És elborít az élet szenvedése
Hogy szívem majdnem megszakad bele.

Borus e szív, sötét felhői vannak,
Jövöm behunyt a biztató szemét
Kétségbeesés dül keblem érzeményn
És zúzza, tépi őket szerteszét.

A mennydörgésnek hosszú jajgatása
Szívem verésén uj jajokra kel,
És benn a szívben villámok cikáznak,
Mik szép reményim zöldjét tépik el.

A felhő könnye szívem vérezése,
A szél fuvalma bűm hangján sobajt,
És nincs remény a megkönnyebbülésre
Mit fájó lelkem oly forrón obajt.

A természetnek tomboló haragja
Lecsillapul majd, s csend lesz mindenütt,
Csak szívemben lesz rom s örök sötétség
Midőn az égen béke napja süt. . . .

K é s ő v i r á g o k.

Tornay Tamás nagyon elégedetlen ember volt. Könyveiből megtanulta, hogy ostobaság minden a világon. Elvonult falusi jószágára, szidva a nagy városokat, bezárkózott szobájába, két hirlapot járatott, esti nyolcz órákor egy hosszú sétát tett parkjában, tíz órákor lefeküdt, megfogadva, hogy — soha életében nem kel fel röbbit. A reggel azonban, mint rendesen, megérkezett s a természet örök törvénye úgy hozta magával, hogy

Tornay Tamás unatkozzék, lehordja inasát a rossz theáért s felkeljen ágyából egy új nap kinjaira. Különös élet! A modern blazirtság szörnyű mintája! Alig huszonöt éves, máris úgy tekint vissza múltjára, mintha egy nagy temetőkertre tekintene, melyben reményei, örömei, vágyai régesrég el vannak temetve s a szomorú füzek ágai bús meséket suttognak a holdas éjek szellő-áramlatában. Sokat élt, az kétségtelen; de ő meg volt róla győződve, hogy e bekövetkezett blazirtság a legboldogabb állapotok egyike. Ilyenkor az ember hidegvérűvé válik pusztán közönyből, nem igen érdeklik az élet apró küzdelmei, egyhangúnak lát mindent s nem rongáltatja idegeit. Mintha valami problematikus álom nehezkednék az agyra, a szívre, a kedélyre; fátyol fődné be a fogékonyságot, a szellemet pedig lomha köd szállná meg, a mely feketének tünteti fel a világot, ép oly jótékonyan rejti el a hazug csillámokat.

A faluban ritkán látták őt, még kevésbbé ismerték. Tamás ur nem igen értette a nép egyszerű nyelvét, a magáét pedig nem akarta koptatni. Elég tágas volt háza környéke: megfér ő abban kényelmesen.

A tavasz és nyár után, melyeket ki nem állhatott, bekövetkezett az ősz, később a tél. A hó befutta az utakat s a fönt nevezett hirlapok is elmaradtak. Az a gyengéje pedig megvolt Tornay Tamásnak, hogy a hirlapok elmaradásáért nagyon bosszankodott. (Ebből is látszik, hogy a blazirtság nem szünteti meg egészen az idegességet!).

Egy hét, két hét — hirlap még sem jön. Csodálatos, minden emberi természetet felülmúló erő s türelem kellene ahhoz, hogy ily esemény ne hozzon ki flegmájából egy falun lakó halandót.

Tornay ur parancsot adott inasának, hogy rögtön lovagoljon át a postaállomásra, R. helységbe s hozza el a lapokat.

— Uram, teljes lehetetlen R.-ig eljutni. A hó ölmagassága.

Tornay Tamás egy gunyos, fanyar mosolyt engedett végigsuhanni ajkán.

— Nyergeljete! Magam fogok menni.

Erre senki sem volt elkészülve. Azt hitték, hogy a „remete ember“ (mint őt nevezték) gyávább, mintsem ilyen utra vállalkozni merne. Gyávának tartották őt, mert zárkózott életet élt.

Fölnyergelték neki az egyik paripát, a Pista kocsis hiába iparkodott urát meggyőzni, hogy R.-ig most csak léghajón lehetne eljutni.

Tamás ur felült a lóra, rövid prémes bekecsét erősen téhez gombolta s egy finom, gyékényfonatu kis kulacsot akasztott a nyakába, sarkantyút adott a lovának s szépen megindult.

Nem volt az csakugyan gyerekség, ilyen időben R.-ig menni. A hó sűrű, nagy pelyhekben hullott alá s a hideg semmit sem engedett. Ezen a helyen igen szép alkalmam nyílnék egy fantasztikus jelenet leírására, melyben például Tornay ur minden félórán meghal és minden öt perczen feltámad; huszonötször esik fölig a hó alá, lova öszvérré válik, míg R. helység látható lesz stb. stb. Mindezt azonban elhagyom s csak az utazás végeredményéről tudósítom a „Családi Kör“ t. olvasóközönségét: hősöm szerencsésen átlábolta lova segítségével a havat s pár órai kinos fáradság után félig megdermedve ért R. helység postahivatalához.

A szobába, hová lépett, egy csinos szőke lány ült s valami ócska könyvben betűzött.

— Ah! ön az, Tamás ur! Mint örülök, hogy újra láthatom; istenem! ön mindig oly mogorva! De ilyen időben ki is látta utazni! Meghüti magát, meghal! Szent isten! én örökre boldogtalan lennék!

— Hagyja el Irma, — válaszolt komoran Tamás, — a legkedvesebb dalokat is megadjuk, ha sokszor halljuk.

Ez elég volt arra, hogy Irma kisasszony (ki a postamester sentimental is leánya volt) hangos zokogásra fakadjon s kifusson a szobából.

Különös jelenet! de így történt.

Tamás bement a másik szobába s hidegen üdvözölte Scheiter urat, a postamestert, lapjait kérte. Átadták neki. Most már újra mehet haza. Igen! de e rövid idő alatt Irma kisasszony is meggondolta magát s mint a falusi kisasszonyok (tisztelet a kivételeknek) szokták: kipirulva, szemlesütve odaállt Tamás elé s halk szavakkal kérte, hogy maradjon még egy kis ideig, csak addig legalább, míg — férjét bemutatja.

— Hogyan! önnek férje van? Ah, ön tréfát űz velem! Kezdem nem érteni! Irma, ön vagy nagyon romlott nő, vagy — bocsánat! nem folytatom tovább...

— Megfejttem önnek a talányt, — válaszolt Irma, — én abban a pillanatban, midőn előbbi szavait mondta, elhatároztam, hogy az expeditor ur neje leszek, ki már megkérte kezemet, de kinek az ön kedvéért kosarat adtam. Most végre teljesen tudom, mihez tartsam magamat: férjhez megyek.

Ezzel egy kis mellékajtot nyitott fel s az expeditor ur szobájába vezette Tamást.

Az expeditor arca gyönyörtől ragyogott, Tamás ur áldást kívánt a frigyre, s egy rövid fél óra után eltávozott.

* * *

Öt év mult. Különös! A nő odaadása nem bírt ingerrel! A közöny és hidegség hamarabb ér célhoz, Tamás ur is azt gondolta magában, midőn tudomást vett Irma kisasszony lakodalmának végbemeneteléről, hogy hisz neki csakugyan jó lett volna ez az egyszerű lány — gazdaasszonynak, ki mindenre pontosan és gondosan felügyel, esténként megfőzi s behozza a theát, kivel néha változatosság kedvéért össze lehet veszni, aztán változatosság kedvéért megint kibékülni, kitől az ember néha meg is szökhetik, ok kisebb kéjutazások létesítésére, kinek ha az ember egy jó szót ad, kezet csókol érte s kit ha az ember egyszer megcsókol, beéri vele másfél esztendeig.

— Eh! a patvarba! Csakugyan nagy bolond voltam, hogy e lánynyal oly kiméletlenül bántam! Különben csinos is volt!.. kiáltott fel Tamás ur a kriminalis tél egyik estéjén. — Hagyjuk... folytatta azután... legyünk következetesek magunkhoz s ne ostobáskodjunk!

Az ilyen monológok több ízben ismétlődtek. Végre a kíváncsiság győzött s Tamás elhatározta magát újra bemenni lapjaiért az r-i postaállomásra.

Mily változás!

Irma mennyivel szebb, mint ezelőtt volt; a régi gyermekes sentimentalitásnak sem hire, sem hamva; kifejlett, komoly s mi több: okos, művelt! Bátran meg lehetett volna rá esküdni, hogy soha senkinek sem állt oly jól a főkötő, mint Irmának s a Irmánál szebben egy nő sem vihette a házat. És férje? Ah, hisz férjét közönséges embernek gondolák, pedig im a legszellemesebb emberek egyike. Kényszerűségből vállalta el a postai hivatalt s beszéde után ítélve, legalább is egy menekült lengyel grófnak lehet őt tartani. Ért az irodalomhoz, pompásan fest, szépen énekel s nejét a zongorajátszásra is megtanította.

Irma boldog volt, mint egy hercegnő s vonásain nem ama naiv együgyűség öröme ül többé, mely pár év előtt unalmassá vált Tamás előtt: a boldogság tiszta tudatának mély gyönyöre az, mely képes igézni és hódítani minden pillanatban.

Az új házaspár nagyon szívesen s előzékenyen fogadta Tamás urat, ki e boldog körben lassan-lassan jobban elkomorodott, mint rekkenő nyári napokban az ég szokott.

Egyszerre mintha valami sűrű fátyol hullott volna le lelkéről, mintha szemei eddig hályogosaak lettek volna s csakis most kezdenének tisztán látni.

Az érzés, mely szívét lázba hozta, fájt neki: nem volt ilyesmihez hozzászokva, s mikor Irma egyik kis leánya beszaladt a szobába, s megcsókolta anyja arcát, akkor Tamás ur kezdte magát a szó szoros értelmében rosszul érezni.

A boldogságot mindig irigylük az emberek. Tamás blazirtsága is fölengedett, mint a nyári nap sugaraira a folyamok jege. Fénybe nézett s szemei kápráztak. Ez az egyszerű szoba, kised körével, szelid lámpafényével oly világként tűnt fel előtte, melyről eddig még sejtelve sem volt.

Tamás nem sokára egyedül maradt Irmával.

Hosszan ránézett, mintha kutatni akart volna lelke mélyében.

— Nemde Irma, ön nagyon boldog?

— Igen, uram, én boldog vagyok.

— S férjét szereti kimondhatatlanul?

— Kimondhatatlanul.

— S engem megvet, nem szeret többé?

— Szeretem Tamás, most is szeretem önt, szeretni fogom mindig, mert szívem egyedül önért lángolt igazán s az első szerelem vak szevedélyességével. Ön akkor hallani sem akart felőle. Most késő van már, Tamás. A sors és viszonyaink örökre elszakítottak bennünket egymástól. Nem lehet. Késő virágok az ön szívében! Feledje el, vagy ajándékozza méltóbb szíveknek.

Tamás ur mindezt lesütött szemekkel hallgatta végig. A fájdalom görcsös karokkal szoritotta össze szívét, buzgott, forrott benne minden érzés, mintha egy háborgó tenger lármás hullámai csaptak volna össze feje felett; kiáltani akart s csak szisszenni tudott, könnyeit zápmódon akarta önteni s csak egy nagy könnyecsepp ült ki szeme héjára, egy nagy, sötét könnyecsepp, semmi több.

Mint a bűnös, mint az elítélt, úgy érezte magát Irma szavai után. Megujult lelke előtt a kínálkozó s az eltaszított mult, a jelen sivársága és jövője, mely nem ígért semmi jót, semmi kedvest egy elfecsérlett élet díjába.

Átalakulva ért haza.

E végzetleges nap óta még kevesebbet akart hallani a világról, de koronként a másik szélsőségbe esett s az egész vidék gazdatisztjeit, kaputos embereit összeesőditette mulatni, tombolni, dorbézolni.

Saját vallomása szerint legboldogabbnak akkor érezte magát, mikor az — asztal alatt volt.

Egy éj a tengeren.

Tótvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

A bérszolga egy félórával előbb beszélte, hogy az „Elisabeth“ fregatt Triesttől Velenczéig összetört és elsüllyedt. Hanem azért nőm nem félt.

Az orkán délig folyton dühöngött, hogy nem lehetett ki-menni az utczára. Délután kissé csendesebb lőn, s alkonyatra már annyira gyengült, hogy a „Corso“-n egy sétát tettünk.

Nagy nehezen bevártuk az éjfélt, s éjféltkor a „Milano“ nevet viselő gőzösre szálltunk.

Alig volt egy-két utazó a hajón. Én theát rendeltem magamnak és megrhumoztam erősen, de alig fogyaszthattam el, fele kiömlött, úgy mozgott a hajó még a kikötőben is.

A szél erősebb lőn. Én nőmre tekintettem, de az nem árult el semmi félelmet, mosolyogva nézett reám. Nem is képzelhette, hogy veszélyes lehet az út: csak nem tenném ki őt a veszélynek! — Némi lelki furdalást éreztem. A hajó mindig jobban mozgott. Valjon nem jobb lenne-e kiszállnunk?

A kapitányra néztem, ki a terem egyik asztalánál egy másik hajóistízzel gondatlanul csevegett. Ez a gondatlan csevegés azt mondta nekem: — maradj.

Nőm mellé ültem a pamlagra, ő karját karomba fűzé, és enyelegve mondá:

— Nézzd azt a hajólámpát, hogy mozog jobbra-balra.

— Az ám, — feleltem elgondolkozva.

A pinczér hozzánk lépett, és kérdé, hogy nem nyitvatunk-e kabint?

— A világért se! — mondá nőm. — Ott azt se tudnók, hogy mi történik. Maradjunk a teremben, itt mások is vannak. — E szavaiból vettem ki, hogy mégis fél egy kissé.

Két montenegrói a hosszú asztal alsó végénél ült, és erősen dohányzott. Egy zsidó család, a hajó hátulyába vonult, s a széles körpamlagon fekhelyeket igazított magának.

— Azok már praktikusabb emberek, mint mi, — mondám nőmnek. — Jőjj csak, talán kényelmesebb lesz az a széles pamlag.

A kapitány órájára tekintett, felkelt, és kiment.

Néhány percz mulva háromszor harangoztak, éles fütty vegyült a szél zugása közé, és a hajó gépezete zugni kezdett.

Indultunk.

Most már semmi határozatlanság többé, kiszállni nem lehet, a hajó nem fog mialtunk visszaállni helyére. Aztán csak hat-hét órai időköz az egész. Különben az is igaz, hogy az elítéltek, ha a kivégeztetés előtt még tíz percz időköze van, és valaki azzal akarja biztatni, hogy tizenkét percz mulva mindennek vége, az nem valami nagy biztatás. Az időköz csak meglehetne, de ami ez időköz alatt történni fog? — az a valami.

Békességes időben könnyebb áthajózni az Oezeánt, mint háborus időben az Adriát. Olyan a különbség e közt a két dolog közt, mint mikor százezer ember áll egymással szemközt a gyakorlati táborozásánál, a hol vaktöltéssel pufogatnak; vagy ahol csak huszonöt ember néz farkasszemet, de aztán — lő!

Na de az most már mindegy, megy a hajó. Észre is vettük, hogy megy, mert a himbálódzás egy kissé komolyabban kezdődött.

„De az a kapitány csak nem indult volna el, ha nagy volna a veszély“, — biztatám magamat, s erősebben szorítám nőm kezét.

— Jó lesz lefeküdni, és behunyni szemeinket, mert ez a lámpás, és ez a jobbra-balra történő ringás, nem valami kedves látni való. — Hogy azonban a kijelölt helyre érhesünk, már egymásba kellett kapaszkodnunk, hol az asztalhoz, hol a pamlaghoz kapkodva. Végre azonban beértünk a hajónak pamlagokkal körített homályosabb részébe. A pamlag-párnák segítségével amennyire lehetett, kényelmes fekhelyet igazítottam nőmnek, s úgy fektetém őt, hogy a folytonosan óraingaként mozgó hajólámpát ne láthassa. Magam már nem részesülhettem ezen szerencsében, mert a többi jó helyet a zsidó család foglalta el.

Kérdeztem a pinczért, hogy ki lehetne-e menni a fedélzetre?

— Nem tanácsos, — mondá az, — mert sötét van, s egyéb

nem világít a tengernél, az a világítás pedig ily viharos időben a szokatlanok előtt borzasztó.

Azt gondolta, hogy ezzel elriaszt, és épen ez által adott kedvet a kimenetelre.

— Egy pár pillanatra kimegyek, — mondám nőmnek.

— Én is megyek.

— Azt hiszem, hogy a szél neked jobban ártana, mint nekem. — Ugye bár, nagy szél fuj? — kérdém a pinczértől, — mert nőm is ki akarna jönni.

— Ments isten! — mondá az! A madám csak maradjon ide lenn.

— Tehát nem fogsz félni, ha pár pillanatra itt hagylak?

— Csak ne sokáig időzzél, — volt a válasz.

Én tehát összegomboltam kabátomat, egy kendővel bekötém kalapomat, s a termen végig nyuló hosszú asztalhoz kapaszkodva, kifelé indultam.

— Kapaszkodjék az árboczkötélbe! — kiáltá utánam a pinczér, — az legyen az első teendő.

És alig mentem föl a lépcsőn, alig nyitottam föl a kivezető ajtót, midőn egy erős szélroham mellbe taszított.

Nem akartam engedni. Eszembe jutott a Hugó Viktor Gileatja, ki egy maga küzdött meg az egész Oceamot, — hanem aztán eszembe jutott az is, hogy: — mese beszéd.

Megkapaszkodtam azon vas karzatba, mely a lépcső mellett fölfelé vezet, a másik lépcsőig, mely aztán egészen kivezet a fedélzetre. Így, kapaszkodva, s félkezemmel köpönyegemet szorítva magamra, fölvergődtem a fedélzetig, és megragadtam a legelső árbocz-kötelet.

A hajó meglehetősen mozgott jobbra-balra. A hullámok zajosan csapkodták oldalát, de még nem csaptak keresztül a hajó kerítésén, hanem a kapitánynak is erősen kellett kapaszkodnia, hogy karzatáról le ne essék.

Midőn annyira voltam, hogy némi biztos állást szerezhettem magamnak, hátat fordítottam a szélnek, mely szétrázott esőcseppeket kezdett arcomhoz vagdálni, — fölemeltem fejemet, és betekintettem a zöldes szürkességbe. Néztem, hogy az ég és a víz hogy tudják megvilágítani egymást. De nem láttam valami sokat, két óriási teknőt, mely üregével össze volt fordítva. Oly közelnek tetszett a láthatár, mintha hajónk árbocza beleütődne nem sokára. Amit a tengerből láttunk, az nem volt több egy negyed négyszög mérföldnyi térenél. Mintha abba volna szorítva az egész világ, vagy mintha egy másik kis világban, például: a holdvilágban lettünk volna. A világosság azonban valami sajátzerű, kísérteties volt, minden lámpa, hold, vagy nap nélkül. Maga a felhő és a víz világított, mintha villanyval lett volna megtelve az a két test, s azt a villanyt kölcsönösen táplálnák és gerjesztenék egymásban. Amit éreztem, az is olyan villanyos féle borzadály volt. Aztán a szél ereje, mely láthatatlanul és hallhatatlanul rejtett a levegőben. Nem úgy, mint a szárazon, hol lehet látni a fölkapart port, és hallani üvöltését. Itt nem lehet látni, és nem lehet hallani, hanem mint valami láthatatlan óriási kéz, belekapaszkodik az emberbe, és tépi, szakgatja azt, épen úgy tépi szakgatja a bevont vitorlákat fönt, és a fodrozott tajtékzó hullámokat lent. A hajó pedig hajlik az ő rendszeres egyensúlyával, jobbra, balra, egyszer mélyebben, egyszer magasabban, néha annyira, hogy a csapkodó hullámok fölfecsegnék a fedélzetre.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Junius hó 12-dikén.

Az új gombák. — Az egyetlen kétkező. — Minta-programm-beszéd. — Másodszor. — Fakép-viselő. — Mit jelent e szó: képviselő? — Magas politika. — Az a derék sertés-kereskedő. — A mohácsi hajtó-vadászat. — Egy nevetni való terv. — Választói képesség. — Szavazási föltételek. — Hűségizálog. — Boriska. — Beudet ur. — Az állatkertben. — Érdekes hangversenyek. — Az emelkedés. — Az alászállás. — A mai szerda és a jövő szerda.

Szép olvasónőim bizonynyal szintén bevettek már egy pár százat a mostani nagy öntözésben bőven termő program-gombákból, és hála Istennek, semmi bajuk tőle; a choleráról is azírják a lapok, hogy még jó messze van tőlünk, valahol Poroszországban, Königsberg körül; én is „reszkírozhatom” tehát egy választói programmal, már csak a gyönyörűség kedvéért is. Oh, beh csak is nagy gyönyörűség lehet, két-három óra hosszat két-három száz vagy ezer ember előtt elmélkedni olyan dolgokról, a melyekről csak a századik hallgatónak van annyi fogalma, hogy egy szót sem ért belőle, és látni azokat a verejtékbe áztatott üstököket és hallani azokat az elevenen spirituszba tett éljeneket, olyan állításokért, melyeknek igaz voltában az egész gyülekezetben csak egy ember kételkedik, és ez az egy is csak az, a ki mondja. Milyen felséges tréfa volna tehát, ha valamelyik képviselő-jelölt akként szólna „szerezt” választóihoz: „Szeretve tisztelt választók! Mélyen megtisztelve érzem magam azon felette nagy kitüntetés által, hogy a leendő országgyűlésen képüknek viselésére engem tartanak méltónak. Ezen nagy megtiszteltetés kötelességemmé teszi igaz lelkem szerint kinyilvánítani önök előtt őszinte meggyőződésemet, a mely először is abban áll, hogy egyáltalában nem tartom tiszta lelkiismeretemmel megegyeztethetőnek, eljátszatni önökkel azt a komédiát, hogy a magas politikáról szóljak önöknek, a melyről önök, akár az eke, akár pedig a töke (mindkét értelmében), vagy a pudli mellől jöttek legyen ide, egyetlen egy szót sem értenek; másodszor pedig — de nem folytatom, mert az én eszményi képviselő-jelöltem sem folytatná, nem volna ki előtt, egytől-egyig ott hagynák a faképnél, hogy azt viselje; kellene is nekik olyan ember, a ki annyira elmarad a kortól, hogy úgy ki-mondja az — igazat. Nem olyan ember való országos ügyek elintézésére, hanem más, olyan, a ki előtt képviselő és képmutató — de hagyjuk a tréfát, mert talán nem szükség mondanom, hogy mindez, a mivel eddig drága idejüket elraboltam, csupa merő tréfa; hogy ez a mi népünk nem ért a magas politikához? Mintha bizony a lacsóny politika is volna! Aztán már hogy is ne értene hozzá, mikor olyan nagyra becsüli! Hogy is hívják azt a derék pesti sertés-kereskedőt, a ki szavazó-jegyét nyilvánosan elkótyavetélte? Akárhogy hívják, elég, hogy pesti volt és sertés-kereskedő volt. Mohácson meg ép az életnél is magasabbra becsülik; két embert tisztára agyon hajtó-vadásztak ott, sokaknak meg a lábát vagy a kezét törték el a három igaz pártisten dicsőségére, hát nem égbekiáltó bizonyítéka ez a politikai érettségnek? és ilyen magas jutalomra méltó tényekkel szemben én előállok egy tervvel, melyet ha valamiképp el találnának fogadni, fogadni mernék az ország valamennyi választó fejébe, hogy egytől-egyig nemcsak épen, de józanul is hazahozzák a

választásból? — De hisz az egész úgy is csak tréfa, olyan jól áll az ország szénája, hogy szabad a nevetés, ne vessünk tehát, ha mindjárt nyujtó-fával csiklandoznak is.

Az én tervem tehát abból áll, hogy most, midőn már különben is oly gyönyörűen állanak a választási vetések, hogy már csak a két fülünk látszik ki belőle, álljanak be hölgyeink is választási mozgalmároknak! — Kérem, ne tessék még nevetni, mert majd csak azután jön a java; és azt se tessék ellenébe felhozni, hogy a melyik hölgyeink közül választói képességgel bír, az nálam nélkül is megselekszi; mert én ezt nem úgy értettem, hanem úgy, hogy miután minden hölgynek a körülményekhez képest legalább egy oly férje vagy más választó számba eső ismeretsége van, a ki, ismét csak a körülményekhez képest, vagy a szava, vagy a szótlanúsága iránt föltétlen respektussal viseltetik; ezt legjobb szeretném, ha hölgyeim egyszerűen beismernék, mert a tagadás, — de hagyjuk a tréfát, elég tréfa az én tervem, a mely továbbá abban áll, hogy tehát hölgyeink közül mindenik külön-külön szerelemetes gondjai alá vegye ama bizonyos férfit a részben, hogy a legközelebbi választás alkalmatlanságával tisztán csak meggyőződése és igaz lelkiismerete szerint szavazzon — még mindig ne tessék nevetni, — a pártot egészen érintetlenül tessék hagyni, mert ez már nem a szív, hanem az ész dolga, e részben tehát korlátlan szabadsága legyen ama bizonyos választónak, csak azt az egyet kössék ki, hogy menten minden magánérdekből és önző célokból, újra mondom: tisztán a haza és a szívbéli szeplőtlenesség iránti szeretet sugallata szerint fog szavazni; ezt kikötni minden hölgynek nemcsak jogában, de kötelességében is áll azon férfi iránt, a kitől megvárja, hogy szent legyen előtte a becsület, mert a ki a hazát is csak akként szereti, hogy háta mögött megcsalja, az a nőt is — még mindig ne tessék nevetni, mert még következik valami.

Hogy ha hölgyeink ezt megteszik és kiviszik — pedig okvetlenül kiviszik, ha megteszik — akkor sem olyan sertés-kereskedő nem lesz a hazában, a ki szavazó-jegyét elkótyavetéli, sem olyan választó, a kinek a fejét be-, vagy kezét-lábát kitörik, de még olyan sem, a ki a boriska ölébe hajtáná fejét, mert — és most tessék nevetni — hölgyeim talán nem is tudják, hogy nincs a férfira nézve édesebb pillanat, mint ha az a nő, vagy a körülményekhez képest: leány, a kit szeret, azt mondja neki: Én hiszek önnek (vagy a körülményekhez képest: neked) mert ön (vagy te) derék, becsületes ember (vagy) és azért ön (vagy te) én bennem is teljesen bizhatik (-ol); és viszont nincsen olyan csontvágó fájdalom nemcsak a pokolban, de itt a földön sem, mint midőn a férfi, a ki szeret, tudja, hogy azon nő vagy leány előtt, a kit szeret, nincs férfiúi szava, nincs férfiúi becsülete, mert a hazát is csak portékának nézi. — csak gondolni is arra, hogy az ő neje, vagy az ő kedvese így gondolkodik felőle — rettenetes!

Ugy-e bár nevetni való dolog ez, hogy a hölgyek, a kikre nézve a politika egyértelmű a makra-pipával, mégis annyira ki tudnak játszani a férfivilág nagy politikusait, hogy egyetlen egy szív se mételeztothetnék meg a haza-árulás

átokterhes mérgével, és szépen kárba veszne minden vesztegetés, etetés-itatás, ámitás, áltatás és hitegetés, hanem a tiszta erkölcs és becsület karjain dicső diadalünnepet ülne az igaz hazaszeretet?

Hogy mi nevetni való van e tervben, mikor az olyan egyszerű és olyan könnyen kivihető? Jó, próbálják meg, csak ez egyszer próbálják meg, és ha sikerül, — pedig okvetetlen sikerül, ha egyakarattal megpróbálják — akkor ám legyen, magamra veszem, hogy én ezt mind komoly szándékkal indítványoztam. Csakhogy az egyszerű igazságoknak rendesen az a hibájuk, hogy egyszerűek, a nagy sokaság pedig csak a rendkívüli iránt lelkesül, ha mindjárt csak egy nagy semmi, a milyent mult vasárnap az állatkertben láttunk.

Egy léghajó volt az, melyben valami monsieur Beudet a fellegekbe volt menendő. Beudet ur egy eléggé csinos 18—19 éves ifju, meglehetősen gamin-arccsal; a kirakatokban egy ordóval a mellén volt kiállítva, mi által már arczképével is nagy mértékben vonta magára a sokaság figyelmét. Mintegy husz-harmincz ezren siettünk tehát ki az állatkertbe, egy része még az 50 krnyi belépti és a 30 krnyi székfoglalási díjat sem sajnálta, a praktikusabb része azonban — mintegy tizenégy-tizenöt ezren — csak kívülről tette tiszteletét. Délutáni 4 órakor kezdődött a mulatság, egy óriási hangversenyvel, a milyent talán az állatkert egyetlen lakója sem hallott még életében. Meg is látszott rajtuk, egyik sem tudott hová lenni bámulatában. A kajdácok elfelejtettek kajdácolni, a maczkó meg akkora szemeket meresztett egy vele szemben álló nagy tudósunkra, hogy ez önkénytelenül kalapjához nyult, és annál fogva nem hihetetlen, hogy a jövő választáskor e maczkó nevével is találkozni fogunk. Egy másik tudósunkat meg a majomház előtt láttunk nagy gondolatokkal vívódni. Ezalatt még mindig nem lett vége a hangversenynek — katonazenészek voltak — sőt 6 óra is elmúlt és a katonák még mindig fújtak és verték; végre a közönség is belevegyült a hangversenybe, így lett 7 óra, akkor egyszerre fellobbant, nem a közönség, hanem egy pár zsup szalma, utána egy pár köteg rőzse, és az annyira jól esett a két hosszú rudról alálógó óriási, töltetlen selyem-hurkának, hogy szemlátomást hizott tőle, lassankint átváltozott nyeletlen esernyővé, kiszélesedett akkorára, hogy egynémely kerület összes választói elfértek volna alatta, a belsejéből meg valami madzag csüngött ki, azon valami hajító fa-féle volt keresztbe kötve, és midőn a hajó jól tele szedte magát a forró levegővel, egyszerre csak elbocsátják, fölemelkedik, vele együtt Beudet ur is, fél kézzel a hajító fába fogódzva, egyet korjant francziásan, és mire föltekintünk, Beudet ur már nem a kezével, hanem a térdével fogódzik a hajító-fába, fejfelé esüngen, viteti magát fel a szélditő magasba... önkénytelenül behunyjuk szemünket... borzasztó, ... szörnyűlködő kíváncsisággal újra fölvetjük tekintetünket... a vakmerő suhanc épen akkor bukfenchezet hány a hajító-fa körül... bizonyosan alábukik, és pedig épen a mi fejünkre... iszonytató, ... hol a fejünk, ... akarám mondani: a kalapunk, hogy fussunk innen... de hol is van a vakmerő leg-mászó? ... Ujra föltekintünk, és úgy találjuk, hogy Beudet ur csakugyan egy nagy kötélre való, olyan pompásan üli meg a hajító-fát a 4—5000 lábnyi magasságban, akár egy miniszteri pamlag, még jobbra-balra hajlongásra is van kedve; hanem akkorra már olyan távolságra volt a többi polgárosodott világtól, hogy nem látszott nagyobbak egy Babszemjankónál; végre egészen eltűnik szemünk elől, azaz, hogy amott nyugat felül alá ereszkedik és erre egyszerre hajrá, az állatkert kerítésén át, utána, utána, már tudniillik, a ki a lábát ki nem ficzomitotta,

el is érték néhány százan, mert alig 700 lépésnyire az állatkerttől ereszkedett alá, mindössze csak 5—6 perczig tartott a légbe repülés, a míg az óriási gömbben a melegített levegő kihűlt ismét, azután vége volt mindennek, a közönség pedig különféle változatokban körülbelül akként gondolkodott fennszóval hazamentében: „Szép volt, gyönyörű volt, hanem azért láttunk mi már ennél czifrább emelkedéseket is ez világon!” Ilyenek az emberek, már a levegőben való bukfenchezés sem tetszik nekik!

Kiváncsi vagyok, hogy a mai naphoz mit fognak szólni. A mint ugyanis ma reggel az ablakon kinézek, az utcán járókelő emberek közül csak azon nem volt farkas-bunda, a kinek szégyennek már nem jutott, olyan téli hideggel köszöntött be a mai szerda. Vagy talán a jövő szerdától fázik úgy előre? Akkor lesznek tudniillik a képviselőválasztások nálunk. Bár csak már ezen is túl volnánk szerencsésen!

— i — r.

Major Béla,

korán elhunyt irónknak állítandó sírkövére ujabban adakoztak:

Ungvárról:

Csicseri Lilla urhölgy	1 frt — kr
Felföldi Feri	1 „ — „
Böszörményi Tomcsányi Emilia	1 „ — „
Pestről Borszéky Soma ur ujabbi gyűjtése:	
Végh Ignác	1 „ — „
Kovács K.	1 „ — „
Szentimrei	1 „ — „
Fehérpataki	1 „ — „

7 frt — kr

Ehez az eddig begyűlt 164 „ 80 kr

Teszen összesen 171 frt 80 krt.

Budapesti hírvivő.

++ (A pest-budai nőiparegylet) legközelebb felállítandó munkabazárja javára, a császárfürdőben 1872-ik évi június hó 22-dikén zátkörű tánczvigalmat tart s a meghívókat már szét is küldte. Jegyek a meghívó előmutatása mellett, f. hó 10-étől kezdve: Rózsavölgyi, Táboraszky s Parsch, Argauer (kigyó utca), Weisz (József tér) urak kereskedésében és a császárfürdői pénztárnál kaphatók. Jegyek ára: Család-jegy 5 frt. — Személy-jegy 2 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak, s hirlapilag nyugtáztatnak. A tánczvigalom kezdete 8 órakor. Társaskocsik az egész éjen át közlekednek. A hajó éjjel után 2 órakor indul vissza. Már a nemes czél iránti tekintetből is igen ohajtandó, hogy e vigalmat fővárosunk tisztelt hölgyei szives pártolásukba fogadják.

++ (Báró Eötvös arczképére) a nemzeti képesarnok-egylet gyűjtőívén körülbelül 5000 frt iratott alá. Madarász Victor, ki fel lett szólítva az arczkép vázlatának elkészítésére, ezt már be is küldte és 1500 frtot kér a kép kiviteleért. A kép életnagyságu lesz és Eötvöst írószobájában fogja ábrázolni. Miután a költségek fedezése után még tetemes összeg marad fen, az egylet kérdést intézett Munkácsy Mihályhoz, nem volna-e eladó magyar életképe. Munkácsy válaszóla, hogy van egy, melynek ára 20,000 frt, de a muzeumnak átengedi 18,000 frtért. Néhány

nappal később azonban már azt írta Párisból, hogy a képet nem adhatja, miután 40.000 frankért megvették tőle.

++ (*A m. orvosok és természetvizsgálók*) idei nagygyűlésére szorgalmasan folynak az előkészületek. Kubinyi A. elnök ur már leutazott Mehadiára és Boleszay A. orsovai plébános megígérte, hogy gondoskodni fog a kocsik előállításáról, melyek a vendégeket Orsovától Mehadiáig és visszaszállítsák. A programmal következő: szept. 15-én lesz az ismerkedési estély a Hercules-fürdő gyógyesarnokában; 16-án a közös-ebéd és az általános nagygyűlés; 17. és 18-án szakgyűlések: 19-én kirándulás Turn-Severinbe.

++ (*A marosvásárhelyi nő-egyletnek*) idei május hó 26-dikán tartott gyűlésében indítványba hozott Maros-Vásárhelyt egy árvaleány-intézet felállítására, melynek célja lenne: vallás- és nemzeti különbség nélkül, a székelyföldi szegény, árva leánygyermeknek gyakorlati irányú nevelése, a testi és szellemi képességek kellő kifejlesztése által, az inség és végnyomortóli megóvása. Ez üdvös eszme kivételére a derék nőegylet pénzalapjából államkötelezvényben 1000 forintot ajánlott fel; egyszersmind gróf Toldalagi Victor né elnöklété alatt egy szűkebb körű bizottmány küldetett ki: Bereczki Sándorné, Borosnyai Pálné, Domokos Antalné, Dózsa Dánielné, Filep Albertné, Knöpfler Vilmosné, Mikó Mihályné, Sándor Lászlóné urnők személyében, az alapszabályok megalapítására és az üdvös cél elérésére szükséges minden intézkedések megtételére. Ezen — lapunk által tizenkét év óta ernyedetlenül hirdetett — emberiségi eszme, melynek századok előtt kellett volna már érvényre jutni, valóban méltó minden nemes és emberbaráti szív részvételére, s mi bizunk az emberi nemesebb indulatokban, hogy rövid időn minden város követni fogja a jeles marosvásárhelyi nőegylet példáját a szegény leánygyermek nevelésében.

++ (*Szerencsés véget ért szerencsétlenség.*) Mult szerdán S. somogymegyei ügyvéd a pesti lánczhidon egyszerre csak felsőruhája oldalzsebébe nyúl, összerogy, csakhamar magához tér, és összeszedvén minden erejét, a hid karfájának rohan, hogy a Dunába vesse magát. Épen e percben haladt el mellette K. honvédtiszt, elég jókor visszarántja a karfáról, és egy bérkocsiban elkíséri a szerencsétlent egy pesti szállodába, hol szállva volt. Utközben az ügyvéd elbeszéli, hogy nagyobb pénzösszeget hajtott be Pesten egy ügyfele részére, ez összeget a hidon tolvajok kilopták zsebéből, és mert a kárt nem tudja megtéríteni, inkább meg akart halni, sem hogy gyalázat tapadjon nevéhez. A tiszt vigasztalja, S. némileg nyugodtabb lesz, e közben megérkeznek a szállásra, S. ur egy tekintetet vet az asztalra és újra összerogy, de most már az örömtől, mert az asztalon egy papírcsomagot pillantott meg, és e csomag a behajtott pénzösszeget tartalmazta. Távozásakor a vendéglőből siettében a pénzes csomag helyett más, értéktelen papírcsomagot dugott zsebébe, és szerencsére a tolvajok ezt lopták el tőle.

++ (*A pesti egyetemi tanács*) Dulin Győző, első éves orvostanhallgatót az egyetemi hallgatók sorából végleg és mindenkorra kizárta. Évek óta ez az első eset, hogy az egyetemi tanács ezen legmagasabb foku büntetést alkalmazta. A kizárásra Dulin ur sértő bánásmódja és becsstelen kifejezései Lenhossek tanár ur ellen szolgáltak okul. Egyébiránt Lenhossek tanár ur már régóta „feszült lábon“ áll hallgatóival.

++ (*A székely leányok*) című 3 felv. történeti népszínművet fogadott el a drámabíráló bizottság. Szerzője Szigligeti, ki művének tárgyát Jókai egyik elbeszéléséből meríté, s az uzoni székely lányokat festi, kik hogy a tatárjárás alatt feldult falu-

jok sorsán segítsenek, egy évre elmentek Brassóba szolgálni. Toldy István, jeles fiatal írónk pedig „Az új emberek“ cím alatt új 3 felvonásos vigjátékot fejezett be, melynek tárgyát egy nemességet nyert zsidó család képezi.

++ (*Emberhus-mészárszék.*) A józsefvárosi Serfőző- és Stáció-utca sarkán Graefenthal vagyonos hentesmester boltja van, mely néhány nap óta be volt zárva. A bolthoz közel van valami Herlitska-féle vendéglő, mely mult kedden este tele volt különféle, nagy részt napszámoskodó néppel. Ugy este 9 óra tájban a koresmában oly hír kezdett terjedni, hogy Graefenthal hentes emberhusból készített a hurkákat, s e végből szegényt napszámosokat leölet és összevagdál. Fájdalom! az italtól már felhevült tömegben csakhamar találkoztak olyanok, kik e képtelen hírek hitelt adtak s ezzel jel volt adva a zavargásra. Pillanat alatt összezsúrdultak a ház előtt s kapuját kezdték döngögetni. Ez alatt a tömeg folyton nőtt s a széles Stáció utcán a közlekedést teljesen elzárta. „Üssétek agyon az embergyilkost, fel kell gyújtani a házat“, s több efféle kiáltások hangzottak, s a tömeg mindegyre fenyegetőbb állást vett. Lovas és gyalog rendőrök végre eloszlatták a tömeget, s reggeli 3 órakor a borzasztó zsvaj lecsillapult. A népcsődülés szerdán este ismétlődött, és csak csütörtökön látta be végre a tömeg, hogy megint csunyául felültette őt valami derék bujtogató.

++ (*Violát*) — és talán nem szükség mondani, hogy kicsoda és micsoda ő, — a budai törvényszék nyomozza, miután egy miniszteri hivatalnok ellene sikkasztással minősített csalás vádját emelte. Hrabár Manó volt országgyűlési képviselőt pedig a Zemplénmegyei törvényszék váltóhamisítás miatt keresi, de úgy mondják, nehezen fogja itthonn találni, miután idejekorán külföldre elszaladt.

++ (*Javitott léghajó.*) Erdélyi Mihály szabolcsi földbirtokos a „Köztelek“ termében egy általa feltalált jókora léghajó-mintát állított ki, mely igen sikerültnek látszik. Erdélyi hét évi tanulmányának gyümölcse ez. Eszméje alapjául azon műveleteket vette, melyek a madarak röpködését szabályozzák. Ez igen érdekes s valószínűleg sikerre vezető találmány, délutáni 3—5 óra között bárki által megtekinthető.

++ (*Müller Ernő*) helybeli órás a chronometer óráknál alkalmazandó új echappement-rendszert talált fel, melyet legközelebb egy Pesten felállítandó óragyárban fognak gyakorlatilag alkalmazni. Müller Ernő e találmányára a magyar, német és angol kormánytól nyert szabadalmat. Szakértők, közöttük több hírneves órás és Kruspér műegyetemi tanár e rendszert az eddig alkalmazott angolnál sokkal pontosabbnak találja. A keresk. miniszter Müllernek találmánya gyakorlati kivitelére 1500 forintot utalványozott segélyül.

++ (*Egy magyar nemes család hatszáz éves jubileuma.*) A Chernelházai család az idén megalapításának 600 éves jubileumát fogja megülni. A család alapítója Mixe karakói várnagy Márton nevű fia, ki vitézségeért 1272. évi vizkereszt napján a Csernelházának nevezett Gólya-Damonyát Sopronmegyében kapta királyi adományul. A család jelenlegi legidősebb tagja, Chernel Ignác nyugalmazott feltörvényszéki tanácsos, ki Csabakrenden lakik, a jubileum alkalmából a karakói egyházban egy márvány lapot állíttatott föl, melyen a család eredete és kitűnőbb tagjai meg vannak örökítve.

++ (*A nemzeti színpadon*) a mult kedden a rég látott, „Fra Diavolát“-t adták elő; kár is volt Aubernek e kedves, élénk és szellemes operáját oly soká hevertetni. Az előadás is igen jó volt. Zerlinát Pauliné asszony szokott kedvességével

játszta, Pauli ur is igen jó Fra Diavolo volt. Nem termelt ugyan banditának, de a mi az alakból hiányzott, azt bőven pótolta érzésteljes énekével és szép játékaival. Kvassayné asszony igen szépen adta az angol ladyt, ugyancsak Bodorfi kitűnő humorral az angolt, Kőszeghy és Kacsvinczky urak végre ügyes komikummal ábrázolták a két lazzaronit. Az egész előadás a jobbak közé tartozott és a közönség sokszorcs tapsban fejezte is ki tetszését.

♦♦ (Vegyesek.) Ő felsége dr. Poor Imre rókus-kórházi főorvos és egyetemi magántanárnak az egyetemi rendkívüli tanári czimet adományozta. — A Bittó miniszternél elkövetett lopásban Kovács Saroltával — ez a miniszter szobaleányának neve — egy D. nevű huszár főhadnagy is benne van. A főhadnagy urat e napokban Grácban fígták el, a hová elillant. — Dr. Balassa János könyvtárát a boldogult özvegye a sebészeti kórodának, s illetőleg a műtőintézetnek ajándékozta és azonkívül 2000 frt alapítványt tett, hogy annak kamataiból e becses gyűjtemény gyarapíttassék. — Az első új képviselő választás mult csütörtökön volt a Győr megyei téthi kerületben. Megválasztatott: Goda Béla. Ugyanaz nap Győr városában is megejtetett a képviselőválasztás. Megválasztatott: Kautz Gyula, a ki a mult országgyűlésen is képviselte e várost. — Magyar bonne-képző-egylet van alakulóban Kolozsvárt, és már meg is tartotta első gyűlését, melyet Szász Demekes lelkész nyitott meg, az ügy fontosságát kiemelő beszéddel. A nővilágot, melynek ez ügy különös érdekében áll, e gyűlésen báró Huszár Ádámné képviselte. — „A fonó krónikája“ czim alatt Szilády Károly kecskeméti nyomdatulajdonos kiadja Abonyi Lajos népies beszélyeit hét kötetben. Az előfizetés 6 fit 30 kr. Abonyi sokkal kedveltebb írója a magyar közönségnek, hogysem művei ajánlásra szorulnának. — Illésy György özvegye, művelt és erélyes szellemű nő, jövő ősszel fővárosunkban négy osztályu leánynövel-dét akar megnyitni. Alaposság és a házas szellem kifejtése az, mire ő is törekedni fog, mint általában jobb nőneveldeink tulajdonosai. — Jó kai Mór vasárnap este fáklyás-zenével készül megtisztelni az egyetem ifjúsága. — A Rózsavölgyi-féle műkereskedésben megjelentek: „Honvéd induló“, szerző s József főhercegnek ajánlá Ludwig V. katonai karmester. Ára 50 kr, s „Der erste Kuss“ polka française, szerző Henri Weiss, ára szintén 50 kr. — A pesti népszínház javára a bécsi kereskedelmi akadémia hallgatói gyűjtést kezdettek, melynek nagy sikert kívánunk s a példát egyáltalában ajánljuk a hazai ifjúság figyelmébe. — A magyar szedők jobbjai ideje-korán belátván az idegen bujtogatás cél- és oktalanságát, nagyobb részt békejobbot nyújtottak a nyomdatulajdonosoknak. — A budapesti hajósegyletek egyesültek oly célra, hogy az idén nagy vízi mulatságot rendezzenek. Lesz pedig e vízi mulatság, másként regatta, augusztus 18-kán és állani fog öt külön versenyből, melyben a budai molnárok is részt vesznek. A legnagyobb versenydíj értéke 100 arany; a hölgyek külön díjt fognak kitűzni. — Kecskemét városa a földrajzi társulat tagjává lett és ezzel Pest után az első magyar város, mely e tudomány terjesztőtársulat céljainak előmozdítását anyagi támogatásban részesíti. Vajha e példát több város is utánozná! — Szécsán torontáli községben Rasmayer Mihály gazdatiszt 16 éves nővére s öt éves lánya egy eldőlő petroleum-lámpától oly nagy égési sebe- ket kaptak, hogy mind a kettő meghalt. — Magyar-lászáron (Zemplénben) Kocsó János g. k. tanító, 21 éves, az iskolaépü- letben csalt egy vándor tót vászonkereskedőt, kinek néhány forinttal tartozott, s kegyetlenül megölte, a nála levő 110 frtert, de gonosz tette kiderült, befogták s már be is vallá bűnét. —

A borsod-miskolczi kölesönös kiházasító egylet a pest-budai nőiparegyletnek 200 forintot ajándékozott, igérvén egy-szersmind további pártfogását is; a mely nemes tettért az egylet mély köszönetét nyilvánítja. — Iszonyu jégeső esett e hó 6-án este 6 órakor Udvarin, Tolnamegyében. A jég 20 percig esett és tönkre tette a vetéseket és szőlőket. Hasonló jégesőről, mely felhőszakadásszerű esővel volt összekötve, irnak Miskolcztól és Szegedről, hol szintén mindent elpusztított. — A mult héten dühöngött vihar a vidéken sok kárt tett. Így például Temesvárt a felhőszakadásszerű eső a kül-városok alacsonyán fekvő pinczelakásainak egy részét el-árasztotta. A villám több helyen lecsapott s a fákban nagy kárt okozott. Egy ilyen villámcsapás óriási robajjal az in-dóház egyik épületébe csapott s a ház közelében álló vasúti őrt a földre dobta; nagyobb szerencsétlenség nem történt. — Szeged városa is nemcsak jól haladni, de jól járni is akarván, az asfalt-burkoló angol társulattal Pesten néhány uteza burkolása iránt szerződésre lépett. — A szini ké-pezdő növendékei a nemz. színházban vasárnap június 16-án d. u. 2¹/₂ órakor előadják „Egy nő, ki az ablakon kingrik,“ és „Choisy kisasszony“ 2 felvonásu vigjátékok. Helyárak: földsz. és első emel. páholy 2 fit 50 kr, II. emeleti páholy 2 frt, erkély-szék 1 frt, földsz. támlaszék 1 frt, földsz. zártszék 60 kr, földsz. szám. állóhely 40 kr, földsz. bem. 30 kr, II. emeleti zártszék I. sorban 40 kr, II. és III. sorban 30 kr. II. em. bemenet 20, kar-zat 10 kr.

♦♦ (Rózsás napló.) Nagy-Kanizsán Dömötör Károly vasuti mérnök e napokban váltott jegyet Horváth-Wolf Irma ur-hölgygyel. — Zomborban Virter Károly ügyvéd mult szomba-ton jegyzé el Reitter Aranka kisasszonyt, Reitter Nándor ügyvéd kedves leányát. — A kigyósi pusztán e hó 18-kán lesz gróf Wenckheim Krisztina és gróf Wenckheim Rudolf eskü-vője, melyen b. Wenckheim Béla miniszter is jelen lesz.

♦♦ (Halálhíradók.) Küzdi Albert, Heckenast, pesti nyom-datulajdonos urnak köztisztvisletben álló ügyvezetője e hó 6-dikán vesztette el hű nejét, született Eberl Luiza asszonyt. A de-rék nőt hosszas szenvedés után, életének 36-dik évében ragadta el a kérlelhetlen halál, a hű férj és két kis gyermek keserű fájdalmára. — A nemzeti színház operai kara újabb vesztesé-get szenvedett. Morvay János, a színház egyik legrégibb és legjobb kardalnok e hó 6-kán meghalt.

Gazdasszonyoknak.

A gyümölcs-befőzésről.

Minden évben a gyümölcsbefőzés egyik kiváló gondja ma-gyar gazdasszonyainknak, és azért e rovatban is minden évben találkozniok kell a gyümölcsbefőzés utasításaival. Ha tehát sokakra nézve nem tudunk is új módszert ajánlani, miután a legjobbat már többször adtuk, úgy vegyék tekintetbe jó akara-tunkat, és egyik-másik fiatal háziasszony tán mégis örömet frissíti föl emlékező tehetségét a mérték sat., körül.

A gőzben eltett gyümölcsökhöz okvetetlen szükségesek a felül széles száju üvegek, a melyeket marhahólyaggal vagy pedig hólyagpapírral erősen be kell kötni, mielőtt gőzbe, azaz vízbe tennők.

Ez idő szerint legelőször is a cseresznyéről szólunk.

A gőzbe való cseresznye legyen szép érett, de korántsem puha, vagy törődött. Legjobb e célra a kemény fehér és a leve-ses vagy fekete cseresznye. A cseresznyéket legelőször is hirtelen megmosván, ki kell teríteni egy deszkára és megszáritani, azután szárait leszedni és a tiszta üvegekbe berakni. Nyolcz meszelyes üveg cseresznyéhez egy font cukrot lehet számítani, e cukrot elegendő mennyiségű vízzel fel kell forralni, ki-hűlni hagyni, a cseresznyékre önteni belőle annyit, hogy azokat a cukor egészen befődjé, azután papírt vagy hólyagot jó erősen spárgával a szájára kötni és hideg vízzel a tűzre tenni. Az üve-geket mielőtt az edénybe betennők, egyenkint ruhával körül kell csavarni, nehogy egymáshoz érjenek. A cseresznye 15 per-czig forrhat, a mikor aztán le kell venni a tűzről és jól befődve más nap reggelig ugyanazon vízben hagyni. Akkor szép tisz-tára meg kell törölni az egyes üvegeket és lehetőleg jó, azaz hűvös helyre, szellős kamrába eltenni.

Nemzeti színház.

Május 8-dikán: „Ördög Róbert“, Meyerbeer operája. — Május 9-dikén: „Mátyás diák“, Balog István vigjátéka, Vizváry Gyula mint vendég. — Má-jus 10-dikén: „A váróteremben“, „Kukli-prédikációk“ és „Ádám és Éva“ három kis vigjáték. — Május 11-dikén: „Fra diavolo“, Auber operája. — Május 12-dikén: „A jó falusiak“, Sardou vigjátéka. — Május 13-dikán: „A zsidónő“, Halévy operája. — Május 14-dikén: „Tudtán kívül kém“ és „A váróteremben“, két kis vigjáték.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Első alakunk: s é t a ö l t ö n y t tüntet elő. Az alsó ruha rózsaszínű grenadinból készült, alul egy széles fodorral, e felett egy kicsi fodor, részsut szegély, dupla rüche, szegély és ismét egy keskeny felálló fodrocaka. A tü-nique nyers selyemből való, hátul hosszú végekkel, elöl kötőalakú, oldalt felbuzva. Diszitése két sor finom csipkéből áll. A lebbenyűs derék egészen sima, köröskörül két sor csipkével diszitve. Az ujjak bővek, csipkével kör-ritve. Ez öltözék ára 55 frt. Olcsóbb szövetből készítve 30 frtba kerül.

A második alak látogatói öltözéket mutat be. A szoknya kis uszályba van szabva, és hátul sima, csak igen széles sűrű ránczokba véve. A ruha diszitése fehér cuffirozott fodrokból és sötétebb lila tafota bandeau-kból áll. Két sor fehér fodor és lila bandeau kötőalakban felvarrva, oldalt pedig nagy lila csokrokkal befejezve, ebből áll a ruha tulajdonképeni diszitése. A tunique elöl gömbölyű, hátra véve, mint egy kendő, hátul pedig majdnem a földig érő széles lila csokorvégekkel. Az ujjak bővek és moll fodrokkal, valamint egy lila csokorral vannak diszitve. A derekat egy lila tafota fűhű takarja, keskeny moll fodorral diszitve. E ruha ára 115 frt. — A kalap fehér csipkéből, lila szalagból és virágokból áll. Ára 10 frt.

A nyári felöltőkre nézve mondhatjuk, hogy a kerek és hegyes gallé-rok egyaránt divatosak és kedveltek. Kellemes egy öltöny darab is az, kivált azok részére, a kik nem szeretnek csak ruhaderékban az utcára menni. E gallérok a ruha szövetéből készülnek, és épen úgy diszitetnek, mint a ruha.

Számrejtvény.

Bozóky Gizellától.

15. 33. 24. 29. 7. Zöld hullámain bár csolnak nem ezez,
27. 31. 12. 25. 23. 24. 18. 32. Mindenek közt leggyorsabban repül ez,

Pest, 1872. Nyomatott KOCSI SÁNDOR saját könyvnyomdájában. (Sándor-utca 13. sz. a.)

30. 11. 17. 14. 36. Lényeges részét képezi a malomnak,
3 25. 34. 2. 25. 1. 20. Szép leányzó, ugyan mondsza, hogy hívna?
35. 10 16. 34. Magyaroknak hajdani rokon törzse,
19. 8. 6. 21. 35. Szép habjáról látni lehet, mily szőke,
24. 4. 5. A kender hasznos társának ösmerjük,
22. 2. 9. 18. 24. Jó tejéért általán szeretjük,
1—36. Ha két ily lélek összetalál
Válasz köztük csak a halál.

Megfejtési határidő: július 13-dika.

A f. évi 20-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Otília, Gellén Ilona, Ploy Leustich Fáni, Báthory Zsigray Istvánné, Mikó J. Mauszbarth Mótzer Emma, Korbuly Fáni és Nina, Né-meth Berta, Löffler Szidónia, Jánossy Lajos, Braun Riza, Szabados Jenő, Bohunek Amália, Várhalmi Berta, Benedikovics Róza, Gyura Janka, Ma-rossy Hermin és Etelka, Barányi Aranka, Moesz Gézáné, Kalla Mihályné, Pap Kovácsik Gizella, Kapus Piroška, Oszlányi Mari, Lazar Lajos Anna, Rudnay Mistéth Vilma, Dzsinih Pencz Mária, Szabados Kosztik Berta, Glucsák Rezsőné, Méhes Mariska, Mannó Kálmáné, Schütz Lina, Billagi Mari, Ilon és Béla, Sziklay Matild, Tucsny Irma, Benczdes Mária Anna, Váczy Nagy Viktória, Fehérvári Mari és Ilka, Limhak Vilma, Vitály Bomb Angela, Schönfeld Ceczelia, Wagner Paula, Sigray Katalin, Mátyás Berta, Pásztélyi Danielovich Emilia, Szmodics Gizella és Irma, Birró Domokosné Ince Katalin, Keszthelyi Györgyné, Juhaszovits Illyasavits Ilona, Pap Gá-borné Cziike Karolin, Kalós Erzsi, Vadász Lina, Kiss Antónia, Barthalos Vilma és Etelka, Missafy Lipótné, Németh Józsefné, Horváth Aloisia, Szép Emma, Paraicz Ilka és Teréz, Frank Katalin, Jaskovich Velyáczky Anna, Vitályos Irma, Lembényi Zsigmond Gyuláné, György Klára, Leustach Gi-zella és Irma, Ambrózy Jusztna, Kovács Sebestény Ilona, Trajler Ernő-bet, Tormágy Mari, Csikós Anna, Felvinczy Mariska, Diviacsny Mária, Duha Kornélia, Knétsy Jozéfa, Sváby Izabella, Dubányi Róza, Borváry Viktória, Gózon Gizella, Sántha Mariska, Kis Urmántzy Róza, Eperjassy Emilia.

A 19-dik számban közlött sakkrejtvény megfejtését utó-lag beküldé:

Sváby Izabella, Dubányi Róza, Simon Samuné, Gózon Gizella, Dé-kits Vilma, Vajocis Gombos Ilka, Ratkovszky Mari és Vilma.

Tartalom.

Erős méreg. — Távol a világtól! Ábrányi Emiltől. — Sramko bácsi, Mikszáth Kálmántól. — Egy est a szabadban. Bornemissa Camillától. — Késő virágok. — Egy éj a tengeren, Törölgyl Titusztól. — Egy hét törté-nete. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. — Megbízások tára. — Előfizetést felhívás.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatké-pünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Junius hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Pest, 1872.

247.872.
25-ik szám.

9.
Junius 23-kán.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

——
SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Israeliták naptára	Hold-járás	N a p - kezte nyugta óra perc óra perc			
Junius	23	Vasárnap	F 5 Eberhard	F 4 Szidonia	11 A 1 Mind sz.	17	4	2	8	1
	24	Hétfő	Ker. sz. János	Iván	12 Péterféle b. k.	18	4	3	8	1
	25	Kedd	Prosper	Vilmos	13 Aquilis	19 Tádé	4	3	8	1
	26	Szerda	János és Pál	Jeremiás	14 Elizeus pr.	20	4	4	8	1
	27	Csütörtök	László király	László	15 Almos	21	4	4	8	1
	28	Péntek	Leo pápa	Arszlán	16 Tichó	22 Tóbiás	4	5	8	1
	29	Szombat	Péter és Pál	Péter és Pál	17 Bertalan	23 S. Sela	4	5	8	1

V i d é k i t á r c z a.

Eger junius 10-dikén 1872. (*Eredeti levél.*) — Zászló-szentelési ünnepély. — Tisztelt szerkesztőnő! Oly ünnepélyről tudósítom most e lap t. olvasóit, melynek láttára lelkesedés fogja el a honfi keblét, mert önkénytelen emlékebe jönek a lefolyt mult nagyszerű tettei; örök dicsfénybe burkolva tűnnek fel előtte a haza s szabadságharcz gyémántként ragyogó tettei, és az ez iránti lelkesedés annál nagyobb örömmel van párosulva, midőn a honfi a honvédséget s azoknak élén a lefolyt harcban dicső nevet kivivott férfiakat látja.

A 49-ik számú honvéd-zászlóalj zászlószentelési ünnepélyét ültük meg e hó 9-dikén, és habár egyrészt az ünnepi fény s magasztosság, és másrészt a jelenlevő szépek sokkal inkább leköték a figyelmet, hogysem az ünnepély minden kisebb jelenetét kellő gonddal kísérhettem volna, még is megkísérlem annak lehető hű vázlatát adni.

Az említett napon reggeli 9 órakor mozsár-durrogások adták hírül a város lakóinak, hogy a mise, melyet Bartakovics Béla érsek ur számos segédlettel tartott, s ezzel a szorosán vett zászló-szentelési ünnepély is, megkezdett.

A felavatási szertartás után a zászlót, melyet a zászlóanya, özv. gróf Keglevich Gyuláné nagy gonddal készítettett, felszögezék, melyben résztvettek a zászlóanya s a koszoru lányok: gróf Keglevich Róza s Margit, báró Fiedler Eleonóra, Isaák Irma s Ilona, Alexy Kornélia, Babics Anna, Gosztonyi Irén, Barchétti Anna, Borovicényi Leona, Földváry Irén, és Dobruetzky Vilma.

Az így felszentelt zászló alatt tevő le az egész zászlóalj esküjét.

Az ünnepélyt diszes ebéd követé a lyceum helyiségében, hol míg a szellemidus házinő: özv. gróf Keglevich Gyuláné gazdag lakomával látta el a diszes vendégkoszorút, azalatt báró Fiedler ezredes szellemiebb élvezetről is gondoskodott, mert az ebéd egész folyama alatt az ablakok által összekapcsolt termék egyikében a Wasa-ezred híres zenekara játszott.

Délután a legénység számára az érseki kertben népmulatság; este pedig a kaszinó helyiségében bal rendeztetett.

Királynőt választani ott, hol a társas-körök legszebb szépségei megjelennek, alig lehetséges; azért csak azt említem meg, hogy a szépek koszoruját gróf Keglevich Margit, Juhász Irén, Keglevich Róza, Alexy Kornélia, Babics Anna, Borovicényi Leona, Friedl Eleonora, Isaák Ilona urhölgyek sat. díszítették. T. Gy.

Nagy-Szöllős juniushó 10-dikén 1872. (*Eredeti levél.*) — Juniális. — Tisztelt szerkesztőnő! A folytonos esőzések miatt valóságos nyári ballá nőtte ki magát majálisunk, vagy inkább: juniálisunk; mert csak e hó 9-dikén tartottuk azt meg, nem a szabadban, hanem a megye teremében; de úgy kell nekünk, miért halasztgattuk, hiszen a május oly szép volt, minőre évek óta nem emlékszünk! Egész mult hóban Flóra illatdus gyermekei s a lombkoszorus fák szinte csalogattak; de nem hallgattunk rájuk, azért most fulasztó légű négy fal közé kellett szorulni. No de így is jól lehetett volna mulatni, ha a korteskedés a táncrendezőket és több kitűnő tánczost el nem rabolja.

A hölgykoszoru sem volt teljes; sok szép szem, melynek ragyogó sugáritól máskor oly örömet ittasultunk, most hiányzott; hanem azért volt ott igen sok szép hölgy, kinek látásán fiatal szívünk és szemünk édes-önfeledten gyönyörködött; így — a sok közül — például Ujhelyi Anna, Egry Olga, Székely Jolán, Idrányi Ilon és Bazilides Berta kisasszonyok, ugyszintén báró Perényi Zsigmondné, és Kiss mérnőkné urnők sat.

Reggeli 3 óra tájban lassankint oszlott a társaság, néhány pár azonban még 4 órakor is rezgőzött. Egy rendező pedig az egész vigalom alatt kitűnőleg viselte magát.

Jövő hó elsején lesz a képviselő választás; ha valami nevezetes történik és t. szerkesztőnő megengedi*) tudósítani fogom kedves lapunkat.

K. E.

Megválasztott képviselők. E hó 13-dikán — mint már mult számunkban jelentettük, — megválasztattak: Győr városában: Kautz Gyula, jobbpárti; a téthi kerületben: Goda László, jobbpárti. Ugyancsak e hó 13-dikán megválasztattak Győrme gyében: a győrszigeti kerületben: Földváry Miklós jobbpárti; a peéri kerületben: Saáry Miklós jobbpárti. — Junius 14-dikén: Pozsony városában Szilágy József és Lónyai Menyhért miniszterek. — Junius 15-dikén: Oláhfalván (Erdélyben:) Urváry Lajos, a „Pesti Napló“ szerkesztője. — Junius 16-dikán Baján: Tóth Kálmán, balpárti; Egerben: Csiky Sándor, széls balpárti. — Junius 17-dikén Kőszegen: Falk Miksa jobbpárti; Kőrmöczbányán Havas Sándor jobbpárti. — Junius 17-dikén: Vasme gyében Szombathelyen: Horváth Boldizsár jobbpárti; Kis-Czellben Horváth Elek balpárti; Szt-Gothardon Széll Kálmán jobbpárti; Sárváron Radó Kálmán jobbpárti. Muraszombaton gróf

*) Szívesen, csak pártszínezetű ne legyen becses tudósítása.

Szerk.

Szapáry Géza jobbpárti. Kőrmenden Takács Lajos balpárti. — Junius 18-dikán Székes-Fejérváron: Schvarecz Gyula, reformpárti; — Hont megyében Ipolysághon Paczolay János jobbpárti; Némethiben Ivánka Zsigmond jobbpárti, Szalkán Zmeskál Zsigmond jobbpárti; — Besztercebányán Halassy Gyula jobbpárti. — Esztergam megyében: Dorogon Zsittvay József balpárti; Muzslán Simonffy Kálmán balpárti. — Fiumében Ciotta János jobbpárti. — Vas megye felsőkerületében: Hollán Ernő államtitkár, a rumi kerületben Istóczy Győző jobbpárti. — Csanádmegyében: a nagylaki kerületben: Dedinszky József jobbpárti; a batonyai kerületben: Érkövy Adolf jobbpárti. — Turóczmegyében: A szucsányi kerületben: Justh József jobbpárti; a stubnai kerületben: Justh Kálmán jobbpárti. — Moson megyében a zurányi kerületben: Major Pál jobbpárti. — Zólyom megyében: Bréznó-Bányán: Lehoczky Egyed jobbpárti. A szliaési kerületben: Radvánszky Károly jobbpárti. — Juniushó 19-dikén megválasztottak: Temesváron: Kerkapoly Károly miniszter. Zólyom megye korponai kerületében Kiss Miklós jobbpárti. — Krassó megyében: Lugoson Szende Béla jobbpárti; a bogsáni kerületben Joannovics György államtitkár; a fácsai kerületben: Besán Mihály jobbpárti; a szászai kerületben: Popesku jobbpárti. Szarvason báró Podmaniczky Frigyes reformpárti; Arad városában: gróf Ráday Gedeon jobbpárti. Uj-Aradon: Fröhlich Gusztáv jobbpárti. Zombolyán: báró Lipthay Béla jobbpárti. — Tornamégye görgői kerületében: Lükő Géza balpárti; a szini kerületben Hammersberg Jenő balpárti. — Moraviczán Marx Antal jobbpárti. — Trencsénmegye vágbesztercei kerületében: Sztányi Bernát jobbpárti; a bitsei kerületben: Marsovszky Jenő jobbpárti; a czaccai kerületben: Máday Lajos jobbpárti; az illavai kerületben: Uhlarik János jobbpárti; a varini kerületben: Kvassay László jobbpárti; a baáni kerületben: Ottlik Géza jobbpárti. — Magyar-Óváron: Hegedűs János jobbpárti. — Nagy-Martonban Hoffmann Pál jobbpárti. — Oraviczán: Szende Béla jobbpárti (tehát két kerületben.) — Temesmegyében: a rékasi kerületben: Janicsáry Sándor jobbpárti, a lippai kerületben Tormásy Mihály jobbpárti; a ritbergi kerületben: Nedeczky István jobbpárti; a kis-becskereki kerületben: Gorove István jobbpárti; az orczifalvai kerületben: Ónossy Mátyás jobbpárti; a csákovai kerületben: gróf Karácsonyi Guido. — Gyulafehérvárott: báró Kemény Gábor és Szilágyi Dezső jobbpártiak. — Torontálmegye ó-bessenyői kerületében: Balogh János jobbpárti; a béga-szt-györgyi kerületben Daniel Ernő jobbpárti; a komlósi kerületben: Daniel Béla jobbpárti; a billeti kerületben: Huszár Imre balpárti; a párdányi kerületben: Nikolics Sándor balpárti; a nagy-szt.-miklósi kerületben: Bogdán Vincze jobbpárti. — Sopron városban Tréfort Ágost jobbpárti; Sopronme-

gye kismartoni kerületében: Beöthy Ákos jobbpárti; az eszterházi kerületben: Palkovics Károly jobbpárti; a csornai kerületben: Tóth Bálint jobbpárti; a nagybaromi kerületben: gróf Zichy Imre jobbpárti. — Junius 20-dikán: Fejér megyében: a vaáli kerületben: Salamon Lajos balpárti; a csákvári kerületben: Kégl György jobbpárti; a bodajki kerületben: Szőgyényi László jobbpárti; a sárkereszturi kerületben: Madarász József szélső balpárti. — Pozsonymegyében: a samarjai kerületben: Bittó Benjamin jobbpárti; a dunaszerdahelyi kerületben: Bittó István miniszter; a nagyszombatiban: Prileczky Tádé jobbpárti; a bazini kerületben: Bulovics Ernő balpárti; a galanthai kerületben: Bittó Kálmán jobbpárti; a szempezi kerületben: Farkas Elek jobbpárti; a stomfai kerületben: Luksich Bódog balpárti; a szentjánosi kerületben: Lukácsi lelkész jobbpárti. — Szegeden Kállay Ödön szélső balpárti és Horváth Mihály püspök, jobbpárti. — Kecskemét egyik kerületében: Kiss Miklós balpárti. Szikszón Péchy Tamás balpárti. — Abauj m. zsadányi kerületében Bárczay József jobbpárti. — Árva m. alsókubini kerületében: Kubinyi Árpád jobbpárti; a bobrói kerületben: Zmeskál Mihály jobbpárti. — Zentán: Majoros István szélső balpárti; Zalamegyében: Nagy-Kanizsán: Csengeri Antal jobbpárti; Zalaegerszegen: Csillagh László jobbpárti; Lendván: Molnár Pál jobbpárti; Keszthelyen Tolnay Károly jobbpárti. — Tolnamegyében: Bonyhádon: Perczel Béla jobbpárti. — Szamosújváron: Molnár Antal és Lukács Béla jobbpártiak. — Fejérmegye ráczalmási kerületében: Janicsáry Szilárd balpárti. — Nagyváradon Györffy Gyula balpárti.

(Folytatjuk.)

Megbízások tára.

Devecserre P. E. urhölgynek: A kívántakat postára tettem.

L. Kátára Zs. K. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Egerbe F. L. urhölgynek: Igenis, vettem.

M.-Szigetre S. L. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Szamosújvárra P. B. urnőnek: Magánlevélben tudósítottam a kívántakról.

Husztra S. G. K. urnőnek: A csomag el van küldve.

B. Bösörményre F. N. urhölgynek: El van küldve.

Hermádra P. E. urhölgynek: Kívánságát posta fordulatával teljesítettem.

Kaptárra O. F. M. urnőnek: El van küldve.

H I R D E T É S.

U t a s í t á s t

a világ legjobb és legártalmatlanabb szépítő-szerére nézve küld

BERGFEST A. Salgó-Tarjánban

2 forintért o. ért.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

a

„CSALÁDI KÖR”

új félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arckép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hű pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

 Tóth Kálmán koszorus költőnk

v á l o g a t o t t ö s s z e s k ö l t e m é n y e i v e l f o g o k k e d v e s k e d n i.
„HUSZONÖT ÉV UTÁN“

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet huszonöt év lefolyása alatt irt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt irt s **ki nem adott költeményei**, és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,“ „Ki volt nagyobb,“ „Fütyül a szél,“ „Lemondani,“ „Minek is van a szív s a szivben szerelem“ és annyi más feledhetlen emlékü költemény **jubileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimeit tehát a következők:

„Huszonöt év után“	2 kötet.
„Tolla Feraldi“ About világhírű regénye	1 „ és
„Bolski László,“ Cherbulier V. gyönyörű francia regénye	3 „

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő huszonhat kötet könyvet kaphatják, szintén kötetenkinti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,“ Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,“ a világhírű Marlitt-tól 3 kötet; — „Gizella hercegnő“ Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alatt“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyómantja“ Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,“ Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol“ Marlittól 1 kötet.

E huszonhat kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az új előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak. — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körajzi műlapot**, mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve méltó díszre lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeccilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjesztetni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonult hű kísértőt és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **90 kr.**

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 90 kr.**

A műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőnek.

Az új előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A főthi dal,“ „Lorántfy Zsuzsanna,“ „A királynő konleányi saiva,“ „Imre király halála,“ „Álmos,“ „Zoltán,“ „Huszonöt újabb írónk arcképcsarnoka,“ a „Rózsakirálynő,“ a „Leánykérés,“ „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,“ „Petőfi halála“ és „Az arató-ünnep“ darabját **40 kron.**

Gyűjtőknek: egy új előfizető után **három kötet könyvet**; három új előfizető után: **tizenkét kötet könyvet**; öt új előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; nyolcz új előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi mellékletért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kulap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

25. sz.
Jnnius 23-kán.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járatási kötelezettséget
foglaltat magában a lap irányában.

A szív élete.

P. Lászlótól.

Az érzelmek leghatalmasbika s legfonségesbika a szere-
tet, mely ezer és ezerféle árnyalatában minden ember szívét
boldogítólag vagy boldogtalanítólag áthatja.

Az emberiséget gyermekiségében először is a szív titkos
élete vezérli, ez tehát ő forrása az öntudatra ébredő életnek.
E titkos élet mozzanatai, mint az egyszerű természet ösztönei,
a legcsalhatatlanabbak s szerencsés azon ember, ki ezeket el
nem fojtja, de boldogtalan az, ki ezek ellenére tesz. A nőknél,
kiknél általán a szív hatalma tulnyomó, e titkos élet is nagyobb
mértékben van meg, mint a férfiaknál, kiknél a számító ész ha-
talma tulnyomó.

Ha nem is irhatom le ez érzelmeket teljes határozottság-
gal, de annyiban, a mennyiben egy ifju, koránál fogva megfi-
gyelheti, megkísérlem mégis.

A szeretet mozzanatai között kétségtelenül legfőbb fokon
áll a szerelem. Ezt nevezhetjük az érzések alapjának. Ez az
életfenntartási ösztön mellett, az élet leghatalmasabb rugója.
Az erkölcs képes csak szabályozni ez érzést, mert külön-
ben kisikamlék ez minden kényszer bilincseiből, s előbb-
utóbb utat tör magának, hirdetvén jogát, melyet nem em-
bertől, hanem Istentől nyert, s mely emberi számítások alá nem
eshetik.

Minden tiszta, valóban benső érzés öntudatlanul ébred, s
hevül a szívben. Így tehát ez érzést természetűn szavakkal
nem is tudjuk ecsetelni.

Az egyes ember elérvén egyéni fejlődését, érzi, hogy ő
nem egész, egyéni életének valamely része hiányzik. Egy nő és

egy férfi rokonszenves életének kölcsönös egymásba olvadása
teszi csak egészszé az életet. Mély igazság fekszik e szavak-
ban: két szerető lény egy lelket képez két testben. Miért
vonzódik az egyik fél a másikhoz? mert mindegyik tökéletlen-
ségét érzi egyedüliségében. Valamint a delejes vas az egyéb
vasat; valamint a villanyosság az ellenkező villanyosságot ma-
gához ragadja; ugy e két szív is természeti ösztönüknél fogva
vonzódik egymáshoz. Vannak érzések, melyek a szabad aka-
rat alól felszabadítva, annál erősebbek, minél természetesebb
szívvilággal bír valaki; ez érzések közé tartozik a szerelem is.

A szerelem az élet legszebb időszaka, virága az élet idő-
szakának. Ebben éri el az ember legmagasabb átszellemülését;
ez a lét tetőpontja, innen állunk lelkünkkel legközelebb az Is-
tenséghez. A szerelem tavasz a szív, a kebel birodalmában;
fenséggel, emelkedettséggel megáldott ifju kora a fejlődő szel-
lemnek; ragyogó nap, mely kicsalja a szív virágait, életet, színt,
zománcot kölcsönöz a mindennapi életnek.

Az élő lények sok ezrei elvesztik életüket a szerelem kor-
szakában. Sokan kinevetik a kedvese elvesztése miatt lassan
elhervadó ifjut; bolondnak, vagy legalább rajongónak nevezik,
ha kedvesével elveszti minden életingerét, minden életvidor-
ságát, és a legsötétebb eszméknek adja által magát. Ehez ha-
sonló a szerelmi csalódás miatti fájdalom is.

Az igazán benső szerelemnél bizonyos neme történik az
átszellemülésnek, mert a két igazán szerető fél feláldozza saját
szívvilágát, saját nyugalma a másikért, s a boldogság csak ak-
kor lehetséges, ha a két szerető lény szerelme egy lélekke olvad.

Különféle az emberek természete, és épen ezen különféle természetnél fogva vonzódnak egymáshoz azok, a kik rokonszenveznek. Némelyek iránt előszeretettel viseltetünk, másokat alig állhatunk ki csupán csak első látásra is.

Mielőtt még határozott tudattal bírnánk eszményképünk felől, már is bizonyos álomszerű titkos vágy és epedés ébred bennünk. A valódi szerelem mindenkor öntudatlanul keletkezik. A körülmények összehozzák az illetőket, egymáshoz csak az illem és udvariasság hideg szabályaival közelednek; de valami édes elfogulás fejlődik szívükben, nem tudjuk okát megmagyarázni, pedig nem más, mint a sympathia, a rokonszeny. Ez elfogulás növekszik, s majd később előtör egész hatalmával. Innen van, hogy ha a rokonszeny ez első perczeiben távoznak az illető egyéntől, szívünk még megnyugszik; de ha ez érzés, e rokonszeny szerelemmé fejlődött, akkor már a távollét sujt s nem enyhít.

Ilyenkor a régi jó kedv mulik, s helyette bizonyos fájó melaság áll be. A külvilág rózsáágát nem látja, ő lelkében egyedül csak eszményének él, arról ábrándozik éjjel nappal, azzal kel, azzal fekszik. De nincs is nemesítőbb, az istenséghez közelebb emelőbb, mint a valódi, tiszta szerelem. A tiszta szerelemben a lélek kivetkőzik anyagi bilincseiből, s az élet legmagasabb, legfenségebb tetőpontjára hág.

Két szerető lény közül mindegyik a másik boldogságát kívánja előmozdítani. A ki valóban szeret, az nem él többé önmagáért. Ha megtalálta eszményét, csodálatos kitartással igyekszik annak szerelmét megtartani, s ha a viszonszerelem édes tudata boldogítja, akkor nem a maga, hanem a kedvese boldogságáért tesz mindent.

Midőn valaki elérte már serdülő kora virágzását, s érzései nem fásultak el, tapasztalhatta azon nehézkes, kedvetlenítő, nyugtalanító lelki állapotot, mely akkor lép be, ha oly egyénnel találkozunk, ki iránt már bensőbb rokonszenvet érzünk. Kevés idő múlva találkozáskor ez egyénnel, különös sajnó hevességet érzünk. Ha róla beszélgetnek, mintegy jól esik lelkünknek, pedig még talán nem is tudjuk, hogy szeretjük. Midőn a mélyen szerető egyén eszményével találkozik, vére gyorsabban kering, képzelme lázas ingerültségben van, szíve felhevül, ha érinti őt, mintha valami villanygép hatásának volna kitéve, annyira felvillanyoztatik egész lénye.

A társadalmi akadályokat a hü szerelem megveti, és azok fölé helyezi magát; szétrobbant minden gátló köteléket. A rang, hivatal, gazdagság aláveti magát a szerelem mindenható hatalmának. Csak a műveltség bizonyos foka tehet még némi különbséget; a műveletlennél a szerelem nem más, mint vad inger és kéjmámor, míg a művelt ember ebben találja megdicsőülését.

A ki nem tud igazán, a maga korában szenvedélylyel és kitartón szeretni, az nem tökéletes lény, érzései eltompultak. Igen sokszor lehet fiataloktól hallani: mi az a szerelem? minek azzal gyötörni magát az ifjunak? Pedig ha nemes szíve van, s akkor, midőn ezt mondja, bepillaunthatnánk bensejébe, észrevehetnők, mennyire nehezére esett e hazugság; közönyt akarna színelni, hogy ő a többiek fölött fölülemelkedve lássék, pedig szíve sajgó, ha magába száll. S mégis igen sokszor azok legboldogtalanabbak szerelmükben, kik talán legjobban szeretnek. S miért? mert vagy nem viszonozták szerelmüket, vagy ha akarnák is, a társadalmi, a családi viszonyok tiltják. Alig hihető, hogy a mély szerelem mennyire érleli az ifju lelkét, egész jellemét; ez az élet iskolájának egyik legkinosabb, de egyszersmind legnyo-

matékosabb tanítója, belőle vagy tisztán, büszke önérzettel, s felebaráti szeretettel lépünk ki, vagy lelkünk e boldogságot el nem érhetvén, egész kedélyünk elfásul, eltörpül, s némi tekintetben embergyülölökké, s igen sokszor életuntá leszünk.

Csak néhány vonás volt, melyet a szív életéből kiemelni képes voltam, hiszen még oly keveset éltem e tekintetben, ezt is csak az ifju kor elragadott perczeiből merítettem.

Aranyos-Maróth

Benedek Aladártól.

Inek nem nyujt élvét a veréb-csiriplés :
Jöjjön el e tájra,
S tündérszengetyűknél szebb lesz néki e kis
Madarak lármája !

Kiket nem hatnak meg a kicsiny lakocskák :
Jöjjön el e helyre,
S e képeknek soha nem muló emléke
Fog támadni benne !

Ki a szekereknek zőrejében nem lel
Kedvet : ide jöjjön,
És ez egyszerű zaj ugy leköti őt, hogy
Ide vágy örökön.

A ki nem látta még szépségét az ének,
S tűnő fellegeknek :
Itten meg fog térni s érzelmei édes
Üdvétől színig telnek !

S ki soh' sem volt boldog : jöjjön el, oh jöjjön
Aranyos-Maróthra !
Itt van a mennyország : itt üdvözt engem
Menyasszonyom csókja !

„Sramko bácsi.”

Elbeszélés.

Mikszáth Kálmántól.

(Vége)

Ugy történt minden, mintha csak íródeákja lett volna Sramko bácsinak a sors, és hagyott volna magának diktáltatni mindent.

Másnap reggel csakugyan kirándult falura menyasszonyával annak atyjához.

Az öreg Poroszy először bámult, azután örült.

Minden zsáknak megvan a maga foltja. Les extrémés se touchent. Kiegészítik egymást. Összepasszolnak. A „skizé” meg a „pagat.”

Most már nem is hiányzott egyéb, csak az összekelés.

Sramko bácsinak érdekében felküdt „sietni” azzal is, mert hátha valahogy megtudja Kamília, hogy kétszázezer forintja van? . . .

Itt ugyan biztos volt felőle hogy meg nem tudja, mert a faluba egyetlen egy lap sem járt.

... De hátha valami extra pech, privát malheur, speczialis szerencsétlenség jó közbe? . . .

No csak legjobb lesz minél előbb keresztül esni rajta.

Elhatározták, hogy másnap reggel megesküsznek a helybeli templomban, azután kocsi ülnek és az öreg ur is haza kíséri őket. Otthon azután lesz egy kis vacsora. Néhány ismerős és rokonon kívül nem lesz meghiva senki.

Egy lovas ember a kellő intézkedések megtétele végett azonnal megvivé a hírt a városiaknak.

Másnap megtörtént az esküvő. Férj és feleség voltak. A mammuth meg a kolibri.

Azután megindultak — haza.

Sramko óvakodott az uton elárulni a menyecskének, hogy haupttreffert csinált a jegye. Ne látszassék önzőnek. Megvárja, míg maga a felesége fogja neki elbeszélni, ha majd megtudja; — hogy megtudhassa, arról gondoskodni fog.

Ezenkívül még sok más édes gondolat fordult meg agyában. . . .

Hová, miként helyezi el a kétszázezer forintot? Egy egész uradalmat vesz rajta. Épen kitelik. Aztán egyike lesz a legnagyobb „virilistáknak“ a vármegyében. . . . Az emberek tisztelettel fognak előtte kalapot emelni, mondván: „Ez az a gazdag Zemák ügyvéd! Jó lenne kinyerni pártfogását, mert gazdag ember — denique, sokat tehet. . . .“

Milyen szép jövő vár rá! Ki tudja, mit hordoz magában az idők méhe? Háttha még neki is jut egy szék a képviselőház termében? . . . Gazdag emberrel könnyen megtörténik mindenféle bolondság!

De ezen édes ábrándok közé odavegyült a keserű „memento mori.“

„Mit fog mondani Mácsikné?“

Oh bácsak soha sem jönne haza Győrből! Bácsak ki-zökkenne az a kutya gőzkoesi, a melyik hozni fogja, a kerékvágásából, hogy agyon ütné a vén áspist nyelvével együtt. Mindjárt üdvözlő telegrammot küldene a vasuti igazgatóságnak!

Mikor este felé megérkezett az új pár, már ott várták őket Poroszyéknál a meghívott vendégek; a két Egérdy kisasszony, Ritkácsyék, Flóris bácsi, Stofi ügyvéd, Feri esküdt, Haragh Sándor stb.

Sramko és Kamília boldogoknak érezték magokat. Arczokon ragyogott az öröm. Mind a kettőnek „külön“ oka volt rá.

Sramko ur mind a két rendjelét kiakasztá az ujdonat új attilára és tánczolt, mint az eszeveszett, csárdást, polkát, négyest — a mint jött.

11 óra után következett a szünóra.

A másik teremben terített asztal várta a vendégeket.

Űsi szokás szerint Samu ur elnökölt menyasszonyával, és evett-ivott vele közös tányérból, közös pohárból. Kétszázezer forint megérdemli, hogy az ember megoszsa valakivel poharát egy estére.

Vacsora alatt szakadt a toaszt meg a mindenféle tarka diskursus.

Stofi ügyvéd többi közt felemlíté az államnak azt a bolond szerencséjét, hogy a september 15-iki huzásnál övé lett a főnyeremény. A kis viz is a nagyba szakad.

— Quid quid? — vágott közbe Sramko. — Micsoda? Mi lett az államé?

Stofi kollega még egyszer megmagyarázta neki.

— Hát egy sorsjátékot rendezett az állam kórodákra. Lett belőle vagy hatszázezer forint jövedelme, aztán tetejébe meg maga csinálta meg a haupttreffert is.

Sramko el akarta magát kiáltani XIV. Lajossal:

— L'etat c'est moi. Én magam vagyok az állam.

De azután mégis jónak látta bővebben kérdezősködni:

— Nem lehetséges az, kedves barátom. Ön bizonyosan téved.

Hanem ez egyszer nem hagyták hazugságban Stofi ügyvédet; mindnyájan támogatták állítását.

— Ugy van. Az állam nyerte el. Okosan. Hadd fizessen most már maga magának százalékot tőle.

— Hazugság! — kiáltá Sramko bácsi önkéntelenül. — Istenugyse, nem hiszem.

A teljes czimű vendégek azt hitték, hogy Sramko bácsi többet vett be a jóból, mint mennyit kellett volna, s most már erőnek erejével egy kis „pontusi kérdést“ akar magának csinálni: mert olyan volt ő — mikor bekap, szeretne valakivel összekapni, hogy kikaphasson. . . .

Szépen kitértek tehát a czivódás elől s maga a leggorombább ember: Stofi ügyvéd is csak annyit mondott:

— Nem tehetek róla. Az ujságban legalább benne van.

Sramko ur kezeiből kiesett a villa.

— Én is az ujságból olvastam, hogy . . .

— No, akkor önnek extra-ujságot szoktak nyomtatni, édes barátom!

De már ennek az eredeti gondolatnak általános nevetéssel adóztak. . . .

Zemák ur kényelmetlenül feszengett székén és sem menyasszonya mosolya, sem a közönség derült hangulata meg nem nyugtató. Boldogsága egén nagy felhőt képezett ez a beszéd, habár nem is birt semmi alappal. De hát minek nyomtatnak azok a pernahajder ujságírók mindenféle bolond dolgokat a lapjaikba? És minek épen akkor, mikor az ő felesége nyeri meg a főösszeget. Ez már czudarság!

Szerette volna megezáfolni a dolgot.

De hogyan?

Nyiltan csak nem szólhat. . . .

— Aztán hányadik szám kapja a főnyereményt? — kérde izgatottan Stolfitól.

— A „968“-ik.

De már erre felpattant Zemák bácsi.

— Micsoda szerencsétlenség az uram? Hát illik az? Ámitani, kétségbeejteni az embert! Tévtutakra vezetni ostoba koholmányokkal. Határozott adataim vannak, hogy ön hazudik. . . .

A közönség komor hallgatása ékesen szóló rosزالása volt Sramko szavainak. Miért nem fekszik le, ha részeg? Mit kap-czaskodik vendégeibe? Ez már illetlenség!

Mindenki elítélte modoráért.

Csak egy hang kelt ki védelmére.

Egy szép ezüstös, csengő hang, az — Egérdy Floráé.

— Kérem . . Zemák urnak igaza van.

— Ah! Halljuk Ilonka kisasszonyt. Irigylendő pártfogó.

Ilonka kisasszony felállt székéről, délczeg termete egészen kiegyenesedett, halavány ajkairól most még az az örökös pajkos vonás, vidám mosoly is eltűnt. Egészen komoly akart lenni.

Sramko még a száját is eltátotta, hogy egészen elnyelhesse azokat a dicső hangokat, melyek Stofit megezáfolják.

— Félreértés van a dologban. Zemák ur alkalmasiut a nagybátyám bécsi lapját olvasta csak. Nemde?

— Persze hogy . . . szólt Sramko bácsi hirtelen.

— No hát abban a lapban egy kis nyomtatási hiba fordult elő, melyet csak a következő számban javított ki a szerkesztő.

— Nyomtatási hiba? — tagolá Zemák szemmeresztve, míg a fogai vaczogtak. — Igenis, értem már, Azt olvasta Stofi ur. . .

— Nem Stofi ur, hanem — ön, — szólott Ilona.

— Ön? Hogy?

— Ugy, hogy először, gondolom, a szerdai lapban, a 125,213-ik szám volt haupttreffer gyanánt nyomtatva, — tévedésből. Másnap aztán kijelentették a nyomtatási hibát s a Stofi ügyvéd ur által említett szám lépett az előbbi helyére. De ön természetesen nem olvasta azt — tehát...

— Tehát egy kis tévedés, — szólott Stofi ügyvéd, fekete kávéját szűrösölgetve. — Ön megbocsátok önnek, kollega.

Azzal odanyújtotta kezét Sramko bácsinak, de az nem szorítá azt vissza, mert az övé meg volt merevedve. Feje aláhanyatlott a vőlegényi karszék támlányára s az arcza olyan kék lett, mint a posztó. Nagyon rosszul hatott rá a magyarázat.

— Meghalt vagy elájult! — ordítanak fel körülötte.

A menyasszony elsikoltá magát és futott ottkolonos üvegért, hogy eszméltre térítse a drága beteget.

Két orvos levén jelen a vendégek közt, sorra tapogatták Sramko bácsi ütereit, és consiliumot tartottak, hogy mi lehetett oka az életerős férfiú hirteleni rosszulletének. Végre kisütöttek valami görög nevezetű betegséget és megnyugodtak rajta. Ilyen az emberi természet. Törekények vagyunk mindnyájan.

Csak Ilona akarta eltalálni a betegséget. Hadd legyen egészen teljes a kapitális tréfa.

Oda futott a Sramkót locsolgató Kamiliához.

— Nem lennél szives megmutatni a sorsjegyed?

A vendégek egy része álmélkodva nézett Ilonára, a másik része mosolyogva. Kezdték érteni a „rébust.“

Kamília kihozta „loze“-ját.

— Hányadik szám? — kérdé Ilona.

— 125,213. — mondá a menyasszony.

Elfojtott nevetés lassu szisszenése hallatszott mindenfelül.

A menyasszony megértette erről a nevetésről, hogy az ő „agio“-ja mint emelkedett és mint szállott le!

— Nincs igaz szerelem többé a világon, — sohajtá fájdalmasan.

Sramko bácsi eközben feleszmélt, kirugta maga alól a széket, és elkezdte a haját tépni.

— Nyomtatási hiba! Átkozott legyen annak a betűszedőnek buksi koponyája, ki ekkora hibát ejt, átkozott legyen a betű, a mely kinyomatta... átkozott legyen a papír, a mely megtűrte... Oh! ordits kapu! kiálts város!... Akkor hát az egész élet egy nagy nyomtatási hiba... Akkor hát ez a házasság is nyomtatási hiba...

Persze hogy nyomtatási hiba volt, csak hogy már nem lehetett kijavítani.

Sramko dult-fult, mint egy vadállat, káromkodott, mint valami budai fiakkeres, legelőször puskát kért, mert ő főbe akarja magát löni, azután palackokat kezdett vagdosni a falhoz, úgy hogy a szelidebb természetű vendégek kénytelenek voltak evaporálni, végül pedig felhajtott egy butela szilvóriumot egy szuszra, hogy csak úgy szikrázott a szeme tőle aztán ledőlt a dívánra aludni, részegen, mint a csap.

... Hadd álmodozhassék még legalább reggelig a kétszáz-ezer forinttól...

Reggel aztán úgy is tudni fogja az egész város, mint tréfálta meg a jó Sramko bácsit megint s most az egyszer nagyon érzékenyen, a pajzán gonosz sors, melynek görbe kezeit egy selyem hajszálon az a kis pajkos Egérdy Ilona vezette.

Csak hogy azt nem fogja tudni senki. Annak titokban kell maradni.

Egy-két hétig, ha eszébe jut a két bohó gyermeknek varrás közben, mikor magokban lesznek... egyet-egyet fognak nevetni a „kapitális tréfán“ — mig nem lassankint elfelejtik mindenestül. Hadd legyen annak is oka — a sors. Az a bolondos öreg sors, a kire rá lehet kenni mindent.

Csak az újságíró nagybácsi ne mutatná meg senkinek a levelet, a mit néhány nap előtt irt Ilona! Azt a levelet, melyben ez volt megírva szóról szóra:

„Kedves Onklím!

Egy jó juxot akarok csinálni valakivel. Majd nagyot nevetünk rajta, ha eljön hozzánk. Tegye meg nekem azt az örömet, hogy nyomassa ki lapjában „haupttreffernek“ a „125,213.“ számot. A következő számban ugyis kijavíthatja. Ugy-e megteszi kedves nagybácsi? Még egyszer nagyon, nagyon kéri

szerető huga

Ilona.“

A nagybácsi természetesen nem tudta megtagadni unokahuga kérését s ilyen veszedelmes dologba bouyolitá szegény Sramko bácsit. Szegény tatár!

Nagy malheur volt, melynek szaga eltart a sírig, melyet nem lehet kiheverni soha többé.

Se' pénz, se' posztó — hanem még ráadásul asszony!

Azaz milyen asszony?

A kit azért teremtett az isten, hogy elűtássa általa a házasság-életet...

Rettentő fátum!

No de legalább egy jó oldala van a dolodnak.

Ezentul már több „pöre“ lesz Sramko bácsinak.

Kivált ha majd haza vetődik Mácsikné asszonyom is.

A l o m.

Tildytől.

nyas ligetben dőltem el pihenni
Nyugtomban érzem a virág lehelét;
De lelkem álmát nem zavarta semmi,
Számomra menyynyé lett e földi lét.

Láttam a vágnak sűrű fátyolából
Kibontakozni álmam angyalát,
Sugarak lettek édes mosolyából,
S megaranyozták keblem hő vágyát.

Ábrándos álom és boldog merengés!
Tartsad magadnál fájó lelkemet,
Adj egy piczit a végtelen gyönyörből,
A mit elérnem itt úgy sem lehet.

Egy házasság szerelemből.

(Beszély.)

Dickeus Károlytól.

I.

— Bocsánatot kérsz, Alfréd? Arra bizonyára nincs szükség! — szólott az anya hideg mosolylyal. — Te nagykoru vagy s így szabadságodban állott, tetszésed szerint választani. Ha

ezen választásoddal meghinsítád reményemet és megsemmisítéd terveimet, ez alig szolgálhat elég okul arra, hogy te bocsánatomért, vagy ha tetszik, helybenhagyásomért könyörögj.

— Szeretném, hogy ezt szívélyesebb hangon mondanád, anyám, — viszonzá Alfréd komolyan. — Egyes szavai dacára szívem elszorul.

— Kisértse meg ön, férjét felbátorítani, ha már anyjának szavai nem képesek többé reá hatást gyakorolni, — mondá Amphlettne asszonyság, arcának ugyanazon hideg mosolyával, egy csinos, ifjú nő felé fordulva, ki félénk magatartással a háttérben állott.

— Férjemet csak kegyed iránti szeretete teszi ily késlekedővé, — hebegé az ifjú nő, férjére tekintve.

— Én kértem önt, hogy szüntesse meg az eredményt, nem pedig, hogy magyarázza nekem annak okait, — viszonzá Amphlettne asszonyság. — Kétségbeejtő az ön lassu felfogása. Ön azonnal elpirul, zavarba jön és egész külseje elváltozik; úgy veszem észre, ön nem igen képes magán uralkodni. Sok nevelni, faragni valónk lesz még önön, mielőtt képes leendő barátnőim és férje barátjainak társaságában szégyenkezés nélkül szerepelhetni.

Erre kacagni kezdett; lassu, erőtetett, megvető kacagás volt ez, mely teljessé tevő szegény Geraldine zavarát. Férje felé fordulva, ennek karjaiban keresett menedéket; és arcát keblére hajtva, panaszos hangon felkiáltott:

— Oh Alfréd, vezess el innen, vezess el innen! — azután könyekre fakadt.

Amphlettne asszonyság a legnagyobb nyugalommal csendetett.

— Egy pohár hideg vizet, János! Ezen nőnek hystericus rohama van!

Az urhölgynek változatlan megvetést kifejező hangja és modora felsekerté Geraldine-t elgyengültségéből, hathatósabban, mint ezt a hideg víz eszközölhette volna. Erzé, hogy Alfréd szíve is hevesen dobog, s bár ez dereka köré foná karját és mintha pártfogásáról akarná biztosítani, bizalmasan magához szorítá őt, mégis félt, hogy terhére van férjének, ügyetlenségével vagy gyengeségével.

— Nincs többé semmi bajom, — szólt, mosolyt erőltetve ajkaira, s hátra simítva fényes, fekete haját, mely felbomolva, arcára esett volt, így folytatá beszédét: — Egészen jól érzem magamat; már minden elmúlt, igen szomorú vagyok. — Könyek fojták el hangját.

— Gyakran vannak önnek ily hystericus rohamai? — kérde Amphlettne asszony, villogó sötét szemeit erősen az ifjú nőre szegezve. — Az igen kellemetlen volna önre nézve és alig illenék Amphlett Alfréd nevéhez. — Csak vidd ki ismét azt a vizet, — szólt azután az inashoz, ki éppen belépett volt a parancsolt hideg vízzel. — Vagy nem — várj csak — jobb lesz itt hagyni. — Azután Geraldinehez fordulva, hozzá tevő: — Még szüksége lehetne rá önnek.

— Biztosítom önt, kedves anyám, hogy nőmet sohasem láttam ezelőtt oly idegesnek, mint most, — kiáltott fel Alfréd. — Ő bátor, és vidám természetű. Sohasem tapasztaltam nála ily megindulást.

— Valóban? Akkor a szerencsétlen véletlen akará, hogy éppen előttem és első találkozásunk alkalmával árulja el gyengeségét, mely, megvallom, némelyektől érdekesnek tartatik; de melyet én, hogy őszintén megmondjam, pillanatnyi betegségnek tartok. Jól van! — tevő hozzá, kényelmesen elhelyezkedve karszékekben, s kissé enyhítve hangjának könyörtelen kifejezését,

— most tuestünk az első találkozáson, mely, miután ti szerepeltetek abban mint vádlottak, véleményem szerint rátok nézve félelmesebb lehetett, mint reám nézve. Értsd meg tehát, Alfréd, hogy én elnézem mindazon személyes tiszteletlenséget, melyet titkos nősüléssel ellenem elkövettél; elviselem nyugton büszkeségem fájdalmas megsértését, melylyel engem illetél, midőn mélyen alattad álló nőt választál hitvesedül. — Az egyenes szó asszonya vagyok, Geraldine. Hiszen Geraldine-nek nevezik önt, nemde? Ugy látszott, mintha meg lett volna lepetve, midőn e néven szólítám. No de se baj! Ezennel felajánlom nektek ezen házamat közös lakásul. Most ejtsük el e tárgyat! Komornám majd megmutatja nektek szobáitokat.

— Alfréd, édes Alfréd, mi lesz belőlem, ha anyádnak ellenem táplált haragja nem enyhül! — kiáltott Geraldine, midőn egyedül volt férjével.

— Légy türelemmel néhány napig, kedvesem, — csitítá Alfréd. — Anyámnak igen sok gondnal kellett már életében megküzdenie, és ez keményebbé tette őt, mint természetből volt; de nem hihetem, hogy mindig ily szigorú legyen, mint ma volt. Meg vagyok győződve, hogy Geraldiném jósága és szendesége meglágyítandja szívét, és szeretetre indítandja maga iránt, kit megismerni annyi, mint őt megszeretni.

— Oh Alfréd, soha sem becsültem annyira drága szavaidat, mint ma! — szólt a fiatal nő, a legnagyobb odaadás tekintetével és mozdulatával. — Ha te szeretsz, ha te nem vetsz meg, ha te bizol bennem, akkor az egész világ megvethet és gyalázhathat: — mégis büszke vagyok és áldom sorsomat.

— Az egész világ tisztelni fog téged, — szólt Alfréd mosolyogva. — Csak kisértsd meg, anyám előtt a lehető legnagyobb vidámsággal és lélekerővel megjelenni és minél kevesebb érzékenységet mutatni. Jegyezd meg magadnak, hogy ő inkább rokonszenvez a lélekerővel, mint az érzékenységgel. Ő inkább képes tisztelni a győztes ellenfelet, legyen az bármi romlott, mint könyörölni az alázatoson, bármi nagyok legyenek is erényei. A lélek- és akaratot, szóval az önbizalmat tiszteli ő, még ha homlokegyenest ellenkezik is az ő akaratjával; az alázatosságot, félénkséget és ingerlékenységet egyszerűen megveti és lábbal tapodja. Ne rettegj tőle. Bizzál magadban és minden jól fog menni. Nincs-e melletted férjed, ki megóalmaz?

— Alfréd! legfőbb ohajom volna, hogy valami rettenetes dolgot vihetnék véghez érted. Én érzem, hogy képes volnék a legiszonyubb vértanuságot szenvedni érted és szerelmedért. Én megtudnék halni érted.

— És még sem mersz anyámmal szembe szállni, ugy-e kedvesem? Te élni fogsz értem és velem; s ez jobb a halálnál. Nyilatkozatod meglepett volna még akkor is, ha már annyi évig éltünk volna házasságban, a hány nap mult el egybekelésünk óta. Lássuk csak, hány napja is már? Huszonhat. Csaknem végét értük már a mézes hónapnak, Geraldine!

II.

— Ugy találom, hogy Geraldine megjavult már kissé, mióta nálunk van, — szólt egy reggel Amphlettne asszony fiához. — Kevésbé ügyetlen és pallérozatlan már, mint volt.

— Pallérozatlanak soha sem lehetett őt mondani, — szólt Alfréd tüzesen. — Ő csak félénk és szokatlan a nagy világban, de nagyon kedves.

Amphlettne összeránczoló szemöldjeit.

— Csak vegye tekintetbe ifjúságát! — folytatta Alfréd, viszonzva anyja tekintetét, — alig husz éves, és soha sem volt társaságban, mielőtt házukba jött.

— Bámulatos némely férfiak nősülése! — folytatta az anya, mintegy önmagával beszélgetve, — értelmes, képzett, mivelte, tapasztalt férfiaké, kikről ezen tulajdonaiknál fogva, jogosultnak tarthatná magát az ember, finom izlést és választásukban való tapintatosságot feltételezni. De éppen ezek azok, kik oly gyakran rangjukon aluli nőt választanak. A helyett, hogy oly nővel kelnének össze, ki legjobban megfelelhette társadalmi állásuk követelményeinek, csak szemeik vágyától vezéreltetik magukat, mit ők szerelemnek neveznek, — mint te is cselekvél, Alfréd, Vaughan kisasszony helyett Geraldinét választván.

— Vaughan kisasszony! Miért nem kívánta tőlem mindjárt, hogy szobrot vegyek nőül! Csinos nő, megvallom, de egy szikra élet, egy csepp emberi vér sincs benne!

— Meglehet; de ő lett volna természetből rendelt nő számodra. Ő rangodhoz való hölgy; képesítve egy társaság vezetésére, mint nődhöz illik; gazdag, nemes származású; röviden mindazon tulajdonok birtokában, melyeket Thornivale leendő urnőjének állása igényel. Te megveted a körülmények ezen szembeötlő összhangzását, — miért? — egy kis kékszemű semmiért, ki nem tud nemes hölgyhöz méltón elfogadni, társalogni. . . .

— De ki jósággal, szeretettel, ártatlansággal, hűséggel bír.

— Ne légy esztelen, Alfréd, — szakította félbe fiát Amphlett né asszonyság; — mit nyertél, kérlek, mindezen természeti adományokkal? Szép előnyök, nem tagadom, míg te mellette vagy s folytonosan vezeted és kormányozod: de ha te távol leszel, nem helyezend-e nődöt ugyanazon jószívű hajlékonysága, mely őt oly bájossá teszi szemeidben, mások befolyása alá ép oly nagy mértékben, mint most a te befolyásod alatt áll? Esztelen fiú! te megterheléd magadat minden terhek legelviselhetlenebbikével, egy élethossziglan veled összekötött tarsgyengeségével és gyámoltalanságával. Ugy van! Ne mondj ellent, vagy megharagítasz! Tudom, hogy nőd igen szép, jó, bájos és szeretetreméltó; de nincs több lélekereje, önbizalma, képzettsége, modora egy bábúnál. És te mindezt ép oly jól tudod, mint én. — Itt van ő maga. — Éppen önről beszéltem, Geraldine. Jól érzi ma magát? — kérde hirtelen.

— Igen, köszönöm, egészen jól, — szólt Geraldine, folytonosan ideges felindultságban, midőn napával beszélt.

— Azt nem gondoltam volna; szeme alja fekete és arca sápadt. Nincs kedve velem kikocsizni?

— Ha parancsolja, — szólt Geraldine.

— Vagy inkább szeretne kilovagolni férjével?

— Amint ön és Alfréd jobbnak látja.

— Drága fiatal hölgyem, — szólt Amphlett né asszonyság, jéghideg tekintettel. — mikor akarja már megtanulni, saját akarattal birni?

— Igen, Geraldine, én kívánom, hogy mindenkor megmondd, mit tenmagad valóban akarsz, — szólt Alfréd a boszúság egy árnyékával.

— Én nem akarok mások iránt önző és figyelmetlen lenni, — szólt Geraldine sietve. — De ha úgy tetszik, inkább kilovagolok Alfréddel.

— Tudod, kedvesem, hogy ma egy barátomhoz lovagolok, megtekintendő annak új paripáját, — válaszolá Alfréd, még mindig némi ingerültség hangján. — Akkor csak nem lesz kedved velem jönni?

— Látod! Mit használ tehát, nekem szabad választást engedni? — mondá Geraldine nehézkes mosolyt és derűtséget erőltetve arcára, míg könyek tódultak szemeibe; mert a három hét alatt, melyet napaasszonyának vaskeze alatt átélt, folytonosan levert hangulatban volt.

— Mem volna illendőbb, ha ön nem kiáltana, midőn megszólítják? — szólt könyörtelenül az olyvszemű urhölgy.

— Én nem kiáltok, — szólt bátran Geraldine.

— Nem-e? — Mi az ott kezén? Ugy látszik, könyvet tört ki szeméből. Piha! Nem tagadhatja nagy gyengeségét!

Alfréd az ablakhoz ment, elhalványulva az elfojtott szenvedélytől. Ezen pillanatban gyűlölé Geraldinét. A fiatal nő álmatlan éjszakát töltött volt. Idegei fel voltak izgatva és igen gyengének érzé magát. Megkísérté, felizgatott idegeit lecsillapítani, de nem állhatván ellent elgyengülésének, alétan dőlt a pamlag vánkosaira, melyen ült.

Az ajtón hangos kopogás hallatszott.

— Geraldine! — kiáltá Amphlett né asszonyság. — Geraldine! Lelkemre, Alfréd, nőd elajult!

Mielőtt a fiatal nő segélyére, ápolására valami történhetett volna, az inas kitára az ajtót, s azon egy szoborszépségű, fényes selyemruhába öltözött, büszke nő, — Alfréd természetből rendelt neje, mint Amphlett né asszony Vaughan kisasszonyt nevezé — lépett be.

Nyugodtan végig tekintve az elalélt Geraldinén, s kecsesen elfordítva vizsga tekintetét, ő is azt mondá, a mit Amphlett né asszony is már egy ízben. Mily kellemetlen állapot!

Alfréd felváltva pirult és sáppadt zott.

— Jól van! — szólt Amphlett né asszony magában kegyetlen mosolylyal, — az első csapás jó eredménnyel megtörtént.

Bevezeté Vaughan kisasszonyt belső szobájába, míg Geraldinét a komorna ápolá.

— Jobb volna, ha magára hagynád nődöt komornámmal, — szólt a kűszöbön állva s a kilincset fogva. De Alfréd nem távozott. Nem! Ő maga akará szegény nejét ápolni.

— Mily példás férj, — szólt Vaughan kisasszony oly nyugodt, nyájas és csengő hangon, hogy lehetetlen volt megítélni, valjon gunyt vagy őszinte csudálkozást akarnak-e kifejezni szavai. Alfréd rossz hangulatban s így hajlandó volt, mindent sötét színben látni. Ő gunynak vette a kisasszony szavait és keserű fájdalom tölté be szívet. Ez volt, mióta Geraldinét ismeré, az első alkalom, melyben szíve kedvezőtlen ítéletet mondott neje fölött; az első alkalom, midőn így szólt magához: „Bárcsak vártam volna.“

Amphlett né asszonyság kitűnő volt azon ügyességben, minden embert ellenmondásosnak, nevetségesnek, ügyetlennek, neveletlennek tüntetni fel; nem mintha ő maga valami különös kellellemmel és finom műveltséggel lett volna felruházva, éppen ellenkezőleg: medorának főjellemvonása a palástolatlan megvetés és szellemi fölényben gyökerező hajthatlan dölyf volt; bár — mi tagadhatlan — szép nő volt, szépsége még sem birt azon kellellemmel, melylyel más szépséget árnyékba helyezhetett volna. Sápadt volt a vérhiányig, szuró szemekkel és kegyetlen kifejezésű ajkakkal. Ősz haját mélyen lefésülé négyszögletű homlokára; tömött, egyenes szemöldjei még ébenfeketék voltak és mélyen beesett világosbarna szemei még mit sem vesztek erejükből és tüzükből. Szemöldjei közt mély ránczok húzódtak. A középső ráncz különösen mély és parancsoló volt; keskeny ajkai csak félig takarák el kicsiny és szabályos — bár színvesztett — fogait; álla szögletes, erős és feltűnően kiálló volt. Tehát nem kellemben gyökerezett e nő lelki hatalma, hanem ke-

gyetlenségében. Végtelenül kegyetlen és kemény volt. Könyörtelenül kimondá, mit gondolt, lett légyen az bármi sértő; és sohasem lehetett tapasztalni, hogy szánalomból vagy gyengédségből enyhítette volna szavait. Büszke volt nyíltságára, egyenességére, és a gyengeség minden alakja ellen vitt harcaira. Első találkozás alkalmával megmérte bárkinék lélekerejét. Ha az idegen meghajlott előtte, akár féltékenységből, akár jólelkűségből, nyakára tette lábát és ott is tartá. Ha ellenállt, gyűlölé, de titkon tisztelése ellenét. Az egyedüli dolog a világon, mit tisztelt, az erő volt, és az egyedüli egyéniség a szomszédságban, kit nem bántott sértegetéseivel, Vaughan kisasszony volt. E nő ugyanis, egészen eltérő természetének dacára, ép oly rettenthetlen és büszke volt, mint Amphletté asszonyság. Ők nem verseny-, hanem uralkodó-társak voltak és tisztelék egymás jogait.

(Folytatása köv.)

Egy éj a tengeren.

Tóvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

Tíz, tízenöt perczig álltam és kapaszkodtam kívül, de látni csak annyit láttam, a mennyit mindjárt kezdetben, s érezni nem éreztem mást, mint a mindig erősbülő hánykodást, és a szelet.

Ha ez így fokozódik, — gondoltam magamban, — furcsa komédiát érhetünk még Velenczéig.

Erősen kapaszkodva tehát, megindultam ismét lefelé. Éreztem, hogy a szél, mint fortélyos birkozó, mint igyekszik lecsavarni lábaimról, s vágni oda a fedélzet kátrányos deszkáihoz, hogy nyekkenjek. De nem érte célját, mert én elértem a hajó belsejébe vezető lépcsőzetet.

Amint a terembe léptem, nem néztem, nem figyeltem semmire, hanem úgy, amint lehetett, siettem hátra nőmhez, ki behunyt szemekkel feküdt a pamlagon, erősen kapaszkodva annak karjába.

Amint nőm mellett éreztem magamat, úgy tetszett nekem, mintha egy hosszú, hosszú, viszontagságos távollét után látnám őt újra, mintha azóta csatákon, ütközeteken mentem volna keresztül. Nem mertem azonban megszólítani. Azt hívtam, hogy alszik, nem is gondolván arra, hogy az alvás, olyannál, ki most van először a tengeren, s ily körülmények közt, lehetetlen.

— Nos? — kérdé szemeit fölnyitva, — mit láttal kívül?

Jól esett e semmi félelmet el nem áruló hangot, s e nyugodtan tett kérdést hallanom.

— Hogy mit láttam? — Hát tulajdonképen semmit se láttam, és még is mindent láttam, a mit a tengeren éjjel, s némileg viharos éjjel, látni lehet. Zöldes villágosságot, fehér fodru sötétzöld hullámokat, és hogy mint dől a hajó jobbra-balra, süllyed eleje, és emelkedik föl hátulja, vagy megfordítva.

— Vannak kívül emberek?

— Én senkit se láttam, csak a kapitányt és a két kormányost.

— És a szél erősen fú?

— Ami engem illet, én meg vagyok vele elégedve. Szárazon még ilyen szelet nem éreztem. Ez a „Bóra!“

Borzadva rázkodtam meg.

— Talán hideg is van kívül?

— Meglehető.

E szavakkal a pamlaghoz tántorogtam, és leültem. Most láttam csak, hogy a hajó mily roppant hajlásokat tesz, s hogy a hajólámpás, mintha harangütő volna, a tetőzetnek majd az egyik, majd a másik oldalához ütődik.

— No, — gondoltam: „Nem a legjobban vagyunk.“

Most valami zuhanást hallottam, s oda tekintve látom, hogy egy gyermek henetereg a földön, a ki, t. i. a hajó mozgása következtében leesett a pamlagról. A gyermek alhatott, hanem amint leesett, a zuhanás következtében fölébredt. Én azt gondoltam, hogy a hajó e mozgását látva, meg fog ijedni, de csalódtam. Amint szemeit kitörülte, nevetni kezdett, s roszt olasz-sággal el kezdett beszélni valamit; aztán fölállt, s a mozgás által hol az egyik, hol a másik oldalba lökte magát. Tetszett neki ez a játék.

Hanem bezzeg nem tetszett anyjának, a ki tengeri betegséget kapott, s férje segélyével nagy nehezen bevándorolt egy külön kabinba.

Aztán én is behunytam a szememet. Kezdett velem forogni még az is, amit nem láttam, a világ. Elkezdtem gondolkozni mindenféléről, hogy csak kiverjem magamból ez émelygős gondolatot. Gondolkozni akartam a további olaszországi utról, Genuáról, Nápolyról; el akartam hitetni magammal, hogy a szárazon vagyok, kinomban még poetizálni is kezdtem, de mind hasztalan volt; sőt a poézis ilyenkor a legveszedelmesebb, szóval minden háborgatja az embert, még az álom is. Az is háborgat ilyenkor. Hallva azt a folytonos roppantást, érezve azt a hintázást, mely összekavar az emberben mindent, s a hullamok csapásait a hajó falzatán, — lehetetlen, hogy meg ne bódítanak még az álmot is.

Hanem azért kihúztam egy óra hosszáig. Tovább nem lehetett. A hajó most már úgy mozgott, hogy hol az oldalán, hol a fenekén álltunk. Nőm valahogy meg tudott kapaszkodni, de én nem. Én potyogtam jobbra-balra. Fejem szédült, mintha minden pillanatban egy ökölcsepás érné.

„Ez így nem jól lesz“ — gondoltam magamban. Aztán láttam, amint a kabinok ajtai egymásután megnyitak, s hol az egyikből, hol a másikkól lép ki egy halvány alak, és tántorog a kijárat felé. Mindenki csak kifelé ügykezett, a hideg, a viharos, de a szabad levegőre. Nemcsak a férfiak, hanem a nők is.

— Jaj be rosszul vagyok! — mondá nőm.

— Lelkem, burkold be magad, aztán menjünk ki, mert nekem sem tetszik itt a tengeri mulatság.

Nőm tehát fölállt és megkapaszkodott, én pedig félkézzel kapaszkodva, másik kezemmel a plaideket raktam és csavargattam rá, amint lehetett, a plaid-szijakkal lecsatolva. Ekkor aztán karon fogtuk egymást, s én az asztalnak, ő a falnak támaszkodva, tépísgéltünk kifelé.

Már hajnalodott. Amint a viharos lég arczul csapott bennünket, oly érzés lepett meg, mintha álmainkból ébredtünk volna föl. A homályos, rekedt légű hajó-szobából ki a szürke világosságra, a csipős hidegbe, s a falak szűk korlátai helyett egyszerre látni a nyílt, a szabad tengert!

A földézetten tíz-tízenöt egyén állt a kötelek mellett. Egy hollandi a hajó korlátaihoz erősített kötél-létrába fonta magát, és oda se nézett az állapotnak, pedig amint a hajó hajlott, háta elégszer érte a hullámokat.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Junius hó 19-dikén.

A nagy nap. — A fáklyás-menet. — Jókai beszédje. — Más idők, más emberek. — A regatta. — Az államtisztviselők gyűlése. — Junialis. — A szini képezde bimbói. — A választás.

Ma van a nap, melyre nézve az egész főváros hetek és hónapok óta csak azon egy ohajtást táplálta szívében, hogy bár csak már tul volna rajta; ma döntetik el a főváros területén a nagy választási csata. A ki ma Jozsue volna! Nem állítaná meg ugyan a napot, mert az már Galilaei óta „állandó nyugalomba” van téve; hanem megtenné talán azt a csudát, hogy nem reggelre, hanem estére, vagy éppen másnapra virradnánk is, s én most már megirhatnám nemcsak azt, hogy a bel- és Lipótvárosban, a mit már tegnap is megirhattam volna, hanem azt is, hogy a Teréz-, József- és Ferenczvárosban is melyik jelölt részén volt a többség. Megjárná, a ki ezt a néptől kérdezné. Az bizony kizár minden számítást. Azért még most kénytelen vagyok szép csendesesen bevárni a dolog boldog végét és megírni szép nyugodtan az elmúlt esők köpönyegjeit.

A mit azonban most már nem kell éppen szó szerint érteni, esőnk nem volt többé e héten, annál fogva a hideg szelet is elengedem magamnak és áttérek egyenesen a fáklyás-menetre, a mit a fiatalság tegnapelőtt este Jókai Mór tiszteletére rendezett. Ugy volt, hogy az egyetemi polgárok rendezik, de ez esetben aligha nem gróf Lónyai miniszterelnök is részt vett a rendezésben, a mennyiben a buda-pesti egyetemi polgárokhoz a még csak leendő kolozsváriak is csatlakoztak ez este; mert a buda-pesti egyetemeknek sincsen annyi polgára, mint a hány fiatalság — a hölgyeket, nőket, asszonyokat, hajadonokat, leányokat és leánykákat nem is számítva — e fáklyás-menetben részt vett. Csak fáklyát is többet számláltam nyolcz száz nál. Az országutól a siputczáig csupa veres szakáll világított, az éljeneket pedig egész a szénatérig — az pedig nagy távolságra van a siputczától — vitte a szél. Az igaz, hogy a szél is jó nagy volt, hanem a tolongás mégis nagyobb volt. Engem azonban leginkább Jókai beszéde rendített meg; kimondhatatlan szép beszédben, a milyent csak ő tud tartani, lelkesítette a fiatalságot, hogy tanuljon sokat, mert rajtuk a sor, állni azok helyére, kiket az elmúlt 20 év küzdelmei kifárasztottak és már már pihenni szállnak. A szavak is, de még inkább a hang, a melylyel azokat mondá, csapta meg a lelket. Mintha már neki, a lángléleknek is elég volna a földi dicsőségből. A fiatalság is olyasmit érezhetett, mert e lelkesítő beszéd után a sip-utczáról egyenesen az István-térre ment, gulába rakta a fáklyákat, és évek óta először elfelejtette a „Szózat” hangjai mellett eloltogatni a fáklyákat. Hja, más idők, más fáklya-menetek!

Hja, más idők, más emberek. Mult vasárnap egy regatánk volt, — azelőtt csak hét-nyolcz-tíz évvel milyen nagy esemény volt az nálunk! A Duna mindkét partjain ezernyi ezer sokaság préselte egymást e látvány kedvéért; valamennyi gőzhajó főuri páholyokul szolgált; valamennyi dunamelléki ház ablakai szebbnél szebb női arczokkal voltak berakva, még a háztetőkön is minden kéményből festői házmeisteri fejek tekin-

tettek ki, a hajósok az ország előkelő férfi-csemetéi voltak, — most, ha akadt is pár száz ujság-éhes szem, — a mennyi minden új kapura találkozik nálunk, — az is szégyenkezve mondta, hogy éppen csak a nagy szél kedvéért teszi, legkevesebbé sem a csónak-verseny kedvéért, aztán fél szemével a Dunára sandítva, nézte, hogy kergeti egyik csónak a másikat; egy ideig csak nézte, erősen biztatva a szél által, hogy csak legyen egy kis türelemmel, okvetlenül lesz egy kis szerencsés felfordulás; hanem biz az csak nem akart lenni, és így az a pár néző is csak a lapokból tudta meg, hogy a negyven aranyos díjat a „Kohinor” kormányosa, Márkus István, a nyolcz aranyosat a „Magyar” kormányosa, újra Márkus István, a többi két és egy aranyos díjakat a „Gipsy girl”, „Nyil” és „Deák” kormányosai, névszerint Heinrich Gyula, Tunka és Rác urak nyerték, tehát csupa kormányos, a kinek ez tanult mestersége, egyetlen egy urú matróz sem, és az egész mulatságban az a körálmény tettszett legjobban, hogy a Rác a „Deák” hajóban uszott.

Az országos államtisztviselők gyűlése meglehetősen csöndesen folyt le. Egy kis gyűlésezés az országház termében, hol miután a jegyző fölolvasta a fizetés fölemelésére vonatkozólag a magyar tisztviselői segélyegylet által kidolgozott javaslatot, a följegyzett szónokok egyike melegen fogadott beszédben s a meggyőződés hangján festi a tisztviselők súlyos kötelességeit az állam iránt, és nyomós érvekkel utal azon szomorú helyzetre, melyben az ország tisztviselői anyagi tekintetben sinlődnek. E bajon ideiglenesen drágasági pótlék által gondol segíthetni, s bizik a kormány és az országgyűlés igazságszeretében s reményli, hogy követeléseik iránt méltányosak lesznek s törekvéseiket siker koronázza. Az ülés után társas ebéd volt a Margit szigeten, melyben a hűvös aprilisba is beillő szeles idő daczára az állami tisztviselők nagy számmal vettek részt s a jó kedv, zene és csengő poharak közepette egymást érte a sok toaszt. Az első fölköszöntést Catinelli főmei osztálytanácsos mondotta a királynak, mint az állam fejére és első hivatalnokára. Estve tánczvigalom volt, és itt kitűnt, hogy a szép nem sokkal kevesebbet törődött a rút idővel, mint a férfivilág, mert oly számmal jelent meg, hogy, mint valaki megjegyzé — meghazudtolta a kalendariumot s a junialist valóságos majálissá varázsolta.

De majális volt mult vasárnap a nemzeti színházban is, a mennyiben a színészetnek fészke bimbói, a színpad jövő reményei ekkor mutatták be haladásukat, tehetségüket azon deszkákon, melytől fiatal szívük annyi fényes diadalt, koszorút remél. A nemzeti színház nézőtere szorongásig megtelt, az igaz, hogy a főrangú világot csak gróf Lónyay Menyhért képviselte, no de ilyen kortes-világban, midőn a választási mozgalmak ország-arisztokraczia érdekelt tagjai ott tartják szükségesnek lenni, a hol őket a politikai csizma szorítja. Éppen ezért ily előadások alkalmával a színházi közönség arculata bizonyos családi jelleggel bír. A közönség úgy szólván részt vesz a lámpalázban és osztódik a siker koszorúiban. Két vigjátékot láttunk, az egyik Scribenek „Egy nő, ki az ablakon kiugrik” című magyarított

vigjátéka, a másik Saint Georges „Choissy kisasszony“-a. Mind a kettő ügyesen volt kiosztva, az elsőben Gábor Irma és Nagy Julcsa, tűntek ki. Mindkettő pályavégzett. Az utóbbi már tavaly is magára vonta a közfigyelmet. A mi mai napság ritkaság: kedv, pezsgés és megnyerő szeretetreméltóság ömlik el játékán. Törő Balintné asszonyomat több helyütt annyi kedves, természetes vonással állította elé, hogy a zajos tapsokat méltán kiérdemelte. A férfi-szereplők kevésbé ügyesen mozogtak, az igaz, hogy csak az első osztályból valók voltak. A második vigjátékban Szigeti Jolán aratott diadalt. Taps és kihívásból bőven kijutott neki. Sikerülten ábrázolta a lányruhán átesillámló fiú tüzet, azon mozzanatban azonban, midőn fútságát megtudja, a meglepetés izgalmasabb vonásait ohajtottuk volna látni. Hanem így is elmondhatjuk, hogy egyikben sincs oly mérvben egyesülve az árnyalási képesség, közvetlen érzelmesség, s föllépési biztosság, mint benne. A többiekéről most még nem szólhatunk, részint mert még tanulmányaik küszöbén állanak, részint mert a szerepek, melyekben magukat bemutatták, sokkal kisebb szabásuak, semhogy róluk határozott véleményt adhatnánk.

Mire e soraink napvilágot látnak, a nagy munka egy része be lesz fejezve, s a választások zaja helyett elfoglalja helyét a holt idény csöndje. A lobogók nagy része eltűnik az ablakokról, a pártszenvedélyek háborgó hullámai lesimulnak, a szemközt álló polgárok nyugodtan üdvözlík egymást s az ellenfelek ép úgy, mint ékesszóló és találékony elméjű kortesek visszavonulnak polgári tűzhelyeik mellé, míg a cselekvés órája ismét a tettek mezejére, a nyilvánosságnak tövis és virágban egyaránt gazdag, sokaktól irigyelt, sokaktól sinlett, örömet és fájdalmat nem mindig az érdemhez arányos, de mindig pazar bőkezűséggel osztó ösvényére szólítja őket.

Most még vigan vannak mindenfelé, muzsikaszó, vándor cigányok huzzák, zászlók lobognak, lobogós ingü, rojtos gatyájú banderolisták „éljen Jókai“ „éljen Vidacs“ kiáltással járják be az utcákat, mindenütt remény és kíváncsiság az arczokon, változatos csoportulások szerteszét, egy-egy támogatásra szoruló polgártárs ékes dikeziót csap valamelyik utcasarkon, melynél a publikum természetesen soha sem hiányzik. Az egyes városrészek között élő telegraphok hordják a szavazások hullámozása szerint a leverő vagy örvendetes hirt. Hanem az ily élő hirverőn a közönség is kiveszi a maga vásárját, hiában erőlködik a kocsis megindítani lovait, nem megy az addig, míg közzé nem teszi a szavazatok számát. Egyszerre egetverő éljen tör a magasba. A belváros leszavazott, s Pest-Buda első követének ezernél több szavazattöbbséggel Deák Ferencz megválasztott. A fölhangozó éljenekre a Lipótváros felelt legelőször hason szellemmel. Wahrman lobogója legyűrte Akinét. És esti hét órakor fölzendült a Rákóczy indulója az üllői úton, s tenger lobogó, hullámozó néptömeg s óriási Tavaszi-éljenzés tanuságot tettek arról, hogy a jobboldal a baloldaltól elhódított már egy kerületet. Az a régi közmondás, hogy csak a kezdet nehéz, itt is bebizonyult, mert másfél óra mulva már a muzeum mögött is örömujjongásba tört ki azon párt, mely Osernatonyval szemközt heteken keresztül már Steiger Gyulát éltette. Csak a Terézváros olyan még, mint egy zsibongó méhkas. Még azon utcái is, melyekben különben naponként alig fordul meg egy tucat ember, a szó szoros értelmében zsufolásig tömve vannak. Habár az idén a főváros majd mindenik részében a választás élénk, mozgalmas képet nyújtott, a terézvárosi mellett még említeni sem lehet őket egy nap. Itt a szavazók nagy számával a szenvedélyek, izgalmak is nagyobb mérvűek, mint másutt voltak s a föllállított katonaságnak már több fáradságba kerül föntartani a rendet, mint egye-

bütt. A jelen pillanatban még nem lehet tudni, ki lesz a vivát, de bármint dől is el, annyi bizonyos, hogy a küszöbön álló országgyűlésen sok új névvel fogunk találkozni, valamint lesznek olyanok is, kikben a régi elveket, régi törekvéseket fogjuk fölismerni. Egészen tehát más képe lesz az országgyűlésnek, mint a multnak, de bármint lesz is, adja isten, hogy az összetartás mennyei harmoniáját elégületlen dissonans hangokkal meg ne zavarják.

— y — f.

U. i. A fővárosi választás eredménye a következő: Pesten: a belvárosban Deák Ferencz 1130 szavazattal, a balpárt jelölte: Szemere Miklós ellenében, ki 141 szavazatot kapott. A lipótvárosban Wahrman Mór jobbpárti 1011 szavazattal; a balpárt jelölte: Akin Károly 54 szavazatot kapott. A ferenczvárosban: Tavaszi Endre jobbpárti; az ellenzék jelölte Vidacs, szélső balpárti, 586 szavazatot kapott. A józsefvárosban: Steiger Gyula jobbpárti, 1132 szavazattal; a balpárt jelölte: Osernaton Lajos 893 szavazatot kapott. Végre a terézvárosban, hol a szavazás szerdán reggeli 8 órától csütörtökön délutáni fél kettőig tartott, tehát huszonkét órá hosszat tartott, megválasztott Radocza János jobbpárti 2230 szavazattal, Jókai Mór balpárti jelölt ellenében, ki 1292 szavazatot kapott. — Budán: az első választó-kerületben megválasztott Pauler miniszter 1061 szavazattal Simonyi Ernő szélső balpárti ellenében, a ki 652 szavazatot kapott. A második kerületben megválasztott Házmán Ferencz jobbpárti 1146 szavazattal, Andorffy baloldali ellen, ki 730 szavazatot kapott. — E szerint a két főváros ez alkalommal csupa jobbpártit küld az országgyűlésre.

Lapunk tisztelt pártolóihoz.

Mult számunkkal küldtem szét új félévi előfizetési felhívásomat, azon kérelemmel, hogy hölgyeink azt szokott szíves rokonszívukkal fogadják; tettem azt azon nyugodt önérzettel, melyet a hiven teljesített kötelesség tudata költ, és e részben csak a lefolyt félévre hivatkozom. Megfelelni a művelt hölgyek igényeinek, szószólója lenni minden jónak, szépnek és igaznak, elhinteni az igaznak világosságát az életben és az erkölcs magvait a szívekben, különös tekintettel a nőkre, volt e félévben is legfőbb feladatomból; azért volt lapom szépirodalmi része folyvást elismert költőink és íróink műveiből összeállítva, irány- és ismeretterjesztő cikkeink folyvást a női szívnek ügyekedtek tápot adni, és újdonságaink is úgy voltak összeállítva, hogy egyfelől minden selejtes ki volt zárva, és másfelől eleven és hű képet nyújtottak a társadalmi és művészeti életből.

Ez lesz a jövő félévben is feladatomból; és a mellett adok hölgyeinknek hat kötet kellemes olvasmányt, ezek között *Tóth Kálmán összes válogatott költeményeit*, olyan két kötetet, a milyent még sem miféle külföldi lap sem adott. Nem kiméltem áldozatot, hogy különösen most, midőn a politikai pártérdekek annyi iszapot vetnek föl a társas-életben, legyen a női szívnek hová menekülni, és az örök szép költészet igaz-gyöngy-virágaiban gyönyörködni. Még könyvárusaink közül is többen azt mondták nekem, hogy: „Ki olvas most költeményeket?“ — Épen azért szereztem meg e gyönyörű költeményeket; az én lapom pártolói épen most sóvárognak igazán igaz költészet után, és minél nagyobbra növekedik azon hölgyek száma, a kik e mostani pillanatnyi érdekek és féktelen szenvedélyektől felkorbácsolt életben a költészet

isteni berkeiben keresik a gyönyörűséget, annál biztosabban nézhetünk a szebb jövő elé, mert költészet a nap, mely az éjt nappallá változtatja.

Meg vagyok tehát győződve, hogy szeretett hölgyeink ép a jelen izgalmas időben mutatandják ki hű vonzalmukat lapom irányában és terjeszteti fogják azt barátai és ismerősei körében. Fogadják előre is őszinte köszönetemet érte.

Emilia.

Major Béla,

korán elhunyt irónknak állítandó sírkövére ujabban adakoztak:

Pestről Borszék Antal ur gyűjtése:	5 frt — kr
Horváth Irén	5 „ — „
Horváth Gyula	5 „ — „
Lonkay Iphigénia	3 „ — „
Heckenast Gusztáv	2 „ — „
Beregszászról:	
Szeles Elek	20 frt — kr
Ehez az eddig begyűlt	171 frt 80 kr
Teszen összesen	191 frt 80 krt.

Budapesti hírvivő.

++ (Nagylelkű alapítványok.) A jótékonyságáról ismert Wenckheim Krisztina grófnő egybekelése alkalmából, a következő nagylelkű alapítványokat tette: Egy Békés megyében felállítandó árvaházra százezer, azaz 100,000 forintot; a magyar írók segélyegyletének gyarapítására 10,000 frtot; a pesti „Erzsébet“ árvaházra 2,000 frt; a pesti vakok intézetére 4,000 frtot, a váci siketnémák intézetére 4,000 frt; a Pest-lipótvárosi templom építésére 1000 forintot; az aradmegyei kórházban egy betegágyra 2500 frt; a békési, újkígyósi, székudvari és szentmártoni koldusok részére, külön-külön 200 frt összesen 800 forintot. Sok ilyen főrangú hölgyet a hazának.

++ (Jótékony hagyományok) Miskolczon mult hó 24-dikén gyermektelenül elhalt özvegy Sóvári Soós Jánosné Sedeni Ambrózia Antónia asszony az emberiség iránti meleg részvételének adta tanuságát, midőn végrendeletében fogadott leánya, rokonai, keresztgyermekai jóakarói javára tett intézkedésein felül, a miskolci ágostai egyház kebelében működő ugynevezett női házi persely-egylet részére 1000 frt, ugyanazon egyház alumíniumára 1000 frt, a diósgyőri evangélikus egyház részére 100 forint, a nádasdi református egyház javára 2000 frt, az egerlővői református egyház orgonájára 500 forint, azon helységbeli özvegyek ápolására és vagyontalan árvák nevelésére 2000 frtot hagyományozott, és a magyar tud. akadémia részére kevéssel halála előtt 200 frtot kifizetett. Továbbá a miskolci szegény ápolda tőkéje gyarapítására 2000 frt, egy lelenczház, vagy más először életbe léptetendő emberbaráti intézet elősegítésére 5000 frtot rendelt kifizetni. Áldva legyen emléke nemes gondoskodásáért, és a gondviselés adjon minél több kegyes szíveket, hogy segítsék életbeléptetni a társadalom s emberiség égető sebeinek enyhítésére szükséges intézkedéseket!

++ (A füredi szeretetház számára) a kimutatás szerint ujabban megint 11,080 frt 96 kr, és 2 arany gyűlt be. Ezen összegben benne van 1500 frt, melyet a közoktatási miniszter engedélyezett, 6000 frt, mely a pénzügyminiszter által utalványoztatott, és 600 frt a kereskedelmi minisztertől mezőgazdasági eszközök beszerzésére. Rill építész ur az intézet növénydekeinek 12 pár koresolyát ajándékozott.

++ (A budai lövészegylet) zászlószentelési ünnepélyére a zászlóanyai tisztre felkért Clotild főhercegnő Hollán Ernőnét választotta helyetteséül. Ennek folytán e napokban egy lövész-küldöttség Érczhegyi főlövész-mester vezetése alatt Hollán Ernő urnőnél tisztegett és felkérte a helyetteség elvállalására, mire az a legszeretetremlőbb módon késznek is nyilatkozott, sőt megígérte, hogy a lakomában is részt fog venni. — Az ünnepélyre eddig már több magyar vidéki lövész-egylet bejelentette megjelenését.

++ (Paulovits Imre,) pesti ügyvéd mult kedden a pesti királyi törvényszék által Rakovszky közbíró indítványa folytán csalási és váltóhamisítási bűntényben bűnösnek találtatott, és nyolcz évi sulyos börtönre ítéltetett. A bűntények a következők: Paulovits Csábi urtól átvett egy első hazai takarékpénztári részvényt oly czélból, hogy e részvény kamataiból Csábinak egy 400 frtos adósságát fizesse le. De Paulovits nem fizetett sem adósságot, sem a részvényt többé vissza nem adta, hanem elzálogosította Fux pénzváltónál, hol végre a zálogszerződés elévült, és Fux a részvényt eladta. — A Thalmayer B. és társa-féle czég Paulovitsot követeléseik behajtásával bizta meg. Ez csakugyan 3225 frtból 1648 forintot behajtott, de a behajtott összeget elköltötte. — Weinberger György 5000 forintot adott át Paulovitsnak, hogy vásároljon meg azon a városligetben egy kertet. Paulovits ez összeget is elkölté, sőt még Weinberger nevére egy 2300 frtról szóló váltót is hamisított. — Elsikkasztotta továbbá Weller átiratási díjakra adott 131 frtjait. — Berger József vett tőle egy 2000 frtról szóló váltót, mely Rottenbiller Károly névvel volt hamisítva. — Davidsohn S. H. nagykereskedő vett tőle három, összesen 6000 frtról szóló s Paulovits által Paczona Imre, Rottenbiller Károly és Neumayer Károly nevekre hamisított váltókat. Vádlott töredelmesen bevallotta bűnét, és csak azzal mentegette magát, hogy insége kényszerítette e lépésekre.

++ (Munkácsi Mihály nagy képéről,) melynek „tépést készítő“ a tárgya, s mely jelenleg a londoni kiállításon látható, a kölni lap tudósítója ezeket írja: „Bámulattal és tiszteletteljes borzalommal állnak az angol festők e kép előtt, mely rideg egyhangúságával egyidejűleg vonzó és visszataszító hatása és mely a szándékolt hatás elérésére az angolokéval ép ellenkező eszközökkel készült. Hogy itt egy hatalmas tehetség műve előtt állunk, senki sem tagadhatja. E tehetség azonban most nyilván sulyos fordulóponton áll, melyből vagy győzelmes szárnyalással fölfelé, vagy féktelen nyomoruságba fog alászállani. Kettő közül egyik bizonyos. A középszerűség kényelmes középutja nem tulajdona ez erőnek.“

++ (Ó-Gyallán,) mely Komárom és Érsekújvár közt fekszik, Konkoly Theke Miklós fiatal földbirtokos, (kinek több zeneművét is ismerik a zongorajátszók,) egy csillagvizsgálótornyot építtetett s azt értékes eszközökkel szerelte föl. Egy igen csinos lakház északi sarkán nyulik föl a csillagda, forgatható kupolával, csillagászati, természettani eszközökkel, drága messzelátókkal, órákkal, könyvtárral, stb. Bécs, Páris és London leghíreseb gépészeitől valók a csillagászati eszközök.

A csillagda tulajdonosa mellett, mint segéd, Nagy Tamás működik. Annál örömebb említjük meg e hirt, mert napjainkban nem nagy ama magánosok száma, kik tudományos kedvtelésükre nagyobb mérvű áldozatokat hoznak; sőt a mi különösen a csillagdákat illeti, nálunk jelenleg az ó-gyallai az egyedüli, mely a tudomány mai igényei szerint van felszerelve.

++ (Az újpesti kikötő.) E napokban küldötte át a pénzügyminisztérium az új-pesti kikötőnek 12400 forintba kerülő jóváhagyott kinyitási tervét, a közlekedési minisztériumhoz mint technikai szakosztálynak, oly kérelemmel, hogy azt mielőbb létesíteni sziveskedjék. A jóváhagyott terv szerint egy 8 öl széles zsilip fog nyittatni a zárgáton keresztül, melyen minden hajó fog közlekedhetni. A kinyitás esetében Wolfner Lajos háza előtt azonnal egy nagybbszerű uszodát nyitnók és férfiak számára. Külön két tükörrel és megfelelő számú öltöző cabi-
nekkal. A közlekedési minisztérium a kinyitási terv kivite-
lét Scharmerschil János vizimérnökre bízta, ki a zsilip tervét készítette.

++ (A pesti nemzeti zenede) részéről az 1872-dik évre kihirdetett pályázatra (magyar négyes férfikar éneke) e követ-
kező pályaművek küldettek be: 1. Gábor diák, Vörösmartytól. Jelige: „U. A. W. G.“ 2. Német fiu, Kazinezy F.-tól. Jelige: „szomorú a magyar nóta.“ 3. Falu végén kurta korecsma, Petőfi-
tól: Jelige: „Azon maga művével való megelégedés a lélek sze-
génységét árulja el.“ 4. Ébresztő, Bajzától. Jelige: „Ha megér-
demli, babért neki.“ 5. Bő kedv, id. Rudics József bárótól. Je-
lige: „Borban a bú megbetegszik, él a kedv.“ 6. Ének, Császártól. Jelige: „Lant.“ 7. Hogy ha titkolt, Tóth Kálmántól. Jelige: „Kicsi fülemile dalol elrejtözve, ki tudja hol?“ 8. A megfagyott
gyermek, Báró Eötvös Józseftől. Jelige: „Bús a magyar nóta.“ 9. Szeget-szeggel, Petőfitől. Jelige: „Dalra.“ 10. A székelyek, Petőfitől: „Tüze vele, ha nem lesz nyertes.“ 11. Őszi estén,
négyhangu ének. Ritter Sándor, egyleti titkár.

++ (A nemzeti színházban) mult kedden este lépett fel először Palikáta Zsófia k. a. A Gildát énekelte a „Rigoletto“-
ban. Az új énekesnő a színházra nézve kitünő szerzemény. Bá-
jos ifjú hölgy, s éneke vonzó, kellemes. Hangja eléggé nagy ter-
jedelmű, és azt már is művészin tudja érvényesíteni. Előadása
csinos, szellemes; a mi játékából hiányzik, azt meghozza a
gyakorlat. Különb ez este is már úgy mozgott a színpadon,
mintha annak régi ismerőse lenne, pedig ma lépett fel először s
eddig még nem énekelt nyilvánosan.

++ (A pesti királyi törvényszéknél) mult kedden felség-
sértési pör tárgyalatott. Szilágy-Somlyón Klein nevű korecsmáros
Adi Jánossal, ki már hosszabb idő óta rossz szemmel nézte Kleint,
amiért ez rossz italt mért, összeszólalkozott. Egyik szó a másikat
adta, s Adi János a királyra sértő szót mondott ki, melyért el-
lene a felség-sértési pör megindított. A végtárgyalásban vád-
lott Adi azt hozta fel mentségére, hogy e szó: „király“ nem
ő felségére, hanem saját sógorára, ki ily nevet visel, vo-
natkoznék. A törvényszék e magyarázatának helyt nem adott,
hanem Adit három havi fogságra ítélte. Az elítélt az ítélet ellen
a felebbezést jelentette be.

++ (Zsófia főhercegnő végrendelete) a „Tgbl.“ szerint sok
évvel ezelőtt iratott. Abban számos és tetemes hagyományok
vannak rendelve az örökhagyó környezetéből való oly személyek
számára, kik időközben már régen elhagyták szolgálatát vagy
meghaltak. A császár ennek következtében azon meggyőződés-
ben, hogy elhunyt anyja szellemében eszelepszik, elrendelte,
miszerint ezen hagyományok azon személyeknek járjanak, kik
a végrendeletben említettek szolgálati helyébe léptek. Legjób-

ban gondoskodott a főhercegnő sok évi titkáráról, Zehkorn ur-
ról, ki teljes fizetésén és lakpénzén mint nyugdíjon kívül még
1000 frt személyes pótlékot kap. A bécsi szegényeknek Zsófia
főhercegnő ezer forintot hagyományozott.

++ (Vegyesek.) A nemzeti dalkör szombaton a lö-
völdében szép számú közönség jelenlétében dalestélyt tartott. A
dalárda, mint mindig, úgy ezuttal is, Huber Károly vezetése
alatt igen szépen énekelt; leginkább tetszett Mosonyi „pacsir-
tája“-ja. A dalestély után kedélyes tánczvigalom következett.
— Sartory Jenő, a megszökött postamester, Örmezőn főbe-
lőtte magát. Holttestét már meg is találta egy örmezői paraszt.
— Népszínháza lesz Pestnek, még mielőtt a hermina-téri
népszínház a nemzet filléreiből létrejönne. Miklóssy ugyanis
bejárta a főváros nagyobb termeit és ezekből hármát alkalmas-
nak talált és tulajdonosaikkal azonnal alkuba állt. E helyiségek
egyike a Lloyd-épület nagyterme. — Kovács Sárolda, ki
Bittó minisztertől ama nagy tolvajlást elkövette, Drávafokról
való, s egy szegény paraszt ember leánya, de dolgát úgy fel-
vitte, hogy még nem rég egy nagy birtok „igazgatója“ volt, s
egyik leánya egy első rangu pesti növeldében neveltetik. Mind-
azon kalandos dolgok tehát, a mit a lapok e nőről irtak, kohol-
mány. A tolvajlási ügyét különben közelebb tárgyalja a pesti
törvényszék. — Újszerkezetű hátultöltő. Egy esz-
esztorgami puskaműves, egy általa szerkesztett kettős hátultöltőt
küldött fel próba végett a bécsi fegyvergyárba, mely egy perc
alatt 40 lövést képes adni, és szakférfiak és vadászok között
nagy feltűnést okoz. — A Csikszékben Ditro és Szárhegy
között egy szárnyatlan sáska faj — orphania deucada —
pusztított, mely ezelőtt két évvel is rendkívüli felszaporodása
következtében kárt tett. — Olvasóink előtt eléggé is-
meretes a Haynald-Bakos-féle eset a kalocsai érseki kertből. —
Ez ügynek folytatása is van. Tekintélyes számú és nevű aláírá-
sokkal kérvény érkezett az igazságügyi miniszterhez Kalocsá-
ról, melyben Bakos János királyi alügyész urnak ezen eset folytán
Kalocsáról való eltételét kéri. Ennek következtében nevezett
alügyész ur Kalocsáról elhelyeztetett. — Aigner Lajos
könyvkereskedő kéri mindazokat, kik Torkos Lászlónak általa
kiadandó költeményeit megrendelni szándéknak, vagy a köl-
teményekre előfizeteket gyűjtöttek, hogy szándékukat legkésőbb
junius hó végeig nála bejelenteni (akár hozzá csatolva a pénzt,
akár nem, illetőleg a gyűjtő leveket beküldeni sziveskedjenek. —
A polgárosított határörvidéknek közvetlenül Ma-
gyarországhoz tartozó részei következő politikai beosztást fog-
nak nyerni: a csajkások kerülete egyesítettik Bács-megyével,
a német és oláh bán-sági ezredek pedig Temes- és Torontál-me-
gyébe kebleztetnek be. Végül a román határezred kerületéből,
melynek főhelye Karansebes, egy új megye fog alakittatni, s ez
a régi „Valko vármegye“ nevet viselendi. — Zsibón egy
tűzfecskendő megszerzése céljából Wesselényi Miklós b.
kertjében e hó 9-dikén táncmulatság tartatott. Begyűlt 150
frt. — Pesten a Kemniczi és Podmaniczky-utczák között
nyitott új, eddig névtelen uteza lakói folyamodtak, hogy utcá-
juk a halhatatlan báró Eötvös József emlékére „Eötvös-utczá-
nak“ nevezethessék.

++ (Rózsás napló.) Ma d a c h Imre korán elhunyt költőnk
leányát Jolánt e hó 2-dikán vezette oltárhoz A.-Sztregován
Ruttkay György. — Turry Mátyás bajai ügyvéd e hó 15-dikén
vezette oltárhoz Lederer Fülöp orvos ur leányát, Emma kis-
asszonyt.

++ (Halálozások.) Erdő-Bényén juniús 14-dikén Oláh
József a s.-a.-ujhelyi hirneves ügyvéd 59 éves korában gyomor

bajban meghalt. 1849-ki honvéd főhadnagy, értelmes és szorgalmas gazda, buzgó hazafi, minden szépnak és közügynek pártfogója. és igaz jó barát volt. Végreleletében az erdőbényei helyv. hitvallásu eklézsiáról, belső embereiről, a városi olvasó köréről, több árváról, s hű eseléseiről is intézkedett. — Fellner Ignác vas megyei genesi szül. huszonnégy éves kereskedősegéd, ki pár hó előtt pisztolylyal meglötte magát s azóta folyton kórházban ápoltatott, e napokban sérüléseiben elhunyt. — Dr Liebhart János, előbb zirczi cisztercei rendi tag, a jelenig apát és az ungvári főgymnasium igazgatója, hosszu szenvedés után e hó 15-dikén elhunyt. — Szászvárosban e hó 1-jén elhunyt Hollaki Ferencz, volt főtvszéki tanácsos élete 58. évében. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Junius 15-dikén: „Romeo és Julia“, Gounod operája. — Junius 16-dikén: „A csikós“, Szigligeti népszínműve. — Junius 17-dikén: „A jó falustak“, Szigeti vigjátéka. — Junius 18-dikén: „Rigoletto“, Verdi operája. — Junius 19-dikén: „Ádám és Éva“, „A miniszter előszobájában“ és „Tűz a zárdában“, három kis vigjáték. — Junius 20-dikén: „Borgia Lukiétia“, Donizetti operája. — Junius 21-dikén: „Könyves Kálmán“ 5 felv. dráma, írta Jókai Mór.

Divattudósítás.

A fényes új színek, melyekbe az újabb tudomány ruháinkat mártogatta egy kissé háttérbe szorultak, és egy időre legalább helyüket újabb ama bágyadtabb, halványabb színek foglalják el, melyeket évekkel ezelőtt olyan nagyon szerettünk. Leginkább selyemszövetekben találjuk eme szelid rózsaszín, kék, lila, szürke és zöld összeállításokat, és tagadhatatlanul nemcsak hogy jól állanak azok majdnem minden arczszínhez, hanem igen előnyösen is lehet őket más színekkel összeállítva élenkíteni, összhangba hozni. Igen szép öltözéket láttunk kétféle rózsaszínű tafotából. Az első félíg hosszú szoknya egészen simán volt varrva és sötétebb rózsaszín tafotából készült, a felső tünique pedig világosabból, elől nyitva volt, oldalt is, és itt három sötétebb rózsaszín csokorral volt ismét összefűzve, egy kis fehér csipkével vegyítve a csokrok; ugyanis csipkével volt díszítve a tünique hőröskörül is. A kivágott derék fölül finom csipkekendőcske volt véve, hátul rózsaszín csokrokkal. A bő ujjak alól két sornyi csipkés ujjak látszottak.

Igen csinos öltözékeket állíthatni össze az annyira kedvelt fehér, rózsaszínű, sárga, drap, sat. sultan szövetből, mely könnyű, finom szőrszövet újjnyi széles selyemesikokkal, és tüniquere és derékre igen alkalmas levén, régibb ruhák fölül igen kedveltek. E szövet ára 1 frt 10 kr, 1 frt 50 kr rófe. Egy tünique és derékhoz 8—9 rőf szükséges.

Igen divatosak az idén a széles színes szalagok és öv gyanánt viselt selyem écharpok. Kézi himzéssel díszítve igen szépek azok, de láttunk utánzott bokrétákat a legélénkebb színvegyületben, melyek pótolják a fadradságos kézi munkát. Egy szép selyem écharp ára 6, 8, 10, 12, 15, 20 forintig.

A cipők igen gyakran viseltetnek a ruha színéből és szövetéből; azon hölgyek azonban, a kik nem bírhatnak minden öltözékhez külön cipővel, a sötétebb öltözékekhez fekete atlacz cipőt viselnek, a világosabbhoz pedig bronce színű kivágott cipőt elől gazdag csokorral és csattal díszítve.

Végül még néhány szót mai mellékletünkről, egy gyermeknadrágról. Igazán csak néhány szó lesz az, mert a szabás egy részből áll és így semmi magyarázatra nincs szükség. A korczot, melyre az összevarrt nadrágot varrjuk, a gyermek derekának terjedelme határozza meg.

Számrejtvény.

Bazilidesz Mindszenti Matildtól.

4. 2. 4. 9. 3. Országunkat pusztította,
5. 6. 4. 2. Sok volt az ország házában,
1. 9. 3. 4. 2. Magyar hölgyek disze vala,
8. 7. 2. 10. 11. 9. Torokfájást ez gyógyítja;
7. 8. 6. 4. 2. Lészthez mindig használd ezt,
7. 9. 3. Ha nagy, tudom, nem szereted.
- 1—11. Isten őrízd nemzetünket,
- Oly csapástól, mint ez szülhet.

Megfejtési határidő: július 20-dika.

A f. évi 21-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Répa, retek, mogoró, ritkán rikit korán reggel a rigó.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Braun Riza, Várhalmi Berta, Szabados Kosztyik Berta, Gellén Ilona, Ploy Leostach Fáni, Báthory Zsigray Istvánné, Keszthelyi Györgyné, Mauszbarth Mótzer Emma, Marosy Hermin és Etelka, Kálós Erzs, Vadász Luiza, Kalla Mihályné, Szmodics Gizella és Irma, Gyura Janka, Szabados Jenő, Schönfeld Ceczilia, Barthalos Vilma és Etelka, Korbuly Fáni és Anna, Benedikovich Róza, Paraicz Ilka és Teréz, Jaczkovich Velyáczky Anna, Vitályos Irma. Lembényi Zsigmond Gyuláné, Brocken Kovács Emma, György Klára, Leustach Gizella és Irma, Bárányi Aranka, Kiss Antónia, Kovács Sebestyén Ilona, Trajtler Erzsébet, Tormássy Mari, Csikós Anna, Felvinczy Mariska, Diviaczky Mária, Németh Berta, Löffler Szidónia, Szák Várnay Anna, Knétsy Jozéfa, Sigray Katalin, Sváby Izabella, Dubányi Róza, Bozváry Viktória, Sziklay Matild, Gózon Gizella, Sántha Mariska, Vojnics Gombos Ilka, Eperjassy Emilia, Ratkovszky Mari és Vilma, Tucsny Irma, Pásztelyi Danielovich Emilia, Fehérpataky Laura és Emma, Seján Gorzó Kornélia, Beszédes Mózes Ágnes, Józsa Gábor, Simkó Irma, Stenczinger Karolin, Kovács Mórné, Csatáry Julia, Mandl Ida, Besz Morócz Karolin, Pethő Antalné, Bazilidesz Mindszenti Matild, Sarkady Irma, Kristóffy Frankó Mária.

A 20-dik számban közlött sakkrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Fisch Róza, Seján Gorzó Kornélia, Józsa Gábor, Simkó Irma, Stenczinger Karolin, Kálós Erzs, Kovács Mórné, Csatáry Julia, Mandl Ida, Pethő Antalné, Bazilidesz Mindszenti Matild, Telmányi Eugénia, Kristóffy Frankó Mária, Sarkadi Irma.

Tartalom.

A szív élete, P Lászlótól. — Aranyos-Maróth, Benedek Aladártól. — Sramko bácsi, Mikszáth Kálmántól. — Álom, Tildytől. — Egy házasság szerelemből, Dickeus Károlytól. — Egy éj a tengeren, Tóvölgyi Titusztól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n : — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Gyermeknadrág szabás.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kulap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

26. sz.
Június 30-kán,
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járatási kötelezettséget
foglalt magában a lap irányában.

Mi is az a költészet? Az egyik isteni szikrának, a másik rajongó idealizmusnak, a harmadik épen fantasztikának nevezi, de bármi legyen is, annyi áll, hogy a kiből megvan, az sajátos lelket hoz magával, a mely első fiatal korától fogva üzi-hajtja a nagy sokaság előtt láthatatlan, és azért általa meg sem fogható célok felé; ami más embert boldoggá tesz, azt ő semmibe sem veszi; mikor a földi szerencse útjába veti magát, ő elmegy mellette, nem tartja érdemesnek, hogy lehajoljon érte és a mire más ember gondolni sem tud félelem és rettegés nélkül: a nyomort, nélkülözést és a világgal való meg hasonlást, azt ő föl sem veszi. Más szemmel lát, más füllel

Toldy István.

hall; lát egyéneket és nemzeteket, a milyenek talán századok vagy évezredek múlva lesznek; hall fogalmakat és eszméket, a melyekhez a szavakat is neki kell teremteni; ami a többi embernél szó, az nála zene, a zene meg beszéd neki, és ez a képzeleti világ az ő lételeme, a melyből ha kizavartatik, elveszti boldogságát, el az élet fonálát, hanyódik-vetődik, mint a hitregebeli félistenek: beleköt minden Titánba; mint a közepkori lovagok, maga keresi föl a bajt, minden tornán jelen kell lenni, és mikor a vár szépséges hölgye vállára akarja tűzni a szalagot, ő már ismét utban van, megy tovább, mindig tovább, a míg csak újra meg nem találja, a mit elvesztett: azt az utat,

a mely vagy fel: a halhatatlanság csillagaihoz, vagy alá: a „hiúságok hiúságá”-nak sirásó tudatához vezet — ilyen a költő élete, és ilyen maga a költő.

Ime az az ifju, kinek arczképét ezuttal van szerencsém bemutatni. Olyan fiatal még — 1844-ben született — és mennyi mindenféle kemény tusán ment már keresztül! Talán „nagy diák” sem volt még, már nem tudott békét hagyni az író tollnak; ez az érzés is olyan, a miről csak annak van fogalma, a ki benne szenved: kell írnia, hogy mit? azt maga sem tudja; csak mikor leteszi a tollat, veszi észre, hogy a mi ugy nyugtalankodott benne: koboldok, gnómok, ördögök, tündérek, angyalok, a mint épen ama megnevezhetlen boszorka-üstből, melyet közönségesen elmének neveznek, a földre kívánczotak. Mint minden zsenge elménél, ugy Toldynál is nem épen óriások voltak az első zsengek, isten sem először teremtette a rózsát a növények és az embert a gerinczesek közt, hanem azért megvolt már azokban is az, ami a rutat is érdekessé teszi: a kiváló tehetség; csak időt kell engedni, majd magától reá fog jönni a szépre, és akkor nemcsak a ruhára fordítja drága kincseit.

És ugy is lön, azaz hogy elébb még egy pár nagy csalódáson kellett átesnie. Mert a költői vándorévek nem nagyon örömeteljesek; körülbelül azon válságon vezetnek azok is keresztül, a melyeket a tiszta szerelem szokott átszenvedni. Az első szerelem csupa ábránd, rajongás, imádás, mert a szerelem tárgya is olyan magasan áll, hogy csak a képzelet közelítheti meg. Akkor az ifju megpillant egy nőt, egészen mást, mint az eddigi eszmény, olyant, a melynek képe nem világít, hanem kápráztat; nem csillag, hanem örvény, a mely szintén vonz és ragad ellenállhatatlanul ezer csáb és inger észfosztó ígézetével, egy pillanat, és az örvény gyűrűi összekapcsolódnak körülötte, azután következik az önkivüliség, a melyben nem érez egyebet, csak gyönyört, gyönyört és ujra gyönyört egész addig, a mig egyszerre csak föleszmél, és akkor ime, irtózáttal látja, hogy végig össze van marcangolva, megtépve, megrabolva, koldussá téve; akkor aztán ádáz átkokat szórva nem magára, sem arra a festett képű ördögre, hanem inkább az egész nemre, a mely a szép melléknevet viseli, nem tér vissza az eszményhez, hanem inkább hátat fordít az egész nemnek és lesz belőle kérlelhetlen, engesztelhetlen nőgyűlölő, még az árnyékát is kerüli az olyan alaknak, a mely lágy idomzatokat mutat, és a mellett beleveti magát a mindennapiság zsibvásárjába, egy ideig tetszik neki a cserebere-világ, az örökös kereslet és kínálat, a portékák szemfényvesztő változatossága, a pénz világölelő polip-karja, a nyereség és veszteség tengervész deleje, — hiszen ez pompás — és neki is van mit piacra vinni, és aztán beleveti magát a nagy zajló áramlatba, jobbra-balra csapkodja az üzérvilág hullámszörnyetegjeit, szemlátomást halmozódik körülötte a földi kincs és nyereség, mig egyszer véletlenül egy tükör előtt megy el és egy pillantást vet belé, és arra visszariad, elijed önmagától, nem az ő képe az, ami a tükörből kivicsorít, hanem egy piszkos, csatakos zsibárusé, aztán a belsejébe is vet egy tekintetet és azt is csak olyan czondrás- és kastosnak találja, és aztán eszébe jut, hogy ez onnan van, mert nincsen körülötte senki, a ki a tiszta szépre emlékeztetné, és akkor az igazi szép, az első eszmény emléke ébred föl szívében, kikel koporsójából szebben, ragyogóbban, mint valaha, és — most érett fejvel borul le előtte és üdvözlő reszkető ajkkal rebegi, hogy az első, tiszta szerelem az igaz boldogító szerelem, a melytől soha sem kellett volna könnyelműen és hűtlenül elpártolni.

Az életben nem igen lehet ahhoz ujra visszatérni, mert az eszmény isten tudja, hová sodortatott és mivé nyomorított

már az óta, de a költészetben örökké azon egy és változhatatlanul megmarad az és ugyanazon boldogító mosolylyal fogadja a sulyos tapasztalatokkal terhelt elje roskadó hűteltent. És fölemeli őt magához, és ajka bűvös érintésére a bűnbánó szív visszanyeri első tavaszának tisztaságát, szépségét, erejét, boldog derűtségét és — a ki ezen feltámadási kort megéri, csak hogy ritka költő éri meg ép lélekkel, — az örök frigyét köt az élet legnagyobb boldogságával: az egy igaz, tiszta, nemes költészettel.

Igy tért vissza Toldy István is első tiszta szerelméhez, a kit nyugtalan fiatal lélekkel hűtlenül elhagyott. Ezelőtt csak néhány évvel is milyen más világ volt e szívében! Nem volt a politikai csirdekben verekedés, melytől elmaradhatott volna. Ő sem tudott ellenállni azon — a fiatal tehetségekre olyan veszedelmes — syren-hangoknak, mely szerint verejtek nélkül is bő aratásra lehet szert tenni, csupa nagy szavakkal nagy emberré válni. És kiállt a politikai nagy piacra, belekötött minden napi kérdésbe, egyház, vármegye, választás, sorba érezték szellemének hatalmas ökleit, a tömeg vihogott és kurjongatott örömeiben, olyan legény kell neki, már-már készen volt feltűzni fejére a zöld tuskés koresmacszérgért, mert hisz a szegény értelmetlen tömeg a szellemet is csak annyiban veszi, mint a pálinkát; — hanem egyszerre Toldy István csak eltűnik, hetek, hónapok teltek és Toldy Istvánnak se hire, se hamva a politika heti piacain, országos-vásárain; „hát ugy vagyunk? inába szállt a bátorsága!” mondák a legények, neki gyürkőzve, „szegény fiu, beh nem sokáig birta”, és egyszerre csak a lapok egy regényt hirdettek: „Anatol”-t, Toldy Istvántól és utána reá csakhamar egy vigjátékot: „A jó hazafiak”-at, szintén Toldy Istvántól és az új vigjáték egyszeriben fölszállott a dicsőség egére, onnan ragyogta be az egész országot és egyszeriben tudva lön, hogy Toldy István azért nem volt látható a vig ezimborák tanyáin, mert bűnbánólag visszaimádkozta magát az ő költői szíve első tiszta szerelméhez, és mert a költő is csak ember és az ember esendő, az isteni szép leány: a költészet mindent, mindent megbocsátott neki, visszaölelte őt szívéhez, és — épen most, midőn az egész ország két ellenséges politikai táborra változott, és fájdalom, inkább koresmahősök, mint nemes bajnokok táborává, mert Kárpátoktól Adriáig bor és pálinka foly és a viaskodók a sárba hempergetik egymást, a kolompások meg bekapott trágársággal egymás ellen uszítják őket, most minden piaci léleknek a gyöngy-életében, — Toldy Istvánról csak annyit írnak a lapok, hogy ismét egy vigjátékot fejezett be: „Az új emberek”-et, — ez mutatja, hogy az első tiszta kedveshez való visszatérés nem pillanatnyi szeszély volt, hanem szent házassági frigy: „holtomiglan, holtodiglan.”

Emilia.

Midőn a lélek oly beteg. . .

Osengey Gusztávtól.

Midőn a lélek oly beteg!
S az arczon édes üdv ragyog;
Midőn a szemből könny perog,
S az ajkon öröm mosolyog:
Nem értik azt az emberek.

Midőn a szív elandalog
A néma éjben egyedül,
És benne titkos vágy lobog
S a tiszta égbe elmerül:
Nem értik azt a csillagok.

Midőn minden nap hajnalán
Búban viharzik a kebel,
Midőn az élet tavaszán
Az ifju lassan hervad el:
Nem érti azt meg a leány.

Az én könnyem is megeredt,
Mig ajkamon mosoly fakadt,
És néztem a derült eget
És néztem ékes arcodat...
Ember, csillag nem érti meg.

Zeng, zeng a bús dal ajkamon...
Ember, csillag nem érti meg...
Te is hallgattad bús dalom
És szived arcod oly hideg,
Pedig te érted, angyalom!

S z e r e n s e k e r e k e.

(Beszély.)

Major Bélától. *)

I.

A f a l u t e r h e.

Megverek valakit,
Vagy engem valaki,
De az én rózsámat
Ne szeresse senki.

E nótát kurjongatta a falu utcáján végig késő este egy erős, érzés, de meglehetősen elázott hang.

A félhomályban egy magas délczeg férfi-alakot különböztetünk meg, mely kitelhetőleg igyekszik egyenesen járni.

A felhők közt bujkáló hold világít annyira, hogy láthatjuk árvalányhajas kalapját, gombokkal kihányt dókáját, és hogy kezében veszedelmes művészettel egy fényes fokost forgat, mintegy illusztrációjául a nótának, melyet mély érzéssel, bár kevesebb művészettel énekel.

További sok teketória nélkül bemutatathatjuk hősünket. Nemes nemzeti Kovács Miska. Az urat is hozzáteheti, a ki akarja, de a faluban nem szokás. Foglalkozására nézve: semmi. Naplopó, korhely, korcsmák hőse, falu terhe, hét szilvafás kurtanemes, kezdődő történetünk az 1848-ik év tavaszán, a mikor még e kifejezésnek volt értelme.

Most már kiesett a társalgásból, s értelme a multé lett.

Valamikor, régen, jó darabot birtak a Kovácsok a faluból komposzesszori címmel. De biz azt a sok osztály, örökösödési per meglehetősen elforgácsolta. A megmaradt külsőséget még Miska apja zálogba adta harminczkét esztendőre, meg is ujította a zálogos éveket.

De Miskát neveltette, iskolába járatta, meg kell neki adni. El akarta vele végeztetni a humaniárákat, de bizony Miska öcsénk, mikor a hatodik iskolát elvégezte, (nagy kamasz volt már, szégyenlt tovább diákoskodni), azt vette a fejébe, hogy többet tud professzorainál s hogy nevetséges ostobaság mindenféle tudomány.

Haza ment és nem volt erő, mely visszatérésre bírhatta volna.

Apja még néhány évig élt. Ezalatt ő nagykoru lett, a nélkül, hogy valamivel foglalkozott volna. Különben az öreg ur (adjuk meg neki a titulust, nem kerül pénzbe) sem tett sokkal

*) A korán elhunyt író utolsó műve.

többet, mint hogy pipázott. E tekintetben fia segédeül csapott fel.

Volt egy jó szorgalmas béresök a régi fajból. Az elszántotta a négy ökörről a belsőtelek lábában maradt egy fertály földet, termett rajta annyi, hogy a ház szükségletére elég volt, néha még el is adhattak belőle. Az istállóban volt egy tehénke, mely bőven megadta a tejet. Így lassacskán csak megéltek, a nélkül, hogy szemlátomást pusztultak volna.

Egészen másként lett, mikor Miska egyedül maradt édes anyjával.

Az anyja egy zsémbes, zsörtölődő, szünetlen elégedetlen asszony volt, de a mellett erélytelen; jó gazdasszony, de a külső gazdálkodásban nem értett semmit.

Így Miska azt tehette, a mit akart. Szerette anyját s az is őt s így leghevesebb pereléseiben megölelte, megcsókolgatta, s mindjárt szent volt a békesség; az öreg nemzeti asszony még morgott egy keveset, de aztán elhallgatott.

Így a temetési költségekre fölment a négy ökör, Miska elbocsátotta a bérest, minek egye hasztalan a kenyeret. A nemzeti asszony csak egy lánycselédre szorult, pedig tudjuk, hogy kivált falun, mily szükséges a férfi segítség, Miska meg nem tett volna kereszthe egy szalmaszálat.

Aztán hasznbérbe adta a ház lábánál levő fertály földet, rábeszélve anyjára, hogy nagyon jó árt kínáltak érte. Kaptak vagy négyszáz bankó forintot; abból kellett élniök.

Azt meg kell Miskának adni, hogy ő nem igen vett el e négyszáz forintból, sőt még hébe-hóba tett hozzá, de bizony szegényes tétel volt az.

Az öreg asszony varrogatott, fonogatott, összetartá nagyjából a háztáját. A tehénke megdöglött; a tejet is pénzért kellett venni. Miska pedig egész istenáldott nap nem csinált semmit, azaz koronkint elővette apjának rongyos flintáját a szegről, s elment a jegyzősegéddel, a gyógyszerészgyakornokkal, az esküdtel, s ha bevetődött a szomszéd puszta ispán, azzal, összeült kártyázni és sokszor elparázsfelbliztek reggelig, miközben Miska mindig veszett szerencsében volt.

Mindig volt pénze s azt rendesen a kártyán szerezte.

Csinosan öltözködött, félig urasan, félig közrendűen, egészen betyárosan. Árvalányhajas kalap, gombos dóka és pitykés nadrág, szürke posztóból, bőrrrel az alján. Soha sem járt másképp, mióta hazakerült.

Szép szál legény volt. Sok lány beh epekedve nézte. De ő nem törődött a lányokkal.

Más furta az ő fejét. Egynek a képe foglalta el szívét. Mit törődött ő a többivel!

De....

Oh, volt több rendbeli és igen terhes „de“!

Sokszor búsan nézett végig Miska a pusztá udvaron, a zöldséges kerten a hét szilvafával, aztán a hasznbérbe adott negyedtelken, aztán elgondolta a zálogban levő földeket, melyeknek kiváltása néhány év múlva lejár, hozzágondolta a négyszáz forint jövedelmet és nagyokat sohajtott. Ilyenkor szokott reggelig inni a korcsmában, s vagy ő, vagy más véres fővel térni haza.

Mégis milyen szerencsétlen, de gyámoltalan ember is ő! A körülmények tették azzá. Paraszti munkával nem foglalkozhatik, máshoz pedig, meg kell vallani az igazat — a kártyát kivéve, nem ért. Mihez kezdhetne? Mihez foghatna! Még ha dolgozni akarna is, pedig soha sem vette be a természete s el is szokott tőle, mit lehetne dolgoznia? Saját földje nincs, hogy azt művelje. Oh, tudna ő dolgozni hat helyett, csak az a kis lány

az udvartelki alházban volna mellette, mint kedves felesége s ő főzné meg számára a levest, ha este fáradtan hazatér! Soha sem menne a korcsmába, soha sem kártyáznék többet. De így? mit tegyen? ha visszaszáll is a bérbeadott kis föld, ahhoz fölszerelés kellene, a mit pénzért adnak, az pedig nem kerül ki a négyszáz bankó forintból, s annyit nem lehet kártyán nyerni, de még tán lutrin sem, a mire egyébiránt soha sem rakott.

Soha sem adják neki azt a lányt, pedig a nélkül az élet nem élet!

Csak legalább úgy állanának, mint apja életében. De mióta meghalt, mintha mindennek lába kelne, úgy pusztul.

De ő nem képes rajta segíteni. Városba menjen szolgálni? Nemes ember! és mit tudna szerezni? Nevétséges! Bármely állásban.

Igy aztán apránként elkezdett a kedélye mérgesedni. Türelhetetlen lett. Testi erejénél fogva fölényt vivott ki mindenki fölötte, a kivel érintkezett. E miatt nem igen szerették, s háta megett némelyek elnevezték „falu terhének“, a minek szintén nem egy beütött fej lett az eredménye.

Pedig jó fiu volt, de vesztét érezte s a mint még mindig énekelt nótája bizonyítja, mélyebb érzelmek idézték ezt elő.

Végre megérkezett udvarházukhoz s befordult annak kis-kapuján.

A nemzeti asszony szokás szerint zsörtölődve fogadta.

— Hol csavarogtál már megint, te sehonnai?! Ilyenkor és ilyen állapotban kell hazakerülni? Akármi történik a háznál, azzal nem törődünk! Én szegény öreg csontjaimmal egész délután ástam a krumplit a kertben. Nemhogy segítettél volna! Nem, ő oda csavarog! Bánja is ő, ha belehal is a munkába szegény öreg anyja!

Miska hátra csapta kalapját homlokáról, megtámaszkodott fokosára, de azért egyet tántorodott és mosolygott, mint-hogy a részeg emberek szoktak mosolyogni, ha jóindulatuk.

— Hát minek dolgozik, édes anyám, — mondá joviálisan. — Mindig mondtam, hogy ne dolgozzék, hisz nincs rá szorulva.

— Nem vagyok? Erre arra, de hogy nem vagyok. Tán az a ványadt lány elvégez mindent? Tőled ugyan kitelik ilyen feltétellel!

Ekkorra Miska kényelembe helyezte magát s megölelte édes anyját miközben ezt erősen támaszul használgatta.

— Asszony kéne a házhoz, úgy-e, édes anyám? — kérde negédesen.

— Asszony? ki adna neked asszonyt? Mire?

Ezzel az anya tán az egész falu véleményét mondá ki.

— No, majd adnának még! — pattogott hetykén Miska.

— Majd lesz énbőlőlem még valami, tudom, érzem. Az oláhok, szerbek nyugtalankodnak, atyám, a miniszterium elégedetlen, Kossuth tüzes beszédek tart. Lesz valami a világból. Iezig zsidótól hallottam, a ki ujságot járát, de meg olvastam magam is, pedig német. No, de ember kell majd ott a gátra, s én oda való vagyok, érzem, másra, ilyen körülmények közt, semmire. Ott majd meglátják, hogy mi lakik bennem.

Szavai vége felé a lelkesültség elnyomta mámorát; föl-emelte szép fejét, ihlettel beszélt.

— Jól van, jól! — szólt az öreg asszony egészen kien-gesztelten. — Csak feküdjél már le.

Miskának nem kellett ezt kétszer mondani, rögtön vetkezni kezdett. De e közben ráért anyját még egyszer megcsókolni, mintegy bocsánatkérésül, feledésül.

— Eredj, — mondá anyja, — borszagu vagy!

— 'Sz azt ittam, hát nem lehetek más szagu! — nevetett Miska.

Ez volt utolsó szava. Csakhamar mélyen, csendesen aludt, a mit nem érdemelt meg.

Az öreg asszony még fentfont egy darabig és szemlélte szép, daliás fiát, a ki oly nagy mihaszna, „falu terhe“.

Végre nagy sohajtozva lefeküdt ő is, de sokáig nem tudott elaludni, pedig ő megérdemelte volna az álom áldását, mert tehetsége szerint rászolgált.

II.

A falu rózsája.

Egyenként vezetjük be személyeinket. De sebaj, azért mégis majd összekerülnek később.

A „falu rózsája“ volt a „falu terhének“ eszményképe. Azért nem nézett a többi lányra.

A helységbeli jímbor tiszteletes ur szende szép hajadon leánya, előbb halvány rózsza, utóbb halványpiros, hogy messze kitűnt a többiek sorából.

Faluhelyen ismerni szokták az emberek egymást, bár sokszor megesik, hogy soha sem beszéltek azért egymással. Be-mutatás nagyon ritkán szükséges, történetünk idejében még kevésbé, mint most.

Az egy nemzedék együtt nő fel, néha együtt is jár iskolába, korunkat évek múlva onnan emlékeznek egymásra vissza.

Miska még onnan emlékezett Ilonkára.

Ilonka azonban valószínűleg megfélemedezett róla s csak újabb időben, mióta a szomszéd városbeli egyszerű nőnevelde-ből hazakerült, kezdé ujlag megismerni.

Falun a rossz hírek gyorsabban terjednek mindenki felől, mint a fővárosban. Itt eliparlovagoskodhatik, úzhet korhelységet valaki sokáig a nélkül, hogy híre szállua. De falun egy hét alatt mindenki tudja, vagy legalább képzei, mit tartson rólad.

Hát még ha valaki olyan korhely, mint Kovács Miska barátunk!

Ilonka sajnálta őt, hogy oly rossz híre van, de egyuttal félt is tőle, mert hitt a rossz hirben.

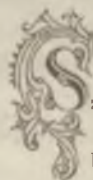
Az a rossz hír igaz is volt.

Mi vetettünk egy felületes pillantást a szegény ifju gondolkozásmódjába, szívébe, körülményeibe. Nem akarjuk őt me-tegetni, csak az eredményt jegyezzük fel, hogy szorgalmasan kerülte a paplak táját, s ha arra lett volna is dolga, másfelé került.

(Folytatása köv.)

Tavaszkor.

Lukesch Istvántól.

zép rózsái a tavasznak
Nyiljatok ki, nyiljatok,
Ugyis hamar nyárrá asznak
A tavaszi szép napok.

Örömet ti mért nem hoztok,
Ifjuságom napjai?
Életfám már virágfosztott
Egyre hullnak lombjai.

Harmat kellene a fára,
Hogy lehessen újra zöld,
Jöjj örömnék harmatárja,
Lágyuljon a durva föld.

Keljetek föl sirotokból
Szeretet és szerelem,
Hogyha a ti szavatok szól,
Ujra éled kebelem.

Akik régen sirba szálltak,
Keljetek fel, várak im,
Szép remények, édes álmak,
Rég elhullott könyeim.

Várlak, várak; — de halljad csak,
Mi susog oly rémesen? . . .
„Akik egyszer sirba hulltak,
Nem kelnek fel soha sem!”

Egy házasság szerelemből.

(Beszély.)

Dickens Károlytól.

(Folytatás.)

Geraldinét egyszerűen megveté a döllyfős nő, gyűlöletét e szegény nő iránt a hideg értelem szülte, mely feltétlenül roszalá fiának választását. Ha ez nem történendett, nyugodtan mellőzte volna Geraldinét. De ezt most nem teheté s azért Geraldine részesített azon megtiszteltetésben, ezen gögös nő erős haragjának és szünetlen megvetésének tárgyául szolgálhatni. A fiatal nő érzé kinos állapotát és összeroskadtt annak súlya alatt! Innen következett, hogy mindinkább elveszté ama természetes bájt és kellemet, melylyel férjhezmenetelekor bírt, s mely, egyéb előnyei mellett, nagy horderejű volt Alfréd szerelmére nézve. Magára Alfrédre is erős befolyást gyakorolt anyjának kegyetlen szigora, melylyel menyé gyengéit pellengérré állítani meg nem szünt. Csakhamar hozzá szokott nejét mentegetni, később bírálgatni — nem mindig kedvezőn — és végre, lassan-lassan szíve választottját szégyenleni. Férfias büszkesége nem eugede ugyan, hogy e tekintetben nagyon alásülyedjen; de mégis veszélyben forgott, nagy, bár be nem vallott veszélyben.

Ezen vészt jósuló körülmények közepette Alfrédet sürgős ügyek más vidékre szólíták, melyek ravasz fondorlattal teremtetek számára, és Geraldine napa gondjaira hagyatott. A nehéz kapu alig zárult be elutazott fia háta mögött, midőn Amphlett né asszonyosság leült és levelet írt Henrik unokaöccsének, a legcsinosabb világfinak és kora egyik legügyesebb nűcsábitójának.

III.

Geraldine, ki remegve nézett azon idő elé, melyet férjének támasza nélkül kellend félelmes napa társaságában eltölteni, nagy meglepetéssel tapasztalta, hogy az öreg asszonyosság rögtön gyökeresen megváltozott. Letevé kemény, sértő modorát; nyájas, figyelmes, kegyes, sőt mi több, hízogó magaviseletet öltött: — és Geraldine, ki ép oly szeretetteljes, mint félénk volt, kevés idő múlva vig kedélyűvé lön s bizalommal kezdett napához közeledni. Így töltöttek már néhány boldog napot el, — boldogokat, dacára a mély fájdalomnak, melyet a férj első távolléte a sze-

rető fiatal nőnek okozott, midőn egy hintó érkezett és abból egy csinos, finom, ifju arslán szökött ki, villogó kék szemekkel, fehér fogakkal, kifogástalan bajuszsza, katonás vig modorral, ki összecsókolózott Amphlett né asszonyossággal és mintha a ház ura lett volna, alig hogy átlépte a küszöböt, teljesen otthon látszék magát érezni. Ez volt Henrik unokaöcs.

Kedvesebb társalgó soha sem volt a világon Henriknél. Tele élcezel és adomával; örökké derült; a világ legjobb szívű embere; nők irányában a lovagiasság netovábbjával ékeskedve; bizalmassága mellett tiszteletteljes és előzékeny, — úgy, hogy senki sem volt, ki vele valaha összepörölt volna, de annál több ember, ki őt szerette, becsülte, kedvelte. Ezek voltak az ő tulajdonai és ezeknek köszönheté számtalan diadalait. Ezeknél fogva veszélyesen vonzó társalgó volt a legtöbb fiatal nőre nézve. De Henriknak, roppant könnyelműsége dacára, azért helyén volt szíve és a mily nagy barátja volt a cselszövényeknek, még sem szerette a bűnt és gonoszságot.

Geraldine eleinte tartozkodó volt irányában, férjezett női illető tiszteletet akarván ez által gerjeszteni; de Henrik őt e miatt kikaczagá és hihetetlen rövid idő alatt a lehető legkellemesebb álláspontot vívta ki magánának a fiatal nő irányában. Amphlett néni — így nevezé Henrik az öreg asszonyt — egy nap indítványozá, hogy Geraldine lovagoljon ki Henrik társaságában. Ezen indítvány meglepé a fiatal nőt, annál is inkább, mivel napát, mint az illem tulszigorú örét ismeré. Egy pillanattig habozott.

— Tetszenék ez Alfrédnek? — kérdé.

És Amphlett né asszonyság felelé:

— Ki az illem illetékesebb bírāja, ön-e, vagy én? Ha én mondom, hogy rokonával kilovagolhat, illik-e önhöz, nekem elment mondani és elveimet elfogadhatlanoknak nyilvánítani?

Geraldine naponkint irt férjének. Igen kevés közleni valója volt; de elég tárgy volt neki, szerelméről írni. Mellesleg megemlíte azt is, mily kellemessé teszi Henrik az ódon, sötét Thornivalét.

Alfréd és Henrik között, kora gyermekségüktől fogva határozott, mély gyűlölet uralkodott. Nem nyilvános, de rejtettségenél fogva annál szenvedélyesebb. Henrik Alfrédet mogorvának, Alfréd Henriket aljasnak nevezé; Henrik azt mondá, hogy Alfrédnek pappá kellett volna lennie. Alfréd viszont azt állitá, hogy Henrikből jó színész vált volna.

Alfréd dűhbe jött, midőn Henriknak Thornivalé-ban tartozkodásáról értesült. Csudálkozott anyja felett és Geraldinét együgyűnek nevezé; azután eszébe jutott, mit anyja egykor neje hajlékonyságáról, engedelkenységéről mondott, és ez őt kétszeresen féltékenynyé tevő. Ezen kedélyállapotban kap egy levelet anyjától. Családi ügyekre vonatkozó néhány bevezető szó után így folytatja:

„Egész öröm, Geraldinét és Henriket nézni; úgy játszanak együtt, mintha még gyermekek volnának. Geraldine igen előnyösen megváltozott; csupa élet és derűtség: egész ellentéte ama könnydűs, ideges, komor iskolásleánynak, minőnek ittlétedkor még mutatkozott. Attól félek, hogy te nagyon is szigoruan tartod; Henrik egészen ellenkezőleg, felbátorítja őt. Öcsém el van ragadtatva nő nyíltszívűségétől és vig kedélyétől, nő pedig Henrik jó kedélyhangulatától és vonzó modorától. És ő valóban kedves fiu, bár nem oszthatom Geraldine korlátlan lelkesedését, melylyel mult estve azt mondá, hogy szeretné, ha te jobban hasonlitanál Henrikhez. Én minden ember egyéniségét tisztetem. Vaughan kisasszony egyre kinez engem azon állítás-

sal, hogy ő Henriket nem szívelheti. Épen mult este igen szigorúan nyilatkozott nő részrehajló ítélete ellen, melyet ez „rokonsági hajlamnak” nevez; de Vaughan kisasszony lesújtá őt szigorú tekintetével, mire Geraldine Henrik bátyjánál — mint őt nevezni szereti — segílyt és ótalmat keresett.

Alfréd nem olvasott tovább. Összegyűré a levelet kezei között és elfedve arcát, keservesen zokogott. Több napokig nem irt nejének, holott eddig egy nap sem mulasztá el, szeretett Geraldinéjével írásban társalogni. Egyrészt nem akart gyanakodásának őszinte kifejezést adni, másrészt nem volt képes gyanuját elpalástolni; — ezért elhatározá, hogy épen nem ír, így vélvén a nehézséget legkönnyebb módon megoldhatni. Ezen eljárással majd megtöré szegény Geraldine szívét, ki ártatlanul érezvén magát, nem birt kulcsot találni e rejtélyhez. Azt hitte, hogy férjét baj érte, hogy elgázolta egy kocsi, egy waggon, hogy összezuzatott, hogy halálos ágyán fekszik, hogy meghalt. Ez volt ijedelmeinek fokozatos lépcsőzete, mi felett napa gunycsan kaczagott, de mit a jószívű Henrik elűzni, szétoszlatni igyekezett. Negyed napon jött egy levél, rövid, hideg, tartzkodó; nem volt benne semmi, mi megsebezhetette, de szintugy semmi, mi megvigasztalhatta volna a fiatal nőt. Geraldine szerette volna, ha Alfréd nem is irt volna; de másrészt mégis örült a levélnek, mert abból megtudta, hogy férje jól van, hogy semmi baj sem érte.

Oly hangon felelt férjének, mintha semmi sem zavarta volna meg viszonyuk bensőségét; semmi megjegyzést sem tett Alfréd utolsó levelére. Megírta, mivel foglalkozott az utolsó napokban, hogyan tölti idejét. A többek közt magasztalá napának íránta tanusított nyájas magaviseletét, dicséré Vaughan kisasszonyt is, ki oly kedves tud lenni, ha nincs épen rossz hangulatban, minöben például akkor is volt, midőn ő Henrik rokonával tett sétalovaglásából visszatért.

— Anyámnak igaza volt, — szólt Alfréd, fogait csikorgatva; — Geraldinének nincs állhatatossága, nincs hűsége. Ez a levél, mely dicsőíti anyám nyájasságát és Vaughan kisasszony szívélyességét, új bizonyossága annak. Örült voltam! Hogyan várhatám egy alacsony állású nőtől, hogy egy tökéletesen kiképzett urhölgy érzelmeivel birjon! Mily hidegen ír! Szóval sem érinti hosszas hallgatásomat. Nem marad más hátra, mint elválni; igen, mielőtt a folyó hó végét éri, meg kell történnie. Három havi házasság után elválás; mily bizonyítvány a szerelemből kötött házasságok bölcseségéről! Ha itt volna az a kölyök! — ezzel megragadott egy asztali kést, mely érintetlen reggelije mellett feküdt. Azután vad szenvedélylyel elhajította azt magától. A kés pengve állt meg a szoba ajtajában, és e pillanatban Alfréd gyilkos volt szívében.

Geraldine levelével egyidejűleg érkezett egy levél Amphlett né asszonytól is, mely még felbontatlan volt. Alfréd gépiesen feltöré a pecsétet és azután szomjas képpel szívá magába annak egyes szavait.

„Reménylem, hogy ügyeidet legközelebb sikeresen elvégzed, s hogy azok a furfangos ügyvédek nem soká lesznek már képesek, egy magában véve oly világos kérdést elcsürni-csavarni. Örülni fogunk mindnyájan, téged kis idő múlva ismét köztünk láthatni, bár épen nem mondhatom, hogy nő annyiira epedett volna utánad, mint azt vártam volna. Ellenkezőleg, derültebb hangulatban van, mint valaha, és boldogsága napról-napra növekszik. Meg is nevetteget; bár, mint tudod, nem igen szeretek nevetni, de nőd magaviselete a három utolsó nap alatt, midőn hosszas hallgatásodról beszélt, oly ellenállhatatlanul ko-

mikus volt, hogy lehetetlen volt az általános derűtségben részt nem vennem. Igen jó arczjátéka van; legalább azon jelenetekben, melyeket előadott — az egyik előtűntetve téged, amint a zsványok tépnek össze, a másik, amint egy nehéz teherszekér gázol össze, a harmadik, amint szörnyű fejfájásban szenvedve, szódavíz és jég után kiáltasz, — valóban bámulatos felfogással és életbőséggel játszott. Henrik majd megpukkadt nevéttében; és valóban, az egész nagyon mulatságos is volt. Én természetesen jól tudtam, hogy semmi bajod, különben nem türtem volna részéről oly könnyelmű magaviseletet. De legalább kiismertem jellemét. A te ítéleted Vaughan kisasszony felett csakugyan helyesebb volt az enyémnél. Ő csakugyan szobor. Midőn Geraldine előadá az említett jeleneteket, ő komor arcczal és összeránczolt homlokkal mozdulatlanul állt, végre pedig büszkén felkelt és kemény leczkét tartott nőnek, könnyelműsége és érzéketlensége miatt. Henrik Geraldine pártjára állott; s a közte és Vaughan kisasszony közt folytatott vitatkozás inkább nyíltak, mint udvariasnak volt nevezhető. Végét érvén a vita (vagy helyesebben pörlekedés), Geraldine megszorítá Henrik kezét, mondván, hogy csókolja meg kezét, hű intézkedése jutalmául. De ezt már sokalltam, — azért közbe is léptem. Kivánom, hogy mindenre, mit most irtam, valami különös sulyt ne fektess. Nem találok semmi megróni valót nőd magaviseletében s csakis Vaughan kisasszony tulzott álszemérmessége tehetett abban kifogást. Engem az egész dolog legkevésbé sem nyugtalanít, és neked sincs okod a nyugtalankodásra.”

Ezen utolsó levél megsemmisíté Amphlett né asszonyságának oly nagy ügyességgel szőtt hálóját. Elfeledé, hogy kézzelfogható tárgyat nyújtva a gyanúnak, melyet felkelteni szándékozott, kibocsátá kezeiből a gyeplőt. Alfréd még azon éjjel elhagyá Londont, peres ügyét bevégeztenül a furfangos ügyvédek gondjaira bízván.

IV.

Következő reggel, midőn Thornivale lakói kedélyesen a reggelinél ültek, Alfréd betoppant a szobába, mint valami melodramatikus zsarnok, sápadtan, zilált hajjal, összeránczolt szemöldökkel. Geraldine — örömeiben nem is ügyelvén Alfréd ijesztő külsejére — örömköltással férjének nyakába borult. Henrik felkelt, félig megrémülve, félig kíváncsián; ő leolvasta Alfréd arczvonásairól, hogy vihar közelg — és, mint világpróbált ember, gyanítá annak okát. Amphlett né asszony, életében először, leküzdhetlen zavarba jött. Sokkal inkább számított volt Alfréd tartzkodására és Geraldine félénkségére, semhogy kölcsönös nyilatkozatokat várt volna.

Mogorván és szótlanul elköltött reggeli után Alfréd fel-szólítá Geraldinét, hogy kísérje őt a parkba.

Nem kérte, hanem ráparancsolt, mintha rabszolganővel, vagy gyermekkel lett volna dolga.

— Hadd beszéljek én előbb veled, Alfréd, — szólt Amphlett né asszony, latba vetve egész tekintélyét.

— Nem! — felelt Alfréd szigorúan, — nekem nőmmel van dolgom.

— És mint gyanitom, unokaöcséddel is — mormogá Henrik magában.

Férj és nő lassan lépdelték egymás mellett a parkba vezető uton. Alfréd félreléke a kis kezet, mely nyájasan az ő kezébe nyúlt. Egy kerti széket nyújtva nejének, kéré, hogy üljön le; azután leült ő is. Fel volt izgatva, és azon szilárd elhatározása daczára, hogy most mindent tisztába hoz, nem tudta, ho-

gyan kezdje; Geraldine oly szeretetteljesen nézett rá, és ő még fiatal férj volt — és három heti elválás után ez volt első találkozásuk. Neje oly őszinte, nem tettettett örömet tanusított viszontlátásakor. És Henrik sem látszott vétkesnek! Ő jól megfigyelte mindkettőjüket, de nem vehet ésszé, hogy csak egy tekintetet is váltottak volna, egyetértésük jeléül: jó barátoknak látszottak, mi természetes, — de semmi több.

Geraldine szólalt meg először.

— Valami bajod van, Alfréd? — kérdé élénk, de remegő hangon.

— Igen, Geraldine, nagy bajom van.

— Velem? — s keze szendén végig simogató férje arcát.

— Igen, veled, egyedül veled.

— Miért nem nézesz rám, ha így beszélsz hozzám? — kérdé, közelebb simulva férjéhez.

Alfréd nejeire emelé tekintetét, Geraldine szemei égtek a tiszta szerelemtől s egész lényén és modorán oly szembeötlő gyermeteg odaadás ömlött el, hogy Alfréd szívéből rögtön eltűnt minden féltékenység, mint lázas álmok foszlanak szét a reggeli nap sugarai előtt. Megragadta neje mindkét kezét és nyíltan s szerelmesen, bár szomorúan, nézett annak szemei közé.

— Mily szép és mily hamis! — szólt halkán. — Csakugyan hűtlen lehet-e ily szerető, ily ártatlan szemekkel? És mégis — anyám hazudhatott volna?

(Vége köv.)

Egy éj a tengeren.

Tóvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

Nőmet egy megerősített kosárba ültettem, s kissé jobban érezvén magamat, elhatároztam, hogy megnézem a tengert úgy, hogy s hse fogom elfeledni.

Legelőször is a hajó tánczát vettem figyelembe. A hajó dölöngözött. A jobb, vagy baloldalon levő hajókerék gyakran a pusztá levegőben forgott, míg a másik egészen el volt merülve. A hullámok emelkedtek és süllyedtek. Ha a Bóra oldalba kaphatta őket, akkor egy csomó vizet vékonyra nyújtott, mint a sikázó, aztán fölemelte magasra, mint a függőnyt, hogy rojtos vége alálógott. És az a hullám jött nekünk, mint egy tátott száju szörnyeteg. Azt hittem, hogy bekapja az egész hajót, midőn egyszer csak magunk alatt látám. Egy másik hullám a hajó hátulja alá bujt, és fölkapta azt magasra, mert ismét egy másik hullám az eleje alá bujt, s egyszerre csak emelkedett az egész hajó. Ekkor a hátsó hullám kiszökött alóla, és a hajó hátulja mélyen lesüllyedt, hogy az elejére úgy tekintettük föl, mint egy toronyra. A kerekék forogtak, és a hajót hajtották fölfelé, mint mikor egy szekér a partnak megyen. Jobbra balra két vízfal kezdett emelkedni. Egy víz-utczában voltunk, melynek házait rázta a földindulás.

E pillanatban nem jutott eszembe még nőm se, csak néztem, vártam a pillanatot, melyben az a két vízfal a hajóra rohan; és midőn épen fejünk fölött volt, egy lökést éreztünk. A hajó az előttünk magasló hullám tetejére küzdötte föl magát, s a falak abban a pillanatban alattunk hulltak össze. A másik pillanatban mentünk lefelé a partról, s a hajó eleje mélyen a hullámok között fürdött, míg mi fent voltunk a magasban.

Néztem még egy darabig, s láttam, hogy ez igen kevés változással, folytonosan így megy.

Aztán akaratlanul legeltetem tekintetemet az emberek arcán. Én nem féltem, látni akartam tehát, hogy valjon félnek-e ők? Valami nagy félelmet nem láttam sehol. — „Hm“ — gondolám, — „ugy hát nem épen nagy vitéz vagyok.“

Tekintetemet fölemeltem most, és széthordoztam a láthatár alatt. Az ég be volt borulva, csak keletre voltak megrepedve a felhők, s a láthatár szegélye ragyogó piros volt. A nap keltét jelezte.

Hajnalt látni a tengeren!

A fényes piros láthatár előtt, mintha az égre lett volna írva, egy vitorlás hajó lebegett. Vitorlákat nem lehetett látni, csak árboczokat, vagy inkább csak árboczot, mert egy árbocznak látszott valamennyi. Ez az árbocz aztán, s a hullámokból kilátszó hajótest hajlongott jobbra, balra. Messze volt nagyon, alig lehetett látni, s a tenger úgy nézett ki, mintha arra felé magasabb lett volna.

A hajó mozgott, hánkolódott velünk, de én feledtem azt. Az álmatlanul áttöltött éj után, viharos, piros, tengeri hajnalt látni, megfizetteti a világosság által azt a dijt, melyet elrabolt tőlünk a sötétség.

És oh, mint vártuk e világosságot! mennyiszer tekintetem a hajóablakra: virrad-e már? mennyiszer tekintetem órára, mennyiszer kérdeztem a piúczértől: virrad-e már? az a kis szürkület, mely kívülről a hajó homályába betekintett, az volt az egyedüli vigasztaló, mint midőn a beteg szeme közé néz a biztató orvos.

És amint az a szürkület világosabb és világosabb lőn, amint éreztük, hogy az éjszaka kísérteties nyomását a pirkadó regg kezdi föl váltani, az erősebb hullámozás daczára is erősebbeknek éreztük magunkat.

Csak a hajnal, csak a hajnal jönne már. Csak kialudnék az a sárgás homályos fény, mely mint egy kérérlhetlen hóhérszem, félelmet, rettegést nem nézve, pillanatonként jelzi a vész nagyobbodását. Ott mozog és kővályog az a sárga síri lámpa, hogy még évek múlva is látni fogja azt a lélek, mintha a fejcsont boltozatáról függne le, és szünteleni mozgása által széditené az agyvelőt.

Aztán a félhomályban, a hajó egyhangu roppanásait hallám, mintha csontjait törték. Ha az ember oda tette fülét a hajó falához, vére megdermedt a behallatszó rémséges zúgástól, mintha a hullámok szörnyei tépnék, ostromolnák, szakgatnák azt, hogy az okozott résen betörhessenek prédáik után.

Tudni, hogy alattunk egy dühében tájtétköz feneketlen víztömeg zajlik, hogy a hajó idegen elem, mint az élő a halottak országában. Hogy minden hab, minden habgyöngy ellenség, s áhitozik életünkre.

Ropp, ropp! Recs, recs! Ez a hajó nyögése, nyöszörgése volt, amint a bős elemekkel küzdött. Aztán: „nyik, nyik,“ amint a lámpa sodronya, melyen függött, éles, a velőkig ható nyikorgását hallatá. Néha a kerekék csattogása, amint azok a hullámokkal verekedtek.

Hogyne várta volna az ember a hajnalt, hogyne lélegzett volna föl, midőn a keleti láthatár piros szegélyének fénye a tánczó hullámok teteje fölött áttörve, az árbocz csúcsára veté rózsás világát!

(Vége köv.)

Egy hét története.

Junius hó 25-dikén.

Ama bizonyos kéz ujjmutatása. — Három nő. — Visszaverődő sugarak. — Gyanus mosolyok. — Wenkheim Krisztina grófhölgy menyegzője. — A szerelemről. — A szívek világtörténete. — Képviselőválasztás. — Ősi szokások. — Népünnep — Az oltár előtt. — A nászöltözék. — A platánok alatt. — Mit tesz az: kitánczolni magát. — A nőiparegylet tánczestélye. — Köszönet és köszönet.

Véletlen-e, vagy ama láthatatlan kéz ujjmutatása, hogy a szeretet istene éppen e napokban egyszerre három magyar nő nevét veszi galambszárnyaira? Miskolcson özvegy Soós Jánosné, született Ambrózy Antónia asszony május 24-dikén, Budán meg Végh Johanna ugyanazon hó 15-dikén meghaltak; a míg éltek, senki sem beszélt róluk, és most kitűnik, hogy csak azért nem beszéltek róluk életükben, mert nagyon kitűnők voltak. Végrendeletükben vagyonuk legnagyobb részét jótékony célokra hagyományozták. A ki halálgondolatokkal lelkében még úgy tudja szeretni a földet és megosztani az Isten áldását szűkölködő embertársaival, mennyi szeretet és jótékonyág lakozhatott e szívekben, midőn még a szeretet és jótékonyág a földdel összefűzve tartották őket! És mikor az országban megszólal a nagy politikai riadó és az összes férfivilág lázas izgatottsággal rohan a választói urnához, akkor e két nő lefekszik és meghal, és megmutatja, hogy nem a választási urnán, hanem a szívben van a hazaszeretet és a mennyit a férfivilág a választási urnánál vétkezhetik, ugyanannyit üdvözülhet a női szívben — távol a választási urnától. Azért kellett e két jeles nőnek éppen ugyanegy időben meghalni.

Kegyetek, szép hölgyeim, bizonyosan mosolyognak ezen, és én ismerem a női mosolyok nyelvét. Azt mosolyogják, hogy én egy ultramontan, sőt talán spiritista vagyok, a ki még a holtak lelkeivel is bizalmas összeköttetésben állok. Jó, ám legyen én ultramontan vagy akár ultramarin, kegyetek meg legyenek csak kétkedők és tartsák azt is véletlenség művének, hogy Wenkheim Krisztina grófhölgy is éppen e napokban tartá menyegzői ünnepélyét. Nem véletlen ez, hölgyeim, hanem egy kis világtörténet, a szívek világtörténete, a mely fájdalom, még mindig nincsen megírva. Igaz, hogy minden fiatal szívnek egyszer-szer szerelemben kell kigyulni, hanem — és ezt csak megfogják engedni, — a mennyire nem a szívtől függ, hogy ebbe és ne abba legyen szerelmes, éppen oly kevésbé függ tőle az, hogy éppen ma és ne holnap, vagy tegnap legyen szerelmes; hogyan történhetett tehát, hogy Wenkheim Krisztina grófhölgy éppen most, midőn annyi száz- meg százezer forint úgy szólván a pocsolóba hányatik, szerelmes lett, ha-nem-ha azért, hogy megmutassa, mennyi tenger jót tehet a gazdag ember pénzével, és ha már egyáltalában képviselővé akarja magát választatni pénzével, ne választassa magát barmokká itatott parasztok és pénzért kapható lelkek, hanem a szent Isten képviselőjévé, mint Wenkheim Krisztina, menyegzője napján. Hogy milyen gazdag áldozattal járult Isten ezen választott képviselője a haza oltárához, azt már a múlt héten közölték e lapok, a fényes ünnepély többi részleteiről azonban csak később értesülvén, csak most szólhatok róluk. Az, hogy ez ünnepély az öltözéktől az

étlapig magyar volt, magától értetik. Még a köznépnél szokásos ötödik násznagy sem hiányzott. Bárá Rudics viselte e fényes tisztséget és híven az ősi népszokáshoz „virágos pántlikás” bottal a kezében lépdelt a nászmenet élén. Csekélység ez? Megengedem, de ilyen csekélységekben nyilatkozik a kegyelet nagysága; egy ős hajszál öreg anyánk drága fejéből, egy rég meghalt virágszál, felejthetlen szív emléke, a mit késő vénségünkig legdrágább kincseink közt őrizünk.

És az is milyen szép vonása a nemes szívnek, hogy az élet legboldogabb napját azzal kezdte meg a grófhölgy, hogy a népnek örömet szerzett, és kissé másféle örömet, mint a milyennek szerzésében éppen most annyi országsszerte buzgolkodik. Hazaszeretetre és a szív nemes tisztaságára tanították itt a népet, három ezernyi nép előtt mutatta e jeles magyar hölgy az ő boldogságos szívének szent örömét, ezen nemes benyomásokat vitte magával haza a nép emlékül, és a kunyhó egyszerű lakója még unokáinak is bajzőz ereklje gyanánt adja át az ilyen tiszta emléket.

E hó 18-dikán reggeli 9 órakor volt a kitűnő hölgy esküvője, az öltözéket is le fogom írni, de kegyetek bizonyynyal a beszédre is kíváncsiak lesznek, melyet fő. Gündöcs Benedek apát ez alkalommal tartott. „Nemes gróf!” — szólt a derék főpap, a vőlegényhez fordulva — „áldozd ifju életed tevékenységét és legjobb szándéku törekvéseidet nemzedetnek, önzetlen, igaz honfiu buzgalommal... tetteidnek jutalmát egyedül csak azon boldogító öntudatban keresd, hogy honfiu kötelességeidet híven teljesítetted, hogy hazádnak szolgálni, használni kívántál.” — És a menyasszonyhoz fordulva, folytatá „Nemes grófnő! A honleányokra is kötelességeket ró a hazaszeretet; eddigi női erényeid és jótetteid úgy a kunyhók, mint a paloták lakói előtt kedvessé tették lényedet és több fényt árasztottak grófi koronádra, mint mennyit születésed által attól nyertél; de a mit eddig tettél, az csak kezdet vala; tovább kell haladnod a női hivatás magasztos utjain; szellemed lelkesítse, példád tanítsa a honszeretetet mind a család, mind a honleányok körében” — ime a kulcs, a mely megfejt, honnan vette magát a tündöklő női erények csillag-sokasága e grófhölgy szívében. Ez a jeles főpap örködött a szív fölött és tüzte fel reájuk e ragyogó csillagokat zsenge korától fogva. Sok ilyen lelki atyát a hazának!

És most a bájos menyasszony öltözéke. Fehér nehéz selyem ruha volt rajta, hosszú uszálylyal, melyet a 8 éves báró Walterskirchen Xavér vitt. A ruha a legfinomabb brüsszeli csipkékkel és narancsvirágokkal volt díszítve. A fejdísz is narancsvirágkoszorú képezte, öt briliáns-csillaggal. A nyakék solitair-brilliant. A brüsszeli csipkefátyolt végre élő virágbokréta képezte, és bizonyynyal be is fognak azok teljesedni, mert a mi igaz szívből fakadt, arra az Isten mond Ament.

A menyegzőről aztán jerünk egy kicsit oda, a hol a házasságok kötnek. Nem az égbe, hanem a történelmileg híres császárfürdői platánok alá. Néhány év előtt még e platánok nagy szerepet játszottak a fiatal szívek élettörténetében; nem egy közülök itt tanulta megérteni, a virág susoságát, a falevél

zizegését, a madarak danáját, a holdsugár rezgését, azért voltak olyan látogatottak a császárfürdői nyári estélyek; a kinek csak valami baja volt fiatal szívével, az mind ide hozta, hadd táncolja ki magát, attól vagy-vagy, de minden esetre jobban lesz, (mert a férfivilág közül sokan nem is tudják, hogy a nőre nézve a táncnak sokszor kijózanító hatása van; azért hallani néha-néha, hogy: beh jól ki-táncoltam magam;) az utolsó évek alatt azonban a platánok elvesztették vonzerejüket, hiába rendeztek alattuk estélyeket, az előkelő szép világ távol tartotta magát. Találgatták és fejtegették is ennek okát sokféleképen. Az egyik azt mondta, a mostani hölgyek nem tudnak többé ábrándozni, a másik azt mondta, hogy a platán nem elég „distingué“, a harmadik éppen a légszész feltalálóját tette érte felelőssé, olyan világosra találta föl, hogy nem is lehet igazán ábrándozni mellette, mindez azonban pusztá rágalomnak bizonyult e héten; mert ime, mult szombaton este a női iparegylet táncestélyt rendezett e platánok alatt, és a hány szép és előkelő hölgyet a főváros büszkén nevez sajátjának, mindannyian, sőt még annál is több, kedves kötelességének ismerte tisztelőt tenni a rejtelmes susogású platánoknak, még a vidék is számos szépeit küldötte képviselőül e vigalomra, és bizonyára a nőiparegylet nagyon lekötözte a szép fiatalságot, hogy e kellemes nyári mulató helynek visszaadta régi jó nevét; a rokonszenv, melyet e nemes czélú egyesület fennállásának rövid ideje alatt is magának kivívott, és a tisztelet, mely az egyesület élén álló urnőket a társas-életben környezi, már előre is biztos kezességgel szolgált arra nézve, hogy ez estélyen a főváros diszei lesznek jelen, és úgy is volt; azért nem is kísértem meg névszerint felsorolni a jelen volt szép hölgyeket, hanem inkább úgy általánosan, mint egyenkint köszönetet mondok nekik az egyesület nevében azért, hogy az estélyt olyan virágarczu jókedvűre varázsolták. A jeles egyesületnek is, de különösen a lelkes elnöknő K ü h n e l Ignáczné urnőnek, a fáradhatlan buzgóságu G r u m Ferenczné, valamint S i m i g h Istvánné, Z i e r e r Józsefné, V a d n a y Károlyné, S c h m i d t Tituszné, J a n k a Károlyné, H e g y e s y Józsefné, W e i s z Józsefné, B ö k e Gyuláné és N y o m á r k a y Oszkárné urnőnek is köszönetet kellene mondanom a ritka erély és lelkes buzgóságért, melyet ez élvezetes estély létrehozatala körül kifejtettek, de tudom, hogy nemes szívűeknek a legékesebb köszönetnél is édesebben esik az a tudat, hogy az egyesület pénztárát szép összeggel gyarapították; azért inkább M e d g y a s z a y duuagózhajózási főigazgató urnak mondok köszönetet, a miért a vendégek hazaszállítására egy gőzöst minden díj nélkül engedett át az egyesületnek.

Major Béla,

korán elhunyt irónknak állítandó sarkövére ujabb adakozott:

Bártfáról: Jármy Ferenczné urnő	5 frt — kr
Ehez az eddig begyűlt	191 frt 80 kr
Teszen összesen	196 frt 80 krt.

Budapesti hírvivő.

++ (Egyetemi ünnep) A pesti egyetem mult kedden tartotta fennállásának szokásos és ezuttal kilencvenhetedik évforduló ünnepét, mely az egyetemi templomban istentiszteletből, s az akadémia dísztermében tartott közülésből állt. Az akadémia

nagy terme igen szépen megtelt s a közönség figyelemmel hallgatta Toldy Ferencz értekezését „II. Mária (vagyis Mária Thérézia) magyar királynőről“, a hogy Toldy új szempontból tünnette föl Mária Thérézia életét, s szellemdusan s tudományos készsége egész halmazával bizonyította helytelen voltát amaz — általán elterjedt — felfogásnak, mintha a nagy királynő nemzetiségi tekintetben Magyarországnak ártalmára lett volna, szabadelvűség tekintetében pedig Toldy szerint, akkor Magyarországon legelül járt a trón, úgy, hogy Kossuth és Széchenyi művének tulajdonképi kezdeményezője II. Mária magyar királynő volt!! Nagy tetszés követte a felolvasást, mely után Telfy az egyetemi pályázatok eredményét hirdette ki. Felolvastattak ezután még az új jutalomtéttelek. A pályanyertesek, kik jutalmaikat azonnal ki is kapták a rektor kezeiből, következők: A hittudományban kitűzött pályadíjakat (50 frt és 15 frt,) Hanzel Endre, Szabó és Huber János theológusok nyerték, az orvostudományi kérdésekre kitűzött jutalmat Schopper és Brunner Kálmán orvosnővendékek (43 frt) a Sztányi-féle nagy jogtudományi pályadíjt (244 frt) Deák Lajos joghallgató, a növénytanit (50—50 frt.) Hazay Ákos és Tóthfalusi Gyula orvosnővendékek, a kórtanit (50 frt) Mezey Ödön, a sebészetit Pelech János, a 180 frtos magyar történeti kérdésre kitűzött pályadíjt Ferencz György hittanhallgató nyerte. Dícséretet kapott Andorka Elek joghallgató. Az oklevéltani pályadíjt (50 frt) együtt Hattyufy Dezső és Czobor Béla, a philologiait (50 frt) Malmosy Károly bölcész, a természettanit (50 frt) Pokorny Ottokár, és végre a földtani pályadíjt (50 frt) Simkovics Lajos bölcész nyerte. Utóbbinál dícséretet kapott Buza János.

++ (Deák Ferencz), ki nyári időtöltésének megszakításával, csupán a pesti választások idejére jött a fővárosba, szerdán reggel ismét visszautazott Vas megyébe, Széll Kálmán házához. Ugyancsak a pesti választások alkalmából következő megtörtént adomát beszéli Deák Ferenczről: A haza bölcész sokan meglátogatták a szavazás alatt, s a többi között Visontai Kovács László is (a volt háznagy) nála volt, ki mint zöldfa-utcai házbirtokos a belvárosban szavazott, s hevesmegyei birtokáról egyenest e végett jött fel a fővárosba. Beszéd közben tréfásan jegyzi meg: „Ejnye, be barátságtalanul megy ezen a Pesten. Az ember utazik 7—8 mérföldet, hogy jelöltjére szavazzon és szavaz, és meglátogatja a jelöltet, és a jelölt még csak egy pohárka itallal sem kínálja meg!“ Deák egyet mosolyog, s azzal fölkel, kimegy a mellékszobába, honnan nem sokára egy tele töltött pohárkával tér vissza. „Tessék!“ — mondja szavazójának. — „Ne mondd, hogy nem kínáltalak meg.“ Kovács László azonban gyanusan néz az italra, mely nagyon feketének látszik. Megszagolja s azt mondja; „Urambátyám! h szén ez tinta.“ — „Persze, hogy az,“ — feleli az öreg ur. — „Deaktól mi egyéb folyadékot várhatsz, mint tintát.“ S nevetett a társaság, mert megértette belőle, hogy mint vélekedik Deák Ferencz a mostani itatós választásokról.

++ (Gróf Wenkheim Krisztina menyegzője.) Említettük már azon nagyszerű alapítványokat, melyeket a jótékonyaságról ismert grófnő tett. Azonkívül a békési szegényekről sem feledkezett meg, és 400 frtot adományozott oly utasítással, hogy ez összegből 200 frt a reformatus, 100 frt a katolikus, 50 frt a görög keleti, és 50 frt az izr. község szegényei között az illető lelkészek és rabbi által osztassék ki. Ép oly bőkezűnek mutatta magát cselédei iránt, kiknek minden birtokán két napi szünidőt engedvén, fejenként egy juhot és 5 iteze bort osztatott ki közöttük. Ezenkívül minden községben, hol birtoka van, népi ünnepélyt rendeztetett, mely Békésen különösen élénk volt. Itt két ókar

ősi szokás szerint nyáron süttetett, 24 akó bor fogyasztatott el. A zene és tánc késő estig tartott. Az esküvő előtti estén fényes tűzjáték vonzá a kigyósi kastélyba a környék ezreit. Menyasszonyi násznagyok voltak: báró Wenckheim Béla miniszter és gróf Dessewffy Marczel; gróf Wenckheim Frigyes, a vőlegény násznagyai: gróf Wenckheim Rudolf, báró Walterskirchen gazdatiszt; a koszorúhölgyek: gróf Wenckheim Matild, gróf Cziráky Luiza, báró Rudics Nella és gróf Wenckheim Irma; a vőfélyek: gróf Teleki Sámuel, gróf Wenckheim Géza, báró Walterskirchen Miksa királyi hadsegéd, és Czédli József cs. kir. főhadnagy. Az örömanya tisztjét gróf Cziráky Jánosné urhölgy vitte, mint ki a menyasszonyt első világbaléptekor a társaságba vezette.

++ (A képzőművészeti társulat) jelenlegi kiállításán magyar művészekről számos, megtekintésre méltó kép van. Legnagyobb és legdrágább az elhunyt Weber Henrik „Mátyás király bevonulása Budavárba,” mely körrajzok után eléggé ismeretes. Ára tizezer forintba van téve. Érdekesek Lotz Károly életképei: „a mosó lányok” és „hazatérő ökörszekér,” s a „Lyrainé költészet” című nagyobb festménye, melyen a költészet géniusza ül s az ölén nyugvó lanton egy gyermek játszik. Mészöly Géza fiatal festésztről a már ismeretes „Sás” rajz mellett három érdekes kis tájkép van: „Szigetvár vörös fala zöld mezővel, részlet Pécsből,” (egy kut mellett fa s a háttérben épület,) s „alföldi vízaradás kis házikókkal, piszkos vízzel és menekülő emberekkel. Brodszky két zord tájképe: zuhárág a lomniczi csucsánál s a kohlbach-i nagy völgy, a szebb művek közé tartozik. Somogyi D., ki Münchenben tanul, szintén Tátrafüred melőli két csinos tájképet küldött; Molnár József a fürdőben meglesett Zsuzsánnát festé; Révész György „téglatetőket,” Rusz egy „Ledá”-t, Deutsch Ignác egy „tanulmányában megzavart tudóst,” Gerhard Alajos „Alföldi téglatető kunyhót,” stb. Külföldi új kép nincs sok, de köztük van egy pár igen szép. A tárlat látogatása szokás szerint. — Pest nem nagyon töri magát érte, s ez alkalmasint így is marad, míg a tárlatoknak vonzóbb helyiségük nem lesz.

++ (Légszesz robbanás.) Mult vasárnap délután a pesti „Grand Hotel Hungaria” című szállodában nagy mérvű légszeszrobbanás történt. A szálloda földalatti helyiségében ugyanis egy elkülönített szobában a légszesztartók és óra vannak elhelyezve. A szálloda tulajdonosai nem rég megszerezték az ugynevezett Morpurgo-féle légszesztisztítási készüléket s azt szintén ezen szobában akként helyezték el, hogy a légszesznek, mielőtt az egyes csövekbe térhetne, előbb ezen készüléken kell átvonulnia. A szállodában azonfelül egy Vogl nevű volt bádógos, ki hosszabb ideig egy légszeszgyárban dolgozván, a légszesz körüli munkálatoknál kellő jártasságot sajátított el, volt alkalmazásban, és egyéb teendője nem volt, mint csupán a légszerórára felügyelni. Feledékenységéből-e, vagy mert amaz új készülék előtte eddig ismeretlen volt, Vogl mult vasárnap a készülék egyik csövét nyitva hagyta s a légszesz ennek folytán a nyíláson kiömlött. Vogl délután az elterjedt légszesz-szagról azonnal észrevette, hogy valami baj van; maga után kiáltotta tehát a szálloda lámpagyújtóját, Mirth Nándort és a földalatti helyiségbe lement, szerencsétlenségére azonban Mirth égő gyertyával ment utána, a nélkül, hogy ezt Vogl észrevette volna, mert azon esetben bizonyára visszaküldi. Alig ért Mirth a szobába, midőn a légszesz roppant durranással lángra gyult, a szoba nagy ajtaját sarkaiból kivetí s a folyosón keresztül a kitört pinceablakon át az utcára vonul, hol a szabad légen természetesen magától kialudt. Mindez percze műve volt, mindazáltal a lángok a

két szerencsétlent a szó szoros értelmében összeégették, ruháik egészen leégtek s ők maguk annyi súlyos égési sebet kaptak, hogy Vogl roppant kinok között még vasárnap este, Mirth pedig mult szerdán meghalt. A durranás oly roppant erejű volt, hogy hatása a roppant épület minden zugába, sőt a közeli házakra is elhatott; az utcán a lovak megvadultak, sőt néhány utcái járókelő a földre is vettetett, de több emberélet nem esett áldozatul. Az épület szilárdságát bizonyítja azon körülmény, hogy a roppant robbanás dacára legkisebb baja sem történt s a falakon a legkisebb repedés sem látható.

++ (A Margit-szigeten) szerdán éjjel igen kedélyes nyári táncestély volt, oly nagy közönséggel, hogy mind a terem, mind a külső táncz hely, egészen megtelt. Tizenhat ifju rendezte s a nővilág igen élénk részt vett benne. A multság elég vigan folyt. A tánczos párok a felsőterem hőségéből most a szabad helyre mentek lejtetni, majd ennek kőtalajától siettek vissza a melegbe. Hiába, ez a hely nyári táncz tekintetében nem hasonlítható a császárfürdő gyógyudvarához. Kitűnt ez akkor is, midőn éjfélt után egy órakor az eső hirtelen megeredt, s nem volt elég hely hová futni, s a terem úgy megtelt, hogy igen sokan jobbnak tarták a gőzösre menekülni s haza vitorláznai.

++ (E napokban) hirdette ki a pesti királyi törvényszék az ifj. gr. Károlyi István bűnperére vonatkozó kir. táblai ítéletet. E szerint ifj. gróf Károlyi István tetteles bántalmazással összekapcsolt örsértés bünténye alul a tárgyi tényálladék helyre nem állíthatása miatt felmentetett, azonban a hivatalos eljárásban működő hatósági közegek iránti elenszegülésben bűnösnek találtatott, miért jelenlegi perbenállása büntetésül beszámíttatik, és azonkívül tartozik még 150 forintot, mint pénzbürságot a szegények alapjára lefizetni. Mindkét fél felelőse az ítéletet. E napokban pedig a fiatal gróf újabb kihágásért 300 frt bürságra, esetleg két havi fogságra ítéltetett.

++ (Sir John Bowring), ki hazánk és irodalmunk ismeretése körül oly nagy érdemeket szerzett, e hó 13-dikán a következő levelet intézte Londonból Kertbenyhez: „Megkaptam s igen köszönöm Jókai műveinek első kötetét. Daczára, hogy már 80-as vagyok, hozzáfogok a gyönyörű beszédek közül egynéhánynak lefordításához s hiszem, hogy rövid időn egy kötetre terjedő válogatott beszédet közölhetek tőle. Mutatványt a „St. James Magazin” hozand belőle. A humoristikus elbeszéléseket felette szelleműsáknak és mutattatóknak találom, csak hogy némely szójáték vagy élcs nagyon is magyarul van arra nézve, hogy egy közönséges angol olvasó szája ize szerint le lehessen fordítani. Hanem azért megkísértjük.”

++ (Buvár.) Érdekes azon buvárt nézni, ki a budai Dunapart szabályozásánál napjában többször víz alá bukik, hogy az ott bevert czölöpöket megvizsgálja és a feneket is megtekintse. A buvár öltözete egy vízhatlan burokból áll, melybe ólomgolyók vannak bevarrva, hogy azok sulya következtében a testhez simuljon, továbbá ólomtalppal ellátott nagy cipőből, hogy ellenállhasson a folyamárnak, és végre egy sisakból, melybe két légeső van alkalmazva; az egyiket bebocsátják a friss levegőt, a másikon a fölöslegeset kivezetik. A sisak két részből áll, mely csavarokkal vannak légmentesen összeillesztve. A buvár eddig mindig legalább fél órát töltött víz alatt és saját állítása szerint legkisebb kellemetlenséget sem érzett. A látvány mindig nagyszámu nézőt von oda.

++ (Karlberger Teréz) szobaleány a Frohner-féle szállodában ezelőtt 3 évvel 1700 frtot talált, melyet egy idegen ott felejtett, ki azóta, noha mindenfelé currentálták, nem jelentkezett. Pest város-a a fenálló törvény értelmében 1 év és 1 nap el-

teltével a pénzt a szobaleánynak ki akarta adni, de az igazságügyi minisztérium ezt ellenzé, és a szobaleányt perre utasítá. Ez a pert a város ellen megkezdé s meg is nyéré, a pénz ki is szolgáltatott neki, s most csak az a kérdés, hogy a város nyakába szózott 110 forint perköltséget az a város fizesse-e, mely semmi áron nem akart perelni?

♦♦ (Ne játsszál löfegyverrel.) A budai Ferenczhalmon e napokban több parasztlegény egy pisztoly elsütésével mulatott. Többszöri elsütés után a pisztoly csütörtököt mondott; ekkor az egyik tapasztalatlan legény egy kövel ütött a gyutacsra, mialatt három társa kíváncsian körülállta. Az ütögetés folytán a lövés elsült és a vaktöltés egy alig 8 éves fiúnak, ki a pisztoly nyilásával szemben állt, arcába ment, mely rögtön annyira összeégett és feldagadt, hogy maig sem lehet tudni, valjon szemei megsérültek-e, vagy nem.

♦♦ (A budai szinkört) Blaháné föllépései óta a közönség nagy számmal látogatja. A vendég művésznő eddig a „Gerolsteini nagy hercegnő“-ben és a „Párisi élet“-ben lépett föl és szépségével nagy tapsokat aratott. Julius 4-dikén, Vizváryné asszony a „Kék szakál“ Boulotte-szerepében fog e szinkörben föllépni. Ugyanekkor gróf Oskár szerepét Kassay, kinek ez jobb alakításai közé tartozik, a czimszerepet pedig Zajonghy Elemér fogja játszani, ki a budai szinkör közönségének még tavalyról jó emlékezetében van s ki jelenleg a kolozsvári színház első tenoristája. A darab tehát — Solymossy javára — egészen új szereposztással kerülend színre. — A budai szinkörben a jövő hóban Meynadier francia operette-társulata, mely jelenleg a bécsi Károly-színházban működik, szintén játszani fog. Előadják a többi közt a „Párisi életet“, „Szép Helennát“, „Tricocche et Cacolett“ stb.

♦♦ (Vegyesek.) Király ő felsége, hir szerint augusztus első felében néhány napot Budán fog tölteni. — A pesti szegény gyermekkórháznak Brázay Kálmán 89 doboz Liebig-Loeflund-féle gyermektápport, özvegy Damjanich Jánosné 12 darab használt finom lepedőt, a magyar gazdaasszonyok egylete 25 font darát, Payer János 12 nyeles, 12 nyeletlen suroló kefét és 6 darab kefeseprüt; Weinberger Fáni pedig 25 font finom lisztet, s $\frac{1}{8}$ -ad mázsa darát ajándékoztak. — Az alföldi vizkárosultak javára Pesten összesen 11.874 frt 76 kr gyűlt be. Az illető bizottmány a múlt szerdai közgyűlésen számolt be, mely alkalommal azt is kérte, hogy azon lakosok, kiktől a gyűjtőívek sokszoros sürgetésre sem voltak beszédhetők, ezeket szedjék be. — Pest város egyik közelebbi tanácsülésében Drandár Antal (Hadzsi Georgiev) macedoniai származású és eddig török alattvaló, magyar nyelven tette le az esküt, mely alkalommal 50 forintot ajándékozott a városi tisztviselők nyugdíjalapjára. Drandár dusszagdag kereskedő fia, sok nyelvet beszél és a diplomaciai pályára készül. — Lovassy László, ki ifju éveiben szabadelvűsége miatt a Metternich kormány által börtönbe vettetett, és kinek kiszabadítása szabadságharczaink egyik kiváló eseményét képezé, jelenleg teljes lelki fásultságban, visszavonultságban él Nagyváradon, és így legalább nem háborodik fel lelke a mostani gyönyörű választásokon. — Zichy Antal budapesti tanfelügyelő állásáról lemondván, meleg hangon bucsuzott el az iskolaszéktől, és a tanítóktól, köszönetet mondva ezeknek, valamint a városi hatóságnak szíves támogatásukért, s egyszersmind a budai iskolaszék részére a múlt évben tett egyenkint 100 forint névértékű, s így Budára nézve összesen 700 forintnyi alapítványát dézsmaváltási kötvényekben tette le, s alapító levele értelmében kérte kezeltetni. — Színházunk zenekarától Blau Gyula Kassán és Eper-

jesen, Szuk Endre oboista Szatmármegye városaiban, Fischer gondnokság pedig Erdélyben fognak hangversenyezni a szünidő alatt. — Rózsavölgyi és társa műkereskedésében megjelent: „Soll und Haben.“ Polka-française für das Pianoforte. Szerzette Henri Waiss. Ára 50 kr. — „Henriette.“ Polka-Mazur, ugyanattól. Ára 50 kr. — A magyar hazai zenészsegélyző-egylet legközelebb tartott évi közgyűlésén ismét elnökké választott Bartay Ede. alelnökké Thill Nándor. A választmányba bevasztattak: Bartay J., Beregszászy Lajos, Böhm G., Engeszer Mátyás, Erkel Ferencz, Gobbi H., Grünzweil N., Huber Károly, V. Kovács Ferencz, Megyeri Károly, Mihálovics Ödön, Noszeda Gyula, Pisinger A., Reményi E., Sipos Antal, Trautsch Károly, Weisz Bernát, Zimay. Az egyleti vagyon jelenleg 19,170 frt. — Burghardt Károly iglói távirda hivatalnok 8000 frt elszakasztása után elillant, és minden eddigi nyomozás sikertelen maradt. — Mustecz János pesti ügyvéd buskomorság miatt agyonlövő magát a rudas-fürdőben. — Meiszingér királyutczai mészáros szerelemfáltás miatt a Dunába ölte magát.

♦♦ (Rózsás napló.) Budán Vajdahunyadi és felsőszilvási Dragota Sándor e hó 25-dikén tartja esküvőjét Csorba Tekla kisasszonnyal.

♦♦ (Halálozások.) Kendi-Lónán gr. Teleki Miksa hosszas gyengélkedés után meghalt. Igen lelkes és áldozatkész hazafi volt: nagy adományokat tett közműveltségi, irodalmi s más czélokra. — Manojlovics Emil volt orsz. képviselő bájos és széleskörű zeneismeretekkel bírt 19 éves leánya, Mileva e napokban meghalt. — Özv. ebeczki Blaskovits Bertalanné, Almási Erzsébet asszony e hó 23-dikén 70 éves korában tüdőszélhűdés következtében Tápió-Szt-Mártonban elhunyt. Béke hamvaira.

Gazdasszonyoknak.

Meggyet gőzbe eltenni.

Ugyan olyan módon kell, mint a cseresznyét, csak azon különbséggel, hogy a meggyhez még egyszer annyi cukrot kell venni, t. i. minden meszelyes üveghez egy negyed fontot. A többire nézve ugy bánunk el vele, mint a cseresznyével, csak-hogy 6—7 percznél tovább ne legyen gőzben.

Meggyet cukorba főzni.

A meggy magjait ki kell szedni (egy uj hajtűvel a szára helyén igen jól ki lehet emelgetni), egy font meggyre ugyan annyi cukrot kimérni, e cukrot egy kis vízzel felforralni és egészen sűrűvé megfőzni, mindaddig, míg hólyagokat vett. Akkor a megmért gyümölcsöt bele kell tenni, néhány perczig felforni hagyni, azután leszedni a tűzről, és hűvös helyen más napig eltenni. Ekkor a meggyet ki kell rakni szitára, a levét újból a tűzre tenni, sűrűre befőzni, a meggyet ismét belé rakni, felforraltatni, levenni a tűzről és kihűlve széles száju üvegekbe tenni, melyet csak más nap kötünk le tiszta papirossal.

Ugyan így készül a piszke, eper, ribizke, málna cukorban.

Zöld diót cukorba befőzni.

A diókat félig éretten szedessük le, szurkáljuk meg kissé késsel és tegyük egy hétre vízbe, melyet minden nap meg kell újítani. Egy hét eltelté után mossuk ki még egyszer a diót jól,

szurjunk mindegyikbe egy-két szegfűszeget és kis darabka fahéjat, mérjük neki egyforma mennyiségű czukrot, főzzük meg e czukorlében a diókat puhákra, vegyük ki azokat, hagyjuk a levét sűrűre befőzni, vegyük le a tűzről és ha kihűlt, öntsük reá a diókra, a melyeket ezalatt már üvegekbe raktunk. Más nap aztán kössük be az üvegeket papirossal.

Nemzeti színház.

Junius 22-dikén: „Figaro lakodalmá”, Mozart operája. — Junius 23-dikán: „A csikós”, Szigligeti népszínműve. — Junius 24-dikén: „A jó falusiak”, francia vígjáték. — Junius 25-dikén: „A windsoori vig nők”, Nikolai operája. — Junius 26-dikán: „Egy nő, ki az ablakon kiugrik”, Junius 27-dikén: „A troubadour”, Verdi operája. — Junius 28-dikán: „Egy szegény ifju története”, Feuillet színműve.

Divattudósítás.

Olyanról fogok ezuttal e rovatban értekezni, a mit egyik-másik olvasóm tán kedvetlenül fog ellapozni, mint olyan dolgot, ami „magától értődik”, a mit a „józan ész parancsol”, de — ami ellen mégis igen sokan vétenek, mint azt alkalmunk van bőségesen tapasztalni, akár nyilvános fürdőhelyeken, sétányokon, színházban, vagy bármilyen nyilvános helyen fordulunk meg.

Milyen alkalomra és milyen helyre megyünk, e szerint kellene öltözködnünk, és mégis naponta milyen látványok sértik szemünket! A reggelre való öltözékek legyetek egyszerűek, igénytelenek, de azért nem egy példát látunk naponta, hogy például fürdőben selyembe öltözködik nem egy hölgy, széles csipkével díszíti ruháját, kivágott derék fölé csipke tűnique-t vesz, karpereczekkel, medaillonokkal teliggatja magát. Mind ezek szem- és izléssértő dolgok, mert nemcsak czélszerűbb de szebb és kényelmesebb is egy egyszerűbb magas dereku ruha, mely sem díszítésre, sem pedig szövetre nézve ne hasonlítson ama ruhához, melyet délutáni sétákhoz, látogatásokhoz sat. felveszünk. Lehet az egyszerűbb reggeli öltözékeknek is elegancia, sőt gazdagságot kifejteni, a kinek állása és viszonyai azt engedik, sőt egykor-máskor feltételezik is. Vannak igen drága cashemirok, pi-quétet stb., lehet igen drága himzetű fehérneműt használni annak emelésére, de csipkét, ékszer nem fog egy izléssel bíró hölgy reggel fitogtatni. A délutáni öltözékekre aztán szabad több élékséget fordítani. Akkor megjárja a kivágott alsó derék, átlátszó felső ruha, — még akkor is ki van zárva az igazi csipkeruha, hosszú uszályos nehéz selyem öltözék, ez a salol, a fényes társaság szülöttje, ami az utcán, közhelyeken a szemet sérti, az zártkörű társaságban tökéletesen a helyén lehet.

Vigyázzunk tehát, hogy öltözékeinket olyan rendben tartsuk, hogy némelykor egy-egy kis hiány ne kényszerítsen a jó izlés ellen vétetni. Könnyebb ez, mintsem gondolnók, kivált ha délutáni és társasági öltözékeinknél is az egyszerű jó izlésnek hódolunk. Soha sem határozza meg a gazdagság az öltözék szépségét, hanem az általános összhang, az igazi jó izlés.

És most bocsánat e kis nyári prédikációért. Nem lehetett mást tenem: ujat most a divat nem szült, hisz annyi ezer változatot enged és mutat már, és a tapasztalat feljogosított ez észrevételekre.

Számrejtvény.

Joanovics Irmától.

4. 22. 30. 8 30. 16. 30. 13. Szent érzés ha tiszta lelkünket emeli,
29. 36. 37. 40. 21. Szép kert s szép időben vágyunk benne
lenni,

35. 22. 15. 2. 3. 30. 11. Pirostra festi be a bűnös arcokat,
16. 20. 16. 1. 19. Töbhetlenné edzi az erős akarat;

39. 30. 13. 15. 31. 34. Kétségbeesettek életmentője,
41. 10. 8. 13. 10. 43. Nedves nyári hajjal szőlyvel pergett köny-
nye,

9. 13. 29. 38. 2. Vajha szép hazánkra, mindig szebb-szebb
jönne,

1. 16. 13. 1. 17. 35. 15. 6. Pusztitva jár s nyoma végzetlen siralom!
19. 24. 23. 26. 27. 16. 23. 28. Pedig erre inti a néma sirhalom,
19. 42. 43. 40. 39. 7. 4. Erélyes egyének lelki tulajdona
8. 32. 13. 32. 23. 32. Földi örömeiknek örösi lemondója,
12. 8. 12. 17. 26. Imádója több van mint egy bájos nőnek
10. 22. 5. 8. Szokott nevezése a felhőtlen égnek,
33. 36. 29. 12. Egyiptomban most is sokat találhatni;
41. 14. 39. Nincs madár, mely képes ily gyorsan re-
pülni.

1—43 Mi lennénk, ha ez egy is sirba szállna,
És nem biztatna szüntelen!

Megfejtési határidő: július 27-dike.

A f. évi 22-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Lassan menj, tovább érsz.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Mezele Mária, Tóth Lajosné, Báthori Zsigray Ist-
vánné, Rell Sámuel, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fáni, Brocken Kovács
Emma, Nagy Ida, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Leustach Gizellé és Irma,
Keszthelyi Györgyné, Moesz Gézáné, Barányi Aranka, Ambrózy Juszina,
Szmodics Irma, Kiss Antónia, Kovács Sebestyén Ilon, Miksa Lipótné,
Trajtler Erzsébet, Mesko Miklósné, Csikós Anna, Várhalmi Barta, Diviacz-
ky Mária, Németh Berta, Fehérvári Mari és Ilona, Jánossy Lajos, Löffler
Sződónia, Szék Várnay Anna, Knécsy Jozsefa, Gyura Janka, Sváby Izabella,
Kalla Mihályné, Duhányi Róza, Bozváry Viktória, Sziklay Matild, Sántha
Mariska, Marosy Hermin és Etel, Eperjessy Emilia, Ratkovszky Mari és
Vilma, Tucsny Irma, Fisch Róza, Pásztelyi Danielovics Emilia, Fehérpa-
taky Laura és Emma, Mrász Ottilia, Seján Gorzó Kornélia, Szabados Kosz-
tyik Berta, Beszédes Mózesy Ágnes, Nagy Flóra, Józsa Gábor, Simkó Irma,
Stenczinger Karolin, Kallós Erzsé, Kovács Mórné, Csatáry Julia, Pethő An-
tálné, Bazilides Mindszenti Matild, Sarkady Irma, Gramsperger Bajzáth
Nina, Pap Gáborné, Cziike Karolin, Németh Józsefné, Jaczkovich Velyáczky
Anna, Frank Karolin, Felvinczy Mariska, Paraicz Ilka és Teréz, Büchel-
bauer Róza, Glucsák Rezsőné, Barthalos Vilma és Etelka, Oszlányi Mária.

A 21-dik számban közlött sakkrejtvény megfejtését utó-
lag beküldé:

Pap Gáborné, Cziike Karolin, Németh Józsefné, Frank Karolin, Glu-
csák Rezsőné, Oszlányi Mária.

Tartalom.

Toldy István. — Midőn a lélek oly beteg, Csengey Gusztávtól. —
Szerencse kereke, Major Bélától. — Tavaszkor, Lukesch Istvántól. — Egy
házasság szerelemből, Dickens Károlytól. — Egy éj a tengeren, Tóvölgyi
Titusztól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdaszonyok-
nak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejt-
vényfejtők névsora.

A boríték on: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások
tára. — Nyílt tér. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Toldy István arcz-
képe.

Felölös szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

27-ik szám.

Julius 7-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODÁLMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katholikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kele óra perc		nyugtá óra perc	
Julius	7	Vasárnap	F 7 Vilibald pk.	F 6 Eszter	25 A 3 Febronia	1 Tham. R.		4 11	7 58	
	8	Hétfő	Kilián püsp.	Gillyén	26 Dávid rem.	2		4 12	7 57	
	9	Kedd	Lukreczia	Anatolia	27 Péter b. vége	3 Zakeus		4 13	7 56	
	10	Szerda	Amália szüz	Ilma	28 Cyrill	4	②	4 14	7 56	
	11	Csütörtök	Pins pápa	Eleonora	29 Péter és Pál	5		4 15	7 56	
	12	Péntek	Henrik czász.	Nábor	30 12 Apostol	6 Abigail		4 15	7 55	
	13	Szombat	Margit szüz.	Jenő, Joel	1 Julius	7 S. Chuk.		4 16	7 54	

V i d é k i t á r c z a.

Mármarosból írják, hogy a fehéregyházi választók közül többen M.-Szigetre mentek, hol egész nap vigadván, éjféltkor nem a legjózanabb állapotban hazatértek. A tiszai átjárásnál 25—26-an beültek a csajkába. Midőn a parthoz értek, egyik közülök, Pap Dimitru, kiugrott s a csajka kötelét egy a partba vert czövekre csavará. Azután kilépett a jegyző: Mois J., ki az esetet leírá, s figyelmezteté Pap Dimitrut, hogy csavarja még egyszer a czövek körül a kötelet; de már e pillanatban úgy csapódott a csónak a parthoz, hogy eleje magát a kötéllel foglalkozót is belerántotta az erős vízbe. A csajka azután a benne levőkkel együtt gyorsan kezdett sodortatni lefelé a habokon. A rémült emberek kezdtek kiugrani jobbra-balra; pedig ha békén benne maradnak, meglehet, hogy semmi bajuk sem történik, mire az is mutat, hogy a csajkát sértetlenül megtalálták az esemény helyétől nem messzire. Így pedig kimenekültek tizen s a többi mind ott lelte halálát a Tisza hullámaiban. Mult hó 17. és 18-án hat holttestet találtak meg, férfiakat és nőket vegyesen. Hogy hány hiányzik még: nem lehet bizonyosan tudni. Nagyon szomorú volt látni, mint keresték eltűnt hozzátartozóikat a szegény közelebből érdekelték. Egyik szülejét, másik gyermekét siratta, járván a vízparton alá- s fel, míg a többi temet.

Tályán Balási Antal plébános s ezimzetes kanonok juniushó 20-dikán tartá installációját, melynek lakomájára pártkülönbség nélkül hívott vendégeket. Meghivta a jobb- és baloldaliak ép ott időző jelöltjeit is: Vecsey Oláh Károlyt és Mezösy Lászlót. Elmentek mind a ketten, s lakoma közben Mezösy László baloldali képviselő-jelölt ép jobboldali ellenfeléhez intézte köszöntését, mondván: „A mádi kerület választási mozgalmában, midőn a gátat is széttörni iparkodó hullámszáz egyiránt nyaldossa a szegények kunyhóit és az urak palotáit: jól esik a léleknek e fölzavart áradat közepette találni egy kis magaslatot, egy kis szigetet, hol csendben és biztosan pihenhet meg. Egy ily virító kis sziget, közel az oltárhoz, e derék ősznek, isten jámbor szolgájának a háza, hol mi ketten esetleg találkozánk. Isten éltesse a jó öregot, s legyen ő, ki nem avatkozik korteskedésekbe, utánzandó példa ama társai előtt is, kik gyakran feledik, hogy a lelkész palástnak igen fényes színe van s a választási izgalmakban kapott minden folt nagyon meglátszik rajta.“ Vecsey Oláh Károly e szavak után kezét fogott ellenfelével s mondá: „Néhány nap mulva e hullámszáznak vége lesz s a nyugaltság ujra vissza fog térni, s akár melyikünk fog győzni, maradjunk azontul is barátok.“ Ily példa mindenesetre csak jó

hatással lehet a népre. Mint tudva van: azóta Vecsey Oláh Károlyt választák meg.

Kalocsáról írják, hogy ott mult hó 27-dikén tűz ütött ki, mely hihetetlen gyorsasággal három terjedelmes épületet lángba borított. Hogy az egész városrész a lángok martaléka nem lett, az csakis a város derék polgárságának köszönhető, mely bámulandó ügyesség és önfeláldozással iparkodott gátot vetni a romboló elemnek. Levelező kiemeli Foktű falu előjáróságát, mely daczára a félórányi távolságnak, jó szerkezetű feeskendővel az első egyike volt a szerencsétlenség színhelyén. A tűzvész, mely esti két órától éjfélig tartott, nem vigyázatlanság, hanem tolvajsággal párosult gyújtogatásnak volt eredménye.

Balaton-füredről írják, hogy tavaly óta számos czél-szerű ujitást eszközölt az igazgatóság. A balatonparti sétányt jóval megnyújták; egyik részén csinos üvegház épült; az új fürdőháznak a Balatonra néző homlokzatát a tavaly elkészült szomszéd díszes épület mintájára alakították át; e két épület belsőleg is minden emeleten külön összeköttetést kapott; a kávéház előtti tért fakkal ültették be, stb. Az idei fürdő-szakot a Buda-Pestről vasárnaponként leránduló kéjvonatok élénkitik. Különben a vendégek száma juniús vége óta annyira megsaporodott, hogy a legszebb idényt várhatjuk, mert tudvalevő dolog, hogy itt az igazi fényes idény két héttel Anna-nap előtt kezdődik, s augusztus közepéig tart. Junius 28-dikáig már 537 vendége volt e fürdőnek. A táncmulatságokat Salamon Ádám honvéd-kapitány rendezi sok tapintattal. A pécsi népzenekar igen jól játszik. Latabár Endrének Budáról is ismert társulata mult héten kezdé meg előadásait. Társulata több kiváló erővel szaporodott, minők: Mándoky és Mándokyné, Dalnok és Dalnokyné stb. Játékrendjük válogatott. Julius közepére Deák Ferenczet is várják ide, ki már oly rég megigérte Fürednek, hogy meg fogja látogatni. Sok szép hölgy van Füreden, s van elég tánczos is. E hó közepén számos kiváló családot várnak Pestről és a közeli megyékből.

Zalában Kis-Komárom környékét egy idő óta egy Győri nevű rabló többet magával rettegésben tartotta. E rettegésnek a zalai, somogyi és vas megyei egyesült pandurok több napi folytonos kutatás után véget vetettek. Vasárnap délutáni hat órakor a kitört nagy zivatarban, az ugynevezett „alsó erdőn“, (Győri épen egy nagy fa alá akart menekülni a nagy zápor elől, midőn üldözői rákiáltottak: „Add meg magadat.“ Ő nem tette; s ekkor

négy lövés leteríté. Három kétesőves fegyvert, revolvert s néhány kést találtak nála. A rabló fejére, hir szerint, 300 frt volt kitűzve.

A kis-enyedi erdőben mult hó 28-kán borzasztó gyilkosság történt. Egy hatvanöt éves földmivist: Anania Dávidot és Gerasin nevű fiát a városi törvényszék elé idézték, mivel a fiu vádolva volt, hogy atyjával kegyetlenül bánik. Előbb az öreg ember indult el, de fia utána sietvén, az erdőben utolérte, vadállati boszuval rohant rá, mindkét szemét kiszurta, fejét, arcát összevissza sebzé, a holtra vált öreget a bokrok közé huzta s aztán egy tócsához ment, hogy a vért lemossa magáról. A kis-enyedi aljárásbíró: Macelláriu János — ki már hallott valamit e bűnről — utközben találta az apagyilkos fiut, kinek ruhája egészen vizes volt a száraz idő daczára. Megkérde: mitől nedves? A legény azt felelte: a pallóról beesett a vízbe. Ekkor az aljárásbíró felülteté a kocsis mellé, s mivel ruháján vérnyomokat is látott, átadta a törvényszéknek, hol a szörnyeteg makaosan tagadja bűnét. De hiába tagadja, mert a szerencsétlen öreg, kit az erdőben eszméletre hoztak s a nagyszombeni kórházba szállítottak, elmondá a rettenetes történetet.

Erdélyben Osik-Csicsó községében május 14-dikén virradóra tűz ütve ki, 47 gazdának 153 épülete, mindennemű élelmi szerek és gazdasági eszközökkel együtt a lángok martaléka lett. Az összes kár 30,372 forint. Krasznamegyebeli Récze községben is május 10-kén hirtelen tűz támadt, melynek következtében 25 ház, 3 csür, 16 pajta és több melléképület mintegy 28,000 frt értékben elégett. A belügyminiszter most felhívja a törvényhatóságokat, hogy adakozásokat gyűjtsenek a kárvallottak részére.

Temesvártt a napokban egy kis fiut temettek el, kit saját atyja ölt meg. A szegény kis fiu forró lázban szenvedett és folyvást vizet kért mellette ülő atyjától. Egy darabig adott neki, de aztán megunt. A fucska sirt, mire az apa annyira megdühödött, hogy fölkapta a szegény gyermeket s fejét a falhoz verte. S a gyermek e miatt meghalt.

Megválasztott képviselők. (Folyt.) Biharmegye margittai kerületében: Baranyi Ágoston balpárti, az ugraiban: Farkas Elek balpárti. — Bácsmegye ó-kanizsai kerületében: Tóth József balpárti. — Komárommegye udvardi kerületében: Szombathelyi Győző balpárti. — Krasznamegye szilágy-somlyói kerületében: Bocsánszky Adolf balpárti. — Szatmármegye mátészalkai kerületében: Péchy Jenő balpárti. — Szepesmegye szombati kerületében: Zsedényi Eduárd jobbpartí. — Veszprémmegye vásárhelyi kerületében: gróf Zichy Manó jobbpartí. — Bereghmegye tiszaháti kerületében: Lónyai János jobbpartí, a kőszonyiban: Lónyai József jobbpartí, a felvidékiben: Buday Sándor jobbpartí, a munkácsiban: Horváth Károly jobbpartí. — Hajdu-Böszörményben: Gál Mihály szélső-balpárti. — Csongrád városában: Éder István balpárti. — A jászskun kerület jókóhalmi kerületében: Oláh Gyula balpárti, a karczagiban Varró Soma balpárti, a turkeviben: Hajdu Ignác balpárti. — Cegléd városában: Bobory Károly szélső-balpárti. — Kecskemét városának felső kerületében: Kiss Miklós balpárti, az alsó kerületben: Horvát Döme jobbpartí. — Kassán: Éder Ferenc balpárti. — Makón: Dobsa Lajos balpárti. — Békés városában: Irányi Dániel szélső-balpárti. — Debreczen első választó kerületében: Tisza Kálmán, a másodikban: Kiss Lajos balpárti, a harmadikban: Molnár György balpárti. — Hódmezővásárhelyen: Kosuth Lajos. — Alsó-Fehérmegye másik kerületben: Baresay

Ákos jobbpartí. — Belső-Szolnokmegye felső kerületében: Földváry János jobbpartí. — Dobokamegye alsó kerületében: gróf Vass Samu jobbpartí. — Kolozsmegye gyalui kerületében: Lészai Lajos jobbpartí. — Marosszék felső kerületében: Bothos Kálmán jobbpartí, az alsó kerületben: Jeney József jobbpartí. — Seps-Sz.-Györgyön: Császár Bálint jobbpartí. — Illyefalva városban: Gidófalvy Albert jobbpartí, Medgyesszék két kerületében: Sreiber Frigyes és Sachsenheim Albert, mindkettő jobbpartí. — Nagy-Szeben székben: Rannicher Jakab és Kapp Gusztáv, mindkettő jobbpartí. — Aranyosszéken: Houchard Ferenc és Csipkés Lajos, mindkettő balpárti. — Liptó-Szent-Miklóson: dr. Matuska Péter jobbpartí. — Segesvárszék egyik kerületében: Gull József, a másodikban: Fabricius Károly mindkettő jobbpartí. — Zarándmegye két kerületében: Hodossiu József és Borlea Zsigmond, mindkettő nemzetiségi. — Ugyocsa-megye két kerületében: báró Perényi Zsigmond és Szentpály Jenő, mindkettő jobbpartí. — Zilahon: Deáky Lajos szélső-balpárti. — Uzonban: Bakcsi Ferenc balpárti. — Zemplénmegye nagyhalomi kerületében: Kazinczy István jobbpartí. — Máramarosmegye técsői kerületében: Várady Gábor balpárti. — Kolozsvár városában: gróf Péchy és Hajós mindkettő jobbpartí. — Ujgyházszékben: Döri Samu és Mangenius Károly jobbpartíak.

(Folytatjuk.)

Megbízások tára.

M. Kálya M. K. urnőnek: A mult félévről 10 kr maradt fenn a jelen félévi műlapra.

Erdőszadára K. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Marosvásárhelyre K. G. urhölgynek: Én január hóban csak a lapra vettem előfizetést, sem a könyvekre, sem pedig a műlapra nem lett beküldve a csekély illeték. Sziveskedjék tehát rendelkezni.

Győrbe B. A. urnak: Ujból megküldtem.

Fonóra Sz. A. urhölgynek: Tudositását véve, azonnal visszaküldtem a felesleget.

Dévara K. A. urhölgynek: Megküldtem.

Nagy-Károlyba E. R. M. urnőnek: A műlapra nem volt előfizetve. Most azonnal megküldtem.

F. Vadászra Cz. Sz. M. urnőnek: Egyes regénynyel nem szolgálhatok, mert akkor egy egész évfolyamot csonkítanék meg.

M. Dersére B. I. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Dubritzra Cz. E. urhölgynek: A csomag postára van adva.

M. Lőrinczire D. I. urnőnek: Megküldtem.

Jászberénybe L. Sz. I. urnőnek: Azonnal megküldtem.

Csik-Bánfalvára M. K. urnőnek: Minden postára van adva.

Makóra M. E. urhölgynek: A mai számunkban közölt t. rejtvényfejtők névsorából is láthatni, hogy hölgyeink nagyobb érdeklődéssel vannak a betű- vagy számrejtvények iránt. Ilyeneket kérek inkább beküldeni. Szótalányokat is szivesen vennék, de ezt úgy látszik, legkevesebbet csinálnak nálunk.

ELOFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

uj félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hű pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

 Tóth Kálmán koszorus költőnk

v á l o g a t o t t ö s s z e s k ö l t e m é n y e i v e l f o g o k k e d v e s k e d n i .

„HUSZONÖT ÉV UTÁN”

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet **huszonöt év** lefolyása alatt irt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt irt **s ki nem adott költeményei**, és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,” „Ki volt nagyobb,” „Fütyül a szél,” „Lemondani,” „Minek is van a szív s a szívben szerelem” és annyi más feledhetlen emlékü költemény **jubileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimei tehát a következők:

„Huszonöt év után”	2 kötet.
„Tolla Feraldi” About világhírű regénye	1 „ és
„Bolski László,” Cherbulier V. gyönyörű francia regénye	3 „

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő huszonhat kötet könyvet kaphatják, szintén kötetenkinti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,” Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,” a világhírű Marlit-tól 3 kötet; — „Gizella hercegnő” Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek” Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág” Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant” Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből” Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja” Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,” Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol” Marlittól 1 kötet.

E huszonhat kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az uj előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körajzi műlapot**, mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve méltó disze lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeccilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjesztetni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonyult hű kísért és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **90 kr.**

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az uj előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 90 kr.**

A műlapra végre 10 kr.

 A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőknek.

 Az uj előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A róthi dal,” „Lorántfy Zeuzanna,” „A királynő honleányi szíve,” „Imre királyfi halála,” „Álmos,” „Zoltán,” „Huszonöt ifjabb írónk arczképcsarnoka,” a „Rózsakirálynő,” a „Leánykérés,” „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,” „Petőfi halála” és „Az arató-ünnep” darabját **40 kron.**

 Gyűjtőknek: egy uj előfizető után **három kötet könyvet**; három uj előfizető után: **tizenkét kötet könyvet**; öt uj előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; nyolcz uj előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

27. SZ.
Julius 7-kén.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrázok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A gouvernantok háza.

— Adalék az európai rabszolga-élethez. —
Csukássai Józseftől.

I.

Vegyék önök e sorokat, a minek akarják. Az én czélom „Tamás bátya gunyhójához” járulni egy képpel az európai rabszolga-életből.

Igy ír Lagerström „a gouvernantokról” című munkájában, melyből e cikket kölcsönöztük.

Tágas és téres szobában vagyunk. A butorzat kopott és lehetőleg kényelmetlen. A közepén elnyúló asztal körül mintegy 15—20 gouvernante ül.

Azt tartják, hogy egyetlen egy gouvernante is sajátságos színt és életet ad a háznak, melyben lakik; hát még a hol 15—20 Jane Ayre menekül egy fűdél alá. Fiatalok és öregek, szőkék és barnák, veresek és őszbe esavarodottak, szépek és rutak — mind kivétel nélkül gondosan, sőt néhányan igen diszessen öltözködve. Némelyek olvasgatnak, mások varrnak, a többség azonban apró, levélalakú billetek írásával van elfoglalva, melyeknek tartalmát ajánlközlések képezik. A németek rendszeren francziául írnak s miután egyik-másik nem tökéletes franczia, magok elé veszik a mindig kéznél levő levél-példányokat s jól rosszul alkalmazzák azt saját inyűk szerint. Néha tuczat számra küldenek szét ily billeteket — és eredménytelenül. Hát még a bizonyítványok fárasztó, szünet nélküli másolása, miket a levelekhez mellékelnek! A szoba egyik sarkában két angol nő gyakorolja magát a német olvasásban, míg a mellékszobából Beethoven egyik sonatáját játszsza meglepő szépen egy fiatal, lélekteljes arczu német leány. W. Marinak hívják, s az angol

földön még egészen idegen. Egész lényén mély szomorúság tükröződik. A mindennapi fecsegés elől, mely a másik szoba hosszú asztalánál foly, ide menekült a zongora mellé, hol kivüle a gömbölyű salon-asztalnál csak két dán leány rajzolgatott.

E sajátos együttlét titka abban rejlik, hogy Londonban vannak intézetek, hol a hely nélküli nevelőnők mérsékelt árért szállást és ellátást kapnak. Az egyedüli föltétel, hogy a belépőt London két tekintélyesebb polgára ajánlja. Nem lehet tagadni, miszerint ez intézetek egy mélyen érzett szükségét pótolnak; mert Londonban annyi a nevelőnő, hogy isten a megmondhatója, s a legtöbb köztük annyira idegen, hogy még az ily intézetek fölkeresése is nagy fáradságba kerül.

Az ily Homes fon guvernesses alapítása nemcsak célszerű, de emberbaráti munka is volt. Azt talán emliteni sem szükséges, hogy ez intézetek csakhamar a papság védnöksége alá kerültek, mintán Angliában az emberbaráti intézetek kivétel nélkül az egyház fölügyelete alatt állanak.

A gouvernanteok házának előljáróját a papok és a Ladies Patronessek választják, kik aztán az intézet bevételeiről és kiadásáról évenként számolni tartoznak, s miután a Londonba tuduló nevelőnők száma mindegyre növekszik, az ily előljáróság igen jövedelmezőnek bizonyult be.

Nagy baj, hogy ez intézetek a szó szoros értelmében magukon hordják az angol jellemet, s ez oka, hogy idegenek csak nagy nehezen tudnak ott csak némileg is megszokni. Az a kény-

szer, sivár feszesség, a rendes imák érzéketlen leörlése, az elhagyatottság, kemény ág és vékony takaró és sovány étkezés, nem hagy valami édes kellemes emléket azok szívében, kik kénytelenek voltak huzamosabban ott időzni.

A belépés alkalmával mindenki beírja nevét, korát, képességeit azon nagy könyvbe, melyet az intézet előjárója a nevelőnő-keresőknek szokott kezébe adni. Egy másik nagy könyvbe ismét a nevelőnő-keresők írják be nevüket, ozimüket, igényeiket, s a fizetést, melyet megadni készek. Ez az egyik módja a közvetítésnek a helyet keresők és helyet ajánlók között. Ezenkívül száz meg száz út és mód kínálkozik. A hirdetései, ügynökök, az intézet előjárójának kegyei, stb.

Mély csend... miss Burton, egy hirtelen szőke angol nő, arany foglalatú szemüveggel, ül az asztalfőn az előtte fekvő bibliába mélyen elmerülve. Meg vagyunk győződve, miss Burton igen jól tudja, hogy a főnöknő: miss Smith, nemsokára bejö a szobába s ezért vette maga elé a szentírást. Általánosan tudva van, hogy miss Smith a jámbor, áhitatos nőket mindig kitünteti. Miss Burton mellett egy öreg angol nő foglal helyet, ki már harmincz év óta nevelőnősködik, s még mindig nincs pihenője, nyugta. Reszkető kezekkel épen most ír egy vidéki lelkésznek, miszerint teljes ellátásért kész elvállalni nyolcz gyermeke mellett a nevelőnő kötelmeit. Szerfölött kinos látni őt, a mint feszes magatartás és tarka ruházat által fiatalabb külsőre kívánna szert tenni, s épen az ellenkezőt éri el. Fejdiszén a rózsabimbók csak még inkább kiemelik hófehér haját. Jobbján egy sárgás barna arczbőrű lányka ül, ki Indiában született, csak néhány hónap óta van ez intézetben. Tizenhat éve daczára nevelőnőiségre törekszik ő is, és épen egy levelet fogalmaz Missis Huutnak czimezve, ki nevelőnőt keres öt gyermeke számára és husz font sterlinget ajánl. Ez minden bizonynyal nem sok, de még is több, mint a mennyit a szegény öreg nevelőnő igényelni merne. A tapasztalás bizonyítja, hogy a pályakezdők mindig követelőbben szoktak föllépni, mint a kiket az élet megtört s a csalódás meghervasztott. Elis, a barna indiai lány, már hat levél-papírt tett tönkre és épen most fog sohajtva a hetedik elrontásához, s hogy a szerfölött unalmas munkáért némileg kárpótolja magát, közbe-közbe megcsipdesi szomszédjait, hóbortos képeket vág, fűtyül, kukorikol s más ily szellemdus dolgokat művel. Vele szemközt egy rajnamenti fiatal nő dolgozik. Özveggy és három gyermek anyja. A keserű tapasztalások és szenvedések alatt megtört nővel elhitették, hogy legjobban úgy fog gondoskodhatni kisdedeiről, ha zenészi képességét érvényesíti Angliában és jövődelmét szegény rokonainál elhelyezett gyermekeinek ápolására és nevelésére fordítja. És szegény már hét éven át így él, de az elhagyottság, a gyermekei utáni vágy szemmel láthatólag fölemészti. Odább az asztal végén egy kihívó külsejű, mintegy huszonöt éves német lányka foglal helyet. Tetőtől talpig zöld selyembe van öltözve, és átellenese segélyével egy világos kék selyem ruha derekát igyekszik kiszabni.

Egyszerre nagy csete-paté keletkezik. A viszály és zaj magvát egy elveszett czim képezi. Miss Stanford egy ügynöktől kapta, s mielőtt érkezése lett volna a megjelölt helyet fölkeresni, a czim eltűnt. A missnek, úgy látszik, a huszonöt éves német lányra van gyanuja. A vita angolul foly, de közbe-közbe német és francia fölkiáltások is hallhatók. A gyanuba vett Francziska egyszerre fölugrik, oda fordul földíjeihez, s véd- és daczszövetségére szólítja föl őket miss Stanford ellen.

— De Amália kisasszony, szóljon csak miss Stanfoddal s mondja meg neki, hogy csütörtökön, midőn ez átkozott czim —

— Pszt! — vágott közbe Amália halkal, — vigyázzon

magára, s ovakodjék ily kifejezésekkel élni. Megérthetnék és bevádolhatnák önt miss Smithnél.

— Bónom is én, attól nem tartok. Kisebb gondom is nagyobb annál! De a mi a czimet illeti, mondhatom, hogy nem is láttam.

— Ugy látszik, nincs valami jó emlékező tehetsége! Hisz magam láttam az ön kezében!

— Nem rossz! Még csak az hiányzik e gyönyörűséges intézetben, hogy saját nemzetbelieink egymás ellen árulkodjanak! Akkor aztán csakugyan tökéletes paradicsomban leszünk itt. Szóval én arról a nyomorult papirosról mit sem tudok.

— Hogy történhetett tehát, hogy ön ajánkozott azon helyre, melynek czime azon „nyomorult papirosra“ volt írva?

— Hát csak azért, mert mrs. Keneditől kaptam azt. Meg is fizettem az öt shillinget az ügynöknek. Egyébiránt nem egyet kisegithetnék ismét, ki hely után sohajtozik, ha kedvem tartaná.

— Gondoskodjék csak magáról előbb, az után járjon az esze. Mert a szóban levő jó falat elpottyant.

— Nem pottyant volna, ha akartam volna. De jobb falatra tettem szert. Száz font str., szabad mosás és uti költség.

— S hová, ha szabad kérdenem?

— Ausztráliába. Négy hét múlva utazunk.

Amália kisasszony ép oly ravasz volt, mint Francziska. Egyszerre azonban visszafojtotta a szívében dolgozó mérget.

Miss Smith lépett be.

Az intézet előjárónője magas, szikár delnő, vereses arczczal és gömbölyű, savószínű szemekkel, melyekben semmi kifejezés. Rövid felső ajka alól két hegyes fehér fog kandikál ki és a nagyhatalmu asszonyt valóságos ijesztő alakká degradálják. Szereti a ríktó színeket, és legörömostebb vörösbe, zöldbe vagy sárgába öltözködik.

A mint belépett, látni lehetett rajta, hogy a legfelsőbb hatóság nagy méregben van. Savószínű szemei jobban villogtak, mint az ember elhinni hajlandó volna.

— Ki iktatta be e hirdetést a „Times“-be, az én engedelmem nélkül?

És a kérdéses hirdetés első sorait fölolvasta.

— Én — mond kis szünet múlva egy reszkető hang francziául. Miss Smith németül egy szót sem, francziául pedig csak keveset tudott.

W. Marie volt, ki a szomszéd szobából most belépett.

— Egy német tanár irta, kihez ajánlva vagyok, — folytatá — ő iktatta be a „Times“-be. Nem tudtam, hogy be kell mutatni a jelentéseket. Bocsásson meg.

— És hogy merészkedik ön azt iratni, hogy közelebbi értesülések nálam kaphatók? — dühösködött tovább a főnökné.

— Én istenem — azt hittem —

— Én „istenem“? Micsoda? Meg nem engedem, hogy valaki e házban az isten nevét hiába vegye. Ön igen illetlenül viseli magát, és nagyon örülni fogok, ha mielőbb távozik innen.

És az öreg miss Burtonhoz fordulva, ki még mindig a bibliából olvasgatott, így szólott:

— Ezek a németek mind oly vallástalanok!

Miss Burton az ég felé forgatta szemeit és sohajtva mondá:

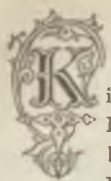
— Valóban igen vallástalanok.

És mindketten elhagyták a szobát.

(Folytatása köv.)

A n y á m s í r j a.

Nyírák Lajostól.

Icsinyke domb, olyan, minő a többi,
Bevonta a nyár friss gyepe, moha;
Parányi kis pont széles e világon,
De nekem mégis maga egy világom,
Mit elfeledni nem fogok soha.

Csudás világ vagy énnekem, kicsiny hant!
Hol minden porszem érez és szeret;
Honnét — a bolygó esti szél ha rezdül —
Áldás száll rám a lombokon keresztül,
Honnét hitemnek forrása ered.

Bolyongok itt, miként a tikkadt vándor
Az élet pusztá, izzó talaján;
Híu ábránd, vágy, fény csal erre-arra,
De a békének lágy, szelíd fuvalma
Sírod mellé vonz, édes, jó anyám!

Itten nem fáj a bujdosásba' nyert seb,
S bár hordom, mintha nem is érzéném,
Itt elfelejttem a kéjt, a mi csábít.
A hír szavát, a jövő csillogását,
Tiéd vagyok csak, te meg az anyém.

Tiéd vagyok és hallom újra szódat,
Mely föl-fölzendül koporsód alól,
És látom, a mint karjaid kitárod,
Hisz a te szíved nővelé az ágat,
Mely rám borul, s marasztva átkarol.

S z e r e n c s e k e r e k e.

(Beszély.)

Major Bélától.

(Folytatás.)

Csak éjjelenként, mikor senki sem láthatta s ő sem lát-
hatott senkit, kódorgott sokszor órákig, sohajtozva és fokosát
csóválva, a ház körül, mint valami tolvaj, vagy szerelmes.

Egyszer mégis találkoztak. Véletlenül történt. Miska né-
hány szokott czimborájával, a jegyző-segéddel és a gyógyszerész-
gyakornokkal éppen parázs-ferblíjokra haladtak egy vasárnap
délután, midőn két leánybarátnője között egyszerre szemközt
találkoznak Ilonkával, a kik sétájukból tértek vissza.

A jegyzősegéd udvarias ember volt, rögtön köszönt és
szóba állt a „hölgyekkel.“

Igaz, hogy az egyik a székbőlő leánya, a másik egy félig
ur, félig paraszt kisasszony volt, s a „hölgy“ czímet tán csak
Ilonka érdemelte meg, tán még ő sem, kivált akkoriban, mikor
ez a szó még oly átkozottul új volt, hogy csak szenvedő ember
használta.

A jegyzősegéd az volt. Rögtönözve szórta a bókákat, s akár
volt értelmük, akár nem, a „hölgyek“ tetszetősen mosolyogtak
s látható volt, hogy nem boszankodnak a feltartoztatásért.

Miskának minden vére szívébe nyilamlott. Hát ő mit
mondjon? Ugyanazt, vagy olyasmit, mint a jegyzősegéd?! Ah,
inkább loharapná nyelvét, mintsem hogy egy oly szót kiejtsen
vele, mikor az elnyomott, kinosan fojtogatott lázongó szenvedély
tombol szívében; mikor szeretné ezt a kis lányt egyszerre fel-
kapni ölébe s egy egész világon keresztül küzdeni vele.

Végre is igaz azonban, hogy a hölgyek tagadhatlanul
több ügyességgel bírnak a társalgásra, mint a férfiak.

Ilonka szólította meg az érdekes fiatal embert:

— Hová mennek önök? Megint mulatni?

Mily hang volt ez? Mily érzelem nyilatkozott e hangban?
Részvét volt? szánalom? vagy szemrehányás? Miért? mi
jogon?

Az ifju hirtelen felkapta fejét, s ránézett a leánykára? A
férfiszemeknek vannak koronkint pillantásai, melyek mélyen
behatolnak a nők szívébe. E pillantás olyan volt.

— Igen, — mondá rekedt hangon, (azelőtt öt perczel
még nem volt rekedt!) keserűen, gunyosan, — kártyázni!

Hisz nem lehetett reménye! Mit tegyen!

Ilonka megborzadt tőle és sietve távozott barátnőivel. Az
ifjak meg hűségesen beválták szavukat reggelig.

Ezután egyelőre nem találkoztak. Miska folytatta előbbi
életét, de azért ő is hallott híreket s a történetünk elején általa
dalolt nóta e hírek eredménye volt.

III.

Bárany Andris uram.

Ismét új alak.

Bárany Andris uram, némelyek meg is ifuramozták, nagy
becsületnek és tisztességnek örvendett a faluban.

Egy jóra való telkes gazda fia volt, a ki kineveltette, ura-
san járatta, az iskolákban mindig ösztöndíjakat nyert, tanítás-
sal is segített magán; elvégezte, a mi iskolát csak végezhetett,
s a körülményekhez képest maradt is a fejében valami. Min-
denről körülményesen tudott beszélni, azért tisztelték nagyon.

Neki is meghalt az apja. Akkor hazatért gazdának, de
azért nem vette fel többé a paraszti gunyát. Megjárta ugyneve-
zett „kis urnak.“

Ez csendes, higgadt fiatal ember volt, a kit például állított
fel mindenki, de alamuszi macska. Miska ismerte jól. Együtt
jártak egy pár iskolát. Mindig szerény, alázatos volt, de csuszó-
mászó s görbe utakon eredményeket kivívó, a mit Miska utált.

Nem igen rokonszenvezett vele, s most meg egyszerre azt
hallja, hogy ez az ember nagyon bekapott a lelkészéhez.

Hajh, hogy ne énekelte volna azt a nótát!

Bárany Andris uramat mindenki jó szerencsének ítélte a
falu bármely leánya számára, még tán a szomszéd pusztabeli
kasznár-kisasszonyt sem véve ki, a ki vasárnaponként be szo-
kott kocszni anyjával az isteni tiszteletre s nagyon szívesen
fogadja a fiatal ember köszöntését, a kit egy üzleti látogatásá-
ból ismer.

Gazdasága rendben, nem nagy, de mindig gyarapítja; ő
maga jóérköcsű, igazelmű, talpig derék ember. Melyik szüle ne
bizná örömmel leányát reá?

A tiszteletes ur bizony örömmel rábizta volna! Csak nyilat-
kozzék, rögtön megkapja. De a jeles ifju csak nem akart nyi-
latkozni. Furcsa körülmények, mozgalmas idők következtek.
Ilyenkor jó meggondolni az ily fontos dolgot.

IV.

„Talpra magyar, hí a haza.“

Iczig zsidó, illetőleg ujsága nem hazudott.

Egyszerre az ország egyik végétől a másikig e hangok
hallatszottak. Aztán mások:

„Gyere, pajtás, katonának,
Kossuth Lajos buszárjának,
Négy esztendő nem a világ,
Éljen a magyar szabad ág.
Éljen a haza.“

A mi kis falunkba is elhatoltak e hangok, megjelentek a verbunkosok, egy öreg huszárkáplár és két közember, s a kiből vér volt, fölkeltek.

Régi nemzeti színű zászlót tűztek ki a faluháza udvarára. Notárius uram felolvasta a hivatalos leiratot, mely a haza alkalmas fiait fegyver alá szólítja, mert a haza veszélyben van.

Nem kellett sokat magyarázni. Mindenki régen értette, tudta a dolgot, régen várták, a kedélyek elő voltak rá készülve. Nem használt az alkudozás, békés frigy-kötés, most tehát oda kellett ütni.

A tiszteletes ur szintén rendkívül lelkesült. Leánya által egy nagy széles nemzeti szín szalagot vetetett. Azé legyen, a ki először beáll a zászló alá.

A leányka félénken, zavarodottan állt a község háza udvarára kitett asztal mellett, kezében a szalaggal, midőn egyszerre egy magas férfialak terem előtte s most is rekedt hangon mondja:

— Kérem azt a pántlikát, kisasszony.

Ilonka rebbenve tekintett fel. Kovács Miska állott előtte. Arcza lángolt, termete feszült; rég várta ezt a percet.

— Ő az első, — szólt hozzá Ilonka, csak hogy mondjon valamit, s felköté kalapjára a szalagot, hogy végei hosszan lógtak kétfelől.

— Reménylem, hogy nem leszek az utósó, — viszonzá az ifju. — S reménylem azt is, hogy ha a békés pályán utósó voltam is, a csatákban soha sem leszek utósó. Isten áldja meg, kisasszony, emlékezzék majd néha rám.

Ezzel elfordult. Összeüté bokáit. Megérkezett a czigány, megérkezett a bor, s folyt az önkénytes toborzás.

És folyt három nap és három éjjel. E három nap és három éjjel Miska csak az asztal mellett bólintott egy keveset, különben mindig talpon volt, tánczolt és ivott és hívogatta a legényeket.

De soha e hivatásra külön embert keresni sem lehetett volna. A kis falu legénységéből betoborzott vagy harminczat, szegény szüléik nem kis bánatára. Ott volt a jegyzősegéd és gyógyszerész-gyakornok is.

E három nap és éj alatt Bárány Andris uramnak színét sem lehetett látni, pedig keresték a lakásán is.

Negyednap aztán szekereken ültek a legények. Folyt a bucsuzás mindenfelé. Sirás, vigasztalás hangjai vegyültek a légebe. Kendők, szalagok lobogtak, a czigány huzta az utósó kocsin.

Miska bucsuzása anyjától rövid volt:

— Ne busuljon, édes anyám, — mondá, — nem veszek én el, hanem kiküzdöm magam, érzem. S ha egyszer visszatérek, akkor élünk jó életet.

Mikor a lelkész lak előtt haladtak el, egy fehér kendő lobogott feléjük. Kinek szólt? Miska megemelte kalapját, s a kendő többszörösen meglebbent.

Ezzel a bizonytalan reménynyel indult a szegény fiu a kétséges pályára.

V.

Ki mire jó?

Negyednap délután előkerült Bárány Andris uram és látogatást tett a lelkész lakban.

— Hol volt öcsém e három nap alatt? — kérdé tőle meg lehetős hidegen az érdemes lelkipásztor.

— A tanyán, — viszonzá Bárány Andris uram egykedvűen, minden legkisebb megzavarodás nélkül.

A lelkész respektálta őt, de csak bizonyos tekintetekben. Mint jó erkölcsű, csendes, szorgalmas fiatal embert. Hanem hazafiúi nézetei felől nem volt tisztában.

Ő nagy radikál volt. Járatta a Kossuth hírlapját, melynek ezikeit leányának is nagy buzgalommal fel szokta olvasni.

Bárány András uram olyanformán nyilatkozott, hogy jobb volna az egész dolgot békésen elintézni. Nem szerette a háborút.

— De kánisz tóta máter, ha békésen nem lehet, — indulatoskodék az öreg, — akkor bizony csak ez az út marad hátra. — Ilonka félig komolyan, félig gunyosan támadta meg a fiatal embert.

— Menjen, siessen, nyergeltessen lovat, még tán utoléri őket.

— Kiket? — kérdé Bárány Andris, mintha nem tudta volna.

— Az önkényteseket.

— Köszönöm utasítását, kisasszony, de nem fogadhatom el. Épen azért tartozkodtam a tanyán három napig, hogy valahogy önkénytelen önkénytessé ne tegyenek. Mert én nem való vagyok oda. Én a béke embere vagyok. Roszul leszek, ha vért látok. Soha sem verekedtem; mindig ki tudtam jönni embertársaimmal békességgel. Érzem, hogy nem vennék hasznomat. Menjen, a kinek harcuzvány dul keblében, én itthon maradok, itthon is kell ember.

Ilonka hosszan nézett rá, akkor egy szavára felelt:

— Nem harcuzvány az, hanem hazaszeretet. Senki sem kockáztatja szívesen életét és testi épségét, hanem ha a haza kívánja, a kiből szív van, felajánlja neki. Itthon pedig egyelőre elegendők volnának az öregebb férfiak, családapák. Ön azonban még fiatal; alig van huszonhat-huszonhét éves; tán még fiatalabb, mint Kovács Mihály, a ki elsőnek ment el, pedig szintén özvegy anyát hagyott itthon.

Bárány Andris uram először hallotta Miskát Mihálynak nevezetelni. Lassu méreggel mondá.

— Én nem volnék képes oly szívtelenségre!

Ilonka szenvedélyesen csattant fel:

— Menjen hát és bujjon a szoknyák mögé, gyáva!

Ezzel meg volt törve a barátság, mely pedig igen szépen indult.

Hja, a körülmények! Koronkint oly véletlenül tárják fel az ember árnyoldalait.

A csatás világ nem jó világításba helyezte Bárány Andris uramat, — Kovács Miskát pedig egyszerre fölemelte.

VI.

A huszár főhadnagy.

Harsog a trombita, jönnek a huszárok, a veres csákós szép magyar huszárok.

A ki csak mozogni tud, mind az ablakhoz, utcára siet. Mily látvány, mily lelkesítő, fölemelő, soha nem látott. A mi katonáink, az ország katonái, a szabadság katonái!

Hajh, mint tánczol alattuk a paripa, mint ragyog a veres csákó, hányódik a mente ujj, a tarsoly, a kard!

Az osztályt egy szép termetű, komoly tekintetű barna főhadnagy vezeti.

Sokan egyszerre megismerik.

Kovács Miska! Hogy felvitte isten a dolgát!

Alatta legbüszkébben tánczol a ló. Ő, mint tiszt is, a leg-szebb a csapatban.

A falu háza előtt frontot képeznek, a hadnagy kiadja a napiparancsot, aztán a szállásmesterrel és kisbíróval sorra járkák a házakat; mindenütt örömmel fogadják a vendéget, míg az egész csapat elolvad a házak és istállóiban.

A főhadnagy szolgájával a régi udvarház felé tart. A négy hónapi távollét óta nem irt. Gondolja, hogy majd meglepi anyját. A meglepetés sikerült is. Az öreg asszony alig ismeri meg, hanem aztán alig tud betelni a délczeg, aranyos fiu nézésével, csókolásával.

— No lássa, édes anyám, — szól Miska, — a sors, a körülmények megmutatták e pályát, melyen érek valamit.

Este felé átsétált a tiszteletes urékhoz. Egész önbizalommal tette. A ruha vagy állása idézte-e elő, de beszédközben el akarta ott is mondani, hogy megtalálta pályáját.

El is mondta, és pedig egészen más modorral, mint eddig. Önbizalma visszatért; tiz csatában vett részt, és rettenthetlen bátorsága folytán a csatatéren nevezte ki a tábornok hadnagygyá, majd főhadnagygyá.

A lelkész és Ilonka feltűnő örömmel és szívesességgel fogadták, de az idő rövidre volt szabva, másnap hajnalban tovább vonult a csapat.

Az ifju több reményt vitt magával, mint első izben, pedig vagyoniilag csak úgy állott, mint akkor. Fizetésére, kivált mint forradalmi katona, meg nem nőülhet. S hogy meddig tart a háboru még, ki tudja?

Azonban az is meglett. A szerencse mindent kipótolt.

(Vége köv.)

Elég volt a...

Bakay Gyulától.

Elég volt a dicséretből,
Hisz már annyit dicsérgetlek,
Hogy megunják hallani ezt,
Magok is a tűrő egek.

Megjárja a szidás is már
Állj csak elő — szidjalak meg!
Először is azt kérdezem,
Mért van olyan hamis szemed?

Mért van olyan csengő hangod?
Miért arcod mint a harmat?
Mozdulatod mért oly bájos?
Mért van olyan üde ajkad?

Mindez nagy bűn én kedvesem,
Kérde: miért? im megmondom:
Mert ezekkel lázító vagy
És izgató, szép galambom.

Hamis szemed s a tébolyda,
Üde ajkad és a párbaj,
Egymással szomszéd fogalmak,
És ez igen szörnyű nagy baj!

Kötél, por, viz, mérge, bicska
S ily egyéb az én eszemben
Is megfordult. — tudod akkor,
Mikor kérde: igen vagy nem?

Mindezekért a büntetést
Megérdemled bizvást, méltán,
Vessünk neki gyorsan véget,
Jer és csókolj meg szaporán.

Egy házasság szerelemből.

(Beszély.)

Dickens Károlytól.

(Folytatás.)

— Miért beszélsz oly halkán, kedvesem? Nem bírlak megérteni. Mondd meg nyíltan, mi bántja, rám vonatkozólag, szívedet? Én meg fogok neked felelni tiszta lelkemből, mint mindenkor tettem. Én soha sem csaltalak még meg, Alfréd, és nem szeretnék ma a ravaszság és képmutatás ösvényére lépni.

— Olvasd ezeket. Én nem mondhatok többet, — ezzel át-nyújtá anyja leveleit Geraldinének.

Ez átolvasta a leveleket mind, pedig nem voltak csekély számmal. Arcza elhalványult, szemei elkomorultak, de azért rendületlen nyugalommal elolvasta az iratokat az utolsó betűig. Azután visszaadta azokat Alfrédnek, még mindig ugyanazon természetlen nyugalommal. Egy pillanatig szoborszerű mozdulatlanságban ült ott. Azután felkelt.

— Alfréd, — szól, — vezess anyádhoz. Unokaöcsédnek és Vaughan kisasszonynak is jelen kell lennie.

— Hová gondolsz, Geraldine! — szól Alfréd, ki feleszűletett irtózáttal fordult el minden izgalmas jelenettől. — Én nem akarok oly örült jelenetet földézní, mely az egész vidéknek pletyka tárgyául szolgál. Nekünk egész csendesesen kell ügyünket elvégeznünk, — egyedül magunk közt. Henrik és Vaughan kisasszony! Hová gondolsz! Nem is akarok hallani ily örült indítványról!

— De én követelem! — szól Geraldine mély, nyugodt hangon, és erős nyomatékkal.

— Én követelem!? — Geraldine! Ez szokatlan beszéd tőled, kivált irányomban!

— A körülmények is szokatlanok, Alfréd. Ah! — tevé hozzá keserűn, — és te is hitelt adtál ezen borzasztó félreértésnek! Mivel soha sem voltam életemben sem önző, sem követelő, mivel természetből bátortalan és könnyen elnyomható vagyok: azért azt hiszed-e, hogy nincs akaratom, nincs becsület-érzésem, nincs bátorságom jogaimat megvédeni? Ha tévutra vezettetéd magadat, ma ki kell ábrándulnod. Jöjj! ezen ügynek azonnal végére kell járnunk!

— De Geraldine!

— Tehát anyád szövetségese vagy, az én meggyalázásomra? — szól Geraldine remegő ajkakkal és villogó szemekkel.

Alfréd eltaszítá magától neje kezét, melylyel ez karjára támaszkodott, és többé szót sem szólva, komoran kísérté Geraldinét a kastélyba. A ház ajtajánál Vaughan kisasszonynyal és Henrikkal találkoztak.

— Ön soká késett, — szól Vaughan kisasszony Geraldinéhez. — Ah! Amphlett ur? Mikor tetszett megérkezni?

— Ma reggel, — felelé Alfréd, a lehető legszárazabb hangon.

Vaughan kisasszony meg volt lepette ezen szokatlan hang és modor által; és feltéve szemüvegét, a házastársakat felváltva szemlélgette az ő szokott előkelő, nyugodt tekintetével, melylyel ingerlékeny egyént a legnagyobb haragra indíthatott.

— Ugy látszik, családi kérdések forognak fenn, — szólt ezután. — Utban vagyok.

— Oh, épen nem, ha szabad kérnem, Vaughan kisasszony, — szólt Geraldine hirtelen. — Önre itt nagy szükségünk lesz; valamint önre is, Henrik bátyám.

Vaughan kisasszony összeránczolta szemöldjeit és könnyeden meghajította magát. Henrik bátya hátra veté fejét, végig simítá bajuszát és fehér fogait mutatva, kiáltá: — Örülni fogok — de nem egészen oly bizakodó derült hangon, mint közönségesen. Ezután mindannyian a nagy termen keresztül, a könyvtárba mentek, hol Amphlettne asszony reggeli óráit töltötte szokta. Azonnal tudta ez, mi fog most következni, midőn az említett személyek, ily különös csatarendben, a szobába léptek. Halvány volt és arcza a szokottnál is keményebb, szigorubb kifejezést öltött; büszke szemeiben kettős erővel égett mély szenvedélyének tüze. De Geraldine nem ijedt meg többé ezen szemektől. Amphlettne asszony érzé, hogy hatalmának jogara kihullt kezéből.

— Mit jelentsen mindez, fiatal hölgy? — kérdé, midőn Geraldine az asztal elé lépett. — Mi értelme van ezen nevetséges magaviseletnek, melyben ma reggel óta tetszik magának? Talán ön volna képes megmagyarázni ezen bohózatot? — szólt Vaughan kisasszonyhoz fordulva.

— Ma foi, nem! — válaszolt a delnő, uszályos ruhájának redőit rendezve és ritka kecsesl a pamlagra dölve. Azután pedig kis franczia szemüvegét feltéve, a legnagyobb nyugalommal látszott a fejlődő eseményeket bevárni, mintha ő a néző és hallgató közönség, a többi jelenlevők pedig a szereplő színészek volnának.

— Értesültem, — kezdé Geraldine, inkább izgatottságtól, mint félelemtől remegő hangon, — hogy ön férjemnek, személyemre vonatkozó leveleket írt, melyekre nézve önmagam iránti kötelességet teljesítek, ha felvilágosítást követelek, — követelek — e szót ismétlé; — és pedig azon személyek előtt, kikre ön mint tanukra és tekintélyekre leveleiben hivatkozik.

— Kegyelmes ég, Alfréd! Hogyan tűrheted, hogy ezen együgyű fiatal személy téged, egy előkelő család ivadékát, ily aljas és rangodhoz nem illő dolgokkal hozzon összeköttetésbe? — szólt Amphlettne asszony boszusan. — Az ily alacsony származású nők nem ijednek vissza a legbotrányosabb jelenetekről sem! — tévé hozzá, színel magában beszélve.

— Hagyja most a származás kérdését, — szólt Geraldine, egészen megváltoztatott, parancsoló hangon, — és térjünk át az ügy lényegére. — Én akarok beszélni, — folytatá, felemelt kézzel és szuró tekintettel Amphlettne asszonynak hallgatást parancsolva, — nekem jogom van beszélni, és én élni akarok ezen joggal.

— Becsületesemre, ez hallatlan jelenség! — szólt Amphlettne asszony gúnymosolylyal, szemeit mereven a fiatal nőre szegezve, és tekintetével ezt megalázni akarva. De Geraldine el volt határozva; és a legtöbb félénk ember természetéhez hiven, gondatlanabb és aggálytalanabb volt a következményekre nézve, mint a természettől bátor és önmagában bizó ember. — És csakugyan fel kelle gerjednie akarata rejtett erejének, hogy képes volt diadalmasan visszaverni Amphlettne asszony erélyes és dühös támadását.

— Ezen leveleket ön írta, — folytatá Geraldine, egy iratcsomagra mutatva; — és miután ön ezekben Vaughan kisasszonyra és Henrik bátyámra hivatkozik, kívánom, hogy ezek beszéljék el Alfrédnek ugyanazon eseményeket, melyekről ön levelei által tudossíttatott. Vaughan kisasszony, — szólt ugyanazon erélyes, szilárd hangon, — rendre utasított-e ön már valaha engem, Henrik bátyámmal való illetlen bizalmaságom miatt?

Ezután felolvasá egyik levélnek azon helyét, mely arról értesíté Alfrédet, hogy Vaughan kisasszony egy ízben szigorú tekintetével rendre utasítá Geraldinét, Henrik iránti magaviselete miatt.

— Lelkemre, nem, — szólt a delnő komoly hangon, levéve szeméről az üveget, — nem emlékszem, hogy valaha e tárgyban önhöz szóltam volna; de azt csakugyan mondtam, hogy nem jó, fiatal férjezett nőnek idegen férfi társaságában annyiszor kilovagolni. Azt hívé, hogy ön még járatlan a nagy világ nézeteiben és szokásaiban és nem érthettem Amphlettne asszonyságnak közönyösségét a könnyen támadható félreértések és gyanúsítások iránt, — tévé hozzá ugyanazon fesztelen modorban.

— Amphlettne asszonyság, — kiáltá Geraldine, egyenesen napához fordulva, — nem ön volt-e az, önmaga, ki, midőn vonakodtam unokabátyám társaságában kilovagolni, megpirongatott elbizakodottságomért, melylyel nézeteimet az önével ellentétbe helyezni bátorzkodtam? Nem hagyá-e meg nekem, hogy úgy bánjak Henrikkel, mint flvéremmel és közeledjem hozzá föltétlen rokoni bizalommal?

— Végtelen meglepetéssel veszem észre, drága Amphlettne néném, hogy ön kétszínű játékot űzött! — szólt Henrik, kinek vigkedvű, nyílt, férfias hangja üdvös varázsként szakítá félbe a nők ideges izgatottsággal folytatott felelését. — Alfréd, — tévé hozzá, — jöjjön velem, neje itt maradhat Vaughan kisasszonnyal. — Az Istenért, ember! — kiáltott fel, midőn az ajtón kívül voltak, — hogyan lehetett ön oly — hogy is nevezem — gyenge, hogy a tények ily szembeötlő elferdítésének hitelt adhatott? Köztem és ön neje közt elég barátságos, nyájas viszony állt fenn; de, lelkemre mondom, azért nem volt érdemes olyan nagy lármát csapni. Midőn megérkeztem, csakhamar észrevevém, hogy ön neje folytonos zaklatásoknak van kitéve, és én pártját fogtam, s minden lehető figyelmet tanusítottam iránta; — egyszerűen önbizalmat akartam benne gerjeszteni. De nem vagyok oly romlott ember, hogy előnyömre akarhattam volna felhasználni ily fiatal, tiszta lény ártatlan tapasztalatlanságát, annál kevésbbé, hogy tervemben lehetett volna, egy családnak — melynek szívesen fogadott vendégje vagyok, — becsületét és nyugalmit elrabolni. Ön anyja egészen az én pártfogásomra bízta Geraldinét (ön, ki életmódomat ismeri, tudhatja, ez mit jelent.) Első pillanatra meg voltam lepette; de nem hiába tanulmányoztam évek óta nagynéném jellemét, hogy meg ne tudtam volna magamnak magyarázni eljárása titkos okait. Csakhamar kezdtem valami titkos tervet gyanítani úgy irántam — kit soha sem szeretett — tanusított tulkegyes modoránál, mint Geraldinere — kit, mint tapasztaltam, gyűlött — halmozott hízégséinél fogva. És sikerült is, a cselszövénynek nyomára jutnom. De néném elvesztette a játékot, mert Geraldine semmi kedvet sem mutatott, velem bizalmasabb viszonyba lépni, én pedig legtovábbról sem szándékoztam őt megszőktetni. — Ezzel hangozan el kezdett kacagni, mintha a legsikerültebb élezcet mondta volna. — Mindezen, Geraldine magaviseletét illető esztelen hír nem egyéb pusztá kóhalmánynál. Szegény nő rettenetes aggo-

dalmaktól gyötörtetett, midőn ön huzamosb ideig nem irt, és aggasztó sejtelmét ki is mondá, amint ezt anyja önnök — lényegében híven — meg is irta; de ő ezekről nem tréfásan, hanem rettenetes aggodalommal beszélt; és Vaughan kisasszonynak boszúsága csak azon tulságos, örült balsejtelmek ellen volt irányozva, melyeket, ön hosszú hallgatásának megmagyarázására, Geraldine felizgatott képzelme teremtett. Én megszántam szegény fiatal nőt és pártját fogtam. Ekkor lépett hozzám, és megszorítva kezemet, csakugyan így szólt: — Köszönöm szíves pártfogását, kedves Henrik bátyám, — de szemei könyekben usztak és szegény kis szíve majd megszakadt önért.

— Borzadok, Henrik, ha meggondolom, mily örült ember voltam, — szólt Alfréd.

Henrik komoly arcot öltött és épen nem látszott ellenkező véleményen lenni.

(Vége köv.)

Egy éj a tengeren.

Tövölgyi Titusztól.

(Vége)

Tengeri világ, csodás tengeri világ! ahol a viztalajban élnek a teremtmények milliárdjai, láthatlan forrásból alakuló világban. S ime, a föld csak sziget s a tulajdonképeni világ: a víz.

Ott a keleti láthatár megrepedt felhőrétege alól az égnek egy darab pirosas kékje virit elő, mint midőn egy a látványosság szinpadát fedő függőnyt lengeti a szél, s a lebbenés alól a szinpadi tündérek aranyos öltözete kilátszik. S valóban, ott ama felhő-függönyök alatt kel ki tengeri ágyából a napsugáros habléány, s tekintetének szerelmi hevétől kipirul a keleti égboltozat. És mintha a futó és érkező hullámok mind a hajnal király udvarának hírnökei volnának, onnan látszanak jönni, és oda látszanak visszafutni, jelentvén mindennek, ami él, víz alatt úgy, mint a víz fölött, hogy: „Borulj le halandó, kikél ágyából a világosság fejedelme.

És a mint az az égő arany fény pillanatonként a zajló tenger rojtos hullámain végig tekintett, a ragyogó szinvegyület ezernyi sugára vakító csillogással gyújtott át minden vízcesepet, s bevilágított tenger-zöldje az összes ásványvilág kincsével látszott ékítve lenni.

Minden szem kelet felé volt fordulva, s bár tánczolt a hajó, süllyedt és emelkedett, a kötelekbe kapaszkodó közönség hajnali pirtól beözönlött arcza nem fejezett ki mást, csak látványt ama nagyszerű jelenet után. Hanem a napnak nem volt talán kedve, a viharral, vagy a homálylyal veszett-e össze, rosszul érzé-e magát, elég az hozzá, hogy az emelkedni kezdő felhő-függönyök lassan-lassan visszaeresztettek, a nyílások összehuzattak, s néhány percznyi epedő várakozás után ismét homályos szürke lőn az ég, mint egy fejünk fölé borított óriási fél-tojás belseje.

Es mintha a nap előtünésekor kissé velünk bámult volna, Bóra is, most felocsudván, ismét neki feszíté sarkait a tiroli havasoknak, s turta a tenger vizét fölfelé, kipihent erővel.

Hanem amint a hajnali látvány elzárult előlünk keletről, nyugatról ott mosolygott felénk a tánczoló hullámesucok kö-

zül a mozdulatlan habléány, a világ négy részébe hatoló hírű ara, az Ádria menyasszonya: Velence. A tenger feldúzta gerinces hátát, s zöld hullámain feltékenyen tornyosítá a falak elé, mely felé hajónk haladt. A habzó férjszörnyeteg körül-körül tomboló Velence bástyáit, s iszonyu rohamokkal rontott felénk, hogy feltett menyasszonyához megakadályozza a közeledést.

Hajónk erősen küzdött. Az árbocok recsegetek, s a fekete füstgomolyokat hányó kémény nehéz lélekzettel hajlongott jobbra balra, míg a hol ezen, hol azon az oldalon üresen forgó kerekek vadult zugása a Bóra visító suhogásába vegyült. Nagy hangos csattogással törte a hajó a habot, ha t. i. az egyik kerék csak a hullám tetejébe kapaszkodhatott s millió sziporkákba zuzta annak fejét.

És mi kedves volt most előttünk Velence látása. Ki gondolt volna most a sötét ólombörtönökre, a sohajok hidjára, a kinpadokra, melyeket Adria mátkája kebelében rejt, vagy azon ezer és ezer szerencsétlenre, kik a Signora lábainál lelték halálukat. Most csak egy dühöngő tenger és egy szilárd falakkal álló város volt szemeink előtt, s tekintetünkkel a tornyok esusaiba kapaszkodva, igyekeztünk volna közelebb és közelebb vinni hajónkat, ami bizony lassan haladhatott.

Végre előtűnt a bástya-esucs, melyet megkerülve, a lagúnák birodalmába ér a hajó, hol a nyugalomban pihenő tenger fölött hatástalanul sikamlík el a Bóra szele. Itt már falak kerítik a fékezett hullámokat, melyek mint szelidített oroszlánok, a Signora talpát nyaldossák.

A hajó most kezdett kanyarodni a bástyafok felé, melynek éléről fehér habokba törve hullt le az ostromló tenger egy hullámtömege.

A kormányosok keményen dolgoztak most, s a kapitány sas-figyelemmel kísérte a hullámzást, s a hajó fordulatait. Egy-egy erősebb hullám karjára kapva fölemelé hajónkat a magasba, hogy a kinyuló bástyák vörös falaihoz vágja, míg onnan a visszavert habrohamok a hullám hátára másztak, és letaszították onnan hajónkat.

Mintegy fél óra múlva azonban elértük a végzetes esucot, melyen csattogott a tenger haragja, s bős morajjal törte össze magát a hullám. Most egy nagy taszítást éreztünk, hogy többen végig hulltak a földélzeten, s a másik pillanatban már benn volt a hajó, a lagúnák csendes birodalmában, hol egyszerre megszűnt minden mozgás.

Feltárult előttünk Velence legelragadóbb része, koronája, melyben diademként tündöklött a dogék palotája. Hanem tőlem bezzeg lehetett volna az a doge-palota szinaranyból, a st. Maria maggiore karbunkulusból, úgy rohantam le a földelzetről, mint szélvész, taszítottam be a terem ajtaját, omoltam nőm lábaihoz, onnan tekintvén föl nevető szemei közé.

— Itt vagyok angyal, ismersz-e még?

— No bizony, — hiszen egy órája láttalak.

— De hát nem ment el azóta félelemtől az eszed?

— Így aludtam, mint a tej.

Oh hála tehát neked donna bella Venezia, hanem hogy többé nem jövök hozzád tengeren, annyi szent!

Egy hét története.

Julius hó 3-dikán.

Egy kis választási történet. — A két ellenség. — A két jó barát. — Tizen-négyszer falu ura. — Az ördög nem alszik. — A látogatás. — A rossz élecek hatása. — Falu szép leánya. — Ami az aranyat is elolvastja. — Sötét verem. — A vasárnapi fürgeteg. — Magas szempont. — A legszomorubb látvány. — Miért e nagy Isten haragja. — Egy érdem. — Az ó-budai bucsu. — A budai lövész-egylet. — Blaháné asszony.

Ez volt egyszer az égi háboru, — azért engedjék meg kedves olvasónőim, hogy elébb egy kis választási történettel kedveskedjem. Bizonyosan érdekelni fogja kegyeteket, nemcsak azért, mert választási történet, hanem azért is, mert házassággal végződik. Tehát a pesti korteskedések alkalmával egy itteni jeles hazafi töle kitelhetőleg azon buzgólkodott, hogy az ő választókerületében az ő pártjelöltjének malmára hajtsa a választóviz többségét. Megtudja ezt az eddigi képviselő és „ha te nyírod az én nyájamat, én is a tiédet.“ És most előre kell bocsátanom, hogy az a jeles hazafi-kortes három országgyűlésen át egy bizonyos választó-kerületnek állandó országgyűlési képviselője volt és annyira bizonyosnak tartotta, hogy a mostani választás alkalmával negyedszer is csak ő fogja ezen kerületet képviselni, hogy — szinte hihetetlen, — még csak egy kis borralól sem gondoskodott az ő igen tisztelt választói számára; minnek is! hisz él még a magyarok istene és az ő ottani testi-lelki barátja, a ki a tizenhat faluból álló kerületből tizennégy falu összes szavazóit kis ujján forgatja. Ennek a barátnak köszönheti három országgyűlésen át megválasztását, és — mint mondani szokás — az évek csak a szerelemnek ellensége és nem a barátságának. Hanem — az ördög nem alszik, így jött, hogy annak a régi hű barátnak, mint annyi sok másnak a házában, az a leánya, a melyik a három utolsó országgyűlés előtt csak hat éves lőtífuti kis leányka volt, a mostani választás idejére már akkorra felserdült, hogy egy-egy fiatal embernek a szíve tájáig ért. Erről az egy körülményről tökéletesen megfélekezett az itteni jeles kortes, nem is csuda, mert az már az első országgyűlés idejében is tul vala a három X-en, mai napig rendületlenül megőrizte hálósipkájának függetlenségét, hozzá meg három országgyűlésen át honatya, egy szóval jó idő óta már csak lopva néz a leányok után, és erre — építette az eddigi pesti képviselő pokolilag édes az ő boszútervét.

Egy szép nap beállit a három választási-próbás baráthoz, csak úgy látogatásképen, épen a vidéken jártában tiszteletét akarja tenni, mondja, és egyuttal bemutatja uti társát, egy pesti ügyvédet és mellesleg csinos fiatal embert. Az ellenjelölt csakhamar komoly politikai füstfelhőbe burkolja a hárompróbás barát lelkületét, a fiatal ügyvéd meg azalatt egy kicsit körül néz a háznál, és mire a füstfelhők a vacsora kedvéért oszladoznak, a fiatal ügyvéd és a falu szép leánya hogy, hogy nem, de szemközt találják egymást. A pesti ex-képviselő — kitűnő humorista — egy rossz élezcet röpit a fiatal uti társ fejéhez, szántszándékkal a lehető legrosszabbat, mert ezeken szoktak a fiatal leányok legmélyebben elpirulni és az atyák a legjobbizűen nevetni. Csakugyan ugyis volt, a fiatal leány mélyen elpirult, az apa meg jóízűen nevetett, hanem azért

mégis csak észre vette leánya pirulását; a pesti exképviselő aztán az apára néz, az apa meg leányára, a leány meg kötényére, mert kötény is volt rajta; aztán vacsorához ültek, ettek-ittak, adomáztak, egy szó a másikat adta, aztán lefeküdtek, aztán fölkeltek, aztán a mult heti választás alkalmával a pesti jeles hazafi és nagy kortes, a ki három országgyűlésen át egyhangulag e kerület képviselőjévé választatott, a mostani negyedik választás alkalmával oly csunyán elbukott ugyan — csak ezen kerületben, hogy a kerület tizenhat faluja közül csak kettő, mondd: kettő szavazott ő reá, a többi tizennégy, mondd: tizennégy, épen azok, a melyeket a hárompróbás barát kis ujján körül forgatott, egytől-egyig ellene és ama bizonyos pesti fiatal ügyvédre szavazott, a kinek viszont egy bizonyos ujján pár hét óta egy kis karika-gyűrű látható, a melynek párja a három-próbás barát leányának bizonyos ujját foglalja körül; a tizennégy falu szavazatát ez egyszer a három-próbás barát nem a saját, hanem e két fiatal ujjain forgatta, a barátság aranylánczait a szerelem lángjai olvasztották el, — „szerelem, szerelem, sötét verem,“ egyik ex-képviselő a másiknak ásta, egyik is, másik is szerencsésen elbukott, oh beh kaczaghatott ott fenn az öreg Isten, látván, hogyan ragadják ki kezéből az ő legszebb fejedelmi jogait, még a házasságkötést is, ezt is kortes-czélokra, és nem hagynak meg neki egyebet menyörgés s viharál...

Ő tudja, és ha akarják, talán mások is tudhatják, hogy miért, de mult vasárnap egy kicsit nagyon rossz kedve volt ott fenn az öreg Istennek. Kora reggeltől délutáni 5 óráig a leggyönyörűbb időt adta, a nap oly melegen mosolygott reánk, akár csak Blaháné asszony a „Szép Helená“-ban — majd talán erről is lesz egy pár szónk, — a ki csak tehette, sietett is ki a szabadba, a vasuti kocsik alig győzték szállítani a sok embert, pedig ezek ugyancsak győzik; mint a jó ivó, ezt a fogalmat: „sok lesz“ ők nem ismerik; a boldog főváros aztán mint a szelid báránykák, réten és mezőn elszéledt, hogy csak minél több eget és minél több zöldet lásson és minél több friss levegővel tele szívjá magát. Az égen ugyan úgy öt óra felé egy-két felhő mutatkozott, de ennyi természet közepette ki vette volna azt észre, és a ki észre vette is, nem gondolt velük, nagyon messziről látszottak, egészen tul a budai hegyeken, azután olyan szürkés-lomhán hemperegtek, mintha háromig sem tudnának olvasni; akkor egyszerre — nem voltam a königrácsi csatában, de mult vasárnap óta mintha csak ott szaladtam volna; nem tartott tovább öt-hat percznél, hogy a lomha felhők az egész láthatárt elborították; tulajdonképen két rettenetes felhő volt, két ellen-séges tábor, élet-halálra neki rontva egymásnak; az első ösz-szecsapásnál a láthatár sötétségbe borult, a levegő egy irtóztató forgószéllé változott, ádáz üvöltéssel leteperve, a mit csak előtalált; a fák koronáit a földig aláhajlítva, forgatta, czi-bálta, hurezolta, és újra meg újra a földhez csapkodta, mint a hogy az ördög kigyó-fürtös boszorkány feleségét szokta; azon közben az a rémitő dördülés, mintha ezer ágyu szólna, az a rettenetes üvöltés a léghen, mint százezer boszorka halálhör-gése, és az az irtóztató zápor! Nem is zápor volt, hanem valami

tömör tajték, ami folyton-folyvást alászakadt és csak mikor visszapatant a földről, reccsent szét esőcseppekben. Az egész alvilági lázadás nem tartott tovább tíz percenél, akkor megállt, a levegőben szét lehetett tekinteni és — a merre a szem csak fordult, — a föld egy ocezánná változott; minden fa megalázva, minden ága alácsüngve, mindenütt halálos pusztaság, halálos rémület a természetben, és a sok százezer ember, a kiket az a csalfa, képmutató nap a szabadba csábitott, mi lett azokból? Én nem tudom, én csak annyit tudtam e pillanatban, hogy én hol vagyok. Nem voltam a földön, hanem egy háztetőn. Hogyan kerültem oda? Azt sem tudom. Részint a szörnyű kíváncsiság, részint a betóduló népsokaság kergetett fölebb, egyre fölebb, így jutottam e magas szempontra, onnan bámultam a természet szörnyű színjátékát.

És midőn a forgó-szél megállt — az eső még tovább tartott — csak akkor táruult föl előttem a legszomorubb látványok egyike. Alig bírom leírni; de a történetirónak vissza kell fojtani a magánérzelmeiket, különösen akkor, midőn kevesek által ismert adatokat kell az enyészettől megóvni. Hogy a főváros utcáit ablaküveggel rakta ki a vihar, hogy egy uszodát uszómesterestül a Dunába sodort, hogy a külvárosok pince-lakáiban bokáig állt a víz, hogy a budai közuti vasutat járhatatlanná tette, hogy egy pár újpesti házról leszedte a tetőt, ezt már körülményesen leírták a lapok; hanem hogy milyen kimondhatatlanul összefacsarodott állapotba juttatta a sok, sok ezer könnyű nyári ruhát, azt csak én láttam és azért még most is elborul a szívem, ha rá gondolok; különösen a fehér öltönyöket! Nehéz megmondani, melyiknek sorsa volt szánandóbb; azé-e, a melyet a vihar ezer foszlányra tépve, perc alatt tett semmivé, vagy azé-e, a melyik a záportól letépve, urnője lábainál lehelte ki hófehér életét. De elég, elég — és ha kérjük, miért volt az ég csatornáinak ezen iszonytató megnyilatkozása? és miért éppen Budapesten? Mondom, ha akarják, talán mások is tudják, hogy miért; én legalább részemről, — pedig nem vagyok éppen szent-endrei választó — nagyon hiszem, hogy a budapesti korcsmárosok hozták nyakunkra ezt a nagy mosást. Nem is csoda, nagyon is sok volt már a rováson a budapesti korcsmárosok ellen a választások óta; nem is volt nekik egyetlen egy jó vasárnapjuk sem azóta; hát ha jót tesz nekik ez isteni zuhany-fürdő; nekik is, nekünk is, másoknak is; mert vagyunk mi ám többféleképi korcsmárosok ez idő szerint és van az öreg Istennek is sokféle mesogató vize, az egyik majd csak leviszi.

De legyünk igazságosak, van az idei korcs(m)áros-életnek egy érdeme is, helyi érdem ugyan, de ez is csak valami. A milyen sokan érdeklődtek mult szombaton a budai lövész-egylet zászló-szentelési ünnepélye iránt, annyira számba nem vétetett Ó-Buda. Pedig Ó-Buda rendes körülmények közt is egy felül annyira közel esik Pesthez, hogy a ki véletlenül a város végén eldől, Pesten üti be a fejét, és másfelül annyira kidőltbedőlt külsejű, hogy mint a mágnes a vasat, úgy huzza magához a korhelységre hajló szíveket. Hozzá még bucsu volt mult szombaton, két szentnek bucsunapja, mikor országszerte egy is elég arra, hogy a csapszékek az összeverekedésig megteljenek; minél fogva úgy az ivásnak, valamint a verekedéseknek eddig mindig oly roppant kelendősege volt Ó-Buda péter-páli bucsunapján, hogy egy nap el sem végezhettek; két három napig tartott a minden néven nevezhető korhelység a két szent tiszteletére, a korcsmák — pedig oh beh nagy ott az ő számok! — nem voltak elégségesek, az egész város, még az utca is, egy korcsma volt, és a „K. K. D. D. S. F. G.“ valamennyi gőzhajója nem vala képes hazaszállítani — csak Pestre! — a kik saját

emberségükből nem bírták megtenni ez utat; míg az idén — nem mondom, hogy korhelység dolgában az idén másképp lett volna talán, de senki sem vett tudomást róla, a mi pedig józan észszel csak onnan eredhet, mivel Ó-Buda csak egy órányira esik Szent-Endréhez, az Ó-budai bucsu csak egy héttel esett a szent-endrei választás után, és ezen Isten nagyobb dicsőségére megejtett választáson Ó-Buda kezében voltak a pince- és egyéb efféle csudatevő kulcsok. A Péter és Pál napi bucsut tehát egészen elhomályosította ez a választás.

Annál többen érdeklődtek az nap a budai lövész-egylet zászló-szentelési ünnepélye iránt. Hogy is ne, mikor általánosan tudva van, milyen hősi szellem dagasztja a budai polgárság kebelét. Jöttek is e nevezetes ünnepélyre az ország minden vidékéről és különösen a bátorságukról híres száz testvérek szép számmal. Az isteni tiszteletet — mert a jó Istennek bizonynyal felette mód tetszett, hogy a budai polgárok mindenek előtt lövész-egyletről gondoskodtak, — Haynald érsek vezeté, az ünnepély nagyszerűségéhez méltó kenetességgel és pompás segédlettel. A zászlóanyai tisztséget Clotild főhercegnő volt kegyes elfogadni, de másféle anyai gondokkal levén éppen tele, a minden szép és nemesért lelkesülő Hollán Ernőné urnő által képviseltetve magát ez ünnepélyen, és midőn amazoni alakjában, nehéz lila-szín selyemruhában, brüsszeli csipke-tűnikkel megjelent, az összes jelenlevő lövészek önkénytelenül sorfalat képeztek. A jeles honleány kíséretét a Hertelendy nővérhölgyek és Ribáry miniszteri tanácsos leányai képezték, szép fehér ruhában és nemzeti szín válszalaggal. Azon kívül még husz leány volt az ünnepélyen, azok is tiszta fehérben voltak és szépek is voltak, csak hogy még kicsinyek voltak. Azon kívül Lónyai, Tóth, Szlávy, Tisza és Pauler miniszterek is ott voltak és sok más honvédségi, katonai és hivatalnoki előkelőség. Az első szeget Hajnald érsek ütötte a zászló fejébe, természetesen Isten nevében; utána következtek a miniszterek és így tovább. A templomban Mozart miséjéből és szép karéneket adtak elő, utóbbit a budai dalárda. Beszédek is tartottak, egyet Érczhegyi budai- és egyet Simli székes-fejérvári főlövész-mester. A lélekemelő ünnepély után aztán délutáni 1 órakor szívemelő lakoma következett a Margit-szigeten, melyben mintegy három száz valóságos és tiszteletbeli lövész tüntette ki magát, és a nagy lelkesültség, melyet a jelenlevők e lakoma folyama iránt tanusítottak, következtetni engedi, hogy még nagy dolgokat várhatunk ez egylettől e téren.

De igaz, Blaháné asszonyról is ígértem valamit. Csak azt szeretném tudni, hogy mire való olyan szép asszonynak, a ki hozzá még kedves énekesnő is, a „Szép Helená“-ban föllépni? Miért nem engedi át az ily fajta diadalt a Gallmeier-fajta színésznőknek, a kik csak is ilyen fajta darabokban képesek amolyan fajta tetszést kieszközölni? Feleletet nem kérek most e kérdésre, mert a szép művésznő e napokban Párisba utazott, ott tölti a színházi szünetet, Párisban pedig még mindig sokat lehet tanulni egy hónap alatt.

— i — r.

Pályázatunk érdekében

az alulírt pályabíráktól következő értesítést vettünk:

A „Családi Kör“ t. szerkesztőségének.

A „Családi kör“-nek lyrai költeményekre kitűzött pályázata ezuttal sok kal kedvezőbb eredményt mutat fel, mint a mult alkalommal.

A költemények legnagyobb része most is érték nélküli ugyan, van azonban a pályázatban három olyan költemény, melyektől méltánylásunkat meg nem vonhatjuk.

Ezek közül egyik a „K ó r á g y o n” című, három részből álló költemény; az első rész homályos ugyan s a helyzethez képest a második rész sem indulatteljes; a harmadik azonban — a kiengesztelődés — nemes fordulataival s költői színezésével egészen megnyer.

A „Későn hozott...” című költemény gyakorlott kézre mutat s szabatosság tekintetében versenytársait meglehetősen fölülhaladja, egy pár gondolatteljes, tömör szakaszt is nyújt, de alapeszméje épen nem új s kiindulása fölültelesen van színezve, semhogy fejlődésében nagyobb foku részvétet legyen képes ébreszteni.

Az „Egy perc” külső technika tekintetében némi kívánni valót hagy; negyedik szakasza nem elég kifejező; azonban belső szerkezete teljesen költői, alapeszméje új s a hang egészen helyzetszerű, eltalált; mindenesetre oly költemény, melyet a t. szerkesztőségnek megjutalmazásra ajánlunk.

Pest, július 1-dikén 1872.

Tisztelettel:

Dalmady Győző.

Szana Tamás.

Tóth Kálmán.

Mihez képest az illető jelíges levél általunk felbontatván, a pályanyertes mű szerzőjéül: **Prém József** jeles fiatal költőnk tűnt ki. A pályanyertes költeménnyel a jövő számban kedveskedünk olvasóinknak.

A dicséretesen kiemelt két költemény szerzőjének nevét csak az illetők beleegyezése mellett fogjuk közzé tenni.

Prém József urat végre kérjük, hogy a 15 aranyos pályadíjat mielőbb fölvenni szíveskedjék.

A „Családi Kör” szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

♦♦ (Jótkönyv adakozások.) A pesti első gyermekmenhely-egylet („Asyl”) hálás köszönettel vette tudomásul legközelebb tartott ülésében: a) gróf Károlyi Edéné ő méltóságának, az egyelet elnökének 61 forintból álló apró gyűjtését; b) Somhegyi József főthi plebános urnak, házvétel céljára szánt 50 frtos adakozását; c) Hollán Ernőné urhölgynek 30 frtos gyűjtését, melyhez Bottlik Lajos és Ghyczy Béla urak 10—10 frttal, Herzberg S. ékszerész és Szilassy Kálmánné urhölgy 5—5 frttal járultak; d) gróf Zichy Károly ur ő méltóságának 25 frtos rendkívüli adakozását; e) Stangel Aloisia urhölgynek a gyermekmenhely kisdedei részére felajánlott 40 darab fehérneműekből álló ajándékát. Alkalmilag fölkeri az egylet választmánya a nemes szívű emberbarátokat, hogy az intézet jótkönyv céljait becses adakozásaikkal elősegélni s e végből az egylet pénztárnoka gróf Károlyi Gyuláné ő méltósága, esetleg megbízottja Walther Géza urhoz fordulni kegyeskedjenek. Kelt Pesten, a fent nevezett egylet választmányának 1872. évi június 26-dikán tartott üléséből. Halász Dezső, az egylet jegyzője.

♦♦ (Bessenyei ünnepély.) A pesti királyi főgymnázium önképzőköre múlt hó 26-dikán Bessenyei évszázados irodalmi föllépése emlékére Bessenyei-ünnepélyt rendezett. Szép számú közönség előtt Jezerniczky János elnök ecsetelte az egylet múltját s működését a lefolyt tanévben. Ezután a pályaművek jelíges levélkéi felbontatván, három pályanyertes mű szerzőjéül („Magyarország hanyatlásának okai a 13-dik században”, aes-

thetikai értekezés Vörösmarty „Az élő szobor” című költeménye fölött, „Bessenyeinek mint tanköltőnek jellemzése”) Jezerniczky János és a mű orditási pályamű szerzőjéül Eulenberg Salamon tűntek ki; a természettudományi kérdés jutalmát pedig Zúckerkandel nyerte el, s Frank József műve dicséretet nyert. Szavalmati pályadíjakat nyertek: Gyenes László, Karácsonyi Jenő és Rechnitzer Manó. A nyertes művek egy részének felolvasása után a Toldy-díjak (könyvjutalmak) kiosztása következett a magyar nyelv s irodalomban jeles előmenetelt tett ifjak közt, s ezzel az ünnepély véget ért. Ezek után Ráth Mór urnak, ki e Toldy-díjra a könyveket ingyen felajánlani szíves volt, e nemes tettért köszönetét fejezte ki a bizottmány.

♦♦ (Herczeg Batthyányi Gusztáv) horvátországi összes birtokait, névszerint a Fiumével határos grobniki és brodi, továbbá a Károlyváros szomszédságában elterülő ozaili uradalmakat, melyek egykor a Zrinyiek és Frangepánok javai valának, Thurn és Taxis hercegnő, királynő ő felségének nővére, vette meg 210,000 font sterlingért. Az eladással hg. Batthyányi részéről Förster Béla és Peczei Ferencz voltak megbízva. Miután a vételár már telj sen lefizettetett: az átadás csakhamar meg fog történni. Mindenesetre csak nyereménynek tekinthető, ha e roppant uradalmak nem lesznek többé olyan magyar magnás kezében, ki daczára fényes ragyogásu magyar nevének, egész életében csak háládatlan ellenséges indulatot tanusított e haza iránt, melynek dús gazdag vagyonát köszöni. Csak pazarolja továbbra is e dús gazdag kincseket külföldön és — vajha mielőbb a nevet is letenné, melyet olyan méltatlanul visel.

♦♦ (Az orsz. magyar gazdasszonyok egylete) ez évben is kiállítás rendez a gazdasszonykodás és háziipar köréből. A kiállítás megnyittatik október 13-dikán délelőtti 9 órakor a köztelek termében és naponként délelőtti 9 órától délutáni 5 óráig nyitva marad, október 21-ig bezárólag. A kiállított tárgyak szabad adásvétele mellett naponkénti sorsolás rendeztetik. Minden kiállítandó tárgyra jutalmak tűzetnek ki olyképen, hogy a kiállítási tárgyak minden egyes szakjára egy pénz-, egy arany- és egy ezüst okleveles jutalom tűzetik ki, mi az illető bíráló-bizottmány által a legjelesebbnek ítélendő három kiállítási tárgynak fog ünnepélyesen kiosztatni. A kiállítás tárgya, minden mi a gazdasszonykodási iparhoz tartozhatik, különösen: 1. Női kézimunkák, azontul kender, len, selyem, fonal-, czérnaszövetek, tekintettel ez utóbbiak mosására s vasalására. 2) Mindennemű gyümölcs üde állapotában, befőzés és párolás, szárítás és aszalás, czukorban jegeceztetés által és egyébkint feldolgozva, és eltarthatóságuknál fogva a kereskedelmi forgalomra elkészítve. b) Minden konyhakerti növények üde állapotban, és befőzés s párolás, eczetbe rakás és szárítás, s egyéb alkalmas feldolgozás által, eltarthatón elkészítve. c) Vadon tenyésző tápnövények, különösen a gomba, üde állapotban és eltarthatón elkészítve. 3) Eczetek, szörpök, szeszek, növénynedvek és egyéb házilag készített folyadékok. 4) Kenyerek, kalácsok, minden néven nevezhető gazdasági- és csemege sütemények, a mint azok vidékenként divatoznak. 5) Nyers téstárművek, mint tarhonya és egyéb házikészítmények, továbbá liszt, dara és korpa. 6) Husfélék eltarthatón feldolgozva, mint zsir, szalonna, sódar, kolbászok és hus-sajtok, ludmell, halak és effélék. 7) Fris tej és annak feldolgozása, turóban, vajban, különféle sajtokban, hová a tarhó is soroltatik. 8) Szappan, gyertya, házilag készített komónyító s egyebek. 9) Méz csurgató s lépekben, viaszsejteken, és feldolgozva. 10) Gazdasszonykodási és házi iparhoz szükséges eszközök és gépek, mint: mosógépek, mángolók, vasalók, fonógépek, rokkák, motollák, tiló

és szövöszékek, köpülők, sütők, gyaluk és aprító készülékek, tojásköltő szekrények, tömőgépek és egyebek. A kiállítandó tárgyak legkésőbbben f. é. októberhó 10-ig a rendező bizottmány-nál — a köztelek épületében bejelentendők. Később beérkezett tárgyak nem jöhetnek nyomtatás alá. A bejelentésben megnevezendő: a) A kiállító neve és illetőleg honnét fog a kiállítvány küldetni? b) A kiállítvány leírása: szám, darab, illetőleg súly szerint. c) Kijelentendő, ha valjon eladó-e a kiállítvány? ha igen, határozott ára; ha nem, mi történjék azzal a kiállítás után. d) A kiállításra beküldött s eladásra szánt tárgyak, ha a kiállítás tartama alatt el nem adathattak, a kiállítás bezárásakor árverelés útján fognak eladatni. Az eladott tárgyak után a vételi ár, miután abból 10% a kiállítási költségek fedezésére levonott, a kiállító tulajdonosnak adatik át. A kiállításra szánt tárgyak ily czim alatt küldendők be: „A kiállítást rendező bizottmány-nak, a köztelek épületben.“ A kiállítás belrendezésével Simig Istvánné, Czanyuga Józsefné és Frank Józsefné, a kiállítási pénztár kezelésével felváltva Hollán Ernőné, Braun Lajosné alelnökök, Adler Antalné, Apáthy Istvánné, Bogisits Sebasztianyi Amália, Büke Gyuláné, Forinyák Gyuláné, Harsányi Ignáczné, Henzaller-Batta Szilárda, Herczberg Sándorné, Houchard Ferenczné, Jármay Gusztávné, Kralovánszky Istvánné, Liszy Istvánné, Nyomárcay Oszkárné, Pekáta Argay Anasztázia, Reusz Károlyné, Rözer Miklósné és Valavszegy Jánosné választmányi tagok bizattak meg:

♦♦ (Egy angol turista) megemlegeti Pestet. Keletre utaztában pár napot nálunk töltvén, beszállt az „Angol királynő“ szállodában, vasárnap este elment a színházba, színház után vissza akart térni szállására, de nem találván oda, a Servitá téren megszólít egy urat, mondaná meg neki, merre van az „Angol királynő.“ Ez az utcasarkon álldogáló városi biztosra kiált, hogy „kísérje haza ez urat,“ és a biztos aztán úgy értelmezte ezen fölhevást, hogy — a városházára kísérte, és miután ott senki sem tudott angolul, olyan külön szoba pedig, melyben a tisztességes külsejű egyéneket legalább egyelőre el lehetne helyezni, még eddig nincsen a városháznál, az angol utazó kénytelen volt az utcákon fűszedett népsöpredékkel egy szobában tölteni az éjszakát. Másnap reggel aztán Thaisz főkapitány ur, a ki véletlenül angolul is beszél, ezer bocsánatkérés mellett vissza adta neki szabadságát.

♦♦ (A nemzeti színház) egy havi szünete e hó 1-sején kezdődött. Az utósó két hét játérendje azonban már csak kevés embert érdekelt, hogy a színházat akár már a múlt hó közepén be lehetett volna zárni. A legtöbb tag távol volt, és az intézet egész vezetésén meglátszott, hogy igazgatója a képviselő-választásokon keres magának kosarat. A két utósó estének is csupán „vendég“-eskedéssel tudtak adni vonzerőt. Szombaton Gounod „Faust“-ját adták elő, a czimszerepben Lederer József fiatal tenoristával, ki Nagyváradról való s valamelyik németországi kisebb opera tenoristája. Egyszer már vendégszerepelt nálunk, de kevés hatással. Azóta, úgy látszik, éneken és gymnasztikában szorgalmasan képezé magát, de egyszersmind, az ábrázolás és hangkifejezés kárára, modorosságot sajátított el. Hanganyaga elég erőteljes, de mihelyt indulatot fejez ki, merrevé és kifejezéstelenné válik. Piano-énekében több a hajlékonyság és olvadás. Alakja arányos s arcza élénk, csinos, de játéka keresett, diszolgó, ütemre jár, mint az automat. Egyes énekrészei sikerültek s tapsot eleget kapott, de az izlés emberei nem vehetnék örömet szerződtetését. A zenekart Richter kitűnően igazgatta s a nézőtér egészen megtelt. Vasárnap Szigligeti „Nagyapó“-ját, ez életteljes, jó kedvű jelenések-

kel bíró színművet láttuk. Vizváry Gyula lépett föl benne, mint Nagy Jancsi, a kicsapott, képzelgő diák. Az ily burleszk szerep rendesen sikerül neki. Most is élénken, ügyesen játszott s a közönséget sokszor megnevetteté. De komikai ábrázolásában nincsen sok változatosság. Beszéde és mozgása egyforma. Legnagyobb tapsot Blaháné asszony és Tamási arattak szép magyar dalaikkal. Nagy Julesa kisasszony, ki a szini tanodából most lépett ki, Rafaélát, a hamis szobaleányt játszá, élénken, sokszor igen ügyesen eltalált kifejezésekkel. Neki már kezdetben jó hasznát veheti a színház, fürge, énekes szobalányok szerepében.

♦♦ (Színházi körökben) az a hír jár szájról szájra, hogy — a hazai színművészet nagy hátrányára — a dráma nem fog elválasztatni az operától, és új operaházat, a mint tervezve volt, szintén nem fognak építeni, hanem a helyett már a jövő év elején elbontatják a mostani nemzeti színházat és a mellette levő házat, mely szintén a színház tulajdona, és e két telken egy nagy színházat építenének, a dráma és opera közös használatára, az építés ideje alatt pedig a „Varietés“ német színházba lesznek a magyar előadások. Mondják, hogy e terv is báró Orczy Bódog urnak köszöni lételetét és illetékes helyen — egészen helyesnek találatott volna.

♦♦ (Vegyesek.) József főherczeg Holdházi Mari kisasszonyt kérte fel 5 éves leánya nevelőjéül. Nevezett kisasszonynak Győrött sok éveken át igen jó hírben álló leánynevelő intézete volt, s a győri nők közül számosan nyerték tőle jó irányu nevelésüket és műveltségüket. A k. a. a jövő hó elején foglalja el nevelőnői állását. A szüléknek a „Gy. K.“ szerencsét kíván e jó választásukhoz, mert Holdházi kisasszonyban, sok szép lelki tulajdonai mellett, különösen feltalálták az igazi magyar irányu nevelőnőt. — A pest-budai Fröbel nőegylete hó 20-kán délelőtt 10 órakor érdekes gyermekünnepélyt fog tartani, melyen — hír szerint — Pauler miniszter is meg fog jelenni. E nőegylet legközelebbi választmányi ülésében elhatározta, hogy a városhoz egy kérvényt fog benyújtani új gyermekkertek alakítása végett, miután a jelenleg fenálló példányszerű intézetében a sok gyermeknek — néha 200-on is felül — sem elegendő helyet, sem kellő felügyeletet s nevelést nem adhat. — Nyiregyházán Vidlicskay József képviselő-jelölt fáklyás-zenét kapott és ez alkalommal két uri hölgy beszédet is tartott. — A pesti női iparegylete nyár folytatában még egy táncestélyt fog rendezni a császárfürdőben. — A „Corvina“ kiadásában: „A Vezuv kitörése“ czimű kis könyv jelent meg, több fametszvénynyel diszítve. Ára 30 kr. — Heckenast Gusztáv buzgó kiadónknál pedig újra következő művek jelentek meg: „Kisfaludy Károly minden munkái“-nak első és második kötete; új olcsó és teljes kiadás, a Kisfaludy-társaság megbízásából szerkeszté Toldy Ferencz. (Mind a négy kötet ára 4 ft); továbbá: „A honárulók“ regény, három kötetben, irta Tóvölgyi Titusz. Ára 3 ft. — Dr. Lengyel Béla, a m. kir. pesti egyetemen a vegytani módszerek magán-, és a vegytudományi tanszék jeles segédtanárának az egyetemi rendkívüli tanári czim adományoztatott. — E hó 1-sejétől kezdve egy új politikai napilap indult meg. A „Szabad Sajtó“ (a „Testvér“ és „Szabad Egyház“ egyesüléséből) Hatala Péter és Csáky szerkesztése mellett. Ezen lapban olvasunk, hogy a pesti izraelita nagykereskedők fél milliót tettek le az új magyar operaházra. — Milan szerb fejedelem f. évi augusztus 22-dikén nagykorúnak fog nyilváníttatni, s ez alkalomból Belgrád nagy ünnepélyekre készül, melyekre Mihály fejedelem özvegye, Hunyady Julia grófnő, ennek fivére: gr. Hu-

nyady László és Milan fejedelem anyja Belgrádba váratnak. Hir szerint ez ünnepélyre szláv korypheusok is meg fognak hivatni.

••• (Rózsás napló.) Szánthó Bertha kisasszonyt, Szánthó Ferencz, nyugalmazott takarékpénztári ügyvéd művelt és kedves leányát multhó közepén vezette oltárhoz Schvakulay István, derék fiatal pesti ügyvéd.

••• (Halálozások.) Marikovszky Gábor, szép tehetségű író és utolsó időben a pesti polgári leány-iskolában tanár, mult hétfőn, 35 éves korában, hagymázban meghalt. Szép tehetségű író volt, a kecskeméti katona-szobor leleplezési ünnepére egy odával jutalmat is nyert, (Közelebb egy hátrahagyott beszélyét fogjuk közölni.) Egy hü nő és öt árván maradt gyermek siratják halálát. — Kozma Párthén ügyvédet és országgyűlési képviselőt súlyos csapás érte; neje, szül. Sztupa Irma, Sztupa György pesti gyógyszerész és minden szép és jóért buzgalkodó pesti polgár leánya, három havi súlyos betegség után ehó 2-dikán, élete 24-dik évében elhunyt. Béke hamvaikra!

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: pamlagpárnára való himzés rajza. Egyszínű szöveten, ripsen, cashemiron, vagy bársonyon vastag selyemszálakkal himzendő.

A 2-dik szám: kis virágcsokor, fehér himzések kitöltésére.

A 3-dik szám: nyakkötő végébe való levél rajza.

A 4-dik szám: kisebb levél, keskenyebb kendőcskékre való.

Az 5-dik szám: W betű.

A 6-dik szám: széles selyemövek végébe való himzés rajza, erős selyemszöveten selyem szálakkal himzendő.

A 7-dik szám: gyermekruhákra való zsinórozási minta.

A 8-dik szám: alsószoknyákra, gyermekruhákra való himzés rajza. A közepén eső vonal egy sor sujtásból készüljön.

A 9-dik szám: A betű.

A 10-dik szám: G és P betűk.

A 11-dik szám: O betű.

A 12-dik szám: kis levélke fehérneműekre.

A 13-dik szám: J és V betű.

A 14-dik szám: J és W betű.

A 15-dik szám: virágbokréta kis tálcákra, gombostű párnára, órapárnácskára stb.

A 16-dik szám: S betű.

A 17-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.

A 18-dik szám: egyszerű zsebkendő körüli himzet minta.

A 19-dik szám: kis rózsabimbó, finom fehérneműek kitöltésére.

A 20-dik szám: H betű.

A 21-dik szám: B betű.

A 22-dik szám: párnabetétre való himzés rajza.

A 23-dik szám: E és P betűk.

A 24-dik szám: A és W betűk zsebkendőre.

A 25-dik szám: H és M betűk.

A 26-dik szám: kis bokréta, keskeny nyakkendőkre.

A 27-dik szám: asztalterítő körüli himzés rajza, sötét színű posztóra élénk sujtással kivarrandó. És végre

A 28-dik szám: függönyökre, ruhákra, ágytakarókra stb. való zsinórozási minta.

A f. évi 23-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Az ég komor palástba öltözött,

Ordít a szél, üvölt a fergeteg,

S a szerte tépett föllegek között

A bösz villám ropogva hentereg.

Hah, mennyivel kisebb az ég viharja,

Miként a harez, mi keblemet zavarja!

S ha néha tán mosolygtam köztetek,

Vagy arczomon jó kedvet láttatok:

Azt vélitek, nyugodtan szendereg

Szivemnek férge, sőt boldog vagyok?

Nézzétek ott mi még e perczen ége

A villámfény keblemnek tiszta képe.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottília, Tucsny Irma, Nagy Flóra, Mrász Ottília, Szabados Kosztyik Berta, Józsa Gábor, Schönfeld Czecczília, Ratkovszky Mari és Vilma, Sziklay Matild, Jármy Ferenczné, Fehérváry Mari és Ilona, Györy Amália, Jaczkovich Velyáczky Anna, Paraicz Ilka és Teréz, Simkó Irma, Kiss Antónia, Brocken Kovács Emma, Barthalos Vilma és Etelka, Kalós Erzsi.

A 22-dik számban közlött sakkrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Simkó Irma, Ke n Hermin, Dzsiniich Pencz Mária, Mandl Ida.

Sakkrejtvény.

Horváth Idától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

fel	tem	de-	rel-	lik	ha	na-	ből:
Mint	haj-	é-	ha-	va-	mé-	e-	egy-
le-	rül	Gyöt-	nal-	Már	nász-	Majd	nom
Hogy	lem,	meg	dok,	lok!	ol-	szer	lő-
nap	Nincs	tom,	ze-	lát-	re	Két-	szony
ja	ne,	Az	ká-	meny-	szép	ből.	vég-
mód	ban	kar-	ha-	kép-	ha	asz-	sé-
hű	ban	ben-	Mint	nya-	gő	re	S ah!

Megfejtési határidő: augusztus 4-dike.

Tartalom.

A gouvernántok háza, Csukási Józseftől. — Anyám sirja, Nyirák Lajostól. — Szerencse kereke, Major Bélától. — Elég volt a... Bakay Gyulától. — Egy házasság szerelemből, Dickens Károlytól. — Egy éj a tengeren, Tóvölgyi Titusztól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felolós szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

147. 872.

28-ik szám.

9

Julius 14-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPÍRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILY A.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Israeliták naptára	Hold-járás	N a P - kelté nyugalma	
							óra. perc.	óra. perc.
Julius	14	Vasárnap	F 8 Bonaventur	F 7 Kamillus	2 A 4 B. A. ruh.	8	4 17	7 53
	15	Hétfő	Apostol oszlása	Apost. oszlás.	3 Jácint	9	4 18	7 52
	16	Kedd	Karmel bol. asz.	Faustus	4 Kr. Andr.	10	4 19	7 52
	17	Szerda	Zoroard András	Zobor	5 Athanáz	11	4 20	7 51
	18	Csütörtök	Arnold, Kamilla	Rozina	6 Mat. Tamás	12	4 21	7 50
	19	Péntek	Paul Vinceze	Arzén, Aurel	7 Prokóp	13	4 22	7 49
	20	Szombat	Illés pr. Jer.	Illyés	8 Pongrácz	14 S. Ralak.	4 23	7 48

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Torda, juliushó 1-sején 1872. (Eredeti levél.) — A tordai árvaház. — Tisztelt szerkesztőnő! A Tordán felállítandó fiókarvaház érdekében Puhl Ignáczné urnő, mint ideiglenes elnök folyó év június 19-dikén női nagy közgyűlést tartott, Csongvay Domokosné tollvitele mellett az ev. ref. leány-nővelde épületében. Tiszteletes Papp Jánosné, a nővelde igazgatónője, ez alkalommal virágokkal ékesíté fel a termet s a három nemzeti szín koszoru közt e mondat díszelgett: „Siker koronázza az árvaház érdekében buzgolkodó nők fáradozásait”, — s azon ohaját fejezé ki a tiszteletes asszony, hogy ez üdvös ügybeni működés virágzásnak örvendjen, s Puhl Ignáczné urnőnek gyönyörű koszorút ajánlott egy növendéke által, mire a számos gyülekezet, mely 58 nőből állott, éltetvén az ideiglenes elnököt, Puhl Ignáczné következő beszéddel nyitá meg a gyűlést:

„Tisztelt közgyűlés! Mai értekezletünk tért nyit előttünk női hivatásunk egyik legnemesb, legmagasztosabbját teljesíthetni.

A magas kormány reményt nyújtott közsegélyezés mellett városunkban egy árvaház felállíthatására; hogy ezen eszme nehézségekbe ne ütközzék, nekünk kell az eszközöket megragadni, melyek a célhoz segítenek; tudjuk, hogy működésünk eredményei egyenkint véve parányi porszemek, de ha kitartással hordatnak össze, bámulatos nagyságra emelkedhetnek, s ha az anyagi szükségleteket nem adhatnók is, keblünk ohajtása szerint, a szellemi felügyelést vihetjük, mely a szerencsétlen árvák sorsát már is enyhítené.

Fogadják ez eszmét, mely még csirájában van, nemes buzgalommal, s növesztésék e csirát keblük melegével, hogy idővel egy terebélyes fa árnyékában pihenő árvák hálakönyvei öntözhesék gyökereit.

A jótékonyság e vezérfonalát, a kolozsvári árvaház-egylet elnöke: a nemes szívű báró Bornemisza Ignáczné, s Űrmösi Samuné bizottmányi tag, adá kezünkbe, kik a magas kormány tervéről értesülve, f. é. májushó 16-dikán egy szűkebb körű értekezleten, személyes megjelenésükkel szerencsétlettek minket. Ez értekezlet határozatát a mindjárt felolvasandó jegyzőkönyv fogja tartalmazni.

Ismétlem kérésem, tisztelt közgyűlés, hogy e határozatot tegyék magukévá, s adjanak kifejezést annak, hogy az árvák ügyét pártolni, mint a női erények egyik legszebb gyöngyét, úgy tekintik!

E beszédet lelkes éljenzéssel fogadta a közgyűlés.

A f. évi május hó 16-káról szóló jegyzőkönyvet, ugy szintén a kolozsvári árvaház szabályait Csongvay Domokosné felolvasván, Puhl Ignáczné felkérte a gyűlést, szíveskedjenek titkos szavazat útján egy elnököt, jegyzőt és pénztárnokot választani.

Elnöknek Puhl Ignáczné, jegyzőnek Csongvay Domokosné általános szavazattal választattak meg, pénztárnoknak szavazattöbbséggel Harmath Luiza k. a. Az új hivatalnokok megköszönték a bennük helyezett bizalmat, s elfogadták e megtiszteltetést, mire zajos éljenekkel üdvözöltettek.

Elnök előterjeszté a közgyűlésnek, hogy bizottmányi tagokra leend szükség, de választani ily tagokat lehetlen, mert e hivatás fáradságot, ernyedetlen buzgalmat s kitartást igényel; e felszólításra 27 nő ajánlkozott a gyülekezetből bizottmányi tagoknak, kik megéljeneztek.

Pappné tiszteletes asszony előadá, hogy buzdítása folytán növendékei is ívet nyitának az árvaház segélyezésére, s tehetségekhez mérve járulandnak e nemes cél előmozdításához. Ez ajánlat köszönettel fogadtatott. Ezek után elnök feloszlata a gyűlést, megígérvén, hogy mielőbb össze fogja hívni a bizottmányt, hogy e megkezdett üdvös ügy haladás s felvirágzásnak örvendhessen.

r. l.

Nagy-Körös, juliushó 1-sején 1872. (Eredeti levél.) — Sorsjátékkal egybekötött tánczvigalom. — Tisztelt szerkesztőnő! Mult hó 30-dikán a nőegylet, mely már is virágzó állapotnak örvend, sorsjátékkal egybekötött tánczvigalmat rendezett a „Széchényi-kert”-ben, mely a később megeredt nagy eső daczára ép oly népes, mint élvezetes volt. Városunk legkiválóbb szépségeit szemlélhettük együtt a bájos hölgy-koszoruban, köztük Kiss Miklós országgyűlési képviselő ur (Kecskemétről) kedves és szellemdus leányát. A pénztárt lehetlen jobb kezekre bízni, mint az a körül működő derék urhölgyekére, kik a következők voltak: Gubody Mariska, Gál Teréz k. a., Beretvás Farkasné s Balla Géziné urnők.

A sorsjegyek asztala körül igen élénk kedves csoport hülámlzott, mert hát mindenki szeretett volna nyerni valamit a sok apróság közül, mely Fortuna kisasszony szeszélyének tétetett ki áldozatul.

A sorsjegyek 67 frtot jövedelmeztek s az összes tiszta jövedelmet — egyik kedves pénztárnoknő szerint — legalább 260 frtra lehet tenni. Ez igen szép eredmény s hiszem, hogy

egy ismételt tánczvizgalom ép oly kedvező fogadtatásra találta, mert ilyenmő jótékony czélú és sok élvezetet nyújtó „adózás”-ban örömmel vesznek részt nők s férfiak egyaránt, különösen ha az adózás tárgya oly vigan, szakadatlan jó kedvel foly le, mint a mostani.

— h. — f.

Temesvárra nem rég bizonyos R. S. érkezett, ott kényelmes lakást fogadott, lovat, kocsit vett s irodát nyitott, mint a kassa-oderbergi vaspálya építésére vállalkozott Flechner-czég tagja. Nagyban költekezett, irodájában több hivatalnokot alkalmazott s mindenkép kényelmes életet élt, úgy, hogy mindenki elhitte állását illető állításait. Miután ez által hitelét megalapította, nagymérvű adósságokat csinált s egyizben 3000 frtról szóló váltót fizettetett ki magának. Ki is ment a temesvár-országi vasutvonal térlejtési színhelyére s ott több vállalkozót, kik élelem és építkezési anyagok szállítására ajánlkoztak, felszólított, hogy hozzá forduljanak ajánlataikkal s természetesen a megkívánt biztosítékkal. Több ügyletet kötött meg, azután oly vállalkozókkal, kik építkezési anyagok szállítására ajánlkoztak, Oraviczára és Resiczára ment, hogy ott a szállítandó anyagok minőségét szemügyre vegye. Ez megtörtént és a társaság ismét felült a vaspályára, hogy Temesvárra visszamenjen. Verseczen R. S. pár perecre leszállt. Azonban nem tért többé vissza. — A vonat elvitte a rászédetteket, kik R. S.-et nem látják mindaddig, míg a hatóság valahonnan elő nem keríti és a fenytőszék elé nem állítja, mert R. S. nem egyéb, mint egy felsővidéki váltóhamisító, ki a hatóság üldözése elől Temesvárra menekült s itt rövid idő alatt nagy hitelezői kört alapított magának.

A szombathelyi ferenczrendiek templomába mult pénteken földalatt ásott uton behatoltak, s arany- és ezüst tárgyaitól egészen kifosztották. A rögtön megindított rendőri kutatás rövid időn meglepő eredményre vezetett, mert egy Wurm-feld nevű szombathelyi korcsmárosnál a ház pinczéjében és csatornájában egész raktárát találták az évek óta ellopott értékes tárgyaknak. Az ott összehalmozott lopott jószágok mintegy 40,000 frt értéket képviselnek. A szervezett tolvajbanda egész Sopron- és Vas megyében veszélyeztette a közbiztonságot, most azonban a főczinkosok az orgazdával, a nevezett korcsmárossal együtt megkerültek. Eddig már 300 megkárosult jelentkezett, köztük Glozer, sopronvárosi kapitány és Czernel Ferdinand, Vas megye alispánja.

Pozsonyban egy ottani ember lakása a rendőrség által nyitattatott föl, mivel belőle átható hullá-szag tört elő. S valóban ott találták H. James volt gazda hulláját. Szélhűdés vetett véget életének, de boncsolás nem volt eszközölhető a bomlás előhaladt állapota miatt. Hogy e hullá oly sokáig feküdhett fedezetlenül, ennek oka abban rejlik, hogy H. oly különöz volt, ki életében senkit sem eresztett szállásába.

Százdon (Hont megyében) mult hó 21-dikén beütött egy házba a villám. Egy beteg gyermeket kivéve, senki sem volt otthon. A szomszédok rögtön odasiettek s nagy bajjal sikerült a beteget a lángok közül kimenteni, a ház azonban a szomszédával együtt porrá égett. A szegény beteget a villám-csapás óta folytonosan töri a nyavalya, s szava egészen elállott.

Szátokoson (Máramos megyében) Schnat Iván és Sándor testvérek örökösödésükig jó viszonyban éltek. Örökösödésük tárgya egy disznó volt, melyet Sándor birtokába vett és el is költött. Ivánnak ez rozszul esett, s midőn a községi korcsmában testvérelével találkozott, összepörölt vele, mi azzal végződött, hogy hazamentükben Sándor baltájával öccsét ötször úgy ütötte

derékon, hogy rögtön meghalt. Az elsőbiróság vádlottat 10 évi sulyos börtönre ítélte, de a legfelsőbb törvényszék sok enyhítő körülményt tekintetbe vevén, 6 évre szállította le a büntetést, azon sulyosbitással, hogy fogsági tartama alatt szeszes italokat ne élvezhessen. Azzal is kellett volna megtoldani ez ítéletet, hogy a fogsági idő alatt, a rab minden nap pár órai erkölcsi oktatásban részesüljön, akkor talán a büntetés elérné czélját.

Félegyházán egy vasuti vállalkozó vigyázatlanságból ép akkor járt az indóház sinjein, midőn egy mozdony is arra robogott, menekülni már nem tudott, s a mozdony kerekei mindkét lábszárát eltépték, s most élethalál közt lebeg.

Megválasztott képviselők. (Folyt.) Máramaros megye técsői kerületében: Várady Gábor balpárti; a vissói kerületben: Mihályi Péter jobbpárti, az ökörmezőiben: Szilágyi István jobbpárti, a sugatagiban: Jurka Bazil jobbpárti, a husztiban: Popovics Jenő jobbpárti, a máramaros-szigetiben: Szaploneczay Miklós balpárti. — Kolozsmegye alsó kerületében: Nemes Péter jobbpárti. — Krasznamegye Zilah városával egyesített kerületében: Deáky Lajos szélsőbalpárti. — Tordamegye alsó kerületében: Tisza László balpárti, a felső kerületben: báró Kemény Kálmán jobbpárti. — Abrudbánya városában: Bittó István miniszter. — A Székelyföld választásai: Háromszék s.-miklós-várszéki kerületében: Bakcsi Ferencz balpárti. — Csíkszék gyergyó-szent-miklósi kerületében: Boér Antal balpárti; a somlyói kerületben: Becze Antal balpárti. — Udvarhelyszéken összesen beadatott 9175 szavazat; ebből gróf Bethlen János és Török Albert jobboldali jelöltek 4380-at kapott, Ugron Gábor balpárti 4479-et, Orbán Balázs a másik balpárti jelölt 4479 szavazatot; e szerint miután egyik sem jutott általános többségre, új választásra lesz szükség. Kézdi-Vásárhely háromszéki városban: Papp Lajos balpárti. — Köhalomszék első kerületében: Brenneberg Mór jobbpárti. — Dobokamegye felső kerületében: Bánffy György jobbpárti. — Esztergom városában: Pissuth István jobbpárti. — Közép-Szolnok megye szilágycsehi kerületében: Papp György balpárti, Zsibon: Dobay Antal balpárti, a tasnádiiban: Guthi Benő balpárti. — Szabolcs megye nádudvari kerületében: Lukács Ignác balpárti, a n.-kállóiban: Kállay Ákos balpárti, a bogdányiban id. Elek Gábor balpárti, a nyírbátoriban: Vécsey József jobbpárti, a tiszalökö kerületben: Szomjas József balpárti; a kis várdai kerületben: Czóbel Albert jobbpárti. — Kövárvidék kis nyiresi kerületében: Buttyán László jobbpárti, az alsó kerületben: Buda Sándor jobbpárti.

Megbízások tára.

Darvasra: Az Olvasó Kör-nek. Azonnal megküldtem.

B. Böszörményre F. N. urhölgynek: Azonnal megküldtem. Az érintett előbbi sorokat valóban nem vettem. A mostani küldött összeggel az előfizetés ez év végeig tart.

Zentára K. M. urhölgynek: Nem előfizetőknek egy-egy kötet ára 1 frt.

Temesvárra D. L. urnak. Vettem. Többet magánuton.

Maros-Vásárhelyre K. G. urhölgynek: Postára lett adva.

ELOFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

uj félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hí pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

 Tóth Kálmán koszorus költőnk

v á l o g a t o t t ö s s z e s k ö l t e m é n y e i v e l f o g o k k e d v e s k e d n i.

„HUSZONÖT ÉV UTÁN”

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet huszonöt év lefolyása alatt irt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt irt s **ki nem adott költeményei**, és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,” „Ki volt nagyobb,” „Fütyül a szél,” „Lemondani,” „Minek is van a szív s a szívben szerelem” és annyi más feledhetlen emlékü költemény **jubileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimei tehát a következők:

„Huszonöt év után”	2 kötet.
„Tolla Feraldi” About világhírű regénye	1 „ és
„Bolski László,” Cherbulier V. gyönyörű francia regénye	3 „

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, **már készletben levő huszonhat kötet** könyvet kaphatják, szintén kötetenkinti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,” Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,” a világhírű Marlitt-től 3 kötet; — „Gizella hercegnő” Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek” Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág” Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alatt” Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből” Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja” Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,” Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol” Marlittől 1 kötet.

E huszonhat kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az uj előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körajzi műlapot**, mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve méltó díszre lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeccilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjeszteni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonyult hű kísért és jó tanácsadót

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **90 kr.**

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az uj előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 90 kr.**

A műlapra végre 10 kr.

 A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőnek.

 Az uj előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A fethi dal,” „Loránty Zsuzsanna,” „A királynő honleányi szive,” „Imre királyi halála,” „Almos,” „Zoltán,” „Huszonöt ifjabb írónk arczképcsarnoka,” a „Rózsakirálynő,” a „Leánykérés,” „Zrinyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,” „Petőfi halála” és „Az arató-ünnep” darabját 40 kron.

 Gyűjtőknek: egy uj előfizető után **három kötet** könyvet; három uj előfizető után: **tizenkét kötet** könyvet; öt uj előfizető után: **huszonkét kötet** könyvet; nyolcz uj előfizető után: **harminczuég kötet** könyvet küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	28. SZ. Julius 14-kén. 1872.	Havonkinti színezett divatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek megkezdése egész-, a műlap megkezdése félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

A gouvernántok háza.

— Adalék az európai rabszolga-élethez. —
 Csukási Józseftől.

(Folytatás.)

Szegény Marie! A fiatal leány az ablakmélyedésbe állt, hogy könnyeit elrejtse, de Amália kisasszony oda lépett, s mint olyan, ki már évek óta Angliában tartozkodik, vigasztalólag mondá:

— Ne csüggedjen, Marie kisasszony. Ez a dühös sárkány nem érdemli meg, hogy szívére vegye szavait.

— De nem tudom, hová menjek, — viszonzá szorongva — ha e szomorú házat el kell hagynom.

— Arról szó sincs. Miss Smithnek ez csak szavajárása. Mindjárt kész a fenyegetéssel, de azért örömet zsebre dugja hetenkint pénzünket. Mert minél többet vesz be, annál több a haszna. Egyébiránt az ön hete csak pénteken jár le, és addig tiz hely is találkozik.

És valóban e jóvendülés teljesedésbe látszott menni, mert a hirdetés folytán még aznap két delnő tudakozódott W. Marie után, és hallani kívánták játékát.

Azonnal bevezették őket a hátsó terembe, és leültették a kereketre.

Azután behívták Mariet, ki ismét a sonatát játszotta, és pedig épen oly mesterileg, mint első ízben.

Midőn a mutatványnak vége volt, az idősbik delnő föl-emelkedett a kereketről, és megszólította Mariet angolul. Ez, fájdalom, még nem volt az angol nyelvben annyira jártas, és behívta a minden alkalommal kéznél levő Amália kisasszonyt. A delnő, úgy látszik, sehogy sem volt meglegevedve a játékkal

és igen tüzesen beszélt. E mellett többször keresztbe fonta karjait.

— Kérem, mondja csak, mit akar? — kérde Marie aggályteljes arczezal.

— Az ön játéka, — mond Amália látszólagos komolysággal, — épen nem tetszik. Azt mondja, nem ragyog, — igen jámbor, szelid és — a többi arczfintorítással fejezte ki a csinos tolmács. — Szeretne valami oly darabot hallani öntől, melyben a jobb kéz néha a balkézen, a balkéz pedig a jobb kezen ugrál keresztül.

W. Marie nem akart hinni saját füleinek. Komolyság ez, vagy tréfa? — — —

Pedig a szó szoros értelmében komolyan volt gondolva.

— Mondja meg földijének, — folytatá a delnő, — hogy nem szerződtehetem, ha olyan darabot nem tud játszani, melyet én kíváncsi hallani. Szilárdul el vagyok tökévelve, csak művésznőt venni leányom mellé, — és e mellett az oldalán álló fiatal nőre mutatott, — mert leányom szenvedélyesen szereti a zenét, jól játszik, úgy, hogy középszerű zongora-mesternőt nem is használhatnék. Miss Marie különben is nagyon gyöngé, pedig én csak az erős nevelőnőket szeretem.

Az emberkereskedésnek vége szakadt.

Ekkor Amáliát egy gondolat ragadta meg, és Mariehez fordulva, gyorsan kérde:

— Mennyit akart önnek adni?

— Hetven font sterlinget! Azonban láthatja, semmi sem lesz az egészből, és — és nem is szeretnék ezen nőhöz menni. Oly hideg és ridegnek látszik.

— Angliában ez így szokott lenni. Itt a sentimentalismussal nem sokra megyünk, — mond Amália. — Különben is az ön játéka nagyon is jó az ily fajta embereknek. Az enyém majd meglátja, jobban tetszik. Vigyázzon, én fogok most játszani! S ha tetszik, nyolczvan fonton alul nem adom magam. Bűnhődjék tudatlanságáért.

Amália kisasszony nem birt zenei érzéssel, de gyakorlottság által bizonyos ügyességre tett szert. Bizonyos művészi szenvedéssel helyet foglalt a zongora előtt, és szemfényvesztő biztossággal végig dobolt egy indulót, melynél a jobb kéz bassza, a bal discantba játszott át.

Marie egészen lángvörös volt a sok hamis hang miatt, míg a delnő elragadtatásában többször így kiáltott föl:

— Hallod, hallod lányom, ez aztán pompás, fölséges! Igazán művészi!

És Amália hamisan pislantott Marie felé; de a midőn befejezte játékát, győzelmesen emelkedett föl székéről, mint a ki a megérdemelt diadal tudatával bír.

— Kisasszony, ön csodaszépen játszik, — mond a delnő, és nagyon örvidenek, ha megegyezhetnénk. Mit kíván ön?

— Kilenczven fontot.

— Ez sok, de semmi esetre sem tulságos, tehetségéhez mérve. Beszél ön francziául is?

— Naturellement!

— Párisi kiejtéssel beszéli a francia nyelvet?

— Comme il faut! — s e mellett magában dümmögé: — Magdeburgi leánynevelő intézet! De még szabad mosást és a visszautazás költségét is ki fogom kötni. Ez utóbbit semmi esetben sem kell elmulasztani.

A delnő mindenbe beleegyezett, annyira el volt ragadtatva Amália játéka és erőteljes külseje által. Tíz perc múlva aláírták a szerződést. És Amália tudatta testvéreivel, hogy nyolcz nap alatt Devonshirebe utazik. Marienek megígérte, hogy ajándékot fog neki küldeni.

Ez minden jót kívánt neki és sohajtva mondá: — Oh én nem vagyok e világba való.

Másnap reggel ismét együtt találjuk őket. Épen reggeliznek. Az asztalfőn miss Smith elnököl, s az asztal másik végén miss Baker, a főnöknő jobb keze, kit a nevelőnők csak a sárkány második fejének szoktak nevezni. Miss Baker kötelességszerűleg osztozott előljárója rokon- és ellenszenvében, minél fogva az intézet két tagját mindketten szünet nélkül boszantották. Ezek egyike Still asszony, a fiatal özvegy, a másik W. Marie volt. Az elsőről tudni akarták, hogy urahagyott nő, tehát a legnagyobb megvetésre érdemes. Miután miss Smith azon asszonyságok közé tartozott, kiknek folytonosan melegjűk van, az étkezés alkalmával tehát ajtónak-ablaknak mindig tárva nyitva kellett lenni, és mihelyt miss Baker észrevette, hogy Still asszony fél a léghuzamtól, azon pillanattól kezdve a legléghuzamosabb helyet jelölte ki számára. Ez ellen tiltakozni nevetséges erőlködés lett volna, miért is Still asszony okosabbnak találta az épen ködös és esős reggelen nagy shawljába burkolódzva jelenni meg a reggelinél. Alig hogy helyet foglalt, midőn a két sárkányfő jelentésteljes pillantást vetett egymásra.

— Meg nem engedem, hogy valaki nagykendőben üljön ide! Vesse rögtön le ön a magáét.

— Az éjjel meghülés következtében iszonyu fogfájásban szenvedtem, — mond a szegény asszony, és — bocsánat, de vagy

legyen szabad magamon tartanom e nagykendőt, vagy máshová ülnöm.

— A házirend szent, azt senki kedvéért sem zavarhatjuk meg! Ki jótéteményeit élvezi, türje kellemetlenségeit is. Egyébiránt betegek számára kórházak is vannak Londonban.

Still asszony levette a kendőt nyakáról és igyekezett lehetőleg megtartani hidegvérűségét.

Mig a nevelőnők csak theát, kenyeret és szerfölött kevés vajat kaptak, addig miss Smith előtt pompás sonka-szeletek és tojások voltak. Különben meg van engedve, ha valakinek kedve tartja és erszénye birja, hogy csináltathat magának a főszakácsnénál más reggelit is. Amália és Francziska például semmivel sem élnek rosszabbul a főnöknőnél.

II.

Az angol házaknál általában a reggeli előtt szoktak imádkozni; az intézetekben azonban ez a reggeli után a „bibliai órá“-val összekötve szokott végbe menni. Midőn a theadényeket leszedik, szétosztják a bibliákat — miss Smith elé egy különösen nagy bibliát helyeznek az angol Prager Bookkal és elkezdedik sorban a biblia-olvasás. Ebből senki sem vonhatja ki magát, még a szolgál-személyzet sem. A végén mindnyájan letérdelnek székeik előtt, arcukat kezeikbe rejtve és miss Smith, szintén térdelve, fölolvassa a reggeli imát s megáldja valamennyit.

E pillanatban erősen zörgetnek a kapun. A levélhordó. Villanyos gyorsasággal szöknek föl mindnyájan. A levelek kiosztatnak. A sárkányfejek visszavonulnak szobáikba. A levelek többnyire azon válaszokat tartalmazzák, melyeket az illetők az egyes ügynökök értesítései következtében küldeni szoktak. Mrs. N. magához kéri miss S.-et; Mrs. T. jelenti, hogy miss P.-vel délutáni négy órakor beszélni kíván az intézetben. Mind e levelek nagy szorongás és szívdobogás mellett bontatnak föl. Elutasító feleletek soha sem érkeznek, miután az angol nők ily esetben inkább nem irnak.

Still asszony hazulról várt levelet, gyermekeitől, és midőn csalódott, szomorú és nehéz szívvel távozott a hálószobába, melyben öten háltak. A magányt ohajtá egy pillanatig, és fáradt fejét tenyerébe nyugasztva, leült az ágy szélére.

— Ön megelégedzik a ház szabályairól, — hallotta egyszerre maga előtt sápitózni. Miss Baker éles hangja volt. — Nem látja ön, mi van e táblára írva? „Napközben nem engedtetik meg a hálószobában való tartzkodás.“ Menjen le, és ne zárja be máskor az ajtót. Az efféle szabadalmak itt nem türetnek.

Still asszony elhagyta a szobát, de még nem ment le a lépcsőn, midőn szilárdul elhatározta, hogy e természetellenes viszonyok jármát lerázza nyakáról, és ismét anyai kötelmeinek fog élni. Haza! haza! viszhangzott szíve redőjében. Az én helyem gyermekeimnél van, és ott a zene hazájában is meg fogom keresni tudni azt, a mire szükségünk lesz. — Egészen megváltozott, vidám arccal lépett az elfogadó terembe, mely valóságos méhkasként zugott. A németek közölték egymással leveleiket, tanácsot kértek és adtak, tanulmányozták London térképét, mely kiterítve feküdt az asztalon. Az angol nők már leveleiket írogatták, és egy franczia nő, — az egyetlen az egész intézetben, — az oldalszobában csengő hangon éneklé.

„Adieu français, adieu patrie chérie!“

Miss Eliza, a barna induslány, tárt karokkal rohant Still asszony elé, és utközben két széket is fölborított.

— Still asszony! Still asszony! Levelet kaptam Mrs. Huntól. Ma ide jön, hogy lásson és beszéljen velem. Reményilem, szerződöttni fog. Egy kis csekélységtől függ minden.

— Nos ?

— Ostoba hóbort az egész. Önnek elmondom, de igérje meg, hogy nem szól senkinek. Mrs. Hunt attól tart, hogy nem vagyok elég vallásos, és miss Smithel kíván beszélni még ez-iránt. Szerencsémre azonban mult vasárnap háromszor a templomban voltam, és így reménylem, hogy mellettem lesz. Itt olyan borzasztóan unalmas, hogy nem tudtam kiállni. Gondoltam magamban, a templomban legalább szépen öltözött embereket látok, s hamarabb mulik az idő, és ime ez talán most malmomra hajtjaa vizet.

— Hát annyira szeret nevelőnő lenni ?

— Pah ! Az embernek pénzre van szüksége.

— Hát Marie kisasszony, hogy áll a világ ? — kérdé most Amália, feléje fordulva.

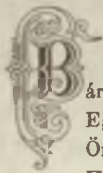
— Csak úgy, hogy három levelet is kaptam. Blachheathbe, St. Johns-Woodba és Grove Hillba is hívnak. Ugy látszik, hogy holnap egész nap ide-oda kell majd kocsiznom.

— Hogyan ? ön azt hiszi, egy nap elég e három helyre ? Jöjjön csak ide. E térképen megmutatom az ön útját, és átfogja látni, hogy az valóságos utazás ! Örülhet, ha másfél nap alatt végzett. Minden esetre fogadja áldásomat és szerencse-kívánatomat. Reménylem, hogy száz fontos szerződéssel fog visszatérni. Minden megy, csak bátorság és egy kis szemfényvesztés kell hozzá.

(Vége köv.)

(pályakioszorozott költemény.)

Ár lassan felejttem a multat,
Egy röpke, rövid pillanat
Örök emlékül él szívemben,
Hogy néha még sirassalak !

Körültünk néma csönd uralgott ...
Meghajta figyelt a terem,
Kaméliád ablakodban
Lehajták fejk' nesztelen.

Egy rezzenés a lég hullámin —
Az sem hallatszott körülünk !
Egy dobbanás forró szívünkben —
Az sem mondá, mit éreznünk !

S mégis a némaság uralmát
Mily hangzavar zajongta át !
A szívnek minden forradalma
Éneklé itt el dallamát ...

Ah ! mennyi vágy és mennyi kétség
Beszélt hozzám itt nesztelen ;
Mit nő csak érez : minden álma,
Sejtelve szállt át lelkemen !

Szerelmed üdvétől lankadtan,
A megadás jelképeként
Álltál előttem s mint bevallád,
Mit őrizél szived rejtekén ...

A felejtés egy édes csókja,
Mitől az ész elszenderül — —
S te mindörökké az enyém vagy,
Bár elbukol menthetlenül ! ...

A földi jószág minden hive
E percért üdvét adta vón' :
S én gyermekként a porba hulltam —
S lemondtam róla megadón !

Elmult ! Nincs, ami visszabozza,
De nem is tartunk rá jogot ;
Elváltunk ! Én egyedül bolygok —
És többé rád sem gondolok !

De unott, üres napjaimban,
Midőn már misem érdekel :
Szívembe titkos vágy lopódzik,
Mely boszant, gúnyol, ingerel ...

Az elégtelenség föllázad
És sértő váddal fog kezét,
Nevetem léha gyávaságom' —
Mig pillámon egy könny rezeg ...

Majd szétfoszlik a percnyi érdek,
Ismét megszáll az unalom,
A közönyösség is beállit —
S utamat nyugton folytatom.

S mig képed eltűn, fájón érzem :
Ha jönne még ily pillanat —
Ismét vissz' adnálak magadnak,
Mint a k k o r vissza adtalak ! — —

S z e r e n c s e k e r e k e .

(Beszély.)

Major Bélától.

(Vége.)

VII.

A vihar után.

Egyszerre szomorú hírek kezdtek szállongálni.

A magyar sereg, oly sok győztes csata, hősies vitézség után, Világosnál letette e fegyvert.

Csakhamar szállingóztak a levert harcziak is. Leverték, búsak, csüggedtek, de nem megverték.

A kis falun is hét számra vonult keresztül sok ily szomorú karaván. Ki lovon, ki gyalog, a hogy elmenekülhetett.

A főbb emberek némely része kimenekült külföldre, a kisebbek, szegény legények belevették magukat az alföld nádasaiba, Bakony erdejébe, Mátra hegyei közé; onnan ugyan nehezen szedték össze őket.

Kovács Miska egyenesen hazatért.

Az öreg asszony sirva borult nyakába.

— Vége a dicsőségednek, — mondá. — Most már besoroznak német katonának.

— Az meglehet, — felelt Miska hideg vérrel. — Majd eleresztenek, ha megünnak. Hanem mást mondok én. Édes anyámról gondoskodva van. Csak hogy ovatosan kell elbánni a dologgal. Itt ebben az általvetőben van két ezer arany. Becsületes keresményem, s a mellett igazi császári királyi, Szőny mellett

szerencsés voltam az osztrák tábornok hadi pénztárát elfoglalni. Huszezer arany volt benne. Egyenesen akkor jött a bécsi pénzverdéből. Ni, milyen fényes. Haditanácsunk kétezeret nekem szavazott meg, mert a vállalat nem volt épen csekélység. Ez körülbelül tízezer forint. Ezen kiválthatjuk a zálogos földeket, fel is szerelhetjük bőven, s édes anyám még jobb napokat élhet. Igaz, hogy engem nagyon valószínűleg besoroznak; nem szököm el, nem bujdosom; jöjjön, a minnek jönnie kell. De egyelőre e gunyát, fegyvereket és pénzt elrejtjük a kémény melletti mélyedésbe. Egy deszkát rá, Sári letapasztja. Ott bizony soha sem fogják keresni. S ha aztán édes anyám hasznát akarja venni a pénznek, vigyen be a városba egy keveset Hajdu urnak, a kinél gyermekkoromban kosztoltam. Az majd a maga nevére beváltja; mert ez az arany olyan gyanús pénz; nagyon megnézik, a ki váltja. De Hajdu urról tudják, hogy van pénze, s ő bizony nyál megteszi e szíveséget.

Az öreg asszony mindent helybenhagyott. A szép honvéduka, a fegyverzet s a zacskó pénz felvándorolt egy bőrdobozba a kályha mögötti üregbe, Sári úgy letapasztotta, hogy a világ minden vérebe sem lett volna képes kiszágnál.

Egyben azonban nem volt igaza Miskának. Abban, hogy sorozás alá jut.

A szerencsének ritka kedvezése volt az, melylyel csak kiváló kegyeltjeit boldogíthatja.

A besorozó bizottság megjelent a kis faluban is, és felütötte sátorfáját a faluházánál.

Meglehetősen tökéletes jegyzék volt kezei közt. Csak olvasták a neveket, a falu előljárói rámondták, hogy itthon van, rögtön felhívták s az illető cserepár lett, mielőtt körülnézhette volna magát.

Csak igen kevés rejtőzött el, de azok megmenekedtek.

— Puskás Mihály! — olvasta a bizottság elnöke. — Jelentés szerint főhadnagy.

Az előljárók összenéztek.

— Az ugyan soha sem volt katona!

— Fel kell hívni.

Egy két rét görnyedt, hatvan esztendő kovácsmester jelent meg, szolgálatjára az uraknak. Őt hitták Puskás Mihálynak.

— Nincs más Puskás Mihály a faluban?

— Nincs. Bizonyosan más falubeli lesz az.

A bizottság nem merte kétségbe vonni névsora hitelességét, s abban hagyta a dolgot. Így szabadult meg Miska, mikor pedig már várta az idézést.

Az egész faluban nem került ember, a ki elárulta volna. Mindenkinek élénk emlékezetében élt a délczag huszár főhadnagy. Minden bűnét elfeledték azért a látványért. Örültek, hogy megmenekült és szerencsét kívántak hozzá.

Kovács Miska, mintha álomból ébredt volna fel, úgy nézett körül. Soha sem szóltak többet. A rendes sorozási időn régen túl volt, mert betöltötte harminczadik évét. Ha mint kompromittáltat nem, másként nem sorozhatják be.

Szabadabban kezdett lélekzeni; bizni szerencséjében, örülni életének.

Nem anyja, hanem ő maga ment be Hajdu urhoz ötszáz arannyal, hogy váltaná fel, mit az készségesen meg is tett.

E pénzből néhány hónap alatt békésen kiváltotta a zálogos földeket.

Másik ötszáz aranyból fölszerelést szerzett s beállítá a gazdaságot.

A faluban azt beszéltek, hogy a forradalom alatt fizetésből és lóvásárlásból, cseréből gyűjté össze a pénzt. És nem volt senki, a ki irigyelte volna, kivéve tán Bárány Andris uramat.

E jó ur magában duzzogott Miskára.

Miska egészen más életet folytatott, mint azelőtt. A gazdaságot berendezte s nagy szorgalommal nézett utána; korcsmába nem járt, nem kártyázott; igaz, hogy czimborái közül a jegyzősegéd elmaradt valahol a csatamezőn, a gyógyszerészgyakornok meg valahol Csehországban eszi a sótalan kenyeret.

A mit azelőtt nem tett, járogatni kezdett a paplakba, honnan Bárány Andris uram egészen visszavonult.

E miatt orrolt legjobban Miskára. De meg a vagyon miatt is. Ő mily régóta izzad, fárad, kuporog, s mily kevés eredményel, ez meg, mintha az ördöggel lépett volna szövetségre, egyszerre jobb módba jutott, mint ő!

Valóban minden tekintetben fölülkért a szerencse kerekén, csak jól álljon meg rajta.

Haragudott Miskára, de azért nem kívánta kárát.

Nyiltan feladni nem merte, alattomban pedig nem vitte rá a lelke.

Miska fölfedezte vagyoni helyzetét a lelkész előtt. Elmondta a módot, mely szerint a pénzhez jutott. Becsületes, a hadijog által szentesített szerződmód juttatta birtokába; nem rablás, nem harcoslás. Sőt ez hősi tettének jutalma, ajándék, tehát még csak nem is hadi zsákmány.

A lelkész teljesen helyeselte szavait. Ilonka pedig nem igen törődött vele, mert ő csak az ifjút szerette, nem pénzét, vagyonát.

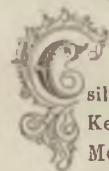
Egy hónapi jegybenjárás után haza vitte Miska kedves menyasszonyát az ősi alházba, s a zsémbeskedő jó öreg nemzeti asszony megérte azt az örömet, hogy egy szorgalmas menyegített neki a házidolgok elintézésében, bár a burgonyát nem kellett többé sajátkezűleg szedniük fel a kertben, mert két szolgát is tarthattak s férjcseléd is mindenekedett a háznál. Az istállóból két tehén is járt ki a csordára, s két kocsisló állt benne; még csak gyalog sem kellett járnia.

Miska is megérte azt az örömet, hogy hűséges kis feleség fogadta a vacsorával, mikor este fárasztó napi munkájából hazatért. De soha sem volt fáradt; a boldogság a legjobb felüdítő.

Bárány Andris uram is feledé apránként a kudarcot, melyet a körülmények idéztek elő.

Érzékenyszívű olvasónk kedvéért, a kik mindenki történetének végéről szeretnek értesülni, előadjuk, hogy megkérte a szomszéd pusztai kasznárkisasszonyt, a kit csakugyan szívesen adtak hozzá. Nagy lakodalmat csaptak s boldogul éltek és élnek még mostan is, ha meg nem haltak.

Csillagtalan csendes sötét éjszaka.

Szunyogh Sándortól.

csillagtalan csendes sötét éjszakán,
Keszereg a párjavesztett csalogány;
Mennyi panasz reszket és sir e dalon:
Kicsi madár, óriás a szívedben a fájdalom!

Neked mégis enyhül kinod s bánatod,
Szenvedésid van kinek elmondanod,
Fejeiket lehajtják a virágok,
És a felhő, sötét felhő, könnyet hullat reájok.

Én vagyok a boldogtalan igazán,
Szenvedésem nincsen kinek mondanám,
S oly végtelen szívemben a fájdalom,
Panaszolni, elmondani sem tudom!

Egy házasság szerelemből.

(Beszély.)

Dickens Károlytól.

(Vége.)

V.

Alfréd meg volt alázva, de elég nagylelkű, tévedését beismerni. Nem mentegette eljárását, nem bocsátkozott, Geraldine megengesztelésére, hosszas magyarázatokba, — ez nem lett volna Alfréd; hanem felkeresve nejét a teremben, kitárt karokkal nevére szólítá, s szenvedélyesen szívéhez szorítva, halkal így szólt hozzá:

— Meg fog-e nekem bocsátani az én édes, hű feleségem?

Geraldine fölemelé üde arcát, és, hogy jobban elérje férje arcát, lábujjhegyre állott. Alfrédnek nem volt szüksége, még többször kérdezni, valjon neje szereti-e, és kész-e neki megbocsátani.

Alfrédnek anyjával négy szem közt történt értekezése indulatosabb volt. Fel volt gerjedve mindkettőjük indulata. Alfréd nyíltan hamissággal vádolá anyját, és elhalmozván a legsebzőbb szemrehányásokkal, melyek, bár meg voltak érdekelve, mégis nagyon szenvedélyes szavak által fejeztetvén ki, ellenkeztek a fiú tisztelettel; Amphlettné asszonyság, megfedkezve méltóságról, önértetről, anyai érzelmekről, oly metsző gunnyal torlá vissza fia szemrehányásait, mely felháborítá vérére szívében. Végül kinyilatkoztatá, hogy Alfrédnek, nejével együtt, új otthont kell keresnie.

Szerencsétlenségére Geraldine ep azon perczen lépett be a szomszéd szobából, — melynek ajtaja nyitva volt, — midőn az anya és fiu közti vita az indulatosság ezen tetőpontját érte el.

— Én nem akarok ezen házból kiköltözni, Amphlettné asszony! — kiáltott szenvedélyesen. — Thornivale a család ősi birtoka s így férjemet illeti. Ennél fogva én vagyok annak törvényes urnője. Ön az én vendégem, nem én az öné!

— Geraldine! Geraldine! — könyörgött Alfréd.

— Csitt! — szólt a fiatal nő, parancsoló hangon. — Ez az én ügyem, nem a tiéd. Nem várom tőled, hogy megvédj anyád ellen. Kell, hogy magam megvédjem magamat.

Ezzel megfordult és visszatért a szomszéd szobába.

— Önnek igaza van, Geraldine, — szólt Vaughan kisasszony, ki az egész beszélgetést hallotta. — Ha ön elhagyja Thornivale, elvesztette jellemét; soha sem mutathatná többé arcát az egész vidéken.

— Nem akarom elhagyni Thornivale! — szólt Geraldine határozottan, míg nagy hévvel dolgozott himzésén, de csupán rossz öltést csinált.

— Nőm helyesen nyilatkozott, anyám, — szólt Alfréd. — Én nem nyilatkoztam volna így, még a jelen körülmények közt sem; de Geraldinének igaza van.

— Tehát ezen silány teremtés kedvéért, kit te nőnek nevezesz, kelljen nekem thornivali házamból kiköltözöm? Érd

be a gondolattal, gyermekem; mert, míg én élek, úgy is csak pusztá gondolat marad ezen örült indítvány.

— De én tettet kívánok, anyám! — szólt Alfréd. — Gondolja meg! A mit én felteszek magamban, azt ki is viszem. Tudja meg tehát, hogy ha nem hajlandó, nőnnék az őt illető tiszteletet megadni, el kell minket hagynia. Ön nem fogja nőmet annak saját birtokából száműzni. Nincs több mondani valóm; magára hagyom önt, hogy gondolkozhassék a felett, mit mondtam.

Ezzel Alfréd belépett a szomszéd szobába, betéve maga után annak ajtaját.

Igy magára hagyatva, a szenvedély gát és korlát nélkül dult Amphlettné asszony lelkében. Nagy léptekkel fel és alá járt a hosszú könyvtári teremben; nehéz lélegzése áthallatszott a szomszéd szobába, daczára a vastag ajtónak és nehéz függönynek, melyek egy nő lélegzeténél erősebb hangok kizárására voltak készítve. — Arcza eltorzult, fogai összecuszkodtak, kezei görcsösen összekulesolódtak; homlokráncza mélyebb volt, mint valaha; erei megdagadtak. Inkább párduezhoz, mint emberi lényhez volt hasonló, amint dühöngött és tombolt ezen barlangszerű teremben; — gögös szíve örült harcra vitt a hajthatlan végzet ellen. Hogy ő megszegyenítettett egy oly fiatal nő által, mint Geraldine, hogy az ő hatalma, akarata, tervei, szavai mind megsemmisítették, szétéptettek és szélnek bocsátattak egy tudatlan, műveletlen, együgyű lény által: ezen gondolatot elviselni nem volt elég ereje.

Hirtelen nehéz zuhanás volt hallható. Alfréd és Geraldine berohantak. Ott feküdt az öreg nő, szótlanul, a padozaton. — Korlátlan szenvedélye hirtelen rohammal jött súlyos betegségbe döntötte. Fokként felocsudva, szemeit a mellette álló Alfrédre és Geraldinére emelé. Geraldine a beteg ápolásával volt elfoglalva, Alfréd pedig szomorú arczeval tekintett anyjára. A beteg több ízben megkísérté a megszólalást, de sikertelenül. Végre valami idegenszerű, természetellenes hang küzdé ki magát ajkai közül; és még mindig tüzes és büszke tekintettel, így szólt: „Ah! látom, hogy ön még sem egészen esztelen, mint gondolám!“ És rövid szünet után hozzá tévé: „Én tisztelem önt.“

Amphlettné asszony nem gyógyult ki többé teljesen ezen betegségéből. Nem halt bele, de mint a cselédek mondák, nem volt már a régi asszony. Kénytelen volt a ház uralmát menyé kezére bocsátani; ő gyámoltalanul és tétlenül, támlás székben tölté hátralevő napjait. Megtartá régi „igazmondási“ szabadalmát, és mindvégig dölyfös, kegyetlen, szenvedélyes nő volt. De menyével tiszteletteljesen bánt, mert Geraldine oly leczkét kapott volt, melyet soha sem felejtett el, és bár előzékeny, gondos, nyájas és derült volt, mégis mind férjével, mind napával megérezteté, hogy természetének egy azelőtt elrejtett tulajdona hozatott napfényre, melyet többé elfojtani nem lehet. Kérdés, valjon Alfréd nem szerette-e volna nejét még szenvedélyesebben, ha ez bátoratlanabb, alázatosabb lett volna; de annál inkább tisztelé és annál nagyobb figyelemben részesíté őt, mióta mődora ily nevezetesen megváltozott.

Alfréd anyja fia volt; — örökölte anyja természetét és véralkatát, de tetemesen enyhített és módosított alakban. Ennél fogva ő is a gyengeség fölötti zsarnokoskodásra volt hajlandó, mit Geraldine, később, az első szerelem hevét nélkülöző házassági években bizonyosan megérezett volna, ha a leirt módon meg nem változik. Ily változás pedig nem mehetett végbe életbevágó válság nélkül, minőn a fiatal nő csakugyan keresztül is ment. Így Geraldine sértetlenül haladt el a gögös, beteges öreg asz-

szony és a szeszélyes, féltékeny férj között. Amphlettné asszony nem egyszer mondá: „Lelkemre! Én esztelennek tartottam ezt a fiatal nőt; most pedig be kell vallanom, hogy erős, szilárd jelleme van.” — és Alfréd soha sem merészelt féltékeny gondolatot gyaníttatni vagy mogorván nézni, ha Henrik és neje — született Crofti Vaughan urhölgy — látogatást tettek Thornivaleben és Henrik bátya szintén kinyilatkoztatá, hogy „Geraldine a legjobb, legderékabb kis menyecske az egész világon.”

A párisi „Kis tökepenzesek.”

Párisban, a világ legtevékenyebb városában, a semmittevők különböző osztályai érdekes tárgyai a figyelőnek. Miként a tevékenységnek, épugy van ott számtalan mód és alkalom arra nézve, hogyan lehet az időt semmit-tevéssel előlni. Nem a milliomosokról szölok, kik az igények által, melyeket a társaság irántok támaszt, foglalkozásra vannak utalva; sem azon példányokról, kik a munkát kerülve, élelmüket hosszú ujjakkal a vigyázatlanok zsebeiből keresik; hanem azon sok kicsi semmittevő tökepenzesről, kik évenként néhányszor csak a „szelvényeket” vágják le részvényeikről és noha gond nélkül élnek, az időn kívül felesleggel nem bírnak.

A kis tökepenzesek többnyire oly emberek, kik érett férfú korukban az üzlettel felhagytak; fűszerkereskedők, kik fűszeres pályájokon vevők ellenében sokszor azon kis szabadsággal éltek, hogy csomagolásra a legvastagabb papírt használták, a kávé közé kicsi kavicskákat vegyítettek és a mérő gyakrabban mint kellett, titkos ütést kapott, hogy az áru nehezebbnek látszassék a súlyánál. E kereskedők mellett még a kis vendéglősök is említhetők. Ezek is a mennyire csak lehetett, mindenféle fufangos mártásokkal remekeltek. Nyulat borsban tálaltak, a melyben a bors sok, de a nyul oly kevés volt, hogy a legélesebb vendég is hiába kereste a nyulat a borsban. A tengerinyul-becsínáltban olyan nyulak szerepeltek, melyek még csak az imént a szomszédház fedelén nyivákolnak, valamint olyan halak, melyek már néhány nap óta kiadták lelküket. E tökepenzesek közt még számos borkereskedő és korezmáros is képviselteti magát, t. i. oly borkereskedők, kik vevőknek és vendégeiknek sohasem tiszta bort mértek, és a borban vizet öntvén, nem annyira a bort, mint a vizet ronták el.

Ezek és többi osztálybeliek sok évtizeden át szakadatlanul dolgoztak azzal a szándékkal, hogy idők jártával békés nyugalommal pihenhessék ki fáradaimaikat és elérvén szándékaikat, a semmittevés különféle neveit választják, a szerint, a mint izlésük, szellemi képességük, kedélyük, vagy azon városrész, hol laknak, azt nekik megengedi.

Vannak köztük olyanok, kik csak a vidám eseményeket keresik föl. Esketésnél soha nem hiányoznak; ha lehet, a templomban jelennek meg, és ha ez lehetetlen, legalább a templom előtt teremnek, hol az ékes mátkapárt és annak rokonait bámulják, gondosan tudakozódván az illető családok ki- és miléte, valamint pénzvviszonyai felül, mintha saját érdekük forogna kockán. Az esküvő után a sekrestyébe is mennek, kezét szorítanak az új párral és szülékkel és nagyon meg vannak önmagukkal elégedve, ha élénk szerencsekívánataikért a nászfelek köszönetét fogadják. És mivel Párisban különösen szombaton számos esketés történik, e semmittevők nagyon örvendenek a hét utolsó napjának, mint a melyben néhány ara kezét kezükbe véve, meleg részvényt nyilatkozatok mellett megszoríthatják azt.

Mások, kik buskomolyságra hajló természetüknél fogva minden öröm ellenségei, szomorú eseményekben keresnek szórakozást. Ezek a világ minden kincseért egyetlen temetésről sem maradnának el városrészükből. Elmennek a családokhoz, hol a haláleset történt, forró kézzorítással nyilvánítták mély sajnálkozásukat, egyre törlik szemeiket, kocsiba ülnek, a gyászoló család által bérelt kocsin egész kedélyesen a temetőbe, aztán temetés után vissza lakukba szállíttatják magukat.

Sok meg ezen kis tökepenzesek közül abban találja legfőbb gyönyörűségét, hogy egy nap úgy, mint a másikon a Morgue-ba látogat el. A Morgue egy épület, a Cité-sziget keleti végén, hová a Szajnában, vagy nyilvános utcákon talált és már ismeretlenekké vált hullákat viszik és miután kilétük nem tudatik, közszemlére kiteszik. E hullák ott egész hetvenkét óráig, márvány asztalon, üveg szekrényekben, a közönség megsejmlésére vannak kitéve. E szerencsétlenek vagy orgyilkok, vagy szomorú véletlenség, vagy legtöbbször öngyilkosság áldozatai; ruházatuk, a melyben találtattak, az asztal felett függ, hogy a rokonok, vagy netaláni ismerősök ezáltal az ismeretlenné vált hulla személyiségét megismerhessék. Évenként mintegy hatszáz hullát tesznek ki e szomorú intézetben; képzelhetni, minő szívszakgató jelenetek színhelye az! Nem ritkán történik, hogy oly ember, a ki csak pusztán kíváncsiságból a Morgue-hez megy, egy atya, testvér, kedves rokon vagy egy barát hulláját ismeri ott fel. Ilyenmő jelenetek a párisi közönségnek órahosszat a beszélgetés tárgya, a regényíróknak kimeríthetlen anyag-bánya, a kis tökepenzeseknek pedig legkedvesebb szórakozási helyisége.

Ismét más semmittevőknek meg, kik heves izgalmakban találják gyönyörűségüket, hatalmas vonzerővel bír a Roquette-tér, tudniillik azon tér, hol a lefejeztetések történnek, és sokan vannak közülök olyanok, kik szívük mélyéből ohajtják, hogy legalább minden héten néhányszor állítanak fel a nyaktilót. Lapommeraire orvos lefejeztetése alkalmával a nevezett téren egy férfi-csoportot láttam, kik arról cserélték ki eszméiket, hogy mikép szokták magukat viselni az elítéltek, közvetlenül a kivégeztetés előtt. Az egyik Berger papról, a párisi érsek gyilkosáról beszélt, és egész boszusan említé, hogy az milyen gyáva volt, mily poltronul ment a halál elé. Föl kellett őt rázni fekhelyéről, a vérpadhoz huzcolni, és arcza annyira el volt torzulva a halálfélelemtől, hogy szája egészen görbe lett. Egy másik dicsérte Orsini nyugodt és elszánt magaviseletét, ki szilárd léptekkel lépett a vérpadra a nélkül, hogy arcának színe legkisebbet is változott volna, nézte Pietri honfi- és összeküdttársa fejét legurulni, és épen olyan nyugodtan hajtotta aztán maga is fejét a tőkére. Egy kis öreg emberke a csoport közepén meg egy nőnek kivégeztetése előtti hidag és közönyös magaviseletéről emlékezett meg elragadtatással, és midőn egy másik jelenlevő némi ellenvetést kísérelt meg e körülményt illetőleg, a kis emberke elébb egész kedélyesen egyet szíppantott burnótszelenczéből, aztán nyomatékkal mondá: „Uram, már harminczkét éve rendesen jelen vagyok a kivégeztéseknél, egyiket sem mulasztottam el, és azért talán egy kicsit illetékes vagyok e részben.” Mire a többiek bizonyos tisztelettel tekintének az öregre.

Azon kis penzeseknek, kik a véres és megrázó jelenetektől visszaborzadnak, sok más módja van az ingyen szórakozásra. Leginkább látogatják az árverési intézetet: a hotel des vendes-t, minden tárgyat megmutattatnak maguknak, följegyzik maguknak az elárverezendő czikkek kikiáltási árát, olykor-olykor maguk is kínálnak reá, de természetesen úgy, hogy az illető czikk valahogy

reájuk ne üttessék, míg társaik közül azok, a kik nem barátjai az ily helyiségeken napi renden levő nagy tolongásnak, nem hogy haza mennének, hanem inkább a folyosókon padokra állnak, órahosszat politizálnak és csevegnek. Most az ex-császárról, Sedánról, Páris ostromáról, a communeről, Pyat Felix, Chambord gróf, Thiers és Gambettáról fecsegnek, míg csak étvágyuk távozásra nem inti őket.

De a fő vonzó hely ezen emberekre nézve mégis csak a tőzsde. Oh, mily váratlan és sulyos csapás is volt reájuk nézve az, hogy Hauszmann ur, Páris város főnöke a császárság utolsó éveiben, csak egy franknyi díj mellett engedte meg a belépést a tőzsde-épületbe! E kegyetlen díj által a császári emlékü főnök ur az ácsorgás fájának egyik szép és virágzó ágait törte le, és e kis fűszerárosok az első délutánokban az óhatatlan esernyővel hónuk alatt, vigasztalanul álldogáltak a tőzsde-téren, fájdalmas pillantásokat vetve a szentély kapuira, honnan az alkuszok bájos hangjai csengtek át hozzájuk. Szerencsére a mindenható Hauszmann más gondolatra jött. A belépti díj megszünttetett, és a tőzsde-templom, mint az igazi templom, minden halandó számára egyformán nyitva áll ismét.

Találhatni a kis tőkepenészek között olyanokat is, kiknek sem a megrázó, sem a zajos szórakozásban nem telik kedvük, hanem inkább a tudomány csendes csarnokait keresik föl, a hol minden heves izgalomtól óva vannak. Láthatni tehát őket a nyilvános könyvtárakban, a Sarbonne tantermeiben, a Collège de franceban, a hol tudniillik nagyokat alhatnak. Különösen télen át látogatják e termeket, mivel hogy itt a fűtés ellen semmi jogos panaszkodás nem lehet. E tőkepenészek egyike, egy volt sárczipőgyáros, ki a Szajnaparti nagy világvárosnak már minden nyilvános tanteremében aludt volt, gyermeteg komolysággal bizonyítá előttem, hogy legédesebben mégis csak a hit-tani teremben alhatik az ember, és csakugyan minden áldott nap reggeli után Morpheus akarjaiba dől ő ottan, és az egész előadás alatt folyvást alszik. Mások a szent helyeket keresik föl buzgón ezen célból. Templomba mennek, sötét zugba húzódnak, és el nem hagyják azt, míg a délután nagyobb részét szerencsésen el nem szunyidikálták. Amde nem mindenkinek adatott kellő áhitattal és magabaszállva alunni, és ismertem is egynek, kiknek felmondattott a vendégyszeretet a könyvtárakban és nyilvános tantermekben, mivel hogy hangos alvásuk fellette kellemetlenül hatott a jelenlevőkre.

Vannak olyan fűszerárosok is, („épiciérs“, a kis tőkepenészek általános elnevezése Párisban) kik állattani mulatságban találják örömüket. A Tuileria-kert galambjait és verebeit éte-tik, az arany halaeskákra sem feledkeznek meg, és e szerencsésen bevégzett napi munka után tekintélyes lépéseikkel ismét lakásukba térnek.

Ez állatétetők osztálya nagy számban a jardin du plan-tesban (növény-kert Párisban, de inkább állat-, mint növény-kert) van képviselve. A medve az állatok közt körülbelül az, ami az emberek közt a nyárspolgár. Maczkó uram is eléggé ne-hézkes arra nézve, hogy első tekintetre kedélyesnek tartassék; bármily nehezére essék is neki, mégis tánczol, ha kell, és száj-kosarat is tetet magára, és mindezt elég kecses és büszke öntudattal. Talán onnan van, hogy a medve a nyárspolgarok kedvence. Némely kis tőkepenész, ki a párisi ostrom alatt a medvéket nem étheteté, mert inkább azokat ették meg, talán elmebetegségben halt meg.

Es ez alkalommal még egy más ez osztálybeli egyének-ről is kell említést tennem, azokról tudniillik, kik minden nap az épülőben levő házakat tekintik meg, ezt dicsérik,

amazt meg ócsárolják és hosszas értekezésekbe ereszked-nek a munkásokkal. Mindenik közülök egy-egy bizonyos épületnek szokta figyelmét szentelni. Ez egy ideig foglal-koztatja, és mondják, hogy ha ez épületeket bevégezték, és a tőkepenészesnek nem akadt más mit nézegetni, buskomor lett, és veszélyesen megbetegedett. Hauszmann, a híres városfőnök, ki több évi kényuralkodása alatt Párisban egész városrészeket romboltatott le, és újakat építtetett föl helyükbe, soha el nem multható emléket hagyott maga után a kis tőkepenészesek szí-vében; hanem azért az utolsó háboru iránt, sőt a commune petroleum-hősei iránt is jó véleménynyel vannak, minthogy ezek is az építési hajlamokat segítették elő Párisban.

Hogy az évszakok is befolyással bírnak e tőkepenészesek sem-mittavésére, az magától értetik. Télben fűtött hajlékban, a szép évszakban pedig szabad ég alatt keresnek szórakozást. Egyik főmulatságuk akkor a horgászat. Óra hosszat ülnek a Szajna partján, tekintetüket a zsinór legkisebb mozgására irányozva, egy ponty érkezését várva, mely talán elég ostoba lesz, hogy szabadságát és életét egy csábító rovar látására kockáztassa. Vannak napok, melyekben egy ponty sem követi el ezen ostoba-ságot, és a halász, ki az árból egyebet nem huzott egy ócska czipőtálpnál, vagy egy ronggyá vált pamut-zsebkendőnél, nagy bosszusan összeszedi szerszámát, hogy másnap ugyanezen csa-lódásban részesüljön.

A párisi kis tőkepenészesek legnagyobb része azonban csavar-gókból áll. Naponkint minden cél nélkül elhagyják lakásukat, csavarognak az utcákon, azon szándékból, hogy henye kíván-esiságuknak valami tárgyat találjanak. És a párisi utcákon mindig történnek is olyan jelenetek, a melyek néhány percze-lekötik a figyelmet, azért ki elég szellemmel és észleléssel bír, és az utcai szemléltetést érti, az a párisi utcai életből többet tanulhat, mint sok vastag könyvből. Socrates sem volt más, mint ilyen utcai szemlélő. A párisi fűszerárosok közt nincsenek ugyan Sokratesek, de mégis ismertem köztük egyet, a ki min-den este följegyezte, a mit nappal évek hosszú során át a világ-város utcaiban látott és hallott. Naplói terjedelmes kötetekké nőttek ki magukat és sok figyelemre méltót tartalmaznak.

Az estéket a kávéházakban domino-játékkal töltik, és annyira fölgerjednek a játékaúl, hogy a ki nem ismeri őket, azt hinné, egész vagyonukat tették kockára. míg valóban csak egy csésze kávé van kérdésben. Ha egyik dominózó közülök a dupla hatossal maradt és ennek folytán ellenét „elzárta“, az esemény a lehevesebb kifakadásokra ad okot, és a domino-kockákkal való dörömbölésnek vége-hossza nincs. Ha ez em-bereknek e játékot megtiltanák, talán szívők szakadna meg bánatukban.

Nem tudom, minő nagy lehet e Párisban élő kis tőkepenészesek száma, de azt tudom, hogy igen nagy. Azt a tapasztalatot tették felőlük, hogy Párisban élve, nagy kort érnek el, míg azok, kik az üzlettől visszavonulva, Párist elhagyják és falun vagy kis városban telepednek le, annál hamarabb halnak el, mennyivel nagyobb volt tevékenységök, melyet előbbi üzletökben kifejtettek. És ez oka, hogy oly sokan e nevezett osztályból Pá-risban maradnak, és inkább kis tőkájök mellett éldegélnek, gondolván, hogy jobb Párisban kevéssel élni, mint a vidéken meghalni.

W-r Janka.

Egy hét története.

Julius hó 10-dikén.

Elkészt sirályok. — Mi a holt idény? — A szegény tárczairó sorsa. — Azelőtt és most. — Az egész világ. — A maczkó sem vonz már. — Hol a boldogság mostanában? — Sok zaj semmiért. — A nagy reményű fiatalság.

Szerte nézünk, és mindenütt siri csend, lélekaszaló nyugalom. A holt idény hullámtalan tava fölött elkészett sirályként lebegnek a még hátra levő választások, de mire e sorok napvilág elé kerülnek, ezeket is lepuskálták már a politikai Nimrodok, és akkor aztán beáll amugy isten igazában az a végtelen csend, unalomtermő fanyar egyformaság, mely „nesze semmi fogd meg jól“ jeligéjével kétségbe ejti a tárczairói nemzedék fiatalait és veteránjait.

A ki szabadulhat, a ki lerázhatja lábairól azokat a súlyos békákat, melyeknek szomorú csörgése taposó-malomhoz hasonló napi teendőire emlékezteti az irodalom gályarabjait: a hirlapírókat, — az megkönnyebbült lélekkel veszi elő vándorbotját a sarokból, és egy részvételtjes pillantást vetve felénk, indul ki e 38 foku kemenczéből, gőzkazánból, hol a rekkenő és szembántó verőfény szövetségre lépett a rákosi gazdátlan porral azon szerencsétlen halandók ellen, kiket sorsuk fogva tart.

Azt olvastam valahol, hogy a holt idény egy chronologicus hulla, s hogy „a hét története“ ilyenkor úgy „íródik“, mint íródna Nagy Sándor története, ha Fülöp macedonai királynak fölséges hitvese annak idején, magtalan talál lenni; annyi bizonyos, hogy ez idő szerint szívesebben csépelnek künn valahol valamelyik tisztára seprt szérűn, mint irom e tárczát; — ott legalább látnám, hogy nem csépelek üres szalmát.

Midőn a közélet, mint a csiga rossz időben, ablaktalan burokja mögé húzódik, akkor bajos ellesni itt vagy ott egy-egy mozzanatot, melyet fölöltöztetni, kifrizirozni, ékes szófonatok fátyolába burkolni, és terjedelmes hasábokra nyujtani lehetne. A szegény tárczairó úgy érzi ilyenkor magát, mint a kinek lejárt váltót mutat be fizetés végett a vak Themis szemes szolgálja, pedig hát egy árva fitying sem buslakodik tarsolyában.

Azelőtt csak segítségünkre jöttek ilyenkor a császárfürdői bálók, állatkerti mutatványok, nyaktörősdit játszó akrobatákkal, zsák-futással, pózna-mászással, népbolondító ál-Blondinok, mérész halandók, kik a közmondás intő szavai daczára, hogy nem jó a tüzzel játszani, — tűzijátékokat rendeztek.

Most mindennek se hire, se hamva. Mintha magostól kiveszett volna az ily fajta nemzedék! A császárfürdői bálók kiestek régi szép hírükből. Mikor még a régi bálkomité uralkodott, és a fáradhatatlan bizottsági elnök, Ollendorf és Machat francia nyelvtan szerzők e derék tanítványa, a köz- és váltó bálbizottsági tag napestig azon törték fejüket, hogyan lehetne valami ujjal lepni meg a világot, és életet dörzsölni a holt idény senyvedt tagjaiba, oh akkor még az egész világ a császárfürdőbe tódult.

Az állatkert majmai, sasai, tyukjai és őzikéi szintén nem vonzanak már, sőt még a maczkó sem felelt meg a hozzá kötött várakozásoknak, daczára, hogy tavaly ilyen tájban egy megszorult tárczairó oly végzettetjes összeköttetésbe hozta a „haza bölcsének“ esernyőjével, a haza serdülő reményei mindegyre ke-

vesebb figyelemben részesítik; miután tehát a hajdani érdekelt-ség névben él csak, többé nincs jelen, a dividendátlan részvényesek elhatározták, hogy az egész állatkertet „szakk und pakk“ egy növény- és állat-honosító intézetté alakítják át.

Vasárnap tartották alakuló közgyűlésüket oly irtoztató hőségben, hogy mire az ülésnek vége volt, álmélkodva vették észre, hogy se szét nem olvadtak, se meg nem sülték, sőt jól kifőzték azt, miként lehetne az életre való eszmét minél gyümölcsözőbbé lenni.

A gyűlés bezártával néhányan önkénytesen fölkiáltottak: „Hol a boldogság mostanában?“ mire a közhangulat azt jegyzé meg, hogy Kugler és Fischer czukrárszatában.

Bizonyára ezek a legkeresettebb pontok most Buda-Pesten. Még éjfél tájban is akadni ott hűtőző fővárosi publikumra, a jeges vizpalaczkok, jeges puncsok és jeges kávék körében, szörpölve teljes áhitattal a fagyaltok különféle nemeit, és gusztust kapva a szörnyűséges és félelemletes hőségben talán még a jeges medvére is.

E nagy hőség talán oka annak is, hogy e héten százezrek reménye elolvadt. A Borsod-miskolci kiházasító egyesület, mely több mint másfél milliót szedett be már, oly fényesen megbukott, hogy a nagyszabású Wertheim-kasszában nem találtak a fölvétel alkalmával de csak egy krajezárt sem. A kiküldött bizottság aztán fontos képpel constatározta a nagy semmit! Miskolczon ezalatt szörnyű a láрма, adják a „sok zajt semmiért.“ Az igazgató-tanácsot már be is fogták. Legalább azzal vigasztalhatják magukat a részvényesek, hogy pénzüket az ördög vitte el. Ügyvédjük valami dr. Fehér. Igen fogas embernek mondják, s a mint halljuk, következőkép szándékszik védeni az intézet körüli lelketlen gazdálkodást: „Az alapszabályok értelmében a szelvények ott fizetendők, hol a házasságok köttenek, miután pedig meg vagyunk irva, hogy a házasságok az égben köttenek, méltóztassék a szelvényekkel majdan ott jelentkezni.“ — Csak hogy tartunk tőle, miszerint dr. Fehér ily szarvasokoskodással aligha fogja fehérre moshatni a piszkos kezűket.

Mennyivel jobban érzi magát ezeknél az uraknál a nagyreményű fiatalság, mely sutba veté e héten a veszedelmes rendhagyó ígéket tartalmazó grammatikát, s könnyű kebellet már haza készül, mint Bernáth Gazsi szokta mondani: „dinnyére és pattogatott kukoriczára.“ Egy darab sajátságos élet költözik el velük a váci utcából. A városháztér kofái fájdalmas szívvél néznek a távozók után, s a pékek, kik a szellős vászonernyőjük alatt, az apró diákság mindent megőrlő fogai számára mult október óta ódonsúlt zsemlyéket és kifliket árultak — leszállított áron, most a megmaradt ropogós árucikkékből valószínűleg végeladást fognak rendezni, ha csak valami fölsővidéki atyánkfia nem bocsátkozik velük nagyobb terjedelmű vásárlásokba.

Ennyiből áll a lefolyt hét érdeke itt nálunk. Egyébiránt innen túl is hasztalan keresnénk most valami friss és izletes táplálékot. A nagy világon sem történik semmi új a nap alatt. Oroszországban igaz hogy a kolera erősen tizedeli az embereket, a nélkül, hogy ebből nemzetiségi kérdést csinálna, de hát ez ott rendesebben megszokott évenként jelenni, mint egy némely

szerződészerűleg kötelezett énekesnők. Romában igen sokan vannak most, kik nem látják a pápát, mert a szent atya gyöngékedik; Spanyolország miniszterváltás és új követválasztás stadiumába lépett, hanem ez ott már oly mindennapi dolog, hogy még ily savanyu ugorka idényben sem vehetik hasznát a tárczairók; Németországban uti füvet kötnek a jezsuiták talpa alá; Angliában örülnek az Alabama-kérdés szerencsés megoldásának, Teheranban pedig várják az osztrák-magyar consult. — Oh csak nálunk nem történik semmi, — bizony nem ártana kivándorolni — Teheránba.

— i. — f.

Budapesti hírvivő.

♦♦ (A jótékony célú nőimunka-bazár) augusztus elsején megnyílik a nőiparegylet Országút 5. szám alatt (a Károly kaszánya épületében) levő bérhelyiségében. Felhívjuk Magyarhon összes nőit, kik ezen bazárban saját kézimunkájukat kiállítani, vagy ott bárminemű női munkát megrendelni, vagy végre a munkabazár számára dolgozni akarnak, hogy ezen ohajukat a nőiparegylet alelnöknőjéhez: Kühnel Ignáczné urnőhez (Buda, Császárfürdő 51. sz.) intézendő levélben e hó végeig mindenestre bejelentsék. Együttal megemlítjük, hogy a pest-budai nőiparegylet e hó 21-dikén vasárnap délután 3 órakor a megyeház nagy termében rendkívüli közgyűlést tart, a melyre az egylet tagjai s a tárgy iránt érdeklődő közönség tisztelettel meghívottnak.

♦♦ (Az Alapnevelők országos egyletének) választmánya az egylet nagygyűlésének Pesten leendő megtartását szept. 22—25-dik napjaira tűzte ki, melynek előkészítésére bizottságot nevezett. Az egylet közlönyének, az „Alapnevelők és szülők lapja”-nak szellemi és anyagi gyarapodását örömmel vette tudomásul a választmány, valamint az egylet tagjainak szaporodását is. A gr. Wenckheimné Wenckheim Krisztina által egy békésmegyei árvaházra ajándékozott százezer forint fölhasználása tárgyában meg fogja a választmány kérni a grófhölgyet arra, hogy az árvák szopós korukban vétessenek föl az intézetbe.

♦♦ (A magyarországi nőiparnak) is szép alkalma lesz most a nagyvilág előtt bemutatni magát. Külön csoportban fogják ez ipar tárgyait kiállítani a bécsi világtárlaton, s dr. Szabóky Adolf, ki e csoport élén áll, felhívást intézett a nőegyletekhez és hölgyekhez a végett, hogy ez ügyben minél buzgóbban nyujtsanak segédkezet. Mennyiség és minőség tekintetében egyiránt kitűnően kellene föltüntetni a magyarországi nővilág jó izlését és háztartási iparát. Helye lesz e kiállítási csoportban a növeldek kézi munkáinak, a női munka minden ágának a gazdasszonykodás, kertipar, műhely és műkedvelés köréből, a tudomány és művészet női termékeinek. Csak akarni kell a nőegyleteknek s egyeseknek, és a magyar nők teljes fényben fognak állni a bécsi világtárlat közönsége előtt is. A szükségéstől kezdve a hasznoson át, a gyönyörködtetőig, mennyi mindent lehet innen kiállítani. Vegyenek részt tehát e kiállítási munkában hölgyeink tömegesen, az egyszerű, de ügyes varrónőtől amaz erdélyi grófnőig, kik támlányaikra oly művészi medaillonokat tudnak himezni. Hadd lássák a magyar nő izlését és munkásságát a világ népei.

♦♦ (A pesti első gyermekmenhely) részére Bischitz Dávidné urhölgy ivén Nadler Emma 5 frtot, Neuschloss Luiza és Paulina 5 frtot, Wechselmann Zsófia 2 frtot, Büchler Johanna 1 frtot adakoztak; — ugyancsak Bischitz Dávidné gyűjtőivén Hellsinger Sarolta, Karpeles Irma és Stein Luiza 5—5 frtnyi,

Barach Amália, Fischbein Fáni, Hirschler Leon és Hirschler Minna, Hirschler Regina, Karpeles Josefina, Pfeifer Amália és Pirnitzer Mária pedig magukat 2—2 frt évi rendes tagdíjnak fizetésére kötelezték. Fogadják a t. cz. adakozók, aláírók és buzgó gyűjtők az egylet választmányának hálás köszönetét. Kelt Pesten, 1872. évi július 8-dikán. Halász Dezső, az egylet jegyzője.

♦♦ (A borsod-miskolczi kiházasító egylet) végre rombadőlt — és igen örülünk, hogy az összes magyar sajtóban mi voltunk az elsők, a kik e szédelgő vállalatokban való részvétől óva intettük a közönséget, — egész lázadást keltett Miskolczon. Mult pénteken az egylet ügynökei és tagjai százával csődültek az egylet helyisége elé és követelték kielégíttetésüket. Midőn a roppant nagy sikkasztások és tolvajlások köztudomásra jutottak, a tömeg annyira felbőszült, hogy katonaságot kellett kirendelni a komolyabb eshetőségek elhárítására, a csődülés végre rábirta az államügyészt a beavatkozásra. Az ügyész indítványára elhatározá a törvényszék a főbűntettek befogatását. Ennek következtén Eördögh István az igazgató, Ziborszky a pénztárnok, Jellinek a titkár, és dr. Fehér ügyvéd vizsgálati fogságba vitettek. A károsult érdekeltek számát 30,000-re teszi, mely szám még az utóbbi hónapokban tetemesen szaporodott. A pesti öt fiók-egylet igazgatóját és könyvvezetőjét a kapitányság szintén befogatta és Miskolczra kísértette. A miskolczi megbukott kiházasítási egylet elnöke oly ügyvéd volt, ki egy pár hónap alatt szegény legényből gazdag emberré lett; pénztárnoka egy bukott asztalos, ki három sort sem tud jól leírni; jegyzője pedig egy féleszü kőmives, ki poétának képeli magát és sületlen verseket ír.

♦♦ (Ötven lépésnyire) a constabler-állomástól, a legnépesebb utcán, mindjárt az Egyetem-tér mellett mult kedden délután hat órakor több mint harmincz ember jelenlétében a legembertelenebb hatalmaskodás és bántalmazásnak voltunk tanui. Egy gyümölcsáruló házaló világtalan asszonyt egy kis szelid képű, 6 éves leánya vezetgetett, s egy kocsis-féle ember — mert az asszony gyümölcséből annyit adni nem akart, mint a mennyit az kért, a legbaromibb módon összepofozta a vezető kis leánynyal együtt, és a kecskeméti-utcai Wenckheim-házba eltűnt. A nép összefutott védelmezni a szegény nőt, — de azért rendőrt nem lehetett látni sehol. Az igaz, hogy gyönyörűséges ez a mi rendőrségünk.

♦♦ (Kovács Sarolta), vagyis igaz nevén: Kovács Sára ügye mult hétfőn került nyilvános tárgyalásra nyitott ajtók mellett, mert az egész ügyben nem volt mit titkolni a nagy közönség előtt. Kovács Sára 24 éves, csinos, kerek arcú, fekete szemű, barnahajú nő, 4 év óta Bittó miniszternél gazdasszony volt, a miniszter távollétében kinyitotta annak Wertheim-pénztárát, kivett abból 35,000 frt értékű állampapírokat, ezek egy részét Németh Géza bűntársával pesti bankároknál pénzzé tette; Németh Géza külföldre szóló utlevelet akart neki szerezni, de mivel egyik városi hivatalnoknak egy 1000 frtos bankjegyet adott e szolgálat fejében, az illető hivatalnok följelentette a dolgot és ez vezetett a tolvajny nyomára, kit Németh Géza ennek anyja és egy Dembics nevű cs. kir. főhadnagy mindenféle rejtekhelyeken elbujtattak. Mindezt Kovács Sára bűnbánólag bevallotta, és azért a törvényszék mult szerdán — mert a tárgyalás három napig tartott — Kovács Sárát és Németh Gézát két-két évi, Németh Annát pedig három havi börtönre ítélte. Dembics fölötte, minthogy katona, a katonai törvényszék fog ítéletet mondani.

♦♦ (A váciúti boulevard) hír szerint még ez évben elkészülne. A munkálatok szakadatlanul folynak; az indóházon in-

nen már erősen aszfaltoznak s csak az élőfákat hagyják ki. Szomoru látványt nyujtanak az oldalt fekvő alacsony házak, melyek kapui és ablakai alig lászanak ki az új burkolat alól; a legtöbbnek helyén azonban már a jövő hóban megkezdik az új építkezést. A sugáruti építkezési munkálatok pedig augusztus 1-sején fognak megkezdetni, midőn is körülbelül 10 három- és négyemeletes ház, s négy kiválóan diszes nyárilak kerül egyszerre építés alá.

++ (Hazai művészetünk) ma holnap talán még sem lesz kénytelen többé külföldön elismerés és kenyér útján járni, mert a műveltség és vagyonság terjedésével keletkező műizlés itt-hon is mindinkább igénybe kezdi venni az ecset és a véső teremő hatalmát. A művészetek pártolásának szép tanúságát adták legújabbán b. Liptay Béla és neje, midőn elhatározták, hogy budai palotájukat a művészet nemes fényezésével is megszépítetik. Lotz Károlyt kérték föl, hogy a nagy termet falképekkel diszítse s ő már el is készíté a terveket. Tizenegy kép lesz körülöskörül a hitregéből. Többi közt a négy elem költői ábrázolása. A levegőt a trónján ülő Jupiter képviseli, mellette Junó, selőtte Iris, a szivárvány istennője; a vizet Neptun, a tengeri istenek s a vihart fuvó Boreas; a földet a fuvolázó Pán és tánczoló erdei nymphák; a tüzet pedig Ceres, ki elragadt leányát keresi az alvilágban. Azután láthatók lesznek Ámor és a gráciák, a párkák és alvó furiák. „Vénus születése,” a mint tengeristenek szállítják a száraz földre, s egy Bachus-ünnep a földi örömet fogják jelképezni, Apolló és a múzsák pedig a szellemi gyönyört. Az előterem etruski modorban (sötét alapon körvonallakkal) lesz diszítve.

++ (A városligeti gyermek-színházban) ugyanazok a műkedvelők, kik a múlt év végén Budán a Petőfi-szobor alapjára jó sikerrel játszottak, e hó 28-dikán a pesti népszínház javára fognak előadást tartani. Három egyfelvonásos vigjátékot választottak ki: „Egyik a kettő közül,” „Rendkívüli előadás” Degré Alajostól, s „Kitűnő vendégek” Csepreghy Ferencztől. — A budai szinkörben pedig közelebb Szigeti József s leánya: Jolán, Réthivel együtt fognak vendégszerepelni a „Vén bakancsos”-ban, „Szép juhász”-ban s a „Természet és műveltség” című szindarabban.

++ (Népszínműveink) a belgrádi színpadon. A belgrádi szerb színház művezetője, ki Várhidi néven a magyar színészet kitűnő tagja és a volt budai népszínházban „Bem apó” ábrázolója volt, közelebb Pestre érkezett és több eredeti népszínművünket vitte le, hogy azokat a szerb színpad számára lefordíttassa. A magyar népszínművek ott — mint mondja — igen tetsszenek. Többi közt a „Szökött katoná”-nak mindig nagy közönsége van.

++ (Jégeső.) Koltárol (Komárom megyéből) írják: E hó 10-dikén délután 2 órakor igen setét felhő közeledett délkeletről határunkhoz és már messziről sejteté vészes voltát. A rendkívüli tikkadt levegő rögtön meghűvösödött és emberber emlékezetet haladó jégeső sujtotta vidékünket, mely 2 óra hosszat oly irtózatosan dühöngött, hogy nemesak a még csak félig learatott gabonáinkat porrá verte, hanem a learatott fél keresztekéből, kéve és markokból is igen sokat elsodort a jégzápor. Különösen a határunknak délnyugot, nyugot és északi részén vége minden aratásnak, sőt még a kapandóvényeket is egészen tönkre tette, elsodorta és eliszapolta. A szőlő tisztára megsemmisült, a diónagyságu jégből 4—5 láb átmérőjű torlaszok képződtek, és mint tavaszkor, a jégtáblák elborították völgyeinket, hol kaszálóinkat tették tönkre. A kár iszonyu, és sajnos, kevés biztosított; emberélet nem esett áldozatul, hanem an-

nál több kárt okozott az igavonó marhában, úgy szinte a juh- és sertésekben.

++ (Kalmár Béla urtól) következő sorokat vettünk: „Kötelességemnek tartom mindazokkal tudatni, kik — „Szerelem egéről” — czimű költeményeimre előfizetni, vagy azt megrendelni szívesek voltak; miszerint az általam kitűzött hatánap elmulván, újabb megjelenési határidőt kiadó: Sógor György ur keszt-helyi nyomdatulajdonos fog kitűzni, ki t. előfizetdım kielégítését legfőbb kötelességének tartandja. Kalmár Béla.”

++ („Ügyvédi értesítő.”) Réső Ensel Sándor pesti köz- és váltóügyvéd előfizetést hirdet egy „Ügyvédi értesítő” czimű hetilapra, melynek célja lesz az ügyvédek, de általán a pereket folytató közönséget a felső folyamodásu törvényszékeknel folyamatban levő és előadásra kitűzött perek felől értesíteni.

++ (Évkönyv.) Kiadja a pécsi főgymnáziumi irodalmi kör. XI-dik év folyam. Pécs 1872. 160 l. Dícsérettel kell kiemelnünk az önképzőköröknek ezen legújabb termékét, különösen azért, mert itt egy pár kemolyabb törekvéssel is találkozunk. Steiner Lajos vázlata Nagy Sándorról sok tanulmányra mutat, a többiek is kielégítők. A költők közt különösen Aggházy Gyula szokatlan tehetséget árul el, úgy hogy szinte sajnáljuk, hogy ily korán kilépett a nyilvánosság elé. — Az évkönyv csinosan van kiállítva.

++ (A közbághidat), mely Pest egyik legnagyobb épületgyarmata, augusztus 1-jén adják át rendeltetésének. Ez óriás épületben van 30 vágókamra; ezenkívül oly vágója, melyben egyszerre 20 darab marhával lehet elbánni; nagy jégvermei, fődött udvarai. Ott van ezenkívül a marhavásár állásokkal, 5000 db szarvasmarhának, 10,000 darab apró marhának, istállók stb. Európában alig van még egy-két ily czélszerűen berendezett s ily nagy vágóhid. Bécs városa most szándékozik építtetni egyet, s mintául a pesti vágóhid tervét kéri a tanácstól.

++ (Drága sir.) Lyka D. Anasztáz pesti polgár özvegye múlt évben elhunyt férje utolsó ohaját teljesítendő, engedélyért folyamodott a városi temetőbizottmányhoz, hogy férje sirja fellett kápolnaszerű sirbortot emelhessen, mely terv szerint 54,000 frtba fog kerülni.

++ (Vegyesek.) A pesti nemzeti dalkör által kitűzött 10 aranyos pályázat folytán a közlötteken kívül még a következő művek adattak be: 1) „Hull a levél,” jelígeje: „Győzelemről győzelemre szállva.” 2) „Erzsébet királynő,” jelígeje: „Dalra magyar!” Ezen pályaművek közül az 1) a pályaműbíróknak átadatott; a 2) azonban elkéssetten érkezvén, pályázatra nem bocsáttatott. A pályamű Horváth Károly egyleti alelnöktől átvehető. — Csengerly Antal, mint a helybeli polgári iskolák tanügyi osztályának elnöke, jutalmi könyvekre a fiu- és leány-növendékek részére 50 frtot adományozott. — Pályázat igazgatónői állomásra. A „nőképző-egylet” taniutésztének igazgatónői állomása üresedésbe jövén, annak betöltése céljából pályázat nyittatik. Az igazgatónő évdija teljes ellátáson felül 450—500 frt, sőt a körülmények szerint több is lehet. Pályázati folyamodványok Veres-Beniczky Hermin nőképző-egyleti elnöknőhez Vanyarczra (posta: Szirák), legkésőbb f. év augusztus hó 10-ig beküldendők. — „A nők munkaköre.” Wohl Janka és Stefanie jeles írónők a fenebbi czim alatt októbertől lapot indítanak, mely havonkint kétszer fog megjelenni és a nő önállás munkájának kiküzdését tüzi ki magának czélul. Előfizetési díja egész évre 8 frt, évnegyedre 2 frt. — Dr. Vaskovits János budai vizgyógyintézetének gyógyvendégei e hó 13-kán zártkörű táncmulatságot rendeztek. A szünóra alatt a b.-füredi szeretetház javára tombolajáték ren-

deztetett. A vigalom részleteiről jövő számunkban bővebben szölandunk. — A budai zeneakadémia alapító tagjai sorába újabban beléptek: Gyömrei Vilmos, Hajnig József, dr. Wachtel Aurel, Szantner Zsigmond, Osztóics Miklós, Thoma József. — A budai dalárda jövő hétfőn, azaz folyó hó 15-dikén a Margitszigeten dalestélyt tart. — Egy helybeli „bankház” házáló ügynöke valakinek részletekben fizetendő ideiglenes sorsjegyet (Ratenbrief) tolt a nyakára; ez a részleteket pontosan befizetvén, kérte az eredeti sorsjegyet. A bankár megtagadta, állítólag, mert a commis voyageurnek nem volt joga tőle a pénzt fölvenni. A rászédett panaszát az illető hatóságnál már benyújtotta. — Pestvárosi tanfelügyelővé Zichy Antal helyébe Bólya Gergely, ez ideig zalamegyei tanfelügyelő fog kineveztetni. Pesti tanítói körökben e választást szerencsésnek mondják. — Az országos honvéd-segélyező egyesület kezelő bizottsága tudatja, hogy befejezvé a hozzá fölterjesztett 187 $\frac{1}{2}$ -dik évi folyamcdások tárgyalását, a kérvények e hó 5-kén a belügyminiszterium utján az illető városi és megyei törvényhatóságokhoz megküldettek. — Adler Ignác hírlapíró 200 frtos alapítvánnyal a magyar írók segélyegyletének alapító tagjai közé lépett. — A pesti kényszer-dologházban múlt héten folytak le a vizsgák, a pesti népoktatási kör elnöke: Türr tábornok, helyettes elnöke Irányi, több bizottmányi tag, valamint a városi dologház bizottsága jelenlétében. A tanulók általában szép előmenetelt tanusítottak. — A császárfürdő az idén rendkívül nagy látogatásnak örvend. A fürdővendégek már nyolczszor változtak, és a császárfürdő helyiségében 1500 család lakott. Szép napokon a fürdőket átlag 4500—5000, a két uszodát 1500—1600, a gőzfürdőt 200 ember használja naponkint. Jelenleg a lippe-detmoldi herczeg is ott van a fürdővendégek között. — Embereket találtak a most lebontás alatt levő „két pisztoly”-féle ház telkén földásatás közben, melyek azt sejtetik, hogy ott valamikor szerb temetőnek kellett lenni. Találtak egy régi márványtáblát is, a következő szerb felirattal: „A ki itt nyugszik, isten nevében temettetett el. 1678.” A szerb plebános a csontokat összeszedetvén, azokat ünnepélyesen eltemette, a márványlapot pedig a muzeumnak fogja átadni. — Az ifju Milán szerb fejedelmet augusztus 22-kén nagy ünnepélyek közt nagykorúnak fogják nyilvánítani. Ez alkalomra a meggyilkolt Mihály fejedelem neje (gr. Hunyady Julia) s a fejedelem rokonai mind meghivattak Belgrádba. Hir szerint az ősszel, az osztrák-magyar és olasz uralkodó látogatásával egyidejűleg, Milán fejedelem is Berlinbe fog utazni. — Rimaszombaton múlt szombaton műkedvelői előadás volt a rimaszécsi választásnál elesettek özvegyeinek és árváinak segélyére. Kisfaludy Károly „Szeget szeggel” s Degré Alajos „Rendkívüli előadás” című egyfelvonásos vígjátékait adták elő. Amabban a hölgyek közül résztvettek Szomor Anna és Kellner Anna, emebben pedig Miskolezy Nina és Mariska s Kossuch Ida kisasszonyok. — A jövő augusztushó 31-dikén Kecskeméten megnyitandó iparműkiállításra, a pesti iparosok közül már számosan jelentkeztek azon czélból, hogy iparczikkeikkel abban méltóan részt vehessenek. — Rákoson, a Zsivora-féle telkeken épülő telepet eddigelé különféleképp nevezték el. A városi gazdasági bizottmány elhatározá, hogy a telepnek hivatalos neve „Rákosfalva” lesz. — A nemzeti színházról ma már helyesebb terv hire jár. Csak előcsarnokát szándékoznak megtágítani, hogy nagyobb legyen a nézőtér. Ez helyes, habár az a baj jár vele, hogy két havi szünidőt igényel, midőn színészeink csak Budán fognak játszhatni. A szomszéd sarokházat pedig jövedelmező nagy bér-

házzá építik át s oda helyezik a szini tanodát is. Ez szintén igen helyes. — Megjelent „Az örült mese”, írta Majthényi Ferdinand, II. füzet. Tettey Nándor bizományában megjelent „A 113-dik számú peresemó”, regény 4 kötetben. Gaborian Emil ezen legérdekesebb regényét Mártonfy Frigyes fordítá elég folyékony magyarsággal. Ára 4 frt. — A muzeumi könyvtár jelenleg rendezés alatt állván, a használása véget eddig nyitva állott olvasó terem július hó 20-kától kezdve bizonytalan időre zárva lesz. — Új irodalmi vállalat indult meg Aigner Lajosnál. Címe: „Dramatische Meisterwerke aus Ungarn.” Célja: jobb drámáinkat megismertetni a német világgal. Elsőnek Vörösmarty: „Marót bán”-ját választották, melyet dr. Ring Mihály, budai főreáltanodai tanár fordított és jól irt előszóval látott el. Egy-egy ilyen kötet ára 1 frt lesz. — Bandi pap közelébb Szászvárosban lépett föl a „Csikós”-ban. — A Stein-féle ház negyedik emeletéről, ugyanott, hol Nyáry Pál 2 év előtt leugrott, szombaton este ismét egy ember veté le magát. Neve Bayer Ödön, 50 éves, s neje és négy gyermeke van Nagy-Zomborban. Anyagi zavarok miatt lett öngyilkossá. — Sztoczek Gy. pozsonyi gymnaziumi tanár és a műegyetemi rektor öccse, ki már huzamosabb idő óta buskomorságban szenvedett, zavart lelkiületének egy sötét percében múlt pénteken pisztolylyal agyonlőtte magát. Egyike volt a legkedveltebb ot-tani tanároknak, és csak 37 éves volt.

** (Rózsás napló.) Gróf Karácsonyi Adrienne ur-hölgyet gr. Zichy Sándor e hó 24-dikén fogja oltárhoz vezetni. — Soós Miklós, hanvai lelkész, s irodalmunkban is szép névvel bíró költő jegyet váltott Orbán József sárospataki tanár ifju szép leányával: Emmával. — Ujlaki Sarolta kisasszony e napokban váltott jegyet dr. Takács Lajos egyetemi segéd-tanárral, Takács János miniszteri tanácsos fiával. — A városligeti Hermina-kápolnában e napokban szép esküvő volt, mely a töke és munka közti jó viszonyt illusztrálta. Ugyanis a vasbutor-gyártmányokról ismert Singer testvérek egy náluk évek óta hiven szolgált hölgyet: Brdicska Amáliát nőül adák szorgalmas gyárvezetőjük: Staudekker Károlyhoz; ők tarták a lakodalmat, diszlakomát rendezve városligeti lakásukon s az új házaspárt szép ajándékokkal lepve meg.

** (Halálozás.) Vas megye 1860-diki alispánja: szent-györgyi Horváth László, e hó 3-dikán meghalt szélhűdésben, 52 éves korában. Béke hamvaira.

Gazdasszonyoknak.

Meggy mézbe főzve.

Egy kis hordócskát vagy egy nagy, 5—6 itczés üveget tisztára ki kell mosni és szárítani, a bele szánt szép érett meggyet száraitól megtisztítani, megmosni, megszáritani, az üveg aljába néhány darab fahéjat és néhány szegfűszeget tenni, erre tenyérnyi szélességben meggyet, ismét fűszert, meggyet, míg az egész üveg megtelik. Ezalatt annyi itcze tiszta mézet fel kell forralni, a mennyi az üvegbe férhet, kihűlni hagyni és langymelegen a gyümölcsre önteni. Megjegyzendő, hogy az üveget nem szabad egészen megtölteni, sem a meggyel, sem pedig a mézzel, hanem úgy, hogy legalább két ujjnyi hely maradjon még benne. Az üveget vászonnal és ennek tetejébe hólyaggal vagy papírral be kell kötni és hűvös helyre eltenni.

Meggy eczetben eltéve.

Minden font meggyhez egy font czukrot kell megtörni, egy széles száju üveg aljába néhány kanálnyival tenni, reá rakni egy sor spanyol-meggyet, ismét egy sor czukrot, és így folytatni, míg az üveg megtelik. Ezután öntsünk a meggyre egy kávéscsészényi erős jó borecetet, kössük le az üveget és tegyük a napra. Öt hat napig hagyjuk ott, míg az egész czukor fölolvad, akkor szűrjük le a levet, forraljuk meg, és hagyjuk mindaddig forrni, míg vastag cseppeket vet, kihülve öntsük a meggyre, hagyjuk egy napig födetlenül állani hűvös helyen, más nap pedig kössük le hólyagpapírral.

Divattudósítás.

A nyári idény közepén levén, szívesen tudatjuk olvasóinkkal, hogy **Altér és Kiss**, pesti első rendű divatáru-kereskedése általános nyári czikkeit tetemesen leszállította, u. m.:

Jaconeteket árulja most 25, 30, 35 és 40 kron.

Baregeket 30, 40, 45, 50, 60 és 70 kron.

Finom Medina beosztott ruhákat 15, 16, 17, 18 forinton.

Csikos Medina kelméket minden színű csikokkal 1 frt 20 kr helyett most 1 frt.

Több száz darab kész fej- és nyak-csokrokat minden színben 1 frt 50 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr és 2 frton.

Több száz darab színes selyem nyakszalagok 30, 40, 45, 50, 60, 70, 80 kron és feljebb.

Házi ruhákra igen jó mosó perkálokat sötétebb színekben 30, 32, 35 és 40 kron.

Kész ruhákat szép választásban séta- és utazási alkalomra feltűnően leszállítva, szintugy felöltöket, hálóköntösöket, otthonkákat minden színben és formában leszállítva.

Beosztott lustre fodros ruhákat 20, 18, 16 frt helyett most 12, 14, 15 forint.

Mosó-ruhák katulyában igen divatosak 25 százalékkal leszállítva.

Több száz disztelen nyomtatott cachemir törökös otthonkákat és derékakat 2 frt 50 kr, 3 frt, 4 frt és 5 forint, melyek kétszer oly drágák, most fele árán.

Selymekből szinte egy pár ezer rőföt leszállítottunk, oly mintákat, melyek nem mindennap keresettek, pedig most a selyem 15 perczenttel feljebb ment és még drágább lesz, ezeken kívül csak átfutólag még következő czikket adjuk leszállított áron: Toil, Créton, Piqué, Brillantine, Mozanbi-que, lustre, koczás szörkelme stb.

Végre mai divatképtünket van szerencsém bemutatni.

Ugyanis az első alak a jelenleg igen kedvelt fehér Faille Gros-grain alaku ruhát mutat, fehér illuzion dudorokkal és fehér csipkével díszítve, ára ilyen ruhának 140 frt. Egyszerűbb kiállítással, de azért szintén igen szép, ugyan ilyen ruha azonban 40, 50, 60 frton kapható. — A második alak finom szörkelme ruhát mutat be, mely különösen a mostani változékony időjárás mellett gyakori használatban van; ezen ruha sötétebb színű felvarrt szörkelme-díszszel van ékítve és e dísz sujtással van kivarva; de tamburirozott munkával is igen szép az ilyen ruha. Ára ilyen ruhának 40 frttól kezdve 90 frtig.

Szótalány.

Pataki Ilonától.

Egészem öt bettűből áll,
Három elsőm az emberből állatot csinál.
Vedd fejem' és körben forgok,
Minél jobban megforgatnak, annál jobban morgok,
Lábam' vedd és apró szemem
Csipősen áll bosszút fűszervágyó nyelveden.

Második- és harmadikam

Tolvajok és gyilkosokkal egy kenyeren van,

Második- és harmadikam:

Megkettőzve, bár hogy szaladj is, előtted van,

Két utósóm hiányába,

Főztjét a szép asszony is hiába kínálná,

Utósóm bornak dicséret

Más egyébrek jelent régiég's nagy vénséget,

Egészem burokbán születik

Édes is, sokan is szeretik,

S mikor megnő, letépi ruháját

Igy éli szegény át a világot.

Megfejtési határidő: augusztus 11-dike.

A f. évi 24-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Kiben sziv van s akarat,

Az boldogságot arat.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Szabados Kosztyik Berta, Báthory Zsigray Istvánné, Török Géza, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fáni, Braun Riza, Meko Miklósné, Fehérvári Mari és Ilona, Jacz'tovich Velyáczky Anna, Kalla Mihályné, Felvinczy Mariska, Büchelbauer Róza, Barthalos Vilma és Etelka, Oszlányi Mária, Várhalmi Berta, Bálint Julianna, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Limbek Vilma, Vitál Bomb Angela, Sinkó Irma, Kiss Antónia, Schönfeld Cecília, Németh Berta, Kalós Erzs, Mandl Ida, Barányi Aranka, Fray Bozóky Betti, Jánossy Lajos, Földi Sándorné, Gózon Mari és Gizella, Marossy Hermin és Etel, Moesz Géziné, Ambrózy Juszina, Tucsni Irma, Ratkovszky Mari és Vilma, Glucksák Rezsóné, Popovics Miklósné.

A 21-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Lazur Lajos Anna, Knétsy József.

A 22-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Fray Bozóky Betti, Lazur Lajos Anna, Kern Hermin, Knétsy József.

A 23-dik számban közlött sakkrejtvény értelmét utólag beküldték:

Lazur Lajos Anna, Ratkovszky Mari és Vilma.

Tartalom.

A gouvernántok háza, Csukási Józseftől. — Egy percz, Prém Józseftől. — Szerencse kereké, Major Bélától. — Csillagtalan csendes sötét éjszaka, Szunyogh Sándortól. — Egy házasság szerelemből, Dickens Károlytól. — A párisi kis töképezések. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: **Emilia.**

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletét
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

29. SZ.
Julius 21-kén.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájk-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járatási kötelezettséget
foglalt magában a lap irányában.

A gouvernántok háza.

— Adalék az európai rabszolga-élethez. —
Csukássai Józseftől.
(Vége)

E pillanatban miss Bell nevét kiáltják. A sárkányfő ki-
ván vele beszélni. Hírlik, hogy valami igen-igen jó állásról van
szó. Miss Bell egy igen szeretetreméltó és finom műveltségű
leányka. Angol születtől Németországban született, így egye-
síté magában félig az angol, félig a német nevelés előnyeit.
Nem látszott meg rajta az angol nők feszessége, de a német le-
ányok csacska természetével sem bírt. Atyja halála után, ki az
angol nyelv tanára volt egy bonni nevelő intézetben, ő mint
nyolcz testvére közül a legidősebb, Angliába ment, hogy nevelő
legyen és édes anyját istápolja, segítse.

E fiatal leányért küldött miss Smith, és szobájában azon
ünnepélyes méltósággal fogadta, mint szerinte, az ily mozzanat
megkívánja.

— Üljön le, miss Bell, — nem oda, — ide, velem szemközt.
Ma Anglia legvallásosabb emberétől kaptam levelet. Az exeteri
lordpüspöktől. Kegyes volt azon megbízással megtisztelni, mi-
szerint keressek egy nevelőnőt gyermekei számára.

Itt megállott kissé miss Smith, hogy időt engedjen a fiatal
leánynak a bámulásra, hogy kilátása van Anglia legvallásosabb
férfinak gyermekei mellé juthatni.

— Ő természetesen mindenk fölötte vallásos leányt
ohajt. Ezenkívül az angol, francia és német nyelv ismeretét,
zenét, éneket és festést. Mit szól ehhez?

Miss Bell semmit sem szólt, és miss Smith folytató:

— A fizetés méltó az ily férfinhoz. Száz guinea. Gondolja,
hogy meg tudna felelni e követeléseknek?

— Valóban nem tudom, hogy ismereteim —

— Ami az ön ismereteit és tehetségeit illeti, nagyon is
jól tudja, hogy e tekintetben az intézetben senki sem állhatja
ki a versenyt. És e pontot illetőleg egészen nyugodt lehet ön.
De hogy állunk a vallás dolgában? Félek, hogy a vallástalan
német nevelés folytán, jelen állásra nem lesz alkalmas. Hallot-
tam, a mint egy vasárnap hangosan nevetett, és ma — épen
ma bibliáján láttam feküdni — a naptárt. Oly kevés tisztelettel
viseltetik ön a szentírás iránt?

Miss Bell elpirult.

Miss Smith savószínű szemei haragtól szikráztak, és me-
rően a fiatal leányra szegezve azokat, kérdé:

— Mi véleményével van János evangéliumának harmadik
fejezetéről?

Szegény Miss Bell! Ő ismerte Schillert, Goethet, Sha-
kespeare-t, Racinet és Corneillet, — de a harmadik fejezet —

— Elfeledte. — Mindjárt gondoltam.

Minden veszve volt. Azután még egyszer újra kezdődött
az examen.

— Miss Bell, hogy tetszik önnek e világ?

A megszólítottnak melege volt, mintha parázson állna.
Zavara percéről perczre nőtt. Mit feleljen? Azt-e, hogy a világ
épen nem tetszik neki. Ez nem lenne igaz. Nem szép e Bonn és

a Rajna vidéke? Nem fölségesen mulatott-e azon két bálban, melyeken életében volt? Hát még Páris, hol a mult telet tölté? Gondolataiban szinte maga előtt látta a Boulevard des Italienst.

— És miss Smith nyers, sértő hangon ismételte:

— Miss Bell, hogy tetszik önnek e világ? Feleletet várok.

— Igen jól, — azaz hogy meglehetősen.

A szorongatott leányka látta, hogy felelete nem tetszett, mert a miss arcza mindegyre haragosabbá vált. Oh, pedig annyira vágyott a leány e hely után, melylyel kétszer annyi fizetés járt, mint különben kérni szokott. Hogy megörülnének édes anyám és nővéreim, ha látnák, hogy egyszerre ennyi pénzt küldök haza! — gondola.

— Most már belátom, — rebegé könnyező szemekkel, mert miss Smith igazán fenyegetőleg nézett rá, — hogy e világ nem jó; de remélem, hogy megjavul.

— Elmehet, — viszonzá kinzónője, a székről fölemelkedve. — Küldje fel miss Burtont, ő alkalmasabb lesz egy lord-püspök gyermekei mellé. Mély vallásossága pótolni fogja hiányos ismereteit, és reménylem, hogy a lordpüspök a német nyelvet illetőleg lemond követeléséről. Mi szükség is egy oly vallástalan nép nyelvét megtanulni!

— És a lordpüspök csakugyan lemondott követeléséről és miss Burton megkapta az állást.

Kövessük most vándorlásaiban Mariet.

Az eső keményen szakadt, midőn st. Jonks-Woodba indult. Londonban minden tapasztalt ember, mihelyt esni kezd, tisztán takarékoságból kocsiba ül; mert a londoni eső nem kristály-víz, bámulatosan rontja a kabátot és kalapot. Ujonezok ezt nem tudják s miután minden külön kiadástól tartozkodnak, csak igen keveset takarítanak meg s a veszteséget csak akkor veszik észre, mikor már késő.

— Tud ön angolul? — kérde a delnő, midőn Marie helyet foglalt.

— Igen keveset, — viszonzá Marie, — csak néhány hét óta vagyok itt.

— Akkor sajnálom, hogy ide fárasztottam, gyermekeim még kicsinyek s még nem tudnak másképp, csak angolul.

Ezzel Marie el volt bocsátva, s mehetett a másik hely után. Igaz, hogy e kérdést a delnő levélileg is elvégezhetette és megkímélhette volna a szegény nevelőnőt e hosszú uttól és költségtől, de hány gazdag delnő gondol ilyesmire Angliában!

Blackheath kocsin is egy órányira volt. Először is társaskocsira, innen vasutra kellett szállni, s a szép kertek mellett még gyalogutra is maradt elég. Végre megtalálta Marie a kijelölt házat s egy kis leány szép szobába vezette, hol egy magas, halvány, rövidlátó asszonyság maga mellé ülteté a kerevetre.

Marie föllélegzett. A légkör kevésbé volt nyomasztó. Az asszonyság francziául kérde:

— Tehát ön német?

— Igen, Poroszországból.

— Honnan?

— Poroszországból.

— Poroszország! — Hasonlít a porosz nyelv a némethez? Marie tőle kitelhetőleg erősítette ezt.

— De legjobban mégis Hannoverben beszélnek németül. Nos, mindegy. Akarja ön házat látni? Egészen ujonan van berendezve. Kérem, kövessen.

Mariet nem maradt egyéb hátra, mint követni az asszonyságot, habár meg nem foghatta, hogy e különös nő miért nem inkább gyermekeit mutatja meg, és miért nem a nevelőnői teendőkről beszél vele.

Miután a ház minden lakó- és hálósobáját megmutatta és szőnyegre, matraczokra, márvány-asztalokra figyelmessé tette, egyszerre megállt és Mariehez fordulva kérde:

— Mennyit volna ön hajlandó fizetni, ha kosztba ide venném házamhoz?

— Asszonyom, úgy látszik, mindketten tévedésben vagyunk, — mond Marie megdöbbenve.

— A Timesben jött hirdetésem folytán irt ön nekem, hogy ide jöjjenek? Én nevelőnői állást keresek és 60—70 fontot követelek.

— Ugy van, — viszonzá a delnő, — de lássa, az ember sokszor megváltoztatja terveit, és miután e szép házat ujonan berendeztem, és örömet fogadnék magamhoz kosztosokat, így gondolkodtam: talán e fiatal nő elszánja magát hozzám jönni és szerencsét hoz, amennyiben utána majd többen is jönnek. Nos, gondolja meg. Itt van névjegyem, s ha szándéka lesz e szép ház kosztosává lenni, tudassa velem pár sorban, s ön szívesen látott lesz nálam, mert ön tetszik nekem.

Azután kinyitotta Marie előtt az ajtót és eltűnt.

Marie drága hirdetményének ez volt második eredménye. Másnap meglehetősen csüggedten indult el Grove-Hillbe.

Itt egy öreg, őszfűrtű ur igen udvariasan és feszes magatartással fogadta.

Tetőtől talpig végig mérte, és azután töredezett franczia kiejtéssel így szólt:

— Olvastam hirdetését a „Times“-ben, és nagy súlyt fektetek különösen azon jó jellemre, melylyel ön a hirdetés szerint bír.

Marie kijelentette, hogy elhunyt édes atyjának egyik jó barátja igtatta be a hirdetést.

— Jó, jó. — Szeret ön utazni?

— Kellemes viszonyok között igen.

— Magam is e nézetben vagyok. Mindig a legjobb szállodákban s uton csak néhány óráig. — Mindez idővel megtörténhetik. Ön a hirdetés szerint évenként 70 fontot kíván. Ez kevés. Ön kétszeresen, háromszorosan is megkeresheti ezt, ha meg egyezhetünk és üzletünk virágzásnak indul.

Marie elbámult.

— Hallgasson meg, — folytatá az öreg. — Nekem van ugyanis egy szerem a süketség ellen, és most egy értelmes, okos nő lényre van szükségem, ki hajlandó e szeremmel szerte mindenfelé utazni és hatását megpróbálni.

— Hogyan? — rebegé Marie.

— Földieim között, — folytatá a vén szédelgő, — egyet sem ismerek, kinek ajánlatát elfogadhatnám. Ekkor tegnapelőtt, midőn a „Times“-t olvasom, eszembe jut, mennyi német van itt Londonban hely nélkül, s hogy lehetnek önök között többen, kik két kézzel ragadják meg majd e kínálkozó alkalmat. Én önt választám, s most kérde, hajlandó-e elfogadni tervemet? Ön hirdetni fogja mindenütt szeremet, látogatásokat fogad és tesz, szóval ez esetben közleni fogom önnel a közelebbi föltételeket is.

Marie nem érezett magában semmi hajlandóságot ez új pályához; sehogy sem ment a fejébe, hogy ő utazó csoda-doktornő legyen.

Visszament tehát állás nélkül és üres erszénnyel.

Mindamellet nevetnie kellett, és midőn Francziska kékselyem ruhában a lépcsőn mellette elsuhan, elgondolá magában, talán ez jó lesz az emberi süketség ellen föltalált gyógyszer kürtölésére.

Miss Smith még utána kiáltott Francziskának, hogy es-

tére okvetlen megjöjjön a bibliai órára. Mister Fair fog imádkozni.

Francziska visszakialtott.

— Egész bizonyossággal nem ígérhetem, de ha csak lehetséges, megjövök. Mister Fair oly hitbuzgó. Nem is lehet észrevenni rajta, hogy azelőtt hajós kapitány volt, — mondá, miss Backerhez fordulva, ki mellette állott.

— Örvendek, kedves Francziska, hogy így hallok önt nyilatkozni. Jó uton van már. Ezt nem lehet földieiről elmondani. Ma egyébiránt kissé tovább is elmaradhat. Majd megmondok Jane-nak, hogy önt — dacára hogy a házi rend ezt tiltja, — 10 óra után is ereszsze be.

Meleg kézszorítással váltak meg ajámbor, vallásos lelkek.

Francziska a legelső utcasaroknál megtalálta a már reá várakozó fiatal embert, ki neki azonnal karját ajánlá, és megkérde, hová menjenek.

— A Verrybe menjünk, ott kitűnő fagyalt van, — hangzott a felelet. — Nemde Hermann?

Hermann egy fiatal német, hely nélküli kereskedősegéd volt; Francziskával az egész napot együtt töltötték. Ez utóbbi fizetett.

Tizenegy óra után jött csak haza, de nagyon kedvetlenül. Amit megtakarított, oda van. Egy nap élvei fölemésztették, s a mi legroszabb az egészben, kételkedni kezdett Hermann hűségében.

Másnap reggel Marie elbeszélte kalandjait.

A szép lakás és a kosztosok említésénél, mindnyájan figyeltek... aztán néhányan nevettek, mások megbotránkoztak.

De a süketség elleni gyógyszeren kivétel nélkül nevettek. — Francziska azonban titokban fölirta a czimet, elment, szerződött, és pár év alatt igen csinos vagyonkára tett szert.

Marie levelet kapott Amáliától Devonshireből. Azt ajánlá, jöjjön tanítónak a devonshirei nőnöveldebe. — Marie elfogadta az ajánlatot, és a modern korszellem Hiób könyvének itt második fejezete kezdődik, melynek címe: „Angol nőnöveldek.”

Ha tér és alkalom kínálkozik, ezeket is meg fogjuk ismertetni e lapok szíves olvasónőivel.

Későn hozott*)

Ábrányi Emiltől.

Későn hozott, későn a sors te hozzád,
Mikor közénk már nagy, nagy űrt vetett...
Te tiszta vagy még, könnyű, mint az illat,
Az én szívem már néma és beteg...

Te a világot álmodozva nézed,
S remélve, várva sutfogod: mi szép!
Én gyászolom száraz, komor szemekkel
Husz éve; éltem megrabolt disztét.

Te életet kérsz... s gyöngye ifjúságod
Repkény gyanánt még mindenütt űlel...
Én emberektől messze, messze vágyom,
Hol üldözött bűm szent magányra lel...

Oh, higj nekem! nem értenők mi egymást!
Jűvöd alapját hübb kezekbe tedd...!
Nem az vagyok, ki boldogítani képes
Egy most kinyilt, most ébredő szívet...

*) A pályázatban dícséretesen kiemelt költemény. Szerzője jeles fiatal költőnk: Ábrányi Emil.

Bár megragadsz mély, szűz tekintetteddel,
S szebb vágyakat költ zengzetes szavad...
Érzem, hogy ez csak pillanat szeszélye,
Mit fölkarolnom perczre sem szabad...!

Még most az első, szűzies rokonszeny
Gyöngéd batalma játszadoz velünk —
De itt megálljunk... mert tovább tekintve,
Vádat, közönyt — s tán könnyeket lelünk!

S így állva szemközt, csöndes ámulatban,
Találkozásunk méla kint okoz...
A halk sohaj csak egy tudatban enyhül...
Hogy most szakitnom, vesztenem... jogos!

Te majd találsz méltóbb, üdébb szerelmet,
Mely hévvel átfog s lángod őre lesz,
Mely önmagát lényedben osztja széjjel,
S nem változó összhang gyanánt övez...

En elmegyek, folytatni vándor-útam,
Bár nincs olyan pont, hol megállhatok!
De tiltva nem lesz vissza-vissza néznem...
Te boldogultál... s én — nyugodt vagyok!

Egyet kíván csak a tovább bolyongó,
Ha majd az üdv meghitt lakába rejt...
Egy bús mosolyt... annak, ki búcsut int már,
S első — utolsó — drága könnyet ejt!...

Két szék között. pad alatt.

— Pályanyertes beszély. —

Tóth Józseftől.

Van nekem egy jó ismerősöm, ki már nem épen mai gyerek, a mennyiben olyan szép fehér haja van, mint a leesett hó. Ő azt mondja, hogy neki is fekete hajfürtjei voltak ezelőtt 30 kerek esztendővel, melyeket az idő szapult olyan szép fehérre.

Bárdos Kálmánnak hívják az öreg, ki rendesen ott tartja a délutáni siettát a „Magyar királyban,” mely gyakran eltart éjjelutáni egy óráig, néha tovább is. — Mindenki jó barátságban van. Keveset iszik és sokat beszél — leginkább az emberek gyarlóságairól. Mindig panaszkodik és morog, ha megunta: élczelni kezd. Vádolja magát a multért! Milyen boldog ember lehetett volna! És még sem lett. Miért? Mert bolond volt és nagyravágyó. Így mondta az öreg.

Különben áldott jó szíve van — és pompás vén czimbora. A fiatalok kedvéért még a champagneit is megissza, pedig nem szereti az édességeket.

Azt állítja, hogy igen hozzá szokott a keserűhöz, meg a savanyuhoz. — Azért itta cukor nélkül a kávé.

Én úgy ismerkedtem meg vele, hogy egyszer rátaláltam hágni a tyukszemére. Még ő kért bocsánatot és minden áron el akarta velem hitetni, hogy ő az oka. Másnap már mint jó ismerősök ebédeltünk együtt a „Magyar királynál.”

Ebéd fölött azután kisütötte, hogy az apámat igen jól ismerte, mert együtt végezték a jogot Pesten. Én örültem, — ő még jobban. Tüstént kedves uramöcsémnek szólított, én pedig őt kedves urambátyámnak. Azóta jó barátok vagyunk; és én igen örülök ez ismeretségnek, mert az öregnek nem mindennapi életphilosophiája és humora van. Sokat lehet tőle tanulni és élczeinek nevetni, hanem van neki néha olyan „bogara”, hogy nem lehet vele beszélni. Ilyenkor összehuzza szemöldkeit, kalap-

ját szemére vágja s nem szól egy betűt sem, akár mit kérdeznek is tőle. Olyan, mint az ördög kötötte rokka.

Ilyenkor legjobb magára hagyni, mert „gondolatokba mélyed.” — Kevés ideig tart e kedélyállapot — és aztán olyan vig, hogy madarat lehetne vele fogatni.

Én, mint kedvencze, gyakran kérdezősködtem e különös kedélyváltozás felül, de ő mindig mellőzte a magyarázatot s e helyett elkezdte magát gúnyolni s satyrizálni.

— Őcsém! — mondá néha, mikor ketteskén voltunk, — te még fiatal vagy, előtted áll az élet s tanulni nem késő, fogadd meg tanácsomat, ne légy bolond, nagyravágyó, ne kapadozz azután, a mi elérhetlen, mert nem hiszem, hogy te olyan róka-természetű ember volnál, kit képes lenne megnyugtatni e gyarló felkiáltás: „még éretlen”, melyet a gáncsoló tehetetlenség jelképe: Aesopus rókája mondott az elérhetlen szőlőfürtre.

— Pedig legtöbb ember e gyengeségben szenved, — viszonozám mosolyogva.

— Épen azért mondom. Légy okos. A boldogságot soha se fent, hanem alant keresd. Alant járva, nem esel nagyot.

— Aranyigazságot beszél drága urambátyám, és ennek alapja az önmaga által tett tapasztalat, melynek keserősége még most is gyakran felszínre jő, a nélkül, hogy urambátyám kíváncsiságomat és érdekltségemet e tárgyban kielégíteni tudná, vagy jobban mondva: akarná.

Az öreg egyet fohászzkodott, mintha valami nagyot készülne mondani, mely egy régi keserű emlékként szívére nehezedett, — nagy csomó füstöt fújt az orrom alá s fejét rázta.

— Elmondom, minden esetre elmondom..... neked, de csak neked.... majd egyszer... valamikor....

Mindig halogatta kíváncsiságom kielégítését. Tán nem örömet idézte fel emlékében az elmúltakat, melyekért annyit vádolta magát, talán nem akarta kiesínyes ifjúkori ábrándjait előttem felsorolni.

Sokáig vártam a talány megfejtésére, mely a különben vidám, kedélyes s jószívű öreg lelkét oly nehéz vádként terhelé. Mind hasztalan, az öreg halogatta rendes szokás szerint. Végre egészen váratlanul teljesedett ohajtásom.

Egy napon békés egyetértésben ebédelgettünk szokott asztalkánknál, midőn egy magas, barna férfi karján szép szelíd arcú fiatal nő lépett az ebédlőbe, kinek egyszerű, de csinos és tiszta öltözetén meglátszott, hogy nem a divatos nagyvilág leánya.

Az öreg asztaltárs a mint arra pillantott, gyorsan és hevesen ragadta meg karomat és fojtott hangon így szólt:

— Nézd őcsém! épen olyan volt!... szakasztott olyan.

Én kíváncsian követtem urambátyám szemeinek irányát, hogy meglássam a „szakasztott olyan” egyéniséget.

— Ott, ott, az a fiatal nő. Épen olyan... szakasztott olyan és nem is lehet más, mint az ő leánya.

Ezzel — mintha nem birna elragadtatásával, mielőtt egyetlen hangot kiejtettem volna, felugrott, oda sietett a fiatal nőhöz s néhány pillanat múlva láttam: mint szorit kezét a fiatal emberrel s az ismeretlen nővel.

Rólam egészen megfeledkezett, odaült asztalukhoz és csak akkor jött vissza hozzám, midőn a férfi és nő távoztak. — Arcza ragyogott, szemei tűzben égtek s egész lényén lelkesedés, öröm áradt el.

— Csakugyan igazam volt... nem láttad?... az volt, a kinek mondtam... az ő leánya! Mindjárt tudtam. Akárcsak

az anyját látnám. Ő is ilyen szép volt 30 esztendővel ezelőtt. Erzsikének hívják. Az anyját meg Birikének. Birike! mily kedves név! Akkor úgy hívták — akkor... 30 évvel ezelőtt. De régen volt!... nagyon régen. Most már Borbálának is beillik. Régen volt, régen!

És az öreg agyba-főbe ölelgetett. Csudálkozó mosollyal néztem rá.

— Ugy-e különös vagyok? Látod, az ember olyan, mint a kis gyermek. Az öröm bohóvá teszi. Elmondom — most már elmondom; nem tudom megállni, hogy el ne mondjam.

Az öreg két kezével integette a pinczérekét.

— Bort a javából! Villányit, szegszárdit, érmellékit — tiz üveggel. Ma iszom, ha belehalok is.

Nevettem. E szokatlan extasis komikusan állt az öregnek.

— Nevetsz? Jól teszed. Én meg sirni szeretnék... örömben. Most másodszor vagyok bolond életemben. Először a nagyravágyás, most az öröm tett hozzá.

A pinczerek megfogadták az öreg ur szavát, tiz üveg bort tettek elénk és mosolyogtak hozzá.

— Nekünk kell ezt meginni mind? — kérdém megijedve.

— Mind, mind, ha még annyi volna is. Most két óra. Estig csak megbirkozunk vele. Addig meg tart, a mit elbeszélék.

— Örömmel fogom hallgatni, bár tudom, hogy nem lesz oly hosszú.

Az öreg mosolygott s megtömté pipáját.

— Most hallgasd kedves őcsém! — szólt, midőn eldugta sallangos zacskóját s rágyújtott. A mit megigérttem, a mit oly sokszor kívántál, elmondom.

— Valahára!

Az ősz férfi egyet köhintett és elkezdé:

„Mondom, hogy már annak harmincz kerek esztendeje. Nagy idő, kedves őcsém! nagy idő, kivált ha az akkor történetből csak vád nehezedik szívünkre. Nem sokkal, legfeljebb pár héttel az előtt végeztem be a jogot s praxisra Kenderesi Márton uradalmi ügyvédhez mentem, ki távolról rokonom volt s arról nevezetes, hogy egész életében csak két pört vesztett, azt is azért, mert tehetetlenség volt megnyerni. Kemény ember volt az öreg Kenderesi prókátor, de azért engem megkímélt az „audiat” czimezéstől s „fiam”-nak szólított. Jól birta magát nagyon, Véghalmon szép emeletes háza volt, s a Cservölgyi-uradalomban kényelmes lakása, négy szobával gazdagon butorozva s izléssel, kényelemmel berendezve, úgy, hogy egy herceg is ellakhatott volna benne.

Az öreg, megelégedve a törvénykönyvek paragraphusainak gyakorlati alkalmazásával, állandó lakosa lett a Cservölgyi-uradalomnak, gondolva, hogy ott is megtalálják őt jó emberei, ha épen szükségük lesz reá, s csak akkor rándult be Véghalmára, midőn a házbért szedte fel.

Mind a mellett volt dolog elég s ugyancsak körmöltem reggeltől estig, hogy a princípális ur megelégedését kiérdemeljem, a mi sikerült is. Azt mondta, nagyon kedvére való ember vagyok és sokszor megveregette vállamat s czélozgatott, hogy így meg amugy nem feledkezik meg rólam. Notandum: nem voltak gyermekei.

Még inkább igyekeztem kedvében járni s egy hónap alatt már teljesen megbízható emberévé lettem.

Cservölgyi Adorján urnak, a környék leggazdagabb földes urának jobb keze volt az öreg s egész életében ő intézte az uradalmi ügyeket. Lakásunk kissé távolast feküdt az uri kastélytól,

mely egy magaslaton emelkedett ó-divatu szögletbástyával, sugár jegenyefák között, s mely ez időben egészen lakatlan volt, mivel Cservölgyi ur ő nagysága nejével s leányával — a kikiáltott szépségű Izabellával — Karlsbadban tölté a fürdőidényt.

Csinos, tömör földszinti épület volt ez négy szobával, — mint már említém, — s egy kicsiny boltíves szöglet-hajlékkal, melyet irodának használtunk.

E kis hajlékban körmöltem én halomszámra az iratokat. Az ügyészi laktól mintegy elkülönözve a tiszt lakok s azokon túl a gazdasági épületek fehérlettek.

Daczára, hogy egész nap el voltam foglalva, vidámnak s boldognak éreztem magam e helyen.

Midőn az alkony homálya leszállt, és munkámat abba-hagyva, kimentem a kastély mögött elterülő kertbe, — melyet a kertész „park“-nak szeretett nevezni, — vagy elandalogva egy-egy sétát tettem a festői szépségű vidéken, valami megmagyarázhatlan kedves érzés tölté el s emelé keblemet, mintha a nagyszerű természet pompáit szemlélve, lelkemet néma imádság ihlete vette volna közül!...

Az öreg Bárdos ajkain ez emlékre szelid mosoly játszott s halk sohaj tört fel kebléből.

— Legkedvencebb helyem volt, — folytatá, — a kastélytól mintegy negyed órányi távolban emelkedő „Tündér-hegy“, melynek tetejéről felséges kilátás nyílt a messze tájakra. Nem kopár, sziklás volt e hegy, — mely inkább egy nagy halomnak mondható, — hanem zöldelő s virágborított. Különösen sok illatos kakukfű termett rajta.

Tetejét galagonya, vadrózsa s más egyéb apró cserjebokrok lepték el, melyek közül csak itt-ott emelkedett ki egy-egy vén terjedt lombu hárs vagy tölgy.

Egy kellemes szeptemberi délután, — korábban elvégezve a kiszabott munkát, — ismét kísértámtam a „Tündér-hegyre“, — melyet szép vidékeért neveztek így, — s lelkem szabadulva terhétől, megkönnyebbülve vidáman emelkedett az ábrándok bájló honába, hol annyi szépet, annyi magasztost lát az oda-emelkedő lélek, hogy ha azok földiek volnának, paradicsom lenne az emberélet.

Üdült kebellem haladtam felfelé a hegyi uton, mely illatot lehelő virágok közt kanyargott a tetőre s midőn felértem, közel hozzám szép fiatal leányt pillantottam meg, ki egy fa alatt mezei virágokból koszorút és csokrokat kötözött. Valami bájos volt az a leány, a mint virágaival babrálva ártatlan, gyermeki örömosolya lebegett ajkain. — Önkénytelen megálltam s egy magasabb bokor mellé huzodva, sokáig megmagyarázhatlan érdekel néztem e viruló, tiszta arcot, melyen annyi örömteli gondtalanság, önfeledtség sugárzott. Mennyi szelidség! mennyi báj! Ugy tetszett, hogy ő volt a legszebb leány, kit valaha láttam. Oh öcsém! az ártatlanság fénye adja a női arcnak a szépséget. Mit tegyek? E gondolat támadt fel bennem. Nem jobb volna-e visszatérni? Nem fogom-e megjelenésemmel ártatlan önfeledtségében, mely neki annyi örömet szerzett, megzavarni? Této-váztam. Szerettem volna észrevétlenül távozni, de ugyanekkor vonzatni érzém magam a kedves gyermekhez, melynek nem tudtam ellentállni.

Kiléptem a bokor mellől s egy balra vezető utra térve, másfelé néztem, mintha nem vettem volna észre.

(Folytatása köv.)

A z é n e l s ő t a l á l k á m.

Beszélyke.

Ballagi Gézától.

Mennyit változott az én Irmám, mióta utószor láttam! Igaz, hogy vonásai most is csak oly szabályosak, termete csak oly nyulánk és karesu, haja, szemei, kezecskéi csak oly szépek, mint az előtt; de modora, ez egészen más, ez szebbé teszi előtttem minden szépségeit. A kis játszótársból felnött hajadon lett, kiért azelőtt tűzbe mentem volna, a mint nem egyszer át is ugratta velem a kis gonosz urambátyámék sővénykerítését, mi a házőrző komondort veszedelmes tüzre gerjeszté ellenem: úgy ma egy hete még képes lettem volna egy parancsszavára, emberi erőt meghaladó, bármily képtelenséggel szembeszállani.

Szerelmes voltam tehát, s ezt nem röstellem bevallani, valamint azt sem, hogy ma már nem vagyok az. Egy hét — ily rövid idő — teljesen kiábrándított. Hogy és mikép? azt, a mily őszintén bevallám szívem fellángolását, ép oly őszintén elmondom vagy inkább elpanaszlom az olvasónak.

Két évvel ezelőtt láttam Irmát utoljára. Elválásunkkor kölcsönös fogadást tettünk egymásnak — erről tanuskodhatik a holdvilág, mely jelen volt eskütételünknel, — hogy sem ő nem felejt el engem, sem én nem felejtsem el őtet. Én, mint szótartó ember, nem feledkeztem meg fogadásomról, s igaz, hogy két év alatt nem birtam teljesen ellentállni az újabb Dulcineák kísértéseinek, de azért Irma mindig előtttem állt, s valahányszor hódolattal járulék egy-egy újabb hódító elé, mindannyiszor megfordult agyamban a gondolat, valjon mit szólna ehhez ő, ha látna.

Világos tehát, hogy Irmáról nem feledkeztem meg, s midőn oly hosszas távollét után ismét fölkerestem, — mert nagybácsim ép abban a városkában lakik, a melyben ő — mintegy feljogosítva hittem magamat, irányában oly hangon beszélni, a milyen hangon a jó barátok beszélnek egymással. Fecsegttem neki nem egyszer olyan dolgokról, a mik csak bizalmas emberek közt képezhetik a beszéd tárgyát. De vakmerő őszinteségemet — sajnosan kellett tapasztalnom — a mama, ki örökösen nyakunkon ült, s Irma tartozkodó és nem egyszer visszautasító modora bizonyos korlátok közé szorítá.

Egy darabig csak türtem a korlátokat. A nyakunkon ülő mamát nem egyszer megkísértém mulattatni, és Irma rendutasításait csupán azon zárkózottságnak róván fel, melylyel a leány szíve érzelmeit még anyja előtt is eltitkolja, tréfának vettem.

De végre csordultig telt a pohár s az én békés türelmem megszakadt.

Együtt ültünk egy délután. Irma varrósztalánál dolgozott, én mellette foglaltam helyet s Váriné ő nagysága, a mama, egy karosszékekben üzte unalmát, egy-egy megjegyzéssel kísértén fecsegésünket, ha a próza szelleme az étel, cseléd, idő, vagy más hasonló, épen nem költői tárgyat hozott felszínre.

— Már az igaz, ha a lányok rám hallgatnának, minél későbbre halasztanák a férjhezmenetelt. — E szavakkal törtem meg egy hosszú és rám nézve nem igen kellemes pauzát, mire Váriné ő nagysága egy hűmmögéssel adott kifejezést ellenkező nézetének, Irma pedig szemrehányólag s talán, ha jól emlékszem, gunyosan tekintett reám, s mintegy mondani látszott: „Oh beh együgyű ez az én barátom, ki előtttem, az eladó leány előtt, ilyen bolond tárgyról fecseg!“

Engem azonban sem a hűmmögés, sem a szemrehányó tekintet nem hozott ki sodromból s épen a bizalomnál fogva, mely-

lyel egykor Irma megajándékozott s melyet még mindig birni hittem, bátorságot vettem magamnak a kérdést, természetesen kissé variálva, újból feltenni.

— Szerencse, hogy a lányok nem osztják ön nézetét, — felelt Irma, kaczagással üzven el az arcán mutatkozó fellegeket.

— E szerint tehát Irma kisasszony sem? — kérdezém én mélabus hangon, mely bármely szinpadi kétségbeesett szerelmesnek becsületére vált volna.

— Szó ami szó, én sem, a mint nem sokára tényleg is alkalmam lesz igazolni.

E szavakra a mama felugrott karosszékéből, olyan arcot vágva, mint a kinek a fogát huzzák. Én szemeimet düllesztém ki s a gyanu és féltékenység érzete torkomra forrasztá a megjegyzést, mely már ajkaimon volt s mely aligha olaj gyanánt nem szolgált volna a társaság lobogásnak indult tüzére.

Szerencsére nem vesztém el annyira hidegvéremet, hogy a második megjegyzést, mely bennem egy-két percznyi vajadás után megfogamzott, csuklások közt ugyan, de mégis el ne tudtam volna dadogni.

— Tehát leteszi a pártát!? — ez volt az én ujszülött kérdésem.

— Persze hogy le, — felelé Irma, — mi helyt a kad völgyén.

— Vagy úgy? — sohajtám fel, némileg könnyebbülve.

— Persze hogy úgy! — vágott közbe a mama örömsugárzó, büszke arcczal, melyről a nálamnál figyelmesebb olvasó bizonyára azt olvasta volna le: „Ez a lány rám ütött, örökölte ifjúkori leleményességemet.“

— Most pedig, ha úgy tetszik, menjünk uzsonnázni, — folytatá kedélyes hangon Váriné.

Mi pedig követtük parancsát, és karonfogva, útközben az előbbi beszélgetés utóhangjain vígan nevetgélve, vezetém be Irmát az ebédlőbe.

De az én jó kedvem erőltetett volt s minden kacajnál olyanforma érzés fojtogatott, mint a síró gyermeket, kinek száját cukorral tömik be, hogy elhallgasson.

Az uzsonna fölött kissé csillapult a vihar, mely keblemben dult. Irma szemben ült velem, ígéző szemeit nem egyszer édeskésen rám függeszté, és én az ígézet hatása alatt már-már felejték mindent. Kinek nem futotta át ereit vagy egyszer, ifjúkorában az a kimondhatlan valami, a mit a pápaszemes természetudósok delejfolyamnak kereszteltek el s mely mindent felejtet az emberrel, legalább pár perczig, míg tagjain végig kalandoz? Ezek a perczek, a belső forradalom perczei, idézik elő azon tetteket, melyek a legtöbbször egész életünk irányára döntő befolyással vannak. A heves ember, a delej hatása alatt, gyakran egész életét köti olyan nőhöz, ki érdekét felköltetni képes, de a családi életre semmi hajlammal nem bírván, szerencsétlenné teszi áldozatát. A higgadtabbra a csudálatos folyam csak annyiban van befolyással, a mennyiben talán esküt tesz, de olyan esküt, melyet — ép higgadtságánál fogva — nem röstell inkább megszegni, semmint a kész örvénybe vakon rohanjon. Végre az egészen hidegvérű ember vagy soha sem gyul lángra, vagy ha igen, úgy előbb gondosan utána jár, tud-e sütni, főzni, varrni az illető, meg van-e kellő műveltsége, van-e pénze, s ha minderről meggyőződött, csak ekkor nyitja fel — mint valami gépész — szívének szellentyűit, hogy a delejfolyam ezeken át megtegye azt a műveletet, mely nélkül sem a háziasság, sem a műveltség, sem a pénz egy fabatkát sem ér.

Hogy én az elsoroltak közül melyik osztályba tartozom,

azt nem akarom az olvasó előtt elárulni. De annyit mondhatok, hogy engem Irma szép szemei veszedelmes lépésre csábítottak, melyből hogy szárazon kigázoltam, bizony magam sem hittem volna.

Ha beszélgetésünknek, mikor arra a stádiumra jutott, hogy a mamát meg engem is kihozott rendes kerékvágásunkból, vége szakad; ha nem ültünk volna ozsonnához s ha Irma két szép szemével nem kezd ellenem csatározást: úgy talán képes lettem volna dacolni a kis daemonnal. De mivel megtörtént mindaz, a mi jobb lett volna, ha meg nem történik: mint gyenge legénykét a szép szemek ostroma kapitulációra kényszerített.

Irma szívélyessége, mondhatnám talán: kaczerkodása, a hetedik menyországba ragadott s az ozsonna fölött feledve mindent, jó kedvvel vitatkoztam a mamával egy-egy a magasb konyhaművészet körébe vágó kérdés fölött, pl. hogy a palacsinta csipkelekvárral és tejföllel jobb-e vagy a nélkül? a garnirung okvetlenül szükséges-e a hushoz vagy sem? stb. stb. Természetesen a vitában a vesztes fél mindig én maradtam s ez Váriné ő nagyságának igen nagy meglegedésére szolgált. Irmához keveset beszéltem élő szóval, csak szemeimmel igyekeztem magam vele megértetni. És én esztelen azt képzeltem, Irma örökké mosolygó arcza, szokatlan nyájassága elhitette velem, hogy ő némaságomat megérti, hogy ő kiolvassa szemeimből, ami lelkemre nehezül. De csuda-e, ha a delej engem is, mint annyi mást, egy percze megkábitott s e kábultságomban elhittem oly valótlanságot, a milyennel ember még önmagát alig ültette föl?

A mámor azonban csak addig tartott, míg Irma előttem állt.

Az idő gyorsan repült, beesteledett s én kászalódni kezdtem.

— Talán csak nem akar már itt hagyni bennünket? — marasztalt Váriné olyan hangon, melyből kivehettem, hogy bizony jó lesz már, ha megyek, mert szombat este van s a nagyságos asszonynak a cselédséget a holnapi ünnepnap kivételes teendőire nézve utasításokkal kell ellátnia.

Irma nem szólt, nem marasztalt, csak szemeit veté reám s a mélázó, ábrándos szemekből az én tucsigázott fantáziám marasztalást olvasott ki. Csak távozásom után vettem észre, hogy nyakkendőm a beszélgetés hevében kiódzott s csak ekkor villant meg agyamban a kétségbeeső gondolat, ha valjon Irma szép szemeivel nem erre akart-e figyelmessé tenni akkor, midőn én azt hívé, hogy marasztal?

Elég az hozzá, hogy a káprázat, a fölizgatott képzelem elfelejteté velem Sasku illendőségtanának szabályait, melyet hajdani tanítóm vert belém s Várinét még néhány perczre elvontam cselédeitől.

Leültünk, ki-ki a maga szokott helyére. Beszélgettünk is; de egy-egy cseléd a beszélgetés fonalát meg-megszakítá, mi annál természetesebb, mert a gombolyagot egyikünk sem tartotta valami erősen. Váriné zavart, Irma figyelmetlen volt, az én gondolataim pedig majd a hetedik menyországban, majd a pokol mélységes fenekén kalandoztak. Természetes tehát, hogy mikor Jancsi, a kocsis, a patkó árát bejött kérni; mikor Pista inas jelentette, hogy a kávémasinákat kipuczoválta; mikor Julesa, a szobalány, szélesen közénk rontott megtudakolni, hogy a vendégágyat tisztába huzza-e: a mi beszélgetésünk mindannyiszor megszakadt, s a zavar, a figyelmetlenség és a káprázat elfelejteték velünk, hogy tulajdonkép hol is hagytuk hát el?

(Vége köv.)

Lakodalmi szokások a Kaukázusban.

Talán alig van nép, melynél a leánykérés és lakodalom több szertartással járna, mint épen a kaukázusi szabad népeknél, s azért érdekesnek tartjuk egy szemtanu nyomán a kaukázusi lakodalmi szokásokat megismertetni.

A Kaukázusban egyetlen egy leány sem megy férjhez úgy, hogy szüléi erőltessék, de szüléi beleegyezése nélkül sem szabad férjet választania.

A kérő előbb lehetőleg azon van, hogy a leánynyal megismerkedjék. Mint mindenütt, úgy itt is mindkét fél szüléinek vagyonszáma és tekintélye, azután pedig a leány erkölcsége s a női kézimunkák körüli jártassága jó tekintetbe; az is természetes, hogy a kölesönös hajlamot és a szépséget sem hagyják figyelmen kívül. Ha azután a kérő engedélyt nyert arra, hogy a leányt a szülék hajlékában meglátogathassa, úgy ez már azok hallgatag beleegyezését jelenti; a kérőnek tehát ezután már nincs más dolga, mint hogy a leány vonzalmát megnyerje. Ha egyetértenek, úgy rögtön ki is tűzik az éjszakát, melyen a kérő a leányt megszőkteti. A megszőktetés régi szokás, melyet az adighe nevű néptörzs a cserkeszekről vett át s mely utóbbiak régenten többnyire rabolták nejeiket, s jóllehet most már a házasság előre meg van beszélve, mégis szeretik a dolgot úgy intézni, mintha a leányt elrabolnák s mintha a vőlegény kényszerítve volna ezen rablás büntetéséül a menyasszonyi díjt letenni.

A kitűzött éj közeledtével a vőlegény, több barátja által kísérve, lóra ül és lassan, nagy elővigyázattal közeledik azon udvar felé, a hol választottja lakik. A menyasszonyon kívül, ki legszebb ruháit titokban már egy kis csomagba kötötte, csak a szülék vannak a titokba avatva, ezek azonban se nem hallanak, se nem látnak.

A leány hallgatódzik. Az udvar kerítése felől gyöngye fütyty hallatszik. A menyasszony észrevétlenül onnan ki a kunyhóból és udvarból, és nem sokára a vőlegény karjai közt van, ki gyorsan lóra száll, a leányt magához emeli s egy pisztolylövéssel diadalát hirdetve, eszeveszetten vágat tova. Követői fedezik hátát, eldurantják fegyvereiket és sajátságosan hangzó éles sivitást hallatnak, mely az elrablást tudtul adja. Ezen zajra az udvar fegyveres emberei lóra kapnak, a szomszédok hasonlóképen és féktelen kiáltozás közt megkezdődik az üldözés.

E közben a rabló előnyben van, némán és a legnagyobb sebességgel vágat azon hely felé, a hol menyasszonyát biztonságba akarja helyezni. Kísérői azonban folytonosan kiabálnak és lövöldöznek s néha-néha oldalt kanyarodnak, hogy az üldözőket tévuttra vezessék. Jaj a vőlegénynek, ha nyakon csipik! Egész egyszerűen úgy bánnak el vele, mint valamely tolvajjal; a menyasszonyt, lovát, fegyvereit elszedik tőle, ruháit leszakítják testéről, azonfelül még derekasan ki is nevetik és élcelnek fölötte. A tőle ekként elszedett tárgyakat értékes ajándékokkal kell visszaváltania és másodszor kell szerencséjét megkísérlnie. Sokszor az is megtörténik, hogy a leánynak már nem kell az olyan vőlegény, ki magát így csúffá tette, s a leány nemcsak szégyenli magát, ha vele szóba hozzák, de sőt vőlegényét ügyetlen fajnőknak is tartja. Ha azonban minden jól ment, úgy menyasszonyát a vőlegény egy jó barátjának udvarába viszi, hol a fiatal pár számára egy kunyhó és étel már készen áll, és minden további czeremonia nélkül a házasság meg van kötve.

Egy egész hónapon át a fiatal pár csak magának és szerelmének él. Ezen idő alatt a férj napfelkelte előtt odahagyja a

kunyhót s a szomszédba megy valamelyik barátjához, hol az egész napot tölti és csak alkonyatkor tér ismét vissza nejéhez. A mézeshetek alatt nem szabad szüléinek szeme elé kerülnie, sem öregebb és tekintélyesebb embert nem szabad látnia, s ha utközben ilyenekkel találkozik, futásnak ered, mintha bünt követett volna el.

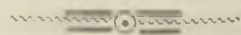
A mézeshetek elmúltával a menyecskét anyja és nővérei meglátogatják. Az udvart, melyben eddig tartzkodott, most már odahagyja s nagy kísérettel és fegyverdurrogások közt egy másik udvarba kiserik, mely férjének lakásához közelebb esik s attól többnyire alig van távolabb egy negyedóránál. Itt tölti az utolsó hetet, melyet férjének házában kívül él át, s ezen idő alatt látogatásokat fogadnia nem szabad. Anyja, nővérei és néhány ismerőse képezik társaságát.

A férj e közben a harminczadik napon néhány darab marhát, juhot vagy kecskét (a mint vagyoni állapota megengedi), néhány szekér kalácsot és kenyeret, valamint néhány hordó méhsört tartott készletben, saját szüléi számára is különféle jól bepólyázott ajándékokat, melyeket senki sem lát. Rokonai, barátai és ismerősei a menyecske távozta után az udvarba gyülekeznek, a hol az új pár a mézes heteket töltötte, s innen indul a menet két barátjának vezetésével szüléinek háza felé. Neki magának azonban vissza kell maradnia s ott kell ügyének eldőlését bevárnia.

A menet e közben fegyverdurrogások és ének közt előre mozog és csak a férj szüléinek udvarában áll meg. A szülék és a fiu közti közvetítő szerepét játszó két vezető a nagy kunyhóba lép, a hol a szülék rájuk várnak. Köszöntik őket és a fiu üdvözlését jelentik. Szép szavakban beszélnek a fiúról, a menyasszonyról, kinek erőnyeit egekig magasztalják; a szerencséről, mely a fiatal házaspárra házasságuk ideje alatt vár; a sok örömről, melyeknek szüléivé lesznek s melyek a nagypapa és nagyanyának is örömeire fognak válni stb., s egyuttal alázatosan kéri, engedjék meg az új házaspárnak, hogy az udvarba vonuljon és számukra egy j u n e h (kunyhó) felszereltesse.

A szülék a haragvókat játszsza; fiuk badarságairól semmit sem akarnak tudni; nekik nincs pénzük, hogy a menyasszonyi díjt letegyék, és sok más ilyenről beszélnek. De a közvetítők nem riasztatják el magukat és megkettőztetik ékesszólásukat; a zaj a nagy j u n e h előtt is mind jobban növekedik s végül a szüléket legsebezhetőbb oldalukon támadják meg: birvágyukat és vendégszeretetüket, az adighe-ok ezen árny- és fényoldalát kezdik ostromolni. A szülék számára kijelölt ajándékokat, a fegyvereiket és ruhadarabokat hordják elő, s a szüléket fel is szólítják, hogy a marhákat, juhokat, kecskéket és élelmi szereket is megtekintsék, melyeket fiuk nekik küld. Az atya mind jobban ellágyul, az anya azonban semmit sem akar megnézni és elfogadni. Erre aztán a közvetítők türelmetlenkedni kezdenek és kijelentik, hogy szégyen a szülék udvarára, hogy fiuknak annyi jó barátját, kik oly hosszú utat tettek, a j u n e h-ba be nem bocsátják, hanem étlen-szomjan haza küldik a nélkül, hogy a fiúnak jó hírt vihetnének. Ekkor az atya többé már nem állhat ellent; nem ellenzi, hogy az új házaspár haza jöjjön, s a jelenlevőket vendégeül meghívja. Az anya azonban kérlelhetlen: fiát ugyan vissza akarja fogadni, de nem a menyét; még soha semmit sem hallott róla, nem érti, hogyan történt ez az egész házasság, semmiről sem tud, előbb tudakozódnia kell stb.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Julius hó 17-dikén.

Egy francia író mondása. — Egy kirándulás Ó-Budára. — Ezelőtt négy évvel. — A budai part és a Margitsziget. — Hajdan és most. — Ó-Buda. — A hajógyár. — Egy gép mely gyalul, vág és metsz. — A hol a köteleket fonják. — Óriási ollók. — Hét ezer ember. — Az alsó Dunán. — Meynadier társulata és egy szakállas kisasszony.

Ha igaz, a mit egy szellemdus francia író mondott, hogy a boldogoknak nincsen történetük, úgy e hétnek nagyon boldognak kell lenni. Egyik napja a másik után lefolyt nesztelenül, hullámtalanul, csöndes tükörén mi sem uszott alá, s ha azon néhány habgyűrűt is feledjük, melyeket rajta a mult szombati császárfürdői bál és Meynadier francia operette-társulata vertek, akkor előttünk áll teljes sivár kietlenségében.

Ily viszonyok közepett, nehogy még jobban megnehezedenek fölöttem az idők járásai, gondoskodnom kellett, hogy ha nincs is a hétnek története, legyen legalább nekünk a „hét történeté“-be való.

Kirándultam tehát szives olvasóim kedvéért egy pontra, mely habár a fővárosnak mintegy folytatása, mégis vajmi kevesek által látogatott. De ki is menne Ó-Budára, mely évenként csak egyszer emelkedik ki, mint Ararát, hegye az események sík tengeréből, s akkor is pocsékká veri a vállalkozó publikumot a kimaradhatatlan péter-páli zivatar.

Ne ijedjenek meg önök, legkisebb szándékom sincs az ó-budai bucsu eseményeit melegíteni föl; nyujtsák karjukat, a hová menni fogunk, megérdemli, hogy néhány órát szenteljünk neki. Épen jókor, a gőzös indulóban, ránduljunk át az ó-budai hajógyárba. Hajónk könnyen szeli a Duna habjait, vegyük addig is, míg célunkhoz jutunk, sorba mind azt, mit látni lehet és megnézni érdemes. Most épen a királyi várpalota erkélye alatt haladunk, függő kertekben változatosan gazdag zöld színezetben játszanak a lombok, nevetnek a virágok és az iratos pázsitok. A kert kedves lakója, ki ezelőtt négy évvel látta meg e várfalak között a világot, ma az ischeli parkban futkároz, cseveg hol magyarul, hol angolul, s készül legujabb intézkedés folytán Rónay Jácint főfölgyelete alatt megtanulni a németet.

Ezalatt egy merész iv alá értünk, melyet egy fenkölt lélek hatalmas szelleme adott nemzeti büszkeségül a magyaroknak. Nézzék önök ez óriási kőoszlopokat, melyeken az egész gigaszi mű nyugszik, oly szeliden simulnak el mellettük a hullámok, oly rendületlenül törik meg és küzdik le az ellenállásokat, mintha csak a haza oszlopát képviselnék. Az a fekete csonka torony, mely büszkén tekint le az ifju Pestre, az Mátyás temploma. Lépcsőkön juthatni le belé, mióta Toldy Miklós izmos buzogányával fölegyenesítette keresztjét. Előtte a szt. György tere, melyhez hazánk történetében annyi szomorú emlék fűződik.

És a zöldelő földdarab itt a Duna közepén, a Margitsziget, mely most is úgy terjeszti ki áldó karjait az agg Duna felé, mint századok előtt, azon különbséggel, hogy a víz nem mos el már évenként belőle egy arasnyit, mióta József főherczeg kirakatta partjait. Azok a fekete falak a fák galyai között az egykor híres kolostor romjai. Hajdan holdvilágos estéken az erre csónakázók füleit édes zsoltosmázó hangok ütötték meg,

melyeket bünbándó, vagy megtört szívű hölgyek ajkai zengtek. A ki olvasta aranytollu Jókaink testvérregényét: a „Török világot“ és „Erdély aranykorát“ és visszaemlékezik Azraela alakjára, önkénytelen merengés lepi meg e sziget megpillantásakor. Egyszerű, szép, regényes napok, hová lettetek?! Ma a régi sohajokat vig csevegés üzte ki a romok közül, a bánatos szemek könnyei helyett művészi szökőkutak pergetik alá kristálycseppjeiket, mesteri parkirozás, rózsaerdők, tengerzöld pázsitok fogadják az ezrivel érkezőket, s lóvonati vaspályák szállítják a sziget felső részében levő, a maga nemében egyetlen fürdőbe. Mindenütt disz, pompa, elegancia!

De Ó-Budán vagyunk.

A piszkos város dűledező lakaival úgy fekszik előttünk, mint egy megronsolt vitorla. Hagyjuk pihenni csöndes nyugalomában. — Nézni való nincs benne semmi. Csak egyenesen a Dunaparton menjünk a hajógyár izléses hidja felé, füstölő szivarunkat elhajítjuk és miután salutáltunk a hid mesztelen karu cherubjának, bebocsáttatunk.

Minden megtörtént. A jegy kezeinkben, előttünk a jó képű vezető, ki majd egyenkint megmutogatja nekünk a gyáripár eme nagyszerű templomának minden részletét.

Először is itt a fűrészgár, óriási mérvben nagyított alakja mind azoknak, melyeket láttunk. Negyven ló erejű gőzgéppel, egy tánczosnő könnyűségével mozog, 240 mázsás öntött vas kerék forgatja az egész gépezetet, ez fűrésze a gerendákat, ez maga vontatja ki a vízből a fenyő-szálakat, gyalul, vág, metsz. Tovább.

Itt a kötélgyár. A felső emeletben gépek fonják a kötélhez szükséges fonalakat, alatta pedig egy 130 öl hosszú földött folyosón ugyancsak ily gépek fonják e szövédékeket kar-vastagságnyi hajókötelekké. Itt meg a kikötő, hol a megrongált járművek fekszenek gerendákon, száz kéz dolgozik javításukon. Azután vashengerek segítségével visszabocsátják megint a vízre, átadva őket a közforgalomnak.

Óriási ollók, melyek az erős vaslemezeket oly könnyűséggel metélik, mint mi a papírt; lyukasztók, a hámorokban 40—50 mázsás vaskalapácsok, melyeket egy ember minden erőmegfeszítés nélkül kezel; gépgyárak, hol a tömör vasat, rezet nagyszerű gépek esztergályozzák; vas-öntödék, hol az izzó vasfolyadékot mintákba öntik, roppant emeltyűk, melyek a hajó gépezeteit könnyű lapdaként emelik ki és szállítják rendeltetésük helyére. A hajó készleteihez tartozó mindennemű mesteremberek műhelyei, a kovácstól a kárpitosig és a festészig mind föllelhetők itt a legszebb egymásutánban. — Nem is hiúnná az ember, hogy ez aránylag kis szigeten a gyáripár aunyira összpontosítva lehessen. Naponkint hét ezer ember foglalkozik itt, ide nem értve a hajók legénységét.

De megkondult a harangszó, siessünk vissza a hajóhoz, ha itt nem akarunk maradni az ó-budai partokon. Miután már a Dunán vagyunk, e hatalmas folyam, mely oly rendkívüli érdekessé és irigylésre méltóvá teszi fővárosunkat, vegyük szemügyre azon szabályozási műveleteket, melyek Új-Pesttől kezdve egész a Csepel-szigetig húzódnak. A rakpartokká alakítandó

részeken már befejezték a czölöpözéseket, s innen-onnan már kiépítéséhez fognak. Körülbelül másfél mértföldnyi hosszúsága a szabályozási vonal mindkét parton. A szabályozási műveleteket nagy építkezési műveletek követik: rakpartok, dockok, vasuti összekötő hid a Csepel-szigetnél, állandó köhid a Margit-szigetnél, s oly nagy szabású kikötő a Gellérthegyen alóli vizlapályon, mely tengeri hajókat is befogadhat, s milyen egy folyam-parti városnak sines. A munkálatok legérdekesebb része a Csepel-sziget mellett foly. Itt a Duna soroksári ágát a fővárosnál horgonyozó hajók számára téli kikötőül egy nagyszerű töltéssel zárták el Ráczkeve táján. A töltés alapja huszonkét öl széles. Mélyét hatalmas kőhányások, felső rétegét a Dunából kikötött kavics alkotja. Jelenleg a kétszáz öl széles Duna-ág teljesen el van zárva, s az óriási töltés, mely maga fél millióba került, három ölnyi magasságban áll a víz színe fölött. A gépek közül legérdekesebbek a kotró-gépek, melyek közül az egyik már a suezi csatorna ásásánál is működött. Szerkezetük egyforma, csupán munkaképességük különböző. Legnagyobb közöttük a „Vulcan“, mely akkora, mint egy földszintes ház, belsejében kényelmesen lehetne bálokat rendezni. Marseilleből került ide vasuton. Naponként, tíz órai munkaidőt számítva, kétszáz köböl kavicsot kotor ki. Nem mindennapi látványt nyújt a buvár, ki hat óra hosszat dolgozik naponta a budai oldalon, néha két-három óráig egy folytában. Öltözte kauchukból és pléhsisakból áll, mely fogantyúkkal és pléhlemezekkel van mellén megerősítve. Hüvelyk vastagságú vastalpu cipőjében csak nagy nehezen tud mozogni. Ha víz alá ereszkedik, még vas sulyokat is aggatnak oldalára, hogy a víz föl ne emelje.

Buda-Pest világvárossá emelésére tehát, mint látjuk, erősen foly a munka, és míg az utcákban házakat rombolnak le, s augusztusban hozzá fognak a nagy boulevard építéséhez, addig a Dunán roppant sulykok csattogása hangzik egész nap, sajátos és formátlan alkatu gőzgépek uszkálnak föl alá, nehézségesen mozgó dereglyékből roppant kődarabokat hengergetnek a vízbe stb., szóval kézzel lábbal, gőz- és lőerővel, szárazon és vízben foly a munka, hogy szeretett Pestünket pirulás nélkül állítsuk a világvárosok sorába.

Partra értünk, még épen jókor, hogy elnézhessünk Meynardi r franczia operette-társulat előadására. E társulat csak néhány előadásra rándult le Bécsből, s mire e sorok napvilágot látnak, már ismét másutt ütötték föl sátorfájukat. Előadásuk élénk, összevágó, szakadatlanul pezsg, szípkázik, mindenütt pikáns, sehol közönséges, ingerlő, de sehol izetlen, sehol sértő. Mindössze négy ismert operettet s négy drámát adtak elő, s a holt saison daczára mindeniket elég szép közönség nézte.

E francziákról szólva, meg kell még emlékeznünk egy fiatal franczia nőről, ki déli 10—12-ig harmincz, délutáni 2—5-ig husz krajezárnyi belépti díj mellett mutogatja magát, bajuszát és gyönyörű szakálát. Boldog halandó, a kinek még e realis világban is adnak szakálára valamit.

Budapesti hírvivő.

♦♦ (A királyné Ischlben.) Ischlből írják: Királyné ő felsége menten minden szertartásos kényszerszertől, itt a legfeszítelenebb módon él. Sétáin, melyeket a fürdőhely környékén tesz, egyedüli kísérelője magyar társalkodónője: Ferenczi kisasszony. Így a napokban a redtenbachi malmot látogatta meg, s az ottani vendéglőkertben hűsítőt rendelt. De alig hogy helyt foglalt, már a tapintatlan kíváncsiak egész serege állta körül

ülőhelyét, és lorgnonokkal, operaüvegekkel a legilletlenebb módon alkalmatlankodtak. A királyné végre boszankodva ennyi neveletlenség miatt, felállott és a közönséges vendégszobába ment, hol parasztok ültek, és ott költötte el a megrendelt ételt, méltatlankodással mondván: „Szörnyűség! hogy még a számba is benéznek az emberek.“

♦♦ (A pesti jótékony nőegylet) a f. é. jun. 30-kától augusztus hó 24-kéig terjedő 8 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 2702 frt 20 krt o. é. utalvánvoztott, és pedig: hetenkint részesítetteknek 784 frt 20 krt, negyedévenként segélyezetteknek 1661 frtot és egyszer mindenkorra részesített szegényeknek 257 frtot; az egyleti szürkehályog gyógyintézet költségeinek fedezésére ugyanakkor külön még 451 frt 16 kr. utalványoztatott. Ugyanezen alkalomkor a választmányi nők 33 új vizsgálatról tettek jelentést. A nőegylet pénztárába legujabban 1000 frtnyi összeg folyt be, melyet néhai Véghe Johanna urhölgy az egylet alapjainak növelésére hagyományozott. Béke a nemeskeblű adakozónők poraira!

♦♦ (Jótékonyág). Kovács Zsigmond pécsi püspök, a pécsi állami főreáltanodánál 2000 frtos alapítványt tett le, melynek kamataiból évenként egy kitűnő tanuló ösztöndíjt kapjon. Általánosan véve a legnagyobb elismeréssel kell kiemelnünk a püspök ur jótékonyágát. Így a legközelebb lefolyt hónapokban a pécsi egyházmegyében építendő néhány kath. néptanoda és több iskola felszerelésére több mint 1500 frtot ajándékozott. Legközelebb az egyházmegyei néptanítók s ezek özvegyei nyugdíjintézete alapját 783 frttal növelte. A Pécsen levő s virágzó társulatoknak, ugymint: a kath. „Legényegylet“-nek, „Nőegylet“-nek, „Betegápoló és temetkezési egylet“-nek 300 frtjával több mint 1500 frtot ajándékozott.

♦♦ (A nőképző-egylet) lánytanodájában mult csütörtökön volt a legfelsőbb, harmad-éves osztály nyilvános vizsgálata nagy és díszes közönség jelenlétében. A leányok általában igen szabatosan, tisztán feleltek a tantárgyakból. Különösen meglepték a hallgatókat számtani készségükkel, midőn két jelen volt egyetemi tanár nehéz feladványaira is ép oly gyors, mint helyes feleleteket adtak. Végül zene és énekeloadás volt. A magyar, német és franczia nyelvből szintén teljesen kielégítő volt a vizsgálat. Jutalmakat a következő lányok kaptak: Pauer Mariska egy aranyat és Freund Vilma a Madách „Ember tragédiájá“-t diszkötésben, Herczog Sarolta Schiller műveit diszkötésben, Balázs Ilona egy aranyat, Böszörményi Vilma egy tallért, Herczog Sarolta egy térképet, Plathy Kamilla különféle hangjegyeket, Balázs Ilona arany gyűrűt, Reichenthaller Ilona egy aranyat, s Jekelfalussy Kornélia varró-készletet. — Nem e vizsgára vonatkozólag, de egész általában megjegyezzük, hogy sokkal czélszerűbb, ha készpénz helyett becses könyveket vagy hasznos tárgyakat adnak jutalmul a szorgalmas növendékeknek.

♦♦ (Az orsz. m. gazdasszony-egylet) július havi választmányi ülésében több segélyezés és árvalány-fölvételi kérvény elintézése után, elnök jelenté, hogy az árvíz-károsultak javára Stehlo budai ev. lelkész 24 frt. Bisitz Dávidné Bécsből 132 frtot küldött, az összes tiszta eredmény 3837 frt 68 kr. melyből 500, 300, 200, 100 és 50—50 frttal 25 község részesült; a kiosztási kimutatás részint be is érkezett. Köszönettel vétetett Leitl, Wagner, Zelerus M., Gregerson M. G. és Straub urak ajándéka, és a gyermekeknek uzsonára adott gyümölcs, kifli, vaj és turó, Damjanichné, Prückler Imre és Galbavy Martonnétól, valamint 5—5 frt ajándék Stockinger Tamásné és Sárváry urtól. Az ide kiállítási tárgyak jutalmazására gr. Zichy Ferenczné 7,

Damjanich Stockingerné, Lisznyét Honschandné, Bogiszetiné, Bőkéné, Mandlné, Marschalkóné, Nyomárkayné, Jármayné, Rósserné, Harsányiné 1—1 aranyat. Hollánné, Adlerné és Zorinyákné 1—1 aranyat és 1—1 tallért adományoztak. Felhivatván az egylet a bécsi világkiállításban való részvételre, hol is a magyar női kézimunkák és gazdasszonyi ezernemű készítményeknek méltó hely tartatik fel, a választmány kötelességének tartja hazánk összes hölgyeit figyelmeztetni, hogy f. év októberhó 13-án megnyitandó egyleti kiállítással a becses tárgyak bizottságilag ki- szemelve felküldetnek, minek következtében bizalommal fordul honleányainkhoz és felkéri az alkalmat felhasználni, hogy hazánk női iparát minél méltóbban lehessen bemutatni. Végre hálás elismeréssel vétetett Koricsánszky Gyuláné szül. Kubinyi Gabriellának végrendelete, melyben egyleti árváinokról anyailag gondoskodott.

♦♦ (*A budapesti nő-iparegyletnek*) munkabazárja javára e hó 13-án tartott császárfürdői táncszvigalma ismét mintegy 400 forintot jövedelmezett; egyedül a virágárusból 151 frt jött be. Az egylet köszönetet szavaz a választmányi tagoknak s a császárfürdő bérlőjének a jótékony cél iránt tanúsított önzetlenségükért. Az egylet tagjainak számát legújabbán Kaposvárról a lelkes Szokolay Hermin urnő 64-gyel szaporította. Összes vagyona már is 3000 forinton felül áll. Az egyleti tagok a nőipart a bécsi világkiállításon is szándékoznak képviseltetni s e végett felszólítják a magyar nőket, hogy e célra szánt munkájukat az egylet alelnöknője: Kühnel Ignácznéhoz (Sándor utca 10. sz.) mielőbb beküldjék.

♦♦ (*Zichy Antal*), a tanügy e buzgó embere, indokolt indítványt adott ki, Pesten egy tanítói segélyegylet létrehozása végett. Ennek célja lenne: segíni a tanítót kezdetben, hogy ne essék uzsorások kezébe; gondoskodni a beteg tanító ápolásáról és szükségéről s az elhunytak özvegyeiről és árváiról. Igaz ugyan, mondja Zichy Antal, hogy néha a kormány is ad kegyajándékot, de egészen más az, ha a testület saját pénztárral bír, s abból a segélyre szorult tag kölcsönt kap, és nem alamizsnát. Létesítésére Zichy alapító és pártoló tagok gyűjtését ajánlja, valamint azt, hogy maguk a tanítók is járuljanak hozzá heti csekély betételekkel. Ez indítvány minden pártszínezetű lapban közzétetett, s hiszszük, hogy lesz is eredménye.

♦♦ (*A honvédménház*) már készen van, de arra nincs még pénzalap, hogy rendeltetésének átadhassák. A tartási alapra ugyanis kevés adomány érkezett, minélfogva Vidacs János újabb felhívást intéz a közönséghez. Ha — ugymond — a tizenhatodfél milliónyi lakosságból (leszámitva hat milliónyi közönyöst és idegent), csak minden második ember is adna egy krajczárt, már együtt lenne ötvenezer forint.

♦♦ (*„A haza nagyjai”*) című emlékkönyvre hirdet előfizetést Iklódy Győző, mint szerkesztő. E mű 10—12 nyomtatott ivnyi szöveggel és legalább 30 jól lefényképezett siremléssel lesz ellátva. Előfizetési ára 8 frt, diszkötésben 10 frt. A tiszta jövedelem fele a Buda alatt elesett honvédek szobrára, egy negyede az Eperjesen hősi halállal kimúlt Desseffy Arisztid emlékére emelendő színház javára fordíttatik. Az előfizetési pénzek Aigner Lajos könyvkereskedésébe küldendők. A mű november 1-jére jelenik meg.

♦♦ (*A Fischer-féle bankház*) különbnél külön módokat szokott kitalálni reclam-csinálásokra. Legközelebb valamennyi lap utolsó oldalát elfoglalta egy ökölnyi nagy betűkkel szedett nyíltlevéllel, melyben Tóth Vilmos belügyminiszter urat figyelmezteti, hogy az ő sorsjegy-combinációját ne sorolja a mindennapos szédelgések közé. Hanem felsült vele. Egy falusi lelkész

olvasta a nyílt levelet s szemébe mondja a Fischer-czégnek, hogy ne ámítsa a könnyen hívőket; őt is rászedte; 110 frtért vett valami sorsjegyet tőle, melyet aztán senki sem akart elfogadni, utoljára is Fischer váltotta vissza 65 frtért. Mi is tudunk esetet, midőn egy jóhiszemű magyar család tetemes összegben lett az e czég által elárusított sorsjegyekkel megkárosítva. Nálunk általában oly kevéssé ismeri a közönség az ily hitel- és más sorsjegyek természetét, hogy a tisztelendő uron kívül sok a rászédettek száma, s annyi a befogni való házaló, kivált ősszel, hogy minden tisztességes hitelpapír-árusra jut két-három csaló. Sőt a tisztességesebb egyletek utazó ügynökei is nem ritkán engednek meg maguknak aljasságokat. Vigyázzon a közönség, de a hatóság is!

♦♦ (*Egerton Bone György*) angol polgár ügyében, kit a főkapitányság minden ok nélkül a csirkefogók közé a pinczébe záratott: a városi tanács mult kedden tartott tárgyalást, de mivel a jelentés több lényeges pontot felderítetlen hagy, a tanács újabb jelentés-tételre utasította a kapitányt, és addig is Kajdacsírnokot, ki azon éjjel felügyelő biztos volt a városházán, hivatalától és fizetésétől felfüggesztette, az utcai biztost pedig, ki az angolt azon éjjel a városházra kísérte, azonnal elbocsátotta.

♦♦ (*A pesti távirtdai*) főhivatalban mult hétfőn éjfélnél Kunszt Antal pénztárnok a nyitott pénztár előtt egy nyakán ejtett sebből vérezve és eszméletlenül heverve találtatott. A megsebesített ilyen állapotban lakására szállított és az eset feljelentetett a városi kapitányságnál. A pénztárnok szobájában egy négyszög alakú tompa vas találtatott, melyet a támadó merényletére valószínűleg felhasznált, és azonkívül egy pár szemüveg, melynek tulajdonosául Trumek Ferencz távirtdai tiszt, ki a pénztártól a harmadik szobában szokott dolgozni, ismertetett föl. Kunszt pénztárnok az első emeleten egyedül dolgozott, hogy az éj folytán, ha majd saját tisztét teljesítette, másoknak segítsen. E közben Trumek, ki szintén hivatalnok, több ízben jelent meg a pénztári hivatalban, úgy, hogy Kunszt már aggodni kezdett a pénztár miatt. Éjfélnél abban a pillanatban, midőn Kunszt a pénztárt bezárta, vágott feléje Trumek egy vassal. Kunszt elég erős volt, hogy a táviró-terembe menekülhetett, zajt ütött s azt mondá, hogy Trumek meg akarta őt gyilkolni. A zajra betóduló hivatalnokok közt Trumek is bejött és egyenesen áldozatához fordult és sajnálkozott fölötte. „Mit tettem önnek?” — kérdi Kunszt — „hogy meg akart gyilkolni?” — Miután Trumek keze véres volt s szemüvegét is megtalálták a helyszínen, mentegőzése daczára elfogatott. Kunszt sebe nem veszélyes.

♦♦ (*A budai vízi-városban*) szolgáló Nagy Johanna ablaktisztogatás alkalmával a porhadó ablakfa eltörése következtében az emeletről leesett. Ezt megpillantva egy arramenő katona, odaugrott és a lezuhanót karjaival fölfogta, de a nagy súly alatt a karjaiban levő szolgálóval együtt lerogyott, mégis pár csekély ütődésen kívül egyéb bajuk nem történt. A bátor katonát Nagy Johanna dúsan megjutalmazta.

♦♦ (*Roskadozó régi és új házak.*) A városi középítészeti bizottmánynak most ugyancsak meggyűlt a dolga a roskadozó házakkal. Az egyik a váci-utca és régi német-színház tér sarkán 4. sz. a. levő régi Moesonyi-féle családiház, a másik az országúton 29. sz. a. levő ház. A Moesonyi háznál a Hass-féle kirakat egyik nagy ablakát befalazták, hogy a törmelékké vált főfalat támogassák. Az országúton levő háznál, már napokkal ezelőtt felrakatták a támfalakat, de ennek daczára a falropevések szaporodnak. Jelen esetben különben nem látják jónak na-

gyobb zajt ütni, mint mennyit a baj érdemel, s talán azért nem látta szükségesnek a hatóság e házak rögtöni kiürítését elrendelni.

** (Vegyesek.) Dr. Vaskovics János budai város-majorduszai hideg vizgyógyintézetének gyógyvendégei, mint rendszeren, ez évben is, és pedig mult szombaton este tombolajátékkal összekötött jótékony czélú tánczvigalmat rendeztek, melyen a testvérfővárosból igen diszes és nagyszámu közönség vett részt. A szünóra idején rendezett tombolajáték a balatonfüredi szeretetház javára 64 fit tiszta jövedelmet hozott. — Ö felsége Török Pál dunamelléki reformált egyházkerületi superintendensnek az egyház és tanügy körül közel félszázadon át szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi czimet díjmentesen adományozta. — Bull Róbert a „Merryweather et Sons“ londoni czég pesti ügynöke egy igen egyszerű és olcsó vízszűrő készüléket talált fel, mely a zavaros vizet megfosztván minden mellékizétől, kristálytisztaságban adja vissza a szűrő készüléken át. Egy ily készülék pegyedévenként csak 1 és fél forintba kerül, s egyszerű alkatánál fogva igen könnyen kezelhető. Mily fontos e találmány, főleg reánk pestiekre nézve, alig szükséges mondanunk. A készülék kapható a feltalálónál (Erzsébettér 12.) — Azon három ezer forintot, melyet a király a szegedi szegények számára adományozott, már kiosztották. Hétszázan részesültek belőle, kiki szükségeihez mért arányban. — A fővárosban egy francia születésű, szép termetű nő mutogatja magát, kinek sűrű bajusza és szakála van. A nő arcát, midőn nem mutatja magát, sűrű fátyol fedi, s szakála fekete szövettel van letakarva. — Egy pesti háziur egy jó nevű bankházzal szövetkezve, egy szép fekvésű nagy pesti házat ki akar sorsolni. Az engedélyért a kérvény a játéktervvel együtt a pénzügyminiszteriumnak adatott át azzal a megjegyzéssel, hogy a ház ára, a nyomtatványok költségei, a bélyegilleték és az illető bankház provisiojának levonásával a fölösleg a miniszteriumnak jótékony célra fog kézbesítettetni. — Május 31-dikén a himlőbeteggek létszáma 50 volt. Junius hóban 252-re emelkedett, összesen volt 302. Ezekből felgyógyult 215, meghalt 67, gyógykezelés alatt maradt — július 1-sején — 20. A járvány ezen egész tartama alatt megbetegült 2404, meggyógyult 1378, meghalt 1006, gyógykezelés alatt maradt 20. Hanem július hóban is meglehetősen sűrűen fordulnak elő himlő-esetek. — Langenfeld Frigyes, a Schliek-féle vasöntöde igazgatója, a tanácsnak tiz aranyat oly kéréssel adott át, hogy azok fele egyenkint jutalmul 5 olyan reáltanodai tanulónak adassék ki, kik az építészeti rajzban, és 5 olyannak, kik a mintázatban legkitűnőbbek. A tanács az adományt köszönettel fogadván, intézkedni fog szétosztása iránt. — Steiger Gyula országos képviselő 40 frtot ajándékozott oly czélból, hogy azt 5 frtos jutalmakban osszák ki az ősz- és stáció-utczai népiskolák zárvizsgálatain oly németajku növendékek közt, kik legtöbb előhaladást tettek a magyar nyelvben. — Hajós Zsigmond, a nemzeti színház tenoristája, jelenleg Lipcsében vendégszerepel. A „Troubadour“-ban Maurico szerepében oly hatással lépett föl, hogy rohammal meghódította magának az idegen színészek iránt rendszeren nem igen lelkesülő lipcsei közönséget. Második fellépte „Luciá“-ban lesz. — Miklósi szinigazgató, hir szerint, megvette a pesti városligeti gyermekszínházat, mely legközelebb le fog bontatni. Anyagából — megtoldva a megtoldandókkal, — új színházat építenek a Frohner-szállodához közel eső egyik üres telken, és e szerint van remény, hogy már a jövő télen két magyar színháza lesz Pestnek. — Stéger Ferencz, ki most Spanyolországban énekel, Amadeo királytól a III. Károly-rend

lovagkeresztjét kapta. — Dolinay Gyula, a „Kis Ujság“ kiadó-szerkesztője, az ifjuság és nép számára „Hasznos mulattató“ czimű füzeteket indított meg, s az elsőben versek, elbeszélések, ismertető szikkek, képtalányok vannak, fametszetekkel, ára csak tiz krajczár. — Táborosky és Parsch zene-műkereskedésében megjelent: Lónyay induló, zongorára szerző Herdy Ferencz. — Új beszély-gyűjtemény. „Az én ismerőseim“, ez czime egy új beszély-gyűjteménynek Tolnai Lajostól, melyet Aigner Lajos adott ki. Erőtéljes jellemfestés mellett különösen a nemes irány ép oly kellemes, mint hasznos olvasmányt tesz e beszélyeket. Ára e kötetnek 2 frt.

** (Rózsás napló.) Kayserseim b törzskari alezredes mult kedden vezette oltárhoz a fővárosi körökben kedvesen ismert Kiss Irén urhölgyet. — Gróf Benyovszky Béla tolnamegyei Kajdacson e hó 8-kán vezette oltárhoz Gindly Mária kisasszonyt, tengeliczi Gindly Rudolf nagybirtokos leányát. — Schwarcz Gyula eljegyezte Lónyay Gábor egyik leányát, s nem sokára oltár elé is vezetendi. — Dombrádon e napokban vezeti oltárhoz Bakos Pál, köztisztviselő ref. lelkész a művelt és kedves Vásárhelyi Róza kisasszonyt. Áldás frigyükre.

** (Halálozások.) Kadicsfalvi Török Emmánuel Nagy-Enyeden, a köztisztviselő Török Kornélia főispánné édesatyja ez évi junius 29-dikén 79 éves korában agyszélbűdés következtében meghalt. — Nyitra-Zsámbokréten e hó 4-dikén Keseleőkei Majthényi Tádé hunyt el 82 éves korában. — Beliczay Imre, pestvárosának egyik érdemes polgára, ki a közügyek minden terén nagy szolgálatokat tett, s egyik kiváló előharczosa volt minden közérdeknek, e hó 13-kán éjjel szélhűdésben meghalt. E derék polgár temetése hétfőn délután nagy részvéttel ment véghez. Ezerek jelentek meg, hogy megadják neki az utósó tisztességet. Egyletek, testületek nagy számmal voltak képviselve. Nemcsak a hallottas ház tag udvara, hanem a kismező- és király-utca egy része is megtelt. A koszorúkkal borított koporsó mellett Székács József oly meleg és ékes beszédet tartott, mely könybe borítá a szemeket. Aztán az énekkar gyászéneke hangzott. Ott volt a főpolgármester, a tanács tagjai s a város sok nevezetes embere azok közt, kik a koporsót a hatfogatu kocsira emelték. A menet, melynek élén a terézvárosi iskolák ifjusága ment, a királyutczán át vonult az evang. templomhoz, hol a derék polgár hamvait megáldák. Sokan kísérték ki egész a sírig. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Ringló gözben.

A kemény zöld ringlót két rész hideg vízben és egy rész borecetben 6 óra hosszat kell feküdni hagyni, elébb egy kissé tüvel megszürkálván azokat. Ekkor ki kell szedni az eczetes vízből, friss vízben egy óráig átáztatni, megszáritani és üvegekbe rakni. Ezalatt cukrot vízzel a tűzre tévén, ($\frac{1}{4}$ fontot számítván egy meszelyes üvegre) ha jól átforr, kihűlve a ringlóra kel önteni, papírral lekötöni és gözben kifőzni. Öt percnyi forrás elegendő e gyümölcsnek.

Ringlót cukorba

ugy főzünk, hogy az eczetes vízből kiszedvén, vastag cukorba teszszük azokat, a cukor ugyanannyi legyen, mint a gyümölcs, ezt már elébb ki kell mérni. A ringló csak 2—3

perezig forrjon a czukorban, akkor ki kell szedni, a levet azonban egészen vastagra beforni hagyni, kibülve az üvegekbe elrakott gyümölcsre önteni, másnap pedig papírral lekötve hűvös helyen eltenni.

Ilyen formán főzetnek be a málna, hámozott szilva, barack, som czukorban.

Sárgabarack-befőtt.

Az érett sárga barackot szítán áttörvén, meg kell mérni, és a mennyi a gyümölcs, ugyanannyi czukrot egy kis vízzel mindaddig főzni, míg az megsűrűsödik. Ekkor az áttört barackot belé kell önteni, s folytonos keverés mellett mindaddig forrni hagyni, míg egy tányérra csepegtetett befőtt egyes cseppjei szét nem folynak. Ekkor a tűzről leszedvén a befőttet, hűvös helyre félre kell tenni, más nap pedig üvegekbe tenni és papírral lekötni.

Divattudósítás.

„Ha ujat akar az látni a divatvilágból, úgy szedd össze sátorfádat és — utazzál! — mondá a divatvilág egyik fővezére, és valóban nem nagy városokban, hanem nyári lakokban, fürdő-helyeken és — az országuton, azaz a vasutakon és gőzhajókon találni a „legújabb gondolatokat.“ E legújabb gondolatok az idén szörnyen iparkodtak practicusoknak lenni, és többnyire sikerült is nekik; az utazó öltözék összhangzatos és szép kiállítása sok kezet hozott mozgásba, nézzük tehát a működés néhány példányát.

Fényes, kétféle mohairból készült egy fiatal hölgy utazó-öltözéke, az egyik szín havanah, a másik barnás volt. A rövid, de mégis földig érő havanah szoknya alját egy széles rakott ránczfodor vevé körül. E fodrot barna tafotából vágott keskeny fodrocsonk fejezte be. A barna felöltő félig testhez álló (polonaise) olyan hosszú volt, hogy egyszersmind hosszú tűnique-t képezett, köröskörül keskeny fodorral diszítve, elől pedig barna selyemgombokkal végig begombolva. A felső öltözéket két oldalt fel lehet troussirozni, de vannak, a kik egész hosszában hagyják. A félig bő ujjak valamint a ruhához tartozó havanah gallér is barna tafota fodorral voltak diszítve. Ez öltözékhez egy barna angol szalmakalap tartozott, oldalt egy kissé felhajtván és egy világos barna tollal, valamint barna selyemszalaggal diszítve.

A fürdői bálókra vagy hangversenyekre készült rubák igen fényesek: olyan sok- és szép színű nehéz selyemszövetek kínálkoznak hölgyeinknek, hogy nehezen lehet választást tenni, Van például egy új selyemszövet, egy fényes faille, mely olyan tündöklő, mint a páva tollazata. Most kéket mutat, majd vöröset vagy zöldet, hogy szinte kápráztatja a szemet. Kék színben olyan élénket állítanak elő, mint eddig még soha, a tömördek ujj szürke, hamuszín, lila, barna, őzszín, szinte zavarba hozzák azt, a kinek mindezek közt választást kell, és igen jó hasznát vesszük e bohó tömkelegben, ha mindig szem előtt tartjuk nemcsak a jó ízlést, hanem állásunkat és — erőnket, azaz pénzünket, melyet külsőségekre költeni lehet. Itt is erős akarat és czélszerűség legyen jelszavunk.

Mai mellékletünk: egy divatos felső gallér szabása. E gallérok majdnem minden ruhához viseltetnek a ruha szövetéből készülve és a ruhával egyformán diszítve, vagy fodorral, rüchével, csipkével sat. A ki jobban szereti, a gallért elől és hátul hegyesre is szabhatja.

Láttunk mi ilyen kerek gallérokat nemcsak a ruha szövetéből, hanem vastagabb, melegebb szövetekből is, például fehér posztóból, köröskörül élénk színezetű himzett bordúrral, vagy fekete posztóból, szintén tarka himzéssel vagy sujtással diszítve.

Számrejtvény.

Beszédes Mózes Ágnesről.

13. 14. 5. 6. 7. 8. 20. Nem szép nőnév, ki ezt kapja,
3. 4. 19. 5. 10. 6. 12. 8. 14. 11. Népet egymás ellen böszt.
9. 18. 11. 18. 15. 16. Jó pihenés esik rajta
1. 7. Szívet emészt, haját őszít.
1. 20. 13. 4. 15. 16. Nagy erdőség a hazában,
13. 18. 8. 16. 17. 10. Fáját télen ez emészt,
3. 2. 6. 2. 8. Található házban, s házban,
1. 14. 19. Embert hevít, s kedvre készíti.
1—20. Ki e nótát kitalálja,
Az is mondja: a költőnek
Ki ezt írta, nincsen párja.

Megfejtési határidő: augusztus 18-dika.

A f. évi 25-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Pártviszály.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Marinelli Anna, Hegedűs Róza, Holl Hermin, Schneegans Gizella, Strobentz Irma, Gallab Matild, Laczó Emma, Grill Klára, Báthory Zsigray Istváné, Várhalmi Berta, Békéssy Imréné, Braun Riza, Gelén Ilona, Ploy Leustach Fáni, Hornbostl Olga, Frömmel Luiza, Bálint Julianna, Boros Anna, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Horváth Aloisia, Limbek Vilma, Vitál Bomb Angela, Simkó Irma, Schönfeld Cecília, Györy Amália, Belbe Jánosné, Mezei Fáni, Nagy Ida, Miksa Lipótné, Németh Berta, Brocken Kovács Emma, Kern Hermin, Barthalos Vilma és Etelka, Varga Etelka, Marossy Hermin és Etelka, Kalós Erzsébet, Dzsini Pecz Mária, Potoczki Mari, Mandl Ida, Mauszbarth Mózes Emma, Benedikovic Róza, Barányi Aranka, Kalla Mihályné, Moesz Géza, Jánossy Lajos, Tóth Lajosné, Földi Sándorné, Gózon Mari és Gizella, Várnay Szék Anna, Pásztői Dánielovits Anna, Szmodics Irma, Sziklay Matild, Ambrózy Juszina, Fejérvári Mari és Ilona, Tucsny Irma, Csikós Anna, Perisits Ilka, Egry Ida, Ratkovszky Mari és Vilma, Glucsák Rezsőné, Jakabfalvy Anna, Felvinczy Mariska, Popovics Miklósné, Beszédes Mózes Ágnes, Szopka Klára, Paraicz Ilka és Teréz, Jármay Ferenczné, Stenczinger Karolin, Trajtler Erzsébet, Diviaczky Mária, Józsa Gábor, György Klára, Jaczkevits Velyáczky Anna, Bozváry Viktória, Kiss Lőrinczné, Oslányi Mari, Szabados Koszttyik Berta, Kovács Sebestyén Ilona, Lazur Lajos Anna, Kobuly Fáni.

A 24-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Trajtler Erzsébet, Nagy Luiza, Major Lina, Diviaczky Mária, György Klára, Bozváry Viktória, Lazur Lajos Anna.

Tartalom.

A gouvernántok háza, Csukási Józseftől. — Későn hozott, Ábrányi Emiltől. — Két szék között, pad alatt, Tóth Józseftől. — Az én első találkám, Ballagi Gézáttól. — Lakodalmi szokások a Kaukázusban. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Felső gallér szabás-mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

30. SZ.
Julius 28-kán.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrázok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi jaratási kötelezettest
foglal magában a lap irányában.

A testhordozásról.

Nem igen találhatni kedvesebb látmányt, mint a milyent egy csinos, hasznos munkával foglalkozó fiatal leány nyújt. És mégis, nem ismerek szomorítóbb képet, mint midőn ily fiatal lényt mélyen alágörnyesztve, munkája fölött ülni látok. Olvasóink legjobban tudják, hogy milyen nagy fontossággal bír a nőre nézve a jó növény, karcsu derék, arányos termet stb., és mégis mily gyakran fosztják meg önönmagukat ezen nagy előnyöktől. A nők közül sokan nehezen ismerik mindazon káros befolyást, melyet az óra- vagy naphosszant való görbe-ülés a test egész fejlődésére nézve a legtöbb esetben maga után von.

Hogy e részben némi üdvös eredménye legyen jelen soraimnak, különösen a legifjabbikhoz fordulok olvasóim közül és ő vele fogom szemle alá venni a görbe tartás befolyását a test különféle részeire.

Mialatt a tulajdonképi élénkebb és tökéletes kifejlődés a férfinnál a 16-dik és 18-dik, sőt nem ritkán még sokkal később kezdődik és a legtöbb esetben csak a 24-dik évvel véget ért; a nőknél a leggyorsabb növény és a teljes kifejlődés legtöbbször a 14-dik és 18-dik életév között esik, sőt nem ritkán még ennél is korábban, elannyira, hogy gyakran találni leányokat, kik 14 éves korukban már testileg teljesen kifejlődötteknek tekinthetők.

Már pedig a dolgok természetében fekszik, hogy mindaz, ami gyorsan fölszereződik, kevésbé tömör, szilárd és tartós annál, melynek több fejlődési időre van szüksége. Innen van, hogy a nők sokkal gyöngédebb és lágyabb testi alkotással bírnak a férfinnál. Továbbá az is következtethető ezen körülményből, hogy a gyöngéd lény sokkal inkább és sokkal nagyobb erővel

van kitéve a külső behatásoknak, mintsem a tömör és szilárd lény, és valóban is a leányok különösen fejlődési korszakukban rendkívüli módon ki vannak téve ilyen káros behatásoknak.

Midőn a gyors növény fa, például a déli olasz jegenye csak rövid ideig is karó vagy pózna által szoríttatva, egy irányban hajlítottatik, könnyű szerrel hajlást kap, elgörbül, és ezen görbülést a legtöbb esetben, bárha az egyenes növést gátló tárgy később eltávolítottatik is, egész életén át megtartja. Ugyanaz az eset az épen fejlődésben levő emberi testtel, különösen a fiatal leányoknál, a kik hajlott fövel ülnek a munkánál. A mellüreg összeszorítása folytán igen gyakran szűkmel-lőség és egyéb betegségi hajlamok származnak, mivelhogy a mellszervek nem táguhatnak ki rendesen és annál fogva elsatnyulni kénytelenek. De épen olyan könnyen megtörténhetik az is, hogy a test végkép kiforgattatik rendes fejlődési folyamatából, miből aztán épugy, mint a fiatal hajtásnál, mindennemű ki-növények származnak.

És nem csupán a mell és légzési szervek szoríttatnak össze ártalmas módon a görbe ülés által, hanem — és különösen — a gyomor is, mely ez által működésében akadályoztatik, miből aztán gyakran gyomorbajok, sőt gyomorgörcsök is származnak. Már pedig minden értelmes ember tudja, hogy az ép egészségre nézve a légzési szervek és a gyomor a legfőbb fontossággal bírnak, és e szerint minden leánynak saját egészsége iránti tekintetből vigyázni kell arra, hogy a kézi munkánál, olvasásnál stb. alágörbülve ne üljön.

Egyébiránt más hátrányok is származnak a görbe test-tartásból. Fájdalom, majdnem mindenütt találunk nagy számmal

rövid látásu embereket, sőt nem ritkán egész fiatal embereket, kik már el sem lehetnek szemüveg, orr- és szemcsiptető nélkül, és valami nagy szépséget találnak abban, hogy az isten adományát a művészet által pótolni vélik. Mellesleg mondva, igen helytelen dolog ez, önönmaga ellen elkövetett rossz cselekedet, mivelhogy ennek folytán az egyébként ép szem lassan-lassan az üvegre szoktattatik, mely nélkül később el sem lehet, holott ezen reászoktatás nélkül sokkal jobban és sokkal élesebben és sokkal hosszabb ideig látna.

De semmi sem rontja annyira a természettől ép szemet és gyöngíti annyira a látási képességet, mint a természet-ellenes, felettébb való aláhajlás azon tárgy fölé, melyet huzamosabb ideig magunk előtt tartunk, mint például a finom kézimunka, varrás, himzés sat. fölé. A legtöbb esetben rövidlátás, vagy a szemek korai elgyengülése származik ebből.

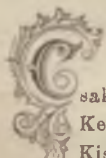
Azonban nem csupán inteni és visszariasztó példákat állítani az olvasónő előtt szándékom jelen sorokkal, hanem egy-szersmind az utakat és módokat is kijelölni arra nézve, mely szerint a felséges természeti hajlamokkal gazdagul megajándékozott női test természetszerű kifejlődése és tökéletesítése a legcélszerűbben eszközölthetik és előmozdítottathatik.

Miként a növény természet szerinti fejlődésére mindennek felett üde, tiszta lég és világosság szükségesek, épugy a fiatal lányok legelső életkellékei közé: a szabad levegőben való mozgás és serény munkásság tartoznak. Fájdalom, sok fiatalleány, különösen nagyobb városokban, csaknem teljes mellőzése mellett e két főkelléknek, nő fel, és — semmi kétség, hogy ép ebből származik a sok testi gyöngékedés és kedélybaj sok nagyvárosbeli nő részéről.

A mozgásról már szoltam, azért — hogy visszatérjek tárgyamra — csak azon megjegyzésre szorítkozom, hogy a mindkét nembeli fiatalokra nézve egyiránt felette fontos, hogy fejlődési éveikben ugy a munkánál, valamint a szabadban való mozgásnál jól vigyázzanak testhordozásukra. Tudom, hogy nem kis feladat, felhagyni a már ugy szólván második természetté vált szokással és leküzdeni a hajlottan ülés kedves kényelmét; mindennek előtt erős elhatározás szükséges hozzá. Másrészt azonban ha kedves olvasónőim fontolóra veszik, hogy ezen elhatározás következetes kivitelétől életboldogságuk legnagyobb része van foltételezve; ha egész valóságában szem elé állítják maguknak, hogy mi minden függ ezen elhatározás következetes kivitelétől, akkor — semmi kétség — örvendetes tanubizonyosságát is adják majd szilárd akaraterejüknek.

Vannak, a kik a test egyenes tartásának nagy fontosságánál fogva különös fűző- és kötő-készüléket alkalmaznak; de ezen kényszereknel sokkal célszerűbb élő szóval való felvilágosítás után azon meggyőződést gyökereztetni meg a fiatalságban, milyen szükséges és üdvös az önmaga feletti szigorú és folytonos örködes, és mily szomorú következményeket vonhat maga után a fejnek folytonos alácsüggesztése.

Csak azon vitáznak...

Dobó Lászlótól.

sak azon vitáznak mostan egész nap:
Kettőnk közül vajon ki a boldogabb?
Kis lányunkat jobban hogy ki szereti?
Kedveskedni jobban hogy ki tud neki?

Megirigylem tőled, hogyha öleled...
Ujra kezdem aztán megint teveled;
Megirigyled tőlem, hogyha ölelem...
Ujra kezded aztán megint én velem.

Hogy a béke köztünk mindig szent legyen:
Hol ölemen nyugszik, hol meg öleden;
Te sem akarsz még, én sem, letenni:
Több sem elégít ki, nem hogy csak ennyi!

Szép szemére aztán álom ha repül,
Álmában nem hagyjuk soha egyedül:
Ketten együtt várjuk, várjuk, míg ébred,
Mosolyáért én és te is e végett.

Akárhogy hánjuk-vessük a dolgot,
Ez a kérdés köztünk nem lesz megoldott...
— Tünnék bár ezentul, mint most, minden nap,
Ne tudnók, hogy köztünk ki a boldogabb!...

Két szék között, pad alatt.

— Pályanyertes beszély. —

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

Ekkor nagy meglepetésemre nevemet hallottam kellemes, csengő hangon említeni.

— Jó napot, Bárdos ur!

Kissé megzavarodva pillantottam körül, aztán a leány felé, ki mosolyogva intett üdvözlést fejecskejével.

— Jó napot kisasszony! — viszonzám csodálkozva s mintegy magamtól kérdezve: hogy ismer ez engem?

A leányka észrevette csodálkozásomat s vidor pajzansággal rázta hátra leomló fürtzeit, melyek mint fekete hullám, vettek körül hőszin nyakát.

— Hogy ismer engem, szép kisasszony? — kértem, feléje irányozva lépteimet. — Kegyed nevemet említé.

— Oh igen, — szolt felemelkedve s csinos bókkal meghajolva, midőn közelébe értem. — Atyámtól hallám, hogy önt Bárdos Kálmán urnak hívják, s gyakran láttam az ablakon keresztül, midőn ott elhaladva bepillantottam.

— Kegyed bepillantott?! — kérdezém naiv örömmel.

— Miért ne? — viszonzá ő azzal a könnyedséggel, mely neki oly jól állott. — Kiváncsi voltam önt látni, kiről atyám igen jól nyilatkozott s azt mondta, hogy Pesten végezte a jogot. Sokszor hallottam a pesti jogászokról s akartam egyet látni.

— Nos, hogy tetszem? — kértem nekibátorodva s enyelgő hangon.

A leányka elpirult. Nagyon furcsa kérdés volt az; de reáfelelni még furcsább lett volna.

— A kertben is láttam néhányszor, — folytatá a kedves teremtés élénken, — de Bárdos ur engem nem vett észre.

És igaza volt. Csakugyan nem vettem észre. Most láttam először.

— Ugy-e Bárdos ur, ismeri atyámat?

— Bizonyosan! ... hogy is hívják a kegyed édes atyját, kedves kisasszony?

— Jármái Lászlónak.

— Ah! Jármái Lászlónak! Hogy ne ismerném?! ...

— Én az ő leánya vagyok ...

— Meg vagyok győződve, kisasszony ... Kegyedet nemde Mariskának hívják?

A leány elkaczagta magát.

— Nem. Az a jószágigazgató ur leánya. Engem Birinek hívnak.

— Biri! Ah mily szép neve van kegyednek.

Még inkább elpirult s lesüté sötét kék szemeit, melyek oly felségesen illettek a fekete hajzathoz.

— Mint örülök e véletlen s rám nézve oly kedves találkozásnak, — mondám a füre telepedve, miután erre Birike felhalmazott. — Gyakran szokott ide kijönni kegyed?

— Mostanában nem, csak nagyon ritkán. Ezelőtt majdnem minden délután.

— Igazán regényes hely ez itt. A kilátás festői.

— Különösen ilyenkor, naplemente tájon.

Hosszasan, önfeledten tekinték reá s oly bájosnak találtam, hogy szívemet édes nyugtalanság dobogtatta.

— Megvallva az igazat, nem is sejtém eddig, hogy ily vidám angyalok közt élek, — szoltam a szebb virágokat kiválogatva s Birikének nyujtva. — Bár az öreg ur (ez a princípális volt) néha figyelmeztetett, hogy jól tartsam magam, mert itt szép leányszemek fognak ostromolni...

— Az igaz, hogy egy egész leány-társaság él itt együtt. A direktor ur leányai: Mari és Luiza, az inspektor ur nővére, a leánya, végül pedig én...

— És, hogy egy hódolójuddal több legyen, előre is ajánlom magamat jó indulatukba. Mondhatom, hasznavehető ember, illetőleg társ leszek... Tudok minden társas játékot a „hogy tetszik“-től kezdve a „künn a bárány benn a farkas“-ig... ezenkívül zongorázom, ha nem is úgy, mint Liszt, de mindenestre úgy, mint bármely falusi rektor... Strausz keringőit, polkáit meglehetősen játszom, és ez, úgy hiszem, bőven elég.

— Kegyed zongorázik! Milyen derék! milyen derék! És nemde tánczolni is szeret?...

— Véghetetlenül! különösen a keringőt...

— Én is, — szolt a leány, ártatlan elragadtatással, — mi nagyon sokat szoktunk tánczolni!

Alkonyodni kezdett, a nyugati égiven a nap végsugarai rezegtek.

— Ime, önnek is kötöttem egy bokrétát, — mondá a leányka, bájos mosolylyal nyujtva felém egy izléssel összeválogatott kisdud virágcsokrot. — Fogadja szívesen ezen első találkozás emlékeül.

— Köszönöm, kisasszony, — szoltam, el nem titkolható melegséggel tekintve szemeibe s a csokor átvételekor gyengéden érintve kis kezét, — örök emlékül fogom ezt megtartani.

— Én oly bohó vagyok! Ugy szeretem a virágokat! — csevegé a kedves leány, a kötött koszorut karjára véve. — Koszorut fonok belőlök s szobám falára a képek fölé akasztom... De menjünk is már, mert mindjárt leszál a nap.

Hirtelen fölemelkedtem s kezemet nyujtottam, hogy felsegéljem. Milyen jól esett az a néhány pillanat, melyek alatt kezem érinté az ő kezét!

— Holnap nálunk jövünk össze, — mondá Birike, midőn hazaérve bucsuzólag nyujtá kezét. — Igérje meg, hogy kegyed is eljön.

— Igérem. Holnap úgy is vasárnap lesz.

Ez éjjel sokáig nem tudtam elaludni, mindig e leány volt eszemben, s midőn végre elszenderültem, fölöle álmodtam.

Az egész délelőtt nyugtalan vágyódásban telt el; szeret-

tem volna már látni... náluk megjelenni s lehetlen volt eltitkolni, hogy a fiatal lány élénk hatással volt reám.

Alig vártam, hogy felkelhessek ebéd után az asztaltól.

Mindig szerettem csinosan öltözködni a tetszelgés gondolata nélkül, de most éreztem, hogy hiuvá tett e kis lány, kinek tetszeni, rokonszenvét megnyerni leghőbb vágyam volt. Akkori időben csinos fiúnak tartottak. Azt mondták, hogy ritka szép fekete hajam van, arczom szabályos, vonásaim finomak s természetem kifogástalan.

E külső tulajdonokra őszintén mondom, hogy ekkor lettem először hiu, a minék igen természetes oka az volt, hogy ezelőtt semmi melegebb vonzalmat nem éreztem valamely nő iránt s sokkal gyarlóbbnak, mulandóbbnak tartottam a külsőség tökélyeit, hogysem komolyabb gondolkodásom s szerénységem mellett ezeknek fontosságát tulajdonítottam volna.

Önkénytelen támadt bennem azon gondolat, hogy az ember az érzelmek s körülmények rabja, azok szerint változik s azokhoz méri cselekedeteit. S ezt az öntapasztalás leginkább bizonyítá. Soha sem fordítottam annyi gondot hajam, szakálam s pörge bajuszom rendezésére, mint e napon. Csinos akartam lenni s a mi legfőbb, Birikének tetszeni.

Hogy sikerült-e? Nekem úgy látszott, hogy igen.

Midőn nálok megjelentem, kisdud társaságot találtam ott, melynek férfi tagjai: a fiatal kulcsár, jószívű, természetes, de egy kissé nyers emberke; az írnök, egy vidám, eleven szellemű, mozgékony s így lány-társaságban igen hasznavehető kis egyéniség, s egy 26 év körül járó „házasulandó“ ispán voltak, nem számítva ide a kasznár urat, Birike édes atyját, ki beléptemkor hangos kiáltással adá tudtára a „hogy tetszik“-ező társaságnak megérkezésem feletti örömét.

Egy ideig — udvarias kitüntetésből, melyet első vendég iránt mindenkor tanusítani szoktak — beszélgetett velem, aztán „jó mulatást“ kívánva a fiatal társaságnak, odahagyta a szobát, nem lévén ott szükség „olyan vén legény“-re, ki mindig a pipa mellett szokott maradni.

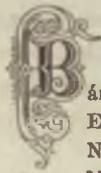
Nem reméltem, hogy ily kedves, vidám és művelt lelkű leány-társaságot talállok itt, megvallom, nem reméltem s annál nagyobb volt meglepetésem.

Valamennyi kedves, szép leány volt, mindazáltal nekem még is csak Birike volt a legszebb, a legkedvesebb.

(Folytatása köv.)

N é p d a l.

N. Juliától.

Ármi sokáig nézzem én az eget
Este, midőn nem borítják fellegek,
Nem talállok rajta olyan csillagot,
Mint a minő reám e földön ragyog.

Ez a földi csillag nekem többet ér
Százszor többet valamennyi éginél.
Van-e csillag ott fent, mely úgy fénylene,
Mint galambom gyönyörű szép kék szeme?

Az égi csillagok fénye bármi nagy,
Mitsém ér! mert egytől egyig hideg az,
De a fény, mely az ő szeméből ered
Lánggra gyújtja, felvidítja lelkemet.

A z é n e l s ő t a l á l k á m.

Beszélyke.

Ballagi Gézátlól.

(V é g e.)

Váriné végre nem állhatta tovább. Karszékéből fölkel, ki-kitekintett a félig nyitott szobaajtón, hogy így symbolice adja tudtomra, hogy elmehetek.

Föltettem már magamban, hogy távozom, annyival is inkább, mert hetet harangoztak s az én köszvényes nagybácsim szerette, ha ilyenkor vele töltöm az időt, miután egész nap mezei gazdaságával levén elfoglalva, ugy sem lehetett velem. De Sasku és én e napon sehogy sem tudunk egyességre lépni. Egy merész gondolat háttérbe szorítá az illemtant. Elhatároztam, hogy maradok, míg Váriné nem kapitulál, vagy míg magunkra nem hágy bennünket, a mikor kiönthetni véltem a bensőmben rugdalódzó érzelmeket.

— Náni, kifut a tej! — A konyhában ólálkodó Jancsinak e mély, basszus hangon kiejtett s a szakácsnéhez intézett figyelmeztetése hozzánk is behallatszott, mire Váriné kötését eldobva, a veszély nagyságához illő széllel kiszaladt.

Tervem illetén váratlan megvalósulása kihozott sodromból. A nőruhákról tartott szakértő előadásomat a szó közepén abban hagytam, de nem valék képes e prózai tárgyról egyszerre a költészet virágos mezejére átesapni s elmondani Irmának, amit azalatt, míg Várinéval az imént a palacsintáról beszélgettünk, tizszer-huszsor ismételve magamban elmondtam. Elhallgatunk. Irma a kötésen, a harisnya sarkán számolt valamit (hogy mit lehet a kötésen számolni, azt a nők tudják legjobban); én pedig minden tagomban remegve, sarkaltam csökönys Pegazusomat, mely ép akkor hagyott cserben, mikor a legnagyobb szükségem lett volna rá. Egyik percz a másik után mult s mi még mindig hallgattunk. Én már gondolkozni sem tudtam s anyanyelvemből is csak az egyetlen szó: „Irma“ csiklandá nyelve-met, a többi rám nézve nem létezett. Ki vele hát, ha más nem jut eszembe, bevezetésnek talán ez az egy szó is elég lesz — ösztökelte valami belőlről; s én e valaminek, ez ösztönző, vagy hogy Socratessel szóljak, „susogó daemonomnak“ engedve, fogaim közt, mint a hideglelés ember, susogtam, hogy: „Irma!“

Nem tudom, nem emlékszem rá, hogy e négy betűben kifejeztem-e mindazt, a mi lelkemet nyomta; azt sem tudom, hogy a klasszikus rövidségű vallomás illusztrálása végett, Irma kezét megragadtam-e vagy sem, s hogy arca kiderült-e vagy elkomorult a merész nyilatkozatra? De arra már tökéletesen emlékezem, hogy kezeivel megsimítá izzó homlokomat s fülembe sugta, hogy „Jön a mama!“ E szavak észre térítettek.

Váriné csakugyan betepegett, zsörtölődve a szakácsné gondatlansága miatt. Én pedig gépiesen nyultam kalapom után s felindulva búcsút vettem a családtól. Irma az ajtóig kísért, hol még egyszer megcsókoltam a nyilatkozatom-okoza fölindulástól, vagy talán a haragtól remegő kezét.

Kellemes őszi est volt. Az utcán már csak elvétve találkozott az ember egy-egy kaputossal; de azért a vízholdó lyányok vihogása, a kísérő legények otromba röhögése az utcát megélénkíték. Engem zavart a zaj s mintegy ösztönszerűleg vittek lábaim a falu végére, hol már legfőlebb egy-egy kutyaugatás figyelmeztetett arra, miről már-már megfeledkeztem, hogy a földön és nem a ragyogó csillagok csendes országában járok. A kutya tehát és a hűs lég lassankint lehűték lázas képzeletemet.

Visszafordultam, miután homlokomról a hideg verejtéket letöröltem, s gyorsított léptekkel siettem hazafelé. Az idő mind

hűsebbé vált, az égről lassankint eltűntek a csillagok, a szél, mely idelenn még csak néha-néha mozdítá meg a sárguló lombokat, odafönn ugyancsak hanczurozott a komor, sötét felhőkkel. S a mint a csillagok eltűnedezték, a mint a szél fokonsint növekedett, ugy csillapultak az én fölizgatott idegeim. Ábrándjaim eloszlottak, ugy, hogy mire nagybátyám utcájába fordultam, nem volt többé szükségem a kutya figyelmeztetésére, hogy a földön vagyok; e nélkül is éreztem a földi létet minden kinjaimmal. Kétkedni kezdtem Irma szerelme fölött, mely még az imént oly kstségtelennek látszott előttem. Egyik perczben magaménak hittem őt, de már a másik percz megfosztott e boldogító hitemtől. És e kétség addig gyötört, míg utoljára türelmet veszítve, elhatározám véget vetni kinjaimnak. Nem leszek öngyilkos — így okoskodám — hisz gyötrelmeimet másként is megszüntethetem. Irok Irmának s felszólítom, nyilatkozzék, szeret-e vagy nem? Ha válasza igenlő leend, ugy életem boldogsága biztosítva lesz; ha tagadó, akkor istennek ajánlom lelkemet, és . . . no majd akkor határozok sorsom felett.

Az ige testté lőn. Mire hazaértem, nagybátyám már akkor hálószobájába vonult vissza s én nyugodtan ülhettem volna íróasztalomhoz, ha az új terv ismét nem korbácsolta volna föl már-már csillapuló idegeimet.

Mily nehéz az embernek gondolatait hiven kifejezni, mily nehéz ez különösen a szenvedélyek uralma alatt, a mikor érez az ember, nagyon is sokat és nagyon is mélyen érez, de ez érzelmeket maga sem tudja magának megfejtetni! Egyik perczben boldogító, a másokban kétségbeejtő; az egyik perczben, ha papírra tennők, véghetlen szerencsésnek hinne bennünket a világ, a másokban már minden sorunkból szenvedés és keserűség világlanék ki.

Ilyen állapotban voltam én amaz este. Irma az enyém, — nem, ő mást szeret; Irma csak tréfált, mikor délután a házasságról gyilatkozott — nem, ő csakugyan menyasszony. Ezek és ezekhez hasonló gondolatok ériási tusát idéztek elő bensőmben, s ahányszor az ellentétes gondolatok közül egyik vagy másik tulsulyra jutott nálam, annyiszor kezdtem újra a levelet. Előbb áradoztam, mint egy boldog szerelmes, ki kedvesének ír, de nem azért, mintha fölvilágosításra volna szüksége, hanem csak hogy viszonszerelmét, melyet élő szóval — saját balga felfogása szerint — nem volt képes eléggé költőileg tolmácsolni, a papíron édeskés, keresett szavakkal fejezze ki; majd szemrehányást tettem, mintha jogom lett volna Irmát bármely tetteért is szemrehányással illetni; aztán kértem, fenyegettem őt, végre lemondtam szerelméről. S ily lelki vajadás közt rágtam a pennát, míg a szomszédszobában a régi öreg fal órá négyet nem ütött. Ekkor már ki voltam teljesen merülve s az órának minden kondulása után lejjebb-lejjebb csukódtak szempilláim. Egyszer aztán kiesett kezemből a kalamus . . . többre nem emlékszem.

Dél felé járt az idő, mikor fölébredtem, s talán még ekkor is aludtam volna, ha az öreg gazdasszony meg nem sokallja a dolgot s az ajtót be nem vágja amugy isten igazában.

— Bocsanatot kérek, ifiuram, — mentegeté magát az ármányos asszony — megcsuszott a kezemben a kilincs.

— Jól van jól, öreg, — feleltem mámorosan, — csak más-kor vigyázzon.

Örzsé néni megállt az ajtóban s eltátva szemét száját, ugy nézett ki, mint valami kérdőjel. Én pedig ezalatt fölkeltem az asztal mellől s nagy nyujtózkodás közt tükröt vettem elő, hogy felborzadt hajamat s kiódzott nyakkendőmet rendbe szedjem.

— Na, mi furja az oldalát, Örzsé? — kérdezém, miután az öreg még mindig bámészkodott.

— Csak azt akarom mondani, ifiuram, hogy máskor, ha el akar aludni, előbb feküdjék le, aztán oltsa el a gyertyát, mert a tekintetes ur ugyanis mindig panaszkodik, hogy mióta ifiuram itt van, annyi gyertya fogy, mintha zsir helyett gyertyával csinalnók a rántást.

Ezzel sarkon fordult Erzsók asszony s engem magamra hagyott.

Sokáig ültem a tükör előtt, nem hiuságból, mert hű soha sem voltam, hanem mivel törődött tagjaimnak jól esett a pihenés, a tétlenség. S amint testem pihent, lelkem is megkivánta tőle a semmittevést. Végre hosszas szemlélődés után öntudatlanul eltoltam magam elől a tükröt, tollat vettem a kezembe s az előttem terpeszkedő papirosra firkálni kezdtem valamit, hogy mit, biz én magam sem tudom. Ki nem volt már olvasóim közül hasonló állapotban, midőn a lélek, tetteink irányadója, mintegy elzsibbad, s midőn az ember hasonlónak válik a delejtűjétől megfosztott hajóhoz, mely a tenger sima tükrén cél nélkül tévedez, míg egyszer vaktában vagy biztos kikötőbe nem jut, vagy egy ösvény örökre el nem temeti.

Ily önkívületben talán valami felsőbb hatalom vezette tollamat, elég az hozzá, hogy midőn az öreg Örzse ebédre hítt, egy sűrűn tele irt lap feküdt előttem. A min én egész éjszaka hiába törtem fejemet, azt néhány óránegyed alatt elkészíté helyettem őrangyalom vagy daemonom. Készen volt a levél, csak még a rózsaszínű papírra le kellett tisztázni. Hogy rossz vagy jó szellemem mit diktált tollamba, hogy kértem-e benne vagy fenyegettem, szemrehányást vagy lemondást tartalmazott-e a levél, az nem tartozik ide. Annyit azonban bevallok, hogy a végén megkértem Irmát, jönné el az nap este hét órakor a sétatérre, hogy válaszáat, mely egyszersmind az én végítéletem leend, saját szájából halljam.

A levél átadásával czirnos szolgálónkat biztam meg, erősen ráparancsolván, hogy az iratot senkinek meg ne mutassa, a kisasszonynak személyesen kézbesitse, ha pedig ő nem lenne otthon, a levéllel együtt jöjjön vissza.

Elővigyázati rendszabályaimat a leány pontosan megtartá s a levelet átadta Irmának.

Nem emlékszem, hogy valaha nagyobb szorongást álltam volna ki, mint ez emlékezetes délutánon. Sehol sem találtam helyemet. Olvasni akartam, hogy unalmamat elűzzem; de se Laboulaye, se Paul de Kock, se Eötvös, se Jókai nem elégített ki. Eötvöst nem értettem, Paul de Kock nem mulatott. Majd a zongorához ültem, de nem valék képes Székely egyetlen fantáziáját sem végig játszani, minden akkordnál megbicsaklottak ujjaim s olyan hamis hangokat vertem ki a billentyűkön, hogy a jó hallású Örzse többször benézett, nem pajkos gyerekek szabadultak-e be a szobába, kik ily éktelen gixerezéssel rontják a levegőt. Azután kimentem a szabadba, a ház előtti kis kert lugasába, de itt sem maradhattam sokáig, mert az utcáról behallatszó zaj zavart.

Végre elérkezett a várva várt est. S csudálatos, mennél inkább haladt a nagy fali óra mutatója a hetes szám felé, én annál rosszabbul éreztem magamat. Eddig csak nyughatatlan voltam, de most a szó szoros értelmében a hideg rázott. Mikor pedig a háromnegyedet ütötte, bensőmben olyant zökkent valami, hogy szinte csuklottam belé.

E zökkenés volt a jel, hogy indulhatok. Öntudatlanul nyultam kalapom után, öntudatlanul mentem ki házunk ajtaján s öntudatlanul vittek lábaim a sétatérre. Ismét őrszellemem ártotta belé magát saját ügyeimbe; ez végzett, én csak gépies eszközeül szolgáltam.

Jó darab ideig jártam föl s alá a sétatérre, mely egész kihalt volt s csak néha vágott rajta keresztül egy-egy ember, kinek utja épen erre vitt.

Nyughatatlanságom ezalatt fokról-fokra növekedett, úgy, hogy már a körülöttem törtétekről nem valék képes eszmélni, s ha Irma egyszerre előttem terem, azt hiszem, be kellett volna magát mutatnia, különben nem ismertem volna hirtelen föl. Csuda-e ily lelki állapot mellett, hogy egy magas uri ember ötszörhatszor elballagott mellettem a nélkül, hogy bolyongása nekem föltűnt volna. Egyszer aztán a rejtélyes egyéniség megszólított.

— Kit keres uram?

— Mi köze hozzá! — felelém én hirtelen s nem épen a legbarátságosabb hangon.

A rövid kérdés és felelet után meglehetősen hosszú szünet állt be közöttünk. Az idegen azonban nem mozdult előlem s e tolokodása, valamint előbbi vakmerő kérdése ingerlőleg kezdett reám hatni.

— Mit kíván még az ur? — törtem meg a csendet, most már sokkal kellemetlenebbül érezvén magamat, mint az előbb, midőn az első meglepetés percében helyzetem visszasságát még nem valék képes teljesen fölfogni.

— Hogy mit kívánok, azt csak akkor mondhatom meg, ha tudom, kihez van szerencsém, — felelt az éji lovag.

A vakmerő követelés feletti harag első pillanatban toromra forrasztá a szót; de egy kis gondolkodás után elhatároztam magamban, hogy megmondom, ki vagyok, ez által remélvén a további kellemetlenségnek végét szakíthatni.

— Én Szilvay Ernő vagyok, s most szabad kérdenem uraságod nevét?

— Rögtön szolgálok vele. Előbb azonban még egy kérdésem volna Szilvay urhoz. Nemde Vári Irma kisasszonyra várakozik?

Ha a menykő csapott volna le közvetlen közelembe, nem ijedtem volna meg annyira, mint ahogy e kérdés megijesztett. Talán Irma testvérét küldte maga helyett? E gondolat villant meg hirtelen agyamban, s ez meghunyászkodtatott volna, ha viszont az idegen vakmerő magaviselete föl nem forralja bennem a vért.

— Bocsánat, uram, — szoltam felindulástól remegő hangon, — az ön tolokodása a legszelídebb embert is ki hozná türelméből.

— Na, hogy ön el ne veszítse türelmét, — válaszolt hirtelen az előttem még mindig ismeretlen utonálló, — ime bemutatom magamat. Én Fehér Oszkár, Irmának néhány hét óta vőlegénye vagyok. Ön az a szerencsés, a kinek mint vőlegény először praesentálhatom magamat; mert a városban még senki sem tudja az Irma és köztem való viszonyt.

Meg voltam semmisítve. Hangom és lélegzetem elállt. Ugy éreztem magam, mint a szerencse-játékos, kinek összes vagyonát most teszi zsebre a bankár s ki e perctől fogva nem bánja, ha mint az állatot agyon bunkózzák is, csak kinjaitól szabaduljon meg. A játékos és én köztem mégis volt egy kis különbség. Az tudja legalább, miként fosztották meg vagyonától; de én nem valék képes fölfogni, hogy férhetett titkomhoz ez ember s hogy rabolhatta meg belső szentélyemet. E különbséget meg kellett szüntetnem annyival is inkább, mert Irma jelleméről akartam tisztába jönni, s ehhez volt is még erőm; mert fogaim közt ugyan, de megreszkíroztam a kérdést, miként jutott tudomására Fehér ur a találkának?

— Irma mondta ma délután, — felelt a vőlegény, csudálatos! minden harag nélkül, — hogy ön ide kérte őt, s miután ily későn fiatal lányt egyes egyedül a házat nem hagyhatja el,

azt hiszem, uram, be fogja látni, hogy lovagias emberhez illő módon cselekedtem, midőn arámat helyettesítém. S most kérem, mondja el kívánságát, hogy Irmának megvíhessem azt.

— Csekélység, mindössze is csekélység, — hebegtem én; — csak azt akartam Irma nagysámtól megtudni, mikor lesz az ... esküvő?

A fiatal ember elmosolyodott, s e mosoly visszaadta egyrészt bátorságomat, a mennyiben azon meggyőződésre vezetett, hogy se kardra, se pisztolyra nem lesz szükség, mert ellenfelem nem vérengző kannibál, sőt valóban lovagias ember; másrészt a mosoly a megszegyenülés érzetét idézte elő bennem.

— Az esküvő a jövő hónapban lesz, — felelt Fehér, — melyre önt ezennel meghívom. Azt azonban kikötöm, hogy addig az én kis Irmámat ne hívja el varróasztalától éji találkára, mert neki most sok dolga van a staffirunggal. Most pedig Isten önnel, uram. Örültem a szerencsének. A viszontlátásig.

Ezzel az én új ismerősim kezét szorítva velem, sarkon fordult, s ott hagyott a faképnél.

Leverten tértem haza s még az nap este bepoggyásolván, másnap elutaztam.

Megtartották-e a menyegzőt, azt nem tudom; mert én a szerencsétlen kimenetelű találka után pár évig felé sem néztem nagybácsimék városának.

Lakodalmi szokások a Kaukázusban.

(Vége.)

Mihelyt az atya a két közvetítővel a juneht ajtaja elé lép, üjongatással és lövöldözéssel fogadják; akkor aztán a két legjobb lovas lóra pattan s azon hely felé vágat, hol a fiu vár, hogy az örömhirt neki megvigyék. A többieket az élelmiszerekkel és italokkal megvendégelik, az állatokat leölik és elkészítik. A míg enni és inni való van, tart a lakoma, a melyre természetesen minden szomszéd siet; ha a lakomának vége, mindenki haza megy. Ugyanazon éjjel a fiatal férj egész csöndben az udvarba jön, a hol már az ő és neje számára egy juneht van kijelölve; szüleinél rövid látogatást tesz; ezek a fiut igen komolyan fogadják, és néhány kérdést intéznek hozzá. A fiu ezután egy hétig rendkívüli szorgalommal lát mindennapi teendői után, hogy bebizonyítsa, miszerint az elpazarolt időt pótolni akarja. Ezen hét alatt, mint említettük, nejét nem látja.

Nyolcz nappal azután, hogy a férj az atyai házba visszajött, a menyasszonyt is bevezetik abba, s ez a lakodalom tulajdonképeni napja, melyben azonban a férj nem vesz részt. Már kora reggel távozik hazulról s egész nap nem kerül szem elé.

A menyasszonyi menet és a lakodalom következő ünnepélyességekkel van összekötve. Mindjárt napfölkelte után minden közel és gyakran a távol fekvő udvarokból is asszonyok és leányok hosszú sora legszebb öltönyükben és ékszereikben kocsin, gyalog, vagy pedig lovasok által a lovon is tartva, köztük a főlegény nővérei is, azon juneht felé vonul, a hol anyjával a menyasszony az érkezőkre vár s őket örömmel üdvözli. A vendégek mindegyike hoz a menyasszony számára ajándékot, kenyeret, kalácsot, mézet és vaját, sőt méhsört is, melynek egy részét rögtön elköltik, másik részét pedig kocsikra rakják. Két nő és két nőtlen fiatal embert vőfélyeknek, két leányt nyoszolyó leányoknak és két asszonyt nászasszonyoknak választanak és rendezik a menetet. Ez a következő rendben hagyja oda az udvart: elől a két vőfély lovagol két rossz gebén, rosszul öltözködve és rosszul fölfegyverkezve (okát később tudjuk meg); ezek után

következik a férficsapat, gyalog és lóháton. A lovasok mint eszeveszettek ugrálnak ide-oda, mindnyájan dalolnak, elsütik fegyvereiket, és a fegyvereken kívül még hosszú vastag botokkal vannak fölfegyverkezve. Ezután következik a nők fényes csapata, élén a két fényes nászasszonnyal, hallgatagon, tiszteletteljesen és nagyon szerényen lépkedve. Azután páronként az ifjú leányok csapata csatlakozik hozzájuk; középen a menyasszony lépked legszebb ékszereiben; a leány-viselethez tartozó magas főveg most utójára van fején, s úgy el van fátyolozva, hogy arcát nem láthatni. Két nyoszolyó-leánya vezeti karon s ezekre támaszkodva lassan és nehezen halad előre. A nyoszolyóleányok vig és rendesen eszes teremtések, a kik meglehetősen pajzán alkalmi verseket készítenek, dalolnak, s melyeket aztán a leányok karban utánuk énekelnek. Ezek után jönnek az élelmi szerekkel megrakott szekerek s az egész menetet néhány lovas öreg ember zárja be.

E közben a szülék udvarában rokonok, ismerősök és szomszédok, többnyire azonban szolgák, szép számmal gyülekeztek össze; mindegyiknek hosszú bot van kezében. A nagy kunyhóban ül az anya, ünnepiesen öltözködve, néhány öreg szomszédnőtől körülvéve; az atya egy másik kunyhóban van, az ablaklyukon át nézi az egészet, de az udvaron nem mutatkozik.

Mihelyt a menyasszonyi menet a kapu elé érkezett, azt kérdik a belülálló, hogy: mit akar ez a sok ember? Erre az a válasz, hogy: ez nem reájuk (már mint a kérdezőkre) tartozik, hogy N. N. asszony az ő junehtjába vonul és vendégeket hívott házához; beszédek tartanak, taglalgatják a dolgot, kéréseket kockáztatnak, mind hiába, — a menyasszonyi menetet nem akarják az udvarba eresztetni. Ekkor a vőfélyek ostor-suhogtatva a sűrű tömegbe ugratnak, hogy utat csináljanak; lovasok és gyalogosok vadul kiabálva nyomulnak utánuk. Látványos viaskodás, harc támad; sokan kirohannak az udvarból, hogy a menyasszonyt hatalmukba kerítsék, a leányok sűrű kört képeznek körülötte, karban énekelnek, hogy kíséreit felbátorítsák, a férfiak ide-oda rohannak s mint megszabadult ördögök orditoznak, számtalan fegyverdurrogás hangzik a légtérben, sőt ostor- és botesapás is sűrűn hull a fővegekre és vállakra s olyannak, ki az ilyen jelenethez nincs hozzászokva, nem is igen ajánlanám, hogy a vad dulakodásba üsse az orrát.

Néha megtörténik, hogy egy-egy kíváncsi idegen a zürzavar közelébe merészkedik, ezt aztán mindkét fél, mintán egyik sem tudja, hogy hová tartozik, jól helybenhagyja. Legrosszabbul járnak a vőfélyek. Lovukat és fegyvereiket elszedik, a ruhát leszakgatják testükről és csak jó váltságdíj mellett kapják vissza; ez az oka annak, hogy e napon miért ülnek rossz gebére, miért öltözködnek és fegyverkeznek rosszul. Végül mindig a támadó párt a győztes. A férfiak, egy csoportot képezve, az udvar belsejébe vonulnak vissza; a női menyasszonyi menet a kapuba lép. A férjes nők a két nászasszony vezetése alatt a nagy kunyhóba vonulnak, a leányok a menyasszonyt közrefogva egész katonásan két oldalt sorakoznak s különféle dalokat zengedeznek, melyek éneklése alatt a karnagy szerepet az élénk nyoszolyóleányok viszik. Minden dal természetesen a lakodalomra vonatkozik. A menyasszony még mindig sűrűn el van fátyolozva s nem látja, hová került. A férfiak mintegy ötven vagy hatvan lépésnyi távolban nyugodtan állanak a leányokkal szemközt és örömmel pihentetik szemüket a kedves látványon.

Ezalatt a nagy kunyhóban az anya és a nászasszonyok közt ugyanolyan komédia foly le, mint a milyen egy hét előtt a szülék és a fiu küldöttei közt folyt. Az anya vonakodik menyét elfogadni, sokáig kéreti magát, de a közvetítőnek végre

mégis győznek ékesszólásuk és azon ajándékok által, melyeket a menyasszony nevében hoznak. Az asszonyok most mindnyájan az udvarba mennek, a menyasszonyt a nyoszolyóleányok kezéből, kik őt átadni vonakodnak, a két nászasszony veszi át és anyjának előlépése mellett a nagy kunyhóba vezetik; az asszonyok és leányok követik őket. Az asszonyok a kunyhóba lépnek, a leányok és a férfiak két részre oszlanak az ajtó két felén, és két karban dalolnak; a férfiak a fiatal férj bátorságát és jólétét dicsőítik, és magasztalják a nő szerencsését, ki ilyen férjre tett szert; a leányok erre válaszul a fiatal asszony szépségét, ártatlanságát és a női munkák körüli ügyességét dicsőítik, s azt is megértetik, hogy a férj ugyancsak szedje ám magát össze, ha hozzá méltó akar lenni. Ezalatt a menyasszonyt bemutatják anyósának. Ez nagy komolysággal és sok méltósággal történik. A fiatal nő anyja a szokásos üdvözetek után lefátyolozza a menyasszonyt, azután a két anya közeledik egymáshoz és szívélyesen átkarolják egymást; a fiatal asszony mély tisztelettel kezét csókol a napának, kit most lát először. Ez szemügyre veszi s darab ideig nagy figyelemmel nézi s mindig azzal végzi, hogy mi a meny szépségét és kinézését illeti, az csakugyan várakozásán tül, igen meg van elégedve fiának választásával, és reményli, hogy a házi dolgokra nézve jó segítséget kap, sok unokát fog térdein dédelgethetni stb.

Anyósa jelenlétében a szegény menyasszonynak nem szabad leülnie. Az ajtó mellett áll, s ha anyja és az öregebb nők számára az ételeket felhordják, a két nászasszony kíséretében kimegy a kunyhóból; künn az összegyülekezett ifjúság ujjongva és énekekkel fogadja, és miután most már nincs lefátyolozva, mindenki kíváncsian nézi. Férjének kunyhójába vezetik s a lakodalmi ünnepélyességekben többé nem vesz részt. Szokás az, hogy a fiatal asszony a tekintélyesebb vendégeknek, e nap emlékére, saját készítményű kisebb ajándékokat küld.

Ezalatt az udvaron a tulajdonképeni vigalmak veszik kezdetüket. A leányok újból sorakoznak, a férfiak velük szemközt állanak föl és megkezdődik a táncz. A zenét néhány három-húros hegedű szolgáltatja s e mellé egy tapasztalt bárd vezetése alatt a férfiak dalol. Fiatal suhanczok egyenkint ugranak ki a sorokból, tenyerükbe csapva s mindegyik azon leány felé tart, ki neki tetszik. Eléje érkezve, egy öcsinálta versszakot dalol, és kezét a leány vállára teszi; ez barátainak és a leány tisztelőinek jelül szolgál arra, hogy fegyvereiket elsüssék. Minél szebb és kedveltebb a leány, természetesen annál több fegyver durran el, s valamint a sok lövés nagy tiszteletről tanuskodik, ép úgy nagy szégyen is, ha valamelyik leányra nem is ügyelnek, ha valamelyiket számba sem veszik. Suhanczok és leányok azután kezét fognak és kört alkotnak, mely majd feloszlik, majd megismét bezárul. A leányok lassan mozognak, a legények azonban szilajon tombolva ugrádoznak, harszó kiáltásokat hangoztatnak és szorosan a leányok feje és füle mellett sűtik el pisztolyaikat, úgy, hogy gyakran a nagy füsttől a leányok arca egészen befeketedik. Ez azonban a leányokat nem rettentí vissza, sőt ellenkezőleg dicsekszenek vele, hogy a lakodalmról jól befektetve kerültek haza s jóllehet az udvarlásnak ezen különös módja az első pillanatra annál veszélyesebbnek tetszik, miután az adighe soha sem lövöldöz vak-töltéssel és mindig keményen tölt, a szerencsétlenség mégis igen-igen ritka.

Táncz után kezdődnek a futtatások. Az udvaron kívül egy ezéltáblát állítanak fel, mely előtt a lovasok a leggyorsabban elvágatnak és beléje lőnek. A merészek minden tekintet nélkül a leányok tömegébe ugratnak, egyet-egyet átkarolnak, vilámssebességgel magok elé a lóra emelik s ezen édes teherrel

vágatnak el a ezéltábla előtt, mialatt pisztolyukat kilövik. Ki ilyen módon a középpontban lő, díjul egy ajándékot kap a menyasszonytól. A puskaporpazarlás a lakodalmakban igen nagy; ez az adighe egyedüli fényűzése. A lövöldözés legnagyobb örömeikre szolgál.

Ha a társaság a dalolásban, tánczban és lövöldözésben kifáradt, az időközben elkészült étkeket számtalan kis asztalra felhordják, méhseres hordókat állítanak fel, s mindenki eszik és iszik kedve szerint. Az étkezéssel vége szakad a lakodalmnak. Az asszonyok és leányok elbucsznak a fiatal asszonytól, ki anyjával és testvéreivel, kik másnapig társaságát képezik, magára marad. A férfiak haza mennek s mindenki távozik. Este felé az előbb oly élénk ház csöndes és kihalt. Az atya előlép rejtékéből és most először tekint meg menyét. Napleáldozta után haza jön a fiatal férj s másnap reggel, mikor még mindenki alszik, a fiatal asszony, kinek a házban legelsőnek kell talpon lennie, már munkája után lát. Szegénynek sima és dologhoz nem szokott kezeeskéi rövid időn fölrepedeznek, megdagadnak s az első hónap, melyet férjének vagyis inkább férje szüléinek házában tölt, igen különbözik a szerelemben és kényelemben eltöltött mézeshektől. A szegény fiatal asszonyok, kiknek eleinte a anyók szigorú szeme alatt a többieknel nehezebb dolgot kell végezniök, kezdetben igen szerencsétleneknek érzik magukat és gyakran sirnak.

Az asszonynak nincs hozománya, sőt a férfinak kell érte fizetnie. A menyasszonyi díj 100 és 200 ezüst rubel közt váltakozik, fegyverekben, lovakban, marhában és árucikkben fizetendő; a lakodalom után egy hónapra le kell tenni. E ezéltől ezen idő lefolyása után egy napon atyjának küldötteként az asszonynak egy idős rokona, a nő fivéreinek és egy csapat lovasnak kíséretében megjelen az após kunyhója előtt, hogy a menyasszonyi díjt átvegye. Az adighenak az a szokása, hogy szívesen fogad el, de nem igen szeret adni, s főleg, hogy sokat szeret beszélni; azért az alkudozás hosszan tart. A fegyvereket, lovakat sat. igen magas áron kínálják a küldötteknek, ezek azonban a lehető legolcsóbb áron akarják átvenni. Sokszor ilyen küldöttségi csapat egy hétig, sőt tovább nyakukon marad, s minthogy a vendéget legjobban ellátniök s vele a legszebben bánniök szokásukban van, s e szokást megsérteniök nem szabad, ugyanazért ennyi vendég az ugys költséges lakodalom és a menyasszonyi díj lefizetése mellett igen terhes.

Ha végre megegyeznek, mi utójjára is mindig megtörténik, akkor a vendégek távoznak. Az egész tárgyalást az apa vezeti, kit ebben a fiatal asszonyt segiti; a férj a küldöttek jelenléte alatt nincs houn.

A menyasszonyi díj azonban a fizető családra nézve nincs elveszve, mert valahányszor a fiatal asszony lebetegszik, anyjához megy s ott a menyasszonyi díj egy részét az ujon szülött gyermek számára megkapja. Ha azután a gyermekek száma felszaporodik, nemcsak hogy a menyasszonyi díj kerül vissza férje házához, sőt a leány szüléi még többet is adnak, mint a mennyit kaptak. Ha elválnak egymástól, a mi azonban igen ritkán történik meg, akkor szüléinél talál menedéket az asszony s a menyasszonyi díjjal biztosítva van a nyomor ellen. Különben az adighe nő nem rabszolganője férjének, a férj nem bánik vele zsarnokul, mint ez a keleti s mahomedán népeknél megtörténik, — mert ha a menyasszonyi díjt nem akarja megfizetni, akkor csellel vagy erővel elragadják nejét, s a két család közt ellenségeskedés támad, mely gyakran vérontással végződik.

Egy hét története.

Julius hó 24-dikén.

A fiatal Magyarország izzad. — A nőtanodákról. — Fábry János és felsőbb leány-nevelő tanintézete. — Mozgalom a nőegyletek között. — A nőipar-egylet közgyűlése. — Kirándulás Gödöllőre. — Gödöllő a 17-dik században. — A vadaskert. — Egy aranyos szélű cserépfazék. — 1849. april 6. — Gödöllő most. — A királyné lakosztálya. — Ha majd jobban telik.

Ez nagy hét volt, nem ugyan olyan, melyet a naptárban piros betűk jeleznek, hanem nagy azért, mert Magyarországnak másfél száznál több tanodájában a nyilvános próbatétek folytak. A fiatal-magyarország izzadott. Reggeli kilencz órakor már a főváros majd minden utcájában fehérbe öltözött csinos leánykákkal találkoztunk, kezükben táblákkal, könyvecskékkal, ünnepélyes arccal sietve a nőképző-egylet, Kalocsa Róza, Frecskay kisasszony stb. intézeteibe. E három intézet méltán áll jó hírben. A kis leányokat egész szeretettel képezik, s a tantárgyak és tanári erők jelesül vannak összeállítva. A nyilvános vizsgálatokon meggyőződünk, hogy a tanítási módszerben harmonia, a felügyeletben szigor s a bánásmódban szeretettel párosult kimély uralkodik. Mindeniken igen szép számú közönséget láttunk összegyűlve és nagy gyönyörrel szemlélték a jelen voltak a kirakott szépirási, rajzokat és kézimunkákat. A nőképző-egylet lánytanodájában három napig tartott a vizsga, és itt jutalmakat is osztottak ki. A második osztály vizsgáján egy lelkes urnőtől a csinos kis Bösörényi Vilma azért kapta Göthe költeményeinek diszpéldányát, mivel első nap legegyszerűbben volt az adományozó szerint fészülködve. E jutalom persze teljes titok volt, mert különben a növendékek szándékosan is kereshették volna az egyszerűséget. Egyébiránt tény az, hogy a nőképző-egylet vizsgái nélkülöztek azon vonzó jelleget, melyet Kalocsa Róza és Frecskay kisasszony intézetében az egyszerűség kölcsönözött. Egyébiránt részünkről nem is vagyunk barátja az ily nyilvános próbatéteknek, mert fölforgatják az egész tanulási módot, s mindig bizonyos szemfényvesztéssel járnak.

A nőtanodákról szólva lehetetlen meg nem emlékeznünk Fábry Jánosnak Rimaszombatban szervezett nyilvános „felsőbb leánynevelő tanintézetéről.” Tudjuk azt, minő nehézségek merülnek föl nálunk hivatott tanerők hiányában a leánynevelés terén. Az állam is belátta ezt, és tanítónő-képezdek föllállítása által siet a bajon segíteni, mert csakis így szűnik meg a külföldi erők importálása s csak így forrhat együvé leányaink erkölcsi jellemének képzése a nemzeti nevelés irányában. Fábry János rimaszombati felsőbb leánynevelő tanintézetéhez ujabban tanítónő-képezdei tanfolyamot is kapcsol s azt a lelkes kezdeményező mindaddig, míg az állam által, vagy társadalmi uton önálló és biztosabb alapokon nyugvó tanítónő-képezdév nem szerveztetik, a magasztos ügy érdekében, habár kevés anyagi jutalommal jár, fontartja. A kiadott értesítő tanuságot tesz arról, hogy Rimaszombat egy kitűnő, s a kor színvonalán álló tanintézetel bír, s hogy ott a nevelésügy iránti érdekeltség lelkes példákban nyilatkozik.

A női egyletek között most a holt idény daczára nagy a mozgalom és élénkség. Mult héten lett kiosztva, hogy a női munkakörből az egyes egyletek mit mutassanak be az 1873-diki

bécsi világkiállításon. A gazdasszony egylet a háztartási ipar termékeiből, a női iparegylet pedig a női kézművekből szerveznek oly gyűjteményeket, melyek a magyar nővilág szorgalmáról és ügyességéről fognak tanuskodni. A nőképzőegylet a magyar nők irodalmi és művészeti termékeinek bemutatására vállalkozott.

A nőipar-egylet is megtartá közgyűlését az augusztusban megnyitandó bazár ügyében. A tervet, melyet bemutattak, egyhangulag elfogadták. A lelkes egylet célja a női kéznek munkát adni, s közvetítőül szolgálni, hogy a munka tisztességes díjban részesüljön. Elnökké egyhangulag K. H. u. n. e. l. Ignáczné asszonyt választák meg, ki a lefolyt öt hó alatt annyit tett, fáradozott és áldozott a nagy horderejű eszme létrehozásában.

És most a sok nyilvános vizsga és közgyűlések fáradalmait pihenjük ki egy kirándulással, melyet ezuttal Gödöllőre teszünk.

Pestről kiindulva Kerepesen túl a lehető legszebb vidéken emelkedik a gödöllői kastély, Grassalkovits hercegi család egykori kedvencz fészke. A kastély egy szabályos magaslaton áll és ódonszerű tetőzete daczára barátságos külsővel bír.

A hercegi család a 17-dik században építteté e kastélyt, a Gödöllőtől nem messze fekvő Mária-bessenyo kolostorral együtt. A herceg nagy barátja volt a fénynek és pompának, s e kastélyt a szó teljes értelmében fejedelmi diszszel rendezte be. A nagy terjedelmű épületnek 144 szobája van. Ezek hajdan fényes termek voltak, szép fehér falai tele dus aranyozással, s a nagy vendégszobákban drága butorok. Most e termek inkább nemes és finom izlésről, mint fejedelmi pompáról tanuskodnak. Van benne ezenkívül igen szép kápolna, rendes színház, a szini személyzet számára szükséges szobákkal. Maga az épület emeletes kastély, elől czirádás homlokzattal, és jobbra is, balra is terjedelmes szárnyakkal. A parkban nagyszerű üvegházak, és talán az egész országban legszebb narancsos. Mindjárt az angol kert tövében terjed el a nagyszerű vadaskert, mely oly nagy, hogy lóháton is csak hat óra alatt kerülhető meg.

A vadak most már meglehetősen kipusztultak belőle. Leginkább az 1848/9-ki hadjárat volt az, mely e gyönyörű vadaskert lakóit szétugrasztotta. Ujabban azonban e tekintetben is nagy a felügyelet és gond, és már is tetemes szaporodás mutatható föl.

A vendégszobák között nem feledik megmutatni azt, melyben Mária Terezia királyasszony lakott és halt, s mely ugyanazon állapotában van ma is, mint akkor, minden butor-darab régi helyén és úgy, mint azt a királynő fölkelte után hagyta. Mutatnak még itt valami aranyos szélű cserépfazekat, melyben az első Grassalkovits herceg szegény legény korában a barátoktól ételt hordott.

Nevezetes még e kastély arról is, hogy 1849-ben april 6-án az isaszegi ütközet után, mely hely Gödöllőtől csak fél-óránnyira fekszik, Kossuth Lajos, Görgey, Klapka, Damjanich és többen itt gyűltek össze és tartottak tanácsot, melynek tárgya történetünkben örökké nevezetes fog maradni. Gödöllőnek még az utóbbi eseményekben is jutott szerep. Az 1866-ki háboruban

átengedte a belga társaság, akkori tulajdonosa, a megsebesült katonák számára kórodául, 300 jól berendezett ágy volt benne fölállítva. A két gyönyörű fasor azon utat mutatja, melyet a vídám kedélyű Grassalkovich herceg egyedül maga használt, midőn a fővárosba járt.

Két ízben voltam már Gödöllőn. Ezelőtt mintegy két évvel, s a múlt héten. Mindkétszer a nyár kellő közepén. A kellemes völgy, melyben Gödöllő fekszik, tengerzöldszinben, lombdusan állott. A hanyatló nap rézsutos sugárai alatt kápráztatón csillogott felém a kastély tetőzete, mintha millió apró szemekkel pislogott volna föl a tiszta égre. Eszembe jutottak önkéntelenül is e kastély egykori gazdái, kik idegen földön pazarolták el azon kincseket, melyeket elhagyott hazájuk izzadott össze számukra; eszembe jutott a várkertben épült, királyhegynek nevezett pavillon, melyben a magyar királyok miniatúr mellképei voltak elhelyezve; eszembe jutott a nagy fényűzéssel felszerelt Terézia-szoba, melyben a nagy nevű királynő, Mühlbach egy beszélye szerint oly szépeket álmodott; eszembe jutott azután a nap, midőn a kapu előtt egy mesés gazdag család hattudalaként az árverelő dob megpördült, és a századokon keresztül magyar kézen levő történeti nevezetességű urodalom idegen üzerek mostoha kezei közé került.

Hogy az ily visszaemlékezések közepette az érzelmeknek mindig bizonyos sajátos szomorúsága rakódik le a lélek mélyére, nagyon természetes. Azonban hagyjuk a buslakodást máskorra. Nézzük meg inkább Gödöllőt mostani bőrén.

Az épület, termék, valamint a park berendezése igen díszes, de egészben véve hiányzik rajta a királyi fény és pompa zománcza. Akárhány magyar főúr palotája tul tesz rajta. Az emeletbe márvány-lépcsőzet vezet, és itt mindjárt jobbra a fogadási diszterem köti le a belépő figyelmét. Legnagyobb előnye, hogy tágas és világos. Különböző ez is oly mesterkéletlen, mint a többi, és az egész berendezés a legkeresettebb egyszerűség jellegét hordja magán, a nélkül azonban, hogy itt-ott az izlés kíváncsi mindenütt figyelembe lettek volna véve. Az erkély a fogadási terem kiegészítése. E teremből jobbra-balra, mint kilövellő sugárok, egy oldalon a király, más oldalon a királyné lakosztálya, nyulnak el. Csillárok sehol sem hiányoznak. A kárpitozás egyszerű. A színek nem változatosak. Többnyire igen is halványok és szürkék. Nem valami gazdag faragásu a sötét diófa-butorzat sem; pompás talaj-szőnyegekről sem beszélhetünk, és csakis a királyné hálószobájában látható valami finom nádszövedék, mely a maga nemében új és épen ezért föltűnő.

A királyné osztálya foglalja magában ama szobát, melyben Mária Terézia széles és történeti állapotban maradt nyoszolyáját őrzi. A fal itt ujitáson ment keresztül, de ott van a királynő jól talált életnagyságu képe, mely a magas és méltóságteljes alakot művészi festményben tünteti elő. Kezével egyszerre három koronát érint. Ha nem csalódunk, e kép hasonmása a nagyszobai Bruckenthal-féle képtárban még jellemzetesebb.

Az előcsarnokból kijutva egy titokteljes csigalépcsőzetet találunk. Az efféle lépcsőzetek nagy szerepet játszanak a régi kastélyok történelmében és Walter Skottól elkezdve minden regényíró egy-egy kétséges kimenetelű dráma föllevenítésére folyvást igénybe veszi. Ez itt az alosztályba vezet, hol a királyné számára két társalgó terem áll berendezve.

A királyné kedvelt és bizalmas társalkodónője: Ferenczy Ida kisasszonyról sem feledkeztek meg, és a királynéi hálóterem szomszédságában két szobát tartottak fenn és rendeztek be számára.

Rudolf főherceg és Gizella főhercegnő külön osztályokat kaptak, és a két szárnyban a vendégek és a kíséret többféle igényeinek kiegészítéséről is gondoskodtak.

Mint szíves olvasóim látják, Gödöllő Phönixként kelt ki ismét hamvaiból. Nem volna ugyan szerencsénk az igazmondáshoz, ha azt állitanánk, hogy Gödöllőn ismét fölvirradnak a Grassalkovich-féle aranynapok, hanem annyit az igazság legkisebb oldalba döfése nélkül mondhatunk, hogy Gödöllő jelenleg valószínű skatulyából kikerült, fölfrizirozott gavallér ahoz képest, a minő korhely módra „nézett ki” a belga bank atyafiságos kezei között.

A sokat zaklatott szegény magyar nemzettől egyelőre ennyi is elég. Ha majd jobban telik, bizonyára fényesebben fogja királya lakát felszerelni. Addig is azonban igen jó lenne, ha a gödöllői utat igyekeznének kissé járhatóvá tenni, aztán meg a helység határában levő pornak is nyakára hágni, mert Pestről csakis egészséges emberek rándulnak ki, a kiknek nincs szükségük — porokra.

i — f.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A pest-budai nőiparegylet) múlt vasárnap d. u. 3 órakor a megyeház nagy-termében Kühnel Ignáczné elnökle alatt közgyűlést tartott. A gyűlés főtárgya a munkabazár megnyitása körül szükséges előintézkedések megtétele volt. E végett az alapszabályok több pontját változtatták meg, s a választmány által kidolgozott tervezetet fogadták el a bazárra nézve, a melyből különösen kiemelendőnek tartjuk a lapunkban már érintett azon pontot, mely szerint e jótékony intézetben minden magyar nő munkája elfogadtatik elárusítás végett, ha a választmány azt alkalmasnak találja; ezenkívül munkát közvetít, sőt dolgoztat is mindenütt ügyel, hogy az elárusított tárgyakból lehetőleg nagy összeg adassék a szegény nők számára. Az egylet megszaporodott teendői folytán szükségesnek tartották, hogy az elnöki szék, melyet eddig egy főrangú hölgy számára akartak fenntartani, ezuttal véglegesen betöltsék. — Erre titkos szavazás útján elnöknek egyhangulag az egylet eddigi lelkes és érdemdus alelnöke, Kühnel Ignáczné, alelnöknőnek pedig Grum Ferenczné urnók választottak. A módosított alapszabályokhoz képest az eddigi választmány mellé még következők választottak: 1. A női választmányba Csanády Sándorné, Hegyessy Irma, Hentallerné, Langenfeld Sarolta, Lőrinczi Luiza, Kiss Zsigmondné, Küzdő Vinczéné, Salamon Lajosné, Szathmáry Károlyné, Szabó Richárdné, Szokolay Hermin (Kaposvárról), Valser Ferenczné, Vadnay Károlyné, gr. Zichy Pálné, Weinmann Fülöpné és Wohl Stephania. 2. A férfi választmányba: Keleti Károly, Mayer Miksa, Matkovics Tivadar, Róser Miklós, Szabó Richard, Szegfi Mór és Vadnay Károly. A közgyűlés a jelenlevő tagok azon felszólításával végződött, hogy a bécsi vilákiállításán a nőipar képviseltetése érdekében működjenek.

✦✦ (A kissingeri fürdőről) írják, hogy jelenleg igen nagy az ott tartózkodó magyarok száma; köztük vannak Szláv miniszter, Hollán Ernő államtitkár és neje, Falk Miksa családjával, gróf Teleky Domokos, a két báró Uray, Békásy Károly, báró Aczél s még vagy harmincz magyar vendég. Tudva levőleg az ottani két világhírű forrás fölött nagy táblákon a „Rákóczi” és „Pandur” nevek vannak följegyezve. E két forrást gróf Schönborn Frigyes Károly würzburgi érsek, mint e fürdőhely akkori tulajdonosa, keresztelte meg e magyar nevekkal. Ugyanis

a Schönborn család a Rákóczy-birtokokból jutalomképen sokat kapott az osztrák császártól, a nyújtott szolgálatokért, — és ennek emlékére történt a két forrás elnevezése Rákóczy Ferencz és pandurjai emlékére. — A fürdővendégek száma most már ötezer körül forog. Legtöbbet tesz ki a németek és oroszok száma, legkevesebb majdnem a francia vendégeké, ez idő szerint nemcsak ott, de általában minden német fürdőben. A fürdői magyar vendégek számára sok hazai lap jár, minél fogva figyelemmel kísérik a napi eseményeket.

✦✦ (*Lászlóffy József*) özvegye: Bokor Katalin, végrendeletében a Rókuskórházra 100, a Josefínium-fiárvaházra 100 és a majdan létesítendő süketnémák pesti intézetére 100 frtot hagyományozott és így ez utóbbi alapját vetette meg. Legyen áldott e nő emléke, ki halála óráján is a jótékonyság fényével övezte körül a nő-nevet.

✦✦ (*A pesti reformátusok leányiskolájában,*) mely a jeles képzettségű és fáradhatlanul buzgó Kalocsa Róza urnő igazgatása alatt áll, mult hétfőn volt az évi vizsgálat. Négy osztályban 54 leány felelt, s a vizsga d. e. 9—12, d. u. pedig 3-tól 5-ig tartott. A vizsgáló Török Pál superintendens volt. Figyelmet ébresztett a nyelvtan három nyelven, a magyart és francziát tanítja Kalocsa Róza, a németet Weselsky Vilma k. a., mert mind a három nyelvben az alapos tanítási mód tűnt ki. Osinos rajzokat és kézmunkákat is lehetett látni. A nagy számmal megjelent szülők és vendégek újra meggyőződtek, hogy e nevelőintézet kellő komolysággal törekszik jövő hivatásukra kiképezni a fiatal leánynővendégeket.

✦✦ (*A tanítók segélyegylete*) élénk visszhangra talál. Türr István és neje, kiknek neveikkel minden szép és jó vállalatnál találkozunk, külön-külön 100 frtot adtak. Lederer képezdei tanár 10 frtot, s legujabban gróf Lónyay miniszterelnök egy főurhoz illő nagylelkűséggel, egy ezer frtos alapítvánnyal karolta fel a korszerű emberbaráti kezdeményezést. Ha így megy, csakhamar zöld ágra jutunk.

✦✦ (*Jelesebb képiroink*) jelenleg a világkiállításra küldendő műveiket készítik. Székely Bertalan amaz ismeretes vázlatot dolgozza ki, mely Tököly Imre menekülését ábrázolja, midőn haldokló atyja kérésére hívei elviszik az ellenség által meglepett likavai várból. Ligeti Antal a Libanonból fest nagy tájképet, ama régi sirokkal, melyekről azt tartják, hogy phónikiaiak. Than Mór nagy történeti festvényt készít: Kun László király és Habsburg Rudolf találkozását a diadal után a csatatéren, melynek egy kisebb vázlata már ki volt állítva. Keleti Gusztáv egy pár tájképet készít, s Orlai P. Soma is dolgozik a kiállításra.

✦✦ (*A magyarországi tanító-egyletek országos szövetségét*) tervezi a budai tanító-egylet, mely czélból nyílt szöveget intéz a haza összes néptanítóihoz: egyesülés, társulás, tömörülés, csoportosulás — jelszavak alatt. Az ezekben kimondott czél elérésére egyuttal meghívást bocsátott ki egy aug. 16. és 17-én Pesten a vármegyeházán tartandó értekezletre, a tanító-egyletek szövetségi szervezésének és a szövetség szervezetének s működése mikéntjének megállapítása iránt. Az egyletek megbízottjainak jegyzőkönyve mielőbb Rill József tanárnak (Pest, üllői ut 1. sz. a.) küldendő be.

✦✦ (*Pauliné asszony*) most a wiesbádani fürdőben arat diadalokat, hol legközelebb egy hangversenyben operarészleteket és dalokat énekelt. Művésznőnk föllépését megelőzte a kijelentés, hogy kevéssel az előadás előtt rekedtté lőn és mind a mellett ottani tudósítások szerint a levéláráit Don Juánból ritkán énekelte el valaki művésziebben és értelemteljesebben, mint Pauliné.

Művésznőnknek, a hangverseny alkalmával egy magyar dalt ismételni is kellett.

✦✦ (*Greguss Ágost tanulmányainak első kötete*) most hagyta el a sajtót. Tartalma a következő: A materialismus hatásáról (1859). A népköltészet viszonyáról a műköltészetben (1860). Kölcsey Ferenczről (1864). Pákh Albert sirjánál (1867). Hogyan erősödünk társadalmilag (1867). Szózat tudósainkhoz (1868). Az új törvényhozás teendőiről (1869). Erdélyi Jánosról (1869). Greguss Gyuláról (1870). Az aesthetikáról (1870). A nő Madách tragoediájában (1871). Vulcanu József bevezetése (1871). Dux Adolf bevezetése (1871). Toldy Ferenczhez (1871). Az egyetlen tudományról (1872). — A mi lángelméiükről (1853). Észrevételek a komikumról (1853). Szondi két apródja Arany Jánostól (1857). A rutról (1858). A színészetről (1865). Az igazság tréfában (1865). A torzképről (1865). Mesterség és művészet (1871). A vers törvénye (1872). Az első mesterségek jelképei (1872). — Ámbár az első kötet már teljesen elkészült, mégis csak akkor lesz kapható, ha a második is kikerül a sajtó alól.

✦✦ (*Táncsics Mihály*) összes műveiből, mely vagy 22—24 kötetre fog menni s három fiatal írónk: Csávozszy Lajos, Törzs Kálmán és Hollós László adja ki, az első három kötet sajtó alatt van. Ez egy egészen új munka lesz: „Életpálya és emlékiratok“ czímmel, melyet az öreg Táncsics börtönében is folyvást irogatott, noha a világtalanság éje borult rá. A könyvet az írónak és hű nejének arcképe is fogja díszíteni. A művek ára 15 frt, de öt-forintos részletekben is beküldhetők, többi közt Tettey Nándor könyvkereskedésébe.

✦✦ (*Klein Gyula*) berlini író nagy német munkája: „A dráma története“ számára, Gyulai Pál, Szigligeti és Dux Adolf szerzik össze az anyagokat a végett, hogy e műben a magyar dráma is kellőleg legyen képviselve. Maga Klein szólítja föl őket e segédkezésre, mert igaz ugyan, hogy ő magyarországi származású, (Miskolczon 1810-ben született, közép-iskoláit Pesten végzé, hol Szentkirályi Mór is iskolatársa volt), de már negyvenegy éve van künn s így ez idő szerint anyanyelvének irodalmában kalauzokra van szüksége.

✦✦ (*Miklóssy színigazgató*) már megkapta az engedélyt a várostól, hogy az István-téren — tehát nem a Frohner előtti téren, mint a mult héten hallatszott, — ideiglenes népszínházat állíthasson. A színház ugyanazon helyen fog fölépíttetni, hol Carré lovardája állott. A város Miklóssyt oly föltétel alatt részesít e kedvezményben, hogy a Hermína-téren építendő állandó színház megnyitása után 4 héttel a fennevezett színházat le fogja rontatni. Ez új színház építése már a jövő hónapban fog megkezdetni.

✦✦ (*A halott-fuvarozást*) Pest városa eddig közegészségi, rendőri és tisztességi szempontokból mindig egy vállalkozónak adta ki bérbe. A jelenlegi bérlő az „Entreprises des pompes funébres“ czimű társulat, mely ezért 16,000 frtot fizetett a városnak. Ezen intézkedés ellen a többi temetkezési rendezők a kormányhoz fordultak s a halottfuvarozást szabad iparúgnak kérték nyilváníttatni. Erre az ipar- és kereskedelmi miniszterium a belügyminiszteriummal egyetértőleg egy terjedelmesen indokolt leiratában értesíti a várost, hogy a halottfuvarozás jövőre az ipartörvény értelmében szabad üzletnek tekintendő, azonban a városnak jövőre is feladatához fog tartozni a vállalkozókra közrendőri, tisztességi és egészségi szempontból felügyeletet gyakorolni.

✦✦ (*Vegyesek.*) A női egyletek közt ki van osztva, hogy a női munkakörből mit mutassanak be a világkiállításra. A gazd-

asszony-egylet a háztartási ipar termékeiből, a nőiparegylet pedig a női kézművekből állítanak össze oly gyűjteményeket, melyek a magyar nővilág szorgalmának és ügyességének bizonyára diszére fognak válni. A nőképző-egylet végre a magyar nők irodalmi és művészeti termékeit van hivatva bemutatni. — Ischlből írják, hogy e hó 23-dikán a porosz koronaherceg király ő felsége látogatására odaérkezett. A koronaherceg meghívást hozott a porosz császártól a felséges párnak, a Berlinbe teendő látogatásra. Király ő felsége, porosz ezredesi egyenruhába öltözve, egy óranegyed múlva visszaadta a porosz koronahercegnek a látogatást, azután a közel fekvő Halstadtba rándult ki a porosz koronaherceg, jelenleg pedig Gasteinban mulat. — Az országos daláregyesületnél eddig harminczkét egylet jelentkezett, 616 taggal, a nagyváradai dalünnepben való részvételre, a dalversenyre pedig: a pesti és kolozsvári dal-körök, továbbá az apathini, debreczeni, kecskeméti, pécsi és ungvári dalárdák jelentkeztek; a bejelentések azonban még mindig folynak, s így remélhető, hogy még több dalegylet lesz ez ünnepen képviselve. — Az ürichi egyetemén jelenleg 354 egyetemi hallgató közt hatvanhárom nő van, kik közül 51 az orvosi, és a 12 bölcsészeti karnál iratkozott be. Születésre nézve 2 svájci, 4 német, 2 osztrák, 1 angol, 51 orosz. 1861 óta a műegyetembe is több nő vétetett be, és úgy fegyelem, valamint szorgalom tekintetében a legjobb hirben állnak a tanároknál. — Nagyváradon egy fiatal nő egy regényt fejezett be, nem az életben, hanem az írásztalon és azért az avatottak igen jelesnek mondják. — A császárfürdő udvarán ismét lesz egy tánczvigalom. Ezt a honvédmenház felszerelése javára fogják rendezni s a bizottság rajta lesz, hogy e tánczestélynek diszes közönsége s egyszersmind jelentékeny jövedelme is legyen. — A honvédségi Ludoviceum igazgatójául e hó 18-dikán Móricz Sándor honvédezredes neveztetett ki. — A magyar keleti vasut medgyes-segesvári vonala e hó 18-dikán adatott át a közforgalomnak, Dános állomás kivételével, mely egyelőre csupán személyek, podgyász és gyorsárúk fölvételére nyitattik meg; a vonal többi részei: Segesvár és Erzsébetvárosnál már egészen át vannak adva a közlekedésnek. — A kormány képzőművészeti ösztöndíját az 1872²/₃-ik évre Pasteiner Gyula budai gymnaziumi tanár kapta meg, ki szeptember hóban utazik Olaszországba, hogy a képzőművészeteket általában, különösen pedig az olasz renaissance tanulmányozza. — A természettudósok mehadiai nagygyűlésének egyik alelnöke: Than Károly, egészségi okból lemondott. A nagygyűlés belső szervezetét pedig javítani akarják s az ügyrend megváltoztatására dr. Szabó József már adott is be indítványt, melyet a nagygyűlésen fognak tárgyalni. — Deák Ferencz gyengélkedik, a miért orvosai, dr. Kovács Sebestyén Endre leutazott hozzá Rátótra. Remélhető azonban, hogy a csekély baj is rövid időn el fog mulni. — Gróf Lónyay Menyhért miniszterelnök Ischlből Salzburgba, majd Párisba utazott, hol néhány napot fog tölteni. Párisból a miniszterelnök egy tengeri fürdőbe utazik, s csak augusztus végén jön vissza Budára. — Kossuth Lajos nagy hazánkfi, Ihasz ezredes kíséretében, ki e végett a Salso maggiorei fürdőből, melyet csúszos bajában sikeresen használt, Turinba ment, s még e hóban a courmajori vizekhez teendő kirándulást. — Kassáról július 22-ről távirják: A helybeli kiházasító egylet helyisége megtámadtatott. Az alelnököt a néptömeg dühétől csak a főkapitány közbejött menthette meg. Az izgatottság igen nagy. — A kaposvári kórház javára rendezett sorsjáték huzását július 1-ről október első napjára halasztották.

Kíváncsok, hogy ez idő alatt a kellő eredmény eléressék. — Azt a Zollner nevű iparlovagot, ki Szebenből, Kolozsvárról s utóbb Kassáról, (hol kereskedelmi tanfolyamra vagy 300 frtot szedett föl), megugrott, Gyöngyösön elcsípték. — A tati honvédszászló-szentelésen Perczel Irma, Fittler Emma, Jankó Irma és Kisfaludy Ilka kisasszonyok voltak a nászleányok. — Schopper György rozsnói püspök, midőn e hó 14-én beiktaták, ezer forintot adott az elaggott papok nyugdíjára, 400-at szegény tanítóknak, 400-at lánynevelésre s 200-at a rozsnói szegényeknek. — Azon hir, miszerint Schwartz Gyula képviselő ur Lónyay Gábor ur egyik leányát venné nőül s e végből már jegyet is váltott volna, — merőben alaptalan. — Stéger Ferencz hazánkfi, a jeles tenorista, ki a mult hetekben Barcellonaban oly nagy tetszést aratott, jelenleg családját látogatására Budára érkezett, honnan rövid idő alatt ismét el fog távozni, hogy a meghívásoknak eleget tegyen. — Duckar amerikai gépész érkezett Párisba, ki oly gépet talált fel, melylyel röpkülhet. Montrealban kísérleteket tett találmányával és 100 meternyi magasságban röpkült el a város fölött. Készüléke légszesszel tölt tömlőből áll, melyet hasa alá köt, és négy selyem szárnyból kézen lábon. Körutat készül tenni Európában találmánya bemutatására és valószínűleg hozzánk is ellátogat. — „Dalbokréta“ czimvel Maróczy Jánostól e három eredeti magyar dal jelent meg Debreczenben ifjabb Csáthy Károlynál: Erdő erdő sűrű erdő. — Tisza partján selyem kendő. — Nem eszem én más kenyerét, zongora kísérettel. Ára 60 kr.

++ (Rózsás napló.) Gróf Zichy Sándor e hó 24-dikén vezette oltárhoz Karácsonyi Adrienne grófhölgyet, gr. Karácsonyi Guidó művelt és szeretetre méltó leányát. — Kölcsi Kende Béla, huszárfőhadnagy, szatmármegyei földbirtokos f. hó 20-án jegyzé el Freyseisen Ida kisasszonyt, Freyseisen Gyula, pénzügyi főtvizéki ülnök művelt és kedves leányát. — Kendeffy Árpád országgyűlési képviselő és honvédlövassági főhadnagy menyegzője Inkey Zsigmond bájos leányával, Gabriella kisasszonynyal augusztus 20-dikán fog Pesten megtartatni. — Mező-Turon e hó 21-kén ment végbe Szóó Béla esküvője az ottani társas körökben általánosan kedvelt Somogyi Antónia kisasszonynyal. Nászleányok Somogyi Mariska, Gajzágó Terka, Tóth Irma és Tóth Juliska k. a. voltak. — Beöthy Zsolt ismert fiatal írónk és Rákosi Szidónia k. a. esküvője mult vasárnap d. e. 11 órakor tartatott meg a református templomban, melyet válogatott közönség töltött meg. A szertartást főtiszt. Török Pál végezte. A násznagy Nádasdy Lipót gróf volt. Minthogy azonban a nemes gr. súlyos betegségben Bécsben fekszik, dr. Kajdacsay Antal, Komárommegyei főorvosával képviseltette magát.

++ (Halálozás.) Mult szombaton meghalt Budán 59 éves korában Novák György nyugalmazott őrnagy, ki életében sok tekintetben különöz ember volt, de jótekonysága által, első sorban pedig hazafias magyarsága által tüntette ki magát. — Wallandt Henrik miniszteri osztálytanácsos Budán hosszas szenvedés után, 61 éves korában kimult. Benne a közlekedési miniszter egyik legderekkabb hivatalnokát vesztette el. Béke hamvaikra!

Gazzasszonyoknak.

Ananász cukorban.

Az ananászokat meghámozván, meg kell mérni és ugyanannyi cukrot finomra megtörni, az ananászokat pedig éles kés-sel vékony szeletekre feldarabolni. Ekkor széles száju befőttes

üvegeket tisztára megmosatván és szárazra kitörülve az aljára egy kis ujjnyi réteg törött cukrot kell tenni, erre egy sor ananász-szeletet, és így folytatni, míg az egész üveg megteljk, legfelül szintén cukor legyen. Az üveg száját aztán pergament papírral, vagy tiszta hólyaggal le kell kötni egy tiszta vászondarabkát tevé alája. E lekötött poharakat lehetőleg sokszor a napra kell tenni, mindaddig, míg az egész cukor szétolvadt és a leve tiszta világos sárga. Csak azután teendő el hűvös helyre.

Uborka sós vízben.

A szép nagyságu és egészséges uborkát jól megmosván, meg kell szárítani, azalatt pedig vagy kis hordót, vagy pedig széles nagy üvegeket tisztára megmosni, az aljára egy maroknyi szőlő levelet és kaporfüvet és erre egy sor uborkát rakni, ismét szőlőlevelet és kaporfüvet, közbe-közbe egy kis timsót is. Ha az üveg vagy hordó megtelt, hideg folyó vízbe jócskán tevé söt, ezt az uborkára kell önteni, az üveget jól bekötni, meleg helyre tenni, tizennégy napig minden nap egy keveset felrázogtatni, minden tiz nap pedig egy kis sósvízet utána önteni.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: finom zsebkendő körüli himzés rajza, a szegélyen felül himzendő.

A 2-dik szám: *Leontine* név füzérek közt, egy tisztelt előfizetőnők kívánságára.

A 3-dik szám: Finomabb fehérneműek körüli angol himzés mintája.

A 4-dik szám: A és D betűk.

Az 5-dik szám: C és P betűk.

A 6-dik szám: *Gyermekelőke*, finom fehér piqué-re fehér vagy színes gyapottal himzendő.

A 7-dik szám: Zsebkendő sarkába való füzér B és O betűkkel a közepén.

A 8-dik szám: R és C betűk egymásba fonva.

A 9-dik szám: Gyermek-előke, fehér pipó-re himzendő.

A 10-dik szám: *Rozália* név zsebkendőkre.

A 11-dik szám: H J és K betűk.

A 12-dik szám: Párna betét, paplanokra stb. való himzés rajza.

A 13-dik szám: C és L betűk.

A 14-dik szám: A és E betűk asztalneműekre.

A 15-dik szám: L és N betűk egymásba fonva.

A 16-dik szám: M és H betűk zsebkendőre.

A 17-dik szám: P betű.

A 18-dik szám: Zsinórzási minta gyermek- és nagy ruhákra, felöltőkre stb.

A 19-dik szám: Szinten zsinórzási minta, különféle czélokra.

A 20-dik szám: kendő sarkába való himzés rajza.

A 21-dik szám: A B C D E F G P Q R S T U V X és M betűk egyszerűbb fehérneműekre hímzhető. És végre

A 22-dik szám: egy felső gallér himzetrajza, finom mollra, vagy brüsseli tüllre himzendő.

Számrejtvény.

Sigra Karolinétól.

3. 1. 23. 24. 19. 36. 17. 18. 13. 7. 32. E nevet, mint sok mást, sokan bitórolják,

1. 2. 3. 4. 5. 27. 28. 31. 32. Ezt meg pátriárkák erényének tartják,

21. 22. 9. 10. 29. 30. Itt lakik egy híres visszafelgető,

20. 26. 31. 12. 29. 30. Találkozik reá bontó, fejtegető.

39. 38. 35. 29. 32. Ingó völgy.

23. 24. 1. 37. 38. 39. Száraz föld.

39. 32. 33. Gyarló fő az, amit ehhez hasonlítanak,
9. 22. 39. Kézpénz gyanánt vesz ez, mit mások állítanak.

16. 17. 32. 15. 22. 24. 4. 3. 32. A folyóiratok egyik fő kelléke,
7. 1. 5. 13. 30. 36. A bele is olyan, a milyen a léke.
9. 10. 17. 12. 23. 11. Ő felsége ezeknek fő czéhmesterök,
21. 22. 23. 24. 25. 26. 2. 12. 37. Ezért mosdik ötször napjában a török.
15. 16. 17. 9. 32. Jó fent repül szárnyak nélkül,
29. 30. 28. 31. Ritka szerszám van e nélkül.
27. 28. 29. 30. Sötét helyen nem szok lenni,
6. 8. 12. 13. 7. 34. 35. Ha adják illő elvenni.
1—39. Rövid ima hazánkért.

Megfejtési határidő: augusztus 22-dike.

A f. évi 26-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Egy sugár van, ami élni kész,

Egyetlenegy sugár: a hit.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fani, Báthori Zsigray Istvánné, Limbek Vilma, Vitál Bomb Angela, Boda Sándorné, Pásztélyi Dánielovich Emilia, Fölödy Sándorné, Moesz Gézané, Marosy Hermin és Etelka, Győry Amália, Szmodics Irma, Sziklay Matild, Ambrózy Juszina, Eejerváry Mari és Ilona, Tucsny Irma, Csikós Anna, Ratkovszky Mari és Vilma, Felvinczy Mariska, Beszédes Mózesy Ágnes, Paraicz Ilka és Teréz, Szilágyi Istvánné, Trajtler Erzsébet, Diviaczky Mária, Józsa Gábor, Bozváry Viktória, Oszlányi Mari, Dzsinih Pencz Mária, Szabados Kosztyik Berta, Kovács Sebestyén Ilona, Brocken Kovács Emma, Lazur Lajos Anna, Korbuzy Fáni, Zeller Sarolta, Benedikovic Róza, Glucsák Rezsóné, Csikós Anna, Telmányi Eugenia, Kalós Erzsé, Schönföld Czeczilia, Tóth Etelka és Lenke, Kiss Irén, Magyar Eleonóra, Varga Mariska és Anna, Zólyomi Andorné, Varga Ferenczné, Boer Zsuzsika, Németh Luiza és Teréz, Neldkő Jolán, Weiner Mari, Tóth Julia, Madarasz Emma, Magyar Istvánné, Temesváry Erzsébet.

A 25-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Benedikovic Róza, Schönföld Czeczilia, Tóth Etelka és Lenke.

A havi dijsorsolásnál következő t. rejtvényfejtők lettek dijnnyertesek:

1. Braun Riza: A honáruók, Tóvölgyi Titusz regénye, 3 kötet.

2. Fodor Mária: Vörösmarty összes munkái.

3. György Klára: A szívek világa, Tóvölgyi Titusz beszédei, két kötet.

4. Kiss Irén: Legulabb zeneművek.

A nyeremények szíves üdvözltem mellett postára vannak adva.

Tartalom.

A testhordozásról. — Csak azon vitázunk, Dobó Lászlótól. — Két szék között, pad alatt, Tóth Józseftől. — Népda, N. Juliától. — Az én első találkám, Ballagi Gézáttól. — Lakodalmi szokások a Kaukaszban. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

31. sz.
Augustus 4-kén.
1872.

Havonkinti színezett dívat-
képpel,
minden szükséges himzetrájk-
kal. Évenkint két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Gazdagság, szegénység! Az emberek nagy sokasága hányszor nem fakad ki a sors ellen, a miért az egyiknek pazar kézzel juttatott a földi javakból, míg száz másnak a mindennapi kenyeret is verejtékes munka árán kell megvásárolni. Pártos igazságtalansággal vádolja a gondviselést és káromlatos keserőséggel telik el az örökkévaló igazság ellen.

Pedig ok nélkül való a nagy sokaságnak ezen fölháborodása, mert ellenkezőleg, ezen egyenlőtlenség is az örökkévaló gondviselés végzetlen nagy bölcseségéről tesz tanúságot. Szüksége van neki épúgy a gazdagokra, mint a szegényekre és egyiknek úgy, mint a másiknak érdem szerint adja meg fáradozásának

Gróf Karácsonyi Guidóné.

jutalmát, vagy mulasztásainak büntetését. Igaz, ha gazdagok nem volnának, szegények sem volnának; de ez esetben a polgári társaság körül-belül olyan volna, mint a természet ott, a hol örökös tavasz van; nem tavasz az többé, hanem tengés, egyformaság, egy szem gyümölcs, egy enyhet adó lombos fa nélkül; a valódi értelembe: polgári társaság sem volna; hiányzanék egyfelől a szerzési vágyból eredő munkakedv, a mi a milliónyi földi dolgok művelésére szükséges milliónyi erő kifejtésére serkent, és hiányzanék másfelől a tömeges anyag- és érték-készlet, mely nélkül nagyobb szerű alkotások végbe nem vitethetnek. Olyan volna a

polgári társaság, mint a föld kerekése — tengerek nélkül. Azok a dugdagdag álló-vizek csak látszólag álló vizek, valójában nagyszerű takarékviztárak, melyek apránként adják vissza a beléjük ömlő roppant vízösszegeket, nemcsak, de minden egyes vízcseppet előbb a felhőkbe szivárogtatnak föl, hogy megtisztulva kerüljön vissza a földre; épen ezeknek a látszólagos álló-vizeknek köszönhetni tehát, hogy a források, patakok, folyók és folyamok soha ki nem száradnak, hanem örökös üdőségben tartják fenn az összes tenyészetet, ma permeteg-eső, holnap országos zápor alakjában, és a levegő százféle lecsapódásai, és a növényélet mannája: a gyémántos harmatecspek, — de még a pusztító zivatarok is — egy-egy dugdagdag rakoncátlan fészkelődései — mennyi kóros anyagtól nem tisztítják meg a levegőt úgy az erkölcsi, valamint a természeti világban; azért a földi javak egyenlőtlen felosztása az emberek közt.

„Igen, de miért épen ő a gazdag és én a szegény?” kérdik; csak hogy előbb az iránt is kellene tisztába jönni, hogy tulajdonkép melyik az igazi szegény és az igazi gazdag? Vagy más szóval: melyik a szánandó: az-e, a ki napestig nehéz munkában izzad, vagy az, a ki mulatságról mulatságra, élvezetről élvezetre repül? Én úgy az egyiket, mint a másikat ismerem, és igaz lelkemre mondhatom, sokkal irigylendőbbnek találok a szegény munkás sorsát ama meddő gazdagéhoz képest; mert annak ha egyéb jutalma nincs is nehéz munkálkodásának, — pedig van neki ép egészsége, derült kedélye és édes nyugalma — megvan az az öntudata, hogy tett valamit, míg ama henye gazdag — honnan az a szenvedetlen fásultság, az a minden iránti tompult fogékonytalanság, mely az ilyen sivár gazdagokat majdnem kivétel nélkül előbb-utóbb eléri? — Onnan, hogy a gazdagság magában ép oly kevésbé képes boldoggá tenni, mint a milyen kevésbé a munka boldogtalanná tesz; minden attól függ, hogy miképen töltjük be a helyet, melyet a polgári társaságban elfoglalunk, és miképen teljesítjük a sorstól reánk szabott köteleességeket, és akkor, ha a gazdag is ekként érez és cselekszik, igaz, hogy szíve el nem fásul, és érzékei el nem tompulnak, de — egyszersmind elenyézik a gazdag és szegénység közti ellentét, mert miként a szegény embert, épúgy ösztönzi a gazdagot is a köteleesség érzete: ereje és tehetségeihez képesti folytonos munkásságra, és — nagy kérdés, ha nem-e irigylendőbbnek találja-e az ilyen nemes lelkű gazdag a szegény ember sorsát a magáénál; mert a magasan álló sokkal többet lát az alatt állónál és a ki nemes szívvél át van hatva köteleességérzetétől, csak az érzi igazán fájoan az emberi erő véges voltát.

Ime tehát csak az a fő, hogy gazdag és szegény egyaránt megtegye a gondviseléstől reábizott köteleességeket, akkor a gazdagság nem panasz és irigység, hanem áldás és tisztelet tárgya a szegények részéről.

És most még csak egyet. Általánosan azt szokták mondani, hogy a pénz az ördög fajzata, mert okvetetlenül megrontja a szíveket; de hát miért nem rontotta meg a gróf Karácsonyi-családot? Legfőlebb tehát annyi van a dologban, hogy a pénz felszínre hozza a szívben lappangó hajlamokat, és azért a rossz ember kezében ezrek átkává, míg ellenben a jó ember kezében ezrek áldásává válik; tűz, mely a gyújtogató kezében pusztít, míg az erkölcsös ember kezében jótékony meleget és derítő világosságot terjeszt.

Ime a gróf Karácsonyi-család; nincs a hazában emberszereteti és közművelődési intézet, tudományos és művészeti törekvés, ami gróf Karácsonyi Guidóban a legnemesebb és legbőkezűbb pártólóját ne találná. A fővárosi szegények javára s z á z

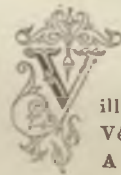
ezer forintos alapítványt tett, más százezer forintos alapítvánnyal a hazai drámairodalmat buzdította versenyre; szó volt a műépítészet támogatásáról és ő volt nálunk az első főúr, a ki Budán diszes palotát építtetett magának. Szó volt a hazai festészetről, és ő az első magyar főúr, a ki budai palotáját a legjelesebb magyar művészek által falfestményekkel díszítteti. Ugyanilyen bőkezű támogatásban részesíteti a Kisfaludy-társaságot, az írói segély-egyletet, a zene-egyletet, a szegény gyermek-kórházat, az árvák intézeteit; palotájának minden terme gazdagon van díszítve kitűnő szobrok- és faragványokkal; a palota egyik szárnyán gyönyörű házi színház van, előkelő műkedvelők számára, de a melyben eddig csak jótékony célokra játszottak; de ki sorolhatná fel azt a sok szépet és jót, a mit e grófi család csak nyilvánosan tesz — a magánjótékonyaságról nem szabad szólnom — mikor minden tulzás nélkül mondhatni, hogy összes gazdag jövedelmeit csakis nemes célokra fordítja, ez neki gyönyöre, élvezete, és teszi ezt annyira minden fitogtatás és fényelgés nélkül, mintha a legmindennapi dolgok közé tartoznék nálunk.

És — a főúri fiatal nemzedék közt egyetlen egy költői tehetség tűnt fel az újabb időben, és — a fiatal Karácsonyi grófhölgy szíve ezt választá férjéül. Hisz lehet ez véletlenség is, de — némiképp Shakespeare-rel szólva — a szív véletlenségeiben is van bizonyos rendszeresség és azért a mely fiatal grófhölgy költőt választ férjéül, annak bizonynyal nem az üres külsőségeket és hiu pompát oltották be eszményül.

Vége — rég elismert dolog, hogy a családi életben a szívet a nő képviseli; ez után idomul és irányozódik a férj és gyermekeknek szép és jó iránti érzülete; honnan van mégis, hogy annyi nemes cselekedet mellett gróf Karácsonyi Guidóné neve olyan ritkán merül fel a nyilvánosságban? Felelet helyett ez igazán nemes nő arczképével kedveskedem hölgyeinknek.

Emilia.

Villám villan . . .

Csengey Gusztávtól.

Villám villan,
Végig illan
A viharos égen;
Kong az óra
Búcsuzóra,
Én gyönyörűségem!

Csak hadd égjen
Fönn az égen
A cikázó villám;
Csak te pirulj,
Csak te virulj,
Szép szerelmes kis lány!

Itt van, itt van
Karjaimban,
Fürteimmel játszik,
Keble hullám,
Csókja hull rám,
Arcza könytől ázik.

Kong az óra
Búcsuzóra . . .
Ne sirj, szívem mennyel
Könyek helyett
Csókban feledd,
Ami bú van benne.

Csókok, könnyek
Csak úgy jönnek,
Mint az ég borúja;
Az eső hull,
Majd elvonul,
S nevet az ég újra.

Két szék között. pad alatt.

— Pályanyertes beszély. —

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

Luiza kisasszony, e sok kellemmel bíró leány, úgy látszik, észre is vette, hogy szemeim titokban mindig Birikén függnek, a nélkül azonban, hogy a többiekről megfeledekzném, és nekem Birikét, Birikének engem tett fel a „Hogy tetszik“-ben.

Ismered talán e társas játékot? No akkor tudni fogod, hogy Luiza kisasszony igen tapintatosan cselekedett.

A kulcsár ur, ki mint később hallottam, szintén gyöngédebb vonzalommal viseltetett a kasznár leányához, néha el nem titkolható irigy, féltékeny pillantást vetett rám s roppant elpirult, midőn észrevettem s mosolyogtam rajta.

Midőn végig mentünk a felmerült játékok során, Lujza kisasszony odaült a rozzant zongorához — levén leánytársai között a legnagyobb virtuóz, — s játszani kezdé meglehetősen ügyességgel a „Bécsi punch“-keringőt Strausztól, és én feljogosítva érzém magamat a syntaxista deák habozásával készülődő kulcsárt megelőzve, Birikének karcsu derekát átfogni s tánczba vinni. Azt hiszem, jól tánczoltam, mert mindenki érdekléssel nézett reánk. Példámat csakhamar követte az őrök, utána az ispán, végül pedig a kulcsár s csakhamar a legtűzebb táncz vette kezdetét, melyet a neki buzdukt Torda ur, a kulcsár, alig győzött — saját szavai szerint — lélegzettel.

Luiza kisasszonyt Mariska, végül pedig én váltám fel (Birike vonakodott zongorához ülni) s így mindenkinek jutott a táncz élvezetéből elegendő rész. Öcsém, e nap hőse én voltam. Tánczom, zongorajátékom, társalgásom kivánt, sőt — a kívánságnál is nagyobb hatást idézett elő.

Sötét este volt, midőn ki-ki hazaszéledt.

A leányok valamennyien szép álmokat kívántak, csak Birike volt néma, midőn bucsuzóul gyöngéden megszoritam kezét s bensőleg tekinték szép szemeibe.

— Ez a leány szeret engem! — E gondolat szülemlett meg bennem, először életemben s ugyanekkor először éreztem, hogy szeretek, szeretem azt a leányt.

* * *

Minél többször láttam Birikét, annál inkább növekedett szerelmem, s minél inkább növekedett szerelmem, annál boldogabbnak éreztem magam.

Pedig ezután minde nap láttam, mindennap beszéltem vele. Alkonyatkor rendszeren ott várt rám a park illatos, madárdaltól viszhangzó esalijában, s bár úgy tett, mintha olvasás vagy séta végett keresné fel e helyet, nagyon jól tudtam, hogy érettem van az.

Mily gyorsan és édesen telt el az idő, midőn sétálgatva egymás mellé leülve beszélgettünk!

Ha még nem szerettl, úgy nem fogod megérteni azt, hogy

minden legkisebb szó, a legjelentéktelenebb tárgyról gyönyört nyújtott. — Hisz az ő ajkairól hangzott!

A nagyvilág érintetlenül hagyott, mert nem ismertem, nem volt tehetségemben megismerni élveit, de hidd el, hogy az öntapasztalás megmutatá, miszerint az csak mámort ad, s nem tiszta gyönyört, boldog meglelégedést, melyből ha az ember kijózanodik, undorodva tekint vissza elmúlt életére s azt fogja mondani, hogy az nem volt élet, csak szereplés, a divatos formaságok, előitélet, rangkór örömtelen világában.

Négy évet töltöttem Pesten, e pezsgő, életvidor városban s szívem érintetlenül maradt, mintha érezné, hogy itt nem találhat boldogságot.

Láttam delnőket a gazdagság fényes pompájában s szívem hideg maradt, hogy e szelid, ártatlan teremtest megismerve, annál nagyobb szerelemre gyuljon.

Szerettem és érzém, hogy itt feltaláltam a boldogságot.

Te mosolyogsz öcsém! Jól teszed, kaczagj ki (azt még jobban teszed) nevezd bolondnak, megérdemlem, mert elvakulva balgatagul megvetém a boldogságot. Kaczagj öcsém, kaczagj, nem haragszom meg érte.

Ezentul ritkábban mentem a tündérhegyre... Birike csak néha kereste fel e gyönyörű helyet, hogy virágokat szedjen s legtöbbször a kertben vagy náluk találkoztunk egymással. Nem kellett valami nagy szív- és lélekismeret hozzá, hogy megtudják, miszerint szeretjük egymást, dacára hogy önmagunkon kívül nem vallottuk be senkinek érzelmeinket. Minden szó, minden mozdulat és pillantás elárulta azt.

Volt egy ember, kit e felfedezés egészen elkeserített.

A kulcsárt. Napról napra haloványabb, mogorvább lett s úgy vettem észre, hogy kerül engemet, mintha gyűlölné, és Birikével is csak ritkán vált egy-két szót.

Szegény fiu! Sajnáltam s mégis mosolyognom kellett rajta.

Az összejövetele alkalmával is csak ritkán jelent meg.

Nagyon bus volt, azt mondták emberei, hogy néha sirt is... mikor olyan nagyon szeretett!

Egy alkalommal az őrök, — kit barátomul fogadtam, — toppant be hozzám:

— Kálmán, te kegyetlen vagy! — mondá tréfás mosollyal, — elütötted a kulcsár kezéről Boriskát, s most úgy sir, mint a záporosó. Majd meglátod, kiterítik azt a szegény fiatal embert.

Vállat vontam:

— Én nem tudok róla semmit. — Pedig tudtam.

— Most is rajta kaptam. Hanem persze eltagadta, s midőn állítám, hogy engem ugyan el nem ámit, oly dühbe jött, hogy jónak láttam, elhordani sátorfámat. Kitejt volna tőle, hogy hajba kap velem.

Kaczagtam. Zsiga még jobban.

— Olyan mérges?

— Mint a hyena, barátom. Hanem te szerencsés kópé vagy, a leányok mind beléd bolondultak.

— Ne mondd! Igazán?

— Becsülemre. Én csak tudom.

— Az szép tőlök, de nem tehetek róla.

— A Birike mellett maradsz ugy-e? Jó izlésed van, épen mint nekem.

Az utolsó szót már kívül hangoztatta:

— Sok a dolgom, sietek barátom, — kiáltá vissza.

Az őrök szavai félreismerhetlen benyomást tettek reám. Azt mondják, hogy a ki fiatalabb éveiben szigorú korlátok közt, megvonva minden élvezet s mulatságtól, mintegy zárdailag ne-

veltetett, midőn kiszabadul a korlátok közül, uj és ingerlő le-
ven előtte minden, gyakran a végletig engedi magát ragadtatni,
melynek neve: sülyedés. Velem is ilyeszerű változás történt.

A kevéssel azelőtt még szerény ifju a mértéken túl hiu s
elbizakodott lőn. Szerelmes voltam és hiu.

A hiuság nem a szivben lakik, azt szerelmem foglalá el,
pedig lehet, hogy irnok barátom szavai csak a levegőből ka-
pottak valának, minden alap nélkül.

Mindazáltal én hittem, hogy igazat mondott és önhittsé-
gem szemüvegén keresztül minden mosolyt, minden pillantást
a szerelem egy-egy gyöngéd kifejezésének láttam.

Gyarló az ember, kedves öcsém, de leggyarlóbb az, ki
magát tökéletesnek hiszi.

Az öreg ur satyricus mosolylyal vitte szájához a pohá-
rat s néhány percig hallgatott, mintha gondolatait rendezné.
Aztán tovább beszélt:

„Szép őszi nap volt, midőn megvallám neki szerelmemet.

Szeliden bágyadt fénysugár ömlött el a sárga lomb-
kon, melyek a legkisebb szellősohajra halkan zizegve hulla-
doztak.....

A hervadás ezen elegikus fenségében keblemet határtalan
boldogság tölté el...

Ekkor vallá meg keblemen, hogy ő is szeret, szeretni fog a
sír.

Átkaroltam a kedves leányt, ki a lángoló szerelem szűzies
szemérmével hajta fejcskáját dobogó szivemre, mintha hall-
gatni akarná annak gyors verését, és először érzék leány-
csókot égni ajkimon.

Oh öcsém! milyen csók volt az!

Ha szeretni fogsz, mint én szerettem, akkor tudod csak,
hogy egy csók mennyi üdvöt rejt magában.

Este épen levelet készültem írni egyik barátomnak,
midőn nagy meglepetésemre a kulcsár lépett szobámba.

Igen levert s szomorú volt.

— Mindent láttam, mindent tudok, — mondá sötéten pil-
lantva reám, — ön szereti a kasznár leányát s az is önt.

Kérdőleg néztem reá: Mit akar ez az ember?

— Ez nem tartoznék reám, ha én is nem szeretném azt a
leányt.

— Ön szereti?! — szóltam csudálkozást tettetve, mintha
most hallanám először.

— Szeretem Bárdos ur, szeretem ép úgy, mint ön, — vagy
talán még jobban. És épen ezért ha már viszonszerelmet nem
remélhetek tőle, kívánhatom, sőt követelem öntől, hogy ha
enyém nem lehet, tegye legalább boldoggá. Most már
ezzel is megelégszem.

Nemes hév ömlött el arcán — ez egyszerű embert ily
felmagasztosultnak soha sem láttam.

— Egész lelkemmel boldogítani törekszem őt, kedves ba-
rátom! — viszonzám meghatva.

A fiatal ember szemébe könnyek tölultak.

— Oh Bárdos ur! — sohajtá, — ön engem mindentől meg-
fosztott, a mi boldogithatott volna; de azért nem gyűlölöm, sőt
szeretem önt. Csak váltsa be szavát. Mert ha nem, úgy számon
kérem egykor elvett boldogságomat!

— Joggal teheti azt, ha ellenkezőleg fogok cselekedni. —
Kezét nyujtá, mely reszketett.

— Csak ezt akartam elmondani.

És gyorsan kisietett a szobából.

Én mozdulatlanul állva néztem a derék, nemeslelkű fiatal
ember után, kit oly galádul megesaltam.

Az öreg Bárdos keserű gunynyal kaczagott fel.

— Tölts bort öcsém!... hadd iszom! — kiáltá s midőn
kiüríté poharát, néhány percig szótlan bámulá maga elé.

„Szerettem, szeretve voltam; ezzel mindent megmondtam,
hogy boldogságomat megérthesd. Minden vágyam, minden gon-
dolatom e leányra irányult. Ő volt egész világom!

Oh öcsém, ha valaha kebledet ez édes nyugalanság, —
mely megtanít: mit tesz szeretni, szeretetve lenni — megszálja,
gondolj vissza reám és... szánakozzál rajtam, ki oly botorul
feldultam hiu nagyravágyásom miatt a szerelem ezen csendes,
boldog világát.

Ki hitte volna még akkor, hogy azokat, kiknek lelkeit a
szerelem egygyé tette, elválasztja, örökre elválasztja egy-
mástól a hiu nagyravágyás, mely magát ördögileg szivembe
lopta?!... Senki, senki s én magam legkevésbé.

Pedig hogy szerettem! mily nagyon szerettem!

Midőn kezét kezemben tartám s tündöklő kék szemébe
nézve, beszéltem, susogtam neki az enyészhetlen örök szere-
lemről s lángoló csókokban fűrésztém édes ajkait... akkor
minden eltűnt előlem, csak őt látták szemeim, csak őt, az angyal-
szelid teremtet.

Gyorsan teltek a komor téli napok, hisz boldogságban,
szerelemben teltek el, s én nem adtam volna őt a világ minden
gazdagságáért.

A farsang talán soha sem volt élénkebb, mint ekkor. Egy-
mást érték a mulatságok Vághalmon, melyeknek mindegyikében
résztvettek az „uradalmi leányok“, kik mindig kiérdemelték a
fiatalság kitüntetését, hódolatát. Különösen Birike volt az, a ki
osztatlan tetszésben részesült s én nem minden büszkeség nél-
kül láttam, mint igyekeznek őt vetélkedve kitüntetni s tetszését
megnyerni, hanem mi előre kicsináltuk, hogy a tánczok legna-
gyobb részét velem fogja járni, a mi nem igen volt inyére a
tánczos fiatal embereknek.

A bálokat apró házi mulatságok, összejövetelek válták
fel, melyek sűrűn következtek egymás után.

Igy mult el két hónap. A komor telet szelid virágos ta-
vasz váltá fel. A dalos madarak megnépesíték az erdőt, mezőt s
a kerti bokrokat.

Minden megváltozott, új alakot nyert. Csak mi maradtunk
a régiak, szeretve egymást boldogan.

Kis kedvesem velem szedte a virágokat, velem kötő
koszoruit s idylli örömről mi sem zavarta.

Mennyit beszélünk a jövőről!... az aranyos szép jövő-
ről, midőn majd férj és feleség leszünk....

Ah! milyen édes volt erről beszélni!

Talán azért dönté romba a sors boldog reményinket,
mert irigyelte tőlünk.

(Folytatása köv.)

Vadvirágos temetőben...

Ónody Gézától.

advirágos temetőben
Járok kelek szótlanul,
— Vadvirágos temetőben
Jaj de sok sir dombornál!

A halottak itt nyugosznak,
Itt nyugszik a méla csend,
Ünnepélyes méla csendben
Fájó lelkeim elmereng.

Reng a harmat, mintha sirna
A haldokló őszi táj,
Szívemnek is ifjuságom
Csendes hervadása fáj.

S míg a táj felett a felhő
Mély sötét árnyat vete: —
Lelkemen horong a sírok
Mélabus költészete.

Halkan leng az est fuvalma,
S vágyva édes álomér',
Mintha fáradt volna minden,
Minden megpihenni tér.

— Halkan leng az est fuvalma,
S mintha titkon mondaná:
— Ha elfáradsz, jöjj pihenni
Te is majd — a hant alá.

Egy ál-Rózsa Sándor.

(Történet a szegedi életből.)

Borostyáni Nándortól.

Nem nevezhetem meg határozottan az évet, de annyi bizonyos, hogy az ötvenes évek elején volt. Rózsa Sándor tetőpontján állott hírnevének. Hat-hét vármegye rettegett a vakmerő betyárvezértől, ki akkoriban jobbadára a szegedi tanyák között rejtőzött, és csak alkalmilag indult egy-egy portyázó kirándulásra a szomszéd megyékbe. Olykor a Bácskába, olykor Torontálba, majd meg Békésbe csapott át, de megjelenése és eltűnése mindig gyors volt, mint a pusztán végig száguldozó szélvész. Mikor a csendőrök neszét vették kirándulásának, akkor Rózsa tul volt már a hetedik határon, és üldözői hasztalan keresték nyomait.

Társaival egy nap alatt hihetetlen utakat tett, belovagolva a végtelen csongrádi pusztákat, és ott jelenve meg, hol legkevésbé remélték látni. E mesés gyorsaság, az ügyesség, melylyel üldözői kezei közül számtalanszor kisiklott, s a vakmerőség, mely kalandos vállalatát jelemzé, a nép körében rettogette tevék a Rózsa Sándor nevet. Szeged környékén számtalanon ismerték a hirhedt betyárvezért, ki félelem nélkül kopogtatott be fényes nappal a legnépesebb tanyákba, hol élelmet, hol bort követelve. Árulója azonban évekig nem akadt a tanyai nép körében, dacára a fejére kitűzött nagy díjnak. Mi türes, mi tagadás benne, a magyar ember nem szerette látni az idegen hatalom csendőreit, kik mindenki irányában erőszakosan léptek föl. Rózsa Sándor minden tusája, melyet a csendőrökkel vivott, szájról szájra járt, és ily alkalommal a nép csudálattal szolt a betyárfőnök bátorságáról. Szegeden a legtöbb ember igen élénken emlékezik még azon véres és makacs csetepatéra, melyet Rózsa emberei vvtak a felsővárosi tanyák között egy szakasz csendőr és dzsidás ellen. A betyárok egy csárdát tartottak elfoglalva, és órákon át oly heves tüzelést folytattak a támadó katonaság ellen, hogy az tulnyomó száma dacára két halott és

néhány sebesült veszteségével kénytelen volt visszavonulni, üldőztetve a neki bátorodott betyárok által, kik egész a város alá száguldoztak.

Ehez hasonló események által Rózsa Sándor bizonyos nimbuszt szerzett magának a nép körében. Nem volt titok, hogy a rettegett és folytonosan üldözött betyárfőnök időről időre bejárt Szeged városába, meglátogatni feleségét, ki nyáron át tanyán, télen ellenben a városban lakott. Igyekeztek is rajtacsipni őt ily látogatáson, de Rózsa rendszerint jobban volt értesülve a csendőrségnél, és már messziről megérezte a gyanus szagot. Akárhányszor hire terjedt, hogy Rózsa ekkor meg ekkor a városban járt, és akadtak emberek, kik megesküdték, hogy valamelyik nap a buzatéren látták a sokat emlegetett betyárvezért, a mint sötétkék magyar polgári ruhájában a legnagyobb egykedvűséggel forgolódott a buzás kocsik között. Vakmerősége annyira ment, hogy egy izben hetivásár alkalmával beállított P. ékszerész boltjába, gyűrűket vásárolni felesége számára. Szegeden hetekig beszéltek akkor e hihetetlennek látszó, de a törvényszék előtt is megállapított tényről.

Mi természetesebb, mint hogy a szegedi nép egy pár éven át minden rablási esetet Rózsa nevével hozott összefüggésbe. Vakmerő szereplése oly félelmet gerjesztett a vagyonos osztály körében, hogy sok szegedi gazda és kereskedő a jelentékeny helyőrség daczára sem érezte magát biztonságban éjjelenként a város kellő közepében. A félénkebb lelkűek mindenütt Rózsa Sándort vélték látni, kinek nevét senki sem szerette falra festeni. Ez időszakból származik ama mulatságos történet, melyet gyermekkori emlékeim után elbeszélendő vagyok.

Akik megfordultak Szegeden, bizonyára ismerik a buzatért, melyet a lassan járó szegedi polgárisodás mintegy tíz évvel ezelőtt meglehetősen tisztességes térré alakított át. Az én gyermekkoromban, tehát az ötvenes évek elején, azonban még nyoma sem volt a tér mostani csinosodásának. Akkor a buzatér fele részét egy nagy kátyu foglalta el, mely terjedelmére és mélységére nézve bátran versenyezhetett valamely kisebbrendű tóval. Gonosz nyelvek állítása szerint valamelyik zivataros, sötét éjjelen egy vásárra jövő szabadkai gazda, eltévesztve a kocsiutat, lovastul együtt belefordult e kátyu iszapos vizébe, hol menthetlenül odaveszett. Miután azonban e történet oly korszakba esik, hová emlékeim már nem terjednek, nem állhatok jót hitelességeért. A valószínűség meglehetősen mellette szól, hiszen élénken emlékezem, hogy kivált nagyobb esőzések után formális ladikokon hajóztunk végig mi gyermekek a kátyun.

Igy nézett ki az időben a szegedi buzatér, melynek egyik sarokházában akkor szüléim laktak. Miután a házról még többször lesz szó alább, szükségesnek tartom amugy nagyjában körrajzolni fekvését és belsejének építészeti berendezését. Közvetlenül e ház mellett egy nagyobb épület fekszik tágasabb udvarral. Egy tulajdonosa levén a két háznak, az udvarokat egymástól elválasztó kökerítésen egy kis ajtó van hagyva, mely soha sem volt elzárva, miután csak az akkor általunk lakott házban levén kút, a cselédség a nap minden órájában átjárt hozzánk vizért. János bácsi, a szomszédban lakó öreg udvaros, is át-átlátogatott, elesintalankodni a fehérnéppel a kut körül. Egyetlen terebélyes, régi ákác veté árnyékát házunk különben szűk udvarára, melyet egyrészt maga a ház, másrészt a kökerítés s a szomszéd épület magas tűzfala határol. A hat-hét szobából álló házból két ajtó vezet ki az udvarra. Mi csak az egyiket használtuk, még pedig azt, mely szemben van a kökerítés ajtajával.

Szüléimnél akkor több nagy diák volt egész ellátáson. Ha jól emlékezem, mindannyian a 8-dik osztályt látogatták. Én még akkor gymnazista sem voltam, s a tisztelet bizonyos nemével tekintettem mindannyiszor a szakállas bajszos muzsafiakra, kik mindhárman vagyos bácskai családok sarjai voltak. Az időben nagyobb ur volt még a diák, mint most. De igaz is, hogy a két felső osztályba jobbadára már mint meglett ember került föl a tanuló. A mostani ifjúságnak csak az egyetemen kezd pelyhesedni szakálla.

Elég az hozzá, a mi három diákunk ritka jó egyetértésben élt, főleg az idősebb kettő, kik komoly gondolkozású fiatal emberek voltak. A harmadik, e történet hőse, valamivel fiatalabb volt társainál. Nevére jól emlékezem, de itt csak Gábor urnak fogom nevezni, a mint tettem akkor. Könnyűvérű diák volt, ki a billiárdot, a kártyát, s a pajkos tréfákat többre becsülte valamennyi görög és római klasszikusnál s a felsőbb mathézis legszebb egyenleteinél. Tanárai közül néhányan bejáratosak voltak szüléim házába. Ezek aztán nem győzték elpanaszolni, mily nyughatatlan, izgága semmirekellő fráter Gábor uram. Az öreg Tegő, a mennyiség- és természettan tanára — az isten nyugosztalja békében a jó urat — majd mindennap új panaszokkal állt elő. Egy ízben Gábor diák tintába mártotta a szivacsot, úgy, hogy az érdemes tisztelendő atyának mind az öt ujjá és tenyere koromfekete lett a csunya folyadéktól. Máskor, mikor a bölcsészettanár ép Aristoteles tanai iránt iparkodott érdekeltiséget kelteni a nemes hallgatóság fejeiben, Gábor ur zsinoggal összekötött denevéreket bocsátott föl, mire mindenki ijedten ugrott föl a padokról, eltakarva fejét a vakon ide-oda röpdöső állatok elől. Elmenni éjjel a piarista atyák ablakai alá, és ott vonítani, kukurékolni, nyeríteni, nyávogni, egyszóval utánozni minden képzelhető két- és négylábu állat hangját — ez Gábor ur kellemesebb szórakozásai közé tartozott.

Egy szép nyári napon boldogult atyám elhatározá, hogy egész családjával kirándul a város szomszédságában fekvő kis erdőbe, mely abban az időben gyakrabban volt nyári mulatságok színhelye. Az alföldi embernek kevés jutott az erdőből, nem csuda, ha szereti fölkeresni meleg időben az árnyékos, hűs lombátort. Ebéd végeztével atyám természetesen meghívta a három urfit is, kérve őket, hogy vagy jöjjenek velünk, vagy menjenek el hazulról vacsora idejéig máshová, miután a házat nem lehetett az ő őrizetükre bízni. A két idősebb, megköszönve a meghívást, beleegyezett a hazulról való eltávozásba, annyival inkább, mivel e délutánra már régebben elígérkeztek máshová. Gábor ur azonban, ki szeretett makacszkodni és a maga feje után járni, kijelentette, hogy ő bizony egy lépésnyire sem fog kimozdulni a házból, és nem bánja, ha mindjárt rázárják is az ajtókat. Még főfájással is mentegette magát. Mi tehát cselédestül együtt három óra tájban kocsira ültünk, és Gábor ur egyedül maradt a házban. Az udvarra vezető ajtót s a kaput azonban atyám bezárta, magával vivén a kulcsokat. Senki sem gyaníthatta, mily izgalmas jelenetnek lesz tanuja a csendes ház pár órával később.

Az erdőben több ismerős családdal találkozá, szüléim kedélyesen töltötték el a délutánt. Mi gyermekek az erdő sűrű bokrai között rablósdit játszottunk, mely akkor nagyobb divatban volt, mint valaha. Még a nap nem nyugodott volt le, midőn az erdő egyetlen vendéglője körül nagy mozgás keletkezett. Egy lovas pandur állt meg az épület előtt tajtékzó lován, izgatottan kérdezősködve atyám után. „Üljön az ur azonnal kocsira, mert házában van Rózsa Sándor és bandája!” — szólt elősietett atyámhoz.

A szives olvasó elfogja képzelni szüléim s az egész künn időző társaság ijedelmét. Valamennyien kocsira pattantunk, telve a legsötétebb sejtelmekkel, egyre nógatva a kocsist lovai gyorsabb hajtására. Mire a buzatérre érkeztünk, meggyőződünk, hogy házunkban valami rendkívüli dolognak kellett történnie. A nép tömegesen lepte el a tágas tért, ide-oda futkosva, egymást kérdezve, izgatottan hadonázva. Házunk körül mintegy 200 lépésnyire üres tér maradt. Egy szakasz vadász és rendőrkatoná, szuronyos fegyverrel a kézben, csatárlánczot képezett a ház körül, melyhez egyébiránt sem volt kedve közelíteni senkinek. „Rózsa Sándor van a házban huszad magával” — kiáltozá egy pár ismerős polgár szüléimnek, midőn a tér közepére érkeztünk. „Az előbb tekintett ki a második ablakon” — kiálták mások. „Rózsa megesküdt, hogy fölgyújtja a házat és vele az egész épület sort” — erősítették ujonnan érkezett emberek.

(Vége köv.)

A f ü z.

Podhraczký Ferencztől

Valahányszor a gyenge költőkre ezen szólamot hallom alkalmaztatni: „fűzfa-poeta“, mindannyiszor némi szájalom szállja meg lelkemet, szánom a költőt erőlködéseért, még inkább verseinek zökögéseért, és leginkább a drága idő elfecsérléseért.

No de azért még sem érdemelte azt a fűz, a gazdaszatban ezen nem csekély jelentőségű fa, hogy nevével a szegény kezdő költő nem sikerült verseiért kigunyoltassék.

Volt egykoron, de már réges-régen, egy nagy hírű és széles tudományu orvos, ki valahányszor a bodzafa előtt elment, mindig kalapot emelt, mondván: „Salve Sambuce!“, — azt akarván ezzel kijelenteni, hogy ő ezen igénytelen külsejű fát gyógyhatása miatt nagyra becsüli. Én is ekként érzek a fűzfa iránt s azért: habár a sok gyümölcs- és diszfa közül tetszés szerint választhatnék is ki magamnak leírásom tárgyául egyiket vagy másikat; ez alkalommal még is a sokak által figyelemre sem méltatott fűzfának adom az elsőséget, s nem törődöm azzal, ha gyengén összetűzött-fűzött czikkem miatt valaki „Naturfischer“-nek, fűzfa-írónak nevez is; — hisz' mindenkinek izlését eltalálni bajos feladat! — És most szóljunk tárgyunkról.

A fűzfélék (Salicineae) fák, vagy is inkább eszerjék, egyszerű, váltogató levelekkel, melyeknek tövén pálhák állanak. A kétlaki virágok barkákban vannak; a virág burhelyét egy-két mézmirigy foglalja el: az egyrekeszű, szabad maghon némelykor egy tökéletlen közfállal s mindig számos magesával bir; termésök tok, melynek számos magvai bóbítával látvak el; — a csíra fehérynye nélküli: az északi félgömbön honosak nedves helyeket kedvelnek, s mint barkás növények, az által tűnnek ki, hogy többnyire előbb virágzanak, mintsem levelet hajtának.

A magyar föld számos fűzfajjal bir, de nem ide tartozik ezekről mindegyenkint szólni, életüket leírni, azért csak azokat említem meg, melyek a különböző tájakhoz képest leginkább feltünővé teszik magukat. Ott a lassan folydogáló Pecze mentében több más facsoport közt terebélyes fa emelkedik ki, hatalmas oldalágakkal; koronájáról ítélve, az ember azt hinné, hogy erdei vadfa, míg hosszukás vékony levelei elárulják, hogy e

fa: fűz. Amott pedig a csergedező kis patak körül, mely virágos réteken csavarog, szürkelevelű hajlós vörös vesszők berket, csalitot képeznek, melyeknek mélyen rejtett ölében epedve szól a fülemüle; ezek is fűzek. A nedves hegyes erdő szellősebb helyein éger és nyírek társaságában, közép-termetű fa ácsorog; héja zöld, ezüstszerű barkái virág-vasárnapra emlékeztetnek: — ez is fűz. Fönt a zugó hegyorom szomszédságában törpe növényalakok kuczorognak a földön, — ezek is fűzek. A hó-süveges szirtek oldalai befurakozva, mintha fázna a zivartartól, sajátságos növény lapul meg; — ez is fűz. Vaszácsozott kerítés közt halmok emelkednek; egynémelyikén még látszik a fris kapavágás nyoma, a másik már be van vonva zöld pázsittal, mely közé a kegyeletes kéz virágot ültetett; távolról nézve e helyet, virágos kertnek vélnők, — ámde közelebről szemlélve, a hit nefelejtéséhez: a kereszthez, vagy fejfához ültetett szomorú-fűz lehajló ága elárulja, hogy e hely a holtak birodalma, hol az igazi egyenlőség honol. Mindenütt fűzfák, mindenütt különböző alakban!

Tagadhatlan, hogy a fűzfa a vidéket szépíti, de mivel mindenhol könnyen található, azért nem becsüljük sokra; s nemesak mi csonkitjuk lombos sudarait, de a szél is gyakran megezibálja, kiméletlenül letördeli gyenge ágait, s ha valahol elvétve egy-egy szép példányt látunk: csudálkozunk rajta. Gyakran megesik, hogy egy-egy hatalmas vihar belekapaszkodván a fűz ágaiba, tövig ketté repeszi, de azért mindkét fél életben marad, s két családot képez; a madarak fészket raknak odúba, és sokszor megtörténik, hogy a szél más növény magvát hozván földdel telt üregébe: az ott megfogamzik s él a barátságos fűzfa védőszárnyai alatt. Ebből láthatni, hogy a fűzfa sok elemi viszontagságnak van kitéve, de sokat is képes ám eltűrni; tavasszal irgalom nélkül levagdallják ágait, kerítésnek, sövénynek, de azért újra és még dusabban kihajt s nő lombos koronája, s alig hogy az új csemete pár hüvelyknyi vastagságra felseledt: bele már rothadni kezd, s így a még kívül sima fiatal fák belül üresek; kívülről egyik faréteg a másikra rakodván, nő, de belül mindig apad s e korhadást a fűz furdan és még inkább elősegíti; — pajkos pásztorsühederek pedig a vén fa redves oldalába tüzet szítanak, s mindennek dacára a fa mégis él, számos rovarfajnak ad táplálékot és több apró madárnak fészkelés és költésre biztos menhelyet.

A fűz igen becses és hasznos fa a gazdaságban. Számos faja többnyire a vizenyős talaju földet kedveli, de vannak olyanok is, melyek a száraz földben is gyorsan nőnek, és csaknem minden ápolás nélkül bőségesen adnak tűzifát a gazdának; mert — mint már fentebb is említém — a csonkitást könnyen elszenvedik s minden harmadik évben galyaiktól megfoszthatók. Töltések, gyepek és árkok mellé ültetve, azoknak nem csak díszül, hanem tartalékul is szolgálnak. Tája igen szívós és nem hasad, s kivált: ha megszárad, alig lehet hasítani; kivágya teknőket s tálcákakat készítenek fájából, s valóban konyhaeszközök gyártásában minden más fát fölülmul. A fűzfa néhány fajának vesszejéből méhközpüket, meg ezenkívül guzsokat, kosarat is készítenek. Szép és tartós kosaraknak fonására legalkalmasak a szomorú-fűznek lecsüggő, szálas galyai. A kötőfűzek közt a piros, sárga és fekete értékesebbek, mert hajlékonyságuknál fogva bármely fonadékra alkalmasak. A kosárfonás mestersége hazánkban leginkább ott gyakoroltatik, hol a fűzfélék vadon tenyésznek, az ugynevezett rekettyésekben; tudtommal Fejér-, Vas- és főleg Veszprémmegyében legtöbb kosárfonó létezik. — Vannak Budapesten is kevés számmal, kik leginkább kézi kosarakat és kocsi-kasokat készítenek. Egy

öl magas, héjától megtisztított fűzvessző csomagja, mely körülbelül ezer szál vesszőt tartalmaz, egy-két forintba kerül; a megtisztogatott, vagy csak egyszerűen csomagba kötött fűzvesszők száraz helyen évtizedig is eltarthatók, csak mielőtt feldolgoztatnak, mártatnak forró vagy langyos vízbe, hogy hajlékonyságukat újból visszanyerjék. Téli időnyben a kosárfonás mesterségét szép sikerrel lehetne falusi népünknek üzni; külföldön már ezt nagyban gyakorolják is, s e célból gyárak is vannak berendezve, melyek sok munkás kezét foglalkoztatnak, s hogy a munka vesszők hiányából fön ne akadjon: ültetvényeket rendeznek be fűzfából s a fűzfa-tőkék vesszőit évenként lenyesegetik.

Valóban fájdalmasan esik látnunk, hogy a legszebb kosárfonatókat külföldről szállítják hozzánk eladás végett, és míg a mi népünk korcsmában dorbézol, avagy tétlenül hever: addig a külföldi a vizenyős föld vad terményét is fel tudja használni s értékesíteni.

A fűzfélék kérgében a vegyészek egy fanyar, keserű anyagot is fűztek fel, az ugynevezett fűz d é k e t (Salicinum), a két-három éves ágak kérgében, mely tavasszal gyűjtetik, s idült bélhurtnál, főkép: ha egyszersmind bélférgek vannak jelen, továbbá a váltóláznál, mint a kinal (chinin) gyenge pótszere, czélszerűen alkalmazható. E czélból fél obony apróra metélt fűzfa-kéreg hat obony vízre, három obonyig lefőzve s kevés czukorral vagy szörppel édesítve, óránként egy evőkanállal adagolható. A fűzdék a fűzfahéjának egyik alkatrészét teszi, melyből szintelen jegecekben válik ki, ize keserű, meleg vízben könnyen, hidegben ellenben nehezen oldódik; borlang (Spiritus vini) szintén feloldja, de borégenyben (Aether) oldatlan; tömény kénsavval (acidum sulfuricum) bíborvörös oldatot képez, s a kénsavnak e hatása annyira kitűnő, hogy azáltal a Salicin jelenlétét a fűz- vagy jegenyefa héján mindjárt megismerhetni, ha azt tömény kénsavval kevésbé megáztatjuk.

Mint váltóláz elleni szert a láztűnet idejében két szemerenként naponta 8—12-szer adhatni.

Hogy a fűzdék mint láz-ellenes gyógyszer nagyobb alkalmazást nem nyert a gyógyászatban, az onnan van, mivel hatása a kinalnál sokkal csekélyebb, és hogy a vegygyárakban olcsó áron még nem volt előállítható; mindazonáltal figyelmet érdemlő tény, hogy a fűzben váltóláz-ellenes szert ismerünk, és hogy ez még csereny (tannin) tartalomában is gazdag.

Voltak a közel múltban is természettudósok, kik a kinalt a fűzdékkal vélték helyettesíthetni, azon elvből kiindulva, hogy minden helyhez kötött betegségnek, milyen a váltóláz is, megvan a maga gyógyszere ugyanazon a vidéken, hol az előfordul. Hogy a fűzdéket tökéletesen a kinal helyébe lehetne tenni, azt ugyan merészség lenne állítani, mert tudni való, hogy minden különböző alkotásban és különböző éghajlat alatt alkatrészeik elegyedése is különböző; de már csak abban is nagy a nyereség, hogy a fűzben a lázas tünetek megszüntetésére nézve a kinalt megközelítő hatású növényt ismerünk, és azért remélhető, hogy a gyakorló orvosok és vegyészek szorgalmas kísérleteik által, ha a kinalnak tökéletes mását föl nem találják is hazánkban, de több hatályos gyógyszert összesítve, idővel olyan elegyet készíthetnek, melylyel a kinalt, ezen idegen drága szert, legalább is nélkülözhetjük.

Egy hét története.

Julius hó 31-dikén.

Még egyszer a közvizsgákról. — A magyar gazdasszonyok árvái. — Jó vásár. — Jutalmazott árvák. — A szeretet háza védő szárnyai alatt. — A közvizsgák utolsó fecskéje. — Egy kitűnőség a magyar nőnevelés terén. — Néhány szó a közoktatásügyi tanácsról. — Az egyetemi választások. — Egy furcsa tanfelügyelő. — A városligeti gyermekszínház és az iparos ifjak műkedvelő előadása. — A pesti népszínház gyűjtővei. — Ne dobjuk kosárba. — A közvágóhid.

A fiatal Magyarország még mindig izzad, a közvizsgák e héten is folytak, és úgy szólván a főszerepet játszották. Az izraeliták tanítóképezdéje, a lipótvárosi népiskola, a gazdasszonyok árvaháza, mint a közelebbi múlt napokban mutatták be egy iskolai év fáradsámainak gyümölcsét.

A gazdasszonyok árvaházában 60 árva tanuskodik azon áldott kezekről, melyeknek létrejöttét ez intézet köszönheti, s azon éber és példás felügyeletről, melylyel a lelkes magyar gazdasszonyok ernyedetlen buzgalommal a magaslatos ügyet vezetik. Az ünnepélyes közvizsgán ott láttuk gróf Zichy Pálnét, özvegy Damjanichnét, Braun Lajosnét és a választmány közül többeket. Az egyes tantárgyakból csaknem kivétel nélkül szerfölött sikerült feleleteket hallottunk. A konyha és éléskamara ezuttal szintén vizsgálati teremmé alakult át, és az árvák háztartási ismereteinek próbaköveül szolgált. Örömmel regisztráljuk, hogy a kiállított kézimunkákból azt tapasztaltuk, hogy inkább a szükséges kézimunkák, mint disz-művek cultiválására van fektetve a főszó. Az egész ünnepélyt egy kis vásár zárta be, melyen a kiállított tárgyak nagy része oly gyorsan és jó áron kelt el, hogy akármely nagykereskedő is megirigyelhette volna. Néhány igen sikerült rajzolat is találkozottunk. E tekintetben az elismerés koszorúja első sorban Rákóczy Gizellát illeti. Záradékkul Batizfalvy iskolaszéki elnök egy meleg hangon tartott zárbeszéd után jutalmakat osztott ki. Ilyekben részesültek Vogl Olga, Schopper Teréz, Ferenczy Jolán, Laky Katalin, Hatos Mária, Bozóky Olga, Bittó Etelka, Bernthaler Mari, Ambrus Margit, Mocskonyi Zsuzsi, Szöghy Erzsébet és Kozma Mari. Egytől-egyig szegény árvák, kik a magyar gazdasszonyok védő szárnyai alatt a társadalom nagy gépezetében, a harmonicus összműködés tényezőivé válnak, míg a nélkül elvesztek volna, ki tudja hol, elbuktak volna, ki tudja miben, nem érezve itt fönna a szeretet melegét, mely nemesít és megtart, vagy siratatlanul pihenve talán már a föld alatt, vagy még szomorubb keretben szaporítani segítve a börtönök lakóit. Oh bizonyára a magyar gazdasszonyok árvaháza, a szeretet háza, „s a szeretet mindent pótol, a szeretetet nem pótolja semmi.“

A közvizsgák utolsó fecskéjét sem hagyhatjuk említetlenül. A budai tanítónő-képezdének vizsgálata volt ez. Nem hiába mondják: végén csattan az ostor, meggyőződünk e közmondás igazságáról ufolag, mert e képezde növendékei oly készültséggel lepték meg a jelenlevő Pauler miniszter és Bólya (t. pesti tanfelügyelő) urakat, hogy Zirzen Janka kisasszony igazgatónőt méltán tartják a magyar nőnevelés első kitűnőségének. Bármint hetvenkedjék is egynémely kákán csomót kereső, a t. kisasszony-

nak csak érdemül lehet betudni azt, hogy növendékeit elviszi magával az akadémia és Kisfaludy-társaság érdekesebb fölolvadásaira. A szombati vizsga különben egy nyilvános ünnepélylyel is volt egybekötve. Itt tették ugyanis közzé azon pályázat eredményét, melyre Zichy Antal az év elején jutalmat tűzött ki, s melyet a lelkes igazgatónő még kettővel szaporított. A bemutatott művek közül Nemsitz Janka, Sárcsevits Berta, Widder Minka, Stettina Ilona és Kasztner Jankáé oly szakavatott alapossággal és bensőséggel tárgyalják a nőnevelés hiányait s azok mikénti orvoslását, hogy kezeikbe annak idején teljes nyugodtsággal teheti le bármely szüle gyermeke szellemi jövőjét.

Egy füst alatt a közoktatásügyi tanácsról is elmondhatjuk, ami szívünket nyomja. — E testület, mint tudjuk, oly férfiakból áll, kik a közpályán működve, a közbecsülés magaslatán állanak, kik a közoktatásügy körül irányadó tanácsosokul választattak meg. És mit tapasztalunk? Azt, hogy e testület tagjai legelső határozatukkal kizárták tanácskozmányaikból azon nyilvánosságot, melynek eddig is egész hírnevüket, kitűntetésüket köszönhetik. Ez megfoghatatlan. E határozattal a tanács önmaga fölött mondott ítéletet. A nagy közönség eddig is gyanus szemmel nézett a közoktatási tanács intézményére, de megnyugodott lassankint azon hitben, hogy a nyilvánosan tartott ülések révén tájékozhatja magát ama reformtörekvésekről, melyek a közoktatásügyi miniszteriumot foglalkoztatják. És most nem tudjuk, mi indokoknál fogva ennek is elejét vették!

Örvendetesebb jelenség ennél a tanügy terén a rectorválasztás, mely egyetemünkön kedden délelőtt folyt le, és fényesen igazolta a liberalisok reményeit. Tíz szavazattal őt ellenében az ó-katholikus Hatala Pétert választották meg rector magnificusnak a csallhatatlan Dulánszky ellenében. A szavazás titkosan történt, de azért ma már ország világ tudja, hogy a jogi és bölcsész kar képviselői egytől-egyig Hatalára szavaztak, a csallhatatlan jelölt őt szavazata pedig a theologiai kar három küldöttje és két orvos szolgálatkészségéből került ki. A mint a választás megtörtént, küldöttség kereste föl lakásán az új rector magnifikust, ki a megtiszteltetést egy szerény, de azért férfias hangon tartott beszédben köszönte meg. Ősi szokás szerint a megválasztott rektort mindig azon kar egyik képviselője üdvözli, melynek a rektor is tagja. Hatalát jelenleg az egyetem nevében és a küldöttség élén a theologiai kar egyik képviselője: Laubheimer köszöntötte föl.

Talán már elég is lesz a tanügy terén észlelt mozzanatok mozaikszerű összeállításából, habár még szólhatnánk Frater Pál nógrádi tanfelügyelő viselt dolgairól s azon nyilatkozatáról is, melyben a helyesírási és szókötési hibák oly mennyiségét halmozta együvé, miszerint a ki olvasta, rögtön azon különös rebusz megfejtésére adta fejét, kiként lehetett ily embert tanfelügyelőnek kinevezni. Ki így ír, azt ma már a második elemi iskolában is secundába ponálják, és ime nálunk, a hol a népnevelés terén úgy is az elszomorodásig szomorú lábunk állunk, engedik fejétől szagosodni a halat. Ha valaki politikai szolgálato-

reztek, de ne bizzanak meg a világosság terjesztésével oly főt, melyben sötétség van. Nekünk ember kell a gátra, mert tan-
gyünk ha lassan is, már kinől gyermekkorából.

A gyermekkorról eszünkbe jő a városligeti gyermekszin-
ház, hol vasárnap műkedvelők játszottak a népszínház javára. A műkedvelők egytől-egyig az iparos osztály tagjai, kik mind a három vigjátékot, könnyűen is természetesen mozogva és beszélve adták elő. Volt koszoru és virághullás is s a nemes ezélra is jutott annyi, a mennyit ily nagy hőségben kívánni lehet. A fölvonások között a jeles nemzeti dalkör énekelt Huber Károly vezetése alatt néhány kardalt, szépen és szabatosan.

A pesti népszínház érdekében egyébiránt szétküldettek e héten a gyűjtő iverk is az ötvenkét megye minden alispánjához. Ideje is már, hogy kiemelkedjék egyszer eddigi kétséges állapotából. Ne feledjék az illetők, szolgabírák, lelkészek és jegyzők, mily horderővel bír az ország fővárosában egy magyar népszínház; pártérzületnek ehhez semmi köze, magán érdek senkit sem mozgat benne, édes mindnyájunké leszen az. A kik pénzt, a kik munkát hoznak ez asztalra, mindenki áldozatnak teszi, tegyen mindenki képessége szerint. Ha sokan adnak rá, akkor egyre csak kevés kerül, együtt lesz a kellő összeg s egy év alatt fölépül a magyar nyelv és szellemnek ezen második diszcsarnoka is e hazánkbeli Babylonban, és zengni fog ott az édes magyar szó, s tanúságot teend a magyar faj ősi nyelvéhez való ragaszkodásáról.

Mult szombaton szokatlan élénkség uralkodott a marha-
vásártéren. A közbághid ünnepélyes megnyitásának napja volt ez. Jelen voltak a város tanácsának összes tagjai, Henicke Gyula a közbághid tervezője és építész, Buda város, Pestmegye képviselői és számos más hatóságok és testületek tagjai s valami félezer meghívott vendég. Az ünnepély fénypontját azt képezte, midőn a jeles építész átadta a hatóság képviselőinek az építményt, azon ohajtásnak adva kifejezést, hogy a közegészség és rendészet ezen nagyszerű csarnoka czéljának minél jobban meg-
feleljen. i — f.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (József főherczeg), a szerdákat rendszeren a Margit-szi-
geten szokta tölteni. Maga is gyönyörködik a műben, melyet oly bőkezűleg alkotott, s örvend látni, hogy mily sokan látogat-
ják Pest e nyári paradicsomkertjét, kivált midőn zene van. Megnézi mindig az ujtásokat s alkalmilag egy-egy vendéggel is beszédbe ered. Azt mondanunk sem kell, hogy mindig magyarul beszél, sőt mikor távozik is, a régi szokás szerinti szép magyar szózással bucsuzik ismerőseitől: „Nyugodalmas jó éjszakát kívánok“, melyet a mi uracsaink, mint falusiast, parasztost, a világért sem használnának. A Margit-szigeten külföldiek is mindig vannak, s legalább látnak Budapesten egy oázst, ahol nincs por. Hanem a rózsák még ezen a helyen sem teremnek tövis nélkül. Ily tövisek a konyhák és az egyenesen közlekedő hajók. Amazok roszak és drágák, (kivált miután a főpinczéri kréta itt is gyakran fog vastagon s elveszti az aritmetika szabatoságát), a hajók pedig oly kicsinyek, hogy a nők sem kapnak rajta mindig ülőhelyet. Valószínű is, hogy a nagy gőzhajótársaság, melynek e közlekedésből igen nagy haszna van, jövőre nagyobb és diszesebb gőzösöket fog használni a margitszigeti közönség szállítására.

✦✦ (Újabb távirásati tanfolyamnak) megtartatása vál-

ván szükségessé, az október 17-kén fog megnyitvatni Pesten. Ezen legfeljebb három hónapig tartó tanfolyamba fölvetetnek a 18-dik évet már betöltött de a 30-dik életévet még tul nem haladt, hivatalviselésre alkalmas, egészséges testalkatu s a magyar korona területén született mindazon egyének, kik az érettségi vizsgát sikeresen letették, vagy főreál iskolát, vagy ennek megfelelő katonai szakiskolát (akadémiát) jó eredménnyel végeztek, kiknek jó kézírásuk van s kik legalább magyarnul és németül tudnak.

✦✦ (Kolostor és börtön.) A legfelsőbb törvényszéknél mult kedden következő rendkívüli eset tárgyalatott: Lencsés Etelka, pesti születésű jókedélyű fiatal leány, szülei által arra kényszerítettett, hogy apáczá legyen. A letett zárdai vizsgálatnál adott feleleteiből azonban kitűnő, hogy semmi hajlama a zárdai életre, elbocsáttatott a zárdából, de haza se mehetett. Szülei, az egész világ elhagyta őt, csak a jó istenbe veté tehát minden bizalmát. A végzet Nagy-Marosra vezette, hol egy uraságnál mint nevelőnök alkalmazást nyert. A gyermekeket szorgalommal tanította, életmódja kifogástalan volt, annál inkább csudalkozott tehát az uraság, mikor egy napon a törvényszékhez idézték, hogy adjanak felvilágosítást, miféle leány ez a Lencsés Etelka? Az uraság a legjobb bizonyítványt adta a nevelőnőnek. Hanem a szerencsétlen leány gyilkossági kísérlettel volt vádolva. A tényálladék a következő: A nevelőnő ifj. Zollner Mátyás, nagy-marosi kereskedővel ismerkedett meg s megszerették egymást. A leány azt hitte, hogy Zollner őt nőül veszi, de ez látván, hogy vagyonnal nem bír, másképp kezdett gondolkodni és oly gyalázatos ajánlatokat tett a leánynak, hogy ez pirulni kényszerült és szegényből meg is akarta magát ölni. Zollner azonban annyira könyörgött a leánynak, hogy hallgassa meg mentegetőzéseit, hogy egy délutánon őt boltjában meglátogatta, ott azonban a kereskedő ujra elkezdte gyalázatos ostromlásait, és mikor Etelka felháborodva e szemtelenségen, távozni akart, a kereskedő akként állott boszút rajta, hogy korommal kente tele a leány képét, és az utcára lökte. A szegény leány így elcsúfítva ment haza, otthon egy ötesöví revolvert szerzett, ezzel visszatért a kereskedőhöz, a revolvert ötször is elsütötte reá, de az csak könnyen sebesült meg. Lencsés Etelka ellen erre a gyilkosságkísérleti bűnper indított meg, de a legfelsőbb törvényszék e napokban a vádlottnőt csak könnyű testi sértés miatt ítélte el a vizsgálati fogságon kívül néhány napi fogságra, az aljas csábító büntetését, a ki egy becsületes leányt így tett tönkre — saját lelkiismeretébe bízva.

✦✦ (Magyar vendéglő a bécsi világkiállításon.) A világkiállítási bizottság életviszonyainak minden oldalról való feltüntetése végett, egy magyar vendéglőt is kíván felállíttatni, s e vállalatot a leghivatottab és megbízhatóbb vállalkozónak akarja átengedni. Hogy tehát minden hazai vállalkozónak, kik e tisztán nemzeti jellegű magyar vendéglő létesítésére szükséges kellékekkel bírnak, a vállalat elnyerésére alkalom nyujtassék, a bizottság által az összes hazai vendéglősök felhivattak, miszerint a szükségelt ajánláshoz megkívánható föltételeket lehető rövid idő alatt a világkiállítási magyar irodában (Pest, Színházter 5. sz. a.) megtudakolják, esetleg írásbeli ajánlataikat, a vendéglő mikénti berendezésének pontos és részletes előterjesztése mellett, benyujtsák.

✦✦ (Fogadás német szóra.) Két magyar ifju jellemző fogadást tett. X. azt állítá, hogy a pesti izraeliták, kik közhelyeken láthatók, mind németül társalognak. Y ellenben azt mondá, hogy van köztük elég kivétel, kik magyarul beszélgetnek. Fogadtak tehát következőleg: minden este két órát sétálnak felváltva a

Margit-szigeten, császárfürdőben, Erzsébet-sétányon, zugligetben és városerdőben, aztán vacsorára indulva, ha találtak izraelitákat, kik magyarul beszéltek, akkor X. ur fizeti a vacsorát, ellenkező esetben Y. urra esik a fizetés terhe. Pénteken este fejezték be a második sétasorozatot s az eredmény következő: X. ur már kilencz ízben vacsorált jobbhiszemű barátjának kontójára, mert még csak egyszer találkoztak (a Margit-szigeten) oly izraelita társasággal, mely magyarul társalgott. S erről az egyről is kiderült, hogy az „örvendetes“ kivétel két kedves fiatal lány kedvéért történt, kik az alföldről valók.

✦✦ (*Gyógyszer szembajok ellen.*) Schwarcz János pesti halászmesterről beszélnek, hogy kitűnő gyógyszere van a szembajok ellen; a gyógyszer állítólag egy bizonyos hal májának olaja, mely már a bibliában is mint gyógyszer szerepel. Gyógyhatása készítési módjában rejlik, mely azonban Schwarcz János titka. A szer hatalmas gyógyerejét bizonyítja bizonyos Gaidig Ferencz, hirlapilag közzé tett hálanyilatkozatában; ez ugyanis állítólag 17 évig tartó vakságban szenvedett, 10 évig volt a vakok intézetében, hol nem tudtak rajta segíteni, Schwarcz ellenben nem sok idő alatt tökéletesen meggyógyította. Mindenesetre megérdemelné a szer, hogy az orvosok figyelemmel kísérjék.

✦✦ (*Egy felszentelt kath. pap*) kilépett az egyházi rendből, protestans lón s megházasodott. Neje katolikus és házasságát egy protestans pap áldotta meg. A házasságból egy leánygyermek született, kinek a törvénynek a vegyes házasságokra vonatkozó rendeletei értelmében, katolikusnak kell lennie. A szülék a gyermeket meg is kereszteltették egy kath. pappal, de mily nagy volt rémületük, midőn az előmutatott protestans esketési bizonyítvány daczára a keresztlevéből azt tudták meg, hogy a gyermek törvénytelennek, a férjes nő bajadonnak iratott be. A katolikus pap a történt felszólalás folytán az egyház rendeleteire hivatkozott, melyek alapján ezt a házasságot érvénytelennek tekinti. Az illetők erre folyamodtak a protestans paphoz, de ez meg azt jelenté ki, hogy ily körülmények között ő nem avatkozhatik be. Az eset most előterjesztetett a vallásügyi minisztériumhoz, s valószínűleg foglalkoztatni fogja a képviselőházat is; mi pedig egyelőre csak annak bizonyítékául idézzük, hogy mily vizátságokra ad az alkalmat, hogy ha az anyakönyveket nem a polgári törvények értelmében vezetik.

✦✦ (*Egy szomorú adat népnevelésünkről.*) Hogy mily gyöngye lábon áll még Aradmegyében a népnevelés iránti érdeklődés, abból is kitűnik, hogy a megyei népnevelési-egylet ez irányban is dicséretes tevékenységet kifejtő elnöke, Nagy Sándor törvényszéki elnök, már mintegy öt hónap előtt több mint másfél ezer frtnyi összegen olvasókönyveket, irkákat, földtekéket s abroszokat, természetrajzi ábrákat számadási táblákat stb. összevásárolt, s a népiskolákban oly szükséges ezen kellékek még ma is az új megyeház egyik szobájában a padlón becsomagolva érintetlenül ott hevernek, miután még nem akadt, ki azokat az iskolák számára átvegye s az illető helyeken kiosztogassa!

✦✦ (*Egy művésznő koszorúi*) Felekiúé asszony, jeles színművésznőnk egy megható szép tetteről értesülünk. Aradi vendégszereplése alkalmával ugyanis mult szombati jutalomjátékán számos diszes koszorút kapott. Másnap hajnalban kiment az aradi várterület ama részéhez, hol a tizenhárom vértanu porai nyugosznak, s látva, mily szívenletesen figyelmen kívül hagyva, gatzól környezve van a kegyeletes hely, összes koszoruit arra a szerény jelző köre rakta, mely most még a majdani szobrot

pótolja. E honleányi nemes tett a legszebb levelek egyikével növeli az ünnepelt művésznő babérjait.

✦✦ (*A jezsuiták Pozsonyban.*) Miután a pozsonyi városi reáltanodát annyi tanuló látogatja, hogy annak helyiségei már elégtelenek, a városi hatóság azon tervvel foglalkozott, hogy a János-téren levő jezsuita palotát, mely a reáltanoda tözsomszéd-ságában van, megveszi, illetőleg a jezsuitákkal cserevételre köt. A városi közgyűlés kérdést intézett a jezsuita-főnökhöz: vajon hajlandó-e cserevételre, s mily föltételeket szab? A válasz az volt, hogy a jezsuiták mindig kész örömmel hoznak áldozatot a tanuló ifjuságnak, de ez egyszer ez lehetetlen, mert elkészülve kell lenniök arra, hogy csekély számuk (hatvannyolczan vannak) tekintélyes növekedést fog nyerni, minthogy Poroszországból elűzött testvéreiket szándékoznak vendégszeretőleg befogadni, és akkor a jelenlegi reáltanoda igen szűk volna nekik. Pozsony ugy látszik, a jezsuiták főtelepévé fogja magát kinőni.

✦✦ (*A budai színpadok*) kedden ujdonsága volt. Az „Egy magyar plébános“ című színművet adták elő Lukácsytól, ki a vidéki színpadok számára már több jövedelmező darabot írt, s ha jól emlékezünk, még Ubrik Borbála szomorú történetét is színre alkalmazta. Az „Egy magyar plébános“ nem izgalmi darab, mint a színlap után sokan gondolták, hanem erkölcsi irányu népszínmű, melyben a főszerepet egy talpig becsületes, hivatásának élő katolikus lelkész játszsza. Az egyes részeiben gyakorlottságra mutató színmű legélénkebb jeleneteit a választási mozgalmakból merített népies jelenetek képezik. Az előadás eléggé élénk volt. Őrsy, kinek ez este jutalomjátéka volt, a plébánost személyesítette, Dékány Róza néhány népdalt igen csinosan dalolt, s Vizváry a zsidó korcsmáros szerepében vidám hangulatba hozta a közönséget.

✦✦ (*A városligeti gyermekszínházban*), más neve „Kra-tochwill-színház“ vasárnap este szépszámu közönség és nagy hőség volt. Műkedvelők játszottak benne a pesti népszínház javára. E műkedvelők többnyire az iparos világhoz tartoznak, és ez annál örvendesebb, minthogy ügyes műkedvelők vannak köztük. A társaság primadonnája: Molnár Viktória k. a., Kövér Lajos vigjátékában (Egyik a kettő közül,) egy fiatal leánykát ábrázolt, ki gyámatyjába szerelmes, s ennek ajánlott öccsei helyet őt magát választja férjül. A másik vigjátékban pedig (Degré Alajos „Rendkívüli előadás“-ban) a regényességre hajló Zentayné játszá; mindkettőt ügyesen, otthonosan, jól eltalált vonásokkal. Péterfy Frigyes pedig, (az első darabban egy üres világfi, a másodikban a szűkött színész szerepében,) oly könnyűden, természetesen mozgott és beszélt, hogy a rendes színpadon is számot tenne. Mind a ketten kaptak virágokat is azoktól, kik ügyességüket már ismerék. Harmadik színmű Csepreghy Ferencz „Kitűnő vendége“ volt. A többi hölgy, kik ez este a jó célra közreműködtek: Csepreghy Ferenczné, Rákosi Fanni, Dobcsányi Róza, Vida Katalin kisasszonyok volt. Különös elismerést érdemel továbbá a minden jó célra szívesen közreműködő „nemzeti dalkör“, mely Huber Károly vezetése alatt néhány kardalt igen szabatosan énekelt.

✦✦ (*Vegyesek.*) A magyar gazzasszonyok árvaházában jelenleg új igazgatót választanak és pedig az előbbi eset ellenére oly módon, hogy ez nemcsak anyja legyen az árváknak, de egyszersmind tanító is. Az egylet választmányában e kérdésre vonatkozólag igen eltérnek a nézetek, mert némelyek szerint ezen árvaházban, hol 4—5 éves gyermekek is léteznek, oly igazgató, a kire kizárólag a kisdetek gondviselésére legyen bízva, nemcsak egyáltalában nem fölösleges, de

mulhatlanul szükséges is. — Zichy Antalt egy szép albummal tisztelték meg Budapest tanítói és tanítónői bucsu emlékül. Az album jelenleg a pesti népnevelőegylet helyiségében van. — Az edinburghi egyetem tudvalevőleg hosszasan vitakozott a fölött, valjon a nők is fölvétesse az orvosi tudományok rendes hallgatói közé. A skót törvényszék, a melyhez került az ügy, a nők javára döntött s így ezentul ezen egyetemen is lesznek nőhallgatók. — A császárfürdő mellett mult pénteken este kómikus látvány volt. Két fiatal ur — fogadásból — ruhástul, fejükön magastetejű kalappal, a pesti Ullmann-féle épülettől átuszták a Dunát 14 percz alatt. Ruhájukról csurogván a víz, kocsí után kiáltottak. De nem akadt bérkocsis, ki kocsiját be hagyta volna lueskolni. Egy társaskocsira ültek tehát föl az összecsdült nép kaczagása közt. — A Budapestet összekötő vasuti hid építése, mely 94 meterre terjedő 4 fő- és mintegy 50 meterre terjedő 4 melléknyílással fog birni, már a közel jövőben meg fog kezdetni. A m. k. vasutépítészeti igazgatóság, a kormány meghagyása folytán, a vállalati pályázatot a hid alapjára, egész al- és vasból készülő felépítményére szeptemberhó 23-ának déli 12 óráig terjedő határidő mellett már kiírta. Vállalkozó a 200,000 frt biztosíték részekint bnatpénzül 70,000 frtot tartozik letenni. — Koppenhágából érkezett hírek szerint Horváth Marci nemzeti zenekara, mely Budáról Amerikába utaz, nagy feltűnést okozott. Az ottani udvar előtt kétszer játszott. Jelenleg már Stockholmban van. Ezen országokban magyar czigányzenekart még soha sem láttak. — Derék színművészünk Lendvay Márton, mint örömmel jelenthetjük, hosszas kinos betegségéből annyira fölűdült, hogy már künn jár és nemsokára, remélhetőleg már a színház megnyitásakor újból elfoglalhatja helyét a színpadon. — A nemzeti színháznak Aradon vendégszerepelt tagjai enapokban érkeztek vissza Pestre. Aradon mindig telt házak előtt játszottak, és színészeink egyáltalában nem győzik eléggé dicsérni a pártfogást és rokonszenvet, melyet Aradon találtak. A nem az aradi társulattal elutazott színházi tagok közül sok még nincs Pesten. Az előadásokat e hó 8-án megkezdik. — Jolsván az ott alapítandó kised-ovoda javára f. évi augusztus 4-dikén a fürdő termében színi előadást rendeznek, melyet tánczestély fog követni. — A pesti törvényszék mult hétfőn ítelt a szerencsétlen véget ért Komáromy György igénypörében, ki gróf Károlyi Gyulától a porosz-osztrák háboru idejéből 132,000 frtot követelt. Az ítélet úgy hangzik, hogy Komáromy és örökösei nincsenek jogosítva e követelésre. — Deák Ferencz ősi birtokát, Kehidát, Zalamegyében, gróf Széchenyi Ödön utóbbi tulajdonosa 129 ezer frtéért Csángó-hétfalusi Baranyi Baron pesti bankárháznak örök áron eladta. — A képviseelőház alkalmasint szeptember 3-dikán tíz órakor nyílik meg. Korelnök valószínűleg Elek Gábor lesz, ki 1796-ban született, s Szabolcsmegye bogdányi kerületét képviseli. Vagy pedig Gubody Sándor, kit alkalmasint újra megválasztanak Nagy-Körösön, s ki 1799-diki születés. Mind a kettő balközépi. Korjegyzőknek a „P. Lloyd“ a következő hatot említi: gróf Apponyi Albertet, Goda Bélát, Saáryt, Szeniczey Ödönt, Széll Kálmánt s Szögyényit, kik mind jobboldaliak. Csávolszky Lajos azonban valamelyiknél még fiatalabb lehet. — A pesti népkörben július 27-dikén leplezte le Jókai arczképét a terézvárosi ellenzék. A beszédekre Jókai egy humoros beszéddel felelt, megköszönvén a bizalmat, kellemesnek jelezvén a leleplezést e forró napokban. — Az erdélyi gazdák második vándorgyűlése ez évi október 3—6-dik napjain fog megtartatni Dicső-Szent-Mártonban, kapcsolatban egy a kü-

küllőmegyei gazdasági egylet által rendezendő kiállitással. — Mult kedden Ó-Buda tőszomszédságában egy lőpormalom eddig ismeretlen okból fölrobbant. A lőpormalom közelében lévő több mintegy 60 egyén fűrdött s jöllehet a felrobbant lőpor 5 mázsát tett, még sem történt nagyobb szerencsétlenség, mint hogy két fűrdőgyén a lőpor fényesítésére használt apró rézglyók által könnyedén megsebesült. — Keleti Károly nemzetiségi statisztikája szerint: Magyarország és Erdély 13.219,350 lakosa közt van 6.307,587 magyar, 2.321,903 román, 1.825,725 tót, 1.816,089 német, 284,826 szerb, 208,529 horvát, 418,040 orosz, s 109,610 egyéb nemzetiségű. Tiszta magyarságra első helyen állnak a hajdu, jász- és kun-kerületek, Hevesmegye stb. — Festetich Leo gróf a török szultánnak a vadászati album egy példányát megküldvén, a szultán elismerése jeléül egy 10,000 piaster értékű ószerű kardot küldött Festetichnek — Sipos Antal zongoraművész Ischlbe utazott, hol Bignio házánkfűával hangversenyt fog rendezni. — A külsőszolnokmegyei gazdasági egylet szeptember 22-dikén Török-Szent-Miklóson kiállitást rendez, melynek czélja egybegyűjteni azon vidék kitűnőbb terményeit és iparczikkeit s ezekből aztán a jelesbet az 1873-ki bécsi világkiállitásra kiszemelni. — A befogott angol turista ügyében megtörtént a vizsgálat. A bizottság véleménye szerint: miután a bajt az szülé, hogy az angol se magyarul, se németül nem tudott, Kajdácsy irnokot vissza kellene helyezni hivatalába, de addig, mig kellő gyakorlatot nem szerez, nem alkalmazni éji felügyeletre. A főhiba mindenesetre ott van, hogy tapasztalatlan egyént biztak meg éji szolgálattal.

✱✱ (Rózsás napló.) Korény Ágoston, az államvasutak gép- és kocsigyári keresk. osztályának főnöke, mult vasárnap váltott jegyet Szliácson Dapsy Julia kisasszonynyal, Dapsy Vilmos hétszemélynök bájos unokahúgával.

✱✱ (Halálozások.) Dux Adolf író társunkat családi szomorúság érte. Édes anyja, szül. Blau Minna asszony meghalt 80 éves korában. — A Fáy-családot ismét vesztés érte, Fáy Antal, Reményi Ede apósa mult kedden 67 éves korában meghalt. A gyászlap így szól: „Özveggy Fáy Antalné, született ebeczki Blaskovics Aloizia; Gizella, férjével Reményi Edével: Albina, férjével Fáy Barnabással-s fia Istvánnal együtt, mélyen elkeseredett szízzel jelentik felejthetetlen férje, illetőleg édes atyjok, apósuk és nagyatyja Fáj Fáy Antalnak, folyó 1872-dik évi július 30-kán rövid betegség után életének 67-dik, boldog házasságának 39-dik évében történt gyászos kimúltát.“ Fáy Antal egyike volt a legjelesebb „naturalista“ zongorajátszóknak, kinek rögtönözéseit maga Liszt is gyönyörrel hallgatta. Áldás hamvaira!

Gazdasszonyoknak.

Zöld babot télire eltenni.

Szép gyenge zöld babot a szokott módon meg kell tisztítani, elvagdalni és sósvizben egy negyed óráig megfőzni. Ekkor a megfőtt babot szitára kell borítani és átszáradni hagyni. Ezalatt egy rész eczetet és két rész vizet fel kell forralni, meghűlni hagyni, a babot pedig széles száju üvegekbe rakni, a meghűlt eczetes vizet fölébe önteni, annyit, hogy a víz három ujjnyival több legyen a babnál, azután pedig tiszta hólyaggal vagy pergament-papírral lekötni és 10 perczig gőzben kifőzni. Hűvös helyen sokáig eláll. Télen használat előtt, a babot egy

nappal előbb az eczetes vízből ki kell szedni, tiszta folyóvizet reá önteni, és más nap a szokott módon elhasználni.

Lehet a zöld babot szárítani is, de sem izre, sem pedig színre nem hasonlítható az eczetes vízben eltett babhoz.

Paradicsom almát télire eltenni.

Az egészen érett szép piros paradicsom almát tisztára meg kell mosni, szárazra megtörölgetni és szárait kitépve egy tiszta, vagy még jobb, ha egészen új lábasban a tűzre tenni, és többszöri keverés mellett mindaddig forni hagyni, míg szét nem főttek egészen. Ekkor szitán át kell törni és hűlés után üvegekbe önteni, azokat hólyaggal lekötöni és egy negyed óráig gőzben kifőzni.

Sóskát eltenni.

A sóskát apróra össze kell vágdalni, azután széles száju üvegekbe tenni és gőzben egy negyed óráig kifőzni. Ugyan így lehet zöld kaprot is télire eltenni, ámbár ez utóbbi arnyékban szárítva is megtartja ízét és szagát.

Divattudósítás.

Beck Jakab (Ferencziek-tere 2. sz. és kerepesi ut 2. szám) ajánlja következő cikkeit a t. hölgyvilág figyelmébe:

Női ingek chiffonból 1.40 kr, diszszel 2.25 kr, himzett betétekkel 2.50 kr, 3 frt, vászonból 2 frt, 2.50 kr, 3 frt, himzettek 3.50 kr, 4 frt, 4.50 kr, 5 frt.

Hálókötő sők chiffonból simák 1.30 kr, diszesek 1.60 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, himzettek 2.50 kr, 3 frt, 3.50 kr, 4 frt, 4.50 kr, 5 frt, a finomak bő ujjakkal kaphatók. Fésűlő kötések 4-5 frt, himzettek és csipke-diszszel 7-8-9-10 frt.

Alsószoonyák 2.50 kr, 3 frt, finom fodor-diszszel 3.50 kr, 4 frt, 4.50 kr, 5 frt, himzettek 5 frt, 5.50 kr, 6 frt, 6.50 kr, uszályos formára 5.50 kr, 6 frt, himzettek 7-8-9 frt.

Női lábravalók 1.20 kr, diszesek 1 frt 60-80 kr, himzettek 2 frt, 2 frt 50 kr. Füzők 80 kr. Kapesos füző 1 frt 20-50 kr, 2 frt, dupla 2.50 kr, 3 frt, 3.50 kr, 4-5 frtig.

Lósörsoonyák fodros 3 frt, 3.50 kr, 2 fodros 4 frt, 4.50 kr, tournürrel 4.50 kr, 5.50 kr, 6 frt, egy tournür magában 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt.

Különös jó géppel kötött harisnyák varrás nélkül tuczatja 9-10-11-12-15 frtig.

Szövött harisnyák tuczatja 3-4 frt, 4.50 kr, 5 frt, 6 frtig.

Térd harisnya 7-8-10-12-15-18 frtig.

Moll ujjacskák párja 90 kr, 1 frt, 1.50 kr, 2 frt, 2.50 kr.

Moll fűtővel együtt 2 frt, 2.50 kr, 3 frt, 3.50 kr, 4-5 frtig.

Kézelt, battist kendőcskék és egyéb divatárak.

Ujon szülött gyermekeknek nyitott ingecskék 60-90 kr, 1 frt, 1 frt 20 kr, hosszú párnák 1 frt 50 kr, fodrosak 2 frt 50 kr, 3 frt 50 kr, 4 frt, himzéssel és fodroval 5-6-7-8-9 frt.

Keresztelt készletek 10-12-15-18-20 frt, ugy szinte rokolyák, főkötők stb.

Pique paplanka fodorral 3 frt, szalag behuzással 3 frt 50 kr, 4 frt.

Ágyruhák chiffonból: párna 1 frt 50 kr, kockás kivarrott 2 frt, paplan lepedő sima 3 frt, kocka-kivarrással 4 frt 50 kr, 5 frt.

Vászonból ágyruha, sima, csipke betétekkel, himzéssel, fodrokkal legillendőbb áron kaphatók, rumburgi vászonlepedők ára 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr.

Függöny csipke kelmék 2 rőf szélesek, rőfe 40-45-50 kr, bojtok 50-70 kr.

Mindenféle vásznak, chiffonok és asztali készletek.

Damaszt 2 rőfös abrosz 2 frt 50 kr, 2 frt 70 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, a nagyobbak 50 kr és 1 frttal drágábbak.

Kávé s abroszok czitóm sárga, ezüstsínű drap, barna 2 rőfös 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, hozzá való csemege zsebkendők ugyanolyan áron tuczatja.

Számrejtvény.

Bazilides Mindszenty Matildtól.

9. 2. 18. 39. 6. 41. 2. 8. 8. Az elítélt oh bejárja,
21. 30. 10. 19. 34. 12. Az utas gyakran ohajtja;
33. 13. 7. 1. Fájdalma a legérzékenyebb,
29. 23. 22. 39. Eltitkolni ezt nem lehet;
14. 15. 33. 13. 27. 17. 12. 34. 38. A háztartás fő kelléke,
42. 3. 35. 20. 19. 40. 10. 26. 25. 14. Nem rég nagy volt a kelete;
5. 20. 8. 26. 4. Építéshez használd ezt,
37. 40. 16. 11. Név, ha nem tetszik, másképp nevezd,
36. 31. 32. 24. Ennek szent a bivatása,
1-42. Hazánk virágzását ő nagyban segíti,
Azért áldás frigyére, mert megérdemli.
Megfejtési határidő: szeptember 1-seje.

A f. é. 27-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Már előre képzelem,
Mint derül fel életem gyötrelméből.
Majd ha egyszer láthatom,
Hogy hajullik nász napom
Kétségéből.
S ah! ha végre szép nyakában
Mint menyasszony olvadok
Nincs mód benne, hű karjában
Az nap meghalok!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Boda Sándorné, Sziklay Matild, Paraicz Ilka és Teréz, Jármy Ferenczné, Schütz Laura, Fejérváry Róza és Mari, Józsa Gábor, György Klára, Kiss Lőrinczné, Szabados Kostyik Berta, Brocken Kovács Emma, Lazur Lajos Anna, Korbuly Fanni, Kalós Erzs, Ratkovszky Mari és Vilma, Tóth Etelka és Lenke, Magyary Eleonóra, Kiss Irén, Varga Mariska és Anna, Kiss Antónia, Temesváry Erzsébet, Kun Teréz és Ida, Szoboszlai Mária.

A 26-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Vöröss Juliska, Bálint Julianna, Keszthelyi Györgyné, Kiss Antónia, Braun Riza.

Tartalom.

Karácsonyi Guidóné. — Villám Villan... Cseugey G.-tól. — Két szék között, pad alatt, Tóth Józseftől. — Vadvirágos temetőben..., Ónody Gezáltól. — A fűz, Podhraczký Ferencztől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Maj számunk melléklete: Karácsonyi Guidóné arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

14/8. 872.

9.

32-ik szám

Augusztus 11-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár	Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
					kelte		nyugta	
					óra	perc	óra	perc
August. 11	Vasárnap	F 12 B. sz. elh.	F 11 Tiborc	30 A 8 Szilas	7 Eszter		4 51	7 18
12	Hétfő	Klára szüz	Klári, Hila	31 Eudocimus	8		4 52	7 16
13	Kedd	Hippolitus	Ipoly	1 August C 11	9 B. tem. le.		4 54	7 15
14	Szerda	Özséb, Athan	Özséb	2 Isten sz. a. b. k.	10	☉	4 55	7 14
15	Csütörtök	Nagy Bold. Asz.	Nagy Bold. Asz.	3 Izsák	11		4 56	7 12
16	Péntek	Rókus püsp.	Jácintka	4 Aristarch.	12		4 57	7 10
17	Szombat	Liberat	Bertrám	5 Eusignius	13 S. Naha		4 58	7 9

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Kun-Sst.-Márton július hó 30-án 1872. *(Eredeti levél.)*

— Színészet. — Talált régiség. — Tisztelt szerkesztő! Nem hagyhatom említés nélkül azon kedves élvezetet, melyben, mióta Timár János színtársulata körünkbe érkezett, kis városunk közönsége részesül, s bár mindnyájan kétes sükert jósolánk Thalia bajnokainak, kellemes meglepetésül szolgált családunk, miután osztatlan pártfogolásnak örvendenek.

E hó 27-kén volt az első előadás, mely kitűnően sikerült. Egy régi ugyan, de hazafias irányu darabbal „Szapári Péter”-rel nyitattott meg a színi sorozat, melyben Gerőfi ur (Szapáry Péter), ki a budai színtársulat tagja volt, mutatta be szép drámai tehetségét, a mennyiben mint vendég most nálunk lépett föl.

Másnap „Egy könnyelmű leány” című vigjáték hozatott színre, melyben Zádorné asszony, mint Róza, tartá a szép számmal egybegyűlt közönséget vidám hangulatban. Reméljük tehát, hogy a derék társulat még sok élvezetes estét fog nekünk szerezni.

Mint újdonságot felemlithetem még, hogy a mult héten, verem-ásatás alkalmával, egy tökéletesen ép, valószínűleg római sisakot találtak nálunk, mely a nemzeti muzeumba fel is küldetett. Ilyesmi azonban nem nagy ritkaság nálunk, mert a hol e jelenleg talált régiség is felszínre került, ott egész telepe látszik elrejtve lenni a különböző ó-kori maradványoknak, s jelesen az ugynevezett Telekhalma mellett meg sem lepi már a szántó embert, ha ekéje vasa egy hamvedret, vagy agyagedényt fordít ki a föld mélyéből. Így egy izben szintén szántás alkalmával, egy itczényi tartalmu fazekat, telve apró római ezüst pénzdarábokkal, találtak határunkban. *)

L—a.

Békés-Gyula, augusztus hó 6-dikán 1872. *(Eredeti levél.)*

— Dalárda-ünnepély. — Tisztelt szerkesztő! Igéremhez képest sietek becses lapját értesíteni, hogy az itteni nagy dalárda-ünnepély e hó 3—5. napjaiban valóban megtartott és hogy a hatás olyan nagyszerű volt, miszerint még most is — egy nappal később — e hatás hatalma alatt állok, és azért csak a száraz tények felsorolására szorítkozhatom.

Tehát először is különösen gazdag volt élvezetek dolgában az odautazás. Az alföld minden szépsége egész leplezetlenül feküdt előttünk, de miután e szépségek már halhatatlan Petőfi által váltak az ország köztudalmává, ezuttal csak azon különös élvezetet említem föl, melyet Békésről Gyulára

való utazásunk alatt a mi számunkra tartott fenn az isteni gondviselés és az itteni vasut. Mert vasuton tettük ez utat, hogy hamarabb érjünk Gyulára. A vasuti kocsik itt is úgy vannak építve, hogy egy-egy kocsiban 8 ember elég kényelmetlenül fér el, miért is itt előre tudván azt, hogy ez időben a szokottnál sokkal élénkebb lesz a személy-forgalom, senki sem gondolt a kocsik szaporítására, hanem inkább olyan pompásan gondoskodtak az utasok kényelmére, hogy egy-egy kocsiba 10—12 utast helyeztek el, a kanikulai hőségben!

Eleinte kissé furán éreztük magunkat ezen szoros értelemben vett figyelem miatt; de ha lett volna is okunk, nem volt időnk a doholódásra, hanem igen is a hálálkodásra, mert csakhamar sülve is, főve is, és mindenek felett összegyűrődve Gyulára érkezvén, és a dalárbizottmány elnöke, a derék Keller ügyvéd ur által tartott szíves üdvözlő beszéd után, lobogó zászlókkal és hegedűszó mellett a városba bevonulván, egyszeriben mint a tulipán meleg nyári eső után, úgy fölvidult testünk-lelkünk az igazi magyar szívé vendégszeretet tapasztalatára e város lelkes lakossága részéről. Azt hiszem, hogy ha a dalárok iránt némi tekintettel nem kellett volna lenniük, talán két-három felé osztanak valamennyünket, csak hogy mindegyiknek legalább egy darab vendég jusson. Hála Istennek, nem igen volt arra szükség, mert így is meglehetősen voltunk ott dalárok és ami vele jár. Oh, az a vendégszeretet! az a szíves látás minden háznál és az a szíves látás minden szemmel. Vette-e észre tisztelt szerkesztő, hogy a vidéki szemnek egészen más tekintete van, mint a nagyvárosinak? De — kegyed nem dalár, beszéljünk tehát másról.

Esti 8 órakor kezdődött az ünnepi hangverseny, a terem zsufolva volt, elannyira, hogy a teremén kívül még vagy 2000 és néhány százra ment a hallgatók száma, a kik mindnyájan egyformán hallgatók, éljenezők és tapsolók is voltak. Kaptunk is éljeneket és tapsokat úgy egyenkint, az illető szíves házi gazdák és kedves hozzátartozói, valamint közönségesen, a közönség részéről. Különösen kitüntettetett Human A. kisaszszony, Ábrányi ur és Fayl Frigyes urak, ez utóbbi legkiváltkép a Rákóczy előadásával ragadta el a hallgatóságot, kívül úgy mint belül.

A hangverseny után lakoma következett, a melynek konyhászati gyönyörei magától értetődven, csak annyit jegyzek meg róla, hogy lelkes pohárköszöntésekben szintén nem vala hiány. Lehetett úgy ötven és kétszáz körül, melyek közül egy jó fej-

*) Szíves igéretére számolok.

Szerk.

jelkinyultak Hajnal, a békésmegyei összes dalárdák elnökeé, Stark na-^{varadi} főjegyzőé, Winkler, a „Bihar“ szerkesztőjéé és id. Ábrányi Kornél, a magyar dalárdák édesatyjéé. A lakoma hajnalig tartott, holott pedig másnap, vasárnap, volt tulajdonkép a mi napunk.

Tudniillik a dalárda-verseny, és — hogy miúő sikerrel, azt érdem szerint megmondani: szerénységem tiltja, valamint a műsort sem mondom el, miután ez annak idején úgy is közölve volt már e lapokban. A verseny vezényletét a véletlenül rokonai körében itt mulató Erkel Gyula, a nemzeti színház egyik karmestere, az apja fia, vitte, és ami a versenyt illeti, őszintén mondhatom, hogy daczára az emberfeletti vendégszeretetnek, minden egyes dalár tiszta szívből megtette a magáét, ami onnan is kitetszik, hogy a békési, gyulai és szarvasi dalárdák a bíráló-bizottmány által különös kitüntetésben részesültek. Hogy én külön nem részesültem kitüntetésben, annak — szerintem — csupán az az oka, hogy a verseny a szabadban folyván, az én működésemet elkapta a szél és szemem láttára egész ellenkező irányba vitte, mint a hol a bírálók ültek. Kár is volt a szabadban megtartani a versenyt. Hanem ez csak az én magánnézetem. Alázatos szolgálja S. A.

Az 1849-diki debreczeni csatának e hó 2-dikán volt 23-dik évfordulati napja. A honfiai kegyelet most is leróttá adóját a hősök emléke iránt. A régi honvédekből mintegy 12-en, a közönségből is — bár kevesen, — kizarándokoltak a megmentett 48-diki honvédlöbögővel a honvédek sírjához, hogy 23 év lezajlása után maguk elé idézzék a honért elvérzett szabadsághősöket, a kik meghalni tudtak a hazáért, és a kegyeletes megemlékezés felhatott az ünnepelt hősök égi hazájába. Az ünnepély egyszerű bár, de magasztos és megható volt. Megzendült a közönség ajkán: „Hazádnak rendületlenül légy hive...“ Majd néma csend állott be; ekkor Szatmári Károly lépett fel egy sirdombra s rögtönözve emlékbeszédet tartott a porladozó hősök sírjai fölött, megelevenítvén mintegy az 1849-diki évi aug. 2-dikát. Ezután a közönség hazafias dalok zengése közben tért vissza a városba.

Pécsről e hó 2-ről írják: A pécsváradi botrány ügyében megindított vizsgálat eredménye még most sincs közzétéve, és már is új botránynak hite járja be városunkat. Ismét ugyanazon század tüntette ki magát hősiessége által, melynek vezére Pécsváradon nemrég fényes diadalt vívott ki egy ártatlan polgáron. Az egyszerű paraszttal küzdöttek meg. Ugyanis múlt hó 28-dikán Keszű nevű faluban bucsura gyűlt össze a parasztfiatalság, hogy egyszer kitombolja magát. Mulatozás közben bejön egy huszár a Pécsváradról Pellérdre áthelyezett századból és csakhamar összetűz az ott mulató legényekkel, míg végre tiszteességesen elpáholva ki nem dobták. Boszut lihegve sietett át Pellérdre, onnét csakhamar kilencezed magával tért vissza. Két társukat az ajtónál őrgyanánt állítva föl, beléptek a tánczterembe és fölszólították az ott mulató legényeket, menjenek haza, mert itt emberhalál lesz. Erre aztán pisztolyokkal, kardokkal rontottak a legényeknek, és pedig oly sajnós sikerrel, hogy orvosi kijelentés szerint három életveszélyesen, öt pedig többé-kevésbé súlyosan megsebesítettet. Erre „mint a vihar, mely munkáját megtevő“, elszáguldoztak, utközben még az utcán egy fiatal legényt leverve.

Pápáról írják: Alig képzelhető gyorsasággal jött augusztus 2-kán délben nyugatról iszonyatos sötét felhő s ebből rögtön támadt vihar, mely már a városban is — épen hetivásár

levén, tömérdek kárt és zavart okozott. Az árusátrakat felforgatta, az árukat felkapta és úgy elsodorta, hogy csak egyet emlitsek: egy kalapos harmincz darab kalapjával károsult, de a városban történt károk csekélyek ahhoz, a mi a hegyekben történt. Több száz éves fát gyökerestől földestől kifacsart már a város alsó részén is, több ház tetejét lehordta, sőt a falakat ledöntötte, a vámházon tul levő kőkeresztet darabokra zúzva földre terítette. A városban csak szörnyű zápor esett, de a hegyekben sűrű jég vert el mindent. Megdöböntő látvány az alig félóráig tartott zivatar hogy mily pusztítást tett. A hegyekben levő lakházak tetejét áthordta egyik szomszédtól a másikhoz, Eszterházy Károly grófnőnek gyönyörű svájcezi modorban épült villája tetejét is lebontotta. A közel vidékről még emberhalálról is értesülünk. Norádon több pajtát összedöntött, egy embert agyonsujtott, többen megsérültek, egynek lába törött. Most is sok és nagy károkat okozott ez a kisideig tartott zivatar, mert szüreti reményünket egészen elverte, de hát ha néhány héttel előbb jön ez a csapás, akkor nemcsak borunkat, de kenyérünket is elviszi. — Nagysarlón is nagy pusztításokat tett ez nap a jégeső. Azért változott át ez időben a fővárosban a tikasztó hőség egyszerre őszi hidegre az nap.

Megválasztott képviselők. (Folyt.) Hevesmegye tiszánai kerületében: báró Bulácsy Antal balpárti. — Szatmármegye nagybányai kerületében: Stoll Károly jobbpárti. — Nagy-Körösön: Gubody Sándor balpárti.

Megbizások tára.

- Mikolára K. G. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Nyir-Bogdányra P. E. urhölgynek: A legszivesebben megküldtem.
Zemplénbe M. N. urhölgynek: Azonnal megküldtem.
Pozsonyba Z. A. urhölgynek: Naponkint 6 óráig tart az elfoglaltatás.
Rimaszécsre H. Cs. M. urnőnek: El van küldve.
Lucskára Z. I. urhölgynek: Eddig bizonyára vette már küldeményemet,
Salgó-Tarjánba P. K. G. urnőnek: Magánlevelet irtam.
M—r. J. urhölgynek: Az első sor utolsó tagját sehol sem találtam. Az egésznek felosztásában pedig hiányzik az egyformaság.
Holicsra Th. K. urnak: Magánlevelet irtam.
„A puszták virága.“ Közölni fogjuk.
Tarcára K. K. urhölgynek: Köszönettel vettem.
Nagyváradra S. G. urnak: Nem lehet.
„Emlékeztetés“ (B. E.) Hosszura van szabva és hibásan kimérve.
Az: „Ibolyák“-at nagyobb gondnal kellett volna ápolni, mert kissé senyvedtek.
„A gyermek“ még nem tud a maga lábán járni.
„Szerelmi dalok.“ Csak az az egy bajuk van, hogy nem dalok.
„Sólyom“-nak: Többek közt: „vallani“-ra „valami“ nem talál.
H. J. urhölgynek: („Ne bántsatok“ sat.) A 11-dik sor kezdete sehol sem találtatik.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

uj félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hű pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

Tóth Kálmán koszorus költőnk

v á l o g a t o t t ö s s z e s k ö l t e m é n y e i v e l f o g o k k e d v e s k e d n i .

„HUSZONÖT ÉV UTÁN”

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet **huszonöt év** lefolyása alatt irt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt irt **s ki nem adott költeményei**, és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,” „Ki volt nagyobb,” „Fütyül a szél,” „Lemondani,” „Minek is van a szív s a szívben szerelem” és annyi más feledhetlen emlékü költemény **jnbileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimei tehát a következők:

„Huszonöt év után”	2 kötet.
„Tolla Feraldi” About világhírű regénye	1 „ és
„Bolski László,” Cherbulier V. gyönyörű francia regénye	3 „

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő huszonhat kötet könyvet kaphatják, szintén kötetenkinti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,” Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,” a világhírű Marlitt-tól 3 kötet; — „Gizella hercegnő” Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek” Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág” Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant” Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből” Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja” Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,” Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol” Marlittól 1 kötet.

E huszonhat kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az uj előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körajzi műlapot**, mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve máltó disze lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeczilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjesztetni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonyult hű kísérőt és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytatában mellékletül meg fognak jelenni: **90 kr.**

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az uj előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 90 kr.**

A műlapra végre 10 kr.

A könyvillatmányok meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőnek.

Az uj előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A főthi dal,” „Lorántfy Zsuzsanna,” „A királynő honleányi szíve,” „Imre királyfi halála,” „Álmos,” „Zoltán,” „Huszonöt ifjabb írónk arczképesarnoka,” a „Rózsakirálynő,” a „Leánykérés,” „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,” „Petőfi halála” és „Az arató-ünnep” darabját **40 kron.**

Gyűjtőknek: egy uj előfizető után **három kötet könyvet;** három uj előfizető után: **tizenkét kötet könyvet;** öt uj előfizető után: **huszonkét kötet könyvet;** nyolcz uj előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évesre 3 frt, félre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
 Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

32. SZ.
 Augustus 11-kén.
 1872.

Havonkénti színezett divat-
 képpel,
 minden szükséges himzetrájk-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
 megfizetése félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

Pár szó a gyermeknevelésről.

Illésy Györgynétől.

Nem szándékozom az olvasót hosszasan untatni vagy százszor elmondott dolgokat újra elmondani; ezért nem is ereszkedem a testi nevelés ismertetésébe, a melyet többé-kevésbbé minden anya ismer; saját tapasztalatomból meritett jegyzeteimben azonban úgy hiszem, hogy olyanok is lesznek, melyek az anyák közül többeket érdekelni fognak.

Igen sok ember gondolja azt, és egynémely neveléstanban is benne van, hogy a gyermeket előre is óvni kell mindenféle roszaságtól. Én nem osztom e nézetet, és pedig azért, mert a helyett, hogy használna, sokszor árt, minthogy ép ez által tud meg a gyermek sok olyast, a mitől óvni akarjuk és minek eddig nevét sem tudta. Nem hiszem azt, hogy minden gyermek eredetileg már bűnökkel terhelve jött a világra, s hogy a bűnt csak a nevelés által lehet kiirtani; valamint másrészt azt sem hiszem, hogy minden gyermek egyenlően jó legyen, mert a jó és rosz természet a véralkattól függ, de a nevelés által lehet a jót rontani és viszont.

Nem rontják-e például gyermeiket azok magok, kik hogy siró kicsinyöket megvigasztalják, az adott csemege vagy játékszer mellé nem mulasztják el hozzátenni, hogy: „Nézd annak a másiknak nincs ám ilyen, neked meg van!” Nem magok tanítják-e ezáltal a kárörömrre kised gyermeküket s vetik el benne a kevélység magvát? Máskor meg azt mondják, és még csak nem is büntetésből, hanem csak úgy ingerkedésből, hogy: „Ezt a kis lányt szeretem, Miklóst meg nem.” Persze, hogy Miklós piczi gyermek lévén, jól áll neki a mérges toporzékolás, s a szülők nem gondolják meg, hogy ezáltal mily piczi korában tanítják a gyermeket irigységre s féltékenységre.

Most engedjenek egy kis kitérést. Atalában azt szokták mondani, hogy a gyermek akkor jut öntudatra, amikor nem beszél magáról mint harmadik személyről. Meglehet, hogy nagy vakmerőség tőlem híres és tudós emberekkel szemközt azt állítani, hogy ez is csupán a szoktatástól függ. Engem két kedves gyermekkel áldott meg az ég. A gyermekek különböző lelkitelenséggekkkel bírnak; míg egyik igen gyorsan fejlődött, eszes, élénk képzelő, addig a másik lassabb felfogású s különböző külső befolyások miatt szellemileg úgy mint testileg elmaradt. De e két különböző tehetség mellett egyik gyermekemnél sem fordult elő az az eset, hogy harmadik személyben beszélt volna magáról. Ezt egyszerűen annak tulajdonítom, hogy mi sem beszéltünk velők harmadik személyben, miként hogy ugynevezett gyermek nyelvet sem használtunk a velük való beszélgetésben. Igaz, hogy kis lányom megtette azt, hogy mikor azt akarta mondani, hogy: engem, azt mondta: tiém: (a: tiéd szóból következtetve) de soha sem mondta, hogy: „Piroskáké.”

Azon sok hibás eljárás között, melyet az anyák nagy többsége a nevelésben követ, egyik főszerepet az ijesztgetés játszsza. „Jó légy, ne sirj, mert elvisz a mumus.” Ime, nem maguk oltják-e bele a félelem és babona magvait a gyermekbe? Az ijesztgetésen kívül felkelthetik még azzal is ez érzelmét, amivel megnyugtani s mulattatni akarják a gyermeket, t. i. a mesemondással, amit tudniillik sok anya gondatlansága miatt a cselédek minden belátás nélkül összevissza a gyermekeknek mondanak, és a melyekben legtöbbszörre kísértetek, boszorkányok, ördögök és meghaltak lelkei viszik a vezérszerepet. A gyermeknek nincs fogalma a félelemről, amíg vele azt

meg nem ismertetik. A világért sem akarom ezzel azt mondani, hogy a gyermekkel semmi veszélyt sem kell megismertetni, sőt inkább, minden látható veszélytől óvni s attól félni tanítsuk, ezeknek ismerete hasznos és szükséges s nem rontja a gyermek képzelmet. De a míg a valódi veszélyre való figyelmeztetés, ovatosságot és körültekintést, addig a természet-feletti képzelődés féltékenységet és gyávaságot kelt a gyermek szívében, és ezt költik fel az anyák, midőn a síró gyermeket mumussal, ördöggel, zsidóval, cigánynyal stb. ijesztik. A két első esetben fél az ismeretlentől, a két utóbbiban pedig ok nélkül gyűlöltetnek meg vele egy népfajt és oktan önteltséget költenek föl benne saját maga iránt.

A gyermeknevelésben nem lehet minden gyermekre ugyanazon szabályt alkalmazni. Tekintetbe kell venni a gyermek véralkatát, hajlamait, s a nevelést a szerint intézni. Ez kizárólag az anyák szép kötelessége, mert ha az anya nem adta meg a nevelésben a jó alapot, a tanító alig képes azt azután kipótolni. Az anyának kell nagyon szoros figyelemmel kísérni gyermeke fejlődő tehetségeit, s a nyilvánuló jó hajlamokat elősegíteni, a rosszakat pedig elnyomni.

A gyermek eleinte öntudatlanul követi el a hibát. Elvesz valamit, mi nem az övé. Ez első alkalommal az „enyém tiéd” fogalmát kell hogy ösmertetessük a gyermekkel, és pedig akként, hogy azt, ami az övé, átengedjük neki, a többire nézve pedig megmagyarázzuk neki, hogy miért nem kapja meg. De jaj annak a gyermeknek, a kinek anyja tudja ugyan, hogy így kellene lenni, de nincs elég ereje keresztül vinni az elvet! Megmagyarázza szépen a dolgot, s midőn a gyermek a sirással nem akar felhagyni, végre is odaadja neki, ami nem az övé. Az ily gyermeket anyja nem fogja többé taníthatni.

Amikor már a gyermek öntudatosan követ el valamely hibát, eleinte soha sem történhetik az anélkül, hogy némi lelki nyugtalanságot ne okozzon nála; pedig még akkor nincs tudata a lelkismeretről, de már érzi annak hatását; érzi, hogy anyja szeretetét nem érdemli meg s ez érzet fáj neki. Nincs gyermek, kinek arcából a figyelmes anya ki ne olvashatná, ha valami hibát tett, (ha csak a hiba szülei vagy tanítói gondatlanság következtében meg nem rögzött.) Ekkor a világért sem kell büntetni, mint általában szokták, a legjobb esetben pedig isten haragjával fenyegetik; hanem szeliden feltüntetni a különbséget azon állapot között, amikor rosszat nem téve nyugodt és boldog volt, s a között, a mikor hibázott s magát azáltal lelki-furdalásnak tette ki. Az így nevelt gyermek hamarabb jut önuralomra s hamarabb fogja a jó, szép és igaz fogalmát megkülönböztetni az ellenkezőktől. Az oly gyermek, kit jóságáért minduntalan dicsérnek, s hibájaiért mindig megbüntetnek, csak akkor fog jó vagy rossz lenni, ha azért jutalmat vagy büntetést várhat, és sokkal több idő kell neki arra, hogy a jót, igazat és szépet tisztán csak magáért szeresse és gyakorolja.

Sokszor figyelemmel kísérem, amint egyik-másik gyermek elesik, hogy szaladnak apa anyja s kérdik féltő szorgoskodással: „Ugy-e fáj, hol ütötted meg magadat?” míg a kicsinek eszébe jut, hogy hisz most neki tulajdonképp sirni kell, mert a mama valami baját fedezte fel, a mit pedig ő nem is érzett. Ne gondolja senki, hogy levegőből beszélek, vagy hogy keményebb, rosszabb szívem volna, mint más anyának. Az én szívem is megdobb, az én lélegzetem is eláll az ijedelem miatt, ha valamelyik gyermekem elesik vagy baj éri; de ezt a félelmet nem veszi észre a gyermek, mert mikor az asztal alatt bujkálván, fejét jól odavágja, igaz, hogy remegő szívvel nézem, hogy nincs-e

baja, de nevetve mondom neki: „Nézd meg csak az asztalt, nem törted-e össze?” Ez a gyermeket annyira meglepi, hogy saját baját elfeledvén, komolyan hozzá fog az asztal vizsgálásához. Itt ismét azzal szokták a síró gyermeket vigasztalni, hogy megverik az asztalt, s így tanítják a gyermeket boszuállásra.

Távol legyen tőlem, hogy azon rendszert, melyet én követek, hibátlannak tartsam, de hogy az a jobbak közé tartozik, annak bizonyosságát gyermekeimben találok. Meglehet, és ohajtandó is volna, hogy e fontos tárgy körül eszmecsere fejlődje ki az anyák közt.*) Minden esetre nagyon fontos dolog az, hogy az anyák ne csupán szívkre hallgassanak, hanem eszükre is, akkor magoknak több öröme, a tanítónak kevesebb baja lesz a gyermekek miatt. Igen ritkán történik az, hogy a tanító az ész mellett a szívet is képezze; iskolában működő tanítónál az csaknem lehetetlen is, mert minden egyes gyermeket nem kísérhet oly figyelemmel, mint az a nevelésre szükséges volna. Ez mindig megmarad az anyák kötelességének.

Kedvesem kertje.

Udvardy Gézától.

Nem fájna nekem, nem bizonynyal.
Habár e sárga lombok lepte
A nagy világban minden kis helyt
Halotti fátyolként belepne.
Csak az a kert virulna mindig,
Hol álmait ő szötte-fonta,
Csak az a kert legalább egyszer,
Csak egyszer is nyílnék naponta.

Ottan szeretem őt legjobban
Testvéri: a virágok mellett,
S neki is, érzem jól, hogy engem
Szeretni ott legjobban kellett.
Ott hirdető e nagy szerelmet
Minden virág, minden kis lábnyom,
Ott láttuk istent, hogy leszállott
Sugármezőben, égi szárnyon.

Oh, hogy e szörnyű romlást mégis
Meg nem másítja itt az isten!
Oh, hogy e tiszta, igaz érzés
Örök tavaszt nem kelthet itten!
A hervadt, sárga lomb befödte
Kis lábnyomát a puha porban,
Az élet kertje temető lett,
Hol most csak pusztá sirhalom van!

Oh jer! s e zord halotti fátyolt
Tépd össze édes, langy fuvallat!
Hadd lássam újra mosolyogni
E gyászba borult birodalmat.
S ha majd isten a puha porban
Kis lábnyomát meg hagyja látnom:
Legyen, legyen megáldva isten!
Legyen megáldva az a lábnyom!

*) Szívesen ajánlom föl lapomat ez épen oly hasznos, mint minden anyára nézve érdekes eszmecsere, és felette ohajtandó is, hogy az anyák saját tapasztalataik köztudomásra juttatása által a gyermeknevelés szent feladatait földeríteni segítsék.

Két szék között, pad alatt.

— Pályanyertes beszély. —

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

Egy délután principálisom levelet kapott Cservölgyi Adorján ő nagyságától. Azt írta, hogy egy hét múlva megérkezik a kastélyba nejével s leányával.

Az öreg ur rögtön felnyitatta a szobákat s naponként szel-
lőztette, a direktor ur is megilletődött, s egész buzgalommal látott a protokollumok rendbe hozására, melyben principálisom engedélye folytán én is segitettem neki, — az inspector, kasznár, ispán, kulesár mindannyian megfogták a dolog végét, hogy ha az „ur“ megérkezik, mindent példás rendben találjon.

— Ismeri uram öcsém Cservölgyi Adorján ő nagyságát?
— kérde a direktor ur egy alkalommal.

— Nem ismerem, — válaszolám.

— Az egy ritka, derék, humanus ember, de nagyon szereti a rendet. — Mosolyogtam.

— Hát még az asszony?! Az ám még csak az áldott terem-
tés! Mint a falat kenyér, uram öcsém! mint a falat kenyér.

— És a kisasszony? — kérde.

A direktor ur vállat vont:

— No, az is jószívű, csak hogy egy kicsit fent hordja
fejét.

— Tehát büszke?

— No nem is csuda. El van kényeztetve. Szép leány, na-
gyon szép, úgy, hogy magam sem láttam nála szebbet, s csak az
a kár, hogy ezt maga is tudja.

— Biz a kár.

— Hódító szépség Izabella kisasszony, majdnem olyan,
mint.... Birike.

S a direktor ur kaczagva, tréfásan veregette meg vál-
lamat.

Elpirultam, csaknem a fülem hegyéig s mivel bevégeztem
a munkát, ajáltam magamat. A kertbe mentem, Birike ott volt.
A virág-ágyak közt járkált s gyönyörködve nézte a foglalatos-
kodó kertész gyors kezeit.

Soha sem láttam ily szépnek, bájosnak, mint most, pedig ő
mindig igen szép volt. Le nem tudtam róla venni szememet, s
nem sokat törődtem a kertésszel, ki egy hőstettét beszélt el
roppant lelkesedéssel a győri hadjáratból. Birikémet sétálni
hívtam. Oh, mily kedvesen intett helybenhagyást fejecskejével!
Meg nem állhattam, hogy homlokon ne csókoljam, midőn egy
sűrű orgonabokor elrejtett a kertész szemei elől, ki még akkor
is egyre dörmögött magában.

— Kedves kis angyalkám! mily szép vagy! — mondtam
neki, midőn Kazinczy szobra alatt letelepedve, sokáig néma
gyönyörrel vizsgáltam szép, rózsapiros arcát, — és megcsó-
koltam piros arcát, piros ajkait.

— Oh Kálmán! — rebegé, átfonva gömbölyű karjával
nyakamat, — milyen boldog vagyok én ilyenkor.... midőn te
mellettem vagy.

Ekkor mintha valami jutna eszébe, hirtelen és hevesen
utána tette:

— Ha te engem mindig úgy szeretnél, mint most! Ugy-e
szeretni fogsz?

— A sirig!

Megszorította kezemet s keblemre rejté arcát.

— Milyen jó vagy! — susogá. — De... tudod már?...

— Mit, édes kis galambom?

— Cservölgyi ur levelet írt...

— Nos? Tudom.

— Itt fogják tölteni a tavaszt és még a nyarat is...

— Ezt is tudom.

Elhallgatott, pedig észrevettem, hogy valamit szeretne
mondani.

— Eddig van? — kérde mevetve.

— Eddig... Igaz, még azt is akartam mondani, hogy....

— Hogy?

— Izabella igen szép leány.

— Már mint Cservölgyi Izabella?

— Igen, igen, Cservölgyi Izabella.

És reám nézett.

— Az az ő szerencséje.

— És már nagyon sok férfit meghódított.

— Igazán?

— Igazán bizony.

— Mért mondd ezt nekem, kedves kis Birikém? — Elpi-
rult s lesütő szép kék szemeit.

— Talán azt hiszed, hogy engem is meg fog hódítani?

— Nem hiszem, Kálmán... de... mégis...

— Mégis nemde féltesz tőle?

Nevettem. Olyan nevetségesnek látszott az akkor előtttem.

— Nagyon szép leány ám az, Kálmán!

— Ha ezerszer szebb volna, se volna felül téged, édes kis
angyalom.

— Oh Kálmán, mily édes szavak! De ugy-e, megigéred,
hogy csak keveset beszélsz vele?

— Kis bohóm te! — szóltam, keblemre szorítva az ártat-
lan teremtet. — Igérem, ha te úgy kívánod.

És hogy tartósabb legyen ezen ígéret, meg is csókoltam.

Hej! öcsém! nem szánám magam darabokra tépni, ha
erre gondolok!

* * *

A principális kocsi-
val ment Cservölgyiek elébe Radnáig,
hol Cservölgyiné egyik testvére lakott, s hol Cservölgyiek egy
napot töltöttek, és csak késő este tért vissza. A nagy zajról,
sürgés-forgás és a kastély kivilágított ablakairól megtudtam,
hogy Cservölgyiek megérkeztek.

Bántam is én?!... Nekem mind egy volt.

Ezüst színű báránnyelű boríták az eget... én az ab-
lakból néztem, mint veszik fel a legkülönbözőbb alakokat, —
és Birike volt eszemben. Igazuk van azoknak, kik azt mondják,
hogy este, kíváltk holdas este legszerelmesebb az ember. Érez-
tem, hogy igazuk van s sovár ajkaim édes csókra vágytak.

Azt hiszem, közel járt az idő éjféhez, midőn oda hagytam
az ablakot egy végpillantással... E pillantás kellemetlen be-
nyomást tett reám... a fehér, ezüst fényű báránnyelű komor
fekete felhőréteggé tornyosultak s zugó szél támadt kívül.

Mintha életemet jósolná meg a természet változása.

Elgondolkozva pihentem le s kedvesem képével aludtam
el, szebbnél szebb álmaim valának egészen ébredésemig, mely-
ből az öreg András kopogtatása ébresztett fel.

— Ki az? — kiáltam, szemeimet felnyitva.

— Én vagyok, kérem alásan, azért jöttem, hogy tessék
besétálni a tekintetes urhoz, ha fel tetszik öltözni.

— Jól van, András bácsi, majd bemegyek.

Ez az András bácsi pedig nem volt más, mint principá-

lisom hűséges, régi jó szolgája „ki egész 20 esztendő óta“ teljesíté Kenderesi Márton ur parancsait.

Sietve felöltöztem s beléptem az öreghez, ki barátságos mosolylyal nyujtá kezét.

— Fiam! — mondá, — ő nagyságaik megérkeztek s a kastélyban fogunk ebédelni. Szükségtelen figyelmeztetni, hogy ahoz alkalmazd magadat.

— Igyekezni fogok, hogy ő nagyságaik megelégedését kiérdemeljem, — válaszolám tiszteletteltjes főhajtással, mely az öreg urnak nagyon tetszett.

— Csak ezt akartam mondani fiam! Elmehetsz sétálni, ma semmi dolgunk sincs.

Meghajtám magam s odahagyva a szobát, sétálgatni indultam. Lehetett már tíz óra. A nap soha sem szórta melegebben sugarait, mint ekkor, a lég tikkasztó volt s a lombokon bizonyos lankadtságot lehetett észrevenni.

Visszatértem. Nem volt alkalmas ez az idő sétára.

Szobámba érve, levetéml felöltönyömet s leheveredtem.

— Ma tehát a kastélyban fogok ebédelni, — gondolám s önkénytelen eszembe jutottak a direktor ur szavai, — valjon hogy fogad a szép és büszke Izabella kisasszony? nem fog-e lenézni?

Nem — ha művelt nő, akkor nem teszi azt. De hátha mégis? Hisz egy elkényeztetett nőtől minden kitelik?!...

E gondolatra büszkén kihívólag vetém fel fejem, és úgy éreztem, hogy engem nem nézhet le.

Eszembe jutott Birike naiv aggodalma, kívánsága s neki tett ígéretem s ugyanekkor élénken támadt fel bennem a vágy: láthatni mielőbb e bűbajos leányt, kitől ösztönszerűleg féltett még az is, ki meg volt győződve szerelmemről.

Talán ha ez nem történik, reá sem gondolok a gazdag kisasszonyra. De így egész kíváncsiságom fel volt izgatva.

Valjon mit, miről fogok e művelt nagyvilági hölgyvel beszélni? — gondolám tovább és nem tagadhatám el, hogy most erős próbára lesz téve társalgási ügyességem.

Legalkalmasabb lesz a fürdői idény felemlítése.

És formaliter elkezdtem magamban társalogni, kérdezve és felelve egyszersmind.

Tizenegy óra volt. Odaálltam a tükör elé. Nyakkendőm csokrát izléstelennek találtam. Le vele! Azonnal leoldám és másikat kötöttem — a legujabbat.

Hajamat sem találtam kellő rendben, gallérom kissé ferdén állt. Haragudtam és semmi sem tetszett. Végre egészen újra öltöztem, — és elől-hátul megnéztem magam a tükörben. Minden tökéletes volt.

Megkönnyebbülten fohászkodtam fel, mintha valami nagy munkát végeztem volna be s nem mertem rágyujtani, nehogy megérezze rajtam a kellemetlen dohányyszagot.

Pedig majd elepedtem egy kis dohányfüstért.

Az öreg Kenderesi nagyot nevetett rá, mikor elmondtam neki.

— Pedig ráértél volna, mert majd csak úgy két óra tájon ebédelünk — mondá, és mintha meg akarná velem kíváncsítani azt a finom debrői dohányt, mely izmos tajtpipájában sziporkázott, egy nagy csomó füstöt fújt az orrom alá.

Mindegy — gondolám, most már azért sem pipázom.

És daczára, hogy ekkor még csak tizenkét óra mult, csakhogyan nem pipáztam, — hanem elővettem egy rossz sentimentalis német regényt, melyet Luiza kisasszony adott át olvasás végett, kiemelvén, hogy minő felséges könyv az, csupa szere-

lem és csalódás — — neki fanyarodott buzgalommal olvasni kezdtem.

Végre a prokátor ur felvette diszöltönyét s felsétáltunk a kastélyba.

Midőn a balra kanyarodó lépcsőkre jutottunk, zongorahang ütö meg füleimet.

— Izabella kisasszony zongorázik; — mondá princzipálisom, — kitűnő technicája van.

— Veszem észre, igazán remekül játszik, — viszonzám, egész figyelmemet az összevágó, hibátlan accordokra fordítva. — Ez Beethoven 72-dik szonátája.

— Tudja kő, micsoda? Én nem értek hozzá, — szólt az öreg és hamis mosolylyal tette utána: „Nagyon szép leány!“

— Még ez is! — gondolám magamban, már akkor csakugyan sylphid vagy syrennek kell lenni.

Egy félig nyitva hagyott ajtón át tágas előszobába értünk, melynek padlatát szürke szőnyegek boríták s falait fresko-képek diszíték.

Jobbra és balra üvegajtók nyitak, melyekről vörös függönyök huzódtak alá.

Nem lehetett tagadni, hogy el voltam fogulva, s szívem gyorsabban vert a rendesnél, mindőn az öreg a jobbra nyíló ajtó fényes kilincsre tette kezét.

Midőn beléptünk, a zongora mellől egy magas, felséges termetű fiatal hölgy emelkedett fel s mindkét kezét nyujtva, jött előre a terem közepéig.

Izabella volt.

— Isten hozta, édes Kenderesi bácsi! — kiáltá kellemes csengő hangon, aztán felém fordulva, könnyeden és elegáns mozdulattal hajolt meg.

— Bírós Kálmán joggyakornok! — mutatott be az öreg egymásnak, — Cservölgyi Izabella kisasszony!

Ujra meghajolt ő is, én is, és finom fehér kezét nyujtá, melyet én gyengéden s tisztelettel érinték.

(Ez a leány nem büszke!...)

— Méltóztassanak helyet foglalni, — szólt a kisasszony, mindkettőnknek helyet mutatva. — Nézze Kenderesi bácsi!... abba a karszékbe ott a pamlag mellett...

Az öreg ur leült, én is hasonlóan cselekedtem, a nélkül, hogy szemeimet pillanatra is levettem volna Izabella arcáról.

Hallod ősém, nem hiába dicsérték előttem: Izabella valóban ragyogó szépség volt. Szabályos arca kissé halovány, ajkai piczinyek, korall-pirosak, szemei nagyok, feketék voltak, mint az éjszaka s egész lényén valami utánozhatlan kellem, méltóság és elegancia ömlött el. Szóval, megragadó alak volt. Ezt be kellett ismernem, — daczára, hogy egész lelkemet kis kedvesem képe foglalta el.

Ez a szerény kedves ibolya, Izabella a pompás kamélia volt.

Sok ember inkább szereti az ibolyát, mint a kaméliát. Én is azok közé tartoztam. — Az ibolya illatot ad, — a kamélia gyönyörködött.

Izabella szép volt, talán szebb, mint Birike, de szívem még is ehhez hajolt.

Ki gondolta volna, hogy mindez megváltozik?

Pedig megváltozott.

Az elfogadó terembe egy fekete selyembe öltözött, mintegy 40 éves nő lépett, ki még most is szépnek volt mondható.

Nem nagy mesterség kellett hozzá, hogy kitaláljam, mi-szerint Cservölgyiné az.

Nyájas mosolylyal barátságosan üdvözölt bennünket a derék nő, ki hogy úgy mondjam — arcán hordozta jó, szelid lelkét.

Nemcsak én, de még principálisom is tisztelettel csókolta meg kezét, mely „kivételes cselekedet“ az öreg ur részéről bizonyosságot tett azon nagyrabecsülő, tiszteletteljes vonzalomról, melyet Kenderesi Márton uradalmi ügyvéd ur Cservölgyiné iránt érzett.

Anya és leány egyiránt nyájasak, szellemdusak voltak s csakhamar oly élénk társalgás fejlődött ki, hogy észre sem vettem Cservölgyi Adorján ur beléptét.

Adorján ur körülbelül 45 éves, alacsony, gömbölyű emberke volt. Egészséges piros arcán, melyen szívjóság és „aranyos kedély“ sugárzott, rövidre nyírt koromfekete szakál körítette, melylyel egybeolvadni látszott a szép hosszú Nádasdy-bajusz; szemei olaj-barnák, eleven járásuak, mozdulatai virgonczak voltak, — ellentétben kövéres testével, mely elvitázhatalan jele a kényelmes, gondtalan életnek s megelégedésnek, járulván hozzá természetesen meglehetősen rész a jó étvágyból is.

Adorján ur egy magyarosan megnyomott — „adjon isten“ — nel toppant közibünk, utána rendes szokás szerint, kaczagott egyet, aztán meg sem várva, hogy bemutassanak neki, odaállt elébem és kezét nyujtva mondá.

— Servus domine charissime! Ugy-e, ön Bárdos Kálmán? Felemelkedve mondtam igent.

— Mindjárt tudtam — folytatá, lenyomva előbbi helyemre — bemutatás nélkül is. Én meg Cservölgyi Adorján vagyok, hehehe!

— Szintén van szerencsém tudni, nagyságos ur!

Adorján ur megveregette vállamat.

— Jól felelt, öcsém uram! Igazán jól felelt. Hanem mondja meg őszintén, ugy-e már nagyon megéhezett?

Mosolyogtam e bizarr kérdésen s azt mondtam: — Nem oly nagyon.

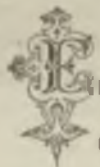
— No, én meg hát nagyon, minélfogva épen nem volna ellenemre — valamint Marcsi barátomnak se, ki már sűrűn simogatja bajuszát — ha asztalhoz ülnénk.

— Ugy hiszem, azonnal teljesedik ohajtásod, kedves férjem! — szólt Cservölgyiné, felemelkedve s intve szép fehér kezével, — ha az urak lesznek szivesek átsétálni az ebédlőbe.

(Folytatása köv.)

Kérdés.

Siótól.

Előreléptünk óra hosszant,
Hogy melyikünk boldogabb?
Cicero volt ő is, én is,
De nem győztünk hamarabb.

Csak legalább mégis, mégis
Volt eredmény egy kevés!
De mióta itt ringatjuk
Ezt a piczi csemetét?

Édes anyját megöleli?
Az ő arca mosolyog,
Meg-meghuzza a bajuszom?
Az én szemem úgy ragyog.

No így aztán ki tudná, hogy
Melyikünk már boldogabb?
Perelnénk!... de: „Mama tentő!“
S mindenikünk elakad.

Ring a böleső, suttog a szó:
Nos hát, ki a boldogabb?
Ez a kérdés a míg élünk,
Oh ha mindig megmarad?!

Egyál-Rózsa Sándor.

(Történet a szegedi életből)

Borostyáni Nándortól.

(Vége.)

E közben egy magasabb állású rendőrbiztos észrevette atyámat, és feléje sietve, fölkiáltott: „A lovas hajdut én indítottam ön után. Szükségünk van a kapu- és ajtókulcsra, mert lehet, hogy a betyárok megadják magukat ellenállás nélkül. Azt hiszem, ketten-hárman vannak csak a házban. Eddig egyre fenyegetőztek, de löni nem mertek. Megfoghatlan előttem, hogyan jutottak be fényes nappal a zárt házba. Valószínűleg a rozsul őrzött szomszédház kapuján csempészkedtek be az önök udvarába. Nem bírom elképzelni, mi czélból vállalkozott Rózsa Sándor e hallatlan vakmerőségre, de ez egyszer nem siklik ki a hatóság kezei közül. Valóságos egérfogóba került. A ház körül van fogva katonasággal és rendőrséggel. Egy veréb sem röpkölhetne ki belőle, hogy észre ne vennők.“

A biztos elsietett, magával vivén a kulcsokat, és mi újabb aggodalom között ott maradtunk az egyre szaporodó tömeg közepén. Egyszerre csak észrevettem az öreg Jánost, a szomszéd ház udvarosát, ki ugyancsak magyarázgatott valamit néhány urnak. Odafutottunk a derék cselédhez, — János, az istenért, mi történt? — kérdeék tőle szüléim.

Az öreg nagyon sokszor hallhatta már e kérdést, mert most is azt magyarázgatta a körülállóknak. — Jaj teinsuram, nem is tudom, hol kezdeni, annyit beszéltem már erről a szerencsétlenségről — szólt az öreg. — Hát bizony ugy történt a dolog, hogy négy óra tájban átmegegyek a teinsurék udvarába vizért. Alig lépek azonban pár lépést a kut felé, hát csak rám kiált valaki szörnyű hangon: „Ne gyere közelebb, ha szereted az életedet vén kutya. Én vagyok Rózsa Sándor!“ Egy ideig annyira megijedtem, hogy észre se vettem, honnét szólnak felém. Aztán láttam csak, hogy a teinsurék konyhájában levő kredenczen egy ember van végig terülve, a ki a nyitott ablakból rám fogja a pisztolyt. Nagy karimájú kalap volt a fején, képét pedig nem lehet fölismerni a koromtól. „Hát még sem pusztulsz, a ki anygala van!“ szólt egy pár percz múlva Rózsa Sándor, a mint engem ott állni látott. Erre kiszaladtam a teinsurék udvarából, magamra zártam a kerítés ajtaját, és föllármáztam az egész templomtért, hogy itt van Rózsa Sándor.

— Hát aztán? — kérdeztük türelmetlenül.

— Hát bizony nem tartott egy fertály óráig és ott volt már a katonaság és a biztosok. Kinyitották a kerítésajtót, hogy belépjenek a teinsurék udvarába, a midőn Rózsa Sándor egyszerre harsány hangon elkiáltja magát: „A ki belép az udvarba, az meghal. Én, Rózsa Sándor, vagyok itt tized magammal.“ Látták volna csak teinsurék, hogy dőlt vissza egymás hátára a sok rendőr és katona, a mint meghallották e fenyegetést! Még csak az ajtó tájékára se mertek menni ezután. Most azonban

már annyian vannak, hogy majd csak kézre kerítik azt az egy pár betyárt.

Igy hangzott az öreg fölvilágosítása, mely természetesen csak fokozta szüléim aggodalmát. Elhagytuk a buzatért, s a templomtérré mentünk, hol hasonlólag számos ember várta ezen hallatlan eseménynek végét. Már-már azt kezdte hinni mindenki, hogy az éj bekövetkezése előtt semmire sem fog menni a katonaság, a midőn egyszerre csak száz meg száz hang ismétlé a kiáltást: „Rózsa Sándor el van fogva!” E kiáltás futótűz gyanánt terjedt szét a városban, és újabb tömegeket csalt az utcákra.

És ugyis volt. A házunk előtt álló katonaság sorakozni kezdett, a trombiták megszólaltak, és mindenki fokozott kíváncsisággal várta a következőket. Még a jámbor piarista atyák is elhagyták zárdájukat, hogy szemügyre vegyék a hírneves betyárt, ki egész megyéket tartott rettegésben. A szerzetesek nem messze tőlünk, a járdán foglaltak helyet. Végre megindult a katonaság. Elöl lovas csendőrök, aztán vadászok föltüzött szuronyokkal, kik egy büszke magatartású, kormos képű, erősen meglánczolt embert kísérték. Valamennyi szem a rablófőnökre fordult, ki félrevágott kalapja alól kihívó pillantásokat lövelt a bámuló közönségre. Mily dermesztő volt azonban szüléim s a piarista atyák meglepetése, midőn a Rózsa Sándor gyanant vasra vert egyén kaczagva kiáltott fel: „Tisztelendő uraim, önök tanuim, hogy az én nevem P.....ts Gábor, nem pedig Rózsa Sándor!”

Semmi kétség, hogy a kit a katonaság most Rózsa Sándor gyanánt visz a várba, az nem más, mint a mi Gábor diákunk! E leleplezés oly benyomást gyakorolt valamennyünkre, hogy alig birtunk szóhoz jutni. A bölcsészettanár első volt, ki társai közül szüléimhez jött. „No, ez a semmirekellő gyerek ez egyszer országra szóló botrányt csinált, mert hogy kivüle más Rózsa Sándor nem volt a házban, az bizonyos. A dologban sok kemikum van, de attól tartok, hogy ezt a tréfát meg fogja keserülni Gábor urfi. A „consilium abeundi“-t legalább nem fogja kikerülni a nagyreményű ál-Rózsa Sándor.”

Tehát Gábor ur volt az, ki három álló órán át a félvárost talpon tartotta, foglalkoztatva katonai és polgári hatóságot! — Hogyan juthatott eszébe ilyes vakmerőség az agyafurt diáknak? — kérdik tán olvasóim.

Elbeszéljük hát mi, történt házunkban azalatt, míg valamennyien kikocsiztunk az erdőbe. Gábor urfi, ki zárt ajtók mögött egyedül maradt honn, csakhamar megbánta makranczosságát. De bánata meglehetősen elkésett volt, mert esti hét óra előtt nem várhatta szüléim megérkezését. Addig saját beleegyezésével házi fogoly volt. Künn az utcán és téren seregesen tódult a vásárnapi közönség a zöldbe, és Gábor urfi közel járt a megpukkadáshoz, midőn meglátta két szobatársát, kik egy ügyvéd leányait kísérték haza a vecsernyéről. Unalma és boszuságában vakmerő eszméje támadt. Nagy karimájú, megviselt kalapot tett fejére, vállá köré bő kék köpenyt kerített, és hogy végkép föl ismerhetlen legyen, arczát befeketíté korommal. Aztán fölfegyverkezett. Volt egy régi nyereg mellé való pisztolya, a melynek kakasát rég óta arra használta már a diák triumvirátus, hogy pipára gyújtás alkalmával szikrát csaljon vele ki a kovából. Ez a régiségtárba való pisztoly képezte a fegyverzet legfőbb részét. A többi gyilkos eszköz a konyhából került elő, egy nagy kés és egy rövidnyelű balta alakjában.

Igy fölkészülve, Gábor urfi lesre állt a konyhaablaknál, elfoglalván az egyedüli kiemelkedő pozíciót, a kredencz tetejét.

A véletlen kevés idő múlva áthozta az öreg Jánost a szomszéd udvarból. A mi ezután történt, azt tudjuk az öreg elbeszélése után. Jött rendőrség, katonaság, csendőrök, de jó ideig senki sem mert benyomulni az udvarba, mert az ál Rózsa Sándor szörnyű hangon fenyegetőzött, hogy tized magával van a házban, és lelő mindenkit, ki meg meri közelíteni az ablakot. A katonaság századosa nem akart támadást intézni a térparancsnok megérkezéseig, míg pedig ezen urat, ki valahol szintén a zöldben mulatozott, elő lehetett találni, beletelt teljes két óra. Akkor aztán megkezdődött a támadás. Egy szakasz vadász a konyhaablakra irányzott fegyverekkel fedezte a rendőröket, kik a belülről is elreteszelt ajtó fölfeszítéséhez fogtak. Jó, hogy Gábor ur tanácsosnak látta, pozíciót cserélni, mert a komikumból véres tragikum fejlődhetett volna ki. Az ajtó egy-két erős feszítésnek engedett, s a katonák előre szegzett szuronyokkal rohantak be a konyhába. Az ál Rózsa Sándor szivarozva állott a berohanók előtt, fegyverei ott heverték a kredenczen. Szó nélkül engedte magát megbilincseltetni, míg a rendőrök hasonló elővigyázattal szobáról szobára nyomultak, keresve a rablóbanda többi tagjait. Padlás, pincze, kamra, mind üres volt. Hanem Rózsa Sándor kézre került, és ez e fogás fölért az egész bandával. Gábor diák diadallal kísértetett a szegedi várba.

Másnap persze az egész város kaczagott a sikerült diákcsinny fölött, de a katonai hatóság nem akart tréfát érteni. A gimnáziumi igazgató és atyám összejárták a rendőrigazgatóságot, hogy kieszközöljék Gábor urfi szabadon bocsáttatását. Onnét a térparancsnoksághoz utasították őket. A vitézlő ezredesnek azonban nagy kedve volt Gábor urfi valóságos Rózsa Sándor gyanánt tekinteni, mert csak harmad nap helyezte szabad lábra a diákot, kinek addig a sötét börtönben, keményen meglánczolva elég alkalma volt elmélkedni veszélyes tréfája fölött.

A „consilium abeundi“-t pedig valósággal megkapta Gábor ur, a mint a bölcsészettanár megjövendölte. A tanári kar a polgári hatóság iránti tekintetből volt kénytelen ily szigorúan eljárni az ál Rózsa Sándor ellen. Gábor diák aztán csakhamar elhagyta Szegedet. Én nem láttam azóta, de nevét nem nagyon régen olvastam valamelyik lapban. Azt vettem ki e közleményből, hogy a megyei pályán sokra vitte és közbecsülésben részesül. Ám kaczagjon jöjzün, ha kezébe akad e történet.

W i e s b a d e n .

Ujlaky Győzőtől.

Mint annyi sok más kincsesel, úgy ásványforrásokkal is gazdagon megvan hazánk áldva, és mint annyi másnak, úgy ezen drága kincseknek is jóformán semmi hasznát nem veszi a haza. A sokkal kevesebb gyógyhatással bíró külföldi fürdőket nyáron át a világ minden részéből összesereglett vendégek élénkítik és ezáltal egész vidékek jólétét idézik elő, míg nálunk — a mi Balaton-Füredünknek egy-egy idényben legfőlebb 2—3000 vendége van, a többi fürdőinkben ritka esetben csak az ezret éri el, általában pedig csak néhány százra megy bennük a vendégek száma és ezek közül alig tized részét teszik a külföldiek, a tulnyomó nagy többség a közeli vidékek közrendű osztályaiból gyűl össze, kipihenni a tavaszi munka fáradtságait, kijátszani a falusi élet egyhanguságát; az arisztokrácia, a pénzurak, a főbb hivatalnokok nem gondolnak a mi gazdag

természeti kincseink értékesítésére, hanem a külföldiek példáját követve, szintén a külföldi fürdőhelyeken töltik a nyári hónapokat, azt mondják azért, mert több kényelmet és kellemesebb szórakozást nyújtanak a miéinknél, és az sok tekintetben úgy is van, de fájdalom, csak azért, mivel ők szolgáltatják és szolgáltatják folyvást, az eszközöket és alkalmakat hozzá, és segítik a külföldi fürdőket azzá tenni, a mikké egy kis jóakarát és szeretet mellett ami fürdőinket változtathatná át idővel. Azok a híres külföldi fürdőhelyek sem voltak mindig azok, a mik jelenleg. Ischl például, — a főrangú világ ezen kedvenc fürdőhelye — még csak 30—40 évvel ezelőtt is igen kevés kényelmet nyújthatott, alig volt valamire való vendéglője, és a mivé lőn, azt csupán csak annak köszönheti, hogy egy pár bécsi főrangú család föltette magában, hogy világhírűsége emeli, oda ment nyaralni, mikor még jelentéktelen kis helység volt, évről-évre többek követték, évről-évre több diszes palotákat építettek ott, egy jár bécsi orvos is megtette, a mit tehetett, rendre oda küldte az olyan betegeket, a kiknek legnagyobb bajuk az, hogy nyáron át a nagy városokban nem lehet nagy fényt üzni, a sok vendég sok pénzt vitt oda, a sok pénzen aztán diszes vendéglők, kedves sétaterek keletkeztek és minden, a mi a kényelem és kellemes szórakozásra csak szükséges.

Ennyit találtunk szükségesnek előrebocsátani, nehogy azal vádoltassunk, mintha a következőkkel mi is a külföldi fürdők szószólói akarnánk lenni; sőt ellenkezőleg: midőn egy ilyen világhírű fürdőhely: a nem annyira ásványos vize, mint inkább játékbárlangjánál fogva világhírűsége emelkedett Wiesbaden vázlatos képét adjuk, csak azért tesszük, hogy annál szembeszökőbbé tegyük a nagy mulasztásokat a mi hazai fürdőink irányában.

A ki azt hiszi, hogy Wiesbadenbe érve, először is sok ezer sápadt, köhécselő, mankón járó egyéniséggel fog találkozni, az nagyon, és kellemesen csalatkozik.

A nyilvános tereken deli hölgyek, délczeg ifjak, büszke férfiak és gögös matronákat láttunk; a kémlelő szem egy-egy beteges alakot csak ritkábban fedezhet fel, és ennek fohásza és nyögése is végkép elhal a fényes selyemkermék suhogásában. Az általános jó kedv sodró árja itt mindenkit magával visz, s akit nem:

„Oh! az elmehet bizton barátnak,
Ha szívét ennyi — zsarátnak
Nem heviti.“

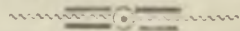
Ezrével vannak itt a szépek, szebbek és legszebbek; minden költő, szobrász, festő és szerelmes megtalálhatja itt eszményképe másolatát. A kinek karsu kell, van itt annyira karsu, hogy az ember szinte félve tekint rá, és kissé erősb légrohamban reszket félelmében, nehogy a karsu lilomot letörí; a ki a telt, pazar báju venusí alaknak hódol, itt a medicit vagy miloit életben láthatja. Szőke, barna, arany- és ében-, hajnal piros- és gesztenye szín haj egymás után lebegnek el előttünk; azur-kék és éj-fekete, barna és rózsaszín szemek versenyt tűnődökölnek itt egymással. Német, angol, francia, magyar, olasz, dán és orosz szépségek teszik itt nehezzé a választást. Hétköznapot itt csak névleg ismernek, mert valójában egy szakadatlan ünnep képezi az egész hosszú időnyt. A nap kérdéseül csak egyet ismernek; azt, hogy: „Mikép mulassunk?“ a többitől engedik gondoskodni az üzleteik, gyáraik vagy hivatalaik sulya alatt otthon görnyedő tisztákat vagy ügyvivőket.

De — Wiesbaden mindenkép megérdemli hírét; a természet csakugy, mint az emberek mindent megtettek ezen fürdő-

hely tökéletesítésére s tája szépítésére. Közel a Rajna és Majnához, félkörben körülfoglalva a legszebb alaku hegyektől, melyek páratlan szorgalom által ápolt erdők, ligetek- és sétányokkal diszlenek, s hozzá a szelid égélj, mely a két mérföldnyi Bibrichig a legbujább növényzetet tartja fenn: kedves változatokban diszes tájakon mindenütt az ember alkotásában gyönyörködhetünk; gazdag paloták, izletes nyaralók, jeles szobrok, virgoncz szökőkutak, kies sétányok, virágos kertek, sötét erdők és ábrándos ligetek egymást váltogatják. A különben is szép várost pedig nem kevésbé diszítik a vadgesztenyefák zöld sátorral alakított sorai, melyek a város szabályos, téres utcáin és téerein üde zöld folyosókként végig nyulnak. Érdekes látványt nyújt a bazár is, belől nagy dór oszlopokon nyugvó hosszudag épület, melynek hossza mintegy ötven, szélessége pedig mintegy harminczhat ölnyi. Nagy, téres, virágpázsitos udvara közepén két víztartó gyönyörködteti a szemet. E bazár a legszebb ékszerek- és diszművekkel, emlékek- és játékszerekkel van tele. Képzhetjük a vevők számát! E diszes épület egyik homlokzata a városra, a másik a várost érintő ligetre szolgál. Hogy tisztelt olvasóinknak némi fogalmat nyujtsak e ligetről, budai zugligetünk legszebb részét idézem fel emlékezetünkben; a kettő közt azonban az a különbség forog fenn, hogy ott a germán kitarás s találékonyság az egész ligetben példás rendet és izlést varázsolt elő, míg a mi budai zugligetünk kevés kivétellel, mai napig ugy maradt, a mint a teremő alkotó keze alul kikerült.

A bazár azon részén, mely a ligetre néz, nagy kioszk terül el, melynek fényes belsejében 7—800 vendég kényelmesen elfér, külső részében is vagy 1000, és szép délutáni órákban ritkán is vannak ott kevesebben együtt. Pár lépésnyire a szép kioszktól, a nagy gonddal ápolt erdő- és ligetekkel borított halmok tövében, melyek a távolban mindinkább emelkednek kellemes változatú hegyekké, nagyszerű látványt nyújt egy kis tó sima tükre. Közepén egyszerre csak kis vízbuborék vetődik fel, mely mindinkább növekedve, végre valóságos kristály zuhatagként szökken. E vízi játékot a közeli magaslaton alkalmazott vízi mű eszközli, melyből e tavacska csövek vezetvél alá. Több tekintélyes épülete is van Wiesbadennek, a többek között az új négy tornyu evangélikus székes-egyház, mely tivol minden nehézkességtől, az újabb műiskola szerint van építve. Nagyon szép a csak nem régiben befejezett két tornyu zsinagóga is, melynek különözös keleti pompáját szép magas dombon való fekvése még szembeötlőbbé teszi. Vannak továbbá nagy számú nyaralók, melyek a nép- és pénz-királyoknak szolgálnak kéj lakul.

E város fekvésénél fogva csaknem egészen ment a nagy nyári hőségtől, miért is üde sétányain, ligetei- és erdősegeiben folyton tartó pezsgő élet uralkodik. Itt öszvéreken, ott apró ponykon ékes hölgyeket és ifjakat látunk a hegyekre lovagolni, az idősb nőket és férfiakat pedig a germán kitarás és előitélet-nélküliség emberháton alkalmazott kasban expedálják a kívánt magaslatokra. Ott a szegény ember még attól sem idegen, hogy ugy szólván: lóvá, azaz hogy öszvérré tétesse magát pár órára, természetesen jó pénzért, mert ingyen biz a: „Jó reggelt“ sem kívánják itt szívesen. De — azért világhírű fürdőhely. A ki nem győzi, annak nem szükséges ide jönni.

Egy hét története.

Augustus hó 5-dikén.

A nemzeti színház szüneteje. — Egy gonosz nyelvű barátom. — Egy praktikus indítvány a hazai színművészet érdekében. — Az irodalompartolásról. — A lapok legújabb mókája. — A kiket a tenger el nem nyelhetett. — Az üstökös és a zálogház. — Arany- és ezüst-örök. — A „burg“ kísértete. — Az istentelen baka. — A koronás fők találkája. — Bismark és a jezsuiták. — Alaptalan félelmek. — A közéleti tanárok évi gyűlése, — Arczismeségek. — Az a gömbölyűség! — A véderőről.

Mikor már a kedélyes Czuczor egyszerű falusi leánykája felujjongott, hogy: Beh csak szép város ez a Pest, akkor még mi mit mondjunk! Boldogult Czuczor idejében többek közt a nemzeti színháznak nem volt még négy heti szüneteje, a mit a tagok olyanforma pihenésre használtak föl, hogy nagy része még egy hét múlva is kérdés, ha lesz-e neki hazajöveteli ereje, a folytonos fáradságtól, hanem azért e hó 12-dikén újra megnyílnak a színház csarnokai. Egy gonosz nyelvű ismerősöm mondta, hogy rég nem voltak neki olyan élvezetes színi estéi, mint a nemzeti színház szüneteje alatt. Mint szenvedélyes színház-látogató, junius végén ő is fölszedte sátorfáját, követte színészeinket és — igaz-e, vagy nem, de ő mondja, — minden istenáldott este együtt látta a nemzeti színház legjelesebb tagjait, soha egyetlen gyöngékedés, rekedtség, migrain, pletyka, összeszólalkozás, szerep- babér- és egyéb féltés, szóval semmiféle színházi betegség nem adta magát elő ezen egész idő alatt, hanem mindegyik játszott, tündökölt, remekelt és miért? tisztán csak azért, hogy a szünet alatt is a hazának szolgáljanak. — Mondják, hogy mérvadó körökben azzal a rettenetes gondlattal foglalkoznak, hogy ismét eltörlik a színházi szünetet; csakugyan rettenetes gondolat ez, mert akkor szegény színészeknek egész éven át egyetlen egy hónapjuk nem lesz olyan, a melyen békességes egyetértésben a művészetnek élhetnének, hanem még júliusban, az asfalt-olvasztó fővárosi júliusban is! kénytelenek lesznek a nemzeti színház körül folytatni a test- és lélek emésztő macska-egér-harcot! Inkább tehát négy hét helyett nyolczat, vagy éppen tizenkettőt, legjobb lesz azonban minden évnegyedben tizenkét hetet szavazni meg nekik szünetnek, akkor bizonyosak lehetünk fölöle, hogy a szünet lejártaival egyik sem fog elkésni, a vidéknek pedig mód és alkalom nyílnék, kimutatni, hogy a színészetet is csak úgy partolja, mint az irodalmat.

Mert a mi az irodalompartolást illeti, örömmel jegyezhetjük fel, hogy az utósó két hónapban Abonyi Lajos beszélyeire nem kevesebb, mint két előfizető jelentkezett a hazában. A politikai lapok összeacsapták téntatartójukat haragos bámulatukban e hír hallatára. — Hogyan, tehát odajutottunk volna, hogy szép magyar hazánkban csak két lélek nem vesztette el eszményképeit? — mondák szörnyüképen felrúncigált szemöldökkel; hanem — ismerjük mi már az efféle mókázást; a választások borvirágos ideje alatt is éppen úgy tettek; egyetlen becsületes hajszálat sem hagytak meg egymáson, aztán mégis ők szörnyülködtek rajta, hogy milyen vastagot fog a másik fél pennája. Most is, mintha nem tudnák, hogy éppen ők zavarták úgy föl az összes nemzeti életet, éppen ők sodortak bele minden köz- és magánérdeket, him- és nőnemű hajlamot a politika bo-

szorkatánczába, és most mégis ők verik félre a nagy harangot. Nem úgy uraim, az égre nem, nagyon jó jel az, hogy az utósó két hónap alatt mégis csak találkozott két olyan szív, melyet a telhetetlen kortes-tenger el nem nyelt; két hónap előtt kettő, ez annyit tesz, hogy: két hónap múlva — két ezer, és ha Szilády ur — e beszélyek kiadója — nem hiszi, ám próbálja meg, hirdessen új előfizetést és meglátja.

Pedig dehogy: meglátja, mikor e hó közepén tul semmit sem fogunk látni, e hó közepén lesz a hó vége, a mely után sem hó, sem nap nem lesz többé, akkor jön a nagy üstökös, végig söpri sörényével a földet, egyenesen a napba, vagy a tengerbe, a mint ez már hónapok előtt számtalan ujságban megjövendöltetett, és a ki még kételkednék e jövendölés teljességében, az ám nézze meg a pesti zálogházat, a hol csak az egyetlen mult hónapban százezer háromszáz nyolczvanháromra ment a betett arany- és ezüstművek értéke. Nevetség volna azt hinni, hogy ez a pénz szűkéből történt nálunk; a hol egy lakás bérét nyolczszáz forintról csak ezer négyszáz ötven forintra rugtatják fel — de erről a szépséges dologról majd máskor — nevetséges tehát csak föltenni is, hogy azt a töméntelen sok aranyt és ezüstöt a szegénység tette be, van is a szegénynek aranya ezüstje! — hanem a gazdagok tették be, nem is szükségből, hanem előrelátásból; az ember mégis csak nem tudhatja, a gazdag előtt az üstökös is meghajtja talán sörényét, itt van Lévy Henrik, mit mindent nem irtak róla a lapok, ezt tette, azt tette, így meg úgy jutott valami telekhez, de azért hogyan és miként, kívül és mivel, még mai napig sem tudta meg a világ; mondom tehát, az ur az üstökös előtt is ur, azért jó legalább az ezüst- és aranyműveket biztos helyre tenni a jövőre való nézve, — gondolak — a legbiztosabb hely pedig kétségen kívül a zálogház, mert ez előtt éjjel-nappal strázsa jár fel és alá, semmi baja sem történhetik tehát annak; megvív az nemcsak az üstökössel, hanem az ördöggel is, ha kell, a mint a bécsi kísértet esete is mutatja. Ott t. i. Zsófia főherczegasszony halála óta valami kísértet mutatta magát, a mint a szt. István tornya az éjfél elkon-gatta, a burg egyik folyosóján egy fehér lepelben burkolt alak jelent meg, a folyosó előtt álló őr elkiáltotta a: „Wer dá“-t, a fehér alak azonban reá sem hederítve, suhant el mellette, és mire az ő — rendesen cseheket állitanak ki ott őrü — magához tért rémültéből, az alaknak se hire, se hamva, semmi kétség tehát, a fehér alak kísértet, egy sirjában nyugodalmát nem lelő halottnak földi éjjelezésre elkarhozott lelke.

Történt azonban, hogy egy alkalommal — tévedésből, vagy más okból — nem csehet, hanem magyar bakát állítottak oda őrü; pontban éjfélkor ennek is megjelenik a kísértet, ez is elkiáltja a: „Wer dá“-t, ennek sem felel a kísértet, hanem ez egyszer nem suhanhatott tovább, mert — oh, azok az istentelen magyar bakák! — a helyett, hogy mint a cseh, halálra válnék rémültében, előveszi pangalétos puskáját, és úgy neki dőf a fehér lepelnek, hogy — mint mondják — azóta a kalksburgi jezsuita-kollegiumban egy az udvari papsághoz tartozó uri egyéniség gond s orvosi-, a magyar baka ellenben gond s profóziápolás alatt fohászodik az éghez.

Mindez, meglehet, hogy csak üres mendemonda, épen úgy, mint az a hir, hogy már a közel jövőben nagy sokaságu jezsuiták tisztelik meg hazánkat becses jelenlétükkel. Igaz, hogy Bismark herczeg kiadta nekik az utifüvet Németországból, a miből azonban még épenséggel nem következik, hogy azért Németország most már kénytelen lesz nélkülözni a jezsuitákat. Ha nem épen most volna az a hires gasteini találka, melyben a mi felséges királyunk és a porosz németek császára hideg zuhanyok helyett meleg baráti szavakat ömlesztzenek egymás fejére, — sajátságos, hogy egy idő óta a koronás fők rendesen a hideg-zuhanyos Gasteinban cserélik ki forró szerelmi vallomásaikat egymás iránt — azt mondanám, hogy Bismark — Bismark; így azonban csak annyit mondok, hogy ha Bismark egy Bismark, akkor a jezsuiták meg legalább is két Bismark ok, és azért majd megválnak, hogy melyik jár tul a másikon; de tegyük fel, hogy a jezsuiták csakugyan pusztulnak Németországból, sőt tegyük fel, hogy mind valamennyien Magyarországot lepik el, nos aztán? hát nincsen nekünk törvényünk, mely világosan tiltja a jezsuiták megtelepedését hazánkban? És azért mégis van nekünk máris jezsuitánk Kalocsán, Nagyszombatban és az országgyűlésen; egy pár százal több vagy kevesebb tehát bizony keveset fordít a dolgon.

Különben sincs nagy okunk félni a jezsuitáktól, van nekünk már „hadakozó seregünk” ellenük; épen e héten tartották nálunk évi gyűlésüket, és reájuk nézni is gyönyörűség volt; lehetnek valami hatszázan és egyik arcz olyan, mint a másik; ugyanaz a gondolkodáshoz szoktatott homlok, ugyanaz az önuralomra mutató hajlás az ajkak szélén és ugyanaz a gyermeteg derű, ami a kisdedekkel való hosszabb foglalkozásból az arczra tapad. A nő is, a ki sokat foglalkozik gyermekekkel, onnan tartja meg vele született gyermeteg derűjét, míg a férfi, a mint az első leányt megcsalta — örökre elveszti. Ezért a hatszáz férfiért jót mernék állni, hogy soha életükben egyetlen egy leányt sem csaltak meg, a mint ezt többek közt öltözködők is mutatja. Ritka ember, a ki közülök divatosan öltözködni tud, és a ki tud, még csak annál jobban árulja el, hogy nem a divat embere. Olyan, mint a tokaji, arany serlegben. Csak a haj, az mind valamennyinél szép simára fésülve, kivételt csak annál találtam, a ki sehogy sem szokott fésülni, és a kinek már nincs mit fésülnie, mert olyan is van egynéhány, és pap is van közülök egynéhány, oh, de milyen kedvesek azok! Az arczuk is kedves, de hát még az a világölelő gömbölyűség! Nem olyan, a milyennek a linczi páter Gabrielt képzelem, hanem egészen más, olyan, a mely mintegy már messziről kiáltja: „Ne a ruha, hanem a foglalkozás után ítéljünk az emberről!” Mert ők is, társaik is, mind valamennyien tanárok.

Ezek a tanárok tehát, középtanodai tanárok, e héten országos értekezletet tartottak nálunk és mindjárt első nap, hétfői nap volt, abban állapodtak meg, hogy a fiatal nemzedékről le kell szedni a véderői uniformist. Ez az egy határozat is mutatja, hogy milyen kevéssé a gyakorlat emberei. Azt hozták fel okul, hogy az egész véderői intézmény nem egyéb veszélyes komédiánál, a mely elvonja a gyermek figyelmét a tanulástól, meglazítja a fegyelmet, üres fenhéjazást kelt a zsenge gyermekszívben és a többi, és a többi; mind igaz, hanem van ellenben ez intézménynek egy olyan sajátsága, mely valamennyi felsorolt hiánnyal fölér, és ez az, hogy kellő időben bele szoktatja az embert a — libériába. Sokszor néztem e katonaruhába bujtatott gyermekeket, — többek közt, midőn szegények, forró nyári napon a budai vérmezőn ki voltak állítva — és bámulva vettem észre azt a roppant haladást, a mit egyfelül a szolgálai

vak engedelmisségben, és másfelül az üres gögösségben tesznek. A tisztnek egyetlen haragos tekintete megrázkodtatja, és milyen haragos tekintetet tud nézni ez a tiszt — lehet talán 13 éves — és csakhamar reájöttem, hogy ezt a csudálatos eredményt a libéria-, vagy akarám mondani az egyenruhának köszönheti a véderői nemzedék, ez pedig megbecsülhetetlen eredmény, mert a ki ebben, úgy az egyikben, mint a másikban tökéletes, az már mai nap is sokra viheti, hát még tiz-tizenöt esztendő múlva!

De valjon ki biztosít minket, hogy tiz-tizenöt esztendő múlva nem-e másforma emberek lesznek kelendők? Ezekről a középtanodai tanároktól bizony kitelik, hogy önérzetes emberek névelik a fiatal nemzedéket. Dejsz' csak azt szeretnők mi még megérni!

— i — r.

Major Béla,

korán elhunyt írónknak állítandó sírkövére ujabban adakozott:

Kállay Bertalan	5 frt — kr
Kelmenfy Lajos	5 „ — „
Dékány Mihály	1 „ — „
Molnár József	1 „ — „
Rákóczy Zoltán	1 „ — „
Jeney István	1 „ — „
Martfűröl: Eördögh Kállay Linka	5 „ — „
	19 frt — kr
Ehez az eddig begyűlt	196 frt 80 kr
Teszen összesen	215 frt 80 krt.

Budapesti hírvivő.

✦ (Gróf Zichy Manóné), szül. herczeg Metternich Melanie ő felségéhez a királyhoz folyamodott, hogy engedessék meg neki az általa a Ferencvárosban alapított kórház alaptőkéje gyarapítására, egy nagy sorsjátékot rendezni. Ezen sorsjátékra a mellékelt terv szerint 200,000 db sorsjegy 50 kr-ával bocsátatnék ki. Nevezett grófné egyszersmind a törvényes állami illetékek elengedését is kéri. Ő felsége a kérvényt véleményezés végett mind a lajthántuli, mind a magyar pénzügyminiszterhez leküldte, mely utóbbi helyről Pestváros tanácsához tétetett át, mely a napokban fogja tárgyalás alá venni.

✦ (A szíami király.) Xantus János hazánkfiát, a kelet-ázsiai expedíció alkalmából s tudományos működése elismerésül, a fehér elefánt rend lovagjává nevezte ki. Ez annyival méltánylandóbb, mivel az admirális részéről, a szíami király egykori fölszólítására, Xantus nem volt ajánlva kitüntetésre. A király testvérei és külügyminisztere azonban Xantus működésének többször voltak szemtanúi. Hála Istennek, csak hogy elefántlovagunk is van már.

✦ (Jótekonyság.) Gróf Sándor Mór fehérmegyei földbirtokos ur háromrözsai pusztáján iskolaházat és tanítólakot építtetett, azt faiskolai kerttel ellátatta, s azonkívül a tanító tiszt ellátásáról gondoskodott, úgy, hogy ezen községi jellegű iskolában az oktatás már ez év október elején kezdetét vehetend.

✦ (Közművelődési és irodalomtörténeti) szempontból fellette fontos könyv elkészültéről szerezünk tudomást. Ez a Benkő Kálmán által nagy gonddal gyűjtött és hiteles adatok

alapján szerkesztett „Magyar színi világ.“ Benkő Kálmán köztudomás szerint a nemzeti színház buzgó könyvtárnoka, kinek ily minőségében nagyobb alkalma volt a magyar színeszet történetére vonatkozó érdekes adatok birtokába jutni, mint bárki másnak. A mű történeti és statisztikai zsebkönyv lesz a színművészet köréből s 1569-től egész 1872-ig fog terjedni. Tartalma a következő lesz: A régi színirodalom 1569-től. — I. Leopold császár által 1692-ben kiadott színi-engedély. — A magyar színpadon föltűnt bel- és külföldi szindarabok, írók és fordítókkal, betűrendben 1750—1872-ig. — Az első színészek folyamodványai 1790—91—92. A magyar színészet összes férfii és nőtagjai 1790-től mostanig, betűrendben. — Jellemzések, színészi adomák, alkalmi versezetek stb. — Az eredeti drámaírók összes névsora 1750-től. Minden opera és operette betűrendben. Színpadi zeneszerzők stb. Mindenestre értékes könyv leendő, mely bő adatokat fog szolgáltatni művelődés-történetünk egykori megírónak.

✦✦ (*A magyar orvosok és természetvizsgálók*) mehadiai nagygyűlése alkalmából a trieszti Lloyd-társaság a nagygyűlés tagjait azon kedvezményben fogja részesíteni, hogy Várnából Konstantinápolyig és vissza, vagy pedig Konstantinápolyból Triesztig ezen nagy keleti utat fele áron tehetik meg a Lloyd-társulat hajóin. A résztvevők azért figyelmeztetnek, hogy magukat külföldi utlevéllel itt Pesten ellássák, mely nélkül sem Szerbia, sem Ruménia vagy Törökország határát át nem léphetik.

✦✦ (*Kegyeltes megemlékezés*) Chorin Áronnak, az aradi izraelita hitközség egykori rabbijának, ki nagy érdemeket szerzett magának hitsorsorai haladása és felvilágosodása körül, az aradi hitközség képviselő testülete emléket akar állítani, és egy carrarai márványból, elismert művész által készített mellszobrára aláírásukat indított meg a község tagjai között, melyeknek remélhetőleg szép eredményük lesz. A mellszobrot azután a nemzeti muzeumban akarják felállítani. A muzeum igazgatója, Pulszky Ferencz ur egy erre vonatkozólag hozzáintézett kérdésre azt válaszolá, hogy a mellszobornak, ha műbecsrel bir, szívesen helyet fog engedni a muzeumban.

✦✦ (*A roncsoló toroklob*) — a budai főorvos jelentése szerint — június három hetében 14 gyermeket s azóta is a vízi városban négyet ragadt el Budán. E veszélyes és ragályos nyavalya, mely 1868-ban mutatkozott először a fővárosban, Törökországból veszi eredetét. Meglepi a nagyokat is, de főleg a gyermekeket pusztítja. Gyakran egész családokat öl ki. Ezért az ily beteget rögtön el kell különíteni s ha lehet, kórházba küldeni, aztán a levegőt chlormészszel s a szobapadozatot vasgáliczoldattal fertőztetniteni. Orvos érkezétekig a beteg melegen tartandó s baja herbatheával enyhítendő. A legnagyobb baj azonban, hogy ez a betegség oly jelentéktelenül kezdődik (bágyadtsággal, nehéznyeléssel,) hogy szomorú kimenetelét gyanítani nem lehet.

✦✦ (*Ötszörös gyilkosság*) hire verte föl mult szerdán reggel a fővárosi lakosok szíveit és a hir csakhamar valónak bizonyult. Traub Ignác, műlakatos a király-utczai 17-dik számú házban, négy gyermekét: a 11 éves Józsefet, az öt éves Eugeniát, a negyedfél éves Ilkát, a két éves Irént, és aztán önnön magát, cyankalival megmérgezte. Traub, többelölkelő pesti családdal rokon, a kik előtt megfeythetlen a borzasztó bűntény közvetlen indoka. Hosszabb ideig tartozkodott külföldön, mesterségében kitűnő ügyességet ért el, s e téren majdnem páratlanul állt. Nagy műhelye volt, s meglehetősen rendezett anyagi viszonyoknak örvendett. Mindig rosz kedvű, pessimista volt. Tizenkét évvel ezelőtt nősült; nőül vette fivérének leányát, egy

művelt, szép, fiatal hölgyet, de a családi élet gyönyörei nem szelidíthették pessimismusát, hanem azt annál sötétebbé tették. Valahányszor gyermeke született, mogorván mondá: „Ismét egy lény, a ki éhezni és szenvedni fog.“ Öt gyermeke volt, egy 7 éves fia a végzettéljes éjjel nem volt honn, hanem egyik rokonánál, a ki örökbe fogadta, a nő pedig a vele egy házban lakó apósánál, ki néhány nap óta betegen feküdt, töltötte a végzettéljes éjszaka egy részét; a honn levő négy gyermek a borzasztó tett áldozata lön. Szerdán este Traub nem vacsorált honn, s eddig nem tudatik, hol tölté az estét. 9 óra tájban jött haza, s rögtön lefeküdt. Gyermekeivel egy szobában aludt. Éjfél tájban követheté el a borzasztó tényt. Valószínűleg azt mondta a gyermekeknek, hogy vizet ad nekik; és cyankalit adott. A nő 3 óra tájban tért vissza a szobába, midőn férje a méreg hatása alatt a földre összerogyott. Képzeltető, mily borzasztó hatással volt reá, a mit látott. Férje a padlón holtan feküdt; a kis gyermekek ágyacskáikban, alvó helyzetben, halva. A legifjabb, a 2 éves Irén, fejét kis kezére hajtá le, s úgy halt meg. A nap folytán számosan látogatták meg a borzasztó eset színhelyét; a nő oly beteg lett, hogy életét féltik. A temetés mult csütörtökön roppant közönség jelenlétében ment végbe.

✦✦ (*Lázadás a szegényházban.*) A pestvárosi szegényházban az a házzsabály áll fenn, hogy az ápoltak csak a gondnok engedélyével mehetnek ki és kötelesek meghatározott időben az intézetbe visszatérni. B. nevű volt városi írnok, kit szintén itt ápolnak, e szabálynak magát nem akarta alávetni, hivatkozván arra, hogy ilyen szabályt nem a felsőbb hatóság, hanem az intézeti gondnok alkotott önkényesen. B-nek sikerült a többi ápoltakat is annyira fellázítani, hogy az engedelmisséget kereken megtagadták, és fenyegető állást vettek. Az ügy a tanácsnak bejelentetvén, ez egyik tanácsost küldte ki a rend és nyugalom helyreállítására

✦✦ (*A szegedi vár Pitavalja.*) Egy a bünyenyítő ügyekben tapasztalt szakférfiu hosszabb és közvetlen tapasztalásból meritett adatok nyomán a szegedi vár Pitavalját készül megírni. E mű nem szoritkozik csupán a bűnesetek elősorolására, hanem az egyes bandák s főleg vezéreik életmódja, szokásai, kalandjaik, úgy a szegedi várban tanusított magukviselésének egy más mellé állított föltűntetésével a betyárellet eredetiségeit tárandja az olvasó elé; ezenkívül bepillantást enged a szegedi vár titkaiba is s jogászai kritikával fogja föltűntetni, hogy bünyvizsgálati gyakorlatunk által ezen oly nagy eredményeket, de másrészt hibákat is felmutatott intézmény bünyvizsgálati eljárásából mi lenne a követendő s mi mellőzendő.

✦✦ (*A füredi szeretetház*) értesítője szerint az intézetnek 31 növendéke van, kik a vallástannál, a magyar és német nyelvből, számolásból, a magyar történelemből és a mértékek ismeretéből nyernek gondos oktatást. A növendékek 7—15 év között vannak. Az intézet eddigi bevétele másfél éves fennállása óta 51,208 frt 65 kr. Adakozásokból bejött 32,680 forint, a kiadások 29,344 forintra rugnak, s így a pénztárban 21,864 forint van.

✦✦ (*Az új dalszínház*) terve kész, s a mint hallatszik, három év mulva már állni fog, még pedig nem a sugár-ut sarkán akarják építeni, mint eddig tervezék, hanem a Dák- és Erzsébet-ter sarkán, ami szintén kitűnő hely, s homlokzatát a Woddiáner-, most Koppéli-féle ház helyére jönne, mely sarkot képez az Erzsébet-ter és váczut között, eleje szabadon áll s már az országúti Huszár-ház elől egész szélességében látható. E

homlokzatház mögött még vagy négyet kellene megvenni, így a telek négyszázezer forinttal kerülne többbe, mint a sugárut sarkok-helyisége, de sokkal is szebb, czélszerűbb, és a főváros-hoz méltóbb nagyszerűségben építtethetnék föl e dalszínház, és ilyen körülmények közt az olcsóság nagyon alárendelt szempont.

✦✦ (*A világ vége.*) Az a tréfás fő, ki Plantamour neve mögé rejtőzve azzal ijesztett a világra, hogy augusztus 12-dikén földünket egy üstökös szétrombolja, most nevezhetne tréfájának sikerültén, ha a pesti kenyérpiacon a soroksári kofák közé tévedne. Ugyanis az említett árusnók mult csütörtökön egész komolyan kijelentették rendes vevőiknek, hogy Soroksáron már nem sütnék többé kenyeret, mert augusztus 12-dikén úgy is vége van a világnak. Így csinál egy rossz tréfa száz — babonát.

✦✦ (*Temesvártt*) méltó részvétet keltett egy fiatal lány története, ki a szülei házáat régebben azért hagyta el, (egy budai rokonához költözve,) mivel szíve ellen akarták férjhez kényszeríteni; később kérte a bocsánatot, de családja visszautasította, s csak most, midőn nehéz beteg lett, bocsátottak meg neki, de már későn, mert nem láthatták élve viszont; Budán meghalt s utolsó két szava is ez volt: „atyám, anyám!”

✦✦ (*A budai szinkörben*) szombaton Benedix egyik ismertebb darabját „A hamupipőké”-t játszották. Elfridát, a német naiv színésznők kedvenc szerepét, Pifkó Lina kisaszszonytól láttuk, ki pár év előtt kedvelt tagja volt a vidéki társulatoknak s jelenleg a fővárosban időzik. Csinos szinpadí alakja, kellemes hangja s elég szinpadí otthoniassága van, de a pajkos könnyedség és melegség hiányzik ábrázolásából. Előnyei, véleményünk szerint, inkább a komoly, mint a naiv szakmakörre utasítják. Ez este is legjobban sikerültek ama mozzanatai, melyekben komolyabbnak és érzelmesebbnek kellett lennie. A közönség szebb jeleneteit megtapsolta s felvonások végével kihívta. Vízváry doktor Vilténist sok humorral ábrázolta.

✦✦ (*Vegyesek.*) József főherczeg megbizta Beszédes esztergami fényképíró, hogy a bécsi világkiállításra néhány nagy képben mutassa be a Margitszigetet. Ugyanő a belga királyné számára is készített egy margit-szigeti szép albumot. — A nagyváradi országos dalárünnepély alkalmával Nagyváradon sok más ünnepélyes mozzanat megtartására is készülnek. A honvédség is akkor akarja megtartani zászlószentelési ünnepélyét; a lövészegylet szabad lövészetet rendez, díjakkal egybekötve; a tüzoltók diszgyakorlatot tartanak együtt a tornaegylettel, s még a lófuttatást is ez időben akarják megtartani. Ez ünnepélye szerint a szó szoros értelmében országosnak igérkezik. — Zágrábból távirják, hogy a cholera kiűtött a zágrábmegyei Lipoveczak faluban. Pestváros is a jeles dr. Mezey Adolf indítványára, már kijelölte a bizottságot az ezen aggasztó hírek tekintetéből szükséges előleges óvó intézkedések megtételére, és most már csak az van hátra, hogy a bizottság meg is tegye azon intézkedéseket, és hogy feleslegesnek bizonyuljanak be utólag. Ujabb hírek szerint már Zágrábban is mulóban van a járvány. — A „biharmegyei nőegylet” által felállítandó árvaház javára rendezett sorsjátéknak ez évi július 26-ra kitűzött határideje f. évi szeptemberhó végére halasztatott. A kitűzendő ujabb határidő néhány nap múlva fog közzé tétetni. — Maros-Vásárhelyen közelebb nagy tüzvész pusztított, hanem azért a jószívű emberek épen ott most oly intézet létrehozatalával foglalkoznak, melyben a szegény koldus gyermekek hasznos polgárokká neveltesse. — Gramantik, miskolci fa-

zekas egy új fűtési rendszert talált föl, melynél gőz a melegosztó. Találmányával e napokban Pesten időzött, és azt rajzokkal megvilágítva a mérnöki hivatalnak bemutatta; ha ez utóbbiak ki lesznek egészítve, Pestvárosának ajánlatot fog tenni annak szakértői megvizsgáltatására, esetleg behozatalára. — A regatta e hó 18-án d. u. öt órakor lesz a Dunán. A nézőközönség számára földszített gőzösöket állítanak. Öt hajóverseny leend: az első ezüst serlegben száz arany díjra; a második ötven aranyra; a harmadik (kezdők versenye) harmincz aranyra; a negyedik a hölgydíjra, (emléktárgy;) az ötödik pedig molnárok és halászok versenye. — Petőfi születésnapjára vonatkozólag, mely Kis-Körösön pár száz forintért eladó, „Pestmegye egy régi tisztviselője” azt ajánlja, hogy Pestmegye vegye meg e kegyeletreméltó emléket. Bizonyosnak tartja, hogy ha valaki a közgyűlésen ez iránt intíványt tesz, a megyei bizottság egy szájjal s egy szívvvel fogja megszavazni. — Mint nagyon ritka dolgot írják Szatmárról, hogy a szőlőhegyeken már júliushó 24-dikén, puha és fekete szőlőszemeket is lehetett találni, miből jó bortermésre következtetnek. Mennyisége is elég, s a minden más reményben csalódott gazdák csak a szüretbe vetik reményöket. — A közép-tanodai-egylet három napi közgyűlését mult szerdán délután lakoma zárta be a „Hungáriá”-ban. Száznál többen vettek részt benne, köztük Pauler miniszter, dr. Mészáros min. tanácsos s Donner helsingforsi tanár, ki poharát „Magyarország szerencsés jövőjére az iskola által” ürité. Vidám hangulat és érdekes eszmecsere jellemzék a lakomát melynek végső jelisége ez vala: viszonzatásig! — Gr. Karácsonyi Guidó megígérte az országos tanító-egyleti szövetségnek, hogy jövő évben tetemes segélyben fogja részesíteni az általa alapított „Rudolf-alap”-ból. — Mosonyi Mihály élet- és jellemrajza id. Ábrányi Kornéltól, melyet a „Corvina” társulat ad ki, már a napokban elhagyja a sajtót s igen diszes kiadásban fog megjelenni, Mosonyi arczképével s kezeirásával. — A kolozsvári árvaházat, lelkes nők buzgalma és a közönség részvéte következtében, még ez évben megnyithatják, s adományokat (pénzt, kelméket, házi eszközöket) elfogadnak folyvást rá: báró Huszár Adámné, Hintz Györgyné, Pataki Dánielné, Ürmösi Samuné, Papp Miklósné, Pataki Istvánné, Fischer Lajosné, Bogdán Istvánné bizottsági tagok. — Baján a kaszinó egy részét hölgyek számára akarják berendezni és ott felolvasásokat, estélyeket, ünnepélyeket szándékoznak tartani. — Egy régiségtárt szervezett s nyitott meg legközelebb Vas megye, melyet már is igen sokan látogatnak. — A nemzeti színház személyzete már együtt van annyira, hogy zavar nélkül foghattak az — előkészületekhez. A dráma első előadása ma — vasárnap a „Nők az alkotmányban”, Tóth Kálmán vigjátéka lesz, ha lesz. Az őszi időnyre több ujdonság áll készen. A drámabíráló bizottság e napokban egyhangulag fogadott el egy három felvonásos társadalmi vigjátékot: „Az új emberek”-et Toldy Istvántól, és „Az új világot” Szigelititől.

✦✦ (*Halálozások.*) Mult hó 28-án tétetett örök nyugalomba a ráczalmási sirboltba Hattyuffy Kristóf Fehérmegyei főszámvevő, élte 48-dik évében. A község s megyének egyaránt nagy halottja volt ő, mert a község benne egykori lelkészét, 1848—49-ben a szabadság legbuzgóbb hívét tisztelé, 1849-ben mint a kormány által kiküldött biztos s toborzó közel 900 honvédet vitt Komáromba Fejér- s Veszprémmegyékből az állítandó Kossuth tartalékesapat számára; majd Klapka által tábori lelkésszé neveztetett ki kapitányi ranggal. A vár feladása után igen sokáig halálra kerestetett s az ötvenes években foly-

vást rendőri felügyelet alatt állot. 1861-ben Fejérmegyei sár-melléki járása egyhangulag megválasztott szolgabírája 1867 és 1871 ben ugyan e megye egyhangulag megválasztot főszámvője lett. Közbeesület s tiszteletben álló tisztviselő volt, fáradhatlan szorgalom s kitűnő szakképzettséggel.

✦ (Rózsás napló.) Ungváry Károly vasutivállalkozó Kaposvárotti oltárhoz vezeté Babocsay E. urhölgyet. — Esztergamból írják, hogy Reviczky Győző megyei aljegyző eljegyezte Pasteiner kisasszonyt, Komárommegye egyik legbájosabb hölgységét. — Eperjesen múlt hó 30-dikán vezette oltárhoz az ottani művelt körök egyik jeles fiatal tagja Bartóffy István ur az erények és szépségben gazdag Tahy Ilon kisasszonyt. Áldás a szent frigyre.

Divattudósítás.

Tagadhatlan, hogy a divat nem tűzte ki jelszavául a haladást, hanem a multat kutatta ki a lomtárból, arra aggatja aztán a jelent. És valóban félreismertlenül a 14-, 15- és 16-dik Lajos francia királyok korszakából valók a legújabb divatu öltözékek. 14-dik Lajostól vettük a mellényes derékat, a magassarku cipőket és az ezáltal szükségessé vált botnyelű napernyőket. 15-dik Lajos korára emlékeztetnek a Pompadour-féle virágos szövetek, a két felhuzott szoknya, és tömördek más apróság, nem is említve a hajviseletet. 16-dik Lajos korának köszönhetjük végre a kalapok formáját, a sokféle csipkekendőt, a négyzögű derék-kivágásokat és ama halvány színeket, melyek most ismét kedveltetnek. Jelenleg a színeknek csakugyan nincsen elevevése; az új rózsaszín lankadt, mint egy hervadt rózsalevél, az új kék olyan bágyadt, mint az éjszakai téli ege, vagy olyan sötét, mint a pallakó, — a sárgában nincs már melegség, és szőkés-szürkésé vált, hát még a zöld szín! vagy elhalványult, elsárgult, akár egy halni kész fűzfa! Csak egy előnyük van e halvány színeknek, és az, hogy igen jól lehet őket egymással összekötni, és kettesével aztán izléstelen ruhákat teremteni. Egy magas körökben nem rég véghezment menyegzőnél következő ruha tünt fel eleganciája által. Az alsó szoknya halványkék failleből készült, alul két 10 centiméternyi fodroval, e fodrok felül és alul halvány rózsaszínű szalaggal voltak befoglalva. A fodrok elrendezése egészen új volt, t. i. mindig csak három rakott ráncz volt egymásmellé téve, aztán három ujnyi sima hely látszott, e sima helyre pedig egy kis rózsaszínű szalagszokor volt alkalmazva. A tűnique szintén kék failleből készült, rózsaszínnel szegélyezett kék fodroval diszítve, melyet az egyik oldalon egy nagy rózsaszínű csokor huzott össze. A kék derék elől nyitva volt, helyt engedvén egy rózsaszínű mellénynek. Egy igazi nagy brüsseli gallér fedé a nyakat, és széles csipke-ujjak egészítették ki az egész fényes öltözéket. — Ugyanezen menyegzőn csupán a fiatal menyasszony tünt ki egyszerűsége által. Egy magas fehér tafota ruha elől kötőalakú túll diszítéssel, hosszú uszálylyal, köröskörül szintén csak széles túllfodroval, narancsvirág és a hosszú, bő fátyol, ebből állott a szép öltözék. Ékszerül csak fiatalágát és szépségét bámulhattuk.

Ékszerekkel általában igen gazdálkodva bánnak hölgyeink — nyáron által. Nem mutat jó izlésre a drága ékszerek fitogtatása az utcán viselve. Hisz annyi mindenféle hamis ékszernek adtak helyet hölgyeink! A drágakövek csak ünnepélyekre hagyják el bársony tokjaikat.

Most még néhány szót mai divatképünkről.

Az első alak ki menő ruhát tüntet elő. Az egész öltözék világos zöld tafotából készült, alul a szoknyán egy huzott és felette egy rakott fodroval. A puffantós tűnique egy nagy csokorral van diszítve. A lebentüis derék és a bő ujjak selyemrojjtal körülvéve. E ruha ára tafotából készítve 120 frt, mohair vagy más könnyebb szövetből 40—50 frt. A kis francia kalapot virág és toll diszíti. Ára 10 frt.

A második alak béli ruhát mutat be, mely fehér túllból való. Az alsó szoknya dupla, a rövidebb ívekbe van kivágva és tafotával beszegve. A tűnique hátul hosszú, köröskörül fodroval diszítve, elől pedig dudorokkal. A tűnique elől ötször van felhuzva, míg hátul hosszan van hagyva. A tűnique két oldalára két széles fekete bársonycsokor és hosszú tarka virágfüzér van alkalmazva. A vállakon és elől a tűniquen is virágbokrák láthatók. E ruha ára 45 frt a virágokkal együtt.

Sakkrejtvény.

Székelly Annától.
Lógrás szerint megfejtendő.

le-	el!	Oh	lel-	Az	nem	a-	fel
meg	Szák	szek	Kit	szűz	kem	érez-	szeny-
csak	nem	Ben-	zom	fi-	a!	Er-	nya!
nyin-	tálj	ten	ri-	ned	a-	zett	ke-
Már	gadj	bi-	a:	Hát	bel;	Lát-	nyöd
ú-	szár-	Má-	Is-	tađ,	Bün-	lá,	Meg-
Fo-	hely!	Da-	ha-	rek;	des	mint	falt
lom	Ne	oh	men-	halt	so	té	E-

Megfejtési határidő: szeptember 8-dika.

A f. é. 28-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Borsó.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottília, Jánossy Lajos, Gellén Ilona, Ploy Leustách Fanni, Nagy Ida, Kiss Lőrinczné, Vitályos Irma, Oszlányi Mari, Győry Amália, Szabados Kosztik Berta, Kovács Sebestyén Ilona, Brocken Kovács Emma, Miksa Lipótné, Moesz Marosy Emilia, Marosy Hermin és Etelka, Birkó Havranek Mari, Kalla Mihályné, Sziklay Matild, Braun Róza, Schütz Laura, Benedikovics Róza, Glucák Rezsőné, Csikos Anna, Kalós Erzsi, Ratkovszky Mari és Vilma, Schönfeld Cecília, Pásztelyi Danielovich Emilia, Jaczkovich Velyáczky Anna, Magyar Eleonóra, Fodor Mária, Kiss Irén, Varga Mariska és Anna, Ulrik Bagovcsevich Vilma, Kacsóh Zsuzsa, Vöröss Juliska, Szmodits Irma, Bálint Juliánna, Keszthelyi Györgyné, Barányi Aranka, Kiss Antónia, Dzsinih Pencz Mária, Felvinczy Mariska, Paraicz Ilka és Teréz, Ambrózy Jusztna, Pap Kovácsik Gizella, Kéthelyi Irén, Molnár Róza, Bagi Anna és Luiza, Müller Janka, Hegyessy Jolán, Madarász Györgyné, Nagy Istvánné, Vámosy Etelka és Ida.

A 26-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Kabdebo Vilma, Kéthelyi Irén, Molnár Riza, Nagy Istvánné, Vámosy Etelka és Ida.

Tartalom.

Pár szó a gyermeknevelésről, Illésy Györgynétől. — Kedvesem kertje, Udvardy Gézátl. — Két szék között, pad alatt, Tóth Józseftől. — Kérdés, Slótl. — Egy ál-Rózsa Sándor, Borostyáni Sándortól. — Wiesbaden, Ujlaky Győzöttől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

33-ik szám.

Augusztus 18-kán.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta	
							óra perc	óra perc
Auguszt. 18	Vasárnap	F 13 Sz. Joákim	F 12 Ilona	6 A 9 Ur szin.	14 Ifigénia		4 59	7 7
19	Hétfő	Tekla	Tekla Márius	7 Dometius	15 Örömnapi		4 1	7 5
20	Kedd	István király	István király	8 Emilián	16		4 2	7 3
21	Szerda	Bernát, Fidelia	Bernát	9 Mátyás	17	☾	4 3	7 1
22	Csütörtök	Timotheus	Timóth	10 Lőrincz	18 B. lám. el.		4 5	7 59
23	Péntek	Beniczi Fülöp	Zachariás	11 Máté	19 Janka		4 7	7 57
24	Szombat	Bertalan	Bertalan	12 Photius	20 S. Ekav.		4 8	7 56

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Kiskomárom mezővárosában e hó 12-dikén a délelőtti órákban nagy szélvész között tűz ütött ki, mely 9 pajta, néhány lakház, s a nagy vihar által elhordott szikrák következtében, néhány utcával hátrább, a községi koresmaházat hamvasztotta el, s így a veszély egyszerre két helyen pusztított. Kiváló figyelmet s dicséretet érdemel az oltás körüli fáradozásért, főleg az uradalmi tisztség, helybeli plebános, jegyző, szóval, a műveltebb uri és iparos osztály, melyeknek egyedüli érdeme, hogy a roppant vihar daczára, két helyen egyszerre történő oltás mellett, kevés segítség daczára sikerült a nagy tüzet rövid idő alatt elnyomni, mely a tömött nádfedelű házsorok között nagy erőfeszítésbe került, s a tűz az egész mezővárost pusztulással fenyegeté. A tűz oka — mint hallatszik, — szándékos gyújtogatás, mely már e nyár alatt náluk s illetőleg szomszédságukban többször ismétlődött. — N á d u d v a r o n is roppant tűzvész volt e napokban; száznál több ház lett a lángok martaléka és Sillye Gábor kerületi főkapitány önkéntes adakozások gyűjtésére hívja fel a lapokat a tűzvész okozta ottani nagy inség némi enyhítése végett. És a lapok bizonynyal szívesen is tesznek eleget e fölhívásnak és a netalán hozzánk beküldendő összegeket mi is azonnal a főkapitány ur kezéhez fogjuk szolgáltatni. — Nyitramegye Madunicz községében tűz ütött ki, mely 45 házat hamvasztott el, és mintegy 30,000 frtnyi kárt okozott.

Nagy-Lévárdról egy esetről értesítenek, mely újabb bizonyítékul szolgál arra, hogy mennyire szükséges még az alsó néposztályokban a babona, e lélekrontó erkölcsi dudva kiirtása. Ugyanis Kovarik János nagy-levárdi lakos azon hitben növekedett föl, hogy a Talmud tételei szerint a jámbor zsidóknak némelykor keresztyén ember vérének kell innia, mely célra legjobban illik az ártatlan gyermekek vére, de ha ez nem kapható, megteszi egy felnőtt férfi vére is. Ily kiszemelt áldozatnak vélte magát a múlt évben Kovarik, és az egész városban nyíltan beszélt, hogy két kereskedő: Tenczer és Rosenzweig gazdag zsidók nem sajnálnak pénzt, csak hogy őt megfoszthassák életétől. Továbbá azt is beszélt, hogy már egyszer hatalmukba került. Tenczer egy köszörült nagy konyhakést tartott kezében és azzal meg is szurta, de mivel egész erejéből segítség után kiáltott, a megijedt zsidók eleresztették őt. A nép ezen esztelen mesét elhitte és Tenczer és Rosenzweig ellen oly fenyegető magatartást tanusított, hogy ezek kénytelenek voltak az esetet, bármily nevetséges is volt az, a hatóságnak feljelenteni. Kovarik megvizsgáltatott, valjon látható-e rajta valami testi sértes; de annak semmi nyomát sem találták. Azonkívül Kovarik

állításait sem tudta bebizonyítani, míg ellenben a hír terjesztésére a kereskedők tanukat tudtak állítani. Az első bíróság tehát Kovarikra rágalom végett 8 napi fogságot szabott ki. A legfelsőbb törvényszék életbiztonsági vétség miatt az első bírósági ítéletet helyben hagyta. De mit használnál ilyen lelki betegségnél a testi büntetés!

Sár-Sz.-Lőrinczen e hó 4-dikén a népiskolai könyvtár javára mükedvelői előadást rendeztek. A „Vén bakancsos és fia a huszár“-t adták és özőnlött a közönség az előadásra minden oldalról, és senki meg nem bánta, hogy eljött, mert az előadás várakozáson felül sikerült. D. A. kisasszony mint „Lidi“, P. Zs. k. a. mint „Ilon“ — noha még szini előadást soha nem láttak — bámulatra ragadó otthoniassággal játszták szerepeiket. A férfiak közül a taps oroszlanrésze természetesen „Friczi“-nek jutott. A kárpit legördült, a közönség kezdett bontakozni, de csak azért, hogy a székek, padok eltávolítása után újra begyülekezzenek — és kezdődött a „tánczvigalom“, mely kivilágos ki-virradtik tartott. A legszebb mégis ez egészben az, hogy a mulatság a sz.-lőrinczi népkönyvtárnak mintegy 100 frtot jövedelmezett.

A **devecseri** vasuti állomásnál folyamatban levő ásátások alkalmával egy régiségekben gazdag római temető maradványait fedezték föl. A talált sírok nem faragott kövekből állanak, hanem egy kis négyszögű tér széles téglákkal van kerítve, s ezen térbe van helyezve az urna. Az urnák különféle nagyságúak. Az egyik sírban két kisebb hamvedrök, továbbá egy pompás cserépmécs, egy könyvtartó-üvegese és egy rézpenz, mely mutatja, hogy e temető legalább is 1700 éves. A Devecserben lakó főmérnök, Gaál urnál egész kis muzeum: kisebb nagyobb urnák, két szép üvegpohár, római mécsesek földelével és a nélkül vannak összeállítva és ezek közül egy mécs különösen érdekes, mert egy darabból van földelével együtt, míg a többiek földele levehető. Különös, hogy ezen mécsesek fenekén különféle fölírások vannak; nincs két mécs, melyek fölírata egyenlő volna, miből azt lehet következtetni, hogy e fölírás tán neve lehetett azon elhunytak, kinek porai e mécs mellett pihentek. Találtak egy szép borostyánkőből faragott gyűrűt is, melynek fölén egy díszesen faragott mellszobor van. A mérnök urak megtiltották, hogy a munkások másoknak adják el a talált tárgyakat s így alig egy-két darab került más kézre. Azt mondták, hogy nekik szigorú rendeletük van a talált kincseket a nemzeti muzeum számára összegyűjteni.

Vasutak megnyitása. A magyar kir. államvasutak

északi vonalának zólyom-ruttkai része végre teljesen elkészült s egy hivatalos hirdetmény szerint augusztus 12-dikén átadott a közforgalomnak, a következő állomásokkal: Garam-Berzence, Bartos-Lehotka, Körmöcz, Berg, Turcsok, Stuben-Teplicz, Zúó-Váralja, Rakó-Pribócz, Turócz-Szent-Márton és Ruttká. Az utasok Ruttkán nem szállnak át, mert a Pestről induló vonat Oderbergig szakadatlanul megy s hozzá csatlakozik a kassa-oderbergi vasutvonalat. Az államvasutnak Pest-Ruttká közti állomásain továbbá egyenes menetjegyek adatnak ki a kassa-oderbergi vasutnak Ruttkától Oderbergig található állomásaira. — A magyar nyugati vasut székesfehérvár-veszprémi vonalrészre augusztus 9-dikén adatott át a közforgalomnak Sz.-Fejérvár, Kiskelsi, Vár-Palota, Pér, Hajmáskér és Veszprém állomásokkal; a naponkint oda és vissza egyszer közlekedő vonatok csatlakoznak a déli vaspálya budai vonataihoz; indulás Budáról 7 óra 17 perczkor reggel, Sz.-Fejérvárról 9 óra 37 perczkor, érkezés Veszprémbe 11 óra 29 perczkor délelőtt; Veszprémből pedig indul délután 3 óra 15 perczkor, Sz.-Fejérvárra érkezik 5 óra 7 perczkor, Budára 8 óra 17 perczkor, e menetrend azonban csak ideiglenesen érvényes, a veszprém-kisczeli vonalrész meguyításáig. — Az ungvár-esapi vasutvonalon e hó 8-dikán Ungvártól Ujhelyig megtörtént az első próbajarat, és pedig jó eredménnyel. Remélhető ennél fogva, hogy e vonal is legközelebb át fog adatni a közforgalomnak.

Csíz helységben (Gömör megyében) új jodforrást fedeztek föl, melyben vegykémlet után $\frac{3}{1000}$ száztólival több jod- (ib-lany)- és brom- (büzény) vegyületet találtak, mint a két leg-hiresebb jodforrásban: a halliban (Felső-Ausztria) és az ivon-ciban (Gácsország.) A fő most már csak az, hogy e sokat ígérő forrás a közönségre nézve általában hozzáférhetővé tétessék. Mert a környék a legkezdetlegesebb állapotban van; magában a faluban még pénzért sem kap az ember szállást vagy a fürdéshez szükséges más készüléket s a betegek kénytelenek a vizet saját költségükön elhozni és fürdőket rögtönözni. Ohaj-tandó volna, hogy a közügyelem e dus belföldi jodforrásra fordítassék és intézkedések tétessenek, hogy Csíz valamikor világfürdővé alakíttassék, a mire forrásainak rendkívüli jodtar-talmánál fogva kétségkívül igényt tarthat.

Belső-Szolnok megyét az utóbbi időben gyakran érte jégeső. Bethlen, Füged, Alsó-Egres, Felső-Egres, Siaszbrita, Retteg, Telör, Csicsó-Hagymás, Négerfalva, Csicsó-Ujfalu, Gáncs, Ombásalyja, Csicsó-Keresztur, Kudu és Alsó-Jolsva vidékeit órák hosszáig verte a diónyi nagyságu jég, úgy, hogy nemcsak az egész idei vetés pusztult el, hanem a rétek és szőlők évekre is tönkre jutottak. A kárt 282,679 frtra becsülik.

Különfélék.

•• (Testvéri szeretet.) A „Temesi Lapok“ beszélnek: E napokban egy tíz éves kis leány, még fiatalabb öccsével a Béga partján sétált, midőn a kis fiu pajkosságból a vízre vezető lép-esőkre hágott és szerencsétlenül megcsuszván, a vízbe bukott. A kis leány őt megmentendő, minden meggondolás nélkül utána ugrott. Meg is fogta kis öccsét, de azzal együtt a habokban alámerült. Több városi volt e jelenet szemtanúja, de egyik sem mozdult, sajnálták a quákkert. Ekkor szerencsére a természet egy romlatlan fia, egy szálas magyar parasztleány érkezett oda, ki kenyeres tarisznyáját a porba dobván, épen akkor, midőn másodszor jöttek felszínre a gyermekek, utánuuk ugrott s

szerencsésen kimentette őket a halálos örvényből. Megható látvány volt, hogy tartották összekulcsolva kezeiket s mily szorosan fűződtek egymáshoz a közelgő halálban. A leányka, ki a testvéri szeretetnek majdnem áldozatává lőn, azonnal magához tért megmentője mellett, ki még mindig eszméletlen öccsét kar-ján hazavitte.

•• (Jahn-émlék leleplezése.) Berlinben e napokban leplezték le a német tornász atyjának, Jahn-nak emlékszobrát. Jahn e század elején a francziák ellen harciba szállván, tanúja volt mind-azon vereségnek, melyeket Németország szenvedett. Ép akkor írta Fichte, a bölcse, hatalmas szöveit a német nemzet-hez: „A német nemzet nemcsak szellemileg súlyodt alá, hanem testileg is,“ a német nemzetet szellemileg és testileg kívánta a német bölcse nevelni. Jahn e gondolat által buzdulva, már 1810-ben alapította Berlinben az első tornatanodát, melynek példájára Németországban országszerte keletkeztek tornatano-dák gyermekek- és torna-egyletek felnőttek számára. Husz év telt le, mióta Jahn megszűnt élni, és e husz év fényesen igazolta Jahn eszméjének helyes voltát. Sok ellensége volt ugyan Jahn-nak életében, mert ő a német egység mellett buzdított, de po-rosz fensőbbiség alatt és azért 1848-ban a frankfurti parlia-mentben örvíz előtti alak gyanánt tűnt ki, de ma, midőn em-lékszobrát leleplezik, az egész német nemzet hálásan fordul feléje.

•• (Köppenhágából) érkezett hírek szerint ott Horváth Marcz nemzeti zenekara, mely Budáról Amerikába utazik, nagy fetűnést okozott. A dán udvar előtt kétszer játszottak. Jelenleg már Stockholmban vannak. Ez országokban még soha sem hal-lottak magyar czigányzenekart.

Megbizások tára.

Esztergamba B. Gy. urnőnek: Magánlevelet írtam.

Dévára K. A. urnőnek: Megküldtem.

N. Rőizére B. K. urnőnek: Köszönettel megküldtem.

Többet magánlevélben.

Ungvárra Cs. L. urnőnek: A csomag el van küldve és a levél is.

Kassára D. E. urhölgynek: Szives köszönet részvételeért.

Berlinbe K. K. urnak: Magánlevelet írtam.

Krassóra P. E. urnőnek: Azonnal újból megküldtem.

Jákóra Sz. L. urnőnek: A jövő hó elején meg fogom küldhetni.

Jerszovára N. T. urhölgynek: El van küldve.

N. Szt. Miklósrá G. A. urhölgynek: Rendesen 16 rőf szükségeltetik hozzá.

Verseczre W. E. urnőnek: Ára 52 frt.

Salamonra R. M. urnőnek: Várom elhatározását.

Szegszárdra St. J. urnőnek: Postára van adva.

Pozsonyba D. M. urhölgynek: Szives köszönet jóságáért.

Abára I. F. urnőnek: Olyan csekély szolgálat ez, me-lyet bármikor is szívesen teljesítek. Szíves üdvözlét.

T. Földvára A. E. urhölgynek: Mai divattudósításunk felel kérdésére.

Aradra M. L. urhölgynek: Mikor nekünk olyan jeles orvosaink vannak, tán mégis jobb volna, ezek közül valamelyik-hez folyamodni. Nem bizom a nagy száju arcanumokban.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

uj félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hí pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

 Tóth Kálmán koszorus költőnk

v á l o g a t o t t ö s s z e s k ö l t e m é n y e i v e l f o g o k k e d v e s k e d n i .

„HUSZONÖT ÉV UTÁN”

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet **huszonöt év** lefolyása alatt irt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt irt **s ki nem adott költeményei**, és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,” „Ki volt nagyobb,” „Fütyül a szél,” „Lemondani,” „Minek is van a szív s a szívben szerelem” és annyi más feledhetlen emlékű költemény **jubileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimei tehát a következők:

„Huszonöt év után”	2 kötet.
„Tolla Feraldi” About világhírű regénye	1 „ és
„Bolski László,” Cherbulier V. gyönyörű francia regénye	3 „

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, **már készletben levő huszonhat kötet** könyvet kaphatják, szintén kötetenkinti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,” Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,” a világhírű Marlitt-tól 3 kötet; — „Gizella hercegnő” Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek” Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág” Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant” Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből” Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja” Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,” Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol” Marlittól 1 kötet.

E huszonhat kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az uj előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körajzi műlapot**, mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve méltó disze lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeccilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjesztetni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonyult hü kísérőt és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre 12 frt. — félévre 6 frt. — évnegyedre 3 frt.

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytában mellékletül meg fognak jelenni: 90 kr.

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az uj előfizetők azonnal kaphatnak, 3 frt. 90 kr.

A műlapra végre 10 kr.

 A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőknek.

 Az uj előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A fáthi dal,” „Loránty Zsuzsanna,” „A királynő bonleányi szíve,” „Imre királyi halála,” „Álmos,” „Zoltán,” „Huszonöt ifjabb írónk arcképcsarnoka,” „Rózsakirálynő,” „A Leánykérés,” „Zrinyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,” „Petőfi halála” és „Az arató-ünnep” darabját 40 kron.

 Gyűjtőknek: egy uj előfizető után három kötet könyvet; három uj előfizető után: tizenkét kötet könyvet; öt uj előfizető után: huszonkét kötet könyvet; nyolcz uj előfizető után: harmincznégy kötet könyvet küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	33. SZ. Augustus 18-kán. 1872.	Havonkinti színezett divatképpel, minden szükséges himetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek megkötetala egész-, a műlap megkötetala félévi járattási kötelezettetést foglal magában a lap irányában.

A nő hivatása.

Jankovich Reményi Katalintól.

Hány ilyen és ehhez hasonló című cikk jelent már meg, és hogy még mindig nincs kimerítve e tárgy, mutatja, hogy mily sokoldalú a nő hivatása, és mennyire téves számos nőnek azon gyakori felszólalása: A nőnek nincs munkatere, a nő nem szentelheti erejét, képességét a közjónak, a nő működése háládatlan stb.

A sok mindennapi panasz közül talán csak az utolsóban van valami igaz, de csak úgy, ha nem találjuk meg már magában működésünkben a jutalmat.

A ki arról panaszskodik, hogy nekünk nőknek nincs feladatunk, az csak azt bizonyítja, hogy a köztéren sem tenne semmit, mert aki működni akar, annak már magában a családi körben is elég tere nyílik az áldásos munkásságra, legyen az bár még oly kicsi, tettvágyát kifejtjen.

Valahányszor e tárgy fölött gondolkodom, mindig eszembe jut egy bizonyos vita, mely egy kedves jó barátnőm, annak férje és köztem folyt. Beszélgettünk a nők nehéz és magasztos hivatásáról, hogy osztja meg a jó nő, ha a körülményeknél fogva közre nem működhetik is, a férj gondjait, ezen kívül az ő feladata a zsenge kisdetek lelki és testi nevelése, a ház ügyes berendezése stb. Beszélgettünk, hogy mily nagy feladat, kellőleg megfelelni mindezen hivatásnak, és mégis kell hogy tegyük, a legnyomasztóbb helyzetben, a legmetszőbb gyötrelmek közepette. És az eszmélánczolatnál fogva a nőkről áttértünk a házasságra és önként felmerült a kérdés, hogy miként van az, hogy most oly gyakori az egyenetlenség a házastársak között; és megállapodtunk benne, hogy a ferde nevelésnek nagy része van benne.

De hogy mondjam el az egészet, a szerencsétlen házasságokról beszélgetve, eszünkbe jutott egy közös barátnőnk, boldogtalan embert igen könnyű találni, és ez a szegény nő boldogtalan volt, és boldogtalanságát az okozta, hogy férje más körében kereste boldogságát. Erre is el lehet a költővel mondani: „Es ist eine alte Gesichte“ stb. Részvétellel emlegettük a szegény nőt, ki különben oly művelt okos teremtes volt, de én mégis azt jegyzem meg, hogy ha nem viseltetnék férje iránt oly elkeseredéssel, hiszem, hogy hamarabb visszavivhatná férje vonzalmát. — Hagyd el — mond barátnőm — a szerelmet lehet ugyan virághoz hasonlítani, mely többször nyílik, de soha egy és ugyanazon egy lény iránt. — „Én is így gondolkodom“ — szólalt most meg barátnőm nyugodtan, mintha a világon a legtermészetesebb dolgot mondaná, — „és épen azért, a nő ne azon igyekezzék, hogy visszanyerje férje vonzalmát, hanem hogy el ne veszítse.“

E felett aztán nagyon elgondolkoztam. Eltűnődtem rajta, hogy mit foglal ezen pár szó magában. Azt, hogy a nő legfőbb feladatául tűzze ki férje természetének tanulmányozását. Ismerje meg annak hajlamát, izlését, gyenge és erős oldalait és tulajdonait; hogy minden körülmények között úgy viselje magát, mintha most kellene neki férje vonzalmáért küzdeni, és bár mennyire szeretve tudjuk is magunkat férjünk által, mégis mindig annyi gondot fordítsunk testi, és még sokkal inkább, mert sokkal maradandóbb: lelki szépségünkre, mintha csak most törekednénk először, kinyerni tetszését. Házunk legyen oly rendben, mintha vőlegényünket várnók, gyermekeink tiszták, hogy azok lelki tisztaságunkat tükrözzék vissza. Se szenvedé-

seink-, se boldogságunkban ne legyünk kitörők, mert az indulatosság sokat von le a nőiességből; ha még oly metsző kindulja is szívünket, ha a fájdalom a megörüléssel fenyeget is, nekünk akkor is szelideknek, jóknak, szóval, nőknek kell lenni, a bánatot el kell parancsolni arcunkról, mert a férfiak nem szeretik a bánatos arcot, van nekik elég gondjuk és bajuk a külvilággal, ők a nők társaságában felvidulni akarnak. Itt eszembe jut, mit egy bizonyos könyvben olvastam: „Bár minden nő kedvese maradna férjének.”

Tehát, aki mindennek meg akar felelni, az nem fog többé unalomról panaszkodni, annak lesz, min gondolkozni, mert ezt csak úgy érheti el az ember, ha minél inkább igyekszik a tökéletesülés felé. A tökéletesülés lehetősége pedig nem agyrém, ez megtörténhetik, csak eleinte sok küzdelembe kerül, mert az ész és szenvedélynek sokat kell küzdeni egymás ellen. És a folytonos küzdelem elég arra, hogy szüntelen foglalkoztassa a lelket és a legnagyobb kényelemben élő nő köréből is elűzze az unalmat.

Boldog az olyan leány, kit mindezekre nem a szomorú tapasztalat, hanem a gondos, észszerű nevelés, és a szerető anya gyengéd vezetése tanít. Valóban, ha az ember elgondolja, hogy vannak szülők, kik azt hiszik, ha egy kis felületes nevelést, de annál nagyobb vagyont hagynak gyermekeikre, megtettek mindent, mivel tartozának. Kiküldik a gyermekeket az élet színpadára, hol aztán jól-rosszul lejátssza azt a szerepet, melyre az ár által sodortatott. Életbölcséséget már csak akkor szerez magának, midőn életének szebb felét csupa-merő apró és nagy botlásokban, észszerűtlen eljárásokban élte le, és nem ritkán testben-lélekben megtörve még csak nem is élvezheti gyümölcsét lelki nyugalma árán szerzett tapasztalatainak. És az alapos, a szeretetteljes, gondos és észszerű nevelés, ha nem állhatná is útját a sors előre nem látható fordulatainak, de sok oly bajtól megóvná legalább az életbe lépőket, melyeket nagyon sokszor tapasztalatlanságaik idéznek elő, főképe a mai korban, hol nem arra tanítjuk többé gyermekeinket, hogy a menyörgésben a mennyei atya haragja nyilvánul, vagy hogy ha nem helyesen cselekesznek, hát ha meghalnak, mindjárt elviszi az a két szarvu, lófarku valami, hogy az alvilágba olajba megfőzhesse, szóval, ma, midőn a vallás eszméjével nem vakítani, hanem fölvilágosítani akarunk, csak annál észszerűbben és nagyobb gondal kell gyermekeinket nevelni; és akkor sok, igen sok a jelen korban annyira elterjedt társadalmi vétségek, például, hogy a leánynál a külszin a fő, hogy az oltár előtt tett esküje nem szent, hogy a férfi, vagy nő nem átallja szenvedélyeinek családokat föláldozni, gyermekeiket apjuk vagy anyjuktól megfosztani, hogy a leány nem átallja a nő férfi hódolatát elfogadni, és viszont, hogy az ifju előtt a férjezett nő nem szent, mondom: mindez és ehez hasonló társadalmi mótelyek nem volnának oly elterjedtek, ha az anyák nagyobb gondot fordítanak gyermekeik nevelésére. Mert kérdem, ki készíthetné jobban elő a gyermekeket, főképe a leánygyermeket az élet különféle jelenségeire, mint épen az anya? Ismerhetik-e a férfiak — a legtudományosabb férfit sem véve ki — a nő benső szívvilágát úgy, mint maga a nő? Nem, mert vannak a női szívnek rejtélyei, melyeket maga is csak az igazi önmagába-szállás perceiben ismer föl. Ki csepegtethetné jobban a lánygyermek szívébe a női kötelesség-érzetet, mint az anya, kit e részben már a tapasztalatok ezer és ezer nemei is megtanítottak? Ne küldjük ki gyermekeinket az élet tengerére, minden utmutatás és előkészület nélkül. Épen olyan volna az, mintha a tengerre tudatlan tengerészt küldenénk, ki szép csendes időben megindulva, zivatar

támadtával ott állana a vészes hullámok közepette, nem ismerve a szabályokat, melyekkel magán segíthessen, és tétlenül engedve magát sodortatni a habok által, csak a jó szerencsétől függne, hogy azok össze ne csapjanak feje fölé.

Fontos, igen fontos szerepe van tehát a nőnek, már magában a család benső körében is. Azokra nézve pedig, kik valamely hivatást éreznek magukban, ma már amennyire-annyira mégis nyitva áll a köztér, és végre azokra, kiket a sors a kenyérszerzésre utalt, azok hála az égnek, most már imitt-amott mégis csak találunk egy-egy munkatért; így hát majdnem minden körülmények között a nőtől függ, hogy oly álláspontot vivjon ki magának, akár a család belkörében, akár a köztéren, hogy mindenki előtt ne a kicsinylés, hanem igaz tisztelet tárgya legyen.

Uj dal u j szerelemről.

Palásti Sándortól.

Angyos eső tél derekán
Megcsordítja az ereszt:
Hull a könnyed, és szívemnek
Jégburokja felereszt;
De hiába, mind hiába!
Bár erőt vesz a jegen:
Nem a régi napsugár az,
Nem a régi szerelem!

Ránk nevet a pattogó tűz,
Oszd bizalmas meleget;
Bátorító mécsvilágnál
A sötét árny ellebeg.
De hiába! mind e fény még
Szerelemre nem elég:
Örökös a nap sugára,
De a mécsvilág elég.

Fáj szívemnek, hogy ne fájna!
Midőn azt kell érzennem,
Hogy csak emlék nálam az már,
Ami nálad szerelem.
Ugy szeretnék még szeretni,
Élni boldogan veled!
De hiába! — azt a régit
Elfeledni nem lehet.

Hagyd el, hagyd el... biztató szó
Nem hat az én szívemig...
... Nagy az isten... oh! de nagy, nagy
Az én szenvedésem is! —
Más életről szélisz... ne bántsd azt!
Élet habár volna más:
Mind hiába... számomra már
Nincs többé feltámadás!

Két szék között. pad alatt.

— Pályanyertos beszély. —

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

Adorján ur Marton urba kapaszkodott, én pedig úgy gondoltam, hogy helyén lesz, ha a hölgyeknek nyújtom karjaimat, mit azonnal meg is tettem és hidd el ücsém, tetszett nekik s mosolyogva intettek jóváhagyást.

Volt oly figyelmes Adorján ur, nejét megelőzve, hogy nekem Izabella kisasszony mellett mutatott helyet, mit én egy néma fejbólintással köszöntem meg neki, bár az az évés oly prózai valami, hogy szép leány előtt szinte restelli az ember felnyitni száját s annyira genirozza ez, hogy alig mer valamihez nyulni. És ez nemcsak kis gyermekén történik meg — uti figura doctet — hanem magam forma hóri-horgas sihedereken is.

Soha életemben nem ettem oly hosszú ideig a levést. Pedig mondhatom, kitűnő leves volt, mely után még Bernáth Gázi barátom is háromszor nyalná meg a száját, és mikor láttam, hogy Iza kisasszony oly fesztelenül viszi piros szájaeskájához kanalát, szinte elpirultam azon szégyenítő tudatban, hogy az a leány bátrabb, mint én s elhatározám, hogy ezután — ha más-ként nem — behunyom szemeimet, mint a strucz-madár, gyorsabban fogok enni, a mi sikerült is.

Leszámitva ezen kis deákos elfogultságot, egész ebéd előtt ügyesen viseltem magam s oly élénken, fesztelenül társalogtam, hogy sikerült az asztal figyelmét magamra vonnom s többször észrevettem, hogy Izabella rajtam feledi szép sötét szemeit. . . .

Adorján ur többször kínált borral, — melyet 12 esztendővel azelőtt szűrtek hordóba — de egy cseppet sem ittam.

A borszag kiállhatlan, nem szerettem volna, ha megérzi rajtam Izabella, ki oly kedvesen s finom jártassággal beszélt mindenféléről, társas idények, színház, művészet és irodalomról, hogy be kellett ismernem, hogy Izabella a mily szép és kedves, ép oly művelt és sokoldalú ismerettel bíró leány, akin meglát-szik, hogy gyakran forgott a divatos nagyvilágban.

Ebéd végeztével azt mondta Izabella, hogy délután lovagolni megy. Lovagolni! . . . Ez a leány még lovagol is! Cso-dálkoztam s önkénytelen reátekinték.

— Elöttem igen kellemes mulatság a lovaglás, — szolt, midőn észrevette csodálkozásomat, — ámbar némelyek nem tart-ják nőies mulatságnak. Ezek tévednek . . . szerintem. Szokott ön lovagolni Bárdos ur?

E kérdés kissé meglepett, sőt egy kissé meg is zavart. Ugyan mit mondjak? Erre nem voltam elkészülve.

— Mostanában nem, — felelém végre, — hanem ezelőtt gyakran. Szenvedélyes lovagló voltam.

— Igen? — monda, kellemesen érintve e nyilatkozat ál-tal. — E szerint ön nemde jól lovagol?

— Meglehetősen, — viszonzám vontatott hangon, — azaz, hogy ezelőtt ügyes lovasnak tartottak.

— Milyen derék! Így tehát számíthatok önre Bárdos ur, mint lovagtársamra a délutáni kirándulásban?

Puff! . . . Meg voltam löve. E consequentiára ismét nem számítottam, legkevésbé sem. Gondolhatod zavaromat, ha meg-vallom, hogy teljes életemben nem ültem lovon, kivéve, mikor nagybátyám tanyáján néhányszor itatni vittem — privát pas-sióból — sovány, nyomtató gebéit.

— Ne neked Kálmán! — gondolám, — hazudtál és most rutul meg fogsz lakolni. Ki fog nevetni az, a kitől legérzékenyebben vesszszük a kinevettetést — egy szép leány.

Hallod-e öcsém? ha valaki azt mondta volna nekem az-előtt, hogy „hamarabb utólérlek a leggyorsabb hazug embert, mint a sánta ebet“ talán nem hittem volna, de most az önta-pasztalás meggyőzőtt arról, hogy ugy van.

— Már most mit tegyek? Bevalljam, hogy én ép oly ügyetlen vagyok, mint a tabajdi koresmáros, vagy bevárjam azt a kínos pillanatot, midőn majd valamelyik szilaj pari-

pára kell karaszzkodnom, mely okvetlen levét, vagy legalább elszalad velem?

Ez utóbbit választám, bármily borzasztó volt is erre gon-dolnom.

Addig majd csak találok ürügyet és mentséget.

Mosolyogtam a felszólításra oly vakmerően, mintha lega-lább is lord Stattigham lettem volna, ki abban az időben a leg-tekintélyesebb sporthősök egyikének tartatott.

— Nagysád szíves felszólítását örömmel fogadom el lo-v a g i k ö t e l e s s é g e m ü l, — mondam.

Izabella rám nézett s mosolyogva intett köszönetet.

— Ma tehát „Villám“ s „Szellő“ versenyt fognak futni, — szolt finom, fehér ujjával az asztalkendőt morzsolgatva. — Szokott ön „akadály-versenyt“ ugratni?

Öszintén megvallva, azt se tudtam, mi az, de azért komoly képpel mondam, hogy „ezelőtt“ gyakran szoktam.

— Az igen érdekes. Ah! ha látta volna ön a tavaszi ló-versenyen Pusztaházy Ákos bárót! Az bravour-ugratás volt! Az ő „Sheridán“-ja nyerte el a 100 aranyat.

— Valóban. Olvastam a lapokból — jegyzém meg s iz-zadni kezdtem. Mindig irtóztam a záporosótól, de ma egész lelkeimből kívántam.

Hogy ki fog ez a leány engem nevetni! Brr! . . .

Felkeltünk az asztaltól. Az öregek épen a „pipato-rium“-ba készültek vonulni, midőn Izabella atyjához lépett és gömbölyű karjaival átfogva annak nyakát, kérte, hogy „Villá-mot“ (az öreg ur kedvencz hátasát) engedje át nekem (hal-lod öcsém? n e k e m!) mit Adorján ur ohajtásommal ellenkező-leg kész szívvél átengedett. Jaj! hogy tört volna ki a lába annak a Villámnak!

— Így tehát mi sem akadályozza a kilovagolást. — Szá-mitok önre Bárdos ur!

— Szolgálatára állok.

— Ugy hiszem, legjobb lesz 5 órára tűzni ki az elin-dulást.

— Minden esetre. Akkor már szünik a meleg.

— Addig jockey-m mindent el fog rendezni. Tehát au re-voir. . . a viszontlátásig, ötkor.

A gyönyörű leány némi kacérsággal intett üdvözlést s mintegy sylphid lebegett ki az ebédlőből.

Lovaglás! Jockey! És még hozzá egy rakás ügyetlenség! Pfui! ki nem mondható szorongások közt tántorogtam ki az ebédlőből és az öreg urak után be a pipázóba és oly keserves elszántsággal szívtam egy hosszú száru csibukot, hogy az egész szoba kékes füstbe borult.

Hasztalanul törtem fejemet, nem volt menekvés.

Hirtelen rosszullét, fejszagatás, hideglelés és nem tudom, hogy mi még, nem látszott előttem mentségre alkalmasnak.

Pedig már nem messze volt 5 óra. A kastély udvarán egy pojácza forma gyerkőcz — a jockey! rikitó tarka öltözetben (a l' anglaise) két gyönyörű paripát vezetgetett, melyek hul-lámzó sörényes fejeiket méltóságosan rázogatták. Egyik almás szürke volt, a másik hollófekete.

Hogy egyik „Villám“, a másik „Szellő“, azt mindjárt tud-tam, de hogy melyik volt Villám, melyik a Szellő, s hogy mi-ként fogok én e „hatalmas“ állatokon „rajesurozni“, azt már épen nem tudtam.

Életemben soha sem álltam ki ily szorongattatást, s el-

képzeltet, hogy megátkozottam még azt is, a ki a sétalovaglást kitalálta.

Mit tegyek? Ez volt a kérdés. Semmit. Ez volt a felelet. És e felelet böcs és bolond volt egyszerre.

Elszántam magamat. Ha kinevet, hát nevéssen ki! Ugy is jól van. De azt még sem mondhatja, hogy udvariatlan voltam. Ügyetlen lehetek, de udvariatlan soha!

Aztán megvallom, szerettem volna látni lovagolva azt a tündérszép fiatal hölgyet.

Mily felségesen nézhet ki a hosszú uszályos lovagló ruhában!

De hát én milyen lovagló ruhát veszek magamra? mert nekem is illett — mint lovagnak — átöltözködnöm.

Ez már olyan kérdés volt, a mire nem lehetett mással felelni, mint ezzel: „a tarka nadrágom“-ba. — Volt egy fekete csikokkal setétkedő tarka nadrágom, melyet Vághalmon azért nem merészeltem rám venni, mert ha benne kimentem az utczára, a gyerekek utánam futottak s jobbra-balra kiáltottak: hogy komédia lesz, itt a pojácza!

Ez jó lesz egynek. De hát a kabát? a kabát? Az is megvolt, kissé szinehagyott blouse alakjában ugyan, de még is megvolt. Minél kirivóbb, minél czifrább, annál jobb.

De hát a csattos cipő? ... No ez még gondolatban sem volt. De aztán megnyugtattam magamat: jó lesz az csatt nélkül is.

Kiegészítésül volt még egy óriási vatermörderem, (egy boldogult német hivatalnok kölcsönözte a „purim“ ünnepre, mely alkalommal maskarának öltöztem fel én is, ki mielőtt visszaadhattam volna neki, azt a korántsem szellemes tettet követte el, hogy meghalt, minek következtében a vatermördert kegyeletes emlékül tartám meg mindidáig,) továbbá egy veres ingem s egy czik-czakkos sárga mellényem.

Hollá! mi sem hiányzik, — gondolám s öltözködni kezdtem. Hanem a vatermörder sehogy sem illett a nyakamra, mely mitatti méltó boszankodásomban azt a méltatlanságot követtem el rajta, hogy darabokra téptem.

Az öreg ur megállott s merően nézett reám.

— Mosolyogsz öcsém? Ugye a miért oly bolondokat beszélek összevissza? s miért olyan tréfás kedvvel nyulok a darázs-fészekbe? Ugy-e pedig jobb volna, ha sirnék?

— Régen volt az urambátyám, 30 kerek esztendővel ezelőtt, — mondtam, szinig töltve a poharakat.

— De azért nem lehet felejtetni 300 kerek esztendő múlva sem.

Kiitta borát, egyet fohászokodott s tovább beszélt:

Pont 5 óra volt, midőn a jockey szobámba lépett s jelenté, hogy a kisasszony elkészült öltözkével s vár reám a kastélyban. Szivem erősen dobogott, alig tudtam kimondani e néhány szót: Adja át hódolatomat a kisasszonynak, tüstént felmegyek.

Előtted talán csekélységnek tűnik fel az ok, mely elfogadásomat szülte, de hidd el öcsém, hasonló helyzetben bárki is így járt volna.

Futólag körültekinték magamon s úgy találtam, hogy lovagló öltözkem, melyet rögtönözve válogattam össze, meglepően jól állott rajtam. Ha elgondolod, hogy hosszú fekete hajam mily „festőileg“ omlott vállaimra, nem lesz előtted hihetetlen, midőn azt mondom, hogy: jól néztem ki. Sietve hagytam oda szobámat.

— Most mindjárt ki fog nevetni! — gondolám fanyar képpel, midőn a lovakra pillanték, melyeket kantáraiknál fogva

a vén Marcsi kocsis tartott addig, míg az a „Paprika Jancsi“ (így hívta a jockeyt) leérkezik.

A lépcsők alján találkoztam Izabellával, — pompás, elragadó volt az égszínkék ruhában, melynek uszályait a jockey emelte utána.

— Nemde pontos vagyok? — kérdé derült mosolylyal, mely arcának búbajos fényt kölcsönözött s kisdéd lilaszín keztyűs kezét felém nyújtá, melybe csinos lovagostort szoritott

— Valóban, pár percczel mult 5 óra — felelém, — hanem...

— Hanem?

— A lovagostorról jut eszembe.

— Hogy nincs önnek, nemde? Én gondoskodtam róla.

— Ezer köszönet e figyelemért nagysád!

— Villiam! add át a lovagostort.

Villiam átadta. Legalább megtudtam, hogy Villiamnak hívják és becsületesemre mondom, soha sem láttam ily rut Villiamot.

Valódi angol-ir pofa, az is a javából, pedig jól tudtam, hogy ott született valahol Hortobágy környékén.

Hanem persze akkor az volt a divatos nagyvilág jel-szava: „angolosan.“

Midőn a kastély udvarára lépve, Márton megpillantott bennünket, elővezeté a paripákat, melyek nyugtalanul kapálták a földet. Izabella odalépett a szürkéhez s karjaival átfogta nyakát a nemes állatnak, aztán pedig megsimogatva keztyűs kezével, gyermeki örömmel s ragaszkodással csevegett:

— Szellőcském! Oh te gyönyörű állatocskám! Nézd, hoztam én neked egy kis czukrot. Jól tettem, ugye? Nesze, itt van, Szellő! ... hanem aztán sebesen fuss ám, mert különben megharagszom,

— Jaj! ha levett! engem meg e kétségbeejtő gondolat foglalkodtatott s távolról körüljártam a „Villámot“ és lassan megkérdeztem Marcsitól, hogy valjon rug-e? Marcsi pedig tele torokkal felelé, csak menjek hozzá közel egész bátran, dehogy rug s bizonyosan arra is rágondolt, hogy ugyancsak „pipogya“ lovas lehet az, a ki még közel sem mer menni a lóhoz.

De bizony közel mentem volna hozzá most már, ha lángokat lehelt volna is.

— Gyönyörű állat! — mondtam megsimogatva a Villám fekete fejét, aztán észrevéve, hogy Izabella a nyeregbe akar emelkedni, hirtelen — nehogy a jockey megelőzzön — odaugrottam a szép lovagnőhöz s felsegéltem.

Ah, mily ígéző alak volt azon a fehér paripán!

D'Arc Johanna, az orleansi szűz sem nézhetett ki jobban. Hozzá az a kellem, bátorság és játszi kedv! ...

Hallod-e öcsém, jó lélekkel meg mertem volna e perczen esküdni, hogy Izabella a világ legkecsesb lovarnője.

Egyet suhintott ostarával s midőn a paripa felágaskodott, rövidre huzta a kantárszárat.

Bámulva követém szemeimmel, mintha csak az lett volna a dolgom. Utoljára is Marcsinak kellett figyelmeztetni.

— Hát az urfi nem ül fel?

— De bizony felülök.

És oda léptem a hollófekete paripához. Észrevehetőleg reszkettem, midőn lábamat a kengyelbe akasztám. — Hogy fogok én versenyt futni ezzel a modern amazonnal?!

(Folytatása köv.)

S e j t e l e m.

Ilkától.

Szivemet egy édes sejtelem szállja meg,
Hihetek-e benne?
Elbűvölőn, szépen mit nekem oda sug,
Hogy ha való lenne?!
Én Istenem! minő boldogság lenne az!
Föl nem érne véle
Ennek a világnak minden kincse, minden
Hü dicsősége.

Ámde hát ha ez ábrándos képzelet
Puszták délibábja?
Igézetes örvény felett égő szívem
Visszaszálló lángja?...
És én elbűvölve, önmérsztő szívvel
Mind hiába várom,
Mit nekem úgy ígér: elérem utána
Édes boldogságom?! . . .

Nem! oh nem hihetek! nem fogok hajtani
Biztató szavára!
Dobogó kebellem, kigyult arczczal többé
Nem hallgatom rája!
Hatalmat fölöttem hogy is engednék egy
Pusztá sejtelemnek?
Hiszen ha megcsalna... tudom..., érzem, hogy a
Szívem repedne meg!

A z ö r d ö g s é t á j a .*)

Narrey után

Ember Istvántól.

Az egész valószínűtlen történet, melyet nekem családom egy régi barátja beszélt el s melyet igyekszem magyarázat s megfejtés nélkül előadni.

I.

A kik jelenben Dünekirchenből Furnesbe, és Berguesből, Hondchooteba mennek, aligha hinnék, hogy az általuk csudált aranyárga mezők, zöldellő rétek helyén a 16-dik és 17-dik században csak nagy kiterjedésű mocsár volt, mely nagy messzeségben a legdögletelesebb ragályt s leggyógyithatlanabb lázt terjeszté.

Flandria ezen része annyira rosztalban állt, hogy a katonák megszökdöstek, csak ne kelljen helyőrségképen oda menniök, a kik pedig nem hagyták oda zászlójokat, azok egy ismeretes, erkölestelen gunyodal végsorait dudolták a polgárok orra alá:

„Ments meg uram minket a dunquerquei légtől,
Órállástól, és a gravelinei éhségtől.“

Ezen dévaj sorok igen sok czivódást s szerencsétlen párbajokat okoztak, mert a flamandoknak mindig erős fejük volt kucsmájok alatt.

Maguk közt ugyan sokat átkozták mocsárjukat, de nem túrték, hogy a francziák is szabadságot vegyenek maguknak arra.

Jelenben e szép vidék lege teljesen tiszta, béke és egyetértés uralkodik a polgárok s katonaság közt, a polgárok boldogok, a katonák pedig még sajnálják, midőn a berguesi, dünkirchenei és gravelinei örséget el kell hagyniök.

*) Talán nem szükség mondanom, hogy egy szó sem igaz abból, ami a boszorkás beszélyben el van mondva, és hogy csupán csak azért közöljük, mert igen szép phantaziával van írva.

Szerk.

II.

A kis Moere partján, két órányira Berguestől volt a Quatre-Tours vár romja, melyet 1132 körül Tamaecker Winoc Carle építtetett, barátja és jobb karja az elzászi Thyerrynek, azon fejdelemnek, ki első uralkodott egész Flandrián.

Azon időtájban, midőn ezen általam elbezelendő események történtek, ezen ősi lakból már csak százados repkenynyel benőtt néhány oldalfal s az északi torony állottak, de ezen maradványok is elegendők voltak arra, hogy fogalmat nyujtsanak az embernek Messire Tamaecker Winoc Carle nagyhatalmáról.

Az éjszaki torony feneketlen mocsártól környezve, komor s nagyszerű kinézésével, hajdani uraink fényűzését s talán bűntetteit is juttatá eszökbe a környékbeli parasztoknak.

Tíz órányira a környékben a legkisértetesebb hirben állott, melyet csak valaha a félelem miatt elbusult falusi emberek agya teremtetett.

Nappal összezuzással látszott fenyegetni, messze kinyuló görbületeivel a környéken levő szegényes szalmakunyhókat s készek mutatkozott öt vagy hat ásító üregeibe mindenkor bárminemű zsivány-, utonálló- és haramiacsoportot befogadni. Éjjel ör-álló óriáshoz hasonlítva, borzalmat gerjesztett még a legbátrabbakban is s a mellette 3—400 lépésnyire elhaladó nem mulasztották el soha, hogy ötször-hatszor keresztet ne vessek magukra, a paradicsom minden szenteit segítségül s oltalmazóul híva.

Annyi áll, hogy az esti társaságoknak a családi tűzhely mellett gigondolt meséi után a Tamaecker tornya következtet rosztalban.

Mondják, hogy az ördög méltóztatott néha megjelenni ott személyesen, néha egész udvarával, néha csak belső tanácsosai-val s főként az adott nagy állandóságot ezen zöld beszédeknek, hogy minden pénteken esti 8 orakor, ámbár bizonyosak voltak felőle, hogy semmi emberi lény nem lakik azon udvarban, az első emelet ablaka piros, lobogó fénytől világított meg, s e miatt valami óriási cyclophoz hasonlított távolról.

Ezen fantasztikus fény csak pitymallatkor tűnt el.

Ime ezért nevezték el az egész francia Flandriában a Tamaecker Winoc Carle vén feudális kastélyának utolsó tornyát „ördög tornyának.“

III.

Az 1520-diki ősz közepe táján egy fiatal ember, követve csatlósától, csüllő-vadászattal mulatta magát a tenger partján, Uxem falu mellett, melyet ez időben a tenger mosott; holott már ma partja több mint egy francia mér földnyire van tőle. Már elejtett vagy husz áldozatot, midőn csatlósa tiszteletteljesen közeledve hozzá, ujjával a szél által dél-nyugatról hajtott s fejük felett összetornyosuló fellegre mutatott.

— Oly nagyon félsz az esőtől szegény Knyllem — mondá a fiatal ur, élénk hangon válaszolva csatlósa halk figyelmeztetésére.

— Nagyságos Reynold ur tudja, hogy én mielőtt szolgálataba léptem, tengerész voltam s oly kevés gondolkodok az esővel, mint ezzel a kövecsesel itt, — felelé Knyll, lábával egy a hullámok által gömbölyűre mosott kövecset taszítva meg, — de Warhen ur, az ön kedves unokabátyja, az én füleimet czibálja meg, ha vissza nem térünk ezen roppant vihar elől, mely bennünket fenyeget.

— Hadd öljek még két vagy három sirályt s aztán térjünk vissza Warhenbe, — mondá Reynold.

Alig végzé be e szavakat, midőn iszonyu szélroham zugott végig a földön, felkavarva a fővényhalmok homokját; az ég pedig, mintha igazat adott volna Knyll ficzkónak, megnyitotta csatornáit, mint Noé idejében.

— Mit mondtam uram? — kiálta Knyll gyorsan köpenyt terítve fiatal urára.

— Gyorsan, gyorsan, keressünk valami menhelyet, majd pirongathatsz kedvedre, ha védve leszünk, — válaszolt nevetve Reynold. — Megvallom, nem igen vagyok bátor ily mérvű öntöző kanna alatt.

— Kövessen hát, jobbra tőlünk van Uxem, egy kis falu, ott ismerék egy halászt, ki nem fogja vendégszeretetét tőlünk megvonni.

Néhány percz múlva Reynold gróf és csatlósa bőrig ázva beléptek a vén Mürk kunyhójába.

— Nem maga Bibiána asszony? — kérde Knyll egy öreg asszonytól, ki a tűzhely mellett font, — s nem a vén czimborának: Mürk halásznak a kunyhójában vagyunk itt?

— Én Mürk Bibiána vagyok s önök férjemnél vannak, ő most gadócz-halászon van a Terre-Neuve zátonyon. Azért azonban nem kevésbbé szívesen látom, — mondá, két fa-zsámolyt tolva az idegeneknek, — s ha valamit tehetek önökért, szolgálatjukra állok,

— Derék asszony, — válaszolt Reynold, — maga már eddig is ez idő szerint a leghasznavehetőbb s legbecsesebb két dologgal látott el bennünket: menhelylyel és tüzzel s nem szeretném, hogy hálátlannak láttassam. Fogja tehát ezen erszényt s tartalma szerezzen boldogságot.

— Szentszűz! — kiálta az öreg nő, az erszény tartalmát szemlélve, miközben magára keresztet vetett. — Arany, valószínűs aranypénz! Jézus Isten! nem a mi dicső királyunknak fia ön, jó uram?

— Épen nem, — felelt nevetve Reynold, — hanem úgy érzem, hogy a vadászat s a gyaloglás hatalmas étvágyat csináltak nekem. Nincs valami harapni valója?

— De igen, nemes uram, — mondá Bibiána, — először is egy kis jó meleg ser-levelessel szolgállok, mit magam számára készítettem, s aztán, kérem, kóstoljanak meg egy kis főtt halat is.

Mig Reynold gróf s csatlósa levesöket költötték el, nagy fazék válogatott hal fortyogott a tűz mellett, kellemetes szagot terjesztve, mely az orrt csiklándozta.

Ujra hirtelen nyílt az ajtó s két, tetőtől-talpig bő, barna színű, bolyhos, matróz köpenyegbe burkolt ember lépett be dideregve.

— Jó Isten! — mondá Bibiána — nem Cis-Yan szomszéd maga?

— De biz' én vagyok, Mürk asszony s szállást kérni jövök Haagens komámnak, ki első segédje az ital- és sóadók sáfárjának. No, meg magam is itt maradok, mig már az idő kissé csendesedik.

— Tiszta szívből, szomszéd, s ha ezen fiatal ur lesz szíves, vacsorájának egy részét, mely épen most fő, önökkel megosztani, valóban helyrehozhatják magukat.

— Szívesen — mondá Reynold, kit Cis-Yam, a hal szaga által csábítatva, esdő arczezal nézett. — Szívesen; anyó, minden czerimonia nélkül, terítsen még három személyre s együnk mindnyájan együtt.

Cis-Yan s Haagens barátja felálltak s egyező akarattal földig hajolva üdvözölték a fiatal nemest.

— Nos Haagens komám, — kiálta Cis-Yan mosolyogva, — reményelem, hogy most már nem fél többé Lucifertől s nem vaczog a fuga, mint kevéssel előbb az ördög tornya előtt.

— Megvallom, a mint hirtelen azon nagy vereslő fényt előtűnni láttam, — mondá az adószedő, még most is halványan a rémület miatt, — azt hittem, a pokol száz torka nyilik meg előttem.

— Nem messze jár a valóságtól, uram, — mormogá az öreg Bibiána, — ha az ördög tornyabeli világosságról beszél.

— Ördög tornya? — mondá Reynold, fejét felütve.

— Ma péntek van, a hónap tizenharmadik napja, — tévé hozzá Bibiána, egész tuczat keresztet hányva magára, — s a sá-tán ma éjjel rémületes gyűlést tart.

— Hallja ön uram, — mondá Knyll Reynoldhoz, ki csupa fül volt, — ez fogja önt rábírni, hogy higgyen a pokolban.

— Nosza, uraim, — kiáltott Reynold csengő hangon, — én meghívtam önöket aztalomhoz s itt oly jól el lesznek látva, a mennyire csak Bibiána asszonytól telik. De tudják azt, hogy szép hazámban, Flandriában, mindenkinek le kell fizetni vendégségi adóját, vagy dallal vagy valamely történet elbeszélésével. Tehát a hal épen megfőtt már s a tálban párolog. Négy kanecő ser van mellé örül állítva, mi pedig éhesek vagyunk. Ime, a mi a legkevésbbé beszédesnek is megoldja a nyelvét. Asztalhoz tehát s beszéljék el az ördög tornya történetét, mely anynyira elérmitette Haagens uramat, az ital- és sóadó sáfárjának első segédjét.

— Kedves ur, — mondá az öreg Bibiána, midőn látta, hogy Cis-Yan és Haagens, mint éhes emberek, csak a halevés-sel gondoltak; — a történet nem hosszú, a vidék régibb lakosai állítják, hogy több mint száz év előtt az ördög személyesen vette birtokába a kastélyt, melyet teljes tulajdonjoggal adott át neki az utolsó Tamaecker gróf, hogy visszavásárolja lelkét-tését, melyet valaha a pokol fejedelmének eladott. Valóban, Sátán ur egy mérföldnyire üzte innen a tengert, mely eddig földi rezidenciájának falait mosta, s föld alá süllyesztette a kápolnát s hármát a tornyok közül s csak azt hagyta meg, hol a Tamaecker család kétségkívül büntényeit követte el s itt ily jól találja magát, hogy ezt választotta ki minden más uradalmi közül, hogy benne hetenkint elfogadja azon boszorkányokat, emberevőket, varázslókat, vampyrokat, kiknek ezen a vidéken van tartózkodási helyük. Ami a vereslő fényt illeti, az nem egyéb mint pokolbeli kénköves láng, mely ő pokolbeli felsége vendégeinek világít.

— S maguk hisznek ezen nevetséges meséknek? — mondá Reynold, vállat vonva.

— Jézus! — kiáltott Bibiána, ujra keresztet vetve, — ki volna elég vakmerő, nem hinni az ördög tornya titkaiban? Senki.

— Senki. — mormogá Cis-Yan, egy hajtással behörpintve egy pint sert.

— Senki, — tódítá Knyll.

— Senki, — erősíté Haagens ur is, tele szájjal.

— Apraja, nagyja mind gyávák vagytok, — mondá Reynold — s én meggyőzlek még ma este benneteket arról, hogy az ördög tornyában semmi természetfeletti nem történik. Ide látszik az a borzadalmas torony?

— Egészen, nagyságos uram, — felelt Knyll felállva, — ha lesz szíves követni, megmutathatom.

Reynold gróf távozott csatlósával.

Az eső megszűnt, azonban kövér fellegei még most is üldözik egymást.

Időről időre, midőn a hold át tudott törni a sűrű gőzökön, komor, sötét s ez órában valóban félelemgerjesztő tömeget lehetett észrevenni.

Ez volt az ördög tornya.

(Folytatása köv.)

Kalando s élet.

A mult század utolsó évében a tűzérés közt, mely Szt. Ilona szigetén szállásolt, Brown John és M. Kinnon Villiam is voltak. Csakhamar hű barátok és elválhatlan bajtársak lőnek, de míg az angol Browne úgy vette a dolgokat, a mint voltak, és megnyugodott sorsában, addig a skót M. Kinnon folytonosan zugolódott, és sehogy sem tudott kibékülni a végzettel, mely őt oly unalmas és kietlen szigetre, mint Szt. Ilona, száműzte. Egyszer azon indítványt tette barátjának, hogy szökjenek Szt. Ilonáról és hallani sem akarta barátja ellenkezéseit, hogy mily nehéz oly szökés kivitele, és minő borzasztó büntetés éri az elfogott szökevényeket. Honvágya nem csillapult, nem engedett neki nyugtot, és végre is Browne beleegyezett e terv kivitelébe.

Erre ovatosan kémlelték ki több bajtársukat, kik szintén elégedetlenek voltak itteni sorsukkal és csakugyan sikerült is nekik, még négyet ezek közül reábeszélni, hogy részt vegyenek merész vállalatukban, mely abban állt, hogy az első adandó alkalmat szökésre használják fel. Ezen négy bajtárs M. Quin Samuel, Brighthouse Charles, Conway Ferencz és Parr Villiam volt. Az alkalom is nem sokára kínálkozott. Egy amerikai hajó, a „Columbia“ érkezett a kikötőbe, és Parr ékesszólásának sikerült részükre birni a kapitányt. Egyik este tehát, junius 8-dikán, a hat kalandor egy előre meghatározott tengerparti rejtekhelyen összegyűlt, és valóban, ott várta már őket az amerikai hajónak egy csónakja.

Mihelyt a hajó fedélzetén voltak, egyenruhájukat azonnal matróruhával cserélték föl. Hogy a kapitányt gyanu ne érje, este elhagyták a „Columbiát“, és elég vakmerők voltak, bemenni a kikötőbe, és ott rövid uton egy bárkát foglalni el a maguk számára. Kenyérrel és vízzel a „Columbia“ látta el őket, aztán egy bizonyos távolságra beleveztek a sik tengerbe, ott amerikai barátjukat bevárando. Azonban megesalódtak vállalkozásukban, mert a Columbia, nem tudni miért, de elutazott. Másnap estig vártak, és ettől fogva nem lehetett másra támaszkodniuk, mint bátor szívökre és erős karjaikra.

Parr volt az egyedüli, kinek némi tengerészeti ismeretei voltak. Ez tehát azt indítványozta, hogy az Ascension szigetére hajózzanak, mely jóllehet lakatlan és kopár volt, a keletindiai hajósok által mégis, a sok teknősbéka miatt, gyakran fölkerestetik. Mivel ál-ruhában voltak, a szökevények hajótörött matrózoknak adhatták ki magukat és arra számítottak, hogy valamely hajó fölveszi és Angolországba szállítja őket. A hatszáz tengeri-mérföldnyi utra nagyon roszul voltak elkészülve. Csónakukból folytonosan meríteniök kellett a vizet, és élelmük is csak huszonöt font kenyérből és tizenhárom gallon vízből állott. De azért senki sem akart visszatérni Szt. Ilonára. Egy zsebkendőből rögtönözött vitorlával, és erős északi szél segítségével csakugyan sebesen előre eveztek.

Junius 18-kán több madársereget pillantottak meg a levegőben, de bármennyire is erőltették meg szemeiket, földet

nem vettek észre. Parr vélekedése szerint Ascensiont már elhagyták. Most ingekből szélfogó vitorlákat csinált és Rio de Janeiro felé vették útjukat. Élelmük annyira elfogyott már, hogy egy-egy ember csak két lat kenyeret és egy korty vizet kaphatott napjára, ennek következtében erejük és bátorságok is napról-napra jobban csökkent, és M. Kinnon a legkeserűbb szemrehányást tette magának, hogy társait elcsábította. Most már az utolsó falat kenyér és utolsó csepp viz is elfogyott, öt napig minden élelem nélkül voltak, végre Parrnak sikerült egy csellét (delphin) fogni, melyért hálát adtak Istennek, és hogy a fennmaradt hust rothadástól megóvják, minden második órában vízbe mártották.

Egy napon valahára a kalandorok, kiket egy jótékony eső is fölfrissített, azt vették észre, hogy a víz színe megváltozott és nem sokára szárazföldet pillantottak meg. E látvány által föléledve, minden erővel dolgoztak és reggeli 8 órakor már parton voltak. Nagy küzdelmükbe került az örvényt legyőzni, mely három társukat magával is ragadta. Brown, Conway és Parr azonban szerencsésen elérték a szigetet. Halálra kimerülve és társaik halála által a legszomorubb hangulatba ejtve, fájós tagokkal vánszorogtak egy kunyhóba, mely a parton állott. A szerencsétlenség még most sem fáradt el üldözésekben. A kunyhóban egy öreg indián nő élt, fiával, a ki az idegennek beléptére azonnal eltűnt. Rövid két óra alatt a hely fegyveres férfiak által körül volt véve, és mielőtt még a szerencsétlenek ellentállhattak volna, fogva voltak és kezökön-lábukon megkötözve és bambus rudakra fektetve ismeretlen hely felé hurczoltattak. Egy óra mulva megálltak, feloldozták foglyaikat és börtönbe vették, hol a lakosság durva kíváncsiságának ki voltak téve. A szegény kimerült emberekre nézve kinzó állapot azonban nem soká tartott. A helység első hivatalnoka meglátogatta őket, és meggyőződén, hogy nem francziák, házához fogadta, és a jó bánás és jó eledel csakhamar helyre állította egészségüket. Gazdájuktól megtudták, hogy portugál hatalom alatt, Braziliában vannak. Parr akként adta elő váratlan megjelenésüket, hogy atyja hajótulajdonos, őt mint kapitányt a „Sally“ nevű hajóval Liverpoolból Jamaikába küldé, de hajótörést szenvedén, ide vették.

Hogy vendégeinek kellemes időtöltést szerezzen, a hivatalnok magával vitte őket egy indián ünnepre, hol a legélénkebb figyelem tárgyai lettek, főképen a férfias, szép Parr nagy mértékben keltette föl maga iránt az erdő sötétszínű szépeinek kíváncsiságát és csodálkozását. A főnök leánya épen szívét veszté el látására és azonnal kezével is megkínálta őt. Parr kissé zavarba jött e váratlan ajánlattól, mindamellett köszönettel vette a szerencsét, és csak arra kérte az indián kisasszonyt, hogy az esküvőt jövő látogatásáig kegyeskedjék elhalasztani, mire a hölgy az által adott kifejezést boszuságának, hogy tolldiszót fejről leszakgatván, a földhöz vágta. Mire Parr, mint teljesen ura a helyzetnek, fölkelvén üléséről, a megsértett széphez sietett, és bár mennyire nagy nehézség volt is reá nézve az indián nyelv teljes hiánya mellett magát megértetni, mégis sikerült neki hízeltételek által tökéletesen kiengesztelni magát a kisasszonyt. A leggyöngédebben elbucsuzott tőle, megígérve, hogy néhány nap mulva okvetetlen vissza fog térni, a fennforgó körülmények közt azonban bocsánatra számíthat, hogy szavát be nem váltotta.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Augustus hó 14-dikén.

Az üstökös és az én egyetlen tervem. — Érdekes látnivalók. — Az én jövőndölésem. — Egy tündérpalota. — A becsület temploma. — A kétféle nő-emancipáció. — A tróntól a polgárhajlékig. — A négy emelet. — Balatonfüredi jósképek. — Jövőndölésnek is sok. — Tátrafüredi emlékek. — Miért nincsen nálunk társas-élet. — A polgárosodás fényképei. — A fellegek urairól. — A szivarvégek. — Egy új találmány. — A tordai nők. — A pozsonyi nők.

Tehát, nem lett vége a világnak! Köztünk legyen mondván, én bizony Isten előre tudtam, hogy a dolog úgy fog végződni. Van esze az üstökösnek, hogy ilyen kockáztatott vállalatra ne adja a fejét, mikor nálunk az a német közmondás: élni és élni hagyni, olyan pompásan virágzik. Azt azonban mégsem tettem föl róla, hogy az egész világon kívül még engem is rászédjen, és egy nagyszerű tervemet hiusítsa meg ezáltal, egy oly tervemet, mely ha sikerül, idővel talán még valamelyes bankigazgató, vagy éppen főispán lehetett volna belőlem, olyan híres emberré tett volna. Fájdalom, nem vihettem ki, de minthogy híres emberekre talán még a jövőben is szüksége lesz e hazának, hát itt teszem le egyetlen egy eredeti eszmém rövid vázlatát. Mihelyt az üstökös a főváros láthatárán föltetszik — mert arról, hogy bárha legjobb szándékból, de minden esetre fel fog tetszeni, legkevésbé sem kétkedtem; ha egyéb okból nem is, hát kíváncsiságból: hogyan változik át a Lévai-ügy édes citrom-lévé, a mint a macska hazakerkezik; hogyan esnek a nemzeti színház tagjainak az ujonkezdet előadások; hogyan lehet jelenleg a váci utcán fejek és lábak veszélyeztetése nélkül végig bukdacsolni; hogyan emlékezik meg a főváros augusztus tizenkettedikén: augusztus tizenharmadikáról; milyen lábon áll Besze bátyánk „életunt betyár“-ja a nyelvtannal; mondom, ezer oka lehetett neki a kíváncsiságra, a melynél fogva mult hétfőn okvetlen egy kicsit tájéunkra tekintsen: föltettem volt tehát magamban, hogy a mint hosszú sugársörényét fővárosunk felett kinyújtja, én fölhasználva az általános rémületet, kiállítom a főváros összes fotográfjait, ezek mozgásba hozzák a sugár fogó szerszámaikat, és mire a főváros magához tér rémületéből, az üstökösnek egyetlen szál sörénye sem lesz többé, és látunk majd üstököst sörény nélkül, ördög helyett tündért. Hogy emelt volna engem vállaira a főváros! Tavaszi, Thaisz, Pozner, a főváros valamennyi hirnevesei elvesztek volna mellettem, míg így — az üstökös még csak arra sem tartott minket méltónak, hogy körünkben megjelenjék, üstökfejével talán azt gondolta, hogy nekünk az indiai herczeg is jó, így lett vége az én egyetlen egy eredeti tervemnek, és az én bizonyosan leendő főispánságomnak.

Jól van, csak azért is Plantamour ur mesterségét veszem föl, jövőndölök, és fogadok a vasárnapi regatta legszebb hölgydíjában, — úgy is a bécsiék viszik el — hogy az én jövőndölésem teljesedés dolgában leteszi Plantamourt. Én is egy csillagról jövőndölök, mely eljövendő lesz a haza egén, (tulajdonképen máris ott van, csak reá kell mutatni.) E hó 17-dikén nyitotta meg a női iparegylet árucesarnokát; jövőndölhetnek e megnyitás ünnepélyéről, hogy mennyi hasznót hajtott az egylet pénztárá-

nak; és a tánczestélyről is, melyet az egylet ez alkalommal a császárfürdőben rendezett, milyen fényes volt, hogyan vetelkedtek a jókedvtől ragyogó szemek az ég ragyogó csillagaival és a platanok sejtelmes susogása mennyire hasonlított szerelmes szívek epedő sohajaihoz; de — erre még csak czigányaszszonyi jóstehetség sem szükséges, mindezt bizvást előre lehet leírni; hanem a jövőbe látva, nagyszerű csarnok tűnik fel előttem, négy utcára szolgáló négy emeletes palota, mind a négy felül földszinti boltok, az első emeleten meg végtől végig fényes árucesarnokok, telided-teli gazdag választéku árucikkkel, és minden boltban és minden csarnokban mosolygó arczu hölgyek fogadják a vevőket, és az árukat is nők mutogatják és kínálják, és a czikkek, a mit kínálnak, a női becsület és szorgalomról tesznek örvendetes tanuságot; nők készítették, nők árulják és nők örködnék a jövedelem felett, hogy az mind a női becsület megváltására és a női szorgalom díjazására fordíttassék; nem telik bele öt év sem és ez a fényes temploma a női erénynek hirdetendi a magyar főváros dicsőségét; a hol sugárutak és színházakról a kormány, templomokról az egyházak, tőzsdék és rakpartokról az üzelem, klubbok és kaszinókról a politika, iskolákról — ki is gondoskodik nálunk iskolákról? Igaz, a papok; — ott a nők semmi esetre sem fognak hátra maradni; ebben a kettőben, hogy a szegény nőknek kenyérre van szüksége és a ki a szegény nőknek munkát ad, az az erény és erkölcsnek emel oltárokat, egyformán egyetért a nőemancipáció ellensége és barátja; az első azért, mert tudja, hogy az ő értelmében vett nőnem-emancipációt semmi sem mozditja úgy elő, mint az, hogy a szegény nőknek nincsen biztos kenyérkeresete; utóbbi meg azért, mert az ő nézete szerint — és ez az én nézetem is — ez a szó: nőemancipáció nem jelent egyebet, mint: képessé tenni a nőt arra, hogy becsületes munka mellett becsületes életet folytathasson; ezt a nemes, megváltói feladatot tűzte ki magának a női iparegylet és e feladat sikeres megoldására minden nő és férfi egyaránt segédkezett fog neki nyújtani; a nő azért, mert önönmagát, a férfi meg, mert a nőt becsüli meg általa. Nincsen messze az az idő, hogy midőn a magas körökben boldog családi ünnepet, keresztelőt, menyegzőt, névnapot stb. fognak ülni, mindannyiszor a misemondó ruha mellett a női iparegyletről is szeretettel fognak megemlékezni; és a mint az egylet megpendíti az eszmét, hogy e megváltói feladat sikeres megoldása végett saját háza van szüksége — és bár megpendíthetné már ez eszmét! — a tróntól a szegény polgárhajlékig minden nő, a kibben igazi női szív dobog, édes örömmel fog szóval-tettel buzgolkodni, hogy ez eszme minél előbb és minél fényesebben valósuljon; így épül majd fel a nagyszerű női árucesarnok, mely a főváros minden szegény nőjének becsületes kenyeret biztosít; a földszint és első emeleten lesznek az áru-helyiségek, a második emeleten a műhelyek, a harmadikon a mindenféle női ipartanodák, a negyediken végre szállások lesznek szegény nők számára, nehogy mint most, a sikamlós utcákon tévedjenek, és — oly bizonyosan fog beteljesedni ezen jövőndölésem, mint a milyen bizonyosan teljesedni fog az, a mit most fogok mondani.

Mert az is egy jövendölés, csak azt nem tudom még egész bizonyossággal, hogy mikor látandják azt testi szemek, a mit én itt lelki szemeimmel látok. Mivelhogy én látván látom Balaton-füredet olyan fürdőhelynek, a melyben ha bár a nyári idényben tiz új vendég érkezék is naponként, ezek még sem lesznek kénytelenek harminczad magukkal, — tudniillik azokkal együtt, a kik előtte való nap megérkeztenek és utána való nap megérkeztenek — különböző utitáskákkal hátukon és hónuk alatt reggeltől estig házról házra és szobáról szobára járva, egy használaton kívül álló lábas vagy tepszi után kérdezősködni, melyben fáradt tagjaikat nyugalomra lehajthassák; és mikor új vendégek érkeznek, nem lesznek kénytelenek tul a Balatonon várakozni, a míg az egyetlen „Kisfaludy“-nak másfél napi kéj-kirándulásból vissza tetszik térni; és mikor esős idő jár, a betegek nem lesznek kénytelenek házi árestomra itélni önmagukat, séta-csarnok hiányából; és mikor a hölgyek az uszodában egymással megismerkedtek, a sétányon is köszönni fognak egymásnak; és mikor végre valahára egyik hölgy a másikat kívánság szerint kellemes és kedvesnek találja, nem fogja arczpirolva és ezer bocsánatkérés mellett kérdezni tőle, hogy hát igazán keresz . . . , de ezt be sem fejezem, mert mire ezen jövendölésem teljesedésbe fog menni, akkorra már csakugyan közel lesz a világ vége.

És itt legyen szabad — de csak azért, hogy megegyeztessék — egyik barátom gonosz megjegyzéséről említést tennem. Tátra-Füredről, hol néhány hetet töltött, haza érkezvén, kérdem tőle, hogy mulatott? azt mondja, felségesen, valamennyi vendég szinte egy családot képezett, pedig volt ott minden rendű és rangú vendég a kékvérű főúrtól kezdve a rőfös-kereskedőig. — És hölgyek? kérdém én. — Hölgyek? Azok nem voltak, — jegyzi meg az én barátom. — Hogyan? — kiáltám fel elszörnyűködve. — Hisz akkor az egy minden költészet nélküli élet lehetett! — Az meglehet — viszonzá az én barátom, szomoruan felsohajtván, — hanem. — Nos micsoda hanem? — kérdém ingerülten. — Utóvégre is az a barátságos összehimulás, a mi a fürdői életet olyan kellemessé teszi, és a mit a mi fürdőinken leginkább a hölgyek nehezítenek meg annyira, . . . de hagyjuk ezt, ismered elveimet, nem szeretem a hát mögötti megszólást, — szakította félbe önmagát barátom, és én sem erőltettem tovább a dolgot, hanem föltettem magamban, hogy csak azért is nyilvánosságra hozom e rövid beszélgetést, milyen nagy lesz az én örömöm, ha tényekkel cáfolhatom meg vádoló állítását; ha az idén nem, esztendőre, és ha — a mit azonban nem hiszek — akkor sem, hát máskor; avagy nem nevetni való, csak gondolni is, hogy a nő, a ki a világosságán a köszönheti megdicsőülését, ő, a polgárosodás fényképei, jobban éreznék magukat a lelki sötétségben a férfiaknál?

Épen ezen erős meggyőződésemmel fogva alkalmat veszek magamnak egy új találmányra hívni fel hölgyeink figyelmét. Általánosán tudva van, hogy a férfiak legnagyobb része fellegetől körülfoltyva szereti magát látni, és ha másként nem teheti, füstfellegeket ereget maga körül; mondják, hogy ez az önfüstölgetés körülbelül annyiba kerül nekik, mint a nők — a bálukat nem számítva — a toillette. Hanem ami talán nem mindenki előtt tudva van, az, hogy a férfiak által elhajított szivarvégek körülbelül elegendők volnának arra, hogy egy pár száz koldus-gyermeket becsületes munkás emberekké lehetne nevelni; azaz gondosan össze kellene gyűjteni ezen szivarvégeket és midőn szép mennyiségre felgyűltek, felküldeni Pestre, valamelyik szerkesztőségnek, hogy az itteni dohánygyáraknak eladja. Épen most értesültem, hogy a derék tordai hölgyek egy árvaház lé-

tesítéséről gondolkoznak, és arról is értesültem, hogy egy Schönstein Adolf nevű uri ember olyan valami készüléket talált fel, melynek segítségével a szivarvégeket levágni is, összetartogatni is lehet; nem hiszem, hogy az a készülék többbe kerülne 30—40 krajczárnál, és ellenben igen is erősen hiszem, hogy ezt a készüléket akár a zsebben is igen kényelmesen magával hordhatja a férfi; a legegyszerűbb dolog tehát, minden füstös száju férfinak ajándékolni adni egy olyan szivarvég-gyűjtő készüléket, azzal a kikötéssel, hogy mielőtt a szivart érintkezésbe hozná ajkaival, előbb ezen kedves készülékkel hozza érintkezésbe és az érintkezések eredményét időről időre hűségesen az ajándékozó szép kezeihez szolgáltatassa. Csak az egy Pozsony városban kétezzer forintot gyűjtöttek össze a nők szivarvégek után az ottani szegények javára a múlt évben! Mily nagy segítség volna ez a derék tordai nőegyletnek, ujjabb nemes szándékának kivitelére!

— i — r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Clotild főhercegnő.) József főherceg neje, e hó 9-dikén Alesuthon egy fiu-gyermekkel örvendeztette meg férjét, és az ujszülött főherceg még az nap délután megkereszteltetvén, József, Ágoston, Viktor, Kelemen, Mária nevet nyert. Ez alkalommal Clotild főhercegnő sajátkezűleg himzett diszes miseruhát ajándékozott a felcsuthi templomnak, József főherceg pedig ezen családi örömnapp emlékére diszes kápolnát fog a Margit-szigeten építtetni. A magas gyermekágyas úgy, mint az ujonszülött főherceg a körülményekhez képest, jól érzi magát.

✦✦ (A pest-budai nőiparegylet) világiállítási bizottsága tisztelettel fölkeri azon hazai iparosokat és kereskedőket, kik üzletükben a női munkát bármiként is igénybe veszik, hogy a pesti világiállításon a magyar női munkák kiállításán a képviseltetése végett e női munkákból egynéhány példányt hozza (Sándor-utca 10 szám) s által s bécsi világiállításba felküldeni, avagy annak beküldésében a női munkásoknak segédkezet nyújtani sziveskedjenek.

✦✦ (Nemes adományok) Huzly Károly debreczeni kis prépost és derék tanügybarát, egyik közelebbi iskolaszéki ülésben bejelentette, hogy azon 80 frtot, melyet iskolai czélokra és az iskolaszék rendelkezésére, még a múlt évben megajánlott, a jövő október 1-én kezdődő új iskolai évtől kezdve éltetfogytáig évenként 200 o. é. frtra emelte fel. — Nyitra-Ujlakon gróf Eszterházy István saját erszényéből vett bérbe egy lakot iskolának s egyszersmind a tanítót is ő fizeti. Neje az iskola felszereléséről gondoskodott és a gyermekek közt sok ajándékot osztott ki.

✦✦ (A vasárnapi regattára) következő nevezések történtek: a száz aranyos díjra a „Kohinoor“ és „Délibáb“, a pesti s nemzeti hajósegylet két csónaka; az ötven aranyra: a komáromi egylet „Komárom“-a, a Duna-klub „Hajnal“-a, a budai csónakázó egylet „Pest“-je s a nemzeti egylet „Villám“-a; a harmincz aranyra: a nemzeti egylet „Gipsy“-je és „Fantasy“-je, a Duna-klub „Sympathy“-ja s az „Egyetértés“ egylet „Gyöngyvére“; a hölgydíjra pedig hét hajó jelentkezett: Vargha L. „Furá“-ja, Unger E. „Pull a head“-je, a bécsi „Helene“, a nemzeti egylet „Fantasy“-je, Unger E. „Névtelen“-je, a Duna-klub „Sympathy“-ja, s a budai csónakegylet „Nyil“-a. Érdekes látvány lesz, minő sok év óta nem volt a Dunán.

✦✦ (Lévay Henriknek,) az első magyar biztosító-társaság

igazgatójának, — ki egyszersmind több más pénzüzetnek és pénzüzeteknek részese, — a magyar földhitel-részvénytársaság igazgató-tanácsából történt megváltását pesti tőzsdei körökben s a napilapokban sok mindenféle hírrel hozták kapcsolatba, jelesen Lévy urnak a magyar kormányval való összeköttetésével, s hogy Lévy egy kölcsönmivel telt sikertelen fardozásaiért is 300 ezer forintot követelt volna a kormánytól. Erre nézve a hivatalos lap illetékes helyről vett értesítés után nyilatkozatot tett közzé, miszerint: „Lévy ur kilépésére a miniszterelnök és pénzügyminiszter nem volt semmi befolyással. A kormány egyik tagja sem állott Lévy urral sem köz-, sem magánügyben semmiféle összeköttetésben, és az érintkezés vele csakis mint társulati igazgatóval történt; tehát alaptalanok mindazon állítások vagy gyanúsítások, melyek őt a kormány bármely tagjával összeköttetésbe hozzák.“ A lapok azonban nem elégszenek meg e nyilatkozattal, hanem fenntartják azon állítást, hogy L. ur „drága szolgálatokat“ tett a kormánynak.

✦✦ (*Az írói segélyegylet*) titkára: Gyulay Pál, föl hívja mindazokat a tagokat, kik kamat vagy évdijakkal hátralékban vannak, hogy tartozásukat a magyar földhitelintézet pénzügyi osztályához (bálvány-utca 5. sz.) mielőbb beküldeni sziveskedjenek. A segélyegylet ápril 10-dikétől aug. 8-ig következő alapítványokkal növekedett: gr. Wenkheim Frigyesné tízezer frt, Adler Ignác 200 frt, néhai Vida Lajos hagyománya 500 frt, Weninger Vince 200 frt, összesen 10, 900 frt. Adakoztak: az egyesült fővárosi takarékpénztár 100 frt, gr. Károlyi György 172 frt, az országgyűlésen megszavazott összegből 1200 frt, egy czibakházi lakos 1 frt 50 kr., Weisz Bernát Ferencz 100 frt, összesen 1573 frt 50 kr. Továbbá Halász István és Marasztóni József két nagyobb műlapjuk tiszta jövedelmének felét ajánlák föl.

✦✦ (*A sugárutat,*) melynek érdekében a kisajátító esküdt-szék gyakran működik azóta is kezdik a munkát. Először is — egy tizenházból álló csoporthoz fognak, mely a jövő év október havában már kész leend. Ugyanez idő alatt a városligeti részben egy mintául szolgáló nyaraló-csoporthoz is elkészül, melyhez Ybl, Skalnitzky, Unger, Weber, pesti építésszek s Gnauth stuttgarti tanár adták a terveket. Ez utóbbiét különösen dicsérik. Az utépitéshez is hozzá fognak már, Vogler mérnök vezetése mellett. A sugáruti összes házak egy ötödére vannak már készen a tervek.

✦✦ (*A Batthyány-émlék bizottság*) a boldogult miniszterelnök sirja fölé a nemzet kegyeletéből felállítandó emlék tervét elfogadván, az építkezést megkezdeni határozta és azzal Horváth Mihály püspököt mint bizottsági elnököt és Sztupa György pénztárnokot bízta meg. Miután az építkezéshez már e napokban hozzáfognak, megkeresték Pest városát, hogy a helyszíntre bizottságott küldjön ki, hogy annak közbenjöttével a netalán felmerülő észrevételek kiegyenlítettessenek és intézkedés tétessék a város által márvány lapokkal kirakott sirra nézve is. A tanács e végből Feszl Ágost tanácsnokot, Discher József, Ybl Miklós építésszeket és Lucze György főmérnököt küldte ki.

✦✦ (*Hajós Zsigmondnak*) a nemzeti színház tíz évi szerződést ajánlott a következő feltételekkel: az első évben kilenczezer forint, s minden következő évben ezerral több; az ötödik évtől a tizedikig pedig tizenháromezer s évenként kat heti szabadságidő. Hajós külföldi szereplése közben meggyőződhetett, hogy ennél kedvezőbb feltételekre alig fog bárhol is szert tenni. — A nemzeti színpadon mult szerdán énekelt próbát Vizváriné-Krecsányi Sarolta. Az intendans próba után kijelenté,

hogy jövő csütörtökön megkezdheti vendégszereplését. Ez azonban el fog halasztatni, miután Vizváriné e hó 19-dikén N.-Váradon lép fel, hová több előadásra szerződött.

✦✦ (*A cholera ellen.*) Pettenkofer müncheni tanár a cholera ellen a következő óvszereket ajánlja: 1. A bőrtvékenység fentartása naponkinti izzadás által; 2. azon belehelése; 3. nedves deréköv a jó emésztés elősegítésére; 4. testmozgás és tevékenység és 5. észszerű életrend és minden ártalmas élelem mellőzése. Jó tudni ezt, még akkor is, ha, mint hála Istennek, jelenleg nálunk semmi szükség sincsen reá.

✦✦ (*A szegedi vár regényeiből.*) Több év előtt alapos gyanukkal terhelve állt egy fiatal ember a törvényszék előtt. A bűn igen súlyos lehetett, mert halálra ítélték miatta, s ő hiába erősítette ártatlanságát, minden ellene szólt, s nem volt képes igazolni, hogy a bűntény elkövetési ideje alatt hol volt. A halálítéletet azonban 20 évi fogságra változtatták, s az elítélt már 5 évig volt elzárva, midőn a szegedi bűnügyek hálózatában ráakadtak az igazi tettesre is s az ártatlanul szenvedőt szabadon bocsátották. A törvényszék egyik tagjának azon kérdésére, hogy miért nem igazolta annak idején, hogy a bűntény elkövetésekor hol volt, annál is inkább, mivel ezzel teljesen kitisztázhatta magát — azt felelé, miszerint ez uton egy nő becsületét — kívül viszonya volt — tette volna tönkre.

✦✦ (*Vegyesek.*) Kalocsa Róza jelesül ismert nevelőnő jelenti a szüléknek, hogy a muzeummal szemközt fekvő düledező házból kiköltözvén, a szülék, gyámok szeptember 28-dikáig ideiglenes lakására (a reform. iskolaépületben, széna-tér 6 sz. a.), azontul pedig az új növeldei helyiségbe (ország ut 39. sz. a.) sziveskedjenek hozzá fordulni a jövő tanévre szóló bejelentéseikkel és leveleikkel. — Gróf Széchenyi Ödön már elébb egy soproni izraelitának adta el sághi urodalmát, kastélyllyal, családi képekkel, négyszázezer forintért, s jelenlegi tulajdonosa most egy millióért árulja. — Pécs városa, hogy a koldulás megszüntetessék — szeretetház fölállítását határozta el. Az igazgatói állomásra Eperjessy Kálmán, a „Pécsi Lapok“ szerkesztője van ajánlva, ki a szeretetházi intézmények tanulmányozására még néhai Eötvös miniszter alatt volt kiküldve, és a ki szeptembertől kezdve élelclapot is szándékozik Pécsen megindítani. — A Károlyi-Komáromy-pörnek nincs vége mint egy pár lap jelenté. Wagner Géza ur, mint néh. Komáromy György örökösének meghatalmazottja ugyanis kijelenti, hogy a hiányok, melyek miatt kereseti joga eddig leszállított, pótolhatók, ha a követelés eredete leplezetlenül felderítettik. — Az ideiglenes népszínház alapkövét Miklósi, mint halljuk, ünnepélyességgel fogja letéttetni. Az engedélyt e színházra mult szerdán kapta meg Miklósi ur, 6 évre. Az engedély díja: 200 frt volt, azon kívül minden évben egy-egy arany. — A színházi drámabíráló bizottság b. Jósika Kálmánnak „Salome“ című öt felvonásos tragoediáját, előadásra elfogadta. A szerző e színműben Ebergényi Julia esetét dolgozta fel. — Kvassai Ede 4 felvonásos drámát adott be a nemzeti színházhoz. A darab címe: „Szélmalomharez“, melyben az olyan eladó lelkeket festi, kik jó pénzért mindenkit szolgálnak tollukkal. — Szigligeti Edének, az aranyos színműírónak közelebb elfogadott „Új Világ“ című vigjátéka a századik darabja, melyet írt. — Munkácsy Mihály festész hazánkba meglátogatván a párisi magyar együletet, annak alaptökéjére 50 frankot adott. Munkácsy közelebb haza jön s itthon rokonai körében Békés-Csabán telepszik le. — Alter és Kiss divatkereskedése egyszerre huszonnyolcz magyar szabásu női ruhára kapott megrendelést. Sok év

elmult, mióta mindössze sem készítették nála ennyit. E magyar ruhákat nagykunsági urhölgyek rendelték meg az otté hó végén tartandó honvéd-zászlószentelési ünnepélyre. — A közoktatási miniszter Thanoffer Lajos orvostudort a szövettanból egyetemi magántanárrá képesítése folytán e minőségben megerősítette. — Lewald Fanni hírneves leveleit a nők munkaképesítéséről Révay Sándor magyarra fordította s Wodianernél sajtó alá is adta. E műre a kiadónál szeptember elsejéig elő lehet fizetni 80 krjával, bolti ára 1 forint leend. Gyűjtőknek 10 példány után tiszteletpéldány adatik. — A nemzeti múzeumot júliusban 19,272 személy látogatta meg: a könyvtárt 270-en, 48 kéziratot s 1332 nyomtatványt használva; a régiségtárt 6459-en, a képtárt 6418-an az állat- és néprajzi tárt pedig 5685-en. Ez egyszer tehát a régiségtár tulszárnyalta a képtárt. — Arany János, kitűnő költőnk, bevégezte a „Daliás idők“-et. Sietünk ez örömhirt tudatni olvasóinkkal, s előre is örvendünk, hogy oly sok ideig pangott költészetünk rövid idő alatt egy remekművel lesz gazdagabb. — Lengyel Sándor kecskeméti physical tanár augusztus 3-dikán kilépett a piarista szerzetből s reformatussá lett. E lépése után a kecskeméti ref. főgymnázium physical tanszékét is megnyerte. — A lipótmeezei tébolydában jelenleg 238 nő és 242 férfi, összesen 480 beteg részesül ápolásban. Az intézet fenállása, 1868. decz. 8-dika óta mostanig 1200 beteget fogadott be, kik közül 700 férfi és 500 nő volt. Az intézet gyógmódja egészen az újabb rendszerek nyomán halad, mely a kötözést, a hidegviz-zuhanyt s az ostorozást kizárja. Tizennégy kertje van az intézetnek, melyekben a betegek üdülést és szórakozást találnak. — Ipoly-Szalkáról Bonyhai Lajos bognármester hálás köszönetet szavaz Mészáros Alajos ottani lelkésznek, ki őt az Ipoly vizéből saját élte kockáztatásával szabadította ki. — Markus Ignác kelenföldi birtokos a Gellérthegy aljában kutat ásott, melyben keserű sós vizre találtak. A vegybontás alkalmából kitűnt, hogy a víz a szomszédos sós források vizével azonos. — Kolozsvárott b. Bánffy Kálmán már régebben állított föl omnibuszokat, egy- és kétlovas bérkocsikat, ujabban pedig vendéglőt tart bérben; most báró Huszár János szivarboltot és báró Bánffy Dezső a „Tisza“ biztosító és jelzálog banknak kolozsvári képviselője lön. — Megválasztott országgyűlési képviselők: Nagy-Becskereken: Trifunác Sándor nemzetiségi. — Szászvárosban: Wodianer Béla és Schuller József, deákpártiak. — Egy indiai herczeg volt a napokban az Európában szállva, ki Angliából hazafelé megy. Számos kísérete hét szobában alig fért el. Külön szakácsot is hozott magával, ki az ételeket európaiasan főzte, de egyuttal úgy megpaprikázta, hogy más, mint indiai gyomor meg nem emészthette. — Boráros Miklós Pest városa egykori főbírája, ki tekintélyes vagyonának nagy részét pesti jótékony intézeti czélokra hagyományozta, többek között a régi postautezában levő házat, melyben a bazár van, szintén a városnak hagyta jótékony czélokra. E házáért jó árt ígérnek, árából a Jozefinum fiárvaház, mely már oly szűk, hogy czéljának meg nem felel, mielőbb kibővíthető lesz.

♦♦ (Rózsás napló.) Kendeffy Árpád és Inkey Ella kisasszony esküvője e hó 12-dikén délelőtt 10 órakor ment végbe az egyetemi templomban, mely már jóval 10 óra előtt megtelt igen előkelő közönséggel. Az esketési szertartást Beiner Gyula, halasi plébános végezte. A felette fényes lakodalmas nép között megemlítendők Andrássy Gyula grófné (tengerzöld nehéz selyem ruhában, tulle illusion-nal borítva), Cziráky János grófné (violaszínű selyemruha), Pejachevich Prandau grófné (szintén violaszínű selyemruha), b. Eötvös

kisasszony, Pejachevich gróf kisasszony (gróf Pejachevich Márk leánya), Cziráky Luiza gróf kisasszony (mind a három rózsaszínű ruhában), Batthyány Antónia gróf kisasszony (violaszínben). Az urak mind magyar diszruhában jelentek meg. A bájos menyasszony csipkés fehér selyem öltönyben, dus hájában myrtus koszorúval, csipkés fátyollal, kezében nagy narancsvirág bokrétaival; a vőlegény vörös nadrag, s galambszürke atillában, kaczagánnyal jelent meg. Az esküvő az egyetemi templomban ment végbe, ezután a nászmenet a reformatus templomba indult, hol Szász Domokos, kolozsvári ev. ref. pap, ki külön e czélra érkezett Pestre, az új házaspárt megáldotta. Az ifju pár rövid reggeli után elutazott. — Kecskemétről értesítik lapunkat, hogy ott G. Fekete János ur e napokban vezette oltárhoz a kedves Széll Mariska kisasszonyt, továbbá Deák László ur e napokban özv. Fekete Jánosné egyetlen leányával, a kedves Erzsike kisasszonnyal, Kiss Ferencz ottani járásbíró ur pedig Buno Imre ur leányát, a kedves Teréz kisasszonyt jegyezték el maguknak boldog arákul. Áldás és szerencse kísérje szép frigyüket! —

♦♦ (Halálozások.) Alig nőtte be korán elhunyt fiatal írónk: Major Béla sirját a fű, és már hű neje: szül. Eördögh Ilka követte őt a más világra. E hó 14-dikén oltotta ki a halál e ritka szép és nemes 25 éves életet, Tisza-Földváron, hű szülési karjai közt. Csak négy hónappal élte túl férjét. A jó szülék fájdalomba borult szíve már most csak a hátramaradt kised unokában találhat némi vigaszt e súlyos csapás elviselésére. — Czillich Ede m. k. honvédezredes, a budai kerület parancsnoka, e hó 8-dikán este 9 órakor hunyt el Budán. — Az elhunyt ezredes, ki 48—49-ben is harezolt a hazáért, — a legképzettebb honvéd főtisztek közé tartozott, és mint ember és hazafi általános tiszteletben részesült. Elhunytát nemcsak ismerősei, barátai, rokonai, hanem az egész honvédség fájlalja. Temetése e hó 10-én délután ment végbe várbeli lakásáról. — Gróf Rhédey János, ki 1848 előtt az erdélyi országgyűlésen gróf Bethlen Jánossal mindig a Jósika-féle conservatívpart ellen szavazott és élete fogytaig a szabadelvű politikának hive volt, mult hétfőn estve meghalt Pesten, életének 77-dik évében. — A magyar színészet egyik uttörője: Láng Lajos közelébb hunyt el 72 éves korában. Az elhunyt atyja: Láng Ádám egyike volt a legelső és egyszersmind a legjelesebb magyar színészeknek, ki már 1792-ben hirdette az ígét, s a kit a nemzeti is méltónak tartott arra, hogy 50 éves jubilaumát megülje 1842-ben. Az egész Láng-család, kevés tagja kivételével, a szini pályán haladt. Az elhunyt fia: Láng Boldizsár több éven át színigazgató volt, leánya is színésznő volt, míg Temesváry Antal csongrádi földbirtokos nőül nem vevé. Unokái közül Láng Irén közelébb lépett a világot jelentő deszkákra. — Horváth Zsigmond, ki 1848—49-ben mint honvéd-örnagy vett részt a magyar hadjáratban, e hó 5-én meghalt Veszprémben és 6-án temettetett el. — Rajkai Friebeisz Lajos nyug. cs. s kir. százados neje, szül. Somssich Terézia aug. 5-én, 55-dik évében Kurtieson meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Beteg szobát darált kávéval

füstölni, úgy, hogy egy késhegynyi kávét egy kis parázsra kell vetni, igen légtisztító. — A darált kávét még a husfélék eltartására is jól lehet használni, t. i. a baromfit, vagy másféle hust minden oldalról kávéval be kell dörzsölni.

Egy kis ellenség a kertészkedésben

bizonyára azon vékony földi giliszta, mely kivált eső után nagyon elterjed. Ezen állatokat a legegyszerűbben ártalmatlanakká lehet tenni, ha virágos ágyaink és virág cserepeink földjét egy kis sós vízzel meglocsoljuk. Ha van giliszta a földben, úgy nem sokára kibujnak a földből, és néhány percz mulva mint halottak terülnek el. Hamburgban megpróbálták ezt az egyszerű szert, és a legjobb sikerrel. Számítalan giliszta veszett el, ezek pedig nagy és ártalmas ellenségei kényesebb növényeinknek.

A nap hatása a lisztre

a legkártékonyabb. Ki van mutatva, hogy a melyik lisztet egy ideig a nap sütötte, az csomós, nyulós lesz, igen hamar romlik. Tehát: óvni kell a lisztet a naptól. Együttal figyelmeztetjük gazdasszonyainkat, hogy a lisztet e meleg időszakban gyakran forgassák meg.

Nemzeti színház.

Augusztus 10-dikén: „Faust“, Gounod operája. — Augusztus 11-dikén: „A nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Augusztus 12-dikén: „A három kalap, és az első ősz hajszál“, francia vigjátékok. — Augusztus 13-dikén: „Rigoletto“, Verdi operája. — Augusztus 14-dikén: „A jó barátok“, Toldy István vigjátéka. — Augusztus 15-dikén: „A strike“, Szigligeti és Balázs népszimfíve. — Augusztus 16-dikén: „Bánk bán“, Katona szomorujátéka.

Divattudósítás.

A mult heti hűvös napokat ismét forró nyári napok követték, a mult héten már sűrűen vásárolták hölgyeink a melegebb felöltőket, e héten azonban még új nyári ruhák is készültek, mintha a jelen jó idő állandóságában egy kis bizalom is volna!

Újdonságul felemlíthetem azon derekakát és tűnique-eket, melyek fekete bársonyszalagból és fehér drap, vagy szürke csipkéből vannak összeállítva. Ezen viselet úgy látszik átmenete lesz a nyári idénynek az őszi: alul könnyű selyem vagy mohair ruha, felül e tarkázott csipke és bársony összeállítás.

A spanyol háromszögű mantillok fekete csipkéből, tafotából vagy cashemirből készítve igen kényelmes és festői viselet. Megvédi a fejet, a nyakat és vállakat a hűvös esti szellőtől, mert kendő alakú részei vállig érnek, és elöl a mellén csokorral vagy virággal lesznek leszorítva.

A finom fehérneműek (gallér, kézelő) egy része azon ujitáson megy át, hogy — nem fehérnemű többé, hanem tarkanemű, mert mosható porcalból készül. A porszínű écrűből kiállított gallérok, kézelők fehér guipure csipkével vannak díszítve, sőt a zsebkendő is ugyan olyan szövettel szegélyezve. Valjon ezen jelenségek, a csikos ingvállakkal, a sötétké k matróz ruhákkal és vörös övekkel együtt nem vándorolnak-e mielőbb ismét a feledés ködös országába?

És most még néhány szót mai mellékletünkről, egy lebbentyűs ruhaderék szabásáról.

Az első szám az előrészt, a második a hátrészt jelöli, a harmadik az oldalrészt. A negyedik az ujj felső, az ötödik az ujj alsó részét. Ezen ujjak most nagyon divatosak. A derék és az ujjak szintén köröskörül iverbe ki vannak vágva, a mi most nem csak derekakra, hanem a tűnique-ra és fodrokra is egyike a legkedveltebb díszítéseknek, kivált a ruha színéhez illő tafotával beszegve.

Számrejtvény.

Tatarek Ida és Hermintől.

1. 2. Nagy város utcáin élve nem nézheted,
De élte multával jó pénzen fizeted;

2. 3. Bár merre tekintsen fürkésző szemed,
Égen és földön ezt sehol sem leled.
1. 2. 6. Szerénység példánya, a földig meghajlik,
S ótalmat ad, ha fergeteg zajlik;
6. 2. 3. Midőn az égen még csillag sem fénylett,
Ez volt az összekavargott, forrongó élet.
5. 6. 2. 3. Igazi magyar az, oly meleg, oly pompás, virágos;
A legény, ha nyakán van, hogy kényes, világos;
3. 4. 5. Erdei vad, üldöző csapatától szorongatva,
Oh, be boldog, megmenekszik, ha ezt megkaphatja.
1. 4. 5. 2. Nincsen szája és van foga,
Fejeden jár, s nem bánod soha;
3. 4. 6. Mielőtt születik, el van már temetve,
Életre felhozva, nagy az ő kelete.
- 1—6. Olyan, mint a jó barát.
Jó időben szegen van,
De a hideg napokban
Dönti meg a téli fát.

Megfejtési határidő: szeptember 15-dike.

A f. é. 29-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Befordultam a konyhára.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Otilia, Báthori Zsigray Istvánné, Csikós Anna, Braun Riza, Laczi Luiza, Manszbarth Mótzer Emma, Gellén Ilona, Ploy Laustach Fanni, Miksafi Lipótné, Nagy Ida, Magyary Eleonóra, Kiss Irén, Fodor Mária, Varga Mariska és Anna, Schütz Laura, Moesz Marosy Emilia, Marosy Hermin és Etel, Kalla Mihályné, Kacsóh Zsuzsa, Vöröcs Juliska, Szmodits Irma, Dzinich Penez Mária, Bálint Julianna, Perisits Ilka, Keszthelyi Györgyné, Mannó Kálmánné, Barányi Aranka, Fehérvári Mari és Ilona, Basilides Mindszenti Kornélia, Schönfeld Cecília, Benedikovics Róza, Kiss Antónia, özv. Takács Berta, Erdensohn Emilia, Mátyás Berta, Kern Hermin, Káin Károlyné, Barthalos Vilma és Etelka, Buchelbauer Bozoky Riza, Ularik Begovceovich Vilma, Felvinczy Mariska, Paraicz Ilka és Teréz, Durzyk Albertné, Kiss Lőrinczné, Millián Mari, Ambrózy Juszina, Belba Jánosné, Pap Kovacsik Gizella, Sziklay Matild, Trajtler Erzsébet, Vadász Luiza, Józsa Gábor, Guba Celli, Gribovszky Ilona, Szabados Kosztyik Berta, Tucsny Irma, Seján Gorzó Kornélia, Diviaczky Mária, Lázur Lajos Anna, Jármy Ferenczné, Molnár Mária, Cornelié Duha, Pásztyeli Danielovich Emilia, Ratkovszky Mari és Vilma, Vég Józsefné, Égethő Eleonóra.

A 28-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Mátyás Berta, Tucsny Irma, Ratkovszky Mari és Vilma, Limbek Vilma, Vitál Bomb Angela, Csincsics Vilma, Égethő Eleonóra.

Tartalom.

A nők hivatása, Jankovich Reményi Katalintól. — Új dal új szerelemről, Palásti Sándortól. — Két szék között, pad alatt, Tóth Józseftől. — Sejtelem, Ilkától. — Az ördög sétája, Ember Istvántól. — Kalandos élet. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Lebbentyűs ruhaderék szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

24/8. 870.

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: Kálap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	34. SZ. Augstus 25-kén 1872.	Havonkénti színezett divat- képpel, minden színezett hímestruzsok- kal. Evenként két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

A családi kör.

Mindennek a világon megvan a maga fény- és árnyoldala és a házasság-élet sem tesz kivételt e részből; innen van, hogy e közmondásossá vált szövegben: „A házasság-élet bájos élet”, némelyek a „bájos” szóban a hosszú „á”-t röviden is szokták kiejteni.

Könnyen is lesz a bájos életből bájos élet, és akkor az emberek nagy része azonnal kész pálcát törni az egész intézmény fölött. Ilyen meg olyan iga, rabság, elevenen való eltemetetés a házasság, holott ez a legmagasztosabb eszme, a mit az emberiség Isten után szívében hordoz; az a talap, melyen a polgárosodás épülete nyugszik, és mely ha kidőlné, az emberiség mulhatatlanul az állatlanságba hanyatlana vissza. Még mai nap is, midőn évezredes erkölcsi kötelek fűzik az embereket egymáshoz, midőn igazság, haza, becsület, hűség, munkásság, tulajdon, jóllét, dicsőség, szeretet, kegyelet, jótékonyosság, tudomány, művészet és számos más erkölcs szövődik az emberiség körül, mondom: még mai nap is egyedül a házassági intézmény az, mely a többi valamennyinek a medrét óvja, a mint az világosan kitetszik azon körülményből, hogy a hol a házassági intézmény nem létezik a maga természetesen állapotában, mint a műveltségnek, vagy a hol a fogékonyság iránta csökken, mint néhány európai nagyvárosban, ott a többi erkölcsi tényező összevissza sem képes előbbre vinni a társadalmat a polgárosodásban, épügy, mint a hogy az egyes ember, és legyen bár olyan bölcs, mint Sokrates, és olyan gazdag, mint Croesus, nem érezheti magát igazán embernek, azaz erkölcsi értelemben véve boldognak, ha házasságon kívül folyt le élete. Nem nevelte föl gyermekeit, önként szakította el a kapcsolatot maga és a termé-

szet közt, — a le nem rótt tartozás nyomasztó tudatával halad a sir elé.

Midőn a világ teremtésekor Isten azt mondta: „Legyen világosság”, akkor még csak annál iszonytatóbban tűnhettek föl a Tohu-Ubahu zürzavarjai; arra az Isten a világosságot elválasztotta pozitív és negatív villany-folyamokra, így lett a nagy zürzavarból megragadó szép csillagrendszer, és csak azután foghatott a többi világ teremtéséhez: a világosság magában a szerelem, a házasság által válik az csillagrendszerre, és szintén csak azután foghat úgy a társadalom, valamint az egyes ember az ő többi világának teremtéséhez.

És e képen benne van a felelet is azon kérdésre, honnan van mégis a sok boldogtalan házasság a világon? Onnan, mert sok ember nem a teremtő dicső törvényeit tartja szem előtt a frigykötésnél; nem arra van tekintettel, hogy két oly lény egyesüljön, a kik közül egyik a másikat kiegészítse és életfolyamában serkentse, támogassa és megvilágítsa; hanem egyebekre.

Ez állítás igazsága legott szembeötlik, ha helyes feleletet keresünk azon kérdésre, hogy mi a házasság célja? Röviden összefoglalva, a felelet e kérdésre nem lehet más, mint: a férfi és nő boldogsága. Minek elérésére egy magában sem a férfi, sem a nő ereje, képességei és tehetségei nem elégségesek, arra: a boldogságra tudniillik, egyesült erővel szándékoznak törekedni, és ha elérik, a gyermekek boldogsága önmagától következik be.

De mik a boldogság feltételei? Erre nézve véti el az emberek nagy része a feleletet, egyaránt ifjak és leányok, és ami feltűnőbb: apák és anyák is, a kiknek pedig saját tapasztala-

taik folytán ismerniök kellene a házaselet kellékeit és miuéműségét. Nézzük először is a leányokat.

Három csoportozatra lehet e részben a leányokat osztani.

Az első csoport — semmit sem vélekedik e részben, mert szegény, jóformán gondolkodni sem tud még. Mint a nyíló rózsabimbó, úgy pislogat ki az életbe, látja feje fölött az eget és önmagán túl annyit, a meddig gyermekszeme láthat. Gyermek, a kinek a külső életről nincsen fogalma, annál kevésbé a belsőről. Két-három év előtt még bábuzott, és mint akkor a bábút, úgy most önönmagát öltözteti, dédelgeti; mikor valamely szalag nem akar neki kedvére állni, könyek áztatják bimbóarczát, és legfőbb vágya: egy sétában, vagy egy bálban leli határát; ott van mit látnia és szép ruháját kinek mutogatnia! Láthat szebbnél szebb ifjakat, ennek a termete, annak a haja, amannak meg a szeme olyan pompás! Ha ezek közül valamelyik — mindegy, akármelyik — őt megszeretné, nőül kérné, oh beh pompás volna ez! Járhatna egy ilyen szép férfi karján sétákra, társaságokba, bállokba, otthon még szép piros vagy kék szalagos főkötőcskét viselne, oh beh pompás volna ez! — ebből áll összes gondolatkészlete a házasságról, és a házasságon kívül — még kevesebből; egy álomélet, nyitott szemekkel; emberiségről és társadalomról, munka és küzdelmekről, jogok és kötelességekről nincsen fogalma, a magasabb értelmi világ teljesen ismeretlen előtte; hogy atyjának valami dolgai vannak, azt látja, de hogy mikép és miért, arról épügy nem bir magának számot adni, mint arról, hogy apja-anyja miért szereti egymást és őt és ő azokat; az mind úgy volt, mióta emlékezni tud és annak mind úgy kell lenni; nem észlel és nem ítél, mert nem szoktatták reá, nem munkálták elméjét, meghagyták gyermeknek, így lett hajadonná, akkor egy ifju közeledik hozzá, egyike azoknak, a kiknek szép bajuszkája, szép haja, vagy szép szemei már annyiszor olyan nagyon megtetszettek neki, természetesen most épen ellenállhatatlannak találja ezen tulajdonokat, lángba borul keze érintésére, ég és föld összefolynak kebelén — azt hiszi, hogy szerelmes, pedig csak lázban van, — így nyílnak meg előtte a házaselet kapui, mámoros szívvel teszi belé az első lépést.

Következik a második csoport: kedves, szeretetreméltó leányok, szendék, bájosok, mint az ibolya, és épen olyan ábrándosak: egy tündér-rege előttük az élet; nem is ember, a mi nem eszmény, ha lehetséges volna, soha étel-ital ajkukat nem érintené és legkedvesebb foglalkozásuk az olvasás; egy-egy ömlengő vers hetekig zeng szívében, keresztül élnek valamennyi regény-hősnő szerelmi gyötrelmeit, és a képzelet tulságos izgatása folytán az ábránd felülkerekedik az értelmén, a való élet helyett költői világba élnek be magukat, a melyben az embereknek egyéb dolga nincsen, mint bokrétaiba kötni a kikelet illatos bájszülöttjeit, vagy felfűzni a holdvilágos éjék hullócsillagjait és térdre borulva hódolat jeléül szívük hölgyének lábaihoz rakni azokat, mert az alkotó remeke, valamennyi világok királynője, minden tökélyek és gyönyörök összefoglalója: a nő, és jaj azon halandónak, a ki elég szerencsétlen, holmi köznap tárgyakat szóba hozni előtte, hogy: „napról napra drágább lesz a hus ára,“ „hogyan különböztetni meg a gyapotot a gyölestől?“ Jupiter villámai nem olyan lesujtók, mint a milyen az a tekintet, a melylyel — feleletül — lesujtani véli azt a vakmerő prózai teremtetést, a ki ilyen szavakat hozzá intézni merészelt. A kába! mi köze neki az efféle silány köznapiságokhoz?! Avagy léteznek-e abban a világban, a melyben az ő lelke édeleg, mézszárszékek, vászonkereskedések? Oh nem! mert ezen földöntuli sphaerákban csak a harmatgyöngyben megfordított napsugárt tükrözi vissza a hölgyi

szem igézetes tengere és csak pacsirta daltól zengő hangvirágokat renget hall-érzékéhez az illatáru lég! Így gondolkodik és — sokszor ilyenformán beszél is — a kedves lény és midőn a sors olyan férfit vezet körébe, kinek műveltsége, gyöngéd modora, vagy ügyes számítása, — de ez utóbbiról nem szólok ezuttal — így-amúgy megközelíti az ő eszményképét, oh, akkor egyszeriben a mi ábránd és csapongó képzelődés fiatal szívében éveken át felhalmozódott, az mind ez egy felé ragadja, ebben látja megvalósítva eszményképét, ő szeret, úgy, mint a hogy — szerinte — soha leány még nem szeretett, szerelmének élni-halni: mindennapi imádsága, — és oh, milyen boldoggá fogja ő tenni szíve ifját! nem lesz az a gondolata, a mit szívéből ki ne olvasná, és nem lesz még gondolat sem, már teljesítve is lesz általa; a menyország lakói ő hozzá fognak iskolába járni, ő tőle tanulni boldogságot, üdvösséget — és az ifju? csak némileg szép is legyen a leány, — kivált ha még egy kis vagyonkája is van hozzá — és csak kis fogékonysága legyen az ábrándosság iránt, ritkán bir ellentállani annyi hév és forró érzelemnek; hizeleg hiuságának, hogy úgy istenítettik, tüzei vért egy ártatlan szív csapongó lángja, lehetetlen, hogy ne viszonozza szerelmét, azt hiszik, hogy igaz szerelem vonzza őket egymáshoz, és ők egyek lesznek.

A harmadik csoport — oh ez már egészen más fán termett; az nem ábrándozik, hanem az „adott tényezőkkel számít“ mint a mai gyakorlati világban az üzérkedést nevezik; nem a hold és csillagokban, hanem e földön keresi ez vágyainak és gyönyöreinek tárgyait; élni, mulatni, két kézzel szakítani a jelen virágait és nem gondolni a holnapra; kivenni részét minden élvezetből; felülmulni a társnőket szépségben, és a mi — szerinte — egy a szépséggel: fény és pompában; magára vonni a nagy sokaság bámulatát ujjabb-ujabb szembetünőségek által; felköltetni az ármányos vetélytársnők sáppasztó irigységét; maga köré csöditni a bámulók és hódolók seregét, ezek az ő vágyai, és a ki által kielégíthetni véli azokat, az a férfi az ő eszményképe; szép-e, nem szép-e, nem tartozik a dologra, és még kevésbé az, ha művelt-e, avagy műveletlen; hisz nem ő benne, hanem csak általa akarja feltalálni a boldogságot; ő reá csak annyiban van szüksége, hogy legyen a ki a leányi korlátok alul kiszabadítsa, a „zsarnok társadalom“ törvényei szerint ez másként nem lehetséges, mint hogy elébb férjhez menjen, és — a fiatal embereknek rendesen nagyon tetszenek az ilyen „fash“ kisasszonyok; úgy tánczolnak, hogy a szinpadon sem különben; körülöngöjják tehát, mint a méhek a virágot; persze, egytől-egyig szerelmesek belé, gondolja a „praktikus eszű“ kisasszony és aztán kiválaszt magának egyet a sok közül; átalános az ámulat és ócsárlás a jó barátok részéről, miért épen ez a szerencsés? mivel különb ő náluknál? és ez mind olyan fenséges tréfa a két szerelmesre nézve; mert most már roppantul szerelmesek is egymásba, és Isten tudja, mire nem volnának képesek, ha minél előbb a pap össze nem adná őket.

Volna ugyan még egy negyedik csoport is, de ennek tagjai nem is felettenagy számmal vannak, azután meg a kik e csoportból valók, azokból telnek ki a boldog házasságok, nekem pedig most még csak a boldogtalan házasságok okairól szólni van szomorú feladatom.

A házasságok tehát megvannak kötve, elébb azonban nézzük a férfiakat is egy kissé.

(Folytatása köv.)

Gyönyörű a nyiló rózs a.

Jablonsky cseh költeményeiből.

Gyönyörű a nyiló rózs a
Felpattanó bimbájában,
A mint virul virágozó
Testvérei szép sorában.

Gyönyörű a fülemüle,
Nála szebb dalt nem tud senki,
Midőn árnyas ligeteknek
Örömeire bűjót zengi.

Kérdezed: mi szebb ezeknél?
Vagy legalább hol van mása?
Az, fiam, a nemzetéért
Verő szívnek dobogása.

Két szék között, pad alatt.

— Pályanyertes beszély. —

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

Végre a nyeregben ültem s kezembe fogva a kantárt, igyekeztem magamat lehetőleg egyenesen tartani.

E perczben láttam, hogy Villiam is, ki észrevétlenül eltűnt, felénk üget, egy kis pony lovon.

Izabella hozzám lovagolt s karját felemelve, csengő hangon kiáltá.

— Allons!

Ezzel megereszté a kantárt, mire a paripa nekiiramodva futott le a kastélyból.

— Allons monsieur! — mondá Villiam is, ki ezalatt hozzám érkezett s egyet suhintva, követték Izabellát.

Lovam lassu trappban haladt, mindazáltal féltem, hogy valami szerencsétlenség történik velem.

Izabella a „vén fűzfá“-nál, mely a kastély előtt elterülő völgy tulsó végén állott, villámtól ketté hasított vastag törzsével, bevárt bennünket.

— Lassan haladnak, — mondá s bizonyosan azért mosolygott, mert kezdő gyakorlatlan lovasok módjára, nagyon is feszesen ültem a nyeregben.

— Hogy kintebb annál gyorsabban vágassunk, — vizsomzám, ugyane perczben egy sólyom suhant el fölöttünk, melytől lovam megijedve kiugrott, én pedig féloldalt lecsuszva, csaknem kiestem a nyeregből.

Izabella elhalványult s aztán, mikor látta, hogy újra viszarántom magam, hangosan felkaczagott.

— Az első malheur! — mondá és ostorával lova nyakát veregeté.

Arcom lángvörös lett. Végtelenül resteltem a dolgot, és a legélesebb gunyként csengett fülemben az a kaczagás.

— Haladjunk!... előre!... De ni, ni! Jól látok-e? ki az a leányka, a ki a parton felfelé haladva erre néz?

Hátrapillanték s még inkább elpirultam. Az a leányka Birike volt. Zavarba jöttem, lesütém szemeimet.

— Az Birike, a kasznár leánya, — felelém s most nem mertem hátratekinteni. Féltem, hogy a távolság dacára is kiolvasom a folytonosan felénk néző leány szemeiből a szemrehányást, hogy már az első napon megszegtem fogadásomat.

— Gondoltam; hogy tetszik önnek ez a leányka?

Bizonyosan nem tudta, kitől kérdezi.

— Nekem?!... nekem tetszik.... Csinos leány, meg kell adni.

— Én meg azt mondom, hogy ritka szép teremtés.

— Valóban, nagyon szép.

És lopva visszanéztem. Birike a parton állva nézett utánunk. Pedig már messze haladtunk.

— Valjon mit fog mondani?! — gondolám, midőn a szilfák s ákácokkal szegélyezett utra értünk, mely elrejtett szemei elől. Egy perczig szomorú arcot mutat, aztán kebelemre veti magát. Így lesz, bizonyosan így lesz.

S e gondolat megnyugtatót.

Az ut egészen a szomszéd birtokos lakásáig húzódtott, melyet nyárfa erdő borított.

Izabella a fasorok közt vágatni kezdett, s intett, hogy kövessék.

— Mit gondol, melyik gyorsabb: a „Szellő“-e vagy a „Villám“? — kiáltá vissza.

— A physikai világban mindenesetre a villám, — felelém, s hogy jóvá tegyem előbbi ügyetlenségem, neki indítam paripámat.

Villám nem vette tréfára a dolgot s fejét levágva, oly fékvesztett sebességgel kezdett futni, hogy szemeim kápráztak s megdöbbenésemben istenre bízam magamat, mert hát magamban legkevésbé sem bízhattam.

Pár pillanat mulva nemcsak beértem Izabellát, kinek lovagló ruhája hosszan lengett utána, hanem egy lőféjjel meg is előztem.

Gondolom, hogy furcsán ültem a száguldó paripán, mert Izabella elkezdett kacagni.

— Bárdos ur! vigyázzon! ne düljön úgy félre! mindjárt kiesik a nyeregből.

E szavaknak csak annyi hatásuk volt, hogy a Villám még sebesebben futott előre a kemény töltött uton.

Hasztalan rángattam a kantárt, a neki eredt paripát nem lehetett fékezni. Fejem szédült a roppant sebesség miatt, melylyel a tárgyak utánam maradtak, s ezer szerencse, hogy eddig is le nem fordultam a lóról.

Izabella, ki — mint egy harezban vágató amazon kedvese mellett — mindig nyomomban volt, nem tudta megállni, hogy ne kaczagjon gyámoltalan positurámon, és sokszor figyelemzetlenül kiáltott reám, hogy ne féljek, csak szorítsam át lábaimmal a lovat, s ne dőljek oldalt stb., melyeknek ekkor felét sem értettem meg.

Már a fasor végére értünk — Villiam által távolast követve — hol a lankás kezdődött, melyet egy kevéssel azelőtt kihányt széles árok határolt, míg az árkon belül a nyárfa erdő mellett, pusztá térség nyult el.

— Most vigyázzon! — kiáltá Izabella, — mert lova át fog szökni az árkon.

Alig mondá ki e szavakat, midőn már a paripa egy óriási ugrással túl volt az árkon s ugyan e perczben érzém, hogy magasan feldobattam a levegőbe s aztán aláestem... még pedig, gondold öcsém — az árokba!

Izabella felsikoltott s nem törődve a tovarohanó gazdátlan paripával, visszatartá a „Szellőt.“

— Az istenért, nem történt valami baja? — kérdé haloványan s reszketve az ijedtségtől.

Nem szóltam, szemeim tele voltak homokkal, azokat kaparásztam, pedig hallottam a kérdést. Nem akartam, hogy észrevegye hangomról megijedésemet.

— Bárdos ur! . . . kérem szóljon, nem történt valami baja?

Kimásztam a mély árokból, mely szerencsémre egészen száraz volt s felkacagtam, mintha valami kitűnő kedvem lett volna.

— Semmi, nagysád! semmi, — mondám folyvást kacagva.

— Ah! hisz homloka vérzik!

— Vérzik?! — szoltam, megtapintva homlokomat. Ujjaim pirosak lettek a vértől.

— Valóban. Szerencsére csekélység az egész. Valami gaz felkarcozta.

Ezeket mondva, zsebkendőmmel letörültem a serkedező vért homlokomról.

— Na, én ugyan megjártam. Még ilyen nem történt velem.

Izabella még csak most kezdett igazán nevetni, midőn elenyészett a baj gondolata.

— Ah, hisz ön nagyon rossz lovas. Az Istenért, hogy ült ön azon a „Villámon“?! Valóban, csodálkoznom kell. Ennyire kijönni a lovaglás művészetéből. — Versenyt kacagtam a gyönyörű leánynyal.

— Vallja meg őszintén, ugy-e, mindig rossz lovas volt életében?

Ránéztem a szép fényes arcra s nem tudtam eltitkolni, hogy még jó lovon sem ültem életemben.

— Lehetetlen! Mily nagy mester ön, Bárdos ur! Azt hittem, hogy a legkitűnőbb lovaglók egyike.

— Köszönöm. Egyszersmind bocsánatot kérek, hogy ennyire érdemetlen voltam nagysád előleges kritikájára; de nem akarván mellőzni megtisztelő felszólítását, melynek kötelességszerű teljesítése, daczára ügyetlenségemnek, előttem igen kedves volt, még a „kinevettetés“ áldozatától sem riadtam vissza.

A leány nagy fénylő szemeit ígéző mosoly kíséretében reám vetve, őszinte jóindulattal nyujtá kezét.

— Ön tehát áldozatot tett az én kedvemért! Köszönöm barátom!

— A kegyed jelenléte kizár minden áldozatot, kisasszony.

— Ön ritka udvarias és szeretetreméltó ember, Bárdos ur!

Mig Villiamnak sikerült megfogni s elővezetni Adorján ur paripáját, vidáman beszélgettünk egyről-másról, s ez eleven szellemű leány bizalmas társalgása dusan kárpótolt a vallott kudarczért.

Mikor hazafelé mentünk, egymás mellett lovagolva (mert nota bene, ismét felültem a Villámra), folytattuk beszélgetésünket egészen hazaig.

— Mikor fogunk ismét kilovagolni? — kérdé pajkosan, midőn felkisérttem a lépcsőkö.

— Bármikor parancsoljon velem.

És megfogadtam, hogy addig nem nyugszom, míg bele nem gyakorlom magam a lovaglásba, ha minden időm reá fordítom is.

Minden időm? Hát Birike? . . . Elpirultam és megdorgáltam magamat, hogy csak percze is megfeledeztem ez angyalról.

— Elvégre is nem kell arra olyan sok idő!

* * *

Másnap találkoztam Birikével. Láttam az iroda ablakából, hogy a kertbe ment s elvégezve dolgomat, egyenesen odatar-
tottam.

Egy nagyszerű rhododendron előtt találtam, a mint annak virágait nézegette. Midőn megszólítám, szelid arca fellángolt s zavarodottan nézett maga elé. Bizonyosan rólam gondolkozott, rólam, ki oly hamar feledém ígéretemet s most észrevétlenül hozzá érkező, nem tudta mit szóljon, hogy fogadjon? Ajkaimhoz vontam kezét s üdvözöltem.

Üdvözlésemet viszonzta, de nem nézett reám.

— Mért rejtet el szép szemeidet? Hát már egy pillantásra sem méltatsz? — és odahajolva hozzá, harmatgyenge arczára csókot leheltem.

— Rossz ember! — mondá. — Haragszom reád.

— Igazán? Miért, édes kicsi Birikém?

— Amiért oly korán megszegtet fogadásodat.

— Ah, most értem már. Tehát a kilovagolás az ok, nemde?

Oh kis angyalkám te! Hisz csak nem lehetek oly udvariatlan, hogy első alkalommal mindjárt megtagadjam a kisasszony ohajtását. Mit tartott volna felőlem? Azt, hogy egy faragatlan, vad ficzko vagyok! Ugy-e Birikém, magad is igazat adsz most már?

— Egy feltétel alatt.

— Ismét feltétel!

— Ha kerülöd azt a leányt.

— Milyen kívánság! Hisz ha megszólít, csak nem szaladhatok el. — Birike arca elborult.

— Ugy-e most már nem ígéred meg?! Látod, Kálmán, én nem ok nélkül ki-ánom ezt. Ismerem Izabella kisasszonyt s tudok eseteket. . . .

— Kerülni nem fogom, de nem is keresem társaságát. Nos? meg vagy elégedve? Bizonyosan, ha megfogadom, hogy rajtad kívül soha senkit sem fogok szeretni.

A leányka keblemre hajtá égő arcát és azt mondta: — Így megvagyok, Kálmán!

Szegény leány, nem ok nélkül aggódott. Ősztönszerűleg érezte, hogy boldogsága nem fog sokáig tartani. Hisz az élet rövid boldogság és hosszú szenvedésből áll. Miért lettem volna én különb másoknál? Gyarló, nyomorult voltam én is, mint más bolond, más is elbizakodott ember lett volna helyzetemben.

(Folytatása köv.)

„Miserere.“

Seyfried Ernőtől.

Atérdepelve az oltár előtt,
Imádkozol áhitat-teljesen,
Mig foly az áldozat, titokban én
Leányka, bájos arczodat lesem.

Áthatja keblem' a nép éneke . . .

Oh! hallod-e, mit esd: „Miserere.“

Imádban üdvöt, áldást kérsz te le,
Ami után minden kebel eped,
Mint angyal, oly szeliden kéred azt,
S megadja mind az ég — hidd ol — neked.

Áthatja keblem' a nép éneke . . .

Oh! hallod-e, mit esd: „Miserere.“

Mi volna életed, ha hő imád'
Megvetve meg nem hallgatná az ég?
Minden boldogság, mely tiéd vala,
Mint tömjén füstje, úgy oszolna szét.

Áthatja keblem' a nép éneke . . .

Oh! hallod-e, mint esd: „Miserere.“

De nem, te oly forrón imádkozol,
Mosolygó ajkad oly buzgó imát rebeg,
Ha nem volna a „Jóság“ oda fenn,
Még ugys megadatnék az neked.
Áthatja keblem' a nép éneke...
Oh! hallod-e, mit esd: „Miserere.“

S én egykor hozzád így imádkozám,
Szerelmeddel hogy engem' boldogíts,
Te megvetél... lesújtva érezem,
Szivedben irgalom számomra nincs.
Nem hatja át kebled' szüm éneke...?
Oh! hallod-e, mit esd: „Miserere!“

A z ö r d ö g s é t á j a.

Narrey után
Ember Istvántól.
(Folytatás)

Tövében csillámlott a mocsár, ezüst pikkelyeivel oldalához tekergőzött óriási kigyóhoz hasonlítva.

— Jól van, láttam, a mit látni akartam. De hogyan lehet ebbe a toronyba bejutni? — kérde Reynold, a kunyhóba visszatérve.

— Nem megy oda élő lélek, — sietett felelni az öreg Bibiána, — úgy tekintik azt, mint az ördög rezidenciáját s biztosítom, hogy több mint száz év óta egyetlenegy keresztyén sem volt elég vakmerő, elég esztelen, hogy az ördög torkába vesse magát.

— Nos ha mindeddig nem találkozott olyan, találkozik ma, — kiálta Reynold, — mert esküszöm az Istenre, hogy az éjt az ördög tornyában töltöm.

Ezen szavakra mintha valami villanyos erő ért volna hozzájuk. Cis-Yan, az adószedő és Bibiána olyat ugrottak székökön, hogy akaratlanul felálltak.

— Az ördögnél!! — hebegé Cis-Yan, bámész szemeket meresztve Reynoldra.

— Az ördögnél!! — ismételé Haagens, s félelmében fogai vaczogtak, haja ég felé állt, mi miatt nagyon hasonlított egy tövises disznóhoz.

Mürg Bibiána pedig keresztet hányt magára.

— Rajta, Knyll! addsa elefáncsont kürtömet, töltsd meg a karabélyomat s induljunk. Soha sem láttam olyan gyűlést, hol az ördög elnököl s legcsekélyebb lehetőségét sem akarom elszálasztani ezen pompás látványnak. — Majd látva, hogy a szegény Knyll míg a portartót akarja kinyitni, remeg, mint a szélrázta falevél, így folytató:

— Nyugodjál meg, Knyll barátom, te a mocsár szélén fogsz rám várni, egyedül akarok bemenni a kastélyba.

Bármily vitéz volt is Knyll, mégis elégedetten sohajtott fel. Két másodperc alatt a karabély meg volt töltve.

— Készen van, — kiáltott a csatlós,

— Nos! jó, menjünk!

— Isten védje önt, — mondá Bibiána.

— Legyen nyugodt, jó aszony, holnap reggel friss ujságokat hozok a pokolból s ha van valami üzenni valója oda, szívesen elviszem.

— Mentsen a szentszűz! — kiáltott az öreg Mürg Bibiána.

— De, — mondá Cis-Yan, kissé magához térve meglepettségéből, — miután, mint mondják, sem hid, sem csónak nincs

a mocsáron, hogyan gondol nagyságod bejuthatni az elátkozott várba?

— Az ám, — tévé hozzá az adószedő, ki folyvást ivott az ijedtség ellen, — az lehetetlen.

— Nyugodjanak meg; az az ördög sokkal jobb czimbora s sokkal előkelőbb származásu, hogysen egy nemesembert kapuja előtt hagyjon átfázni. Fog ő módot találni, hogy tiszteletmet tehessem nála, — mondá Reynold, üdvözölve gazdasszonyát s vendégtársait, kik elkísérték az országutig, a hol aztán mintegy megkövülten a grófit s csatlósát elvesztették szemek elől.

IV.

Fél órai lassu menés után fiatal embereink megérkeztek a kis Moere partjához. Ez egy álló viz, felszínén zöld iszap borítva, mely bűzhödt, ragályos szaggal árasztotta el a levegőt.

Reynold és Knyll a mocsár mellett haladtak s látták, hogy valóban semmi ut sem vezet a toronyhoz.

A fiatal ember elővette elefáncsont-kürtjét s azt háromszor megfujva, várakozott.

Pillanat mulva légies könnyűségű hid vetődött át a mocsáron; Reynold remegés nélkül rálépett, miután meghagyta Knyllnek, hogy ha fázik vagy fél, menjen vissza Mürg Bibiánához.

Mihelyt a tulsó partra ért, eltűnt a hid s hősünk az ördög tornyában volt. Habozni többé nem lehetett; bágyadtan megvilágított kölépesőt látott maga előtt.

Felment rajta.

Az első emeletre érve, vastag szőnyeggel bevont nehéz tölgyfa-ajtót nyitott be s rögtön tágas teremben találta magát, honnan fojtó melegség csapta meg; balra pedig roppant, nagy, izzó tűzhely felett egy különös alaku bura volt, melyben olvadt ércz látszott forrni.

A teremben mindenütt csak lombikokat, görebekeket s vegyszethez szükséges ezer másféle eszközköket lehetett látni.

A padozat pedig szó szerint be volt borítva roppant kötekkel s az idő által megsárgított hártya-papírra, vagy régi mód szerint: pergamenre írott kéziratokkal.

A terem közepén asztal állt, megrakva papírokkal, delejtűvel s mértanhoz szükséges egyéb szerekkel.

Végül ezen asztal mellett nagy zselyeszékben, hosszú, veres ruhába öltözött kis ember ült. Veres ruhája időtlenebbnél időtlenebb fekete ábrákkal volt borítva; fején piros sapka volt, mely püspöksüveghez hasonlított, azon különbséggel, hogy a két csucsa nem elől és hátul volt, hanem jobbról és balról, azt mondta volna az ember, hogy két szarv.

Lábán éktelen hosszúságú s görbe orru papucsokat viselt.

Reynold zavarodva állt meg ezen látvány előtt, mely legkevésbé sem hasonlított ahoz, a mit az ördög tornyában találni vélt.

— Kedves Reynold gróf, — szólt a kis öreg, siri hangon, — vártalak.

Reynold kissé magához térve meglepetéséből, közeledett az asztalhoz.

— Ül le.

Reynold széket vett és leült.

— Tudom, — folytató a kis öreg, — hogy egy vén bolond nő és a saját árnyékuktól is féld, két gyáva beszédei által kellett kíváncsiságtól ösztönözve, jössz ide s hogy jelen pillanatban megbántad idejöveteledet.

— Megvallom, — mondá Reynold.

— Te azt hitted, hogy seprűnyélen lovagló boszorkány-gyülekezetet találsz itt, embervérrel jóllakott vampyrok, nem is említve, hogy közbe-közbe szemenszedett csontvázak is tánczhatnak kísérties tánczot a halállal. Mindez azonban csak azt bizonyítja, hogy te bátor, sőt vakmerő vagy, ezt szeretem és tenni fogok valamit értetted. Ne lehessen mondani, hogy hiába jöttél Affranus mesterhez, az alchimistához!

— Ah! — mondá Reynold, még inkább elbámulva, látván a csodálatos, kis embert távozni. — Ah! ön. . .

— Aranycsináló, hitemre, úgy van, itt csinálhat az ember, a mit akar! Mondám, hogy tetszel nekem s hasznodra vagy kedvedre ohajtok lenni; beszélj, mit kívánsz?

Reynold megzavarodva hallgatott.

— Szemeidből kiolvasom, — folytatá Affranus, — hogy majd megöl a vágy, átvizsgálhatni a tornyot. Vedd hát ezt a lámpát, minden terem kinyílik előtted s ha visszajöss akadálytalanul, a mi lehetséges, miután valóban bátor vagy, talán egy szolgálatra kérlek, melyet kétszáz ötven év óta senki sem tudott nekem megtenni.

Reynold fogta a lámpát, kezébe vette kardját s indult.

Legelőször is azt vette észre hogy a folyosó talaja vakolt ember-fejekkel van kirakva, kapesokkal erősítve egyik a másikhoz, ezeken kellett neki mennie, ezek pedig fogaikat csikorgatták s irtózatosságot átkokat horkogtak reá.

Midőn az első teremhez közeledett, az ajtó felnyílt magától s egy zöld sárkánnyal találta magát szemközt, mely lángot lövelt orrlyukain.

Ment egyenesen, nem is gondolva a sárkánnyal, mely elcsillapodott, mint minden veszély, melylyel határozottan szembeállunk.

Első terem.

Teljes lehetetlen lett volna megmondani, milyen színűre volt festve ez a hosszukás terem; mert a szó teljes értelmében be volt borítva élve felakasztott emberekkel, kik orruknál vagy fülöknél fogva valának vashorgokra felfüggesztve.

Miden bűnhődött olyan féreg kinezott, mit legjobban utált. Egyiket iszonyu pók, másikat ocsmány hernyó s lehetett látni, mily gunynyal és tudattal kineznek e daemonok a szegény el-kárhozottakat. Kik a meleget szerették, izzó széntűz előtt — fagyasztattak, kik a hűvöst kedvelték, jéghegyek előtt — sütögettek.

Reynold borzadva, gyorsan tovább ment s egy másik terem ajtajához ért, melyet négy tintafeketeségű ördög őrizett, hosszú, még az ángoltűnél is hegyesebb vilákkal felfegyverkezve. A fekete ördögök még nagyobb udvariassággal nyitottak utat neki, mint a sárkány.

Második terem.

Ez a terem jobban volt diszítve, mint az előbbi,

A fali freskók Pluto és Persephona mesés történetét ábrázolták, mi sokat mulattatta a valódi pokolból való igazi ördögöket.

A menyezet mozaikot képezett, összeállítva kék és fekete emberszemekből, melyeknek pillái katonás szabályossággal felnyíltak meg lehunyódtak.

A padozat pedig roppant sütőrostély volt, melyen az ördögök szünet nélkül s hihetetlen ügyességgel forgatták a szerencsétlen elkárhozottakat, ezek pedig ordítottak és üvöltöttek.

Harmadik terem.

Ezen terem roppant nagy kemence volt, veres márványból, mely előtt lelkekkel telt nyársakat forgattak szüntelen.

Negyedik terem.

Ezen terem sokban hasonlított az előbbihez. Számlálhatatlan mennyiségű kis ördögök rázogatták-forgatták serpenyőkben az áldozatokat s nevettek mint a gyermekek, ha valamelyik közülök a hamuba esett.

Ötödik terem.

Ezen terem minden része, mennye, padozata, fala csupa tükör volt, hogy az ember, akármerre nézett ezerféleképen láthatta magát. Egy csoport elcsufított s visszataszítólag rut nő volt ebben kétségbeesve.

Reynold megértette, hogy ezen nők igen szépek voltak s hogy büntetésök, örökkösen így kicsérélve látni magukat.

Hatodik terem.

Ez étterem volt. Étek s italok alatt görnyedező asztal mellett nagy csoport régen élt embereket látott, kik iszonyu arcfintorgatások közt itták a forró ólmot, mit angyaloknál is szebb nőördögök töltögettek nekik.

Gyorsan távozott ezen borzasztó szobából s egy függőkertbe ért, mely az egész Moere felett elterült.

A kert közepén gyönyörű tó tünt szemébe.

Figyelmesen nézve, látta, hogy a tó égő szurok, melyben férfiak, nők, fiatal leányok vegyesen fürödnek, kiket az ördögök szünet nélkül, mihelyt a parthoz igyekeznek jutni, háromágú tüzesített villájokkal a tó közepébe kergetnek.

Reynold vissza akart térni a várba, de nem találta a bejáratot.

Felnézett s látta messziről Affranus mestert, ki őt ablakából nevetve nézte.

Hogy a gonosz öreghez érhesse, hidon kellett keresztül mennie, mely nem volt szélesebb, mint egy borotva éle. Elszánta magát s minden baj nélkül elért a Moere másik partjára, hol gazdája várt reá.

Együtt visszamentek az alchimista laboratoriumába.

— Minden, mit láttam, igen különös, Affranus mester, — mondá Reynold, leülve azon zselyeszékbe, melyet kirándulása előtt elfoglalt volt. — A szegény ördögök, kik annyira félnek e kísérteties toronytól, távolról sem gyanítják azon szerencsét, hogy szomszédságukban van a pokol főkegyháza. Most, miután kíváncsiságom ki van elégítve, kérem, micsoda szolgálatot vár tőlem?

— Add ide a kezéd, kedves gróf!

Reynold oda nyújtotta kezét.

— Hetven értés ily ut után! Te az én emberem vagy. Látod ruhámon, a mellem felső részén, két arabeszk között azt a valamit, mi annyira hasonlít fekete gyíkhöz?

— Látom.

— Fogd kardodat s vágj annak a két szemé közé. Ne gondolj vele, hogy szívedet találod ruhám alatt; ha reszketsz, el vagyunk veszve örökre. Én visszatérek a pokolba, te pedig ott fogsz sütögettetni a harmadik teremben azon szerencsétlenek közt, kiket láttál.

Szó nélkül vette Reynold kardját, a lámpa kialudt, egy dörög s egyedül találta magát egy utálatos szörnyvel. Ilabozás nélkül vágott a két szemé közé s hallotta, mint mormogja Affranus: — Ujra éled.

Lassankint visszatért a világosság s látta, hogy az öreg

ismét zsellyeszékében ül. Ruhája nem volt kilyukadva, hanem a gyilk eltűnt.

— Most, — mondá az alchimista, — hogy megfizessem neked tett szolgálatodat, felfedek előtted egy titkot, melyet hasznodra fordíthatsz: unokaöcsédnek nincs joga a warhemi grófsághoz, mert az a tiéd s egy szóval visszaveheted tőle. Ime a bizonyíték, melyet előre bocsátok:

„A szép Vrindt Barbara, Warhem gróf, Enlebert apródja és egy kis vadász-kés története.“

(Folytatása köv.)

Kalandos élet.

(Végén.)

Kipihenven a meggondolatlan szökés következményeit, angolaink San Salvadorba szállítottak. Ott mindenki véltelkedett elfelejtetni velük szerencsétlenségüket. A kormányzó nemesi öltözéket adatott rájuk, pénzt gyűjtött számukra és egyébkint is, minden módon gondoskodott róluk. Minden felül jöttek a meghívások és a hol csak valami mulatság adatott, onnan Conway és Browne sajnálatból és udvariasságból, Parr barátjuk azonban személyes tetszésből is nem felejtetett. Parr művelt család elkényeztetett tagja lehetett, ki azon szerencsés adománnyal bírt, hogy minden társasághoz alkalmazkodni és minden életviszonyba beletalálni tudta magát. Az első bálban, melyre meghíva voltak, társai szépen a fal mellett ülve maradtak, és egész kényelemmel csodálhatták a tánczókat, mialatt Parr egy angol contretáncz alakzatait magyarázgatta a társaságnak, és a kormányzó leányával tánczolván, oly ékesen rakta lábait, hogy Conway irigykedve kérde tőle, ha nem volt-e valaha tánczmester? És a szép és jól nevelt okos férfiú minden ember kegyébe tánczolta magát ez este. Ez időtől fogva minden ajtó nyitva volt számára, és boldog örömek közt élte világát.

Meg nem elégedve azzal, mit a tánczban szerzett, Parr most azon gondolkodott, hogy az életre nézve is párt szerezzen magának. Szenvedélyesen beleszeretett egy Alvarez Olympia nevű szép leányba és cseppet sem törődve azzal, hogy csak üres kezét nyujhat, míg szíve választottja egyik leggazdagabb kereskedőnek: San Salvador egyetlen gyermeke, tévovázás nélkül feltárta előtte szívét. A hölgy egyáltalában nem volt érzéketlen kérője személyes előnyei iránt, másfelül azonban büszkesége fellázadt azon gondolatra, hogy amugy könnyedén egy jó szívek kegyelméből élő jött-ment ifju szavait hallgassa. Ki is nyílvánítá előtte meglepetését ily vakmerőségeért, a mi azonban, úgy látszik, még sem volt neki felette nagyon ellenére, és egy szerencsés véletlen folytán Parr csakhamar ez új helyzetnek is urává lőn. Alvarez leányával és a nem épen remény nélküli imádóval csónakáztak. A csónak, melyben ültek, oly ügyetlen evezőkre volt bízva, hogy egy szirthez csapódott, és Olympia a vízbe esett. Parr azonnal utána ugrott, és megmentette. Női logikánál fogva tehát tisztán állt előtte, hogy csak azé lehet, ki őt a haláltól megmenté, és elhatározta, hogy kezével jutalmazza meg szabadítóját. Gyóntató atyjának egy levelet adott át Parr számára, a melyben ez fölkérte, hogy egy bizonyos este a templomban megjelenjék. A boldog szerelmes pontosan ott is volt a meghatározott időre. Barátja Browne is vele jött, az elfátyolozott Olympia oldalán pedig a gyóntatóatyja állt. Néhány halk szót váltottak, mire a pap egy ajtót nyitott ki és egy kis kápolnába léptek, hol egy viasz gyertya égett. Kérve a templomból, a derék Browne ámulattal vevé észre, hogy bajtársa férjje változtatott át a templomban.

A merész szerelmes nászát apósa házában ünneplé a nélkül, hogy ennek legkisebb sejtelme volna új fiáról, és a boldog pár úgy tudta intézni a dolgot, hogy minden nap titkosan összejöhettek. De a felfedezéstől való félelem rossz hatással volt a fiatal nő idegeire, minél fogva egyik szép reggelen Alvarez hült helyét találta leányának és azonképen a derék Browne — barátjának. Mint a futó-tűz, úgy terjedt el e hír a városban. A dühös atya a kormányzóhoz siet, ez azonnal harmincz fegyveres dragonyost küld a szökevények után és Brownt is kényszeríti, hogy a fegyveres üldözőkhez csatlakozzék.

Órákig lovagoltak a katonák anélkül, hogy legkisebb nyomra akattak volna, a mi a szökevények hollétére vezetett volna. Végre naplementekor borzasztó kiáltás ütötte meg füleiket. Arra vették utjukat és ime, az üldözőtötteket egy fa tetején találták, melynek törzse körül egy óriás kigyó tekerődött, kétségbevonhatlanul ellenséges szándékkal. Hogyan és mikép sikerült a hölgynek elérni a magas álláspontot, melyet férjével megosztott, az oly titok, melyet e történet elbeszélője elfelejtett földeríteni. A katonák agyon akarták löni az éhes férget, de a lovak más véleményben valának e részben és semmiképen nem voltak helyükből elmozdíthatók. Browne kiugrott a nyeregből és felhuzott karabélyával a fának ment. Fölemelte fegyverét, a kigyó borzasztóan sziszegett, és e pillanatban Olympia férje karjaiból kisiklott, leesett a fáról és erre Parr utána ugrott. Első perczen Browne elveszté lélekjelenlétét, de csakhamar magához tért és lőtt. A golyó a kigyó nyakába furódott, és midőn a katonák látták, hogy ártalmatlanná van téve, leszálltak lovaikról és kardjaikkal összevagdalták.

Mivel a katonák nem mertek éjjel az erdőn keresztül menni, ott helyben maradtak éjszakára, és csak más nap reggel teljes világosságban, készültek visszatérni. A kormányzó a foglyokat szívesen fogadta, és a kereskedő is belátta, hogy úgy sem lehet már változtatni a történeten; ő is szívesen fogadta tehát leányát és vejét. Mások azonban nem voltak olyan könnyen kibékihethők. Néhány versenytárs, kik meg nem tudták bocsátani, hogy a gazdag leányt egy angol kaparintotta el előlük, orgyilkosokat béreltek és midőn Parr nejével a színházból jött, megtámadták őt. Browne, ki az ifju párt kísérte, kiragadta egyik suhancz kezéből a kardot és addig védte a megtámadottakat, a míg csak le nem szurattott. A hölgy kiáltására katonák siettek elő, és ő férjével sérthetetlenül megmenekült. E dolog annyira nyugtalanította Alvarezet, hogy elhatározta San Salvadort elhagyni, és csakugyan az első hajóval Lissabonba vitorlázott. Leánya és veje vele mentek és Conwayt is elvitték magukkal.

Brownenak maradni kellett, mert sebe nem engedte a hosszszas tengeri utat. Midőn a Diomede nevű hadi hajó Salvadorba érkezett, akkorra — szerencsétlenségére — már egészen fölgyogyult és az angolok kezeibe esett. Választást engedtek neki, vagy helyben maradni, vagy a Jó-Reménység fokára menni. Ő az utóbbit választva, egy ottani hajóra osztatott be, 1801-ben „Clarence herczeg“ nevű hajóra tétetett át és hosszszas hánkolódás után az atlanti tengeren, egyszerre csak — ismét Szt. Ilona szigetén találta magát. Most jóvá akarván tenni hibáját, maga jelenté magát szökevényül, mindent elbeszért, a mi mióta engedély és licsu nélkül a szolgálatot elhagyá, vele és társaival történt. A törvényszék azon véleményben volt, hogy eleget bűnhődött, és megengedték neki vissza térnie Angolországba. Ott irta le „másoknak hasonló esztelenségtől való visszaretentésére,“ ezen kalandos történetét.

Egy hét története.

Augustus hó 21-dikén.

A női bazár megnyitása. — A bazár és a női kalap. — Egy derék közeg. — A főváros fülei. — A császárfürdői táncvigalom. — A regatta. — Egy hivatlan vendég. — Szent István napja. — A várban. — A Szent Jobb. — Nemzeti benyomások. — Ujra a regatta. — A dunaparton. — Vizi tükröképek. — Az elhatározó percz. — Két csuka. — A verseny. — A nap hősei. — A nap „komóttá” tette magát. — A mit a partról láttak. — A hölgydíj.

Az a közmondás, miszerint: saját hazájában senki sem próféta, meg van czáfolva; mit mindent nem prófétizáltam én a mult héten, és milyen pompásan teljesedett be minden! Legfőlebb is a szavakat nem találtam jól választani, de ez nálamnál kisebb prófétákon is szokott megesni. Így szépen beteljesedett az, hogy mult szombaton megnyitották a nőipar-egylet bazárját; délelőtti 9 órára volt kitűzve a megnyitás, de én attól való féltében, hogy a nagy vásárlási kedv miatt még talán be sem fogok férni, már 7 órakor az ajtó előtt állítottam föl magamat, és ennél fogva bőséges alkalmam volt, meggyőződni azon ernyedetlen buzgalom és hangyaszorgalomról, a mit e szép eszme teremtoi: Kühnel Ignáczné és Simig Istvánné urnők az utósó két-három nap alatt is ez ügyben kifejtettek. Még csak két-három nappal elébb is a bazár legkevésbé sem volt még bazár, hanem csak olyan helyiség, a milyen lenni szokott egy kaszárnnyában; ha tetszik, kamra, ha tetszik, szoba, vagy akár bolt is, de bazár! Nem is hittem, ha valaha bazár válhatnék belőle; abban a tévhitben voltam, hogy egy bazárnak is épen úgy születni kell, mint a nagy államférfinak, vagy a női kalapnak; de csalódtam, egyiket is, másikat is, harmadikat is az idő és körülmények teszik azzá, a mik. Csak nézzük — nem a nagy államférfiakat, mert azokat, kevés kivétellel, nem tanácsos sokáig megbámulni, — hanem a mostani női kalapokat; hát álmodhatta-e valaha az a palacsinta-sütő, vagy az a serpenyő, vagy az a fületlen kondér, hogy fölvirágozva az a gyönyörű szép nő a fején fogja hordani? És mégis úgy van; épúgy történt ama kis kaszárnnyabeli helyiséggel is, egyszerre arra ébredt fel, hogy bazár lett belőle, azzá teremtette néhány lelkes hölgy ügybuzgalma néhány nap alatt, és milyen gyönyörű kis bazárrá! Nagy vétek, legalább néha-néha föl nem keresni, ha egyébert nem is, hát azért, hogy nőni lássuk, nehogy úgy járjunk vele, mint sok fiatal leánynyal, két-három év előtt még gyermekül ismertük, és most nem tudunk egyenesen a szemébe nézni, úgy ragyog. A bazár is még most egy kicsit kicsi, hanem azért már is nagyon szép, annyi benne az eladni való fehéremű, divatczikk, öltönyemű, és a nevetségig olcsó, nem csuda, szegény nők munkája, a kik csak annyi hasznót kérnek utána, hogy megélhessenek; ezt nem én mondom, engem talán részrehajlónak tartanak ez ügyben, hanem mondta a város által kiküldött megnyitási biztos, tehát hivatalos egyéniség, ezt a komoly közeget is elragadta a szép eszme, a biztosból szónok lett, okmányos nyomatékos-sággal, hogy az egész országon végig hallatszott, hirdette a női bazár nagy áldásos voltát és midőn egy-egy vevőt sikerült beszónokolnia, csak úgy ragyogott piros szakállá az örömtől. A főváros fülei is ha meghallották volna a derék biztos szavait! Pestvárosa sokat tehetne ez egylet érdekében; annyi

mindenféle varrni valója van neki: kórházak, fegyházak, árva-házak, cselédségi, rendőrségi öltözék, és számos más kézi munka, a mivel szegény nőknek kenyeret adhatna; ha ez iránt a nőiparegylettel tenné magát érintkezésbe, alkalmasint a városi pénztár sem vallaná kárát.

A megnyitási ünnepély tehát igen szépen sikerült, és épen azt mondhatni a táncvigalomról. Az ugyan nem tartatott meg, de épen az, hogy meg nem tartatott; vegyük, hogy megtartatott volna, egész szombati nap ősziesen csunya hideg szél fűt, az ég nyakig vizes lepedőkbe burkolva, esti 8 órakor, épen, midőn a vigalomnak kezdődni kellett, nagy záporosó kezdődött: ha ez a nagy záporosó a — bizonyosan — százakra menő hölgyeket a platánok alatt éri? milyen emlékeket hagy maga után ez az est szivekben és ruhákban? nemde százszorta jobb, hogy a táncvigalom meg sem is tartatott? legalább meggazdálkodta az egylet a költségek egy részét — a császárfürdő bérlői önként lemondtak a helyiségi díjról — és megmaradt a remény egy legközelebbi táncvigalom iránt; így aztán — a miért elmaradt a táncvigalom, mégis volt táncvigalom; a csattogó zápor daczára is több mint tizenkilencz pár sietett a császárfürdőbe az este, és kivilágos virradatig tánczoltak, nem ugyan a platánok alatt, — nem az eső miatt, hanem a ruha végett — de van a császárfürdőben egy kioszk, a melyben mikor künn az eső szakad, nagyon pompásan lehet tánczolni.

Épen olyan hűségesen teljesedett be a regattára vonatkozó jóvendölésem, mindössze csak azon csekély változtatással, hogy nem szombaton, hanem utána való kedden tartatott meg; ennek sem az én jóvendölésem, hanem inkább a rossz idő volt az oka; a többire nézve minden úgy történt, a mit előre megírtam; délutáni 5 órakor kezdődött a verseny és már kettőkor nem lehetett a dunaparton járni, annyira elfoglalta az egész nagy térséget a hivatlanul beállt eső; még a gőzösök fedélzetein berendezett ülésekre is az helyezte el magát; egész 3 óráig szépen egyedül járta, akkor egyszerre eszébe juthatott valami, talán az, hogy így Szent István napján sok vidéki szokott Pesten lenni, a kik nem sajnálják kitenni magukat a leszállított árak veszélyeinek a Szent Jobb kedvéért, a melyből legjobb esetben csak a miseruhás környezetet látják; de tisztelet-becsület a regattának, ha mindjárt nincs is magyar neve, de mikor a Szent István napjáról találtam szólani, az ő kedvéért bizony nem fogom félben hagyni.

Hogy özlött az ünnepi nagy buzgóság! Reggeli 6 óra tájban már egész néptenger hömpölygött a Buda várára vezető utcákon, a lánczhid talapzata reugett az élő teher alatt, szép Magyarország minden vidéke hűségesen megadta hozzá a maga illetőségét; úgy tudom, hogy tízezer-nél többre megy a vidékiek száma, a kik csupán a nemzeti ünnepnap végett tették meg a nagy utat, és — a nagy szorongáson kívül — valjon minő emlékeket vittek haza? Látni talán egy fél tuczat ember hátánál többet nem láttak az egyetlen magyar nemzeti ünnepről, de hallani bizonynyal hallottak sok puskaropogást és ágyudörgést, és a kik közel juthattak a vár-templomhoz, azok magyar diszruhákat is láttak, és püspöksüvegeket és aranyos palástokat és ezüst pásztorbotokat, sőt talán az arannyal kiver

szekrényt is, a melyben a Szent Jobb bársony párnákon nyugszik, ami mind igen szép volt; hanem az a kéz — én egész közel voltam hozzá — úgy összehuzakodott és olyan szomoruan nyugodott a bársony párnácskán! Csak azt vártam, hogy felfoháskodik, minek háborgatják boldog álmodozásában! Épen, midőn a menet elvonult előttem, egy fényes napsugár törte át a hamuszínű égboltozatot, és erre a Szent Jobb mintha megmozdult volna, hogy: van is neki mit látnia! hát ez-e az a nemzet, a mit ő itt alapított? Egy nemzetnek alapítója volt ő; a vallás, a korona, a szeretet, még a halálos fegyver is csak azért villogtak szívében és kezében, hogy a hazaszeretet alapját rakja le a földön, és mivé lett az ő műve! A honalapító szent palástja részvénytársulatok kezében, az ország czimerén leittatott kortesek dulakodnak, a kereszten nem látszik a Krisztus az a ranytól, minél tovább vitték el előttem a Szent Jobbot, annál hosszabbra nyultak az elaszott csontujjak, kimondhatlan érzés állta el szívemet, ha ez a kéz most megtalálna elevenedni, hogy kiragadná amaz ezüst kampós botot az illetőnek kezéből és mekkorát ütne vele jobbra is, balra is azoknak krisztustalan fejére, a kik úgy utjában állnak annak, hogy az ő emléknepja igazán nemzeti ünnepnap legyen e hazában! Siettem is tölem kitelhetőleg, minél előbb biztosságba helyezni magamat, azt se tudom, hogyan jutottam le a várról, csak a hídfőnél tértem magamhoz, mikor tudniillik egy kis társaság, melynek szétzilált öltözeke fennen hirdeté, hogy szintén egyenesen a várból érkezett oda, nagy hévvel azon tanakodott, ha valjon egy dunán-inneni, vagy dunán-tuli sörházba térjen-e be; a többség a dunán inneni, vagyis a budai serház mellett nyilatkozott, a pesti partig már sok lett volna neki elvinni a benyomásokat, a miket egyetlen nemzeti ünnepnapunkról — hátukon viseltek.

És most beszéljünk komolyan a regattáról; a mint tehát mondtam, 3 órakor az eső volt az egyetlen közönség, 3 óra után az esőnek valami dolga akadt, másfelé tekintett tehát, a közönség gőzös-képes része azonban már nem hitt neki, és így a „Zrinyi“ és „Hildegard“ gőzösök hiába csipték ki magukat, ülései nagyobbára kérők nélkül maradtak; annál keresettebbek voltak a dunapartok; itt nem álltak székek, és padok sem álltak, mint a Margit-szigeten, fizetni sem kellett semmit és mégis minden hely elkelt, sőt egynémely helyre két-három néző is jutott, egyik a helyre, a másik meg a cipőjére, tudniillik a néző cipőjére, egész kedélyesen gyönyörködhetek tehát a ritka látványban. Csakugyan ritka látvány volt. A margitszigeti pesti Dunán egyfelől a „Zrinyi“ és „Szlavonia“, másfelől a „Hildegard“ és „Ost“ gőzösök, a közepén egy gyönyörű derégle, a pályabírák számára, valamennyien diszesen felvitorlázva, felkötelezve és fellobogózva, hozzá még az örökké fel és alá prűszkölő „Nyil“ és az ezer színű zászlókkal tarkázott számtalan csónak, ladik, lélekvesztő, egyik ugorka-, a másik görögdinnye-, a harmadik sárgadinnye-alaku, nagy kérdés, hogyan lehetett bennük leülni, és még nagyobb, hogyan lehetett belőlük száraz fejjel kijutni; és mindazonáltal telvék hivatalos minőségű sipkákkal, vállszalagokkal, nyakra- és derékra valókkal, ingekkel, a benne levő egyéniségekkel együtt, és mindannyian — mint a regattához való — annyira elfoglalva a nagy nap tudatával, hogy gyönyörűség volt nézni. Taraczklovésekkel kellett jelt adni, hogy megérkezett az elhatározó pillanat; erre — mint egy varázsütésre — a főváros valamennyi toronyórái elkezdtek ütni, mindannyian egyformán négyet kisebbet és ötöt nagyobbat, és mire a közönség magához tért ámulatából, a Duna tükre már egészen tiszta volt, de csak egy perczig; egyszerre két csónak rohan elő, de nem csónakok voltak

azok e perczben, — nyájas olvasónom bizonyosan méltóztatott már látni két óriási csukát versenyt uszni? Ugy-e bár, ez nagyszerű látvány? A két óriás csuka neve ezuttal: „Koh-i-noor“ és „Délibáb“ volt. És méltóztatnék még hozzá gondolni, hogy nem egy, hanem száz a rany halacska volt a verseny dija!

Oh ezek az evezőcsapások! Hogyan rugóznak! 700 öl lefelé és 550 öl fölfelé a pályatér, és 16 percz alatt uszták meg! A „Délibáb“ volt a győztes, (kormányosa volt: Légrády László; evezősei: Havas György, Gulyás János, Radicsics György és Semsey Mór). És ez így ment az egész verseny alatt; a „kezdők versenyé“-ben a „Gyöngyvér“ (kormányosa: Follmann Alajos, evezősei: Högl Sándor és Wabros János urak); a „hölgydi-verseny“-ben Vargha László ur „Furá“-ja; az általános versenyben végre — négy versenytárs közül! az egyik szegény még vendég is volt, Komáromból! — a „Hajnal“ (kormányosa: Naisz Gyula, evezősei: Murányi Lajos, Rubner György, Preszfreund Hugó és Plósz Sándor urak), lett a győztes.

Esti 7 óráig tartott e leirhatlan vízi viadal, mely a parti közönségre nézve annál felejthetlenebb lehet, minthogy az egész idő alatt a nap — bizonyosan a nagy hőség miatt — a budai hegyeken terítette ki sugárpalástját, úgy nézte a mulatságot, és a tündöklő sugarak olyan igézetes fényárban verődtek vissza a folyam tükreből, hogy a pesti parton állók legnagyobb részének felséges színű szívérványkák karikáztak a szemeik körül, és ennek következtében vagy igen keveset, vagy épen semmit sem láttak ezen két óra alatt.

Hogy a hölgydíjat még sem a bécsiek vitték el? Az igaz, hanem ez semmit sem von le az én próféciámból, mert én ezt csupán csak azért jövendöltem, hogy — mint azt előttem már több más próféta is sikerrel praktizálta, — épen ellenkezőleg történjék, és e szerint ez is pompásan beteljesedett. — i — r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A király születésnapját) e hó 18-dikán szokott ünnepélyességgel ülték meg Budapesten. A összes helyőrség és a budapesti honvédség a budai vérmezőre vonult, hol a mise-mondás után szemlét tartottak. A Gellért-hegyről és a vár bástyáiról ismételt ágyulövések hangzottak. A városháza, a kikötők árbocza, a középületek föl voltak lobogózva. Ünnepélyes istentiszteletet tartottak valamennyi templomban. Délben diszebéd volt a miniszterelnöki palotában, melyben Szlávay miniszter helyettesíté a házigazdát: Lónyay miniszterelnököt (kit péntekre vártak vissza), s ő is köszöntötte föl a királyt. Minisztertanács is volt, melyből táviratilag küldtek üdvkívánságot a királynak Ischlbe.

✦✦ (A király) e hó 29-ike és 31-ike közben Budapestre érkezik; s itt marad jövő hó 4-éig, e közben az országgyűlés megnyitását is személyesen hajtja végre. Szeptember 4-dikén a király Drezdába utazik a szász királyi család látogatására, s onnan 6-dikán Berlinbe, a sokat hírlelt hármasszász találkozásban részt veendő. Ő felsége kíséretében Andrássy gróf mindenesetre ott lesz; kivüle ez idő szerint csak katonai egyéniségeket emlegetnek.

✦✦ (A pesti jótékony nőegylet) a f. é. augusztus 25-től október 10-ig terjedő 8 hétre méltó háziszegények között leendő kiosztásra összesen 1464 frt 97 kr. utalványozott és pedig hetenkinti rendes segélyezésben állóknak 1248 frt 97 krt és egyszer mindenkorra segélyezettnek 216 frtot. Ez alkalommal a választmányi nők 25 új vizsgálatról tettek

jelentést. — Az egyleti szürkehályog-gyógyintézetben az idei nyár folytán 28 szegény szembeteg vétetvén fel, ezek közül 27 műtét alá vétetett és a műtét következő eredményt mutatott ki: 25 egyén látását tökéletesen visszanyerte, 2-nél pedig sikertelen maradt. — A nőegylet nem mulaszthatja el dr. Lippay Gáspár egyetemi tanár urnak, kinek vezetése alatt a kérdéses gyógyintézet állott, valamint segéde: dr. Pisztor urnak is, fáradhatatlan buzgóságukért a meggyógyított szegények nevében ezennel legőszintébb háláját kifejezni.

++ (A pesti gyermek-menhely) számára, mely az első két év alatt már száz kisdedit vett fel, negyvenezer forintért házat vettek a Ferencvárosban. Berendezésére azonban pénz kell, minélfogva gróf Károlyi Istvánné pártfogónő, gróf Károlyi Edéné elnök s több buzgó egyleti hölgy aláírási íveket küldtek szét az emberbarátokhoz e jó cél segélyezése végett. Az adakozások ez év végéig gróf Károlyi Gyuláné egyleti pénztárnokhoz, (az egyetem-utcai Károlyi-palotába) küldendők.

++ (Egy derék lelkész.) Széplaky Ferencz abligeti katólikus plébános és kerületi esperes páratlan emberbarát, ki tekintve a tanítók szegény állását, azt folytonos jótetteivel enyhíti; így többek közt midőn egy tanítót azon szerencsétlenség érte, hogy tehene elveszett, a nagylelkű adakozó nem nézheté a bal esetet, hanem küldött saját teheneiből egyet a tanítónak. Egy másik tanító kiképzés végett zongorát akart szerezni, de természetesen a csekély fizetésből ezt nem tehetvén, a nemes emberbarát azt a tanítónak megvette. Egy egészen elszegényedett tanítót 6 hónap alatt több, mint 100 frt készpénzzel segített. Temetések alkalmával a neki járó díjt majd rendesen a tanítónak juttatja.

++ (A szemét) is érték, kozzá értő kezelés mellett. Így Neumann Lipót pesti kéreg-papir-gyártó, ki gyárában harmincz családnak ad kenyeret, folyamodott a városhoz, hogy ha neki engedélyt adnak, miszerint a kihordott városi szemétből kiválogattathatja az ő gyártás-ágához szükséges papirdarabokat, rongyokat stb., akkor ő a városnak négyezer forint évi bért fizet. Eddig a szemétkihordás bérlőjének fizetett ezért bért. Kérdés azonban, ha valjon a városnak van-e ily engedélyre joga, miután a szemétkihordást bérbe adta. Sokan abban a véleményben vannak, hogy csak a szemét kihordása van bérbe adva, de a szemét nem válik ezáltal a bérlő tulajdonává, s így a város tetszés szerint rendelkezhetik vele. Bármint döljön is el e kérdés, annyi áll, hogy az ipar és gazdaság terén mindennek hasznát lehet venni.

++ (A mehádiai nagygyűlésre) a tagok fele-áron utazhatnak, de sem gyors-gőzöst, sem gyors-vonatot nem használhatnak. Igazolványt, melylyel a kedvezmények járnak, e hó utolsó napjáig Sztupa György urnál (szénatéri gyógytár) lehet szerezni 6 frt felvételi díj mellett. Pestről a Dunán szeptember 10- és 13-kán legcélszerűbb indulni. A nagy gőzhajótársaság hajói hetenkint kétszer: kedden és pénteken reggeil félhétkor indulnak Orsovára, hol a tagokat 11-kén és 14-kén az ottani bizottság s annak elnöke: Boleszny Antal, orsovai plébános ur fogadja, s kocsin szállíttatja Mehádiára. Egy kocsi ára 3 személyre 4 frt 50 kr. A tagok beírása a Herkules-fürdőben szeptember 13—15-kén történik; 15-kén este ismerkedési estély lesz, 16-dikán a megnyitó közlés s közebed, 17-dikén és 18-kán szakülések, 19-dikén kirándulás a vaskapun át Turnu-Szeverinbe, 20-dikán szakgyűlések, 21-dikén pedig a bezáró közlés. A környéken kisebb kirándulások lesznek, gyűlés után pedig a tagok csoportos kirándulást tehetnek (fele áron) Aninára, Orovica híres

bányáihoz, Konstantinápolyba s onnan egyenest vissza, vagy Görögországon keresztül Trieszt felé. A ki a haza határain túl akar utazni, vagy Szerb- és Oláországba kiszállni, belügyminiszteri utlevéllel lássa el magát.

++ (A budapesti színházak) szombat este, mint a király születésnapjának előestéjén, ki voltak világítva. A nemzeti-ben az „Afrikai nő” operát adták elő nagyszámu közönség jelenlétében. Előtte való este pedig „Bánk Bán” került színre, még pedig a legutóbbi drámai előadásoktól oly szokatlanul elütő kekeddséggel, hogy a közönség a nagy bőség dacára teljes odaadással hallgatta végig. A czimszerepet ezuttal Szigethi Imre játszotta, kinek öntudatos alakítása s főkép a kitöréseiben nyilvánult drámai erő, tehetségének és szorgalmának egyaránt szép bizonyítványát adta. A közönség kedvezően fogadta s tetszését gyakori tapssal fejezte ki. A többi közreműködő ismert szerepeit játszta s kivéve Ujházyt, e nagy reményű fiatal színészt, ki a „kóbor lovag” szerepét Benedektől vette át, — az előadók ugyanazok voltak, mint a mű legutóbbi színrehozatalánál. Feleki Peturja, Prielle asszony Melindája, és Komáromy pórja művészi magaslaton álltak, valamint kiváló hely illette Kassainé Gertrudjét is. — Mult kedden „Tell Vilmost” adták. Mathildot ez este Human Alexa k. a. énekelte, oly kitűnő sikerrel, mely mindenkit meglepett. Bárá Orczynak egyik fő érdeme, hogy a fiatal erőknél tért nyit. A többi szereplő: Kvaszayné, Ellinger, Vidmar Katalin, Tallian stb. egyénként és együtt teljes elismerést érdemelnek. — Hajós Zsigmondért a nemzeti színháznak jelentékeny vinkulumot kell a nemzeti színház igazgatóságának fizetni Lipcsébe, a hová művész hazánkiát előbb szerződtetni engedték, és csak akkor jöttek reá, hogy nem igen kapni most olyan tenoristát. — A budai színházban e héten — csütörtökig — négyszer egymás után és folyvást szép közönség előtt egy új látványos színművet adtak Vahot Imrétől. Címe: „Budavár bevétele.” És nem a látványosság, hanem a hazafias irány és sok helyütt költői emelkedettség teszi a nagy hatást e műben. A fűszemély benne egy német nyelvű és magyarellenes gondolkodású budai polgár, ki a darab folyamában jó magyar hazafivá térített meg. A mű előadásáról is csak dicséretet mondhatunk.

++ (Vegyesek.) A z iparegylet által kitűzött Eötvös-emlékkönyv rajzlati pályázatira tizaranyas első jutalmat Greguss János festész nyerte meg s az ő rajza szerint készítik el a diszkönyvet a világiállítás számára. — Gróf Batthány Lajos hamvainak áthelyezése a 209. sz. sírboltba szombaton délelőtt egyházi szertartás mellett ment végbe; a koporsót hatlovas gyászkocsi szállította ideiglenes helyére. — Az 1848/49-diki rok k a n t h o n v é d e k menháza adakoztak: Kiss László 2 forint Naszáday Katalin 2 forint, Máriássy Móricz 25 frt 19 1/2 kr., Máriássy Andor 13 frt 32 1/2 kr. Átvette Vidats János menházbizottsági elnök. — „Az ellenzék véres küzdelme” című munka (Tóvölgyi Titusztól) első kötete már sajtó alatt van, s mint a kiadó tudatja, szeptemberre meg fog jelenni. — Megyeri Károlyné asszony Pesten 93 frt olgyűjtött Mátyik Ernesztina vámos-mikolai siremlékére. — A székesfejevári állandó színház alapkövének ünnepélyes letétele aug. 20-án ment végbe. Ez ünnepély táncmulatsággal és tombolajátékkal volt egybekötve. — A czeplédi dalárda közelebb sikerült hangversenyt tartott zászlóalapja javára, s a közreműködők közt Farkas Ottilia és Nagy Mari kisasszonyok is szépen kitűntek; volt rögtönzött tánc is, melyben sok kedves hölgy vett részt; a Szalay nővérek, Hammel k. a., Kosikné, Tiboldné sat. urhölgyek. — Oros háza n oly hatást tett a Molnár

vendégszereplése, hogy a község elhatározta egy nagy telket adni ingyen annak, a ki színházat akar (vagyis ha akarna) rajta építeni. — Vajda János költeményeiből, Melczl Hugó, ugyanaz a ki Petőfi néhány versét elég ügyesen fordította, nem sokára vagy 40—50 darabot fog bemutatni a nagy német közönségnek. — Kletzer Ferencz gordonkaművész hazánkfiához közelebb tért vissza török- és görögországi utjából, hol nagy sikerrel hangversenyeket rendezett. Jelenleg Egerben tartozkodik barátai körében. A téli idény alatt Oroszországban fogja művészetét bemutatni. — Gróf Rhédey János, mint mondják, 130,000 forintot hagyott iskolai czélokra, többi közt tizezeret a m. szigeti ref. lyceumnak. — A pesti törvényszék Bényei Istvánt egy havi fogságra s száz forint pénzbírságra ítélte, mivel a „Szabad Magyarország“-ot a törvényes kauczió letétele nélkül adta ki. — Saphier József fiatal zongorásunk, közelebb több vidéki városban, nevezetesen Szolnokon, Kecskeméten, Szegeden, Temesvárt, Aradon, Nagyváradon és Debreczenben hangversenyt fog rendezni. — Alvinczen e hó 12-én nagy ünnepélyességgel tették le a községi iskola alapkövét. Ez alkalommal jeles alkalmi beszédek is tartottak. Az ezüst vaskoló eszközöket Glück Mórész ur ajándékozta, a főispán és b. Barcsai Zsigmondné urnő pedig száz-száz forintot adtak az iskola-alap javára. — Szliácson Sztányiné urhölgy vezetése alatt jótékony czélú hangversenyt rendeztek, melynek tiszta jövedelme 400 forint lett. Volt zenekari rész, zongora, szavalt és ének. Közreműködtek Szigethy Gyuláné (Székely Imre tanítványa,) Patay Paula, Szabóné Szentpály Janka urhölgyek s a széphangu Sztányi Mari kisasszony. — Az új budapesti híd czölöpjeinek leveretése a Margitsziget közelében már megkezdett. A híd szélessége 10 öl lesz, tehát 2 és fél öllel szélesebb a lánchidnál, hogy a rajta átmenendő vasut számára is hely jusson. — Szent-István napját a Rohicsen és Marienbadban időző magyarok is megülték. — Megválasztott képviselők: Beszterczén Decani Károly, szász. — Ó-Becsén Maties balpárti. — Szt. Gróton gróf Batthyány jobbpárti. — Gesztről az a hír érkezett, hogy Tisza Kálmán, a mint fiával tornázott, elesett s térdét úgy megsérté, hogy noha a baj nem veszélyes, de meglehet, az országgyűlés elejére Pestre sem jöhet. — Haynald érsek a bajai tűzoltó egyletnek 200 forintot küldött. — Alesuton József főherczeg Mészáros Károly ref. lelkész által száz forintot osztatott ki a falusi szegények közt, fia születésének öröme. — A kolozsvári árvaház javára Moldován Gergely és Hóry Béla albumot szerkesztenek. — Egy 18 éves budai polgárlány, egy jó család öröme és büszkesége, a múlt héten a király-fürdőben fölívagta ereit és meghalt. Oka egy nagy csalódás. H. J. pestvárosi hivatalnokot szerette, a ki nem mondta meg neki, hogy neje és gyermeke van. Midőn aztán megtudta, a hitvány emberrel együtt az életet is megutálta és előlte magát. — Kolozsváron „Életképek“ czim alatt október hótól fogva egy szépirodalmi lap fog megindulni Kriza János szerkesztése alatt, melyet több mint kilenczven erdélyi író támogatna. — Kossuth Lajos igen kitűnő egészséggel örvend. Csak nem régiben is fiatal frissességgel utazta be a kis és nagy Bernhardhegyet, Simonyi Ernő társaságában. — Balaton-Keresztur nagyobb része e hó 16-dikán leégett a pipázó cséplők gondatlanságából; a tűz, mely egy szalma-ágylásban tört ki s az erős szél volt terjesztője, százezer forintnál több kárt okozott. — Nagyváradnál a múlt péntek-reggeli alföldi vonat egy örüllő agyongázolt. — A muzeum igazgatósága mindig gondos figyelembe veszi az oly ünnepnapokat, midőn sok vidéki jó Pestre. Így mest is Szent István nap-

ján s a rá következő szerdán délelőtt a muzeum két, délután pedig mind a három gyűjteményi osztályát közszemléletre nyitva tartatta. — E hó 15-dikén este egy abonyi földmivest, a mint Pestről hazafelé igyekezett, a kültelken három jó madár megtámadott, s elvettek tőle 51 forintot. Épen akkor többen érkeztek Kispest felől, kik a rablókat elzavarták ugyan, de azok már akkor magukkal vitték a szegény ember pénzét, sőt vissza is lövöldöztek. — Gr. Széchenyi Ödön meg akarja venni a régi pesti váci temetőt, mely 100 holdnál nagyobb területből áll. A gróf négyesgöleért 26 forintot kész adni, mi a városnak többet behozna 3 milliónál. Széchenyi e temetőt háztelkekre akarja felosztani, s idevonatkozó kérvényét már beadta a városi tanácshoz, hol az kedvezőleg fogadtatott. A váci temető felhagyási turnusa egyházi szokás szerint 30 évig tart és 1877-ben jár le. — Kurtics és Félegyháza közt a személyvonat kisiklott, minek több kisebb szerencsétlenség mellett, az a következménye is volt, hogy az Erdély felől jövő kójutatókat is visszatar-totta, úgy, hogy csak utána való este érkezhettek a fővárosba. — A nemzeti színház népszinműi pályázatára nyolcz népszinmű érkezett be; czimük a következő: „Honvédhuszárok“, „Bellisa“, „A tárcza“, „A pákász“, „Az apostol“, „Az amerikai“, „Az utolsó vallomás“ és „Legjobb otthon“. — A Pesten építendő népszínház javára e hó 23-dikán (pénteken) esti 8 órakor hangverseny volt a Vaskovics-féle vizgyógyintézetben (Buda, város-major-utca). A hangversenyben jeles műkedvelőkön kívül Blaháné asszony és Tamássy is szerepeltek. — Az ideiglenes pesti népszínház október közepére lesz készen s a budai szinkörben szeptember végéig tartanak előadásokat.

♦♦ (Rózsás napló.) Kecskeméten Lengyel Sándor ur, az e napokban a szerzetből kilépett piarista és jelenleg a kecskeméti ref. főgymnázium jeles phisicai tanára, a köztisztletben álló Minké János ur leányát, a kedves és művelt Mariska kisasszonyt arául jegyezte el magának. Áldás és szerencse kísérije a szerető szívek szent frigyét. — Trux Hugo budai kir. aljárásbíró e hó 19-dikén kelt egybe Aposztolovits Ilka kisasszonynyal Sz.-Endrén. Pestről s a vidékről számosan jelentek meg a lakadalmon. A rendezett tánczestély fényesen sikerült. — Trencsénben Marsovszky Jenő trencsényi kir. ügyész e hó 17-dikén vezette oltárhoz Marsovszky Irma kisasszonyt, Marsovszky Mór köztisztletben álló földbirtokos bájos leányát. — Csauádon Lonovics Albert földbirtokos e hó 12-én tartá esküvőjét Lonovics Irma kisasszonynyal, s egyik násznagy Návay Tamás főispán volt. — Zomborban Virter Károly ügyvéd e hó 12-dikén vezette oltárhoz Reitter Aranka kisasszonyt, Reitter Nándor ügyvéd kedves leányát, fényes nászünneppel.

♦♦ (Halálozás.) Nagyváradon Gyálókai Lajosné szül. mérai Horváth Emma e hó 15-dikén éltének 40-dik évében tüdősorvadásban kimult. Az elhunytat szeretett férje s öt gyermek gyászolja. Béke hamvaira!

—*—

Gazdasszonyoknak.

Hideg kelt tészta.

Három kávéscészenyi édes tejszint, három kávéscészenyi tojás sárgáját $\frac{3}{4}$ ű olvasztott vaját, egy kávéscészenyi

*) A t. beküldőt kérem, hogy a kecskeméti társas-élet többi mozzanatairól is értesítse lapunkat.

sörélesztőt, három evő kanálnyi tört cukrot és egy kis sót egy keverő tálba tevén, annyi lisztet kell hozzá adni, hogy a rendes tészta sűrűségével birjon. E tészta mint a rendes sörélesztős tésztákat kanállal mindaddig jól el kell keverni, míg le nem válik a kanálról. Ezután egy tiszta asztalkendő közepét vajjal be kell kenni, a tésztát belé tenni, összekötni, és azt a tésztával együtt egy dézsa hideg vízbe tenni. Egy vagy másfél óra múlva a tészta már megkelt, a mit onnan felismerhetni, hogy a tészta a víz színére száll, míg előbb a dézsa alján maradt. Megjegyzendő, hogy a víz ne érje a tésztát közvetlenül, azért kell vajjal meg kenni az asztalkendőt, és ne legyen annyi víz a dézsában, hogy felül befolyhasson. — Ha a tészta megkelt, lisztes nyújtófára kell tenni, és akár kalácsot fonni belőle, szarvasokat csinálni, befőttel megkenvén, vagy kinyújtani és tetejét mandulás cukorral behintve szép pirosra megsütni.

Nemzeti színház.

Augusztus 17-dikén: „Afrikai nő”, Meyerbeer operája. — Augustus 18-dikén: „A vén bakancsos és fia a huszár”, Szigeti népszínműve. — Augusztus 19-dikén: „Leconvreur Adrienne”, Scribe szomorujátéka. — Augusztus 20-dikén: „Tell Vilmos”, Rossini operája. — Augustus 21-dikén: „Női harc”, Scribe vigjátéka. — Augusztus 22-dikén: „Norma”, Bellini operája. — Augusztus 23-dikén: „A társaságból”, Bauernfeld színműve.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: G A betűk zsebkendőre, finom francia himzés.

A 2-dik szám: M és H betűk.

A 3-dik szám: keskeny himzés rajza fehérneműekre.

A 4-dik szám: egy nagy sarkos kendőre való himzés rajza.

Nem csak a himzett ruhák, hanem a himzett kendők is igen divatosak, és azért adom ezuttal e nagy rajzot, melyet akár egy, akár pedig több színben lehet himezni. Fekete alapszínen, finom cashemirra himezve, leghálásabb e munka. A közepén eső pálmaféle rajz más színből lehet, a külső rajz, a koszu alakzatban körülöfolyó levelek és indák is. E munkánál mutathatni ki türelmet és jó ízlést.

Az 5-dik szám: gyermekruhák szegélyezésére való himzés rajza.

A 6-dik szám: betét rajza.

A 7-dik szám: A és D betűk.

A 8-dik szám: M és H betűk.

A 9-dik szám: L és M betűk egymásba fonva.

A 10-dik szám: L és M betű cifrázattal.

A 11-dik szám: T és S betű.

A 12-dik szám: B és S betű.

A 13-dik szám: M és H betű.

A 14-dik szám: betét rajza.

A 15-dik szám: Jenny név zsebkendőre.

A 16-dik szám: színórási minta gyermekruhákra.

A 17-dik szám: fehér moll nyakkendőre való himzés rajza.

A 18-dik szám: kis bokréta finom fehérneműekre, vagy kis tüpárnácskákra stb.

A 19-dik szám: fehérneműek szegélyezésére való himzés rajza.

A 20-dik szám: szintén fehérneműekre való himzés rajza.

A 21-dik szám: L és F betű.

A 22-dik szám: E és F betű.

A 23-dik szám: betét rajza.

A 24-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.

A 25-dik szám: A és G betűk. És végre

A 26-dik szám: kis csillag keskeny nyakkendőkre, főkötőkre stb.

Szótalány.

Báthori Zsigray Istvánnétől.

Kárpátok bérczéről esüggve leng a zászló
Éj setét a színe s felírása mint hó,
Tizenhárom betűt irt rá a sors keze
Mindenik betű egy hős honfi élete.
Első négy betűje hazánk egy városa
Hat, hét, nyolcz betűjét csak zsarnok tapossa
Az egész értelme legyen hat — kilenczíg
Hazánk védelmére — az örök életig.

Megfejtési határidő: szeptember 22-dike.

A f. é. 30-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Isten adj hazánk felett

Tiszta fénylő kék eget.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottília, Báthori Zsigray Istvánné, Tóth Etelka és Lenke, Temesváry Erzsébet, Magyar Eleonóra, özv. Takács Berta, Erdensohn Emilia, Braun Riza, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Mátyás Berta, Várhalmy Berta, Ruzsitska Antalné süll. Rónay Gabriéla, Kern Hermin, Fehérváry Róza és Mari, Káin Károlyné, Barthalos Vilma és Etelka, Buchelbauer Bozók Róza, Felvinczy Mariska, Glucsák Rezsőné, Benedikovics Róza, Paricz Ilka és Teréz, Szmodics Irma, Kiss Lőrinczné, Nagy Ida, Miksáfy Lipótné, Dzsínich Pencz Mária, Ambrózy Jusztina, Szilágyi Istvánné, Balbe Jánosné, Pap Kovács Gizella, Vitályos Cergelyné, Keszthelyi Györgyné, Schönfeld Czeccília, Vimmer Ilka, Szilkay Matild, Trajtler Erzsébet, Manszbarth Mótzer Emma, Vadász Luiza, Józsa Gábor, Csikós Anna, Guba Celli, Gribovszky Ilona, Szabados Kosztyik Berta, Tucsny Irma, Barányi Aranka, Seján Gorzó Kornélia, Diviaczky Mária, Lazur Lajtos Anna, Jármay Ferenczné, Molnár Mária, Pásztelyi Danielovich Emilia, Ratkovszky Mari és Vilma, Végh Józsefné, Limbek Vilma, Bomb Angela, Égethő Eleonóra, Festori Kati, Bohunek Amália, Oszlányi Mari, Telmányi Eugénia, Frank Katalin, Mandl Ida, Dubányi Róza, Kiss Antónia, Benyács Matild, Kaszap Róza, Kalós Erzsé, Ury-Kavinszky Vilma, Ularik Begovcsévich Vilma, Jaczkovich Velyáczy Anna, Duha Cornelié, Szentmariay Mártonné.

A 29-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Fesztori Kati, Bohunek Amália, Oszlányi Mari, Telmányi Eugénia, Mandl Ida, Dubányi Róza, Kiss Antónia, Kaszap Róza, Kalós Erzsé, Jaczkovich Velyáczy Anna.

Tartalom.

A családi kör. — Gyönyűsű a nyiló róza, Jablonsky cseh költeményeiből. — Két szék között, pad alatt, Tóth Józseftől. — „Miserere” Seyfried Ernőtl. — Az ördög sétája, Ember Istvántól. — Kalandos élet. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékra: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különnélek. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Pest, 1872. Nyomatott KOCSI SÁNDOR saját könyvnyomdájában. (Sándor-utca 13. sz. a.)

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

15. A Családi Kör melléklete Augustus havában

21/9. 872.

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyre 3 frt, félvre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	38. SZ. Septemb. 22-kén. 1872.	Havonkinti színezett divat- képpel, minden szükséges himzetrájkok- kal. Evenkint két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

A családi kör.

(Folytatás)

A „mikép“-re nézve is feleletet fogunk találni, csak azon kérdésre nézve kell elébb tisztába jönni, hogy mitől van tulajdonképen föltételezve, és min alapszik a ház-as-élet boldogsága.

Hogy sem a gazdagságtól, sem az ugynevezett regényes rajongástól ninesen föltételezve, azt láttuk, és annál kevésbbé lehet a szépséget — mi után pedig szintén annyian indulnak — a ház-as-életi boldogság föltételeül fölláttatni; mert a milyen hosszantartó ez, olyan mulandó amaz, és még csak el sem kell mulnia, minél tovább van szem előtt, annál többet veszít vonzó erejéből, és azért száz férj közül bizonyosan kilenczven-kilencz, — ha csak fájdalmas körülmények nem viszik reá — a legtritkább esetben gondol arra, hogy az ő felesége szép. És a többi ugynevezett jeles tulajdonnal, akár külső, akár belső tulajdon, sem vagyunk különben; mindenik ház-as-fél külön-külön sok jeles tulajdonnal lehet felruházva és egymással egyesülve még sem tehetik boldoggá egymást, és megfordítva, mindennapi tapasztalat, hogy külön-külön a férfi is a nő is egész egyszerű teremtés és együtt véve mégis igen boldogok. Ugy van: együtt véve, ez a helyes kifejezés, mert hisz a ház-as-társaknak egy egész életen át együtt kell lenniök.

És itt legyen szabad egy megjegyzést tennem, mely talán az első perczen különösnek fog tetszeni, de mélyebben gondolkodván fölöle, reájövünk, hogy ugy van és akkor még jó hasznát is vehetjük.

En legalább ugy tapasztaltam, hogy a ház-as-társak igazi szeretete és egymáshoz való vonzódása nem akkor nyilatkozik legerősebben és növekedik a szívben, mikor együtt vannak, hanem ép ellenkezőleg: mikor távol vannak. Hivatkozhatnám e

részben azon általános ismert körülményre, hogy mikor a szeretett hites-társ csak egy napig is szokása ellen távol van, milyen félelem és aggodalom fogja el az otthon levőt, hátha valami baj érte! és milyen boldog örömmel siet eléje megérkezésekor, mintha Isten tudja, mióta nem látta volna. De van ennél még egy kevésbbé ismeretes, de sokkal erősebb bizonyíték: azon érzés, mely midőn nem is nagy távolság választja el egyiket a másiktól, hanem csak egy ideig nem látják egymást, a hites-társak szívét megszállja. Nem aggodalom az, sem nem félelem, mire semmi oka, és vágyódásnak sem lehet mondani, mert jól esik neki ott tudnia szeretett élettársát, a hol épen van, és mégis valami megnevezhetlen érzés az, olyanforma, mint a körülöttünk játszadozó kis gyermek, a kit munkánkban elmerrülve: észre sem veszünk, és a mint egy szabad percünk van, önkénytelenül ő reá fordul tekintetünk és gondolatunk; nem is tudjuk, mit, hanem csak gondolunk reá, öntudatlanul foglalkozunk vele, ez az igazi ház-as-életi szeretet és ebből képeződik a ház-as-életi boldogság.

És viszont: a ház-as-élet boldogtalansága sem akkor kezdődik, mikor a két élet-társ együtt van, hanem mikor távol vannak egymástól. Nem hiába nevezik azt ház-as-életnek, egy egész életet foglal az magában, és miként a külső élet, ugy ez is jó és rossz napokból, derült és borus időjárásokból, verőfényes és zivataros órákból van összealkotva. Miként a külső életben magából a földből fejlődnek azon légnek, melyek az idő rendes járását megzavarják, ép ugy a ház-as-életből: a szivekből, a melyeken a ház-as-élet boldogsága alapszik, fejlődnek azon indulati párázatok, melyek azt zavarják, és ezt nagyon jó

tudni mindenkinek, a ki a ház-as-élet meteorológiájára nézve tisztában akar lenni, mert rendesen azt tartják, hogy a ház-as-élet időjárását a külső élet viszonyai szabályozzák, a mi pedig nagy tévedés; a külső életviszonyok befolyással vannak rá, ép úgy, mint valamely földrészre a tenger, a hegyek sat., de magát a ház-as-életet — ezt a kicsi telket a nagy társadalomhoz képest — csupán csak a két szív közrehatása és az ebből fejlődő állományok alkotják; tisztán csak abból szállnak fel azok az erkölcsi párázatok, melyek majd földeritk, majd ismét elborítják a ház-as-élet láthatárát; itt képeződnek az éltető harmatok és földerítő permetegek, a zugó viharok és menydörgős záporok; csakis itt és sehol másutt; a külső élet — az lehet még olyan zordon és kietlen, az a kis belső telek: az a két egymásért dobogó szív, mint a havasok tetején a menedék-ház, biztos ótalmat nyújt, üdítő meleget áraszt, életet, hitet és reményt éleszt a megmerevedett testbe, a mint azt naponkint tapasztaljuk olyan hit-es-társaknál, a kiket igaz szeretet egyesít; sem nem gazdagok, sem nem szerencsések, és mégis nagyon boldogok; a férjnek éjjel-nappal küzködni kell a sorssal, mintegy tiz körmével kénytelen kikaparni a mindennapi kenyeret övéi számára és mégis boldog: családi köre mindennap újabb erővel ruhazza föl testét, újabb bátorsággal lelkét, és hogy családjáért küzkö-dik, az a tudat az ő boldogsága, és nincs is más boldogság a földön, csak ez, a többi mind képzelet, mulandó légi tűnemény, ez az egy: siron tulig tartó valóság, tul a halálon is megmarad, a mi jól e kis körben összegyűjtött, és csak jó és nemes az, a mi ilyen ház-as-élet után a haza és az emberiség számára fennmarad: fiuk, a kik dicsőségére válnak a hazának, leányok, a kik a szülék erényeit egy új nemzedékbe plántálják tovább, és a szere-tetteljes emlék, a mig csak az emlékezetben tart; — vannak ilyen házasságokban is zugó szélvészek és háborgó felhőszaka-dások, épen úgy, mint a külső életben, a legszebb tavaszi idő-ben; de miként itt, úgy ott is, megint csak a földnek adják vissza, és pedig átváltozva, termékenyítő eső képében, a mi a föld-ből fölszállt, és mikor a zivatar elzajlott, mondhatni ég és föld egymás kebelére borulva, újra egyek lesznek régi hű sze-retetben; — csak ott, hol a szálló felhők más határba ve-szik utjukat, ott, ott áll be a nagy pusztaság, az életőlő, ful-lasztó tikkadtság, a mely még a kevés harmatot is, a mit egy-magában képes adni a jó anya-talaj, sorvasztó ragyává változ-tatja; így a ház-as-életben is: nem az összeszólalkozás és összezőrdülések teszik a boldogtalanságot, hanem a két szív-nek egymástól való eltávolodása; abban a perczen, midőn az egyik élet-társ felháborodott szívvél a másiktól eltávozik, és bárhol másutt kárpótlást keres, egyet-egyet hasít azon er-kölcsi szövedéken, mely a ház-as-életet körülfolylja, és akkor — felháborodott szívvél, — úgy tetszik neki, hogy a vélt kárpótlást meg is találta, de ez csak végzetes öncsalódás, ve-szedelmes szemfényvesztés, a mely a boldogság sirjába vezet. Egyfelül a csábulatoros káprázat, mely mindig tovább-tovább csalogat, másfelül az a szakadék, mely mindig szélesebbre tágul, mindenik szív egyformán érzi, de az elszakadt szív el van bó-dítva, ezer ál-okot talál, ilyen-olyan borzasztó volt eddigi élete, és ilyen-olyan boldogság az, a melyben most gyönyörkö-dik, így tévelyeg mindig beljebb és beljebb a külső élet renge-teg csábjaiba, mindig odább és odább az otthoni hajléktól, mig-len egyszerre egy rengeteg közepett találja magát, a melyből nincsen kivezető ut; a csábok eltűntek, csak a rengeteg maradt meg körülötte; hiába mondja, bár soha se távozott volna el hazunna, hiába látja, milyen haszontalan semmiségek vol-tak, a miért az együvé tartozás bűvös szövedékét eltépte, egy jó

szó, egy nyájas tekintet mindent jóvá tehetett volna ismét, és — egy gondolat, egyetlen egy gondolat rontott el mindent, a z a gondolat, mely akkor megkapta, mikor hazunna tá-vol volt, az, az, — de most már késő, az ígétet megbomlott, a szívek elszakadtak, az egyik megromlott, a másik elfásult, és nem egyesülhetnek többé soha — azért csak az első rossz gondolatra ne hallgasson, a kit boldog ház-as-élet veszen körül; bármennyire fájjon is neki ez vagy amaz, ne hagyja el az otthoni hajlékot, vagy ha elhagyta, térjen vissza gyorsan, a mint csak lehet, hogy abban a szívvben levő szövedékben, a mely annyszor mint a déli nap sugárrezegése, oly tiszta fénynyel árasztotta körül, a legkisebb kár ne essék.

És most már sokkal könnyebben esik meghatározni azon föltételt, a melyen a ház-as-élet boldogsága alapszik. Az egész csak egy érzés, de a mely a különféle tulajdonok közrehatásából származik, és a különféle cselekedetek után fennmarad még akkor is, midőn maguk a cselekedetek már régen feledésbe mentek. Hogy nevezik ez érzést, nem tudom, talán még nem is adtak neki nevet, a zenevilágban azonban ö s s z h a n g z a t n a k nevezik az ezzel némileg rokon fogalmat, jobbnak hiányában tehát fogadjuk el mi is ezen elnevezést.

(Vége köv.)

Augusztához *)

— Lord Byron után —

Ábrányi Emiltől.

Midőn borús homály körül,
S az ész sugára nem vezet,
Haló sugárt vet rám a hit,
Melytől az út még kétesebb.

Midőn a lélek éjbe vész,
S a szív magát emészt fel,
Lenyűgöz a kétségbesés,
S siratlanul távozni kell.

Midőn kihál mind, pusztá rom,
Szerelmem, üdvöm, mindenem!
Te vagy magányos csillagom,
Ki fölhaladsz s nem szállsz le, nem!

Oh! áldom én e szűz sugárt,
Mely mint szeráphszem, őrizett,
S az éj között és köztem állt,
Nem bágyadott, el nem vészett.

Felhő ha jött árnynyal feléd,
Hogy elboruljon e világ —
Jobban ragyogtál s éjjelét
Még fényesebben türted át.

Ne hagyjon el lelked soha!
Tanítsa tűrni szellemem!
Több ajkád egy édes szava,
Mint mind a sok vád ellenem!

Szilárdan állsz, mint anda fűz,
Mely meghajol bár, nem török,
Mely mindig egy játékot tűz
A jel fölött, mit hűn körít.

Zápor, vihar dulongjon ám!
Te mindig ott fogsz állani;
Siró levéled, drága fám,
Rám fognak egyre szállani.

*) Augusztához Leigh, Byron mostoha nővére.

De baj, csapás neked nem árt,
Akármilyen sűjtson engemet...
Az ég a jónak napsugárt
Juttat — s feléd legtöbb remeg!

Hűtlen szerelmek kapcsa, hadd
Törjön tehát — a téd ölel...
Bár szíved érez, hű marad,
Ha gyöngye is, nem fordul el.

S így vesztve mindent, nyertem én;
Üdvöt vigaszt benned lelek!
Tudván, hogy ily hő szív enyém,
A föld — ne kem se pusztá még!

Két szék között, pad alatt.

— Pályanyertes beszély. —

Tóth Józseftől.

(Folytatás.)

Közelebb mentem hozzá s halkán kérdezősködtem, mikor volt itt Pusztaházy, s meddig?

— Pusztaházy báró? Hjah! az majdnem mindig itt volt. Mondhatom, pompás lovas. Aztán milyen paripája van! Gyakran kilovagolt a kisasszonynyal.

És mintha csak gunyolni akarna, folytonosan mosolygott.

Minden további kérdezősködést mellőzve, léptem a parkba, hol az őszi rózsák már javában nyíltak.

Izabellát a topolyfa alatt találtam. Nem vett észre, midőn közelébe értem, igen el volt mélyedve. Sugárzó szemei mélyáza függtek a fa ágain, melyekről zizegve hullottak alá a sárgult levelek, s arcán mélabus ábránd tükröződött. Így még soha sem láttam s ily megragadóan szép még soha sem volt. Visszafordultam s lázasan dobogó szívvel bolyongtam fel s alá a fák alatt.

Bizonyosan rólam gondolkozik, rólam ábrándozik.

Ujra visszatértem.

Szólnom kell vele. Ez az utósó nap, aztán elhagy, el-távozik.... Meg kell mondani neki, hogy szeretem.

Édes remegés tölté el keblemet, midőn a bokrok közé léptem, melyek mögött a topolyfa állott. Erőt véve magamon, kiléptem. Izabella már nem volt a topolyfa alatt. Hová ment? Hová tűnt? Nem tudtam s ösztönszerűleg indultam utána. Nem sokára feltaláltam a virágágyak között, melyeket viruló őszi rózsák fedeztek. Azokat szemlélte.

Reszkető hangon üdvözlém s ő mosolyogva nyújtá kezét.

— Most lát e helyen utoljára, — mondá — holnap elutazunk.

— Tudom, — válaszolám — azért jöttem, hogy bucsut vegyek kegyedtől, Izabella!

Reám nézett fénylő szemeivel s azt mondá: — Köszönöm!

— Legszebb, legédesebb szaka életemnek az, mely alatt kegyedet e kastélyban láthatám. Soha sem feledtem el.

Nem szólt, mért is szólhatott volna? Lehajolt, egy halvány piros őszi rózsát szakasztva, nekem nyújtá.

— Fogadja e napok emlékéül.

Megesókoztam a fehér kis kezét s ajkaim úgy reszkettek.

— Nagysád! e rózsát örökké szívemen hordozom.

Némi csodálkozással pillantott reám és mosolygott.

— De ugy-e, ezentul is jó barátom fog maradni, s gyakran meglátogat, ha Pestre jő? Tegye azt, kérem.

— Oh Istenem!... hogy ne?!... hogy ne?!... De az soká lesz, végtelen soká... addig meg is halhatok. Oh, ha elmondhatnám?!... ha meghallgatna?!... Olyan régen akartam mondani... Nem is tudom, hogy kezdjem... Olyan zavart vagyok... Hisz holnap már távozik... Holnap! Ily hamar!.....

Hűvös szél suhant végig a hervadó lombokon s az eső lassu cseppekben hullt alá!..

Izabella összhuzá keblén selyem kendőcskáját s felkiáltott.

— Ah, milyen hideg eső! Menjünk fel!

Kezemet szívemhez szoritám, mely nagyon dobogott. Izabella gyorsan előre futott s intett, hogy kövessem. En azután követém, lázasan, felhevülve, s nem vettem észre, hogy egy halvány, reszkető leány, ki utánunk jött s látta, mi történt s hallott minden szót, néma fájdalommal nézett reánk könnyes szemeivel.

Szegény Birike! miért kellett mind ezt látnia?!...

Izabella gyorsan futott felfelé a lépcsőkön s bájos kaczer-sággal mondá, hogy: nem tudtam beérni. En pedig azt mondtam, hogy követném őt a világ végeig; min elmosolyodott.

A terembe érve, rögtön odaült a zongorához s eljátszott egy kedves, idylli keringőt s én reá néztem lángoló szemeimmel folytonosan, szünet nélkül. Azután kért, hogy üljek mellé a zongorához s játszszuk el utoljára Chopinnak elfelejthetlen négyesét. Azt hiszem, ekkor játszottam legszenvedélyesebben egész életemben. Hisz magamon kívül ragadt a láz, az édes mámor. Mellette ültem!...

Talán, ha Cservölgyiné nem lett volna a szobában, lábához vettem magam s ajkaimmal érintem a földet, melyen az ő kis lábai pihentek.

Délig mellette maradtam s egészen megfeledeztem öreg rokonom- s vendégeiről. Alig tölték pár percet velők, szobámba vonultam, és nem tudom, miért? elkezdtem zokogni.

Azt mondják, hogy midőn valaki meghasonlásba jön belső világával, mikor az érzelmek válságba mennek át, akkor a hatás alatt mintegy összegörnyed, megsemmisül.

Így voltam én is. Szerelmemet Birike iránt elenyészni érzém s a lelki vád, a szemrehányás soha nem tapasztalt mértékben támadt fel bennem. Talán nyomorultságomat sirattam, mely az elveszett boldogságot követte.

Pedig azt hívé, hogy első szerelmem enyészhetlen, sirig tartós lesz.

Oh, akkor még nem vett erőt rajtam a nagyravágyás ördöge s a lázas égő szenvedély, mely vihart támasztott keblemben, vihart, mely ellenállhatlanul sodort magával.

A bucsuestélyen az uradalmi tisztek családostul megjelentek. Jármáiék is ott voltak, s mert látnom kellett a bus, halovány leánykát, kinek néma fájdalma kétszeres nagyságában tünt fel előttem, az est minden percze nyomasztó volt reám nézve.

Szegény leány! hiába igyekezett titkolni, hogy szenvedniattam, én észrevettem azt. Nem mertem reá nézni, mert arról csak bánatot, panaszt és szemrehányást olvastam le.

Pedig mosolygott is néhányszor. De ez a mosoly nagy erejébe került s olyan volt, mint a teli verőfény.

Vacsora után főfájásról panaszkodott anyjának s csakhamar odahagyák a társaságot, bucsut véve Cservölgyiektől.

Talán senki sem gyanítá, rajtam kívül, hogy nem a feje, hanem szíve fáj. De mégis volt valaki, a ki gyanítá. A kulcsár.

Sötétben pillantott reám, midőn Birike távozott, mintha azt

kérdezte volna: Tudod-e, mit mondtam egykor? s pillantása lelkemig hatott.

Megborzadtam, mint a halálra ítélt, ki hallja az ácsok fejszéinek kopogását, midőn készítik számára a vérpadot.

Azok a setét szemek úgy üldöztek egész este!... s én szorongásomban a boros poharakhoz folyamodtam. Ittam, ittam sokat, sokat, hogy elaltassam lelkiismeretemet, de hiába! a kulcsár pillantásai mindannyiszor felébreszték azt.

Izabella s Cservölgyiné 11 órakor vonultak hálószobáikba.

Kaptak az alkalmon, hogy a társaságot, mely reám nyomasztó volt, odahagyhassam.

A hölgyeket szobájuk ajtajáig kísértük, én és Cservölgyi ur, aztán jó éjt kívánva, távozám, s daczára Adorján ur szíves marasztalásának, egy perczre sem tértem többé vissza.

Másnap szokottnál későbbben ébredtem föl. Szobám nyitva hagyott ablakain vakító fény sugárzott be s önkénytelen lehunytam szemeimet a szürő világosság miatt.

Az óra tizet mutatott.

Megdöbbenve ugrottam fel s pillanat alatt az ablaknál termettem.

Kitekinték. A kastély udvara csendes és elhagyott volt, csak az öreg András pipázgatott, a kert rácozatóához dőlve.

Intésemre felém közeledett, pipáját illedelmesen kivéve szájából és zsebre dugva.

— Jó reggelt öreg! — szólék izgatottan, s fejemmel gyors mozdulatot téve a kastély felé.

— Elmentek, — mondá az öreg, mintegy kitalálva gondolatomat.

— Mikor? — kérdém kellemetlen megütődéssel.

— Ezelőtt fél órával.

— Mindhárman?

— Négyen, kérem alásan, már t. i. az inasokon s komoránakon kívül.

— Négyen? hát ki volt a negyedik?

— Hát biz senki más, mint a Pusztaházy báró ő méltósága.

— Pusztaházy?!... Ah! igaz... Hát a bácsi hogy van?

— Nyugtalan volt egész éjjel, csak reggel felé aludt el.

— Pedig a nagyságos urtól haza jöve, rögtön lefeküdt.

Nem szóltam többet, visszavonultam az ablakból s hevesen, nagy léptekkel jártam fel s alá a szobában. Nagyon bántott az a gondolat, hogy Izabella elment, míg én aludtam. Elment a nélkül, hogy megvallottam volna neki szerelmemet.

Ki tudja, nem változik-e meg irányomban, ha oly távol leszünk egymástól? hisz semmi sem változóbb, mint az emberi szív, emberi értelem.

Tehát csakugyan megváltoztam én is, valóban nem szerettem többé azt az ártatlan, tisztalelkű leánykát, ki először támasztott szívemben szerelmet, kiért kevéssel azelőtt még meg tudtam volna halni?

Azt hívé, hogy nem. El voltam vakulva a mámortól, melyet a nagyravágyás és szenvedély keltett szívemben.

Pedig nem így volt. Később szomoruan győződtem meg, hogy nem úgy volt. És mégis csak Izabellát kívántam látni, és csak az ő bűbajos alakja lebegett szemeim előtt. Égtem, epedtem érte őrvongó vágygyal, fékvesztett szenvedélylyel. A mi ő hozzám vonzott, erősebb, ellenállhatlanabb s kéjesebb volt, mint az a csendes, tiszta s alakatlan gyönyör, melyet szerelemnek neveznek.

Oh, a szerelem hatalmas, de a szenvedély hatalmasabb. Amaz hosszantartó, ez pillanatnyi, épen azért majdnem leküzdhetetlen.

Ez és a hiu nagyravágyás volt életem átka.

De mindezt már elmondtam.

— — — — —

Egy hét mult el, mióta Cservölgyiek távoztak s ez idő alatt csak egyszer találkoztam Birikével. Halovány s szomorú volt, mint rendszeren, de nem panaszkodott. Szerelmünkről mindketten hallgattunk, hisz tudtuk, hogy arról beszélve, csak növekednék a fájdalom, mely a csalódásból támadt.

Tudta, hogy már nem szeretem s nem akarta hallani ajkaimról a hazug áltatást, melyet már úgy sem hihetett volna el.

Nekem pedig nem volt erőm megmondani neki, hogy nem ok nélkül féltett Izabellától, s hogy méltatlan vagyok szerelme, azért tehát felejtsem el örökre, s nem volt bátorságom vigasztalni, azt mondani neki, hogy még most is szeretem, ép oly forrón, változatlanul, mint eddig: mert érzem, hogy egy tekintet azokból a szép, panaszos szemekből, egész nyomorultságomban földre sujtott volna.

Szerencse, hogy csak kevés ideig voltunk ketten.

Egyébiránt, Jármái ép oly szívesen fogadott, mint bármikor, csak Jármáinén vettem észre, hogy sejt valamit, s nem oly szívélyes, közlékeny, mint eddig, hanem hideg, kimért s tartozkodó irányomban.

Oh, öcsém! nem képzeled, mily nyomasztó volt reám minden nap, minden percz!

A vágy, mielőbb Pestre menni, látni Izabellát s beszélni vele, és a lelkiismeret, erős harczot vívtak keblemben.

Az öreg Kenderesi betegsége ez idő alatt mindig nagyobb és aggasztóbb mérvet öltött. Annyira elgyengült, hogy többé nem kelhetett fel ágyából s alig volt képes néhányat szólni. Legkisebb remény sem lehetett életéhez, csak halálának ideje volt még bizonytalan, de az az idő is igen rövid volt. Az orvos azt mondá, hogy legfeljebb egy hetet fog élni, de lehet, hogy két-három napot.

Ez utóbbi vélemény teljesedett. A harmadik nap délutánján kiteríték a szegény jó öreg! Utolsó szavai ezek voltak, midőn ágya mellett könyeztem: Isten áldjon meg fiam; s utolsó mozdulata, midőn fejemre tette viaszszárga, reszkető kezét s megáldott.

Cservölgyit táviratilag tudósítám az öreg Kenderessi haláláról; a derék ur azonban nem érkezhett a temetésre, mely a boldogult kívánsága szerint a lehető legegyszerűbb, de népes volt.

Sok jó embere volt az öregnek.

Adorján ur a temetés után érkezett meg; ez alkalommal egy hétig maradt még az uradalmi kastélyban. Mint mondá: kezdett terhére válni a fővárosi zaj. Ez idő elég volt arra, hogy személyes teendőimet elvégezzem s azután oda hagyjam a kedves emlékü uradalmat talán örökre.

Az utolsó napot bucsuzással töltém el s Luiza és Mari a szó teljes értelmében megsirattak, midőn elváltam tőlök.

A kulcsárhoz is elmentem, bár rettegtem ez egyszerű ember jogos szemrehányásától, hogy ne mondja, miszerint gyáva voltam s félve tőle, elkerültem. Belépve, nem találtam szobájában s némileg megkönnyebbültem.

Utoljára hagytam a kasznárékat.

Ez volt a legnehezebb, legfájdalmasabb elválás! Min kez-

dem? mit fogok beszélni? Szívem elszorult, midőn a szobába léptem.

Birike ott ült az ablak közelében, fejét karjára hajtva.

Olyan szép és szomorú volt!... az a bágyadt sugár, mely kék szemeiben reszketett, elegikus fényt vetett halovány arcára.

Oh, istenem! és mégis mosolygott, midőn felé közeledtem! Mosolygott, pedig majd megszakadt a szíve. ...

Fölemelkedett, eléem jött s kezét nyujtá, mely reszkedett.

Hangomat elfojtá a megindulás, szemeimbe egy pár könny lopózott, megfogám kis kezét s azután nem bocsátám el sokáig.

Ah! e perczen feltámadt a régi szerelem és — sirtam!

Ő is sirt, de elfordult, hogy ne lássam. Én megláttam s szívem remegett a fájdalomtól... szerelemtől!

— Ah! én szeretlek téged... édes kedvesem! — suttogám s megcsókoltam homlokát.

Ő sirt... zokogott rohamosan... keservesen, nem hitt szavaimnak — csak azt, hogy szánom. Pedig e perczekben nemcsak szántam, hanem szerettem is jobban, mint valaha.

Édes Istenem! mily nagy hatása van egy futó percznek!

A fájdalom perczében feltámadt régi szerelmem — mely csak szunnyadt, de nem enyészett el. Hiába, szegény leány már elveszté hitét, nem bizott többet bennem s nem hitt szavaimnak.

Oh, ez nagy büntetés volt reám nézve.

Látnom kellett, hogy e gyenge, ártatlan leány erősebb volt, mint én; erősebb, mert hű, állhatatos maradt szerelméhez, mert nem panaszkolta fájdalmát senkinek, még nekem sem, kit joga lett volna szemrehányásokkal elhalmozni, gyűlölni és megvetni.

Ő nem akart engem vádolni, panaszaival háborgatni, mert szeretett.

Ha köszívem lett volna, sem hagyhattam volna remény nélkül e leányt a válás perceiben. Oh, valjon adhattam e én reményt, én, ki a legválságosabb lelki állapotok közé jutottam, s ki minden ember közt a leggyengébb s legváltozékonyabb voltam? valjon e leány tud-e még hinni, remélni? E perczekben azt hittem: igen.

Megragadtam kezét s elhalmozva csókjaimmal, elmondtam neki, hogy elmegyek, mert a pálya int, de ismét visszatérek... nem sokára... akkor...

Ép e perczen lépett be Jármainé a szobába s szigorú pillantást vetett reám, mintha mondta volna: megcsaltad, eljátszottad életboldogságát s még most is azt akarod, hogy higgyen ámitó szavaidnak, melyeket meddő vigasztalásul oda vetsz neki?!

Önkénytelen a földre szegezém szemeimet s nem találtam szavakat.

— Hallottam, hogy holnap elutazik Bárdos ur! — szólt fagyos udvariassággal.

— Igen... egy időre — válaszolám, — hogy bevégezhessem pályámat.

— No az mindenesetre szükséges. Sok szerencsét kívánok és ohajtom, hogy a nagyvilági életben soha se csalódjék.

Nem emlékezem a feleletre, melyet Jármainé szavai, ugyszólván, elkerülhetlenné tettek, de azt tudom, hogy sokat, igen sokat beszéltem azután, egyik tárgyról a másikra térve s végül megígérttem, hogy gyakran fogok levelet írni.

De az a szép, halovány arc nem vidult fel, csak olyan szomorú, bánatos maradt, mint addig. Hanem azért nem vett erőt rajta a fájdalom... mosolygott, midőn utósor vontam kezét ajkaimhoz s kiléptem. A haldokló is így mosolyog, mikor megnyílik előtte a tulvilág.

Midőn szobámba értem, a bördöndöket rendező András azal fogadott, hogy a nagyságos ur vacsorára magához kéretett s egyszersmind figyelmeztetett, hogy mindent rendbe hozzák, mert reggel okvetlen indulni fogunk. — Azután meg a kulcsár ur is itt volt, — tevé utána a hű öreg szolga. — Soha sem láttam én még ilyen haragosnak azt az áldott jó fiatal embert s olyan furcsa képpel tudakozódott az ifju ur után.

Megborzadtam. Ez az ember számolni jött hozzám!

— Jól van öreg! — mondtam komoran, s szobámba léptem, hol izgatottan, csaknem magamon kívül jártam fel s alá setét estig.

Ajtó-kopogtatás zavart meg elmélyedésemben, s midőn felpillanték, a kulcsár állott előttem, zordon arccal, melyet a sötétség daczára is kivehettem.

Röviden, de udvariasan üdvözölt s hangja nyugodt, tompa volt, mint egy temetői alaké. Hideg borongás futott keresztül, s egész testemben megrázkodtam.

— Emlékezik uram, mit mondtam egykor? — kérdezé a kulcsár, egészen közel lépve hozzám. — Én szavatartó ember vagyok. Ugy-e azt mondtam, hogy ha ön valaha megfeledeznek arról, a mit nekem fogadott, számon kérem öntől? Joggal tehetem-e ezt? mondja meg uram! magára bizom.

Nem tudtam szólni, mert éreztem, hogy hatalmában vagyok ennek az embernek s joga volna engem megölni.

— Mit kíván? — töredezőm végre. — Szóljon! én...

— Halált... elégtételt uram! vagy nevezze, a minek akarja. Én vagy ön, kettőnk közül valaki meghal, meg kell halni. Tudja, mi ez?

E szavakkal 2 pisztolyt vett elő s az ablak felé tartá, hogy lássam.

— Tudom... értem önt. De gondolja meg, én még nem adtam okot arra, hogy számot kérjen tőlem.

A kulcsár felkaczagott s e kacajban valami borzasztó volt.

— Uram! — mondá — még ma éjjel, mielőtt ön távoznék, megtörténhetik az egész.

— Minő balga szándék! Ön csak örülhetne annak, ha...

— Uram! én már nem örülök semminek.

(Folytatása köv.)

Reggeli ima.

Ölkelt a nap, fűszálon, porszemen
Ragyogva él az élet öröme.
Szentegházzá lett a nagy természet,
Hol áldatik a jószág Istene.
És csak nekem ne volna hálaszóm,
Ne volna örömem,
Midőn a jószág édes Istene
Nekem is Istenem?

Nem! nem! hol minden dicsér tégedet,
Örök Isten! én nem hallgathatok.
És nem hallgathatnék, ha e földön
Több szív e gyenge szívnél nem dobog.
Ime leomlok szent színed előtt...
Kiöntöm lelkemet...
Oh, nyisd meg az imádkozó előtt,
Oh, nyisd meg mennyedet!

Milyen leszen e nap pályája rám?
 Bánatot ad? Örömem' elveszi?
 Mi az, a mit kimért rám bölcs kezéd?
 Lelkem nem látja, szűm nem kérdezi.
 Csak élni taníts meg engem, a jó
 Szerencse idején,
 S hogy az élet sötét óráiban
 Se zúgolódjam én.

Melynek imáját kedvesen veszed:
 Adj tiszta és alázatos szívet.
 Emeld magasra, hogy ne érje el
 A rágalom fulánkja lelkemet.
 Taníts szeretni embertársimat,
 És cselekedni jót;
 Elvégezni a munkát, mit kezéd
 Én életemre rótt.

Minden, mi lételt kezdetől nyere,
 Betölti a kört, melybe helyezéd.
 A féreg túr a földben, és a fa
 Gyömölcsözésben végzi életét.
 Engem hitvessé tettél Istenem!
 Oh, tartsd meg életem,
 A míg e legszentebb rendeltetés
 Áldása megterem.

Legyen e nap is áldás napja rám!
 Hogy majd ha este fénye elhala,
 És némaság lesz, s mindent eltakar,
 A csendes szendergésnek fátyola:
 Ne csak testemnek hozzon pihenést
 A csendes alkonyat;
 Lelkemre is hintsen szép álmokat
 Az édes öntudat.

Egy nő.

Egy tuczat háló-főkötő.

— Párisi kép a holt-idényből. —

Ujkéritől.

Egyszer volt, hol volt, még a . . . Rajuán is tul: Párisban volt . . .

Igen, Párisban!

— Nos, mi volt? — kérdi olvasóm.

— Két jó ezimbora; az egyiket úgy hívták, hogy Alfonz, míg a másik, a keresztelés alkalmával, akár akarta, akár nem, Gusztáv névvel ruháztatott föl.

Ennyit rövid bevezetésül.

Most, miután a két fiatal embert néven szólíthatjuk, hátra volna még az, hogy őket tetőtől talpig eceseseljen.

Már engedjen meg, bájos olvasónóm vagy — a körülmények szerint: tisztelt olvasóm, de a piktorság hálátlan kenyér rám nézve, sőt még a fényképezés könnyebb mesterségében is mi türes-tagadás, járatlan vagyok.

Elégedjék meg mindenki, ha szénrajzban, körvonalo-zom őket.

Mind a két ifju barna haju, bajuszu és szakálu volt. Lehet, hogy barnaságukon az indiai szőrfestő szer is segített, miután Párisban a germán jellegű kenderszin hajazat még mindig „polizei widrig“ viselet.

Külsőjükből ítélve, úgy a 25—30 év között lehete életkoruk átlagát megállapítani, noha vidám, gondtalan kedélyüket tekintve, becsületére vált volna mindegyik akármelyik 18—20 éves suhancznak.

Termetükről legyen elég annyit mondanunk, hogy az

elégge szabályos volt arra, hogy rajta bármennyi szép nőnek a szeme megakadjon, s öltözkük az elegantiának minden kellékével birt.

Ennyi az a felületes szénrajz, melyet olvasóim képzeletének táblájára fölrajzoltam. Bocsánatot kérek, ha Izsó Miklós barátommal, vagy akár Engellel a szobrászatot illetőleg versenyt nem futhatok s így az arcuk nemes éléről, a finoman metszett orról, ajkról, fejről stb. még csak gipsz- vagy agyagmintát sem adhatok, félvén, hogy belékontárkodom, a kanovászkodásba, s a szépművészet rovására cselekszem.

Nos, Alfonz és Gusztáv azok közé a boldogtalan halandók közé sorozhatók, kiket a körülmények a „holt idény“ tartama alatt Párishoz lánczolt.

Oly időközben lepjük mi meg őket, midőn sem a látogatás, sem étkezés, színházba menetel stb. ideje még nem következett el s midőn vagy honn kellett pihenniök édes mit sem tevésben, vagy össze-vissza barangolniok a boulevardokat.

Ők, mint ruganyos, mozgékony tagokkal megáldott ifjak, a petyhüdségre vezető henyélésnél többre becsülvén a sétálást, nádpálczikájukat sok kecsesül vették kezükbe s lépteiket, egymásután a Madelaine-, Italien-, Poissonniere-boulevardok felé intézgették, elballagván vig csevegés között egész a Denis-kapuig, melyet — a háboru rombolásai miatt — épen tartaroztak.

Amint ekkép karöltve mentek-mendegéltek, egyszer csak bevágtak a St. Denis-utczába, s szórakozottan tekintgettek a jövő-menő emberekre s a házak ablakaira föl.

— Nézd csak, nézd, — szólalt meg Gusztáv hirtelen, — ugyan ki lakhatik ama kiszögelő háznak harmadik emeletében? — s szemeit merően függeszté az ablakok egyikére.

— Mit tudom én azt? Hisz én nem vagyok szállásolási ügynök!

— Ejh, pedig kíváncsi vagyok rá, s minden áron meg kell tudnom. Nézz föl csak oda, mily ritka szép hölgy tekint az ablakok egyikéből alá. Müértő szemeim, mondhatom, még szebb barna leánykát még nem fedeztek föl.

— Parole d'honneur — válaszolt hévvel Alfonz, amint a jelzett ablakra fölpillantott, — hisz ez oly remek teremtes, hogy csigavérű ember is lángot érez ereiben látására. . . De nem veszed-e észre? Nekem úgy tetszik, mintha felénk integetne.

A két fiatal ember megállapodott s epedő pillantásokat löveltek föl az ismeretlen szépre.

— De hát ez integetés csakis valamelyikünket illetheti, mert itt nem látok körülünk más jóra való egyént. E zöldséges kofáknak s tova futó üzletembereknek ez angyal bizonyára nem integet.

— Igazad lehet. . . . És csakugyan nekünk szól a meghívás, — szólt Alfonz elragadtatással, s hegykén csipőjére illesztvén kezeit, diadalmas arcczal köszöntgetett fölfelé kalapjával.

A bájos, kis barna nyájasan bólintott vissza.

— Jer, — kiáltott fel elragadtatással Alfonz, — mutassuk be tiszteletteljes hódolatunkat a kis barnánál, ki égni látszik a vágytól, minket megismerhetni. Igazán, Gusztáv, ez pompás fölfedezés. . . .

— Nagyon is elbizakodott vagy, — viszonzá Gusztáv, kétkedőleg, — hátha nem minket illetett e leánya köszöntése! Alkalmasint csalódtál. Mi e szépséget nem ismerjük, s ő sokkal szendőbbnek látszik, hogysem ismeretlen férfiakat látogatásra hívjon föl.

— Ejh, édes Gusztávom, te érzélgős kezdesz lenni, sőt, ami több, féltékeny is. No de én nagylelkű akarok irántad lenni: te pillantád őt meg először s az elsőséget neked engedem át. Eredj tehát, s vedd baráti áldásomat. Hanem arra az egyre kérlek: látogatásodat ne nyujtsd ki három évre, mint valami ujkori Tannhäuser, mert az ácsorgás itt lent, nagyon unalmassá válik.

— De hidd meg nekem, csak nevetségessé teszszük magunkat. Először legalább tudakozódjunk a kapusnál.

— Oh, ártatlanságok szelid báránya! Te még nem ismered eléggé Párist. Nos, ha habozol, ám majd fölmegek én s jót állok arról, hogy nem leszek nevetségessé. Várj rám, míg visszatérek, de addig meg ne öljön ám itt alant a féltékenységek mérge. Különben vigaszul szolgálhat neked az, hogy én nem fogom kezdről elűzni ezt a kis barnát s ha netalán valami csinos nővére vagy barátnője van, én azzal is megelégszem s ha diadalra jutottam, intek neked az ablakból, hogy bátran jöhetsz. Meg vagy velem elégedve? . . Addig is, az ég ótalmába ajánlak!

Alfonz hirtelen besuhant a kapun s könnyed léptekkel futott föl a lépcsőkön, lélegzetet sem véve a harmadik emeletig.

Gusztáv ez alatt izgatottan, kíváncsian álldogált az átellenes ház kapuja alatt, sovár szemeket vetve föl az ablakba.

A kis barna egészen lebilincselte lelkét.

Oly szende, oly ábrándos volt vakító fehér arca, melyet sötét selyem hajfürtök árnyaztak be.

Mitsem ohajtott most Gusztáv inkább, mint azt, hogy Alfonz barátja amily sebes futásban haladt föl a lépcsőkön, szintoly gyorsan rohanjon alá kudarczvallása után, s talán még a felett is megnyugodott volna, ha esetleg Alfonz egy pár tört bordával menekül meg.

Gusztáv föl-fölpillantgatott az ablakba.

A kis barna még mindig ott könyökölt az ablakba.

Egyszerre csak megpillantja a bájos angyal mögött Alfonz alakját, ki biztatólag integetett neki kezével alá.

Lehetett-e ennyi kísértésnek ellenállani, kivált, mikor látta, hogy a kis barna is oly nyájasan bólintgat rá alá?

(Vége köv.)

Mazzini József.

(Vége.)

Magas polezon állt most, hanem azért semmit sem változtatott egyszerű életmódján; midennap rendszeren ott lehetett őt látni egy egyszerű polgári vendéglőben, két frankos ebédjét elkölteni, egyedül, minden kíséret nélkül. Midőn Lesseps, francia követnek egyszer éjjel Mazzinival beszélni kellett, nem kis meglepetésére azt tapasztalta, hogy a köztársaság elnökének ágyáig jutott, a nélkül, hogy a nyitott ajtóknál akár egy őrral, akár szolgálval, vagy bárki mással is találkozott volna.

A francia árulás véget vetett a köztársaságnak. Midőn a római gyűlésben arról tanácskoztak, hogyan kell a közelgő francziákat fogadni, Mazzini azon véleményben volt, hogy királyságok alkudhatnak, de köztársaságok csakis meghalnak. Rendithetetlenül szilárd volt nála azon gondolat, hogy a háborút az utolsó emberig folytatni kell, és azért, midőn látta, hogy Rómának további védelmezése hasztalan, azt inditványozta, hogy a köztársasági hármaskormány a megmaradt kisdad-esapattal a városból kivonulva, az Aretino hegyre húzódjék, és Bologna és Ancona közt az osztrákokat megtámadva, a győzelem

által Romagnát felkelésre bírják. De nem az ő, hanem Cernuschi inditványa győzött, és a köztársaság lemondott a további védelemről. Ekkor Mazzini beadta lemondását, annak kinyilatkoztatása mellett, hogy Rómát védeni, de nem azt eltemetni választották őt triumvirnek. Saffi s Armellini követték példáját.

A francziák bevonulása után Mazzini még egy hétig nyilvánosan Rómában maradt; barátai nagyon aggódtak életeért, végre Civita-Vecchiába, és onnan hajón Marseillebe utazott. Ismét felváltva majd Svájcban, legtöbbször azonban Londonban tartózkodott, olykor ismeretlenül Olaszországban, hol sokszor sötét éjjel anyja sirját meglátogatta. 1850-ben Londonban Kossuth, Lendru-Rollin, Ruge és Baraszzsal egyetemben a „Comitato Europeo“-t alapította mely az európai köztársaságot tűzte ki céljául; 1853-ban febr. hó 3-án Milánóban volt, hol az olasz forradalmat szervezte, de ez is elnyomatott. Mazzini akkor az 1859-es eseményeket készítette elő. Olaszország szövetségét Napoleonnal azonban határozottan ellenezte. 1860-ban Garibaldi és az „ezrek“-nek Siciliába való beütését szervezte és e hazafiui harcra Rómában és Velenczében való folytatására nógatá Garibaldit. Téves azonban azon elterjedt vélemény, mintha Orsininak Napoleon ellen intézett merényletében is Mazzini részes lett volna. Ellenkezőleg bebizonyított tény, hogy Orsini éppen akkor meghasonlott volt Mazzinival, és dicsvágyó természeténél fogva meg akarta neki mutatni, hogy ő is bátor tett kivételére képes.

Miután az 1859. és 1860-diki események folytán az olaszországi egység iránti törekvések részben el voltak érve, Mazzini, habár rendületlenül híven köztársasági hitéhez, egy ideig nyugodtan nézte az ottani dolgok fejlődését; de midőn látta, hogy az olasz kormány, a helyett, hogy a nemzeti elem és saját népére támaszkodnék, Olaszországot a francia szeszélytől függővé tette, akkor Mazzini újra felvette tevékenységének fonalát és ebbeli elhatározását nyíltan kijelentvén a kormánynak, szakadatlanul folytatta azt. Az 1866-diki háború utáni amnestiát Mazzini visszautasította, és hogy ezen amnestia reá nézve nem volt komoly, bizonyította azon körülmény, hogy 1870-ben Pálmóban elfogatott. Carlo Alberto egykor akasztófára ítélte, Viktor Emanuel azonban Gaëtaban csak néhány hónapig börtönben tartá. Napoleon is halálra ítélte volt Mazzinit a Tihald-féle összeesküvés miatt, melyben őt is részesnek akarták feltüntetni. Perbe azonban mégsem merték őt fogni Olaszországban, féltek a néptől, melyet már elfogatása is nagy izgalomba ejtett, azért szabadon bocsáták.

Hosszabb tartózkodás után Luganóban, hol évek óta megrendült egészsége még inkább hanyatlott, Mazzini Piso szelidebb éghajlata alá ment, hol ez évi március hó 10-dikén négy heti ottidőzés után újabb betegségi roham véget vetett életének. Halálos ágyát a vele barátságos viszonyban volt Nathan és Roselli-családok néhány tagja, ugyancsak barátai Lemmi Adriano és Dagnier Felice állták körül, többi barátai, kik a hirtelen beállt veszély láttára távirat útján odahivattak, már csak holttestemet találtak, de a halálban is megtartá azon nemes, komolyan szelid kifejezést, mely életében sajátja volt. Csak kevés órával halála előtt veszté el eszméletét. Nyugodtan és elszántan halt meg, azon teljes bizalommal, hogy eszméi elébb vagy később győzedelmeskedni fognak.

Olaszország leghűbb fiát veszté el Mazziniban és bizonynyal nincs is senki, kinek nagyobb hálával tartoznék, újjászüléseért, mint neki.

Assing I. után

W—r Janka.

Egy hét története.

Szeptember hó 18-dikán.

Kirándulások. — El keletre! — Megint a fuzió. — A delegatusok. — Vidorabb kép. — Az István-téri népszínház és Miklóssy Gyula. — A népszínház alapkő-letételének ünnepélye. — A Fürst-színházban magyar előadások.

E hét tele volt érdekes eseményekkel. Politikai és társadalmi életünkben újra beállt a sürgés-forgás s a holt idényt pezsgő élet váltotta fel. A főváros a sok országos képviselő és delegatustól népes, a színházak mindig látogatottabbak, s a meleg napokon kívül, semmi sem emlékeztet a vége felé járó nyári idényre. E héten a kirándulások nagy szerepet játszottak. A történettudósok szép számmal rándultak a felső vidékre, hogy ott egyes családok oklevéltárait átbuvarolva, hazai történelmünket gazdagítsák. Ne háborgassuk őket a poros akták és vaskos foliánsok közt, mert megtalálnának haragudni, ha komoly munkájukban háborgatnók; hanem lássuk inkább, kik ezek a tulsó csoportban, kik oly nagy tömegben csoportosulva, a gőzhajókra ülnek és egy időre bucsut mondanak a kedves Pestnek, a magas Buda várának és az internationalisták által bevehetetlen gellérthegyi citadellának. Kiesodák és hová sietnek? Keletre, a szép napos keletre, a platánok és ciprusok hazájába, a füge-, narancs- és citrom-erdők árnyába, hol minden oly mosolygó, minden oly elandalító.

Ezek a természetvizsgálók volnának, ha ugyan mindenkit annak lehet nevezni, ki a természetvizsgálók gyűlését megy látogatni. Százával tolonganak Mehádia felé, a magyar hazának e legszélsőbb pontjára, s onnan majdnem ép oly nagy számmal Konstantinápoly felé, a Bosporus partjára, a héthalomra épült nagy világváros és pompás vidékének megismerésére. Jó utat kívánunk e buzgó természetvizsgálóknak, kik közt számos nő is van; élvezzék keletet azon rövid idő alatt is oly nagy mérvben, mint mi élveztük éveken át, s váljunk el tőlük a törökök szokásos jó kívánságával: Allaha emanet ala! Hajójuk már Orsovánál evez, s ha tovább is elkisérjük, attól félünk, hogy haza nem érünk, s ki írja meg akkor helyettünk a hét többi eseményeit? Térjünk tehát vissza s nézzük, mi történik az alatt itt-honn, a mi körünkben.

A politikusok már levariálták a fuzió themáját; a gomolyagot othellói féltékenységgel egészen lefejtették, s mit találtak a papírra írva? Nem egyebet, mint ez ártatlan kis népdalt:

Nem vagyok én oka Rózsám semminek,
Egyedül csak te vagy oka mindennek,
Ha nem szeretsz, nem mék többé felétek,
Maradj magad, nélküled is megélek.

A komoly politikusok, kik azt hitték, hogy e thema által kiforgatják a világot sarkaiból, nagy szemeket meresztve néztek egymásra, vigyorogtak egyet, s megayugodtak a sors elhatározásán, azt gondolván, minden úgy van jól, a mint van.

Eljöttek a delegatusok is Bécsből, az akadémia heti ülés-termében conferentiáznak, s oly csendesén viselik magukat, hogy az ember azt sem tudná, hogy itt vannak, ha a lapok egész hasábkát nem szentelnének nagy fontosságu működésüknek. Az igaz, komoly férfiak is nagyon ezek a mi delegatusaink.

Volt szerencsénk láthatni őket a napokban, midőn üléseztek. Majdnem mindnyájan tisztos, öreg urak, őszbe vegyült ritka hajszálakkal és szépen simára leborotvált arczeccal, melyet a katói szigor tekintélyessé is tesz — némileg. De hagyjuk a delegátus urakat, unalmas tárgyakkal való foglalkozásra vannak kárhóztatva szegények: merő száraz számokkal tele nyomott előterjesztések- és költségvetéseket hánynak össze-vissza egész ülés alatt, s nincs ennél unalmasabb valami oly egyénre, ki pénz-manipulációkhoz nem ért, s azon felül egy kissé poéta is. Sokkal derültebb és nyemnek sokkal inkább megfelelő képet találok, ha a delegatio megnyitása előtti napra lépek vissza, a mi ugyancsak rendes menetben lehetetlen volna; de a tárczairónak minden lehetséges, minden szabad, azon kikötéssel, hogy olvasóinak ezáltal némileg szórakozást és élvezetet képes szerezni. Tehát, menjünk vissza hétfőről vasárnapra; menjünk az akadémia terméből az István-térre; foglalkozzunk delegátusok helyett színészekkel és színésznőkkel, költségvetés és államadósság helyett a színészettel. Nemde nyájas olvasóim megbocsátják nekem, hogy önöket onnan ide vezetem? ide, hol az egész tér tolongásig megtelt örömtől ragyogó arcokkal, pajzánkodó gyerkőccökkel, kik a nagy tömegben rést törni iparkodnak. Mit jelent e tolongás, ez ünnepi kinézés e téren, hol ezelőtt a zsidó- és gyümölcsös kofák sátrai állottak, és a vásárosok éktelen zaja járta be a tért? Mit jelentenek e körakások, fa-állványok, a nemzeti zászlókkal és zöld galyakkal diszitett emelvény? Ezek mind egy nemzeti ünnepélynek hirdetői, mely e szerény téren ma annyi lelkesült embert össze-csődített. A pesti ideiglenes népszínház alapkővét készülnek lerakni, azon népszínházét, melyet egy buzgó magánvállalkozó saját erszényéből épített a magyar muzsának, hogy addig is, míg az állandó népszínház elkészül, ne bolyongjon hajléktalanul, hanem telepedjék le a nép közé és tanítsa meg nemzeti ügyeink-ért buzogni.

A derék vállalkozó neve: Miklóssy Gyula, színigazgató. Megérdemli, hogy nevét a színészet történetének lapjaira arany betűkkel felírják. Pestnek égető szüksége volt egy második magyar színházra, mely főleg arra van hivatva, hogy a magyar népeletet vigye deszkáira, és így a magyar szellemnek legyen fenntartója a magyar fővárosban, mely napról-napra nem hogy nyerne, de sőt inkább vesz magyarságából. A Pesten felállítandó népszínház szükségessége és nagy feladata rég köztudomású és érezhetővé vált, úgy, hogy pár hó előtt nagy lelkesültséggel fogták fel mindenütt az erre célzó törekvéseket; Pest városa ingyen engedett át e célra telket s a gyűjtések haza-szerte folynak. Míg azonban e nagy költséggel járó terv életbe léptethető volna, addig még valószínűleg sok idő fog eltelni. Miklóssy Gyula felkarolta a pesti népszínház eszméjét, gondoskodott, hogy míg az állandó népszínház felépül, Pest városa ne legyen kénytelen magát pusztá álmokban ringatni, s elhatározta, hogy egy ideiglenes népszínházat épített saját erszényéből.

Pest városa méltányolva a derék vállalkozó buzgalmát, ingyen ajánlta fel e célra az István-téri telket, s Miklóssy azonnal hozzá látott a terv életbeléptetéséhez. Nagy költségeket tett

már eddig is, és elképzelhető, hogy egy ily ideiglenes színház is, mely több évre készül, mennyi áldozatot igényel még ezután; de a vállalkozó, jóllehet látja, hogy nagy áldozatot vetett kockára, még sem rettent vissza, hanem még nagyobb buzgalommal dolgozik a terv létesítésén. Az alap már meg van vetve, s pár hét alatt — mint halljuk — október 25-kére már fedél alatt lesz a színház, s november elsején tartatik az első előadás. Az alapkö ünnepélyes letétele vasárnap délelőtt 11 órakor ment végbe. Ott láttuk a nemzeti színház tagjait, élükön b. Oreczy Bódog intendánsal; a város képviselve volt nagy számu polgárai által, s ami a szemnek legjobban esett, az volt azon lelkes honleányok ékes koszorúja, mely soha sem hiányzik, hol a kegyelet és nemzeti érzelemnek kell kifejezést adni. Az ünnepélyt Miklóssy szinigazgató társulatának énekkara a „Szózat“ éneklésével nyitotta meg, melynek végeztével Gárdonyi Antal színész, a társulat tehetséges tagja lépett az emelvényre s hatásos beszédben kifejtette az épülendő színház feladatát, és köszönetet mondott mindazoknak, kik létesítése körül maguknak érdemeket szereztek. Beszédét többszörös éljenzéssel szakította félbe a lelkes közönség. Utána Erődi Béla olvasta fel ez alkalomra írt költeményét, mely nyomtatásban is megjelent és a helyszínén szétosztatott.

E. B.

Major Béla,

korán elhunyt írónknak állítandó sírkövére újabban adakozott:

Verebélyről: Bihary Gellér Mária, egy kisorsolt kézimunka utáni jövedelem	2 frt — kr
Ehez az eddig begyűlt	215 frt 80 kr
Teszen összesen	217 frt 80 krt.

Budapesti hírvivő.

++ (Király ő felsége) mult szombaton reggel 6 óra 5 perczkor érkezett meg Bécsből a közönséges személyvonaton, s az indóházban Tóth és Tisza miniszterek, Gyöngyössy főpolgármester, Thaisz főkapitány és több városi képviselő által fogadtatott. A király először Tóth miniszterrel beszélt, azután a főpolgármesterhez fordult ezen szavakkal: „Itt vagyok tehát ismét önöknél; remélem, hogy hosszabb ideig fogok itt időzhetni.“ A király vidám hangulatban volt. A király vasárnap este 7 órakor Gödöllőre utazott, mult kedden azonban ismét Budára érkezett, és szombaton reggeli 9 órakor kihallgatásokat adott.

++ (Gróf Andrássy Gyula), mint mondják, nem sokára hercegi rangot fog nyerni. „Nem vagyunk a titulusok barátjai, de gróf Andrássy Gyula olyan tapintatosan vezeti a monarchia külügyét, hogy tekintve a czimfokozatok lételetét, külügyünk ilyen rendű kitüntetését és illetőleg megjutalmazását nem tartanók sem helytelennek, sem időszerűtlennek,“ írja egyik ellenzéki lapunk e hirre vonatkozólag. Újabb értesülések szerint azonban az egész hir csak egy — hizott kacsa.

++ (Jótékonyág.) Hajnald Lajos kalocsai érseknek egy újabb nemes tette. Az érseket közelebb Reinhard Gusztáv, a szászországi kir. vakok intézetének igazgatója látogatta meg, kit a közoktatásügyi miniszterium hivatott Pestre, hogy az itteni vakok intézetének újraszervezése körül tudományával és tapasztalataival segítségünkre legyen. És a derék szakférfiu lelkes előadása oly benyomást tett Hajnaldra, hogy legott ezer forintot

ajánlott föl azon alapra, melvet az intézetből elbocsátandó vakok gyámolítására fognak létesíteni.

++ (A nemes szívekhez) könyörületért esd egy éltés családapá, ki nejét és 9 élő gyermeket mestersége munkájával tiszteséggel fentartotta, de az utósó nagy tüzeset alkalmával Gyöngyösön porrá égve, nem csak szerény vagyonától megfosztatott, de a 18 éves Etelka és 21 éves Mariska nevű leányai is áldozatul estek a tűzvésznek. A borzasztó csapás az édesanyát örületes bus-kórba ejtő, az amugy is gyengélkedő atyát pedig jó ideig munkaképtelenné tette. A szerencsétlen családapá neve Magyary György, lakik: Gyöngyösön Solymosi-utca 2335. sz. a. — A felebaráti könyöradományokat kérjük egyenesen a szerencsétlen családfő czime alatt Gyöngyösre küldeni.

++ (Népszerű tudományos előadásokat) terveznek a fővárosban. Az előadások az irodalom, nemzetgazdászati, tanügy s főként a természettudományok köréből lesznek véve s előadókul már is több tudományos tekintély s ifju ügybarát nyeretett meg. Terv szerint ezen kizárólag magyar előadásokat hetenkint egyszer, felváltva Pesten és Budán tartanak, mérsékelt beléptidij mellett, s az előadások egyelőre a napi lapok tárczáiban s később egy irodalmi vállalatban tétetnek közzé. Ohajtjuk, hogy az üdvös vállalatot siker kövesse s vidéki városaink e követésre méltó példát mihamarább utánozzák.

++ (Perbenyiken) e hó 22-dikén Plotényi Nándor, fiatal hagedű-művészünk, a Lácza községi leégettek javára érdekes műsorozatu hangversenyt rendez. Játszani fog egy ábrándot a „Hugenották“ dallamai felett; eredeti magyar népdalokat Ábrányi Kornél kéziratából; egy nocturne-t Fiedltől; egy román-czot Mosonyitól s végül Reményi Ede nagyhatású „Rákoczy-ábránd“-ját adja elő. Markovics Paulin és Répássy Etelka kisasszonyok szavalni fognak, Szerdahelyi Ilona k. a. zongorán játszik, Szentimrey Mihály ur pedig egy magándarabot fog előadni furulyán. A zongorakiséretet özv. Dubravszky Valéria asszony végzi.

++ (Egy szép alapítvány.) A már több év előtt meghalálozott Szilágyi István, városi képviselő és gombkötő, fekvő birtokait oly végrendeleti föltétellel hagyta hátra, hogy annak tőkéje alapítványul szolgáljon, melynek kamatjaiból szegényebb sorsu kézműveseknek reáltanodákba járó szorgalmas gyermekei segélyeztessenek. A hagyományozó házá, mely a czukorutczában volt, már régen eladták s az illető összeget — mint Szilágyi-alapítványt — nevezett célra a városi főreáltanodába helyezték el. Szilágyinak azonban még 22 hold földje is volt Új-Pest közelében, mely mint a tőke, szintén ez alapítványhoz tartozik. E 22 hold földet a végrendeleti végrehajtó, Keszt Mihály ur, egy társulatnak a napokban adta el 120,000 forintért, mely összeg azonnal a Szilágyi-féle alapítványhoz lett csatolva. E körülmény is bizonyítja, mily óriásilag nő a fővároshoz közel fekvő földek értéke. Szilágyi a nevezett földet mintegy 20 év előtt alig ezer forintért vásárolta meg.

++ (Dóczi Lajos) befejezte Göthe „Faust“-jának fordítását, s a könyv még december hó folytán kikerül a sajtó alól. Ráth Mórál fog megjelenni, ki a világhírű mű szépen sikerült fordításából egyszerre két kiadást rendez. Az egyiket, mint halljuk, Kaulbach híres illusztrációi fogják díszíteni, míg a másik olcsó, népies kiadás lesz, hogy bárki is könnyen megszerezhesse. Dóczi Lajos „Faust“ fordításával egy időben két eredeti drámát is rendez sajtó alá: „Az utósó poéta“ című tragédiát és a „Csók“ című vigjátékot, mely tavaly száz arany jutalmat és méltó kitüntetést nyert az akadémiai pályázaton.

✦✦ (*A magyar iparosok*) mult vasárnap nyújták át Szilágy miniszternek bizalmi feliratukat. A két emlékkönyv, mely a bizalmi felirat mellékletét képezi s névalíráásokat tartalmaz, remekül van elkészítve. Az egyiknek kötése vörös zergebőr, előtáblája a legszebb domboréktípusokat tünteti elő, s közepén arany betűkkel a felírás olvasható: „Szilágy József földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi miniszter ő nagyméltóságának.” A tábla belső része zöld moire antique-ból áll, melyen a miniszter aranyba nyomott czimere és nevének ügyesen beszótt kezdőbetűi láthatók. E lap alatt foglal helyet a magyarul szerkesztett s kaligraphikus betűkkel kiírt felirat, utána a névalíráások. A könyv 20" hosszú, 13½" széles, 4½" vastagságú, s a hátsó táblába illesztett hat aranygombon nyugszik. Ugyanilyen a másik album is, mely a német feliratot s névalíráásokat tartalmazza. Ez csak a zöld kötés és német betűk által különbözik amattól. A két óriási emlékkönyv annál nagyobb örömet szerezhet a miniszternek, mert a minden tekintetben pazarnak nevezhető kiállítás anyaga és munkásai egykép hazaiak.

✦✦ (*A Karácsonyi-alapítvány*) 5250 forintot tevő kamatait, az alapító gróf Karácsonyi Guidó kívánsága és ajánlata folytán ez idén következőleg osztá szét a belügyminiszterium: a temesvári reáliskolában Temes megye által tett alapítvány növelésére 1100 frt, a pesti „Mária” leánynevelő-intézet javára 600 frt, a temesmegyei lieblingi evang. templom és iskola segélyezésére 400 frt; az ugyanottani róm. kath. iskola segélyezésére 100 frt, a hátszegi kath. leánynevelde segélyezésére 400 frt, a budai gimnáziumban 3 jól tanuló szegény ifju segélyezésére 300 frt, Schulez, szegedi gimnáziumi tanuló segélyezésére 100 frt, Bariss joghallgató segélyezésére 100 forintot, a pesti nőcselédképző-egylet részére 400 frt, a balaton-füredi szeretetház segélyezésére 400 frt, a temesmegyei Petromány község gör. kath. iskolája javára 200 frt, az ugyanodaváló Gilád község iskolája javára 200 frt, a budai-krisztinavárosi szegények részére 300 frt, a pesti jótékony nőegylet javára 400 frt, és végre a pesti szent Vince-egylet részére 250 forint.

✦✦ (*Ungvárról*) „Ungmegye monographiája” czim alatt egy hosszabb munka első füzetét kapta meg szerkesztőségünk. Írta: Horváth János, Ungmegye levéltárnoka, ki tíz évi szorgalmas kutatás eredményét mutatja be e művében. Ungmegye a honfoglalás idejétől kezdve valamennyi századon át jelentékeny szerepet játszik hazánk történelmében, de eseménydus multját 1413. óta leírni senki sem kísérlé meg. E körülmény ösztönözte Horváth Jánost arra, hogy szülőmegyéjének multját, a kezelése alatt levő gazdag levéltár hiteles adatainak nyomán megírja. Az igyekezet mindenestre figyelmet és méltánylást érdemel, miután ily monographiák mind megannyi alapkövek közművelődésünk egykor megírandó történelméhez. Horváth művének első füzeté Ungmegye földirati ismertetésével foglalkozik s ára 40 kr. — A második füzet még e hó folytán meg fog jelenni, a következő hónapokban pedig két-két füzet kerül ki a sajtó alól és küldetik meg az előfizetőknek.

✦✦ (*Gyermekekrablás.*) A már táviratilag közölt gyermekekrablásról, melyet egy arab akrobatatársaság Magyarországon elkövetett, következő részletek kerültek köztudomásra: Páncsován nagy feltűnést okozott egy 18 férfiből álló arab társulat, mely egy fehér gyermekkel az indulásra kész „Mercur” hajóra szállt. Miután köztudomású dolog, hogy keleten még javában foly az embervásár, az utazók, többnyire Belgrádból hazatérő szerbek, gyanakodni kezdtek, és néhányan meg is kérdezték az egyik fiutól, hová mennek, mire az szerb nyelven válaszolá, hogy a gonosz arabok nem eresztik őket szabadon és a leveleket,

melyeket segítség végett szüléikhez irtak, széttepték. A kérdők erre maguk közé vették a gyermeket, és miután az arabokat, kik prédájukról le nem akartak mondani és fegyverhez nyultak, leverték, Pozsarevácznál partra vitték a gyermeket. Itt beszéltek ezek, hogy akrobatákat akartak belőlök nevelni, és hogy igen kegyetlenül bántak velök. A rabló-társaság bántatlanul folytatta útját kelet felé.

✦✦ (*Új gyarmat.*) A szentmihályi pusztán Pest és Csömör között új gyarmat van keletkezésben. Ott ugyanis egy emelkedett téren, honnan egész Pestet be lehet látni, több pesti polgár 525 hold telkett vett meg az ujabban nemeskéri Kiss és Almásy Pál urak birtokába átment pusztából és abból 19 holdat ki-metszván a szükséges utcák számára, a többi 506 holdat 56 részletre fogják osztani 6, 7, 8, 9, és 10, holdankint. A tulajdonosok már hordják össze az anyagot a jövő tavaszkor építendő nyaralók számára.

✦✦ (*Szerencsés szerencsétlenség.*) Pénteken éjjel az alföldi vasut egy vonata berobogván a szegedi vasut pályaudvarába, egy, a sineken foglalkozott vigyázatlan vasuti hordárt ott lepett s maga alá sodorta. A balesetet többen látták s a kiáltozásra egész sereg népség futott össze, kinosan várva a vonat elrobogását. Ez pár másodperc alatt megtörtént, de mily nagy volt a várakozók örömteljes bámulása, midőn az elgázolt hordárt talpra ugrani látták. Semmi baja sem történt, csupán egyik keze volt kissé meghorzsolva s kabátja megpörkölvén a gőzgép lenyúló hamutartója által. A hordár ugyanis olyan szerencsésen esett, hogy egészen a sinek s illetőleg a robogó kerek közé került s lélekjelenlétét teljesen megtartván, rögtön az egyik oldalra fordult s laposra nyult, hogy az említett hamutartót kikerülhesse, és így szerencsésen megmenekült. Életét csak is e bámulatos lélekjelenlétének köszönheté.

✦✦ (*Mió vizet isznak a pestiek.*) A vízvezetési viz élvezhetlensége miatt tömegesen érkező panaszok folytán a városi tanács megbizta Molnár törvényszéki vegyészt a viz megvizsgálásával. Ime, Molnár ur véleménye ez ügyben: A vegykémletből kiderült, 1. hogy a vízvezetési viz penészgombát és élő ázalagokat tartalmaz; 2., hogy azok felbomlásából keletkezik a viz rossz szaga, kellemetlen íze, és csekély légkönyeg-tartalma. Ez okoknál fogva Molnár ur a vízvezetési vizet jelen állapotában ivásra alkalmatlannak nyilvánította. — Az általános baj, amelyet a vízvezetési viz teljes elomlása s élvezhetlensége előidézett, még folyton tart, s mint látszik, alig lehet belátni, mikor lesz vége. Ezen a bajon segíteni tehát égető kérdés, mely jelenleg sokakat foglalkoztat. A többek közt Dessewfy Dénes, pesti lakos is indítványt tesz, melyben a viz szükségén segíteni kíván. Neki Pesthez körülbelül 10,000 öl távolságban igen jó és gazdag ivóvíz forrásai vannak, melyeknek bevezetése a városba, mint hiszi, minden akadály és nagyobb költség nélkül volna eszközölhető. A viz kitűnő volta annak könnyű bevezetésénél fogva indítványát figyelembe kéri vétetni. Ludakai közt felhozza, hogy Bécsben a kaiserwassert 4 vagy 5 annyi távolságról hozzák a városba, óriási akadályok leküzdése után, itt pedig akadály nincs s miután a vizet mindenütt a Duna mellett lehetne vezetni, a munka aránylag csekély fáradságot igényelne.

✦✦ (*A nemzeti színházban*) e héten ismét két vendéghez volt szerencsénk: Vizváryné Sarolta asszonyhoz, ki a „Troubadour”-ban Azucenában, és Szathmáry Károlyhoz, ki a „Csapodár”-ban Champignac-at adta, de egyikről sem mondhatjuk, hogy nagyon tetszett volna. Vizváryné asszony sok tüzzel játszott és középhangjai is igen kellemesek, alsó és felső hangjai azonban már nagyon kopottak, iskolának pedig nyoma sem lát-

szott énekén, és csak oly kitűnő zenekar, mint a minő a miénk; volt képes fenntartani az összeköttetést a maga és a szüntelen ide-oda száguldozó énekesnő közt. — Szathmáry ur több év előtt a nemzeti színház tagja és tehetséges fiatal színész volt, most azonban a hosszas vándorélet egyfelől megviselte tehetségét, megtörte benne az élénkség természetességét, és másfelől reáerőszakolta a vidéki színpadokon nélkülözhetlen tulzást, azért bár régi jó barátaival együtt egyes helyeit mi is örömmel megtapsoltuk, egészben véve mégis csak nehéz állása volt oly szerepben, melyet nálunk Náday ur igen csinosan szokott játszani. — Mult vasárnap este a nemzeti színházban a „Peleskei nótáriust“ adták; a színészek igen jó kedvvel játszottak, a közönség jól mulatott, midőn egyszerre egy komikus baleset zavarta meg a mulatságot. A színmű harmadik szakaszának elején ugyanis a színházat megvilágító nagy csillárt ügyetlen kezek a helyett, hogy a gáz fényét kissé mérsékeljék, egészen eloltották, s így a nagy színház csak a színpadról nyert némi világitást. Az előadás mindvégig ilyen érdekes félhomályban folyt, melyet csak némileg enyhített azon erkély körüli három lámpa fénye, melyet kényszerűségből meg kelle gyújtani. — Blaháné asszony közelébb Gounod „Faust“-jában Siebel szerepét fogja énekelni, melylyel Debreczenben nagy tetszést aratott. — Gábor Irma kisasszony — kinek jeles tehetségéről a multkor szoltunk — legközelebb Fredro „Reggeli előtt“ című kedves vigjátékában lépett fel, még pedig nem közönséges sikerrel. — Miklósy szintársulata a herminatéri Fűst-színházban mult kedden a „Fokról-fokra“ című bécsi terméket adta elő Rajkay magyar fordításában és módosításaival. A darab maga is egyike azon kevés jóknak, miket a bécsi és párisi lederség, az erkölcs és szellem hátránya nélkül olykor-olykor felszínre vet, és az előadás is összevágó és mulattató volt. — Az István-téri színház építése egyszerre csak fennakadt. Miklósy ugyanis e színházat a volt gyermekszínház fájából akarja felállítani, Pest városa azonban tűzbiztonság szempontjából azt nem akarja engedni. De talán majd találunk módot, hogy a szép hazafias eszme hajótörést ne szenvedjen ezáltal.

* * (Vegyesek.) A nőképzőegylet választmánya e hó 15-dikén tartotta meg rendes havi gyűlését. Ismét több vagyontalan leány vétetett fel a tandíjnak teljes vagy részbeni elengedése mellett. A felvételi vizsga október 5-kére határozott és a rendszeres oktatás megkezdése október 7-dikére. — Deák Ferencz márvány mellszoborra, melyet ifj. b. Vay Miklós mintázott, jelenleg a Deák-körben, a miniszteri szobában van felállítva. — Kossuth Lajos hetvenedik születésnapját a szélsőbaloldali képviselők mult hétfőn közébeddel ülték meg a Margit-szigeten. — Táillyán, Kossuth Lajos kereszteltetési helyén s épen azon házban egy népkört állítottak fel. — XV-dik Károly Lajos Jenő, Svéd- és Norvégország királya, e hó 18-dikán Malmöban meghalt. 1826. május 3-dikán született; élt tehát 46 évet. Trónra 1859. június 8-án, házasságra 1850. június 19-dikén lépett Luiza orániai hercegnővel. A királynő tavaly halt meg, egy leányt hagyva hátra, aki 1869-ben a dán koronaörököshöz ment nőül. — Buljovszky Lilla asszony fővárosunkba érkezett. A nyarat gmundeni nyaralójában töltötte, mely a német íróknak és művészeknek kedves találkozási helye. Ezuttal, mint halljuk, hosszabb ideig marad fővárosunkban s egy-két szerepben talán a nemzeti színpadon is bemutatja magát. — Tóvölgyi Tituszt az esküdtszék mult hétfőn tartott ülésében a kormány és a deákpárt ellen irt czikke miatt 7 szavazattal 5 ellenében vétkesnek találta, a törvényszék pedig egy évi fogságra s ötszáz forint pénzbírságra ítélte. —

Ybl Miklós műépítész a miniszterelnök megbízásából az új operaszínház tervét elkészítette. Ezen terv szerint az opera ház a Deák-téren levő Wodjányer-féle ház és szomszédos házak helyén épülne, melyek a Marokkan-házig terjednek. Ybl 3 tervet készített, s azok jelenleg Oreczy bárónál vannak. — Tinnye községben e hó 9-dikén Szalay András árvának házában tűz ütött ki, s az épületek csakhamar a gyorsan harapódzó láng martalékká lettek. Az inségre jutott árvák szomorú sorsán a Simoncsics és Hoblik-nővérek segítettek, 44 forintot gyűjtve össze könyöradományokból. — Vrabély Szeferin, a tavaly elhunyt híres zongoraművész: Tausig Károly özvegye, legközelebb körutat tesz Magyarországon s a nagyobb városokban hangversenyezni fog. — Régészeti bizottmány alakult Csongrád-megyében, mely ennek régészeti műemlékeit megvizsgálja, lefénypépteti, leírja, s a közoktatásügyi ministerium segélyével főtartásukról is gondoskodik. E bizottmány tagjai a főispán elnöke alatt Tóth István, Ábrai Károly, Szél Farkas. — A Török-Becsén felmerült cholera-esetek iránt beérkezett hivatalos jelentés szerint augusztus 30-dik óta újabb betegülési eset nem mutatkozván, e kór, mely nem is az igazi, hanem a hazánkban évenként előfordulni szokott cholera-féle betegséggel azonos volt, a nevezett helyen megszűntnek tekinthető. — Heckenast kiadásában ép most megjelent: „Az álom regénye.“ Irta gróf Zichy Géza. Ára 2 frt. Lapunk tárczája kimerítőn fogja ismertetni. — A „Gyors Posta“ e hó végével beleolvad a „Magyar Ujság“-ba. A két egyesült lapot Heckenast fogja kiadni. — Marosvásárhelyen Orbán Balázs és Lázár Ádám megválasztottak képviselőkül, mindketten balpártiak. — Vajda János költeményei a Kisfaludy-társaság kiadásában megjelentek. E fontos irodalmi ujdonságot, mely jelesebb élő költőink egyikét emeli ki a meg nem érdemlett feledésből, most csak felemlítjük, miután lapunkban a becses gyűjteményt bővebben akarjuk ismertetni! A csinos kiállítású kötet ára 1 frt 50 kr. — Fiume melletti Prelucában közelebb egy 2500 fontos halat fogtak ki a tengerből. Az ottani halászok „Girosole“-nak nevezik e ritka tengeri szörnyet. Néhány év óta, úgy látszik, a tengeri szörnyek a „magyar tenger“-be is tesznek kirándulásokat; így tavaly is, az idén is egy-egy czápa mutatta magát tengerünkben. — Rózsavölgyi és társának kiadásában megjelent: „Berthapolka“ Limbeck Berta kisasszonynak ajánlva, zongorára Seifert Antaltól. Ára 50 kr. — „Turner-Freuden“ Polka-mazur a budai torna-egyletnek ajánlva, zongorára: Waiss Henrik, ára 50 kr.

* * (Rózsás napló.) Párvy Iván pesti törvényszéki bíró e napokban vezette oltárhoz Nagy Vilma kisasszonyt, Nagy Károly pestvidéki törvényszéki elnök kedves leányát. — Windisch Imre jeles fiatal mérnök szombaton délután tartá esküvőjét Vecsey Vilma kisasszonnyal, Vecsey Sándor nagykereskedő, művelt lelkű leányával. — Rákosi László az országos gazdasági egyesület hivatalnokaként e napokban vezette oltárhoz Encz Emma kisasszonyt, dr. Encz Ferencz szeretetre méltó leányát. — György Aladár, a „Hon“ jeles munkatársa, eljegyezte magának Illés Györgyné asszonyt, e kedves és művelt keblű nőt. Zavartalan boldogságot e szép frigyekre!

* * (Halálozások.) Lengyel Géza, a pest-józsefvárosi reáltanoda rendes tanára szeptember 14-dikén tüdővészben meghalt. — Egerből Juhász János ügyvéd halálát jelentik; 56 évet élt s egyike volt a város legtiszteltebb polgárainak. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Töltött zsemlye.

10—12 kis zsemlye héját le kell reszelni, a tetejét levágni, a belét kivágni és, forró zsírban kisütni. Ezalatt hat lat leforrázott és tört mandulát hat lat törött cukorral, egy citrom héjával, egy egész tojással és három tojás sárgájával habosra el kell keverni és a zsemlyéket vele megtölteni, a kis fődöket pedig reájuk rakni. Ezután a zsemlyéket sorba egy vajjal kikent formába kell rakni és egy nagy meszely vörös bort fölébe önteni, a melyet előbb jól megcukroztunk, és süssük meg a tésztát, forróan találjuk be, cukorral és fahéjjal behintve a tetejét.

Alma kása.

5—6 szép borizü almát hámozzunk le, és apróra összevágva pároljuk sűrű péppé. Két vajas szarvast megreszelve, a morzsát öntsük le tejszínnel, tegyünk egy keverő tálba négy lat vajat, hat lat cukrot, egy citromnak apróra vágott héját, öt lat törött mandulát, négy tojássárgáját és két egész tojást, mind ezeket keverjük el szép habosra, aztán adjuk belé az almát, ezzel is keverjük el jól, aztán öntsük az egészet egy vajjal kikent formába és süssük meg, vagy főzzük ki forró vízben. Borlével vagy befőttel leöntve forróan be kell találni.

Nemzeti színház.

Szeptember 14-dikén: „Dinorah“, Meyerbeer operája. — Szeptember 15-dikén: „A peleskei nótárius“, Gaál vigjátéka. — Szeptember 16-dikán: „Gringoire“ és „A csapodár“, francia vigjátékok. — Szeptember 17-dikén: „Don Sebastian“, Donizetti operája. — Szeptember 18-dikán: „A három kalap“ és „Reggeli előtt“, francia vigjátékok. — Szeptember 19-dikén: „Tell Vilmos“, Rossini operája. — Szeptember 20-dikán: „Stuart Mária“, Schiller szomorujátéka.

Divattudósítás

Nagy változásokról és újításokról rebesgetnek itélőképese divat nagymestereink, melyek a ruhák és felöltők birodalmában fel fognak tűnni, de ezeket egy kissé még a jövő ködös fátyola takarja, csak még a feje látszik ki az egészből. és ezt megragadva, csakugyan a fejről, t. i. a hajviseletről fogok ezuttal beszélgetni.

A hajviselet ugyanis egészen új átalakuláson fog keresztül menni. A hosszú lecsüngő fürtök és chignonok, valamint a hosszú hajfonatokra szörnyű halálítélet van mondva, mert e sok hullámozó hajat mind jó magasra fel fogják fésülni a fej tetejére, és ott aztán hajfonatokból művészi alkotásokat teremteni. De vajon kivihető lesz-e ezen átalakulás? Az eddigi alacsony frisuráknál milyen jól lehetett palástolni a természet mostohaságát, míg, ha a nyak és fej hátsó része szabadon leend hagyva, nehezebben lehet tényleg pótolni a — pótolandókat! De ne essünk kétségbe! Hátha itt is segítségünkre jó az isteni hajművészet, és a fej tetejére utalt koronák és dudorok is tetszésünk szerint lehetnek majd nagyobbak, vagy — nagyobbak. De más részt nem minden, sőt a legkevésbé arcához állanak jól a magas hajfrisurák, és azért reménylünk, hogy mind azon hölgyek nem fogják azt az új divatot követni, a kiknek arcát e hajbeli magasság kivetkőzteti rendes szelíd jellegükből. Hisz igazi izléssel bíró hölgyek csak akkor követik egy-egy új változatát a divatnak, ha az nem csak a jó izléssel egyezik meg, a mi fájdalom nem mindig jár karöltve az újításokkal, hanem az ő egyéniségükhez is illik. A rövidre lenyírott és kis fürtökbe szedett bodros fej is divatos lesz megint, de vajon nem kegyetlenség-e ez a szép hosszú hajfonatok ellen, melyek most olyan dusan körítene nem egy kedves nőt? vagy —

de erről ne szóljunk, hanem vájunk csak szép csendesen a megváltozott fejviseletet, és kövessük a legokosabbat, a mit észlelhetünk.

Végül pedig hadd mutassam be az ide mellékelt szabásmintát, mely egy 5—6 éves gyermeknek való hálóköntös szabása. Az előrész az első számú papír, a 2-dik szám a hátrész, a 3-dik és 4-dik pedig az ujj szabása. Összeállítására nézve alig van mit megjegyezni, olyan egyszerű az. A nyak körüli kivágásnál néhány kicsi húzott ránczot kell varrni, azokat egy ujnyi széles egyenes gallérba varrni, azt pedig vagy egy sor fodorral, vagy pedig csipkével díszíteni. E hálóköntösök chiffonból készülnek, vagy télire barchetből.

Számrejtvény.

Juhászovics Nyasevics Ilonától.

19. 29. 25. 26. 24. 30. 39. 16. Ezt várja sovárogyva az elitelt,
23. 47. 3. 19. 2. Ez után édes a nyugalom,
33. 5. 11. 12. 2. Minden nap újból várjuk,
34. 18. 15. 27. 36. Ennek örvend az ur is, de jobban a napszámos,
28. 20. 3. 5. 22. Közönséges férfi-név ez.
21. 22. 31. 16. 24. 25. 39. Szeretik ezt a gyermekek, de még a nők is,
8. 9. 10. 36. 4. 27. Sok pénzt emészt ez fel a férj zsebéből,
1. 7. 15. 21. 32. A német ellökte, a magyar felkapta,
13. 14. 35. Addig ütök, míg meleg.
37. 6. Disziti a papot, de még a huszárt is,
38. 24. 16. 29. 14. 26. Erdélyországnak egykori fejedelme volt,
1—39. Adjon isten e hazának sok ily jeles főpapot.
Megfejtési határidő: október hó 16-dika.

A f. é. 34-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Aradi vértanúk.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Mauszbarth Mózser Emma, Molnár Mária, Braun Riza, Nagy Ida, Jaczkovich Velyáczky Anna, Erdensohn Emilia, Gacsályi Lajosné, Sarkadi Irma, Vitályos Gergelyné, Belbe Jánosné, Kaiós Erzi, Barányi Aranka, Brocken Kovács Emma, Schütz Lóra, Tucsny Irma, Guba Celli, Fehérvári Mari és Ilona, Szabados Kosztyik Berta, Oszlányi Mari, Sziklay Matild, Csikós Anna, Józsa Gábor, Lazur Lajos Anna, Bárándi Gizella, Glucsák Rezsóné. Kovács Sebestény Ilona, Kiss Antonia, Végh Józsefné.

A 34-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Kovács Sebestény Ilona, Kiss Antónia, Paraicz Ilona, Kovács Bertalanó, Nagy Lenke, Miklós Anna, Szücs Albertin, Temesváry Róza és Ilka, Sulyok Ida, Adorján Józsefné, Szirmay Emma.

Tartalom.

A családi kör. — Augusztához, Ábrányi Emiltől. — Két szék között, pad alatt, Tóth Józseftől. — Reggeli ima. — Egy tuczat háló-főkötő, Ujkéritől. — Mazzini József. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. — Megbízások tára. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: 5—6 éves gyermeknek való hálóköntös szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

40-ik szám.

Október 6-án.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelta nyugta	
							óra perc	óra perc
Október	6	Vasárnap	F 20 Olvasó ün.	F 19 Emil	24 A 16 Thekla	4 Ged. B.	6 8	5 28
	7	Hétfő	Justina	Jusztí	25 Euphrosina	5 B. 20 zs.	6 9	5 26
	8	Kedd	Brigitta	Pelagia	26 János	6	6 10	5 24
	9	Szerda	Dénes, Földes	Földes	27 Kaliszt	7 B. a. b. i.	6 11	5 22
	10	Csütörtök	Borg. Ferencz	Gedő	28 Kariton	8	6 12	5 20
	11	Péntek	Filomilla szüz	Burkhardus	29 Cyriacus	9	6 14	5 19
	12	Szombat	Miksa pk. vért.	Szerafin	30 Gergely pk.	10 2 S. Eng.	6 15	5 17

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Kisujszállítás, szeptember 25-dikén, 1872. (*Eredeti levél*). — Összintevallomás. — Színészet. — Derűre boru. — Tisztelt Szerkesztőnő! Öszintén megvallva, kedvetlenül veszem kezembe a tollat, hogy e lapok tisztelt olvasóinak városunkról egy keveset írjak. Ha kellemes ujdonságokkal szolgálhatnék, örömet tenném, de ime, mindig csak szomorúságot kell beszélnem, ha hű képet akarok szép olvasónőim elé tárni, már pedig ez mindig főczélom leend.

Dalmay Arthur társulata bevégezte nálunk vendég-szereplését. A társaság eltávozott tőlünk, de a nélkül, hogy távozásával sajnálatunkat is magával vitte volna. Hiába! dicsőreleg e szintársulatról legjobb akaratom mellett sem szólhatok. Játékrendjük igaz, hogy eléggé változatos volt, (bár egy-két régi, elkopott, nem épen jó darab elhagyása nem ártott volna,) de játékuk soha sem nyerheté meg tetszésünket, annyival is inkább, mert kellő készséget náluk soha sem tapasztalánk. Egy-két tagnál volt igyekezet, de nem a nagyobb résznél. Voltak, kik sugó nélkül, ki néha hangosabban beszélt, mint a szerep hőse, aligha lettek volna képesek egy-két lépést tenni. No, de nem is arattak sok tapsot.

A múlt héten szüreteltünk meg, szüretünk nem csak bő volt, de sőt várakozásunkon felül is ütött ki. Vigan is folyt le, zeneszó mellett! A nemes keblű B o l e m a n n Ottilia kisasszony is velünk együtt mulatott, ki hitte volna még akkor, hogy néhány nap múlva a halál hervasztja el arcza rózsáit! Jelen hó 23-dikán már néma, csendes hant alá temettük az ifju szépséget. Legyen áldott emléke!

M—s.

Szamosujvártt, szeptember hó 24-dikén, 1872. (*Eredeti levél*). — Hangverseny és tánczvigalom. — Tisztelt Szerkesztőnő! Egyhangu napjainkat e hó 22-dikén a városi dalkör által rendezett jótékony czélu hangverseny kedvesen élénkitette meg.

Legyen szabad az e hangversenyben résztvevő közreműködőkről megemlékeznem, nem pusztá szokásból, hanem az általános elismerés tekintetéből.

A hangverseny műsorozatát a dalkör négyes áriája nyitotta meg G ó c s Ede karnagy ur vezetése alatt, kellő szabatsággal.

Ezután Simay Rozália kisasszony (egy kedves, fiatal lányka) az „Alvajáró“ dalmű változatait játszá zongorán, meglepően jeles sikerrel. Szintén kitűnően sikerült B á r á n y Nina kisasszony szavallata: „A holló“ Poe Edgardtól. Gajzágó Dezső ur hegedűjátéka zongora-kisérettel hasonlólag elismerést érdemel. Nem kevésbé emelte a hangverseny diszét dr. Gaj-

zágó-Lázár Karolina urnő művészi zongora-játéka, s a közönség zajos tapsai méltó jelei voltak az elismerésnek. Csergédi János ur egy spanyol románczot szavalt.

Az est, és illetőleg a hangverseny legérdekesebb fénypontjait azonban a műsorozat azon tételei képezték, melyekben a bájos Simay Clementin kisasszony ritka kellemű, szívhez szóló hangjával énekelt. Énekelt ugyanis a „Sevillai borbély“-ból: Rosina négy magán-dalát; azután Vincze Miklós urral együtt a „Kunok“-ból: Margit és Uzád kettősét; végre néhány magyar dalt. Mind a három rész kitűnően sikerült s a közönség élénk tetszésnyilvánításai virágcsokrok, éljenezés, kihívások és tapsviharban nyilvánultak.

A hangverseny után kedélyes tánczvigalom volt, melyben a sok szép közt megjegyeztük a bájos Simay Irma, Bárány Mari, Kopár Nina, Govrik Nina, Szappanyos Mari, Szentmarjai Róza kisasszonyokat, továbbá Flórián Jánosné, Izmael Mari urnőt, és több másokat, kik mindnyájan együtt véve a legszebb látványt nyújtottak a béli közönségnek; s a kedélyes multság majdnem virradtig tartott. Reméljük, hogy ez nem fog utolsó lenni, s a dalkör nem sokára ismét ily élvezetteljes estélyt rendezend. Addig is köszönet a közreműködőknek a nyújtott élvekkért. — A bevétel 136 frtra rugott.

M. I.

Erdő-Tarcsa, szeptember hó 20-dikán, 1872. (*Eredeti levél*). — Jótékony czélu műkedvelői előadás. — Tisztelt Szerkesztőnő! Öröndetes eseményről sietek értesíteni tisztelt szerkesztőnőt s egyuttal a tisztelt közönséget.

Ugyanis Meskó Miklósné urnő felszólítása folytán, hogy gyermekeit a jótékonyosság és hazaszeretet magasztos érzései iránt minél fogékonyabbakká tegye, néhány itteni lelkes anya beleegyezését adta, hogy az építendő magyar népszínház alapjának gyarapítására színi előadást rendezhessenek.

Ekkép sikerült színre hozni a Csepregi által fordított „Jól őrzött leány“ című egy felvonásos vigjátékot, melyben a 8—12 éves kis szereplők a diszes közönség teljes meglegedésére játszottak. — Toori bárónét a kis Schachtner Ilka, leányát a 8 éves Meskó Ilka, Mari szobalánvt Oláh Ilka, s az elmés, furfangos Miska vadászt Mesko Ábris játszották, és tekintve a közreműködők zsenge korát, az egész előadás sikerültnek mondható.

Nem hagyhatom említetlenül, hogy a megjelentek közül többen az 50 krnyi belépti díjat szíves felülfizetéseikkal nagyobbítani kegyeskedtek, s ezek közül a következőket említhetem: Niczky-Fejér Antónia urnő, ugy szintén Niczky Pá-

Világhy Mihály, Halász Mózes, Ehrenreich Lajos, Glós Gyula és Veres János urak. — Főt. Kanda István, kállai esperes ur, bár maga nem jelenhetett meg, valamint Bene Károly ur is jóval nagyobb összeget küldött be a belépti díjra. — Végre pedig a begyült pénzt Meskó Miklósné urnő 50 forintnyi kerek összegig kegyeskedett kiegészíteni. — De még ezzel sem zártott be a szépen megindult adakozás, mert utólag Fáy Sándor ur is küldött 5 forintot s ekép a begyült pénz összege 55 forintot tesz.

Ezen fentebbi összeget vagyok bátor ide mellékelve felküldeni, azon kéréssem mellett, hogy a t. szerkesztő az illető helyen azon hű kívánatunk mellett átadni szíveskednék, vajha dusan kamatoztatná a nemzet nemtője az összeget, melyhez mi is hozzá járultunk álléinkkal, s virágoztatná föl a színészetet a magyar é alatt!*)

O. J.

A pozsonyi hajóhid mult hó 24-én reggel 6 és 7 óra között veszélyben volt. Ezen idő tájban ugyanis ki szokták nyitni, hogy a tutajok átmeheessenek, és az ugynevezett „Bügelbach“ mellett várakozó tutajok harang által értesítettnek, hogy az átmenet szabad. A mondott reggelen azonban oly sűrű köd volt, hogy sem látni, sem hallani nem lehetett. A tutajosok hasztalan lesték a jelt, és azt hívék, hogy a hid kinyitásának ideje már rég bekövetkezett. Ekkora partról valaki, a kit eddig még nem sikerült kipuhatolni, azt kiáltá nekik fenhargon, hogy indulhatnak, mert már szabad az út. Ennek folytán a hajósok csakugyan lefelé is indították nehéz tutajjaikat, melyek a még ki nem nyitott hajóhidat kétségkívül szétzúzzák, ha a partörök és több munkás erőfeszítésének nem sikerült volna a tutajokat a part felé terelni és ott megerősíteni. A megijedt tutajosoknak aztán, bár ártatlanok voltak, még meg kellett fizetniük a segítségre sietett emberek fáradtságát. — Ugyancsak Pozsonyból írják: Egy első rangú szállodában e napokban mulatságos jelenet adta elő magát. Gróf Sz., ki mint szenvedélyes sportsmann ismeretes, együtt ebédelt báró L.-vel, és mindenki csodálta a gyönyörű vizslát, melyet gróf Sz. 600 forinton megvett. Társalgás közben báró L. megkéri a grófot, váltana fel neki egy ezrest. A gróf azon hiszemben, hogy lesz annyi apró pénze, átveszi az ezrest, kinyitja erszényét és kezdi számitgatni pénzét. Minthogy nem volt elég aprója, vissza akarta adni az ezrest, a bankjegy azonban véletlenségből a báró tányérára esett, hol egészen bemocskolódtott. A báró kihuzta villájával és a zsirt

*) Az érintett 55 frtot átadtam az „Ellenőr“ t. szerkesztőségének, melynek szerkesztője megindította először a népszinházra való gyűjtést és szép sikerrel folytatja. Szerk.

le akarván róla csorogtatni, a levegőben tartogatta. A kutya valószínűleg azt hitte, hogy valami zsiros falattal akárják megkínálni, az ezres után kapott; meg is csipte, és a zsiros ezres egy nyeletre lecsuszot, a kutya gyomrába. A báró eliszonyodva felkiált, a gróf elmosolyodik; de mit volt mit tenni, az ezres oda volt, és hogy legalább egy része megkerüljön, a báró kifizette a vizsla árát, a 600 forintot, a gróf pedig beleegyezett az eb felbonczoltatásába. Kérdés azonban, valjon az ezrest meglelik-e az eb gyomrába, és ha meglelik is, használható lesz-e?

Bongárdról (Erdély) írják, hogy ott egy veszélyes betegség, mely a megbetegedés utáni negyedik napra halált von maga után, nagy mérvben dühöng, és senkinek sem jut eszébe, a vész terjedését meggátolni, a gyermekek nem különittetnek el a betegetektől, és minthogy a betegség ragadós, tömegesen elhalnak. Ha valaki inti a lakosságot, hogy a gyermekekre vigyázzanak, akkor kinevetik és azt mondják, hogy az ember élete Isten kezében van. Nagy-Szeben környékén a ragályos vész általában igen el van terjedve, a nélkül, hogy a rendőrség részéről valami történnék.

Dunaföldváron nagy feltűnést okozott az az eset, hogy Menyhei odaváló polgárnak és nejének holttesteit házuk kutjában találták meg. A halál okát a vizsgálat még nem tudta kideríteni.

Megbizások tára

Szegedre S. M. I. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Mácsára J. B. urhölgynek: El van küldve.

Csórira G. T. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Egerbe S. R. urhölgynek: Fájdalom, már nem szolgálhatok vele.

Mezőkovács házára Ft. N. A. urnak: A kívántakkal már nem szolgálhatok.

Nagyszigeti pusztára N. J. urnőnek: El van küldve.

Szeghalomra H. R. urnőnek: A jövő hét folytán el lesz küldve.

Kisujszállásra M. F. urnak: A legszivesebben veszem.

Topánfalvára J. Gy. urnőnek: Az egyik részét megküldtem, a másik két hét alatt készül el.

H I R D E T É S.

„The Little Wanzer“, legnagyobb elismerésben részesült amerikai kettős tűzött öltésű varrógép kéz és lábbal való hajtásra;

könnyen eltanulható és oly egyszerű szerkezetű, hogy semmiféle zavarodásoknak kitéve nincs.

Nagybritanniában több mint 40 ezer darab működik ezen gépek közül, melyek mind családi használatra lettek véve. A közoktatásügyi bizottság Irlandban e gépet legjobbnak nyilvánítván, 7000 iskolában választotta tanítási varrógépül.

Ára egy kézi gépnek 48 frt.

Lábbal való hajtásra vannak hozzá külön asztalok, különféle árakban.

Főraktár egész Magyarországra

Alter és Kiss

m. kir. udvari szállítóknál.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

uj félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hú pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

Tóth Kálmán koszorus költőnk

v á l o g a t o t t ö s s z e s k ö l t e m é n y e i v e l f o g o k k e d v e s k e d n i .

„HUSZONÖT ÉV UTÁN”

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet **huszonöt év** lefolyása alatt irt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt irt **s ki nem adott költeményei.** és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,” „Ki volt nagyobb,” „Fütyül a szél,” „Lemondani,” „Minek is van a szív s a szívben szerelem” és annyi más feledhetlen emlékü költemény **jubileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimei tehát a következők:

„Huszonöt év után”	2 kötet.
„Tolla Feraldi” About világhírű regénye	1 „ és
„Bolski László,” Cherbulier V. gyönyörű francia regénye	3 „

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő huszonhat kötet könyvet kaphatják, szintén **kötetenkénti tizenöt krajczáron,** vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,” Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,” a világhírű Marlitt-tól 3 kötet; — „Gizella hercegnő” Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek” Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág” Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alatt” Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből” Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja” Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,” Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol” Marlittól 1 kötet.

E huszonhat kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az uj előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körajzi műlapot,** mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve méltó disze lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeccilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjeszteni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonyult hú kísértőt és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre 12 frt. — félévre 6 frt. — évnegyedre 3 frt.

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytában mellékletül meg fognak jelenni: 90 kr.

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az uj előfizetők azonnal kaphatnak, 3 frt. 90 kr.

A műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőknek.

Az uj előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A főtű dal,” „Lorántfy Zeuzsanna,” „A királynő honleányi szíve,” „Imre királyi halála,” „Álmos,” „Zoltán,” „Huszonöt ifjabb írónk arczképesarcska,” a „Rózsakirálynő,” a „Leánykérés,” „Zrinyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,” „Petőfi halála” és „Az arató-ünnep” darabját 40 kron.

Gyűjtőknek: egy uj előfizető után három kötet könyvet; három uj előfizető után: tizenkét kötet könyvet; öt uj előfizető után: huszonkét kötet könyvet; nyolcz uj előfizető után: harmincznégy kötet könyvet küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	40. SZ. Október 6-kán. 1872.	Havonkénti színezett divatképpel, minden szépséges himzetrájkával. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

A sok baj közül, melylyel a háziasszony-nak országszerte és kivált a nagyobb városokban küzködni kell, bizonyosan első sorban a cseléd tartozik. Nem hiába mondják, a jó cseléd a gazda jobb keze, ha még olyan munkás és takarékos is, a szobák, a konyha, a gyermekek, nem lehet mindenütt egymaga, kell segítség, de milyen az a segítség! Ha csak az volna, hogy nem szeret dolgozni, nem néz a tisztaságra, több utána a kár, mint a haszon, ezt még csak ellehetne viselni, helyre lehetne hozni; de a mi-ben vajmi gyakran pótolhatlan károkat tesz, azok a gyermekek, a kiket a legszigorubb szüleifelügyelet mellett sem lehet távol tartani a cselédétől; benne van

Özv. Glac Antalné.

a gyermekben, hogy épen oda szalad, a hová nem kéne, nógatja a kíváncsiság, a szabadság utáni vágy; aztán a sok szép szó, a mit tőle kap még akkor is, midőn meg nem illeti vagy olyankor, midőn épen ártalmára van: szép arczáért, új ruháskájáért, a mitől a hiuság mustármagva esik a zsenge gyermekszívbe; és az ördögök-, boszorkányok-, kísértetek-, tótok- és zsidókról is rendszeren a cselédektől hall először oly szavakat, a mikből a félenkség, babona, tulságos képzelődés és fajgyűlölködés lesznek, — megannyi kártékony rovar e kis Edenkertben — és a sok durva, pórias szó, modor, mozdulat, indulat, azt se tudják szegények, mit jelent, és hogyan ragadt rájuk, hanem azért — a

velük született utánzási ösztönnél fogva — elkapták; álmélkodunk, kereskedünk, hol szedték föl azokat, persze nem jövünk reá, holott itt van a forrás, közvetlen közelünkben, saját házukban — cselédeinkben!

És hogyan lehetne a bajon segíteni? E kérdés, mint látuk, sokkal fontosabb, semhogy a gondos házi asszony elméjét igen gyakran ne foglalkoztatná; csakhogy feleletet adni reá nem ő van hivatva, hanem azok, a kik a népek sorsát igazgatják. Mert mint annyi sok máson, úgy ezen társadalmi bajon is csak a népnevelés képes segíteni. A nevelés az uraság és szolgaság-közti merev ellentéteket a kötelesség édes erkölcsi érzetével egyenliti ki és azért a jól nevelt ember nemcsak urnak, de szolgának is jobb a neveletlennél. És a mily mértékben világít az ember szívében — urban szolgában egyaránt — az erkölcs napvilága, ugyanazon mértékben oszlanak a lélek ködképletei: a babona, vakhit és előítélet, és megtisztul nemcsak cselekedeteiben, hanem modorában és kifejezéseiben is.

Csakhogy a népnevelésre még egy kicsit várakoznunk kell, cseléd nélkül pedig egy napig sem lehetünk el; nincs tehát más mit tenni, mint — a mit tulajdonképen sok más dologban is tennünk kellene — magunk vegyük kezünkbe a földi gondviselés ügyeit; ne sajnáljuk a fáradságot és időt, neveljük magunk egy kissé a mellénk szegődött cselédet; csak egy kissé, mert a többi aztán rendesen önmagától szokott következni; van fájdalom, akár hány olyan cseléd, a ki nem állja a jó szót, kivált a nagyobb városokban, a hová csak akkor megy a falusi leány, midőn már „számot vetett magával;“ de másrészt van olyan is, a kinek szívéhez még utat talál a szeretet, és nem egy olyan cselédet tudok, a ki egészen megjavult a házi-asszony szeretetteljes vezetése alatt; azt a veszni indult lelket tehát ő mentette meg az erkölcsnek, és önön magának, mert azt a szeretetet és ragaszkodást, melylyel aztán ezen cseléd viseltette a család iránt, nem lehet leírni.

A házi asszonyi nevelés azonban még nem minden; a mint kilépa a család köréből, száz csíbnak van kitéve, holott a támasz nélküli erkölcsnek egy is elég az elesésre. Ha a cseléd-ügy kellőleg rendezve volna nálunk! De — Pest város tavaly kezébe vette, és mert avatatlan kézzel nyult hozzá, csak zavart csinált. A cseléd-ügy jó rendje pár ezer forintba került volna a fővárosnak, nem vészett volna kárba, mert a mit a közerkölcs kifejtésére és megszilárdítására akár az állam, akár a városok kiadnak, azt ezerszeres kamatokkal pótolják vissza a meggazdálkodott fegy- dolog- kór- és lelenczházi költségek, és marad még a növekedő munkásság, józanság és takarékoság; hanem azért a közerkölcsösség emelése nálunk még mindig utósó szükségeknek tekintetik! Így jött, hogy Pest főváros csakhamar szépen elejtette ismét a cseléd-ügyet és a szerencsétlen falusi leányok újra az ugynevezett „szerzőnők“ karmai közé estek, a kik — igen kevés kivétellel — előbb kifosztogatják megtakarított pár krajczárjukból, hazulról magukkal hozott rongyaikból, aztán — nem is kell egyéb, hogy ilyen az egész világtól elfelejtett lélek, körülvéve a nagyvárosi bűnök festett czafatjaitól — lelki üdvösségéről megfeledkezzenek.

Nemes és háladatos dolog tehát, legalább a mennyire lehetséges, társulati uton segíteni e veszélyes társadalmi métegyen; — általában úgy kellene lenni, hogy miként az anyagi-, azonképen a szellemi és erkölcsi érdekek előmozdítására is a rokon erők szövetkezzenek, és miként a száz meg száz biztosító intézet, bank, takarékpénztár, hitel-, segély- és a jó isten tudja, mi mindenféle egyesület keletkezik, azonképen kellene minden

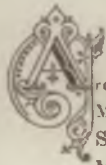
városban a szellemi és erkölcsi czélok előmozdítására is a rokon erőknek szövetkezni. Itt egy cseléd-, ott egy árvaház, amott egy ápoloda, ismét másutt egy nőipartanoda, egy szeretetház, ez állítaná helyre az anyagi és erkölcsi érdekek közti szükséges egyensúlyt és — mennyire nőies munkásság ez egyszersmind! Az igaz, hogy „osztalék“ nem járna utána, de bizonyára van még az osztalékon kívül is, a mi jól eshetik a szívnek, kivált a női szívnek, a kinek a kétszer-kettőn kívül is van még istene; mondom tehát, fenségesen nemes és jutalmazó munka: társulati uton kísérleni meg e nagy baj orvoslását, ezt tette özv. Glac z Antalné urnő, ő volt az első a hazában, a ki e nemes eszme valószínűsítésére a pesti „cselédképző egyesület“-et életre hívta, és ez még nem legnagyobb érdeme neki; a süker Isten kezében van, ámbár a jó ügy sükere nem csupán a jó istentől függ, egy pár jó ember is kell hozzá, a ki buzgólkodni, dolgozni tud mellette. De ha nem sikerülne is még most valószínűsíteni ez üdvös eszmét, a ki látja, mennyi áldozatkész odaadással és önmegtagadó buzgósággal fáradoz e nő nem csupán az egyesület létrejövételén, hanem — a mi sokkalta fárasztóbb — a cselédek körül, hogy lelket ébresztszen bennük, csak az tudja, hogy ez eszmenem fog többé kialudni nálunk! Ez a magas műveltségű lélek napokat-heteket tölt e szegény elhagyatott teremtek körében, szoktatva, oktatva, buzdítva őket mindenre, a mire a jó cselédnek csak szükség van, a nélkül, hogy a szeretet irántuk csak egy percze is elhagyná; ez az uri kényelemhez szokott nő minden munkában maga ad példát, hogy ne csak hallják, de lássák is, mi a rend és tisztaság és munkásság, és mindezt azon örökös szívbeli derűltséggel, a mit csakis az édes öntudat adhat meg; ilyen nemes tűz nem enyészhetik el nyomtalanul; de — csak egy kis támogatás a vele rokon érzelmű hölgyek részéről, — pedig ezek száma fővárosunkban is ezerekre mehetne — és e lankadatlan buzgalmu nő vezetése mellett lehetetlen, hogy e nemes intézet rövid idő alatt meg ne gyökeredzzék, előbb a fővárosban és utána minden nagyobb városunkban.

Emilia.

Dalok a szomoru napokból.

Udvardy Gézátlól.

I.

Arzádat látom a virágban,
Mely a bokorból rám tekint,
Sohajod hallom a szelőben,
Mely arczomon meg-meglegyint.

Szavad sejtem az őszi dalban,
Melyet vándormadár zokog,
És lelket a zivatarban,
A mely fölöttem háborog.

Olyan szelid, olyan bájos arczod,
Miként ama kicsiny virág,
Mintha ajkadnak sohajtásit
A szellők újra mondanák.

Szavad oly büvös, oly ígész,
Szívednek mélyét tárva fel,
Habár lesujt, a másik perczben
Megvigasztal és fölemel.

De lelkednek, mint zivatarnak.
Olyan vészes hatalma van:
Az őszi dalt, virágot, szellőt,
Az ábrándot, mely szívemben nőtt,
Megsemmisíti nyomtalan.

Két szék között, pad alatt.

— Pályanyertes beszély. —

Tóth Józseftől.

(Vég e.)

Éreztem, még pedig soha sem tapasztalt mértékben, hogy nagyon vétkeztem távollevő kedvesem iránt, kinek, ígéretemmel ellenzöleg, egyetlen egyszer sem irtam levelet ez idő alatt.

Oh, valjon szeret-e... szerethet-e még engem, ki oly kegyetlen voltam hozzá? Nem vetett-e ki szívéből, sőt még emlékéből is?

Nem, nem. Az lehetetlen, hisz oly nagyon szeretett!

Küzdöttem, mit tegyek?... hogy fogok pirulás nélkül elébe menni? hogyan és mikor?

Az utóbbira csak e felelet létezett: minél hamarabb, a lehető leggyorsabban, mert érzem, hogy boldogságot csak e leány nyújthat nekem, e leány, kit szerettem akkor is, midőn oly bűnös könnyelműséggel elfordultam tőle.

Lábaihoz vetem magam, elmondom, hogy egy borzasztó lelki betegség üzött, hajtott, melyből nem tudtam kigyógyulni, s esdekelnem fogok, ígérve holtig tartó, hü, osztatlan szerelmet, bocsásson meg, és ő meg fog bocsátani, mert szeret, szeretett érdemetlenül is.

De addig, míg ezt tehetném, levelet írok neki, melyben előkészítem, hogy megyek... repülök hozzá.

És úgy lőn, mint gondolám, a levelet, emlékezem, szép, illatos rózsaszínű papírra irtam, rögtön postára adtam, és lelkem némileg megnyugodott.

Oh, az a viszonzítás... azok a feledhetlen, édes percek!

Ügyeimrendbe szedve, nem sokára elhagyám Pestet.

Ekkor már tavaszodott, a fák rügyei kifeszlettek, apró levelkéket hajtottak, s langyos szellő járta be a puszták tékeit.

Este volt, midőn fogadott kocsim a kastély udvarára ért.

A komondorok esaholva futottak elő, s körülvették a kocsit. Nem ismertek fel, hisz oly régen voltam itt.

Első pillanatom a kedves, kis ház felé esett, melyben Birike lakott. A ház minden ablaka ki volt világítva.

Mi történik itt? gondolám, s szívem hallhatólag dobogott.

A kutyaugatásra csakhamar előjött az öreg András, ki az uradalomban maradt, s engem felismerve, hangos örömkriáltással kergette szét a mérges komondorokat.

— Hogy vannak a kasznárok? — kértem, midőn le szálltam a kocsiról.

— Semmi bajuk, köszönöm kérdését — viszonzá az öreg — ma meg éppen igen vigan vannak.

— Látom, a kivilágított ablakokról.

— Hát biz azért, mert ma van a kisasszony kézfogója.

— Kézfogója?! — riadám, megragadva az öreg ember vállát. — Megörültél öreg?

— Nem biz én, kérem alássan. Hát nem tetszik tudni, hogy a kulcsár ur...

— Beszélj öreg! beszélj! — kiáltám magamon kívül, csaknem leroskadva a leverő hír hallatára.

— Mikor a kulcsár urat meglátte a tekintetes ur, vagy, hogy is czimezzem most már?

— Én löttem meg?

— Igen is, kérem alássan, hát a mint mondom, azután igen sokáig ágyban fekvő beteg volt a kulcsár ur, s talán meg sem él, ha ez az áldott lelkű Birike kisasszony nem ápolgatja. Sokszor egész nap ott ült, édes anyjával, a beteg ágya mellett, s olyan hűségesen leste minden mozdulatát, mintha tulajdon édes

testvére lett volna. Mikor aztán a kulcsár ur jobban lett, egyszer csak megkérte az ápoló kisasszonyka kezét, melyet nyomban oda is adtak neki.

Nem tudtam szólni, csak reszkettem. E hír, melynek borzasztósága felülmúlt minden képzelhető, egészen lesujtott.

Az első csalódás nehéz volt, de ez elviselhetlen.

Azt hittem, meg fogok halni, megöl e hír. De nem ölt meg, mert akkor a büntetés kicsiny lett volna. Élni hagyott, és szenvedni sokat, végtelen sokat.

Leirhatlan érzelmek közt vonultam régi kis szobámba, s az öreg András el nem tudta képzelni, mi bajom lehet egyszerre?

Egy kétségbeesett pillanatban az a gondolat ragadta meg agyamat, hogy talán még nem késő, még meg lehetne akadályozni a kézfogót, mely után mindjárt a hűségeskü következik, és készülődtem a megjelenésre. Bizonyosnak látszott előttem, hogy Birike nem szerelem, hanem csak szánalom s tiszteletből ment a fiatal kulcsárhoz, ki őt oly nagyon szeretete, ki érette annyit szenvedett, s kitette magát a halálnak.

E perczen nem tudam, mit teszek, nem gondoltam a következményre, csak azt tudtam, hogy nekem oda kell menni a kézfogóra, s megmondani neki, hogy szeretem... és megörülök, meghalok érte.

Agyam égett, szemeim homályba borultak, s rohamosan, lázas sietséggel szedtem elő az öltöny-darabokat. Siettem a kézfogóra.

Ah! mennyi kint, gyötrelmet állottam ki e néhány perc alatt!

Feldult, halálsápadt volt arcom, midőn a tükörbe tekinték, visszariasztott önmagamtól, s homályos szemeim az izgalomtól kimerülve, kísértetiesen rám meredtek a kuszált vonásokra.

Riadva ugrottam fel, s midőn forró kezemet a kilincsre tettem, a kétségbeesés szédítő öntudatlanságával roskadtam össze.

Az öreg Bárdos, kinek arcán a beszéd alatt nehéz veríték gyöngyözött, oly csodálatosan mereszté rám szemeit, mintha e percek gyötrő kinját most is érezte volna.

— Mit akarsz még többet? — monda, aztán lihegve, mely nagy felindulásról tett bizonyosságot. A történetnek vége van... a kasznár leánya nem lett az enyém... elvette a kulcsár. Elvette, elvette!... és boldogok voltak, még most is azok. Mindenki boldog... csak én szenvedtem egész életemben, csak én nem voltam boldog soha.

Az öreg ember sirt... mi engem nagyon megindított, mert ekkor láttam sirni először öreg embert.

— Te akartad, elmondtam — szólt rövid szünet mulva, felém nyújtva kezét. — Lehet, hogy idővel hasznát veszed. A bolond embertől is lehet tanulni. Tanulj tőlem, tanulj példamból, melyet hosszú szenvedés árán szereztem. De most ne vess ki, ne vess ki öcsém, mert jobban szeretem a gunyt, mint a szánalmat, engem ne szánjon senki, arra nem szorultam, hanem gunyolhat s kinevethet, mert megérdemlem.

Az öreg Bárdos színig tölté a poharat, s kiitta fenéig. Ily sokat inni még nem láttam az öreget.

— Azóta csak egyszer láttam, beszéltem vele, mikor Vághalmi birtokomat eladtam folytatá. — Azt mondta, igen boldog, mert olyan férj, mint az övé, nincs több a világon. Mosolyogva jegyzé meg, hogy a boldogság ott is fellelhető, a hol nem is gondoltuk volna. Talán azt hitte, hogy már nem szeretem, azért beszélt olyan sokat a „régis szép napok“-ról. Arról, hogy mennyit szenvedett még is e szép napokban — hallgatott.

...Azóta 30 év forgott le, a fekete haj megfehéredett. Talán ő már el is feledkezett a történetről.

Hisz olyan régi már az! Hanem azért nekem mindig új marad.

Az a fiatal asszony, kit mutattam, az ő leánya.

Szakasztott olyan, mint az anyja 30 évvel ezelőtt, szakasztott olyan!

Az öreg Bárdos felkaczagott, mintha a legaranyosabb kedve lett volna!

— Olyan szomorú történet, — mondá, — hogy kaczagnom kell rajta, és még hozzá tanulságos is. Édes öcsém, nagy szolgálatot tennél az ifju nemzedéknek, ha épülésökre leírnád e történetet, melyre igen ráillenék e czím: „Két szék között pad alatt.“

Az önvádoló.

(Büneset.)

Nemes Ödöntől.

A northamptoni grófságban fekvő Medoon városkától két mérföldnyire van egy szép birtok, mely e század elején egy gazdag férfi, névleg William Brown tulajdona volt.

1813-dik őszén egyik este egy idegen vendég szállott meg hozzá, ki is nála vendégszerető fogadtatásban részesült. E férfi a vidéken merőben ismeretlen volt. Miután Brown-nal az estebédet elköltötte, hálósobájába vonult, azon kérelemmel, hogy másnap reggel lehetőleg korán felköltessék; a végzet szerint azonban reá nézve a nap többé nem volt feljövendő. Ugyanis a komornyik, midőn ruhái kitatarozása végett szobájába lépett: ágyában halva, s már félig kihülve találta. Testén az erőszakos halálnak legkisebb nyoma sem látszott, arcza is, mint csöndesen alvónak, egészen nyugodt volt.

A házban a megütközés iszonyu volt. Még azon pillanatban hivatalos nyomozás indított meg, mindamellett sem személyét, sem pedig családját illetőleg, semmi bizonyos sem került napfényre. Neve, valamint halálneme is talány maradt, s róla annál, hogy Medoon várcson keresztül jött ide, hol mindamellett meg nem állt, s hol szintén ki sem ismerte, egyebet nem tudtak kipuhatolni. A gyors közlekedés, a nyilvánosság ezen hatalmas eszköze, mely jelenleg az újdonságokat oly gyorsan tovaröpíti — még azon időben korántsem létezett. Ma egy ily eset híre villámgyorsan futná be egész Angliát, hanem még 1813-ban egyik grófság a másikra nézve e tekintetben külföldnek volt nevezhető.

A halottvizsgáló és az esküdtek a holt köré gyűltek, hogy a szokásos bonczolást megtartsák, és hogy arról tanácskozzanak, miszerint az idegen mily halállal mult ki, természetes-, vagy erőszakos módon-e? Gyilkosságra mi jel sem mutatott, minden arra utalt, hogy a természetes halál őt alvás közben érte, és az esküdtek nyilatkozata ez okból, mint azt az angol törvény ily esetekben előszabja, nem volt egyéb, mint hogy: „Meghalt Isten elhatározása folytán.“

Az idő mult, és az idegen koporsoját még mindig mély bizonytalanság burkolá. A közvélemény, bár határozatlanul, gyilkosságról beszélt, a bizonyíték azonban még mindig hiányzott.

Egy sötét, határozatlan, de általános vád William Brown birtokosra nehezült, kinél az idegen meghalt és elhalálozott, mert gazdagsága daczára éppen nem állott tiszteletben. Több ifjúkori kalandjaira kezdettek utalni, melyek rossz benyomást hagytak maguk után. Egykor kicsapongó életet élt, majd adós-

ságokat csinálva, Angliából megszökött, s csak atyja halála után tért vissza. Azóta csöndesen élt, habár nem is részesült nagy becsülésben. Jóllehet a neki tulajdonított bűntény előbbi életével mi összeköttetésben sem állt, mindamellett az arra való visszaemlékezés annál könnyebben volt felidézhető, mint-hogy gazdagsága irigység tárgyául szolgált. Hanem William Brown minden súlyos vád daczára, mely minden felől reá nehezült, nyugodt maradt.

Két hóval később Medoon városba egy férfi érkezett, ki az idegen halála felől értesült, és kit bizonyos okoknál fogva testvérének tartott. Az elhunyt lova és ruházata még mindig a hatóság birtokában volt; megmutatták neki, és ő azokra, mint fivéreire ismert. A holt-test kiásatott és a hasonlatosság a keresett testvérrel kétségtelennek bizonyult, minthogy a rohadás még nem állott be teljesen. A hirt Brown-t illetőleg, mely már több idő óta kerengett a vidéken, most hangosabbá vált, s a testvérét keresni indult Thomson György fölébe is elhatott. A közvélemény William Brown-t kiáltá Thomson Henry gyilkosául. S jóllehet ezen vád mialapos okkal sem bírt, mindamellett a törvényszéknek arról tudomást kellett vennie; ez okból William Brown elzárattott és kihallgattatott. Az elővizsgálatok azonban az előbb elmondottaknál egyebet nem voltak képesek felderíteni, és a bírák azon véleményben voltak, hogy a vádlott a vád alól fel fog mentetni, jóllehet a nép azon véleményben volt, hogy a vádlottnak el kell ítéltetni.

A nagy esküdtszék előtt tartandó tárgyalási nap elérkezett. Egy tekintélyes férfi volt az elnöklő bíró, ki a hol megjelent, behatározta és tapintata által nagy hatást gyakorolt, a vétkesnek ritkán sikerült kiállni éles tekintetét s minthogy szigorú igazságszeretetét ismerték: véleménye mindig nagy súlyjal bírt. Ő ezen nevezetes ügy tanulmányozására sok időt szentelt, beszéde pedig az esküdtekhez a következő volt:

— Tanácsolom önöknek, azon esetben, ha önök hiszik, hogy a vádlott ártatlan, a vádiratot vessék el. Gondolják meg önök azt, hogy egykor talán új bizonyítékok merülhetnek föl. Ha a cselekmény most megtartja folyását, úgy a vádlott egyszerűen mindenkorra a vád alól felmentetik. Ha azonban önök elvetik a vádiratot, úgy a nyomozás, mihelyt új tények merülnek fel, ismét folytathatják és a vádlott büntetésre előidézhető.

Az esküdtek mindazonáltal ez esetben a bíróval nem értettek egyet; hosszabb tanácskozás után elhatározták a tárgyalás megkezdését.

Midőn az illetékes bíróság az ügy megvizsgálása végett összegyűlt volt, az államügyész ohaját fejezte ki annak elnapolása iránt, minthogy a kellő adatok még nincsenek összegyűjtve. Ezen indítvány ellen azonban a vádlott védője kelt ki egész erélylyel, és pedig azon okból, hogy egy ily elnapolás által védenecének egy hosszadalmas és terhes vizsgálati fogsággal kellene beérnie.

Ezen ok döntő hatása volt, és az elnöklő bíró ez okból elhalasztotta az elnapolást. Most már senki sem kételkedett azon, hogy a vádlott szabad lábra helyeztetik, minthogy a tárgyalás csupán azért kéretett, mert a szükséges bizonyítékok hiányoztak.

A tárgyalás megkezdésekor általános megdöbbenés látszott a bírákon és közönségen, mély megilletődés uralkodott minden felől. — Végre parancs adatott a vádlott előhozatára.

William Brown megjelent. Hirtelen pir futotta el arcát midőn ezer merev tekintet feléje irányult. Alázattal üdvözlé a bírói kart, összefonja karjait és várta a dráma kezdetét, melyben a főszerepet ő volt eljátszandó.

Mintegy negyven s néhány éves lehetett, hajzata azonban

már szürkülő félben. Tartása egyenes, arcza szilárdságra mutatott, homloka pedig némi nemes jelleget mutatott, mindamellet egész megjelenése bizonyos visszatetsző hatást szült, mert a negélyezett hidegség alatt észrevehető heves szenvedélyek és féknélküli büszkeség lappangtak szemeiben, melyek szemöldei alatt mélyen ragyogtak, a redős homlok és az összeszorított száj pedig alattomosagra és tettetésre mutattak.

— Vétkes-e ön avagy nem? — kérde őt a titkár az angol törvényes eljárás értelmében.

— Nem! — Válaszolt, magasra emelkedve.

Ezen szilárd és határozott felelet nagy benyomást tett a hallgatóságra, közülök többen megbánni látszottak egy oly férfi iránt táplált gyanúsítást, ki ártatlanságát oly büszkén képes nyilvánítani. Az államügyésznek erre következett beszéde mindenkit még inkább megerősített azon hitben, hogy a vádlott szükségkép föl lesz mentendő.

— Mióta hivatalomat viselem — szólt az államügyész, — soha ily homályos dolog nem fordult elő, és még soha sem volt annyira nehezemre vádat alapítani, mint jelen esetben. Az esküdtek felejték el mindazt, miket a vádlott vétkeességéről vagy ártatlanságáról hallottak, és ítéljenek a tényekből. A fogoly tiszteletre méltó helyet foglalt el a társadalomban, vagyona megóvta őt azon kísértésektől, melyeknek a szegénység annyiszor ki van téve. A férfi, kinek halála a vádlottat terheli, tekintélyes pénzösszeget s több becses tárgyat hordott magánál, melyek tőle elraboltattak, de a melyek a vádlottnál föltalálhatók nem voltak. S minthogy a meggyilkolt vádlott: Brown William előtt merőben ismeretlen volt, így természetellenes volna azon föltevés, hogy itt boszu avagy személyes gyűlölet forgott fenn. Mily módon lehet tehát a bűncselekményt megmagyarázni? És más oldalról az indokok, melyek Brown William ellen szólanak, mily módon czáfolhatók meg? Az elhunyt Henry Thomson londoni ékszerész volt, gazdag, tekintélyes és nagy üzlet élén állt. Számos összeköttetései voltak Hollandia és Németország ékszerészeivel. Hogy üzlettársait meglátogassa, elhagyta Londont. Hullban egy hollandi kereskedővel jött érintkezésbe, kivel tekintélyes vásárlást kötött. Hullból egy vendéglős tanuskodik, hogy mindkét férfi az ő házában találkozott, és hogy Henry Thomson, midőn Hull-t elhagyta, felette nagy összeg felett rendelkezett, mely ércpénzből, gyémántokból és váltókból állt, s melyek nála voltak. A találkozás utáni napon elhagyta a vendéglőt és London felé vette útját, de az országutat annak biztonság-hiánya miatt elhagyva, másnap este Brown William birtokára jutott. A helyett, hogy a közel városkában keresett volna szállást magának, éjjelre az utóbbit kérte föl vendégi befogadásra, mit az kész örömmel teljesített. Másnap reggel félig kihűlt teste ágyában találtatott.

Az orvosok véleménye szerint, a hullán tett észleletekből ítélve, itt mérgezés történt. Az alkalmazott mérég egy sajátságos, nem régen feltalált szesz, melynek hatása ép oly borzasztó, mint a mily gyors és talánszerű. Minthogy ezen mérég hatása által a vér azonnal félbe szakítja keringését, a test felületén mi nyom sem látszik. De ki lehetett az, ki megmérgezte? Mily módon eszközöltetett a cselekmény? Avagy öngyilkossági eset volt ez? Misem valószínűlenebb, mivel a szobában sem oly üvegecske, sem oly edény nem találtatott, mely mérget tartalmazhatott volna. Tehát a vádlott volna-e az, ki a vendőgen a sötét tettet elkövette volna, vendőgén, ki védelmében bizva, tőle biztos fedelet kért?

— Mielőtt tovább mennék, szükségesnek tartom vádlott házi körülményeit és az ő, valamint az idegen által lakott szo-

bák fekvését szorosan leírnom. Kivüle a házban csak egy komornyik és egy gazdasszony lakott; előbbi egy kis melléképületben az istállók mellett az udvaron aludt. Brown William, házának egyik szélső részét lakta, és a gazdasszony szobája annak ellenkező részén feküdt. Thomson ékszerész egy, a gazdasszony lakosztályához közel fekvő szobába vezettetett. Azon éjen, midőn a bűntény elkövetetett, egy férfi haladt el Brown háza előtt s megállt, minthogy abban szokatlan időben világosságot látott, mely egyik szobából a másikba bolygott. Egy személynek árnyát vette ki tisztán, ki a gyertyát tartotta. Ezen árny először Brown szobájából a gazdasszony szobájának tartott, mire egyszerre két egyén lépett ki onnan és a világosság eltűnt. Egy pillanatra a két árny újból látható volt, aztán ismét setét lett minden.

A gazdasszony vallomása nevezetes tényezőül szolgálhatna, hanem a nő az esemény utáni napon Brown házát elhagyta, s holléte ez ideig nem tudatik. A teljes fölvilágosítás tekintetéből a tanu, ki azon éjjel a világosságot Brown szobáiban látni vélte, az utcára ugyanazon helyre vitetett, hol akkor állott volt, és mások egy gyertyával egyik szobából a másikba mentek; erre a tanu úgy nyilatkozott, hogy egész pontossággal emlékszik a végzetes éjen a világosság mozgására, de az a most kísértetképen eszközölt világosság mozgásához nem hasonlított. Többször mondá, hogy valami széles árny, mint egy ajtó vagy ernyő vonult a világ és ablak közé, úgy, hogy jóllehet a világosság nem tűnt el egészen, mindamellet alig volt észrevehető. Merem állítani, hogy miután a helyet jól szemügyre vettük, lehetlen a férfi vallomását megérteni; mert ott sem ajtó-szárny, sem valami korlát nem volt fölfedezhető, mely a leirt jelenséget előidézhette volna. Ezen, a tanu által makacsul erősített körülmény annyival inkább talánszerű, minthogy azon szoba, melyben Thomson kimult, egyebet nem tartalmaz egy ágynál, és már több, mint egy éve — a komornyik állítása szerint — abban egyéb butor nem is létezett. Még csak egy körülményt kívánok fölemlíteni és azután az ítéllethozatalt átengedem az esküdteknek. Brown házában egy kis, külföldi készítményű metszett palaczk-dugó találtatott. Azon sem szag, sem pedig valami üledék nem észlelhető; annyi bizonyos, hogy a német vegyészek ilynemű palaczkokat használnak, midőn illanó szerek megőrzéséről van szó.

Körülbelül így hangzott az államügyész beszéde. Ő maga is kevés súlyt fektetett a felmerült adatokra. A vádlott arczán és tartásán ez alatt teljes nyugalom uralkodott, csak midőn a metszett dugóról volt szó, futott végig arczán a nyugtalanság egy kis árnya; de ez is csakhamar eltűnt; a távollevő gazdasszony említésénél pedig megvetőleg mosolygott.

A tanuk vallomásai mi újat sem tartalmaztak. Bebizonyítatott, hogy a dugó Brown házában találtatott, de hogy az ahoz tartozó üveggel együtt tulajdonát képezte volna, nem volt megállapítható, sőt az sem volt bizonyos, hogy a palaczk egyáltalában létezett-e.

Ezért az elnöklő bíró fölemelkedve, így szólt:

— Nem hiszem, hogy az előttünk fekvő bizonyítékok elégségesek lennének arra nézve, hogy vádlottat szabályszerű védelemre bizzuk. Ha az esküdtek ezen véleményben vannak, úgy a vádiratot visszavetetik.

A bírák visszavonultak, de csakhamar ismét megjelentek és az ügyész kinyilatkoztatta, hogy egyhangulag az elnök véleményéhez csatlakoznak. A titkár már hozzá is kezdett a felmentő ítélet írásához, az államügyész és védő összeszedték irataikat és a hallgatóság oszolni kezdett, midőn a vádlott átvette a szót.

— Én, — szólt — egy nehéz, gyalázatos büncselekvény elkövetésével vádoltattam be, s még mostani felmentésem sem képes rólam azon foltot lemosni, mely reám tapadt. Gyanu fog azon férfin lebegni mindig, kit csupán bizonyítékok hiányából mentettek föl. Én ezen okból minden kételyt el akarok oszlatni, világot vetek arra, mit még kétely borít; biznyságul fogom felhívni azon egyént, ki egyedül képes azon iszonyu benyomást eloszlatni, mely a dologból eredt. Gazdasszonyom elő fog állani, mihielyt azt önök kívánják, s én magam is ohajtom kihallgatását. Engedelmet kérek elnök urtól az esküdtekhez fordulnom, hogy a dolog mibenlétét előadjam.

Az elnök eleinte vonakodott a vádlott kívánságát teljesíteni, mivel e kérelem a törvényes rendszabály ellen volt, de a védő sürgős kérelmére, mégis megadta a kívánt engedélyt.

— Uraim! — folytatá erre Brown — reménylem, önök engem mielőbb nem csupán bizonyítékok hiányában, hanem teljes meggyőződésből fognak ártatlannak nyilvánítani. Egyáltalában nincs tisztán bebizonyítva, hogy az idegen mérég által mult ki, de ha ez állana is — miért tulajdonítottak nekem oly eszközök használata, melyeknek nevét és használati módját sem ismerem? Mondják, hogy Németországban ilyenmő szer készítették; jóllehet az elhunyt gyakran meglátogatta azon országot, mindamellett én ott még soha sem jártam. Ugyszintén azon állítás is bizonyításra vár, hogy Thomson, midőn házamba jött, egyetlen darab gyémántot vagy fillért birt volna. Nem lehetséges-e, hogy őt az uton kifosztották és kétségbeesése közben ő maga oltotta ki életét? Gondolják meg uraim, hogy mindabból, miket Thomson birt, házamban mi sem találtatott, jóllehet a legszigorubb motozás rendeltetett el. Mondják, hogy azon éjen, midőn Thomson kimult, házamban világosságot láttak. Ez való. Roszul érzem magam s ezért gazdasszonyomnak megparancsoltam, hogy szobámban tüzet rakjon. Parancsomra fölkeltek és én a folyosón várakoztam reá, mig felöltözködött. Ebből magyarázható meg a világosság elő- és eltűnése, miről a tanu beszélt volt. Én magam kívántam őt ezen eljárástól távol tartani, ő egy ügyvéd házában van. Ha önök ezen elővigyázaton csodálkoznak, meg kell jegyezmem, hogy elleneim vannak, és hogy ezen nő gyengeségét és kapzsiságát ismerem, mi elleneim kezei közt éles fegyverül szolgálhatott volna. Ez okból távolítam el őt. Most beszélhet; tudom, hogy az általam mondott valót még inkább meg fogja erősíteni.

Ezen beszéd nagy benyomást tett.

Brown a nőt csöndes, de szigorú bánásmódban részesíté. Az ügyvéd elővezeti a gazdasszonyt; ez mintegy harmincz éves, szabályos vonásu, mindamellett kellem nélküli nő volt. Vallomása tökéletesen összhangzott urának nyilatkozatával; őt ura felkelté, tüzet rakott, aztán lefeküdt s csak másnap reggel értesült a hirtelen halál felől. Minden vallomása a vádlottéval annyira megegyezett, hogy Brown ártatlansága tükör-tisztának látszott. Miután az elnök a nőt végig hallgatta, az államügyész vele külön vizsgálatot indított meg.

— A gyertya — szólt hozzá, — mig ön Brown ur szobájában volt a szoba közepén, az asztalon állt-e?

— Igen.

— Ön azt mondá, hogy ő beteg volt és orvosságot vett be, hihetőleg valamely szekrényből.

— Igen, azt mondtam.

— Ezen szekrény, melyben az orvosság állt, egy vagy kétszer volt-e nyitva, mig ön a szobában volt?

A nő nem felelt.

— Ugy veszem észre, mintha ön nem értett volna egészen. Kérdelem öntől, hogy Brown ur, miután az orvosságot a szekrényből kivette, ajtaját bezárta, avagy nyitva hagyta-e?

— Bezárta.

— Aztán ismét kinyitotta, hogy a palackkocsát ujából bele helyezze?

— Igen.

— Mennyi ideig maradhatott nyitva a szekrény?

— Körülbelül egy perczig.

— A szekrény ajtaja, midőn kinyitják, a szoba közepére épen az asztal és az ablak közé esik-e?

— Igen.

— Nem emlékszem egész pontossággal, mit előbb mondott, hogy a szekrény hol létezik, az ablaktól jobbra, avagy balra?

— Balra.

— A szekrény ajtaja, midőn az ember kinyitja, nyikorog-e?

— Nem.

— Biztos-e ön ebben?

— Egészen biztos.

— Kinyitotta-e ön valaha e szekrényt, avagy Brown ur szokta azt rendesen kinyitni?

— Ezt mindig Brown ur cselekszi.

— Hanem a kulcsa olykor mégis kezeiben volt?

— Nem, azt Brown ur mindig magánál hordja.

E pillanatban a nő urára tekintett, kinek homlokáról nehéz verejték cseppek hulltak alá, mig arcza halálsápadt lőn — a nő egy éles sikojt hallatott, és ájultan rogyott össze. Csak most lőn előtte világos, hogy vallomása által mily elmaradhatlan következményeket idézett elő, ezzel ő maga mondta ki urának fejére az ítéletet.

Az államügyész nagy jelentőséget tulajdonított egy körülménynek, mely az elnök s esküdtek figyelmét kikerülte, tudniillik az árnyéknak, mely az egyik tanu vallomása szerint a világosságot kétszer elfödte, és ezzel azon gyanura adott alkalmat, hogy a szobában egy titkos fali szekrény létezik, melynek ajtaja a kinyitáskor a világosság azonnali elenyészését okozta. A látszólagos közöny és engedelkeny modor a gazdasszonyt félrevezette s gyanutlanul felelt a nélkül, hogy a veszélyt gyanította volna, melyet a szekrény felfedezésével urára zúdított.

A nő ájulása az ülést felfüggeszteté; az esküdtek külön szobába vonultak s két óra mulva az ülés ismét megkezdendő volt, ez ideig a vádlottat börtönébe kísérték vissza. Ezen időköz lejártá után az elnök ujából elfoglalta helyét és vádlott gazdasszonyával együtt ismét elővezettetett. A terem tele volt kíváncsiakkal, kik feszülten várták a dráma kimenetelét.

— Csak pár kérdést akarok önhez intézni, — szólt az államügyész a nőhöz, — szóljon valót, mert élete forog kérdésben. Ismeri-e ezt?

Az államügyész az üveg dugót mutatá elő.

— Igen.

— Kié ezen dugó?

— Brown uré.

— Mikor látta ön ezt utószor?

— Azon éjen, midőn Thomson meghalt.

Ezen pillanatban két cseléd lépett be egy hivatali szolgálval, ki is kezeiben egy nagy bádóg táblát tartott. Azon egy levéltárcza, egy óra, három erszény pénz, két arany lánc s egy palackkocská volt látható, mely utóbbihoz a kérdéses dugó tökéletesen illett.

Az államügyész parancsára Brown házához mentek, hol a kérdéses szobában a két ablak között egy rejtett fali szekrényre akadtak s ott a meggyilkolttól elrabolt összes tárgyak felfedeztettek. A palaczkban még ott találtatott a folyadék maradéka mely a vegyészek által megvizsgáltatván, azon méregül ismertetett, mely Thomson halálát előidézte. Ezen döntő bizonyítékokkal szemben vádlottnak többé nem volt elég bátorsága tettét tagadni.

Ezen elbeszélés, melynek zárjelenetét fölemlíteni fölösleges volna, a bűnügyi évkönyvekben talán az egyedüli, hol a vádlott, ki a bírák által már-már fölmentetett, csupán büszke vakmerősége által saját ítéletét az által, hogy szükségtelenül egy tanut hívott föl, ő maga mondatta ki, minthogy a tanu által tett nyilatkozatok egész váratlanul bűnösségét földeríték.

A h a z á n k i v ü l .

Ney Ferencztől.

(Vége.)

Társas-élet Károly-füreden tulajdonképen nincs. Csak a legközelebbi, régibb ismerősök, ha véletlenül itt találkozni kénytelenek, tartanak egymáshoz szorosabban; új ismeretségek kötése ritka dolog. De hogy is lenne másképp? Oly helyen, hol a világ minden végeiről összeverődnek az idegenek, mintakarát és kénynélküli parafa-gömbök, melyeket a tenger viharos hulláma (a különféle betegség hulláma) hajszol és korbácsol a reménynyel kecsegtető öböl felé; oly helyen, hol augusztushó 5-dikén 7,325 már elutazott idényi vendég-család után még 3,749 család, augusztus hó 30-dikán pedig már távozott 10,132 család után még mindig 2,894 család van jelen, összesen pedig ekkorig az idény alatt 17,714 vendég fordult meg, ily helyen közelebbi érintkezéseket, ismeretség kötéseket vagy éppen bizalmasabb társalgást várni vagy keresni hiu: vállalkozás, A kutatnál, hol orosz, angol, francia, német, olasz, spanyol stb. mindenféle zenehangzik és harsog (csak magyar nem!); a vendéglőkben, hol csak a poroszok és — magyarok társalognak harsányabb modorban; a sétányokon, hol az öltözeteknek, néha kalandos, tarkasága csal egy-egy fanyar mosolyt még a májbetegnek is ajkaira, — mindenütt bábelszerű hang- és szózűr környezi az embert: német, orosz, lengyel, cseh, szerb, angol, francia, rumén, svéd, spanyol, dán, olasz stb, olyannyira, hogy csak stoikus nyugalommal győzhetni le a saját társával folytatott párbeszédnek valamely közbecsattogó idegen hang által történt megzavartatása fölötti boszankodását. De kölcsönben történik minden; mi is hasonló apró pénzzel fizettük vissza — magyarul.

A károly-füredi (ott honos) ember, többnyire szives és készséges; helylyel-közzel nyájas is tud lenni. Tudja Pál, mit kaszál. A nyári idény nagyon jó fejős tehén, nem csak nyárára adja meg a szükséges tejet és turót, hanem még télire is megmarad vaja, sajtja. Télen aztán a károly-füredi népség szüntelen mulat, tánczol, hangversenyez stb. Jó dolog is ily darab föld, bármi sziklás is, ha ily tizenégy gyógyforrás áztatja, melyeknek fejedelme: a Forró vagy Forrany (Sprudl) egymaga képes volna gazdaggá tenni a várost. Hanem aztán ki is vesz rajta egynémelyik az árát. Különösen a lengyel zsidók csak úgy dűledeznek tőle jobbra-balra, megiszik az tiz-tizenöt

serleggel is, iszik egész nap, reggel, délután, este; iszik, míg elkábul tőle. Sajátságos neme a — kurának.

A helybeli nép, azaz bocsánat! a helybeli miveltebb osztály szivességével éles ellentétet képez a másunnan oda költöző „idényes“ kalmár és árusok faja. A Bécsből, Prágából s egyébkönn odaszaladt boltos nép oly feszes, fanyar, rátartó, sőt visszaszító bánásmóddal bír néha, hogy szinte bámulni lehet. Hogy is ne? Hisz a példa ragadós, s a pénz dölyfössé tesz. Vannak példák, hogy pár évtized előtt kis boltocskában, sátorkában kezdte ez meg amaz, nagyobb boltban folytatta, s ma néhány millió birtokosa! Tudni kell mindenhez. Ha sikerül soknak a nyakába sózni s hátára humbugozni sok minden-félét a feldicsőített holmiból, a Sprudlstein-féléktől kezdve a marokkoi és algiri csecsebecséig, természetes, hogy dagad utána az erszény, és puffad a nyerekedőnek nevető orcája! Pedig hány ember szór ki — alkutlan — százakat és ezreket, a fölötti örömben, hogy hiszi vagy csak képzei is, hogy itt meggyógyult.

Aránylag legolcsóbb ezikk (melyre nekem épen nem volt szükségem) a virág. Gyönyörű, nagy diszbokréták, minőket nálunk 5—10 forintért árulnak, egy-két forinton kaphatók. A kertészet, virág tenyésztés nagyon kifejtette vidéken. Persze, az éghajlat, a légmérséklet is nagyon elősegíti; de azért mégis saját érdeme a károly-füredieknek az a finom izlés, melylyel a bokrétákat, sokszoros változatban, összefűzni s valóban gyönyörűen összeszerkeszteni tudják.

Hanem hát nem csak a virágárusnő (ki fiatalabb, ki idősebb), s nem csak a mogorva kereskedő, hanem a hivatalnok is figyelmet érdemel az emberek sorában. Igen, a hivatalnok, például a postai, s távirtdai hivatalnok! Oh, az talán mindenütt a kivételes lények közé tartozik, de oly durva frátert, mint a károly-füredi egyik (fiatalka henczei) omnibusz jegy-kiadó, még nem volt szerencsétlenségem felfűdözni e faj mikroszkopikus világában. A távirtdánál meg a pontosság bámulatosan nagyszerű. Szolgállok egy példával. Pesten feladatik a távirat pénteken délelőtti 9 órákor: én kapom szombaton délelőtti 10 órákor! Rögtön felelek. De esti 6½ órákor már ismét jó pesti távirat, sürgetvén a tegnapi (a péntekire) a választ. Erre is tüstént felelek este 7 órákor. Ez Pestre érkezik vasárnap d. e. 9 órákor; az de első (szombati válaszom) csak hétfőn mászik ünnepélyes csiga-méltósággal pesti lakásomig! Gyönyörű arkádiai állapot oly korban, midőn napsugárral rajzolunk és villámmal levelezünk, mint mondani szokták.

Hát még a pincér, az ám még a táltos! Ennek különleges szótárában a „sogleich, sogleich“ bizonyára minden harmadik szó után van lenyomtatva; különben nem pereghetne tőle annyira a nyelve. De a szerteszikrázó „sogleich“ daczára is oda se hederit, míg pár napi tapasztalat (s valamivel nyomósabb naponkinti ajándék) azon kegyes meggyőződést nem gyökereztet meg benne, hogy „erre az emberre“ jó lesz egy kis figyelmet fordítani. Akkor aztán jó barátok vagyunk, nem ugyan oly módon, mint az egykori nagyságos ur, ki a zugligeti Sándor pinczérről „bruderschaftot“ is ivott: hanem a szives pincér még azt is megsugja bizalmasan, hogy e vagy ama sült bizony nem jó, régi, illatos stb. szóval: az ajánlható és nem ajánlható étel félék közt némi pártfogói felsőbbbséggel kedvezőbben libegteti tájékoztató iránytűjét.

Egy hét története.

Október 2-dikán.

Öreg és fiatal jogászok. — Országot egy színházi jegyért. — Benza Ida fellépése. — Ének és játék a művészi tökélyben egyesítve. — Honvédegy-
letek. — Honvédmenház. — Gyermek-menhely. — Tettre fel.

Az öreg jogászok elhagyták Pestet, hogy helyet adjanak az ifju jogászoknak. Az öregek feljöttek Pestre, hogy a jog- és államtudományokban a kor- és társadalmi életünk kívánalmaihoz mért kérdéseket és eszméket megvitatva, emeljék a tudomány eme szakait s mit tettek? Nem annyit, hogy a Hungária és Frohner emberei el ne mesélhetnék. Volt jó eszem-iszom, s aztán a többi majd csak megjö magától is, nem kell azt oly nagyon erőltetni: „És csinálnak egy nagy áldomást“, mondá már a jó Anonymus is; miért lennének tehát különbek a mi magyar jogászaink elődeinknél? hiszen az igazságot legjobban ott találhatják meg, a hol ők keresték, mert hiszen a régi diák közmondás is azt tartja: in vino veritas, borbán van az igazság!

Képzelem, mennyire haragusznak rám a jó öreg urak, hogy az igazat kimondtam, meg is szidnának érte, a mint ezt a disz-
ebéden is tették egy hirlapíróval, a ki ugyanezt írta meg róluk. De nincs, mitől tartanom, ők nem bánthatnak, elmentek már Pestről, s helyüket elfoglalják a naponkint fővárosunkban özönlő ifju jogászok, kikből még csak idővel válnak majd „öreg jogászok.“ De nem akarunk velük ezuttal hosszabban szóba állani, mert van elég dolguk azonkívül is; fel kell keresni régi szállásaikat, vagy újakat, a jó billiard- és kártya-kompaniákat, hiszen ez is a jogász-élethez tartozik, s a mi fő teendőjük, be kell iratkozniok az egyetemen, a hol már foly a sürgés-forgás, tolongás, ép ugy, mintha csak Benza Ida előadására akarnának jegyet váltani. De ők nem is azt akarják, s ha akarnák, sem kaphatnának több jegyet, mert azok már az előadást megelőzőtt napon mind elkelték. Van is tolongás, szorulás, zsufoltság; alig férnek meg a nézők a túltömött nézőtéren. Ki is ne vágnék meghallgatni és meglátni Benza Idát, a világhírű művésznőt, kiről nem lehet tudni, valjon hangja az, a mi megigéz, elbájol és mint a Syrén csalogat; vagy játéka vonz-e több nézőt. Mindkettőben utolérhetlen, s valóban örülhetünk, hogy egy ily művésznőt sikerült színházunknak megnyerhetni. Sokan vannak, kik sokallják a díjat, melyért színházunkhoz szerződttették; de mi az azon élvezet, mit az ünnepelel művésznő a közönségnek nyújt? Ördög Róbertben Alice szerepében lépett fel szombaton, mint szerződött tag legelőször a nyári szünidő után, s a közönség meggyőződött énekéből, hogy hangja a nyári pihenés alatt elvesztette fátyolozottságát, s tisztán, csengőn hangzik minden változatban, s fényoldalai most megragadólag domborulnak ki a hallgató előtt.

A mit énekében nyújt, azt játékaival többszörösen fokozza, s a néző ép ugy el van ragadtatva játéka, mint éneke által. Mily valódi művészettel adta elő a feszületi jelenetet! Milyen valódi bensőséggel adta vissza azon rettegést, mely őt a pokoli zene hallatára átfutotta, s mely Bertram megjelenése által borzadálylává fokozódott! A legnagyobb veszedelem idején, mily diadallal ragadta meg a keresztet, s ez érzet azonnal mily gyer-

meki remegéssé és halál-félelemmé változott! Mindezen lelki állapotok megtestesültek a szemlélő előtt, és a közönséget ott is zajos tetszés-nyilatkozatokra ragadták, hol azelőtt soha sem szokott megindulni. Ilyen futólagos bírálatból is meggyőződhettek nyájas olvasónőim, hogy a művésznő, ki ily sikerülten tudta a közönséget magasabb élvezetben részesíteni, kedvence lesz a fővárosnak, s azon estéken, melyekben Benza Ida fellép, biztos lehet róla mindenki, hogy nem kap jegyet, ha csak a megelőző napon nem igyekszik szerezni.

Hagyjuk el a színházat, s látogassuk meg a megyeház termét, hol az országos honvédegyelet közgyűlését tartja. Mily jól esik a terembe lépni, midőn magunk előtt látjuk a magyar szabadság-harcz bajnokait, kik a haza iránti köteleességüket karddal rótták le a csatamezőn; kik a jobb jövő reményében vérüket ontották, s most büszke öntudattal keblükben türik a mellőztetés keserűségét. A teremben egymás mellett vegyesen ülnek tábornokok, ezredek, altisztek és közbírák, s oly szép egyetértésben, a rangkülönbség legcsekélyebb igénye nélkül tanácskoznak vitatkoznak rokkant bajtársaik tisztességes ellátásáról. E célra már tavaly megtétettek az intézkedések; Vidats János indítványára és kezdeményezése folytán elhatározták, hogy e rokkant honvédek részére menházat építenek, s e célra gyűjtéseket is rendeztek. A haza lelkes honleányai és honfiai meleg részvétellel karolták fel ez ügyet, gyűjtéseket rendeztek s igen rövid idő alatt 93,336 forint gyűlt be, melyből építkezésre fordítottak 74,627 forint; maradt rendelkezésre összesen 29,944 forint. A menház alapköve már tavaly letéttetett s ez időtől fogva gyorsan folyt az építkezések, úgy, hogy a honvédmenház már teljesen elkészült és 80 rokkant részére be is rendeztetett; de fájdalom a kéznél levő tőke kamatjaiból ma még csak három rokkantot lehet ellátni, s így fennmarad annak szükségessége, hogy a többi rokkant ellátására szükséges tőke is előteremtessék — ha más honnan nem, hát nemes adakozásokból. A 80 rokkant ellátásának fedezésére egy 400 ezernyi tőke kívántatik, s bármennyire bizunk is a lelkes hazafiak és honleányok nemes szívében és nagylelkűségében, még sem hiszszük, hogy ez összeg egyhamar összehozassék e célra, s így nem marad egyéb hátra, mint a magyar kormánytól várni a segílyt a rokkant honvédek részére. A menház áll, s vasárnap reggel 10 órakor adatott át rendeltetése céljának. Az átadás ünnepélyességgel folyt le s a néptömeg, mely egy év előtt vonult ki, hogy az alapkö letételét megünnepelje, vasárnap ismét megjelent. Leginkább iparosokból állott a menet, mely 10 órakor indult el a szénatérre s élén Gáspár András tábornokkal, Nagy Jenő ezredessel és Riegler Pál századossal vonult ki a helyszínére, a soroksári-ut végén, néhány száz lépésnyire a jegenyefákkal beültetett országúttól. A menház elé kiérve, a menet megállott félkörben s éltette Kossuthot, Vidatsot és a hazát. Ekkor Vidats János lépett az erkélyre, s mint az építő bizottság elnöke, meleg szavakban emlékezett meg a rokkant honvédekről, kiknek részére e menház építettett. Beszédjét lelkes éljenzéssel fogadták, mire ő átadta a kulcsokat Gáspár Andrásnak, mint az országos honvéd-

egylet elnökének, s kívánta, hogy a rokkant honvéd bajtársak pihenjék ki magukat, s gyógyítsák be sebeiket, melyeket a haza védelmében kaptak. Majd Feleki Miklós, a nemzeti színház tagja szavalt el Bajza „Apotheosis”-át, és ezzel az ünnepély véget ért. Az épület igen kellemesen hat a szemre, s még sokkal szebb képet nyújt, ha majd a sarjadzó park is felnövekszik. A soroksári utra 8 ablaka nyílik, s az első emelet erkélylyel is bír. A belső berendezésen is meglátszik, hogy a gazdának a czélszerű berendezés lebegett szemei előtt. A félig földalatti helyiségek is elég tágasak és főző-, mosó helyiségeket, éléskamrákat s közös étkező helyeket foglalnak magukban. Az emeleten 13, a földszinten 12 tágas szoba van. A homlokzaton e felírás olvasható: „Az 1848—49-diki rokkant honvédeknek hálás elismerésül a nemzet egyesei.” A nemes emberbarátok a kegyeletnek hasonló szép emlékét állították fel a gyermek-menhelyben, mely egynéhány emberszerető honleánynak köszöni lételetét.

A gyermek-menhely oly intézet, hol a kórházba vagy fogságba került szülék gyermekei kerülnek ápolás alá mindaddig, míg szüléik megint gondozásuk alá vehetik gyermeiket; de neveltetnek és ápoltatnak az intézetben vallás és nemzeti különbség nélkül oly gyermekek is, kiket szüléik anyagi szorult helyzetüknél fogva nem gondozhatnak. Bár csak több hasonló nemes czélú intézetet léptetnének életbe azok, kiknek tehetségükben áll szenvedő és szükölködő ember-társaikon segíteni. Ez intézet felállítása körül legtöbb érdemeket szereztek Károlyi Ede és Károlyi István grófnők, az utolsó az intézet védnöke. Az intézetet, jöllehet az irgalmas apácák vezetése alatt áll, még sem lehet a felekezetiesség vádjával illetni, mivel mindenféle vallásu gyermekeket befogad kebelébe, s nem részesíti egyiket a másik felett előnyben. Csak előre, dicső honleányok, munkálkodjatok az emberiség érdekében, s a jó mag, melyet ti elvettek, majd megtermi gyümölcsét busásan.

E. B.

Budapesti hírvivő.

✦ (Ő felsége a királyné) Mária Valeria főhercegnővel nemsokára ismét a magyar fővárost fogja szerencsétlenni látogatásával s ezuttal huzamosabban szándékozik itt időzni. Lónyay gróf miniszterelnök e hó 1-sején Gyöngyösy polgármesterrel értekezett az iránt, hogy gondoskodva legyen arról, miszerint a városerdőben a királyné és főhercegasszony számára alkalmas sétahelyek legyenek s ha az utak itt-ott netalán megromlottak volna, azok kellőleg helyreálltassanak.

✦ (Jótékonyosság.) Gróf Batthyány Lajos özvegye épen külföldön tartzkodott, midőn a debreczeni nőegylet a gazdasszonyi kiállítást rendezte, és így erre mit sem küldhetett. Hogy azonban részvétét az ügy iránt tanusítsa, a debreczeni nőegylet elnöknőjének utólag három aranyat küldött, hogy azok a legszorgalmasabb árva leányok közt, mint díjak, kiosztassanak. — Heves megye ujabbán bizonytságot tett, mennyire pártolja minden alkalommal a magyarság ügyét. Évnegyedes bizottmányi ülése mult hó 13-án a népszínház részére 500 frtot szavazott meg. — A tanügy pártolásának szép jelét adta Aigner Lajos buzgó könyvkiadónk, ki a nála megjelent tankönyvekből több mint ezer forint értékű példányokat küldött szét ingyen a magyar korona területén létező népiskolai hatóságok és igazgatókhoz, hogy azokkal közelebbről megismerkedhesse nek. — A honvédmenházban Ivánka Imre, Vidats és családjá és több honvédtiszt egyesülve, három ellátási alapítványt

tettek két-kétszáz forinttal évenként. — A jogászggyűlés bizottsága által mult vasárnap az állatkertben rendezett kerti mulatság, a rossz idő miatt meg nem tarthatván, az e czélból berendezett 450 forinton vásárolt tűzjáték készletét a nőipar-egyletnek ajándékozta, s ez a jótékony czélú egylet pénztárát körülbelül 100 forinttal gyarapította. A kerti mulatságot a zene s tűzjáték képezé, s ez utóbbi nagyon jól sikerült.

✦ (A pesti első gyermekmenhely) új helyiségének kápolnáját szeptember 30-dikán szentelte fel Ráth József apát-esperes. E szertartás után az új intézet ünnepélyesen megnyitott. E szerény ünnepélynél ott láttuk Pest városa főpolgármesterét s számos buzgó képviselőjét; ezek közül Tavaszy Endre tüzetesten megvizsgálta a czélszerű berendezést, és Simon Florent lelkes beszédben köszönetet mondott az intézet nagylelkű védasszonyainak nemes áldozatkészségükért. Ott láttuk a főrendű körből: gróf Károlyi Istvánnét, báró Liptay Bélánét, gróf Károlyi Györgyöt s lelkes fiát, gróf Károlyi Gyulát. A fővárosban virágzó jótékony intézetek is képviselve voltak: a gyermekkórház dr. Bókay, a bölcsőde Aigner Miklós igazgatók által, s más intézetek számos választmányi hölgyet küldtek ki.

✦ (A pesti munkások póré) e napokban intéztetett el a királyi táblánál. A tárgyalás három napot vett igénybe. Pollitzer Zsigmond a hűtlenség vádjá alól fölmentetett, ellenben felségsértésben bűnösnek találtatván, a vizsgálati fogságon kívül még félévi fogságra ítéltetett. Külföldi Victor és társai, kik ellen az államügyészség részéről fellebbezés adatott be, nem ugyan tényálladék hiánya, hanem csak a bizonyítékok elégtelensége miatt fölmentettek, mert a nyomtatványok tartalma a társadalomra nézve veszélyesnek ismertetett ugyan el, de nincs bebizonyítva, hogy azok el is terjesztettek volna.

✦ (A pesti nőipartanoda) e napokban azon kérelemmel fordult a városi tanácshoz, hogy az általa felállítandó iskolához ingyen-helyiséggel járuljon. Nem kételkedünk, hogy a város azt meg is fogja tenni, épen úgy, mint a hogy nem régiben a Mária-intézet javára ingyen-telekkel járult.

✦ (Pest főváros tanácsa) is beállt lapkiadónak. A lap czime: „Közigazgatás” lesz, vagyis az e czimen eddig is fennállt rendészeti lapot átvette, és ebben fognak napvilágot látni a főváros közigazgatására vonatkozó rendeletek, természetesen most már megfelelő irányban. Egykor-máskor talán egy kis polemia is fűszerszámozandja, a mit gyaníttatni enged az a körülmény, hogy két szerkesztője lesz a lapnak, Bakos Gábor és Barth László urak.

✦ (Nevelő kerestetik) egy alföldi uri házhoz, három-félgyermekek mellé, kik közül az egyik, 10 éves, az első gymnaziumi osztályt jó sikerrel végezte és a tanítást ez irányban folytatni fogja; a másik kettő még kicsi, és csak az elemiekben vehetnek órákat. Az ajánlkozók közül azoknak, kik a zongorában és német nyelvben is oktatni képesek, elsőség adatik. Bővebb utmutatással szívesen szolgál e lap szerkesztőnöje.

✦ (Házi felügyelőnőül) ajánlkozik egy legjobb korban levő művelt magyar nő, a ki alaposan jártas a háztartásban és nem néz annyira a fizetésre, mint a művelt bánásmódra. Szerkesztőségünk szívesen szolgál bővebb utmutatással.

✦ (Kérelem a közönséghez.) Halász István ur egy albumot ad ki, mely közleni fogja a szabadságharcz vértanuinak arcképét és életrajzeit. Ezek nagy része már elkészült, de a következő vértanuk arcképét eddig nem sikerült megkapni: Csernyus Emánuel, Szacsavay Imre, Gyron Péter, Sreit Miklós, Mednyánszky László, Noszlópi Gáspár, Abancourt Károly, Kilik

Gáspár, Sárközy Sándor, Gaál Farkas, herczeg Voronieczky, Jubal Károly és Lenkey Mihály. Fölkéri tehát azokat, kiknek ez arczképek birtokukban vannak, vagy ilyenek felől tudomásuk létezik, hogy őt értesítsék. Lakása: dohány utca 11. sz.

++ (A protestans egylet) e hó 1-sején tartotta közgyűlését, mely alkalommal Csisko, kassai lelkész, Simén kolozsvári tanár és Szász Domokos, kolozsvári lelkész épolyan szabadelvű, mint kitűnő beszédekben fejtegették azon irányt, melyet napjainkban a vallástannak követni kell, hogy az emberek nemcsak vallani, hanem hinni is tudjanak, vagyis hogy a vallás igazán az erkölcs isteni támasza legyen. Fejtegetésüket lelkesült tetszéssel fogadta a közgyűlés.

++ (Hányat ütött az óra.) A kultusminiszter egy jelentésében hangsúlyozza egy Pesten felállítandó meridián szükségét, s hogy ennek foganosításával a műegyetem tanárai: Petzwal Ottót és Kondor Gusztávot bizta meg. Mert most a pesti ember nem igen tudhatja, hogy: hányat ütött az óra, mivelhogy minden templom óra másképp üti.

++ (E napokban) Pesten, fényes nappal, egy rendőrbiztos egy 16 éves fiatal embert talált, a mint éhségtől összerogyott s nem birt fölkelni. Galicziából vándorolt be szép napok reményében, de itt nem birt keresetet találni, koldulni pedig nem tudott. A rendőr vendéglőbe vitte a szerencsétlen ifjút, ott levest adott neki, de a kimerült nem volt képes megenni. Most kórházban ápolják.

++ (Vízvezetési ügy) A vízvezetési bizottmány mult szerdai ülésében Gyöngyösi főpolgármester elrendelte, hogy a negyedik szivókut, melynek vize meg van romolva, elzárassék. Elrendeltetett tovább, hogy a tizenkét és négy hüvelyk átmérőjű csövek — mert hát ezeknek vize nincs ugyan elromolva, hanem csak ihatatlan, — több helyütt bontassanak fel és vétessenek ki, hogy meg lehessen azokat vizsgálni. E végből egy albizottság lett kiküldve, melynek tagjai Aujeszký Lipót, a főreáltanoda természettani tanára, Molnár vegyész, Breuszner városi képviselő és Ince főmérnök.

++ (Sikerült kísérlet.) Ismeretes, hogy Pest városához két társulat azon kérelemmel járult: engednék meg nekik a csatornák s pöczegödrök tartalmának kiaknázása. A tanács elrendelte volt, hogy a vállalkozók egy bizottság előtt kísérletet tegyenek. Néhány nap előtt az egyik vállalkozó — Mathias Mór — a kísérletet megtevé. Az István-tér éjszaki részén kinyitották a főcsatorna aknáját és abból mintegy két köbláb sarat emeltek ki. Ezt a vállalkozó egy alumnium sulfat, fa- vagy csontszén, agyag, ökörvér és vízből álló vegyi készítménnyel összekeverte. Egy perc múlva, mint a mérnöki hivatal jelentésében mondja, elmúlt az erős bűz és az egész állag teljesen szagtalan volt. A szakértőkből álló bizottság a kísérletet sikeresnek mondta ki, és a tanácsot fölkérte, hogy utasítsa Mathiast, vagyis helyesebben: Razoson vegyészt, mert ez a vállalat feje, hogy tervezetét részletesen nyújtsa be. A bizottság ajánlja, hogy ily módon szagtalaníttassanak a pöczegödrök és csatornák, annál inkább, mert Razoson azok fertőztelenítésére ingyen vállalkozik, ha tartalmuk neki értékesítésre átengedtetik. Párisban ugyanezen vállalkozók tetemes összeget fizetnek a közönségnek a csatornák és pöczegödrök kiaknázásáért. Hát ha a vízvezetékekkel is ilyesmit megkísértenének?

++ (Az ősz Gellérthegy) nem sokára egészen meg fog ifjodni. Frohmann Elek, budai városi képviselő vezetése alatt már a jövő hóban hozzá fognak befásításához, s azt még ez évben be is akarják végezni. A hegy beültetésére a maróthi uradalomból szállítanak 20,000 különféle fűcskát s ezenkívül

600,000 csemetét fognak ültetni, köztük utakat hagyva. A hegy felső részén vízfogót ásna, melyből az ültetvényeket gőzerő segítségével fogják vízzel ellátni. A befásítás miatt csak a jövő husvéthetfői ünnepély szenved, melyet, hihetőleg, a városmajorban fognak megtartani.

++ (Érdekes könyv) van sajtó alatt a kolozsvári lyceum nyomdájában, mely már legközelebb elkészül. Nem más ez, mint Kossuth Lajosnak azon nagyszerű védbeszéde — mely mind e mai napig páratlan szépségű — több mint 25 írott ivre terjed, s az egész felségsértési pert illusztrálja. E felette becses okmány most fog legelőször megjelenni. Kiadója, K. Papp Miklós, történeti jegyzetekkel fogja kísélni, melyek legnagyobb részben eddig ismeretlen adatokat derítenek fel azok számára, kik egykor e kor történetét tüzetes tanulmányuk tárgyává fogják tenni.

++ (Az István-téren) lovaglő-csarnokot, vagyis újabb magyarsággal: hippodromot is építettek. Az István-tér egyik szegletében van felállítva s különösen ünnepi napokon, zajos élet uralkodik benne. A perondot ülő-helyek környezik, melyeket nők foglalnak el, nagyobbára az alsóbb osztályokból, hanem a férfiak közt a társadalom minden osztálya képviselve van. A perondon 6—8 betanított ló áll, s mindenki lovagolhat, a kinek kedve tartja — 30 krajczárért. Gyakran valóságos küzdelem fejlődik ki egy-egy paripáért. Mindenki részesülni akar a nemes élvezetben s egy-egy lovas csapat a legtarkább képet nyújtja. A körfutás — rendgelmes zeneszó kíséretében — mintegy tíz perczig tart, s az élvezetben ekkor új lovagok és lovagnők részesülnek. A küzdelem újra kezdődik egy-egy kedvencz paripáért. Veltée ur, a lovag-csarnok tulajdonosának, alig van annyi hatalma, hogy eldöntse a gyakran zajossá váló küzdelmet. Pártfogásban, mint lovagias emberhez illik, többnyire a gyöngéd-nemet részesíti. A ló nélkül maradt vállalkozóknak kárpótlást a sörös poharak nyújtanak, melyeket körülhordoznak. És ez így megy délutáni négy órától esti tizenegyig.

++ (Színház.) A nemzeti színház igazgatósága közelébb részletes indítványt terjeszt a király elé, a dráma és dalmű különválasztása iránt. Paulai, a nemzeti színház drámai rendezője, szintén nyújt be egy hosszabb emlékiratot, melyben a jelentékenyebb európai színpadok körül szerzett tapasztalatait írja le, mindenütt rámutatva ama czélszerű ujtásokra és intézkedésekre, melyeket a nemzeti színháznál is meg kellene honosítani. Ez emlékirat több ivre terjed s külön füzetben is meg fog jelenni. — Lendvay Márton jeles színészünk az egész szünidő alatt betegen feküdt, most már jobban van ugyan, de a kiállt betegség folytán még egy ideig nem fog fölléphetni. Ujabban pedig egy másik jeles színészünk: Szerdahelyi Kálmán is megbetegedett, szívbajban szenved és három havi szabadság időt kért. Legnagyobb ideje tehát, hogy az igazgatóság fiatal erőkről gondoskodjék, mert különben — még egy-két betegség esetén — nem lehet a nemzeti színházhoz méltó játékrendet csinálni. Szerdahelyi Kolozsvárott szándékozik tölteni szabadságidejét, ottani baráti körökben, hol bizonyára visszanyeri egészségét. — Az új operaszínház helye iránt illetékes körökben véglegesen megállapodtak, s a Károly-kaszárnya háta megettéi tért fogadták el. — A nemzeti színház a Damjanich-utca és városligeti fasor közt 90,000 forintos telket vásárolt; diszletoit ezentúl itt fogják festeni s a színpadi kollékek számára raktárakat építenek. — Ábrányi Emil jeles fiatal írónk „Parlament” czimű három felvonásos színművet nyújtott be a nemzeti színház igazgatóságához. — A nemzeti színház vízvezetke mintegy 25,000 forintba került, hanem azért a tűzvéz

esetében nem lehet használni, s a színház tőzsomzedságában legutóbb kiűtött tűz alkalmával is csak az udvaron levő szöktető használatára voltak szorítva. Az igazgatóság most a városi vízvezetési hivatalnál két szöktetőnek a színház közelében leendő felállítását rendelte meg. — A nemzeti színház nyugdíj-alapja ügyében jövő vasárnap nagygyűlés tartatik; e gyűlés valószínűleg heves lesz, miután szőnyegre kerül a nyugdíj-illető alapszabályok gyökeres módosítása, valamint a nyugdíj-alap kezelésének szigorubb ellenőrzése is. — A budai várszínházban e napokban kezdte meg előadásait a nemzeti színház személyzete, néhány bérletpáholy kivételével, telt ház előtt. Bauernfeld szebb irányu, mint kivitelü „A társaságból“ című darabját adták, a ház tetszése közt. A színházon Orczy ujtásai nem igen látszanak meg, a színpadon azonban látszik, hogy tágittatott, s néhány új díszletet is láttunk. A közönség Felekinét Lendvayné, Szigeti Józsefet, igen gyakran kitapsolta, sokszor jelenetek folyamán is, különösen a mű demokratikus, de társaság-ellenes czélzásainál. Mint halljuk, a várszínház bérletei ez évre igen jól sikerültek. — Miklóssy színházában közelebb egy török társulat is fel fog lépni melynek akrobata s egyéb ügyességi mutatványai nagy tetszésben részesülnek. E hó 5-dikétől fogva pedig Miklóssy társulata Vácson tart előadásokat, miután a Fürst-féle színház, a hol e társulat eddig Pesten működött, még ha tele van is, alig jövedelmezhet annyit, mennyi ily számos tagból álló társulat fentartásához szükséges. — A társulathoz legujabban Császárné asszony szerződött, kit a régibb budai társulatoktól ismer a fővárosi közönség. — Miklóssy-színháza megnyitásával egyidejűleg Erődi H. Béla, jeles fiatal írónk szerkesztése mellett „Színlap“ czímmel egy ives kis színészeti napilap fog megjelenni, mely a színlapok helyét fogja pótolni s este az előadás alkalmával a pénztárnál a színlapok helyett fog árulni. Tartalma a nemzeti színház és a Miklóssy színház színlapjain kívül fővárosi rövid hírek, a színészet köréből vett újdonságok és egy számra terjedő tárczákból fog állani. A lapot Miklóssy fogja kiadni. — Az istvántéri színház építése gyorsan foly és az épület szombaton már tető alatt is volt. Miklóssy színház társulatát több oldalulag kívánja bemutatni. Az előjátékot allegorikai képlet fogja követni, mely után előadják Jókai Mór „Szigetvári vértanúk“-jának első felvonását; ezt követi „Férj az ajtó előtt“ egy felvonásos operette, végül pedig Balázs Sándornak ez alkalomra írt egy felvonásos vigjátéka kerül színre. — Debreczen városi tanácsa az ottani színház szubventiójára, mint onnan írják, 200,000 forintot szavazott meg fél évre.

* * (Vegyesek.) Trefort közoktatásügyi miniszter a budai Mátyás-templom tornyának stílszerű restaurációját vette czélba, s e végre a magyarországi műemlékek javadalmából is hajlandó bizonyos összeget fordítani, ha Budaváros községe szintén részt veend a restauráció költségeiben. — Zichy Mihály, festész hazánfia, jelenleg Londonban időzik, hová a walesi herczeg meghívása folytán ment. A jeles művész kirándult az angol koronaörökös vadászataira Skóthonba, s e vadász-kalandokat örökíti meg a herczeg számára genialis ecsete. — Szilágyi István, a jeles emlékü pesti iparosnak, ki nagy vagyonát egészen a fővárosi iskolákra hagyta, a hatóság a kerepesi temetőben diszes síremléket fog emelni. — Essad bey török főkonzul, ki városi körünkben általános ismert és kedvelt egyéniség volt, a török kormány követévé nevezetett Athenben. Helyét legnagyobb valószínűséggel a közszeretben álló alkonzul; Missak effendi fogja betölteni, ki egyéb jeles tulajdonain kívül arról is nevezetes, hogy hazai magyar nyelvünket tökéletesen megtanulta, jelölül annak, miszerint mel-

tányolni tudja az előzékenységet, melylyel nálunk az idegen hatalmak megbízottjai általánosán részesülnek. — Horthy kisasszony, fiatal énekesnő, hír szerint, december elején lép föl először a nemzeti színpadon. — Egy bécsi pénzemberek-ből álló consortium Pesten új német színházat akar építeni. — Benczur Gyula, festész hazánkfia Münchenből a bécsi havi műkiállításra egy nagy történeti festményét küldte be. Tárgya: „XVI. Lajos és Mária Antoinette Versailles ostroma alatt.“ A csoportosítást és redőzetet igen dicsérik. — Hauser Jakab, a vak zongora-művész, ki nyilvános hangversenyekben is sikert aratott, a pesti vakok intézetének zenetanára lett. — A legfelsőbb törvényszék mult kedden hirdette ki az ítéletet ifj. gróf Károlyi István ismeretes pörében. Az ítélethirdetésen a gróf nem jelent meg személyesen, hanem csak képviseltette magát. A gróf az erőszakoskodás büne alól fölmentetett, „önhatalmu segély“ czímen azonban a fizetendő 120 frtnyi bírság rajta hagyatott. — Stéger Ferencz hazánkfia, e napokban egy olasz operatársasággal Bukarestbe utazott. — A józsefvárosi kisdóvodában, Mária-utca 916—B 1. az egyletnek érdemteltjes volt elnöke, Limburg János ur arczképe lepleztetett le ünnepélyesen számos egyleti tag jelenlétében e hó 6-dikán, vasárnap délelőtti 11 órakor. — Az általán kedvelt sétahangversenyek e hó 13-dikán újra kezdetüket veszik a pesti vígadó termében, s a farsangi idény kivételével, a jövő tavaszi idényig minden vasár- és ünnepnapon fognak tartatni. — Október 1-sejétől kezdve „Somogy megyei tanügyi lap“ czim alatt egy tanodai szakközöny jelent meg Kaposvárott, melynek előfizetési ára egész évre csak 2 frt. Szerkesztője Kovács S. somogymegyei tanfelügyelő ur. — Békés-Csaba város legközelebb elhatározta, hogy minden tizedben egy új népiskolát fog felállítani, a mely tisztán magyar tannelvű legyen. — Egyes kolera eseteket hazánknak már több vidékéről jelentettek; de e kór sehol sem lépett föl, mint járvány, veszélyes jelleggel. — A pesti nemzeti dalkör Huber Károly karnagy vezetése alatt e hó 12-dikén a polgári lövölde termében érdekes műsorral egybekötött dalestélyt rendez. A részletekből egyelőre kiemelendőnek tartjuk, hogy a dalkör Zimay „Dalra magyarját“ is, melyre az országos dalversenyen az első díjat nyerte el elő fogja adni, és hogy a műsor befejeztével táncz lesz. — A „Kis Ujság“ a közelgő iskolai évvel új folyamába lép, s e negyedik évi új folyam első száma október 1-sején jelent meg. A „Kis Ujság“, harmadéves fennállása alatt, a szülék, tanítók és a gyermekvilág előtt közkedvességben részesült, a fejlettebb koru 10—14 éves gyermekeket komoly jóirányu olvasmánygyal látván el. A folyóirat 32 oldalon, 10—12 gyönyörű képpel s 15—20 önálló czikkkel jelenik meg, (tehát egy egész könyvet ad ki minden füzet). Előfizetési ár: Egy egész iskolai évre 3 frt, negyedévre, három óra 1 frt.

* * (Rózsás napló.) Dr. Takács Lajos, ludoviczeumi tanár s a magyar hitelbank titkára mult kedden tartá esküvőjét Ujlaky Sarolta urhölgygyel. — Szabadhegyi László, ügyvéd, mult szerdán vezette oltárhoz Herczeg J. kisasszonyt, Herczeg Sándor szeptemvir leányát, Ferenczy Ida kisasszony unokahugát. — Vingárdon, Erdélyben, szeptember hó 21-dikén, Szentkatolnai Biró Lajos ur unokahuga, Bogdanovics Hedvig kisasszony Pákay Miklós ügyvéd ural kelt egybe. Nászleány a menyasszony nővére, az ez alkalomra hazautazott Bogdanovics Krisztina, a nemzeti színház tagja volt. Vőfélyek Mikó Imre és Pápay Lajos urak. Násznagy: Biró Lajos és neje, kik az árva menyasszony nevelőszüléi.

* * (Halálhíradás.) Horváth Antal Kálmán, minorita

rendű áldozár, ki néhány nappal ezelőtt Budára érkezett fürdő-használás végett, itt lakó testvérét is meg akarta látogatni; nem találván őt otthon, hogy meglepje, elindult a szőlőbe, hol testvére dolgozott. De a sors másképp akarta, mivel a szőlőbe lépése alkalmával szélhűdéstől érve, rögtön meghalt, s ott találta meg a munkáról hazatérő testvére. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Szeptember 28-dikán: „Ördög Róbert“, Mayerbeer operája. — Szeptember 29-dikén: „A strike“, Szigligeti és Balázs színműve. — Szeptember 30-dikán: „Közönyt közönnnyel“, Moretto vigjátéka. — Október 1-sején: „Faust“, Gounod operája. — Október 2-dikán: „A mátrai vadászat“, Fáy András vigjátéka. — Október 3-dikán: „A bűvös vadász“, Weber operája. — Október 4-dikén: „Howard Katalin“, szomorujáték.

Divattudósítás.

Mai számunk mellé adjuk vidéki olvasónkaink Kellert és Zsitvay urak női divatkereskedésük ajánlatát, és nem tehetjük ezt a nélkül, hogy ez üzletet a legszívesebben ne ajánljuk t. olvasónkaink figyelmébe. Magunk győződöttünk meg, hogy ez üzletben is a legjobb ízléssel kiállított kész ruhákat, valamint divatos őszi felöltőket lehet kapni, és ruhakelmékben olyan gazdag választást tehetni, hogy csak megelégedéssel hagyjuk el a kereskedést. Ajánljuk tehát ez üzletet vidéki olvasóink figyelmébe.

Multkori tudósításunkat folytatandó nevezzünk meg még néhány tárgyat, mely ez időnyre Beck Jakab (Ferencziek-tere 2. szám) kereskedésében kapható.

Fín flanelle ingek 8—10 évesek számára 2 frt 30 kr, 2 frt 50 kr, 3 frt. Férfi flanelle ingek 2 frt 50 kr, 3 frt, elöl selyemcsífrázattal 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frt, 5 frt 50 kr.

Színes férfi ingek két gallérral 2 frt 50 kr, oxfordi ingek 3 frt, 3 frt 50 kr.

Egyszerű férfi ingek 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr.

Chiffon férfi ingek 1 frt 60 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, himzetek 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt.

Vászon ingek 2 frt 50 krtól kezdve, 3 frt, 3 frt 50 kr. Rumburgi vászonból 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, 6 frt.

Lábra való 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 50 és 1 frt 80 kr. Rumburgi vászonból 2 frt, 2 frt 25 kr, 2 frt 50 kr.

Továbbá minden nemű női fehérneműek, többek között női ingmellek, kézi himzéssel 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, csipkével diszítettek 4 frt és 4 frt 50 kr.

Ágyneműek himzetek, vagy egyszerűbbek lehetőleg olcsó áron.

* * *

Őszi ruháinkra nézve legdivatosabbak a sokféle változatban található barnás, zöldes, levendula, rozsa vagy mohszínek, akár szőr, akár pedig selyemszővetekben. Estélyi öltözékekre igen kedvelt a vörös szín, mindenféle változatban, halvány rózsaszínű, sárgás, vagy halvány-kék. Az őszi öltözékek diszítése sok bársonyszegélyzetből, zsinórzásból vagy csipkéből áll, gyakran görög vagy török mintázatban. Az egyszínű és egyhangu öltözékeket egy élénk színezetű szalagcsokorral, nyakkendővel, vagy a kalapon színes tollal kell felvidítani.

A kis fiukat 8 éves korukig még mindig szeretik matrözöltözékben jártni: bő rövid nadrág és egy kis kerek felöltő, a melyen alól a bő matröz ing kilátszik. Ehez tartozik egy egyenes karimájú matröz kalap fekete bőrvászonból a melyről nem hiányozhatik a hajókázás jelvénye: a horgony. Ez öltözékek őszzel kék posztóból készülnek, vörös vagy fehér színórzással és hozzá illő övvel.

Sakkrejtvény.

Mérey Jankától.

		su-	mint-	vil-	mer-	ra-	szár-	té-	ő				
		el	az,	ga	ha	lan	re	Föl-	nyin				
vi-	tünt	És	a vi-	fá-	Smind	gad,	Szi-	ve-	ve-	gyujt-	most		
ra,	lött	dék	let.	Ra-	lág.	rad	hi-	re-	vünk	zet,	lyeg-		
el-	dog	tünk	ki-	El-	szö-	den	mé-	És	á-	is	ja		
fő-	da-	ze-	ba,	min-	lyén	fojt-	vá-	min-	pit	ve	Szál-		
Bol-	rég	nya	löt-	kem-	gyat	fel-	szel-	han!	el-	lel-	ott		
ma-	jünk	zá-	kép-	a	ja	lett	den	a	lő.	lunk,	Az		
günk	na....	y.-	szár-	e-	dám	Lé-	küz-	bo-	lunk	le-	künk		
*Fe-	Ló-	sé-	ha-	va-	dő	rul	vi-	ág.	és	em-	szál		
		tá-	szál-	ki-	Di-	gyünk	ke-	tá-	beg-				
		es	cső-	u-	zet	vol	ne	me-	lé-				

Megfejtési határidő: november hó 3-dika.

A f. é. 36-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Rajta lányok, mulassunk!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Nagy Flóra, Temesváry Erzsébet, Váray Riza és Ida, Moesz Gézané, Keszthelyi Györgyné, Erdensohn Emilia, Szabados Kosztyik Berta, Oszlányi Mari, Báthori Zsigray Ilona, Lazur Lajos Anna, Sóvgy Mariska, Gyura Janka, Schütz Lóra, Benyáts Matild, Marosy Hermin és Etelka, Benedikovics Róza, Treytler Erzsébet, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Bárándy Gizella, Miksa Lipótné, Glucsák Rezsőné, Szmodics Anna, Kalla Mihályné, Belbe Jánosné, Kováts Sebestény Ilona, Mauszbarth Mótzer Emma, Kern Hermin, Pásztelyi Danielovich Emilia, Ularik Bagovcsevich Vilma, Felvinczy Mariska, Özv. Kenéz Elekné, Kalós Erzs. Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Mannó Kálmánné, Dzsinih Peucz Mária, Sziklay Matild, Benedikovics Róza, Fehérváry Mari és Ilona, Barányi Aranka, Molnár Mária, Ratkovszky Mari és Vilma, Brocken Kováts Emma, Tucsny Irma, Ambrózy Juszina, Csikós Anna, Guba Celli.

Tartalom.

Özv. Glac Antalné. — Dalok a szomoru napokból, Udvardy Gézá. — Két szék között, pad alatt, Tóth Józseftől. — Az önvádó, Nemes Ödöntől. — A hazán kívül, Ney Ferencztől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Özv. Glac Antalné arcképe és Kellert és Zsitvay divatkereskedési ajánlványa.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

14/10. 872.
9.
41-ik szám.

Október 13-án.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta	
							óra perc	óra perc
Október 13	Vasárnap	F 21 Kálmán	F 20 Kálmán	1 Október A 17	11 Abariás		6 17	5 15
14	Hétfő	Kalaszt püsp.	Szerencs	2 Cyprián	12		6 18	5 13
15	Kedd	Terézia	Teri	3 Dienes	13 Ábel		6 19	5 12
16	Szerda	Gál, Florent	Flórent	4 Hierot	14	☉	6 20	5 10
17	Csütörtök	Hedviga	Hedvig	5 Karithius	15 Sáo. ün.		6 22	5 8
18	Péntek	Lukács ev.	Lukács	6 Tamás ap.	16 Sá. ü. 2. n.		6 24	5 6
19	Szombat	Alkantari Péter	Ágnes	7 Sergius	17 3 S. Ber.		6 25	5 4

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Beregszász, október hó 3-dikán 1872. (*Eredeti levél.*) — Műkedvelői előadás. — Tisztelt Szerkesztőnő! Ugy látom, rajtam kívül senki sem vállalkozik kis városunk társadalmi viszonyaival időnként a nagy világot csak némi csekély részletben is megismertetni. Hiába! Anyag-elvi korunkban, az ilyen szolgálatok után semminemű hasznót várni nem lehetvén, csodálkozni egyáltalában nem lehet, ha ilyen teendőre csak ritkán akad vállalkozó! Én nem indulok ezek után, hanem a t. szerkesztőnő engedelmeivel ezután is rendesen fogom becses lapja t. közönségét értesíteni vidékünkéről, ha közlésre méltó esemény előadja magát.)*

Ilyennek tartom részemről azon dicséretre méltó törekvést, miszerint városunk állandó műkedvelő-társulata ez idén is, kezdet fogva Thalia istennővel, kttartó szorgalommal igyekszik körünkben az emberbaráti intézmények tekintetében sok részt hátramaradt városunkat ez uton támogatni, új hasznos intézeteknek — ha lehetséges — alapját megvetni, a meglevőket segíteni, gyámolítani s e mellett gyakran szunnyadó társadalmi életünkbe időnként némi kis érdekeltséget s élénkséget hozni be.

Bizony, sok szükséges dolog van városunkban, a melyek — az egykori élezes tanár szavai szerint — nincsenek meg. Rendes nőnövelőnk, kisedovodánk, kórházunk, tornaszatunk nincs. E mellett meglevő tanintézetünk is felszerelés tekintetében igen gyarló lábon állanak. Minden esetre dicsérendő tehát, bármely olynemű törekvés, mely — habár csak némi részben is — a meglevő hiányokon segíteni szándékozik, és különösen, ha ezen cél elérése az általános művelődés terjesztésével van egybekötve, mint a műkedvelő társulatoknál. Vajha minden kisebb városban alakulna ilyen társulat; akkor talán könnyebb szerével lehetne kisebb közintézetünk időleges hiányain segíteni, a nélkül, hogy a közönség sok oldalról igénybe vett adakozási hajlamát s áldozatkészségét szembetűnőleg kellene próbára tenni. Ilyen társulat, csekély fáradsággal, évenként százakat adhat s illetőleg gyűjthet jótékony célokra s nem szép-e az: semmi ből teremteni?!

A múlt hónap folyama alatt négy kisebb vigjátékot adtak elő műkedvelő-társulatunk tagjai; u. m. a „Szerelem és örökség“-et, melyben a „vad leány“ szerepét Csöncezi Ilka kisasszony kitűnő, jó kedélylyel s művésziességgel adta; valamint elismerést érdemelnek: Farkas M. kisasszony s a férfi-szereplők közül: Váradi Kálmán, Sipos Ottó, Ládai Béla stb. — Második előadásul a „Süketnek kell lenni“ című darab választatott, melyben Demoison magányzó szerepét Lang Kálmán s leánya,

Englantine szerepét Szilágyi Irma kisasszony, élethűen s nagy ügyességgel játszik; velők együtt Sipos Ottó, Váradi Kálmán s Uszkay Lajos urak is érdemelt tapsban részesültek. A harmadik előadásban, melyben a: „Nőndvarlás“ került színre, „Hermin“ szerepét Szalgháry Mariska kisasszony nagy szakavatottsággal s a közönség tetszése mellett játszák, míg „Aladár“ szerepében Lang Barnabás is sok jó igyekezetet tanusított. A negyedik estén végre „A bácsi vagy a szerelmes család“-ban szintén beható tanulmányozást mutattak fel Csöncezi Ilka és Dolinay Luiza kisasszonyok, a férfiak közül a „bon vivant“ bácsi: Lang Kálmán, továbbá: Pataki Menyhért, Kállay József, Lőrincz Bálint stb.

A közönség szép számmal látogatja az előadásokat s így szép eredményre tarthatunk számot. Adja Isten! r. l.

Aradon a vértanuk emlékünnepe e hó 6-dikán a közönség nagy részvéte mellett ülte meg az ottani honvédegylet. A különböző egyletek és testületek fátyolozott zászlókkal, két tűzoltó-kar zenéje mellett vonultak ki a vár előtti térre, hol egy, ez alkalommal fekete posztóval bevont kő jelzi a tizenháromnak Golgotháját. A rövid ima után Tishti Lajos ur tartott emlékbeszédet, majd a dalárda énekelte el Kölcsey himnuszát. Hétfőn a minoriták templomában volt ünnepélyes requiem, s a városházáról és több magánháztól mind vasárnap, mind hétfőn gyászlobogó lengett. Vasárnap Mácsán gróf Károlyi kertjében, hol Damjanics és Lahner sirjai vannak, szintén kegyeletos, de egyszerűbb ünnepély folyt le. Vörös Ignác kurticsi birtokos 10—12 más odaváló hazaíval tette le a két vértanu sirjára ama két koszorút, melyet Damjanics özvegye neki e célra Pestről leküldött. Az uradalom részéről a sirok szintén koszorúkkal ékítették föl.

A debreczeni gazdasszonyi kiállítás közelébb nyílt meg a városház feldisztatott termében. A terem utczafeleli oldalán Debreczen természetmennyei vannak, melyek az odaváló hölgyek ügyességéről, szorgalmáról és finom izléséről tanuskodnak. A terem egyik végén a város, másikon az ország czimere látható. A kiállításban a legfőbb helyet az erdélyi tárgyak foglalják el, s ezek nagy része ajándékképen küldetett. A nagyteremben a női munkák s festmények vannak elhelyezve, különösen kiemelendők itt a székely asszonyok kiállítmányai, melyek mindegyike művészi ügyességet árul el. Itt vannak a pécsi, kassai, kolozsvári, marosvárhelyi nőegyletek szép küldeményei is. Legjobban dicsérik a nagy terem közepén álló női öltözkéket. Stégmüllerné két gyönyörű olajfestményét, gróf Bethlen-Mikó Róza és gróf Teleky Domokosné székeit, Dalmi Etelka és Erzsike szép szőnyeget, Ilódi Gyula művészi rajzát, mely a

*) Fogadják már is köszönetemet szíves készségeért.

Szerk.

nőegylet egyik tekintélyes tagját ábrázolja. Szintén kiemelendők báró Szentkeresztiné és báró Bornemisza Albertné (Erdélyből) festményei stb. A második terem gyümölcsössel, zöldséggel, sajtokkal stb. effélékkel van megrakva; itt látható az óriás tök, Hajdu-Böszörményből, Fuchs Alajos küldeménye; a zöldség kevésbé van képviselve. A harmadik teremben a különféle különféle borok és befőttek vannak, gazdag választékban. Negyedik terem az áru-sarnok, melyben gyöngéd kezek szolgálják ki az ételeket és italokat. Gróf Bethlen-Mikó Róza, a nőegylet elnöke, kinek fáradhatlan buzgalma teremté e kiállítást, nagy elismerést érdemel, s neki édes jutalmul szolgálhat, hogy ily fényes siker koronázta fáradozásait.

Marmaros-Sziget fiatalosága a pesti népszínház javára közelébb gyűjtést rendez. E célra hangversenyt s talán műkedvelői előadást is fognak rendezni, melyben a rendezői főszerepet Mánn Józsefné, szül. báró Sztojka Klára urnő vállalta el. A nemes bárónő fáradozásának és a fiatalság buzgóságának bizonyára sikerül a népszínház javára egy kis összeget összehozni. Mármarosmegye és M.-Sziget hazafias közönsége nem fog hátramaradni a többi várostól, melyek mindannyian igyekeznek az igazán nemes célra minél többet adakozni. A tekintélyesebb fiatalok közül többen, mint báró Sztojka Béla, Kricsfalusi Vilmos, egyesültek, hogy a siker biztosítva legyen.

A **kecskeméti** gazdasági egylet első kiállítása Nagy-Kőrösön szeptember 29. és 30.-dikán tartatott meg. Szilágyi miniszter akadályozva lévén a megjelenésben, maga helyett Kenessey Kálmán osztály- és Major Pál miniszteri tanácsos urakat küldte ki. A kiállítás a város alatt, a szép berendezésű fürdőkert mellett egy e célra berendezett szép tág téren tartatott meg. Délben disz-ebéd volt, melyen Horváth Döme, mint az egylet elnöke, tehát házigazda, vitte a szót s tetszéssel fogadott felkészöntéseit egymást érték. Major Pál toasztjában a két helybeli párt küzdelméről szólt, mely politikai téren élesen áll szemben, de a gazdasági téren egyesülve s félretéve a küzdelmet, ily meglepő eredményeket mutat elő. Ez helyes felfogása a helyzetnek — mondá — mert ha vagyoniilag megbukunk, lehetünk lakói e földnek, de annak urai nem leszünk.

Győrött egy boltost fogtak be, kinek boltjában múlt hó 30.-dikán esti 8 órakor tűz támadt. A tulajdonos boltját már 5 óra tájban becsukta, s este, midőn a tűz kiütött, azt kiáltozta, hogy 6000 forint bent ég, midőn pedig a tűzoltók a bolt ajtaját betörték, s a pénztárt kihozták, abban csak 3 forint néhány krajczár volt. A bolttulajdonos tehát gyújtogatási gyanu miatt befogatott, és a gyanu annál súlyosabb ellene azért, minthogy a boltban a légszusz csövét is egészen nyitva találták, úgy, hogy valóban nagy szerencsének lehet mondani, hogy a tűz elnyomatható, s nagyobb szerencsétlenség nem történt.

Maros-Szent-Annáról múlt szerdán egy örült ifjút hoztak be Maros-Vásárhelyre, a kiről a következő véres eseményt beszélnek. Szerdán délből a fiura jövén az örülési roham, egy fejszével rohant anyjának, hogy föbe verje; azonban az anya jajveszéklése közt nagy bajjal megmenekült. A zajra összecsendültek a szomszédok, kik közül kettőt úgy megütött a fejszével, hogy eszméletlenül össze rogytak. E véres jelenet után nem sokkal megérkezett az atya, kinek szerencsére egy kapa volt a kezében; ehhez is hozzá akart ütni, de az atya a kezében levő kapával félre ütötte kezéből a fejszét; csak így sikerült a szerencsétlent megkötözni s szekerem a városba szállítani.

Karloviczáról írják, hogy azon templom, mely az 1699.-diki január 26.-dikan Zenta mellett vívott dicsőséges győzelem után Karloviczon azon helyen emeltetett, hol a béke I. Lipót és az oszmánok között aláíratott, beomlással fenyeget. A déli falak repedeznek, a boltozat aggasztó módon süpped a nehéz kupola súlya alatt, s ezen folytonosan növekedő szétmálláson eddig csak a szakadások és repedések betapasztásával iparkodtak segíteni. A város anyagi viszonyai nem engedik, hogy a katolikus isteni tiszteletnek szentelt ezen épületet a romlástól megóvják, az ezred pedig szintén oly csekély eszközökkel rendelkezik, hogy attól segílyt hasonlóan nem lehet várni.

Megbízások tára.

Van szerencsém értesíteni t. előfizetőinket, hogy úgy a hat kötet könyv- valamint a műlap szétküldését szakadatlanul folytatam és e szerint e hó végeig valószínűleg mindenki meg fogja azokat — és pedig mindkét illetéket egyszerre posta útján — megkapni, a ki a csekély díjat értük beküldte, vagy ezután beküldeni fogja.

Czeglédre K. J. urhölgynek: El van küldve.

Butkára Z. Z. T. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Jászberénybe F. H. urnőnek: A kívántat legközelebb elküldöm.

B. Gyarmatra F. N. urhölgynek: Munkába van adva.

Lakompakra B. B. urhölgynek: A múlt évnegyedi előfizetés alkalmával csak a műlapra vettem megrendelést, a könyvek nem.

B. Hunyadra P. Gy. urnőnek: El van küldve.

N. Szöllőssre H. K. urnőnek: Szerencsekíváratommal együtt el van küldve.

H I R D E T É S.

„The Little Wanzer“, legnagyobb elismerésben részesült amerikai kettős tűzött öltésű varrógép kéz és lábbal való hajtásra;

könnyen eltanulható és oly egyszerű szerkezetű, hogy semmiféle zavarodásoknak kitéve nincs.

Nagybritániában több mint 40 ezer darab működik ezen gépek közül, melyek mind családi használatra lettek véve. A közoktatásügyi bizottság Irlandban e gépet legjobbnak nyilvánítván, 7000 iskoláiban választotta tanítási varrógépül.

Ára egy kézi gépnek 48 forint.

Lábbal való hajtásra vannak hozzá külön asztalok, különféle árakban.

Főraktár egész Magyarországra

Alter és Kiss

m. kir. udvari szállítóknál.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

új félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hí pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

 Tóth Kálmán koszorus költőnk

v á l o g a t o t t ö s s z e s k ö l t e m é n y e i v e l f o g o k k e d v e s k e d n i .

„HUSZONÖT ÉV UTÁN”

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet **huszonöt év** lefolyása alatt irt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt irt **s ki nem adott költeményei.** és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,” „Ki volt nagyobb,” „Fütyül a szél,” „Lemondani,” „Minek is van a szív s a szívben szerelem” és annyi más feledhetlen emlékü költemény **jubileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimei tehát a következők:

„Huszonöt év után”	2 kötet.
„Tolla Feraldi” About világhírű regénye	1 „ és
„Bolski László,” Cherbulier V. gyönyörű francia regénye	3 „

Új előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő huszonhat kötet könyvet kaphatják, szintén kötetenkinti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,” Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,” a világhírű Marlitt-tól 3 kötet; — „Gizella hercegnő” Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek” Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág” Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant” Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből” Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja” Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,” Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol” Marlittól 1 kötet.

E huszonhat kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az új előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körzeti műlapot,** mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve méltó díszre lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeccilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjesztetni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonyult hí kísért és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **90 kr.**

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 90 kr.**

A műlapra végre 10 kr.

 A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy óvig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó csakély díjat kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőknek.

 Az új előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A főthi dal,” „Lorántfy Zsuzsanna,” „A királynő honleányi sávjá,” „Imre királyi halála,” „Álmos,” „Zoltán,” „Huszonöt ifjabb irók arcképesarok,” a „Rózsakirálynő,” a „Leánykérés,” „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,” „Petőfi halála” és „Az arató-ünnepek” darabját **40 kron.**

 Gyűjtőknek: egy új előfizető után **három kötet** könyvet; három új előfizető után: **tizenkét kötet** könyvet; öt új előfizető után: **huszonkét kötet** könyvet; nyolcz új előfizető után: **harmincznégy kötet** könyvet küldök, köszönetem jelül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:

kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábezott sorért 8 kr.

41. SZ.

Október 13-kán.
1872.

Havonkinti színezett divatképpel,

minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

Egy fejezet az életről.

(Humboldt Vilmos „Briefe an eine Freundin“ után.)

Csukássai Józseftől.

Ha a földi gondok nyomasztó terhe alatt, szabadulásért esengve, az ég felé emeljük kezeinket, és az enyhülés cseppjei nem hullanak alá rögtön sziveink sebére, oly hamar elhagy bennünket a türelem, átkozzuk a sorsot, vádoljuk az istent, hogy csak nyomorúsággal tetézi életünket, pedig csak sűrű fátyol van földi szemeinken, és ha átlátnánk azon, megszágyenülve halna el ajkainkon a vád.

Az emberi élet számrétű szálait szingazdag harmoniába szötte a teremtő; ha mi azt esztelenségből, könnyelműségből, vagy roszakaratból fölbontjuk, megziláljuk. Bennünk, beteges világnézetünkben rejlik a hiba és nem az alkotóban. Bármilyen súlylyal nehezédjük is a társadalom egyik osztályának vállaira a nyomor és inség; a legverőfényesebb életnek is megvannak azon fekete fölhői, melyek az egyensúlyt helyreállítják. „Kicsi fának kicsi az árnyéka, a fenyűszál messzire kivet!” — A szerencsétlenség tűzében megacézósult kebel nem fél a sors haragos szemöldökétől, a selyemben járó lélek minden kis csapást mélyen érez. A szerencse napjai sem könnyűek, csak is nagy lelkek tudnak boldogok lenni a boldogság közepette. A nap nem száll alá, ha sötét fölhők borítják, és a kiengesztelődés csak az új élet ösvényén jó előd. Az élet boldogságát koránt sem veszítők mi el, ha gyászköpenybe takar bennünket a szenvedés és szerencsétlenség. Felettünk lebeg mindig az áldó kéz, mely lebontja rólunk a sötét palástot, és a boldogság verőfényével megárazozza kebelünket, midőn a reménytelen kétségbeesés alatt már-már összeroskadni készülénk.

Ily és hasonló gondolatokat ébreszt bennünk azon könyv, mely a német nemzet drága kincsévé vált. Nem ismerem a világirodalomban munkát, mely a nehéz idők vasnapjaiban a lesújtott léleknek oly enyhületes vigaszt tudna kölcsönözni és oly nemes légkörbe emelni, mint Humboldt Vilmos „Levelek egy barátomhoz” című nagyobb szabású munkája. A bűba mélyedt szívre enyhületet lehel, a hamvadó életkedvet új lánggra lobbantja, letörli a szemről a könyt, hogy nyugodtabban, tisztábban és józanul nézhessen vissza megfutott pályájára, s hogy lássa, miszerint ott, hol addig a virágtipró fatumot vélte lenni, egy bölcs és szerető kéz honol, mely kiengesztelve vezeti az embert a sötétből a napvilágra. — Tükörtiszta tő e könyv, s a mély fenék ugyanazt az eget mutatja, mint a mely felszínén oly csodaszépen kékellik. Sőt e tükörtiszta felszínét a legsötétebb felhők sem zavarják föl, legfőlebb könnyű árnyat vetnek reá, életet és hullámzást kölcsönözve a képnek, de soha sem téve azt komorrá, barátságatalanná.

Magasztos, lélekemelő valami, belépni egy nagy ember gondolat-világába, s ott rokoneszmékre lelteni, melyek bennünk öntudatlanul és régóta szunnyadoztak. Lelkünk szárnyra lel és magasba törekszik, oda, hol nincs súlyedés és ingadozás többé, hol mint az ó-kori istenek, szent nyugalomban élünk saját gondolat-világunkban, de azért a földet soha sem engedjük kisurranni lábaink alól.

„Fogóddzál belém és fölemellek!” így ír Humboldt barátjánéhoz tizennegyedik levelében, s e mondatban benne rejlik

egész művének főszege czélja, iránya. Egy gazdag kebel, mely magához mindig hű maradt, a multból meritett bölcsesség ragyogó gyöngyeit tárja itt elénk.

Oh, bárcsak e levelek magyarul is napvilágot láthatnának, hogy e tiszta, üde és emberileg szép szavak minél több szívben visszhangozhatnának! Hisz minden embernek vannak saját, talán ki nem fejlett gondolatai, melyek őt egy nagyobb, gondolkodó elméhez közelebb hozzák. És, ha egyszer az ébresztő villanyos szikra átpattant lelkünkbe, a magasztosabb hangulat önként kifejlődik. Oly időkben pedig, mint minőket ma élünk, hol a hit türelmetlenségbe csap át, hol a szeretet gyakran csak mézes-mázos hizelgésből áll, hol az alázatosság álarcza alatt a gyűlölség vigyorog, ily időkben ez elköltözött nemes lélek szavai kétszeresen intenek, hogy lelkünket ne adjuk át szenteskedő játéknak, sem csupán anyagi üzemekkel el ne síváritsuk, hanem igyekezzünk megtartani fogékonyágát minden szép, nagy és magasztos iránt. Mert bármit mondjanak is a vakhitűek, tény az, hogy napjainkban középkori áramlatok mutatkoznak ismét, melyek az emberiséget legszebbjétől, legszentebbjétől, az igazi emberszeretettől akarják megfosztani. Humboldt leveleiben nem vitázó, de benső meggyőződés hangján saját értékükre látjuk alá szállítva az éggel való szemforgató kaczerkodást, mely a jót csak jutalom reményében cselekszi. „A nemes lélek a jót magáért a jóért teszi s az erény megragadó szépségének és magasztosságának érzetéből.“ Ha azt akarjuk, hogy életünk fája zöldeljen és virágozzék, akkor hitünk koronájának az ég felé kell nyulni, kedélyünknek, érzelmeinknek pedig a földbe kell eregetni gyökérszárait. Az anyaföld talaja ad erőt és életet, a boltozatos ég világosságot és szeretetet.

Minő mély harmonikus nyugalommal néz Humboldt a jövő ködébe! Az ő szemében az a mulandóság láncolatának egy gyűrű-szeme csak, és biztos talajon állva, tekint a közeledő, morajló jövődő áradata felé, mely méhében rejti azt, mi körül már csillámlik és fénylik, tudniillik: életet ébreszt, életet gyümölcsöztet. Soha sem szabadna álmodozó kezekkel a jövő föllegei után kapkodnunk. A jövőt remélve, várva, félve, elveszti előttünk ingerét a jelen, elporlik az élet, mert csak a jelen a miénk. Fáradhatlan vándorként nézzük az előttünk elterülő ösvényt, melynek titkaiba a legélesebb szem sem képes behatolni; vissza-vissza csak nagy ritkán vetünk tekintetet, pedig a jövődő rejtélyeit mennyivel könnyebben megtudnók fejteni a mult segítségével, s mennyivel összhangzóbbá alakulna egész életünk. „Szeretettel csüngök a multon, mert csak az, mit ez nyújt, örök és változatlan, mint a halál, meleg és boldogító, mint az élet.“ A lélek oly megújító erővel bír, hogy mindazon hangulatok, miket bennünk letűnt boldog órák ébresztettek, évtizedek múlva is üde és verőfényes keretben tudja elénk varázsolni. Nem isteni adomány ez? Nem serkent-e bennünket arra, hogy élvezzük a valót, a letűnt órák balzsamos illatát s az elhangzott édes dallamok csodás viszhangját? Napjainkban, midőn mindegyre ritkul a szívbéli nyugalom, mert senki sem ér rá néhány percet szentelni a multnak, midőn mindenki nyughatatlanul egy tervtelen jövőre törtet, valóban az ősz tudós főnebbi szavai megérdemlik, hogy fontolóra vegyük, mert azok csak az igaz ut képét tárják föl előttünk. A mult mintegy leválik rólunk, s épen ezért könnyen áttekinthetünk rajta, s ítéhetünk szenvedély nélkül. Egy darab elvált része az benső énnünknek, s csak is az emlékezet gyöngéd szálaival függünk vele össze, míg a jelennek minden pillanatába beleolvad énnünk, s épen ezért oly végtelen nehéz bölcsen s józanul élni, ha nem a multban keressük az élet iskoláját.

„A költők szívét a nők érzik át legmelegebben, mert a költőnek, ha öntudatlanul is, a lélek női tisztaságával, a nőnek a szív költői teljével kell birnia, ha méltó akar lenni azon helyre, melyet neki a természet kijelölt.“ Az élet, harez, küzdelem valami jobb, nemesebb után, és minden fájdalom, mely lelkünkön átnyíllik, csak emeltyü egy magasabbhoz. Épen ezért ne zárjuk el szívünket a fájdalmak elől, ne csüggedjünk, ha nagy szenvedések árnyéka borult reánk, hadd küzdjön a lélek a teher alatt és a sötétben, annál inkább vágyik majd az új világosodás elé, de akkor aztán nem szabad makacsul fájdalmaink közé temetkezni, s a nyílt sebet nézni szünetlenül, hanem fogadjuk el a gyógyírt, melyet az idő keze nyújt. Rajtunk áll, sorakozni a jelen küzdő hősei közé, s az átélt és átérzett emlékek hatása alatt annál bensőbben csatlakozni a derülő jelenhez. A fájdalom nem betegség, minden a lélek mélyéből sirt köny egy oly gyöngy, melynek fénye annál tisztább lesz, minél derültebb szemmel nézünk az életbe. Ha egyszer a fájdalom ideje letűnt, s csak mint egy délibáb lebeg szemeink előtt, akkor a világé vagyunk ismét szívünk minden dobbanásával, azé életünk, azé halálunk.

Humboldt azt mondja: „Minden ember egy jobb embert hord magában.“ E jobb embert elővarázsolni, ez az élet titka, művészete. Hányszor csak a komoly akarat hiánya, hogy a jobb ember eltemetve marad bennünk? A szellemi renyheség, mely jól érzi magát a szélesre tiprott ösvényen, s itt volna szükségünk egy olyan könyvre, mely folytonosan kopogtatna a lélek ajtaján, s egy magasabb érzés és gondolat gyümölcsöztetésére serkentene.

Nem szabad még felednünk a főszege nagy természetet sem. Ott habzik a bölcsesség örök forrása; ott a megmérgezett szív föltalálja elvesztett nyugalomát s eljátszott boldogságát. De természetes, hogy ott sem adják ingyenben a mennyet. Vele és benne kell élnünk és átérzenünk legbensőbb érverését, melyről a költők zengenek, s mely az emberiség nagy része előtt megfoghatatlan, mert nem bír érzékkel a természet iránt. A mennyei üdvösség nem ajándék, azt bizonyos tekintetben meg kell érdemelni, s azon kevesek, kik birtokában voltak, nem mondhatják, hogy itt vagy amott fekszik az, a menny magunkban rejlik, s mint minden szép és magasztos a világon, nem kívülünk van, hanem mélyen bennünk, és valóban, az istenség nagy, csoda-teremtése rideg, lélektelen volna, ha nem oltotta volna belénk annak melegítő átérzését. Minél függetlenebbé tudja magát tenni az ember a külsőségektől, s az élet üzelmektől menten minél inkább egyesíti lelkének erőit, annál közelebb áll a tökéletesedéshez, az istenhez. Hol az öntudatos, gondolkozó ember áll, ott van mindig a boldogság, a menny.

Nincs az életnek oly forduló pontja, melynél e munkában bölcs tanácsra ne lelnénk; nincs a szívnek oly sebe, melyre gyógyírral ne szolgálja. Földi létünk legkülönbözőbb jelenségeiben résztvevő szívvel fordul felénk, s a küzdelmek zavaros árában nem csak szárnyára veszi a lelket, hanem az utat is megmutatja, hová, merre!

O s z s z e l.

Endrődi Sándortól.

pítsunk itt egy kis hajlékot,
Legyen e lombsátor lakunk.
Képzeld, hogy nem is a szabadban,
De saját házukban vagyunk.

Te nőm vagy s én szeretlek téged,
Szeret itt minden kis virág;
A madarak is rólad zengnek,
A levegő is téged áld.

Itt, e csöndes kis lombhajlékban
Csak a boldogság van jelen;
Oh, minden áljott s örök itten,
A fény, az üdv, a szerelem.

Nevetsz, hogy ilyen bohó lettem
S mosolyogva nézed az eget:
A mesze égen sötét arczczal
Esz s kódfelek lengenek.

Én értem gunyos mosolygásod', —
Bizony, meglehet kedvesem,
Hogy e gyorsan épített házba
Beesik majd a — földelen.

A józan ész útján.

— Elbeszélés. —

Vértesi Arnoldtól.

I.

Nagyághy septemvir ur ő méltóságát nagy csapás fenyegette. Oly csapás, mely ellen nem nyújthatott vigaszt a csak imént nyert vaskorona-rend sem. Elég csunyarság, hogy ebből is csak a harmad osztályut kapta. Ő méltóságának alapos oka volt neheztelni az egész világra. Ha ez olyan világ, a mikor a gyermekek büntetlen paczkázhatnak szülőkkel, ő nem akar tovább élni sem ebben a világban. A mi különben nem annyit jelentett, hogy ő méltósága főbe szándékozik lőnni magát; ellenkezőleg, ha már főbelövésről van szó, akkor lövessék inkább főbe az egész világ. Ez a magas törvényszék méltóságához is illőbb. Különben is csupa petroleur és kommunisták áll most már az egész világ.

Hogy mi indította Nagyághy septemvir urat e desperátus világnézetre, arra nézve legalaposabb fölvilágosítást tudott volna nyújtani ő méltóságának saját fia. Ez a fiatal ember nem volt ugyan sem petroleur, sem kommunista, s a magyar királyi belügyminiszterium bureauiban ült, mint fogalmazó, de érzületére nézve — ő méltósága nézete szerint — már átment azon processuson, mely előbb-utóbb a communehez vezet. Ő méltósága fölvilágosodott ember, ő méltóságának nincsenek előítéletei, s ámbár családja minden időben az előkelő családok közé számított, ő benne nincs arisztokratikus gög, nincs, de azt megkívánja, hogy egy Nagyághy mégse felejtkezzék meg egészen magáról. Ő nem bánja, akárkit vesz nőül az a fiu, hanem mégis vannak tekintetek, melyeken nem szabad tultenni magát az embernek, vannak a társadalomnak bizonyos korlátai, melyeket respektálni kell. Ha leromboljuk azokat, mi marad még fenn, s miben különbözik aztán az ember az állattól?

Ő méltósága kiméletesen akarja magát kifejezni. Ő méltóságának nincs az ellen elvileg semmi kifogása, hogy Oszkár egy szegény ó-budai iskolamester leányát akarja nőül venni. Ő méltósága nem szól arról, hogy annak a szegény fráternek nincs egy becsületes nadrágja, s hogy azt a zsiros kalapot is bizonyosan ajándékban kapta a tisztelendő urtól. Ő méltósága nem bocsátkozik kicsinyeskedésekbe. Ha Oszkárnak nincs fogalma a társadalmi illemlről, ő méltósága nem fogja azt neki

magyarázni. Vannak bizonyos nemesebb instinctusok, melyeket már a természetnek be kell oltani az ember szívébe.

A vér, a faj teszi. Az elismert dolog, akárki mit mond. Hanem ő méltósága kész a szabadelvűség legszélsőbb határáig menni. Csak a saját házából ne akarják őt kizavarni, mert az már inpertimentia. Az ember csak ember marad, annyira nem mehet az önmeztagadás, hogy az ember menyének fogadja azt, a kinek a testvére szobaleány valamelyik ismerősük házábanál.

Nos, ő méltósága nem erőszakol senkit. Elég nagy a világ, választhat benne Oszkár magának való menyasszonyt. Egy Nagyághy mindig találhat, ha százszor a demokraczia világában élünk is. Ő méltósága nem kíván egyebet, csak hogy a leány méltó legyen a családdhoz, s valamivel mégis többet hozzon a házhoz, mint a rajta valót! Ő méltósága nem akarja rádiktálni fiára a Somkuthy leányát. Oszkár maga legjobban láthatja, minémű emolumentumok származnának abból az atyafiságból. Az öreg Somkuthy bolondja a leányának, s nem kell elfelejteni, hogy az öreg mindenható a belügyminiszteriumban. Addig üsse az ember a vasat, míg meleg. Ki tudja, kerül-e még egyszer ily pompás alkalom a gyors avancirozásra. Két kézzel kapna rajta mindenki.

Ha ilyen constellációk közt ő méltósága megengedné Oszkárnak, hogy azzal a mésalliance-szal blamirozza magát, nem érdemelné az apa nevet. Nem, azt nem fogja megengedni. A Nagyághy család tagjai, azt nyugodt önérzettel mondhatja a septemvir ur, még soha sem követtek el olyasmit, a miért pirulniok kellett volna. Ő méltósága nem mondja, hogy szégyen családi connexióba lépni azzal a kis iskolamesterrel. Ő méltósága látott már a világon szegényebb, és rongyosabb embereket is, hanem azok mindig a társadalmi rend által kiszabott korlátok közt tartották magukat. Nincs a világon megvetésre méltóbb, mint a kapaszkodási vágy s ő méltósága a maga részéről azoknak a fölfelé kapaszkodóknak azt mondja: Mars vissza!

Ő méltósága nem kétkedett, hogy mindaz, a mit ő előadott, teljesen meggyőző, annyira világos és tárgyilagos, annyira mérsékelt és kiméletes, hogy nem birta belátni Oszkár felbőszülésének indokát. Az a személy egészen elbolondithatta ennek a szerencsétlen gyermeknek a fejét. De ő méltósága nem hagyja a dolgot ennyibe s föl fog használni minden törvényes eszközt, hogy megakadályozza ezt a blamaget. Ez apai kötelessége. Ő méltósága csak is azért ellenzi ezt az egész historiát. Egyedül csak azért.

Fájdalom, a törvény nem ad módot az apának, legyenek bár azok a legfőbb törvényszék bírái, elvetemült fiuk fékentartására. A kitagadás? Az nagy skandalummal jár s a világ rendesen a fiúnak szokta pártját fogni. Aztán, fájdalom, nincs is sajátkép, miből kitagadni? A praedicatumon és nemesi ezimereken kívül nem igen marad egyéb örökség. A Nagyághyak gavallérok voltak mindig, de nagyon rossz gazdák. Az ország szolgálatából pedig elég, ha azon tisztességesen megélhet az ember, nemhogy még pénzt rakhatna félre.

Az öreg Somkuthynak az is van. A vén bolond mindig zsugorgatott, hogy majd legyen, mit elkölteni a vejének. Csak ezzel az Oszkárral meg lehetne értetni a dolgot. Na hiszen, a Nagyághyknak mindig kemény fejük volt. De szívük sem volt ám vajból.

Az Oszkár makacs feje is sok ostromot kiállt. Ráesett a tantok serege, az egész rokonság: azt a szégyent csak nem fogja elkövetni rajtok, hogy a familiába olyan leányt hozzon, a kinek atyja gyerekkorában ezimát tisztított az ó-budai kaszárnának, nagyatyja meg uradalmi hajdu volt!

Ő nagyságaik bámulatos leleményességgel kifürkészték annak a személynek az egész családfáját. Iszonyatos volt! A cousine: Berta már érezte, mint fog ujjal mutatni reájok a societás s tante Leontine már görcsöket kapott.

Természetes, hogy minden eszköz mozgásba tétetett a nagy családi szerencsétlenség megakadályozására. Oszkárnak égett a feje a sok óvás, intés, jó tanács özönétől, melyet a tantok szívélyességek bőségszarujából, kiöntöttek reá. Nem lehetett menekülnie előlük; bármerre fordult, mindenütt előfogták. Mamáját akarják pótolni.

Boszusan, kedvetlen menekült az összeaszott, vén dámák sápitozásai közül oda, hol egy pajkosan mosolygó arc fogadta s egy kedves, kis fehér kezecske gyermeki ártatlansággal nyult felé.

II.

A szegény, kis töpörödött tanítónak csakugyan nem volt egy becsületes kabátja. Ő méltósága igazat mondott. Hanem a leányt megint új ruhában, fölciczomázva találta Oszkár.

A fiatal ember arcza elborult. Eszébe jutott valami a tantok károgó intéseiből s szívére nehézkedett, mint a lidércnyomás.

— Kicsikém, hány éves is maga? — szólt, összeránczolva szemöldeit.

A leány kissé csipősen felelt:

— Azokhoz a ránczokhoz az ön homlokán nagyon is fiatal. Tizenhét éves leszek a jövő hó 20-án. Parancsolja keresztlevelemet?

A fiatal ember mintegy bocsánatkérőleg megcsókolta a leánynak mindkét kezét s kezei közé szorította. Aztán két vagy három percig hallgatott.

— Kedves Idám, — szólt aztán, — nekünk nem lesz egyebünk, mint fizetésem s az nem sok.

A leány negédesen rázta szép fekete fürtös fejét.

— Megint a takarékoságról akar prédikációt tartani?

— Nem, kedvesem, — szólt a fiatal ember komolyan, szomorú pillantást vetve körül a szegényes szobában, melynek rozszant butorzata oly éles ellentétet képezett a leány szép új ruhájával. — Csak azt akartam megkérdezni, elég időnek tartja-e már magát, hogy képes legyen teljesen megfontolni azon lépés minden következményét, mely egész életünkre határoz?

— Ah, istenem, mily unalmas ön ma, Oszkár! — szólt a makranczos, szép gyermek.

Kivonta kezét az ifju kezéből s durezásan félreült egy székre. De a rozszant szék recsegve rogyott össze alatta s vastag porfelhő szállt föl a szobában. Ida tapsolt két kis kezével s hangosan kaczagott.

Oszkárra visszataszító benyomást tett e jelenet. A komor, kedvetlen hangulat, melyben belépett, reávetette árnyékát mindenre. A könnyelműség, rendetlenség és hiuság sötét képét látta végig huzódni szemei előtt, s füleiben csengtek újra a tantok károgó intései.

Az asztalon könyvek heverték, regények kiszakgatott lapokkal, széthányva, a hogy Ida mohón elolvasta s aztán odadobta. A kicsike mindig olvasott, szenvedélyesen, lázasan; fejcskéje mindig tele volt regényekkel, s mindig a képzeleti világban járt. Egymagára hagyva, csak egy vén, süket cseléd fölügyelete alatt, egészen egyedül állva s nem is érintkezve idősebb leányokkal, egészen külön, sajátos világot teremtett magának, eltérve érzelmeiben, gondolkodásmódjában, egész lényében a vele hasonló társadalmi állásuaktól. Atyjának s a

vén, süket cselédnek egyformán bálványa lévén s hozzá szokván a határtalan hódolathoz, melylyel e közelében élő két lény vi-seltetett iránta, lehetetlen volt, hogy kis szíve ment maradjon a hiuság és büszkeség bizonyos nemétől. Mint egy kis királynő uralkodott a házikóban s nem látszott tudatával birni az alá-rendelt állásnak, melyet számára a világ társadalmi szervezete kiszab.

A kis iskolamester nem az a lény volt, ki gyermekének meg tudta volna azt magyarázni. A szegény alázatos emberke saját leánya előtt is oly alázatos volt s olyannyira gyönyörködék a szép, büszke kis leányban, hogy a világ minden kincseért sem ellenezte volna egy szavát, egy ohajtását, egy gondolatát. Képzeltetni, hogyan esett most az elkényeztetett büszke kis terem-tésnek Oszkár leczkázó modora.

— Beszéljünk egyébről, Oszkár, egyébről, — szól hangosan dobbantva meg a földet piczi lábával.

Máskor talán mosolyogva ölelte volna át Oszkár a kedves, kis haragos teremtetést, de ma még tele volt mindkét füle a rokonság sápitozásával, s ma azért jött, hogy egy csapással vég-kép bevágja a tantok minden további beavatkozásának útját. Komolyan akart beszélni Idával, s meghatározni esküvőjük napját. A jegygyűrűket zsebében hozta s oly hevesen dobogó szívvvel lépte át ma e ház küszöbét, mint még soha.

Ez ünnepélyes pillanatban kimondhatatlan bántólag hatott rá a leány gyermekded, könnyelmű, pajkos kaczagása. Mint a csiga, mely a gyöngédtelen érintésre behuzza kinyújtott szarvacskáit, visszavonult komor hallgatagságának házikójába. Nem folytatta tovább ama pedáns kérdéseket, melyekere Idának csak egy durezás vállvonítás volt felelete, hagyta csevegeni kedvére a kedves gyermeket. Keveset szólt s csak nézte, nézte mindin-kább elboruló szemmel a szép leányt.

Valami nehéz, elszibbasztó szomorúság ereszkedett le szívére..... mindig lejjebb, lejjebb. Ez a leány nem lesz az övé! A tépelődő kétség már ott ült a szívből s összehasonlításokat csinált. Egy szép, kedves játékszer, semmi más. Esztelenség a kedély mélységét keresni ott, hol minden fölületes.

— Nem vagyunk egymáshoz valók, — suttogá a kétkedő okoskodás.

És mégis oly kimondhatatlan kinosan esett ez a gondolat.

— Talán, ha gazdag volnék.....talán! — sohajtott magában.

Még érezte, hogy mindent képes volna áldozni e leányért. De boldoggá teheti-e őt? Nem lenne-e boldogabb Ida egy gazdagabb karjain? A szegénység nem ótalmaz meg a fényűzés csáb-jai ellen, az évekkel növekszik a hiuság s a szerelem nem fogja pótolni a kielégítetlen vágyakat.

E pillanatban úgy látszék az ifjunak, mintha a leány jellemének alapvonását a hiuság képezné, ama fölüllemelkedési vágy, mely mindig többnek akar látszani, mint a mi. Ida egész lényé, öltözete, modora oly kirívó ellentétben állt a szegényes környezettel. Hiuság, végtelen hiuság!

(Folytatása köv.)

Ibolyák feleségem asztaláról.

Gönczi Jánostól.

I.

arczokon mosoly derülje;

Dal ömlik át a légen.

A szem ragyog... örömben, üdvbe

A szív merülve mélyen...

A lelkeken túl édes mámor,
Csak az enyém kesereg.
Ő, kit elzár az irigy távol,
Miért, hogy itt nem lehet ? !

II.

Csak úgy ritkán kereslek fel,
Nem mint egykor régen, régen ;
Csak úgy halkal szólok hozzád,
Nem kitörő érzelésben.

De te azért ne gondoldjad,
Hogy már elmúlt mind a régi.
Ellobog a láng az üszkőn,
De soká fog még ez égni . . .

Egy kirándulásom.

Spanyol beszély.

Irta Alarcon.

Valjon miféle utitársam lesz ? Ezen aggodalmas kérdéssel foglaltam a granada-malagai gyorskocsin helyet, az 1863-iki év egy sötét és viharos őszi estéjén, még pedig késő estéjén, néhány percczel 11 óra előtt.

A gyorskocsi-irodában, hol a jegyet váltottam, a második számot kaptam, s legelső gondolatom tehát, midőn beléptem, az volt, hogy üdvözljem az első számot, mint leendő egyetlen utitársamat. Mert a kocsi vezető tudtomra adta, hogy a koci többi ülése üres marad.

— Jó estét ! — mondtam hangosan, a koci legtovábbi szöglete felé intézve, hol utitársamat lenni gyanítam.

Hanem a kocsi benn ép oly mély csend maradt erre, amely mély volt a sötétség.

A manóba, utitársam talán siket ! Emeltebb hangon ismételttem hát :

— Jó estét !

A csend csak válaszatlan maradt.

Csak nem néma ? Valjon kivel ülök én e kocsi benn ? Férfi-e vagy nő ? Ha nő, fiatal-e vagy nem fiatal ? Ha pedig férfi, alszik-e vagy részeg ?

E gondolatokkal tépelődtem, míg végre eszembe jutott, hogy azon érzék segítségével kezdjem meg az ismerkedést, melyet tapintás érzékének neveznek.

Zsebtolvaji ügyességgel nyújtam ki kezemet a koci másik szöglete felé. . . Oh, ha selyem ruhára találnék . . . Kezemet mindegyre tovább nyújtom. Semmi ! Még tovább, semmi. Mohón tapogatok jobbra-, balra, a koci minden ülése felé, az ülések alá, semmi és senki.

Mondtam, hogy az est viharos volt. Most nagyot villámlott, és ennek fényénél kivettem, hogy teljességgel magam vagyok. Hangosan elkaczagtam magamat.

A koci most megállt . . . a legelső állomásra értünk.

A kocsi vezető, lámpást tartván kezében, kinyitotta az ajtót, melyen választékos öltözetű szép hölgy lépett be. Csak pillanatra láthattam, de jól láttam, hogy szép. Fehér csuklyás köpenybe volt burkolva ; öltözéke többi része fekete volt.

Valóban, elragadó szépség ! Csak pillanatra láttam fekete szemét és vakító fehér arcát, hanem egészen el valék bűvölve.

Ez volt az első szám !

Kezemet nyújtam feléje, hogy helyére segítsem.

Helyet foglalván, egy „gratis, senort“ mondott, oly hangon, mely szívem mélyére hatott.

Hanem e pillanatban leverő gondolat villant át agyamon : innen Malaga csak tizenhatsz mérföld, — oh, miért nem utazunk Kamcsatkáig !

Miután a kocsiajtó bezárult, megint sötét lett itt benn, én nem láthattam őt !

Hiába sohajté az égbe villámokért, a vihar másfelé vonult.

Nemcsak, hogy nem láthattam őt, hanem visszagondolva méltóságos, fejedelemsnői tekintetére, még a szavak is jéggégé fagytak ajkamon.

Végre mégis bátorkodtam megszólítani őt, ama szokásos szólásmódokkal, melyek az utasok közt a társalgás megkezdésül rendesen igénybe vétetnek.

— Hogy találja magát e kocsi benn, asszonyom ? Malagába méltóztatik ? . . . Hogy tetszik önnek az Alhambra ? . . . Mily nedves ez az éj !

Csak igen és nem szavakra nyitá ajkait. — Annyi bizonyos volt, hogy nem igen ohajt társalgásba bocsátkozni velem.

Megkísértem ügyesebben rendezni kérdéseimet, s e közben elgondolkodtam.

Miért szállt be csak az első állomáson, és nem Granadában ? Miért utazik egyedül ? Férjes nő-e vagy özvegy ? Milyen szomorú !

Szerénytelenség nélkül nem intézhettem hozzá minden kérdést, s azonfelül még sokkal szebb, hogysem kész lehettem volna valami ügyetlenség kockáztatására.

Alig vártam, hogy megviradjon. Napvilágnál több bátorsága van az embernek a társalgáshoz.

Ismeretlen nőm, ha időnként hallatszott sohajaiból következtethetém, egész éjjel nem aludt. Főlöszlegesen erősítenem, hogy magam sem.

— Talán beteg kegyed, asszonyom ? — kértem tőle egy ízben, a mint sohajtott.

— Köszönöm uram, semmi bajom. Aludjék nyugodtan, kérem ; — felelt nyájas, de komoly hangon.

Hanem én azért nem tágitottam.

— Bizonyos vagyok róla, hogy kegyed szenved, — mondtam.

— Oh, nem, nem szenvedek, — viszonzá oly hangon, melyből én keserű fájdalmat véltem kihallani.

Az éj hátralevő része letelt. Még két vagy három, a főnebbiekhez hasonló párbeszédünk volt, hanem nem több sikerrel.

Végre megviradt, s megláttam őt. Csakugyan fölöttébb szép volt. Hanem fájdalom látszott vonásaiból. Szép szemei nyugtalanul néztek, s tekintetük elárulta belső fölindultságát. Valami meghatározhatatlan kétségbeeső kifejezés volt egész lényében.

Nem látszott azon világgyűlölő lények közé tartozni, kik a világtól elvonulva, fölemésztik magukat fájdalmaikban. Ellenkezőleg választékos nagyvilági delnő volt, ki minden mozdulatával elárulta a salon-királynőt, kinek a kandalló mögötti támlásszék a trónja, az operában páholya, és istállóiban fényes fogata van.

Amint kivilágosodott, föl látszott bátorodni, s most részéről kockáztatott néhány szokásos megjegyzést.

— Hová utazik ön? ... Mindjárt fölkel a nap. ... Mily szép vidék!

Megjegyzéseire azonnal, és pedig kitelhetőleg hosszadalmasan feleltem.

Colménárban reggeliztünk. A gyorskocsi többi osztálybeli utasai mind jelentéktelen egyének voltak. Ennélfogva kizárólag magam szolgáltam körül.

Mikorra visszaültünk kocsinkba, kissé előbbre haladtam bizalmában. Asztal fölött Madridról beszélgettünk. Mert madridi nővel szülővárosáról beszélni, midőn attól távol van, legjobb ajánlat.

Semmi sem csábítóbb Madridnál, ha nincs benne az ember.

— Itt van az alkalmas időpont, — mondám magamban. — Még csak nyolcz órá van hátra, tárgyaljuk a szerelem kérdését.

Ügyetlen én! Alig ejtettem ki az első udvarlási szólásformát, rögtön észrevettem, hogy eleve sebet érinték, s egy-szeriben elvesztettem minden eddig elfoglalt tért.

Kifejezhetlen jelentőségű pillantására elhalt ajkamon a szó.

— Köszönöm uram, — mondá, látva, hogy abbahagyom a fölvetett tárgyat.

— Talán kellemetlenséget okoztam kegyednek?

— Igen; a szerelem borzadályt idéz elő bennem; szomoru dolog oly érzést költeni, mit nem viszonzozhatunk. A világról nem adnám, ha nem tetszeném senkinek.

— Bocsásson meg, asszonyom. De kegyedet látni, annyi mint szeretni; egy napig ön körülében lenni, annyi mint a gondolkozhatástól végkép megfosztani; öt óra múlva elhagyni kegyedet — ez a halál. Mily boldogtalan gondolat volt tőlem, utra kelnem! Oly nyugodtan éltem. ... most imádom kegyedet, minden remény nélkül!

— Marad számára egy vigasztalás.

— Micsoda?

— Az, hogy ha visszautasítom is vonzalmát, nem azért teszem, mert öntől jó, hanem mert szerelemből ered. Higgye meg, uram, egyetlen férfi sem mondhatja el soha, hogy képes volt bennem oly érzést fölkelteni, mit most az ön részéről el nem fogadok. Soha sem fogok én szeretni többé, mert egyszer már szerettem, és megcsalattattam.

Gyönyörű párbeszéd. Távolról sem valék még szerelmes az ismeretlen hölgybe, hanem csak udvarlást kezdék vele, szokásból. Visszautasíttatásom kedvetlenül hatott rám, de fájdalmat nem okozott. — Szavai folytán csak a kíváncsiság kezdett dolgozni bennem. Igazán tanulmányozásra való jellem, gondoltam magamban. Lemondva tehát don juani szereplésemről, Balzac, a lélekbuvár szerepét öltém föl.

Ezalatt Malagába értünk.

Most itt van a kedvező alkalom, hogy megtudjam nevét, gondolám.

Elbucszván tőle, megmondtam neki nevemet, valamint malagai s madridi lakásom címét.

Soha sem felejttem el azon hangot, melylyel minderre felelt.

— Köszönöm, uram, lekötelő előzékenységét. Bocsásson meg, hogy nevemet nem mondom meg: és azt hiszem, többet ér ön szemében, mint ha, amint a bérkocsi-irodában is tettem, valami idegen nevet mondanék.

— Tehát soha sem látjuk többé egymást? — kérdém.

— Soha. De ne bánja ezt, uram. Újlag tapasztaltam, hogy még elég szerencsétlen vagyok rokonszenvet gerjeszteni ma-

gam iránt, pedig én nem kívánok szívfájdalmat okozni önnek. Talán írónak ön? Talán bámul különösségemen? Avagy tán követni akar? Ne tegye ezt, uram, legyen méltó becsülesemre.

Ereztem, hogy elpirultam, kitalálta szándékomat.

— Asszonyom, — mondám — elismerem, hogy balgaságot követtem el, oly köznap bókokkal untatva kegyedet, melyet a férfiak minden csinos nőhez, kivel találkozni szoktak, teljesen fölfogom, mennyi fáradságomra van szükség, hogy helyrehozzam e hibámat. Kegyed kétségkívül méltányolni fogja ez őszinte vallomásomat. Hallgassa el előttem nevét, és én megelégszem, ha az enyémet méltónak találja, hogy reá visszaemlékezzék. Ohajtom, hogy legyen kegyed boldogabb, mint jelenleg.

A fiatal hölgy szomorun mosolygott; kecsesen felém nyújtá kezét s halkán mondá:

— Isten önnel, örökre.

Megszoritám kis kezét, s egy főhajtással véget veték a jelenetnek, mely valóban megindított.

Most egy fogat állt meg a vendéglő előtt. Gyász-egyenruhás szolgálta jelenté ismeretlen utitársnőmnek, hogy kocsija várakozik rá. — Ő kocsiba ült, még egyszer üdvözetet intett felém, s aztán a tenger felé nyíló kapun eltűnt.

(Folytatása köv.)

Mi okozza a földrengéseket és a vulkán-kitöréseket?

Kiss Elektől.

Sokoldalú tapasztalatok földterítették, hogy a föld melege annál nagyobb, mennél mélyebbre hatolunk belsejébe. E tümenéből aztán jogosan következtethetjük azt is, hogy a földkéreg egy olvadt, folyékony, izzó állapotban levő belsőt takar. — Az izzó láva, mely a tűzhányó hegyek által a föld gyomrából kiöntetik: melegségét s folyékony állapotát a föld belsejében levő hőségtől nyeri.

A föld felülete alatt, azon határon, hová a nap melege már behatni nem képes, a hőmérséklet közepszámítással minden 100 lábnál 1 fokkal növekedik a 100 fokú hőmérő szerint. Azon mélység azonban, hol a napnak befolyása már nem érezhető, s a hőmérsékletben semmi változást sem okoz, az éghajlatok szerint különbözik. Minél csekélyebb valamely égélj alatt a tél és nyár által előidézett hőmérséki változás, annál közelebb van a földszínehez azon határvonal is, hol a föld belsejében létező hőmérsék-változás megszűnik. Így például, a mérsékelt égélj alatt 60—80 lábnyi, — holott az egyenlítő alatti tájakon már néhány lábnyira feltalálható e határ. — A hőmérséklet változásának e határán a hőmérő egész éven át egy és ugyanazon fokon áll; de e határon alul már kezdődik a földnek melegséggyarapodása, még pedig körülbelül 1 fokkal minden további 100 lábnyira.

E tapasztalatok bányákban s artézi kutakban egy fél századon keresztül eszközölt pontos észleletek útján szerezettek.

E tapasztalatokból azonban még nem lehet egész bizonyossággal megállapítani, hogy a melegség növekedése a föld belsejében csakugyan mindenütt a felhozott arányban történik; egy részről azért, mert az a mélység, melybe idáig behatolni sikerült, nagyon csekély arra, hogy biztos alapot szolgáltatasson; más részről pedig több okoknál fogva valószínű, hogy a föld ek

folyékony, tüzese magva mélyebben fekszik, mint a mennyire e számítás szerint feküdnie kellene. De, ha a föld melegsége csakugyan ezen arányt követné, úgy — kellő tekintetbe véve azon hőfokot, melyben a láva-közet olvadásba megy át — meg lehet állapítani, hogy a földnek szilárd kérge $5\frac{2}{10}$ —6 geográfiai mérföld vastagsággal bír. E számítást pedig oly tekintélyek is magukévé tették, mint Humboldt, Bischof és Elie de Beaumont.

De, ha nem ismerjük is egész pontossággal a föld szilárd kérgének vastagságát, annyi mégis bizonyos, hogy kell egy határnak lenni a föld belsejében, hol a földnek folyékony, s felületén megszilárdulni törekvő magva a már megszilárdult kéregtől elválasztatik.

A földnek izzó, folyékony, nyugodt magva azonban magától még nem volt képes a vulkanismus külső tüneteit előhozni; még más tényezőknek is kell közreműködniök, hogy e tüztenger a föld felületén is feltolakodó, olvadt tömegekben, pusztító földrengésekben, s általában a vulkanismus nagyszerű tüneteiben nyilvánítsa létezését. A tudomány emberei régtől fogva a vizet tartják e tényezőnek, a forrongás okának. Igen sok ok is harczol a mellett, hogy e szerep a víznek tulajdonítandó; mert vizgőzők emelik a lávát a kráterbe, vizgőzők okozzák a villamos tüneteket, a villámokat; vizgőzőket lehelnek ki a láva-tömegek, ha már megszűntek is folyni: még a legtöbb lávák likacsossága is a vizgőzőktől van; a vulkánok ideiglenes nyugvásuk alatt is vizgőzőket bocsátanak ki magukból, melyek még a kihalásban levő vulkánoknál sem hiányoznak soha.

Ezek folytán kétkedni sem lehet, hogy a víz a főtényező a vulkán-kitöréseknél. A tüzhelybe betoluló víz a magas hőfok következtében rögtön gőzzé változik, s hullámozásba, robbanásba hozza a folyékony földmagvat, s ez által a legnagyobb s legborzasztóbb földrengéseket okozza. Az összetömött, megsűrűdött vizgőzők az olvadt tömegeket megmozdítják, egyik helyről a másikra szorítják, s fölemelik a nyílásokba, hasadékokba, a vulkánok torkolatába, s kiömlésre kényszerítik azokat, És az is több, mint valószínű, hogy e vulkán-kitöréseknél a tengervíz viszi a főszerepet; ezt tanúsítják a vulkánok torkában lerakodott tengeri savak; e mellett bizonyít továbbá a legtöbb tüzhányók földrajzi fekvése is, a mennyiben majd szigeteken, majd tengerpart mentében találhatók. A kivételek nagyon csekélyek; ily kivételek lehetnének a Rocky Mountains (150—180 mérföldre a déli tengertől) és különösen a Thian-schan heglánczban levő tüzhányók (370—380 mérföldre a jeges- és az ind-tengertől). Ezek között is azonban nagy tavak fekszenek, melyek a tengerhez hasonló minőségűek s jelentőségűek lehetnek rájuk nézve.

A vulkánok, földrengések s egyéb vulkanikus tünetények ezen elmélete, mely a tenger vizét tartja mindezek szülőokának, nagyon valószínűnek látszik ugyan, mégis voltak, a kik kétségbe vonták azt. Így például Humboldt azon kérdést veti föl: „Valjon ania nagy vizgőz-tömegek, melyeket a vulkánok még nyugvási állapotukban is kilehelnek, csakugyan a sós tengervizből, vagy pedig úgy nevezett édes vagy meteor-vizekből származnak-e?” „Valjon a vulkanikus tüzhely különböző mélysége mellett, a vizgőzők fesz-ereje képes-e egyensúlyt tartani a tenger hydrostatikus nyomásával, s beeresztheti-e a tengert a vulkanikus tüzhelybe?”

Az első kérdés csekély jelentőséggel bír; mindkét nemű víz lehet tényező; egyik a másikat pótolhatja. Hogy miért tulajdonítjuk a tengervíznek a főszerepet, fentebb már érintők.

Sokkal nyomatékosabb a második kérdés.

Humboldt a vulkanikus tüzhely különböző mélységéről szól; s csakugyan alaposan vélelmezhető, hogy az a földnek nem minden pontján egyenlő. A földnek némely pontjain, a hőmérőnek fentebb előadott emelkedése észleltett, a mi azt mutatja, hogy a földkéreg nem mindenütt egyforma vastagságú, s a vulkanikus tüzhely nem mindenütt ugyanazon mélységben van. Így, például, Toskanában, a forró gőzők kitöréseinek s a meleg forrásoknak e hazájában a hőmérőnek gyorsabb emelkedése tapasztalható a bányákban, mint más vidékeken. Valószínű, hogy a földkéreg és a belső olvadt tenger közt itt-ott nagy térségek vannak, melyek nagy tavakhoz hasonlóan, folyékony láva-tömegeket tartalmaznak. Innét magyarázható meg azon körülmény is, hogy egymástól nem messze eső vulkánok kitörései sokszor nagyon különböző időkben esnek, mint, például az Aetna és Vezuv; — továbbá, hogy egyik vulkán kitörései gyakoriabbak, mint a másiké; hogy a különböző vulkánok lávája gyakran úgy ásványtani, mint vegytani tekintetben nagyon eltér egymástól. Mindezen tünetények a mellett tanuskodnak, hogy a vulkánok nem mindnyájan egy és ugyanazon öblönyből táplálkoznak. Ennél fogva nagyon helyesen mondja Vogt a maga „Földisme és földtan” művében: „Mikép volna lehetséges, hogy az Aetnának s a hozzá igen közel levő Strombolinak ugyanazon öblönye legyen, midőn az Aetnában a láva 10,000 lábnyira emelkedik a tenger színe fölött, a nélkül, hogy a Strombolinak 5-szörte kisebb torkán is egyuttal kiömlés történék?”

Bárminő mélységben legyen is azonban a vulkán-tüzhely különböző helyeken, annyi bizonyos, hogy a föld belsejének oly régióiban kell lennie, hol már oly nagy a hőmérséklet, hogy minden, a földről betolakodó vizet azonnal roppant fesz-erejű gőzzé változtat át.

Azon határvonal közt azonban, mely a földnek szilárd kérgét annak belső, folyékony magjától elválasztja, ugyanazon megszilárdulási folyamtnak kell folyton végbemennie, melyből a jelenlegi szilárd földkéreg kezdetben előállott.

A föld belsejének melegvesztése a mi időnkben ugyan már nagyon csekély, a mennyiben nemcsak a nap melegsége által gátoltatik, hanem maga a folytonos szilárdulás is a földnek bensejében új melegséget szül, a mi mindazon testeknél tapasztalható, melyek a híg állapotból szilárd állapotba mennek át. — mindamellét a föld belseje szakadatlanul vesz melegségéből, mert a vulkánok lávája s gőze, a meleg források stb. folyvást nem csekély mennyiségű meleget távolítanak el a föld belsejéből, s hoznak föl annak felszínére, melyet az soha sem kap többé vissza; és így a föld szilárd kérge, habár nagyon lassan, de folyvást vastagszik.

Azon kívül még a folyó tüztömegek, kihülésükkor, többféle gázokat s gőzőket bocsáthatnak ki magukból, s iszonyu fesz-erejüknél fogva jelentékeny hullámozásokat okozhatnak a tüzhelyben, földrengéseket idézhetnek elő, s végre lávát és hamut szórhatnak ki a föld felületére, a hol nyílást találnak. Azon sok s különböző természetű gázok, melyek a vulkán kitörések alkalmával napvilágra jönnek, elég bizonyítékot nyújtanak erről.

A vizen kívül tehát még ezeket tekinthetjük a vulkán-kitörések és földrengések tényezőiül!

Egy hét története.

Október 9-dikén.

Egy gyűjtő szónoklat a képviselőházban. — Éljenzések minden oldalról. — A hadügyminiszter duzzog. — Akadémiai élvezet. — A nők egyenjogúsága. — Nő-politikusok. — Nők a hadseregben. — Nők az egyetemen. — A reál-tanulók. — Elnökválasztás a jogászok közt. — El a vigadóba. — Egy pohár vizet, az istenért. — Miféle vizet isznak a pestiek. — Szegény Lindley. — Megint Benza Ida.

Volt-e tegnap az országházban, hallotta-e Sennyei báró beszédét? Ugy-e remek egy beszéd? Ilyféle kérdéssel ostromolják az embert uton-utfélen hétfő óta, mikor Sennyei báró az országgyűlésen korszakos beszédét tartotta. A hírlapok más nap pártkülönbség nélkül tele voltak magasztalásokkal, s a kitűnő szónok ez elismerő nyilatkozatokat méltán megérdemelte; mert mióta a magyar országgyűlések fennállanak, csak ritkán talált magyar szónok beszéde annyi viszhangra, mint Sennyeié. Midőn nálunk a parlamentarismus olyannyira veszt szép jellegéből és horderejéből, midőn csak igen kevesen tudják felfogni a képviselő magas hivatását: valóban jól esik oly beszédet hallani, mely tökéletesen parlamentaris, gondolataiban emelkedett és tárgyilagos, nem fetreng a pártelfogultság posványában, hanem részrehajlatlanul kimondja az igazságot még saját pártjának is. Most Sennyei a nap hőse. Róla beszél mindenki. Beszédére elkészül, a mi nálunk ritkaság, mert képviselőink rögtönözni szeretnek. Hangja imponáló, de mérséklettel és higgadtan beszél. Beszédében elítélte a választási visszaéléseket és vesztegetéseket. Keserű, de igaz szavakat mondott, midőn a választási mozgalmakat ecsetelve, így szólt: „Hazánkban, különösen a legközelebbi választások alkalmával, már-már oda jutottunk, hogy egymással küzdve, mi a parlamentáris rendszer természetében fekszik, a küzdelem már majdnem testvéri gyűlöletté vált; megtagadtuk egymástól a méltányosságot, a jóhiszeműt, (Felkiáltások: Fájdalom, igaz!) sőt némelykor a becsületet is, midőn egymás felett politikai fölényt akartunk nyerni, egymást vádolva, hogy ne mondjam, gyalázva, majdnem oda vittük a dolgot, hogy a nemzetben már-már az intézmény iránti hit és bizalom is megingott.“ A valódi ékes-szólással és meggyőző érvekkel készült beszédet a legszélső baltól a legszélső jobbik mindenki megéljenezte.

A mig ily élénk képet mutat a magyar országgyűlés, nem kevésbé élénk jelenet folyt le majdnem egyidejűleg az osztrák delegáció ülésén, hol a nap hőse Kuhn hadügyminiszter, a ki sehogy sem érti, hogyan meri a delegáció költségvetési bizottsága az ő egyes tételeit törölni, mikor tudja, hogy az előbbi években az illetén előterjesztéseket minden ellenmondás nélkül megszavazta a delegáció. Kuhn hadügyminiszter mindannak daczára, hogy a helyzetnek békés színe van, mégis tömérdek katonát akar ujabban hadi lábra, fegyverbe állítani, s minthogy a delegáció e célra nem akart neki megszavazni — csak néhány millót, ezért ő hadügyministersége úgy kezdett duzzogni, hogy a delegáció üléseit egy időre fel kellett függeszteni. Ilyen kurucz dolgok folynak most az ország fővárosában, a Duna partján fekvő akadémiai palotában, hol máskor jámbor természetű tudósok szoktak hetenkint egyszer, ha nem is szuny-

dikálni, legalább unatkozni. S minthogy az akadémikusok heti ülésein tapasztalatból megtanultam, mennyire kellemetlen állapot az az unatkozás, s minthogy továbbá tárczaíró minőségemben — őszintén kijelentem — legtávolabbról sincs szándékomban akadémikusnak lennem, s ha szíves olvasónőim, netán mégis holmi akadémikusi stylust vettek észre soraimon, szolgáljon mentségemül a jó szándék, melylyel korunk egyik haladási mozzanatának akartam hódolni, midőn gyöngéd női olvasóimnak politikáról és hadsereg-szervezésről beszéltem.

Igen, korunk halad, még pedig mindenütt gőzerővel. Alig egy pár hónapja az angol parlamentben hosszas vita fejlődött ki a nők egyenjogúsítása felett. Találkoztak szónokok, még pedig nagy számmal, és a legjelesebbek közül, kik a nők szavazati joga mellett kardot rántottak; voltak olyanok is, kik a nőit teljesen felruházni kívánták mindazon jogokkal és kötelességekkel, melyek ma még csak a férfiak kiváltságait képezik; találkozott többek közt egy, — nagyon naivnak fogják találni bizonyára — a ki a nőket a katonaságba is felvételni indítványozta. Mit mondanak mindezekhez nyájas olvasónőim? Nemde nagyon tulzottak azok az angol képviselők? Én ilyen tulzott nem vagyok, de mégis megengedem, de sőt szeretem, ha hölgyeink egy kissé politizálnak, nem ugyan annyira, mint az észak-amerikai és angol nők szoktak a politikai meetingeknél, hanem annyit mégis kell tudniok a politikáról, hogy tájékozva legyenek a haza fontosabb ügyeiről és szőnyegen levő politikai kérdéseiről. Ennyit csak, és nem többet. Ezt nem zárja ki sem a nőiesség, sem a háziasság. Hogy a női egyenjogúsítás mily határokig terjedjen és minő mérveket öltön, az minden népnek művelődési és hazai viszonyaitól függ. Nálunk ez ügyben nagyon lassan, vagy épen nem is működnek, pedig az ideje itt volna már, hogy mi is okuljunk a külföld példáján. Mi is szeretnők már látni, hogy vennék ki magukat ilyen időben a csendes kedélyű, békés nők az egyetemen, a magasabb tanintézetekben, hol most csupa lármás fiatalság nyüzsgös. Mert az élet most csakugyan a méhkas rajainak nyüzsgéséhez hasonlít. A beiratások, az egyetem kivételével, már mindenütt véget értek, s e héten már az előadások is megkezdődnek. Ez év különösen a reáltanodáknak kedvező, sőt mondhatni, még nagyon is kedvező, mert oly nagy számmal iratták be magukat a tanulók, hogy némely tanintézetben már hely sincs, s a további beírásokat be kell szüntetni. Így is már annyira vannak, hogy egy-egy osztályból 2—3 párhuzamos osztályt kell rendszerezíteni, hogy a tanulók túl ne zsufoltassanak. Ez a nagy szám mindenesetre örvendetes adat művelődés-történetünkben, s kedvező hőmérője reáltudományunk virágzásának, de annál elszomorítóbb a gymnáziumokra, hol a tanulók száma ép azon arányban fogy, mint a hogy a reáliskolákban növekszik. Hasonló növekedés mutatkozik a jogászoknál is, szemben a bölcsészeti kar hallgatóival. Ez az ellentét leginkább szembetűnő, ha az ember az egyetemre megy, hol a második emeleten, a jogászok közt, pokoli zajt, éktelen lármát és botokkal való kopogást hall, míg a harmadik emeleten, a csendes bölcsészeknél, még azt sem tudjuk, valjon van-e valaki az egész emeleten, vagy nincs, oly csendesen

vannak, pedig csak ők is élnek, s megvannak talán összesen hatvanan is. De mi ez a szám a jogászokéhoz képest? Különben is különös gyermekek azok a jogászok. A hol ketten-hárman vannak is, ott már vitatkozás, perlekedés üti fel sátorát, mintha mindannyian ügyvédeknek készülnének, úgy gyakorolják magukat a dialektikában és felelésben.

Hátha még egy pár százan vannak egy csoportban, mint most, mikor az elnökválasztási mozgalmak már megkezdődtek! Ez aztán a valódi kortes világ. Mi ahoz képest a képviselő választás? Semmi, tultesznek ezen a jogászok, mikor a segélyegyletnek elnököt választanak. Két táborra oszlik az egész jogászság; egyik párt fehér, a másik zöld vagy veres tollat tűz kalapjára, s úgy agitál jelöltje mellett, kinek nevét szintén feltűzte kalapjára. A harez megindul, s azon két hét alatt, míg az tart, hiába való az egész egyetem; ott senki sem képes előadást tartani, kísértse meg bár a padláson, vagy a földszinten; a zajtól egyetlen egy emberi hangot sem lehet kivenni. Menjünk, hagyjuk hát el e zsidongó néptömeget, s keressük fel a vigadó kis termét, nem mintha már a bálók ideje elérkezett volna, vagy gyönyörködni akarnánk a hangversenyzők művészi játékán, mert eddigelé még sem bálnak, sem hangversenynek hire-hamva sincs, hanem keressük fel ott a pestvárosi képviselőket, kik már egy hét óta nagy munkában vannak.

Az egész ülés folyama alatt nem lehet másról hallani, mint vizről, dohos, poshadt vizről, ihatatlan, békalakta vizről, s ez annál kellemetlenebb, mivel most az új bor idején a szüretéről és mustról illenék beszélni. De hiába, most sokkal becsebb a víz, mint a bor, s drágábban fizetnők meg azt a pohár iható vizet, mit valaki képes volna nekünk adni, mint a legjobb bort. Most látszik meg csak, mennyire józan város az a Pest, mindenki viz után sohajtozik, s nem győzi eleget szidni a szegény Lindleyt, pedig nem ő oka, hogy a pesti vízvezeték víze élvezhetlen. A kiküldött vegyész a vízvezetéki vizet vegyelemzés alá vevén, jelentést tett az eredményről a közgyűlésnek, s e jelentés hallatára mindnyájan csodálkozva kiáltottunk fel: „Hát ilyen vizet ittunk mi hetek óta?” A vízben talált a vegyész ur sokféle fajtájú ázalagot, békát, halacsákat, cyclopsokat, — nem afféle ó-kori egyszerű óriás kovácsokat, hanem holmi apró bogárkakat, melyeket az ur isten nem épen azért teremtett, hogy megigyük; talált algákat és penészgombát; a víz íze pedig dohos, penészes és rothadt szagu, színe vereses sárga, s a szaktanár oda nyilatkozott, hogy ennek a víznek élvezete káros az emberi szervezetre. A baj okait a csövekben keresi, melyekben a víz hetekig mozdulatlan maradván, a cső falait benyálkásította és így előidézte a víz romlottságát.*) Ezen a bajon egyszerűen az által lehetne segíteni, hogy ereszsék meg a vízcsapokat, hogy a víz szabad folyásával tisztítsa meg a csöveket minden nem oda való anyagtól. A három ülésen egymásután pedig a pesti végleges vízvezetéki mű felett tanácskoztak, s ezuttal minden szónok hazafui kötelességének ismerte hozzászólni a szóban forgó tárgyhöz, s hallottunk aztán a vízvezetékéről annyi vizenyős dikeziót, mennyit egy egész évben sem hallottunk; mindenik szónok igyekezett tultenni a másikon, hosszú üres beszédjével, s mindannyi szónok beszédjéből alig hallottunk egy pár okos, életrevaló eszmét. Unalmas épen nem volt a tárgyalás, mert sok érdekes, jó kedvre ébresztő megjegyzések közbeszövéséről gondoskodtak a lelkes városi atyák, a kik ez elvet

*) Ezen csövekről pedig azt halljuk, hogy csakis Lindley ur tudja, hol és merre rakta le azokat, a város előtt az még titok, és így e szerint, ha Lindley ur véletlenül el találja veszni, vele együtt az egész főváros vízvezetéki hálózata elveszne!

tartják szem előtt: Utile dulci, a hasznost az élvezetessel. Olyannyira benne voltak a humorban, — a mi magyarul annyit jelent, hogy: nedvesség, — hogy azt sem tudtuk megkülönböztetni, mikor és melyik szónok beszél komolyan, s melyik tréfál ily fontos pillanatban, midőn milliókra menő kiadás forog szőnyegen.

A redoutból még a nemzeti színházba sem ártana elnézni, hol Benza Ida k. a. a Troubadurban szombaton másodszor lépett fel a szünidő után, s ez alkalommal is magas mű élvezetben részesíté a zsufolásig tömött színházat. E. B.

Budapesti hírvivő.

++ (Király ő felsége) e hó 8-dikán hajnalban érkezett vissza Buda-Pestre, s Budán még az nap délelőtt nagy minisztertanács tartatott. A király ezuttal huzamosb ideig itt marad. — Királyné ő felsége s Mária Valeria főhercegnő rövid idő alatt szintén fővárosunkba érkeznek. Miután királyné ő felsége naponkint hosszabb ideig szokott sétálni, e czélra a városligeti pávaszigetet szemelték ki, melynek fekvése igen kellemes, s melyet minden tolongás elől könnyen el lehet zárni. Gyöngyössy főpolgármester már meg is hagyta a városi gazdasági bizottmánynak, hogy az utakat jó karba helyeztesse s általában a sziget szállítására minden lehetőt megtegyen. Miután a királyné, hacsak eső nincs, még rossz időben is szokott sétálni, nedves időben a sziget utait deszkákkal fogják kirakni. A szigeten fekvő épületben, melyet nyári lakói már elhagytak, Királyné ő felsége számára két szobát fognak berendezni. Király ő felsége fővárosunkban időzése alatt hetenkint kétszer, hétfőn és csütörtökön fog kihallgatásokat adni, melyekre a bejelentések a kabineti irodában történnek.

++ (Jótekonyság.) A magyarországi árvíz-károsultak javára dr. Steiner Zsigmond hazánkfa, bukaresti orvostudor, 600 piaszterről szóló román államkötvényt küldött át a magyar belügyminisztériumhoz, mely ez emberbaráti adományért nyilvános köszönetet mond az adakozónak, Biharmegye vízkárosult lakói számára a belügyminisztérium az e czélra begyűlt könyöradományokból ujabban egy ezer forintnyi segélyt utaltványozott. — A pesti népszínházra Nagy-Váradi városa 50 forintot adott.

++ (Városi tanítónők kinevezése.) A pestvárosi tanács ujabban ismét tanítónőkül kinevezte: Rohacsek Antóniát, Kern Irmát, Kossa Károlynét, Sréter Máriát, Wiederspann Emiliát, Koor Gabriellát, Zetkovics Sidóniát, Szita Gizellát; helyettes tanítónőkül: Pick Juliannát, Menk Sidóniát, Aigner Mathildát, Grünstein Teréziát, Landherr Emiliát és Braun Máriát: végre női kézimunkatanítónőkül: Ozeke Vilmát, Hosszu Sidóniát, Adami Camillát, Maywald Mathildát és Izita Idát, utóbbi ötöt előjegyzéssel a rendes tanítónői állomásra. A legnagyobb örömmel tesszük közzé a fővárosi tanács ez újabb tettét, a melyből kitünik egyfelől az, hogy a leány-iskolák felállítására is gondot fordít, és másfelől, hogy azokban kizárólag nőket alkalmaztat. Vajha többi városaink is követnék e példát.

++ (A képviselőházban) mult csütörtökön ért véget a válasz-felirat általános tárgyalása és most — úgy hallik — a honatyák e hó végeig haza bocsátatnak, hogy legyen idejük elmélkedni a hallottak és látottak felől. Van min, de a sajtónak is kijutott. A mit mi, igénytelen női lap, éve k óta mondunk: hogy a mi politikai lapjaink, pártkülönbség nélkül megméltelyezik a közérkölesöt, ezt most az országházban mondták ki, minisz-

terek és ellenzéki férfiak egyaránt. Egyik a másikra igyekezett háritani az elerkölestelenítés okát, de magát a szomorú tényt és annak még szomorubbá válható következményeit egyik sem tagadta, adja Isten, hogy a baj fel- és beismerése annak orvoslátát is eredményezze. Mert — ismerék egy részeg embert, a ki mikor egy kicsit kialudta magát, csak hogy a saját orrát nem harapja le haragjában, a mi azonban legkevésbé sem tartoztatta, hogy a legelső alkalommal századszor is nyakig el ne áztassa magát. „Ráviszi a büne,“ a mint a mi népünk olyan találóan mondja. E veszélyes bajon csak a közönség és a sajtó együttesen segíthetnek, a közönség akként, hogy a galád lapoknak kiadja az utat, a sajtó kezelői meg akként, hogy csak tiszta jellemes férfiakra bizzák a hirlapírói tollat.

++ (A Rákóczy, Bercsényi, Tököly-nóták), mint Thaly a történelmi társulat gyűlésén jelenté, nem vesztek el, mert egy lévai és nyitramegyei cigány családban apáról fiúra szállva, megmaradtak. A nyitramegyei cigány családot Frankl Vilmos és báró Nyáry a társulat mult havi kirándulásán fődözték fel. Odeschalehi Gyula herczeg a nóták örökösét lehozta Nyitrából és e héten egyik este Mihalek vendéglőjében eljátszatta vele a nevezett nótákat. Az előadáson Bartalus jeles zenetanárunk is jelen volt, ki a nótákat lehangjegyezte, és alkalmasint rövid időn ki is fogja adni. Most még csak olyan embert kellene föl fedezni, a ki a tárogatót fujni tudja, meg olyan, a ki a régi hunnirást ujra nap-világra hozza, és a ki Árpád apánk sirját megtalálja, akkor aztán — talán az egy bankot kivéve — már csak az hiányzanék, a mi nincsen.

++ (A buda-pesti önkényes tüzoltók) 1000-edik őrspectiójukat nagy ünnepélyességgel ülték meg. A belvárosi őrtanya külsejét fellombozták és öles képeket aggattak ki, melyek a tüzoltót működése közben ábrázolták. Az ünnepélyt szombaton este banket előzte meg, melyre mintegy 500-an jelentek meg. A legtöbb toastot mondták főparancsnokukra, Széchényi Ödönre, kinek a jókívánatokat táviratilag küldték meg majnai Frankfurtba, hol jelenleg időzik. A tulajdonképi ünnepélyt azonban vasárnap tartották meg. Délután összegyűltek az újépület nagy udvarán, hol összehgyakorlatokat tartottak. Este fáklyásmenettel zárták be az ezredik nap ünnepét.

++ (Hevesy Lajos), legjelesebb humoristáink egyike, Jelki András bajai születésű szabólegény kalandos életét a gyermekvilágban annyira kedvelt Robinsonade alakjában dolgozta ki. Ez érdekes tárgyról már 1791-ben megjelent Győrben Sándor Istvántól egy könyvecske e cím alatt: „Jelki Andrásnak, egy született magyarnak történetei, a ki minekutána sok szerencsétlen eseteken, hajótöréseken, raboskodáson és a vademberek között életének különféle veszedelmei általment volna, végtére Batáviában nevezetes tisztségekre hágott.“ Csak-hogy a Hevesi Jelkije kissé másképp lesz megírva.

++ (Plotényi Nándor) Reményi Ede széptehetségű tanítványa, november elején Pestre jön, s hangversenyt fog rendezni. Jelenleg Ungmegyében időzik, s közelebb Perbenyiken szép-sikerű hangversenyt rendezett a láczói leégettek javára. A tiszta jövedelem 220 forintot tett, s a hangverseny létesítése körül legtöbb érdeme volt gróf Majláth Jánosné Szmrecsányi Paula urnőnek, ki e vidéken minden szépnek és jónak buzgó pártfogója.

++ (A fraknóaljai szervita-kolostorban.) Pius és Ambrozius atya folytonos viszályban éltek egymással, mely sokszor tettelegessé fajult. A többi páterek sem maradtak tétlenül, hanem ki Piusnak, ki Ambroziusnak fogta pártját, és végre a kolostor tagjai két ellenséges táborként álltak szemközt egymásnak. A

zendülés híre a püspökig eljutott és ez annyira felháborodott rajta, hogy a két veszekedő barátot kutasztotta a kolostorból. Egyikük, Pius, igen szegény ember volt, és nem tudta, mit tevé legyen. Könyörgött a püspöknek, hogy fogadja vissza. Könyörögtek érte a többi barátok is, de a püspök engesztelhetlen maradt. Ekkor a szegény Pius előkereste kámzsájából utolsó pár garasát, elment Sopronba, revolvert vásárolt és azután mult vasárnap „vendégnek“ mert klastromába. Ozellájába érve, felvette a reverendát, meggyújtott négy gyertyát, maga elé állította a feszületet és — szíven lötte magát. Az öngyilkos 55 éves volt, és már 30 évet töltött a kolostorban.

++ (Egy hét éves kort ért kis művésznő) kezdi meg az őszi hangverseny idényt; ez Sipos Antal tehetséges tanítványa, Larzsovszky Jusztina, kit legközelebb a közoktatási miniszterium államsegélyben részesített, hogy a kis művésznő kiképzését elősegítse. A hangverseny szerdán, e hó 16-dikán esti 7 órakor fog megtartatni az evangélikus gymnasium termében. A műsorozatban föl van véve Chopin F.-moll tanulmánya és Des-dur keringője, Mosonyi „Kis cigánya,“ Ábrányinak egy zeneképe és végül Mendelssohn B.-dur tanulmánya. A hangversenyben Neszveda Anna k. a. is közre fog működni. Wagner és Mihaloviestől fog egy-egy dalt énekelni.

++ (Ifjusági beszédek) jelentek meg Aigner Lajosnál „Kis regélő“ cím alatt Tóth Józseftől. Ára 1 frt. Irodalmunk e nemből még meglehetősen szegény, s a jelen füzetnek egyik érdeme az, hogy nem nyakaszegett nyelvezetben s keresett érzélgéssel, de valóban a gyermekek hangján beszél s az ő kedélyvilágukat írja le: deákkalandokat, családi eseményeket stb. Másrészt azonban az aestheticai s erkölcsi emelkedettség sok kívánni valót hagynak hátra. Az egész mindenestre ajánlható 10—14 éves gyermekeknek.

++ (A kirdlyutczának) egyik három emeletes házában, egy alkusznak 13 hónapos leánykáját a dajka mult szombaton este 6—7 óra tájban a nyitott ablak párkányzatára ültette és holmi végzendője akadván, a gyermeket az ablakon hagyta. A gyermek itt addig fészkelődött, míg a borzasztó magasból az uteda kövezetére zuhant és természetesen azonnal szörnyet halt. A vigyázatlan dajka befogatott.

++ (A telkek ára Budán) a rakpart és a margitszigeti hid építésének megindítása óta roppant emelkedést mutat; ezzel lépést tart az építkezési kedv is, így a tavaszon a fentemlitett két építkezési pont közt fekvő vonalon nagyobb számmal fognak új házak építtetni. Hogy mennyire felszokott a házhelyek ára, bizonyítja azon eset, miszerint az élelmezési tér közelében fekvő egyik rozszant házaeskáért, a melyet a tulajdonos még két év előtt szívesen oda adott volna 6000 forintot, e napokban 25,000 forintot kínáltak a tulajdonosnak, és az most 30,000 forintot alul szóba sem áll.

++ (A nemzeti színpadon) „Stuart Mária“-t mult hétfőn ujra nagyszámu közönség előtt játszották. Felekiné asszony igazi bensőséggel és sok helyen nemes hévvel személyesítette a szerencsétlen királynét, Kassayné asszony, mint Erzsébet, több helyen szintén igen szépen játszott, valamint Nagy Imre Mortimier szerepében. Szigeti József (Sir Paulet) ujra kitűnően alakított. — Patti Adelina, a világhírű énekesnő, Pestre érkezett. A nemzeti színház intendánsa vendégszereplésre hívta föl a divát, a diva azonban elébb 4000 frtot kért egy-egy estére; az igazgató hajlandó volt megadni neki ez összeget, akkor a diva azt mondta, hogy de elébb a Párisban levő impressarioval kell tudatnia az alkut, az impressario aztán azt táviratozta vissza, hogy esténkénti tízezer forintot alul nem engedi föllépni a

divát, és miután ily összeget a mi színházunk még akkor sem hoz be, ha 10 frtban szabják ki egy-egy zártszék díját, a divához sem lehetett szerencsénk ez alkalommal. — Egyuttal azt is fölemlítjük, hogy hallomás szerint, Pauliné asszony, a mi kedves énekművésznőnk torka annyira beteg, hogy jó ideig nem leend hozzá szerencsénk. — Krecsányi Sarolta asszony kedden Donizetti „Dom Sebastian“-jában mutatta be magát, Zayda szerepét énekelve. Szereplése ezuttal sikeresebb volt, s különösen az első felvonás magán dalát csinosan énekelte. A közönség Krecsányi Sarolta asszonyt szívélyesen fogadta, s a főbb mozzanatoknál nem fukarkodott tapsaival. A zenekart Richter vezényelte, mondanunk sem kell, hogy kitűnő szabatosággal. — Vörösmarthy évünnepére, mely december 1-sején lesz, az idén „Julius Caesar“-adják elő. Brutust, melyet Molnár játszott, a fiatal Nagy Imre fogja személyesíteni. — Benza Ida kisasszony egyelőre hetenkint csak egyszer lép föl, később azonban hetenkint kétszer fog énekelni, kedden és szombaton. — Királyné ő felsége kíváratára közelébb Erkel „Hunyadi László“-ját fogják előadni, részben új szereposztással. Így Erzsébetet Benza Ida fogja énekelni és az eskü-jelenet, valamint a halotti menet nagy pompával lesznek kiállítva. — Toldy István „Ujemberek“ című vigjátéka, melynek első előadása jövő hétfőre volt kitűzve, Szerdahelyi betegsége miatt elmarad. — Miklóssy István-téri színháza javában épül. A falak már fel vannak emelve, sőt a nézőtér már tető alatt is áll. A megnyitáson: október 26-dikán ő felsége is jelen lesz. — A Fürst-féle ideiglenes színházban e hó 12-dikén volt az utolsó előadás. Az István-téri új színház még csak néhány nap múlva fog ugyan elkészülni, de e néhány napot Miklóssy ur előkészületekre akarja fordítani, hogy aztán annál biztosabb sikerrel kezdhesse meg új működését.

*** (Vegyesek.) A pest-budai nőiparegylet választmányára felállítandó nőipartanodájának igazgatónőjévé Hörcher Adél nőnevelde-igazgatónőt választotta meg, ki már e hóban kiutazik Hamburgba tudományos kiképeztetése végett. — A budai zeneakadémia által e hó 23-dikán a pesti vigadó kisebb termében tartandó hangversenyre az összpörbák 10-dikén csütörtökön vették kezdetüket. — Tancsics Mihály e hó 13-dikán: vasárnap délelőtti 11 órakor a megyeház nagy termében felolvasást tart „Legrégibb nyelv a magyar“ című művéből. — A zalamegyei baksai kerület jobboldalának egy küldöttsége Pesten járt s Királyi Pált szólította fel a jelöltség elfogadására. — Orbán Balázs az udvarhelyszéki képviselőiséget fogadja el s a marosvásárhelyiről lemond. — Temesvárott Vargits deákpárti jelöltet Missits 304 szavazata ellen 432 szavazattöbbséggel választották meg képviselőnek. — Szobránczy Samu ügyvéd, a 48—49-diki államrendőrség pecsétjét küldte meg a nemzeti muzeumnak. A beküldő pecsétet Tatár Péter miskolci ügyvéd Hőke Mihály, 1865-ben elhalt kollegájától szerezte, ki 1849-ben Szemere Bertalan oldalánál működén, a világosi katasztrófa után magánál tartotta s hiven megőrizte a becses cikket. A pecsét rajza: egy nyitott szem, az éberség képleges jelzésére, körirata: „Állodalmi rendőrség főfelügyelősége 1849.“ — Ismét egy magyarországi nő kénytelen Bécsbe menekülni, hogy választása szerint, felekezeti szabályok által nem gátolva, léphessen házasságra. Pécsvárról ugyanis Groszmann Mária asszony, egy alezredes özvegye, polgári házasságot fog kötni Kohn Adolf bécsi lakossal, s a jegyesek ki is vannak hirdetve a bécsi városi tanácsnál. — A magvigjátéki pályázatra, melyet Mannsberger, szegedi színigazgató, hirdetett, négy pályamű ér-

kezett: „Fiatal házasok“, „Ruzsika“, „Félénk és féltékeny“ és „Huszár élet falun.“ Ez utóbbi azonban, melyben táncz és dal is bele van szőve, nem bocsáttatik pályázatra, mert jelígeje nyílt borítékban küldetett be.

*** (Rózsás napló.) Dr. Kapellman Rikhard, osztrák cs. k. miniszter fogalmazó, kedden délelőtt vezette oltárhoz, Fluck János pénzügyminiszteri tanácsos bájos leányát, Paula kisasszonyt.

*** (Halálozások.) Egerben e hó 3-dikán a legnemesebb lelkű nők egyike: Kubik Endréné, szül. Csirmáz Irma dőlt a halál hideg karjaiba. A derék férj és négy gyermek fájdalmában mindenki osztozik, a ki e nemes nőt ismerte. Adjon Isten neki boldog nyugodalmat az örökkévalóságban. — Ungvárról özv. Gyöngyössy Györgyné szül. Krasznay Erzsébet asszony halálát jelentik. — Déryné-Széppataki Rozália a színművészet „régí gárdájá“-nak egy tagja Miskolczon meghalt. Déryné a múlt század utolsó tizedében született Jászberényben. Pesten 1809-ben a Hacker-féle teremben, majd 1823-ban, midőn Borsodmegye hazafisága létrehozta a miskolci színházat, Miskolczon ragadta magával a közönséget művészetével. Az elhunyt művésznő Pesten végezte be művészi pályáját, de néhány év előtt föllépett utóljára, Miskolczon is. Temetése elhagyatottsággal ment végbe Miskolczon múlt kedden. Béke hamvaira!

Gazdasszonyoknak.

Mosdó vizek.

Vannak a bőrnek olyan barna foltjai, melyek akár valami májbajnak következményei, vagy akár az érzékeny arczbőrnek kényessége, s nyáron a melegség által láthatóvá lőnek, — mégis kellemetlenek és szembeötlők. E foltokat a következőkép készült vízzel kell mosni és egészen el fognak halványulni: két szemernyi borax, ugyanannyi tömjén, valamint ugyanannyi storax liszt finomságu porrá töretik, e port egy két itezés üvegbe tévén, egy iteze jó erős fehér bort kell ráönteni, valamint egy meszely lilium- és ugyanannyi narancsvirág vizet. E vizet néhány napig a meleg kályha körül, vagy a napsugaraknak kitéve kell tartani és aztán este és reggel vele mosakodni.

A fogakat épségben tartani.

pedig a következő szerrel ajánlható: két maroknyi finom porrá tört faszenet egy vasedénybe tévén, a tűzön izzóvá kell tenni, míg ez állapotban öntsük belé egy vízzel telt üvegbe, dugaszoljuk be jól azt, és tegyük félre. Néhány nap múlva e vizet használatba lehet venni, úgy, hogy egy keveset szánkba revén, a fogakat meg kell dörzsölni vele. Azt tartják, hogy e szenes viz sokkal erősitőbb minden fogpornál és szintugy fehéríti és tisztítja a fogakat, mint a száraz por.

Nemzeti színház.

Október 5-dikén: „Troubadour“, Verdi operája. — Október 6-dikán: „Viola“, báró Eötvös népszínműve. — Október 7-dikén: „Romeo és Julia“, Shakespeare szomorujátéka. — Október 8-dikán: „Dom Sebastian“, Donizetti nagy operája. — Október 9-dikén: „A londoni arszlánok“, vigjáték 5 felvonásban. — Október 10-dikén: „A bűvös vadász“, opera Veber Károly Máriától. — Október 11-dikén: „Romeo és Julia“, Shakespeare szomorujátéka.

Divattudósítás.

Némi szolgálatot remélünk tenni t. előfizetőinknek, ha figyelmeztetjük, hogy az őszi és téli idényben minél előbb méltóztassanak szükségleteiket beszerezni. Teszszük ezt pedig azon okból, mert a kereskedések még most telve vannak a legújabb és legszebb kelmékkel; később már azon számtalanszor megtörtént eset fordulhat elő, hogy a szerte küldött minta után választott kelmék már el vannak adva. Teszszük ezt azért is, mert Pest utcáin járkálva, hol szebbnél szebb öltözékek vonják a járó-kelőket figyelmét magukra, meggyőznek bennünket arról, hogy az őszi divat már teljesen kifejlődött, és hogy legnagyobb része Alter és Kiss divatterméből kerültek ki, akár kelme alakjában, akár mint kész öltözék, melyekből szintén a legszebbek leghamarább kelnek el.

Hogy mily kiterjedt és kedvelt ez a nevezett üzlet, tanúsítja az is, hogy állandóan 100-120 egyén van elfoglalva a szabó műhelyben és évenként 10,000 darab különféle ruhát készítenek és küldenek széjjel a megrendelők számára, különben minden dicséretnél hangosabban beszél a tárgy maga: hogy Alter és Kiss alig 5 éve rendezték be ez üzlet ágat, és úgy izlésben, mint pontosság és árban túlhaladta azokat, kik 15-20 éve működnek a téren.

Ezen sikeren azonban nem fogunk csudálkozni, ha megjegyezzük, hogy az üzlet főnöke évenként kétszer is meglátogatja a külföldi nagy városokat, valamint a nevezetesebb fürdőhelyeket. Mielőtt tehát a különféle cikkek leírásához kezdenénk, lelkiismeretesen ajánlhatjuk e czéget t. előfizetőink figyelmébe:

A szép és kedvelt de rendesen igen drága modelle darabok, melyek Alter és Kissnél százféle alakban lesznek utánozva és következőképpen fele áron megszerezhetők.

Hengér öltönyök minden sima alap színben jó bársonnyal diszítve 30-32 frt.

Vannak aztán ezeknél gazdagabbak, törökös cachemirból színes selyem himzéssel, vagy selyem és arany kivarrással egész 200 frtig.

Eső köpönyegek, eredeti modellek után egészen eltérők az eddigiektől 20, 25, 30, 35, 40 frt.

Puponok (sárszoknyák) mindenféle színben és gyapju és selyem kelmékben diszesen kiállítva 12, 14, 15, 16, 18, 20, 24 frt.

Fehér és más világos színű menyasszonyi színházi concert és más efféle alkalmaknál használatban lévő és igen czélszerű (Haydepark) echarpok, melyek háromféleképp viselhetők, továbbá gallérok, paletók, boutnosok kamzsával különböző árakon, u. m. 12, 14, 15, 16 frttól egész 150 frtig.

Elastique, fekete, barna és kék felöltők roppant választékban 20 frttól egész 150 frtig.

Elastique paletok rojt helyett szép és különféle divatos prémmel diszítve a legszebb és divatosabb formájuk, különböző árban.

Rendkívül izléses és kiténő kelméből készült, testhez álló fekete hosszú felöltők kis gallérral és hosszú tűnikkel ellátva és gyönyörűen földiszítve, 50, 60, 65, 70, 80, 90, 100 frtig.

Bársony paletok, gallérok, mantillek hosszú és testhez álló tűnikkel oly választékban, hogy az üzletből senki sem távozhatik el ismerős nélkül.

Kész ruhákban többet és izlés dolgában ékeesebbet egy üzletben sem találhatunk, mert itt akár napokat tölthetünk és folyton új és más tárgyak kerülnek szemünk elé; van itt kész costume 60, 70, 80, 90, 100, 120 frttól egész 500 frtig.

Törökös echarpok, kendők oldalsokrok, baschlikok, minden kigondolható választékban.

Vigogne-nak nevezett igen finom puha gyapju kelméből, kész, remek himzéssel, zsinórzással és más diszszal ellátott felöltők, 50, 60, 70, 100 frttól egész 250 frtig.

Végül feljegyezzük még egy pár kelmének az árát: gyapju kelmék, csikos, kockás, sima és melirt minden színben kapható, ára 5 krtól egész 5 frtig.

Selyem szövetek, kockás, virágos és csikosak 1 frt 50 krtól kezdve 10 frtig.

Gyászöltözetek minden árban és minőségben megrendelhetők.

A mai számunkhoz mellékelte divatkép magyarázata:

1. alak lila popelin szoknya tunik nélkül hátul végig le rakott ránczozattal magas derékkal, melynek csupán szép és divatos ujjá látszik. A felöltő (Hydepark echarp) a ruha kelméjéből készült, fekete selyem bársonnyal és agraftal (zsinor munka bojtokkal) diszítve. Ily ruha ára 90 frt.

A 2. alak: fekete selyem faille szoknya tűnik és derékkal, ennek ára 110 frt. A felső a ruhától önálló tűnik és testhez álló kis felöltő drapszintű

vigogne-nak nevezett finom puha gyapju kelméből készült. Ugy a tűnik mint a felöltő rendkívül diszes rojtokkal és selyembársonnyal van diszítve. Ennek ára 70 frt.

Számrejtvény.

Tömösváry Miklóstól.

9. 14. 3. 9. Téli estéken forgatják,
3. 2. 1. 9. A mellbetegek használgák,
4. 2. 6. 8. Holt tetemet rejt magába,
5. 6. 7. Az embernek egy ruhája.
11. 12. 13. 10. 15. 16. A nők szokták ezt hordani,
14. 2. 6, 15. Nem szoktak rá sokat adni,
1-16. Jeles ember volt nem régen,
Új államot tartott fényben.

Megfejtési határidő: november hó 10-dike.

A f. é. 37-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Egy sugár van, a mi élni kész,

Egyetlen egy sugár, a hit.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Báthory Zsigray Istvánné, Kalla Mihályné, Szmodics Irma, Ularik Begovceovich Vilma, Hadházy Zsuzsika, Felvinczy Mariska, Kalós Erzs, Mannó Kálmánné, Dzsinih Pencz Mária, Sziklay Matild, Benedikovics Róza, Fehérváry Mari és Ilona, Barányi Aranka, Mauszbarth Mótzer Emma, Kapus Piroksa, Molnár Mária, Pásztelyi Danielovich Emilia, Ratkovszky Mari és Vilma, Brocken Kováts Emma, Paraicz Ilka és Teéz, Tucsny Irma, Bárándy Gizella, Ambrózy Jusztna, Csikót Anna, Guba Celli, Boros Anna, Oszlányi Mari.

A 34-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldte:

Ularik Begovceovich Vilma, Felvinczy Mariska, Lemhényi Zsigmond Gyuláné.

A 35-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Ratkovszky Mari és Vilma, Boros Anna.

A 36-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Gacsályi Lajosné.

Tartalom.

Egy fejezet az életről, Csukási Józseftől. — Ősszel, Endrődi Sándortól. — A jőzan ész utján, Vértesi Arnoldtól. — Ibolyák feleségem asztaláról, Gönczi Jánostól. — Egy kirándulásom, Alarcontól. — Mi okozza a földrengéseket és a vulkán-kitöréseket, Kiss Elektől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A CSALÁDI KÖR~DIVATKÉPEI

October hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Pest, 1872.

14/10. 872.
42-ik szám.

Október 20-kán.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 18. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár	Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
					keletre		nyugatra	
					óra	perc	óra	perc
Október 20	Vasárnap	F 22 Vendel pá.	F 21 Vendel	8 A 18 Pelagia	18 Abdiel	6 26	5 2	
21	Hétfő	Orsolya szüz	Vidor	9 Jakab ap.	19 Abdon	6 28	5 0	
22	Kedd	Mór püsp.	Mór	10 Eulampius	20 Abden.	6 30	4 59	
23	Szerda	Kapiszt. János	Kap. János	11 Pülöp apost.	21 Pálm. ü.	6 31	4 57	
24	Csütörtök	Ráfael főangy.	Ráfael	12 Probus	22 Gyül. ün.	6 33	4 54	
25	Péntek	Krizant, Gaud.	Krizsán	13 Karpus	23 Törv. ün.	6 34	4 53	
26	Szombat	Dömötör vért.	Döme	14 Naz. Gergely	24 4 S. Noo.	6 36	4 52	

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t a r c s a.

Bihar megyének románoktól lakott részében is Janku halálát a nemzetiségi izgatók igyekeznek kizsákmányolni, az ó-hitű falukban a birák Janku halálának megünneplésére harangoztatnak, templomi ünnepélyességeket rendeznek, s egyéb tüntetésekkel igyekeznek a népet fanatizálni. A biharmegyei magyar párt egyes lelkes tagjai végre nem nézhették el ezen üzelmeket, s kezdeményezésük folytán egy küldöttség alakult, mely Román Miron g. k. egyházi püspöki vicariusnál kieszközölte, hogy e hó 19-dikén, mely napra az ó-naptár szerint október 6-dika esik, a nagyváradi görög kath. egyházban Damjanics Jánosért gyászisteni tisztelet fog tartatni. Méltó válasz ez Biharmegye polgárai részéről, kik közt nagy számmal vannak hazafias oláhok, a szomszéd vidéki izgatónak. Az eszme s annak érvényesítése Komlóssy Pál, ki az egyes biharmegyei községekben személyesen győződve meg a nemzetiségi üzelmekről, erélyes fellépésre serkenté Biharmegye hazafias értelmiségét.

Mátra-Derecskén nem rég diszes siremléket emeltek Kiss János volt honvédőrnagynak. Kiss János fivére volt Kiss Pálnak, az egykori fumei kormányzónak. A 30-as években mint cs. k. kapitány őrnagyával egy nemzetiségi vita miatt párbajt vívott, minek következtében ki kellett lépnie a hadseregből. Azóta, mint magánzó, Egerben volt letelepedve. 1848-ban, mikor a szabadságharcz kitört, a 63 éves harczos, ifju tüzzel szintén felkötötte a kardját és később a népfölkelés parancsnoka lett az oroszok ellen, az utósó években pedig Mátra-Derecskén lakott és ott is halt meg.

Kassán Bogáthy Elza kisasszony, Liszt Ferencz tanítványa, e hó 9-dikén a Löderer-szálloda termében, Polák Ilka kisasszony, Huszka Antal és Elischer B. uraknak közreműködésével, hangversenyt adott, mely a közönség várakozásának teljesen megfelelt. A műsor ez volt: Beethoven: F-dur szonátája, Liszt „Cantique d'amour“-ja, Abt „Jó éjszakát“ dala, Meyerbeer „Romanz“-a az „Afrikai nő“-ból, Chopin polonaise-e, Schumann „Szender-dala“, Schubert „Moment musical“-ja, Bott „Andante cantabile“-je és Liszt „Mephisto-keringője.“ Bogáthy kisasszony igen szép technikai ügyességet és biztosságot tanusított. A szonátát is Elischerrel teljes összhangzatban adta elő. Mint mondják, még egy előadást szándékozik Kassán tartani, s azután Pozsonyba megy hangversenyezni.

A rimaszombati kir. törvényszék előtt szeptember 12-dikén tárgyalatott Jancsó János pandur ügye, ki 1871. november 20-dikán Gollás Andrásról, egy tolvajlás miatt elfogatott csavargóról, a vasat a bíró házána levétetvén, azt

vallatni kezdé. Midőn az általa elkövetett bűntényt tagadta, fokosa nyelével kezdé ütni, s midőn ez sem használt, derekára kötött lánczczal a ház gerendájára felfüggő helyzetben felakasztotta, s ismét ütlegelte, mit egy negyedóráig folytatván, a gerendáról levette, s az asztalnál imádkoztatni kezdte, fokosával folytonosan bántalmazván a szerencsétlen embert annyira, hogy végre holtan rogyott össze. E botrányos cselekmény híre a községben elterjedvén, a nép összecsoódult, s az agyonvert unokatestvérei fenhargon fenyegetőztek, hogy agyonütik azt, a ki bátyjuk holttestét házához merésze né vinni. Jancsó János, nem találkozáván senki, ki a holttest elvitelére hajlandó lett volna, maga fogta azt fel, s egy cigány segítségével a község házához akarta vinni, utközben azonban a felbőszült nép által megrohantatott, s annyira megveretett, hogy vértől elboritva négykézláb mászhatott csak a bíró házához, hol menhelyet talált. Goliás András halálát az orvosi bonczjegyzőkönyv szerint egy koponyaér megrepedése idézte elő, mely a kizoztatás következménye volt. A királyi törvényszék Jancsó Jánost emberölési bűntény miatt 10 évi sulyos börtönre kéri íteltetni.

Szegeden legközelebb egy 144 bünessettel vádolt folyó ügye került tárgyalás alá. Ez Renkó Kálmán, ki a hirhedt alföldi bandának volt vezére. Renkó, mint védője beszédében előadja, a harminczas évek elején született Zentán; apja fakereskedő volt s a legbecsületesebb emberek egyike. Fia követte apja nyomdokait, mig 1855-ben tehéntolvajlás gyanujából befogatott. Hiába igazolta ártatlanságát; az akkori hatóságok indokolatlanul elítélték. A szégyenérzet s a kizoztatás, mit fogságában szenvedett, arra birták aztán, hogy börtönét elhagyva, megszökött; előbb apja házána, s tovább is üldöztetvén, az alföldi sivatag rónáin s az erdőkben bujdosott. A királyi biztosság kiderité, hogy a tehéntolvajlásban csakugyan ártatlan volt. Barangolásában juhászok, csikósok, s ezek útján futóbetyárokkal jöven ismeretségbe, e társaság lön elkeseredésében vigasztalója; de egyuttal átka is. Élete ettől kezdve csupa Scyllák és Charybdiseken vezetett keresztül, s neki legfőlebb a körül lehetett választani, hogy melyikén a szirteknek kíván szenvedni hajótörést. Így aztán ugy is minden már egyre ment; barangolt bandája élön megyéről megyére, s ugy látszott, mintha elkeseredettségében szerette volna sarkaiból forgatni ki az egész társadalmat, melyben amugy is csupa jogtalanság honolt, s ha itt-ott rajta kaptatván, 40—50 forintnyi vesztegetéssel megmenekült, s látta, hogy mig kebelében romlatlan sziv lakott — üldöztetett s most, a bűnökbe elmerülve,

még hatósági közegek által istápoltatik; akkor ő, kinek az élet ugy sem nyújtott örömet, e társadalmi visszasságok láttára följogosítva érzé már magát mindenre. Így lőn mások hibája és lelkiismeretlensége által önmagának s a társadalomnak ostroma. Csattogtatta is sokáig ostorát, mignem a kir. biztosság kezdetével sorsa eldőlt, egyszer szokása ellenére pisztolyok helyett kés és villa volt kezében, s meglepetve elfogatott s a szegedi várba hozatott. A törvényszék még nem mondott ítéletet fölötte.

Erdélyben nagy előkészületeket tesznek a bécsi világi kiállításra s a magyar vidékek, de különösen a székely-székek lesznek képviselve. Erre nézve az erdélyi lapok a következőket írják: A kiállításra eddig jelentkezettek száma már meghaladja az ötszázat. Kiváló rész esik ezekből Kolozsvár és Maros-Vásárhely városokra, s különösen Csik- és Udvarhelyszékre. A háromszéki eredmények még nincsenek tudva, bár alapos remény van arra, hogy a többi mögött ezek sem maradnak hátra. A városok közül meg kell említeni Tordát és Kézdivásárhelyet, melyek szintén elismerésre méltó buzgalmat fejtettek ki. A nyers termelés kiállítványai nagyszámúaknak és fényeseknek ígérkeznek. A borok bemutatását az erdélyi pincze-egylet vállalta magára. Az erdélyi iparnak méltó képviselője már biztosítottak mondható; hasonló kedvező eredményt várhatunk a székely házi ipart illetőleg is. E célból egy eredeti székely háznak felállítását tervezik, melyben a házi ipar összes termékei összpontosítottatának. Kiváló suly lesz fektetve a különböző népviseletek bemutatására is.

Csik-Menaságon (Erdélyben) nagy tűz volt. A pusztító elem terjedését a roszkor támadt vihar annyira siettette, hogy 66 percz alatt 67 gazdának összes vagyona lett a lángok martalékává. A lakosság földél nélkül, szabad ég alatt van. Biztosítva egyetlen ház sem volt a helységben. — Veszprémmegye Salamon községében f. évi aug. hó 14-dikén tűz ütött ki, mely alkalommal 61 ház és 70 gazdasági épület lett a lángok martaléka. A leégett gazdasági épületekkel együtt minden gabona- és takarmánykészlet semmivé tétetett. azonkívül három emberélet is áldozatul esett. A közkár 120,000 frtra becsültetett.

Aradon Siegenfeld-Swysiesky Zsófia k. a. varsói zongoraművész nő szép sikerrel hangversenyez. A párhuzamok barátjai azt mondják róla, hogy tulszárnyalja Deutsch Vilit s egy vonalon áll Menter kisasszonynyal. A varsói művész nő közelebb Temesvárra megy játszani.

Különfélék.

* * (*Kis Ernő hullája.*) mely eddig Katalinfalván, ittebei Kis Miklós ur családi sírboltjában volt elhelyezve, az elhunyt saját kívánata folytán: miszerint hideg tetemei egykoron az elleméri családi sírboltba helyeztessenek el örök nyugalomra, e hó 7-dikén szállíttatott Ellemérre. A temetés fényes és meghatározó volt. A gyászszertartás 10 órakor vette kezdetét az elleméri templomban, Halász Fr. elleméri plebános és a megboldogult régi barátja végezte, a kleki és katalinfalvi plebánosok segédlete mellett. A fényes ravatalt az elleméri lövészegylet tagjai teljes díszben állták körül; a templom a fulladásig megtelt a megboldogult rokonai, tisztelői és volt jobbágyaival. Ott volt Aschermann honvédezredes Szegedről, és Paresetich Zsigmond volt honvédhuszár-ezredes, a megboldogult gyermekkori barátja. A beszentelés után megindult a gyászmenet a megboldogult kastélya elé, hol újra beszenteltetvén, a sírbolthoz vitetett, és ott a lövészek diszlővései között örök nyugalomra helyeztetett. Nyugodjanak békével porai.

* * (*Angol-amerikai klub.*) A magyar fővárosban egy angol-amerikai klub van keletkezöben, melynek élén Kauser és Momson amerikai és angol konzul állnak. A klubnak már is száznál több tagja van és remélik, hogy nemcsak angol és amerikai tagjai lesznek a körnek, hanem oly fővárosi magyar polgárok is, kik az angol s amerikai viszonyok iránt érdeklődnek. A tagok személyenkint 50 forintot fizetnek a beiratásnál és 50 forint évi díjját.

Megbízások tára

Szarvasra R. E. urhölgynek: El van küldve.
 Kolozsvárra M. G. urhölgynek: Igen szívesen tettem.
 Egerbe K. I. urnőnek: Magánlevelet írtam.
 Keresztúrra J. A. urnőnek: Már munkába van adva.
 Miskolcra M. E. urhölgynek: Szíves köszönet.
 Temesvárra B. A. urhölgynek: Ára 16 frttól kezdve 40 frtig.
 Ersekújvárra Cs. Gy. urnőnek: Eddig bizonyára kezei közt lesz a csomag.
 B.-Gyarmatra G. M. urhölgynek: Várom szíves válaszát.
 Nagy-Bányára B. F. urhölgynek: Szíves üdvözlét.

H I R D E T E S.

„The Little Wanzer“, legnagyobb elismerésben részesült amerikai kettős tűzőtt öltésű varrógép kéz és lábbal való hajtásra;

könnyen eltanulható és oly egyszerű szerkezetű, hogy semmiféle zavarodásoknak kitéve nincs.

Nagybritanniában több mint 40 ezer darab működik ezen gépek közül, melyek mind családi használatra lettek véve. A közoktatásügyi bizottság Irlandban e gépet legjobbnak nyilvánítván, 7000 iskoláiban választotta tanítási varrógépül.

Ára egy kézi gépnek 48 frt.

Lábbal való hajtásra vannak hozzá külön asztalok, különféle árakban.

Főraktár egész Magyarországra

Alter és Kiss

m. kir. udvari szállítóknál.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

uj félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hí pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

Tóth Kálmán koszorus költőnk

v á l o g a t o t t ö s s z e s k ö l t e m é n y e i v e l f o g o k k e d v e s k e d n i .

„HUSZONÖT ÉV UTÁN”

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet huszonöt év lefolyása alatt írt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt írt **s ki nem adott költeményei**, és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,” „Ki volt nagyobb,” „Fütyül a szél,” „Lemondani,” „Minek is van a szív s a szívben szerelem” és annyi más feledhetlen emlékü költemény **jubileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimei tehát a következők:

„Huszonöt év után”

2 kötet.

„Tolla Feraldi” About világhírű regénye

1 „ és

„Bolski László,” Cherbulier V. gyönyörű francia regénye

3 „

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő huszonhat kötet könyvet kaphatják, szintén kötetenkinti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,” Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,” a világhírű Marlitt-tól 3 kötet; — „Gizella hercegnő” Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek” Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág” Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant” Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből” Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja” Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,” Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol” Marlittól 1 kötet.

E huszonhat kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az uj előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körjázi műlapot**, mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve méltó díszre lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeccilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjeszteni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonyult hí kísért és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **90 kr.**

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az uj előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 90 kr.**

A műlapra végre 10 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni, és a mint a könyvek- vagy műlapokért járó **csakély díjat** kézhez veszem, azonnal megküldöm azokat a tisztelt megrendelőknek.

Az uj előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A főtbi dal,” „Lorántfy Zeuszanna,” „A királynő honleányi szíve,” „Imre királyi halála,” „Álmos,” „Zoltán,” „Huszonöt ifjabb írónk arcképesarckéja,” a „Rózsakirálynő,” a „Leánykérés,” „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,” „Petőfi halála” és „Az arató-ünnep” darabját **40 kron.**

Gyűjtőknek: egy uj előfizető után **három kötet könyvet;** három uj előfizető után: **tizenkét kötet könyvet;** öt uj előfizető után: **huszonkét kötet könyvet;** nyolcz uj előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletét
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kulap utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

42. SZ.
Október 20-kán.
1872.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Az amerikai nő a társadalomban.

(Dr. Kreysig után.)

Korunknak egy tárgya fölött sem ágaznak el annyira az itéletek, mint az amerikai nő fölött. Ennek sajátosságait egyrészt a társadalom magasabb kifejlődése gyanánt magasztalják, másrészt, mint a nemzeti hanyatlás jelén szánakoznak, gunyolódnak. Azonban egyhangulag elismerik azon hasonlíthatlan magasabb jelentőséget, melylyel a tengerentúli szép-nem bír az európai fölött.

Már a szülei házbán oly méltánylásra és bizalomra fektetett szabadságot élvez, milyent jobb családaink fölserdülő fia. Szüléitől függetlenül választ magának társaságot, sétál, meghívásokat fogad el, részt vesz kirándulásokban, teljesen szabadon és saját felelősségének terhe alatt. Utazásoknál nincs szüksége férfi-ótalomra, mert a férfi, bármily állású lenne is, ki megtagadná tőle a köteles tiszteletet, el nem kerülne a nép boszuját. Társaskocsiban vagy vagonban övé ellenvetés nélkül a neki tetsző hely.

A polgárháboruban áteresztettek minden nőt, sokszor önveszélyeztetéssel.

Férje házában az amerikai nő korlátlanul parancsol, mit egyébiránt európai nővérei is megtesznek. De ő számtalan esetben tanácsadó és segéd is a férfi-hivatás fontos ügyeiben, különösen a polgárháboru óta.

Hogy ezen társadalmi átváltozás csupán vagy főképen csak a nemek aránytalan számarányában volna keresendő, még oly észlelőnek, mint Dixon Hepworth, sem hihetjük el föltétlenül. A sokat emlegetett nőhiány csak a nyugati államokban létezik. Például, Californiában három férfira jut egy nő, a Washing-

ton-Territoriumban pedig négy férfi egy nőre. E számarányok csakugyan mentségeül szolgálhatnak a nők csodálatos és soknemű követelményeinek.

Hanem azért épen ott a félreeső magános telepeken találjuk leggyakrabban ama példásan házas dolgot, semmi veszélytől vissza nem rettenő gazdasszonyokat, kik a női odaadás és önmeztagadásra nézve a legszigorubb európai igényeknek is megfelelnek és a mellett amerikai fensőbbiségüket fényesen megtartják.

Maga Dixon is nagyon jól tudja ezen nagyobb szabású nőiesség jellegét méltányolni, p. o. a missouri állambeli farmernő, Smith Anna képleirásában: „Példányképe ő a nők bizonyos osztályának, kiket Amerikában és Angolhon némely részeiben találhatni, de ezenkívül sehol másutt; állásában nem sokkal több a paraszt nőnél, gondolkozásában majdnem egy vonalon áll az uri hölgygyel. Ezer elintézendő dolog vár reá: ő rak tüzet, mosdatja és öltözteti gyermekeit; a kerti veteményeket és gyümölcsöket sajátkezüleg veti, ápolja, aratja és betakarítja; főzni, mosogatni, surolni, köpülni, sajtot készíteni, ruhát varrni, foltozni — mindezeket neki egvedül kell elvégezni. S e mellett nevet, dalol oly jó kedvvel és könnyű modorral, hogy munkáját csak időöltésnek látszik tekinteni. Aztán csinosan van öltözve és kezei fehérek. Nyelvezete a népé, de darabosságában is bizonyos kellem rejlik. A rondaságnak határozott ellensége ő. Az állatokkal együttélés, mint azt az európai parasztnál tapasztaljuk, előtte valami fölfoghatatlan. És öltözéke nemcsak vasárnap, de mindig tisztességes. Öröme telik abban, ha a

szomszédos nőtleneknek mutathatja, mily áldás egy nő a háznál.

Ebből látjuk, hogy a nők ritkasága épen nem veszélyes befolyásu. Ellenkezőleg, mit a túlcspingó igényekről, vagyis európai fogalom szerint mondva, az amerikai nők nőietlen föllépéséről tréfásan vagy komolyan mondhatnak, az kizárólag a népesebb keleti államokra illik, hol a két nem közti számarány közel áll az európaihoz, hol a nők sokféle alkalmaztatása a népiskolában és kereskedésben, a posta és távirati hivatalokban elég világosan bizonyítja, hogy az ottani férfiakra csakugy ránehezedenek a háztartás gondjai és terhei, mint az ő világban. Az itt föltűnő rendkívüliségek okát lehetetlen csak esetleges körülményekben keresni. Az amerikai műveltség és társaság lényében kell azt keresni és abból következtetni, és itt a yankévilágnak egy átható, megkülönböztető alapvonására bukkanunk; ugyanis: a nővilágnak általánosságban és erőben eddig példátlan részvételére a nemzet szellemi életében. Átalában véve, a jó-módu és csak némileg tisztességes családok leánygyermekkei tovább látogatják az iskolákat, mint a figyermek, kik rendszeren nagyon korán lépnek a gyakorlati életbe. Nem elégednek meg, miként hölgyeink nagyobb része, elemi ismeretekkel, újabb nyelvekkel és a szép művészetekkel. A matematika száraz szabályai ép oly kevésbé riasztják vissza, mint a görög rendhagyó igék. Elmerülnek a bölcsészeti rendszerek tömkelegében, kezelik a mikroszkopot és a bonczkést, s gyakran jártasak a politika és jog rögzös mezején is. Ha Johnson, a volt elnök tudományának nagyobb részét nevének köszönheti, úgy polgártársai ezrével osztják ugyanazon sorsot. Gazdag ismeretek, a szellemi szabadság tudata növeszti a tetterőt, az önértzetet és bátorságot ad a magasabb pályákra való törekvésben.

Tudományos hölgyeknél ezen törekvés épen olyan dicséretes, mint természetes, és valóban Amerika művelődési munkássága a miénkkel összehasonlítva, egy kettőzött erővel véghezvitt munka benyomását teszi, minthogy a nők is minden erejükkel közreműködnek abban. Az amerikai hölgyvilág fáradhatatlan egyesületi tevékenysége a polgárháboruban, föllázdozó készségük a betegek és sebesültek ápolásában nálunk is, bár szerényebb arányban föllelhető. Sajátságai marad azonban az amerikai életnek, hogy a nők erélylyel, lelkesültséggel részt vesznek hazájok erkölcsi és társadalmi nagy kérdéseiben; sajátságai marad azon eléggé nem méltányolható bősége a bátortásnak, serkentésnek, támogatásnak, melyben mindazon ügyek részesülnek, a melyekért a hölgyek hevülnek.

Az északi lakosság példátlan szívóssága az 1863. és 1864-dik évi megpróbáltatás napjaiban igen nagy részben a női hazaszeretet kifolyása volt. Hogy a nők mindinkább nagybodó mérvben lépnek föl és be a nemzeti munkásság műhelyeibe, szintén összefüggésben van azok műveltségi magas fokával, ám-bár alapokai között kevésbé öröndetes viszonyok sem tévesztendők szem elől, milyenek a növekedő fényűzés és a tulajdon házi tűzhely alapítása körül fönnforgó nehézségek.

Mindenkor elég nagy dicsősség egy fiatal országra nézve, ha nyilvános iskola állomásainak három negyede női kézben van. Sokat beszéltek újabb időkben, amerikai buzditásra, Európában is a női foglalkozás teljes jogosultságáról az orvosi pályán, különösen Angliában, és ámbár dr. Walker Mariának meg nehéz próbákat kellett kiállani angol hallgatói részéről, mégis csak kevés értelmi belátás kell ahhoz, hogy épen ezen surlódás folytán van legtöbb kilátás a jövőre.

Dr. Walker Maria nem valami újat kíván, hanem csak a

lovagias elődök ösztönszerű gyakorlatának az ujkori tudományok eszközei által emelt és tisztázott visszaállítását.

Mit tehetnek a nők a betegek körül, eléggé tanuskodnak a német diakonisták és irgalmas nénék művei. És legyenek bár még soká megtagadva tőlük az akadémiai, sőt még a segéd-orvosi tisztségek is, gyümölcstelen még sem leendő; jövője árnyékából mindinkább előtérbe látszik lépni a női munkaképesítés nagy kérdése, még pedig évről évre határozottabb körvonalakban.

Hitvesemhez.

Csukássi Józseftől.

Ár hat éve innen-onnan,
Hogy enyémnek mondalak,
S nem vétettünk szivben, szóban
Egymás ellen azalatt.
Most is úgy süt ránk a nap le,
Most is olyan melegen,
Csillagunk is úgy kísér még,
Mint a „honvéd-ligeten.”

Az az érzés, mely kicsattant
Egy édes percz melegén,
Könny, ha érte, színe, fénye,
Csak dúsabb lett levelén.
Az az érzés bár azóta
Nőtt is szivünk mélyében,
Most is olyan mint
Születése perciben.

Ha kajánság sebze minket,
S vérezél vagy vérezém,
Vigaszt másutt nem kerestünk,
Csak egymásnak kebelén.
És ha lelkünk röpke szárnya
Oda künn megdermedett,
Csöndes házi tűzhelyünknek
Melegén fölengedett.

Legyen áldott, százszor áldott,
Az az óra, perczenet,
Oh, a melyben nékem adtak,
Igy, a mint vagy — az egek!
S bár szobánkat kisedeknek
Vig zaja nem tölti bé,
Megnyugszunk, — jól minden úgy van,
A miként Ő rendelé!

A józan ész utján.

— Elbeszélés. —

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás)

Oszkár lehajtotta két kezére fejét. A leány egyideig naiv kaczerkodással nézte, aztán föltámadt büszkesége, az a büszkeség, mely egyszerre jégpánczéllal vette körül szivét. Mindaz, mit a regényekben olvasott, fejében szállt egyszerre s villogó szemekkel megállva Oszkár előtt, erős, csengő hangon így szólt:

— Ön ma egy kérdést intézett hozzám, melyre most feleletet adok — kívánsága szerint. A kérdés nem volt őszinte, az én feleletem őszinte lesz a legszélső határig. A Nagyhagyak büszkéi őt águ nemesi koronájukra, de én kilencz águ grófi

koronát akarok viselni. Jegyezze meg magának, és ez utolsó szavam: kilencz águ grófi koronát.

Oszkár mintegy lebilincselve, elvarázsolva, mozdulatlan nézett sokáig a leány lángoló arcába, ragyogó szemébe. Soha még ily elragadó szépnem nem látta. Reszketve nyílt meg ajka, de a leány büszkén intett, hogy hallgasson. Szomoruan nyult kalapjához Oszkár, egy perczig még habozott, aztán néma főhaj-tással távozott.

A kapuban a kis iskolamesterrel találkozott. Alázatosan leemelte kalapját a kis emberke, s bátorkodott szolgálni egy szippant burnóttal, Oszkár szomoruan megszorította kezét. Szegény kis ember!

Lehorgasztott fejjel, tántorogva ment odább a Duna-parton a fiatal ember, mint az állomkóros, a ki se nem lát, se nem hall. Maga sem tudta, hogy jutott föl a gőzhajóra. Leült ott leghátulra s mereven bámulta, hogy csapkodnak a hajó oldalához a hullámok, s hogy törnek meg és foszlanak szét. Ah, úgy törnek meg s úgy foszlanak szét az emberi vágyak, és tervek is!

Hűvös, esti szellő szállt a vizen, s jól esett az ifju forró homlokának. A vér még forr, még lázong, majd lehűti az idő. Még sajgott a friss seb a fájdalom, a harag, a sértődés és csalódás metsző vasa alatt; majd beheged... majd, majd...

Mintha valami döfést érezne, önkénytelen szívéhez kapott Oszkár. Megcsörrent zsebében valami. A jegygyűrűk voltak.

Reszketve vette ki s egyenkint leeresztette a vízbe. Hasonló érzés volt, mint ha valakit, a kit nagyon szeretett, leeresztett volna a sirba. A hullám összehajolt fölötte. Mennyi édes álom, mennyi remény és boldogság lett eltemetve e két kis gyűrűvel!

A fiatal ember összébölgömbölte kabátját. Fázott. Fogai összevaczogtak, annyira fázott.

— Kezdődik a reális élet, igen, igen, a reális élet, — szólt dideregve s szomorú mosolyra vonva szét ajkait.

III.

A reális élet derekas mellhártya-lobbal kezdődött. S miután nem halt belé Oszkár, azt hitte, a házasságba sem fog belé halni. Belátta, hogy atyjának igaza van; Somkuthy miniszteri tanácsos ur nem megvetendő partie ipának s ráadásul elveheti az ember Valéria kisasszonyt is. Boldog Isten, hisz az emberek egyebet is megtesznek a carriéreért. Valéria kisasszony a 25 év körül lehet, de még mindig meglehetősen csinos s a lapokban mindig ott szerepel neve a bálkirálynők közt. Szerény és komoly, elegáns és finom, ideálja ama hibátlan női tökéletességnek, mely valami középet foglal el a viaszbabu s az apácza közt.

Nem emlékezik senki reá, hogy valaha egy meggondolatlan szót hallott volna tőle. Már piczi korában csodálták, soha be nem piszkolta ruháját, s példányképe volt az illedelmes gyermekeknek, mint férjhezmenetele után az erényes nőknek. Szenvedélytelen, nyugodt magaviselete kétségbeejtette férjét. Talán menyezője napján sem vert melegebben a szív, az alatt a szemérmes kebel alatt.

Oszkár különben nem panaszkodhatott. Két hétre esküvőjük után megkapta titkári kinevezését. A stafírung kitűnő volt, minden a legnagyobb bőségben s mindenben rajta Valeria elegáns izlése.

Mindenki irigyelte Oszkárt. Ha valami hiányzott még a boldogsághoz, annak csak Oszkár ferde kedélyében kellett rejleni. A septemvir ő méltósága ép úgy meg volt erről győződve, mint a tantek egész serege. Valeria oly angyali, oly tökéletes

volt mindenkinek, hogy Oszkár maga is a sok dicsérettől elbódulva s neje kitűnőségétől leveretve, lelkében kész volt penitencziát tartani.

De hiába volt minden erőtetés. A szerelmet nem lehetett önmagára hagyni. Hiába kereste a mámort; az a fagyasztó józanság neje arcán rögtön észére térítette. Nem voltak itt önfeledett perczek. Azzal a szelid, nyugodt, hideg képpel nyujtotta ajkát csókra is a nő, melylyel egyéb házi kötelességeit végezte. Az is csak épen egy-egy kötelesség volt neki.

Az a csöndes házi béke terült el fölöttük, az a szakadatlan szélesönd, melynek nincs vihara, még csak szellője sincs, az érzelmek ama lomha pangása, ama végtelen egyformaság, melyben kiszabott taktusban ver a szív s az ajkon rajta van az illem formaságainak szigorú bilincse.

Tán épen hozzá illett e házi nyugalom a békés bürokratikus élethez, a test és lélek ama tespedéséhez, melyet csak az aranyér háborgat olykor-olykor. Semmi sem történt, a mi a vért föl kavarta volna, s ha Oszkár szívében mégis lázasan háborgott néha az a vér, neje arról nem tehetett. Ő bizonyára nem adott rá okot.

Mit kívánhatott még tőle Oszkár? Könnyelműség és hivalkodás távol járt tőle; kiszámított mindent pontosan s a szerint intézte cselekedeteit. Mit kívánhatott még férje? Nem volt benne semmi szeszélyes, semmi tulajdonpogó, semmi abból a fantasztikus, majd ábrándosan, vakmerően föl szálló, majd gyermekesen gondtalan lényegből, melyet oly élesen megrótt Oszkár a kis iskolamester leányában.

Ah, és mégis mily reszketve, egész lényében megrendülve emlékezett vissza reá! Ah, mily más élet lett volna az a kedves gyermek oldalán! Visszaidézte lelkébe képét, úgy, a mint mindig látta, mindig mosolygó ajkkal, ragyogó tüzes szemekkel, a földre szállt költészet, mely szeszélyesen csapong. Mennyi báj volt még szeszélyeiben is! Mennyi kellem és láng minden szavában, minden mozdulatában!

— És én örült észszel eltasztottam magamtól! — suttogá lázasan.

Kimondhatatlan keserűség fogta el szívét. Az önvád mardosó gondolata, mint éles kés furódott belsejébe s nem bírta többé kihuzni — soha, soha.

Hasztalan törekedett igazolni magát. A szakadás, melynek okát első perczben a leány fejére háritotta a sértett büszkeség és lázas harag, más színben tűnt föl most neki.

— Én voltam oka, én voltam! — nyögé keservesen.

Ha elragadta a leányt a hiuság és büszkeség, ő volt oka, egyedül ő. Ida heves, érzékeny szívének föl kellett lázadnia a lealázás ellen. Ah, mily örömet esdekelt volna most Oszkár térdein bocsánatot! Késő volt, minden késő. Összetörve egy élet boldogsága. Talán kettőé.

Igen, igen, két élet. Mert Ida többé boldog nem lesz. Azok a szavak, melyeket Oszkár utószor hallott tőle ez életben, sivár utat jelöltek ki a szerencsétlen leánynak, melyen a sértett hiuság és nagyravagyás, ah, talán bukásra vezet!

Iszonyu gondolat volt, melytől borzadva fordult el Oszkár. Isten őrizze lépteit! A büszkeség rossz tanácsadó, a forró, háborgó szív nem tud számítani, s egy virág oly könnyen letörik a telhetlen, durva kéz érintésére. Heves fantáziája s tapasztalatlansága oly veszélyekbe ragadhatják a szép gyermeket, a honnan nincs többé visszalépés, mint nincs a halálból. Feküdnek bár inkább halva, inkább halva, mint meggyalázva.

A kilencz águ grófi koronák lepkéi hizelegve veszik majd körül; nem nehéz egy szép leánynak kissé csiklándozni a

méltóságos léhűtők fásult szívét, de ki gondolna azért közülök házasságra? Na, aféle bétisek elkövetésétől ótalmazva van blazirt lelkők. Szegény Ida! Szegény szép, kedves angyal! Vigyázz, a hiuság veszedelmes láng, melynél elperzseled szárnyaidat!

A gondolat Idára, ellenállhatlan erővel ragadta meg szívét. Látni akarja, látni kell őt. Szilaj, vad mámor szállta meg; feje oly kábult volt, ereiben úgy forrt a vér, mialatt rövid boldogsága egykori színhelyéhez közeledett.

A kis sárga házikó a Duna parton, úgy látszik, mintha mozogna, remegne, ingadozna; a kopaszodó vén ákác fa mintha integetne sárguló gyér gallyaival. Komor, bus őszi nap volt. Mikor utószor járt itt, a tavasz nyílt épen. Mennyi virág elhervadt azóta és mennyi ifju remény!

Reszketve sietett tovább. A káposztás kertek alatt nem találta ott sétálva most az alázatos kis iskolamestert, a küszöbön senki sem jött eléje, s mikor fuldokló lélegzettel, reszkető kézzel benyitott az ajtón, idegen arcokkal találkozott. A kis iskolamester és leánya nem laktak már itt egy fél év óta, a kis öreg emberke leköszönt állásáról, eladták szegényes kis holmijukat, mindent eladtak s elköltözködtek, Isten tudja, hová.

Hiába kérdezősködött Oszkár a szomszédoknál. Senki sem tudta megmondani. Minden kutatás, minden nyomozás hasztalan volt. A napot nagynehezen meg tudták állapítani, hogy mikor távozott el a hóbertos emberke kevély leányával; a hordárt is megtalálták, a ki kis ládájukat kiszállította az indóházhoz; de azontul minden nyom elveszett.

Oszkár nem bírta elfelejteni a kedves, elvesztett leányt. Mindig csak őrá gondolt most, mindig csak ő lebegett elméjében. A gyönyör édes rezgése futott át idegein, ha szerelmök boldog perceire gondolt, s a fájdalom velőthasgató gyötrelme, ha arra gondolt, hogy a józan ész nyomoru okoskodásain lovagolva, őnmaga segített széttépni e boldogságot. Mit nyújtott neki cserébe e hideg józanész? Oly életet, melynek minden perce unalom és kín, dermesztő fagy és mardosó önvád, — tengődést, melyből sohajtva számítgatja az ember, mennyi van még hátra, míg a halál megvált.

Ifju lelke föllázadt ez élet ellen. Ha háza küszöbén belül nem találja, keresni fogja kívül az örömet, a szórakozást. Sűrűbben kezdte látogatni a társaságokat, estéit rendszeren a kaszinóban töltötte, kártyázott s nem utasított el semmi kínálkozó kalandoskát. Neje nem panaszkodott; hideg, nyugodt maradt, mint mindig. Talán valamivel hidegebb, valamivel tartzkodóbb, mint azelőtt; de hiszen ez már mindegy, 10 fokra súlyad-e a hőmérő a fagyponthoz, vagy 15-re.

De az apró kalandok, a szalonok hiábavalóságai s a kártya nem birták betölteni Oszkár szívében teljesen az űrt. Aztán valami elfojtott lelki undort is érzett, valahányszor Valeria pénzét kellett szórnia e léha mulatságokra. Neje nem tett érte szemrehányást, de ő maga heves szemrehányásokkal halmozta el magát mindannyiszor, valahányszor az első mámor elrepült. Oly erkölcsi lealázottnak érezte magát ilyenkor, hogy az undorban elfult egy időre minden szellemi tehetsége, képessége, lelkének ruganyossága.

Valeria félreértette férje kedélyállapotát s egészen más uton keresett rá orvosságot. Addig ostromolta az öreg Somkuthyt, míg csak ki nem nevezték Oszkárt osztálytanácsosnak. A septemvir ő méltósága kevély elégedettséggel dörzsölte kezét:

— A legfiatalabb osztálytanácsos a belügyminisztériumban! Még huszonhat éves nincs egészen. Mondtam, ugy-e, hogy Valeria megbecsülhetetlen drága kincs?

Oszkár sokkal kevésbé volt ugyan elragadtatva, de szívében mégis valami hálás, meleg érzés támadt neje iránt. Midőn ez este belépett neje szobájába s szokott szelid, nyugodt hangján kérdezte:

— A kaszinóba készülsz, Oszkár?

— Nem, nálad akarom tölteni az estét, ha nem leszek neked unalmas, — viszonzá.

Valéria kissé elpirult s férje nyakát átölelve, ssemérmenesen hajtotta fejét Oszkár keblére.

(Folytatása köv.)

Egy kirándulásom.

Spanyol beszély.

Irta Alarcon.

(Folytatás.)

Ugyanez évi november elejének délutánján egy rossz gebén üggettem *** felé, mely jókora város, és Cordova egyik kerületi székhelye.

Pár hetet szándékoztam ott tölteni egy barátomnál, ki a kerületi főtörvényszék elnöke volt, a kit már évek óta nem láttam.

Minél közelebb értem a városhoz, annál jobban hallatszott felém onnan a nagy harang zugás. Anélkül, hogy tudtam volna, miért, összeborzongtam. Meg kell vallani, különös érzés fogja el az embert, ha halálharangok zugása fogadja valamely ismeretlen városban. Azonban a szomorú hangok csakhamar meg lettek előttem magyarázva: halottak estéje volt.

Egyébiránt a főnebbi benyomás hatása még akkor is meglátszhatott rajtam, mikor barátomhoz megérkeztem, mert ő a legelső fogadási örömnnyilvánítások után felém fordulva, kérdé:

— Mi bajod neked?

— Őszintén szólva, kedves barátom, — felelém — nem érdemelt meg, s nem is vélek valaha érdemet szerezhetni rá, hogy diadalivekkel fogadjanak megérkeztemkor; soha sem éreztem amaz örömet, mely a nagy emberek keblét áthatja, midőn valamely város lakossága harangzugás közt meggy eléje.

— De hát mire célzasz mindezzel?

— Mondatom másik szakára. Habár soha sem is részesültem ily ünnepélyes fogadtatásban, most egészen más értelemben volt benne részem. Valld be magad is, barátom, hogy az általános harangozás, mely küszöbötökön fogadott, a legvidorabb kedélyt is lehangolhatta.

— Annál jobb, mondá barátom, — Zarko, hangulatod éppen összhangzik az enyémmel, s nagyon illik a szomorúsághoz, mely engem emészt.

— Te szomorú vagy? Mióta?

Zarko vállat vont, mialatt a lakásba léptünk.

— Mily izléssel vagy berendezve! — mondám. — Kétségkívül nő vagy?

— Nem, és nem is leszek soha.

Rá néztem.

— Te veled valami szerencsétlenség történt, barátom. Rajta, légy hozzám őszinte. Te itt elszigetelten élsz, hivataloddal járó komoly teendőid egészen elfoglalnak, s nincs senkid, a kivel emberi bajaidat őszintén közölhetnéd. Tudod, hogy mindig igaz barátod voltam, szólj, nem lehetnék-e valamiben hasznodra?

A fiatal bíró izgatottan szorítá meg kezemet.

— Igen, igen, — mondá mintegy magában; — mindent elmondok neked. Oh, barátom, én szerencsétlen vagyok.

Azután nyugodtabban folytatá.

— Most azonban mindennek előtt láss öltözködéshez. Ma az egész város künn van a temetőben. Ha kedved van, mi is kimehetünk. Utközben majd elmondom történetemet, mely egész életemet semmivé tette.

Egy óra múlva a temetőbe vivő cziprus-fasor alatt folytattuk beszélgetésünket.

Mintegy két év előtt, kezdé Zarko barátom, ***-ban hivataloskodtam a törvényszék mellett, mint ügyész. Ez időtájt szabadsággal Sevilleba utaztam.

A vendéglőben, hol szállva valék, egy föltűnő szépségű, fiatal hölgy is tartozkodott, kit özvegynek mondtak. Senki sem tudta megmondani, honnan jött, s miért időz itt.

Visszavonultsága, szomorgó arczkifejezése, és kiváló énektehetsége, különféle szóbeszédre adtak alkalmat.

Én részéről nem sokára ellenállhatlan vonzalmat kezdtem érezni iránta.

Szállása épen az enyém fölött volt. E körülménynél fogva többször találkoztunk. A lépcsőn egypárszor üdvözlöttük egymást; majd a színházban láttam őt, vagy a sétányon váltottam néhány szót vele, s rövid időn mindketten meglepettnek éreztük magunkat azon öröm fölött, melyet egymás látása mindig egyikünknek okozni látszott. Tudod, hogy mindig komoly természetem volt. Nyugodt magamviseletem nagyon illeni látszott e nő különös életmódjához. — Soha sem igyekeztem őt meglátogatni, s általában soha sem üdvözöltem őt alkalmatlan kíváncsisággal, mint a vendéglő lakóinak legnagyobb része.

E körülményt úgy látszik, észre vette, s nem vont rám nézve kedvezőtlen magyarázatot abból.

De a véletlen közelebb hozott bennünket egymáshoz.

Egy hangjegyáros megbízottja egy alkalommal, midőn nem valék honn, a számára hozott „Cenerentolá“-t tévedésből az én lakásomon tette le.

Hazaérve, rögtön megmagyaráztam magamban a hangműáros tévedését, s kezembe véve a „Cenerentolá“-t fölmentem vele a második emeletbe.

Ismeretlen nőm kitűnő bájjal fogadott, s én, miután megmagyaráztam előtte a hangjegyekkel esett tévedést, néhány bókot kockáztattam szép zenetehetsége iránt.

Azután nem sokára fölkeltem, hogy bucsut vegyek.

Ő engedelmet adott, hogy máskor is meglátogathassam.

Én egész egy hétig nem vettem igénybe azt, tartottam tőle, hogy talakodónak fog tartani. Éreztem, hogy komolyan szerelmes vagyok bele, s azt is tudtam, hogy vele szemben nem létezik középút. Tudtam, hogy részéről csak a legkinosabb gyötrődés vagy a leghatártalanabb boldogság várhat rám. Hanem ama szomoru légkörtől, mely őt környezé, mindenesetre féltem.

A közelebbi találkozásunk alkalmával megmondta, hogy Blankának hívják.

Nem sokára láttam, hogy ő is szeret.

Az én érzésem már nem volt szerelem, hanem imádás, őrzöngés.

Százsor kérdeztem tőle, miért nem akar nőm lenni. Erre mindannyiszor elhalványodott. Fölfogta szerelmem nagyságát, de borzadt a házasság kötelékétől.

Komolyan rá akart beszélni, hogy mondjunk le egymásról, s ne lássuk egymást soha többé.

Szabadságidőmet már másodszor hosszabbítottam meg, s most másodszor is vége felé közeledett.

Blanka remegett elválásunk gondolatától s mégis sürgette sokszor, hogy hagyjam el örökre.

Mily titok választhat el bennünket?

Ő özvegy és árva — én független vagyonnal rendelkezem.

Végre beleegyezett — mennyi önmagávali tusakodás után! — hogy nőmmé lesz, s hogy én e végre hazautazom új szabadságidőt kérendő, és ügyeimet rendbehozandó.

Elutaztam.

Házam csakhamar rendbe lett hozva, hogy méltólag fogadhassam nőmet. Két hét alatt megint Sevilleba utazhattam. Blankától ezalatt egyetlen egy levelet sem kaptam, holott én négyet irtam neki. Hallgatása aggasztott. Alig telt el a visszatértemre kitűzött határidő fele, már Sevilleban voltam. Ápril 30-dikán érkeztem oda.

Siettem a fogadóba, hol jegyesem és én szállva voltunk. Két napra elutazásom után ő is elutazott, anélkül, hogy a vendéglőben hírül hagyta volna, hová. Itéld meg kétségbeesésemet.

Összefutottam az egész várost — hiába.

Lemondtam minden reményről. Hitszegőnek és csalfának mondtam magamban e nőt, aminél nem is lehetett egyéb. Kijátszott engem, hogy megszabaduljon nagyon is komoly szerelmemtől. Mily csalfaság!

Ezután visszatértem ***-ba, hol ismét folytattam hivatalomat, mignem e város törvényszékében léptettem elő, hol másfél éve működöm.

Azóta visszavonultan élek itt, még mindig szeretve ama csalfa nőt, vagy gyűlölve tán — mit tudom én!

— — — — —

A temetőbe értünk. A ***i temető nagyobbára egyszerű fakereszteltől borított kopár mező. Drága siremlékek nem zavarják szegényes egyhanguságát. Az ily szegényes temetők gyakoriak Spanyolországban. Csekély kiterjedésükkel még azon további kellemetlenül ható szükségesség is jár, hogy új beköltözőinek helyet készítendő, a további lakók sirját nagyon is gyors időközönként fölassák — több közös halmazba rakván össze a csontokat.

Szomoru gondolatokba merülve lépdeltünk e halma-zok közt.

Zarko barátom szeme borzalmat kifejező tekintettel akadt meg egyszerre egy — csak legközelebb kiásvott koponyán.

— Mi ez? — kiálta föl elsápadva, miközben reszketve tartott botjával a még jóformán hajás koponyára mutatott.

Én megmeredve tekintettem oda — a koponyán jókora szeg volt keresztülve. A felső részen jól látszott a szeg feje. A borzadály miatt nem tudtam szólani.

Barátom magához térve némileg, folytatá:

— Isten, ez a te gondviselésed! Ime egy iszonyu bűntény, mely büntetlen maradt, és melyet te most a föld gyomrából a törvény színe elé idézesz.

Azonnal hozzá látott a bírói eljáráshoz. Törvényszolga után küldött, s fölvevén a leletre szóló jegyzőkönyvet, hivatá a sirásót.

— Meg lehetne-e tudni, kié voltak e maradványok? — kérde tőle barátom.

— Miután e helyen találtattak, kétségkívül azon holttesthez tartoznak, melyet tegnap este kiástam, hogy egy új koporsónak helye legyen.

— Meg lehetne-e tudni azon egyén nevét, kié e fő volt?

— Talán, — felelt gondolkodás után a sirásó. — A kiásott koporsó meglehetősen jó állapotban volt még, én tehát haza vittem. Talán fedezhetünk föl rajta valami utbaigazító jelt.

Az előhozott deszkadarabokon még néhány aranyos rongy fityegett, apró ércszegektől tartva, melyek valami nevet képezhettek. Azonban a kelme-darab össze volt rongyolva, s a szegek nagyjából kihullva. De a nyomok után, melyeket az utóbbiak a fában hagytak, sikerült végre barátomnak e fölirotot kibetűzni: A. Q. R. 1852. R. T. P.

Barátom sugárzó tekintettel kiáltott föl:

— Elég! Megtaláltam a fonal végét, melylyel áthatolok a tömkelegen.

Az alguazil csomagba kötve a vizsgálati tárgyakat, a városba indultunk, s mindjárt a legközelebbi lelkészi hivatalba nyitottunk.

Zarko előkérte az 1852-diki halottas könyvet.

Szorgosan átvizsgálta annak minden lapját, de nem talált oly névre, melyhez a fönnebbi kezdőbetűk illettek volna.

Más lelkészihivatalba mentünk — aztán ismét másikba. Végre a törvény embere a negyedikben ily halottaskönyvi jegyzéket talált: „*** városa szent-egyházi kerületében 1852. május 4-dikén elsőrangú temetéssel Don Alfonzo Quieterez del Romeral, helybeli birtokos vitetett örök nyugalomra. Utósó szentséget nem vett föl, sem végrendeletet nem tett, mert szél-ütéstől érve, hirtelen mult ki 31 éves korában. Neje madridi származású, Donna Gabriele Zahara del Valle volt. Gyermeke nem maradt.

Zarko lemásolván e sorokat, a lelkésszel hitelesíttette.

— Minden tisztán áll előttem, — mondá barátom utközben, amint hazafelé mentünk. — E homályos büntény egy hét alatt ki lesz derítve. A szélütés vasból volt; van feje és hegye. Itt van a csomagban. Most még a kezet kell megtalálnom, melyben a kalapács volt.

— Egy szomszéd ezt vallotta: „Don Alfonzo Quieterez del Romeral, helybeli gazdag birtokos, néhány év előtt hosszasan időzött, Madridban, 1852-ben Zahara Gabriela nevű kitűnő szépségű nejével tért vissza. A tanu állítja, hogy több estét töltött az új házaspárnál, s volt alkalma meggyőződni a háztartásukban uralkodott gyöngéd egyetértésről. Továbbá: az urnő egy ízben elutazván, negyedfél hónapi távollét után megint haza jött, s visszatérte után történt Don Alfonzo halála. A fiatal özvegy sulyos beteg lőn nagy fájdalomban, s elviselhetlenné levén a városban való további maradása, mintegy két hét múlva özvegygé létele után, május közepe táján végkép elköltözött ismét, csak egy ügyvivőt hagyva hátra. Ennyit állithat eskü mellett.“

Ellenben a megboldogult Don Alfonzonak egy volt cselédje így vallott: „A fiatal házasság nem élték oly csendes házi békében, mint látszott. A negyedfél havi elválás, mely megelőzte az utósó egy hetet, melyet még egymással töltöttek, titkos viszály következménye volt, mely még házasságuk elején kezdődött. Don Alfonzo halála éjjelén éjfél tájban heves csengés és az urnő jajveszékése riasztotta föl a cselédeket, ki zilált hajjal, sápadtan, remegve és sirva látták urnőjüket a szobából kirohanni, kiáltván:

— „Quieterez! . . . orvost! . . . Alfonzom! . . . Az ur meghalt!“ . . .

Vallotta továbbá, hogy urukat az ágyban fekvé találták, s

a rögtön hívott orvos azt állítá róla, hogy agyvelő-szélhűdésben mult ki.

Ugyanezen orvos, most kihallgattatván, megerősíté akkori kijelentését.

Most azonban az orvosilag megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a koponyában vert szeg okozta Don Alfonzo halálát, mely azonban bármely orvos szemében is csakugyan agyvelő-szélhűdésnek látszhatott.

(Vége köv.)

Az indiai szöveteokről.

(The Textile Manufactures and the Costumes of the People of India. By. P. Fenbes Watson.)

Kelet-India gazdagsága bevett szójárassá vált. Azon angolok, kik még az Akhbár udvari pompáját látták, — márványpalotáit, melyek a szobák ezreit foglalták magukban, a számos és legnagyobb fényvel öltözött, nemes kövektől ragyogó szépségeket, roppant elfogadó termeit, zsufolva az arisztokracziából való udvaroncokkal, kik gyémántokkal borítva büszkélkedtek fővegeiken lengő tollaik alatt, a sátoroknak nemes kövekkel lepett boltiveit, melyek egy négyszög angol mérföldnyi tért foglaltak el, körítve aranyozott kövekből rakott tornyokkal és képekkel ellátott fallal, bevonva a leggyönyörűbb szőnyegekkel és ékitve arannyal áttört drága kövektől és gyöngyöktől csillogó függönyökkel, — mindezek messze hirdették, hogy nincs uralkodó e világon, mely ehez hasonló pompát birna kifejteni.

És mindezt fölülmulta Tahán shach, midőn trónra léptének első napján, ékszerektől tündökölve, páva-trónjára ereszkedett, a legdrágább ülőhelyre, milyen valaha halandó helyet foglalt, és kinevette azokat, kik kincseit megszámlálni akarták.

Ez egyetlen ünnepély 1.600,000 font sterlingbe került, mely a nép közt szétszóratva, kizsarolt adó alakjában ismét visszafolyt. — Akhbár udvarában egy fehér és fekete márványkoczkából álló sakktábla is volt, két egymással szemközt fölállított arany székkal, melyekről a játszó gazdag ruhába öltöztetett élő alakokat, harminczkét női szépséget vezényeltek. A vesztos fél élő alakjait átengedte a nyertesnek, és háreméből új hadsereget hozatott.

India majdnem kimerithetlen gazdagsággal bir, és noha az angol uralom alatt az előbbiekhöz hasonló pompa nem látható, mindazonáltal Akhbállabad városában pár év előtt meglehetősen császári fény fejtetett ki. Egy mérföld hosszú és két láb szélességű ut a katonák ezreitől és egy negyed millió néző által volt elborítva, mely uton az alkirály Közép-India több száz herczegétől kísérve, a nagy congressusra lovagolt. A kíséretnek nagyobb része elefántokon ült, mely elefántokat a drága arannyal és gyöngyökkel kivarrt szőnyegek alig lehetett látni, míg a lovasok drágakövektől csillogtak. És bár e pompa meg sem közelitheti azokat, melyek a nagymogul alatt láthatók valának, az Indiára vetett adó nem csekélyebb, mert az angolok épen úgy értenek a zsaroláshoz, mint értett ahhoz Akhbár.

India nemcsak kincseire, de lélekszámra nézve is roppant gazdag. Orosz-, Német-, Fraczia-, Olasz- és Angolország összevéve nem bir annyi lakóval.

Tisztán áll tehát — mondja az indiai iparról és szövetéről szóló, főntebb jelzett, s a világ egyik legnevezetesebb könyvének szerzője, — hogy ily birodalom egyik legjelenté-

kenyebb vevőnek ígérkezik, mert ha e roppant számu népnek csak egytized részét felöltöztetni akarná, Anglia megket-
tőztethetné szövőszékeit, és bár a tömeg igen nagy része alig
födi be testét itt-ott, a legnagyobb iparral bíró nemzet még
pusztán ezen szükségleteket sem képes földözni.

És mi az oka annak, hogy az angol és francia gyárak
mindekkoráig oly keveset szállítottak Indiába?

E kérdésre legelőször dr. Watson felel meg azon kitűnő
munkában, mely a mi forrásunk, és melyben az átszőtt és ki-
varrott mintákat tárja szemünk elé, és legott azon utasítással
kíséri, miként lehet kivinni azt, hogy e majdnem határtalan
eladással biztató vásárhelyet Indiában, ugy Persia- és Közép-
Ázsiában meg lehessen nyitni.

E számtalan milliói Ázsiának, a legrégebb idők óta vál-
tozatlan divat szerint öltözködnek, és hogy az európaiak itt
vásárt nyithassanak, mindenek előtt szükséges, hogy megismer-
kedjenek az itteni divattal.

Ez, daczára az angolok hosszú uralkodásának Indiában,
nem történhetett meg, mert többnyire haszontalan arisztokraták,
vagy almogulok uralkodván, csak is a zsaroláson járt eszük,
hogy gyalázatos uton-módon mielőbb gazdagságra vergődjenek.
Csak is most sikerült egy tapasztalt tudósnak és a körülmények
horderejét fölfogni tudó embernek, Indiát békés uton és pedig
könyvek által meghódítani.

Utasítást ad az angoloknak, hogy az eddig csak is elnyomás
által fékezni akart indiaikkal mint lehet megbarátkozni, és e
barátságot mindkét félnek hasznára fordítani.

Nekünk gyárosokat kell nevelnünk, — mondja — kik a
keleti népeknek az európaiakénál sokkal finomabb izlését
kielégíteni tudják.

Dr. Watson egy művet adott Angliának, mely tizennyolcz
hatalmas kötetből áll és lapjai az indiai szövetek eredeti
mintáit adják a vizsgálódnak és tanulni akarók szeméi elé.

E sajtóságos és nagyszerű mű csupán husz példányban lé-
tezik. Ezekből két példányt Angliába küldtek, a többi Belfast,
Bradford, Dublin, Edinburg, Glasgow, Halifax, Huddersfield,
Liverpool, London, Macclesfield, Manchester, Preston és Salford
városokba olvastatott el és tétetett azok érdekei szerint hasz-
nálhatóvá.

A szerző kimondja, hogy ő a gyárosoknak ohajt hasznára
lenni, és minő nagy előnyök származnak ebből, kiválik e
néhány példából.

Legelőször is azt tapasztalhatja a gyáros, hogy az indiai
szöveteknek mintái nagyrésztben már századok óta bizonyos
osztályok és kasztoknak változhatlan öltözetét képezik, és hogy
a ki azt tanulmánya tárgyává teszi, annak nem kell attól tar-
tania, hogy az kimegy a divatból, mint Európában, mely örült
módon, eszeveszett párisi piperésznők és az utczák szemtelen
hősnői által engedi magát zsaroltatni.

Az indiai és európai divat homlokegyenest ellenkezik.

Megemlítésre méltó még, hogy a hinduk, épen úgy, mint a
mohamadánok öltözetei, soha nem jönnek érintkezésbe sem az
ollóval, sem a tűvel, maga a szövőszék szabja azt ki és készíti
el shawl, plaid vagy kendők alakjában.

Ezek képezik a férfiak turbánját, lunginját, vagy dhotiját,
mint a nők sarisát.

A turbán hoszu, de keskeny szövetből áll, melyet
művészi ráncokban csavarnak a fejre. A lungin hasonló, de
már nagyobb darab szövet, mely, mint a plaid, be födi a

vállakat és a test felső részét. A dhoti egy öv, melyet a derék
és czombok körül csavarnak és elfödi a közép testrészt. E
három öltöny darab képezi a szegényebb osztály egész
öltözetét.

A sarisa nő számára készített plaid, mely egyuttal
szoknya és köpeny gyanát használtatik, és különféle csavariu-
tásai által, előtűnteti a termet legkecsesebb részeit.

A színezet különfélesége s az öltönydarabokba szőtt
diszítések, a csavarodások, ránczolatok szerint, a mint azt az
idő kívánja, ez egyszerű öltözet oly változatosságot nyújt,
minőt Európában a mindennapos új divat mellett sem ér-
hetni el.

Jellemző még, hogy a hinduk öltözete kiválólag gyapju-
szövetekből áll, és hogy bizonyos színek és árnyalatok kedvel-
tek. A diszítésekre gyakran használnak aranyat, és pedig igaz
és finom aranyat, s e diszítések munkái — pontosan a czélnak,
melyre az illető öltöny-darabok használtatnak — megfelelőleg
vannak készítve; s ez igen fontos az európai gyárosra nézve,
miután pontosan kell tudnia, hogy minden öltöny-darabot mi
czélra használnak; azon részek, melyek a csavarítások által
betakartatnak, nem igényelnek diszítést.

Legfontosabb, mit Watson különös sulylyal jegyez meg,
hogy a hinduk csakis oly festett szöveteket használnak, melyek
színüket semmiféle mosásnál el nem hagyják. A benszülöttek e
tekintetben igen ügyesek. Az is mindig szem előtt tartandó, hogy
a hinduk alsó és felső ruhája egy, ez képviseli a köpönyeget,
kabátot és az inget, és hogy igen gyakori mosásnak van kitéve.
Azon gyártmányok tehát, melyek ott eladatni akarnak, szüksé-
ges, hogy nem csupán szépen füstve, de finomak, puhák és erő-
sek is legyenek.

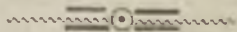
A hindu vevők sokkal tapintatosabbak és értelmesebbek,
mintsem hogy magukat a csalni szerető angolok, vagy más
európaiak által lefőzteni engednék. Az előkelő osztályok izlését
nehezen sikerülne bármely európai gyártmánynak is megnyer-
hetni, — igen, de az alsóbb osztályok száz millióit lehetne ve-
vők gyanánt megnyerhetni, ha a szövetek, mint ott, szolidan
készítettetnének, és olcsóbban adatnának.

Gépeink soha sem fognak versenyezhetni a hindu fonó-
nőkkel. A daccai finom musselin, a shawlok és cashmirok örö-
kös hindu czikkek maradnak.

Az eddigi kutatások által azon fölfedezéshez jutottak, hogy
az európai fonalak több szálát tartalmaznak és azért nem lehet-
nek oly vékonyak; míg az indiai finom fonal négy, az európai
hét szálból áll, s a hindu fonalszál átmérője is sokkal cse-
kelyebb.

Watson munkája szerint, míg Európában egy szálnak
68—8 és 56—6 csavarodása van, az indiai 110—1 és 80—7
csavarodással bír. Fbben rejlik a hindu szövetek tartósságának
titka, összehasonlítva az európai gyári szövetek csekély tartóssá-
gával.

A hindu fonónők csupán hajnalkor, míg a harmat föl nem
szárad, fonhatnak, és mind ama roppant vékony szálak ma-
gától a természettől vannak megeresztve; csakis így hihetjük el,
azon mesésnek látszó állításokat, hogy 66 rőf szövet egy kokus-
dióhéjba szorítható, s hogy a tehén a harmatos füre terített
mousselint harmat helyett föl akarta nyalni.

Egy hét története.

Október 16-dikán.

Kortés-élet a fővárosban. — „Ki a vivát?” — A magyar gazdasszonyok. — Benza Ida kisasszony. — Faust előadása. — Élvezetre élvezet. — Sikerült paródia. — A magyar az első ősz-nyelv. — Horváth István felébred 100 év múlva. — Noé apánk magyar nyelven szidja fiait. — Eljen a nagy humorista.

„Mi zaj riad, mi nép tolong, az uri-uteza járdáin” énekelhetné egy modern füzfa-poéta, ha a hét egyik nevezetes eseményét akarná zöngzatos jámbusokban, csengő-bengő rimekben megörökíteni. Szép, valóban szép és épületes látvány tárult a járó-kelők szeméi elé, ha lépteik véletlenül az uri-utezai Schőja kávéház elé vezették. A kávéház nyitott ajtait néptömeg állta körül, a kávéházban jogászok állnak, felfegyverkezve dákókkal és játéklapdákkal, s elállva tartják a bemenetet. „Ide jöjjön, kinek kedves az élete,” rikácsol egy éles hang, s tollas kalapját szemére huzva, daczol az ajtón kívül álló jogász kollegáival. Az intra dominium és extra dominium kérdése felett foly a per; ki foglalja el a kávéházat a maga pártjának: a veres vagy a fehér toll? Ki a vivát? kérdik a belépni kívánótól, s ha nem adod meg helyesen a jelszót, a jelölt nevét, be sem teszed lábadat az ajtón. Ballagi vagy Timon? ez ma a napi kérdés Pesten, s e két név osztja pártokra az egyetem jogi karának hallgatóit. Ez komoly, életkérdése az ifjúságnak; ettől függ a jövő nemzet boldogsága: hogy ki legyen az idén a jogász-segélyező-egylet elnöke. Ezért keltek egymásra bottal, dakóval, esernyővel, kinek milyen argumentuma volt leghamarabb kezénél, azzal igyekezett jogát megvédeni. Végre is, midőn nem tudták egymást kapacitálni, s meg nem szüntek egymást jobbra-balra czibálni — közbe lépett a békítő rendőrség, s ez döntötte el köztük a fontos elvi kérdést, megmagyarázván nekik, hogy a perlekedést békés uton is ki lehet egyenliteni. Erre aztán valamivel csendesebb lett az uteza is, a bámuló suszter-úasok is tovább állottak az ajtóból; a vén asszonyok és cselédek pedig töprengve a látott dolgok felett, szép lassan czammogva, saját dolgaikra mentek. Így folyt le az érdekes jelenet, ama kávéházban, mely 24 év előtt ugyanily lelkes ifjúságot látott falai közt, csak hogy akkor nem ily nevetséges semmiség ébresztette föl benne a tetterőt és lelkesültséget. Hiába, az idők változnak, s mi is változunk az idővel. Ma minden nagyobb zajjal, külsőséggel és kevesebb belértéssel lép fel, mint régen. Minden törekvés ma oda irányul, hogy a figyelmet tarka-barka, színes, mázos külsővel lekössük, s ez által a lényegtől elvonjuk. Ma nagy, cifra falragasz kell, torzon-borz alakokkal, s az előadás üressége nem tűnik fel.

Ilyen körülmények közt nagyon jól esik oly nyugpontra találni, hol a mesterkéletlen jószívűség, a kegyelet és emberbaráti szeretet üti fel tanyáját. Felkerestük az üllői-uton fekvő „Köztelek” épületét, hol a magyar gazdasszonyok kiállítását rendeztek az idén is, mint rendesen minden évben szoktak. Vasárnap, délelőtti 9 órakor nyílt meg a kiállítás a közönség előtt, s már első napon is oly gazdagon és meglepő szépen láttuk megrakva az egyes szakokat, hogy az idei kiállítás, egy pár

szak kivételével, jóval túlhaladja a megelőzőtt évekéit. A nagy teremben női kézi munkák vannak kiállítva, melyek közt minden esetre egyike a legszebbeknek Számy Mária és Jármay Arminné urhölgyeknek ruhaszövet-hulladékokból készített szőnyegei. Szép himzéseket és kötött munkákat állított ki a pestbudai nőipar-egylet munka-bazárja. Meglepő Molnár Lajos fodrásznak hajszínekből készült virágcsokra. Kiválóan szép tárgyak: Wiederspacher Leopoldina horgolásai; Reich Simonné himzései; Buzzi Antónia asztalkája és albuma, fa-mozaikokból; Láughy-Glacsák Lujza magas himzésű virágbokréája, üveg alatt, arany keretben; a 13 éves Weinhard Sarolta két himzett széke, Pfeifer Ella gyöngy- és selyem-himzése; Horváth Bella csipkéi; Stettina Ilona két csinos olajfestményű tájképe. Nagy halmaza a himzések-, horgolások-, varrások-, rajzolások s más kézi munkáknak, melyek jobbra a gazdasszonyegylet árva-leánykáitól kerültek a kiállításba, s mind arról tanuskodnak, hogy e leánykák nevelése és gondozása igen jó kezekben van. Ki győzné mind elszámolni a sok szebbnél-szebb tárgyakat? De most veszem észre, hogy majdnem elfeledtem a tárlat két legérdekesebb tárgyát, melyeket csak azért választottam el a többitől, hogy a figyelmet annál inkább fölkeltssem irántuk. E tárgyak egyike Csernovics Jánosnénak avit, tépett selyemből készült ágytakarója; a másik a 69 éves Návay Konstancziának velencei karnevalja, mely hat hó alatt készült, és a meglepő színek és a fény mesteri felhasználása által tűnik ki. Szép tárgyak még s a többiektől egészen elütők azon török czikkek, melyeket Braun Lajosné hozott Sztambul bazárjából, s közszemlére kiállított. A három magányában visszavonulva dolgozó török nő alig hitte, hogy lilaszínű és zöld bársony isleme papucsai, melyekre oly nagy gonddal himezte aranyfonállal a cserfa-leveleket, a hitetlenek kiállításába kerülnek. E papucsok és más apró czikkecskék tanuskodhatnak arról, hogy a török nő sem tölti idejét tétlenül a háremben, mint azt a nálunk általában elterjedt hiedelem tartja.

A második terem az idén sokkal szegényebb a tavalynál, s annak oka nem a kiállítóknak, hanem a rossz termésben kerecsendő, mert az év nem volt kedvező a gyümölcsöknék, amde azért a buzgó molnári plébános, Szabó József ur, ismeretes buzgalma az idén sem sajnálta a fáradságot, hogy almáit a kiállításra beküldje. A főtisztelendő az idén ötvennégy darab 13 fajtu almát állított. E teremben vannak a „befűttek”, „besavanyítottak”, „aszalványok” és zöldségek. A harmadik teremben vannak Litz aczéleszközei s Kutschera bádogos konyha-eszközei. A negyedik teremben vannak Ohm varró- és kötő gépei, Fischer porcellánjai és Tékh András helybeli asztalos székfaragásu művei. A pohárszék (értéke 1200 frt) a kecskeméti kiállításán is arany érmet nyert. Figyelmet érdemelnek György József nagy választékban kiállított szücs munkái és láb-szőnyegei. A sok érdekes tárgy úgy össze-vissza kuszálódik az ember fejében, hogy azt sem tudja, mit látott, mikor a termeket elhagyja, annál kevésbbé tudja azokat úgy megemlíteni és leírni, mint a hogy azokat látta; s ez mentse ki, ha netán említésre méltót föl nem jegyeztem. A magyar gazdasszonyok ez évben is

derekasán megfeleltek nemes feladatuknak, s önérettel állhatnak a világ elé, mint oly egyesület, mely legfőbb életjelt ad magáról és legtöbb tevékenységet fejt ki. Működését áldás is fogja követni mindenha.

És most elégülten hagyhatjuk el a „Köztelket“ s menjünk a nemzeti színházba, hol szombaton harmadszor lépett fel Benza Ida, mint szerződött tag. Ez uttal „Faust“-ban Margitot énekelte, de már az első jelenetnél észre lehetett venni, hogy hangja fátyolozott. A közönség élénk érdeklődéssel és feszült figyelemmel leste minden arczmozdulatát és taglejtését, mely ma este még remekebb volt, mint a megelőző két előadásán. Több tere is volt játéknak, s valódi művészettel oldotta meg nehéz feladatát, mivel Margit a legnehezebb szerepek közé tartozik. Hangja érezhetőleg tompult, s már-már attól kezdtünk tartani, hogy az előadást nem fogja teljes sikerrel bevégezni, de nagy örömről — csalódtunk; mert Benza Ida k. a. minden körülmény közt urnője hangjának, a négyesben már a maga teljességében használta hangját s az ablakjelenetet nagy hatással énekelte. Az est egyike volt a legélvezetesebbeknek, mert ritkán láttunk ily kerek, összhangzó, művészi előadást, mint minő a „Faust“-é volt. Benzával osztozott a sikerben és babérban Hajós Zsigmond, ki Faust szerepét jobban és hatásosabban énekelte, mint valaha. Faust különben is legjobb szerepei közé tartozik, s a művészetet, melyet a közönség tőle mindenkor élvezett, most énekében és játékában is sokszorozottan találta. Sybelt Blaháné énekelte s a közönség bő tapsokban adott kifejezést tetszésének. E szerepet jövőre is meghagyhatnák Blaháné kezében, hol mindenesetre jó kézben van. Köszeghy, mint Mephisto is méltán megérdemelte a közönség tapsait.

Alig pihentük ki magunkat a Faust remek előadása után, másnap reggel már új élvezetet nyertünk a megyeház nagy termében, hol az öreg Táncsics Mihály sikerült humorisztikus fölolvasást tartott, parodizálva a mult század végén és e század első felében élt magyar nyelvészeket, kik a magyar nyelvet a héberrel és asszírriai nyelvvel hozták rokonságba. Táncsics Mihály tovább ment, s azt állítja, hogy az első nyelv a magyar volt, ezen beszélt Ádám és Éva a paradicsomban, ezen nyelven átkozta meg a részeg Noé az ő fiát Káint, s ebből származott a világ minden nyelve. Parodiája telve volt a legeredetibb ötletekkel és humoros szikrákkal, úgy, hogy a hallgatóságot folytonos derűtségben tartotta. Felolvasó nagy fáradságot vett magának s minden magyar szót egy általa felállított elmélet szerint magyaráz és fejteget. Horváth István, a ki azt állítja, hogy a héber és asszírriai nyelv a magyar nyelvből származott, azt több fényes példával igyekszik bizonyítani, s felhossa e szavakat: Nabukodonozor, mely magyarul annyi, mint Nebolondozzékazur; Ádám pedig annyi, mint adám (t. i. adám neki feleségül Évát.) stb. De Táncsics ennél tovább megy, az ő fejtegetése által megértjük Ábelt is és sok más szót, melyről eddig fogalmunk sem volt eddig. Minden fejtegetés alapját e szó képezi: **ab**, mely annyit jelent, mint: étel. Lássunk most egy pár szót a Táncsics magyarázata szerint, például: ablak. **Ab** = étel, **lak** = lyuk; ablak tehát olyan lyuk, hol az ételt tartják. Abroszban a második szótag mi volna más, mint ráz, leráz, mert ebéd után az abroszról lerázzuk az abot t. i. az étel morzsát. Abrak szóban a második tag: rak, erőt jelent, minő elmélet szerint, azt nem mondta meg; abrak tehát: erős étel, mert a ló megerősödik az abraktól. Ábrahám, mi volna más, mint az abnak, azaz ételnek a ehanja, vagy is ura, mert Ábrahamnak sok gazdagsága, nagy bősége volt az ételben. Ábel szintén magyar név, és pedig annyit jelent, hogy az abot elvitte Kaintól s bátyja e miatt

megölte őt, s így maradt aztán rajta az Ábel szó. Érdekes az abroncs fejtegetése; e szóban az **r** jelenti az abroncs kerekességét, **n**, hogy összefoglal valamint, **cs** erősen összetart, s így lesz az abroncs értelme egy olyan kerek valami, a mi felül erősen összefoglalja az abot, azaz ételt, vagy italt. Az apostol szóról nehogy azt higgye valaki, hogy az görög szó, s annyit jelent, mint küldött, hanem az tiszta magyar szó, s oly egyént jelent, a ki abot = ételt oszt el, s lesz helyesen magyarul: abot osztó el. Az abajgat szót úgy keletkezett, hogy valakitől elhajgatták, eltávolították az abot, s ő ezért azután abajgani kezdett. Ezen elmélet alapján napnál világosabban lehet megmagyarázni minden magyar szót, sőt bármely más nyelv szavait is. A német Messer = kés, nem más, mint metsző szer stb. Művét, mely több kötetre fog terjedni, az országgyűlésnek kínálta kiadás végett s meglátja, bir-e az annyi hazafissággal, hogy a magyar nemzet ily nagy dicsőségét árasztó művét kiadja! Mi úgy hiszszük, hogy e mű, mint az eddig legsikerültebb paródia, csakugyan megérdemli, hogy nyomtatásban megjelenjék. A hallgatóság a felolvasót megtapsolta és megéljenezte a humoros felolvasásért.

E. B.

Budapesti hírvivő.

++ (A királyné) mult csütörtökön délutáni 1/6 órakor érkezett meg Pestre, Gizella és Mária Valeria hercegnőkkel és Lipót bajor herceggel. A vasuti indóházat, mely virágokkal volt díszítve, ez alkalommal nagyszámu díszes közönség lepte el. Jelen voltak az összes miniszterek, gróf Andrássy külügy-miniszter, Bittó képviselőházi elnök, a főpolgármester és számos főrangú hölgy. Kevéssel a vasut megérkezése előtt király ő felsége jelent meg az indóházban. Midőn a vonat megállt, a király belépett a királyné vasuti kocsijába, hol üdvözölte őt. Ő felségeik kiléptükkor harsány éljenzéssel fogadtattak. A királyné a váróteremben néhány szót váltott a jelen volt Lónyayné, Karácsonyiné és Huyn grófnőkkel, azután Andrássyval és végül dr. Bókayval, kinek azt mondá, hogy Valeria főhercegnő kitűnően fejlődik. A király Lipót herceggel nyílt kocsiban, a királyné két leányával zárt hintóban hajtottak a várba. — A téli időnyre nézve az a kedvező hír szállong, hogy az udvar alkalmasint egész márcziusig Budán marad. Sőt gróf Andrássy Gyula külügyér is itt szándékozik tölteni a tél egy nagy részét. Persze a jó szándék kivitele a külügyek folyamatától függ. Király ő felsége mostani megérkezése előtt, Gizella főhercegnő Bécsben a bérmlás szentségében részesült. — Henrik főherceg, ki a vaspályán mult csütörtökön reggel érkezett Buda-Pestre, udvari fogaton azonnal Budára kocsizott, hol a királyi palota mellék-épületében külön lakosztályt rendeztek be számára. Megérkezése után csakhamar ő felségénél tisztelegget, kinél hosszabban időzött. Dél tájban a főherceg a siklón lejtött a várból s gyalog Pestre ment, hol az új építményeket vette szemügyre. Este az udvari ebéden vett részt s az államvaspálya esti vonatán elhagyta a fővárost. A főherceg deli alaku s fényes egyenruhájával nagy feltűnést okozott. — József főherceg al-csuthi palotájában október 12-dikén fényes ünnepély volt: ugyanis akkor kereszteltetett meg ő fenségének folyó évi augusztus 9-dikén született fia Gürtler Mihály váli esperes-plébános által. Jelen voltak a Koburg hercegek is és hercegnők több más uraságokkal.

++ (Deák Ferencz) mult csütörtökön érte meg születésének hatvankilencedik évfordulóját. Képzelhetni, mennyi és

mily szívélyes üdvözlésekben részesült a haza minden vidékéről csak úgy, mint a messze külföldről! Mindenki pártkülönb-ség nélkül ohajtá, hogy vajha hasonló egészségben és jó kedélyben ünnepelhesse még meg sok számos születésnapot, az emberi élet lehető véghatáráig.

♦♦ *(Jótekonyság.)* Kralovánszky Ida urhölgy Nyiregyházán gyűjtést rendezett ama Magyar György nevű, szerencsétlen gyöngyösi lakos számára, ki a tüzvész alkalmával nemcsak vagyonát veszít el, hanem két nagyobb gyermekét is. A nemesszívű gyűjtés eredménye 28 frt 85 kr lett. — Dr. Orbay Antal, jászkunkerületi főorvos, 1063 frt 50 krajczárt gyűjtött a pesti népszínházra, maga részéről 200 forinttal nyitván meg az aláírást. — Nagyváradon káromkodás elleni egyesület létesítésén fáradoznak; egy másik szintén alakulóban társulat pedig a jótekonyságot tűzte ki, s minden hónapban négy színi előadást fog tartani jótekonny czélokra. — Illmer Károly, a pesti „Grand-Hôtel“ tulajdonosa, a szállodájában alkalmazva lévő 12—14 éves fiúk számára iskolát állított, ellátva azt minden szükséges tanszerekkel és jó tanerőkkel. A tantárgyak: magyar, német és franczia nyelv, számolás, írás, földrajz, történelem és erkölestan. Az eddigi eredmény igen kielégítő. — A tanítói segélyegylet tőkéje örvedetesen gyarapodik. Közelébb Steinhardt Márk makói tanító küldött Zichy Antalhoz ötven forintot, abból a száz forint kitüntetés díjából, melyet a közoktatási minisztériumtól kapott. — A pesti kereskedelmi akadémia alapja javára, Fuchs Gusztáv ur 300 forintot, Kilián Frigyes ur 100 forintot, és Pokupcsi Gyula ur 100 forintot adományozni sziveskedtek. Ezen intézet igazgató bizottsága örvedetes kötelességének tartja nevezett uraknak köszönetét nyilvánosan kifejezni. — A Fröbel nőegylet javára gyorsan gyűlnek az adakozások. Maga a közoktatásügyi miniszter is alapítótag lett s ezenkívül a jelen költségvetés alkalmával ezer frt államsegélyt ígért meg az egyesület előnyösen ismert gyermekkertje javára.

♦♦ *(A pesti népbank)* a népszínház alapítói közé lépett, jó példát adva a többi pénzintézetnek is, melyeket e lépéssel megelőzött. Választmányi tagjai közül is többen buzgón gyűjtöttek e célra. Így Sebők Imre ügyvéd ur ivén már 2350 frt gyűlt be. Van e buzgalomnak szomorú ellenképe is. Például sok gazdag pesti háztulajdonos vagy szabadkozik, vagy legfőlebb is öt-tíz forintot ír alá.

♦♦ *(A kecskeméti ipartárlat)* bizottsága által közzétett kimutatásból többek közt az is kitűnik, hogy a tárlaton negyvennégy nő munkái ki voltak állítva, és hogy a női bazárt kecskeméti nők kilencz napon át friss sütemények és egyéb csemege-félékkel látták el; — hanem egyuttal azon szomorú értesülést is veszszük e kimutatásból, hogy a kiállítás után 780 frt 50 kr veszteség maradt fenn. Ugyanis az összes bevétel 3419 frt 50 krt, a kiadás ellenben — ide értve az adakozásokat is — 4200 frtot tett ki.

♦♦ *(A felnőttek oktatására)* a pesti népoktatási kör egy olvasókönyvet fog kiadni, melynek kidolgozásával Péterfy Sándort a „Népnevelők Lapja“ szerkesztőjét bizta meg. Ezen olvasókönyv, melynek tervezetét Zichy Antal és Lederer urak dolgozták ki, oly ismereteket nyújt a felnőttek számára, a melyekre, mint emberek- és honpolgároknak szükségök van. Az első fejezetben az embert, mint egyént tárgyalja, testi és szellemi sajátosságai szerint. A második fejezetben, mint családtag van ismertetve, különös tekintettel a házi gazdaságra és gyermeknevelésre. A harmadik fejezet szól az emberről, mint községi polgárról, a

melyben tehát Pest főváros s nevezetességei iratnak le. A negyedik fejezet az állampolgárról szól s e szerint Magyarország történetét, földrajzát s alkotmányát s általában az állampolgár jogait s kötelességeit írja le. Az ötödik fejezet úgy fogja fel az embert, mint az emberiségnek egy tagját s a világtörténelem s általános földrajz főbb adatait adja elő. A hatodik fejezet végre szól a világ-egyetemről s így a természet tüneményeiről különös tekintettel a babonák kiirtására.

♦♦ *(Horgosi Kárász Anna)* — kinek kimultáról a „Halálózások“ rovatában van szó — a legjobb szívű hölgyek egyike volt. Nemrég egy eladandó falusi birtokát ketten kérték, s annak adta, a ki ezekkel ígért kevesebbet érte, mivel annak — mint mondá — „hat gyermeke van.“ E nemes nő végrendelete is igen nagy jócselekedet. Azon kívül, hogy számos rokonának jelentékeny összegeket hagyott, cselédjeinek pedig egy évi bér kifizetését rendelte el, a közintézetekről és nevelési ügyről is bőkezűleg emlékezett meg. A nemzeti színház nyugdíjalapjának, nemzeti muzeumnak, az akadémiának, a Rókus-kórháznak, a hasonszenvi kórháznak, a magyar gazdasszonyok árvaházának, a pesti Erzsébet-árvaháznak, a pesti vakok intézetének, a szegények házának külön-külön ezer frtot hagyott: vagyis összesen 11,000 frtot, s ez összegeket egy év alatt kell kifizetni. Meghagyta továbbá, hogy az ingóságok eladásából fennmaradó összeget — a pesti gyámhivatalnak évenként teendő számadás mellett — a pesti hazai első takarékpénztárban kamatoztassák, hozzácsatolván a lipót-utczai, gyár-utczai és három-mozsár utczai házak jövedelmeit mindaddig, míg ezek, — levonva a fentartási és kezelési költségeket — az időnkint tőkésítendő kamatokkal együtt, százezer forintot nem tesznek. Ez összeg azután szegény árvatanulók segélyezésére képezend örök időkre alapítványt, s három egyenlő részre osztatván, a pest-városi, szeged-városi és a csongrád-megyei gyámipénztárba fog kezeltetni. A kamatok négy egyenlő részre osztva, 12 szegény, de jóviseletű és szorgalmas árva fiúnak és leánynak adatnak vallás-különb-ség nélkül, de csak magyar nemzetiségbelieknek. Ez ösztöndíjat tanulmányaik bevégezzeig élvezhetik. A hagyományozó megjegyzé végrendeletében: ha családját oly csapások érnék, hogy a negyediziglen leszármazó utódok közt segélyre szorultak lennének, ezeknek elsőbbségük legyen az alapítvány élvezetében, de csak úgy, ha jóviseletűek és kielégítőn tanulnak. Az alapítvány „Horgosi Kárász“ név alatt fog kezeltetni. Ha az alapul kijelölt ingatlanok tehermentesek lesznek, a hagyományozó nevét viselő rokonok, vagy a Návay György utódjai öröklők; de ha ezek addig elhalnának, akkor a házak elárverezendők s értékük az alapítvához csatolandó.

♦♦ *(Szigligeti Ede)* jeles veterán színműírónk, a hazai színirodalom emelése körül szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki. — Szigligeti századik színművének: a „Struensee“-nek első előadását ünnepélyességgel fogják összekötni a színpadon. E termékeny és kiapadhatlan színműírónk meg is érdemli, hogy a színház részéről hálás elismerésben részesüljön. A „Struensee“ megírása óta is irt már két újabb színdarabot. Megemlítjük egyszersmind, hogy az ő, nem sokára színrekerülő „Üldözött honvéd“-je annyiban újdonság lesz, amennyiben Erkel Gyula vaudeville-zenét és dalokat irt hozzá.

♦♦ *(A „nemzeti dalkör“)* közelebbi dal- és tánczenestélye a lövöldében jól sikerült. Huber Károly karnagy hóról-hóra főlebb emeli e derék magyar dalegylet képességi színvonalát. Az előadások közt Huber Jenő „hegedű-versenye“ is újra meglepte a hallgatókat. A tánc szintén vígan folyt, de némely

hölgy öltözködési pompája ártott az estély családias jellegének.

♦♦ (Szinház.) Pauliné asszony, ki a bécsi föllépés óta folytonos makacs rekedtségben szenvedett, e napokban lépett föl „A fekete dominó” czimszerepében, melyben mindig oly nagy mértékben bírta a közönség tetszését. A színház nézőtere most is szorongásig megtelt a kilépő művésznőt zajos tapsokkal üdvözölték. Föllépése azonban most még korai volt, mert torokbajából korántsem gyógyult ki egyészen. Alsó hangjain még folyvást nagyon észrevehető a rekedtség, s oly önkíméletre volt szüksége, mely mellett még a dallamok egyszerű kidomborítása sem volt lehető. Sok részlet elmosódott énekében, egész verssorok dallamából nem hallottunk mit sem, s a máskor oly nagy tetszést aratott románcz is (a harmadik felvonásban) ezuttal szintelenül hangzott ajkairól. Csak magas hangjaival, melyeknek tisztaságát most is bírja, csinált batakot egyes helyeken. Sajnos, de Pauliné asszonynak az áll érdekében, hogy jó darab ideig pihenjen, mert különben igen hamar tönkre fogja erőtetni hangját, mely nincs ugyan gyökerében megtámadva, de oly makacs rekedtség fátyolozza el, mely nem engedi tisztán, bátran és hévvel énekelni. A nemzeti színház fölött mindenesetre rossz csillagok járnak. Az opera két nagy fizetésű primadonnája torokbajban szenved, a drámát Lendvai, a vígjátékot pedig Szerdahelyi betegsége sujtja s ép a nagy idény közömbén, midőn az erők teljes képességére volna szükség! — „Az apostl”-t, mely a nemzeti színház idei pályázatán dícséretben részesült, benyújták a drámabíráló válaszmány elé, szerzőik: Bereczik Árpád és Toldy István. Mint halljuk, tetemes változtatásokat is tettek rajta a pályázat óta. — A színház udvarában csütörtökön éjjel egy égő rajgót vetettek fel, mely azonban olyan helyre esett, hogy gyuladást nem okozhatott. A tettes, bizonyos Lám nevű egyén, elfogatván, kiderült, hogy az csak olyan játékrájgó volt, aminőt a színpadon is használni szoktak, tehát olyan, mely semmiképen sem lehet veszedelmes, és hogy Lám ur csak „jux”-ból vetette, nem is a színház udvarába, hanem a színház előtti kövezetre és csak véletlenségből repült a kerítésen át a színház udvarára. Hanem azért Lám ur mégis egy kicsit megbüntettetett a kapitányság által ezen nem épen észélyes „jux”-ért.

♦♦ (Vegyesek.) A gazdasszonyi kiállítás úgy szólván óráról órára gyarapodik a folyvást küldött új tárgyakkal s a termekben folyvást nagy élénkség uralkodik. Ugy halljuk, hogy tervben van királyné ő felségét is küldöttségileg hívni meg a háztartási kiállítás szíves megtekintésére. A tárlatot 23-dikán zárják be. Addig ujjalag ajánljuk a lakosság buzgó részvételébe. — Pest közgyűlése megszavazta a 165,000 frtot a Hauszmann Alajos terve szerint építendő erzsébeti kioskra. — Veszprém megye Salamon községében közelébb 61 ház és 70 gazdasági épület égett le; a kárt 120,000 frtra becsülik. — Az aradi vértanúk emlékére e hó 19-dikén a nagyvárad-i görög keleti szertartású templomban gyász-istentiszteletet tartottak. — Vértesi Arnold munkatársunk „Magyarország történelme a XIX-dik században” című nagyobb munkát ír, melyhez sok új adatot meritett Pest megye és a főváros több levéltárából. Ugyan ő tüle egy „Magyar Pantheon” című nagyobb munka fog Heckenastnál megjelenni, 200 nevezeteseb magyar hazafi életrajzával s arcképekkel. — A „Magyar király” főpinczére: Reinprecht A. nemcsak számokkal, hanem hangjegyekkel is dolgozik. A vígadó vasárnapi sétatangversenyében egy „Herz-parade-marsch”-ot és egy „Flott-Leben”-

polkát játszott tüle a zenekar. „Steuerfrei” című polka-francaise pedig második kiadásban jelent meg Tábornszky és Parschnál. Csak azt csudáljuk, hogy olyan értelmes főpinczér miért nem legalább magyar czimeket ad szerzeményeinek! — Zentán a polgári tanodának 3-dik osztálya is megnyitott, sőt a tömeges jelentkezés folytán az első osztályhoz a leányok számára külön párhuzamos osztályt is állítottak fel. Örömmel jegyezzük fel mindenkor az oly tényeket, melyek a leányok iskoláztatására is kedvező fényt vetnek. — Az idei őszi lóversenyek mult pénteken vették kezdetüket. — Fáti Lajos joghallgató: „Titánnó” című egy kötetes regényre hirdetett előfizetést 1 frt-jával, mely összeg december hó 15-dikéig szerző czime alatt Egerbe küldendő. A mű 1873-diki januárhó első napjaiban fog megjelenni. — Ujvidéken Kondorossy György, a mérsékelt párt jelöltje 22 órai küzdelem után 191 szavazattal győzött Miletics pártja ellen, melynek jelöltje Pavlovics volt. — Tábornszky és Parsch műkereskedésében megjelent: 1. Halászdal. Zongorára két kézre Bayertől, csinos czimképpel. Ára 30 kr. — 2. „In der Pause”. Gyors polka. Zongorára Langer Károlytól. Ajánlva van Schrottnak, a lindewiesei gyógyintézet tulajdosának, kinek arcképével van feldisítve. Ára 50 kr. — 3. Muzzi-polka zongorára Seyffert Antaltól. Ára 50 kr.

* * (Rózsás napló.) Urházy György ismert írónk kedden tartá esküvőjét, özvegy Gaálné asszonynyal. Török Pál szuperintendens végzé az esketést a ref. templomban, s vőfélyek Gyulai Pál és Pálffy Albert voltak. — Cseörghő Gyula miniszteri osztálytanácsos, e napokban váltott jegyet Molnár István országgyűlési képviselő s oktatásügyi miniszteri tanácsos kedves leányával: Eleonóra kisasszonynyal. — Dr. Hómann Ottó kolozsvári egyetemi tanár, e napokban jegyzé el Darányi Birike kisasszonyt, a fővárosi körök egyik legkedveltebb tagját.

* * (Halálozások.) Papp Miklóst, a „Magyar-Polgár” szerkesztőjét nagy vesztesség érte; unokatestvére a szépkészült-ségű Papp Márton, e hó 9-dikén 28 éves korában meghalt. A korán elhunyt fiatal ember irodalommal is foglalkozott, és „A léghajózás történelme” című terjedelmes kéziratot hagyott hátra. — Semsey Lajos, ismert sportsman e hó 9-dikén éjjel B.-Ujvároson 33 éves korában meghalt. Még az előtt való nap jelen volt a debreczeni lóversenyen s onnan rándult ki b.-ujvárosi birtokára a nélkül, hogy valami baja lett volna. — Ó.-Kigyóson e hó 10-dikén temették el, id. Schercz Józsefné, született Müller Katalin asszonyt, gr. Wenckheim Krisztina dédanyját, ki 82 évet élt. — Horgosi Kárász Anna kisasszony 82 éves korában hosszú szenvedés után meghalt. A nemzeti színháznak igen nagy pártolója volt, s évtizedek óta, ha csak betegség vagy távollét nem gátolta, megjelent földszinti páholyában. Testvére volt Kárász Benjamiinak, ki több ízben ült Osongrádmegye főispáni székén. — Besztercebányán e hó 12-dikén Ivánffy Ignác kir. tanácsos leánya: Hermin, egy nemes tulajdonokkal dusan megáldott fiatal élet, 17 éves korában hunyt el. — Péczelen Crouy-Chanel Margit gróf-kisasszony, egy fiatal, művelt, szép leány, ki a pesti körökben is ismeretes volt, váltólázból fejlődött hosszab betegeskedés után hunyt el mult hó utósó napján. Egyetlen lánya volt gróf Crouy-Chanel Frigyesnek és moysfalvy Gyuresányi Teréz urhölgynek, kiknek még két fiuk (István és Endre) maradt. Az oly korán elhunytat e hó 4-dikén délután temették el a család alsó-petinyi sirboltjába. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Október 11-dikén: „Romeo és Julia“, Shakespeare szomorujátéka. — Október 12-dikén: „Faust“ Gounod operája. — Október 13-dikén: „Dalos Pista“ Szigligetitől. — Október 14-dikén: „Julia“, Feuillet drámája. — Október 15-dikén: „A fekete domino“, Auber vig operája. — Október 16-dikén: „Dalos Pista“ Szigligetitől. — Október 17-dikén: „Rigoletto“ Verdi operája. — Október 18-dikén: „Az új ember“ (előszőr), Toldy István vigjátéka.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

- Az első szám: zsinórzási munka felső kendőkre.
 A 2-dik szám: Alma név, francia himzés.
 A 3-dik szám: G betű.
 A 4-dik szám: M betű.
 Az 5-dik szám: Adél név zsebkendőre, finom francia himzés.
 A 6-dik szám: A betű.
 A 7-dik szám: L betű zsebkendőre, francia himzés.
 A 8-dik szám: fehér mollnyakkendőre való himzés rajza.
 A 9-dik szám: zsinórzási munka színes alapra, lehet gombostű párnákra alkalmazni.
 A 10-dik szám: D betű fehérneműre.
 A 11-dik szám: fehér himzés. Lehet ezt lavor-kendő közepére is használni, mit különösen vidéken igen kedvelnek. Nem különben posztó alapra, kanapé vánkossokra is lehetne alkalmazni, színes pamuttal hosszú öltéssel.
 A 12-dik szám: sarokhimzés fehérneműkre.
 A 13-dik szám: zsinórzási munka, ruha vagy színes szoknya aljára.
 A 14-dik szám: zsebkendő sarkába finom francia himzés.
 A 15-dik szám: betét rajza.
 A 16-dik szám: kis bokréta mollnyakkendők sarkába, vagy tüpárnákra.
 A 17-dik szám: M betű.
 A 18-dik szám: J és A betű egymásba fonva.
 A 19-dik szám: N és J betű cifra sarok himzéssel zsebkendőkre.
 A 20-dik szám: kis bokréta fehér mollnyakkendők sarkába.
 A 21-dik szám: C betű.
 A 22-dik szám: D és B betűk.
 A 23-dik szám: Mellhimzés női ingre.
 A 24-dik szám: szintén kis bokréta fehérneműre.
 A 25-dik szám: J betű.
 A 26-dik szám: Mária név.
 A 27-dik szám: Bertha név, fehérneműre finom francia himzés.
 A 28-dik szám: betét mintája.
 A 29-dik szám: I betű.
 A 30-dik szám: D és B betű.
 A 31-dik szám: E betű.
 A 32-dik szám: Paulina név.
 A 33-dik szám: M betű zsebkendőkre.

Beck Jakab, ajánlja a Ferencziek terén és Uri utca sarkán lévő ujonnan és gazdagon felszerelt táráját.

Fehér és tarka alsó kabátkák urak számára: 1 frt 75 kr, 2 frt 50 kr, gyapottól 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, bolyhos kabátkák 4 frt 50 kr, nadrágok a fentnevezett kelmékből, ugyanazon áron kaphatók, mint a kabátkák.

Fehér alsó ingeskék nők számára 4 frt, tarkák 4 frt 50 kr.

Női nadrágok gyapjú szövettől 4 frt 50 kr, flanellel 3 frt 50 kr.

Flanelle ingek fiúk számára: 2 frt 40 kr, 2 frt 50 kr, 3 frt.

Flanelle ingek urak számára: 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, selyem mellel 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt.

Tarka férfi ingek: 1 frt 50 kr, 2 frt. 2 külön gallérral 2 frt 50 kr, 3 frt. Angol oxfordi ingek 2 frt, gallérral 3 frt 50 kr, 4 frt.

Fehér chiffon ingek 1 frt 60 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr; piqué mellel 2 frt, 2 frt 50 kr, más különféle betett mellekkel 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt; himzett mellekkel 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt egész 6 frt, fodros mellel 2 frt 50 kr, 3 frt.

Fé fi ingelők gallérral 60 kr.

Varrott mellbetétek 30 krtól egész 1 frt 50 krig. Himzett mell betétek 1 frt 50 krtól 5 frtig.

Gallérok, kézelők, nyakkendők, harisnyák a legnagyobb választékban találhatók.

Vászonzsebkendők tuczatja 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frttól egész 10 frtig.

Hosszu vánkusz áthuzatok csipke betéttel 1 frt 50 kr, fodrossal 2 frt 50 kr, szalaggal áthuzva 3 frt 50 kr, himezve 5 frt, 5 frt 50 kr, 6—7 frt a legfinomabb.

Keresztelési öltözékek 8, 10, 15, 20 frt.

Kész fehérneműk gyermekek, fiúk és lányok számára, chiffon, vázson és barchetból a legnagyobb választékban és minden ár és nagyságban. Ratkovszky Mari és Vilma, Kern Hermin.

Szótalány.

Jólántól.

Első tagom hasznos hüvelyes vetemény,
 Mit egyaránt természet az ur és a szegény,
 Utolsó tagomnak többféle értelme,
 Láthatod testeden, de tő is női benne.
 Egészen ha mondod, hű-őknek jelvénye,
 De a költőknek is feltűzik fejére.

Megfejtési határidő: november 17-dike.

A f. é. 38-dik számban közölt számrejtvény értelme:

Pankovits István Munkás megye jeles püspöke.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Miksa Lipótné, Nagy Flóra, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Benedikovics Róza, Várhalmy Berta, Kalla Mihályné, Schönfeld Czeccilia, Brocken Kovács Emma, Paraicz Ilka és Teréz, Tucsny Irma, Braun Riza, Bárándy Gizella, Ambrózy Juszina, Csikós Anna, Guba Czelli, Horváth Péterné, Buzáth Regina, Szmodics Irma, Boros Anna, Pukán Illiczky Julia, Oszlányi Mari, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Pásztelyi Danielovich Emilia, Belbe Jánosné, Ratkovszky Mari és Vilma, Szabados Kosztyik Berta, Jaczkovits Velyáczky Anna, Sziklay Matild, Dzsinih Pencz Mária, Felvinczy Mariska, Kiss Antónia, Glucsák Rezsőné, Vadász Luiza,

A 37-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldte:

Kiss Antónia, Glucsák Rezsőné, Ember Jolán, Kiss Lilla; Pus-kás Róza.

Tartalom.

Az amerikai nő a társadalomban. — Hitvesemhez, Csukási Józseftől. — A józan ész útján, Vértesi Arnoldtól. — Egy kirándulásom, Alarcontól. — Az indiai szövegetekről. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

October havában 1872

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi ruflapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.	Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-tes hasábozott sorért 8 kr.	43. SZ. Október 27-kén. 1872	Havonkinti színezett divat- képpel, minden szükséges himzetrájkok- kal. Évenkint két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.	A könyvek megfizetése egész-, a műlap megfizetése félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

A nő-foglalkoztató egyletek Angliában.

(Cs. J.) Ezelőtt tíz évvel összejött Londonban néhány nemesen érző urnő, hogy a felett tanácskozzanak, miként lehetne segíteni a nők szomorú és sok esetben kétségbeesítő helyzetén, miként lehetne kezükre járni azoknak, kik családi körükön kívül kénytelenek mindennapi kenyerükért munkát keresni, és miként lehetne e nemes célra a vagyonos és előkelő osztály közreműködését megnyerni.

Mindenek előtt egy oly egylet alapítását határozták el, melynek feladata új foglalkozások forrását nyitni meg a nők számára, ott pedig, a hol a tér már nyitva áll, alkalmaztatásukat sürgetni. Erre azonnal megalakult a bizottmány, és még ugyanazon évben összeköttetésbe lépett ez egylet azzal, mely „National Association for the promotion of social science“ név alatt már országsherte ismeretes, és huzamos időn keresztül tevékeny elnöke lord Brougham volt.

A nőbizottság csakhamar tapasztalta, hogy itt oly kérdés forog szóban, mely többé-kevésbé Anglia női lakosságának csaknem felét közlelő érdekli, és mig komolyan azon volt, hogy a nők számára új iparágak kereset-forrását nyissa meg, más részről mindinkább érezni kezdé azon nagy felelősséget, mely a kereset- és foglalkoztatási ágak megválasztásával reá hárult. Ezeknél ugyanis tekintettel kellett lenni mindig a nők testi erejére és szellemi képességére.

Hiába állították föl az egyik szélsőség képviselői azon elméletet, hogy a hivatalok és iparnemek kivétel nélkül nyitva állnak a nők, mint a férfiak számára; a bizottság nem akart elméletekről hallani, hanem, igazi angol medorban, azonnal gyakorlati oldalát fogta meg a dolognak.

A kérdés következő volt:

„Vannak nagy számmal nők, kik az önfenntartás tekintetében saját kezük munkájára vannak utalva; mit tudnak ezek? és mit tudunk mi tenni az ő érdekükben? Hol és a társadalom melyik rétegével kezdjünk?“

Az utósó kérdésre ez volt a válasz:

„Kezdeni fogjuk a középosztály alsó rétegén.“ — Magasabb műveltségű nők érdekében a bizottság egyelőre mit sem tehetett, a minden nevelés nélküli nőket pedig a bizottság nem használhatta, vagyis más szóval, az első képességeinek nem nyithatott azonnal tért, mig az utóbbiakkal minden kísérletnek dugába kell dőlni okvetlenül. E nehézségek dacára is azonban szilárdul meg volt győződve a nőbizottmány, hogy bármely irányban nyitnak is új munkakört, annak jó hatását a munkás nők többi rétegei is meg fogják érezni. A szegény varrónőt, például, jobban fizetik majd, mihelyt tehetségesebb társaik nem versenyeznek velük, hanem más téren fejtik ki tevékenységüket. Így lesz ez más munkakörben is.

Indítványba hozatott legelsőben is a nőknek nyomdában való foglalkoztatása, és mivel tapasztalták, hogy ezt már egyes helyeken kisebb mérvben igen szép sikerrel léptették életbe, annál reményteljesebben fogtak újabb kísérletekhez.

A bizottmány néhány tagja azonnal hozzá is fogott a munkához, és saját tapasztalataik után meggyőződtek, hogy a betűszedést igen könnyen elvégezhetik fiatal leányok is, a munka nehezebb részét azonban ezentul is a férfiak kezébe kell meghagyni; továbbá, hogy az üzlet jövedelmezővé lehessen, egy kis tőkére van szükség. Ez utóbbi nehézségen csakhamar segített a vállalatnak egy jó módu barátja. A kívánt összeget rendelkezé-

sükre bocsátá, melylyel aztán rövid idő alatt berendeztek egy nyomdát, s az egylet költségén egyelőre öt leányt taníttattak.

Ezzel megindult azon egylet működése, melynek hatásköre ma már egész Angliára kiterjed. Kezdetben ovakodott nagyobb mérvű felelősséget venni magára, de azért mindent elkövetett, hogy felköltse a befolyásos egyének érdeklődését az egylet iránt. Lord Shaftesbury egyike azoknak, ki a királynő védnöksége alatt álló „Viktoria” című női nyomda körül kiváló érdemeket szerzett magának. — A nyomda vezetését miss Faithful Emily vállalta magára, egy fiatal urnő, ki azelőtt az udvari bálók egyik kitüntetett szépsége volt, de a ki lemondva a nagyvilági élet üres csillogásáról, emberbaráti eszméknek él.

Eleinte az egylet titkára volt, megtanulta egy elvtársával és barátnéjával: miss Parkessal, a szedést, és most a virágzó üzlet élén áll. — Igazán szép kép tárul föl az idegen szemei előtt, midőn a „Viktoria”-nyomdába lép, és miss Faithful vezetésével 100—120 leányt lát dolgozni. Miss Faithful ritka szép nő, mintegy 36 éves, erélyes, kiváló tehetségű, vidám és barátságos. A fiatal leánykák, kik vezetésével állanak, többnyire 16—18 évesek. Az üzlet igen pompásan megy, szednek itt mindent, a hivatalos iratoktól kezdve le egészen a látogató-jegyig. — Midőn e sorok írója a nyomdát meglátogatta, épen az „English Woman's Journal” („Angol nők lapja”) című, tisztán női érdekekkel foglalkozó lapot és tekintélyes mellékletét szedték. E lap a királynő pártfogása és anyagi támogatása mellett indult meg.

De térjünk vissza a nő-foglalkoztató egylet hatáskörének egyéb ágaira. Szerfelett könnyű, és mint állítják, igen alkalmas foglalkozás nők számára a törvényszéki okmányok másolása, és a bizottságok célból irodát nyitott. E vállalat is csakhamar virágzásnak indult. Ma már harmincz—negyvenre rug az irodák száma, és mindenütt 25—30 nő másol. E másolással foglalkozó nők miss Rye Maria igazgatása alatt állanak, s a másolók heti keresménye 2 font sterlinget (20 frt.) és 2 shillinget tesz ki.

Az egylet azonban még itt sem állapodott meg. Új vállalatba bocsátkozott. Az egylet költségén iskolát állítottak, hol leányok és asszonyok könyvvezetésre és pénztárnokságra képeztettek, és pedig oly szép sikerrel, hogy e növendékek közül többen már állami szolgálatban is alkalmazást kaptak.

Másokkal ismét óra-számlapok készítését taníttatták meg, ismét másokat fényképészekké, fametszőkké sat. képeztettek. Ujabban a betegápolásban is többen kapnak oktatást. A Szt. Tamás kórház, melynek berendezését a Nightingale-alap fedezi, a legjobb alkalmul kínálkozik erre. Százan meg százan távirászkok lesznek, melyre Dickens kedélyes megjegyzése szerint, azért oly alkalmasok a nők, mert itt bizvást kitudhatják mások titkait, de azért még nem volt eset, hogy a titkot elárulták volna; ezenkívül az ő nőgatásuk, sürgetésük és befolyásuk folytán, a kormány egy nagyszerű rajziskolát alapított Londonban, leányok és asszonyok számára.

És mind e vállalatok daczára, melyek keletkezésüket egytől egyig a nő-foglalkoztató egyletnek köszönik, még mindig igen nagy azon képzett nők száma, kik képességüket értékesíteni szeretnék, de nincs alkalom. A gyarmatokban ellenben minden osztályban igen nagy a nők hiánya, és jelenleg az egylet oda törekszik, hogy azon nőket, kik hazájukban hasztalan keresnek tehetségüknek megfelelő munkakört, reá bírák a kivándorlásra.

E végre az egylet azon indítványt tette a neuseelandiaknak, hogy valamelyik tengerparti városban elismert tiszta jellemű egyénekből bizottságot alakítsanak, mely először a kíván-

dorló nők költségét fődözné, másodsor biztosítékot nyújtana az iránt, hogy a kivándorlottaknak életföntartásához szükséges munkát megszerzi, mindaddig, míg férjhez nem mennek, vagy illendő alkalmazásra szert nem tesznek.

A nő-foglalkoztató egylet költségei sokkal nagyobbak, semhogy erre is vállalkozhatnék. Közvetítő szerepre azonban szívesen vállalkozik.

Ime, ez egylet megmutatta, hogy életképes s a kor égető szükségait találó eszme ahoz értő kezek között mivé fejlődhetik a legrövidebb idő alatt. Kivánatos volna, hogy most, midőn a nő-kérdés nálunk is mindinkább több gondolkodó elmét foglalkoztat, s azon társadalmi tünetek, melyek Angliában nagy arányokban léptek föl, hazánkban is mindegyre sűrűbben kezdenek jelentkezni, mondom, kivánatos volna, hogy a szétszórt erők és jóakarat egy rendszeresen megállapítandó célra egyesülve, a londonihoz hasonló nő-foglalkoztató egylet megalapítására; de kivánatos volna az is, hogy miként a kiválólagos arisztokratikus Angolországban, úgy nálunk is főrangú osztályaink közt is találkozzanak olyan nemes lelkek, a kik ezen nagy fontosságú társadalmi ügyet kellőleg méltányolják és támogassák.

E v e k m u l t á n . . . .

Nemes Ödöntől.

Évek múltán visszatérve
Újra látom a kis házat,
És a kertet... és a dombot...
Mely fölött a sűrű lombok
Vetnek sötét, enyhe árnyat.

És a kis ház, mind a régi,
A kert olyan, mint volt hajdan,
Még a lomb is olyan szép zöld,
Közte most is vadgálamb költ
Minden olyan, mint volt hajdan...

Minden olyan... és mégsem az!...
Szemem elfutják a könnyek...
Oh! azok a boldog évek,
Hogyha egyszer eltűnének
Többé vissza soh sem jönek!...

A j ó z a n e s z n t j á n .

— Elbeszélés. —

Vértesi Arnoldtól.

(Folytatás.)

IV.

Egy gyermek születése még közelebb kapcsolta egymáshoz a fiatal házaspárt.

Valeria gyöngéd, finom modorát azon mértékben kezdte Oszkár mindinkább becsülni, a mint oszladozott szívének lázas, szenvedélyes, hullámozása s a mint egy újabb indulat kezdte szívét mindinkább elfoglalni: a politikai szereplés becsvágya.

Valeria itt is sietett megelőzni férje ohajtását. Az öreg Somkuthynak nagy befolyása volt Torontálmegyében; birtokai, rokonsági összeköttetései két vagy három választó körületben csaknem biztosították számára a tulsulyt a képviselő-választásoknál. Valeria jól tudta, hogy atyja kész érette tűzbe-vízbe

ugrani s egy kis hivatalos nyomástól sem riad vissza. Az öreg miniszteri tanácsos lement maga korteskedni s ki is vitte, hogy Oszkárt megválasztották.

Egy pár beszéd a képviselő házban aztán tovább egyengette az utat, melyen gyöngéd kezek különben is szorgosan munkálkodtak. Nagyághy Oszkár jóformán maga sem tudta, hogyan jutott a nevezetes emberek közé. Sok ember van ugy vele; csak el kell indulnia, aztán viszik tovább. Valeria úgy vette észre, hogy édes atyja már nagyon öregszik; minek törné magát tovább a hivataloskodással? Már kicsínált dolog volt, hogy Oszkár foglalja el helyét. Gróf Y., a belügyminiszter, hűvén gavallér volt, a ki semmit sem birt megtagadni a dámáktól. Aztán olyan kiváló parlamenti tehetséget lancirozni kellett. Hisz a kormányzás mestersége éppen abból áll, hogy egymás hátát kölcsönösen támogatassuk.

— No, most már csak az államtitkárság, meg a miniszterség van hátra, — szólt Nagyághy septemvir ő méltósága, nagyokat fujva.

Szinte hizott a dicsőségtől, hogy most már fia is méltóságos ur.

— Boldog vagy-e már?

Oszkár igenlőleg intett fejével. Maga is azt hitte, körülbelül elérte már vagy még eléri, a mit az ember ésszerűleg boldogságnak nevezhet. Magas állás, vagyon, tekintély és befolyás, zavartalan, csöndes családi élet, elegáns, finom nő, a ki rendben tartja a házat s díszesen szerepel a salonban, egy kedves kis fiú, csacsogó és okos. Mi kell még egyébb?

Nos, nem egész az a boldogság, a mit három évvel ezelőtt álmodott. Nem a turbékoló szerelem gyönyöre, nem a szenvedélyek lázas kéje, nem az a boldogság, melytől részeg a szív. Azt eltemette, eltemette örökre. Minek bolygatni a multak elfelejtett álmait? Minek zavarni saját nyugalma s azét a hű, jó barátnőét, kit hivesének nevez?

— Különbö is, — tevő hozzá magában mosolyogva, — az ábrándozás rossz iskola volna a miniszterségre.

Ha udvarolni látták még őt valahol, az csak courtoisie volt, csak ama hízogó hódolat, mely finom szavak játékaival mulattat, de könnyű lehellete nem érinti az érzés felszínét sem. Valeria nyugodtan lehetett férje miatt.

— Kedvesem, én még sem mernék oly elbizakodott lenni, — szólt egyszer Fincziczky báróné, — és ha férjem szerencséje nem volna olyan köszvényes öreg ur....tudod, man macht aus dem Muss eine Tugend....én könnyen beszélhetek, biztosítva vagyok, auf alle Fälle assekurirt....de ha neked volnék, nem merném elbocsátani a férjedet....so einen Gelbschnabel....arra a holnapi udvari bála.

Valeria csak mosolygott.

— Miért?

— Miért? was für eine Frage? — tüzeskedék Fincziczky báróné...Udvari bál...s már maga az a gondolat: udvari bál Budán! Die Leute werden närrisch...Az olyan Gelbschnabelnak káprázik a szeme s mindent tündér-világításban lát...Minden bezaubernd, még a vén hofdámák is....Kedvesem, a frakk igen gyöngé pánczél, minden szép szem nyila átjár rajta. Der treue Ekhard is csak az alkalmat lesi a hűtlenségre...Ne beszélj, minden férfi olyan, míg csak a hatvan év s a köszvény eszközre nem téríti. Azért gondoskodtam én már előre minden Übervorthellung ellen...Hanem te!...várj csak...itt lesz a Zauberin, a ki elvarázsolja minden férfi szívét, a félelmes, kis boszorkány, die kleine Hexe mit den schwarzen Augen, a svéd követ neje Bécsből.

Valéria még most is csak mosolygott.

Hiréből ismerte már a rettegett szépséget, Ridderstade grófnét. Hallott róla sokat, azokról a bűvös fekete szemekről, arról a sajátos varázsról, mely egész lényén előmlik, a dévaj büszkeség, a gyermekded egyszerűség, a költői ábránd s csipős, pikáns szellemdusság ama csodálatos vegyülékéről, mely mindenkit elbódít, a ki közelébe jut. Az etiquette nemely dolgaiban oly tudatlan, mint egy kis cigányleány, a kit ma hoznak az erdőből, máskor meg olyan finom és kevély, mint egy hercegnő, a kinek ősei ezer év óta hordják a hermelin-palástot.

Senki sem ismeri születését. Legendaszerű mondák keringenek róla. Némelyek szerint egy georgiai fejedelem leánya, kivel Ridderstade gróf az orosz udvarnál ismerkedett meg. Mások azt beszélnek, hogy egészen alacsony származásu, valami csavargó kalligraf, fotograf, nyelvmester vagy minek a leánya, a ki együgyű beteges atyjával a hamburgi fürdőbe jött, hihetőleg abban a reményben, hogy hálójába akad valami kövér aranyhal. A kis boszorkány nem számított rosszul. De annál rosszabbul számítottak a gavallérok, a kik azt hitték, hogy a kicsikének csak pénz kell, szép ruhák és elegáns fogat. A kicsikének férj kell, s csak azon az egy áron volt szíve eladó. A porosz udvarnál levő svéd követ, Ridderstade gróf, belé boldult egészen nőül vette. Eleinte skandalizálódott e miatt a diplomácia, hanem mikor megjelent a kis grófné bűvös fekete szemeivel a berlini salonokban, hódítva ment át mindenütt, senki ellent nem állhatott szeretetreméltó különbségének, az egész férfivilág fejét vesztette s utána boldult. Ah, a kegyetlen átment köztük s mosolyogva taposta össze piczi lábaival az eléje rakott hódoló szíveket.

Csak két hónapja még, hogy Ridderstade gróft Berlinből áttették a bécsi követi állomásra. A beavatottak tudni akarták, hogy az is a kis grófné műve volt. A varázslónő egész Európa ifjúságát lábainál akarja látni, és sorban tartja diadalmeneteit a világ fővárosaiban.

Fincziczky báróné annyit összebeszélt és oly badar dolgokat, hogy Valeria maga is szerföltött kíváncsi lett látni a híres szépséget. Oszkár nem árulta el a legkisebb kíváncsiságot sem, neki mindegy volt, az ő lelkét csaknem teljesen betöltötte most már a politikai becsvágy és sokkal inkább elfoglalta őt a belügyminiszter leléptéről tegnap óta kerengő hír, mint a világ valamennyi svéd grófnéja.

— Nem dobog egy kissé gyorsabban a szíved? — sugá Valeria mosolyogva férjének, a mint beléptek a terembe.

A svéd követ és neje csak valami félórával később jelentek meg. Az általános mozgás és susogás tudatta a nagyszerű pillanatot, melyre — bocsánat a vakmerő megfelejtkezésért — még feszültebben vártak, mint ő felségeik megjelenésére.

Valeria oda tekintett férjére, mintegy ingerkedve jelt adván neki. Oszkár, a ki kissé távolabb éppen a közlekedési miniszterrel s a zempléni főispánnal ereszkedett fontos beszélgetésbe, kissé elmosolyodva vállat vont.

De majd aztán ő is arra fordította fejét, merre az általános kíváncsiság forgatott minden fejet s Valeria látta, hogy férje egyszerre elsápad s egész arczában átváltozva, a leghevesebb izgatottság elpalástolhatlan jeleivel huzódik félre.

Ah, a varázslónő!

Valeria, a magán mindig uralkodni tudó, komoly, hideg delnő is reszketett. Valami oly csodás megdöbbenő volt abban, a mi férjével történt. Szíve elszorult s lélegzete elakadt, mialatt aggódva várta férje visszatértét.

Elmult egy óranegyed, aztán a másik. Oszkár nem tért vissza. Valeria nem bírta tovább kiállni s egy ismerőst fölszólitott, legyen szives fölkeresni Oszkárt.

— Fölkeresni? — szólta a fiatal ember, udvarias szemtelenséggel megnyomva minden szót. — De hát szép szemeinek nem tudja más hasznát venni, mint hogy Oszkárt kutatja velök? Nézzen csak oda s tanuljon Ridderstade grófnétól. Azt mondják, csak tizenkilencz éves s milyen tökéletességre vitte már. Boldog Isten! Látja, ott forog a nap körül a sok apró planéta közt a nagysád Oszkárja is... Látja, annak úgy kell lenni. Az az égi testek örök törvénye.

Valeria félig sem hallotta a fiatal ember fecsegését. Fülei zugtak s szemei babonás ijedtség kifejezésével tapadtak a terem tulsó végére, hol a büszke Ridderstade grófné foglalt helyet fényes kíséretével. És azon este úgy érezte, mintha egy éles kést döftek volna szívébe, melyet onnan ki nem vesz többé senki.

(Vége köv.)

Itt mosolyogsz....

Czelder Mártontól.

Itt mosolyogsz a szerelem
Álmaival kebelemben,
Nyíló bimbó virágos fán,
Lelkem lelke, kedves leány.

Tavasznak vagy szép virága,
Szerelemnek rózsája,
Lelkem örök-zöld levele,
Szerelme, álma, mindene!

Nap vagy te, én fényes napom,
Fecsőköltad búbánatom;
Mint a megtört sugárt az ég,
Lelkem magadba öleléd.

S bár álmodnám, és te volnál
Beteg virág, halvány sugár!
Kedves kincsem drága lélek,
Csak tégedet szeretnék!

Egy kirándulásom.

Spanyol beszély.

Irta Alarcon.

(Vége.)

Ezek alapján kimondá a törvényszék elnöke:

„Miután néhai Don Alfonzo del Romeral hirtelen halálát a fejébe vert szeg okozta; — s miután az ily halálnem, már csak kiviteli nehézségénél fogva is, öngyilkosság következménye nem lehet:

ennélfogva Donna Zahara del Valle Gabrielát férje, Don Alfonzo meggyilkolásával ezennel vádoljuk, s kézrekeríttetését rendeljük.“

— Hiszed-e, hogy Zahara Gabriela csakugyan kézrekerül? — kérdém barátomtól.

— Minden esetre.

— Hogyan? Tán ügyvivője által?

— Nem, mert ez néhány hónap óta hírét sem hallá. Hanem azért bizonyossá tehetlek, hogy ha valamely ügy azon a

ponton van már, melyen ez, bizonynyal célhoz ér. Elhiheted, hogy az Isten, midőn a fonal végét kezünkbe adja, egyszersmind azt is akarja, hogy a fonal legombolyittassék; és végre, ha egyszer a halottak fejei elhagyják sirjukat, hogy a büntényt felföldözzék, ilyenkor a törvényszéknek már kevés a teendője.

Mindazáltal, Zarko barátom minden várakozása ellenére, Zahara Gabrielát nem kerítették kézre. Eltelt három hónap — s mind ezen idő alatt hiába kutatták, nem akadtak rá. Végre távollétében mondták ki rá az ítéletet.

En ezalatt elhagyva *** várost, megígérttem barátomnak, hogy jövő évre ismét meglátogatom.

A telet Granadában töltöttem.

Egy este C.... asszony tánczvigalmán voltam.

Teljes életemben rendkívül szerettem tánczolni, azonban amaz estén C.... asszonynál nem tánczoltam. Mióta költővé lettem, nem akarok egyszerű halandókhöz hasonlítani.

Ennélfogva meglehetősen unatkoztam, midőn egyszerre ragyogó szépségű hölgyön akadt meg tekintetem. Azonnal reá ismertem: gyorskocsibeli bájos utitársnőm volt.

Üdvözlétére siettem.

— Asszonyom, — mondtam, — megtartottam ígéretemet, nem kerestem föl kegyedet. Nem gondoltam, hogy itt találkozunk, sőt ezt sejtve, tán lett volna erőm ide sem jönni, csak hogy önt meg ne haragítsam. De miután jó szerencsém ennyire kedvez, hogy önt láthatom, kegyeskedjék tudtomra adni, szabad-e önt megismernem, s nem veszi-e vissza tilalmát, mely engem köréből eltávolít?

— Ah, ön itt van, — monda kezét nyújtva a szép hölgy, — komoly tartásáról azonnal megismertem önt. Hogy van?

— Ha lelkem egészségét érti kegyed, s bizonynyal nem is érthet egyebet a tánczvigalomban, — mondtam, — az egyedül kegyedtől függ, hogy minél jobban legyen.... Hát a kegyed szíve meggyógyult már, asszonyom?

— Jóllehet udvariassága ezt ohajtja önnel, s látszólagos vig kedélyem csakugyan ezt is gyaníttatja: mindazáltal ön nagyon jól tudhatja, hogy a szív sebei nem gyógyulnak meg... Valóban mi mindketten szerencsétlenek vagyunk, — tevő hozzá kis szünet mulva; — kérem önt, ne kerüljön tovább engem.

— Köszönet ezért, asszonyom, épen kérni akartam, engedje meg, hogy meglátogathassam.

— Ki ezen hölgy? — kérdém egy ismerősömtől, midőn a teremben tovalebegett.

— Egy amerikai hölgy, Mereedes de Meridanuova.

.... Másnap meglátogattam.

Erőltetés nélkül való fesztelenséggel fogadott. Megnyerő modora majdnem még inkább elbájolt, mint annak előtte szépsége.

Bizalmas barátok lettünk.

Egyszer, a mint csalódásokról beszélgettünk, elmondtam előtte Zarko barátom történetét. Mély figyelemmel hallgatta azt.

Nem sokára, pár nap mulva, értésemre adta, hogy Granadába utazik.

Nekem fájdalmasan esett, megválnom tőle ama tiszteletteljes vonzódás mellett, melyet iránta éreztem. — A keblét még mindig emésztő mély fájdalomról csak fölületesen szólt velem, minélfogva most, mikor megváltunk, sem tudtam róla többet, mint mikor a malagai gyorskocsiról leszálltunk.

Néhány nap mulva a körülmények ismét Zarko barátom látogatására vittek.

Barátom még mindig a régi komoly férfiú volt.

Azon napon, melyen megérkeztem, este dolgozó szobájában

voltunk együtt, lapozgatva a Zahara Gabriela nyomoztatására vonatkozó irományokban, midőn egy alguazil lépett be, következő tartalmu levélkét kézbesítvén barátomnak:

„Egy hölgy beszélni ohajt Zarko urral, az oroszlán-ven-déglőben?”

— Ki hozta e levelet?

— Egy szolgál.

— Kitől?

— Senkit sem nevezett.

Barátom gondolkodóba esett.

— Mit szólsz e különös légyotthoz? — kérdé szünet mulva.

— Hogy kénytelen vagy elmenni.

— Elmegyek.

Pisztolyokat vevén magához, s köpenybe burkolózáván, távozott, anélkül, hogy megengedné, hogy kövessem.

Két óra mulva tért vissza — egészen fölindultam.

Azonnal láttam, hogy valami váratlan örömnél kellett okoznia fölindulását.

Elragadtatva ölelt meg.

— Oh, ha tudnád, ha tudnád, barátom, — mondá örömtől szakgatott hangon.

— Mi történt?

— Boldog vagyok!... Hiszek a nőkben, megnősülhetek!

— Beszélj érthetőleg, kérlek.

— Ama kis levél, mit két óra előtt kaptam, tőle jött, Blankától.

— Blankától? — kiálték föl, vissza emlékezve szerelmi történetére, — hát nem esalt meg?

— Félreértés volt köztünk; ő még mindig szeret. Halld. Április 15-dikén elválván, május 15-dikére adtunk egymásnak légyottot Sevilába. Ő azonban az én elutazásom után levelet kapott, mely őt családi ügyek miatt hirtelen Madridba szálíttatta. Miután én csak május 15-dikén valék visszaérkezendő, elutazott, de néhány nappal május 15-dike előtt már megint Sevilában volt. De engem nem talált ott, s hiába is várakozott rám, miután én a kijelölt határidőnél sokkal hamarabb érkezvén, s őt ott nem találván, megcsalatra lenni hittem magamat, s rögtön visszajöttem Sevilából. És ime, majdnem két évig ok nélkül gyöttrődtem.

— De hát, — jegyzém meg, — egy levél mindent földertett volna, miért nem tudatta veled elutazását?

— Elfeledte czimemet!... De hát jól van így.

— Mikor lesz a lakodalmom? Mert miután a csalódás föllegei szétoszlanak, a házasság napja kétség kívül kisütend?

— Ne neved, — mondá Zarko, — te léssz vőfélyem.

.... E pillanatban, kétszeri erős kopogás hallatszott a ház kapuján.

Éjfél utáni két óra volt.

Összeborzongtam anélkül, hogy tudtam volna, miért.

Nem sokára, miután a kaput fölnyitni hallók, egy alguazil sietett be barátomhoz libegve, mondá:

— Uram, Zahara Gabriela kezeink közt van, elfogtuk.

Mindketten fölkiáltottunk:

— Elfogva!

— Igen. Pár óra előtt érkezett meg, nem tudva az ellene indított bünvádi pert, de az éber rendőrség ráismert, s elfogta.

Zarko barátomat meglepéssel tölté el azon gondolat, hogy mint bíró kiszolgáltathatja egy büntetért a megérdemelt büntetést, és megkiváncsi ünnepélyességgel akarta fölruházni ez alkalmat.

Másnap nyilvános törvényszéki ülés volt. Zarko parancsot adott, hogy oda vezessék a vádlott és kétség kívül vétkes nőt, hogy az egész közönség jelen legyen elítélésénél.

Ez éjjel azonban, sem Zarko, sem én nem tudtunk aludni.

Másnap elmentünk a törvényszéki ülésre.

Zarko odavitette a szeges koponyát is.

A teremben alig fért meg a sok nép.

Az igazságszolgáltatás pillanata itt volt.

— Vezessék elő a vádlott nőt, — mondá az elnök, Zarko. Gyászba öltözött, leirhatlan szépségű halvány hölgy lépett be az ajtón.

Zarko tetőtől talpig összerendült.

Homlokához kapott — karszékebe fogózott egészen kétségbeesetten, de pár másodpercznyi iszonyu lelki tusa után olyan lett az arcza, mint valami kőszobóré.

Megcsendíté az előtte levő csengettyüt.

Azután felém fordítva nyugodtságot mutató szigorú arcát, halkan mondá:

— Ez Blanka.

Hanem mosolya, mely e szavait követé, elég világosan mondá: Érzem, hogy meghalok.

De mily zavarban voltam én is!

Zahara Gabriela nem csupán Blanka volt, Zarko barátom jegyese, hanem az én gyorskocsibeli titkos ismeretlenem is, a bájos Mercedes de Miradanoova, az amerikai hölgy.

Valjon ártatlan-e?

Csak erre gondolék.

— Zahara Gabriela kedvező benyomást gyakorolt a közönségre.

Hisz oly szép volt! Az arcza is oly nyugodt volt, hogy mindenki kételkedett a borzasztó vétek elkövetésében, melylyel vádolták.

A teremben tulajdonképen lefolyóban levő drámát csak én értettem. Bíró és vádlott imádták egymást.

Gabriela tekintete ezt látszott mondani, a bíró felé fordulva:

— Lesz-e bátorságod elítélni — engem?

Zarko tekintete így felelé:

— Blanka! Gabriela, ártatlan vagy-e?

Azután az elnök hivatalosan kérdé:

— Mi neve?

— Zahara Gabriela del Vole de Gutierrez del Romeal.

Zarko szédülni érezte fejét, szeméből láttam borzasztó belső tusáját.

— Tegyétek ide ama dobozt, — mondá az alguaziloknak. Gabriela tán nem is sejté annak tartalmát.

Egy törvényszolga oda tette Gabriela elé a dobozt.

— Nyissa föl, — mondá tompán az elnök.

A fiatal, szép hölgy szilárdan közeledett a doboz felé, s födelét leemelvén, szemei azonnal megpillantották a szeg fejét.

Kétségbeesve tántorgott vissza, — homlokához kapott, haját tépte, aztán mozdulatlanul állt, mintha villám sujtott volna le rá.

— Ő tette! — mormogá a közönség.

— Ő tette! — mondám magamban én is.

— Asszonyom, — mondá a bíró, — kegyed azzal van vádolva, hogy megölte férjét, Don Alfonz Gutierrez del Romealt. Jegyző, olvassa föl a vádiratot.

Gabriela mozdulatlanul hallgatta végig. A büntény világos, kézzelfogható.

— Van-e mondani valója, asszonyom?

Gabriela fölemelt fővel szólt:

— Én követtem el ez iszonyu bűntényt, de erre egy férfitől kényszerítettém.

Zarko még sápadtabb lett, mint volt.

— A nevét, asszonyom, — mondá magához térve, — mondja meg ama férfi nevét.

— Magammal ragadhatnám őt, — felelt a vádlott, magammal vihetném a vérpadra — de nem. Nem mondom meg nevét, mert szeretem őt. Szeretem, ámbár ő okozta halálomat.

Zarko feléje emelte karját, de Gabriela egy parancsoló tekintete visszautasítá.

Aztán folytatá:

— Oly férfihoz kényszerítettek nőül, kit gyűlöltem, s kit jelleme, magaviselete és aljassága miatt házasságunk megkötése után még jobban meggyűlöltem. Három évig szenvedtem e vértanuságban, boldogság és szerelem nélkül, mit kiköték. De egy napon egy férfival ismerkedtem meg véletlenül, s ez ismeretség megtanított a szerelem kinjaira, és sejteté velem annak lehető boldogságát. E férfi szeretett engem, nem tudta, hogy nem vagyok szabad. Nem mindennapi férfi volt; ha így szóltam volna hozzá: férjem van, elhagyott volna. Oh, de én nem akartam, hogy elhagyjon. Légy nőm, — mondá. Nem leheték azzá... És e férfi csak kezem árán akarta nekem adni szerelmét, de kezem ama gyűlöletes emberéhez volt kötve. — Elhatároztam e végzetes kötelék szétszakítását — megöltem férjemet, hanem az Isten megvert... Elvesztém, a kit szerettem... Végre föl találtam újra — de miért? miért? — Oh, engedjenek meghalnom.

Gabriela pillanatra elhallgatott.

Zarko kezébe hajtá fejét. Reszketett.

— Elnök ur, — folytatá Gabriela, — hagyjon azonnal meghalnom.

Zarko intett, hogy vezessék ki.

Gabriela szilárd léptekkel távozott.

Zarko halálra ítélte Zaha a Gabrielát.

Másnap az ítélet a kerületi törvényszékhez fölbebetetett.

Zarko rám bizta háza gondjait, s elutazott ***-ból, a nélkül, hogy megmondta volna, hová.

A főtörvényszék megerősítette a halálos ítéletet.

Gabrielát a halálra ítélték börtönébe tették át.

— Még egyszer, utoljára ohajtottam szólni azzal, kit még mindig gyorskocsibeli ismeretlennőmnnek neveztem.

A kivégeztetése előtt való napon, este, börtönébe mentem.

Egy viaszgyertya világított börtönében. — Ő maga az ágyra volt borulva.

Megszólítám... Ujra megszólítám. Ekkor fölkapta fejét. Reszketett, mintha a hideg rázná.

Másodpercek teltek, a mig rám ismert.

— Oh, — szólt, — ön van itt?

Alig tudtam, mit mondjak.

— Asszonyom, — szóltam végre, — miben lehetnék szolgálatára önnek?

— Két szolgálatot tehet nekem, — felelt, — egyet ma, egyet holnap, halálom napján.

— Asszonyom!

— Igen, halálom napján. E szó nem rémit. Tudom, hogy elítéltetésem visszavonhatlan.

— Bizzék ön az Istenben.

— Első szolgálatul kérjen ön még ma számomra bocsánatot birántól, Zarkótól.

— O már megbocsátott önnek, én ismerem szerelmük történetét.

— Oh, az Isten adjon neki boldogságot. — A másik szolgálat pedig, a mire önt kérem, az, hogy holnap kísérjen ki, mikor halni megyek. Ez leend az utolsó utazás, mit együtt teszünk.

Könyek jöttek szemeiből.

Kezét nyújtá.

— A bűn beszennyezé, — mondá.

— De a megbánás megtisztította, — felelém.

Kiléptem.

A kivégezés órája elérkezett, — Zarko még mindig nem érkezett meg, legkisebb hírt sem adott magáról.

Nagy néptömeg várakozott az elitéltre.

Én is ott álltam a börtönajtónál.

A mint kilépett, engem látszott keresni.

Hozzá siettem.

Egészen el volt fogyva, olyan volt, mint egy esontváz.

A megbánás élő szobra.

— Itt vagyok, asszonyom.

— Köszönöm, — felelt reszketve, — hát ő?

— Még nem tért vissza.

— Mondja meg neki, hogy nagyon szerettem.

— Ohajtanám, ha kissé elhatározottabb lenne ön!

— Az vagyok. Oh, bár már Isten előtt térdelnék. Hány századig fogok előtte térdelni, zokogva könyörögni, mig bocsánatát megnyerendem.

A végzetes lépcső aljához jutottunk.

Itt el kellett válnunk.

Egy köny, talán az utolsó, mely szíve mélyén fakadt, nedvesíté meg pilláit.

Én zokogva fordultam vissza.

Egyszerre hangos moraj támadt a nép közt.

— Kegyelem! Kegyelem! — kiáltott egyszerre tizezer torok.

Egy lovas közeledett, lóhalálban vágatva, egyik kezében fehérkendőt, a másikban a kegyelmi-iratot tartva.

Zarko volt.

Gabriela már a vérpad lépcsőjén állva, letekintett rá, suttogván:

— Légy áldott!

Azután összerogyott.

Fölvastatván a kegyelmezési irat; föloldották az elitelt kezeit.

Zarko maga vágta el kötelékeit.

— Fölsleges, — suttogá félig fölemelkedve az elitelt, — a halál magával visz.

Ezzel halva esett vissza a vérpad lépcsőjére.

Kirándulás Widdinbe.

Lengyel Dánielnétől

Ez év szeptember elején Olaszországban, Kalafáton időzván, elhatároztuk, a tulparton fekvő s alig három negyed órányi Widdinbe (a hajdani Bononiába) kirándulást tenni.

Kétszeres okból ohajtottam e város, illetőleg vár megtekintését; nagyon kíváncsi voltam egy török várost saját szemimmal látni: aztán hála-érzet is vonzott oda, hol 1849-ben a legszomorubb napokban, több mint 3,000 magyar menekült részesült vendégszerető, szíves fogadtatásban.

A török helyi hajó, melyen átmentünk, piszkos volt és gyarlón butorozva; ez annál inkább szembe tűnt, miután a dunagőzhajózási társaság legkisebb hajóján is rendet és tisztaságot találtam.

Widdin 25—26 ezer lakossal bir, ezeknek egy negyedrészt a bulgárok és spanyol-zsidók képezik. A város külseje egyáltalában nem tesz kellemes benyomást; az építkezés izlettelen, a házak alacsonyok és külsejük igen elhanyagolt, még a pasiét sem véve ki; — Widdinbe Mutaszerif pasa van. — A tetők görbe cserepekkel vannak fedve, olyanokkal, mint nálunk a házgerinczet szokták szegni. A mely házban hárem van, azon az ablakok két ujjnyi vastag, sűrű fa-rácsossal vannak ellátva. Ezen rácsok olyan nyomasztó hatást tettek reám, mintha mind annyi börtönökkel lettem volna körülvéve. Az utcák szemetesek, piszkosak, ugyszintén a vár körüli mély árok, melynek rosz kigőzölgése folytán nyáron át sok hideglelés fordul elő. Ebből látható, hogy a város külseje legkisebb vonzerővel sem bírhat az idegenre.

Most fordítsuk figyelmünket a belsőre.

A mit a törökök szokásairól, természetükről itt feljegyeztem, azt részint saját tapasztalásomból, részint a már hat év óta ott lakó dr. Gelber közléseiből merítettem. Megérkezésünkkel azonnal felkerestük az orvost, ki ottlétünk alatt szíves volt kalauzunk lenni, mi reánk nézve nagyon előnyös volt, miután ő ott befolyásos ember és a török nyelvet tökéletesen beszéli.

Legelőbb is egy mecsetet tekintettünk meg; oldalfalai nem oly magasak, mint a mi templomainké, de annál magasabb a torony, mely igen karcsu, s majdnem egyenlő terjedelemben nyulik fel. Óra nincs a toronyban, hanem közepe táján van egy korlát kívülről, melyre minden óraütéskor kilép egy ór, és a világ mindnégy része felé elénekli, hány az óra. Ez az éneklés oly különös valami, hogy midőn hallottam, sietségem daczára ott maradtam egy helyben állva, míg mind a négyszer elmondta; végül pedig akaratom ellen is nevetnem kellett. E helyen meg kell jegyeznem, hogy a török óra más-kép mutat, mint a miénk: napfelkeltekor van náluk tizenkét óra, úgy, hogy midőn a mi óránk 11-et mutatott, náluk négy óra volt. Ezt az idegennek figyelembe kell venni, mert hajó-indulás, s mindennemű terminus ez idő-felosztás szerint tartatik meg.

De lépünk a mecsetbe. Ez belül igen terjedelmes és tiszta; falai a legkiáltóbb vörös, kék és sárga színekkel vannak bemázolva; mert ezen ákombákomokat festésnek mondani gúny volna. A hosszabb oldal közepe táján, szorosan a fal mellett, a szószék áll; ez kicsiségéhez aránytalanul magas s vizirányos, korlátos lépcsőivel sajátos látványt nyújt; innen szokták papjaik a „Koránt“ olvasni. A mecsetben egyéb butorzat nem létezik; a talaj itt, valamint a karzaton, hová csupán csak nők járnak, részint szőnyeggel, részint gyékénynyel van borítva; ezekre ülnek vagy térdelnek imádkozásuk alatt. A török, midőn templomába megy, leveti lábbelijét, s csak harisnyában lépi át a küszöböt.

Kereskedés Widdinben nagyon sok van, külsőleg olyan formák, mint kis, vásáros bódék, csak hogy falból és szorosan egymáshoz vannak építve; belül azonban dús tartalommal bírnak: gyönyörű perzsiái szövetek, finom himzetű kelmék, nehéz selymek, valódi batisztok és kásmirok, aranynyal és keleti gyönggyel himzett papucsok; egy szóval, alig hinné az ember, mily értékes holmikat lehet ott kapni. Annál inkább csodálkoztam, midőn láttam, mily könnyedén zárják be boltjaikat; nap-pal, ha a kereskedő távozik, egy széket fektet keresztül az aj-

tón, annak jeléül, hogy senki sincs benn; éjjelre egyszerű lakatot tesz a vékony deszkaajtóra, vagy pedig az ajtófél két oldalán levő vas horogba egy fa-rudat illeszt, s be van zárva, nem fél, hogy kirabolják; ez a török jelleme és becsületessége mellett tanuskodik.

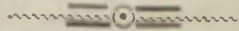
A ki a török kereskedőtől előzékenységet, mozdulataiban gyorsaságot, vagy pedig épen áru dicséretét várná, — miként azt a mi kereskedőinknél megszoktuk — az nagyon fogna csalódni. A török kereskedő a vevő beléptére meg sem mozdul ülő-vagy pipázó helyzetéből; ha kívánságunkat megértette, megfontolt lassúsággal előhossa a kért tárgyat, megmondja az árát; nem alkuszik, és sem nem kínálja, sem nem dicséri portékáit; neki tökéletesen mindegy, akár veszszük, akár nem. Egyik boltban findzsákat kértünk, mire a kereskedő meg sem mozdulva helyéről, kezével oda mutatott egy nagy kosárra, melyben a findzsák álltak; türelmét próbára akarván tenni, a hányan voltunk, annyian nyultunk a kosárba s számosakat kiszedtünk, de ez őt legkevésbé sem háborgatta, jóformán oda sem nézett, midőn, a kiválasztottak kivételével, a többi visszaraktuk. Az orvos által előre figyelmeztetve lettem, máskülönben talán kissé sértett is volna e szokatlan közömbösség.

Egy műhelybe léptünk, mely kormos és piszkos volt; orvosunk kérdé, mit gondolok, hol vagyunk most? — Kovács-műhelyben — feleltem; mert valóban ezen kormos tuskók, a falon körül akgatott s a szanaszét heverő durva, rozsdás szerszámok azt gyaníttatták, hogy itt lovakat patkolnak, vagy a legjobb esetben dézsákat abroncsolnak. Mire az orvos nevetve viszonzá, hogy itt nagyon is csal a külszin; mert e helyen ezüstből a legszebb filigrán munkák készülnek, a mester a párisi kiállításon arany érmet és oklevelet nyert, és a bécsi kiállításra is készített egy pár remekművet, melyeket a basának már át is adott elszállíttatás végett. Kimondhatlan nagy volt meglepetésem, midőn a mellékszobában a török mester műveit láttam. A szobában semmi egyéb nem volt, mint a falon aranyos keretben a párisi oklevél, pokróczczal betakart két török pam-lag és egy nagy vasláda; hanem aztán e ládából gyönyörű dolgok, remekművek kerültek ki; alig tudtam szemeimet róluk levenni; voltak itt mindennemű ékszerek s egyéb fény-üzési czikkek, de meglehetősen drágák. Widdinben leginkább ez lepett meg, ily mesterműveknek itt és ily helyiségbeni készítését nem tartottam volna lehetségesnek.

Egy ügyvédi irodát is megnéztünk, ez is egy, az utcáról nyíló bódé-forma szobából áll, mint a boltok, s azokkal egy sorban van. Szék, asztal, polcz vagy szekrénynek hire sincs; pokróczczal betakart két pam-lag, az ablak mellett a kisebb az ügyvéd-, és szemben ezzel, egy sokkal nagyobb, a kliensek számára, ez az egész. A török, bármi és bár mennyi legyen is irni valója, térdein szokott irni, és pedig balfelé, — mint minden, keleti szokásaikat megtartott népfajok — írásukhoz különösen készített papírra, e célra faragott nádat használnak toll gyanánt; s csodálatos, noha a papír alá semmit sem tesznek, elég gyorsan s eléggé egyenes sorokban irnak.

A törvénykezési teremben megbámultam a szép sorrendben függő vászon-zacskókat; de még jobban bámultam, midőn mondták, hogy ezekben tartatnak mindennemű hivatalos iratok. Oh egyszerűség! nálunk még a mesterséges záru szekrényekben sem mindig biztosok.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Október 22-dikén.

A „Quodlibet.“ — Sok is a jóból. — A bibliai példa hatása. — Őszi lóverseny és a hiányzó lóverseny- király. — Egy szép futtatás. — A közös miniszterek, kiken elverik a port. — Minő csuf a politika. — A papok és gazdasszonyok. — Egy fővárosi „örök mozdony.“ — Drága halászlé. — „Ezek a mi ékességeink.“ — A lajtántuli delegáció. — Egy kis szemle. — Az „Uj emberek.“ — Először, másodszor. — Apróságok.

Hol, hol nem, arra már nem emlékezem tisztán, egy a pamlag fölött virító „quodlibetet“ láttam. Volt pedig azon a képen legtarka-barkább vegyülete és legcsodálatosabb potpourija a lehető legellentétesebb elemeknek, IX. Pius pápa mellett Garibaldi, egy magyar huszár oldalán az egy nyul elől megfutamodó hét sváb, szent Gergely mellett VIII. Henrik, s egy állatkerti elefánt mellett valamely kis egérke hiven talált arczképe, — és több ilyen minden atyafiság ellen tiltakozó valami.

Midőn a lefolyt hét történetéről számot adandó vagyok, önkénytelenül eszembe jutott e quodlibet. Oka nem titok, nem talány, mert a tarkaságok egész raja szorítja magát a hét történet keretébe.

Ott van legelől egy uj ember „uj emberek“-je, a gazdasszonyok kiállítás, színházi idény, delegáció, az istvántéri színház megnyitását jelző tarka-barka hirdetések s az őszi lóverseny.

Melyikről szóljunk legelőbb? Miután a Szentírásban meg van írva, hogy az utósók lesznek elsőkké, kezdjük mi is az utósón. A régi lovagkorhoz úgy is ez áll legközelebb, s a szereplők úgy a négy-, mint a két lábuak „a jobb“ körökhöz tartoznak. A demokrácia képviselői itt is, mint mindenütt, csak fizetnek és tapsolnak. Különbben is nálunk a futtatás kizárólag főúri időtöltés, melyet érdekléssel igen, de rokonszenvvel vagy plane lelkesedéssel soha sem kísér a nagy közönség.

A most lefolyt őszi verseny egyébiránt nélkülözötte a dijkoszoruk megszokott hőst, a lóversenyek rendes királyát, Szapáry Ivánt. Helyette Eszterházy Miklós és több másodrendű lovagok osztakoztak az aranyokon és a közönség tapsaiban, annyival is inkább, mert néhány iram oly gyönyörűen sikerült, hogy még a laikust is magával ragadta. Különösen az ezer forintos futamon három paripa a szó szoros értelmében, mint mesebeli táltos röpült a porondon, oly bájjal és könnyelműséggel vezettetve lovagjaik által, melyet előtánczosainknál sem szoktunk látni a vigadó fénymázos sima padlóján.

Bár róluk is azt mondhatnók!

Kikről?

A közös miniszterekről!

Mint áldozatra szánt bárányok ülnek szegények az öblös támlányokban a delegációk előtt és míg saját pártjuk emberei is fogaikat vicsorgatják rájuk, addig a nemzetiségi képviselők ugyancsak elverik rajtuk a port. A manó szeresse ezt a parlamentarizmust! Míg azelőtt a miniszterek meghíztak hivatalaikban, a mai kormány tagjai napról-napra fogynak, csak aztán egy szép reggel arra ne virradjunk, hogy egészen elfogytak. Csuf dolog az a politika. Mennyivel nyugalmasabb, csöndesebb

és kényelmesebb élet ennél a püspök és kanonok uraké! Ha a közvélemény egyben-másban ellenük is fordul, ők szunyogdongásnak veszik azt, eleresztik fülök mellett, s ha találkozik is egy-egy kiválóbb alak, ki ideig-óráig bizonyos tekintetknél fogva, mint a pápai uralom ellenlábasa szerepel, csakhamar visszahúzódik esigaházába s mint Strossmayer, kihirdeti egyházmegyéjében, a mi ellen hangosan tiltakozott.

A papoktól a gazdasszonyhoz. Csitt! „Átkozott legyen, a ki roszt gondol.“ Nézzünk be egy pillanatra az üllői-úton levő köztelek ujonnan kidiszított magas ivű helyiségeibe. A főajtó mellett jobbról-balról nemzeti lobogók lengenek, az asztal mellett csinos cherubok és tisztos matrónák fogadják a látogatót. Benn az első teremben mindenféle himzett fehérneműek kellő közepében, a fővárosi „örök mozdony“ és egyetemes pénztárnok: Sztupa ur magyarázat, odább Damjanicsné, Hollánné, Kralovanszkyne vagy Braunné urnő fizeteti meg egy-egy merészebb vállalkozóval a halász-levet tagsági díjjal, mely kerek summában épen száz forintot tesz ki. Már az igaz, hogy ennyire, mint a mi magyar gazdasszonyaink, még Mihalek sem vitte. Oly éles szemmel bírnak, mintha a Hungaria szálloda bérlője által nyitott iskolájában már letették volna a vizsgálatot. Az erszényt illetőleg csodálatos tapintattal bírnak. De ki ne fizetné itt szívesen, mikor az asztalok végén egy-egy árva leány hálás tekintete köszöni meg ajóságot. E kis jószágok egyszerű szürke ruháikkal és fehér kötényeikkel igazi megható jelenségek, s mint az a híres római hölgy, a magyar gazdasszonyok is büszkén elmondhatják: „ezek a mi ékességeink!“

Rég éreztem magamat oly jól, mint mikor e nemes nők köréből távozám, s habár a „Köztelek“ meglehetősen távol van az akadémiától, csak akkor vettem észre, hogy oda értem, midőn a sűrűn gyülekező közönséget láttam a lajtántuli delegáció gyűlésére fölsietni.

Miután a sors, vagy nem tudom mi, reánk mérte, hogy mi csak fele legyünk egy egésznek, nézzünk el mi is a német delegációba, mely most a Kisfaludy-társaság termeiben tartja üléseit, és ismerkedjünk meg néhány nyal a mi drága testvéreink közül. Ország-világ tudja, hogy e teremben nagy horderejű kérdések forognak szőnyegen. Nekünk nem lehet föladatunk az eléggé megrángatott függőnyt újra szellőztetni. Mi csak egy képet akarunk szíves olvasóinknak bemutatni azon férfiakból, kik az itt folytatott harcban, mint elsőrangú bajnokok szerepelnek. A delegatus urak sokkal szórványosabban ülnek, semhogy egy teljesen kikerekített képet lehetne róluk adni. A kedélyes külsejű elnöktől, Hopfen lovagtól balra az ellenzéknek egyik élesen körvonalozott alakját látjuk, kinek neve a birodalom határain túl is eléggé ismeretes. Szép, szabályos arcz, szellemes vonásokkal, melyekből épen nem betűzhető ki a concordatum. Az ülések alkalmával egész otthoniassággal írja be a terem minden zegét-zugát, mindenkivel a legjobb lábbon áll, beszélget, társalog, de eszméit bizonyos kislelkűséggel dajkálja, mintha maga sem volna egészen meggyőződve életrevalóságukról. Mikor beszél, minden mondat után szünetet tart. Többnyire haragos, s az alkotmányos párt fejei felé ugyancsak szórja és tagadhatatlanul

sok szellemmel a sziporkázó röppentyűket. Ki volna ez más, mint pater Greuter? Nem messze tőle az egykori külügyminiszter, Rechberg ül. Sovány, mint egy háromszáz forintos hivatalnok. Areza annyira semmit mondó, mint egy német professzoré. Összes szerencsétlensége abban összpontosul, hogy az ismeretes osztrák genius neki sem kegyelmezett, őt is miniszterré gyártá. Esze és tudománya az igaz, hogy nem nagy. Másutt valóságos calamitás volna, Ausztriában azonban megjárja, azaz, hogy Ausztria járta meg vele. Még ma is azt hiszi, hogy politikája jó volt. Hadd higgye szegény, más úgy sem hiszi el neki, kivéve mi. Jerünk tovább. Néhány paddal előbbre Grün Anastast, Auersperg grófot látjuk, kinek neve ép oly jól hangzik a politika komoly terén, mint a költészet vidám égalju országában. A delegáció egyik legkiválóbb tagja. Előadása mesteri, nyelve költői és szabatos. Szónoklatában inkább virágos, mint okokkal meggyőző. Tetőtől talpig a haladás embere, s a reformok barátja. Éles ész, gyors fölfogás jellemzik szónoklatát. Nagy előnyére van különben érdekes külseje. Modora megnyerő, társalgása és műveltsége sokoldalú, szíve nemes és tiszta. Előtte herczeg Auersperg foglal helyet. Érdekes, szép alak, őszbe borult fej, ragyogó szemekkel. Tekintete nyílt, barátságos. Meggyőződésből szabadelvű s meglátszik rajta, hogy a politikán kívül a nőkkel is szeret foglalkozni. Egy szellemdús tárczairó szerint, olvasottsága sok, rendszeres tudománya kevés.

Tulról az alkotmány-párt hivei sorakoznak. Legszélről az igénytelen külsejű Brestl. Pártja mély eszűnek tartja, sokan azonban csak kitűnő theoretikusnak mondják. Meggörnyedt, zömök alak, fénytelen szemekkel, egész lényén hiányzik, a mi csak némileg is imponálni tudna. Vastag nyaka fekete nyakkendő közé van temetve, kopasz, borotvált arc, körülnyírt bajusz, szóval az egész igénytelen külső, mintha azt akarná velünk elhitetni, hogy nem lehet más, mint szatócs. Kuhn uramnak pedig ugyancsak meggyült vele közelebről is a baja. Mellette hű társai: Herbst és Giskra, mindkettő ismert név, melyet ismertté köszörült a tanulmány és nagyobb szabású lélek. Rokonszenves két alak. Előadását ugyan egyiknek sem nevezhetni művészinak, de minden esetre sok kellem és megnyerő vonás nyilatkozik azokban. Szeretnek évelődni pater Greuterrel. A hol csak alkalom kínálkozik, nem is mulasztják el soha, s a ki ezen legjobban mulat, az az öreg Jablonowszky herczeg. Régi, tekintélyes lengyel főrangú család sarjadéka. Haja, szakáll, melyet nagy gondnal ápol, már teljesen őszbe csavarodott. Külseje elegans, megjelenése nagyurias, föllépése férfias. Nála meggyőződéssé vált az, a mi másoknál csak lelkesedés. Nem nagy tehetség ugyan, de veleje helyén van.

Hát az, a ki ott oldalt ül a sarokban? Az a parlamentarizmus hivei között ujabban mindegyre magasabb niveaura emelkedő új ember, — de nem Toldi Pista darabja értelmében. Rechbauer alakja vonzó, arczéle finom. Hangja erőteljes, fölfogása mindig a dolgok mélyébe hat. Beszédein meglátszik a klasszikai műveltség, és szónoklatán a pathosz melegsége ömlik el. Hiszszük, hogy e férfiu még nevezetes szerepet fog játszani szomszédaink alkotmányos életének történetében.

És most ez új emberről térjünk át Toldy Pista „Új emberek“-ére, mely szombaton került nagy és diszes közönség előtt a nemzeti színház deszkáztára. Toldy némileg maga is még új ember, a mennyiben „a jó hazafiak“ színre kerülése előtt róla az újdondászok csak mint fiatal tudósunkról tettek említést. És most a „fiatal tudós“ mellé oda szegődött a „szellemdús vigjáték-írónk“ cím is, kívánjuk, hogy egyik is, másik is csorbitatlan tulajdon maradjon.

„Az új emberek“ tárgya a mai társadalmi élet keretéből van véve. „Az új emberek“-ben azon új elemet látjuk képviselve, mely a kereskedelmi körökből kiválva, mint földbirtokos oda helyezkedik azon kiváltságos osztály közé, mely a 48-diki mozgalmas napok előtt maga volt a nemzet. Szóval az öreg Csipkei gazdag földbirtokos, pár évvel azelőtt még kereskedő és Spiczter volt. Fia már ez új elem második nemzedékeként szerepel. Tetőtől talpig magyar, nemes szabású alak és képzett gazdász, csak kár, hogy a szerző jobban ki nem domborítja s jobban előtérbe nem szorította. Ezekhez, mint az új emberek harmadika, még az öreg Csipkei özvegy leánya, Metella szegődik. Szemközt ez új elemmel a „kék vérű“ büszke Csetneky gróf, e mellett Tarczal Ábris az agglegény, ki minden szoknya után futkos, s kijő rendes sodrából, ha „becsületes asszonyok“ körébe téved; bezárja a régi világ képviselőinek sorát Darlay Viktor, egy mit sem tudó, háromszáz holdas parlagi gavalér, ki, mert mint hasznavehetlen embert ki nem nevezték főispánná, azt hieszteli, hogy „Magyarországon a magyar faj üldöztetik.“ E két elem között, mint összekötő kapocs, Kövesdy Ervin áll, egy modern műveltségű demokrata. A többi alakok inkább csak másodrendű szerepet játszanak, s nem folynak közvetlenül be a darab menetébe, habár, az igazat megvallva, épen a kis Kövesdy Oszkár szerzőnek legsikerültebben rajzolt alakja. Meséjével nem fárasztjuk olvasóinkat, annyival is inkább, mert annak egyes számai gyakrabban kisikamlanak a szerző kezei közül, s hol Metella és Ervin viszonya, hol a két politikai elem küzdelme toladodik előtérbe, a nélkül, hogy vagy az egyik, vagy a másik azt teljesen hatalmába keríteni tudná. De a cselekvény egységtelen volta mellett, igen sok előnyös oldala van e darabnak, jeleneteiben változatos, a párbeszédekben szellemdús és ötletgazdag, s ha genre-alakjai nem is oly életteli esek, mint „A jó hazafiak“-é, s épen az új emberek körvonalai mondhatók elmosódottaknak, azért korszerű tárgyánál, szabadelvű fölfogásánál fogva mindvégig föntartja az érdeklődést.

A mi e vigjáték irányát illeti, arra nézve el kell ismerünk, hogy a szerző igazságosan járt el mind a két elemmel szemközt. Míg egy részről Csipkéiben az új nemesek félszedségeit testesítette meg, addig Ervinben azt tüntet fel, hogy nem a születés teszi az embert, hanem a születés és érzület. Kérlelhetlen és metsző éllel sujtja szerző a ripőkök osztályát Tarczalban, s az iskolát nem végzett hétszilvafás gavalérokat, kik azt hiszik, hogy a főispánságra családjuknak joga van — Darlay Viktorban. Az előadás jobb lehetett volna. Kifogástalanul csak is a mellékszereplők: Molnárné, Szigligeti Jolán, Ujházi, ki igen ügyesen ellesett maszkkal lepte meg a közönséget, és Szigeti Imre játszottak. Náday szorgalmas rutinírt színész, de a férfiaság imponáló ereje teljesen hiányzik benne. Az öreg Szigeti szokása szerint nagyon is sokat „mókázott“ s több rendbeli rögtönzést követett el. Felekben több arisztokratikus külső vonást szerettünk volna látni, de a mi leginkább meglepett bennünket, hogy Prielle Cornelia kitűnő művésznőnk ez este szintén a szokottnál bágyadtanban játszott. Az összjáték se folyt kellő gyorsasággal, de azért a zsufolt ház így is sokat nevetett és tapsolt, s az első felvonás végén zajosan hívta a szerzőt. Tény az, hogy ily szellemű és irányu darab, mint ez, fölér száz vezérczikkkel s mi részünkről örömet és egész hévvel csatlakozunk a közönség tapsaihoz, bár mint fiatortatja is orrát a pártszemponton felül emelkedni nem tudó kritika.

A színházról szólva, meg kell emlékeznünk még a népszínházról is, melynek nagyobb bizottsága közelebb fog ülést tartani, melyen már be lesz mutatva Fellner építész terve is, ki

a bécsi Laube színház is oly meglepő szépen építette. Szomorú jelenség, hogy, a mint a gyűjtésre kiadott iverk mutatják, csak is a középosztályt látjuk ott igazi buzgalommal és áldozatkészséggel képviselve, pedig ha valahol, itt nem ártana főuraink között egy Széchenyieskedő, ki, mint egykoron a „legnagyobb magyar“, a kaszinói nagyurak és az „uj emberek“ pénzes zacskóira föllebbezne. Sem a magyar arisztokraczia, sem az „uj emberek“, mint osztály nem mondhatók bőkezűnek, csak egyesek válnak ki soraikból, újabb időben pedig épenességgel nagyon szűkmarkunak mutatkozik mind a kettő. Semmi esetre sem ártana, ha a sajtó pengetné kissé e kérdést s a közvélemény nyomását alkalmazná az illetőkre. Cs. J.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A királyné) újabb hír szerint körülbelül három hónapig, tehát január közepéig marad Magyarországon. Ez idő alatt, egypár napot kivéve, szüntelen a budai várban marad. A karácsonyi ünnepekre Rudolf főherceg is megérkezik Bécsből a királyi család körébe. Királyné ő felsége megérkezése után való nap udvarmesterét: b. Nopcsát küldé Deák Ferencz üdvözlétére, ki akkor ülte 69-dik születésnapját.

✦✦ (Liszt Ferencz) utban van már fővárosunkba. Jó barátjai már azt híresztelték fölöle, hogy mivel Weimarból Bayreuthba ment leánya látogatására, már nem is tér vissza hazájába, épugy, mint a hogy Reményi Edéről, mivel régiségei egy részét eladja, azt híresztelték, hogy azon régiségeket adja el, melyeket ő a Múzeumnak ígért átadni. Vannak olyan jó barátok és a nagy köznapiság fájdalom, mohón veti magát utánuk.

✦✦ (A magyar királyi tisztviselők) fizetésének javítása iránt mult csütörtökön egy küldöttség volt király ő Főlségénél, Reviczky osztálytanácsos vezetése alatt. Király ő felsége kegyesen fogadta a küldöttséget és biztató szavakkal bocsátá el. Onnan Deák Ferenczhez ment a küldöttség, ez is megígérte ez ügy pártolását az országgyűlésen. Így legalább a jó reménység fűszerezheti szegényeknek keservesen száraz kenyerét.

✦✦ (A képzőművészeti társulat) nagy kiállítása november hó 15-dikén nyílik meg, melyen a magyar művészek azon műtárgyaikat mutatják be, melyeket az 1873-diki bécsi világkiállításra küldenek föl. Külföldi festészek is érdekes műveket jelentettek be. Benczur Gyula „XVI. Lajos“ festményét már néhány nap mulva meg lehet tekinteni, a képzőművészeti társulat csarnokában, de csak tíz napig lesz kiállítva, mivel a kép tulajdonosa, egy amerikai műbarát, siet azt hazájába vinni.

✦✦ (A debreczeni ref. főiskola) részére kibocsátott sorsjegyek huzása e hó 15-dikén ment végbe Budán, főnyerő szám lett: (4000 frt érték) a 43. sor 202. szám; második nyerő (1000 frt érték) 182. sor 341. szám lett; 400 frt értékű a 136. sor 204. szám; 200 frt értékű a 7. sor 152. szám és 220. sor 82 szám, azonkívül még tizenöt 100 frtos nyerőszám huzatott ki.

✦✦ (A Széchenyi-szobor ércbeöntése) 15 havi időt vesz igénybe és így a bizottság ohaja, hogy a bécsi világkiállításon bemutattassék, nem valósulhat. Az ércbeöntésért a bécsi császári öntőde 11,750 forintot kap. Az ércszobor maga 15 láb, talapzata és lépcsőzete 25 lábnyi magas lesz. A talapzat ékesítéseül szolgáló domborművekre vagy jelképes alakzatokra szűkebb körű pályázat hirdettetik. A pályázó művészeknek szabadságára van bízva, hogy a tervezetet akár gránit, akár ércanyag számára készíthessék, miután eddig csak az van eldöntve, hogy a lépcsőzet lesz gránitból, a talapzat anyaga a

domborművektől függvén. E pályázati művek költségeinek 40,000 forintnál nem lehet magasabb.

✦✦ (A zeneidény) közeledtével már az érdekesebb hangversenyekről is értesülünk. Így Richter János három nagy zenekari hangversenyt fog rendozni, november 13-dikán, 28-dikán s december 11-dikén. Az elsőben előadják Weber „Euryanthe“ nyitányát. Schubert „Reitermarsch“-át Liszt hangszerelése szerint a Beethoven „pásztori symphoniá“-ját; a másodikban Gluck „Iphigenia“ nyitányát, Wagner R. záradékal, Beethoven hegedű-hangversenyét (játssza Singer Ödön Stuttgartból), a Mendelssohn olasz symphoniáját, Bach D-dur „suite“-jét Mendelssohn hangszerelésében s Beethoven B-dur symphoniáját; s lesz mindenikben egy-egy énekszám is. E műsor kitűnő, s annyira nem egyoldalú, hogy most meg már valóban több Wagner-mű is elférne benne. — A három „kamarai estély“-nek, melyeket Singer Ödön, Cuszmán és Bülow november 19-dikén, 23-dikán, s 25-dikén szándékoznak tartani, szintén nagyérdekű műsora van, Volkmann, Mozart és Schubert trióival, Beethoven és Mendelssohn szonátaival. Tartini „Ördög trillájával“ (játssza Singer,) Le Clair „Tombeau“ szonátájával, stb. Bülow magában Beethoven egyik szonátáját (op. 10.) s Volkmann változatait Händl egyik témája fölött s Brahms variációt fogja játszani. — Uj vonós-négyes társulat is alakult fővárosunkban Sabathil, Fischer, Bruckholz stb. urakból. Két hangversenyt állapítottak meg, november 15-dikén és 10-dik estéire a vigadó kisebb termében. Előadják Mozart C-dur, Haydn D-dur, és F-dur négyeseit, s Schumann és Mendelssohntól zongoránégyeseket, melyekre reményük van, fővárosunk két kitűnőbb zongorását nyerni meg. — Egy hangversenyünk is volt már, mult csütörtökön adta a budai zeneakadémia a vigadóban, Knahl akadémiai igazgató vezénylete alatt és nagy közönség előtt, melynek legnagyobb része, daczára sár és esőnek, Budáról jött át, mivelhogy az akadémia neki édes magzatja. A kezdet, tudniillik a hangversenyé, nem volt ugyan jó, Reinecke „Dame Cohold“-ját játszotta egy zenekar, olyan formán, mintha ő és a hangszer csak most látnák először egymást, ámde azért nemcsak a vége, hanem a folytatása is jó volt, ugy a férfi-, mint a női énekkar, a melyben sok kedves csengésű hang van, szintugy Knahl Adél asszony előadása érdemelt tetszésben részesültek. A műsorozatot nem mondjuk el, nem akarjuk tudatni a világgal, hogy ezen magyar akadémia egyetlen egy magyar darabot nem vett föl műsorozatába.

✦✦ (Uj lap.) E hó 30-dikán „Szinlap“ czímen Erődi Béla és Ujvári Béla jeles fiatal íróink szerkesztése mellett szinészeti napiközlöny fog megindulni. E lapot, mely különösen a fővárosban hézagpótlónak ígérkezik, jelentékeny erők ígérték támogatni. Közölni fog szinügyi irányezikket, a színház körébe vágó apróságokat, híreket, a külföldi nagyobb színdarabokról, jelesen Párisból és Bécsből, továbbá a hazai színpadokról is állandó eredeti tudósításokat. A tárczarovatban zenekritikai, dramaturgiai, műtészti czikkek és kisebb novellek lesznek közölve. Lesz ezen kívül állandó rovat az irodalmi s művészeti újdonságokra, nemkülönben a napiújdonságokra is; közöltetni fognak az összes fővárosi színházak színlapjai s végre egy terjedelmes fővárosi kalauz. A lap a „Fővárosi Lapok“ alakjában jelenik meg, s előfizetési ára egy évre 8 forint. Havonkinti előfizetések is elfogadtatnak. Az előfizetési pénzek a kiadóhoz: Miklóssy Gyulához (főut 6-dik szám alá) intézendők.

✦✦ (Ezer forintos adomány népiskolai czélokra) Draskóczy Gyula, császári királyi kamarás, volt sopronmegyei főispán,

következő levél kíséretében ezer forintot küldött a sopron-mosonmegyei tanfelügyelőhöz! „Nagyságos királyi tanácsos, tanfelügyelő ur! Ismervén a népnevelés ügye körüli kiváló buzgalmat, meg fog bocsátani, ha bátorságot veszek magamnak, kikérni ez érdekében Nagyságodnak mellőzhetlen becses közvetítését. A mellékelt egy ezer forintot azon kéréssel van szerencsém Nagyságodhoz áttenni, méltóztatnék intézkedni, hogy ezen összegből Sopronmegye legszegényebb falusi iskolái részére valláskülönbség nélkül a szükséges és elkerülhetetlen taneszközök beszereztesse, és a vagyontalan szülék gyermekeinek, a menyynyire lehetséges, a legnélkülözhetetlenebb jó tankönyvek ingyen adassanak. Bokros elfoglaltatása közben ne méltóztatnék levelemre válaszolni, nyugodt vagyok, hogy e jó célra följánlott pénz biztos kezekben van. Fogadja nagyságod stb.“ Fényes jele volna ez egy nemes emberbaráti szívnak még akkor is, ha nem tartoznék a ritka jócselekedetek közé.

♦♦ (Irodalom.) Az „Athenaeum“ kiadásában megjelent: 1. „Az Athenaeum kis képes naptára“ 1873-ra. Szerkeszti: Sárkány János Ferencz. Közkedvességű naptára ez a magyar közönségnek, mely ez új folyamat is bizonyára szívesen fogadja. Sok érdekes olvasmány van benne és számos csinos kép. Teljes tisztai czimtart is tartalmaz. Ára 50 kr. „A föld és fokozatos meghódítása.“ „A komédia elmélete“ A Kisfaludy-Társaság által jutalmazott pályamunka. Irta Névy László a pesti keresk. akadémiában a magyar nyelv és irodalom ny. r. tanára. Ára 1 frt. — Győrött „A nőemancipáció“ című füzetkejelent meg Szerényi Endrétől, ki hévvel sürgeti a nőknek a férfakkal való egyenjogositását, s a nőnevelésnek alaposabb s általánosabbá tételét. — Törs Kálmán jeles fiatal írónk műve a „Margitsziget“ről, az Athenaeum kiadásában megjelent, de csak a jövő évi fűrdőidény megnyitáskor fog kiadatni. A csinosan kiállított, több képpel ellátott mű bizonynyal kellemes emlékül fog szolgálni a bájos Margitsziget látogatóinak. A könyv ára 1 forint 20 krajczár leend. — Rákosi „Aesoph“-ja a prágai cseh színpadon nagy tetszéssel találkozott.

♦♦ (Színház.) Miklóssy István-téri színháza elháríthatlan akadályok miatt csak e hó 30-dikán fog megnyitást. Az ünnepélyt Kölcsey-hymuszával kezdi meg, éneklí az összes színi személyzet, mire Lukácsy Sándor az Erődi Béla által írt prologot szavalja el. Előadásra kerülnek a „Szigetvári vértanúk“ első felvonása, melyben Annát Jókainé fogja játszani, kit Miklóssynak sikerült az ünnepély emelésére megnyernie. Ezt követi Balázs Sándornak új vigjátéka: „A pesti vízvezeték“ és a „Leánykérők“ népdal bokréta. Az ünnepélyt allegorikai képlet zárja be. Miklóssy színházában a hely-árak nem lesznek olcsók; például egy páholy bére 120 előadásra 500 forint. — A pesti népszínházra a „Hon“-nál 5275 forint 25 krajczár, a „Reform“-nál pedig 7558 forint 22 krajczár gyűlt be, összesen tehát 12,833 forint, oly vállalat, melynek létesítésére legalább száz ezer forint szükséges. A pesti népszínházi bizottmány mult csütörtökön ülést tartott, melyben Fellner a bécsi városi színház építője által készített tervezet bemutatván, elhatároztatott, hogy az építést 1874-ben, mikorra a sugárut is meglesz, meg fogják kezdeni, addig azonban a haza főurait és a pénzvilágot külön levél útján adakozásra fogja felkérni.

♦♦ (Vegyesek.) A zenede értékes ereklyékkel gyarapodott. Ugyanis műbarátok megvették Bernáth Gazsától Lavota János kéziratait, s 1872-ban festett arcképét, s a zenedének ajándékozták. Végh János ur pedig Csermáknak nála levő kéziratait ígérte ez intézetnek. — A pesti királyi törvényszék a

„Magyar Ujság“ ellen egy a törvényszéket és a sajtóbírószágot rágalmozó cikke miatt pört indít, s e végett megkereste az igazságügyért, hogy ez ügyben valamely más bíróságot küldjön ki a pör keresztül vitelére. — A pesti egyletek már előkészületeket tesznek a farsangra; eddig már hat bál van bejelentve a vigadó bérlőjénél, s a napok meg vannak határozva. — Fővárosunkban a felnőttek közül két év alatt 4174-en részesültek ingyen-oktatásban: 2009 férfi és 2165 nő. — Petrik Géza ismert pesti könyvkereskedő csodálá jutott. — Hódmezővásárhelyen Németh Albert szélső balpárti választott meg, országgyűlési képviselővé. — A Derssin-féle lovardában, pénteken este volt az első előadás. A személyzet nem rendkívüli, de vannak köztük ügyesek. — Szegeden Klauzál Gáborért az idén is részvét mellett tarták meg a szokásos évi requiemet. — Rózsavölgyi és társa zenemű-kereskedésében megjelentek: „Náci Polka“ Csillag Mórtól. Ára 50 kr. — „Lieb und Hold“ polka francaise, Hensel Józseftől. Ára 50 kr. Tábornoky és Parsch-nál: „Beh szomorú ez az élet én nekem!“ csárdás zongorára, Tisza Aladártól. Ára 60 kr. „Theresienstädter Kinderball Tánze“, keringő ifju. Farbach Fülöptől. Ára 89 krajczár.

♦♦ (Rózsás napló.) Tánics Mihály leányát: a kedves Eszter kisasszonyt e napokban jegyzé el Csorba Géza fiatal hivatalnok. — Kalocsán Kun Sándor ügyvéd e hó 25-kén vezette oltárhoz Salamon Adolf városi orvos kedves leányát: Augusztá kisasszonyt; Sipos Károly törvényszéki hivatalnok pedig november elsején Jilly Berta kisasszonyt. — Szabolcsban Hegedűs Sándor, ki hercege Odessalchi Gyula családjánál nevelő volt, most pedig a „Tisza“ biztosító társulat hivatalnoka, nőül vette Vitéz János lorándházi ref. lelkész szeretetreméltó leányát: Vitéz Julia kisasszonyt.

♦♦ (Halálozások.) Osterlamm Károly, az „Athenaeum“ buzgó igazgatója, mult kedden éjjel hosszas betegeskedés után jobblétre szenderült. Tevékeny életének 47-dik évében szolítá ki a kéllehetlen halál az élők sorából. Mint könyvtáros s könyvkiadó hosszabb ideig szolgált az irodalomnak; mint az „Athenaeum“ irodalmi és könyvkiadó részvénytársaság igazgatója öt éven át vezette fáradhatlan szorgalommal a társaság ügyeit; mint presbyter a protestáns egyház körül szerzett érdemeket. Az érdemdas férfi temetése mult csütörtökön ment végbe és a nagy számu halotti kíséret is bizonyoságot tett a köztiszteletről, melyet ritka szép tulajdonaival magának kivivott. Koporsója tele volt diszítve koszorúkkal, a halottas házban Stehló, budai lelkész, az „Athenaeum“ épülete előtt egy betűszedő mondott neki örök isten hozzádot. — Duschek Ferencz, a magyar függetlenségi harc pénzügyminisztere e hó 17-dikén végelgyöngülésben elhunyt 76 éves korában s 19-dikén temették el a scitarjevoi sirkertben. Két fia: Géza és Béla maradt, s egyik után unokák. Duschek régi kamarai hivatalnok volt, igen buzgó, takarékos és avatott pénzügyi tekintély, ki azonban a szabadságharcban kétes szerepet játszott. Mint történetírók is állítják: a pénzügyi tárczát csak úgy vállalta el, hogy erre Bécsben is titkos engedélyt kapott. A nemzeti bank arany és ezüst készletét együtt tartá s Világos után az osztrák kormánynak hiány nélkül átadta. Ennek tulajdonítják, hogy csak rövid ideig volt fogva s aztán nyugdíjban részesült. Visszavonulva élt 1849 óta folyvást s alig lehetett róla valamit hallani. Azt, hogy szabadságharcunk aránylag oly kevésbe került, a nemzet áldozatkészsége mellett az ő nagy takarékoságának tulajdonítják. — Gróf Széchenyi Bélát mély csapás sújtá, elvesztve fiatal, szép, kedves nejét, született gróf Erdődy Hannát. Az oly ko-

rán elhunyt grófnő — még csak 27 éves volt — mint mondják, gyermekágyban halt meg, két nappal elébb adva életet egy kis leánykának. Egyike volt a legbájosabb lényeknek, művelt, jószívű, szeretetreméltó, ki melegen szerette családját, a hazát s az emberiséget, s azért váratlan halála nemcsak a férjet és vérrokonokat sújtá le, hanem mélyen elszomorított mindenkit, a ki csak ismeré. — Párdányban e hó 6-dikán kísérték örök nyugalomra a 87 éves Stássek Mihály községi jegyzőt, ki e pályán hatvan évig működött igen munkásan s becsületesen. — Brogyányi Vincze országgyűlési képviselő neje: született Gáspár Gizella urnő néhány nap előtt hunyt el Meránban, honnan holttestét Zólyomba, a hajniki családi sirboltba szállíták. Végakarata volt, hogy szülőföldjén pihenjen. Betegségét gyönyörű kis leányának halála okozta, ki miatt folyvást busult, mignem utána költözött. Három árva maradt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Október 19-dikén: „A tévedt nő”, Verdi operája. — Október 20-dikán: „A nagy apó”, Szigligeti vigjátéka. — Október 21-dikén: „Az új emberek”, Toldy vigjátéka. — Október 22-dikén: „A portici néma”, Auber operája. — Október 23-dikán: „Julia”, Feuillet drámája. — Október 24-dikén: „Norma”, Bellini operája. — Október 25-dikén: „A tudos nők” és „Egy szellemduis hölgy” francia vigjátékok.

Divattudósítás.

Mind a mellett, hogy nincs idény, mely újat nem teremene, mégis vannak viseletek, melyek ezek dacára is mindig újak maradnak, és ezek a fekete öltözetek. Hogy azonban még kedveltebbé tegyék a fekete öltözeteket, gazdag diszítéssel látják el azt jelenleg. Így például az alja derékig tele van keskenyebb vagy szélesebb fodrokkal, és akkor tűnique nélkül marad ez, és csak a derék lebbentyűi takarják el egy kissé a szoknya felső részét, vagy a szoknya csak térdén felül lesz diszítve és a tűnique lesz aztán teli himezve fekete fényes jetgyöngyökkel, a melyek a derékon ismétlődnek. Csak az egészen nehéz faillé ruhák viseltetnek kevesebb diszítéssel, még a szoknyának is meg van engedve simán maradhatni, a hosszú lengyel-forma felső rész pedig (polonaise) köröskörül szép himzéssel és elől végig nagy fényes gombokkal lehet diszítve. Általában nagy szerepet fog játszani ezentúl a himzés, nem annyira a fehérneműn, mint a felső ruhákon, felöltőkön, otthonkákon stb. E himzés lehet aztán a ruha színéből, vagy egészen tarka-barka törökös izlésben. A himzést a tamborirozás, sőt a zsinórzás is pótolhatja. Ez utóbbi is igen divatos, akár évekkal ezelőtt. A keskeny sujtáson kívül most vastagabb zsinórokat is szeretnek venni.

Többnyire egész fekete diszszal szeretik a fekete öltözeteket, de sokan vannak mégis, a kik tarka selyemszegélyzettel, vagy befoglalással több életet kölcsönöznek az egyformaságnak. Így legközelebb egy fekete ruha fodrai felül alól világos kék selyemmel be voltak foglalva, ugyan így volt diszítve a hátul nyitott, hosszú tűnique is, míg a derék hosszú, mellényt képező előrése egészen kék selyemből készült. Egy kék selyem-écharp kötő át a derekat.

Mig a téli kalapokról bővebben értesiteném t. olvasónőimet, egyelőre csak azt jegyzem meg, hogy a fekete bársony kalapokon kívül igen sok nemez kalapot is fognak viselni nem csak feketébeu, de sötét barnában, bronz- és sötétkék színben is, és nem csak a kerek magyar kalapok készülnek nemezből, hanem a francia, elől lekötötték is.

A meleg felöltők közül a fekete lesz az idén is a legkedveltebb. De ezekről szólni is más alkalomra tartom fel magamnak.

Végül még néhány szót mai mellékletünkről, mely egy gyermekderék szabásából áll. Egy darabból van szabva, és készülhet akár bélelt piqúe vagy barchetből, akár pedig dupla erős vászonból. E derék alsó részére van varrva négy gomb, és ezekre lesz aztán felgombolva minden szoknyája és nadrágja a gyermeknek, a mi sokkal czélszerűbb, mint a szá-

lagokkal való kötés, mely egészségtelen és gyakran alkalmatlan a szegény gyermeknek. A kar kivágásra meghívántató hosszúságú két ujjnyi széles ruganyos szalagot (elastique) kell varrni, hogy a gyermek szabadon mozoghasson karjaival. Ilyen derekat 7—8 éves korukig viselhetnek a gyermekek.

Számrejtvény.

Kuthy Rózától.

8. 7. 15. 18. Ilyen szívűt nem dicsérnek,
8. 7. 12. 4. Jó tét után jót remélnek,
9. 13. 5. 8. 7. Őrizd meg, ha él kebledben,
11. 3. 16. 9. 19 5. 8. 7. Hasznos, ha van sok kertedben.
21. 3. 14. 15. 21. Földön ninss, az egen van egy,
19. 3. 8. 7. Boldog az a ki oda megy;
10. 15. 18. 1. 21. Jó kedve van ki ezt teszi,
13. 20. 14. 2. Mérnök ennek hasznát veszi.
11. 9. 2. 5. 13. Hogy ha győztes, magasztalják,
21. 1. 18. 12. 18. Nagy öröm, ha pénzről mondják,
21. 17. 11. 1. 14. Elmult idő, vissza nem jó,
14. 1. 6. 15. 12. 4. Ezzel jön az új esztendő.
11. 20. 18. 18. 1. 16. Biró szokot ilyet tenni,
8. 5. 10. 17. Nem könnyű est megérteni;
10. 15. 4. 12. 8. 7. Magyar vénus lakott bene,
Már most csak a vadak helye,
1—21. Ki ezt tudja, jót tesz mindég,
Érte áldást ad a nagy ég.

Megfejtési határidő: november 24. dke.

A. f. é. 39-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Sohaj.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Miksaff Lipótné, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Kalla Mihályné, Csorba Ilona, Boros Anna, Szmodics Gizella és Irma, Oszlányi Mari, Gázsályi Lajosné, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Hadházy Zsuzsika, Belbe Jánosné, Erdensohn Emilia, Schönfeld Czeccilia, Szabados Kosztyik Berta, Jaczkovics Velyászk Berta, Sziklay Matild, Fehérvári Mari és Ilona, Radován Vilma, Felvinczy Mariska, Brocken Kovács Emma, Kiss Antónia, Moesz Gézané, Glucsák Reszóné, Bátori Zsigray Istvánné, Vadász Luiza, Végh Józsefné, Ularik Begovceveich Vilma, Tucsny Irma, Pásztelyi Danielovich Emilia, Fehér Borbála, Bozváry Viktória, Vörös Juliska.

A 38-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldte:

Fehér Borbála, Bozváry Viktória, Kiss Ida és Jolán, Pesti Erzsébet, Jólsvay Ágnes.

Tartalom.

A nő-foglalkoztató egyletek Angliában. — Évek multán, Nemes Ödöntől. — A józan ész utján, Vörtesi Arnoldtól. — Itt mosolyogsz, Czolder Mártontól. Egy kirándulásom, Alarcontól. — Kirándulás Widdinbe, Lengyel Dánielnétől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Gyermekderék szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Pest, 1872. Nyomatott KOCSI SÁNDOR saját könyvnyomdájában. (Sándor-utca 13. sz. a.)

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnegyedre 3 ft, félévre 6 ft, egész évre 12 ft. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
bástya utca 24-dik szám alatt,
földszint.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

44. sz.

November 3-kán.
1872.

**Havonkinti színezett divat-
képpel,**

minden szükséges himzetrájjal.
Ezenkint két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Olasz- és Spanyolor-
szág déli vidékein talán
az édeni tisztaságban
boltozódó kék égnél is
jobban ragadja meg a
lelket a narancs- és
granáterdők képe. Bim-
bó, virág, zöld és
érett gyümölcs ugyan-
azon egy időben, ugyan-
azon egy fán, mintegy az
örökkévalóság eszméjét
állítják szemünk elé.

És mikor a nemzetek
életkertjeiben körülte-
kintünk, ugyanazon
látvány tölti meg édes
örömmel lelkünket; ott
is azon fák, melyek a
nemzetek örökkévalósá-
gát termik: a művészet
fái soha ki nem apadó
termőerővel terjesztik
ki áldásosztó ágaikat;
egyik aranyalmát le-
fujja az idő, már a má-
sik éretten diszlik rajta,
a harmadik meg ép
most a fiatalság virág-
pompájával vonja ma-

Molnár Györgyné.

gára a tekintetet, míg a
negyedik szerény bim-
bóként a levelek sűrű
árnyéka mögé rejtőzve,
alig várja, mikor nyí-
lik neki is világa, és az
így megy örökön örök-
ké, a szerint, a mint va-
lamely nemzetnek föl-
vagy lefelé visz élet-
utja.

És ezt tudva, jól
esik hazai színésze-
tünkre is fordítani te-
kintetünket. Minden fe-
lül hallik a panasz,
hogy e téren évről év-
re jobban ritkulnak
a régi gárda so-
rai. Lendvai, Szerda-
helyi, Prielle beteges-
kednek, már csak Fe-
lekiné, Feleki, Szigeti,
Komáromi vannak meg
közülök, Isten tartsa
meg őket sokáig, mert
különben nem hogy —
a mire egyébiránt más-
kép sem igen erőltetjük
magunkat — új nép-

színházat nyitnánk, de még az egyetlen egy meglevő nemzetit is maholnap be kell zárunk! — mondják, és — Isten tartsa meg őket egyenkint és összesen mondom én is, mert nagy tehetségekből, ha még annyian volnának is, soha sincsen elég egy nemzetnek; hanem azért ne féltsük az egyetlen nemzeti színházat, sőt inkább azon legyünk, hogy minél több színházunk legyen a fővárosban, valamint a vidéken, és ha rajtam állana, — úgy hallik, hogy legközelebb Baja, Hódmezővásárhely és több más nagy városunk az országgyűlés útján a szabad királyi városok sorába fognak emeltetni; bizonynyal jogos igényük is van rá, az egyik nagy forgalmánál, a másik nagy népességénél fogva — de, mint mondtam, ha rajtam állana, egy kicsit arra is volnék tekintettel, hogy és mint állanak ezen városok művészet dolgában és van-e nekik legalábbis állandó színházuk; mert különben, — miként az embereket nem a ruha és czim teszi, azonképen a városokat is nem csupán a népesség és a forgalom, hanem egyszersmind az értelmi jelentékenység különbözteti meg a faluktól, és bárha — mint illenék — minden szabad királyi városunknak külön-külön állandó színháza volna, azért egyiknek sem kellene zavarba jönni tagok dolgában, mindeniknek jutna a kellő tehetség kellő számban; nem hiába van nekünk már a színművészet terén is fényes multunk; az, hogy Krisztus lelke tanítványaira szállt, nem pusztá rege, nem is egyedül vallásos igazság, mert minden nagy lángésznek ugyanaz a hatása, általszáll az egyénileg változódó alakban ugyan, de egyképen malasztos ihlettséggel, és a szükségekhez képest anynyi tanítványra, a hányat csak az illető nemzet befogadni képes. A régi nagyok azért egyetlenek maradnak a maguk nemében, csak hogy az újak meg a maguk nemében szintén egyetlenek lesznek. Minden csillag egy-egy külön világ egyetem.

Itt van Prielle Kornelia, egy oly színművésznő, a milyent — a maga nemében — a külföld sem igen tud felmutatni; az ő művészetét soha senki sem fogja pótolni, egy idő óta azonban gyöngéledik, és az ő szerepkörében, a mondhatatlanul finom hölgyek aggódó szívvvel tekintének a jövő elé; — azonközben Molnár György, végre valahára, a nemzeti színház számára megnyerett, — fájdalom, azóta ismét megvált tőle — pár hónapra rá aztán fiatal neje, a ki Kocsikovszky Borea néven még mint fiatal leányka-színésznő, a budai népszínház idejéből, kedves emlékekben élt a fővárosi közönségnél, vendégszereplésre hivatott meg, csak hatszor lépett föl akkor a nemzeti színpadon, és ez elég volt arra, hogy a finom társalgási szerepek iránt az aggodalom és töprengés megszűnjék. Prielle Kornéliát Molnár Györgyné is csak oly kevéssé fogja pótolni, mint bárki más e világon, de azért olyan lélek ez, a kire Prielle művészete átszállhat; más az egyéniség, de ebben is a magasabb hivatás lángja ég, csak tér és idő kell neki, hogy kifejlődjék, és gondos vezetés, a minek pedig most, mióta tudniillik állandóan a nemzeti színházhoz szerződött, szintén nincs híjával; van, a ki a művészet csudatévő rejtelseibe beavatja, egy oly mester, a ki előtt a művészet bűbajos titokzata tárva-nyitva, a ki egy életen át e rejtett kincsek fölfedezésében halhatatlan hirt és dicsőséget aratott, és ez — a mi a művészvilágban a legnagyobb ritkaság — maga Prielle Kornelia, ő maga tárja fel e fiatal művésznő előtt saját művészetének és dicsőségének sugárutjait, átszállatja rá saját geniuszát, hogy miként a történelemben, ép úgy a színpadon örökéletűvé legyen.

Molnár Györgyné Kocsikovszky Borea 1849-ben született Esztergamban; atyja a forradalom utáni években jó hírben álló szintársulat igazgatója volt és e szerint a kis Borea úgy szólván a színpadon növekedett föl; bábuk helyett színi

jelmezekkel játszott és a lámpafényes tündérország papirkoronás királyfiak képezték gyermek-álmait. 13—14 éves korában már nagyobb, többnyire szende szerepeket játszott, pár évvel később már feltűnést okozott Szatmáron, Máramaros-Szigeten, Ungvárt, Szegeden, és itt látta őt meg Molnár György, a budai népszínház teremője és igazgatója, felvitte magával Budára. 1869-ben nőül vette, 1870-ben Molnár és félévvel rá neje a nemzeti színházhoz szerződtek, egy nagy művészt és egy leendő nagy művésznőt üdvözölt bennük a főváros, Molnár azóta ismét itt hagyta a nemzeti színpadot és vele együtt Lear, Coriolan és számos más halhatatlan szerep letűnt színpadunkról, de — mint egy ily nagy művésztől másként nem is várható — nem ragadta magával a hü feleséget, ezt meghagyta a fővárosnak, a nagy mintakép közvetlen közelében, hogy ennek sugara alatt tökélyre fejlődjék és valósítsa azon nagy reményeket, melyekre hivatva van és melyeket a nemzeti színművészet tőle vár.

Emilia.

A könnyek hatásáról.

Józsától.

A könnyek minden időben nagy hatást gyakoroltak az emberi nemre. Hogy már a régiek is minő tisztelettel viseltettek a könnyek iránt, világosan tanúsítják a rómaiak és görögöktől fenn maradt emlékek; ezek után tudjuk, hogy a nők, a kedves halottjaikért hullott könnyeket üvegecskébe gyűjtve megtartották, mintegy bizonyosággal az elhunyt iránti szeretetnek és a rá való folytonos visszaemlékezésnek. Sok népnél szokásban volt fizetett siratókat is tartani, mivel, minél többen és hangosabban sirtak, a temetés annál tisztességesebb volt. Ezen szokás a románok közt itt-amott mai napig is fenn maradt, és e siratásnál az a sajátosság, hogy egész dallamot képez.

A könnyeket, melyeket igaz fájdalom sajtol a szemekből, nem nézhetjük megindulás nélkül, mert a könnyek azon érzést, melynek következtében erednek, minden szónál hitebben képesek kifejezni. És nem alaptalanul nevezik a nők fegyverének; nehéz, sőt hihetetlen dolgok vívottak már ki könnyek által. Számtalan példa van rá, hogy erős férfiak, csatáradott hősök, kik a halált száz meg száz alakban látták s vele hideg vérről szembe szálltak, egy gyermek sirását, egy nő könnyeit nem bírták kiállani.

A költők, akönnyet — természetesen azt, mely szép szemekből hull — a gyöngyhöz hasonlítják, még pedig igen találóan: az is gördülékeny, tiszta fényű, mint ez, és mind a kettőnek becses valódiságában rejlik. Mert valamint nem minden gyöngy, melyet látunk, a tenger fenekén talált kagylóból szedett igazi gyöngy, úgy a könny is nem mindig a szív mélyén rejlő érzeményből fakadt, sőt gyakran láthatjuk mind a kettőt a csalódásig hiven utánozva, azonban a figyelmes, tapasztalt vizsgáló fölismeri a gyöngyben és a könnyben is a valódit. Hogy a könnyekkel, épen ismert hatásuknál fogva, sokszor visszaélések követtetnek el, nem szükséges mondanom.

Gyenge idegzetű emberek könnyebben sirnak, minden felindulást okozó eseménynél könnyekre indíttatnak. És miután különböző érzések idézhetnek elő könnyeket, természetesen hatásuk is különböző, pl.: a hölgy, ki férjét, testvérét vagy kedvesét siratja, részvétet gerjeszt; a gyermek, ki szülőiért sir, szánalmat ébreszt; az anya könnye, és a hazaért hulló könny tiszteletre kész; a nyomor és inség okozta könny nyugtalanító,

fájó érzést okoz. Egyedül az öröm könnye és a hála könnye az, melyet látni jól esik a szívnek.

Csak az, kinek már módjában volt a szenvedő könnyeit segélyt nyújtó kézzel letörölni, a sors által letiportat vigaszt nyújtó szavakkal felemelni, kinek alkalma volt a fájdalom könnyeit örömkönnnyekké változtatni: csak annak szíve érezhette az örömök legtisztábbikát, azon kimondhatatlan kéjt, melyet a tiszta, önzetlen emberszeretet nyújt.

Alkonyatkor.

— 1867. —

Dobó Lászlótól.
 Assan, lassan jó az alkony,
 S mintha óva, félve járna,
 Ugy húzódik hosszú árnya
 Lassan szét a völgyön, parton,

Kis madárcák lombos ágon
 Elhallgatnak, elpihennek,
 Este lesz, — és nincs a szemnek
 Mit keresni a világon.

Messze tájon szó sem hallszik,
 S mint a csöndes alkony éke,
 Ráborult az enyhe béke . . .
 — Szó sem hallszik, minden alszik.

Még a lélek van csak ébren,
 Csak a lélek ví az árnynyal,
 S mint erősebb, szerteszárnyal
 Lenn a földön, fenn az égben.

Álom, álom, édes álom,
 Merre jársz most? merre késel?
 Fájó sebre enyhüléssel
 Mért nem ülsz le szempillámon?

Én is, én is elpihennék,
 Ugy is fáradt már a lélek:
 Hogy ránézzen; fáj szemének
 Annyi fájón-édes emlék.

Lelkem eltelt bár malasztal,
 Pillámon ül két nehéz csepp:
 Van nekem mért könnyet öntsek:
 Fáj a mult, és nem vigasztal,

Lelkem eltelt bár malasztal:
 Fáj, a multba hogyha nézek;
 A jövőben jót nem érzek,
 A jelen meg nem marasztal.

A józan ész útján.

— Elbeszélés. —

Vértesi Arnoldtól.

(V é g e.)

V.

Fél év múlva Bécsben találjuk Oszkárt mint osztályfőnököt a külügyminiszteriumban.

Irigyei azt rebesgetik, hogy női machinatiók nyitottak neki itt is utat. A külügyminiszter ő exczelleneciája úgy ter-

jesztette elő a kinevezést, mint a magyar nemzetnek tett koncessziót.

Valeria nehéz szívvel vált meg Budapesttől, de nem szólt. Azzal a csöndes, szomorúan szelid önmegadással, mely jellemének alapvonását képezte, követte férjét.

Erezte már, hogy kinyult fölöttük egy végzetes kéz, mely összetöri családi életüket. Aggódva, remegve próbálta föltartoztatni a csapást; de tudta, hogy gyöngé hozzá. Mit tehetett volna ő a szép grófnő varázshatalma ellen?

Ama varázshatalom alá esett Oszkár egészen. Mint az árnyék kísért a szép asszonyt. A szalonokban már élezek keringtek a „szomorú ábrázatu lovagról.“ Egy pár gyöngédebb szívű delnő megsajnálta.

— De hát örökké kegyetlen akar maradni, kedvesem? — szólította meg elszörnyedve Hohenthal hercege a kis grófnét.

A hercegné egyáltalán nem állt a kegyetlenség hírében s pikáns adomákat tudnak beszélni nagyon is nagy jószívűségéről.

Rágalmazhatták akár mennyit, de az bizonyos, hogy ez esetben teljesen önzetlenül járt el, midőn pártfogó szárnyai alá vette a szerencsétlen szerelmest. Tapasztalásból tudhatta, hogy a szerelmesek a leghálátlanabb emberek a világon. Mindegy. A hercegné megtette a magáét s nem rajta mulik, ha a svéd diplomata nem vesztí el nejét.

Ő hercegsége megszerezte hozzá az alkalmat. A hercegné hietzingi villájában történt, hogy Ridderstade grófné és Oszkár találkoztak. Ő hercegsége által pontosan kiszámított véletlen. Csak en famille voltak, jóformán minden társaság nélkül, ha egy öreg dámát két mamlasz unokaöccsével, a kik hamar odább álltak, s egy süket császári királyi kamarást leszámítunk. A süket kamarást a hercegné foglalta le a maga számára, Ridderstade grófnénak Oszkár jutott.

A grófné — attól tartott-e, hogy nevetségessé teszi magát, ha félelmet árul el, vagy mert maga is ohajtotta ez alkalmat? — nem vonakodott követni a hercegné intézkedéseit. A hercegné nem szólt, finom arcán egy vonás sem árulta el a kis szerelmi ármány ígérkező sikere fölötti örömét. Csak magában gondolta, midőn a park árnyas, tekergőző utain — véletlenül — nagyon is messze ragadta magával süket kamarását s szemei elől eltűnt már az ifju pár, akkor gondolta magában:

— Ha most nem, úgy soha sem.

A pillanat oly alkalmasnak látszék. A meleg juniusi est, mely virágok kábitó illatától volt terhes, a fülemüle éneke a bokrok közt, a fák rejtélyes susogása, a szabad, nyílt természet ama varázsa, mely megnyitja a szíveket is, az üde lég, mely gyorsabb keringésre nógatja a vért, az egyedüllét, mely merész-szé teszi s lánggra lobbantja a fantáziát, az a költői behatású óra, mikor a világosság s az árnyék kacérkodva simulnak össze, mikor a nap leszáll s az alkony még nem érkezett el, mikor a madarak csevegeve röpkednek fészkeikbe párjaikhoz s azután elcsöndesülnek, — az az óra, mikor az egész nagy természet bódít, elandalít, hevít és izgat egyszerre.

— Ah! — sohajtott a hercegné, egy szálnalmas pillantást vetve öreg, süket és rut kísérlőjére.

Ugyanazon pillanatban távol egy árnyékos ut kanyarulatánál reszkette állt meg Oszkár. A szép grófné úgy tett, mintha nem venné észre a fiatal ember rettenetes fölindulását s könnyed csevegeéssel próbálta kimért medrébe terelni a társalgást. Oszkár félbeszakította.

— Meg kell hallgatnia, meg kell hallgatnia, a mit mondani akarok, — susogá lázasan.

— Ah istenem, — viszonzá a szép grófné nevetve, — mit mondhatna még ön nekem, a mit el nem mondott már régen? Nagyon régen!

Csengő nevetése a végszavaknál, gunyos rideg kacagásba ment át. Oszkár mogorván lesütött szemekkel állt előtte, melle erősen lihegett s ajkai görcsösen rángatóztak. Egy peczig hallgatott. Keresni látszott a szavakat, de nem találta.

— Nagyon régen, — tördelé fuldokolva... Igen, nagyon régen. Még akkor nem járt ön selyemben.

A grófné megvetőleg intett finom keztyűbe szorított kis kezével.

— Azt irigylő tőlem?

— Azt. A fényt, a pompát, mely önt körülveszi, a rangot és hatalmat, a hízogók seregét, mely hódolva jár nyomában, leborul ön előtt és tömjénez. Irigylem, gyűlölöm mindazt, a mi elválasztja önt tőlem, a ragyogó szalonokat, melyekben ön trónol, gyémántjainak pazar gazdagságát s büszke mosolygásának varázsát... Ha másképp találkoztunk volna, Ida... másképp.

— Rongyokban?

— Ah bár úgy volna! Rongyokban... Akkor talán szintén reszketve állnék most ön előtt, de volna bátorságom azt mondani: tönkre tettük egymás életét, de a koporsó még nem borult ránk, még van mit helyrehozni; az esztelen gőg és makacsság szétválasztott, a szegénység újra összevezérel.

A szép grófné ajkain még mindig az a megvető mosoly játszadozott.

Oszkár még mindig lesütve tartotta szemeit, mialatt ajka remegve ejtette ki a szókat.

— Akkor azt mondhatta volna: mindent elhagyok éretted s követlek a világ végeig. Mit áldozzak még föl? Családomat, életemet, becsületemet? Oda vetek mindent lábaidhoz. Mert szeretlek, imádlak ma is — és ma százszor inkább, mint valaha!

— Elég! — szólt a szép grófné gyorsan és hevesen s elfordította lángba borult arcát.

Mikor újra visszafordult, már sápadt volt. Sápadt, mint valami halott, csak nagy, fekete szemei fénylettek. Hangján érezhető volt a reszketegség s az elfojtott belső tűz a fagyos, gunyos rekedtségén át.

— Családját nem kérem, életének nem veszem hasznát s elajándékozandó becsületéből huzzon máshol hasznát. Nagyághy Oszkár ur, mi befejeztük ez életre számadásunkat egymással. Én nem keresem, mi voltam az ön szívének; ön se keresse, mi volt ön az én szívemnek. Ön rá taposott erre a szívre, melyet tenyeremen nyújtottam önnek s most föl akarja venni a földről. Csalódik; nincs már ott.

— Irgalom! — rebegé Oszkár, tántorogva támaszkodván egy fatörzshöz s kezeivel takarva el arcát.

— Nem tartozom irgalommal, csak igazsággal, — viszonzá a szép nő hidegen, könyörtelen. — Szemet szemért, egy összetört szívért egy összetört szívet. Csak ezt az órát akartam még megérni, mikor önt lábaimnál látom s mikor azt felelhetem: nincs rá szükségem. Hagyjuk abba a vásárt. Allons!

— Még nem! — kiáltott föl vad kétségbeeséssel Oszkár. Szemei lázasan villogtak és fuldoklott:

— Még nem!

Keze görcsösen ragadta meg a szép nő kezét.

— Ida! Hallod, Ida? Az nem lehet, az nem igaz, hogy szivedben egy hang se volna, mely visszaemlékeznék!

Ijedten, fölsikoltva szakította félbe szavait. Ida mint egy darab fa, élettelen, ájultan dőlt el, szemei lehunyva, arcán halálsápadtság.

A hercegné nagyon kellemetlenül érintette ez az igen is regényes kimenetel s föltette magában, soha többé be nem avatkozni a mások szerelmi dolgaiba. Oszkár a mennyire lehetett, iparkodott magát tisztességesen kihuzni az ügyetlen affaireből. Mód nélkül lehűtve és kijózanítva távozott. A hercegné matematikai biztossággal meg volt róla győződve, hogy ez többé nem fog udvarolni Ridderstade grófnénak.

Másnap aztán arról is biztos tudomást szerezhetett ő hercegsége, hogy nem fog ez többé egyáltalán senkinek udvarolni ezen a világon, — mert az elmúlt este, a mint haza ért, agyonlőtte magát.

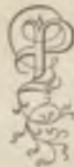
A hercegné nem birt egy sohajtást elnyomni.

— Pedig mennyien vannak, a kik készek lettek volna megvigasztalni!

Pókayné.

— Ballada. —

Halmaitól.

Pókayné feketébe
Feketébe, talpig gyászba,
Ugy megyen a fejedelmi
Fényes, büszke palotába.

Kebelében égető kin,
Két szemében fényes könnyű:
„Bátori, egy kegyelem-szót!
Hisz az neked olyan könnyű.“

S a szegény nő térde reszket
Sima padlón, hideg kővön...
Fejedelem fagyos ajkán
Kaján mosoly, zsarnok öröm.

„Itt az írás kegyelemről...
Egyik meghal, másik élhet...“
Pókayné áll, mint örült,
Áll fehéren, mint kísértet.

Pókayné feketébe
Feketébe, talpig gyászba,
Ott könnyezik a börtönbe
Fiainak hű karába.

„Melyik vére, piros vére
Fesse be a hóhér bárdját!...“
Zokog... zokog, majd mint örült
A zsarnokra szórja átkát.

„Egy utolsó, bucsu-csókra
Édes anyám ajakadat!“
„Nem úgy bátya! én, én megyek,
Neked otthonn mátkád maradt.“

S indul Gergely, de im, bátyja
Hamarabb a vérpadon van,
Nemes feje, büszke feje
Ott hever a véres porban.

Néma csend van, siri csend van,
Pókayné, hogy feljajdul ...
A bakó is összerезzen
Jaj után a vad kacajtul.

Rege az ibolyáról.

Várkonyi Maritól.

Egy erdő tisztás részén volt egy vad rózsabokor; körülte zöld gyepterült el s a bokor alját moh takarta. Midőn a tavaszi nap jótékony melege minden növénybe életet lehelt, a bokor aljában szétvált a mag s örrendve terjeszté gömbölyded levelecskéjét a moh fölé a kedves ibolya: üdvözölve a tavaszt s a szellő csókjait, melyek az ő jövőtelét örömmel várták. Mindennap új levél, mindennap terjedelmessé lett, míg végre a rámosolygó hajnal csókjától fölfeslett a bimbó. Jött a szellő, ez a kis csintalan tolvaj, hogy csókjaiba fűrészsze s kellemes illatát megrabolva, tovaragadja magával.

Igy élte mosolygó életét pár napig a kis ibolya; boldogan addig, míg szívét nagyravágyás meg nem szállta. Ekkor nyugtalan álmából felriadva, heves zokogásban tört ki:

— Szépet álmodám, valóban szépet. Nagy kertet láték, telve pompás virágokkal s kis lányka öntözés csókolá mindeniket sorba. Mily büszkén tarták fenn fejcskéiket, nyugtalanul várva a pillangó megérkezését, mely őket hizelgő dicséreteivel halmozá el. A rózsza örömeiben piros lett, gyönyörrel zárva kelyhébe a szép kis pillangót. A csapodár minden virágnak sugott valami szépet s hizelgőt, mintán meglopta édességüket s ezek mosolyogva bólingattak utána. Fájt szívem ezen boldogság látásán. Ugy szerettem volna köztük lenni s oly gondos ápolásban részesülni, kedves leánykák gyöngéd kezeitől! Ugy szerettem volna, ha a pillangó hozzám is eljön s nekem is mondott volna valami szépet. De tőlem mind e boldogság meg van tagadva; oh, miért is nem születtem oly nagynak, szépnek. mint azok, és miért nem születtem szép kertben, hol magamra vonhatnám mindenki figyelmét! Akkor engem is fölkeresne a kedves pillangó, sőt talán engem szeretne legjobban barátúim közül. Oh, ha egyszer fölkeresne és megdicsérné szépségemet! Érzem, hogy végre boldog lennék; de így elrejtve kell élnem, távol mindenkitől, ismeretlenül. Oh, bár jönne a végóra, hogy unalmasá vált életemtől megszabadulhatnék.

Igy siránkozott a kedves ibolya. A hajnal és a felkelő nap sirva találták s ott rezgett a harmatkönnny kelyhén.

A nap megszólalt: „Jól hallám panaszkodat, kis bohó. Fölvilágosítanálak, de utam hosszú, időm rövid, sietnem kell s így nem beszélgethetek veled; de a szép hajnalban jön hozzád egy madárka, mely megismertet az általad irigyelt virágok életével.“

Magára hagyta az ibolyát a nap. Az álom annyira elfoglalta lelkét, hogy attól nem tudott megválni és a következő éjszakát is nyughatatlanul tölté. Hajnal felé végre elszenderült s álmából gyönyörű madárének ébreszté föl. Föltekint — s a rózságon ült egy szerény tollu madárka, melynek édes dalára a fák koronái meghajoltak, rejtekeikből különféle állatok jöttek elő, hogy hallgathatnák őt s örüljenek az életnek.

Aztán megszűnt az ének s a kis ibolya alig várta már, hogy megszólithassa a fakó tollu madárkát.

— Kedves madárka — így szólítá meg őt az ibolya —

mondd meg nekem, mi a neved, s kitől, hol tanultad ez édes éneket?

A madárka leröpült a rózságról, körülrepesve a kis busongó ibolyát.

— Kedves ibolyácska — szólt a madár — ismerem bánatod okát, éltetők: a nap küldött hozzád, hogy megismertes-selek helyzetteddel s elbeszéljem neked azon virágok életét, melyek miatt elveszítéd lelked nyugalma. Igaz, hogy a kertek virágait gonddal ápolják az emberek; de milyen végük van aztán e szegény virágoknak! Türelmetlenül várja a leányka a bimbó fészését s mikor kinyílt, azonnal letépi, hogy pár perc múlva eldobja magától és a másikat tépje le. Ezek alig születnek, már is meg kell halniok.

— Sohajtozol a pillangó után. Azt hiszed, kis bohó, hogy a csapodár csak egy virághoz is hű marad? Ő minden pillanatban más virágra röpked, mindeniknek egyenlőn hizeleg, mindeniket egyenlőn csalja meg.

— Igaz! te nevedet is kérdezted. Nevem csalogány, mindent a természetnek köszönhetek s boldognak érzem magam, mert szívem tiszta és hű; élvezzük tehát a boldogságot együtt; én, ha ohajtod, e rózsabokrot választom fészkeimül, hogy dalommal unalmad elűzzem, s csókjaimmal könyeidet föl-száritsam.

Míg a csalogány beszélt, a kis ibolya folyvást keservesen sirt; midőn letörlé könnyeit, így szólt a madárkához:

— Fogadd köszönetemet mindazokért, miket szives valál vigasztalásomra elmondani. Igérem neked, hogy ezentul meg-elégszem azzal, a mivel bírok, a nagyravágyást kiirtom lelkemből. Kérlek, ne hagyj el többé, maradj mindig körömben s ha netalán veszély fenyegetne, óalmazd meg hálás kis barátúdot. Most jöjj, hogy testvéri csókmat átadhassam.

A csalogány örömmel repült az ibolyához s csórével kelyhét érinté s a csók testvérekké avatta őket.

Igy éltek ezután csendes boldogságban; a nap vidám mosolylyal tekintett le rájuk a magas égboltról, mert az ibolyácska szemeiben többé nem a bánat, hanem az öröm tiszta könnyeit látta csillogni.

* * *

Egy este a falubeli lánykák összebeszéltek, hogy hajnal, hasadtával az erdőbe mennek, virágot szedni.

Az ibolya szeretettel csókolá meg ez este a csalogányt, aztán nyugodtan hajtá álomra fejcskéjét.

Viradatkor a jó csalogány kedves éneke ébreszté fel.

— Jó reggelt ibolyácska — szólt a csalogány — kis időre bucsut veszek tőled, testvéreim látogatására megyek.

Az ibolya nehéz szívvel vett bucsut barátjától, ki vidáman repült tova az üde reggeli légben.

Ezalatt a lánykák mélyen hatoltak az erdőbe s örvendve tépték a szegény erdei virágokat.

Már csak néhány lépésre voltak a vadrózsza bokortól; az ibolyácska jól látta őket s hallotta vidám csevegéseiket.

— E tisztáson még egy szál virágot sem lelénk, — szólt egy csinos, kis, barna leányka. S már ekkor barátúit a sűrűbe mentek. Ő a bokor felé irányzá lépteit s midőn oda ért, megpillantá az ibolyát s örömeiben felsikoltott:

Nini, mily szép virág! — és videran tapsolt kis kezeivel.

A lányok mindnyájan visszafutottak, s a bokor előtt kört képezvén, fűrkészve tekintettek a vadrózsa aljába és kis kezeikkel félretolták a tövises ágakat.

A barna lányka szól: „Nézzétek! ez az ibolyák királynője! A tavasz még ily szép virágot nem szült. Oh! mily kedves illata van.

A lányok is csodálták a kis ibolya kedvességét s a hány kéz volt, annyi kapott egyszerre felé, és a barna lányka alig bírta a sok kapzsi kezeket elhárítani, hogy az övé maradjon.

Az ibolyácska le lett szakasztva. A kis barna lányka kosárájába helyezte a virágot, aztán gyorsan megfordult és futni kezdett barátnőivel. Fordulása közben az ibolyácska kiesett kosarából a pázsitra és ott maradt. A lányka nem vette azt észre.

Midőn a csalogány haza tért látogatásáról, öröm-repesve futott a bokor aljába, szokása szerint megcsókolni kis barátnőjét. Mily kínos fájdalom töltötte el lelkét, midőn annak csak helyét találta! Zokogva kiáltozta nevét... mind hasztalan... nem felelt senki, csupán az erdei visszhang zengte vissza zokogó panasztát.

Aztán összejárta az egész erdőt s nem találta sehol. Végre visszazsált s leült a rózsabokorra és bánatos dalokban zokogta el szíve fájalmát. Aztán még egyszer körülrepeste a bokrot s a finom fűszálak között megtalálta a hervadó ibolyát. — Föl-emelte a lankadt virágot, elhelyezte a bokor alá és behintette vadrózsával. Az ibolyácska el volt temetve.

A csalogány felszállott a rózsabokorra és még egyszer elzengte bánatos, szép dalait s az utolsó dalnál szíve megszakadt. Ott nyugosznak együtt a vadrózsa bokorban: az ibolya és a csalogány.

Kirándulás Widdinbe.

Lengyel Dánielnétől

(Vége.)

A cukrász-bolt szintén távolról sem állja ki a hasonlatot a miéinkkel; egy pár tucsat üveg befőzött, (Dulesasza) körül-belül annyi palaczk liqueur, néhány üveg másztikó, — török ital — harmincz-negyven katulya rathalicum — török puliszka — néhány darab közönséges török kenyér, mely alakra olyformán néz ki, mint a szász helységeiben a henklis, csak hogy nem kenik be tojással, hanem fehéren sütik, ebből áll a török cukrász-bolt tartalma: pedig sok van ilyen, mert a török igen szereti az édességet.

Az egyetlen török helyiség, melyben néhány széket és egy asztalt láttam, a kávéház volt, de ezek is nagyon alacsonyok, durva készületűek és festetlenek voltak.

Az orvos, ki előtt azt nyilvánítam, hogy szeretném egy hárem belsejét látni, szívesen ajánlkozott segédkezet nyújtani ennek eléréséhez, bár, miként mondá, s később magam is meggyőződtem, ez nem kis nehézséggel jár; mert olyan házba, melyben hárem van, még a házi orvosnak sem lehet bejutni, kivéve, ha valaki beteg és hívták. Ez esetben a házi ur jelenlétében a nő vezettetik a szobába, melyben az orvos van, és ha oly állapotban lenne a beteg nő, hogy nem járhat, az orvost vezetik hozzá, de mind a két esetben a nő fel van öltözve és lefátyolozva, az orvosnak csak uterét szabad tapintani, s a betegtől nem szabad sokat kérdezősködni, mert a török mindjárt azt

mondja: ha orvos, találja el a betegségét az ütéről. Vannak esetek, hogy a török inkább meghalni engedi szép, fiatal nejét és gyermekét, semhogy az orvosi segélyhez folyamodnék. Mikor ezt hallottam, eszembe jutott, mily áldás, sőt több, életkérdés lenne a szegény török nőkre, ha városaikban nő-orvosok megtelepednének!

A basa háremét szerettem volna látni, de legnagyobb sajnálkozásomra a basa elutazott volt s az ő honn nem létében nincs az az ember, ki háremébe bejuthatna; emberei jól tudják, hogy fejükkal játszanak, s nagyon vigyáznak. Tehát nem volt mit tenni, bele kellett nyugodni, hogy nem mehetünk, de a szíves orvos feltette magában, addig járni-kelni az utcákon, míg valamely ismerős török uri emberre talál, kit felkérhessen azon szíveségre, hogy engedje nekem háremét megtekinteni.

Meglehetős sokat jártunk, míg végre a török ágensre akadunk. Az ágens magas, erőteljes szép férfi volt, intelligens vonásokkal; öltözte, mint általában a török uraké, fekete vagy sötétkék pantalon és kabátból állt (a kabát valamivel hosszabb, mint a mi férfiaknál) derekon vörös öv kötöt hordanak, s fejükön vörös sipkát, fekete vagy sötétkék selyem bojtjal.

Midőn az orvos előadta kívánságunkat, az ágens egész készséggel beleegyezett, csak azon nehézséget hozta fel, miként fogok a nőkkel értekezni, miután ők csak törökül beszélnek. Azonban ezen ő maga segített; eszébe jutott, hogy van a vámhivatalnál egy török fiu, ki több nyelvet beszél. A fiut ő saját-maga hozta elő, s így négyen: én, rokonom, az ágens és a fiu, elindultunk lakására. A fiu mintegy 14—15 éves lehetett, és oly szép, mint egy Murillo-fej; angolul, francziául és németül folyékonyan beszélt; kérdésemre, hol szerezte e nyelvismereteket, azt mondá, hogy a basa kíséretében hosszabb ideig lakott Londonban, Párisban és Bécsben, — minden esetre rendkívüli nyelvtanulási tehetségre mutat — s egész őszinteséggel megvallotta, hogy mióta azon városokat látta, Widdin és a török szokások nem tetszenek neki, bár atyja határozott parancsára ott kell laknia.

Midőn a házhoz értünk, a kaput csukva találtuk, de nem bezárva, és a kapun belül török szolgálcsorgott. Az udvar tiszta volt. Meglehetős széles falépcsőn felmenve, pamlagokkal ellátott széles faerkélyre értünk, a férfiak itt maradtak. A fiu utasítást nyerve, együtt egy kis előszobába léptünk, a szemben levő ajtó a konyhába, a jobbra eső a hálószobába vezetett; mi azonban a balra nyíló ajtón át a nők nappali szobájába tértünk. A szoba elég tágas és igen tiszta volt, de alacsony, mint egyáltalán a török lakások mind, az ablakok kicsinyek, kívül farácszat, belül lefüggönyözve, a szoba egész butorzatát a fal körül alkalmazott széles, s csak körülbelül fél lábnyi magas, finom szőnyegekkel bevont pamlagok képezték, asztal, szék, szekrény vagy bár mi egyéb butornak semmi nyoma. A pamlagokon tétlenül, keresztbe rakott lábakkal, egy fiatal s négy már idős nő ült, köztük egy három éves fiúcska szaladgált. A nők csinos, finom török izlésű kelméből, bő bugyogót viseltek, mely lent, bokán alól a harisnya fölött összehúzódik, lábaikra himzett papucsot vettek, — a szegények sárga bőrből hegyes orrut hordtak. — A török nő finom, gazdag himzésű inget visel, mely elől gömbölyűen ki van vágva, s hasitékja egészen az övig nyitva áll, minélfogva a mell nagy része látható, — s ez az öregeknél is így van — az ing ujjja hosszú és bő, az ingek fölött rövid kivarrott, sötét színű, avagy csak könyökig érő felhasított ujjakkal van ellátva — a fiatal nőn ilyen volt, — fejükön rézsut csikos kelméből kis lapos sipkát hordanak, melyet igen kaczerán tudnak a hajukra illeszteni. Ily öltözetben járnak a

házon belül, mert szabad az utcára is menniük, akár gyalog, akár kocsin, például a mecsetbe, vagy rokon látogatásra. A korosabb nő egymaga is mehet, de a fiatal csak öreg nő kíséretében. A házon kívül a török nő arcáról, természetéről mi sem látható; az egész fej és arc egy hosszú, finom, fehér mull-kendővel több réten körül van takarva, úgy, hogy a fiataloknál csupán a szemek látszanak ki, az öregeknél az orrnak is lehet ki-látszani; természetükre egy idomtalan formájú hosszú bő köpenyt vesznek — enélkül a legforóbb nyárban sem szabad kimenniük — melyből a papucs hegye is alig látszik ki. Ilyen a widdini török nők viselete, azzal a különbséggel, hogy az uri rendűek öltözetei finom, drága kelméből készülnek, ellenben a szegényeké olcsó, kopott. Sajátságos, hogy a leányok 14 éves korukig szabad arccal járhatnak. Az alsóbb rendű török nők körmeiket vörösrre vagy barnára szokták festeni. — De térjünk vissza a hárembe.

Beléptünk a fiatalabb nő (az ágens neje) fölkelt, elém jött és jobb kezemet ajkaihoz (a nélkül azonban, hogy megcsókolta volna), innen homlokához emelte, aztán pár másodpercig két keze közt tartva, folytonosan beszélt; a török fiu magyarázta, hogy üdvözlő; erre az öregek is beszélni kezdtek, helyet mutatva a pamlagon a két ablak közt; úgy látszik, ez náluk a főhely, mert, bár elég üres pamlag volt, az egyik nő, ki ott ült, fölkelt és átadta. A fiu segítségével sokat kérdezősködtem tőlük, életmódjuk- és szokásaikról; mit összevonva, alább el fogok mondani; de ők is kíváncsiak voltak, hogyne, náluk egész eseményt képez egy idegen látogatása. Kérdezték, honnan jövök, mi járatban vagyok, messze van-e Magyarország? sat. Szegény, szánalomra méltó teremtések, születnek és elenyésznek, minden ismeret, minden szellemi táplálék nélkül: nem olvasnak, nem dolgoznak, csupán himzést; csevegnek és játszanak, mint a gyermekek: csoda, hogy meg nem öli őket az unalom.

Alig ültem köztük egy negyedórát, midőn egy szolgáló dulcsaszát hozott, melyet úgy szolgálnak fel, hogy egy piczi kis csészére egy kávéskanálnyit tesznek, s melléje egy pohár vizet. Aztán török kávé hoztak, melyet igen jónak találtam, s következőkép készül, — a törökök saját konyháján tanultam meg: — Kávéfőző edényük sárga rézből készül, belül megeztetve s hosszú nyéllel ellátva. Az alja lapos, közép táján keskenyebb, fent ismét szélesebb és csúcsos. Ez edénybe tesznek egy kávéskanálnyit lisztet tört pörkölt kávé, egy és egy negyedrész kanálnyit törött czukrot, erre a csappal ellátott katlanból szükségelt mennyiségű forró vizet eresztenek, s a nyitott kemenczén forró hamu vagy parázs közé tolják; pár perc alatt fölbugyog — nem szabad fornia — ekkor a bögrét nyelénél fogva egy pillanatra félrehúzzák, aztán újból oda teszik, és midőn másodszor fölbugyog, a findzsába töltik. Megjegyzendő, hogy e mérték egy findzsára való, és a török findzsa igen kicsi. A török, a mint kitölti, rögtön felszolgálja a kávé; pár percig áll, aztán megihatjuk, az alja a findzsa fenekén marad, s a mit megiszunk, az egészen tiszta, zamatos, jó kávé. Különb a törökök a legjobb kávé használják, s a pörkölésre is nagy gondot fordítanak. A török findzsa fül nélküli; alja, melyre ráillesztik, épen olyan, mint egy tojástartó; ezt fogjuk meg, midőn inni akarunk, s ezzel együtt viszzük a findzsát szánkhoz. A kávé el nem fogadását megbántásnak veszik.

A háremben időzésem alatt két nő-látogató is jött; a szobában letették a fátyolt és a köpenyt, a házi nő által úgy üdvözlöttek, mint én, mire aztán a fiatalabb vendég a négy öreg nőhöz ment, s ugyanezt tette velük, mint velem.

Midőn eljöttem, a fiu tanítása folytán, török szavakkal üdvözlém őket, az ágensnek, ki minket az utcára kikísért, ezt mondtam „évátá effendi“ (köszönöm uram), mire ő mosolyogva kezét nyújtott s törökül üdvözölt.

Másként találtam sokat a törököknél, mint ezelőtt hittem; például, a töröknek csak egy neje van, (alig akad a régiak közt egy-kettő, azok is az alsóbb osztályhoz tartoznak, kinek két neje van) hanem nála lakik az anya, nagyanya, nagynénék, nővérek, egy szóval családjához tartozó mindazon nők, kiknek nincs férjük, vagy nem él vele, ez képezi a háremet. A gazdagok nejük mulattatására rabnőket tartanak; a szultán és a pasák udvarhölgyeket is tartanak nejüknek.

A házasságokat a szülék intézik el, s a fiatalok gyakran akkor látják egymást először, midőn már házasok.

A férj bármikor elküldheti nejét, ha nincs vele megelégedve s ez esetben nem szól neki, csak papucsát téteti ágya elé; ha a török nő papucsot talál reggel az ágyánál, tudja, hogy neki menni kell, ilyenkor vagy szüleihez, vagy más férfi-rokonához megy a háremet szaporítani.

A törökök közt sok szép férfit láttam, míg a nők közül az öregeket rutnak, a fiatalokat csak türhetőknek találtam; ebből azonban nem lehet általános következtetést vonni, miután sokkal több férfit, mint nőt volt alkalmam látni.

Ha a török igent akar mondani, úgy rázza a fejét, mint mikor minemet mondunk; ellenben ha nemet mond, úgy bólint, mint mi az igenre.

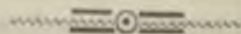
A törökök közönséges étkezése abból áll: először valami édességet, aztán kaviárt, halat, utána ürü hust, többnyire rizskásával; levest soha sem esznek, asztalkendőt nem használnak, még a pasánál sem; ha vendégei vagy ő maga evésközben ujjaitat bepiszkolják, hátra nyújtják kezüket, mire az inas tiszta ruhával megtörli. Kávé többször isznak napjában, minél fogva török konyhán egész nap kell forró viznek lennie.

A tűzre a török nagyon vigyáz, de ha mégis megtörténik, hogy valamely ház kigyulad, a török nem oltja, ha a fél város ég is utána; hanem imádkozik és azt mondja: Allah így akarta.

Van a töröknek egy nagy ünnepe, midőn egész nap vagy imádkozik, vagy alszik, de se nem eszik, se nem dolgozik; éjjel aztán eszik, dolgozik, az utcán jár-ke, egy szóval, napi teendőit végzi; és ez így tart három nap, három éjjel.

Halottjaik iránt nagy kegyelettel viseltetnek, mit az is bizonyít, hogy temetőjük bent van a városban, körülvéve házak-tól, és senkit sem bocsátanak be.

Nem hagyhatom említetlen a widdini halpiacot sem, mely egy hosszú utcából áll. Egy iszonyu nagy vizát bontottak épen és a husával, mely tenyérni széles volt, egy egész hordó megtelt, hat mázsát nyomott, ikrája nagy szemű, zöldes színű; úgy frissen sokkal jobb, mint besózva vagy préselve, a hogy szétszokták küldeni. Láttam két ujjnyi kövérségű tokot; e halat különösen jól tudják páczolni. Ezeket jegyeztem fel widdini kirándulásomból, és leírtam azon reményben, hogy talán lesz, a ki érdekekkel olvassa.

Egy hét története.

Október 30-dikán.

Az utósó szép őszi nap. — Királyunk a Rákoson. — A pesti róka-kopó-falka társulat. — Nyílt kérdés. — Két primadonna, három primadonna. — Hát a népszínház? — Egy betű különbség. — A korteskedés. — Mi jött a delegátusok helyett. — Halottak napján.

A fényes hangulat-teljes ősznek vége. Ködös, borongós, csatakos napok járnak, elmosva a váci utcái korzót, mely az idén szokatlanul divatba jött. De oly pompás valami is azon az aszfalton koberolni! Két felül a ragyogó világításban uszó kirakatok, a kiratokban az idény ezer meg ezer rövid életű ezifraságai, értéktelen drága cikkek, s itt-ott már a farsang előhírnökei is. Most egy időre minden látványosságnak vége. E csatakos időben még a steigerolt lakó is haza-hazagondol. Szombat volt az utósó szép őszi nap, s mintha érezte volna, hogy ő zárja be az ajtót, nem akart távozni a nélkül, hogy emlékezetessé ne tegye magát.

Mátyás király óta e napon vadászott ismét először a koronás magyar király királynénkkal a Rákoson. Kiséretükben, a völegényi bajor hercegen kívül, a magyar urak egész serege volt látható, vörös kabátokban. A királyné fekete amazon-ruhában, hollófeke paripán lovagolt. Fővegén hosszú kék fátyol uszott.

Nálunk a rókászat még az újabb főúri kedvtelések közé tartozik, s így épen nem lehet csodálni, hogy az előkelő körökben oly nagy az érdekltség a pesti róka-kopó-falka társulat iránt. Angliában, honnét ez is, mint annyi más főúri multság, hozzánk átszármazott, már a szerencsétlen II. Rikárd korában nagyban járta a rókavadászat; de daczára, hogy századok óta az elsőrangú vadászati élvezetek közé sorakozott, Tamások vagyunk benne, hogy a vele járó veszélyekkel fölérjen a multság, melyet nyújtani képes.

Az utósó szép őszi nap még másról is emlékezetes. A színházban a „Hugenottá“-kat adták, és pedig két primadonnával, habár mind a kettőn meglátszik még a makacs rekedtség hatása. Ez estét egyébiránt mind Benza Ida, mind Pauliné oda írhatják, hol szebb estéik följegyezve vannak. Benza Ida Valentin szerepét nagy bravourral énekelte. Hangja majd melegített, mint a napsugár, majd gyújtott, mint a villám. Valódi életet és szenvedélyt ábrázolt, minőt drámai előadásainkban is csak ritkán látunk. Ő az egyetlen magyar énekesnő, kiről e ritka dicséretet elmondhatjuk. A harmadik és negyedik fölvonás-után rendkívüli tapsviharban részesült. Pauliné asszony a királynét énekelte. Nem csak magunk véleményét mondjuk ki, midőn őt ez est után is a legképzettebb lyrai énekesnők egyikének tartjuk. Koloratúrája tiszta, trillái ragyogók, az érzés és kellem pedig, mit éneke és megjelenése által kifejt, mindig megkapó. Igaz ugyan, hogy a mély hangok nem állnak teljes szolgálatára s alakjait nem jellemzi mindig eléggé s játékában bizonyos elegáns modorosság van; de mindezek művészete fényénél oly kis árnyékok, mik legfőlebb is csak azok szemébe tűnhetnek föl, kik a színházba nem gyönyörködni, hanem hibákat fűrészni járnak.

A két primadonnáról eszünkbe jő a harmadik, Balázsné asszony, s itt egy füst alatt megemlítjük, hogy a jövő hóban Mozart örökké szép „Don Juan“-ja e három primadonna közreműködésével kerül színre.

Hát a népszínház? Hogy állunk ez oly sokáig vajdó gyermekkel? Mintha nem égető szükség volna e színház minden tekintetben és első sorban a fővárosnak! Mi oka, hogy oly lassan, csigamódra huzódik? Fájdalom, találóan jegyzé meg erre nézve valaki a „Hon“-ban, hogy daczára vagyondásunk gyarapodásának, a lakosság és főleg a magyar ajku lakosság szaporodásának, épen a fővárosban talál ez eszme legkevesebb pártolásra. Mig a vidékről érkező iver tanúságot tesznek a vidék áldozatkészségéről, addig itt a központ, melynek az ország mindent együvé gyűjt, hidegen, részvétlenül viseli magát a vidékkel szemközt, mintha csak a főváros egyetlen egy ténnyel sem akarná bebizonyítani, hogy Magyarország fővárosa magyar. Mig a birodalom másik felében majdnem minden esztendőben egy-egy új pompás palotája épül a művészetnek, addig a 260,000 lakossal bíró Buda-Pest nem tud, vagy nem akar egy harmadik színházat emelni! Gondoljuk meg jól a dolgot, ne ignoráljunk egy eszmét, mely oly nagyvilágu színezetű városban, mint Buda-Pest, küldetéssel bír, és mindenek előtt fogjunk, a mint lehet, a dologhoz. Halad, a ki megindul.

A művészet és a bűvészet között csak egy betű a különbség. A bűvészet nagymestere pedig Kratky Basik az „Ujvilág“ termeiben üzi néhány hét óta valódi boszorkánymesterséget. Igazi ezermester, ki nem csak megbüvöli, de be is büvöli előadásaira a közönséget, s mint tavaly Monhaupt, a híres prestidigateur előre megjövendölte, hogy kötelességének ismeri: tizezer forintot kiescamotirozni a pestiek zsebéből.

A korteskedés nagyban foly Buda-Pesten. Nem a nagy korteskedés, hanem az egyetemi hallgatóké, kik e héten választották segélyegyleti elnökeiket. A pártok ólesen állnak szemközt, a harc kemény, a tusakodás igen heves. A „Rákoczy“- és a hajdani „Pillvax“-kávéházakban a fekete lórén kívül most esténként nagy bőségben foly a bor is, hogy még a pinczereknek is kijut belőle egy kis pezsgőmálé. A jelöltek pedig járnak szanaszét kortestanyákra, fabrikálnak program-beszédeket, tartanak speecheket, küldenek a lapoknak helyreigazító nyilatkozatokat, -- szóval úgy dolgoznak, mintha legalább is már egy párszor megbuktak volna. Mondja aztán még valaki, hogy a mi fiatalságunk jóeleve nem készül az alkotmányos életre!

Delegátusaink eltávoztak. A „Cis“-ből kiköltözködött a „Trans.“ A hajdani cenzuralizáció visszacentralizálta magát az összbirodalom centrumába. Az akadémia terméből eltűntek a pápaszemes arczok, borotvált felső ajkak, s páter Greuter hihetőleg Insbruckban piheni ki a pesti levegő élményeit.

A delegátusok helyett azonban e héten egy rémes vendégünk érkezett. E rémes vendég a kholera. Budán kötötte ki hajóját és lázas sietséggel szedi össze áldozatait s viszi magával át a Styx folyamán. De a mily váratlanul jött és makacsan lépett föl, az is tény, hogy terjedése nem oly gyors, mint az utcai pletyka híreszteli. A belügyminiszterium karöltve a hatósággal

erélyesen intézkedik, hogy a baj nagyobb mérvet ne öltösz. Fiatal orvosok, mint értesülünk, nyilvános fölolvasásokat is fognak tartani, a hatóság pedig a szegények között ingyen oszt ki vasgáliczkő-oldatot.

A halottak napja is küszöbön van, s ha a hulló falevél sápadt, napsugár s bus őszi szél nem beszélne is, a vészes járvány eléggé hirdetné, hogy: memento mori. Mire e soraink napvilágot látnak, a harangok ünnepélyes szava, a koszorú sirkeretek fájdalommal és vigasszal töltik el szíveinket. Az élet rövid, de a halál, mint Petrarca mondja, „vége egy sötét börtönnnek.”

Nincs, mi a földi salakos gondolatoktól a szívet úgy megtisztítaná, mint a temető látogatása. A bolyongó szellő, mely az ingó fűszálak közt elsuhan; a madár, mely a leveletlen fa ágai közt kesereg; a fényes bogárka, mely a siri virágok között megvillanik, és minden betű, mely a sirkereszteken feketélik vagy ragyog, áhitatossággal és nemes érzéssel töltik el kebelünket. Oh igen jól nevezik az olaszok a temetőt szent mezőnek, mert szent hely az, hol még a sivárabb lélek is, ha csak egyes pillanatokra, tér és gondolatainak nemesebb fordulatot ad.

Cs. J.

E Jelen novemberhó 1-seje óta lakásunk: „Pest, bástya-utca, 24-dik szám alatt” van; a hozzánk intézendő leveleket és küldeményeket tehát ezentúl a nevezett számu házba kérjük címezni.

Budapesti hírvivő.

++ (Király és királyné ő felségeik) mult vasárnap este nyolcz órakor Lipót bajor herczeg, ennek segédtsíztje, báró Wenkheim Béla miniszter és gróf Bellegarde főhadsegéd kíséretében Gödöllőre utaztak. — Rudolf koronaherczeg, mint hírlík, csak akkor fog Budára költözni, mikor Andrassy gróf, ki tudvalevőleg a királyi várban van szállva, véglegesen Bécsbe teendi át lakását, miután a királyi vár elégtelen helyiségei az udvartartást meg nem engedik. Hogy ezen helyiségi hiánynon valahára segítve legyen, legfelsőbb helyen végleg megállapítottatott volna a királyi várlaknak a fegyvertárral való megnagyobbitása, és az illető munkák a bécsi világkiállítás után azonnal meg fognának kezdetni. — Gizella főherczegnő esküvője Lipót bajor herczeggel, jövő évi april 24-dikén, ő felsége a királyné menyegzőjének évfordulóján, fog a budai királyi vártemplomban megtartatni.

++ (Jótékonyosság.) Gróf Széchenyi Béla a belügyminiszterhez a következő levelet intézte: „Czenk, 1872. október 23-dikén. Nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter! A gondviselés egy váratlan, irtóztató csapással feldulva és tönkre téve házi boldogságomat, ez élők legszerencsétlenebbjei közé sorozott. A kötelesség érzete, melylyel honom, szegény árva gyermekeim és családom irányában tartozom, adhatja egyedül meg a szükséges erőt e rám mért csapás elviselésére. Követni akarván azt az irányt, melyet felejtethlen kedves nóm élte legnemesebb hivatásának tekintett: terjesztetni maga körül minden ereje szerint a jót, segítséget nyújtani a földi nyomornak, boldogságot árasztva utain: a pesti árvaház javára ezer forintot, a pesti vakok intézetére ezer frtot, s az országos budai tébolydára szintén ezeret adományozok, ez intézetek pénzalapja nevelésére. Említett összegeket nem fogok késni nagyméltóságodnak utasítása szerint beküldeni. Nagyméltóságodnak igaz tisztelője:

Széchenyi Béla.” — A pénzügyminiszterium egyik osztálytanácsosához egy névtelen „Háladatos” aláírással levelet küldött, melyhez 500 forintot mellékel. Az osztálytanácsos ez ügyről kötelességszerűleg azonnal értesítette a minisztert, ki az 500 forintot a városi szegényalap javára a tanácshoz küldte át.

— Fauser Antal ur a pesti állatkertnek szükségletei fedezésére 140 frtot, Hirsch Jakab ur pedig ugyan e célra 104 frt 80 krt ajándékozván, ezen nagylelkűségökért nyilvánosan is köszönetet mond az állatkert igazgatósága. — A munkácsinőegylet, mely rövid fennállása óta már is sok jótékony cselekménynek eszközölje volt, e napokban küldöttségileg átnyújtotta Pankovics István hazafias érzelmű püspöknek, mint pártfogó tagnak, a diszokmányt. A püspök ur ez alkalommal meleg szavakban fejezte ki örömét a derék nőegylet nemes buzgósága iránt s megígérte, hogy azt erejéhez képest támogatni fogja, egyelőre is 100 frttal belépett az alapítók sorába, s ezen összeget a küldöttségnek kézbesítette. — Hivatalnokok leányait segélyzőegylet alakult Sopronban 1857-ben, mely a közönség adakozása folytán bejött összegek után már eddig is nyolcz szegény hivatalnok-leányt lát el évi ösztöndíjjal. Ezen egylet most ujlag felhívja a közönséget pártfogásra. Tagja lehet az egyletnek mindenki, ki legalább 2 frt évi járulékot fizet.

++ (A pesti jótékony nőegylet) ez évi október 20-dikától november 15-dikéig terjedő 4 hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 2415 frt 60 krt utalványozott, és pedig hetenkint segélyezettetteknek 405 frt 60 krt, ¼ évenként részesítetteknek 1672 forint. Ez alkalommal a választmányi nők 37 uj vizsgálatról is tettek jelentést.

++ (A nőipar-egylet bazárja) a gazdasszonyok kiállításán is méltó elismerésben részesült. Összes kiállításáért arany oklevelet kapott, ezenkívül pedig egy a tárgyak közt levő pompásan horgolt ágyborítója egy arany jutalomban részesült. Megemlítjük ez alkalommal, hogy a bazár iránti részvét terjedése örvendetesen mutatkozik. Vidékről is kap néha eladni való szép ajándékokat. Így közelébb Szokolay Hermin urhölgy Kaposvárról küldött egy szép himzésű vadásztáskát, mely most idény-czikk.

++ (Liszt Ferenczet) majdnem nagy szerencsétlenség érte. A zongorakirály ugyanis mult szombaton Bécsben a Floriani-utca felé sétált egy papirdarabkáról olvasva s szemeit rövid időközökben az ég felé emelve, s így nem vette észre a vele szemben jövő nehéz fuvaros szekeret, melyen a kocsis mélyen aludt. Csak egy pillanat, s Lisztet a kocsis eltiporja, ha az utósó perczen a kocsis fel nem ébred s a lovakat meg nem állítja. Mintha semmi sem történt volna, Liszt nyugodtan folytatta útját, le sem véve szemeit a papírról, s az ég felé tekintgetvén, a min az összetódult közönség nagyon csodálkozott.

++ (Woronieczky herczegnek) a szabadságharcz után elvérzett nemes lengyel hazafinak, közelébb egy eddig ismeretlen olajba festett arczképét fedezték fel. E képen a herczeg nem a többi képeiről ismeretes lengyel öltözetben, hosszú hajjal, bő nadrággal, kozák sapkával van lefestve, hanem huszár-öltözetben, rövidre kondorított hajjal és több ismerőse szavai szerint sokkal hübb vonásokkal van lefestve. E festmény a Woronieczky-bizottság által kiadott emlékkönyvben is meg fog jelenni, Morelly rajza után. Itt megemlíthetjük, hogy a bizottság iven a herczeg siremlékére már kétezzer forintnál több van jegyezve, s így remélhető, hogy a jeles hazafi sirhantját ma-holnap diszes emlék diszítendi.

++ (Duscheck életrajzához) igen kedvező adatokat küldtek be a „Magyar Ujság”-hoz. Simonyi Ernő például elbeszéli,

hogy közelebb mit mondott neki Kossuth az elhunyt férfiról. Midőn ugyanis Kossuth ráruházta a pénzügyi államtitkárságot, Duschek azt mondá neki: „A miniszter ur nem fog bennem csalódni.“ S mint Kossuth mondá: „nem is csalódott, mert őt mindig helyén találta, s olyannak, a minőnek kívánta.“ M u y s z e r József 48-diki képviselő pedig Pécsről azt írja, hogy midőn Világoson a Bohus-házban találkozott vele, ahol akkor Perényi Zsigmond is volt, arra a kérdésre: mért nem ment a kezén levő kincsekkel török földre? Duschek azt válaszolta őszintén: hogy az utolsó pillanatban számot vetett magával; meneküléssel egy rideg életet, melynek úgy sem volna beese, tán megmenthetne, de ezzel számos családot végveszélybe s nyomorba döntene, kiknek működéseért ővé a felelősség, s így inkább ő egymaga legyen a viharok áldozatja; de gyermekeitől sem szakadhat el, kik fegyverrel védték a hazát. „Nem kell tehát“, úgy mond, „nekem menekülnöm, hanem mentenem, a mit lehet, ha életemmel fizetem is meg. A reám bízott kincsek fölött örködtem, most más kezekre kerülnek, mert nem bujhattam velők a föld alá, de tiszta kezeléssel fentartottam becsületedet. Én és Perényi bejelentettük magunkat írásban Schlik tábornoknak Aradra, ki délután 4 órakor küld értünk, a kiről felteszszük, hogy az első durva bántalmazás ellen tán megvéd minket.“

++ (Erkel Ferencz) teljesen elkészíté „Brankovics György“ című dalművét. Egészen az Obernyik szomorujátékát követte, csak — némely képlet és záradék hatásosabbá tétele végett — adott benne a törököknek nagyobb szerepet. A szöveget Ormai szedte versekbe. Igen ohajtandó, hogy még az idény derekán megismerhessük e művet, melyet a nagyérdemű zeneköltő, — mint halljuk, — legsikerültebb alkotásának tart.

++ (Kazinczy Ferencz) leveleit — e becses irodalmi emlékeket — Horváth Döme miniszteri tanácsos folyvást nagy buzgalommal gyűjti. Jelenleg a gróf Ráday-féle könyvtárból; (mely a pesti ref. egyház birtokát képezi,) másoltatja le feledhetlen nyelvreformátorunk ott levő számos ismeretlen levelét. Ha a gyűjtemény teljes lesz, akkor valószínűleg kiadását is megindítja, hogy ha már nem is bírhatjuk Kazinczy összes műveit, legalább azok legérdekesebb részét: tartalmas s kort és egyént egyiránt jellemző leveleit megszerezhesse minden műveltebb olvasó.

++ (A pesti izraelita) kórházban mult vasárnap ünnepélyesen leplezték le dr. R ó z s a y kórházbizottsági elnök arczképét. E derék orvos az izraelita kórháznak ez alkalommal ismét szép összeget ajándékozott.

++ (A kerepesuti temető) sirjainak egy része már föl van diszítve koszorúkkal s beültetett virágokkal. A sáros, esős idő mult szerdán szép verőfényesre fordulván, egész nap igen sokan mentek ki — kocsikon és gyalog — kedveseik nyugvó helyét fölékesíteni a kegyelet ünnepnapjára. E nagy temetőben 1861. május 3-dikától kezdve mult hó 25-dikéig 67,728 embert temettek, s így ritka pesti család az, melynek egy-egy kedvese vagy jó rokona ne nyugodnék ama bus mezőn, mely felő fordul most — régi szép szokás szerint — az élők emlékezeté.

++ (A kholera.) Hivatalos kimutatás szerint Budán október 18-dikától, mint a kholera kezdetétől október 31-dikéig összesen 126 kholeraeset fordult elő. E számból október 31-dikéig meghalt 29. — Pesten hétfőn reggel volt az első kholeraeset. Ugyanis a lipótvárosi tömlőtéren egy hajós, a kit már betegen hoztak át Budáról, kholerában hirtelen elhunyt. Kedden ismét ugyanazon helyiségben újabb kholeraeset fordult elő, mely azonban, mint hallik, szelid természetű. Szerdától péntekig négy újabb

kholeraeset merült fel, a hirtelen beállt hideg időjárás azonban reményleni engedi, hogy a járvány rövid időn el fog mulni. A pestvárosi nagybizottmány mindazonáltal az óvrendszabályok szigorú keresztülvitelét, a Teréz-, Lipót- és Ferencz városba mozgó kórházak felállítását, a vízvezeteki víz naponkinti vegybontását, és ahoz képest a csövek kitisztítását, továbbá a lóvonati vasuti kocsitelepnek kórházzá berendezését rendelte el. Küldöttiséget is menesztettek a belügyminiszterhez az üllői kaszárnya részben kiürítése végett. Végre elhatározott, hogy albizottmányokat küldenek ki, melyek a város köztisztaságára ügyelnek és gondoskodnak arról is, hogy a fertőztelenítés október 29-kétől kezdve városszerte mindenütt teljesíttessék.

++ (Uj hetilap.) Deczember hó második felében az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában „Athenaeum“ czimmez új hetilap fog megindulni, melynek szerkesztője Beöthy Zsolt, fiatal író lesz. A heti lap komoly irányu lesz és közölni fog társadalmi irányczikkeket, politikai szemléket, tudományos és ismertető czikkeket, válogatott közleményeket, regényeket és elbeszéléseket. A lap hetenkint két ívnyi tartalommal fog megjelenni, s első száma igen érdekes közleményeket hozand Toldi Ferencz, Gyulay Pál, Greguss Ágost, s más elsőrangú íróinktól.

++ (A „Szinlap“) Erődi Béla és Ujvári Béla szerkesztése alatt megjelent, élénk változatos és vonzó tartalommal. Az első szám hozott az istván-téri színház megnyitása alkalmára írt cikket, érdekes eredeti levelet New-Yorkból, eleven újdonsági rovatot, tárczát s a szinlapokat. Ha többi száma is oly tapintatosan lesz összeállítva, a miről, a fentebbi nevekre tekintve, és a szerkesztőként megnevezett két fiatal író buzgalmára és képességére gondolva, kétkednünk nem is lehet: akkor bizvást csatolhatunk reményt az új vállalat sikeréhez. Annál inkább lehetjük ezt, mert ez idő szerint ez lesz a legolcsóbb napilap, a mennyiben előfizetési ára egész évre 8 forint, egy óra 80 kr.

++ (Miklóssy Istvántéri színháza) mult szerdán nyitott meg. A ház, melyen még sok az igazítani való, különösen a karzat, zsufolásig megtelt. Maga a terem eléggé csinosan van diszítve, kis négyszöget képez, alul egy sor páholylyal. A páholyok egyikében Tóth Vilmos belügyminiszter foglalt helyet. A tulajdonképeni megnyitást Erődi Bélának egy szép prológa képezte, mely az összes színházi személyzet jelenlétében adott elő. Ezt követte a „Szigetvári vértanúk“ első felvonása, melyben Jókai is szerepelt, kit a közönség zajos éljenzésekkel és szünni nem akaró kihívással tüntetett ki. Ezután Balázs Sándornak a „Pesti vízvezetők“, című elmés vigjátéka s egy népdalokból összeállított leánykérő jelenet adatott. Egy allegorikus kép zárta be a megnyitási ünnepélyt, melyen a nemzet geniusza közepén, kezében koszorut tartva, jobbról s balról a nevezetesebb magyar költők és írók voltak feltüntetve. Az egyes szerepeket kielégítő sikerrel játszották a társulat tagjai.

++ (Vegyesek.) Ő felsége Budán, 1872. évi október 14-dikén kelt legfelsőbb elhatározásával, Desztán Lázár, 6-dik honvéd-zászlóaljbeli közhonvédnek, egy ember életének a vízbefulásától, saját élete veszélyeztetésével véghezvitt megmentéseért, az ezüst érdemkeresztet adományozta. — Főt. Szabóky Adolf jelentése szerint: a magyar nőipar kiállításához (Bécs számára) igen szép reményeket lehet kötni. — P. Szathmáry Károly a Fröbl-nőegylet közelebbi választmányi ülésén javaslatba hozta, hogy a gyermekkerteknek országszerte való meghonosítása végett központi egyletnek kellene alakulni hölgyekből. — Tótvölgyi Titusz mult szerdán kezdé meg a rá mért sajtófogságot. — Magyarországból a bécsi világtárlat n

3500 kiállító jelentkezett, (köztük 2000 iparos,) Horvátországból pedig 1100 kiállító. — Gróf Majláth Kálmán e napokban a pestvárosi főkapitányi hivatal által a pesti királyi fenyítő törvényszék megkeresése folytán letartóztatott. A gróf ur, ki csalással van vádolva, már a fenyítő törvényszéknek át is adatott. — Szerdahelyi Kálmán eddigelé Nagybányán időzött s csak e napokban ment Kolozsvárra, s a vidéki időzés már is igen sokat javított egészségi állapotán. — Vingán Csorba Ákos főjegyző a város vázlatos történetét írja, Dobó László író társunk pedig Murad effendi temesvári török konzul „III. Selim” drámáját fordítja a nemzeti színház számára. — Az aradi vértanúk emléksobrára begyűlt összeg eddigelé, a kamatokkal együtt, nem több, mint 40,000 frt. — Szigligeti „Amerikai”-jára már is paródiát csináltak az istvántéri színház számára. — Kvassayné asszony, a „Reform” szerint, a jövő hóban a bécsi dalszínházban fog vendégszerepelni. — Török Kálmánnak „A Margitsziget” című munkájára oly nagy számmal jönnek a megrendelések, hogy a jeles szerző elhatározta, be nem várva a tavaszt, azonnal a közönség rendelkezésére bocsátani azt. E jeles mű tehát Tettey Nándor, pesti könyvárusnál kapható. Ára 1 forint 20 kaezár. — Országgyűlési képviselőknek megválasztottak: Hajdu-Szoboszlón Patay István szélső-balpárti, Vág-Ujhelyen Horn Ede balpárti, Oraviczán Vladár Ervin jobboldali. — Kovács László, országgyűlési háznagy, súlyos betegségéből szerencsésen fölgyógyult. Számos barátjának jó kívánságaihoz választóinak üdvözléte is csatlakozott, kik küldöttségileg fejezték ki szeretett képviselőjük felgyógyulása feletti örömeiket. — A farsang folytán fényes gyermekjelmezbált fog rendezni Müllner Lajos tánczmester, kit a fővárosi előkelő körök, mint igen ügyes és gyakorlott táncztanítót ismernek E tánczvigalom, jótékony czéllal lesz egybekötve, amennyiben Müllner urat isztia jövedelmét a nőképzőegyletnek szándékozik föláldani. — Ó-Budán egy ottani lakos mult kedden reggel előbb nejét szurta agyon, azután saját torkát metszette el. Mindketten meghaltak, a véres tett indoka ismeretlen. — Táborosky és Parsch pesti zenemű-kereskedők kiadásában megjelent: „Rothe! Rothe! Rothe!” polka francaise. Rosenzweig W.-tól. Ára 50 kr. — Legtöbb állatkerti sorsjegyet ez idén Blaháné asszony adott el, tudniillik 1700 darabot, melyek árát az állatkertnek megküldvén, még 25 forintot felül is fizetett. Az állat- és növényhonosító társaság végrehajtó bizottsága, a t. művésznőnek ezen buzgolkodásáért levélben mondott köszönetet. A baloldali körben is nagy volt a sorsjegyek iránt a részvét, hol közel 800 sorsjegy kelt el.

* * (Rózsás napló) Dessewffy Géza, nagykatái királyi aljárásbíró, mult kedden vezette oltárhoz Viczián Ida kisasszonyt, Viczián István, tápio-szelei földbirtokos kedves leányát. — Jankovich szlavoniai földbirtokos, Nemes-Vidon október 19-dikén tartá esküvőjét, Meszlényi Eugenia urhölgygyel. — Nagy-Becskereken mult hó 22-dikén, Stojanovits Vazul ur vezette oltárhoz Botka Sarolta kisasszonyt, a megyei főpénztárnok leányát. A násznagyok egyike Karácsonyi László, az elhunyt főispán fia volt; vőfények Karácsonyi Lajos, Botka Géza, ifj. Kiss M., Tanazevics stb. nyoszolyóleányok: Bielek Vilma, Szöllősy Sarolta stb. Esküvő után a kaszinóban lakoma és vidám táncz volt. — Dr. Konek Sándor, egyetemi tanár, egyik kedves leányát: Irma kisasszonyt közelébb jegyzé el Wagner Ödön, az orsz. gyógyszerészeti vállalat igazgatója. Az esküvő még e hó elején meglesz.

* * (Halálozások.) Ungváron mult hó 27-dikén, Csicseri Péter, ny. urbéri törvényszéki tanácsos, hosszas betegség után

meghalt. — A pozsonyi temetkezési egylet mult hó 25-dikén kísérté örök nyugalomra Aponyi Julia szül. Sztáray grófnő csillagkeresztes hölgyet. A családtagon kívül, számos főúr jelent meg a temetésen, s a requiem alatt Mayerbeyer vezetése alatt, a pozsonyi dalárda énekelt gyászdalokat. — Léván mult hó 20-dikán nagy részvét mellett kísérték örök nyugalomra Várady Jánost, ki 1867—1869-dik országgyűlési képviselő is volt. — Bauer Norbert államnyomdai igazgató mult szerdán délután háromnegyed négy órakor meghalt — cholerában. — Petrich Pálné született Horkai Irma asszony is, Budán az uralkodó járvány áldozatául esett, életének 23-dik s boldog házasságának harmadik évében. Nemes nő volt, a házi és családi erények valódi példányképe. — Vértesi Arnold író társunkat családi szomorúság érte. Neje, szül. Krenn Anna, kivel tiz év előtt kelt össze, pénteken Budán cholerában elhunyt. — Dr. Murrmann Ágost, a szép készültségű fiatal csillagász, ki előbb Prágában a csillagászat tanársegéde utóbb Budán az országos meteorologiai intézetben dr. Scherzcl Guido segédje volt, mult hétfőn hirtelen meghalt cholerában. — Reviczky miniszteri tanácsos édes anyja Budán cholerában mult szerdán meghalt. — Kozics miniszteri fogalmazó fiatal neje szintén cholerában mult szerdán halt meg. A bájos ifjú hölgy csak három héttel ezelőtt ment férjhez. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Butortisztító.

Butorzatunk többnyire az által vesztí fényét és szép színetét, hogy olajfoltok homályosítják el azokat. Ezeket legkönnyebben egy petroleumba mártott ruhával ledörzsölvén el lehet mulasztani.

A burgonyafőzésről.

Valjon nem találkozik-e egyik másik olvasónóm, a ki gunyos mosolylyal kérdi, hogy, már mire való még olyan közönséges tárgyat is lapban megbeszélni, mint a burgonyafőzés, melyet a legszegényebb gunyhóban is tudnak! Pedig a haladó kor egyik főjellege, hogy nincsen az emberi léthez tartozó tárgy, melyet észlelés tárgyává ne kellene tenni, és így a tápszerek osztályozása, megbecsülése egyik ágát képezi a haladó tudománynak. És ezért nem csak hogy szabad, de kell is a — burgonyafőzésről beszélni.

Tudvalevőleg igen csekély a burgonyában a fehérnye, és még ez is mindig kevesebb lesz a közepe felé, ép úgy, mint a buzánál és a rozsnál. Azért tanácsolják, a burgonyát vékonyan lehámozva megfőzni. Azon kérdésre pedig, hogy forró, avagy hideg vízben főzzük meg azokat, azt kell felelnünk, hogy minden esetre forró vízben. A tapasztalat mutatja, hogy a hideg vízben tűzre tett hámozott burgonyát egy idő múlva fehér hab lepi el, a hab a fehérnye, tehát a legtáplálódabb része, mely a víz lassu megmelegedése által a burgonyából kiszivárog, míg forró vízbe téve azt, a fehérnye azonnal megsűrűsödik és benn reked a burgonyában, vagy legalább nagyon csekély módon mutatkozik.

A héjával feltett burgonyára nézve is meg kell jegyezni, hogy a ki jó burgonyát akar enni theához, akár pedig csak vajjal, az főzesse meg két vízben, t. i. a mint a víz forrásba jó

öntse le a burgonyáról, és a készen tartott forró tiszta vízzel öntse fel újból, és abban főzze meg egészen.

Nemzeti színház.

Október 26-dikán: „A hugenották“, Meyerbeer operája. — Október 27-dikén: „Az üldözött honvéd“, Szigligeti színműve. — Október 28-dikán: „Az új emberek“, Toldy István vígjátéka. — Október 29-dikén: „Tell Vilmos“, Rossini operája. — Október 30-dikán: „A fény árnai“, Szigligeti 100 aranyos szomorujátéka. — Október 31-dikén: „A bűvös vadász“, Weber operája. — November 1-sején: „Az ajtó tárva vagy zárva legyen“ és „tévedések vígjátéka“ francia vígjátékok.

Divattudósítás.

Habár a borongó, ködös, esős őszi napok uralma alatt állunk jelenleg, mégis elkerülhetlen, hogy utczai és kimenő ruhákról és öltözékekről ne gondoskodjunk, mert hisz nem csak a napsugár és kék ég, hanem gyakran dolgunk, sőt az egészség is szükségessé teszi a gyalog kimenetelt. E célra már évek óta divatban vannak az esőköpenyek és valóban meg is feleltek céljuknak: t. i. elföldték ruháinkat az eső ellen, de azért a soha sem nyugvó vágya a változatosságnak ez öltönyökre nézve is átalakuló hatalmát akarja gyakorolni. Ha eddig esőköpenyt akartunk készíteni, leginkább tekintettel voltunk az ég sötét szürke és a föld sárszínű színeire, most azonban eszomoru színeket mellőzik, és sok eső köpeny készül viólaszin, sok, barna és más színekből, és igénytelen egyszerűségekről is lemondtak már a jó barátok, mert a legszebb díszítéseket bársonyból, zsinórzásból, rüchekből ök veszik igénybe. Hosszuságukat illetőleg a legcélyszerűbb azokat a ruhával egyenlő hosszúságra csinálni, és ebből az is kitűnik, hogy rossz időben rövid szoknyát kell viselnünk az utcára. Az esőköpenyek most gallérral lesznek készítve, a mi kivált magas alakoknak jól áll, kisebbek jól teszik ha a gallért kisebbre és hegyesre vágják elől hátul.

Az esős öltözékek egyik legveszedelmesebb tárgya a női kalap. Milyen szomorú sors vár tollainkra, virágainkra, ha esernyőnk daczára mégis csak itt-ott víz éri! E félelem elhárítására ajánlunk t. olvasóinknak olyan egyszerű nemez kalapokat, melyek sem toll, sem pedig virággal nincsenek díszítve, hanem ezek helyett lemez virágokat, vagy csont és gyöngy ház csatokat mutatnak fel. Ezekre aztán eshetik egy kis vízözön, és könnyen helyreállíthatók ismét.

És a cipő ez esős öltözethez? Oh, most az egyszer a láb a fő, és nem csak egészségi de még szépségügyi tekintetből is a legnagyobb gondot kell fordítani a jó szabásu, de nem szűk, de azért szép magas csipőre, melynek sarkai igen magasra emelkednek és oldalt gombolóra vannak készítve.

És most elvégezvén az esős ruhákat, meg kell jegyeznünk még, hogy a téli igényre úgy látszik nagyon fogják kedvelni a prémmel való díszítést nem csak felöltőkre, de még ruhákra is. A prémen kívül cifrábbnál-cifrább gombokat is viselnek, többnyire négyszögletűeket, melyeket elől a ruhára, a felöltőre, a derék és ujjakra alkalmaznak.

A f. é. 40-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Fejünk felett elvillan tévelyegve
Az emlékezet szálló madara;
S mintha szárnyin most is ott lebegne
Dicsőségünk rég eltűnt sugara,
Felgyújtja lelkünk, és megyünk utána...
Boldog vidék az, melyre ő vezet;
Szállunk, szállunk, távol kies hazába,
Ragad, repít a vidám képzelet!
S mind hiába! küzdő szárnya kifárad,
És elborul előttünk a világ:
Szívünk mélyén a fölszökemlett vágyat
Elfojtja minden szellő, minden ág.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Schütz Lórá, Brocken Kovács Emma, Benedikovich Róza, Tucsny Irma, Jaczkovich Velyáczky Anna, Fehér Borbála, Kiss Lőrinczné, Guba Czelli, Csikós Anna, Korbuly Fanny és Anna, Dárday Ella, Kiss Irén, Vályi Emilia és Anna, Temesváry Erzsébet.

A 39-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldtél:

Csikós Anna, Guba Czelli, Korbuly Fanni és Anna, Becherer Ernőné, Ratkovszky Mari és Vilma, Kovács Sebestény Ilona, Paraicz Ilka és Teréz, Cornelia Duha, Sréter Irén.

Sakkrejtvény.

Verseghy Ferencznétől.

Lóugrás szerint megfejtendő.

görg	ves	ben	ben,	fe-	Oh	ő-	fő-
Hol	A	va	ked-	lé-	vény-	ne-	tek
kép-	a	mint	lejts.	Kis	meg-	a	völgy
ne-	zug-	tek	ve-	pe-	des	ba	len-
viz-	zet!	Két	re	Sik	gett	re-	csön-
csep-	fe-	le-	reg-	lén.	vég	ton	más-
szép	kő-	A-	lát-	lén,	A	a	mint
lejts.	pet	Ö-	vecs,	mott	tam.	Egy-	par-

Megejtési határidő: december hó 1-seje.

Hibaigazítás: Lapunk múlt számában, a „Kirándulás Widdinbe“ című cikk 1-ső sorában „Olaszország“ helyett: „Oláhország“ olvasandó.

Tartalom.

Molnár Györgyné. — A könnyek hatásáról, Józsatól. — Alkonyatkor, Dobó Lászlótól. — A józan ész útján, Vértesi Arnoldtól. — Pókayné, Halmaitól. — Rege az ibolyáról, Várkonyi Maritól. — Kirándulás Widdinbe, Lengyel Dánielnétől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Molnár Györgyné arcképe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
bástya utca 24-dik szám alatt,
földszint.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

45. SZ.
Novemb. 10-kén.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzokkal.
Ezenkint két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A vérmérsékről.

A. J. B.-tól.

A szellem s test közötti szoros kapcsolatos viszony oly ismert tény mindnyájunk előtt, hogy figyelmünket rendszeren csak igen csekély mértékben veszi igénybe és megelégszünk azon tudattal, hogy az létezik, és naponkint tényekben nyilatkozik előttünk; de arra, hogy mily alakban, mily befolyással a különböző jellemeke s kivált mily különböző tényezőkké jelenik az meg előttünk, vajmi kevesen gondolnak.

Nem czélom itt a szellem s test közötti kölcsönhatásnak azon módját fejtegetni, mely az arcz vonásaiban lép egy fontoskodóan betűző lavateri szem bírálata elé; ezuttal csak a szellem s a test közötti viszonyoknak azon nyilvánulási nemeit szándékozom vizsgálni, melyek a szellemi tehetségeknél tettekben való nyilatkozatait: a jellem tényezőit képezik; s itt a természet a vérmérséknek osztotta a legjelentékenyebb szerepet. — Az ember, bár még annyira őrizze is meg a különböző körülmények s a nevelés befolyását szellemére, mégis soha sem fogja levetkőzni és végkép eltagadhatni azon jelleget, melyet benne a természet, vagyis a vérmérsék alkotott.

Hozzá vagyunk szokva, hogy a vérmérsék minőségét a testalkatéból következtessük; azonban e fölfogás tévesnek bizonyul; mert nem egy vig természetet ismerünk, a ki bár meghízva, természetes vigágát és mozgásának könnyedségét el nem veszítette; mindazonáltal a legtöbb vérmes ember inkább sovány, mint kövér. Épügy megfordítva, nem hiányzanak roppant egykedvűek, a kik soványok; mindazonáltal a legtöbb egykedvű (phlegmaticus) hizásra hajlik. Az epések sem mindig sárga színűek; mindazonáltal a fölzúduló, heves, uralom- és boszuvágyó ember kevés hajlammal bír egészséges arczzsinre. — A

mélázó (melancholicus) külsejére nézve gyakran egészen egészséges, hanem azért a legtöbb esetben a belül emésztő tűz külsejének is sajátos jelleget ad.

Mint hogy azonban a különböző vérmérsék szerint sok esetben bizonyos határozott hajlamok és ezek határozott tényekben nyilvánulnak, talán nem érdektelen, tüzetesebben megismernedni e tárgygyal.

Mint minden vérmérsék egyáltalán, úgy a vérmes és epés vérmérsék is, a természetbuvárok alapos kimutatásai szerint, két sajátosságban nyilatkozik. Először az idegrendszer erélyében. Oly emberek, kiknek idegrendszerében heves erély uralkodik, rendszerint vagy a vérmes, vagy az epés vérmérsék felé hajlanak. Ha ily embernél sokfélék a hajlamok, akkor ezek gyorsan váltakoznak; s az ember vérmes lesz. Ellenben, ha ily embernél a hajlamok csupán kis körre szorítkoznak, akkor erélye csupán egyes kiválóbb hajlamokra terjeszkedik ki, hévvel és tekintet nélkül nyilatkozik, szóval: epés lesz.

Másrészt oly ember, a kiben hiányzik az erély, az vagy egykedvűsége vagy mélaságra hajlik. A vérmes, gyorsan keletkező érdek által igen könnyen lehet fölgerjedve, legtöbb esetben azonban csak rövid időre. Sem jó, sem rossz tettek nem képes, mihelyt azok hosszabb fáradságot vagy tartós következetességet igényelnek. A vérmest igen könnyen elragadja valamelyik hajlama még rendes erejének határain túl is; azonban a másik pillanatban már az ellenkező hajlamba csaphat át s így ugyanazon buzgalommal fogja ellenkezőjét tenni annak, a mit előbb cselekedett. Heves reményeiben, de mihelyt akad ütköznek, azonnal el is fordul azoktól. A vérmes jó

könnyen hajlandó nagy áldozatokra. Adott ígérte, ha gyorsan kell beváltania, teljesíti, de ha időt engednek neki, csakhamar új hajlamok hatalmába esik és könnyen kész visszavonni, félre-csavargatni, vagy legalább kedvetlenül beváltani szavait. Könnyen köt barátságot, azonban ép oly könnyen föl is bontja azt ismét. Könnyen fölindul, de menten meg is bánja már. Könnyen bizik, de ép oly hamar el is veszti ismét bizalmát. Könnyen alkot terveket, de mire a kivitelre kerülne a dolog, már kedvét veszíté. Mások hibái iránt elnéző, de ez elnézést önmaga számára is teljes mértékben veszi igénybe. Könnyen összezőrren, de gyorsan ki is békül. Szeretetreméltó társalgó, de megbízhatlan férfi vagy — nő. Gyöngéd férj vagy feleség, de az állhatatosság nem mindig erős oldala. Költői lélek, de ép azért gyakran megbotlik az élet prozájában, és erre azonnal elveszti bátorságát. Kiváló tulajdonsága az erély, csak hogy igen változtatja a tárgyakat, melyekre azt fordítja, úgy annyira, hogy nem ritkán egyik végletből az ellenkezőbe csap át.

Másként áll ez az epésnél. Szerencsére, igen kevés teljesen epés ember létezik, mert kiváló hajlamuk van arra, hogy embertársaikra vészt hozzanak.

Nem egy olyan epés vérmérsékű férfi emlékét tartotta fenn a történelem, a ki halhatatlan érdemeket szerzett nemzetének megmentésében; de ha mélyebben kutatunk, kitűnik, hogy csak azért követte el nagy tetteit, hogy a nemzet megszabadításából zsarnok álljon elő.

Ugyyszólván valamennyi nagy csatahős epés volt, letiprott mindent, mi céljainak útjába állt. Az epés a magánéletben haragtartó és mivel gyorsan cselekszik, nem ritkán mind saját, mind mások kárára van. E mellett hajlama oly szilárd következetességű, miszerint, ha törekvései hajótörést szenvedtek is, nem hogy saját kárán okulna, inkább olthatlan harag s gyűlölettel ragad meg minden alkalmat tervének újbóli megkísérlésére. Általában a vérmes és az epés vérmérsék egyformán lehet erélyes, a különbség közöttük csak az, hogy a vérmes hajlama változékony s ennél fogva erélye mindegyre irányt cserél, míg az epés hajlama rendithetlen, erélye pedig következetesen egy irányban működik, csak hogy ezen irányt az indulatosság szabja ki neki.

Midőn ekként a vérmes és az epés vérmérsék oka az idegrendszer fokozott erélyéből származik, az egykedvű és méla vérmérsék viszont annak mérsékelt erélyéből fejlődik ki.

Az egykedvű, (phlegmaticus) ember ritkán művész s épen nem lángész; de igen is lehet jeles, pusztulhatlan türelmü buvár és tudós. Tüzetes gondot s számítást követelő feladatnál, hol gyors erélyre nincsen szükség, a célhoz pedig tévedhetlen biztosítással kell jutni, az egykedvű a legmegbízhatóbb egyén. A magánéletben az egykedvűt ohajok, szenvedélyek nem zaklatják, kedélyhangulata nem igen változó, mindent a vérmest hálálra boszantó hidegséggel tesz, de soha sincs oka megbánni azt holnap, a mit ma tett. Váratlan veszély pillanatában, midőn a vérmes és epés rögtön feltalálja magát és határozatával azonnal készen áll: a phlegmaticus meghökkenve tördeli kezeit, rendesen azonban jó eleve gondoskodik róla, nehogy meglepessék. Búját s az emberek méltatlankodását nyugalommal viseli. Ellenségeskedés, valamint szeretet nem ragadják el; azonban barátja iránti hűsége rendületlen. Lassan jár, de rendesen tovább is ér. Elég udvariatlan önmaga iránt, hogy magát soha sem ámitja, miért aztán, az igaz, nem részesül viharos élvezetekben, de nem is gyászol mély fájdalmat.

Sajátságos, hogy eme vérmérsékek nemcsak egyes embereket, de egész nemzeteket is jellemeznek. Így Francia- és Angolország a két kiváló vérmérsék kinyomatát viseli magán; Franciaország vérmes, Anglia phlegmatikus. Franciaország politikája a lángészű csineknak hosszú sorát tárja elénk; minden században egy uralomra jutott új irány ragadja magával a nemzetet, de alig érte az el lendületének tetőpontját, már az ellenkező végletbe vitorláz át. Ez a vérmesnek természete.

Anglia phlegmatikus. Fordulnak ugyan elő nála is kü-lönczségek, de azok soha sem ragadják magukkal az egész nemzetet, ellenben bölcs előrelátás, higgadt számítás és beható elmélet nagyot teremtenek náluk.

Németország legközelebb áll az angol vérmérsékhez, csak hogy sok epével van keverve, míg drága hazánk úgy látszik, legnagyobb részt az angolok józan phlegmáját a legjobb arányban egyesíti magában a francziáknak lelkesülni tudó vérmességével.

A méla vérmérséket a természetbuvárok nem tartják az egykedvűvel rokonnak; de talán még sincs egészen úgy. Valamint az epesség a vérmesség olyatén módosulata, hogy a feszült erélyhez a hajlam állandósága járul s kivált, midőn e hajlam önző jellegű; ép úgy tekinthetjük a mélaságot az egykedvűség módosulatának, oly formán, hogy az erély hiányához rögeszmeszerű és önző hajlamok csatlakoznak.

A méla vérmérsékű lehangolt, mert saját kedélyállapotával elégedetlen. Csak akkor talál enyhet, midőn önbalsorsára tekint s végzetesnek tartja, hogy őt a sors üldözzé. Előtte az egész mindenséget homály borítja, melyből aztán hajlama tápot nyer. Ennél fogva az egykedvűvel egyformán fogékonytalan, érzéketlen mulandó örömek iránt, s viszont az epés módjára mindenkor gyorsan visszasülyed hajlamába és siet magát oly lénynek tekinteni, a melynek nem termett örömvirág. Megsértve, elhanyagolva, busítva érzi magát ott, hol az nem is őt illeté, bátoratlan, csüggedő, kétségbeesetté lesz s balsorsában tetszik magának.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a mélaság talán nem is annyira rendes, uralkodó vérmérsék, mint inkább félszeg nevelés vagy sajátságos körülmények által fokozódott lappangó természeti hajlam kóros kinövése.

A bérzcsucs és a völgy.

Szemere Bertalantól.*)

Alpesek bérz sorából
A hófedte magas Montblank,
Mely az égig csaknem felnyul,
Fülségeen ragyog reánk,
S melybe hava le-le zuhant,
Tekint le egy völgyre alant.

S a völgyhöz egy reggel így szól:
„Én már látom a nagy napot,

*) Kegyeletes kéznek köszönjük hazánk szerencsétlen, nagy fiának e hátrahagyott költeményét. Saját keze írása, azok a sajátságosan határozott és gondosan tiszta vonások is tanuskodnak róla, hogy az ő műve; de ha idegen kéz írása volna is: a kerekded kivitel, a találó képek, a formatisztaság, a gondos, néha tulgondos nyelv (még igazítások is vannak tőle a kezeink közt levő kéziratban) és a fenséges eszme mellett az érzelm meleg-sége: semmi kétséget nem engednek arra nézve, hogy e költemény dicsőült nagy hazánkfiának halhatatlan lelkéből fakadt. Szerk.

„Homlokom, fényvilágától,
Néhány sugárt már is kapott.
És látom az egész látkört
S a szép jövőt, mely virad ránk,
Im a nap most mindjárt áttört,
S megszűn az éj, melyben valánk.
Örvendj, oh völgy, a mélységben,
Fény s világ lesz nálad is len.“

De a völgy, hol éj borong még,
S homályos ott minden és vak,
E jóslaton kételkedék
S mond: „Oh hegy, meg nem foghatlak,
Te világról s napról beszélsz,
Hogy lehet az? nálam éj van,
Szemem nem lát, bár miként néz,
Napod nekem láthatatlan.“
„Csak várj, — mond a magas tető, —
Tudd, hogy mindig
Rajtunk tűnik
Előre föl az, a mi jó.“

Ilyen csucok a lángelemék
A szellem- és észvilágban;
Bár a tömeg homályban van
Bennök élnek már az eszmék,
Mik egy később nemzedéknek
Egén, új fényt kinöve, égne.

Egy cserép virágról.

(Költői beszély.)

P. Szathmáry Károlytól.

I. A z a j á n d é k.

Andor szerette Rózát... Az ifju
Kebel egész fennkölt hevét veté
A szép leány lábaihoz; — s ez is
Szerette őt, — mindenki hirdeté.
Az ifjunak csapongó álmai,
A melyek egy világot jártak át, —
Mint a madár, mely messze tájt beszárnyal,
De végre kis lombon keres hazát, —
Hölgyéhez tértek vissza megpihenni; ...
És Róza ezt meglátszott érdemelni,
Egész vidéken nem volt szebb leány,
Magasztalón szólt róla minden ajk;
Erénye tiszta és elméje nagy,
Mely a tövisen is virágot hajt...
T a l á l t a k i s. A szőke ifju mellett,
A barna nőt örömmel nézte minden;
És ezt a külső, szép harmóniát,
Érezve vallák ott benn, sziveikben.
E szép viszonyt nem gátlá semmi sem,
Fejlett tovább vihartalan tavaszként,
Hol mindenik nyomon virág fakad,
Minden mosolyg és minden oly szabad, —
Önkénytelen terem dal, illatár
S ösztönszerűn rak fészket a madár.

Felhő sem állt e szívvilág fölött ...
Andor lemondott fényes álmiról,
A melyek egy magasb világ felé
Ragadták eddig földhatáriról.
Hisz ő e lángban mindazt föllelé,
Mit képzeletje szépet, jót, nemest

Művész agyában lelkesülve fest,
Vagy legalább, mind látni vélte azt.

Szobrász akart ő lenni egykoron ...

De hol talál e földön oly szobort,
Mint a minőt keblére zárva hord?
Mért tévedezzen tuskén, bokrokon,
A melyek a művész utát lepik,
S mig nagyra tör, lábát bevérezik?
Mélósi Vénusz nem szebb kedvesénél,
Nem szebb alakja Canova művénel,
S melyről sokat és sokszor zeng ez ének,
Junó sem szebb a Róza természeténél. ...

S sajátszerű, bár csaknem köznap,
Hogy a művész, ki kültökélyt keres,
Eszményivel a belsőt egyesíti,
Habár nem egyszer megcsalatva lesz!

Más álma támadt... egy kis enyhe fészek,
Nem a dicsőség büszke bércze többé;
Napfény helyett, a házi konyha fénye,
Fényesb helyett, az enyhébb, melegebbé...
És porba sujtott vésüt, kalapácsot;
Porlepve hagyta mintaszobrait,
Az ő barázdák és az ősi tűzhely, —
Ez volt a cél, a melyre szíve vágyott;
S gazdag kedély-világa és merész
Költészete még erősb ecsettel
Festé ki a jövőt, — midőn egész
Naphosszan át küzd majd a természettel:
De estve visszatérve, homlokát
Kedves kezek fogják letörölni;
Körülte jár a hű cseléd, család,
Ily élet édes, boldog, isteni!

Mondám: e szívvilág zavartalan volt ...
És ez talán nem is „természetes“
Egy kis futó felhő, — egy kis sebes
Eső csakis növelni szokta
Azt a varázst, melyet felénk az égi bolt
Szép lilla-kékje tár tavasznapon.
Az ellentétek ritka bája ez:
A köny után egy megnyerő mosoly,
Eső után tündéri szép szivárvány ...
Hidd el, nem árt úgy összetűzni olykor, —
Egy kis harag — talán könny szived arcán, —
Aztán kibékülés, a sziv közel vonul
S minden viharra szebb idő virul. ...

Én mondom ezt: vigyázzatok fiuk!
Kedvesteket nem lesz elég csupán
A béli mezben és a béli kedvben
Ismerni meg: — menj hozzá báli után, —
Faggasd kissé — és hogyha hirtelen —
Torzzá vonul az eddig angyalarc,
Akkor bizony legjobb, ha megszaladsz...
De hogyha látod, ott a könny alatt
A sziv kedélyét átmosolygani, —
Akkor maradj; egy ilyen pillanat
A legdicsőbb üdv, — oh; ez angyali! ...

Andor e fél-homályt nem ismeré,
 A Róza arcán csak mosoly lakott.
 Angyal! — kiáltá — tiszta angyal ez,
 Oh, ez nem ismer but és bánatot.
 És összeveszni! ... Hogy lehetne véle!
 . . . . .
 Egy izben mégis megpróbálta ezt.
 Elmondjuk, hogy volt. . . Egy tavasz napon,
 Tán Róza-napján — Andor kedvesét
 Egy szép bokor rózsával lepte meg.
 Pompás virág volt, nagy, sötét szírommal,
 Melyet maga Andor ápolt, s a gonddal,
 Melylyel növelte éven át, egy eszme
 Volt összefűzve: hogyha Isten
 Rózát virágnak szánta volna, ilyen
 Lett volna az: a szín sötét, az arc
 Örök mosoly . . . S talán egy másik is:
 Hogy majd, midőn a legkisebb, picziny
 Bimbó kifejtett barna rózsza lesz,
 Már Róza — mint nő — fogja azt ápolni!

Róza örülni látszott és — mosolygott . . .
 De hogy? miként? . . Midőn a vőlegénye
 Néhány napig házuktól elmaradva,
 Mig visszatért, virága hervadt volt.
 Nem oly mesés okok miatt pedig,
 Mint azt regéink nyilván hirdetik:
 Hogy a virág megérte, hogyha vész,
 Közelgadója életéhez, — oh nem! . . .
 Hanem mivel nem járt ott ápoló kéz,
 Vagy egyszerűbben: — mert nem öntözték.

Az Andor arcza erre elsötétült . . .
 Olyasmiről gondolkozott talán,
 Hahogy hiven szeretné őt e leány:
 Ez a virág sem lenne elfeledve . . .
 Aztán, mi lesz, ha egy virágot is
 Olyan nehéz gondozni e kezeknek? . . .
 Majd fogja-e kedélyvirágait
 A házi élet kedves édenének
 Ápolni majd? . . . A kis családvirágok,
 — Miket jó kedvében adand a végzet —
 Majd lesznek-e figyelme tárgyai? . . .
 Ilyesmiken kezdett csapongani. . . .

De Róza rá bűvös szemekkel nézett
 S olyan szépen tudott mosolygani:
 „Andor! Cserép s virág miért nekem? . . .
 Adott helyett, adóját szeretem.“

„Bohó vagyok! — kiáltá föl az ifju —
 Mit is beszélek? . . . Nem kívánhatom,
 Hogy úgy szeresse a virágokat,
 Mint én magam?! „Rózám, én értelek,
 Te e virágban — mint magad virág —
 Vetélkedőt látsz.“ Nem neheztelek,
 Ápollak én majd mindkettőtöket.“

S lőn szent a béke. Nőül vette őt.
 Gazdájához került a két virág;
 S fölnyilt a szebb, a bájosabb világ.

II. Férj és nő.

A szép, mosolygó Rózával egy mosolylyá,
 Rövid mosolylyá vált a hosszú tél,
 Az ősi laknak minden szöglete
 Csupán örömről, élvekről beszél;
 Irigye volt elég az ifju párnak,
 Szánója egy sem; az örömpohár
 Folyton teli — habár üritgeték, —
 Vidám a férj, nő, mint hű gerlepár.

De a tavasz már meghozá a gondot,
 Munkára kél a név: család a tya;
 Hisz élni kell s szerezni kell: miből;
 Egy sejtelem azt sugja már, nem is
 Kettőből áll az ujdón új család,
 És ez a főnek édes gondot ad.
 Ki a mezőre! A munkabér mi nagy!
 Kitárt karok, piczinyke kis kezecskék,
 Melyek szived vágját előbb kilesték,
 Mint önmagad s már megelőzve vagy.
 Rózát előbb e kis világ voná el,
 Később az új, legszentebb érzélem:
 A kis mamáé, hol vágy és szerelem:
 Egy szent magasztos eszmekörre lel.
 A kis Jolán most egy új tápot ad
 És összefűz szerelmest és atyát.
 Az a kis angyal, kit nekünk először
 Küldött az ég, nem csak szerelmi zálog,
 Hanem kezes, mint vizözön után
 A szentirásként a szelid szivárvány.
 Hogy pusztulás e földre jönni nem fog.

De Róza gyöngé lesz; a kis gyerekekkel
 Bibelni nem tud; dajka kell neki
 S Andor nejét most jobban szereti,
 Hogy ezt neheztelné; mit tenni kell:
 Az áldozat öröm, kötély előtte.
 A kis leány hát más kezekre jut,
 A konyha-kert szakácsné gondja lesz,
 És a virágok? — Andor dolga ez . . .
 Hisz van rokon és ismerős elég
 S néhány regény, mikkel foglalkozék . . .
 Mindez nem ad elég foglalkozást;
 A hosszú nap gyakran hall ásitást;
 A férj csupán estére tér haza,
 Eltartja őt a gazda gondja most,
 A könyv is elfogy, pletyka sincs elég . . .
 Rózának egyre hosszabb lesz a nap,
 És a vidék is mind unalmasabb.

Im, itt e vendég, mely elérkezik,
 Mihelyt a sziv megérzi, hogy üres, —
 S ah, mily hamar, ha a pró örömek,
 Minőket a vidor kedély keres
 A sziv ürét már be nem tölthetik! . . .
 Ki meg nem áll az illatos mezőben,
 Kinek gyönyört a kis madár nem ad;
 Ki nem talál föl nyugodt kisedében
 S nem élvezi az angyal mosolyát,
 Kinek szivét a csöndes házi munka
 És a siker, mely ezt követni szokta,

Nem tölti be: — oh az boldogtalan
 S a ki körébe jut is: veszve van! . . .
 Ott hasztalan rakál halomra kincset;
 Az élvezet fokozva is kevés;
 Le nem törőd az átkozott bilincset,
 Mely a kedély szárnyára kötve van . . .
 Mert a sivár kedélynek az szokása
 Hogy egyre fölebb-fölebb árverez,
 — És fájdalom, korunk nagy átka ez,
 Mely önmaga s övéi sírját ássa!

Rózát a vad ördög ragadta meg . . .
 Sajnálni kezdi férjét „Ily művész,
 A kit bámulna — mond — a nagy tömeg,
 Itt a magány silány sarába vész.
 És a kezek, melyek hivatva vannak,
 Hogy köből Istent s hirt faragjanak,
 Itt vesznek a rög kemény művénel? . . .
 Nem, Andor, ez áldozat nekem sok,
 Melyet soha el nem fogadhatok.
 Kinek fejében ily nemes tehetség
 És a művészet szent szerelme ég:
 Az, bárha percze elfeledte volna,
 Hogy egy magasb pályára van hivatva;
 Meg visszatér ahoz s majd azt okolja,
 Ki e köréből őt alább ragadta.
 Csak föl művész! nem én vagyok csupán,
 Ki vallja ezt; egész vidék csodál;
 Kárhoztat is, talán, hogy itt maradsz; —
 Egy égi nemtő szent sugalma az; —
 A nagy világ! Ott van nekünk jövőnk,
 Kis gyermekünk jövője itt mosolyg! . . .
 A szép beszéd magasabb szárnyat ölt;
 S mindig kevesb, mit Andor arra mond . . .
 A tél közelg; üres az ősi lak
 Művész, család tovább vándorolnak.

(Vége köv.)

Tannym mosolya.

Leidenfros Gyulától.

Szelid hold fénye csókolá
 A tenger sima tükörét,
 Borutalan nézett alá
 Reá az enyhe nyári ég.
 Kis csolnakom lebegve szállt,
 S ifju szívem üdvöt talált,
 Bár merre bolyga szerte szét.

S míg így bolyongna csolnakom
 Lágy szárnyain sziget felül
 A fénycsókok hullámokon
 Felém egy édes dal repül . . .
 Oly szép, oly bűvös volt e dal,
 Minőt talán seraph se dall
 Az Istennek dicséretül.

S míg hallgatám az éneket,
 Elandalodva zengzetén,
 Szívembe lassan ébredett
 Hű lánggal égő érzemény,

S a fénycsókok hullámokon
 A part felé szállt csolnakom,
 A part felé eveztem én.

De haj! A holdas éjszakán
 Mámorba ringató dalát
 Nem zengte ott szelid leány,
 Ki hű szivért hű szívet ad . . .
 A hableány danája volt,
 Mi lágyan hozzám elhatolt
 Az alvó égi légen át . . .

Leonardo da Vinci.

Nemes Ödöntől.

I.

Egy napon egy fiatal nemes lépett Sforza Lajos milánói herceg termébe, ki egy Flórenczből érkezett levelet nyújtott át. A herceg fölbontván azt, egész lényén a kétely és guny sajátos kinyomata volt látható, majd udvaroncza felé fordulva, a levél következő sorait olvasá:

— „Háborus időben új gépezeteket, ugymint: hidakat, ágyukat és bombákat vagyok képes alkalmazni, mindez saját találmányom, romboló hatalmuk fölötté nagy; erődöket védek és veszek be eddig nem alkalmazott módon. Békés időben, mint festész, szobrász, építész és vízvezető annyit mutatok föl, mennyit csak egy halandótól várhatni.“

— Mit szölk ezen dicsekvéshez, uraim? — kérdé a herceg nevetve.

— Hogy derék dolog valakinek magáról így beszélni, — válaszolá az udvaroncok egyike.

— És, hogy ezen új Herkulest mielőbb a munka mellett kellene látni — folytatá a másik.

— Mi, uraim, Isten segítségével munkája mellett látandjuk őt — szólt a herceg. — Néhány nap mulva kedves unokánk: Galezzo János milánói herceg esküvőjét fogjuk ünnepelni. Irjon ön messer segretario, irjon ezen flórenczinek, siessen jó városunkat meglátogatni, mert számolunk rá az esküvő rendezése alkalmával.

Néhány nappal később Milánóban általános érdekltség uralgott. A lakók nagyobb része élénken hullámozott az utcákon, többen a kereszt-utakon és téreken foglaltak helyet; minden felől-fennhangon beszéltek, minden ajkról Galezzo János és Arragoniai Izabella nevei hangzottak, kiknek esküvőjük rövid időn volt ünneplendő; ezen nevek mellett a Sforza Lajosé is volt hallható, ki még mindig a trónon ült, jóllehet unokája: Palezzo János már nagykorúságát elérte. Beszéltek továbbá egy nem régeben érkezett flórencziről is, kiről itt-ott a legsajátságosabb vélemények nyilvánultak.

— Épület-diszitőnek kell lennie, — visitott egy agg nő, ki, viselete után ítélve, az alsóbb nép osztályhoz látszott tartozni. — Azt mondják, hogy a kárpitos munkát ő végzi az egyházban.

— Nem csak a kárpitokat, — válaszolt egy rut, sőt mondhatni, förtelmes arczu férfi, — hanem ezeken kívül kartonokat is fest.

— Ugy ő festész, — válaszolt az asszony.

— Festész! — kiálta egy fiatal leányzó. — Kegyed, Vanina anyók tehát nem is tudja, hogy Leonardo da Vinci tegnap a nászénekekkel, melyek az ara tiszteletére fognak előadatni, tett kísérletet.

— Tehát költő is! — folytatta a ripacsos képű férfi ijesztő kifejezéssel — minthogy az ének szövegeit ő készíté; hid-építő mester, minthogy a csatornák, melyek a legszebb vizeséseket alkotják, az ő terve szerint készültek; tudnunk kell továbbá, hogy Leonardo da Vinci Olaszország legszebb lovagja, ereje herculesi, kitűnő szónok, szobrász s ha nem csalódom, egy kissé a bűvészethez is ért.

— A bűvészethez! — kiáltának a hallgatók egy torokkal.

— Ezen állítást bizonyítja azon tény, hogy azon pillanatban, midőn a herceg meghívásának eleget teendő, Flórenczet elhagyta, képes vala a san giovannii templomot ismét helyreállítani.

— A nélkül, hogy azt előbb ledöntötte volna?

— A nélkül, hogy egyetlen követ kimozdítson helyéből.

— Honnan tudod ezt Giacomo?

— Fiam az udvarnál van alkalmazva.

— Mint kukta?

— Igen mint kukta, Nina asszonyka, — válaszolt a megsértett Giacomo, — de Nicolo eszes gyerek, tudta módját, mint nyerje meg saját részére a herceg első nemes fiainak kegyét és így részesült mindnyájuk által oktatásban.

— Így tehát mindaz, a miket ön beszélt, tiszta igazság?

— kérdé Vanina.

Egy, a tömegben hirtelen támadt mozgás megakadályozá Giacomot a feleletben. Egy lovascsapat közelgett vágatva, hogy a tömeg közt utat nyisson, s míg a lovasok elhaladtak, mindenfelől örömrivalgásban tört ki a nép. Majd a carroccio tűnt elő egész valóságában, a palladium egyik neme. A carroccio pompás jármű volt, ékítve arannyal, kivarrt selyem szőnyegekkel, melyet az előbbiekhez hasonló szőnyegekkel betakart hat ökör vont maga után. A testőrséget 1500 válogatott harcos képezte, kik tetőtől-talpig föl voltak fegyverkezve. Őket követték a tárogató-sok és papok. A jármű közepéből a Viscontiak kigyós zászlója nyult a magasba, melynek tetején a Nola harangja kongott, bongott az öröm és harezi félelem jelül.

Feltűnt mindenki előtt, hogy a jármű ez alkalommal egészen új és gyönyörűen fénylő festvényekkel volt díszítve. Mindenki Leonardot dicsérte. A nászmenet általános feszült figyelem közt haladt, a csöndet csakis az elbűvölő dalok nesze szakította meg olykor-olykor.

A herceg mielőtt családi kastélyába tért volna, a városban sétakocsizást tőn, részint hogy magát a népnek megmutassa, részint hogy a látványokban gyönyörködjék. Akadt is elég látnivalója! Itt virágokból készült diadalivek, ott felséges szökőkutak s a hullámokból kiemelkedő istenek szobrai. A porte orientala jítékaihoz azonban mi sem volt hasonló. Egy magas és nagy kiterjedésű lombsátor alatt, mely a nap sugarait fölfogá: az ég fénylő csillagait lehetett látni; ott ragyogott a nap, körüle pedig bűvös módon a bolygók kerengtek; majd rövid időn ezen csodás ég szélylyeloszolván, istennővé változott, ki is a fiatal házasságokat egy költeménnyel üdvözlé. Erre a bolygók újra visszanyerték alakjukat s a csillagos ég észrevétlenül emelkedett a magasba, míg végre a nézők szemei elől végkép eltűnt.

Ezen csodás látvány a hercegeket, az udvart s a népet egészen elbűvölte. A nép számára e látvány képezte az ünnepélyek záradékát; a hercegi palotában azonban a nap hátra levő részében s csaknem egész éjjel át tartott a vigalom. A fényes, közbizalmi által derültté tett vacsorát tánczok és éneklések követték, végül pedig Sforza, a művészetek lelkes pártfogója, a legkitűnőbb dalmokok által kívánta az ünnepélyt befejeztetni.

Ezek közül hatan, egymást föl váltva, különböző ezterák kísérete mellett énekeltek. Már épen a díj volt kiosztandó, midőn egyszerre egy új vetélytárs lépett föl: ez a szép Leonardo, a herceg festésze volt. Föllépése minden esetre nagy bámulatot keltett volna, ha eddig tehetségeinek fényes jeleit nem adja. Sforza barátságos kifejezéssel adott jelt a még csak számára megnyitott korlát átlépésére. Most Leonardo köpenyét hátravetvén, egy huszonnégyszeresen hurozott lantot engedett láttatni. A sajátos hangszer általános csodálatot keltett és midőn a művész azon néhány akkordot hangoztatott, az egész gyülekezetben ünnepélyes csend állott be. Ezen hangok oly édesek, Leonardo dalainak kifejezései oly tulvilágiasak voltak, hogy miután a milánói herceg dicsőítésére egy dalt zengett, Sforza őt ismétlésre kérte. Erre egy szonettet hangoztatott, mely ezen versszakkal végződött:

„Vogli sempre poter quel che du debbi.“

A Leonardo levele által támadt kétely már régen elenyészett és a siker művészüket a herceg teljes kegyébe helyezé.

— Ön mester. Leonardo, — szólott Sforza hódolatteljes mosollyal — a mit ígér, meg is tudja tartani; mátol fogva önt mint festészakadémiánk igazgatóját üdvözlöm!

Leonardo magát mélyen meghajtva, köszönetek közt hagyta el a hercegi lakot.

II.

A flórenczi udvar disze: Leonardo da Vinci, egy Flórencz vidéki jegyző, névleg Pietro da Vinci fia volt. Kora ifjúságától fogva oly nagy hajlammal viseltetett minden művészet és tudomány iránt, hogy atyja több ideig nem vala képes számára pályát választani; minthogy azonban a festészethez mutatott legnagyobb kedvet, Verucchiohoz, Flórencz egyik legkitűnőbb festészehez küldé.

A haladás, melyet Leonardo tanusított, oly szembeszökőleg nyilvánult, hogy rövid időn mesterét is tulszárnyalta és midőn egy napon Verucchio vásznára egy angyalt festett, a mester, tanítványa műve által elragadtatva, elveté ecsetjét s felhagyott művészetével.

E diadal egy madonna megrendelést eszközle Leonardo számára, melynek kivitele által a legkitűnőbb flórenczi festészek sorába emelkedett. Híre gyorsan elterjedt, annyira, hogy csakhamar mindenki ohajtott tőle birni valamit.

Egy pór, ki Pietrónak többféle szolgálatot tett, egy napon a jegyzőhöz egy kerek fa-táblát vitt azon kéréssel, miszerint fiát arra bírja, hogy számára valamit fessen. Pietro átadta a táblát s aztán mit sem gondolt vele. Egy napon fiával beszélni akarván, műtermébe nyitott; de már a bejáratnál irtózáttal tántorgott vissza; lábainál egy halom féreg hevert. Már távozni is akart, midőn őt Leonardo észrevéve, megszólítja, majd atyjához közeledvén, előmutatja a pór tábláját. Leonardo egy Medusát készített s ennek festésére gyűjté össze az undok állatkákat — mintául. Pietro a kép látásán az irtózat hangján kiáltot föl:

— Tehát sikerült nekem! — szólott Leonardo diadalmasan — és ön, atyám, kegyeltjének visszaadhatja tábláját.

Pietro felette megörült fia új művének; de ahelyett, hogy azt a pórnak adja: 300 darab aranyért a flórenczi kereskedőknek elárúsítja. Erre Leonardo egy másik táblára egy átnyilazott szívet festett s ezen képet a pór kegyelettel meg is őrizé.

(Folytatása köv.)

A zene a természetben.

A természetben csak zajt találunk, de semmi zenehangot. A mormogó mennydörgés, a süvöltő szél, a zugó erdő, a csörgő patak csak zürzavaros hangok tömegét adja. Csak véletlen nyerne a természeti hangok zenei minőségét. A Memnon-szobor megzendül nap feljöttkor, s hasonló hangokat hallhatni a Fingál híres barlangjában Staffa szigetén. E barlang homályos bätterében, elzárva a külvilágtól, prismaticus oszlopok valami orgonafélét képeznek. Ha a barlang végéig megy az ember, a víz felszínével csaknem egyenlő magasságban egy széles nyílást láthatni, melyből harmonikus hangok jönnek, valahányszor a hullámok ücsapnak fölötte, s víz esik a hátul levő mélységbe.

A szelet is lehet harmonikus hangok adására kényszeríteni, ha a Kircher Athaniz által föltalált Aeol-hárfát állítja fel az ember. Az egész zeneszer egyszerűen egy fakeretből áll, s néhány hurból, melyek a hárfá alsó végéhez megerősítvék. Ha ezt a szélhárfát valami félig nyitott ablak vagy más hasonló nyílás elé függesztjük, úgy, hogy a légvonat oldalt éri, a legkellemesebb s legváltozatosabb hangokat hallhatni.

Az állatvilágban számtalan hang létezik, mely a tompa, visszataszító rögéstől kezdve egész a legváltozatosabb énekig emelkedik. Mint tudjuk, sok állat megtanulja az emberi hangot utánozni, de az ember nyelve s az állatokéi közt mindig megmarad a különbség, hogy nálunk a hang szabad s csupán saját akarattunktól függ, míg az állatok természeti szükség parancsának engednek mindig, mikor kiabálnak, bögnének vagy énekelnek. Még akkor is, ha a madarak valami fuvola vagy harmonika hangját hallva, versenyre kelnek, csak azért történik, mert képzelő tehetségüket oly élénken felkeltette ez, hogy nem képesek tovább hallgatni.

Másrészről nem tagadhatni, hogy legtöbb állat igen érthetően tud egymással beszélni. A tyúk intő kotkodécsolását, a bárány mekegését, a szarvas bögését nagyon jól értik azok, a kikhez intézve van. Igaz, hogy csak érzelmeket s nem eszméket fejeznek ki, hanem hát abban a kis gyerekekhez hasonlítanak. Gólyáink mikor ősszel elköltözni készülnek, félkörben állnak össze csoportosan s hallgatják öregebbjeik beszédét. Ugy látszik, komolyan tanácskoznak. A kakas hizelegve jár tyúkjai közt s a Talmud arra int, hogy tőle tanuljunk udvariasságot, „mert a kakas hizeleg az ő kis feleségének s igyekszik szeretetét meggyerni. Mit gondolsz, mit mond neki? Azt mondja neki: veszek neked szép ruhát, olyan hosszút, hogy uszálya a földet sepi. És azután rázza a fejét és azt mondja: Hulljon le a taréj, ha nem veszek, mihelyt pénzem lesz rá.“

Sokat irtak az állatok beszédéről s egész kis könyvtár kerülne ki mind abból. A legtöbb persze csak üres képzelődés műve, hanem bizonyos, hogy némely ember finom érzékkel bír az állatok hangja iránt, s hogy úgy mondjuk, beszélni tud velük. Jules Richard egy kórház hivatalnokáról tesz említést, a ki kutyákkal, macskákkal s különösen majmokkal tudott társalogni. Egyszer magával hívta Richardot a párisi jardin des plantesba s a mint a majmok ketreczéhez értek, az öreg hivatalnok sajátságos mély torokhangot ejtett ki. Arra négy majom oda jött mindjárt s leült az öreg elé. A hivatalnok ismételte ama hangot s még három másik majom jött. Nem sokára az egész nagy ketrecz lakossága oda csödült a furcsa emberhez. Ünnepelesen és komolyan kezdett ez most velük beszélni s az állatok figyelemmel hallgatták, kaczagtak, kezeikkel hadonáztak s felelgettek neki. A mint aztán látták, hogy menni akar,

nyugtalan mozdulatokat tettek, mintha marasztalni akarnák őt s mikor az öreg csakugyan eltávozott, panaszkodó, siránczó jajgatás tört ki a majmok közt. Fölkapaszkodtak a vasrácsra s szemeikkel addig kísérték barátjukat, a meddig csak láthatták.

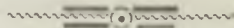
Más állatok valóságos hangversenyt adtak, igaz, hogy nem szabadakaratjukból. Egy régi krónika szól ily hangversenyről, mely 1549-ben Brüsszelben tartatott egy csodatevő szűz Mária kép tiszteletére. Az orgonista medvének öltöztetve, furcsa orgonán játszott; 20 macskából állt az, mindegyik egy külön fiókba zárva s a farkához zsineg erősítve. Valahányszor a medve a billentyűket érintette, mindig megrántotta az azokhoz kötött zsineg egy pár macska farkát s ezek szegények keservesen nyivákoltak. Egy beteg francia király mulattatására hasonló orgonát használtak apró malacokkal. Antwerpenben hajdan szokás volt, hogy Domergus napján egy csoport apró madarat lábainál fogva egy nagy fa galyaihoz kötöztek, mely a szent kápolnájában volt fölállítva. Az isteni szolgálat alatt gyermekek táncoltak a fa körül, s ijésztgették a madarakat, melyek természetesen rettenetes zajt okoztak s nagy örömet a buzgó istenfélő antwerpi polgároknak.

Sajátságos zeneizlés példáját találtuk föl a jezsuita Kircher Athanáz híres munkájában. A tudós szerző a délamerikai lajhárról szól s nagy lelkeséssel magasztalja annak hangját, mely szabályos hanglejtéssel hat szép tiszta tónusból áll. „Ha a zenét Amerikában találták volna föl — ugymond Kircher — azt merném állítani, hogy ez állat gyönyörű hangjából származott.“ Több hasonló furcsaságot találhatni a tudós férfiú könyvében. Fölfedezte, hogy teljes egybehangzás létezik az embernek jelleme és hangja közt. Hatalmas, boszus hangok a számarali rokonságra következtetnek. Oly emberek, kiknek hangja mélyen kezdődik s magasra emelkedik, az ökrökhez hasonlóan buskomorak és boszankodók, míg az erő nélküli magas hang asszonyias jellemet árul el. Szerencsére megengedi az érdemes jezsuita, hogy a hangot kiképezheti s az által önmagát is javíthatja az ember.

Az állatok közt a hangra nézve legkiképzettebbek a madarak. A papagáj bámulatos hűséggel utánozza az emberi hangot. A vastag s némileg kerekded nyelvű madarak, mint a szarka, holló, többé vagy kevésbé érthetően megtanulnak beszélni, míg a hasított nyelvűek a füttyülésben képezhetők ki. Az amerikai guny madár mindegyiket felülmúlja, mert nemcsak énekelni és beszélni könnyen megtanul, hanem egyáltalán minden hangot képes utánozni a csalogány fuvolaszerű énekétől kezdve, a terhes kocsis döcögéséig. A csalogányt a legrégebb idők óta korunkig első énekesnek tartották mindig, hangjának kedvességét semmi sem múlja felül a természetben. Utána a pacsirta érdemel legtöbb becsülést, nem csak kellemes éneke hanem állhatatossága végett is, mert a tavasz kezdetétől folyvást egész nyáron át dalol. A pacsirta csak a légtelen szokott danolni s mennél föntebb száll, annál jobban erőlködik, hogy hallhatóvá tegye hangját. Mikor már nem látjuk a derék kis madarat, hangját még mindig halljuk.

Nagyon különböző a pacsirta vidám trilláitól s hazájára nézve jellemző a braziliai harangmadár sajátságos hangja. Ugy hangzik mint a valóságos harang, s néha félmérföldnyire elhallatszik. Minden reggel hallhatni csodálatos harangjának kongását a széles síkság fölött s még délben sem hallgat el egészen, mikor a többi madár a forróságtól ellankadva pihen.

(Vége köv.)

Egy hét története.

November 6-dikán.

Palaczky és a kolera. — A temetkezési egyletek papirjai. — A hol soha sem volt még kolera. — Gödöllő és az ottani örömk. — Rózi dajka. — Száz bábu. — A budai királyi palota új terve. — Deák Ferencz mellszobra. — Csöngetyűszó az országházban. — Nyomasztó hangulat Pesten. — Estélytelen esték. — A cigányok kivándorlása. — Koszmopolitikus áramlat. — A Miklóssy-féle népszínház. — A pénzügyi bizottság és a muzsák.

Nem elég, hogy a budai kolera egész váratlanul ránk ijesztett, s kor-, rang- és nemkülönbség nélkül tetszése szerint üti le lábáról áldozatait, s fogyasztja most már a főváros határain kívül is a nemzet fiait, — még az öreg Palaczky, a csehek hírneves írója is előállt a múlt héten s vész-jóslólag meghuzta fölöttünk a halálharangot, azt mondván többi közt, hogy jót áll érte, miszerint Magyarország fönnállása második évezredének elején már nem hagy maga után utódokat, kik emlékét megünnepelelnék, vagy megünnepelni akarnák.

De a mily keveset törődünk az öreg urnak e duzzogásával, ki most mintegy a sir szélén vak dühhel átkozódik ellenünk, a miért élni és önhazánkban itthon lenni bátor kodunk; másrésztől ép annyi gondot, aggodalmat szerez, hogy a járvány a hűvösödő és csipős idő, s az erélyes intézkedések dacára mindegyre makacsabban lép föl — ha nem is Pesten, de Budán — s a temetkezési részvénytársulatok jövő évi osztalékait jobb ügyre érdemes buzgalommal igyekszik szaporítani.

Naponkint új meg új falragaszok jelennek meg, melyek utasításokat és óvszabályokat tartalmaznak, az orvosok és bizottságok nem csak üléseznek, tanácskoznak, hanem tevékenyen működnek is, és bár Pesten eddig csak elvétve alig néhány koleraeset fordult elő, mind a vendéglők, mind a sörházak helyiségein is észrevehető a járvány megdöbbentő hatása. Tegnapelőtt a megyei főispán már Gödöllőre is kirándult, s noha ott emberemlékezet óta csak hírből ismerik a kolerát, mégis több mázsza vasgáliczot szállíttatott ki fertőztelenítés végett.

Most különben Gödöllő in floribus. Az udvar családi örömknek él ott. A királyi pár első szép sarjadéka völegénye oldalán azon verőfényes és örökké szép napokat éli, melyeknek sugárai elkísérnek bennünket egy emberéleten át s egyes emlékeinél még hajlott korunkban is megdobbzan rá a szív. A kis Valeria is ott üzi a gyermekkor röpke pillangóit, s mióta Rózi dajkája a kis főhercegnő nem csekély opponálása dacára, visszament férjéhez Szegszárdra, azóta Csaby Nancsi és egy francia nevelőnő társaságában ülteti föl száz bábuját a szoba közepén forgó „ringlspielre“, s mig meglepő emlékező tehetséggel nevéen szólítja mind a százat, addig az egyik ablakban gyors kerekű varrógép pörög, s varrja a bábuk számára a takarósnál takarosabb öltözékeket.

Mikor költözik az udvar Gödöllőről Budára, az ma még nincs megállapítva, hanem az igen, hogy a bécsi világkiállítás után azonnal hozzá látnak a budai királyi-palota megnagyobbításához; a régi fegyvertárt lebontják, s a már kész nemes szabásu stýlban fölemelik izléses összhangzásban az egészszel. Most a palota különben is sokkal szűkebb, semhogy nagyobb szerű

fogadásokra, ünnepélyekre alkalmas lenne, Rudolf főherczeg is csak akkor jöhet le, ha gróf Andrassy visszatér Bécsbe.

Andrassyról minden ugrás nélkül áttérhetünk a Deák-körre, a hol közelebb leplezték le Deák Ferencznek sikerült mellszobrát, melyre ifju báró Vay Miklós teljes joggal büszke lehet. A diszes mellszoborról gypszminták is készültek, melyek szintén a Deákkör helyiségében vannak kiállítva és öt forintért mindenki megszerezheti.

A képviselőház is újra megnyílt. Mult hétfőn szólalt meg a szünidő után először az elnöki csöngetyű, habár a vidéki honatyák közül többen a járvány ürügye alatt a megnyitás elhalasztása mellett agitáltak. De Bittó nem kegyelmezett. A haza minden előtt, s minden huzódózás dacára be kellett állítani a képviselőknak, kik közül nem egy bizvást otthon maradhatott volna végkép. Az első ülés képe meglehetősen érdektelen volt, s még X. Y. sustorgó és pattogó interpellációi sem tudtak beléje élénkséget önteni, kifejezést lehelni. Bizonyos egykedvű nyomasztó hangulat uralkodik az országház termében, de azon kívül is. A pesti társasélet az idén szokatlanul nehezen indul meg, és alig talál megszokott rendes medrébe. Semmi mozgalom, semmi elevenség. Mäskor ily időtájtt már megnyíltak a főúri világ termei, a különböző egyletek, körök estélyei egymást érték, az idén főúraink oly nagy számmal menekültek különböző okoknál fogva Olaszhon ege alá, hogy a főrendiház elnöke csaknem a lehetetlenségek közé számítja egy ülésre összehozzani őket. Egyleteink közül pedig eddig csak is a pesti tisztviselői kör adott jelt magáról, diszes estélyt rendezvén mult héten a „Hungaria“ termében. Deutsch Vili zongorázott, Blau Gyula hegedült, Kassainé szavalt, Tannerné énekelt, s mintán a műsor minden egyes darabja zajos tetszés kíséretében véget ért, s a jóízű vacsora is elpusztult, láb alá rántott a cigány, s a fiatal-ság megpörgezte a szép nőket amugy magyarosan, kivilágos kivríradtig.

A cigányokról eszünkbe jő az aszódi népzeneke, mely épen most készül idehagyni Buda-Pestet. A cigányok nagyon panaszkodnak, és méltán. A „Volkssängerek“ és „Caffee concertek“ kiszorítják maholnap őket mindenünnen, s a közpolgárias áramlat a főváros azon sajátos és magyaros vonását is letörli, melyet neki eddig a magyar népzene adott. Mig ötvenes éveinkben, sőt 60 után is magyar zene mellett vigadtak főúraink, a vidékről fölrándult atyafiak és Pest lüktető ere, a fiatalság, mig most az erkölcs-mételyező „Volkssängerek“ csarnokait látogatjuk, s megröhhögjük azon izetlen és mérges leheletű trágárdalokat, melyek, mivel minden csapszéket lefoglalnak, beleveszik magukat a fővárosi köznép vérébe, lelkületébe, s ekképen szélesebbre mossák az erkölcstelenség azon iszapos medrét, melynek fertőztelenítése épúgy kötelességében állana a városirendőrségnek, mint hogy fertőzteleníti a kolera-bizottság a dögleletes párákat terjesztő helyeket.

E szomorú jelenségekkel szemközt igazi benső örömet éreztünk, midőn mult héten megnyitni láttuk a Miklóssy-féle népszínházat az István-téren, és bármily igénytelen is, mint a magyar szellem és nyelv egyik nemesen küzdő harcósát, két-

szeresen kötelességünkben áll mind anyagilag, mind szellemileg pártfogolni és támogatni oly ponton, hol a cosmopolitikus szellem és irány tulnyomó, s bizonyos elemek Buda-Pestet csak Bécs külvárosává kívánnák alacsonyítani. És úgy látszik, hogy Miklóssy jó helyre ütötte a szegyet, legalább az, hogy a bécsi „Neue Freie Presse” följajdult, világosan bizonyítja, hogy a szeg a germanisatorok testébe furódott. Ez uraknak sehogy sem tetszik, hogy a terézvárosi német elem kellő közepében egy, habár szerény csarnokot emeltek a magyar szónak s már előre meghuzzák a halálharangot; de épen az, hogy halálát ohajtják, elárulja, hogy tartanak tőle. Az istván-téri színház jövője Miklósi kezébe van letéve, s mi hiszszük, hogy ő nem csak buzgalommal, de kellő tapintattal is oda fogja emelni ez intézetet, hogy az a sajtó támogatására és a közönség pártfogására mindenkor érdemes leend.

A mű- és ipar-muzeum még csak csirában van, s már is érzékeny sebet kapott. Az országos bizottság, mely a muzeumi épület föllállítása érdekében a szükségelt előmunkálatokat már megtette s a tárgyak beszerzésére is figyelmet fordított, megdöbbsent annak hallatára, hogy a pénzügyi bizottság, a kereskedelmi miniszterium által előirányzott összeget gazdálkodásból kitörle. Mi csak méltányolni tudjuk, ha a deficittel szemben a bizottság törölsre, gazdálkodásra adja fejét, csak hogy nem ott nyomja meg a töröl szivacsot, a hol kellene. Tudjuk azt, hogy az iparmuzeumnak megalapítására soha oly kedvező alkalom nem fog mutatkozni, mint a bécsi világkiállítás, melyre a világ minden részéből közelünkbe hoznak tárgyakat, melyek ránk nézve kiváló érdekekkel birnak, s melyeket a világkiállítás színhelyén sokkal olcsóbban szerezhethünk meg, mintha azokat a világ minden részéből kellene összeszednünk. Ez alkalmat semmi esetre sem szabad elmulasztanunk. Van a miniszteriumban egész halmaz drága sinecura, inkább személyek szenvedjenek, mint egy országos fontosságú ügy. Hanem úgy látszik, a pénzügyi bizottság feszült lábon áll egyáltalában a muzsákkal, mert még azon 10,000 forintot is kitörölte, melyen képeket vettek volna a világkiállításra.

„Hej korcsmáros, hová lett kend?

Furcsa rovás megy odabenn,

Hiba van a kréta körül

Egyet fölír, kettőt töröl.”

Cs. J.

Budapesti hírvivő.

* * (Királyné ő felsége) mint a bécsi lapok írják, nem sokára elhagyja Magyarországot; téli lakását atteszi Görzbe, hol dr. Löbl udvari orvos által már megtétettek az intézkedések az elszállásolásra. — A királyi család Gödöllőn, a legjobb egészségnek örvend. A király csütörtökön Budán volt és ez alkalommal pontos kimutatást terjesztetett maga elé a kolera állásáról. — Rudolf trónörökös ezuttal nem jó Budára s az egész telet Bécsben tölti tanulmányai végett. Valószínűleg az egész udvar szintén vissza fog térni, miután Gödöllő nincs berendezve téli tartózkodásra, Budán meg a járvány képez akadályt.

* * (Jótekonyság.) Sárdon Somssich Pál és fivére saját költségükön csinos eszeréppel fedett iskolaházat építtettek s a tanító fizetését 500 frtra emelték. — Gróf Sándor Móricz bothi jószágához tartozó „Három rózsza” pusztáján közös népiskolát és tanítói lakot építtetett, és minden szükséges felszerelvényekkel ellátta. — Vladár Ervin oraviczaai képviselő négyezer forintot adott kerületbeli iskolákra.

* * (A „népoktatási kör”) e hó 5-dikén Türr István elnöklése alatt ülést tartván, egy igen fontos közművelődési kérdéssel is foglalkozott. Ugyanis Mayer Miksa, a „Néptanítók Lapja” szerkesztője előadta tervezetét egy népirat megindítása iránt. Ezen népirat havonként kétszer, két-két ives füzetben, változatos tartalommal, s diszes képekkel jelennék meg, a szó szoros értelmében vett nép számára. Célja lenne az alsó néposztályt jó, neki való olcsó olvasmányokkal ellátni, s ekként leszorítani a lélekbutító ponyvairodalmat. Az eszme tetszéssel fogadtatott. Várady Gábor, Irányi Dániel, Hunfalvy Pál, Dapsy Vilmos stb. nagy érdekeltséggel szóltak az ügyhöz. A „népoktatási kör” felkarolván az ügyet, elhatározta, hogy e hó 12-dikén egy rendkívüli ülésben fog tárgyalni Mayer Miksa pozitív javaslata.

* * (A képzőművészeti társulat) jeles külföldi és hazai művekből álló vegyes tárlatát e hó 15-dikén fogja megnyitni. Minthogy azonban Benczur Gyula a kiállításra szánt jeles festménye; „XVI. Lajos király elfogatása Versailles-ban” időközben a külföld számára megvásároltatott, e mű, tulajdonosa engedélyből csakis e hó 12-dikéig lesz látható a társulat műcsarnokában. A teljes tárlat megnyitását november hó 15-dikén falragaszok is fogják hirdetni.

* * (Egy nagy műkinés) látható most a magyar képzőművészeti társulat kiállításában. — Ez Benczur festménye, mely XVI. Lajost ábrázolja. A kép jobboldali előtermében látjuk Versailles egyik termében a királyi családot és udvarhölgyeket, kiket a félelem és rémület gyűjt egy körbe. E csoportra a szemközti ablakon át jön a világosság, mely az ültönők színeit élénkíti, olykor élessé is teszi. A fény a háttérben egy menyezetes ágy selyem függönyén törik meg. A terem háttérén át nagy ajtó tárul, melyen egy szomszédos szobába láthatni. Ennek ajtajánál foly le a jelenet, mely indokolja az előtérben levő csoportot s az arcok kifejezését. Vagy 3—4 udvaronc feszíti magát az ajtónak, melynek pántjai már fel vannak szakítva, s nyílásán dárdák hegyei látszanak. A forradalom dörömből itt s a királyi párt kéri. A festmény előterében XVI. Lajos ül egy széken, rococo öltözetben. Arca nyugodt és művészileg alakított, mogorva vonásokkal, s igen biztos ecsettel festve. Mellette vannak gyermekei, kik közül a két legkisebb sir, ezeken a gyermekes ijedelem az ártatlanság részvételre indító kifejezésével van visszaadva. Mellettük Mária Antoinette áll, egy nyulánk magas alak, halvány arczeccal, melyről nem hiányzik a méltóság sem. Az udvarhölgyek közt szépen van rajzolva és festve egy térdelő alak, s redőzet kitűnő látható azon hölgyön, mely háttal áll felénk a csoportozatból. Még egy vén udvarhölgy ijedt arca tűnik föl az eleven és kifejező csoportozat mögött. A kép eleven színei, az egyes alakok szépsége, a nagy biztosság, melylyel minden rész festve van, ezek a történelmi festmény kiváló előnyei, melyek együttvéve a legkellemesb benyomást teszik. Ha meggondoljuk, hogy Benczur még a fiatal nemzedékhez tartozik, (25—26 éves) a legszebb reményeket üdvözölhetjük benne. Kérdés azonban, hogy művészetéből mennyi jut nekünk, kiknél az értékes festmények sem hazát, sem főúri pártolást nem találnak. E műve is Amerikába fog vándorolni, s e hó 12-dikén már elviszik.

* * (A pestvárosi kapitányság) mult kedden este ismét egy játékbarlangot — egy év óta a másodikat — riasztott szét. A játékösszegeket, mintegy 1500 forintot aranyokban, ezüstben és bankjegyekben — továbbá a játékkészülékeket és a gyönyörű társaság részvény-könyvét elkobozta, az ott talált „urak”-tól pedig ezuttal csak a névjegyeket kérte el magának, egyuttal

lakásukat is följegyezvén, hogy annak módja rendje szerint bánhassék el velük — a törvény. Az „urak“ közül egy olyan is volt, ki a belügyminiszterium rendőri osztályának egyik hivatalnok. De igen valószínű, hogy csak amolyan „titkos“ hivatalnok.

** (Gyöngyösi nők) szép emlékekkel tisztelték meg e napokban Pulszky Ferenczet. Vert ezüstből diszes serleget készítettek, e fölirattal: „Pulszky Ferencznek, országgyűlési képviselővé lett megválasztása emlékéül gyöngyösi deákpárti nők, 1872 június 22.“ Egy női küldöttség nyújtotta át. Egy másik női küldöttség pedig, a központi Fröbel-nőegylet, élén Szögyényi Mária urhölgygyel, e napokban akként fogta föl a nő hivatását, hogy Trefort közoktatási miniszterhez ment, kérve őt, hogy fogadja el disztaggá választatását, s meghívá őt a sándorutczai gyermekkert hétfői vizsgálatára.

** (Táncsics Mihálytól) a következő sorokat vettük: Hetek előtt értesítettem előfizetőimet arról, hogy azon esetre, ha műveim most ki nem adathatnának: előfizetési pénzét kinek-kinek folyó november hó elején visszaküldöm; szerencsés vagyok azonban kijelenteni, hogy gróf Lónyay Menyhértnek ő nagyméltósága nemzeti irodalmunk iránti nagylelkű áldozatkészsége folytán s még más lelkes honleányok hozzájárulásával is műveim ki fognak adatni.

** (Melides György) görög udvari bűvész hétfői előadása majdnem egészen megtöltötte a vigadó nagy termét. Különösen a fővárosi görögök csaknem testületileg jelentek meg. A bűvész fényes görög nemzeti öltönyben lépett a közönség elé, előadását azonban francia nyelven tartotta. Mutatványai sikerültek s zajos tapsokat arattak. Igen tetszett a többi közt a „démoni autográf“, midőn egy papírra a közönség által különféle mondatokat írat, a papírt aztán elégeti és végül a mondatos papír az asztalon állott s a közönség előtt összetört gyertyák egyikéből kerül elő.

** (Kubinyi Lajos) derék író társunk „Meddig él a nemzet“ című könyvet ad ki, ajánlva hazánkfainak és leányainak. E mű célja: figyelmeztetni a nemzetet az önfentartás kellékeire s a közkifejlődés eszközeire. Fejtegetni fogja: életképes-e a nemzet, aztán előadja az önálló állami élet, kereskedés, irodalom stb. hiányait, s végre, hogy mit kell tenni és kerülni a társadalmi, nemzetgazdasági, közművelődési s politikai téren. Előfizetési ár egy forint. A tárgy ép oly korszerű, mint hálás s noha sokan foglalkoztak már vele, még mindig maradt róla elég mondanivaló.

** (B. König József) sándor-utczai gyermekkertjében a vizsgálat mult hétfőn tartatott meg diszes vendégkoszoru előtt és a sok szép gyermekarcz mellett a kiállított tárgyak, mint különböző színes papírból font és készített egyes táblázatok; azonkívül számos kötőkosárka, lámpaernyő s más ily apróság kéregpapírból készítve s gyönyörűen kivarrrva, szép bizonyosságul szolgáltak az intézet helyes irányáról és czélszerű vezetéséről. E kedves apróságokat mind a gyermekek készítik ott játszva. Különösen feltűnést okoztak a gyufaszálakból alkotott egyes darabok, melyek különböző tárgyakat, ugymint butort, kockát stb. ábrázoltak. A vizsgálat végével a diszes gyermek-sereg éltetve a nevelésügyet, távozott a teremből. Valóban ohajtandó, hogy minél több gyermek kert nyíljon meg hazánkban, és különösen a jó anyák figyelmébe ajánlom ez ügyet, mint a kik tudják, hogy az első neveléstől sokszor a gyermek és ember egész jövője függ.

* (A nagy zeneidényt) Richter első zenekari hangversenye e hó 13-dikán nyitja meg, e műsorral: Weber „Euryanthe“ nyitánya, Mozart „Varázssip“-jából ária, éneklő Pauline asszony, Schubert indulója Liszt hangszerelésében s Beethoveh pásztori szymphoniája. E hóban két világhírű művész is készül nálunk

egy hangversenyt adni: Schumanné és Joachim, kik együtt csak egy zűneestélyt rendezhetnek, mivel ez estély után azonnal Amerikába kell utazniok.

** (A buda-pesti levélhordók) kérvényt szándékoznak benyújtani a képviselőházhoz, melyben a drágaság miatt csakély fizetésük fölemelését kérik. Eddig az első osztályu levélhordók 400, a másod osztályuak pedig 350 frttal s 60 fortnyi lakáspénzzel vannak díjazva. A képviselőházat kérik, hogy az első osztályu levélhordók fizetését 500, a másodosztályuakét 450 frtra emelje föl, 100 frtnyi szálláspénzzel, és 25 frtnyi czizmapótlékkal. E fölemelés által a költségvetés nem fog szaporodni, mert a fővárosi póstaigazgatóságnál szervezési czélokra ugy is 50 ezer frt átalány van fölvéve s ebből követeléseiket utalványozni lehet.

** (Egy magyar zongora-művész) tűnt föl nemrég a külföldön; neve: Freund Róbert s annál inkább örvendünk hazánkfianak Baselben s más svájcei városokban aratott diadallán, mivel Freund Róbert, kinek Liszt volt mestere, még csak 20 éves s így nagy reményekre jogosít. Freund Baselban mult hó 20-dikán tanítójának egy régibb szerzeményét játszotta oly művészién, hogy a „Baseler Nachrichten“ egészen elragadtatással ír róla. A fiatal művész a mult hó 20-diki baseli hangversenyen még két Chopin-féle darabot is játszott, hasonló sikerrel.

** (Adósikasztások.) A vidéki királyi adóhivataloknál ujabb időben fölötté gyakoriakká lettek a sikkasztások. Kisebb pénztári hiánylatokon kívül, melyek megtérítése a kormányt terheli, minthogy az illető hivatalnokoknak semmi vagyonuk sincs, az utósó időben három tetemesebb sikkasztás fordult elő. Így a selmeczi adószedő 5000 forinttal szökött meg, de az orosz határon elfogatott, és az elsikkasztott összeg is, mintegy 1000 frt hijával. megtaláltatott nála. A másik két sikkasztó: Nagy szintén 5000 forinttal, és Padik 22,000 forinttal még nem kerültek kézre.

** (A kolera.) E hó 6-dikán — az előbbi napokról ugy hiszem, nem szükséges részletesen szólnom, elég szomorú, hogy e járvány még folyvást tart, azonban hála Istennek, Budán legalább már nem növekedik — Budán 25 ujeset fordult elő; a járvány kezdetétől e hó 7-dikáig; pedig összesen megbetegedett ott 388, ebből meggyógyult 157, ápolás alatt maradt 151, meghalt 110. — Pesten e hó 6-dikán megbetegedett 15, a járvány kezdetétől pedig e hó 7-dikéig összesen megbetegedett 54, ebből meggyógyult 11, ápolás alatt van 25, meghalt 18. Ezen számokban azonban Bókay jeles orvosunk állítása szerint azok is foglaltatnak, a kik nem igazi kolerában, hanem kolerinban haltak meg, mely betegség minden évben ősz és tavasz idején áldozatokat ragad el fővárosunkban.

** (Szer a kolera ellen). Grádl J. T. ur, pesti lakos (Wesselényi (aréna) utca 8. sz. a.) egy ártatlan szert ajánl, mely az ajánló állítása szerint mind Pesten, mind vidéken már igen jó sikerrel alkalmaztatott és sok ember életét mentette meg. A szer receptje a következő: egy itcze rozspálinka egy meszely kávénak pörkölt rozs (egész magban, nem őrölve) és két lat kánfor kevertetik; egyszer felrázva és meleg helyre vagy a napra állitva egy nap múlva kész az orvosság. Ezen folyadékból erős férfinak 2 evő kanállal, gyenge férfinak vagy nőnek 1 evő kanállal, erős gyermeknek 1 kávé kanállal, gyengének szintén aunit, de kevés vízzel vegyítve, kell beadni. Ha első beadás után elegendő jó hatás nem nyilvánul, az adagot egy óra múlva ismételni kell. Ajánló ur késznek nyilatkozik ezen szerből mindenkinek ingyen szolgálni. (Ez már vagy tizedik szer, mely-

ről egyes emberbarátok nekünk irnak. Olvasóinknak azonban azt a tanácsot adjuk, hogy jól vigyázzanak magukra, ne rontsák el gyomrukat, tartsák tisztán lakásukat és ha mégis valami baj mutatkoznék, azonnal forduljanak orvoshoz.) — Dr. Lewy bécsi orvos felolvasásainak legutóbbján az általunk fönt elsoroltakon kívül a gőzfürdőnek gyakoribb használatát is ajánlja, és prophylaktikus szerül: kénsavas chinint, napjában 3—6 grant vízben vagy rhumban. E szerint dr. Pappenheim jelentése alapján javasolja, ki azt Posenben 1866-ban sikerrel használta, és melyről a Galiczia és Oroszországból újabb érkező jelentések is kedvezőleg szólnak.

* * (Szinház.) A szombati opera előadások Benza Ida kisasszony egy-egy remek alkotásával oly esték, melyekkel báró Orczy ur csakugyan élvezetet szerzett a fővárosi közönségnek. A jeles művésznő mult szombat a „Zsidónő“-ben lépett föl; Recha tárt tért nyújtott kitűnő drámai tehetségének kifejtésére, s daczára annak, hogy a jeles művésznő hangja ez este is be volt fátyolozva, kitűnő játéka folytán általános sükert aratott. Mindazonáltal felette szükséges, hogy a jeles művésznő kimélje magát. Ellinger oly ritka erővel énekelt, mint egy jávorkorbeli ifju. — Miklóssy színházában mult szerdán Balázs Sándornak: „A boldogult“ című egyfelvonásos kedves kis apróságot adták elő, nagy tetszés mellett. A darabkában csak két személy játszik: egy férj (Vizváry) és egy feleség (Kovács Berta). A feleségnek a férj második férje, és most az első férj által a mostani férj felett uralkodik; csak a falon függő arc képre mutat, hogy az milyen egy férj volt és ezzel mindent kivisz. A mostani férjnek hovatovább terhesebbé lesz e párhuzam, miglen egyszer letépi a falról az arc képet, és — ez a mű leggyengébb oldala, — a kép hátulján egy hókban neje naplóját találja, melyet első férje életében irt, és e naplóban a „boldogult“ egészen másképp van lepingálva, mint a hogy most nejétől hallja. Erre a mostani férj is más huron kezd, ellenkezik nejével, hiába idézi ez már föl ellenében a „boldogult“ emléket, mire a nő észre veszi, hogy titka el van árulva és javulást ígérve, férj és feleség módjára pecsételik meg a házi béke szent frigyét.

* * (Rózsás napló.) György Aladár, jeles írónk mult szerdán tartá esküvőjét, a szív és lélekben gazdag özvegy Illéssy Györgyné, született Ember Karinolina urnővel. Az ünnepély szorosbaráti körben folyt le. — Thoma Károly, takarékpénztárnok, eljegyzé Kralovánszky István ügyvéd kedves leányát: Ilonka kisasszonyt. — Kolozsvártt Sebestyén Mihály, kir. főügyész közelébb tartá esküvőjét Szabó Kamilla urhölgygyel. — Ungvártt Mecner József, abauji földbirtokos, közelébb tartá esküvőjét Horváth Ida kisasszonynyal; néhai pálóczi Horváth Miklós földbirtokos s megyei főszolgabíró kedves leányával. — Danilovics Tivadar, királyi aljárásbíró, legközelebb vezette oltárhoz Beeskón a bájos és művelt Radik Mari kisasszonyt, a máramarosi társaskörök e kedvelt szépét.

* * (Halálozások.) Vladár Kristófné szül. Lónyay Ilona asszony, e hó 2-dikán hosszas szenvedés után elhunyt Budán, végelgyöngülésben. — Szengericzzei Nagy Sándor, államszámszéki segédhivatali igazgató neje, bölöni Mikó Karinolina asszony e hó 2-dikán Budán kolera-járványban elhunyt. — Báthory Gábor e hó 2-dikán kolera áldozatává lett. A boldogult hosszas ideig reform. dunáninneni superitendens és nagy-körösi lelkész volt. Az 1859-diki vallásügyi patens elfogadása által a különben nagy érdemű főpap egyszerre népszerűtlenné lett s nem sokára visszavonult Budára, hol szerény lakásán leginkább klasszikusok tanulmányozásával töltötte idejét.

Az egykor nagyhirű főpapot e hó 4-dikén utóda Török Pál ref. superintendens s számos közönség kísérte sirjába. — Eötvös Pál császári királyi udvari és nyug. főpénzügyi tanácsos, a vaskoronarend lovagja stb. e hó 1-sején este, 83 éves korában, szélhűdés következtében meghalt. Béke hamvaikra!

* * (Vegyesek.) Gr. Andrássy Gyula, a ki eddig sok egyeben kívül honvédeztetett is volt, e napokban sok egyeben kívül e téren is tett hasznos szolgálatai elismerésül magyar honvéd-tábornokká neveztetett ki. — A „Nőképzet“ egyetemen pénztára gyarapítására egyetemi alelnök, gróf Teleky Sándorné asszony vezetése alatt s a választmányi tagok közreműködésével a jövő évi januárius 12-dikén, mint a farsang első vasárnapján, a városi vigadó helyiségeiben sétahangversenynyel egybekötött nagy tombolajáték fog rendeztetni. A fölhívások legközelebb küldetnek szét; addig is ajánljuk ezen jótékony czélú vigalmat buzgó közönségünk figyelmébe, pártfogásában. — A műpártolók most a ritka tünemények közé tartoznak nálunk. Annál nagyobb elismerés illeti gróf Zichy Edmund urat, ki többi közt Árva várát nemcsak ősi épségében őrzi meg, hanem azt valószínűs lovagkori muzeummá alakíttatja át, ifj. Kubinyi Miklós levéltárnokot pedig Árva vár monographiájának megírásával bizta meg. — Az országgyűlés jelen ülészeit márczius végeig tervezik; tehát öt havi munkaidőre. Általában azt szeretnék elérni, hogy a képviselőház ülésezése se tartson tovább, mert ha folyvást igénybe veszi a kormány gondját, akkor a közgazgatás igen súlyos károkat szenved. — A pesti egyetemi joghallgatókat segélyző egyetemen bizóttmánya következőkép alakult meg: Elnök Timon Ákos, alelnök Kán Béla, titkár Karácsonyi Jenő, pénztárnok Kende Tibor, könyvtárnok Deutsch Adolf, jegyző Havasy Alfonz, és Tóth Ferencz, bizottsági tagok Ballagi Géza, Mohai Sándor, Oroszváry Gyula, Toperczer Péter, Vargay Kálmán. — Plotényi Nándor e hó 10-dikén az ungvári megyeház termében jótékony czélú hangversenyt ad, Fincziczkyne Lám Lina, Budaházy Etelka, Dobravszky Valeria és többek közreműködésével. — Kazár Emil, jeles írónk szerkesztése mellett a jövő év elején a Légrády-testvérek egy társadalmi napi lapot szándékoznak kiadni. — Kmetty kardját, melyet ez Karst megvédéseért egykor a szultántól ajándékul nyert, a nemzeti muzeum részére Pulszky megvette 450 forintot. — Szegszárdon Thanné asszony buzditására 18 hölgyből álló női dalárda alakult. — Ramazetter Károly nyomdász Pécsen magyar napi lapot akar kiadni újévtől kezdve. — Debrecezenben e napokban adatott sajtó alá: „A nőkebel világából“ című beszélygyűjtemény Ilontól, és meg vagyunk győződve, hogy a közönség szívesen fogadja majd e művet, már csak azon okból is, minthogy az egész tiszta jövedelem jótékony czélokra, — többek közt egy harmada a fölláltandó népszínház javára — van a nemeslelkű szerző által felajánlva.

Gazdasszonyoknak.

Tojást sokaig eltartani.

Hitelt érdemlő oldalról ajánlják a homokban és mészben elrakott tojást, melyekkel következőkép kell el banni.

Egy jól kiszurkolt hordó fenekére egy hüvelyknyi homokot öntvén, erre a tojásokat szép sorban olyformán el kell rakni, hogy a tojás hegyes része lefelé jusson a homokba, most ismét egy sor homokot, azután tojást kell tenni, így folytatólág, míg a hordóban körülbelül három hüvelyknyi hely marad. Ekkor meszet vízzel vékony péppé kell keverni és ezt a homok fölé önt-

teni, a hordó tetejét pedig szintén jól beszurkolva a hordóra helyezni. Néhány hét múlva a hordó tetejét le kell venni és ha a mész már megszáradt volna, új meszet önteni reá. E tojásból mindenkor ki lehet szedni használatra, csak hogy ismét a leirt módon légmentessé kell azokat tenni.

Mandolacsókocskák.

Vég egy negyed font finomra tört cukrot, egy tojás fehéréből habarj sűrű jeget össze jól keverd! Ezután vágj ostyából gömbölyű leveleskákat s mindegyikére tégy egy lehámozott mandolát, erre pedig egy kanálnyi jeget, ha már mind elkészült, hűvös kemenczében süsd meg.

Matild.

Nemzeti színház.

November 3-dikán: „Nők az alkotmányban,” Tóth Kálmán vigjátéka. — November 4-dikén: „A völgy liloma,” franczia színmű. — November 5-dikén: „Romeo és Julia,” Thomas operája. — November 6-dikán: „A király házasodik,” Tóth Kálmán vigjátéka. — November 7-dikén: „Dinorah,” Meyerbees operája. — November 8-dikán: „Az amerikai,” Szigligeti vigjátéka.

Divattudósítás.

A minő kényelmes és csélszerű a rövidebb ruha, mely szabadon hagyja a lábat, ép olyan elkerülhetlen a félig hosszú ruha társaskörökben, míg az egészen hosszú uszály csak a legfényesebb alkalmakra, nagy estélyekre és fényes menyegzőkre tartatik fenn.

A fehér moll polonaise-ek és tunique-kák még mindig legkedveltebb öltözékei hölgyeinknek estélyekre. Ezeket színes selyemruhák fölé viselve, míg mindig kellemes hatással vannak a szemre. És valóban igen szépek e könnyű, lenge ruhák, kivált, ha csipkebetéttel vannak hosszában díszítve.

Két ilyenforma öltözkészült el legközelebb, az egyik egy magas karcsu barna ifjú hölgyé lett és következőleg volt összeállítva: a ruha világos tengerszínű tafetából készült; a félig uszályos szoknyát hét fehér moll fodor köríté olyformán, hogy az egyik sodor rakott, a másik pedig huzott ránczokba volt téve. E szoknyára reá bornit egy fehér moll polonaise, mely dusan volt díszítve himzett betétekkel, köröskörül széles valencienni csipkével körülvéve. A tunique hátul két dudort képezett. Egy tengerzöld övszalagot gazdag rojt vevé körül és oldalt volt könnyedén csomóba kötve. Ezen széles övszalagok nagyon emelik az öltözkész szépségét; a két egyforma hosszú széles véget egy szakot tart össze.

A másik estélyi öltözkészég színek selyemből készült, szintén molltunique-vel. A szoknya azonban nem moll fodorokkal, hanem kék selyemruhákkal volt díszítve, a rüchek egyik oldala ki volt rojtözva, a mi igen könnyű és mégis szép színt kölcsönzött az egész ruhának. A kék derék négyszögre ki volt vágva fehér moll magas derékkal és szalagsokrokkal díszítve. A tunique csikosan volt csipke felvarva, mely a ruhát egészen csikosan tünette elő.

E fehér felső ruhákat nem csak estélyi, de még bál öltözékekre is jól lehet alkalmazni, csak hogy akkor a moll helyett gaze-t, tüll-t vagy tartalánt kell használni.

És most nézzük divatképünket.

Az első alak: lila posztóból készült ruhát tüntet elő, az alján egy rakott és egy huzott fodorral díszítve. A tunique és gallér iverbe ki van vágva és fekete zsinórral díszítve. Hátul lila faillecsokor látható. Az ujjak félig szűkek. E ruha ára finom posztóból készítve 90 frt.

A második alakon drapszínű finom diagonálból való ruha látható. Az aljára három huzott fodor van alkalmazva, a tunique pedig sima és deréktól kezdve egy széles fodrot képez. Ára e ruhának 85 frt. A fekete bársony felöltő díszítése köröskörül egy fekete faillefodorból áll, e mellett fut végig rajta gyöngyös szalagokból álló gazdag díszítés, mely aztán ismétlődik a derékon, lebbentyűn és ujjakon is. E fényes kiállítású felöltő ára

169—180 frt. Egyszerű bársony felöltők 80 frttól kezdve kaphatók Alter és Kiss urak váci-utcai udvari szállítók gazdagon felszerelt női divattermőkből.

Sakkrejtvény.

Boros Annától.

Lógrás szerint megfejtendő.

belt	Küz-	é	le-	lel-	ma-	dön	di
get	te,	nem	in	ugy	é-	he-	lá-
dé-	ke	tól.	Tár-	gyá-	ja-	föl	S mi-
S hány	és	nye	rom-	Egy	ká-	hul-	te,
vő-	ré-	részt-	nyi	in	szos	de,	ber
ugy	van,	min-	mé-	csak	kin,	Gaz-	vad
ben	ve-	dés	a	lé-	re-	em-	ve-
Küz-	fáj	ki	dig	az	szen-	te	dag-

Megejtési határidő: december hó 7-dike.

A f. é. 41-dik számban közölt számrejtvény értelme:

Washington György.

Helyes megejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Batori Zsigray Istvánné, Kalla Mihályné, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Csorba Ilona, Miksa Lipótné, Szmodics Gizella és Irma, Benedikovics Róza, Moesz Gézánné, Ularik Begovcevic Vilma, Erdensohn Emilia, Ballagi Ilon, Tucsny Irma, Szabó Rózsa, Madarász Ernésztin, Dzsinih Pencz Mária, Jaczkovich Velyáczky Anna, Schönfeld Czeczilia, Fehér Borbála, Brocken Kovács Emma, Bárány Aranka, Felvinczy Mariska, Mándl Ida, Guba Celli, Csikós Anna, Löffler Szidónia, Ambrózy Jusztina, Bárándy Gizella, Ratkovszky Mari és Vilma, Becherer Ernőné, Bozváry Viktória, Kovács Sebestény Ilona, Bocor Apollónia, Paricz Ilka és Teréz, Belbe Jánosné, Marosy Hermin és Etelka, Szobovits Katinka, Vadász Luiza, Faller Kaszap Róza, Kiss Antónia, Oslányi Mari, Eperjessy Emilia, Lazur Lajos Anna, Novák Emma, Jánossy Lajos, Tamásy Juliska, Boros Mariska, Kun Gizella.

Tartalom.

A vérmeérsékről. — A bércecsucs és a völgy, Szemere Bertalantól. — Egy cserép virágról, P. Szathmáry Károlytól. — Tannym mesolya, Leidenfrost Gyulától. — Leonardo da Vinci, Nemes Ödöntől. — A zene a természetben. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlőlék. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó s lapulajdonos: Emilia.

A CSALÁDI KÖR~DIVATKÉPEI

November hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V Pest, 1872.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Bástya utca 24-dik szám alatt, földszint.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

46. sz.
Novemb. 17-kén.
1872.

Havonkénti színezett divatképpel,
minden szükséges himzetrajzokkal.
Ezenkívül két történelmi műlap és tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap megfizetése félévi járattal köteleztetést foglal magában a lap irányában.

A gyönyör, az irigység és a hit.

Tóth Páltól.

Gondolkoztam sokáig, tovább egy óránál. Irni akartam sok szép, kellemes dologról s egy óra múlva sem jött egy szó is tollam alá. Visszafutottam a múltba, hogy lássam ott gyermekkorom örömvirágait. Néztam a jövőbe, hogy ott szép álmait ifju koromnak tovább szőjsem, és úgy tetszett, mintha az emberek kinevettek volna.

— Boldogság... boldogság, — szólt hozzám egy ifju nő, piros arcuzal s mindig mosolygó szemekkel.

Ez a nő volt a gyönyör.

— Boldog akarsz lenni, szegény, ifju ember, — folytatá — kinek oly nemes lelked s oly érző szived van? Nem messze mégy ezeknek birtokában. Nem tudod-e, hogy ezek ma már oly ritka vendégek a földön? Nem tudod-e, hogy az igazság már régen halva van? Miért kísérted az emberek fiait? A kísértőnek nincs szüksége kísértőre. Ha boldog akarsz lenni, kövesd tanácsomat! Ne gondold oly gyakran az istenre! Hidd el nekem, a földön is annyi az Isten, kinek áldozhatsz. Csak keresned kell s biztosítlak, föl is találod.

A föld ezen istenei: a gazdagság, az arany, a bor, szép leány és szép asszony. De jól figyelj! Ezek nincsenek a templomban, nem zárkoznak el magánosságban. A világ zajában kell őket keresni. S ha egy kissé hízog, csalfa szived volna, nem hiányoznék boldogságod. Ha nem volnál oly szerény, ha a világot jobban akarnád ismerni s ha a világ téged is jobban ismerne, boldog lennél. A szerénység ma már csupa képzelődés!

— Én hallgattam önt, asszonyom, — szólék — hallgasson meg engem is! Nemde ön a gyönyör?

— Igen, uram.

— Én is ismerek egy gyönyört; lehet, ön is ismeré ezt, de elfeledte; neve: lelki gyönyör.

— Ah! Mit beszél, fiatal ember? Melyik szótárban találom én meg e nevet? Korunk az anyagiság, a haszon kora. Miről maga, ifju ember, beszél, annak ma nincs értéke, legfőleg a tudományos öregek beszélnek róla. Az életben? Oh, ez más kérdés, más dolog. Igaz! én is ismertem egykor a lelki gyönyört, akkor még igen fiatal voltam; de láttam, hogy ennek légkörében nem élhetek. Mindig beteg voltam, éreztem gyakran, hogy a lélek nem elég erős s titkos dolgok után gondoltam, vágytam, sóvárogtam. Szegény voltam, de szép. Egy gazdag ember megszeretett. Ez a gazdag ember pedig már öreg volt. Gondolkoztam: mennyi csinos fiatal, ember van! És... és... ez az öreg meghalt. Sok pénze maradt rám s lett sok udvarlóm. Vigan éltem s elfeledtem az Istent imádom körében, s láthatod, hogy mégis boldog, szerencsés vagyok.

— S meg lesz-e elégedve mindig ily étellel? — kérdezém.

— Mit beszél ön? — felelt ő. — Mi az, mit az emberek meglegedésnek neveznek? Gond és fáradság nélkül élni, feledni a múltat, élvezni a jelen.

— S meghalni rideg szívvel, kinzó öntudattal, — akartam én kiegészíteni.

— Meghalni! Mily hasztalan gondolat! Mi lesz az állatból, ha elmúlik? Test, mely semmit sem érez, elporlad s egyéb semmi!

— S mit gondol ön az Istenről?

— Az isten? Én is hittem egy lényt, ki teremté a világot, ki adta lelkünket s ki megbünteti azokat, kik parancso-

latait nem tartják meg. De mióta látom, hogy boldog vagyok ilyen életmóddal is; mióta tapasztalom, hogy a kiket önök a legjobb embereknek neveznek, azok épen a legszerencsétlenebbek, miért ne járnék azon uton, mely engem boldogságomhoz vezet?

— Tehát, nem hordozza keblében az Istent?

— Valóban, oly fogalmak szerint, mint ön, nem!

Nem beszéltem tovább e nővel, üdvözöltem: — Isten önnel!

Nevetett s dalolt virágról, szerelemről.

Távozáom, hogy lelkem háborában kissé nyugalmat találjak.

Utamban újra találkozám egy másik nővel, kinek oly ránczos volt képe s oly sárgák szemei.

— Hová megy, fiatal ember? — kérdé ez is. Megijesztett e reszkető hang s kérdezém:

— Ki ön, asszonyom? Ah, igen! Ön az irigység. Hogyan mer beszélni oly emberrel, ki önt gyűlöli s ki most talán meg is ölheti?

— Oh, mily tapasztalatlan ön, fiatal ember! Az irigységet nem lehet megölni oly könnyen! Az irigység igen jó fegyverekkel bír, hogy magát védelmezze. Feladata, hivatása, kötelessége az emberek tetteit vizsgálni: ha jók, romlásokra törni, ha pedig roszak, azon örülni. Kötelessége, kilesni az emberek gondolatait, ha azok üdv hozók: ellenők munkálkodni, ha gonoszak: növelni. Az irigység nem nézi örömet a szépséget; hanem elhervasztja az ártatlanság rózsáit, hazugnak kiáltja az erényt. S mikor láttad, hogy én szerencsétlen voltam volna? Az irigység nagy hatalom a földön, ki nem segít senkinek, a ki társaságában nincs.

— S ki volt önnek anyja, ki önt tanítá? — kérdém én.

— Anyám? Anyám egy igen szép asszony volt. Még most is él. Neve: „kivánság.“ Szépséget, gazdagságot kértem tőle, s ő nem tölthette be vágyamat. Sirtam, hajamat téptem, kifutottam s láttam az utcákon a szép és gazdag nőket. Láttam s még jobban sirtam. Mit mondanak az emberek, ha meglátnak? Nem nyugodtam addig, míg nekem is nem volt oly ruhám, anyyi pénzem! . . . .

— Igen, volt, lett ruhám és pénzem; de hol vegyem a szépséget? E gondolat kinzott. Nem tesz semmit — gondolám ismét — azt fogom hazudni a világnak, hogy a nők szépsége nem igazi, hogy az erény nem más, mint tettetés.

— És czélt ért ön asszonyom?

— Természetesen! Szégyelném magamat, ha e tervemet ki nem tudtam volna vinni.

— S ki hallgatott önre, ki fogadta be?

— Sokan az emberek közül. Oh! ön még nagyon fiatal, barátom! Sokan vannak, kik engem követnek, s nem csak tudatlanok, alacsony emberek. Követőim közt van sok tudós, pap, költő, családapa, családanya, ifju ember, ifju leány. Ezek engem gyakran igen szívesen fogadnak.

— Milyen idős ön, asszonyom?

— Nem tudom, ifju barátom! Rég ideje, hogy születtem s még nem vagyok sem beteg, sem öreg. S lehet, hogy soha nem fogok meghalni.

— Soha? Ez talán mégis nagy baj volna — mondám. — Az irigység erősen rám nézett és mondá: — Várjon, nem feledem e szavakat.

S érzem, hogy nem feledte el szavaimat.

— Isten! Vezess e helyről nyugalomra, — szoltam s távozáom.

Utamban egy harmadik nővel találkozám. Szerényen

jött felém. Fehér ruhája volt. Szelid arcza, ártatlan szemei leigéztek. Szép volt, szebb, mint a gyönyör.

— Barátom, fiatal ember! Nyugalomra van szükséged? Jöjj velem! Oda vezetlek, hol nyugalmat találhatsz.

— Ki ön? — kérdezém teljes tisztelettel.

— Ne kérdezd azt! Meg fogsz ismerni. Nem ígérek neked tövises nélküli utat, nem rózsákat, csillogó termeket, sem gazdagságot. Jutalmad egyedül édes emlékek gazdagsága, zavartalan, tiszta öntudat és derült öregség lesz. Szived tiszta és szent érzelmeknek temploma lesz. Közelebb leszel az éghez és szeretet tölti meg szivedet. Lehet, hogy küzdelemmel fogsz élni, de terhedet könnyen fogod hordozni, mert mindig azon hit boldogítand, hogy az, kiben bizol, nem hágy el soha.

— Oh, te ugy-e a becsület vagy?

— Igen, s te engem követni fogsz?

— Megyek veled. Megyek. Benned feltalálom a hitet, szeretetet és meglegedést. Veled maradok örökké.

— Boldog vagy. Polgára vagy itt egy tiszta világnak s polgára léssz egy jobb hazának.

Még ne taszits el...

Prém Józseftől.

Ég ne taszits el, oh, ne még!

Kövesd szived sugalmait;

Az igazság legyen bírád,

De mérleged a tiszta hit.

Vess számot magaddal s velem,
Gondolj a mult emlékre,
Tán lelsz egy pontot, mely ragyog
S világít szivem éjibe. . . .

Oh ne feledd a bus napot,
Midőn megszállt a szenvedés,
S bár földre sujtott, eltiport,
Igy szoltam: érted mind kevés!

Oh, ne feledd a kék s gyönyör
Tündöklő, boldog hajnalát,
Midőn ölemben pihenél
És megkivántad a halált!

. . . Ah! büszkeséged megaláz,
Szavad széttépi szivemet,
S mely fölemelt az egekig:
Most porba sujt tekinteted!

Csak játszszál, tapsolj, ám legyen!
Jól illik néked e szerep,
Kétségbeesésünk reggelén
Hadd legyen iszonyu szived. . . .

Csak kaczagj, míg a nagy tömeg
Gunyja égeti képedet,
S hogy elváljunk: a rágalom
Mond fölöttünk ítéletet.

Hadd teljék benne örömöd,
Míg fölöttünk villám czikáz,
S ha véget ér a küzdelem,
Mond: tréfa volt és semmi más! . . .

Egy cserép virágról.

(Költői beszély.)

P. Szathmáry Károlytól.

(Vége.)

III. A minta.

Magyar művész! E név ugy-e dicső?

De mily rögzös az életut odáig!

Megnyerni a közvélemény szavát,

Eltűrni ármányt, versenyt, kritikát:

Ez semmi még; az ám a fő dolog,

Hogy a szekér úgy is csak csikorog.

Miként jut egy magyar művész nevéhez?

Kérdezni könnyebb; ám feledni nem.

Hogy kész művész vagy, ez még nem elég...

Ha Bécs, Milánó, Róma, München

Lapjokba nagy neved föl nem vevék;

Hiába vagy tán Fidiász maga

Hired- nevednek nem nő csillaga...

Aztán siess kezét szoritani,

A kik a tollal szoktak szántani

Különben ők „le fognak rántani!”

De végre kész vagy; nagy művész neved,

Buzgón elismert minden érdemed;

Lapok dicsérik mintacsarnokod,

A bókokat minden felől kapod:

De rendelőt nem: vésőd ott hever;

Porlepte el Medici Vénuszod

És szellemed hiába koptatod,

Uj eszmekepek újabb tervével.

Gazdagjaink — kivéve pár jelest —

Dus termeikből a művészetet

Régen kiűzték, hogy ha még bevették:

S ha van, ki még is néha-nap veszen,

Annak művésze nem nálunk terem.

Olajnyomás, derottya-utczai

Rosz mázolat a das arany keretben

Utánzatok s pedig kontár kezekben

Ilyen műpártolás ez a mai...

Fotográf lesz a festő és talán

Szoborművészből gipszest adván...

Mert az megél, sőt drága házat épít,

Ez is eladja hátán vitt cserépit.

Bizony sehogy se ment Andornak is,

Bár hogy művész, elismerék sokan;

Egy pár műve föltűnt külföldön is,

De a megrendelő még sem rohan.

Elmenve a lakás előtt nem egyszer,

Busongva láttam Andort állani

A „régí rózsá” még virult előtte,

De Andor arczán nem virult e szín

Gyötörte őt a tantalószi kin.

Tudni, akarni s nem tehetni! E

Kin egy művésznél a legégetőbb,

S még Róza is már otthon e világban

Nem egyszer lelki váddal nézte őt.

Nem vallta be — oh, ezt ritkán teszik

Szép hölgyeink — mégis hatott reá,

Hogy férje kinjót, buját okozá

S a szép jövő csak nem jelentkezik.

„Ismerkedés!” — kiálta végre fel;

Itthon műved hiába vesztegel;

Művész s művének, már hiába

Csak műbarát nyit utat a világba...

Menjünk, barátom, vesd le csüggedésed;

Az egyletek, a bálók és gyűlések

Százakkal hoznak majd érintkezésbe

S lesz munka is, ha műbarát akad,

Előre, férjem, el ne hagyd magad!

És úgy tevék, miként határozzák...

E számítás nem is csalt oly nagyon,

Ma egy nagy ur, holnap egy műbarát

Kereste föl Andor műcsarnokát.

Ezek között Berendy gróf vala

A legmagasbb és legnagyobb kegyur,

Szép ifju dandy, és tenger vagyon;

Ez már valódi műbarát és nagy ur.

Nem kérdez árt, megrendelés fizet

Ma egy Ámort, holnap kis Villiket

Aztán Diannát s ég tudja, miket.

Nem is különbös a művész iránt

Nemcsak műhelyét, Andor otthonát

Is fölkereste... Munka volt elég...

Most egy Vénuszt akar Berendy még:

Magas legyen; kifejelett és deli

S ajkán „örök mosoly” az isteni!

Szeg volt e terv a jó Andor fejében,

Habár elég Vénuszt, szépet, rutat

Látott: de ép olyat, csak egyet élve ismert

S mintái közt mind hasztalan kutat.

Pedig kitűnő kell s mi több eredeti:

Mert bár a gróf is kész azt megfizetni:

Fölötte áll a művész öntudatja,

A mely a mestert Istenné avatja.

Barátihoz fordul a jó tanácsért,

Egy minta kellene — mond — ilyen s ilyen.

Ajánlanak egy tisztos nőt neki,

Kinél a mintát fölfedezheti.

Követte a tanácsot; s nem csalódott...

Diszes szalonban, tisztos nőt talált

Vig, nyájas arczút, ki helyet kínált

S aztán kezébe ad egy albumot

A legszebb nők fényképével telit,

Minőt akar, bizton választhat ott

Karesut, magasat, szépet és delit!

Nincs annyi szobrász, mennyi minta itt!

Andor keres... egy lapra nyit... föláll...
Meredt szemében megkövül a fény;
A könyv kezéből messze dobva száll...
S ő ott hever a padlat szőnyegén....

A Róza képe! — nyög, midőn föléled
S nem is köszön az ámult házi nőnek...
Csak rohan sebesen a Dunának....
Siettében, egy szűk utcán keresztül,
Egy meglökött gyermek kiáltott felé:
Atyám! Atyám! — s e szóra szive rezdül
A kis Jolán az, még megismeré....

És visszafordul... csöndesen, nyugodtan...
Oh, nagy talizmán epiczinyke kéz;...
A sziv felől már elvonult a vész...

Csak az atya — a férj többé soha
Nem tér haza!

A munka foly ezek daczára is,
Ott dolgozik most Andor nappal éjjel.
„A munka sürgős“ és nagy szenvedélyvel
Halljuk koczogni kalapácsait.
S művészkézén a kőim, életet nyer;
— Már kész a fej; az ajk örök mosoly
Alább a nyak, a melyre fürte foly —
De tul azon egy rémes szörnyeteg, —
Egy pikkelyes halkigyó tekereg...

S Berendy gróf megáll mögötte... Szép
— Ugymond — habár úgy volna jó;
Szép fejhez szép láb, — így is szépsyrén: —
Én megveszem!... Mond Andor: „eladó!“

IV. A törtéserép.

Mily romlatag mindaz, mi emberi!
Egy kisdéd ér a fejben megszakad,
S lángészre az örültség éje száll;
Még ma kedélyed röpke és szabad,
Szikrázik benne érzés, gondolat, —
Egy rázkodás, — és sirja szélén áll!

Andor szivét sötét köd ülte meg.
Az emberek, kiket szivére vágyott
Nem rég ölelni — most sötét tömeg,
Mely akkor él, ha más nyakára hágott.
Erény?... A rejtet bűn kendőzött arcza,
Hazafiság? önérdék titkos harcza;
Tettetve nyit előtte a virág,
Mert diszt mutat, míg benne féreg rág.
Utált világot, embert, istenit
Megtört szivében mindaz, a mi hit.

Mütermében naphosszan dolgozik;
De most a szép is torz lesz ő előtte.
S gyönyört talál a rutban, — ott mögötte,
Mely egy Mefisztó arczczal álkodik.
Az elvadult sziv hátsó gondolatja,
Mely most művére új vonást teszzen:
Czilley vonását nyerte Hunyady
Gonosz gunyort a hü Cornélia,

És szörnyű látni, vétek mondani
A csábítását szűz Virginia.
Bánk Biberachtól egy sátán mosolyt
És Kontnak arcza mintegy összefolyt
Zsigmond király szilaj vonásával...
Örült szeszély kinos játéka ez,
A melyben Andor lelke tévedez....

És Róza?... Ő nem volt lélekbuvár,
Hű férje arczán rég nem olvasott;
Hisz nem szerette; örült, ha hosszasan
Nem volt körötte: mások voltak ott.
S az a virág? Lassacskán fonnyadt.

Történt egyszer: Andor „nem várva“ jött
S nejét Berendy karja közt lelé:
A hűtelen nő most azt képzelé,
A harc kitör a két barát között...

Nem tört biz az... a legnagyobb szivély
Hangján beszélt a gróf: — „Barátom
Elismerem, rutul rászedtem önt,
De itt vagyok elégtételre készen,
Pisztolyra, kardra, a mint akarja épen.“

„Nem úgy, uram — szól Andor — úgy közönnnyel
Ma már ilyesmi üzletügy csupán
Nem döntjük el azt vérrel s női könnyel,
Üljön le ön és hallgasson rám....
Én is tudom gróf ur, a szép szokást,
Melyet reánk a „társaság“ parancsol
S nem félelem, mi itten szónokol,
Erről hazám szerzett tapasztalást....
De helyzetünk olyan külön bűzű,
Ön kardja hosszú és enyém rövid,
Hogy a vivás szokott szabályival
E párbaj így sehogy sem egyezik.

Ön gazdag ember, én pedig szegény,
Ön nőtelen, nekem van egy kicsiny
Szép gyermekem. Már most, ha én elesném,
Azt kérdezem, ki gyámolítja ezt?...

„Elismerem, hogy ön valót beszél —
Mond most a gróf, — de mit kíván tehát?“

Csekély kívánság! Egy irat csupán,
Mely kis lányom létét biztosítja,
Aztán jöhet a másik üzlet is,
Mely az atyát az utból távolítja.

Berendy gróf elvette azt az irást
S nagylelkűen aláírta nevét;
Andor reá veté tekintetét
És fölkiált: „Ez már megnyugtató!“

„És hogy viszonszolgálatot tegyek,
Illő, hogy én is udvarias legyek;
Még a vivástól is fölmentem önt.“

Ezt mondva, már a homlokán a fegyver
És a művész vérében ott hever....

A műbarát s nő hasztalan siet,
Nincs ott egyéb, mint holttest, hunyt szemek.

Gyakran menék el Róza ablakánál
Hol gyászosan és elmerengve áll;
S bár, meglehet, van arcán lelki vád,
Hervadtan áll a „régí szép virág.”

És a cserép? . . . Már azt is törve láttam.

F e l h ö k.

Nemes Alberttől

I.
Csillagoknak mesélem el
Néma, hideg éjjelen,
Mint szeretlek téged, s mi nagy
Szívemben a szerelem.

Hallgat a táj, — sötét regémtől
Hold buvik, csillag remeg,
S engem nem a fájó részletek,
Egy n e m szó töre meg.

II.

Fölkeresem az erdők mélyeit,
Lelkem nyugodt ott sem lehet,
Az ág játszva vet rám egymásután
Levél „szeret . . . nem! nem szeret” . . .

Kerülöm e hangokat; mit tegyek?
A fűbe rejtem el képemet —
És a kis szálak egymásra hajlva
Részrtvevön sugják: mennyit szenvedett!

III.

Szeretsz, s nem szabad mondanod,
Vigyáz rád őriző angyalod —
Egyszer ejtéd s nem . . . riadál utána,
S reszkette néztél a cherub pallosára.

Egy szóban boldogság, fájdalom, ijedség! . . .
Zárjuk be keblünket, hogy titkát ne lessék.
Mi bánt? mondanunk nem szabad,
Titkoljuk s szívünk megszakad.

Leonardo da Vinci.

Nemes Ödöntől

(Folytatás.)

Mindemellett az ifju idejét nem szentelé kizárólag a festészetnek; ecsetjét olykor tollal cserélte föl s költeményeket írt, sőt az exact tudományok felé is hajlott, s csakhamar nagy jártasságra tett szert a természetrajz-, fizika- és számtudományban és mindenik szakmában nevezetes fölfedezéseket tőn. Majd Pisa és Flórencz közé tervezett egy csatornát, de minthogy, mint fiatal emberben, keveset bíztak, tervét elvetették; kétszáz évvel később Leonardo eszméjét Galilei utósó tanítványa: Viconice Vinani valósítá.

Egy hid építése, egy utvonal megnyitása, hadi gépezetek föltalálása, egy szobor kivitele foglalkoztaták komolyan fiatal művészünk.

E sokoldalúság azonban gyakran akadályul szolgált. Képzőtehetsége, mely őt ujabbnál ujabbnál alkotásokra gerjeszté,

megakadályozá az elkezdett mű befejezésében s így elméjének szüleményei, ugyyszólva, vázlatok maradtak. Gyakran hosszabb időt szentelt ugyan a festészetre, de ismét hirtelen felhagyott vele, mintha annak tökéletességében kételkedett volna.

II.

Ludovico, annak tudatában, hogy kora legnagyobb művészt bírja udvarában, ritka nagylelkűséggel bánt Leonardoval. Palotájának több terme festői műhelylyé lőn átalakítva és alig hogy a festész magát elrendezte, a herczeg látogatásával tisztel meg.

Leonardo épen egy Lajos által megrendelt „Krisztus születése” vázlatát fejezé be; a herczeg a terv szépsége által elragadtatva, azon ohaját fejezé ki, vajha a mű mielőbb befejeztetnék.

— Mindent el fogok követni, — felelt Leonardo, — arra nézve, hogy herczegséged türelmetlenségének eleget tegyek.

Mindamellett másnap, midőn Ludovico a műterembe lépett, Leonardot egy térkép nézésében elmerülve találta.

— Igen! — kiáltott föl Leonardo ragyogó szemekkel — egy, a Chiavenna és Veltlins tér közti csatorna által herczegséged hatalmas pénzforrásra tenne szert; e czélból hegyeket kellene szétrobbantani, területeket egyenliteni.

És szokott könnyedségével azonnal terve magyarázatába bocsátkozott, s az előbb elégedetlen herczeg lelkesülten távozott.

Az erre kevés idővel elkezdett Martezana csatorna munkálatai több hónapon át foglalkoztaták művészünk. Eközben a herczeg egy lovagszobor készítésével bizta meg, melyet atyja: Sforza Ferencz emlékére kívánt állíttatni s Leonardo a lovat oly óriási nagyságban kezdé mintázni, hogy annak érezben való öntését lehetetlennek hívék, sőt maga a költő is azt mondá: „Ez akkora munka, hogy talán egész életemet igénybe veendi, a nélkül, hogy azt befejezhetném.”

Uj munka után látva, a herczegtől engedelmet kért a dominikánusok kolostora számára al freskó egy „utósó vacsorát” festeni. E kép festésével a perjel bizta meg. De ez új munkájánál is kárára vált sokoldalúsága: ugyanis annak festését több ízben félben hagyá s az „utósó vacsorát”-val átellenes refektorium falára a herczeg és családja arcképeit kezdé festeni. Ezért Euzebius perjel be is vádolá a herczegnél.

— Mit hallottam signor ön felől? — szólta a herczeg félig indulatosan, félig tréfásan, — épen most értesít Fra Euzebio, hogy kénytelen lesz festését, mint egy reggel kertészéit, megváltoztatni.

— Erről ismerek rá — felele Leonardo inkább megvetőleg, mint indulatosan, — Euzebius előtt festő és kertész egy fokon állanak. Az egyiknek annyi földet kell fölásnia, a másiknak meg ennyi hüvelyk vásznat befestenie. Barbar! Lehet-e a a festésznek, szobrásznak avagy költőnek mondani: Te e napon, ez órában dolgozni fogsz; nem szükséges-e a lelkesültséget, e feszélyes tündért elvárnia, ki elrepül, ha hívjuk és megjelenik, mihiylest elfeledtük őt?

— Meglehet, — válaszolt a herczeg leereszkedőleg, — de az áll, hogy az ön szeszélyes tündére ennyi ideig még soha el nem hagyta, ugyanis ön két hó óta „az utósó vacsorán” mitsem dolgozott.

— Két mintám hiányzik, egyik Krisztus, másik Judás festésére.

— A mi Krisztust illeti, értem, benne a magasztos és tökéletes után törekszik; Judásra vonatkozólag azonban . . . erre csak talál ön mintát!

— Épen nem; ha csak e tudatlan és gyötrő nem használok mintául.

— Bravo, bravissimo, signor! — kiáltott föl nevetve a herceg, — jelöljön ki egy helyet képében Euzebius számára; én a jó ötletet közölni fogom vele, s kijelentem, hogy ön mátol kezdve dolga után látand.

A herceg parancsot adott, hogy a nagy művész az őt illető módon haza vitessék, aztán Fra Euzebiot hivatá magához.

Leonardo azonban ahelyett, hogy műtermébe vonult volna, a legtávolesőbb városrészbe indult s így csakhamar a szabadba ért, hol a természet szépségein elmerengve, édes ábrándokba merült. Mire visszatért, éj pihent a városon, az utcáken sötétség és mély csend uralgott, csak egy fénysugárka kandikált át egy csapszék rozszant ajtaján. Leonardo, magát kipihenendő, a csapszékbe lépett. Benn több gyanus külsejű férfi ült egy boros kanecskával, üvegekkel és koczkákkal rakott asztal körül, kik aanyira el voltak merülve játékuiban, hogy a belépett művészt észre sem vették; eleinte ő sem figyelt rájuk, de midőn a herceg nevét meghallá, figyelmesbbé lőn.

— A dolog felől, Giacomo, biztos tudomásod van-e? — kérdé az egyik.

— Én ismétlem neked, minden bizonynyal. Nicolo egy titkos ajtó kulcsának jutott birtokába és ki fogja azt nekünk nyitni.

— És mi egészen a herceg szobájába jutunk.

— Mindenről gondoskodva van; én koczogni fogok, és ezen kopogás száz tallért biztosítand számomra, — szolt Giacomo, kinek arezulatját a lámpa fénye megvilágítá, mi által visszatükrözött lelkének egész fukarsága és egész jelleme.

Leonardo eközben hirtelen elővé papírját s gyorsan lerajzola Giacomo vonásait, aztán egy másik lapra néhány sort irt, szszehajtá, majd ovatosan lepecsételé, mire gyorsan eltávozott.

Az előre haladt éji időben számbavétlenül koczogott a hercegi palota kapujánál, átadá egy bizalmas tisztnek az imént irt levelet s erősen meghagyá, hogy azt tüstént a hercegnek kézbesítse.

Ezután Leonardo műtermébe zárkozott, hol reggelig mélyen elgondolkozva maradt; mihelyt azonban az első hajnali pir feltűnt, megragadta ecsetjét s lázas szenvedélylyel munkájához fogott. Fra Euzebius leirhatlan lelki félelmek közt hagyá el a hercegi palotát. Este több izben kívánt Leonardoval beszélni, de mindannyiszor azt hozták hírül, hogy Leonardo távol van. Másnap ő maga koczogott a műterem ajtaján, de az zárva maradt, egy óra multával ismét visszatért. Hiábavaló fáradság! Még nem huzták volt meg a déli harangot, midőn Euzebius ismét megjelent; most azonban feltáruult az ajtó.

— Mivel lehetek szolgálatjára Fra Euzebeo? — kérdé Leonardo barátságos kifejezéssel.

— Hogy ön engem, signor Leonardo, megkimélni kegyeskedjék, — válaszolt a barát egész alázattal, — könyörüljön rajtam s ne tegyen egy ősz férfit átalános nevetség tárgyává.

A művész reá tekintett anélkül, hogy őt értené.

— Jövőben, — folytatá a perjel a nélkül, hogy szemeit fölemelje, — dolgozzon ön akkor és úgy a hogyan akar... én lehetek ugyan nyög. áruló azonban nem vagyok, nem vagyok Judás... signor Leonardo, könyörület!

A perjel utósó szavai emlékezetbe hozták az azelőtti nap tréfáját és nyomára jött, hogy a herceg a dolgot komolyan véve, a perjelt valóban magához hivatá.

Leonardo a barát kezeit, ki már csaknem lábainál hevert, hirtelen megragadva, az „utósó vacsora“ elé lépett. Az ősz, ki csak most tekinté meg a képet, föllélegzett; a Judásfő nem az övé volt, mégis ez lőn csodálatának egyedüli tárgya.

E pillanatban tárult föl az ajtó s azon a herceg egy lovászmester kíséretében lépett a terembe, Leonardora borult s karjaiba zárta.

— Tehát nem volt elég: szeretve szeretett művésznünknek adósnak maradnunk ily pompás festvényekért, — szolt a herceg a hála legélénkebb kifejezésével, — emellett életünket is ő neki kell köszönnünk. Ő azon férfi, — folytatá a priorhoz fordulva, — ki az árulók betöréseit meghiusítá. Hogyan! — kiáltott föl a herceg, kinek tekintete Leonardo freskójára esett; — itt van ő, itt van egész valóságában, ön Giacomo után valódi Judást festett!

— Jobban választhattam volna-e kegyelmes uram? — kérdé a művész.

— Ön sem jobban választani, sem jobban kivinni nem tudott volna. Mily élethű! Mennyi igazság ez alávaló és áruló kifejezésében! Oh, Leonardo, önt senki sem fogja valaha utólrhetni!... De ön egy Krisztus-fő vázlatot is készített, ki szolgált erre mintául?

— E vázlat lelkesültségem gyümölcse, mégis messze áll attól, hogy engem kielégítsen. Oh, ezen Krisztust... soha sem fogom befejezni!

— Ön apostolait oly szépeknek festé, hogy azoknak jellegei szebbet nem lehet találni. Előre csak, Leonardo mester, mi jól értjük ecsetje hatalmát.

Azért sem a herceg bátorítása, sem Leonardo vágya nem valának elégségesek arra nézve, hogy a mintát, mely után törekedett, föllelje s így az „u tósó vacsora“ freskója, Leonardo egyik legszebb műve, de befejezetlen maradt, de ennek daczára is e mű a csodálat közkinésévé vált. A metsző-toll megörökítő e egyszerű alkotást, melyben az összeállítás egysége, az arcok tökéletes kifejezései annyira meglepők. A művész azon pillanatot választotta, midőn a Megváltó tanítványaihoz ekkép szolt: „Közületek egy el fog engem árulni.“ E szavakra, mint mennydörgésre, mindnyájan megrendülnek és mindenik, jelleméhez képest, csodálatát fejezi ki. Egyik az ájuláshoz látszik közel állani, egy másik szoborként megmerevül; ez borzadva emelkedik föl; amaz ártatlanságát a legtisztább szavakban iparkodik kifejezni... Egyedül Judás részvétlen, látszólagos nyugalma azonban csakhamar elárulja, hogy ő a bűnös.

I. Ferencz csakhamar azon gondolatra jött, hogy a falat, melyre az „utósó vacsora“ volt festve, Párisba vitesse, e terv azonban a nehézségek miatt abban maradt.

Több, mint két század mulva egy másik nagy férfinak jutott a szerencse Leonardo da Vinci emlékének egy nem kevésbbé hízegő hódolatot hozni.

(Vége köv.)

A zene a természetben.

(Vége.)

A hangok kellemes vagy kellemetlen voltára nézve a hajdan-korbeliek nem voltak velünk egy nézetben. A tücsök czirpelése nekik mint kellemes zene hangzott. Anakreon egyik legszebb ódáját szentelte neki: „A muzsák szeretnek téged s

szeret Apolló, mert édes hangu énekét kölcsönözte neked.“ Nekünk ez egyhangu, száraz zizegés egyáltalán nem kellemes s gyakori ismétlése nagyon is untató.

A hüllők, melyeket többnyire némáknak szoktak gondolni, nem azok. A förtelmes krokodilnak is van egész hangskálája. elkezdve a tojásból kibújt fiatal szörnyeteg macskaszerű nyivogásától a vén emberevő bögéseiig. Egyiptomban is megcsalja gyakran az embereket hangjával, mely néha valóban hasonlít a kis gyermekek sirásához. A krokodil-sírás nem az ókor meséje. A legtöbb gyík hanggal bír; a kigyó csak sziszeg. Hanem a csörgőkigyó sajátos hangszert hord farka végében s jelt ad vele, hogy ovakodjék ember, állat. Az indiánok becsületesnek nevezik, mert nem támad meg senkit alattomosan. A békák, mint tudjuk, meleg nyári éjjeleken egész hangversenyeket tartanak. Ugy látszik, hogy nagy mulatságot találnak abban a lármában s ha a forró földön országokban rákezdik ezt az esti kiáltozást, elnémitnak minden embert és állatot.

Az sem igaz, hogy a halak némák; nekik is van többé vagy kevésbé meghatározott hangjuk. Főkép az ivás idején hallhatni. Az ugynevezett orgonahal, mely az év bizonyos szakaiiban csoportosan, mint valami árnyék, szokott a vizen végig huzódni, csodálatos, halk zengő hangot ad, s onnan kapta nevét is.

Minden tájnak s minden területnek megvan a maga saját hangjelleme. A nagy városokban szakadatlan zugás, mormolás hallatszik, majd halkabban, majd erősebben. A százezrek nyugtalan működésének eredménye, mint ahogy a méhkas zug a szorgalmas munkások zizegésétől. London tompa mormolását mérföldekre elhallhatni. Páris zaja még hangosabb, mert a város nagyrészt ruganyos talajon áll a katakombák fölött, s a hang mint valami zeneszer resonance-lapján megerősödve, száll tovább. Falun a természet hangjai lépnek előtérbe, az állatok lármája, a madarak éneke s a fák lombjainak susogása. Forró földövi országokon hatalmasabb hangokon szól a természet. Humboldt megkapó képét festi a délamerikai éjeknek. Egyszer az Apure folyam partján tanyázott, közel egy pompás ős erdőhöz. A hold fényesen világított s köröskörül mély némaság uralkodott, melyet csak egy-egy delfin hortyogása szakított félbe. Éjfél tájban egyszer csak oly vad ordítózások keveréke s oly borzasztó zaj támadt az erdőben, hogy alvásra többé gondolni sem lehetett. Rémitő hangverseny volt ez, minden létező hangból, a mivel csak bírnak az állatok, bizonyos hüllők rekedt hörgésétől a kis sapayu majom fuvalaszerű sivalkodásáig, az amerikai tigris, a pézsma-disznó s a lajhár ordításától a papagájok és más madarak éles átható rikoltozásáig. Az indiánok a holdvilág befolyásának tulajdonítják az erdő e zajos föltámadását, de ép úgy hallatszott az szakadó zápor és menydörgések közt is.

A mi zenénk iránt némely állat sajátos fogékonyságot mutat s e fogékonyság annál nagyobb, minél magasabb fokú az állat kifejlettsége. A madarak, a természet sajátképi zenészei, könnyen megtanulnak hangszereink után énekelni. A nagyobb állatok közt a lovat legkönnyebb hozzászoktatni, hogy zenéhez alkalmazza mozdulatait s a lovardákban nem hiányzik a tanult lovak, melyek francia négyest, walezert stb. tánczolnak. E képességet már régiek is ismerték, mert a sybaritákról azt beszélik, hogy a lovaikat megtanították táncolni a sip hangjára. A siposok egyike megharagudott egyszer valamiért, átszökött az ellenséghez s megigérte, hogy könnyű győzelmet szerez nekik. Fölfogadott egy csoport sipjátstót s megtanította őket a sybariták kedvencz dalaira. Mikor aztán a

két sereg szemben állt csatarendben, embereivel elkezdte a dalokat játszani. A sybariták lovai mindjárt tánczra kerekedtek, s olyan zűrzavart idéztek elő uraik közt, hogy az ellenség könnyű szerrel megverhette őket.

Még az oly buta kinézésű ökrök is szívesebben mozognak a hegedű vagy fuvola vidító hangja mellett, mint annak hatását nem egy amerikai farmer tapasztalta a távol nyugaton. Az arab, midőn a tevéjével sivatagon utazik, az elbágyadt állatot hangos énekléssel szokta utósó erőfeszítésre buzdítani.

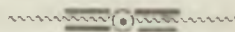
A kutyák nevezetes fogékonysággal bírnak a zene iránt, de nem mindegyikre hat az egyformán. Némelyik szenvedélyesen szeret bizonyos hangszereket s ha látja, hogy valami hangversenyre készülnek, sietve fut oda. Mások ellenben nem szenvedhetik ugyanazon hangszereket, s ha hallják, el kezdenek ordítani és elbujnak a szögletbe.

Az elefánt minden látszólagos otrombasága és nehéz halálása mellett is nagy kedvelője a zenének. Megtanul taktusra mozogni s a zenét bögéseiével kíséri. Buffon egyszer kísérleteket tett, hogy kitanulja az elefánt izlését. A hegedűn játszott egyszerű melódiákat, úgy látszott, tetszetek az állatnak, míg a cifra váltazatok hidegen hagyták. Mikor a vadászkürtön játszottak neki egy darabot, az elefánt egész izgatottan mintegy tánczra kezdte emelgetni lábait s rőfögő, tompa hangon tudatta tetszését. Utoljára bedugta ormányát a vadászkürt öblébe, mintha magához akarná huzni a zenét, s gyöngéden legyezgette a zenészt, mintha köszönetét akarná neki kifejezni.

Plutarkus és Plinius számos adomát beszélnek el az állatok zeneszeretéről. A görög mythologia csodái, Orpheus és Arion történet eisméltódnak a középkor regéiben. Hitelesebbek az újabbkori elbeszélések, melyek a mi időnkől szólnak. Teljesen hiteles például annak a falusi muzsikusnak a története, ki késő este pityókásan tért haza egy lakodalomról a szomszéd faluból s utközben az erdőn át a farkasverembe esett. A szerencsétlen ember, ki abban a pillanatban kijózanodott, észrevette, hogy nem egyedül van a veremben, s ijedtségében rákezdte a hegedűt. A farkasnak, úgy látszik, nem tetszett a zene, mert a szögletbe huzódott és siralmasan ordított. A szegény hegedűs látta, hogy a zenétől függ élete s kétségbeesett erőfeszítéssel játszott megpihenés nélkül egész napfeljöttéig. Egyik hur a másik után elszakadt a nagy erőködésben s végre már csak egy huron játszott, mint Paganini, és annyira kimerült, hogy ájultan rogyott össze, mikor kihúzták a veremből.

Az alsóbb fokú állatok közül egy sem szereti annyira a zenét, mint a kigyó, melyet tánczolásra is megtaníthatni. A négerék füttyüléssel csalják ki őket lyukaikból s mintegy varázslat alatt tartják sipolásukkal.

Hogy a zenehangok hatást idéznek elő minden élő lényre, látjuk, tapasztaljuk; de hogyan támad e hatás, az még titok. Nem tudjuk, mikép történhetik, hogy hangok, pusztá légfuvalmak, szenvedélyeket idézhetnek elő, lelkesedést, szerelmet, gyűlöletet, lecsillapíthatják a felháborodott elmét s gyógyító befolyást gyakorolhatnak a beteg lélekre. A fődolog a hatás előidézésében hihetőleg nem a hang maga, hanem a rythmus. A természet némely mozgása ugyanazon hatást gyakorolja, a mit a zene. A hullámzó buzaföldek lassu zizegése lecsillapít bennünket, a kavicsok közt vigan lejtő patak csörgése fölvidítja a szívet.

Egy hét története.

November 13-dikán.

Az időjárás. — Szigligeti új tréfája. — A chinezer. — Kereki és élettársa. — Gábor és Ilonka. — Koltay és atyja. — Csupri és a vándorlegény. — Müller és Dorogi. — Richter hangversenye. — Liszt. — A nőképző-egylet tombolája.

Kolera, pénzsűke, csunya, rossz idő — fejünk felett az ég egy szappan-habarék, — semmi sem képes kihozni fővárosunkat az ő rendes jókedvéből, és ha nincsen nevetni való tárgy, úgy teszen, mint a bohó gyermek: maga csiklandozza magát, hogy legyen mit nevetnie. Itt van mindjárt Szigligeti új népsziműve, az „Amerikai“, ezt a darabot éppen csak a mostani idő számára írta a mi nagyérdemű pályamesterünk; ez a népszimű annyira gyalró, hogy mint olyan, valóban ritkítja párját, és szabad-e föltennünk, hogy Szigligeti, a magyar népszimű teremője, nem tudta volna, hogy az tulajdonképpen nem „Amerikai“, hanem „Chinezer“? Épen olyan kevésbé föltehetni róla, hogy jobbat nem tudott volna írni; rosszabbat, azt már bajosan, de jobbat bizony könnyen írhatott volna, de nem akart, sokkal kacagni valóbb dolog egy ilyen népsziművet látnunk a színpadon, a melyben annyi nép sincsen, mint a kis ujjam, most pedig fődolog kacagni, vigadni, feledni a tegnapot, nem gondolni a holnapra és örülni a mának, a mint csak ilyen flanelkötös világban lehetséges.

De nézzük a mesét. Van Pesten egy érdemes szabómeister, úgy hívják, hogy Kereki, (Benedek) a feleségét meg Rozáliának hívják (Szathmáryné asszony) a leányukat pedig Ilonkának (Blaháné asszony), csak hogy ez a leány nem igazi, hanem csak örökbe fogadott, de mivel hogy atyja a Dunába ölte magát, (később majd megtudjuk, mikép és miért) anyja megbujában halt meg, könyörültek rajta Kerekiék, és most gyermekül szeretik, a mi azonban nem tartoztatja a leányt, hogy Gábor (Tamási) iránt nagy szívbéli hajlandósággal viseltessék, Gábor pedig mi is lehetne más, mint szabó legény, mikor Kereki uramnak semmi kifogása a két fiatal szív szerelme iránt? Eleinte Rozália asszony sem ellenezte e viszonyt, és midőn egy amerikai ismeretlen elébb ezer forintot, majd ismét kétezer forintot küld nekik kiházásításra, — a jó emberek azon hitben vannak, hogy ezt a pénzt bizonyosan valami régi adósuk küldi nekik! — Rozália asszony ugyancsak veszi a sok vásznat a leány számára; hanem egy szép nap beállit hozzájuk a fiatal és szép Koltai Mór, a gazdag és előkelő Koltay egyetlen magzata és kezdi a szépet tenni a szép Ilonkának! A derék leány ugyan hatalmas énekszóval ajtót mutat az uracsnak; de nem úgy az anya, ennek egyszeriben fejébe száll az urhatnámság, az előkelő Koltay-családdal való összesógorosodás és ettől a pereztől fogva tudni sem akar a derék Gáborról, a két szerelmes tehát mit is tehetne egyebet, mint hogy kettősben énekeljenek, és ezt teszik is szegények, a hogy csak kitelik Allaga Gézátlól, a ki a zenét írta e népsziműhez!

Ez a zene csak olyan kevésbé népies, mint maga a mese, de ennek is meg van a maga lélektani oka. Ugyanis a Mór, atyja, egy mogorva vén csont, a ki évek óta nem lépte át háza

küszöbét, most egyszerre a derék Kereki hajlékába toppan. Valjon miféle szél hozta ide ezt az embert? Talán ujruhát akar csináltatni? Nem lehet, mert a rajta valója olyan ócska már, hogy tíz-husz évvel több vagy kevesebb meg sem kottyan. De bizonyára az a zene hozta ide. Látszik is az arcán; — épen Felekinek való egy arc — mintha örökös fogfájásban szenvedne, vagy mintha petroléumot ivott volna, olyan arczezal lép be; épen jókor, Mór fia ismét Ilonka körül forgolódik; az öregnek sem kell több, úgy megmossa a kedves fiu fejét, hogy fejjel megy az ajtónak; de Rozália asszonynak sem kell több, — ugyancsak helybenhagyja a vén zsugorit, hogy kár bizony olyan nagyra lennie; azért, hogy Ilonka az ő gyermekük, még sem az ő gyermekük, hanem uri fajta, Dorogi-vér — erre a szóra: Dorogi, az öreg zsugori szíve olyant dorog, hogy azon módon megengedi fiának, hogy vegye el Ilonkát, ha lehet, de nem lehet, mert ez most már Rozália asszonynak sem kell.

Hogy kicsoda az a Dorogi, azt is megtudjuk, elébb azonban más valakit kell bemutatnunk. Csupri ez (Ujházi) foglalkozásra nézve szabólegény, hajlamára nézve leendő színész, valójában azonban egy nagy róka, Moór Ferencz, Jágó, Biberach és Fipsz — egy személyben. Csupri is szereti Ilonkát, de — egyfelül Gábor, másfelül Mór, — hanem nem hiába Csupri az ő neve! Az egyenes út el van állva, se baj, görbe úton annál biztosabban vél czélt érhetni. Ilonka épen öltözködik esküvőre Gáborral, midőn ennek levele érkezik, melyben egy „valaki“ értesíti, hogy Ilonka titokban meghallgatta Mór, udvarlásait, és az állítólagos amerikai által küldött három ezer forint is Koltai Mór, adománya, becsülete vérdíja! És mivel hogy Gábor már a napokban is hallott valami titkos viszony-féléről Ilonka és Mór között — a borbélynál hallotta, Csupritól, a ki e levelet is iratta egy ujonérkezett vándorló legénnyel, mivel hogy maga nem tud írni — Gábor természetesen hitelt ad a levélnek és erre közte és Ilonka között újra oly jelenet ke-rekedik, a minőt ismét csak énekszóval lehet méltólag kifejezni, Allaga Géza szerzeményével.

Ezutal azonban nem énekelhetnek sokáig, mert nyomban reá megérkezik Mór, ő a vőfély, és ennek láttára Gábor nem énekel tovább, hanem egy valódi tigris módjára, párbajra hívja vélt vetélytársát. Mór eleinte neveti az ajánlatot, később azonban mégis elfogadja, és csak azon kikötést teszi, hogy amerikai párbajt vívjanak. Gábornak mindegy, amerikai, afrikai, vagy ausztraliai, csak párbaj legyen, golyót huznak tehát, Gábor huzza a feketét, és mivel hogy most már ugyis halni kell, hát elébb a korcsmába tér be, ott az ujonérkezett vándorlólegénnyel találkozik össze, és ez borozás közben eldicsekszik a levéllel, melyet Csupri vele íratott, Gábor így tudja meg Csupri ördögös mesteriségét és Ilonka angyali ártatlanságát, hanem ez most már mind késő, ő a fekete golyót huzta, neki halni kell — ezt a jelenetet sem lehet másképp hiven leírni, mint Allaga Géza zenéjével!

Még csak egyszer akarja tehát látni az ő egyetlen Ilonkáját, a mit természetesen csak úgy érhet el, ha meglátogatja. Meglátogatja tehát. Kereki házában azonban nagy dolgok tör-

téntek azóta. Tudniillik egy idegen szállt be náluk, a ki eleinte Müller urnak adta ki magát, majd azonban a gyönyörű szép Ilonka láttára bevallja, hogy ő nem Müller, hanem Dorogi, Ilonka valóságos édes atyja, nem ölte magát a Dunába, hanem csak felsőáltönyét akasztotta a lánczhid karfájára, maga pedig elszállinkozott Amerikába, hogy életét megmentse; mert tudni való, hogy neki is koczkán állt volt élete, ő is amerikai golyót huzott, az öreg Kolthayval, egykori testi-lelki barátjával, tudniillik az a gyanuja támadt, hogy ez mint jó barát, boldogult feleségének titokban udvarol, és e miatt amerikai párbajt vívtak, de nem halálos, hanem Amerikába való kimenetellel. Amerikában aztán megtudta, hogy szegény felesége bujában meghalt, tehát kivilágosodott, hogy gyanuja alaptalan, de viszsa nem jöhetvén, nem volt egyéb mit tenni, mint hogy Amerikába valami dolog után lásson, csakhamar megis gazdagodott, ő volt az az amerikai, a ki Kerekiéknek a háromezer forintot küldte (Ilonka férjhezmenetelét bizonynyal a „Rózsás napló”-ból tudta meg Amerikában), és most azért jött haza, hogy kedves leánya örömnapiján jelen legyen.

És most — minek is tovább beszélnem! Az öreg Kolthay természetesen elengedi Doroginak az amerikai fekete golyót, hiszen csakis e golyónak volt ő betegje annyi év óta! Móríc szintén elengedi Gábornak az amerikai golyót és Rozália asszony most már szintén nem ellenzi Gábor és Ilona szerelemben egyesülését — ez a mese, nemde jó hosszú? Hát még a szinpadon! Szakasztott olyan, a milyet a papák kicsi gyermekeiknek szoktak elmesélni, így késő ősszel lámpagyújtás előtt, mikor a kis gyermek egyre mondja: „Még tovább.”

A sok bohókás dolog után talán azt a mókát is megengedhetném magamnak, hogy a csak ma este megtartandó Richter-féle hangversenyről már most írjak. Tehetném azt annál nyugodtabb lelkiismerettel, minthogy a főpróba már tegnap volt, már itt is kitűnően „mentek” a darabok és Tannerné asszony is gyönyörűen énekelt; de — multával dicsérjük a napot; mátol holnapig ki tudja, mi történik még! Azért csak annyit, hogy a főpróbán maga Liszt, a kit ismét körünkben tisztelhetünk, vezényelte azt a gyönyörű Schubert-induló átíratát, a mit, a többi remekmű között, szintén elő fognak adni e hangversenyen.

E hangversenynyel nyitjuk meg az új idényt, a farsangot pedig — hogy az még kissé messze van? Igaz, nem is azért mondom, hanem csak azért, mivel a farsang első vasárnapján a nőképző-egylet nagy tombolát rendez a vigadóban, a tombolához pedig mindenféle apróságok kellenek nyereményekül. Ezeket az apróságokat maga a derék egylet is megvásárolhatná, ha véletlenül szegény árva gyermekeket ingyen-táplálékkal nem kellene ellátnia, szegény árva gyermekeket ilyen csunya, emberevő időben. Szép és dicsérendő tehát e derék egylettől, hogy inkább a jó szivekhez fordul, hogy inkább azok adják össze neki e nyereményi apróságokat. A jó szívek ellen való vétek volna: másképp cselekednie, mikor a tombola jövedelme szintén csak ama szegény árvák táplálására és ruháztatására fog fordíthatni! Nincs tehát más mit mondanom, csupán csak azt, hogy ez apróság lehet bár mi csekélység, és a ki azt átveszi, az a nemeslelkű gróf Teleky Sándorné, a ki lakik Pesten, servitater 2-dik számú házban.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

Szerdahelyi Kálmán.

Nagyon, nagyon szomorú hírrel vagyunk ma kénytelen olvasóink szívét megdobbantani. A nemzeti színművészet egyik legkitűnőbb képviselőjét: Szerdahelyi Kálmánt ragadta el tőlünk a kérlelhetlen halál. Midőn alig egy hónap előtt, súlyos szívbajában enyhülést keresendő, körünkől távozott, nem bírtunk helyet adni azon gondolatnak, hogy az, a ki még pár nap előtt annyi jókedvvel és annyi művészi nagysággal azokat a vidám, szikrázó szellemű alakokat állítá szemünk elé, örökre elbucsuzzék tőlünk; meg voltunk győződve, hogy a pihenés visszadja neki az egészséget és őt a hazai színművészetnek, a melynek oly nagy szüksége vala reá és a melyen még sok évekig a halhatatlanság babérait gyűjthette volna homlokára. De — csalódtunk, a pihenés nem adta neki vissza egészségét és a mi ohajtásainkat nem vette számba a mindenható. A nagy művész mult csütörtökön Nagybányán elhunyt. Csak nekünk halt ő meg, de nem magának, mert bárcsak 44 évig élt, mégis megszerezte itt magának a legfőbbet, a mit a föld adhat: a halhatatlanságot. Béke hamvaira!

*(Udvari hír.) Több oldalról vett értesülésekből és a budai királyi várban folyó előkészületekből azt lehet következtetni, hogy az udvar nem sokára elhagyja Magyarországot. Azt mondják, hogy ha a fővárosban 8 nap alatt a járvány meg nem szűnik, akkor királyné ő felsége Gödöllőre Görzbe, király ő felsége pedig Bécsbe költözik. Mária Valeria főhercegné szobái a budai várpalotában már be vannak zárva.

*(Jótekonyság.) Atzél Péter, aradmegyei főispán, a megyei tisztviselők nyugdíjára évenként 500 frtot ajánlott föl mindaddig, míg a megye élén álland. — Győr megyében a pusztagyiczi tanyán b. Bésán János eselédei gyermekeinek egy csinos iskolát allított fel, és annak nem csak minden szükségletéről gondoskodik, de még az iskolába járó gyermekeket is teljesen ellátja tanszerekkel. — Vladár Ervin — mint már mult számunkban röviden érintettük — az oraviczai kerületben közelebb megválasztott képviselő, e reá nézve örvendetes alkalomból, az oraviczai polgári iskola alapnak 2000 forintot, továbbá a steierlaki jótekonny-egyletnek 200 frtot, és az oraviczai kerület többi iskoláinak 1200 forintot, végre egyéb közhasznú intézetekre 300 forintot, összesen négy ezer forintot ajándékozott. — A debreczeni színház e hó 8-diki előadása 105 forint 60 krajczárt jövedelmezett a pesti népszínházra. — A kolozsvári egyetemenél Biasini Domokos 400 forintos alapítványt tett.

*(Mult kedden) ismét volt róka-vadászat, melyen a király és királyné is megjelentek, Lipót herczeg kíséretében. Ő felségeiket 50 lovas ur fogadta Káposztás-Megyernél, kik mindannyian vörös frakkban voltak kiöltözve. — E róka-vadászat egyike volt a legfényesebbeknek a jelen idényben. A gyűlhelyen, Káposztás-Megyernél mintegy 50 urlovas várta ő felségeiket, kik 11 órakor Lipót bajor herczeg kíséretében kocsin megjelentek, azonnal készen tartott lovaikra ültek és a legnagyobb érdeklődéssel kísérték a vadászatot. Három órakor ő felségeik kocsin visszatértek megint Gödöllőre. — Gróf Andrássy Gyula, ki a legjobb lovasok közé tartozik, e rókavadászat alkalmával elesett lovastul. Meg is sérült nya-

kán, de szerencsére csak könnyedén s már este megjelenhetett a színházban. — Mult pénteken Gödre ment a rókasztár-sulat. Reggel 11 órakor volt az indulás vasuton, mely külön vonattal szállította el az egész csapatot, lovaikkal, ebeikkel és peczéikkel egyetemben. Palotánál csatlakoztak a vadásztársasághoz ő felségeik is, kik nagy kedvvel vesznek részt a mulatságban s 3000 forinttal járultak a költségek fedezéséhez, a tagsági díj — az egész idényre, mely rövid vagy hosszú lehet, a fagyos napok távolsága szerint — 200 forintba menvén fejenként. A királynő, kinek kitűnő, merész és kecseljes lovaglását általános bámulattal említik a jelenvoltak, rendkívül élvezi a tréfát, nem riad vissza az esőzéstől (mult kedden is ázott órákon át) s mindig elől megy, árkon, sővényen át, s mosolyog, ha lova megsiklásán (mi megtörtént egyszer) követői megjágnak. — Ő felségén kívül csak egy nő volt a társaságban, s ez is csak egyszer, Auersperg hercegnő, kinek lovaglási ügyessége szintén nagy elismerést nyert.

*(Az országos magyar gazdasszony-egylet) november havi választmányi ülésében a nagy számmal beérkezett árva-leány felvételi kérvények közül, hely szűke miatt csak három vétethetett tekintetbe, míg a többi előjegyztetett. Hálásan vette a választmány megboldogult Kárász Anna végrendeletileg hagyományozott 1000 forintnyi adományát, Pestváros tanácsától 250 forintot, mely összeg azon kegyeleti 1000 forintból utalványoztatott, melyet Thonet ur jótekonny czélú egyletek javára a hatóság rendelkezésére bocsátott; Győry Pál urunk hatvan-utczai koltjában az egylet részére felállított perselyből újlag 38 frt 76 krt., Hasek Mária k. a. (Nyitráról) két aranyát a legszorgalmasabb két árvagyermek részére, és Prückler J. 5 frt ajándékát; nem különben örömmel vette a tudósítást, hogy kegyelet-adománykép a Margit-sziget gyógyviz-forrásánál a nyári időben 366 frt jött be, mindezen kegyes adományokért nyilvános köszönetet szavazott. — Uj tagnak Liszy Istvánné, Sebők Imréné és Nadányi Albertné választmányi tagok által bejelentetett: alapítónak báró Bánhidya Vilma, Kohn Anna, Szeremley Sándorné Biharból és Pilassanovics József 100—100 frttal, rendes tagnak Walther Mihályné. Végre a kiállítással megbízott Simig Istvánné és Frank Józsefné urnők jelentése olvasatott fel, mely szerint kiállító volt 135, kiknek kiállított remek tárgyaiból több a bécsi világkiállításra küldendőnek íteltetett. Bevétel volt 1628 frt 26 kr., kiadás 369 frt 17 kr., maradt tisztán 1259 frt 9 kr., ideszámítva azon 400 frtot, melyet a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter ur kegyeskedett a költségek fedezésére utalványozni, valamint a felülfizetések: ugymint Hoffmann 25 frt, Kenessey Kálmán, Máday Izidor, Braun Alajos, Somssich Pál, Fáy-Halász Ida, Vojuolovits, Koczó Pál, A. N., Királyi Pál, Harkányi 5—5 frtjával váltották jegyeiket és többen 4, 3, 2 és 1 forintjával, mindezen kegyes adományokért, valamint: Kraczk Jakabné, Bécsi-Hiloczky Ilona, Szabó József, özv. Hertelendy Károlyné unokáival: Róza és Irén, a pécsi jótekonny nőegylet választmánya, Kovács Gáborné, Vári-Sárközy Paula, Braun testvérek, Halbauer Alajosné, Jancsa Lajosné, Rálik János, Sponner Ferenb, Várady Gáborné hölgyeknek, az egylet javára átengedett kiállítási czlkkekért, ugyszintén Légrády testvéreknek az oklevelek díj nélküli kiállításáért az igazgató választmány hálás köszönetet szavazott; nemkülönb Simig Istvánné és Frank Józsefné rendezőknek, a t. cz. nagyközönségnek szíves részvételeért és az országos magyar „Gazdasági Egylet“ elnökségének a „Köztelek“ termeinek szíves és készséges átengedéseért.

*(Richter hangversenye) — a mint az „Egy hét törté-

neté“-ben érintve van — mult szerdán nagy és díszes közönség jelenlétében nagy sikerrel ment végbe a vigadó nagy termében. Előadatott Weber „Euryanthe“ nyitánya, utána Tannerné asszony Stradella XVII. századbeli egyházi dallamát énekelte, igen kedvesen és általános tetszés mellett. Ezt követte a Schubert-induló, Liszt gyönyörű átiratában. (A maestro, ki mult hétfőn érkezett vissza fővárosunkba, szintén jelen volt a hangversenyen és szemmel látható meglepéssel követte az előadást.) Az utolsó mű végre Beethoven pásztorsymphoniája volt. Magáról a hangversenyről elégnék tartjuk csak annyit mondani, hogy Richter újra igazolta mesteri nevét, a klasszikus zeneműnek minden részlete hiven és szelleműk egész teljességében zendültek el a hallgatóság előtt, pedig — ezuttal egyetlen egy Wagner-darab sem volt a műsorban, és mint halljuk, a következő két hangversenyben is csak egy-egy Wagner-művet szándékozik fölvenni. Alaptalan tehát azon állítás, hogy Richter csak a Wagner-művek iránt tud lelkesülni. Lelkesül ő minden zene iránt, a mi igazán szép és nagy, azért — szeretnénk tőle egy-egy kis magyar zenét is hallani. Akadna abból is, egy kis jóakarat mellett.

*(Major Béla) korán elhunyt fiatal írónk sarköve mult szombaton állítottatott föl a kerepesuti temetőben. Midőn erről az illetőket tisztelettel értesiteném, kedves kötelességemnek ismerem, nyilvánosan köszönetet mondani az elhunyt fiatal író tisztelőinek, kik e siremlék felállítására szükséges összegeket kezeimhez juttatták, valamint Borszék Antal urnak, a ki elhunyt barátja iránti kegyeletből, a legnemesebb készséggel támogatott a siremlék elkészíttetésében. A begyűlt pénzösszegekről, a mint a számlákat kézhez veszem, a mi hihetőleg e napokban meglesz, nyilvánosan fogok számolni. Emilia.

*(Kazinczy Ferenc emléke.) Toldy Ferencz megjárta Széphalmot Skalnitzky építész kíséretében, és Kazinczy mauzóleumát, valamint a többi épületeket, a Pesten elterjedt hírekkel ellenkezőleg, a helyzethez mérve, a legjobb rendben találta. A siron még most is virágok díszelnek, s az emlékkő is régi épségében áll. Skalnitzky dicsőreleg nyilatkozott a mauzóleum fölött, melynek csak be kell fejeztetni, hogy a látogatóra kellemes benyomást tegyen; s ez idő már nincs messze, mert az akadémia e kegyeletos helyet a jövő évben teljesen rendbehozni szándékozik. — A napokban a magyar földhitelintézet egy megbízottja érkezett Széphalomra, hogy Kazinczy Ferencz széphalmi, illetőleg bányácskai birtokát, melyet az akadémia eladóra tett, megbecsülje. Magától értetik, hogy csak a külső birtok fogna eladatni, míg a mauzóleumot magába ölelő beltelek melléképületeivel együtt a nemzet elidegeníthetlen örök tulajdona marad és egy tervben már régen készen álló parkká fog átalakíttatni.

*(Lendvay Márton), jeles színészünk, hosszas betegeskedése után már javuló félben van, habár még huzamos ideig lesz szüksége, míg annyira erőhöz jut, hogy újra láthatjuk a színpadon. A mióta beteg, azóta nem láttunk tragoédiát, sőt még nagyobb alakítási erőt igénylő más darabot sem. Ilyenkor látjuk aztán, mit birunk benne, mikor nélkülözni vagyunk kénytelenek, nem csak az ő játékát, hanem egy egész színműi fajt, s kénytelenek vagyunk beérni selejtebb műsorral és másodrendű színészek játékaival az ő szerepkörében.

*(Gróf Károlyi Istvánné) védnöksége alatt Uj-Pesten Fröbel-egylet alakult, és e derék egylet ma, vasárnap, a gyermekkert alaptőkéje növelésére, az uj-pesti lövonatu vasutindóház termében hangversenyt ad, melyben több műkedvelőn kívül a pesti nemzeti dalkör, Huber, Schönan, Kittl, Posser Gy.,

Hirschfelder E., Fayl Fr. urak, továbbá Tordayné, Groysz, Bucher urhölgyek s több mások részt fognak venni. A műsorozat igen érdekes, és hiszszük, hogy a derék rendező bizottmány tagjainak fáradozásait siker fogja koronázni.

*(A kolera.) Pesten e hó 13-dikától 14-dikéig összesen 26 új eset merült fel, ezekkel együtt az összes betegségi létszám volt 97, ezekből meggyógyult 6, ápolás alatt maradt 89, meghalt 2. — Budán e hó 13-dikán 20 új eset merült fel, az összes betegségi létszám pedig az nap 170 volt; ezek közül meggyógyult 39, ápolás alatt maradt 120, meghalt 11. Látni való tehát, hogy a járvány már szelidebb lefolyásu.

*(Naptárak) a jövő évre is nagy bőségben jelentek meg Heckenast Gusztáv kiadóhivatalában. Még a fiatal olvasókról is gondoskodva van, kiknek K. Beniczky Irma „Ifjúsági naptár“-t állított össze rövidebb elbeszélésekből, kisebb ismertető cikkekből, tréfás költeményekből és más apróságokból. Ára 50 kr, — a „Magyar nők naptár“-a is e szorgalmas író nő szerkesztette, jó ízléssel közölve benne közhasznú cikkeket, és kellőleg ellátván azt gazdasszonyoknak való rovatos táblákkal. Ára 60 kr. — Erős vászon kötésben jelent meg a „Gazdák jegyzék-könyvecskéje“ s a magyar és német nyelvű „Határidő-naptár“, mely az ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdasztek, utazók és üzerek használatára van szánva. Mindkettőhez üres papírlapok vannak mellékelve, s az első ára 1 frt 40 kr, a másodiké 1 frt 20 kr. — A „Nemzeti nagy képes naptár“, melyet Áldor Imre szerkesztett, bő tartalommal s diszes fametszetekkel jelent meg. Cizmikéül Kaulbach „Arbuez Péter“-e van mellékelve, s a naptár legérdekesebb része az, és illusztrált története. Ára 1 frt. — Megjelentek továbbá: a „Falusi gazda naptára“, szerkeszti Dr. Farkas Mihály. Ára 80 kr. — „Új honvéd-naptár“, szerkeszté Áldor Imre. Ára 60 kr. — Végül a „Barát-fülek naptára“, melyről azonban legjobb — semmit sem szólni. Ára 50 kr.

*(Vegyesek.) A kecskeméti nőegylet e hó 24-dikén saját jótékonyági alaptökéjének gyarapítására tánczestélyt rendez az ottani kaszinó nagytermében, mely ugy a kilátásba helyezett multság, valamint a jótékony cél tekintetéből bizonynyal igen látogatott lesz. Belépti díj 1 frt. — Zalamegye baksai kerületében Királyi Pál, Abrudbányán pedig Pogány választottak országgyűlési képviselőkné. Mind kettő deákpárti. — Kerkápoly Károly pénzügyminiszter, a Veszprémből érkezett hirre, hogy édes anyja aggasztólag megbetegedett, e hó 11-dikén reggel a fővárosunkból haza utazott, mult csütörtökön azonban már visszatért a fővárosba. — Tisz a Lajos miniszterről azt a hirt közli egy német lap, hogy József főherczeg udvarmesterének volna kiszemelve. — A pesti nemzeti dalkör folyó hó 30-dikán, Huber Károly karnagy vezetése alatt dalestélyt rendez. — A Tóvölgyi-féle aláírás tárgyában, mint a „P. L. közli, megindított már a sajtóbirósági vizsgálat. A pesti sajtóbiróság vizsgáló bírása megkapta már az illető utasítást. Csakhogy ugy látszik, ez aláírási felhívással valaki felültette a közönségét, miután az állítólagos kibocsátók legnagyobb része azt állítja, hogy nem irta alá. — A tervezett ujszínház ügyében a jövő hóban enquettet hívnak össze szakférfiakból. Ezek fogják megállapítani: hol, és mikor építsék az operaházat, melyre Pesten oly nagy szükség van. — Pest város költségvetésében a tanügyre 1,158,542 frt van előirányozva, és habár ez összegnek két harmada, 5 új iskola építésére fog fordíttatni, még mindig eléggé szép összeg az, a mit Pest város nevelési célokra fordít. — Singer Ödönt, a jeles hegedűművészt, a jövő hét elején várják Pestre,

egy pár hangverseny rendezésére. — Francisics Mihály szegszárdi magánzó, (64 éves), ki a mult héten gyermekei látogatására Pestre jött, ugy eltűnt, hogy azóta gyermekei mit sem tudnak róla s a legroszabbbtól tartanak. — Táborcsky és Parsch zeneműkereskedésében megjelent: „Farsang után“ csárdás, zongorára szerzé Joó Károly. Ára 60 kr. „Schneeballe Quadrille“, Offenbach hasonnevű operette-je után irta ifj. Fährbach Fülöp. Ára 60 kr. — „Ein Mann, ein Wort.“ Polka française, Katzau Lajstól. Andrassy grófnak ajánlva. Ára 50 krajczár.

*(Rózsás napló.) Hajnik Irma kisasszony, az elhunyt Hajnik Pál, 1849-diki rendőrfőnök bájos leányát, a napokban jegyzé el Kallina Károly gödöllői uradalmi főerdősz. Az esküvő január 18-dikán lesz Gödöllőn. — Cze ha Károly pénzügyi fogalmazó néhai Kövér János hétszemélynök özvegyét: Valkovics Anna urhölgyet jegyzé el e napokban. — Nagy-Bányán e napokban fényes családi ünnep volt. Zsiga Miklós nagybányai kir. ügyész tartá esküvőjét Gajzágó Kristóf földbirtokos kedves leányával: Teréz kisasszonnyal. Az esküvőt nagy lakoma és táncz követte. — Szilágyi Lajos m. kir. segédmérnök (Szilágyi Virgil fia,) e hó 18-dikán tartja esküvőjét Kaszál Aranka kisasszonnyal Kompolton. — Fehér Miklós pesti mérnök ur, mult hétfőn vezette oltárhoz Babarcon Blasovits Alvine kisasszonyt Pozsegáról. Esküvő után Angliába utaztak. — Czelder Márton, felső-bányai lelkész, kedden tartá esküvőjét Roncsik Emilia kisasszonnyal, a nyírmegyesi ref. lelkész leányával. — Husztról írják, hogy Medveczky Mihály törvényszéki bíró Háfnecz Anna urhölgyet, Ágoston Ede városi főjegyző pedig Esztegár Anna kisasszonyt, jegyzé el.

*(Halálozások.) Alsó-Dason e hó 8-dikán temettek el egy szép és művelt fiatal leányt: Oláh Ida kisasszonyt, ki e hó 5-dikén élete virágában, 19 éves korában esett a tüdő-kór áldozatául. Koporsóját a lesujtott özvegy anyján kívül, kinek nincs több gyermeke, nagyszámu közönség kísérte ki mély részvét mellett az alsó-dabasi temetőbe. — Ormós Sándor, Aradmegye főszolgabírája, e hó 8-dikán, 55-dik évében inlázban meghalt. A boldogult általánosan becsült, munkás hazafi volt. — Medve Márton, Biharmegye volt táblabírája, életének 82-ik évében e hó 12-én Pesten meghalt. — Nagyváradon Rádl István, Rádl Ödön író társunk atyja, e hó 11-dikén 63 éves korában tüdőszélhűdésben meghalt. — Dobokán e hó 6-dikán temették el a 16 éves korában elhunyt Máthievics Marit. — Alvinczről írják, hogy egy derék magyar ember s családapa: Hidvégi Károly egy tüszurásból eredt bajban elhunyt, 56 éves korában, az egész környék mély sajnálkozására. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Az arcz szépítéséről.

A tiszta folyó vagy esőviz a leghathatósabb szépítő szer. Mindamellet az azonban csak egészséges arczbőrnél elegendő annak gyakori használata, mig kivált városi embereknél olyan ritka az egészséges arczbőr, hogy szükséges azt mesterséges módon jobban megtisztítani a füst és por behatásától, a mint azt a tiszta víz képes. Sétahelyeken, tánczmultságokon, a színházban és mind olyan helyeken, a hol sok ember gyűl össze, a por mélyen ülepedik le a bőr pórusaiba, ezekből támadnak aztán foltok, fekete pontok, melyek gyakran egészen elrutitják a legfrissebb arczbőrt is. Ezen frissességet és tisztaságot

az ugynevezett gold-cream hathatósan mozditja elő, és azért leírjuk e kenőcs készitési módját, melylyel naponként este lefekvés előtt gyengén be kell kenni az arcot.

Készítéséhez pedig e következők kellenek:

10 lat édes mandulaolaj

2 $\frac{1}{4}$ lat eczet halzsir

1 lat fehér viasz

$\frac{1}{2}$ lat dőlni viz és

$\frac{1}{4}$ lat benzóecseppek.

Legelőször is az olajat, viaszot és a halzsirt egy tiszta porcellán edénykébe kell tenni, melyet langyos vízbe állítunk. Ezen edényt a tűzre kell tenni, míg a zsír és olaj egészen szétolvadtak, azután a zsiradékot kőmoszába öntve, meg kell hűlni hagyni, de aztán a moszártörővel olyan soká keverni, míg tökéletesen simává nem lesz. E keverés alatt kell lassanként a rózsavizet, a benzóecseppeket és kölni vizet belé csepegtetni. Minél hosszabban keverjük, annál fehérebb és jobb lesz a crême.

Nemzeti színház.

November 9-dikén: „Ördög Róbert,” Meyerbeer operája. — November 10-dikén: „Az amerikai,” Szigligeti népszínműve. — November 11-dikén: „A három kalap,” francia vígjáték. — November 12-dikén: „Lalla Rouck,” Dávid Felician operája. — November 13-dikén: „Egy szegény ifjú története,” Feuillet drámája. — November 14-dikén: „Don Sebastian,” Donizetti operája. — November 15-dikén: „IV. Henrik király,” Shakespeare drámája.

Divattudósítás.

Az olcsóbb pamut bársony, mely folyvást nyer jobb készítése által, mindinkább lehetővé tette, hogy a bársony ruhák annyira divatba jönnék, mint eddig még soha. A kinek az igazi bársony felette drágának látszik, angol vagy német bársonyból is készíthet magának ruhát, és szép ruhát fog nyerni. Bizalmasan azonban meg kell sugnunk t. olvasónőinknek, hogy a bársony ruha csak karcsu nőknek ajánlható, miután a bársonynak azon előnye és hátránya is van, hogy az alakot terjedelmesebbé mntatja, és így testesebb hölgyek jól teszik, ha csak a szoknyát készítik bársonyból, a derék és tunique pedig készüljön cashemirből vagy selyemből, a mi ugyis nem csak előnyös, hanem még divatos is. A bársony ruhákra csak sötét színek veendők, mint például sötét olajzsin, bronzöld vagy barna mabszin, aczólászürke, gesztenyesszin, szilvakék vagy sötét gránátvörös. Diszítésül prémszegélyzet, vagy prémről készült rojt lesz leginkább divatban, ámbár még a tollak sem multák idejüket. A préme nézve az idén a fekete, fényes prém divatosabb a világos színűnél.

De mielőtt még a prémes öltözékek lesznek a legkeresettebbek, addig is még könnyebb szövetek kerestetnek, könnyű posztó felöltők, vagy cashemir, flanel gallérok, dolmányok, melyek gazdag sujtásoszuksal élénken emlékeztetik a magyar hölgyeket az oly hamar ietűnt „magyar öltözékekre.”

A himzett ruhák és felöltők jelenleg a legkedveltebb tárgyak, a himzés lehet a ruha színében, vagy élénkebb kiállítású. A szoknya alja lehet egészen sima, de annál diszesebb aztán a tunique és derék diszítése. A fekete selyemcsipke is előtérben áll ismét ruhadiszítésekül használva fel, a mi csakugyan emeli a ruhák szépségét.

A bő felöltőkön kívül, melyek nem a ruha szövetéből készülnek, háromféle costumeket viselnek: a blouse-forma lengyelkét, az ékbe vágott lengyelkét (polonaise) és a lebentyüs derekat. Az első forma, mely övvel szorul a testhez, legjobban áll magas, karcsu nőknek, a kinek előnyére válik ama néhány könnyű ráncz, a második forma telt hölgyeknek, míg a lebentyüs derekat akár ilyen, akár amolyan termettel megáldottak viselhetik, mert mindenkinek jól állanak.

Mai mellékletünk: egy kis gyermek-kötő, melynek melléklésére több felől fel lettünk szólítva. E köté készülhet fehér chiffonból, csipkével, himzéssel vagy szép gép varrással diszítve, vagy szörkelméből rühekkal körülvéve. Kis fiuk és leánykák egyaránt viselik ezen előkötőket.

Számrejtvény.

Vörös Juliskától.

21. 22. 23. 24. 8. 26. Szabadság, szerelem kedves csalogánya,
1. 2. 3. 4. Erő, nagyság képe, erdők koronája;
5. 6. 11. 20. 7. 8. 9. Jó embernél áldás, átok rossz kezében,
13. 14. 9. 12. 15. 36. Nem fél a haláltól, a ki ebben pihen.
27. 28. 17. 16. 29. Csunya nevű hegye szép Erdélyországnak
18. 19. 10. 30. Ez mondta: „Jó remény”-t a „Veszély” fokának,
33. 34. 31. 32. Gömbölyű test, ölni és játszani használják,
35. 28. 37. Ezzel az emlések magokat táplálják.
5. 25. 23. Ez a némaságnak mindig jelképe volt,
1—38. Vörösmarty Mihály írta e szép vers-sort.
Megfejtési határidő: december 19-dike.

A f. é. 42-dik számban közlött számrejtvény értelme:

B a b é r.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Báthori Zsigray Istvánné, Erdensohn Emilia, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Brocken Kováts Emma, Benedikovics Róza, Csorba Ilona, Moesz Gézáné, Bárány Aranka, Felvinczy Mariska, Mandl Ida, Rojtán Mari, Radován Vilma, Perisics Ilka, Kalla Mihályné, Hencz Honória, Guba Czelli, Csikós Anna, Szmodics Gizella és Irma, Madarász Ernesztin, Ambrózy Juszina, Bárándy Gizella, Schütz Lóra, Várhalmy Berta, Gyura Janka, Pásztelyi Danielovich Emilia, Jaczkovich Velyáczy Anna, Ratkovszky Mari és Vilma, Kovács Sebestény Ilon, Bocsor Apollónia, Paraicz Ilka és Teréz, Török Regina, Belbe Jánosné, Marosy Hermin és Etelka, Szobovits Katinka, Vadász Luiza, Kacsóh Zsuzsa, Faller Kaszap Róza, Barthalos Vilma és Etelka, Kiss Antónia, Oszlányi Mari, Sarkadi Irma, Eperjessy Emilia, Lazur Lajos Anna, Jánossy Lajos, Tamásy Juliska, Boros Mariska, Vágner Paula, Löffler Szidónia, Glucsák Rezoné, Pajor Mari, Vörös Juliska, Horváth Leona és Fizolla, Miksáfy Lipótné, Pukán Ilnczky Julia, Kiss Lőrinczné, Korbuly Fanni és Anna, Dzsinih Pencz Mária.

A 40-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Ratkovszky Mari és Vilma, Lazur Lajos Anna, Vagner Paula, Glucsák Rezoné, Korbuly Fanni és Anna.

Tartalom.

A gyönyör, az irigység és a hit, Tóth Páltól. — Még ne taszits el, Prém Józseftől. — Egy cserép virágról, P. Szathmáry Károlytól. — Felhők, Nemes Alberttől. — Leonardo da Vinci, Nemes Ödöntől. — A zene a természetben. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélék. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Egy kis gyermek-kötő szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:
bútya utca 24-dik szám alatt,
földszint.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

47. SZ.
Novemb. 24-kén.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrajzokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
megfizetése félévi járattal köteleztetést
foglalt magában a lap irányában.

Az angol nők újabb diadalai.

A nőemancipáció kérdése Angliában mindinkább s mind több gyorsasággal hatol előre. Legközelebb november 6-dikán Manchesterben egy női gyűlés határozottan és teljes önbizalommal sürgette jogait. Még fontosabb az, hogy Anglia egyik legtekintélyesebb politikai egylete, az oxfordi „Union Debating Society” legközelebbi gyűlésén a jelenlevők két harmada (és pedig tisztán férfiak) kimondta: hogy ész és természet követeli, miszerint a nőknek teljes polgári jog adassék. Skótszágban egymásután jönnek létre a női gyűlések. Az edinburgi társaság legközelebb nyolcz gyűlést tartott, melyből hét minden tekintetben igen sikerült s a nőkérdés általa hathatósan előmozdított. Különösen kitűnt buzgalma folytán az „Oban Times” ifjú szerkesztője.

A manchesteri gyűlésen a hírneves Bright is felszólalt s az egylet törekvését igen észszerűnek és mérsékeltnek találta, s egyszersmind megígérte, hogy e fontos kérdést újlag felhozza a parlamentben, a hol az tudvalevőleg áprilisban — habár nagy erkölcsi nyereséggel is, — egyelőre megbukott. Bright elmondta azután, hogy a nők emancipációja, mely ellen alapos érveket felhozni lehetetlen, a nemzetet a legnagyobb áldással fogja elárasztani.

A társaság lapja ezuttal egy érdekes költeményt is közölt a történelemben szerepelt nőkről, mely buzdítás akart lenni arra nézve, hogy a nőknek szavazatjogot adjanak. A költő előszeretettel rajzolta a szabadság hősnőit, Jaeltől Corday Sarraultáig, „kiknek szavuk egyházi tekintéllyel birt s kiknek tettök, ha kegyetlennek tünik is fel, az igazság és jog mély érzelmére mutat.” Felemlíté még különösen Erzsébet királynét s

kormányzata által bizonyítja, mily mértékben képes a nő is politikai jogok élvezésére.

E tekintetben nemcsak Angolország dicsekszik hatalmas királynővel, hanem ha Magyarországon Mária Teréziát nem vesszük is, a külföldet megelőztük annyiban, hogy itt Rudolf császár 1606-ban Thurzó Györgyöt Árvavármegye örökös főispáni méltóságával ajándékozta meg, az örökösödést még a leányára is kiterjesztette, a minthogy már 1621-ben ugyanazon Thurzó György özvegye, férje és fiának halála után, tényleg főispánná lett, az esküt letette s e hivatalt 1626-ban történt haláláig becsülettel viselte.

Közlöttük e cikket, — melyet baráti kézből vettünk — nem azért, mintha azt akarnók, hogy mi nők itt Magyarországon szintén politikai jogokat követeljünk, hanem egy azért, mert lapunk irányánál fogva általában kötelességünk, figyelemmel kísérni az ugynevezett női kérdés minden mozzanatát; másodszor pedig is főleg azért, hogy kimutassuk, mennyire távol vagyunk mi még az alapjában conservatív Angolországtól. A mi minket illet, mi — a mint azt már számtalanszor kinyilatkoztattuk — határozottan ellene vagyunk nemcsak attól, hogy a magyar nők olyan szélsőségekre, a milyen a politikai jogok követelése, elragadtatni engedjék magukat, de annak is, hogy a nők egyáltalában a politikába avatkozzanak. Szavazatjogot és minden más állampolgári jogot nézetünk szerint csak azok követelhetnek, a kiknek az állam önálló munkálkodásra tért adott és módokat nyújtott, és épen ez az, a miben mi nők az utolsó parasztnál is hátrább állunk. Igaz, hogy a népnevelés

nálunk még felette el van hanyagolva, de azért az utósó parasztnak is van házikója, földeskéje, a mit kizárólagos tulajdonának nevezhet, és van olyan munkaköre, melynek számtalan közérdekei folytán az államegész egy részének érezheti magát, és ezen tudat elhanyagolt iskolai nevelés mellett is elég józan felfogást és gondolkodási érettséget fejthet ki benne, hogy a polgári jogokat teljes mértékben igényelhesse és gyakorolhassa. Nem úgy nálunk a nő; ennek, állampolgári értelemben véve, semmi jog- és munkaköre nem lévén — hogy csak egyet említsünk, bár milyen vagyonos legyen is, még sem váltóképes — az államérdekek józan mérlegelésére szükséges kellékek legfőlegb is csak kivételes egyesekben lehetnek meg, a tulajnyomó nagy többségnél azonban szükségkép hiányozván, hiába is adná meg nekik a törvény a politikai jogokat, az életben nem igen vehetnék hasznukat, és azért — minek is volna nekünk azokért törekednünk?

Hanem a mi után annál erélyesebben kell törekednünk, azok az emberi jogok, vagyis azon jogok, hogy testünk és lelkünk minden tehetsége munkára képesíttessék és hogy tér és alkalom adassék nekünk a hasznos munkálkodásra, a becsületes kenyérkeresésre. Leánygyermekjeink ép olyan alaposan taníttassanak, mint figyermekeink, és a ki mit tud, azt értékesítse is. Mindössze is ennyi az egész, a mi után nekünk törekednünk kell, és ha válllvetve, egyesült erővel törekszünk e célra, — mellettünk szól az erkölcs és a közszükséglet — rövid időn bizonynyal siker is jutalmazza törekvésünket.

Szerkesztő.

Künn üldögélünk...

Nyírák Lajostól.

Künn üldögélünk, nesztelenül, szótlan,
Az árnyas lugas lombjai alatt,
Mindent, mi szép, mi édes, átöleltünk,
Az üdvösségnek temploma lett lelkünk,
S ajkunk hiába keres szavakat.

A szél susog, a lombok egyre zugnak,
Ág ránk hajol, virág felénk nevet,
A nap bucsut int a felbőkön által,
S fölzeng a titkon epedő madár dal
Lugasunk rengő lombjai felett.

S leszáll az est, s szelid, áldó kezével
Fölénk ezüstös, hűs fátyolt terít,
Elalszik a bú, néma lesz a bánat,
S a szürkület, mely körülöttünk támad,
Lezárja a virágok szemeit.

S mi itt merengünk, és ha sziveinkbe
Beláthatna egy földöntuli szem:
A könnyeseppben, mely szemünk pilláján van,
Mosolyunkban s e titkos némaságban
Te rád ismerne: boldog szerelem!

Egy szegény ember.

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

Szeszélyes, bolondos áprilisi nap volt. Az egyik perczben sütött a nap s a járó-kelők karjaikra akasztották felöltöket, a másikon nyakon önté őket az eső, a harmadikban elkapta a

szél kalapjaikat s karikázva végig kergeté a locs-pocs uton. . . . A nők ez utóbbi támadás ellen biztosítva voltak, ha csak chignonjaikat nem érte baj; de már az ellen nem védhették magukat, hogy a goromba szél köpenyükbe kapaszkodva, a fejük tetejére ne rántsa azt.

Jól tette. Hadd érezzék ők is, mi az a szeszély, mi férfiak eleget érezzük.

Ama napon, melynek eseményeit itt vázoló, újabb bizonyosságot nyertem erről. Különbben magának a szeszélyes időnek köszönhetem, hogy e szeszélyes történetet megirhatom. . . .

Meglehetősen lehangolt kedélyállapotban voltam (rám az idő mindig nagy befolyással van) s a főváros utcáin andalogva, egy rám nézve nagyon kellemes, de kétes sikerű szándokkal foglalkoztam, midőn az eső hirtelen utolért s végetvetve minden tépelődésemnek, a legközelebbi vendéglőbe hajtott.

Épen jókor volt: ebédet rendeltem. Az idő szeszélye oly nagy, hogy képes parancsolni az embernek: hol és mikor ebédeljen. . . . E közben visszatértem ismét merész tárgyamra s mire véget ért, szándékom már-már határozattá vált s bizonyos önelégültséggel hajtottam le egy pohár bort, mint a ki nagy munkát végzett.

Nagy munkát is végeztem; tessék elhinni! Nem tréfa dolog az, kérem szépen, midőn az ember egy szándékot határozattá változtat lelkében; s hozzá még az olyan szándékot, melynek kivitele életkérdés! Szivarjának mennyi karikázva hőmpölygő s lassan-lassan elenyésző füstfellegét kell szemlélnie, míg azok segítségével támpontot nyer, mely szilárdabb legyen, mint ama füstfellegek! E közben mennyiszer jut eszébe az, hogy minden csak füst, mely kiszáll, jó kedvében bukfenczeket vet, gomolyog, terjeszkedik s végre nyomtalanul a semmiségbe vesz! Aztán mennyi erőlködés, mennyi nyugalom és izgatottság szükséges arra, hogy az ember minden ellentétes érzelmeit s gondolatait átszűrje ama szitán, melynek neve: itélet! . . .

A szellemi szítálás fölötté igénybe vehette érzékeimet, különben észrevettem volna, hogy asztalom felé néhány idegen közeledik; így csak akkor ébredtem föl merengésemből, midőn egy reszkető, ideges nő hang e szavakat intézte hozzám:

— Ugy-e, kérem, e helyek nincsenek elfoglalva?

— Nincsenek; méltóztassanak, — válaszoltam nem minden zavar nélkül.

Két hölgy s egy férfi állt előttem, s szavaimra azonnal helyet foglaltak. Őket bizonyosan a szél és por kergette ide.

Azonnal kevésbbé kényelmes helyzetbe tettem magam s a szivarfüstöt az ellenkező oldalra fujtam. . . . Okom volt rá, hogy előzékeny legyek. A két hölgy igen csinos volt, s öltözkük után előkelőknek látszottak.

Az, a kinek ideges, reszkető hangja oly sajátságosan érintette fületem, közvetlen mellém telepedett, míg a másik hölgy velem szemközt, a férfi pedig féloldalt foglalt helyet.

Néhány pillanatig vizsgáltam mind a három arcot, s egyszerűen tudomásul véve azt, hogy a kopaszos férfi meglehetősen kedvetlen, az átelleni hölgy igen élénk tekintetű s szomszédnőm, idegessége mellett, nagy mértékben szomorú: tovább folytattam gondolkodásomat.

Meg kell jegyeznem, hogy a két nő sokkal szebb volt, semhogy meg ne érdemelték volna hosszas figyelmemet. Én csupán azért vontam el róluk bámulatomat, mert a k o r csupán egy nő szépségeért rajongtam, most pedig egyikeért sem, s — fájdalom! — úgy hiszem, hogy életemben nem is fogok többé rajongani soha!

Ha szép esőben elköltik ebédjüket, vagy rám nézve valami érdektelen beszélgetést folytatnak: egy perczig sem időztem volna tovább, hanem egy néma fejbólintás- vagy kalapbillentéssel eltávoztam volna. . . De a három idegen csakhamar leköté a figyelmemet. Kűn pedig zugott a szél s egész por-oszlopokat hevenyészett a levegőben.

Maradtam.

Az idegenek érdekes beszélgetést folytattak. Érdekes volt pedig azért, mert titokteljes volt; a mi rám nézve, — ki a női gyöngeségek amaz egyikével, melynek neve: kíváncsiság, föl vagyok ruházva, — ingerlő hatással bírt.

Egy palack bort rendeltem s feszült figyelemmel hallgattam a beszélőket.

— Itt sincs, sehol sincs! — mondá szomorú szomszédnőm, mialatt bágyadt tekintetét végig járatta a termen s az előtte levő ételből csak igen keveset evett. — Én már belefáradtam, holnap haza megyek.

— Csak légy türelemmel, Regina, — szólta a másik hölgy. — Innen elmegyünk Budára, Sándor elvezet minden helyre.

— Ei, ei, — dörmögött a kopasz férfi, a nékül, hogy fölnézett volna.

— Ne mennék a kávéházakba? Valamelyikbe csak elmehetett. Hová is szokott járni, Sándor?

A kopasz férfi egy ismeretes helyiséget nevezett meg; aztán fejét rázta s érthetetlen káromló szavakat mormogott.

— Hátha csakugyan Bécsbe ment? — kérdé rövid szünet mulva az élénk tekintetű hölgy, kinek arcán olyasmit véltem láthatni, mi a kárörömről emlékeztetett.

— Jaj! édes Klotild, én megbolondulok, megőrülök! — fakadt ki reszkető, halk hangon szomorú szomszédnőm. — Itt is, Budán is, Bécsben is! Hát hol? hol? — s piczi kezével idegesen csapta kését az asztalra.

A kopasz ember fölnézett s ismét lesüté tekintetét. Klotild ajkán egy hamis s elfojtott mosoly lebegett, mely rám igen rossz hatást tett; s néhány perczre elhallgattak mindnyájan.

— Hátha mégis jó lesz távsürgönyözni? — szólalt meg ujjal Klotild s egyenesen a kopasz férfinak nézett.

— Jó lesz, — dörmögött az s étkezését abbahagyva, jegyzőkönyvet vett elő: — Hol is lakik Lajos?

A szomorú hölgy Bécs egyik utcáját s abban egy ház számát nevezte meg.

— Csak távsürgönyözz nevemben. Ird meg, hogy kérem . . . hogy könyörgök neki . . . jöjjön rögtön . . . rögtön! . . . Vagy mégse! legyen ipam neve aláírva, . . . Így . . .

A kopasz ember szó nélkül jegyzett.

— Tán mégis jobb volna, ha te írnál neki, — mondá Klotild. — Hidd el, ő szeret, s ha te írsz neki, visszajön. . . . Biztosítlak.

— Biztosítlak, Klotild, jobb lesz, ha nem Regina ír neki. Egy nyomorult, tehetetlen ember soha sem érdemli meg, hogy az, kinek felsőbbségét elfoglalta, meghajoljon előtte.

— Nagyon szigorú vagy, Sándor, — mondá Klotild élénken. — Mindent összevéve: Regina a hibás. Ő nagyon méltatlanul bánt vele. A dolog nem jutott volna ennyire, ha ő okosabb.

Szomorú szomszédnőm hirtelen fölkelt. Mintha lelki furdalást vagy megbánást érzett volna, oly ingerült arccal nézett körül.

— Hová? — kérdé tompa hangon a kopasz férfi.

— Jertek. Siess Sándor. Menjünk.

Klotild most már nem fojtotta el mosolyát s kevésbé mult, hogy föl nem nevetett.

Kezdtém boszankodni e nő fölött, mert tisztán észrevettem, hogy a szegény Regina sorsa iránt kárörömmel viseltetik. A szomorú hölgyet szívemből megszántam.

— Jertek, vagy magam megyek, — szólta még ingerültebben.

A kopasz férfi valamit mormogott, s aztán kifizette az ebédet s boszusan fölkelt.

Mindhárman sietve távoztak. Én álmélkodva néztem utánuk.

A különös eset, melynek fűtanuja voltam, sajátságos benyomást tett rám. Egész bensőmet izgalomba hozta. Lehajtottam egy pohár bort s újra fölvettem kedves témámat. De a gondolatok szanaszét kergették egymást agyamban. A szomorú asszony ideges arcvonásai s Klotild kiálthatatlan mosolya, melyben annyi guny ragyogott, mindig előttem lebegtek. S a mint tovább merengtem: kétségbeesve vettem észre, hogy elhatározásom lassan-lassan megsemmisül, mint szivarfüstöm gomolygós karikái. . . Midőn az utósó is szétfoszlott a levegőben s a szivarvéget az asztal alá dobtam, szándékom is eltűnt, mintha soha sem feküdt volna lelkemen.

Kűn nem hallatszott már a szél sivitása s a nap erősen szórta sugarait az ablakokra. Nem tudom, miért, de olyan megelégedett, olyan könnyűnek éreztem magam, mintha valami súly esett volna le szívemről. Kifizettem az ebédet és elhagytam a vendéglőt.

Az idő csakugyan megváltozott. Kellemes, tavaszi szellő lengedezett s hívólag intett ki, a szabadba! . . .

Engedelmeskedtem e szeszélyének s a városligetbe mentem. Utközben szinte rösteltem, hogy felöltöt s esernyőt is hoztam magammal. Semmi szükség sem volt rájuk.

A liget élénk volt s a zivaj, a lárma az öltözékek ezer színe, az ébredező természet örvendező hangjai — minden, minden, azt mutatta és sugta: milyen szép az élet, milyen szép a szabadság!

A köröndön túl egy elhagyatottabb sétányon jártam föl s alá, egy ismeretes dalt dudolva, mely most oly jól egyezett lelkületemmel. . . .

Egyszerre csak megzörrennek a fák lombjai s boszorkánytánczat járva, nagy hahotával megrohan a szél, kísértetve a zuhogó záportól. Gyorsan kifeszítém esernyőmet s a legközelebbi fa alá menekültem.

Alig álltam itt egy pillanatig, midőn a sáros uton egy fehér kalap jön felém bukfenczezzve. Néhány ölnyi távolságban, a szakadó eső közepette, egy férfi iramodott utána.

Megszántam szegényt s nyakon csíptem szőkevény kalapját. Az idegen megköszönte. Én észrevettem, hogy nem rossz néven venné, ha esernyőm felét följátnám neki, azért meghittam sátoromba. Ő elfogadta.

Miután mindketten az idő áldozatai voltunk, közös egyetértéssel e zsarnokunkról beszélgettünk, cseppet sem törődve, hogy már mindenki előtt nevetségessé vált beszéd tárgy.

Természetes, hogy az időről a nőkre tértünk át. Illetőleg én mondtam egy kopott hasonlatot, mert társam nem szívesen beszélt róluk. Ezt abból a fanyar mosolyából vettem észre, mely ajkain lebegett, midőn a hasonlatot mondtam. . . .

Csakhamar azonban ő is élénkülni kezdett s egész buzgalommal ócsárolt — „minden fehér cselédet.“

— Á propos! uram, — mondá hirtelen: — nős ön?

— Nem.

— Bravó! Végre találtam egy becsületes embert. Ne nézen rám oly hidegen, uram, s engedje meg, hogy ismételjem: ön becsületes ember!

Mást nem tehettem, mint mosolyogjak: De ez a váratlan módor meglepett.

— Uram, — szolt aztán meleg bizalommal — engedje meg, hogy bemutassam magam. Szabad kérdenem, kihez van szerencsém?

Megmondtuk egymásnak nevünket.

— Ah! Tihamér? Ön is Tihamér? Bravó! — s druszám szemei csillogni kezdtek.

Az idő azalatt megváltozott ismét. Közös egyetértéssel engedtünk kegyének s egy vendéglő felé haladtunk. Sietve mentünk, nehogy megbánja nagylelkűségét s visszavonja azt.

A vendéglő zsufolva volt. Alig találtunk helyet. Végre egy sarokba szorultunk s ott, úgy a hogy, kényelembe helyeztük magunkat. Új ismerősöm bort hozatott s némán hajtogatott le egy pohárral a másik után.

Észrevettem, hogy valami fölött mélyen gondolkozik. Szemlátomást elkedvetlenedett s mindig álmosabban pillantott rám. Csak néha szólalt meg.

Ez az ember most kellemetlen benyomást tett rám. Ellankasztott engem és önkénytelenül vizsgálni kezdtem.

Középtermű, mintegy harmincz éves férfi volt. Barnás fürtei rendetlenül lógtak le homlokára, szemeiben kihamvadó tűz csillámlott s arcán bágyadt halványság folyt végig. Ajkai felett a legkedvesebb, legcsintalanabb bajusz hegykélkedett, melyet életemben láttam s melyért, mint tapasztaltam, a nők rajongani szoktak. Torzonborz szakállá erélyt fejezett ki, mindazáltal egész kifejezésén bizonyos szelidség nyugodott s hangja is olyan volt, mint amaz embereké, kik nagyon ritkán haragusznak. Valami sajátságos zsibbadtság volt egész lényén, s a mint egykedvűen nézte az előtte álló poharat, olyan hatást tett rám, mint egy elítélt, ki megadta magát sorsának...

Kellemetlen gondolatok ébredtek sorsának...

Ez az ember bizonyosan nagyon szerencsétlen. Hisz neve-tése is oly erőltetett volt, s jó kedve is mily gyorsan elszlott! De miért is örült meg annak, hogy Tihamérnak hívják engem? S miért örvendett, hogy nőtelen vagyok? Csak nem hiszi azt, hogy sorsosára lelt bennem?

E gondolatoknál ismét szándékom jutott eszembe... Elgondoltam, ha ez az ember nem állna így egyedül, ha valami társa volna, — hisz mennyire megörült, hogy velem megismerkedhetett! — Bizonyosan nem lenne oly szomorú...

Lassan-lassan beborult ismét az ég; szándékom pedig egyre világosabb lett előttem.

Sajnálni kezdtem, hogy egy szerencsétlen eset meghallása ennyire kételkedővé tudott tenni. Nem találtam helyemet. Valami hajtott, valami kergetett. Társam tompa zsibbadtsága, néma álmodozása türehtlen lett rám nézve. Futni szerettem volna tőle... messze, messze, hol mosolygó arcot látok, mely nevet, ha nevetek, és örül, mikor én örülök.

Távozni készültem. Társam szótlánul nézett rám.

— Isten önnel, uram, — mondtam szívélyesen — örvendek, hogy...

Új ismerősöm hirtelen fölriadt álmodozásából s rám mereszté üveges szemeit.

— Ne menjen! — mondta majdnem parancsolólag — ne menjen, uram. Maradjon még...

— Sietős dolgom van. Lehetetlen!

— Kérem önt, uram, maradjon! Szeretnék valamit mondani önnek... valami pompás... De mégse! — szakította félbe hirtelen beszédét s elereszté kezemet. — Isten önnel!

Elsiettem. E szavak, ez izgatott beszéd még jobban kergettek. Ez egyszer visszafojtottam kíváncsiságomat és elmentem. Csak minél messzebb legyek tőle!

Bejártam az egész ligetet. Az a furcsa társaság, melylyel ebédeltam, s az a szomorú férfi nem ment ki emlékezetemből. Bizonyosan őt is valami szerencsétlenség érte, mint a szomorú Reginát, s azt akarta nekem elbeszélni... Nem, nem, én nem akarom, hogy az ő könnyei ismét eloltsák a lobogó lángot, mely most újra felgyult szívemben. Én el vagyok határozva, s most vége minden tépelődésnek!...

A körönd igen népes volt, mert este felé az idő derültnek, s állhatatosnak mutatkozott. Körülsétáltam néhányszor ama boldog hiedelemben, hogy a sok érdektelen arc között föltalálom azt is, mely iránt egyedül érdeklődöm, s melynek szeretetre méltó tulajdonosnője folytonos küzdelmeimet okozza... A kételkedés sötét órájában olyan édes lett volna rám nézve az ő nagy kék szemeibe nézhetni, melyek a menny tisztaságát tükrözik vissza; jó lett volna ártalan kacérságát nézni, mely fölviannyoz és kibékít egyaránt, s olyan boldogító lett volna ajkaimhoz emelni kezét, azt a piezi, hófehér kezét, mely az ég áldásait osztja nekem, s melyből mégis féltem, hogy valamikor ostorom-má válhatik!

Hasztalan volt!

Az a nő, ki büszkeséggel mondhatta magáról: a föld ke-rekségén én vagyok az egyedüli, kit ez a sötét ember szeret; én vagyok az egyedüli lény, ki iránt ez a kételkedő ember többet érez, mint rokonszenvet: még ez a nő sem volt itt!...

Lehangoltan, kedvetlenül mentem haza felé.

Ilyen sötét hangulatban mit is keressen az ember ott, hol mindenki mulat?... De hát otthon mit keressek? Nem ölne-e meg az unalom és kétségbeesés?

Hol van az az ember, a kivel én most szórakozni tudnék? Hol van az a lény, kiben föltalálnám képmásomat? — az én sötét képmásomat, kinek borus lelke egyezzzék az én felhő bari-totta lelkületemmel, ki nem örül, nem ujjong s jó kedve suga-rai nem égetik fíjő beusómet?...

(Folytatása köv.)

A m e g t é r t.

F. Farkas Erzsébettől.

Egy éj meghozta csendes álmomat,
Háborgó szívem megpihent,
Nem érzek már tengernyi kinokat,
Imádni kezdem, a mi szent;
Még kérditek a kárhozottat,
Éjére világot mi hozhat?
A megtisztító szerelem.

Az óra lassu percekben haladt,
Midőn szemem még nyitva volt,
A lét öröme messze elmaradt;
Körülöttem minden kiholt.
Lelkem salakkal volt befedve,
Hogy lett volna repülni kedve,
Midőn szárnya földhöz tapadt?

És álmodám, hogy a menny kapuját
Lengő szeráfok őrizték;
S bünterhelt lelkem zárandokutját
Szellemujjal kijelölék.
S én durva mezben, szőrcsuhában
Utaztam szerte a világban,
Számommal a port csókolva fel.

Fáradt voltam, harcizom nehéz vala,
Utam az éjben elveszett;
Levágott az időnek vihara
S testem mindögyre gyöngy lett.
Már vártam, lélekben megtérve,
Hogy talán a mennyet elérve,
Végre még is boldog leszek.

És ime, a végtelen éjszakát
Hajnal festi át csendesen!
Megláttam egy angyal szemcsillagát,
Mely rám tüzelt szerelmesen;
Mögötte volt mennyem kitárva,
Bele vitt, és keblére zárta
Az üdvözült imádkozót!

Leonardo da Vinci.

Nemes Ödöntől.

(Vég e.)

Olaszország meghódítása után 1796-ban Buonoparte konzul többekkel a „Santa Maria della Grazie” kolostorát is meglátogatta. A mű szépsége által elragadtatva, térdein irta meg a napi parancsot s abban megtiltja katonáinak ezen hely elrombolását. Elégge sajnós, hogy a nagy hódító nem érte el nemes célját, mert kevéssel a francia csapatok kivonulása után a refektorium széna-raktár és istállóul szolgált. Beauharnais Jenő később ezen vandalizmust ismét jóvá kívánta tenni; a terem kitisztított és a fal mellé alkalmazott magaslat tisztábban engedélt láttatni e festvényt, mindemellett is Leonardo műve igen sokat szenvedett és a műtörténetnek ezen szép lapja ma már inkább rom, — bár töredékeiben is nagyszerű — mégis kevésbé alkalmas Leonardo da Vinci lángeszének megítélésére.

Kitűnő másolatai részben kipótolják a veszteséget; a Louvreban levő ugyanis a XV. századból eredt s állítólag Leonardo legjelesebb tanítványának ecsetje alól került ki.

IV.

A francziáknak Olaszországba két egymás után történt betörése Leonardo da Vinci sorsán sokat változtatott. Még Sforza Lajos székvárosából elmenekült művészünk, de szomorú napokat élt s bár megrendelésekkel elhalmozák és a hódolat legszembeszökőbb jeleivel tüntették ki: Milánóhoz nem birt többé vonzalommal s így csakhamar Flórenczbe tért vissza. Itt készítette legjobb műveit. A csodálatra méltó Mona Lize képét, mely inkább Jokonde név alatt ismeretes; „Hiuság és szerénység” című művét; egy Keresztelő szent Jánost s egy Magdolnát. A nagy művész, — kinek ez időben Borgia Cézár volt pártfogója — most több összefüggéssel dolgozott. Nem mintha egyetlen szakmára szorítkozott volna, mert egész buzgalommal tanulmányozta a boncztant s tizenhárom kötetnyi munkát írt, melyek egyszersmind irodalmi műveit képezik. Ezen kéziratokból egy kötetnyi a párisi könyvtárban van letéve s mint Leonardo da Vinci mindenik írott műve, úgy ez is keletiesen jobbról balfelé van írva.

Majd megszűnt Leonardo a művészvilág egyedüli uralkodója lenni. Csakhamar feltűnt Rafael; Michel Angelo pedig Flórenczben dolgozott.

A flórenczi főurak a tanácsház diszitására két képet szántak, s ezek egyikét Michel Angelonál, másikat Leonardo da Vincinél rendeltek meg s a tárgy választását a művészekre bízták. Michel Angelo a pisai háborúból választott egy jelenetet, Leonardo pedig Sforza Ferencz életéből. Mindketten egészen elzárkózottan dolgoztak vázlateikon. A műértők ítéletei szerint, mind két festvény mestermű volt s különösen Leonardo művében vonta magára a közfigyelmet egy csoport, mely egy széttépet zászlóért hevesen küzdött. Többen azt állítják, hogy ezen mű befejezetlen maradt, minthogy Leonardo egy általa készített lakk miatt elrontá azt.

Majd Flórenczét is elhagyta, hol tizenhárom évet töltött vala s Medici Gyula meghívására Rómába ment. X. Arszlán, Medici Gyula fivére tartá ott ünnepélyes trónfoglalóját.

Leonardo már nem volt többé fiatal, mindamellett kisem értett jobban ahoz, mint ő, hogy mikép kell egy hosszú ut egyhanguságát megrövidíteni. Találékony szelleme ezer meg ezer módot talált a mulattatásra. Most viaszkból készített madarakat, melyek oly könnyűek valának, hogy a leggyöngédebb érintésre is önként fölemelkedtek. Majd egy gyíkhöz erősített szárnyakat, melyek a szemlélőknek a legsajátságosabb látványt nyújták. Más alkalommal az ember számára iparkodott szárnyakat gyártani és igen sajátságos, hogy ezen eszmére iratiban gyakran visszatér.

X. Arszlán Leonardot készséggel fogadta s nála azonnal egy madonnát rendelt meg, tehát a festészet azon neméből, melyben csak Refael mondható vetélytársának.

De ahelyett, hogy a festész dologhoz látott volna, egy folyadék készítésén fáradozott; ugyanis ezen folyadékkal akarta a madonna képét bevonni. Ezen munkában elmerülve, lepte meg őt X. Arszlán, midőn műtermét először meglátogatta.

— Ez ember mitsem fog végezni, — szólt a pápa, miközben elégtelenül távozott, — ő művének befejezésére gondol, mielőtt hozzá fogott volna.

A pápa másnap Michel Angelot hivatá magához, ki fiatal-ság, kitartóság, de különösen hasonlíthatlan tehetsége által tűnt ki. Ugyanazon nap Leonardo egy fehér és zöld selyembe burkolt és a francziák czimeres pecsétjével ellátott iratot kapott. Száműzetett.

V.

Kevéssel később egy kis kíséret által körülvéve, két lovas férfi tűnt fel Páris kapui előtt; a fényes kíséret daczára is nem lehetett ezen férfiakat magas rangú uraknak tekinteni. Egyikök, egy csinos ifju, a flórenczi kereskedők öltözetében, a másik egy agg férfi volt, sötét és hanyag öltözetben. Fején fekete posztó sipkát viselt, míg fehér szakállá öszszekuszált tincsekben öveig nyult le, úgy, hogy egy öreg druidához volt hasonló. Az ősz férfiban bizonyára senki sem ismert volna ama fényes lovagra, ki harmincz évvel ezelőtt a szép Leonardo névvel tartá bevonulását a milánói udvarba.

A múlt időben látszott merengő fiatal társa, ki több mint tanítványa, — fogadott fia volt. Hogy merengéséből fölébreszse, a legragyogóbb képeket tárta föl előtte, mind ennek daczára is nem jött mosoly Leonardo da Vinci ajkaira.

— Kedves Francesco, — szólt az ősz — te hiába kísértesz engem elkápráztatni; érzem én jól, hogy birodalmamnak ma-holnap vége van.

— Oh, mester! annak birodalma, kit az ég kegyeivel annyira elárasztott, örökké fennálland, — szól lelkesülten a fiatal ember.

— Mit ér az ég adománya, ha nincs annak sikere, mely gyümölcsözővé tegye? Hasonló az a földbe elrejtett kincshez, vagy a tenger fenekére elmerült gyöngyhez.

— Ezen szavak legkevésbé sem illenek reád, kedves mesterem, mert többet kisért tette, mint te.

— És senki sem dolgozott összefüggéstelenebbül, senki sem engedte át magát annyira a képzelőtehetség szeszélyeinek... ah, hány művem maradt befejezetlenül... az utósó vacsora, a bölcsék imádása, Mona Lize.

— Oh, mi ezen festvényt illeti, arról csak te mondhatod, hogy az befejezetlen, mert annak felfogása utánozhatatlan, és a munka tökéletessége oly nagy, hogy úgy szólva, a vér folyását láthatni az ereken, hajszálait megszámlálhatnák és a bőr lyukacsait észre vehetjük.

— Talán igazat szólasz! Ah, én a művészetet kívántam megifjítani, ha minden dolgozatom, minden gondolatom egy cél felé irányult volna; én korszakomra gondoltam.

— Nem régiben nem úgy emlegettek-e, mint a festészet új korszakának alapítóját? Mert ez ideig egyedül te valál képes mesterműveket alkotni, anélkül, hogy az antikokat utánóznád; és mindenki kérdi, hol vetted mintáidat?

— A természetben, fiam, ez szolgáltatja nekünk a legtökéletesebb jellegeket, mert ez mindig hű. Hányszor nem szolgált mintául egy imádkozó leány, midőn madonnáimat alkotám! Hányszor nem láttuk az elítélteket a vesztőhelyre kísérni, hogy vonásaikból az irtózatot, ijedséget és lelkifájdalmat felfogjam és visszatükrözzem!

— Igen, mester, — válaszolt Francesco, — mi egyszer meglestünk téged, midőn egy sereg pórnépet gyűjtöttél magad köré, kiknek ártatlan csodálkozásait és szívből szakadt hahotáit a te vidám beszédeid idézték elő; a jó földészeknek még csak eszük ágában sem volt, hogy ők neked most ülnek.

— S éppen ezért hasonlíthatlan előképeket szolgáltatottak. Igen, gyermekem, tanulmányozd a természetet, kísérsd meg a kifejezés pillanatában azt ellesni; kerüld a tárgyak összehányását, vetését, mert jobb, egy műben kívánnivalót hagyni hátra, mint részletek által a szemet kifárasztani; hacsak lehet iparkodjál a magasztosságig fölemelkedni, hogy az isteni fenség kifejezését visszaadhasd. Hihetőleg én is ezen pontos megfigyelésnek köszönhetem néhány becses művem alkotását.

— És szellemednek, mester, mit sem köszönsz?

— A szellem szent szikra, mely az egész természetet áthatja, mégis hányszor nem tévedne, ha az észszel frigyre nem lépne! Ne feledd el, fiam, ne feledd el ezen mondatot sem, mely jelígem vala: „Lassan siess, tovább érsz.“ Egy valósággal szép mű soha sem volt egy napnak szüleménye. Én Mona Lize képen négy évig dolgoztam.

— És mennyire ügyeltél arra, hogy a szép flórenczi nőt a hosszas ülés ki ne fárasztja! Zenészekkel mulattatád és oly emberekkel vétetél őt körül, kik vidám beszédek által figyelmét lebilincselék, ezért nem veszté el a minta egy percig is természetes és kellemteljes állását és az arczképből mesterműlőn. Oh, ki csak egyszer is látta Jokonde mosolyát, soha sem fogja azt többé elfeledni.

A beszélgetés tovább folyt, míg az utazók a Louvreba értek.

I. Ferencz várt Leonardora, ő hívatta magához a festészt, hogy a művészek és költők számát növelje, kik udvarát Par-

naszszá alakították. Mihelyt az őszt megpillantá, fölemelkedett, hogy eléje siessen és míg karjait nyújtá feléje, így szólt: „Ön az, kedves Leonardo, mi láttuk műveit Olaszországban s értjük önnek becsét.“

A tisztelet és leereszkedés eme nyilvánítása mélyen megindíták az őszt férfit és megédesíték a száműzetés keserűségeit. Csakhamar Cloud kastélyban lőn elhelyezve, és I. Ferencz több megrendelést tőn nála, de ennek dacára is mindvégig megmaradt azon szokása, hogy művei festését félben hagyá, így több művet készített anélkül, hogy csak egyet is befejezett volna, úgy hogy Francziaország Leonardotól csak egyetlen befejezett művet bír s ez a Louvreben levő „Szép vasárúrszó.“

Ez időben a nagy művészt mély vallási érzelmek lepték meg, annyira, hogy a katolika vallás szertartásainak pontos megtartása idejének nagyobb részét elfoglaltá. Így tölt el három év, midőn május 2-dika reggelén 1519-ben I. Ferencz királynak sietve hírvil adák, hogy szeretett festésze, a nagy Leonardo végórájához közeledik. A király azonnal fölkel, hogy agg barátját meglátogassa. Ezen sietség néhány jelen volt fiatal nemest mosolyra készített, mire a király ezen megjegyzést tevő: „Uraim, én nemesekeket, sőt nagy urakat is képes vagyok teremteni, de hasonlót ahoz, kit most el fogunk veszteni: csupán az Isten képes.“ Midőn a király a haldokló szobájába lépett, Leonardo fölvetette volt az utósó kenetet. Melzi Francesco karjai közt tartá a szeretett mestert. Leonardo megismeré a belépő királyt; felséges pártfogója jószágán mélyen megindulva, még egyszer minden erejét összeszedve, fölemelkedett fekhelyéről, de ezen megerőtetés az utósó életszikrából is megfosztá őt s élettelenül esett vissza felséges barátja karjai közé.

I. Ferencz Melzit nem akarta azon vigasztól megfosztani, hogy mesterének szemeit befogja. Az ifju ember átérezte ezen derék kötelességet és a nagy művész porhüvelyét egészen utósó elszállásolásáig Amboisebe, a Szt.-Flórián templomig kísérte, Leonardo da Vinci sirfeliratát ama vigasztaló latin mondat is képezte, hogy: egy király karjai közt végezte be életét, valódi vigasz, mert ezen király barátja volt.

Leonardo da Vinci vagyonát, minthogy nőtlenül halt el, fivére öröklé, Melzi pedig a részére jutott vázlatokat állította össze, melyek élénken tanuskodtak arról, hogy Leonardo da Vinci a festészetben mily magas fokra emelkedhetett volna, ha a kitartás szellemével egy uton halad.

U t i n a p l ó m b ó l .

Kalocsa Rózától.

Velencze, szeptember hó 6-dikán 1872.

E lapok szerkesztője szíves volt engem nem rég felszólítani, hogy irjak a lapja számára ismét egyszer, mert már a nevelésügyről régebben nem közölt cikket. Ejnye! gondolám, hát én nem is tudnék másról, csak a nevelésügybe vágó cikket írni?! Azért is, a miért ő engem csupán csak nevelőnőnek és semmi egyébnek nem hisz, jelen soraimban még csak érinteni sem fogom a nevelést vagy tanítást; először, hogy megmutassam, hogy mást is tudok írni — habár szerintem nagyobb dicséret alig lehet, mint ha valakire azt mondják, hogy jó tanító s illetőleg nevelő; — másodsor pedig azért nem írok nevelési dolgról, mert most*) s z ü n i d ő van, majd itt lesz nem sokára október 1-je, és a tisztelt olvasó közönség halálból irántai figyel-

*) Tudniillik midőn a cikk iratott.

memért, hogy komoly, tárgygyal nem untatom, sok, sok leánykát hoz hozzám iskolába és kosztára is.

Biz én nem is bánám már, ha itt volna a munkaidő, ha 70—80 leányka újra köröttem zsi bongna s én örülhetnék haladásuknak, mulatságaiknak. Ah! mégis szép egy tanító élete! Mennyi szellemi élvezetet nyer — ha mindjárt sok bajs nehéz munka után is — a kötelesség teljesítésének édes érzete által s azon tudatból, hogy nem él hiában!...

Jaj! bocsánat, elfelejtém, hogy Italia örök kék egéről ragyogó s forró nap süt le élem, s piczi kert rácsozatán keresztül látom, hogy Adria zöld és kék zománczos hullámain sötét színű gondolák siklanak el zajtalanul előttem, s hogy én Velenczében vagyok s csak lelkemet ragadta el az emlékezet a kedves otthon — iskolám falai közé.

A szerkesztőnőnek igaza van, nem is vagyok én más, csak tanító!...

Az ut fáradalmait valamennyire kipihenve, kis utitársammal — egykori növendékemmel — ma reggel mi is egy gondolába ültünk. Keblünket emelé azon tudat öröme, hogy mi most Velenczében vagyunk, ama városban, melynek oly óriási történeti multja van, melynek minden kődarabja egy monumentum, melyhez még képzelet sem kell, hogy a legregényesebb s költőibb alakokkal benépesítse; itt maga e nép élete csupa költszet, maga a város létezése, helyzete nem a valóságé, hanem a költszeté; csupa tündérmese e nép multja, teljesen átfutotta minden lépcsőjét annak, mit a költő képzelete, mint a földön létezhetőt teremthet. A legmagasztosabbtól a legszebbtől — a legirtóztatosabbtól a legundorítóbbig.

Siessünk tehát először is a Márktérre, melyről azt mondá 1-ső Napoleon: Szépségénél fogva megérdemli, hogy az ég maga szolgáljon neki boltozatul; siessünk tehát a Doge-palotába is, a tizek tanács-termébe, a sohajok hidjára...

Igy is utasítottuk a sajkást, de ő a teljes meggyőződés hangján mondá: Előbb a San-Maria glorioso templomba kell menni s meg kell nézni Tizian és Canova emléksobrát. Nohát, Isten neki! hisz egy pár percczel később is mehetünk a Szent Márk-térre.

Elindulánk a Canal Grandon, márvány paloták között, de e palotákat megbarnította az idő, kihaltak belőlök a büszke nobilek, a száradokra készült márvány-épületek daczolnak ugyan az idő emésztő fogával, de diszítésük elavult; szépek, hatalmasan szépek, szokatlan formáikkal, s homlokzatukon ott van az arisztokratikus bélyeg, mely ugyanazon hatást tette reám, mint mikor egy előkelő és gazdag arisztokratikus család elszegényült tagja, a jelen hitványságát takargatni akarván, csak őseiről, csak a néhai nagy urakról s előkelő rokonságáról beszél, azt hívén, hogy fényt derít általa magára is... pedig csak a maga parányiságát és szegénységét tünteti ki erősebben! Ugy e város is, jelent nem mutathat föl, mert az a dicső multtal szemben, nagyon hitvány, tehát minden lépten-nyomon csak az elmultra emlékeztet.

Igen, Velenczének csak multja van!

De e mult csakugyan fényt, de olyan fényt, mely a gondolkozónak fáj — fog még vetni reá századokon, sőt tán ezredéken keresztül is...

Gondolánk egy szintén ószerű külsővel bíró templom előtt állt meg.

— Ez a San Maria templom — mondá vezetőnk, a mint a gondolából a márványlépcsőre kisegített.

Beléptünk azonnal meglepett bennünket a templomnak komoly, de mégis derült tekintete; mert bár a tizenharmadik században épült, a sok fehér márvány s itt-ott alabastrom-osz-

lopok oly kedves derültté teszik, hogy az ember egy kis jelent vél maga körül látni, míg a szt. Márk-templom olyan hatást tett rám, mintha valahogy a tizenegyedik századat élnék s engem, a tizenkilencedik század gyermekét kóbor szellemnek idecsaptak volna, ki nyugtalanul kísért és sehol sem találja helyét!

A templom többi műkincseit mellőzve, tekintsük meg először is Tizian emléksobrát. Én ezen elnevezés alatt valósággal szobrot képzeltem, s ime, mit látok? Az agg mesternek a templom jobboldali falába van egy oly nagy emlék állítva, melynek felső része majdnem a templom boltozatát érinti!

Legfelül a szürke granitból faragott nagyszerű siremléken, ott áll a szárnyas oroszán — Velence czimere — büszkén fölemelt fővel, kiterjesztett szárnyakkal, alatta Tizian szobra, dicsfénytől környezve, lábai alatt domborműben három leghiresebb festménye: krisztus mennybemenetele, Péter mint martir, és szt. Laurentius kinszenvedése.

Ez óriási s minden legkisebb részletében művészi kivitelű szoborművet Zandomeregghi és fiai készítették s az ember elgondolkozik fölötte, vajjon az agg festőnek, vagy a szobrászoknak nevét dicsőíti-e jobban e remekmű?

Az emléket 1-ső (nekünk V-ik) Ferdinánd állíttatta Tiziannak.

Hanem most Canova emléksobrához!

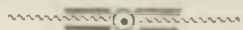
Megbízták volt Canovát, hogy csináljon egy Tizian-emléket; az ihletett szobrász fellelkesült e szóra, s hatalmas lelkének egész erejével ragadta meg az eszmét, a mintázat készen volt s im, a halál egy fuvallatára a művészi kéz élettelenül hanyatlott alá.

De a hálás Velence parancsára Canova tanítványai a mintázatot hamuszín granitba faragták s mintha csak lent maradt volna a nagy szobrász szelleme tanítványainál, az öreg mester mintájához méltóan készítették azt el és csak egyet változtattak meg, a Tizian mellszobra helyett Canováét faragták reá, s odaírták: „Canovának a szobrászok fejedelmének emlékére.“

Az egész egyszerű gula alakú, háromszögű granitlap (az átellenben levő Tizian-emlékkel megfelelő magasságban); e sima lap közepe táján van egy kis ajtó, hihetőleg Canova sirboltjába vezet; az ajtó fölött ott van Canova dombormű mellszobra. Az ajtót egyfelől a halál angyala és a szárnyas oroszán foglalják el; a halál angyala lefordított fáklyával és oly szomorú fájdalmas arccal, mintha ő maga is busulna tétlen. Az alak gyönyörűen van kivite. Mellette hever a szárnyas oroszán, Velence, fájdalmában teljesen kimerülve, szárnyalankadtan hull alá, első lábait az „arany könyvre“ fekteti, s fejét lábaira hajtva, szemeit lehunyja s oly kimondhatatlan szomorúságot tükröz vissza arcza, a minőt általában szobrászati műben, s különösen állati alakban soha sem hittem volna lehetőknek. Az egész alak fekvő helyzetben van, de a nagy gyászban kimerülve, ellankadva.

Az ajtó másik oldalán a muzsák közül hárman, két kisebb férfialak kíséretében közelednek a sirhoz; ezeknek arcán is erősen ki van fejezve a gyász — pedig különben mily istenien szépek! — Közökben virágkoszorút hoznak, megkoszoruzni egyik testvérök sirját. A két fiú fáklyával jön utánuk.

Az egésznek hatása magasztos, egyszerűségében mennyire felülmulja a Tizian emléksobrát — pedig ez nagy szó, mert ez is remek... de nem Canova lánglelkének műve! Tizian az egész azt a benyomást teszi az ember lelkére: Lássátok Tizian a miénk volt! Canova emlékszobra — különösen a szárnyas oroszán — ezt fejezi ki: Elvesztettük őt!

Egy hét története.

November 20-dikán.

Szerdahelyi Kálmán halála, temetése és halhatatlansága.

A „Hirvivő“ írója szíves volt fölmenteni engem azon szomorú kötelességtől, hogy Szerdahelyi Kálmán haláláról tudósítsam e lapok olvasóit. A súlyos veszteség feletti fájdalom még most is rajta fekszik ugyan szívünkön, de legalább képesek vagyunk már gondolkodni is felüle. És — csak most érezzük, hogy nemcsak nagy művészt, hanem — a mi talán nem kevésbé nagy ritkaság napjainkban — egy nagyon jó embert is veszítettünk el benne: nem tudunk másképp gondolni reá, mint szeretettel és nem tudunk megbarátkozni azon tudattal, hogy csakugyan elvesztettük őt örökre. Folyvást mintha körülöttünk volna, mintha arcát látnók, azt a rendkívüli szép főt, azzal a tavaszi derűvel az ajkak körül, azzal a nemes büszkeséggel a magas homlokon, azzal a nőiesen meleg tekintettel lélektalt kék szemeiben, azokkal a keresetlen és mégis finom modorokkal és azzal a gyermeteg vidor kedélylyel, melylyel a hol csak megjelent, jókedvet gerjesztett maga körül. Ilyen volt ő, mióta csak ismerjük, husz és egy néhány év óta; mondják, hogy az idén 43-ik évében járt, de csakis művészetén látszott meg a férfikor ereje, minden másban a fiatalság virágzó deliségének mintaképe volt — hogyan barátkozhatni meg tehát azzal a gondolattal, hogy meghalt?

Nem is halt ő meg; a miért, hogy a földön nem jár többé, még most is él ő azok szívében, a kik szerették — és ezek száma oly nagy, mint a hányan ismerték — és csak ilyen alkalmakkal érezzük igazán, hogy élni és szeretni tulajdonképpen csak két különböző szó, de egy fogalom. A kit nem szeretnek, az az ember nem él, csak létezik; lételemének senkinek sem örül, elköltözését senki sem veszi észre; egy árnyék árnyéka, mint Shakespeare mondja; míg a kit szeretünk, az nem tud meghalni; ha elköltözött tőlünk, még csak annál jobban szeretjük, csak azt a sok édes örömet érezzük, a mit neki köszönünk, és a míg a mi életünk tart, addig tart az övé is, mi bennünk; az ég, mely fejünk felett boltozódik, a tó mélységében tükröződik vissza; ilyen tükör a szeretet, és a mely embert még akkor is szeretünk, mikor már nincs többé, az az igazi ember, ilyen ember volt Szerdahelyi Kálmán; még a ki egyben-másban nem volt is vele egy véleményen, lehetetlen volt őt nem szeretnie.

És — miután úgy is örökké élni fog emléke, — az önzés ne tegye elfogulttá ítéletünket, azért mondjuk ki őszintén, hogy a milyen szép volt élete, ép olyan szép volt halála is. Tulajdonképpen minden művésznek így kellene meghalni, mint Szerdahelyi. Szakmakörében európai magasságban tündökölt. Finomságban, könnyedségben, a részletek szellemdus kiszínezésében egy színész sem mulja őt felül Európában, és midőn, ami után annyi év óta olyan hév lelkesedéssel küzdött és fáradozott: a művészi magasságot elérte, egyszerre, minden átmenet nélkül meghal, — a közönség még tele bámulattal, káprázattal nem is igen veheti észre eltűnését; a kéz, mely koszorút tűz koporsójára, még a tapsoktól bizseg, melylyel művészetét kitüntette, és ő maga — alig volt beteg, október hó 10-dikén még játszott, és hogyan

játszott! Az orvosok épen az nap vizsgálták volt meg szívét és azt mondták neki, hogy ha élni akar, vonuljon vissza a szinpadról. — Jól van — mondja — vissza fog vonulni, még csak ez egyszer fog fellépni, Moretto „Közönyt közönnyel“ című vigjátékában. „Még soha sem játsztál annyi kedélylyel“ — mondja neki barátja, Paulay, — „Tudod, hattyudalom,“ — felel reá a művész, és minderről a közönségnek sejtelve sincs, ez el van ragadtatva, szere-száma sincsen a taps és a kihívásoknak, másnap aztán a közönség olvassa a lapokban, hogy Szerdahelyi Kálmán orvosi rendelet folytán a vidékre ment. — Az ám — gondolja magában a közönség — szüretelési baj az egész; hogyan lehet az csak beteg is, a ki még tegnap csupa derült életkedvvel játszott előttünk, és — nem szép halál ez? nem művészhez méltó halál ez? nem olyan-e a csillagok hullása is az égen? Egyszerre felragyognak, egyszerre eltűnnek, a ki látja; azt hiszi, hogy álom volt, de oly álom, a melynek édes emlékeit egész életén át magával hordozza.

És halála is milyen szép volt! Az ország egyik határvárosába, és épen a színművészetért rajongó kis Nagybányára, vitte őt betegsége. Ki hallotta még, hogy szívbajos betegek Nagybányára mentek volna, gyógyulást keresendő? És ő oda ment, ott halt meg, halálos ágyát egy egész könyező város állta körül, és — sok diadalt aratott életében, de oly diadalutja mégis csak soha sem volt neki, mint midőn koporsóban zárva, Nagybányáról Pestre szállították. A merre a koporsót vitték: Szatmáron, Debreczenben, mindenütt könyező szemek fogadták és gyászoló szívek kísérték. Sok koszorút kapott életében, de még sokkal többet halálában, nem is látszott ki a koporsó a sok koszorútól, a mit a tisztelet, szeretet és kegyelet reá tettek; mondhatni a tisztelet és szeretet karjain vitték őt az ország határáról, vissza a fővárosba.

És milyen volt temetése! A különben is komor, mogorva őszi idő mult vasárnap mintha saját magán akart volna tultenni, egész nap esett az eső, az ég telided tele idétlen, szürke felhőkkel, a lég át meg átlázva, az utcákon bokáig érő csata, hozzá még egész nap sűrű köd, a járvány rémes árnyéka, szóval olyan egy vasárnap volt az, a milyenről Jób mondhatta, hogy: „ne iktattassék a napok sorába.“ Az ember azt hitte, hogy a színház tetején csak azért lengeti a szél három nap óta azt a fekete lobogót, hogy a közönséget otthonn madásra intse. Ez alatt — délelőtti 11 órakor — Feleki és Paulay behozták a koporsót a vasuti indóházról, kitették a feketére bevont színházi üvegcsarnokban, és ettől a percztől fogva nincsen az a csudatevő hirben álló bucsuhely, a melynek annyi zárandoka volna, mint a hány százan és ezren ez üvegcsarnokon átmentek, csak — hogy még egyszer láthassák a szeretett művész nemes, szép arcát, vagy ha azt nem is, legalább a koporsót, a melyben nyugszik; abból is azonban csak keveset láthattak, mert a mint az üvegcsarnokba érkezett, nem volt az az ember, a kinek szemét a köny el ne futotta volna, nem lehetett azt könyök nélkül megállni, hogy a ki még csak néhány héttel azelőtt a szív minden szomorú érzését derűtségre varázsolta át, most ott abban az érezkoporsóban élettelenül fekszik.

És a kegyeletes zárandokolás perczről perczre növekedett, délutáni három órakor volt a temetés és már fél kettőkor a kerepesi-ut hosszában ezernyi ezer ember állt, és várakozott, hogy a halotti kísérethez csatlakozzék. Török Pál superintendes jeles imádságot, Feleki Miklós jeles beszédet tartott a koporsónál, a színház összes énekszemélyzete Szerdahelyi József — a halott atyjának — egyik halotti indulóját énekelte, a sirnál még Feleki József, fiatal lelkész, tartott megható imát, Paulay Ede meg szivrázó bucsuszt mondott, de az ezerekre menő közönség mindebből keveset hallott, nagyon el volt foglalva magával, egész idő alatt nem tett egyebet, csak törülte szemeit, és szinte jól esett neki, hogy midőn a koporsót a földbe bocsátották, sötétség vette körül, egészen beesteledett volt azalatt, de e perczben mindenki azt hitte, hogy a koporsónak földbe bocsátásától van a sötétség, és midőn a temetőről hazatérve, visszatekintett és a temetőben azt a vörös lángot lobogui látta, senkinek sem jutott eszébe, hogy az a gulába rakott fáklyák lángja is lehet, — mi is lehetne az más, mint a kedves, kedves művész lelke, a mely visszatért az örökkévalóságból, és most ott az ujonnan felhantolt siron ülve, eltemetett szép testét siratja — ilyen babonás gondolatai vannak az embernek, midőn szívét a fájdalom hasogatja: de — szabad-e siratni egy oly ember halálát, a kit még a halál után is annyian siratnak? Nyugodjék csendesen, szeretetünk virasztani fog emléke fölött.

És alig szoktuk meg a gondolatot, hogy Szerdahelyi Kálmánt elvesztetük, már is új országos veszteség hire rendíti meg a sziveket. Vukovics Sebő nincs többé. Távol a hazától, Londonban lehelte ki nemes lelkét, hová néhány hét előtt családi ügyekben ment. Tehát ismét egygyel kevesebb azon érczjellemekek közül, a kik 1848/9-ben a haza szabadságáért élet-halálra készen álltak ki a sikra. Tudomány-gazdag feje nap volt, hazaszeretettel telt szive: gyémánt. 1849-ben igazságügyminiszter volt, a szabadságharcz letiprása után sokáig bujdosott, csak 1850-ben sikerült neki Angolországba menekülni, sziműzetési ideje alatt is folyvást a haza érdekében működött, 1868-ban visszatért a hazába, és országgyűlési képviselőnek megválasztatván, egyike volt azon keveseknek, a kiknek szavát pártkülönbség nélkül tisztelettel hallgatta meg a ház; mert minden szava egy emelkedett, tiszta, hazaszerető lélekről tett fényes tanuságot. Ment volt az minden szenvedélyességtől, minden selejtes érdektől, egyedüli fegyvere a tiszta meggyőződés volt, egyedüli célja a haza boldogsága, és most ezt a jelesünket el kellett vesztenünk!

Bocsánatot kérek, hogy e héten csupa szomorú hírekről tudósítok, szívesen nem tenném, csak — valók ne volnának! Nem is szölok többet, elég ebből ennyi, beszélje el más a hétfői jelenetet az országgyűlésen.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

** (*Erzsébet királyné*) névnapja alkalmából mult kedden reggeli 10 órakor a budai Mátyás-templomban isteni tisztelet tartott, melyre nagy számmal jelent meg a közönség. Ott voltak Andrássy gr. (honvédtábornoki egyenruhában) Tóth, Pauler, Szilávy, Wenckheim báró és Kerkápolyi miniszterek, az egyetem dékánjai, a testvérfőváros főbb tisztviselői, a bécsi udvari rendőrség egy része sat. A magyar királyi koronaörség azonban nem volt látható. — Gödöllőn az udvar családi körben ülte meg Erzsébet napját. Tizenegy órakor istenitisztelet volt a kastély kápolnájában. Majd a királyné gróf Lónyay üdvözlőváltat fogadta.

Az udvari ebédre a miniszterelnök is hivatalos volt, ki az nap csaknem másfél óráig tartó kihallgatáson volt a királynál. Este a király Kőbányán és Rákos-Palotán át — a főváros érintése nélkül — Bécsbe utazott. Az nap délután utazott föl gróf Andrássy is családjával. Királyné ő felsége továbbra is Gödöllőn fog időzni, s elutazása iránt még semmi bizonyos határozat nincs.

** (*A pesti jótékony nőegylet*) a folyó évi novemberhó 17-dikétől decemberhó 14-dikéig terjedő négy hétre, méltó helyi szegények között leendő felosztásra, összesen 630 forint 10 krajczárt utalványozott és pedig hetenkénti részesülésben állók-nak 361 frt 10 krt és egyszer mindenkorra segélyezetteknek 269 frtot. Ugyanez alkalommal a választmányi nők 41 új vizsgálatról tettek jelentést. Az egyleti pénztárba legújabbán következő összegek folytak be, u. m. 2000 frt mint néhai gr. Gyula y Albert urtól tett hagyomány; 400 frt a gróf Karácsonyi Guido ur által ő fensége Rudolf főherczeg és koronaörökös születése emlékére tett alapítvány ez idei kamatából; és 25 frt, mint Hennicke Gyula kir. építész urtól Berlinben. A rideg téli időszak beálltával felkéri a nőegylet a főváros nemeskedő emberbarátait, hogy neki a szegények javára természetbeli adományokat (téli ruhákat, tüzelő anyagokat, élelmi szereket stb.) rendelkezésére adni sziveskedjenek. Ily kegyes adományok átvételével Kochmeister Karolina asszony, választmányi nő (Pest, 3 korona-utca 22. sz. a.) bizatott meg.

** (*A Fröbel-nőegylet*) százforintos alapító tagjai lettek közelébb: özvegy Glatz Antalné urhölgy, a csalédképző-egylet elnöke; b. Lipthay Béláné, ki 50 forint évi illetményt fizető választmányi tag, s Hopfen lovag, az osztrák delegáció elnöke. A Fröbel-egylet a télszak jótékony idényét is igénybe fogja ezuttal venni s december 7-dikén a „Hungária“ nagy termében diszes tánczestélyt rendez, egy megnyitandó harmadik gyermekkert javára. Jegyek e tánczvigalomra Szemmek és Meier, Ádám és Eberling, Hatsek Miksa s Alter és Kis vácz-utczai kereskedésében, Kertésznel a szerviták terén, Kugler czukrászdájában, Kron és fiánál a Dorottya-utczában, a két gyermek-kertben (a háromkorona utca 26. sz. s a Sándor- és vas-utczák sarkán), s az egylet igazgató és bizottmányi tagjainál kaphatók.

** (*A mult hétfői képviselőházi ülésről*) bizonyosan értesültek már olvasóim; bejárta volna ez ülés híre rövidebb idő alatt is az országot. Csernátony szemére hányta gróf Lónyay miniszterelnöknek, hogy míg az ország szemlátomást szegényedik, ő egyre több palotát épített és uradalmakat szerez; mire gróf Lónyay, hivatkozással közel harmincz évi tiszta, nyilvános munkásságára és takarékoságára, úgy vágta vissza Csernátont, hogy olyan multu ember gyanusítására csak egy felelete lehet: a megvetés. Mire Csernátony viszont azt a bókot mondta gróf Lónyaynak, hogy ő meg a maga részéről veti meg őt. Így végződött ez az ülés, a milyenhez hasonlót Magyarország, de talán egész Európa parlamenti élete nem ismer. És azóta mind a miniszterek, mind a pártklubbok több rendbeli tanácskozásokat tartottak ez ügyben. Az összes miniszterium mult szerdán értesítette a Deák-kört, hogy egytől egyig magukévá teszik a gróf Lónyay ellen elkövetett sértést, a Deák-kör pedig elhatározta, hogy a szombati ülés alkalmával elégtételt fog adni gróf Lónyaynak, olyformán, hogy egyfelül roszalását nyilatkoztatja ki Csernátony gyanusítása ellen, más felül pedig, nehogy jövőre hasonló jelenetek ismétlődjenek, fel fogja szölitani a miniszteriumot, hogy a háziszabályok megváltoztatása iránt — mert szerinte az eddigi hiányos háziszabályok oka, hogy e bot-

rányos jelenetet az elnök meg nem akadályozhatta — minél előbb törvényjavaslatot terjesztszen a ház elé. Hogy azonban e szombati ülésen még mi minden történhetik, azt én persze most, csütörtökön este, még nem írhatom meg egész bizonyossággal.

* * (*Mult szerdán*) este a pesti rendőrség ismét egy játékbárlangba — a Káldor-félébe — rontott, ezuttal azonban kevesebb szerencsével, mint a multkor. Az előszoba ajtaját csak 8 percz mulva nyitották ki, Káldor ur egyre kiáltotta, hogy nyissák ki az ajtót, de nem akadtak a kulcsra, mert az — Káldor uram zsebében találtatott. Mire tehát a rendőri közegek a barlang belsejébe hatoltak, nem találtak ott egyebet sok kijátszott kártyánál és négy darab hirhedt játékos, egy mellékszobában pedig nem is tarthattak kutatást, mert ez ellen Káldorné asszony tiltakozott, ez az ő és leánya hálószobája, mondá. A rendőrség azonban látta, hogy azon hálószobában mindenféle játékkészletet rejtettek el, sőt mint mondják, két hirhedt játékos is e „szentély“-ben talált volna menedéket. Káldor ur inasát befogták és ez szegény kivallá, hogy ezen bárlangban bizony minden este koppasztanak.

* * (*Már második napi lapunk*) nagyon dicséri Cherbuliez „Bolski László“-ját, egyiránt jelesnek mondják a művet és a fordítását; hanem arról, hogy e jeles regény a „Osaládi Kör“ melléklete, egy szóval sem tesznek említést derék lap társaink. Biztosíthatjuk pedig hölgyeinket, hogy a jövő évben, ha Isten éltet, nem kevésbbé jeles könyvekkel fogunk kedveskedni.

* * (*A pesti négyes-társaság*) első előadása mult pénteken, mint kezdet, kielégítő volt. Sabathiel — ez ügyes hegedűjátész — hangszerének nincs ugyan elég erős és széles hangja, de a buzgóság sokat pótol, és a zeneidények ama közeiben, midőn világhírű művészeket nem hallgathatunk, jó sikerrel tölthetik be az űrt. Pénteken este Theindl N. J. tűnt ki leginkább a Schumann-trio zongorarészével, mint művészi felfogásu és nyugodt előadásu jeles zenész. Többször ki is hívták zajos tapsok mellett. A „Hungária“ disztermének, hol az előadás volt, előnye a jó akusztika s hátránya a légvonat. E négyes-társulat második előadása e hó 29-dikén lesz.

* * (*Vukovics Sebő*), kinek haláláról az „Ery hét történeté“-ben tüzetesen szoltunk, Fiumében született 1811-ben, és már fiatal korában Temesmegyében megyei szolgálatba lépven, jeles tehetsége, ritka erélye és aranytiszta jelleménél fogva rövid időn Temesmegye alispánjává, majd 1843-ban országgyűlési követé választatott és ez egész idő alatt folyvást a szabadelvű ellenzék táborában küzdött. 1848-ban az alvidék egyik kormány biztosává, majd 1849-ben igazságügyminiszterré ki-nevezetvén, utolsó perczig lankadatlan erélylyel szolgálta a hazát és egyike volt a legutósók közül, a kik az akkori gyászidőben a hazát elhagyták. Haynau által halálra ítéltetvén, neve az akasztófára szegeztetett, míg neki magának hosszas bujdoklás után csak 1850-ben sikerült Angolországba menekülni. 61 éves korában ragadta el őt tőlünk a halál e hó 17-dikén. A nagy hazafi kimúltát mult szerda óta az országházban kitűzött fekete zászló tudatja a hazával.

* * (*Bülow, Singer és Cossmann*) kamrai zeneestélyéhez volt szerencsénk mult szerdán a vígadó kis termében. Mind-egyikéről e három európai híru művésznak köteteket lehetne írni, szerencsénk azonban Singer hazánkfiát és Bülow-ot, Liszt méltó tanítványát, már régibb időktől ismeri közönségünk, így csak Cossman játékának ismertetése van hátra; azzal is könnyen készen lehetünk, Cossman épen olyan kitűnő gordonkász, mint a milyen kitűnő hegedűs Singer hazánkfia és a milyen kitűnő zongorász Bülow. Vonója alatt a gordonka — énekel. Ez

nem frázis, mert valóban igazi énekhangokat fakaszt e „száraz fű“-ből, szívet megkapó, lágy és édes énekhangokat. Előadatott: Beethoven szonátája, Bach suiteje, Schubert egy bevezetése és rondoja, Mozart E-dur hármasa és Schumann E-moll hármasa. Ritka édes élvezet volt e zeneestély.

* * (*Egy magyar gépész*) halt meg szombaton reggel, gutaütésben. Neve Pinkolezi Tóth Pál Mórész. — A mostani idők emberei közül is sokan fogják őt ismerni. Talált fel oly téglasajtót, mely a tégláégetést szükségtelenné teszi; továbbá oly tervezetet, mely szerint az emberi erőt és a gőzerőt lég- vagy víznyomás által lehetne helyettesíteni, úgy, hogy e gép önmagától hosszú évekig, a tengelykopásig mozogna. — Járt tervezeteivel mindenfelé; egyesekhez, miniszteriumokhoz, mindenütt elutasították és ez elkeserítette, úgy, hogy végtére embergyűlölő lett, s nem csuda, hogy végre jóformán lemondott kísérleteiről. Midőn egyszer Széchenyi István grófnál járt, a különben nemes lelkű, felvilágosult s tudományos gróf azzal utasítá el őt: „Ah, hisz az lehetlen, hogy magyar tudjon ilyesmit feltalálni, az csak fakilincset s fakanalakot tud készíteni!“ — Unokaöccse összegyűjté az elhunyt tervezeteit, tudományos czikkeit és levelezéseit.

* * (*A váczsi-ut*) aszfaltozása által ráakadtak ama távirda-vezetékre, mely első volt hazánkban s 1850-ben rakták le — föld alatt vezetve — a pesti Károly-kaszárnya és Bécs között. Képzeltetni, hány jó hazafi bus sorsa lőn akkor elintézve e földalatti sodrony útján. A guttaperchába borított sodrony egy darabját, mint emléket, a muzeumhoz küldték be. Megjegyzendő, hogy mikor a távirda vezetését póznákon kezdték eszközölni, e földalatti huzalt azért nem ásták ki, mivel nem érdemelte volna meg a költséget.

* * (*Községi menház*) föllállítását indítványozta régebben Weisz Bernát, városi képviselő, születlen, elhagyott gyermekek számára, hogy megóvassanak a romlástól. Tehát szeretetházat a fővárosban. A városi közgyűlés elfogadta e jó indítványt, s bizottságot küldött ki, hogy ez ügyben javaslatot készítsen. E bizottság közelebb a menház helyéül a kőbányai parktelkek közt egy kétezer négyszögölnyi tért jelölt ki, s elhatárá, Molnár Aladárt is fölkérni, hogy a bizottságot tanácsával támogatni sziveskedjék.

* * (*A jász kunok története*) czimű műre Gyárfás István előfizetést hirdet. E műnek első kötete már megjelent 1870-ben, ez a jász kunok és a rokon törzsek őstörténelmét tárgyalja, a második kötetben a kozárok, besenyők, palóczok, moldvai kunok, valamint a Magyarországra költözött kun törzsek története tárgyalatik részletesen. E kötet előfizetési ára 2 frt 50 kr. Tíz előfizető után egy tiszteletpéldány jár. Az előfizetési pénzek Szabadkára a szerzőhöz küldendők 1873-iki január 15-dikéig.

* * (*Vasgálicz*), mint a belügyminiszter a hivatalos lapban tudatja, a bánya termés-árudájában nincsen készletben. Egyszersmind azt is közhirre teszi, hogy a szomolnoki bányahivatal a pénzügyminiszterium részéről utasított, miszerint a vasgálicztermelést a lehető legnagyobb mérvben fokozza, közvetlenül hozzá forduló hazai közigazgatási hatóságok e részbeni szükségleteit pedig kielégíteni igyekezzenek. Együttal intézkedés történt, hogy a vasgálicztermelés a selmeczi s nagy-bányai kerületekben is eszközöltessék s mihelyt ezekben is némi készlet álland rendelkezésre, az azonnal köztudomásra fog hozatni. Végül figyelmezteti a közönséget, hogy Szomolnokon határtalan meunységű oly folyadék áll rendelkezésre, mely vasgáliczot tartalmaz és fertőtlenítésre igen alkalmas; e folyadék ott helyben Szomolnokon ingyen szolgáltat ki mindenkinek, ki az el-

szállításra való edényt megküldi és csak az edény megtöltésének és elszállításának költségei számíttatnak föl.

* * (*A kolera.*) Pesten mult csütörtökön összesen 13 új eset merült fel, az összes létszám pedig az nap 200 volt, ebből meggyógyult 11, ápolás alatt maradt 179, meghalt 10. — Budán mult szerdán 11 újabb eset merült fel, összesen pedig a kolerabetegek száma az nap volt 116, ebből meggyógyult 11, ápolás alatt maradt 99, meghalt 6. Látni való tehát, hogy a járvány a mult hét óta is tetemesen csökkent. Kassán, valamint Szatmár- és Gömörmegyében szintén szűnőben van a járvány, és így alapos a remény, hogy Isten segítségével, rövid időn végkép meg fog szűnni.

* * (*Színház.*) Mult kedden lépett fel először a nemzeti színpadon, a nemzeti színház volt tagja Odry Lehel, mint vendég. Thomas „Hamlet“-jében, e szellemdus, szép operában. Vendég hazánkfa a czimszerepet énekelte, határozott sikerrel. Örömmel észleltük távolléte alatt, hogy hangja erősödött s ugy csengésben, mint terjedelemben sokat nyert. Főelőnye a játék. Nemesebb, finomabb, értelmesebb játékot énekestől kívánnunk sem lehet. A közönség Odryt minden felvonás után zajosan kitapsolta. A tapsokból Paulinenak is bőven kijutott, ki Ophéliát valóban szépen énekelte. Ki kell emelnünk Kvassayné is, ki Hamlet anyját adta, elődjénél határozottan több hatással. Rotter kisasszony szépen tánczolt. Ugy halljuk, Odry ur már szerződött van, és csak az ohajtandó, hogy e hír való is legyen, mert különben rövid időn drága pénzen kellene őt visszaváltanunk. — Miklósy színházában mult kedden az „Amerikai“ paródiája, melyet Csipegeti álnév alatt egy fiatal írónk irt, került színre. E paródia általában mulattató, de főhibája az, hogy kissé ki van nyújtva. Legjobb gondolat benne a népdaloknak a színművekben nyakra-főre alkalmazása ott is, ahol ennek legkevésbé van értelme. A Káldi által irt zene, melyben a czintányérok is alkalmazvák, ügyes paródiája Allaga zenéjének. Az előadás összevágóan ment. Bényeiné Ilonkát adta és mind énekével, mind játékával megérdemlett tapsokban részesült, hasonlóan Vizvári is, ki Csuprit személyesíté. A paródia legjobb alakja az öreg Koltai s Szakálnál nagyon jó kezekben volt. — Miklóssy színházában közelebb egy eredeti népszínművet adnak elő, mely tavaly a Mannsberger által kitűzött 20 darab aranyat nyerte el. A darab címe: „Bíró fia“, szerzője Varga János. Készülnek ezenkívül több eredeti látványosságra is.

* * (*Vegyesek.*) Az ó-budai Fröbelféle nőegylet 30-án tánczestélyt rendez, melynek tiszta jövedelme az egylet gyermekkertjének javára fordittatik. Kívánjuk, hogy a részvétel nemes célnak megfelelő legyen. A tánczestélylyel tombola van összekötve, melyre adományokat elfogad Tatay Adolfné. (Ó-Budán, főutca 254.) — Reményi Ede, meghívást kapott Kairóból hangversenyekre. Valószínűleg el is utazik december közepén, hat hétig marad oda, s párszor a művészetkedvelő alkirály termében is lesz alkalmja játszani. — Richter János második zenekari hangversenye jövő szerdán következő műsorral fog birni: Gluck „Iphigenia“ nyitánya Wagner záradékkal; Beethoven hegedű-hangversenye, előadja Singer Ödön; s Mendelssohn A-dur symphoniája. — Bülow, Singer és Cossmann többi két kitűnő zeneestélyei e hó 23-dikén és 25-dikén lesz; a főrencziekéi pedig december 14-dikén, 16-dikén és 18-dikén. — Magyar államférfiak és törvényhozók „arczkép csarnoka“-ra hirdetnek előfizetést, ifj. Marasztóni József és Czecz Márton: a száz fényképet tartalmazó s

karton-burkolattal ellátott album előfizetési ára 50 frt. A mutatóvány-példány az országgyűlés háznagyi hivatalában látható. — Tóth Soma, híres grotesktánczosunk hír szerint, egy magyar tánczos-társasággal, a melyben Róka Jani is részt vesz, szintén szerződött lesz a bécsi világtárlati Eszterházy-féle csarnokba. — Dr. Kövér Kálmán, gyermekorvos, külföldi körutjából visszatérve, a Luby-féle országuti házban. 39. sz. a. telepedett le, mint gyermek-gyógyász. — Dr. Flór Ferencz özvegye az orvostanhallgatók segély- és önképző-egyleti könyvtárának 93 kötetnyi becses munkát ajándékozott férje hagyatékából. — Bartalus István előfizetési felhívást hirdet a Kisfaludy-társaság megbízásából, a „Magyar népdalok“ egyetemes gyűjteményének első kötetére, mely mintegy 100 dalból fog állani s 1873. év február havában jelenik meg. Az első kötet előfizetési ára fűzve 3 forint, kötve 4 forint. Az előfizetési összegek a szerkesztőhöz (Pest, ország-ut 38. sz.) küldendők be. — Husztról álházasági híreket küldtek be lapunkba, (Esztergár Anna kisasszonyra sat. vonatkozót), és miután méltóságon aluli dolognak tartjuk, igaz nevén szólítani az oly fajta embert, a ki a szerkesztőség jóhiszeműségével ily galád módon visszaél, nem tehetünk egyebet, mint egyszerűen visszavonni e hirt. — Békés-Csabaán Báltaszéki Lajos ügyvéd új évvel „Csaba“ című heti lapot szándékozik megindítani. — Debreczenben vasárnap este Hergrocz Antal törvényszéki tanácsosra rálőttek, de a golyó nem talált. A gonosztevő, (alkalmasint egy szabadlábban levő rabló,) elmenekült. — Az első hó ez őszön november 12-dikén esett Nagy-Kanizsán, másnap azonban csakhamar eltűnt és azóta esős, ködös idő uralkodik. — Az ország több részeiben mutatkozó kolera-járvány alkalmából az Ungvárott folyó évi november hó 25-dikén tartatni szokott országos vásár megtartása — a megyei alispán jelentése szerint — bizonytalan időre, Hevesmegye területén pedig az országos vásárok megtartása az ottani központi járványbizottság határozatánál fogva további intézkedésig betiltatott. — Új zeneművek Rózsavölgyi és társa zenemű-kereskedésében megjelent: „Monogramm“ polka française, irta Katzau Lajos. Ára 50 kr. — „Fekete domino“ francia négyes, szerző Ellenbogen Adolf, Pauliné Markovics urnőnek ajánlva. Ára 60 kr.

* * (*Rózsás napló.*) Nyéki Sátor Vilmos, pesti ügyvéd, mult csütörtökön délután az egyetemi templomban fényes szertartás mellett tartá esküvőjét Egyesy Irma urhölgygyel, Egyesy Vincze volt honvédszázados leányával. — Pozsonyban e hó 16-án kelt egybe Roser Viktor, pesti ügyvéd, Némethy Lajos lapszerkesztő Vilma művelt leányával. — Érkövy Tivadar, miniszteri titkár, a mult héten vezette oltárhoz Dessewffy Eugenia kisasszonyt, Dessewffy János, pestmegyei nagybirtokos, bájos leányát. Nyoszolyólányok voltak: Pilisy Mariska, Ney Elma, Viczián Etelka és Jolán kisasszonyok. Az esküvőt viglakoma követte.

* * (*Halálozások.*) Zombory Gusztáv, a főrendiház irodaigazgatója, meghalt, 37 éves korában, rokonai és barátai mély fájdalomra. — Dr. Frenureisz, budai főorvos mult szerdán rövid szenvedés után, 80 éves korában meghalt. — Hankonyi Sándor, szántai jegyző, ki 1849-ben Szent-Tamás bevételénél a legelső közt mászott föl a szerb sánczokra, e hó 14-dikén, 42 éves korában meghalt. — Lészay Dániel, kir. tanácsos, s szászvárosi főorvos, e hó 9-dikén, élete 75-dik évében meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Jó eczetágy.

Vegyünk egy tojásnyi nagyságu kenyértésztát, gyurjunk belé egy kis kávéskanálnyi törött borsot, ugyanannyi paprikát és csináljunk belőle ujjnyi kicsi kolbászkákat, süssük meg ezeket sárgára, tegyük az eczetnek szánt üvegbe és töltsünk rá két itcze bort. Ha ez aztán már elég savanyu, szaporíthatjuk többel is.

Hirtelen tészta

Minden személyre vegyünk e tésztánál két tojást, tegyük a sárgáját egy keverő tálba, két tojás után vegyünk mindig egy evőkanálnyi finomra tört czukrot, és keverjük a sárgáját és a czukrot jó keményre, végül pedig verjük kemény habot a tojás fehéréből, adjuk belé, kenjük ki sütő pléhet vajjal, szórjuk ki finom zsemlyemorzsával, öntsük belé a tésztát, süssük meg hirtelen, vegyük ki, borítsuk ki, kenjük meg az egyik felét finom befőttel, borítsuk reá a másikat, vágjuk aztán kockákká, avagy rudacskákra, és adjuk hirtelen az asztalra.

E tészta igen hamar sül, és így csak a tálaláskor kell a sütőbe tenni, mert legfeljebb 10 percz alatt készül el.

H. Emilia.

Nemzeti színház.

November 16-dikán: „Faust“, Gounod operája. — November 17-dikén: a színház zárva, Szerdahelyi Kálmán temetése miatt. — November 18-dikán: „Az amerikai“, Szigligeti színműve. — November 19-dikén: „Hamlet“, Thomas operája. — November 20-dikán: „A jó hazafiak“, Toldy István vigjátéka. — November 21-dikén: „A sevillai borbély“, Rossini operája. — November 22-dikén: „Brankovics György“, Obernyik drámája.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Jelenleg egy ujj nélküli otthonka szabásával kedveskedem t. előfizetőimnek.

Ezen otthonkák igen kedveltek, divatosak, és a mi több, czélszerűek is. Készülnek pedig bársonyból, posztóból, vagy más meleg szövethől, melyet még meg is kell bélelni selyemmel, cashemirral, vagy flannellel, csak-hogy meleget tartson. Ezen otthonkákat vagy gazdag zsinórzással kell díszíteni, vagy pedig prémmel körülvenni, nem csak a derékon, hanem az ujj kivágáson és a nyak körül is. A melegtartás főczélja ezen kis öltöndarabnak, ezt kell szem előtt tartani. A szabást illetőleg csak annyit kell megjegyezni, hogy az első szám az előrészt, a második pedig a hátrészt jelöli.

Most pedig nézzünk körül egy kissé Beck Jakab barátok tere, 2-dik szám alatt levő fehérnemű és divatkereskedésében.

Legelőször is a téli főköttők (capuchonok) és baslikok tűnnek szemünkbe. Az előbbiekre ára gyermekek számára 1 frttól kezdve 1 frt 20 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr. Ezek vörös, kék vagy bár milyen színű cashemirből készültek, a 3 frtosak pedig fekete bársonyból, 3 frt 50 kron pedig fehér pluchevel és elől egy kis virággal vannak díszítve. A baslikok kaphatók leánykák számára 1 frt 80 kron, 2 frt, 2 frt 50 kr és 3 frton.

A női capuchon-ok selyemből készítve 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, 6 frt, 7 frt, 8 frt és 10 frt. Ez utóbbiak 6 frttól kezdve fekete bársonyból készülnek.

A női-baslikok 3 frt 50 krtól kezdve kaphatók, 4 5 és 6 frton már csinos tarka himzéssel vannak díszítve.

Ezeket kívül láttunk még itt sok és jutányos áru czikkeket berlini pamutból, ugyanis: gyermekruhácskákat, otthonkákat, mellkendőket, czipőket, keztyűket, gallérokat, főköttőket, sapkákat, gyermek- és női felső harisnyákat (gamasche), mind olyan czikkeket, melyeknek legközelebb jó hasznát veendjük, és melyek a nevezett helyen jutányos áron kaphatók.

Szótalány.

Nagy J.-tól.

Első tagom kettőztetve, hármaztatva . . .
Bölcső dalul mindenütt el van fogadva;
Másodtaggal falu neve, s van Zalában
De vég ő-ját a-val váltva,
Férfi nevíl van használva
Zala-Széken, külső belső Somogyországban.
Másod tag a harmadikkal
Madár, él kánya varjakkal;
Hegy is, hires jó borával;
S hétszázados romvárával; . . .
S név hűséges szolgálva. Kemény Kontot
Siratván. Zsarnoka előtt meg nem hajlott.
Végbe-tü nélkül ez édesbb méz és máznál
Rózsa száj termi szerelmi valomásnál!
Ha a harmad tagot másod előtt mondjuk;
Szép hölgyeké; ejh! de meg meg szorongatjuk.
Egész gyökös növény. adjuk takarmánynak
Leez sok teje borjuk. bárányok anyjának.

Megfejtési határidő: december 21. diki.

A f. é. 43-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Az erény nem vár jutalmat.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthory Zsigray Istvánné, Csorba Ilona, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Herczföld Gyuláné, Marosy Hermin és Etelka, Kalla Mihályné, Szobovits Katinka, Vadász Luiza, Szomodits Gizella és Irma, Benedikovich Róza, Moesz Gézané, Barthalos Vilma és Etelka, Kiss Antónia, Oszlányi Mari, Zloczky Irma, Sarkadi Irma, Braun Riza, Eperjessy Emilia, Madarász Ernesztin, Lazur Lajos Anna, Jánossy Lajos, Tamásy Juliska, Boross Mariska, Barányi Aranka, Bartha Ilona, Vagner Paula, Paraicz Ilka és Teréz, Pásztelyi Danielovich Emilia, Glucsák Rezsóné, Pajor Mari, Buzáth Regina, Vörös Juliska, Horváth Leona és Gizella, Miksa Lipótné, Pukan Ilniczky Julia, Kiss Lőrinczné, Korbuly Fanni és Anna, Dzsinih Penez Mária, Dubay Róza, Tucsny Irma, Szabados Jenő, Jaczkovich Volyáczky Anna, L. Fanny.

Tartalom.

Az angol nők újabb diadalai. — Künn üldöglünk, Nyirák Lajostól. — Egy szegény ember, Prém Józseftől. — A megtért, F. Farkas Erzsébet-től. — Leonardo da Vinci, Nemes Ödöntől. — Uti naplóból, Kalocsa Rózától. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Egy ujj nélküli otthonka szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 15 kr.	Szerkesztői kiadói iroda: Bástya utca 24-dik szám alatt, földszint. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.	48. sz. Deczemb. 1-sején 1872.	Havonkinti színezett divat- képpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tizenkét kötet könyvmelléklettel.	A könyvek meg hozatala egész-, a műlap meg hozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.

Nem a gránitszilárd hazafit, a ki zsenge ifju korától fogva szóval, tollal és karddal küzdött és szenvedett a hazáért; sem a rendületlen politikai jellemet, a ki nyilvános működésének hosszú pályafutásában mindig azon egy zászló alatt küzdve; a jobbak tiszteletét vivta ki magának; sem az ernyedetlen munkásságu férfit, a kinek nevével mindenütt találkozunk, a hol csak valamely közügyért fáradozni kell; sem az aranytiszta, önzetlen jellemet, a kinek becsületéhez egyetlen por szemnyi selejtes önérdék sem férhet; sem a páratlan barátot, a ki a barátságára érdemest a sors minden változatai közt egyformán híven őrzi meg áldozatkész szívében, sem vég-

Királyi Pál.

re a valódi emberbarátot, a kitől soha vigasztalanul nem távoznak a hozzá folyamodók, — nem szándékozom Királyi Pál arczképében olvasóinknak bemutatni.

Mind e felsorolt ritka jeles lelki tulajdonok, melyek közül bármelyik is elég arra, hogy a ki azzal fel van ékesítve, köztisztelet tárgya legyen, egyesülve találhatók föl benne. Ha olvassuk a politikai cikkeket — néha, üres óráimban, lopva, én is csak bele-belepillantok e rémséges beszorka-üstbe — a miket a 40-es években írt, azokban ugyanazon erős hazafiui meggyőződés tükröződik, mint azokban, melyekkel az ötvenes és hatvanas évek gyászos sötétségében a szebb jövő reményének

tűzét élesztgette a csüggedő szívekben. Ha nézzük, milyen hősi bátorsággal villogtatta 1848/9-ben a honvéd-kardot, és milyen önmegtagadó elszántsággal ette a forradalom után a besorozottak sajtalán prófuntját, és onnan kiszabadulva, mint huzódott meg eleinte egy szerény kis hírlapocska mellé, csak hogy a hazának szolgálhasson, és mint emelkedett ki lassan, szinte észrevétlenül e szerény lapocska szűk köréből, a míg az akkori egyetlen szabadelvű politikai lap: a „Pesti Napló“ egyik vezérfőfő gyanánt állt az ország szeme előtt, és mint küldte őt a felvirradt új korban minden országgyűlés a törvényhozás szentélyébe, és hívta őt meg a főváros közbizalma a képviselők sorába, és mint kérte őt fel számtalan testület, egyesület és társulat, hogy ügyeiknek intézésétől bölcs eszét és meleg szívét meg ne vonja, és mint talált ő azon számtalan intézet számára, a melyeknek a közönséges ember még nevét is nehezen bírja eszébe tartani, időt, hogy mindegyikkel — a dalárdával épügy, mint a koleraügygyel — önfeláldozó odaadással foglalkozék: minden egyes működési terén ugyanazon önzetlen tiszta hazaszeretetet, ugyanazon lankadatlan erélyt és ugyanazon tiszteletre készítő higgadtságot tapasztaljuk; hogy milyen ő mint barát, — arról nekem nem szabad szólanom, mert e részben én nem lehetek részrehajlatlan bíró; — és mégis — nem ezen tulajdonok azok, a melyeknél fogva Királyi Pál oly nagy mértékben, mint kevesen e hazában, a művelt hölgyek tiszteletére méltóvá tette magát.

A női kérdés mai nap már annyira fejlődött és tisztázta magát a közvélemény előtt, hogy — legalább elvileg — csak a kábaság és roszakarat — a mely sötét hatalmasságokkal az istenek is hiába küzdenek — zavarják össze a Sand György-féle „emancipált nő“ selejtes fogalmával. Vannak e kérdésnek ellenségei, mint minden reformatori kérdésnek, a melyeknek mindegyike csak századokig tartó küzdelmek árán vívhatta ki magának a teljes elismertetést; és vannak barátai, most még csak kevés számmal, mint minden Krisztusnak, mikor még jászolban fekszik; ez azonban még nem volna olyan nagy baj; a mint megnő, a mit pedig az életszervi törvényeknél fogva lehetetlen megakadályozni, egyre jobban-jobban növekedik a barátok, tisztelők és apostolok száma.

Sokkal nagyobb baj az, hogy a női kérdés barátai közül is legnagyobb része csak meggyőződésénél fogva nevezi magát annak, tényleg azonban nem igen igazolja meggyőződését. Vagy semmit sem tesz ez ügyben, vagy ha tesz is, nem azt tesz, a mit kellene. Legfőlebb is ír egy cikket a női kérdésben, és ha tud írni, köszönet neki érte; ámde a mit ír, ha még olyan szép is, mindig csak szó, írott malaszt, a melyből ha tettek nem lesznek, bármilyen szépek legyenek is különben e szavak, csak meddő virágok. Nekünk pedig most már a szép szó mellett tettekre is van szükségünk, négy irányban: meg kell mutatnunk azt, hogy tudunk tenni, és azt, hogy tevékenységünk által sem mi nem veszítünk semmit nőiségünkben, sem a férfivilág az őt megillető jogkörből, a társadalom pedig erkölcsileg épügy, mint anyagilag csak nyer általa. Most már ez a mi főfeladatunk és e részben vagyunk nekünk mondhatatlanul nagy szükségünk a női kérdés barátainak tényleges közreműködésére, azért, mert egymagunktól ilyen sikeres tények kivitele ki nem telik, mert ki nem telhetik; ha még annyira megvan is bennünk a hozzá való szellemi képesség és erkölcsi erő, a sikeres munkálkodáshoz gyakoroltság és tapasztalatok is szükségesek, ezeknek pedig mi jóformán teljes hiányával vagyunk, a mint az nem is lehet másképp, mikor a gyakoroltságot csakis a gyakorlat adhatja meg és a tapasztalatok csakis a gyakoroltság vívmányai,

nekünk pedig épen a gyakorlati tettek terén nincsen sem te-rünk, sem gyakorlatunk.

Innen van, hogy sokszor a legszebb eszmék kivitelére képtelenek vagyunk, vagy ha kivisszszük is azokat, annyi idő és erő forgácsolódik el az ide-oda tapogatódzás és tétova kísérletekben, a mennyivel nem ritkán két új üdvös eszmének lehetett volna életet adni, — nagy szívbéli öröme a női kérdés ellenségeinek, a kiknek ugyancsak van mit élezelni felettünk és nevetségessé tenni az egész női kérdést, a miért nem a nők is: „tudok hegedülni, de nem próbáltam még.“

Mindez azonban másképp volna, ha a női kérdés barátai nemesak cikkekben, hanem magán- és nyilvános gyakorlati működésük folytán szerzett tapasztalataikkal is támogatnák azon nőket, a kik e megváltói ügyben szintén gyakorlatilag cselekedni készek is, képesek is.

Ilyen egy ritka barátja a női kérdésnek: Királyi Pál.

Ez a férfi, a ki az országgyűlés egyik legtevékenyebb tagja; a ki a fővárosi képviselőtestületnek minden közérdekű és emberszereteti bizottságából nem hiányozhatik; a ki számtalan országos testület, intézet, egyesület és társulat egyik életető szelleme, szóval az a férfi, a kinek minden percét és minden gondolatát országos érdekek veszik igénybe, még arra is talál időt, hogy a női kérdést tapasztalatdus fejével szolgálja. Nincs a fővárosban az a női egyesület, a melynek irányadó jó tanácsával nagy szolgálatot ne tenne, kijelölve az utat, melyen haladnia, az eszközöket, melyeket megragadnia kell, és mindezt annyi buzgósággal és hő érdeklődéssel, mintha csupán ez ügy volna legfőbb életcélja, neki, a kit az országgyűlés és főváros egyaránt annyi nagy feladatokkal tüntet ki!

És a jutalom? Épen az, hogy az utcára kitett árva női kérdés iránt olyan igaz szeretetet tanusít, legfényesebb bizonyítéka az ő nemes, tiszta szívének. De ha jutalmat nem adhatunk is neki, adózzunk neki azzal, a mire oly nagy mértékben méltó: adózzunk neki tiszteletünkkel.

Emília.

Küzködjem újra?

Balogh Zoltántól.

Üzködjem újra, ha nincs semmi bér.
Otsam vérem s ne tudjam, hogy: miért?
E nyomorult sors, mely utamban áll,
Gyönyörködjék az ész tusáinál?

Igen, igen, én küzködöm, megyek,
Csak vezessenek e kicsiny kezek:
Sziklás, meredek, vészes utamon
Enyész a baj, ha te vársz túl azon.

Annyi, annyi itt...

Balogh Zoltántól.

Annyi, annyi itt e földön
A szomorú gondolat,
Hogy súlyával összetörjön
Boldogtalant, boldogot.

Annyi, annyi a szerelem,
A költészet, a remény:
Hogy új világot teremtsen
Mindig a ledőlt helyén!

Egy szegény ember.

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Folytatás)

Eszembe jutott — Tihamér. Ő az én sötét képmásom.

El hozzá! hadd halljam szerencsétlenségét, hadd sirjam ki magam vele, hadd öntsem ki haragomat az egész világra, hadd leljem meg azt a becsületes embert, ki visszhangonzza beszédemet, midőn azt mondom:

„Az élet nem érdemli meg, hogy éljünk!”

Visszamentem a vendéglőbe. Becsületbeli kötelességemnek tetszett meghallgatni azt a szerencsétlen embert.

De Tihamér már nem volt ott. Hasztalan kerestem föl minden zugot, hasztalan vizsgáltam minden arcot: sehol sem volt. Lelkemből haragudtam önmagamra. Tehát őt sem! Senkit sem! Ha a meny fényességét megtagadják nekem: ne legyen vigasztalásom az, hogy a pokol sötétségét fölhalálom.

Ha a szerelem boldogságáról nem cseveghetek egy boldog lénnyel: ne legyen megengedve, hogy a szerelem szerencsétlenségéről átkozódjam egy szerencsétlen emberrel? ... Tehát semmi? Sem szeretni, sem gyűlölni?

Ki szabadít meg e kaoszából?

Behajtottam a városba. Az utcákon föl s alá bolyogtam, kergetve egy sötét szellemet, mely folyton rám vigyorgott s melyet — mint Kain a halált — hasztalan igyekeztem elérni. Bensőm viharzott s a gondolatok haragosan szárnyaltak agyamban, felelősségre vonva a mindenséget. ... Mikor fogok már én is megnyugodni? Mikor érnek véget küzködéseim? Mikor fogom én is mondhatni: Beh szép az élet? Beh boldog az ember, ha megtalálta azt, ki után lelke vágyódik?

— Soha! soha sem! s ha mindjárt...

Haha! ez az én sötét szellemem! Ez az, mely Noe hollójaként fülembé károg.

Tihamér állt mögöttem! ... Szánandó, nyomorult állapotban volt. ... Mikor a lámpa fényében színéből kikelt arcvonásait megpillantám: egész testemen végig futot a hideg. Megijedtem ez embertől, daczára annak, hogy kétségbeesve kerestem.

— Ki az? — rikoltott rám. — Ah! ön az? A becsületes ember! Haha! Csak jöjjön velem. Ugy-e eljön? na! hogyné? Ide, nézze csak. Hejh! régi, kedves egy hely ez!

S mielőtt még felelhettem volna, bevonszolt egy ajtón.

Valami másodrendű kávéházban találtam magam. Tihamér a legfélreesebb sarokba vonult. Én követtem őt.

— Abszynthet! — kiáltott a közeledő pinczérnek s aztán rám nézett s mosolygott. — Biz uram, régi, kedves egy hely ez! Hajaha! milyen gyönyéget élünk itt! Nincs több ilyen hely; lelkemre mondom: nincs! Most már csak folytatjuk; elkezdjük, a hol elhagytuk; nem parancsol nekem senki, senki még, a...

E szavaknál elhallgatott s ököltre szorítá kezzeit. Aztán ismét rám nézett s mosolygott.

— Soha! soha sem! S ha mindjárt maga az egész pereputtyos rokonság kívánja is; még akkor sem! Nem én! Itt maradok, a míg kedvem tartja; aztán nyakamba veszem a világot.

A pinczér hozta az abszynthet.

— Nos, édes druszám, hát veszszen el minden fehérceseléd!

— rikoltott lelke mélyéből. De mielőtt még ajkaihoz emelte

volna a poharat, kicsordultak könnyei. — Nini... no még csak az kell... sirni... s kezével letörülte omló könnyeit.

A pohár abszynthet egy hajtásra megitta. Más parancsolt.

— Hallgasson meg, édes barátom... engedje meg, hogy barátomnak szólítsam!... Hallgasson meg figyelemmel, s ha elbeszéltem, milyen hitvány, bolond vagyok: ne nevéssen ki, hanem szorítsa meg kezemet és mondja: Értem, ez mindnyájunk sorsa!... Rá áll, édes barátom?

— Beszéljen barátom, én szívesen hallgatom.

— Meghiszem azt! Haj! pompás, mulatságos egy történet ez az enyém. No, de rövid leszek, ne féljen barátom, nem untatom. Lelkemre mondom, egy csöppet sem fogom unatgatni! Hanem megálljon... így... hogy is kezdjem... igen, igen... Hát czudarul vagyok, barátom, nagyon czudarul! Pedig ezelőtt csak öt évvel is milyen nyalka, milyen boldog legény voltam! Akkoriban volt az, hogy letettem minden néven nevezendő államvizsgát. Kész voltam, független voltam, szabad voltam! Az egész Biharban nem volt olyan legény, mint én. Szerelmes volt belém a megye minden asszonya, minden leánya, a vénektől kezdve, le a legapróbb csibéig!... De én csak egyet szerettem, barátom, egyet.

Ez volt aztán az igazi leány! Klotildnak hitták, olyan barna szépség volt. Tekintete megvakította az embert, s ha mosolyra vonta ajkait: egy csókjáért oda adta volna az ember életét! Nagyon szeretett ez a Klotild. Jobban, százszor jobban, mint én őt. Isten bocsássa meg bűnömet, hogy elhagytam, de biz isten: nem tehetek róla.

— Nem?

— Én megtettem mindent, a mit ember tehet, de a mit tőlem követeltek: az emberfölötti volt. Jól van; isten neki! A pokol ellen hiába küzd az ember: s hozzá még az olyan pokol ellen, mint a milyen engem hívott ki.

Tihamér hirtelen megakadt s egy-két pillanatig maga elé bámult. Kezével végig simitá homlokát, nagyot lélegzett, aztán folytatá elbeszélését:

Már közel volt eljegyzésünk napja. Az egész megyében mindenki tudta, hogy Klotild enyém lesz; az olyan természetes volt, mint hogy ez abszynthet itt... Soha életemben semmit sem vártam oly türelmetlenül, mint esküvőnk napját; mintha valami ördög sugta volna, hogy az soha sem jön el, hogy Klotild soha sem lesz az enyém!

De azért boldog voltam. Ha csak egy perczig is kedvesem arczába néztem s láttam azt a folytonos, édes mosolyt, mely ajkain lebegett: képes voltam tűrni és várni akár az ítélet-napig.

Haha! vártam is, ép az ítélet napjáig!

Hát volt ott Biharban, kedves barátom, egy fiatal, nagyon fiatal, özvegy asszony. Nagy szépség volt. ... Hohó! barátom, a földön nincs oly királyné, ki méltóságra nézve vetélkedhetett volna vele. Magas, sugár teremtes volt. Haja olyan, mint az éj s mégis ragyogott, mint a gyémánt! Hát még ha kibontotta!... Eddig ért, ni!... majdnem a sarkáig... És az arca! Barátom, életében nem látott olyan szemet, nem látott olyan ajkat, mint az övé volt! Tekintete a földre sujtá az embert, s egy csókjáért kész lett volna a pokolba menni látogatóba!

Királyné volt a szó szoros értelmében.

Beszéde, teste még a neve is az volt: Reginának hitták; de a lelke alábbvaló s hitványabb volt, mint a legutolsó, rongyos czigány-asszonyé!

Ez az asszony az oka annak, hogy itt vagyok s azt mon-

dom önnek, uram: Ön föl van jogosítva, hogy a szemem közé nevéssen.

— De, barátom; ej na!

Tihamér rám szegzé szemeit. Két könny csillogott azokban s a verejték nagy gyöngyökben fénylett halvány homlokán. Lehajtotta a másik pohár absynthet s ismét ujat parancsolt.

— Soha se vigasztaljon, barátom; én tudom, mit beszélek, s ha meghallja történetemet: igazat fog adni.

— Folytassa, barátom, folytassa.

— Hol is hagytam el? ... Ugy ... igaz! Alávaló terem-
tés volt! Egy sötét démon: a mennyei angyalok képmásával.

Valami báltadtunk ott Biharban.

Nagy, fényes, előkelő multság volt; mighitták rá az egész megye kitűnőségét. Én voltam rendezője, éltető szelleme... Már egy hónappal előtte hire járt, hogy a bál utáni napon lesz eljegyzésem Klotilddal. Mindenütt csak rólunk beszéltek. ... Toilette-ját egyenesen Párisból hozatták. Ő lesz a legszebb, a legdrágább, az én Klotildom lesz a bákirályné: az olyan bizonyos volt, mint hogy a megye néhány tucsat vidéki levelezője már előre is annak kiáltá ki. ... Boldog voltam, mint még ember soha! Alig győztem várni, hogy eljőjön az a nap; s midőn majdnem itt volt: imádkoztam a mindehatóhoz, bárcsak minél később köszönjön be. Ah! átkozott örűtség!

Két nappal a bál előtt; Klotilhoz mentem.

— A nagyságos kisasszony öltözködik, — mondá az egyik cseléd.

— Jól van. Mondd meg neki, hogy várom.

Klotild nemsokára jött. Fényesen volt öltözve. Az a mahagoni színű ruha, hosszú uszályával, föltüntette természetnek minden szépségét. Vállára egy könnyed, finom prémes köpenyke volt akasztva. Fején az a pajzán kucma olyan hetykén, olyan kényesen állt! ... El voltam ragadtatva.

— Hová édesem? — kérdé kíváncsian.

— Megyünk szánkázni. Jön? Jöjjön.

— Szívesen. De minek mennék szánkázni?

— Ha előbb indokolnom kell kedvemet: úgy maradjon; látom, nincs kedve.

— Nincs. Nagyon zimankós, szelős idő van. S higye meg, Klotild: meg fog fájni.

Klotild hangosan föl kaczagott.

— Ne féljen.

— Jól van, jól. De legalább egy shawlt vigyen magával.

— Nem kell.

A szán elrobogott.

Sajnálom, hogy nem mentem velők. Még az utcáról is utánuk néztem, s a metsző hideg szél könnyeket facsart szemeim-ből. ... Gyámoltalan, bolond voltam.

Klotild másnap betegen feküdt. Ez volt a multság vége. ... Mindegy! biztatám magam. — Holnaputánig tán folyógyul; tán elhalaszthatjuk a bált; vagy legroszabb esetben nem megyünk. ... Hasztalan; mit sem lehetett tenni.

Néhány órával a bál előtt meglátogattam.

— Hogy van Klotild?

— Jobban. Már semmi bajom sincs. Hát ön még itt? ...

Meglátja, elkészik!

— Nem értem Klotild. Honnan késem el?

— S még kérde? A bárról.

— Nem megyek.

— Nem? De ha én akarom.

— Nem megyek. Ön nélkül nem!

— Menjen. Ha szeret: elmegy.

Elmentem.

A bálban csakugyan vártak rám, noha megüzentem, hogy nem jövök. Nagy zajjal fogadtak. Ismerőseim, barátaim bemutattak egy rakás ismeretlen hölgynek, kiket részint tudja isten hányadszori bemutatás után már eléggé ismertem, részint először láttam.

Ez utóbbiak közt volt az én özvegy asszonyom is.

De mégse, nem először láttam most. Mikor még nyolcz-tíz éves lányka volt, sokszor találkoztam, sőt egy ízben játszottam is vele. Ki nem állhatott; mindig idegenkedett tőlem. Én, — tudja isten, mi okból, nagyon mellőztem: inkább kevésbbé szép leányoknak adtam előnyt a játékban.

Ez bosszantotta őt. Nem egyszer vettem észre, hogy szemem csillognak a könnyektől.

Nos, ez a kis Gina mint kifejlett szépség állt most előttem. ... De ne akarja, barátom, hogy újra elmondjam, milyen gyönyörű volt! Emlékszem minden szalagjára, minden csipkájára; még érzem bódító perfume-jét s előttem lebegnek egyéb haszontalanságai, melyekkel megejtett; de elbeszélni mindezt képtelen vagyok.

A mit Klotildról előre megírtak és beszéltek, az volt ő most: a bákirályné.

(Folytatása köv.)

Ö s z i d a l.

Szentpétery Laurától.

Leszállt az ős, sárga liget és határ,
Bucsdalát busán zengi a madár,
Fájó szíve siró hangon rebegi:
Eltűnt a nyár, s vele szép virágai.

Tudja Isten, lesz e még az ágakon
Zöldkoszorus kis tanyája más nyáron,
S gyöngypataknak ezüstszerű habjába
Fürdik-e még a nap arany sugára?

Jön-e még másik tavasznak derüje,
Mezőt, erdőt virággal ültetni be;
Fog-e majd a pásztor bus fuulýája
Beolvadni az ő édes dalába?

Vagy ha tán egy új tavaszkor földere,ng,
S az estcsillag holdsugárral elmereng,
A szellőnek fájó hangja így sohajt:
Árva madár! hazád most e siri hant!

Karácsonyi képek.

Kiss Elektől.

I.

Az elégett lépcső-deszka.

Egy alacsony és szűk padlás-szoba megbarnult padlóján két fiu — az egyik tíz, a másik öt éves, — s egy nyolcz éves leányka guggolt. Szorgalmasan dolgoztak egy a karácsonyi vásárra szánt czikken, mely most már régen kiment a divatból, s túlélte magát. Ugyanis, apró emberkéket készítettek aszalt szilvából. A dolog szakadatlanul folyt. Most egy siró gyermekhang hallatszott, egy szögletben nyugvó kosárból. Jenny — az

öt éves gyermek — azonnal abban hagyta a munkát s nyolcz hónapos nővérenek sajátságos bölcsőjéhez lépett.

— Ah, elvesztetted czuczlidat! — mondá gyöngéden, — Nesze, itt van; persze, hogy már egészen ki van szopva, de ha nincs más. Aludjál, babám, aludjál, csöndesen, mint egy király! — éneklé Jenny, a bölcsőt ringatva.

De a kis Liddy azért csak tovább sirt. Jenny kivette kis nővérét a bölcsőből, s dalolva hordozgatta a szobában. Ez sem használt. Liddy gyöngye alkotásu csecsemő volt, nagy, fekete szemekkel, melyek, mint egy széndarab, úgy feketéllettek a halvány ábrázatban.

— Szomjasnak kell lennie, — jegyzé meg Tódor, az idősb fiu, — adj innia, Jenny!

— Akkor neked kell foguod, mig melegitek neki valamit.

— Add ide hát! — mondá Andor, a másik fiu, — Tódornak dolga van.

A fiatal gyermek úgy czipelé körül kised hugát, mint a macska az egeret. E közben Jenny egy kávé és tejből álló hig vegyüléket melegített, és a kis emőkének adta, a mit ez nagymohón megivott. Nyugodtan engedte most magát a bölcsőbe tenni s csakhamar elaludt. — A munka megint nagy serényen folytatott. Egyszer csak Jenny figyelve föltekintett.

— Csitt, apa jön! Gyorsan rejtünk el mindent! Halljátok? Most botorkál a csorba lépcsőn.

— Bizonyosan megint ittas! — mondá Andor boszusan.

Sietve eltakarítottak mindent. Jenny Liddy bölcsőjéhez ült, fivérei dologtalanul guggoltak a földön. Az ajtó csöngettyűje egy erős, heves taszításra megharsant, mi fölriasztá a csecsemőt s keserves sirásra fakasztá. Most egy férfi lépett be nagy robajjal, kinek külseje azonnal elárulá az iszákost. Köszönés nélkül lépett be; lábával félretaszítá legfiatalabb fiát, s a falról levett egy — hátával kifelé fordított — fatáblát, mely fekete olaj alapfestéssel volt bemázolva. Ezt egy állványra helyezé maga elé.

— Hozd ide a fehér festékes fazékat! — parancsolá durván az idősb fiúnak, ki a kívánt tárgyat gyorsan odavivé. S kezébe véve az ecsetet, elkezdé a „csemege kereskedés“ betűit vázolni.

— Mit brekeg ott az a béka? — kiáltá boszusan, a csecsemőre czélozva, ki még mindig nem akar elcsöndesülni; — Tömd tele száját a czuczlival, mert mindjárt rápacskolok!

Kis idő múlva a gyöngéd atya megint megszólalt.

— Hol van anyátok?

— Az erdőbe ment, mohát és faleveleket szedni, — felelt Tódor.

— Azt elhagyhatta volna! — mondá az atya kedvetlenül; — Azt hiszi talán, hogy én, Arday kereskedő, a pugrisok ablakait mohával fogom teletömni? Elég baj, hogy mázolóvá alacsonyítám le magamat.

Ismét szünet állt be. Utána megint az apa szólalt meg.

— A fukar házi urnak pedig derekasan meg fogom mosni a fejét; a hiányzó lépcsődeszkát még most sem pótoltatá ki. A sötétségben még a lábamat is kitörhetem miatta.

— De apám, — szólott Tódor félénken, — hisz te magad huztad ki ama deszkát, hogy elégeds a kályhában!

— Ép azért, hogy rossz volt, kihuztam. Még ellophatták volna.

Kis idő múlva az apa elhajítá ismét az ecsetet, félrelökte a czégtáblát, magát pedig egy rozszant ágyra veté, hol csakhamar elaludt.

Tódor lassan közeledett hozzá. — Elaludt! — mondá testvéreinek. És most kettőztetett szorgalommal munkájukhoz láttak ismét.

Ardayné pedig nem mondott igazat, midőn azt mondá gyermekeinek, hogy az erdőbe megy mohát és falevelet szedni. Tette ugyan azt néhány nap előtt, de az erdőkerülő rajtaérte és megzalogolta, miután az, mint az erdészetre nézve hátrányos dolog, büntetés terhe alatt tiltva volt. Tehát ha zálogba vett, egyetlen kosarát el nem akarta veszteni, kénytelen volt a legszelidebb büntetést kiállani, a mi egy napi kényszer-munkából állott. Szántszándékból titkolá el a reárott büntetést gyermekei s koldus büszkeségű férje előtt. S miután az övének az napi silány táplálékát elkészíté, távozott hazulról, hogy a reárott büntetést leszolgálja, a mi a hozzá hasonló fegyencczek társaságában, egy ór felügyelete alatt teljesítendő homok- és kavics hordásból állt. Hiába hozta föl, hogy szopós gyermeke van, ki az ő hosszabb távollétét nem bírja ki! — bűnhődni kellett.

November vége felé volt, s az idő oly rendkívül szelíd, kellemes, hogy a még át nem fagyott föld lapáttal is munkálható volt.

Ardayné dolga abban állt, hogy az ut vizmosásos helyeit homok és kavicszal betöltse.

Midőn elkezdett lapátolni, fölsohajtott: „Egykor és most!”

A többi, hozzá hasonló büntetés alatt levő nő, a nép sörredékéhez tartozók, hallhatólag csufolák és gunyolák őt, mert nem akart velők semmikép sem barátkozni.

— Különbnek tartja magát nálunknál, — mondá az egyik — mert atyja előkelő polgár volt. Azelőtt selyemben járt, s csak félvállról tekintett a magunk-féle szegényebb teremtésekre. De fölfulkodásnak megaláztatás a vége!

Délben Ardayné félreült, hogy egy darab száraz kenyeret egyék. Keserű hozzávalója volt e kenyérnek a többi asszony csipkedő megjegyzései, melyeket ő szótlanul s viszonzás nélkül hallgatott.

Midőn egy órai pihenés után a munka ismét kezdetét vette, egy ur jött arra sétálva. Láttára Ardayné összereszt, elfordítá arcát és serényen lapátolt. A sétáló ur azonban megállott, s a nők munkáját nézegette.

— Hé, asszony! ez a kavicsalom még nincs elterítve! — kiáltá az ör Ardaynének, ki lesütött szemekkel engedelmeskedett.

Az ur erre a megszólított nő felé tekintett, és ijedten kiáltott föl:

— Ur Isten, lehetséges-e? Hogyan! Ön az Ard . . . kedves Julia, ön az valóban?

A lapát kiesett a szerencsétlen asszony kezeiből és szegyenpirtól égő arcára szoritotta azokat. Forró könnyek csurogtak le az egykor oly gyöngéd ujjak között, melyek még nem veszték el egészen korábbi szépségüket.

— Mit vétett e szegény asszony? — kérdé az ismeretlen a felvigyázótól.

— Mohát szedett az erdőben, — felelt ez — és azért egy napi kényszersmunkára íteltetett.

— Nem lehetne a még hátralevő órákat pénzzel megváltani?

— Erre nincs meghatalmazásom; a bírósághoz fordulni pedig nagyon hosszadalmas lenne.

— Engedje meg legalább, hogy e szerencsétlennel egy kis időre félre mehessek, s néhány szót válthassak vele.

Ez megengedettett, mire az ismeretlen ur élénk hangon e szavakkal fordult Ardaynéhez:

— Beszélje el, az Istenért, hogy jutott ön e rettenetes helyzetbe? Ön, az egykor a férfi világ által méltán ünnepelt szép Julia, kinek férjét az ön birásáért mindnyájan irigyeltük! És most! Még most is azt hiszem, hogy álmodom.

Ardayné csöndesen sirt, azután könnyeit letörölve, felelt.

— Szerencsétlenségünknek főképp az újabb időben keletkezett sok gyülekezés oka.

— Lehetetlen! Az egyletek igen sok üdvöset eredményeznek, a mi egyeseknek elérhetlen lenne. Én magam is tagja vagyok néhány egyletnek.

— A szilárd jellemű férfira nézve az egyletek hasznosak lehetnek, — viszonzá Ardayné, — de nem oly gyöngye jellemre nézve, mint az én férjem. A helyett, hogy lelkiismeretesen folytatta volna iparát, örökösen az egyletek gyakori üléseibe járt, idegen, lelkiismeretlen segédekre bízta az üzletet; s a mi legrosszabb, jelen akart lenni az ily alkalmaknál nálunk annyira elharapódzott lakomákon. Oh, azok a dinom-dánomok! Esznek, isznak, kocczintanak, mialatt otthon a nő és gyermekeknek sokszor keservesen éhezniök kell. Ily ünnepélyes lakomákon nem maradnak meg egy-két palaczk bornál, és hozzá még a legfinomabb borok járnak, a mi aztán nagyon könnyen az egész heti keresményt emészti föl. Nem nekünk való divat ez, uram, nem tudunk mi még sem kellőleg megválogatni az időt, sem a kellő mértéket megtartani. Így aztán férjem lassankint hozzászokott az italhoz, és midőn a beállott szükség ezt lehetetlenné tévé, a pálinkához fordult. Végre férjem gyalázatosan megbukott; és most... a szerencsétlen nő szavai újabb könnyzárporba fuladtak.

Az idegen ur, Lőcsey titkár, egy vigasztaló szót sem birt mondani.

— Gyermekeim, — folytatá szünet mulva a zokogó nő — gyűlölik atyjukat, mert gyakran tanui annak, mint... mint bánik velem.

— Válgon el a nyomorulttól, — mondá a titkár meghatatlan, — én magamra vállalom a költségeket.

— Nem, — mondá a nő szilárdan, — azt nem teszem; gyermekeimért sem tehetem azt, a kik akkor megosztatnának közöttünk.

Erős köhögési roham megszakítá beszédében.

— Az Istenért, ön vért köp! — kiálta föl a titkár ijedten.

— Nem vagyok szokva ily dologhoz; hozzá még az izgatottság, midőn önt megpillantám! Látja ön, titkár ur, — folytatá fájdalmas mosollyal, — hogy nem sokára másféle törvényszék fog engem férjemtől elválasztani! Hanem... hanem szegény gyermekeim!

— Az őr int önnek, — mondá a titkár, — fogadja e csekélységet, a mi épen nálam van, — ezzel két forintot nyomott a nő kezébe — s jövőre is gondoskodni fogok önről.

— Istenem, Istenem! — zokogott a nő, — alamizsnát fogadjak el! Lehetségesnek tartotta volna-e ezt ön, midőn tizenkét évvel ezelőtt a kaszinó-bálban az ön tánczosnője voltam?

— Szivem vérzik, — mondá a férfi, — fordítsa e csekélységet gyermekeire; Isten önnel!

— Bizonyosan egykor szeretője volt a szép Juliának! — mondá az egyik asszony a másinak fennhangon.

— A szép folt levásott arczáról, azért áll oly hamar odább az egykori gavallér, — jegyzi meg a másik.

Igy folytak e trágár példálódzások, mig nem az őr hallgatást parancsolt.

A karácsony közelgett. Arday gyermekei nem henyéltek; már 33 szilva-emberkét készítettek, a mi fölött nagy volt az öröm.

Egy zord délután, midőn Tódor és Jenny még iskolában voltak, Andor pedig kis Liddy hugát ápolgatá, Arday ittas állapotban jött haza.

— Hol van anyád? — kérdé durván a gyermektől.

— Napszámba ment, pallót surolni.

— Nem készített nekem semmi ennivalót? Borzasztó éhes vagyok!

S elkezdett keresgélni.

— Mintha valami gyümölcs-szagot éreznék! — dűnyögött magában; — Ahá! Ugyancsak jól el van rejtve, hogy meg ne találjam!

Egyik padlat-gerenda alul egy fazékat huzott elő, melyben egy itczére való szilva volt megáztatva. Az emberkéek készítésére vették azt a testvérek. Andor fájdalmas pillantásokkal kísérte atyja fürkészését, s hangos — ah! kiáltásban tört ki, midőn az a fazékat megtalálta. Könyörgőleg kulcsolá össze kezeit, s néma borzadálylyal nézte, mint ette apja mohó sietséggel a szilvát, szerteszt a padlóra dobálva a magvát.

A falánk ember kedvetlenül mormogá:

— Átkozottul rosza, majd mindenik penészes és édes nélküli. Ki kell valamivel a számat öblítenem; de hol vegyem a pénzt hozzá? Ej mit, veszem hitelben!

Ezzel távozozott a szobából, s a sok szilvamag ropogott lábai alatt.

— Mit szólnak majd ehhez Tódor és Jenny? — mondá Andor vigasztalanul. — Már négy óra. Találkoznok kell apával.

S az apa lefelé botorkált a lépcsőn. Egyszer csak tompa zuhanás hallatszott.

— Bizonyosan apa esett le a lépcső csonkáján! — mondá Andor magában, — Nem gondolt a hiányzó deszkára, melyet pedig maga elégetett.

Valóban úgy történt, és Arday — meg volt halva. Nyakát törte.

(Folytatása köv.)

A gyermekkerti tanfolyam megnyitása.

— 1872 november 20-dikán. —

Halász Dezsőnéől.

Kis leányom a pesti józsef-városi gyermekkert egyik növendéke lévén, érdeklél és nem kis előszeretettel viseltetem az újabb kornak eme jótékony hatású intézménye iránt. Így történt, hogy tegnap jelen voltam az első gyermekkert helyiségében (3 korona-utca, 26-dik szám) a gyermekkerti tanfolyam megnyitásán.

A „Magyarországi központi Fröbel-féle nőegylet” ugyanis folyó évi október hó 28-dikán tartott ülésében elhatározta, hogy két külön tanár által fölvaltva magyar és német nyelven előadások tartassanak.

Mindenek előtt Kalmár Péter fejtegette, és pedig igen élénken és tanulságosan, a gyermekkertek szükségességét,

hangsúlyozván, hogy távol van tőlük azon reájok költött szándék, mintha ezen egylet germanizálni akarna.*) — Főlemlité, hogy a tanár ur, ki magyar nyelven tartandja felolvasásait, még a mai napig nem volt képes felolvasásait megkezdeni, azonban a tanfolyam megnyitását továbbra halasztani nem akarták.**)

Utána Leitesdorfer tanár ur kezdte meg szakavatott előadását német nyelven (!) melyből emlékezet után egyet-mást érdekesnek tartok idejegyezni.

A gyermekkert vezetését — mondá — legcélszerűbben férj és nő teljesíthetik; a nő képviseli a szeretetet, a férj az erélyt; a szeretet egymagában nem elegendő arra, hogy a szó nemes értelmében embert növeljen a kisdedekből; mulhatatlanul szükséges egyszersmind némi fegyelem, mely a pusztá tekintély által is engedelmességet eredményez.

A gyermekkertek berendezésénél szükség van mindenekelőtt oly tanteremre, melyekben a gyermekek a gyermekkertésznőnek minden cselekvését és mutatványát szabadon szemlélhessék, tehát szinpadszerűen kell emelkednie.

Szükséges volna továbbá, hogy olyan kert álljon rendelkezésükre, hol a gyermekkertésznő a kisdedek szeme láttára ápolhassa mindazon növényeket, melyeket megismerniök kívánatos, valamint a hasznos házi állatokat és némely ásványokat is.

Igy lassankint a gyermekek szűkebb körben megismerik az egész természetrajzot a gyermekkertben, részint kézzel fogható tárgyak után, részint mutatványok, mintázások és rajzokból.

Ezeneken kívül a gyermekkertésznő a gyermekverseket megmagyarázza***) a kisdedeknek prózában is, s ez által megtanítja őket arra, hogy mások gondolatait felfogják s egyszersmind saját eszméiket és érzelmeiket szavakban, és pedig változatosan, kifejezhessék, — s kétségtelen, hogy mindezek által nagy szókincs birtokára tevén szert a gyermekkert növendékei: későbbi éveikben, midőn iskolába járnak, sokkal nagyobb előmenetelt tehetnek tanulmányaikban.

A szép számmal egybegyült hallgatóság között Bolya Gergely tanfelügyelő is jelen lévén ezen előadáson, örömét fejezte ki a felett, hogy napjainkban oly egyesületek is keletkeznek, melyek önzéstelenül csupán azt tűzték ki nemes feladatuk gyanánt, miszerint működésük folytán az újabb nemzedékben gyökeret verjen az emberszeretet; ezenkívül mind testileg erős, mind szellemileg értelmes honpolgárokat növeljenek a hazának.

Melegen üdvözölte ezután ezen a téren a „Magyarországi központi Fröbel-féle nő-egylet“-et; — nyilvánítá, miszerint nem megbízatás folytán jelent meg ezen körben, de saját jószántából, önlelke sugallatára, mint megjelenni szokott mindenütt, hol a nevelési téren bárminő mozzanat mutatkozik.

Kinyilatkoztatta, hogy mindazon elvekkal, melyekkel a gyermekkertek miként alakítása- és vezetésére Leitersdorfer ur előadott, teljesen egyetért, s örömmel jegyezte meg előadását.

*) A szándék lehet a legjobb, ha a tanerők, melyek ez intézetben működnek, nem tisztel-lélekkel magyarok, akkor a kisdedek szívében öntudatlanul, játsza oltatik be az idegen szó, idegen gondolkodás, idegen szellem, sok esetben az egész életre.

Szerk.

**) A mi tehát annyit tesz, hogy egyelőre nem is lesz magyar tanár ez intézetben, hanem csupa német — mit ér ilyenkor a jóakarát?

Szerk.

***) Ugy van: megmagyarázza, a mi annyit tesz, hogy először a kertésznő magyarul tudjon, és másodszor a verseket, melyeket a gyermekkel megtanultat, magyar versek legyenek.

Szerk.

ból, hogy habár magyarul keveset ért is, magyar honfának vallja magát; s megvan róla győződve a jelen gyermekkertben délelőtti látott és hallott mutatványok után, hogy mind a gyermekkertésznő, mind az egylet igazgatója: b. König, habár emez nyelvünkől keveset ért is, osztoznak a tanár ur által kinyilatkoztatott érzelmekben; és reményli, miszerint soha sem fogják szem elől téveszteni, hogy habár az emberszeretet, a humanitas egyáltalában nincs is nemzetiséghez kötve: a hazafiság, mely ezzel karöltve járhat, oly kétségbe vonhatlan tényező, a mit a kisdedek képezésénél sem szabad számításon kívül hagyniok. *)

A gyermekkert, — folytatá a tanfelügyelő ur, — nagy fontosságu intézmény, gyökere ez a nevelés fájának s minél inkább el fog ágazni, annál dusabb és izletesebb gyümölcsöket hoz; emlité, hogy itt szeretni tanulják a kisdedek egymást. — Ime, minő vidáman vezeti egyik a másikat kézen fogva, mint emeli föl egyik, gyakran a kisebbik is a nagyobbat, ha ez elesett s mennyire megható volt ma reggel hallania egy kis leánytól, midőn elesett társát megkérdezé: Fáj-e valahol? — ime a részvét ébredése!

Oh, vajha — ngymond — régebben keletkeztek volna ily gyermekkertek, akkor napjainkban nem azon törnék eszöket a műszerészek, miként tökéletesbitsék a gyilkoló eszközöket, hogyan szerkeszszék a golyó-szórókat; nem kellene fenntartaniok a kormányoknak állandó hadsereget, nem kellene erre tömérdek milliókat költeniök, melyekből minden községben gyermekkertek volnának könnyűszerrel alapíthatók! — Oh vajha már — sohajta föl — a mi gyermekéveinkben ily gyermekkertek léteztek volna, s ott kezdtük volna meg életpályánkat, a helyett, hogy az utcákon csatangoltunk s Isten különös kegyelmének köszönhetjük, ha daczára ennek, erkölcsiségünk jobb lábón áll, mint az akkori nevelési rendszer hiánya következtében várható vala!

Megigérte végül ezen jeles tanfelügyelő, hogy a gyermekkertek ügyét, a mennyire csak teheti, előmozdítandja.

Bolya Gergely ur beszéde élénk éljenzéssel fogadtatván, Kalmár Péter tanügyi tanácsos ígéretet tőn, hogy az egylet a humanitas elvei mellett a hazafiság érzelmeit sem fogja szem elől téveszteni.

Teljes szívünkől ohajtjuk, hogy ezen ígéret megvalósuljon.

Végül főlemlitem, hogy Leitesdorfer urnak német nyelven tartott előadása után ugyancsak Kalmár Péter ur értesíté a gyülekezetet arról, hogy ezen előadások fölváltva magyar és német nyelven folytatni fognak.

Figyelmeztetjük ezen magyar előadásokra olvasóink közül mindazokat, a kik a fővárosban laknak s ohajtjuk, hogy minél szélesebb körben ismeretessé válják a gyermekkerteknek áldásos működése.**)

*) Épen azért nem elég gyermekkertekben a hazafias érzület. A kis gyermeknél a szó veszi be magát fogékony szívébe, és olyan nyelven és olyan szellemben tanul meg gondolkodni, a milyenek az emlékébe vésődött szavak, és azért — ismételjük — a germanizálás ezen módja a legveszélyesebb.

Szerk.

**) Mi is, de csak úgy, ha — mint a t. tudósító is megjegyzi — Kalmár P. ur ígérete tetté válik, vagyis inkább, ha mindjárt kezdetben magyar alapot adnak a gyermekkerteknek.

Szerk.

Egy hét története.

November 27-dikén.

Szentirási időjárás. — A képzőművészeti kiállítás. — Egy ritka példány. — Piloty „Caesar”-ja. — Egy kéz. — A fehér szín. — Vászonképek. — Bülow és társai. — A zene és a toll. — A zene és a kolera. — Kolera elleni szer. — Benza Ida. — A Liszt-lakoma. — A békepohár. — A szép vásárna.

A béke szelid arczu angyala alászállt a földre, elértük ama szentirási kort, melyben „a farkas a báránynyal legel,” bal és jobbpárt egymás karjaiba omoltak; mult hétfő vala az a nap, mely méltónak találtatik, hogy még én is, a ki pedig szent borzadálylyal viseltetem a politika iránt, helyet adjak neki a „történet” lapjain; mert hát ne tessék ám azt hinni, hogy ez a mult hétfői jelenet csak komédia volt, csak olyan színpadi csók, a mely a levegőben vesz el; koránt sem; valóság volt ez, elannyira valóság, hogy már az új miniszterium is készen van; gróf Lónyay az elnöki tárczát az örök béke virágkoszoruzott oltárára teszi le, és hazafini példáját Tisza Lajos, Kerkapolyi, Pauler és tudom is én még kik követik; helyükbe aztán Csengery, Korizmic, Ordódy és tudom is én még kik lépnek, csupa olyan hazafiak, a kik minden részről szívesen látott miniszterek, vége lesz tehát a gyönyörűséges nagy mosásoknak az országgyűlésen, hanem zengeni fog a ház magasztaló hymnusokat, egyik párt a másikra, mindaddig, a míg — csak újra össze nem kapnak egy kicsit egymással.

Használjuk mi is az engesztelődés czuppauatos hangulatát, vezessük olvasóinkat az örökbéke sugárékes egébe, az ihlettség boldog álomvilágába, a honnan az eszmények örök-tavaszi képei mosolyognak alá; keressük föl a művészet csarnokait; nézzük meg először is a képzőművészeti társulat újabb kiállítását; nem sok kitűnőt találunk ugyan benne, de mégis eleget olyant, a mi szépen összeegyezik a jelen czukros hangulattal; itt van először is egy ritka, kitűnő példány, egyetlen a maga nemében, és mi több: magyar. Telepi ez, a társulat névszerinti titkára, valójában azonban keze, lába, feje, szíve, lelke, mindene; ha ő nem volna, talán már kiállításunk sem volna; mert hát — köztünk legyen mondva — a főváros nem valami nagy részvétet mutat a képzőművészetek iránt; télen nagyon hideg van, nyáron nagyon meleg van stb. és a kormány sem erőlteti magát nagyon érte; mert ennek meg nincs mivel; meglehet, mikor sugárutunk lesz, — úgy sem nagyon sietnek vele — az is lesz, és akkor talán pártolás is lesz, innen is, onnan is, mert akkor mindjárt világváros leszünk, vagy mi. Telepi azonban nem a sugárutól teszi függővé a képzőművészetek fejlődését a hazában, még a kormány pártolásától sem, de még a közönség pártolásától sem; ha senki más nem pártolja is, se baj, itt van ő, ő pártolja, és ez neki elég; önönmagából merit mindent: lelkesedést, erélyt, leleményességet, nem is mindennapi leleményesség kell hozzá, hogy a folytonos veszteség Damokles-kadjával feje fölött, évek óta mégis egyre érdekes, és nem ritkán kitűnő festményeket képes legyen a kiállítási csarnokba csalogatni a messze külföldről, habár rendszeren, eladatlanul, szépen visszavándorolnak ismét, a honnan jöttek.

Most is egy külföldi festmény a kiállítás gyöngye: „Cae-

sar halála” Pilotytól. Nem épen remekmű, sőt Pilotynak sem legjelesebb alkotása; a nálunk is kiállítva volt „Nero”-ja is nagyobb szerű, hanem azért e mű is mesteréről tanuskodik. Azon mozzanatot ábrázolja, midőn a római összeesküvők még egyszer, utoljára, felszólítják a nagy hódítót, hogy térjen vissza az imperatori utról, térjen vissza a köztársasági párthoz, és Caesar márványtrónuson ülve és balját az imperatori pálczán nyugasztva, visszautasítja a felszólítást. Van e műben bizonyos színpadiasság, az uralkodó eszme hatásra számítva terül el rajta, hanem azért hatalmas egy mű ez. Casca, a mint büszke homlokkal volt barátjaira tekint, mintha villámok szülemenének e homlok alatt. És Caesar, a mint a zsarnok háta mögött a gyilkoló vasat villogtatja kezében, ez a kéz, a mint a vasat tartja! Ha egyebet nem teremtett volna is ez egy kéznél, már a művészek közé tartoznék Piloty. Az ujjak, a mint görcsös erővel a gyilkot körülkapcsolják; minden izom mintha szemlátomást feszülne, a dühtől, a kétségbeeséstől, a vérszomjtól; hát még az arc, az a lihegő tekintet a szemekben, azok az ajkak, mintha már embervért izlelnének, és ez ember egész állása, a bábozság és orgyilkosságnak e rettenetesen szép egybeolvadása. És Cascával ellentétben Cassius, az a kemény nyaku hazafi, azzal a kettős óriási teherrel a szívében, egyfelül a barátság Caesar iránt, és másfelül a szabadság. Itt is kevésbé az arc, mint az egész jelenség az, a mi a lélekállapotot visszatükrözi. Az arc — félig eltakarva a togával — szinte meg van meredve, talán valamivel kevesebb merevség élethivebb lett volna, de a mi az arcban hiányzik, azt pótolja az állás, a kéz, a palást; és épen így a harmadik főalak, Cicero, a nagy szónok, a nagy diplomata; ennél az arc is nagy mértékben köti le a figyelmet; azok a finom metszetű ajkak, mintha még most is önönszavaikban édelegnének; ez a magas, domboru homlok, mintha máris eszmékké dolgozna fel a még csak ezután bekövetkezendő nagy eseményt. És a negyedik főalak: Tullius Cimber, a mint a biborpalástot Caesar válláról lerántja; még nem, csak fogja, e perczen, e pillanatban; ezt az egyetlen pillanatot ragadta meg a művész, minden alak ez egy borzasztó pillanat hatása alatt van szem elé állítva, — Cassius is azért rántja fejére a togát, nem akarja, nem tudja látni, a mit pedig hazaszerető szíve ohajt: a zsarnok halálát — és mégis nem az alakok, hanem az öltözékek, diszletek és színezés az, a mi e műben is Piloty nagy tehetségét hirdeti. Az öltözékekre nézve különösen nehéz állása volt neki e műnél. Caesart kivéve, valamennyi alak a római togában áll előttünk, a római toga pedig tudvalevőleg fehér, és a legszerencsétlenebb szín a festőre nézve a fehér, az egyetlen szín, mely nem is szín, hanem csak fehér, mit csináljon tehát a sok fehér togával? — mert az általam említettekön kívül még sok alak van e képen, és ezek mindannyian fehér togát viselnek. — Hanem azért a művész nem jön zavarba, a redőzet útján segít magán, és a togák különböző redőzetével valóságos lángelmű színváltozatokat tud előidézni, minden togának a különböző szövedek szerint más-más redőzetet vet és más-más árnyalatokat képez, azon felül a háttéri alakokra varázshatású árnyékot borított, és így a fehér egyhanguság helyett gyönyörű változatos

életet állít elénk. Arról a művészetről, melylyel a koczkatalaj, a boltozat stb. ki vannak dolgozva, nem is szólok, e részben világszerte ismeretes Piloty ecsete, nekem pedig még sok egyéb-ről kell ma jelentést tennem olvasóimnak.

Nem ugyan a műkiállítás többi képeiről, mert őszintén szólva, nem szeretek emberről rosztat mondani, még festett emberről sem, azután — valjon nem elég-e az egy Piloty műve is arra, hogy a kiállításba siessünk? Én istenem, hányszor nem állunk, vagy a körülményekhez képest, ülünk órákig egy kép előtt és nem tudjuk levenni róla tekintetünket; itt pedig nem egy, hanem sok kép kínálja magát a szemnek, — igaz, hogy csak vászonképek; no de —

No de nekünk még egy másik istennőnél is kell tiszteletünket tenni; Musica ő isteni felségénél; ez is különös kegyesen mosolygott reánk e héten, a hangversenyteremben, a színházban és az — étteremben is. A hangversenyteremben Bülow, Singer és Cosmann zeneestélyét, a színházban Benza Idát, az étteremben végre Liszt Ferenczet mint házi gazdát mosolyogta reánk. Bülow és társai zeneestélyének részletes ismertetéséről elég annyit mondanom, hogy hallottuk Mendelssohn holdsugarait, Beethoven csillaghullását, az öreg olasz Boccharini és Tartoni gyöngyszemeit; hogy ezeket a szép dolgokat nem lehet hallani, az igaz; de nem kevésbbé igaz az is, hogy minél jelesebb valamely zenemű, annál kevésbbé lehet leírni: ha csak szakszerű hírlapot nem írunk, — a mit meg nem igen szeretnek olvasni, — a mit tollal-tintával e részben tenni lehet, az mind csak kisebb-nagyobb frázis, jó, legyen tehát igazán frázis, halljunk holdsugarat, csillaghullásokat és gyöngyszemeket, és az a három művész egyenkint is nagy művész; ritka élvezet három olyan nagy művészt egy este hallhatni; én azt hiszem, hogy attól kezdett a kolera alábbhagyni nálunk, annyira fölemeli e gyönyörű zene a lelket és vidámitja fel nemcsak a szívet, hanem mindent, a mi körülötte van: csudálnám is, hogy az orvosok még nem tettek vele kísérletet, ha nem tudnám, hogy ilyen esetekben leginkább a nyegle kotyvának van kelendőse.

Benza Ida kisasszonynak is nagy diadalai voltak e héten. Hetek óta az a szomorú hír járta, hogy a jeles művésznő hangja ilyen meg olyan beteg, és maga a hang nem igen buzgolkodott megezáfolni a híreket. Hanem mult szombat óta nem hiszünk többé e híreknek. Csak szeszélyes volt az a hang, a mi nem is nagy ritkaság a magas művészi légkörökben, de nem beteg. Mult szombaton Szilágyi Erzsébetet láttuk és hallottuk a kisasszonytól, Erkel „Hunyadi László“-jában, az örökké új régi magyar operában, és mintha most láttuk és hallottuk volna először e szerepet, annyira új lelket öntött belé a nagy művésznő. Az a fejedelmi méltóság egész magatartásában, az a szívet lelket átható tűz és erő énekében, az az ihlettség előadásában és eszményi élethűség játékában, — reszketett minden szív, midőn fia halál-hírére leroskad, a nemzeti színpad nem látott még olyan magyar Szilágyi Erzsébetet, — beh szép volna, ha e tulvilági hangnak szeszélyes percei ne volnának!

A Liszt-lakomán is nagy kitüntetésben részesült „Hunyadi László“; voltak e lakomán — ugyancsak mult szombaton — mintegy hatvanan, zenészek, zenebarátok, hírlapírók, köztük olyanok is, a kik eddig csak úgy félvállról tekintettek a magyar zenére, mind a mellett, hogy magyar zenészeknek nevezik magukat. Hanem hát zene tekintetében is kicsi volt nekik Magyarország. Liszt, a kitűnő zeneköltő másképp gondolkodik e részben, és meglehet, az volt ezéja e lakomának, hogy a két ellenséges tábor közelebb hozza egymáshoz, és az e lakomán uralkodott hangulat után ítélve, a nemes szándék sikerült is neki;

legalább a pohárkocintások és felköszöntések azt engedik gyaníttatni. Hogy mennyi része volt a felséges boroknak is a szíveknek egymáshoz simulásában, azt, miután semmi, és így a legjobb borok hatása sem tart örökké, rövid időn meg fogjuk tudni. Egyelőre azzal is beérjük, hogy Erkel „Hunyadi László“-ja, Sárközi magyar népdalai és ugyancsak a pompás lakoma osztatlan tetszésben részesültek. Legjobban azonban mégis csak a szeretetre méltó, szellemdus házi gazda tetszett. Meglátszott minden szaván, hogy édesen jól esik neki ismét itthonn lehetnie. És kedves vásárfiát is hozott szerettjének: Bülowot, az ő egyetlen igazi tanítványát, és volt vejét, a ki abban is hű tanítványa a nagy mesternek, hogy határtalanul szereti hazánkat.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

*(Az udvar) folyvást halogatja elutazását Magyarországból, azon reményben, hogy a fővárosban uralkodó kolera-járvány meg fog szűnni, és az udvar elhatározását, a telet Budán tölteni, még azon eset sem ingatta meg, hogy egy udvari kocsis a királyi vár istállóépületében a járvány áldozata lett. Ha az egészségi viszonyok kedvezőbbre fordulnak, és az udvar Gödöllőről Budára költözik, Rudolf koronaherceg szintén le fog jönni Bécsből és itt tölteni a telet. — Tóthné Kis Zsuzsanna debreczeni lakos régebben végrendeletileg 5 azaz öt forintot hagyományozott Ferencz József király ő felségének. Az összegnek illető helyre juttatásáról a nyugtát ő felsége magánpénztárnoka már le is küldé a helybeli kir. törvényszéknek további intézkedés végett. — Király ő felségét mult pénteken reggelre várták Gödöllőre. Budára — mint mondják — vasárnap jő be s akkor fog dönteni ama kabinet-kérdésben, melyről napok óta annyit beszélnek. Egyik hír szerint: az egész miniszterium lemond; másik szerint: csak maga Lónyay gróf; a harmadik szerint pedig: Lónyay gróf megmarad, hanem egy pár tárcza más kézbe kerül.

*(Jótékonyág.) Draskóczy Gyula kamarás a sopronmegyei legszegényebb falusi népiskolák számára minden felekezeti különbség nélkül taneszközök és kiosztandó tankönyvek beszerzésére 1000 forintot adott, a melyért a közoktatási miniszter a hazai tanügy nevében köszönetét nyilvánította. — A Nemeshegyi József ur által indítványozott, s a Teréz-városban felállítandó levest osztogató intézet javára, melyben a szegények valláskülönbség nélkül meleg levessel ingyen fognak ellátni, a „Munká“-hoz czimzett szabad-körmives társulat száz forintot, a „Humboldt“ társulat pedig ötven forintot tettek le Nemeshegyi József ur (aldunaszor 1.) kezéhez. — A pesti első gyermekmenhely-egylet legközelebb tartott választmányi ülésében halás örömmel vette tudomásul a következő adakozásokat: Haynald Lajos kalocsai érsek 200 forinttal, Braun Lajosné 50 forinttal, Kurecz Vilmos pest-ferencz külvárosi plébános 50 forinttal az egylet alapító tagjai közé léptek. A pesti izr. község részéről évi járulékul 50 forint fizettetett be; Hennicke Gyula, berlini udvari építész, Thurn Erzsébet becses közreműködése folytán, 25 forintot adakozott; „Braun testvérek“ czég szeszszel és eczettel ingyen látják el a gyermekmenhelyet; Deutsch-Sorer Ernesztina ruhadarabokat ajándékoztak.

*(A nőképző egylet) mult farsang folytán felhívásokat küldött szét, melyekben a hölgyek felkértek az egylet javára magukat Schrecker Ignác műtermében lefényképeztetni, ki azután a bécsi világiállításra magyar hölgyek albumát állítand

össze. E felhívásnak már oly szép eredménye lett, hogy csinos képgyűjtemény állítható össze; e gyűjtemény azonban még sem teljes, azért még folytatólag tartanak a felvételek az említett célra. Az eddigiek közül megemlítendő: Adamy Róza, Albrecht Valeria, Allaga Flóra Bajáról; Beke Mariska, Benedikti Nándorné, Csillag Szabina és Antónia. Clementis Mariska és Róza, Dörffy Ilona, Dörty Clarisse, Gönczy Etelka, Hentaller Elma, Hentaller Mariska, Ibrányi Emma, Ibrányi Mariska, Hagger Róza, Kacsokovits Irén Somogyból; Kóczán Ferenczné, Kuncz Amália, Luczenbacher Eliza, Luczenbacher Mariska, Majthényi Ilona bárónő Bácskából; Melticzky Ellen, Paukovics Eri: Bajáról; Pisztory Felice, Pirovits Melania Nagy-Becskekről; Schenk Ilona, Siegmund Irma, Stettner Stephanie, Szapáry Istvánné grófnő, Szerb Tivadarné Aradról; Sztupa Eugenia, Tarnay Piroska Jászberényből; Teleky Sándorné grófnő, Rapp Irma, Rapp Antónia, Vay Béláné báróné, Veszter Imréné Nagy-Kikindáról; Vizkelety Fennéna Pécsről; Vulcanu Józsefné s még többeknek fényképei.

■. (A mult heti pénteki nap) balvégzetes volt a rókavadászokra. Szép napfény sütött, de több apró baleset fordult elő. Gróf Batthyány Elemér egy kettős ároknál felbukott lovával, mely keresztcsontját törte s agyon kellett lőni; Auersperg Anna hercegnőt szintén ledobta elragadt paripája; gróf Keglevich Béla is elbukott, ugyisintén egy udvari lovas, ki az Auersperg hercegnő nyargaló lovával összeütődött. Képzeltetni az ijedséget, miután e négyes baleset majdnem egy csoportban történt. Királyné ő felsége is, ki jelen volt, nagyon megütődött. Szerencsére nem lett más baj, mint egy ló elpusztulása. Bárá Wenckheim Bélával a ló lefeküdt a homokba, de ez inkább csak mulatságos intermezzo volt. Gróf Zichy Viktor is lebillent egy kissé. S ennyi baj közt mi lett az eredmény? A nádasban fölverték egy rókát, mely jól megzaklatta a piros frakkokat s aztán bebújt egy lyukba. Király ő felsége három óra után lovagolt vissza Gödöllőre.

*** (Richter János) második zenekari hangversenye szerdán este volt. A vigadó-terem tömve volt diszes közönséggel, s a zenekar kitűnően játszott. Az első szám Gluck „Iphigenia Aulisban” nyitánya volt, Wagner Rikárd mesteri hangszerelésű záradékával, mely mély hatást tett a hallgatókra. Beethoven nagy hegedű-hangversenyében Singer Ödön teljes fényben mutatá be művészetét. Teljesen bevégzett technikája és szép, tiszta hangja soha sem tűnt ki jobban. Hatszor hívták ki. Végül a zenekar Mendelssohn híres A-dur symphoniáját játszá, e dallamgazdag, élénk költeményt, mely Olaszország szép ege alatt született, a zenekar teljes bensőséggel, a színek élénk kiemelésével játszotta. A harmadik zenekari hangverseny december 11-dikén lesz.

*** („A nőnevelésről”) cím alatt Hoffmann Mórtól egy kis füzetke jelent meg, Fekete Bernát, pesti könyvtáros kiadásában. Sok van e füzetkében, a mi tetemesen ellenkezik a mi nézeteinkkel, miként hogy szerző általánosan kissé egyoldalulag fogja fel a nő rendeltetését; egészben véve azonban sok jó eszmét, habár nem ujakat, is találunk e füzetkében a nőnevelésre nézve. Ára 40 kr.

*** (Ilon.) kinek „A nőkebel világából” című beszélyfüzére most van sajtó alatt, köszönetet mond általunk Piliszy Ferencz, volt veres-sapkás honvéd hadnagy urnak azon szíves készségért, melyet e mű kinyomatása ügyében iránta tanusított. A mű jövedelme, mint annak idején megírtuk, jótékony célokra van szánva, és még folyvást lehet reá előfizetni 1 frttal, mely összeg a buzgó szerzőnőhez „Ilon” cím alatt, Kisvárdára küldendő.

*** (Óváry Lipót,) Nápolyban tartozkodó hazánkfa egy olasz társaság megbízásából azon indítványt tette Pestvárosnak, hogy ha a város alkalmas telket ad hozzá, Pompeirámát, vagyis pompeji kiásatásokból állandó kiállítást létesít Pesten, a milyen Nápolyban, Londonban és New-Yorkban már régóta van. A kiállítás jövedelme 40 évig az illető társulatot illetné, azután az egész kiállítás Pestváros tulajdonába menne át. A város e napokban tartott tanácsgyűlésen hajlandónak nyilatkozott alkalmas telket engedni át e célra, de nem 40, hanem csak 30 évre.

*** (Maár Péter,) az aradi népbank volt titkára, a ki novemberhó 16-dikán 7000 frttal megszökött, Majna melletti Frankfurtban kézre került. Somogyi, pesti rendőr, fogta el, a ki föl kutatására kiküldetett és Bécsben nyomára akadván, követte e nyomot Lipcsén át Frankfurtig. Hja, nem könnyű mesterség mai nap tolvajnak lenni.

*** (Egressy Gábor) siremlékére háromezer forintnál több gyűlt össze. E kegyeletes ügy élén tudvalevőleg Szerdahelyi Kálmán állott, kinek — fájdalom — ma már szintén siremlékére adakoznak. Ő, mint elhunyt pályatársának egyik legnagyobb tisztelője, igen buzgón és sikeresen működött ez ügyben, s a szép eredmény egy része kétségkívül az ő buzgalmának köszönhető. Mielőtt októberhó elején Pestről eltávozott volna, ezt az ügyet is teljes rendezettségben, a számadás elkészítésével adta át pályatársainak.

*** (Kiderült,) hogy nem egy nyitrai vén cigány — mint annak idején mi is újságoltuk — tartotta fenn a Rákóczy-nótát, hanem Sághy Balog Jancsi, a selmeczi cigánybanda primása, Biharinak egyetlen még élő tanítványa, a ki azt mestere után tartotta meg hegedűjében, vagyis inkább emlékezetében és ugyancsak ő mutatta azt be Selmeczbányán a történelmi társulatnak.

*** (Katonák garázdálkodása.) Novemberhó 23-dikán Pesten a király-utczában két uhlánus botrányos kihágást követett el. Az utczán menőket ide s tova taszigálták, egy Weinberger nevű 86 éves öreg embert, ki az izraelita imaházból jött ki, földre tapostak, mialatt egy társaskocsi ment rajta keresztül, úgy, hogy az aggastyán rögtön meghalt. Erre a közönség rendőrség után kiabált, mire a vitézek kardot rántottak, s hosszú tusa után, mialatt egyik katona megszökött, a rendőrség a másikat letartoztatta, azonban csak egy őrcapat segítségével volt képes a kihágókat megfékezni, mert az elfogott védelmére több katona jött segélyül. Ez ügyben mult szerdán Radocza országgyűlési képviselő interpellatiót is intézett a belügyminiszterhez, de a melyre még eddig nem kapott feleletet.

*** (A kolera) a fővárosban — mint már a mult héten írtuk — egyre apadóban van; a nagy kolerabizottság elhatározta, hogy a közönséget a járvány apadásáról hirdetmény útján, megnyugtatólag értesíti. A hét folytán kiadott jelentés szerint Budapesten, az újabb koleraesetek száma naponként nem igen ment többre 10—15-nél. Az ország különböző vidékeiről is érkeztek egyes kolera-esetekről jelentések, de mint járvány sehol sem mutatkozik. A legújabb jelentés szerint novemberhó 28-dikán Pesten 16 új eset merült fel, az összes betegségi létszám pedig az nap volt 189, ebből meggyógyult 9, ápolás alatt maradt 175, meghalt 5. Budán november hó 27-dikén 3 új eset jelentetett be, az összes betegségi létszám pedig az nap volt 78, ebből meggyógyult 12, ápolás alatt maradt 62, meghalt 4. Rövid időn tehát remélhetőleg a járvány végképi megszüntéről leszünk szerencsések olvasóinkat értesíteni.

*** (A népszínház) színügyi bizottsága, melynek tanács-

kozásában Ibl, Steindl és Unger pesti építészek is részt vettek, elfogadta Fellner bécsi építész tervét és ajánlani fogja. A szinpad tervezete kielégítő benne, a mellékhelyiségek, (társalgócsarnokok stb.) szintén. A tűzveszélyesb műhelyek a színházi épülettől tüzi fallal vannak elválasztva, úgy, hogy e helyiségek tűz esetén leéghetnek a nélkül, hogy maga a színház elpusztulna. Az épület külseje izléses. A nézőtér (a páholyok kivételével) 1360 ülő- s 1160 álló-hely van, s ha mind ülőhely lesz is, befér 2200 néző. A páholyok oldalfalak nélküliek. A költségvetés félmillió, de százezer forinttal többre lehet tenni. A boltokból remélhető jövedelem hétezer forint.

*(Szinház.) Szigeti Imre múlt pénteken Egressy Gábor halhatatlan szerepében, Brankovics Györgyben mutatta be magát. Egressy után úgy játszani e szerepet, hogy az ment legyen minden utánzástól s a színész — eredeti vonásokat használva, mégis a közepszerűnél nagyobb hatást idézzon elő, valóban nehéz feladat s hogy ez Szigetinek teljesen sikerült, a legesattanósb bizonyíték tehetsége mellett. A harmadik felvonás nagy jelenetében, midőn két megvakított fiát egymásután bevezetik, legtöbb erőt fejtett ki s a helyzet megdöbbentő tragikumát a szenvedély hatalmával érzéketette. A közönség viharosan tapsolt a törekvő színésznek s négyszer-ötször kihívta. Többfelül merült fel az ohaj, bárha ezután Lear szerepét játszana, mely — Molnár György távoztával — egészen letűnt a repertoirról. Szigeti Imrén kívül Nádayt kell dicsérettel kiemelnünk, ki Brankovics idősb fiát nemes hévvel adta. — Prielle Kornélia férje halála alkalmából sok részvétlevelet és vigasztaló látogatást kapott. A nemzeti színház igazgatósága pedig tudtára adá, hogy csak akkor lépjen fel, midőn azt egészsége és kedélyállapota minden legkisebb megzavarása nélkülteheti. Prielle Kornélia asszony részvételteljes meghívást kapott Kolozsvárról, hogy szórakozás végett ott töltsön pár hetet, a mit valószínűleg el is fog fogadni. — Odry Lehel, mult csütörtökön lépett föl mint René az „Álarczobál“-ban, s mind nemes játékaival, mind izletes, erőteljes énekével oly meleg tetszést aratott, melyből világosan látható, mily osztatlan helyesléssel fogadná a közönség e kellemes magyar énekes szerződtetését. Human Alexa iparkodott az apród szerepében, és több helyen szépen is énekelt. — Miklóssy színházában eddig már összesen hatvan szindarabot adtak be. Ha e nagy számból csak fele is többé-kevésbé sikerül, mindenesetre lendületet ad színműirodal-munknak. A „Politika bolondja“ című 4 felvonásos bohózatból, melyet állítólag egyik elsőrangú írónk irt Szelid Vipera álnév alatt, a legtöbb sikert remélik. A bohózat a mai társadalmi élet egyes élő alakjait torzképekben mutatta be.

*(Vegyesek.) Paulovics Imre, váltó- és okmányhamisítással és sikkasztással vádolt pesti ügyvéd, a királyi tábla jóváhagyása és a fogsági idő beszámítása mellett 8 évi fogságra ítéltetett. Mi lesz ilyen emberből, ha e büntetést kiállja? — Az orvostanhallgatók segély-egylete már is megalakította farsangi bálbizottságát. Megválasztott: elnökké Miskolczy Imre, alelnökké Vosits Ferencz, pénztárnokká, Krájesik Rezső, ellenőrré Dömötör József, jegyzővé Muraközy Dezső, segéd-jegyzővé Mezidráczky Kálmán. Bizottsági tagok lettek: Hoffmann Béla, Lechner Károly, Heinrich Kálmán, Laufenauer Károly, Mezey Gyula, Brunner Kálmán, Szénássy Sándor, Nagy Szilárd, Sir János, Glósz Miklós, Horváth Hugó, Arányi Árpád, Lakner Árpád, Molnár Elemér, Özvegyi Ákos, Valla Lajos, Kassay Ákos és Mandák István. — Thaisz Elek, pesti főkapitány sajtópórt indított egy, a „Pesti Napló“-ban megjelent

levél miatt, melyben a szerkesztőség egy nap p a l e l ő b b értesített, hogy a Káldor-féle játékbankban történendő moztosás előre kicsinált dolog Thaisz és Káldor urak közt. Ugyanilyen névtelen levelet több más pesti szerkesztőség is kapott. A közönség nagyon kíváncsi a sajtóperre. — A tasnádi kerületben Kabos Elek, az aranyos-megyesi kerületben pedig Csaba Gyula, országgyűlési képviselőkké választattak. Mindkettő balpárti. — Szönyi Pál, az ismeretes jeles pesti nevelő-intézet tulajdonosa, kir. tanácsosi címet nyert. — Matejko „Báthory István“-ja december hó 5-dikétől kezdve lesz Pesten kiállítva. — Az országban uralgó kolera alkalmával az országos vásárok megtartása Békésmegye területére nézve, az alispán jelentése szerint, betiltatott. — A n.-várad-kolozsvári vonalon Brátka és Csucsá állomások közt decz. 1-sejétől Bucsa is állomás lesz. — Egy Lotharidesz Antal nevű ifju, ki Királytelken gróf Dessewffy gazdatisztje volt s nehézkórságát gyógyíttatni jött Budára, mult hó elején eltűnt, s aggódó öreg anyja azóta nem bir nyomára jutni. — Az ujonnan alakult pest angol-amerikai klub megalakulását szombaton lakomával ünnepelték meg, melyen Monson angol konzul, mint elnök, melegen emlékezett meg ama vendégszeretetről, melylyel hazánkban az angolok és amerikaiak találkoznak.

*(Rózsás napló.) Rakovszky István, pestmegyei jeles fiatal aljegyző november hó 16-dikán vezette oltárhoz a művelt és szép Szilassy Ida kisasszonyt, Szilassy István, volt pestmegyei alispán leányát; násznagyok: Beöthy Lajos alispán és Ivánka Imre, nászasszonyok pedig Kóczán Ferenczné és Rakovszky Gézané voltak. — Löw Tóbiás kir. főügyési helyettes eljegyzé Hürsch Emma kisasszonyt, Hürsch Ágoston pesti kereskedő kedves leányát. — Milassin Vilmos ismert pesti ügyvéd legközelebb kelt egybe Pósa Hortenzia kisasszonnyal, Kalocsának egyik szépségével. — Péchy András földbirtokos s pénzügyminiszteri fogalmazó a napokban jegyzé el Steinbach Berta kisasszonyt. — Eörményesi br. Fiáth Ferencz veszprémi főispán kedves leányát Ágneszt, gróf Waldstein László jegyezte el. Az egybekelés Akán november hó 26-dikán ment végbe. — Mult kedden a pesti evang. templomban Olofson G. A. ur, a dunaszabályozási vállalat kikötőkaptánya tartotta esküvőjét a bájos Hochhalt T. kisasszonnyal. — Kettős családi ünnepélyt ültek november hó 30-dikán Rómában az egymással rokon Odescalchi és Zichy családok. Odescalchy Mária hercegnő e napon ment férjhez, Zichy Ödön gr. pedig ekkor ünnepelte eljegyzését. Ez alkalomra a magyar és osztrák aristokracia számos tagja ment Rómába.

*(Halálhírek.) A tihanyi ref. lelkész, Szijártó Ignác, 28—29 éves ifju ember, november hó 22-dikén éjjel agyonlőtte magát, mivel kétszáz forintnyi fizetését sem kapván meg rendesen, nagy nélkülözéseket szenvedett. — Szumrák Pál, köztisztviselőben álló főmérnök, a városi volt főmérnök atyja, mult kedden meghalt. — Bozóky János, nagy-kállói reál-iskolai tanár közelébb meghalt. Önszorgalma által képezte ki magát annyira, hogy ez év elején a pesti reáliskolához neveztetett ki tanárnak, de nem foglalhata el ez új tanszéket, néhány hét előtt himlőbe esett, és meghalt. — Rákóczy Parcsetch Miklós, 1849-diki jeles honvéd-százados november hó 26-dikán Szabadkán elhunyt. — Kassay Ignác, országgyűlési képviselő édes anyja született Karátsoni Borbála meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Jó kéziszappan készítmódja.

Egy font házi szappant apró darabokra kell vagdalni, egy itcze vizet reá önteni, és hat óra hosszat csendesen állni hagyni, hogy ez alatt a víz a szappanból huzza ki az erős lugrészeket. Ekkor a vizet le kell önteni a szappanról és ahhoz a következőket tenni: egy fél meszely rozspálínkát, egy negyed font héjastól apróra törött mandulát, egy apró darab kámfort és és egy evőkanálnyi benzoetinkturát. Mind ez forrjon a szappannal mind addig, míg azt kocsonyásodni látjuk. Ezalatt készítsünk egy vagy több kis ládácskát, vagy fakatulyát, vizezzük be, vagy rakjuk ki vizes vászondarabkákkal, öntsük belé a szappant, hagyjuk kihűlni, másnap pedig szedjük ki, vagdaltuk el tetszés szerinti darabkákra, szárítsuk meg, és lesz igen jó kézmosó szappanyunk.

Fagyás ellen.

Végy a következőkből:

2 $\frac{1}{2}$ szemer opiumot,

2 $\frac{1}{2}$ szemer szénsavas ammoniumot,

1 $\frac{1}{4}$ szemer porrá tört kámfort,

5 szemer eczetsavas ónt és

8 lat tiszta disznósirt.

Mind ezeket jól össze kell keverni, téglékbe rakni és a megfagyott részeket vele esténként jól bekenni és aztán bekötözni.

Nemzeti színház.

November 23-dikán: „Hunyady László,” Erkel operája. — November 24-dikén: „Tündérlak Magyarországon,” N. N.-től. — November 25-dikén: „A mátrai vadászat,” Fáy Antal vigjátéka. — November 26-dikán: „Romeo és Julia,” Gounod operája. — November 27-dikén: „Az amerikai,” Szigligeti színműve. — November 28-dikán: „Az álarcos bál,” Verdi operája. — November 29-dikén: „Julius Caesar,” Shakespeare tragoediája.

Divattudósítás.

Voltak hölgyeink közül, a kik sehog sem tudtak megbarátkozni az új színek árnyalatával, és ime minél több új színű ruhaszövetet látunk, annál több kedvelője akad azoknak. És valóban szép is az aranyos barna, gránátvörös vagy myrthuszöld szín, kivált selyemszövetekben, a melyeknek kellemes fényük van. Jelenleg a divatos színek olyan nagy mennyiségben vannak már forgalomban, hogy szinte zavarba jő az ember, ha az igazi divatos téli szín után tudakozódnának tisztelt hölgyeink. Nappali viseletre kedveltek az őzbarna, havanahszin, mandula- és gesztenye szín, len- vagy porszin, vasszürkés, kolibrizöld, bronze-szinű, ez utóbbinak többféle árnyalatai vannak: egy zöldes, egy vöröses és egy sárgás, továbbá matrózkék, tengerzöld, püspök-lila sat. És téli divatszínnek el vannak fogadva: a franczia (azur) kék, égszínkék, lila, gyöngyszin, barackszin, testszin, a nilusi zöld, korál és gránátvörös, világos sárga, kristály fehér sat. Ime, a választék eléggé nagy. A világos szövetek, kivált a halványak, sötétebbekkel lesznek élénkitve, például a halvány kék sötét vörössel vagy barnával.

A fekete selyemruhákat színes selyemmel díszíteni, mindinkább divatba jő. Legközelebb látunk egy igen gazdagon díszített fekete estélyi ruhát, mely következőkép volt összeállítva. A rövid uszályu szoknyán három fodor volt látható, melynek mindegyike rózsaszínű faille-lal volt beszegve. A hosszú, és erősen hátra huzott tunique egy széles felhajtott rózsaszínű szegélylyel volt díszítve; oldalt egy szép rózsaszínű echarpe volt olyformán csokorra kötve, hogy az hátul a tunique dudorait is támasztani látszott. — Ha a színes díszítések elvesztik frissességüket, új feketével lehet azokat fölcserélni.

A néhány év óta háttérbe szorított moire antique kedvelőinek megmondhatjuk, hogy e nehéz szép szövetet e télen ismét viselni fogják, bársony, atlasz és tafota kíséretében, vagy még inkább fehér csipkével díszítve, mint a melyek az idén is fénypontját képezik a fényes öltözékeknek.

Szótalány.

Kalós Erzsitől.

Két szótagu nevem, három első jegye.
Az ingatagságnak, valódi jelzete,
Ha e három betűt megfordítva látod,
Egy kisebb országnak a nevét találod,
Két utolsó jegyem; arczodnak egy része,
Melynek sokszor nagyon finom az érzése.
Az egész öt betűm egy diszes hivatal,
Melynek teendője járt nagy hatalommal,
Most nélkülük tették fel a szent koronát
Miután nem érzik többé a hiányát.

Megfejtési határidő: december 28. dika.

A f. é. 44-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Két cseppet láttam, mint remegtek,
Oh kedves képzet, szép ölen,
Egymásba végre mint peregetek
Kis nefelejts sik levelén.
Amott a csendes völgy ölében,
Hol zugva görg a víz kövecs
A parton lenget a sövényben
Kis nefelejts.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Paraicz Ilka és Teréz, Korbuly Fanni és Anna, Tucsny Irma, Szabados Jenő, Jaczkovich Velyáczky Anna, Löffler Mariska, Moesz Gézáné, Fehérváry Mari és Ilon, Csikós Anna, Ratkovszky Mari és Vilma, Guba Celli, Fehér Borbála, Kiss Antónia, Barthalos Vilma és Etelka, Brocken Kovács Emma, Marossy Hermin és Etel.

A 42-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Dubányi Róza, Tucsny Irma, Boros Gyuláné, Fehér Borbála.

A 43-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

F. Mariska. Csikós Anna, Guba Celli, Fehér Borbála, Bárándy Gizella, Brocken Kovács Emma, Schönföld Cecília.

Tartalom.

Királyi Pál. — Küzködjem újra, Balogh Zoltántól. — Annyi, annyi itt, Balogh Zoltántól. — Egy szegény ember, Prém Józseftől. — Őszi dal, Szentpétery Laurától. — Karácsonyi képek, Kiss Elektől. — A gyermek-kerti tanfolyam meguyitása, Halász Dezsőnéől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Királyi Pál arczekepe.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

14/12 872
49-ik szám.

Deczember 8-dikán.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N kelte		P - nyugta	
							óra	perc	óra	perc
Decz.	8	Vasárnap	F 2 B. Assz. fog.	F 2 Szofron	26 A 25 Alipius	8 Beer		7 36	4 8	
	9	Hétfő	Leokádia szűz	Caesar	27 Perzs. Jakab	9		7 37	4 7	
	10	Kedd	Judith	Judit	28 István	10		7 38	4 7	
	11	Szerda	Damasus pápa	Damáz	29 Peramo	11	☾	7 39	4 8	
	12	Csütörtök	Maxencz püsp.	Bulcsú	30 András ap.	12		7 39	4 8	
	13	Péntek	Lucza szűz	Lucza	1 Deczember	13 Benja.		7 40	4 8	
	14	Szombat	Spiridion	Agnellus	2 Habakuk	14 11 S. Va.		7 41	4 8	

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Tinnye, december 2-dikán 1872. (*Eredeti levél.*) — Műkedvelői színi előadás. — Tisztelt Szerkesztőnő. Tinnyén az idei második műkedvelői előadás november hó 30-dikán Szokoly Viktor ur házában, rögtönzött színpadon ment végbe. Első ízben özv. Simontsits Lászlóné asszonyság házában Justus „Phrenologja,” ez uttal pedig Moser „Kukli prédikációk” című talpraesett vigjátéka adatott elő, a fiatal műkedvelők iránti tekintetből csak jóbarátok, ismerősök és rokonokból álló hallgatóság előtt. Móka Bogdánét Simontsits Elvira k. a. finom árnyékolással s nagy otthonossággal, Feles ügyvédné pedig Horváth Gabriella s Gyöngyösné Simontsits Izabella kisasszonyok igazán ügyesen adták s a mi nagy színpadon sem mindig történik, szerepeiket nagyon jól tudták. Móka Bogdánt Szokoly Viktor ur, ismert írónk és e lapnak is egyik dolgozó társa, Feles Mihályt gr. Crouy István ur s Gyöngyös ügyvédet Hoblik Ottó ur személyesítették. A művelt hallgatóság egyhangú ítélete szerint az összevágó előadás jobb vidéki társulataink előadásaival nemcsak versenyezhetett, de az összes szereplők buzgalma s ügyessége folytán fölül is multa azokat. A rendezés érdeme az ép oly szellemes, mint bájos Simontsits Elvira kisasszony érdeme. — A vigjátékot szavalatok előzték meg s fejezték be, Simontsits Olga kisasszony méltóságos plasztikával s helyes hanghordozással „Szilágyi Erzsébetet” Tóth Kálmántól, Hoblik Ottó ur, Vecsey Sándor „Urambátyám Gleichenbergben” című humoros költeményét, Hoblik Mariska kisasszony, „Az angyal és ördög” című költeményt Szász Károlytól és Szokoly Viktor ur Petőfi „Őrültjét” adták elő. A fiatal hölgyek úgy színi szereplésük, mint szavalataikért virágfüzerekben, zugó tapsokban s kihívásokban részesültek.

r. l.

A kecskeméti városi dalárda szombaton a „népkör” helyiségében igen jó sikerű hangversenyt adott. A karénekeken kívül Darányi Ferencz, Merényi Árpád és Nagy Ákos jogászok szavaltak, Fényes Endre hegedűjátéka, Gerometa Vilmos zongorakiséréte, főleg pedig a fiatal bájos Prodiés Jolánka kisasszony zongorázása nagy tetszésben részesültek. Előadás után vider táncz volt reggeli három óráig, s a nagyszámú közönség örvendeni fog, ha ez estélynek folytatása lesz. A dalárda körében élénk viszhangra talált a pécsiak indítványa a bécsi műutazást illetőleg.

Temesmegye havi közgyűlése dr. Selauch Lőrincz kanonok indítványára elhatározta, hogy a megye eme felejtethlen fia iránti kegyeletének a jegyzőkönyvben kifejezést adand, és az elhunyt családjához részvételi levelet fog intézni, továbbá a holttestnek a családi sírboltban elhelyeztetése alkalmával, Róth L.

alispán ur vezérlete alatt külön küldöttséggel képviselteti magát, és végül a nagy férfiu iránti kegyeletből örök emlékül elkészítteti annak olajfestményü arczképét a megye nagy terme részére, a melyben Vukovics a 40-es években szabadelvű eszméivel oly sokszor kitűnt. — Ugyancsak Temesvárról írják, hogy az ottani várművek lerombolása ügyében a közös hadügyminiszterium mult hó 22-dikén kelt leiratában meghagyta a temesvári katonai műszaki igazgatóságnak, hogy előirányzatot terjesztszen be azon költségekről, melyeket a két vár-ároksor betöltése és a jövőre nézve Temesvár város fővét képezendő egyetlen összefüggő védvonal helyreállítása igényelni fog.

Egerben a Mosóczy-né-féle nőegylet mult hó 24-dikén, saját árvaháza javára tánczestélyt rendezett, mely igen jól sikerült. A tánczosnők közül Mártonfiy Ilka, Mészáros Ilka, Balzó Etelka és Tarnay Őrszike kisasszonyok emlittetnek; 28-dikán pedig a lyceum disztermében sétahangverseny volt a helybeli szegények javára, a Wasa-ezred zenéje mellett.

Szegeden a tanítók csekély fizetésük ellen panaszkodnak. Mig Arad, Nagy-Várad, Temesvár, Mohács stb. városok az elemi tanítókat évenként 150, 200, 300 frt lakbér átalánnyal illetik, addig a szegedi községi tanítók még az ősvilágból való 42, 63, 84 frtban részesülnek, illetőleg nyomorgattatnak; mert az érintett összeget, igen szerény lakásért, a nélkül is szűkre szabott fizetésükből kétszerezve, háromszorozva pótolni kénytelenítettnek.

Sz.-Györgyhegyén a napokban 600 darab római ezüst pénz találtak, melyek azonban már üzerek kezeiben vannak, úgy egyre is szert tenni bajos. Ezen esemény a kincskeresők egész csapatát varázslá a nevezett hegyre, kik a meggazdagodás reményében szorgalommal bányászták az ős hegyoldalt, mig a tulajdon erdőse által le nem tiltattak.

Lóczy helységben Nagy-Szombat közelében Prileszky Antal kertjében november hó 30-dikán husz négyszögölnyi térségen egy lábnyi mélységben 40 darab urnát leltek, melyekben félig szenesedett csontok, kések, tűk, csattok és egyéb fémtárgyak voltak. Az urnákból csak négy maradt épen, a többi szétmállott. Azt hiszik, hogy a török világban kerültek e tárgyak a föld alá. A kert tulajdonosa a muzeumnak küldi meg a leletet.

Vidéki vegyesek. Az aradi indóház közelében egy fiatal, tisztességesen öltözött ifju feküdt le a robogó vonat elé, mely szétgázolta. Zsebében egy levelet találtak, melyben tudatja, hogy Hód-Mező-Vásárhelyre való, Molnár Jánosnak hívják, 18 esztendő volt, s kéri, hogy levelét özvegy anyjának adják át, azzal a felvilágosítással: hol halt meg és hol temették el.

— A kolozs-doboka megyei néptanítók derék egylete nyilvános felolvasásokat rendezett be részint jelesebb írók műveiből, részint eredeti dolgozatokból vasárnap délutánonként. — Örkenyről értesítenek, hogy a község e hó 1-sején tartott népgyűlésen iskoláját egyhangulag községének nyilvánította, és azonnal megválasztotta a községi iskolaszék tagjait. A szék elnökévé a község derék jegyzője, Csátár Zsigmond választotta meg. — Aszéken s fejevári Vörösmarty-kör december 1-sején, a költő születésnapján estélyt tartott, melyen szavaltak s Farkas Gyula tanár a légről értekezett. — Nagyváradn Dárday Ignác kis-magyar-utcai kertjében egy szilvafa virágzik és újra zöld szilvákat termett. — Győrben e napokban alakult meg a bizottság, mely az orvosok és természetvizsgálók jövő évi nagygyűléséről fog gondoskodni.

Különfélék.

*(A főváros környékén) fekvő falukban nagy aggodalmat szült a hír, hogy Pestről katonákat kapnak. Attól féltek, hogy ezzel a kolera is beköltözik hozzájuk. Ezen aggodott a mult napokban egy mogyoródi atyafi is, ki az uton ballagott, midőn Fóth felől lódobogást hall. Egy szőke katonatiszt jött egy vörös kabátos urral. „Atyafi, — kérdi a paraszttól a tiszt, — a főutról letértünk, s vajon jól megyünk-e erre Mogyoródnak?” — „Szívesen utba igazítom a téns kapitány urékat,” — felelé a paraszt, — „ha megigérk, hogy nem kvártélyozzák be hozzánk a kolérát.” A tiszt megígérte, és hatalmában is állt azt megtartani, mert maga a király volt, főhadsegéde: Pejacsovics gróffal. Nem is kaptak a pestvidéki faluk katonát.

*(A nagy csillaghullást,) mely november 27-diki éjjel Európa több pontján észleltetett, Secchi az „Osservatore Romano“-ban leirván, azt mondja, hogy e tűnemény sokkal nagyobb volt, mint az ismeretes 1867-diki novemberhó 14-diki csillaghullás. Három percznél rövidebb időközben száznál több csillaghullás észleltetett, miért is az észlelőknek előbb egy alkalmas számlálási módszert kellett fölitalálniok, de e mellett is számos csillaghullás kikerülte a figyelmet. A római csillagdán öt óra alatt 14,000 hulló csillagot észleltek. Legsűrűbb volt a hullás $\frac{1}{2}$ 9 órakor, midőn öt percz alatt 492 hullást láttak. — Szeged fölött november 27-dikén este szintén sűrű csillaghullás látszott, esti 10 óra körül mintegy 450 csillaghullást figyeltek meg. A hullás még éjfélkor is egyenlően erős volt. A hullás

az nap Pesten is, Prágában is észlelhető volt, hasonlóan Győrött, Csatádon és Nagy-Kanizsán.

*(Kuruzslás.) Néhány lelkiismeretlen ember ugyan-csak felhasználja a jelen kolerás állapotot, hogy azt saját hasznára kiaknázza. A Kőbányán lakó Widder Izsák — mint a mezei kapitányság tudomására jutott — kolerabetegeket mindenféle haszontalan szerekkel kuruzsolt, a betegekkel formaszzerű szerződéseket kötött s tőlük pénzt csikart ki. Miután Widdernek sem sebészi, sem orvosi oklevele nincs, a mezei kapitány már egy izben eltiltotta a kuruzsolástól, s midőn Widder ennek daczára is folytatta azt, lakásán vizsgálatot tartott, szereit, szerződéseit s hirdetéseit lefoglalta, őt magát pedig a kir. fenyítő járásbiróságnak feljelentette.

Megbízások tára.

Nagyszöllősrre Cs. B. I. urnőnek: El van küldve.

Salgó-Tarjánba Cs. K. urnőnek: Eddig bizonyára kezei közt lesz a csomag.

H. Szoboszlóra A. R. urhölgynek: Megfelelt-e várakozásának a küldött ezikk?

Demecserre P. E. urhölgynek: El van küldve.

Erzsébetvárosra Sz. F. urnőnek: Megküldtem.

Konyárra M. L. urnőnek: Megküldtem magánlevél kíséretében.

M. Bolyra Z. B. urhölgynek: Kivánságát azonnal teljesítém.

Pécsre J. J. urhölgynek: Ára 15 frt.

Egerbe M. L. urhölgynek: Szíves köszönet.

Kolozsvárra N. S. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Makóra Z. I. urnőnek: El van küldve.

Gyulára Gy. P. urnőnek: Ajánlatát a legszívesebben fogadom.

Beregszászra F. H. P. urnőnek: A kívántakkal már nem szolgálhatok.

Nagybányára V. J. urnőnek: Magánuton feleltem kérdéseire.

N.-Engedre M. K. urhölgynek: Már elutazott!

Székes-Fehérvárra R. R. urhölgynek: Postára van adva.

Ipolysághra D. E. urhölgynek: Máskor is a legszívesebben állok rendelkezésére.

H I R D E T E S.

K á n y a J ó z s e f,

Pest, József tér, 10-dik sz. a.

Czélszerü

karácsonyi és ujévi ajándékok,

ugymint

$\frac{1}{4}$ széles gyapju ruhaszövetek, rőfe 30, 36, 40, 45 kr és feljebb.
Nyakövek (Echarpes) darabja 15, 20, 30, 35, 40 kr és feljebb.
Gyapju-kendőeskék, darabja 20, 25, 30, 35, 40, 50 kr és feljebb.
Selyem-kendőeskék, darabja 60, 70, 80. kr, 1 frt és feljebb.
Fehér vászon-zsepkendő, tuczatja 2 frt 50 kr, 3 frt, 4 frt, 5 frt, és feljebb.

$\frac{1}{4}$ nagyságu gyapju téli kendők, darabja 2 frt 50 kr, 3 frt 50 kr, 4, 5 frt és feljebb.

Long-shawtiok és plaidek 6, 7, 8, 9, 10 frt és feljebb.

Otthonkák darabja 5, 6 frt.

Paletók és téli köpenyek, darabja 15, 18, 20, 25, 30 frt és feljebb.

Esőköpenyek, darabja 7, 8, 9, 10, 12 frt és feljebb.

Ugyszintén fekete és színes selyemkelméket, selyem és angol bársonyokat, kashemirokat, felourst, ripszet és minden e szakba vágó czikkeket, a legjutányosabb áron.

Megbízások vidékre pontosan teljesítenek, szövetminták kívánatra szívesen küldetnek.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

új félévi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyvomatu arczkép.

Meglepetésről is gondoskodtam lapom eddigi hí pártolói számára, oly meglepetésről, mely bizonyosan édes örömmel fog fogadtatni minden magyar hölgy részéről. Ugyanis:

 Tóth Kálmán koszorus költőnk

válogatott összes költeményeivel fogok kedveskedni.

„HUSZONÖT ÉV UTÁN”

lesz czime azon két kötetnyi gyűjteménynek, mely jeles költőnk minden értékes költeményét, melyet **huszonöt év** lefolyása alatt irt, magában foglalandja; ezek közt vannak a jeles szerzőnek öt év alatt irt **s ki nem adott költeményei**, és kimondhatlanul örülök, hogy — nem kimélve költséget, — én lehettem szerencsés, az: „Előre,” „Ki volt nagyobb,” „Fütyül a szél,” „Lemondani,” „Minek is van a szív s a szívben szerelem” és annyi más feledhetlen emlékü költemény **jubileans** költőjének válogatott összes műveivel kedveskedni hölgyeinknek.

A jövő félévbeli hat kötet könyvmelléklet czimei tehát a következők:

„Huszonöt év után”	2 kötet.
„Tolla Feraldi” About világhírű regénye	1 „ és
„Bolski László,” Cherbulier V. gyönyörű francia regénye	3 „

Uj előfizetőink azonkívül még a következő, **már készletben levő huszonhat kötet** könyvet kaphatják, szintén **kötetenkénti tizenöt krajczáron**, vagyis összesen 3 frt 90 kron:

„Szerelmi perpatvarok,” Bibra lovag igen kedves regénye, bold. Major Béla által fordítva 3 kötet; — „A parlagi hercegnő,” a világhírű Marlit-tól 3 kötet; — „Gizella hercegnő” Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek” Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág” Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant” Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből” Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja” Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár,” Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol” Marlittól 1 kötet.

E huszonhat kötetet a z o n n a l megküldhetem t. előfizetőknek.

E szerint az uj előfizetők harminczkét kötet válogatott tartalmu olvasmányt kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harminczkét frt.** — 4 frt 80 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Azon kívül adok a jövő félévben is egy **nagy körajzi műlapot**, mely ugy tárgyára, valamint kivitelére nézve méltó disze lesz a magyar hajlékoknak — 10 krajczárért!

A műlap czime:

Rozgonyi Czeczilia férje segítségére siet.

E műlapot is Szemlér jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évnegyedben is pártolni és terjeszteni fogják lapomat, mint tizenkét éven át bebizonyult hü kíséret és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A hat kötet könyvre, melyek e fél év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **90 kr.**

A huszonhat kötet könyvre, melyeket az uj előfizetők a z o n n a l kaphatnak, **3 frt. 90 kr.**

A műlapra végre 10 kr.

 Az uj előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A főthi dal,” „Lorándfy Zsuzsanna,” „A királynő honleányi szíve,” „Imre királyi halála,” „Álmos,” „Zoltán,” „Huszonöt ifjabb írónk arczképesarnoka,” a „Rózsakirálynő,” „Leánykérés,” „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől,” „Petőfi halála” és „Az arató-ünnep” darabját **40 kron.**

 Gyűjtőknek: egy uj előfizető után **három kötet könyvet;** három uj előfizető után: **tizenkét kötet könyvet;** öt uj előfizető után: **huszonkét kötet könyvet;** nyolcz uj előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
bástya utca 24-dik szám alatt,
földszint.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

49. sz.
Deczemb. 8-kán.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A nők tanulási és tanítási szabadsága. *)

Igen tisztelt gyülekezet!

A nők tanulási és tanítási szabadságáról szándékozom előadni igénytelen nézeteimet. Neméltóztassanak azért megítélni. Tudom én jól, hogy miként a világtenger valamennyi folyót úgy foglalja magában ez egy tárgy a női kérdés összes ágait, és azt is tudom, hogy e fényes gyülekezetben nálamnál sokkal hivatottabb szellemek vannak ezen világ egyetemi kérdés taglalására; de — nézzék el nekem e kis fogást az őszinteségért, melylyel azt bevallom — azért választám e kérdést fejtegetésem tárgyául, hogy ha sem a fejtegetés, sem az egyéniség, akkor a tárgy bizonyosan le fogja kötni Önök érdeklődését, és akkor mindjárt nem élek vissza a vendégszeretettel, melylyel itt oly kiváló módon részesülni szerencsések valánk.

Tehát a nő tanulási szabadságáról! És ezt még fejtegetni és kérni kell oly korban, mely egyik alapigazságul ismerte el, hogy „nevelés tesz emberré“ és melyben a tanítási kényszer valamennyi polgárosult állam részéről törvényül van becikkelyezve! Igaz, hogy a tankényszer fiura leányra egyiránt terjeszkedik ki, de már e részben is milyen nagy a következtelenség és a mostoha közöny a nők irányában! Mindaddig, a míg a gyermeket csak arra tanítják, hogy tanulni tudjon, — mert tulajdonképen ez az alsó iskolák feladata — semmi különbséget sem tesznek fiu és leány közt; egyformán — már a mennyire annyira — van gondoskodva, hogy a további kiképezésre szükséges elemi ismeretek birtokába jus-

sanak, és ez így tart a 12—14 éves életkorig; ezalatt az elméleti tehetségek kifejtetnek és a gyermek — nembeli különbség nélkül — képessé tétetik, hogy értelmi és erkölcsi tekintetben: ember válhassék belőle; akkor — a fiu elé száz meg száz tudománycsarnok tárja fel hívogató karjait, ezer csábba, hogy ha talán jó szántából bele nem kívánoznék, míg a leány elől épen akkor vágják be a továbbképződés útját, épen akkor, midőn már sejteni kezdi a tudás boldogságát; mikor már pirkad lelkeben, oltják ki feje fölött a napot; — azt mondják, hogy mi nők nem állunk barátságos lábon a logikával? Megengedem, hanem hát legyenek szívesek megmondani, hogy hol van ezen eljárásban a logika?

És ha csak a logikának kellene ezt megpanaszolni! De az erkölcs és ennek folytán a társadalom is sajnosan vallja kárát. Mert — engedjék meg kedves testvéreim e szókimondó nyíltságot — én úgy találom, hogy mi nők — és szegény fejemet legkevésbé sem véve ki — sok tekintetben tökéletesebbek is lehetnénk, mint vagyunk. Nem csak, hogy számos olyan jelesség nélkül szükkölködünk, a melyek az emberi nem diszél szolgálnak; hanem még azoknak is, a melyekkel az áldott anyatermészet: ingyenkegyelméből megajándékozott, — sem tudjuk hasznát venni. Hogy többet ne említsek, vegyük csak a szépséget. Vagyunk e részben a teremtés remeke, és mit csinálunk vele? Talán azt, hogy a szép érzékét tökélyességre kifejtjük? Ha ezt tennők, idő jártával az összes társadalom mulhatlanul finomabb, gyöngédebb modorokat öltene és ennek folytán — a mi nemünk felettébb nagy javára — a közérkölcösség is mulhatlanul megnevesbülne. De nem tesszük ezt,

*) Felolvasatott Bécsben f. é. októberhó 11 dikén a „Frauentag“ közgyűlésén.

hanem a helyett leszünk a divat rabjaivá, saját szépségünk rovására, az igaz szép nemesbitő hatalmának romlására! Ugy teszünk, mint a vad, a ki édes szülöttjét egy sor kláris-gyöngyért odaadja, mint a rabszolga, a ki midőn a szabadsággal megkínálják. —

De igaz, — tehát a leány, midőn az alsó iskolákat járta, magára hagyatik, nagyobb része nem is folytatja tovább elméleti tehetségeinek művelését, azt sem tudja szegény, hogy kell-e neki még valamit tanulni, honnan is tudná, mikor sem az iskola, sem az emberek nem figyelmeztetik reá! Hanem azért a vágy, alaktalan bár, fel van költve benne; mit csinál tehát? Oltogatja vágyát, de mivel? Azzal, a mi csak égetőbb vágyakat támaszt benne: olvas, mit? azt, a mit ért, vagy legalább érteni vél; nem komoly, tudományos műveket, a melyek a gondolatok alapköveit rakják le az emberi elmében; hanem selejtes felületességeket, a melyek a képzelődés csillogó szárnyait akasztják röpke elméjére. Azt hiszi, hogy tündérszárnyak, a melyek az örök fényesség honába viszik, holott pillangószárnyak, és az, a mit fényes napnak tart, nem az örökkévaló fényesség, hanem emésztő láng. Arra viszik csapongó képzelmenek pillérszárnyai, egy óvatlan pillanat, a lángok összezsapnak fölötte, és akkor — nem azt mondják róla: „Szegény leány, ha helyesen gondolkodni tud, bizonynyal nem jutott volna oda,“ hanem azt: „Ilyen olyan könnyelmű teremtés, miért nem vigyázott jobban magára!“

A másik rész sokkal boldogabb ugyan az elsőnél, hanem annál szerencsétlenebb. Ennek a költészet istenasszonya egy kis keresztanyai emléket tett feje alá, és mire fölébredt, tudniillik, midőn eszmélni kezdett, azon vette észre magát, hogy mindenféle zengő-lengő sugáralakok rajzanak körülötte. Tudta, hogy azok az égbe visznek és azt is tudta, hogy a képességet hozzá a tudomány adja meg, és erre aztán neki indult annak a végére nem járható nagy reugetegnek, a melynek neve: tudomány, egymagában, kalauz nélkül, uttalan utakon. Az a boldogság, midőn a tömkeleges erdőségben a nap verőfényes koronája csillogott keresztül! Ez, ez, a miről az ő lánggal égő lelke öröktől fogva álmodott! Még egy szárnyacsapás és feun lesz a halhatatlanság tetején — és — még egy szárnyacsapás, és ő aléltnan elterül! A mit a czél boldog végének képzelt, az egy kopár, rideg szikla, és a verőfényes napvilág odafenn, az egy örökös jégvilág szemfényvesztő káprázata. Százszor meg százszor ilyen rettenetesen csalódva, százszor meg százszor ujra kezdi az uttalan bolyongást, hogy szegénynek nem csak a lelke, hanem a harisnyája is belekékül a nagy fáradalomba, és akkor a világ nem azt mondja: „Szegény tévelygő tehetség! beh kár, hogy kellő alaposág hiányában erőt és velőt nem adhatott tehetségének,“ — hanem az ország egyik végétől a másikig elhallatszó gunyakazzal kiáltja: „Hát ez a boldogtalan kék harisnyás mit keres itt a Parnassuson? Mintha bizony bármely író vagy írózó a maga jó szántából adná fejét az írásra, és a legnagyobb lángelmék is — példa reá Byron — meg ne tévedt volna utmutató nélkül!

Innen, tisztelt gyülekezet, a középszerű írók aránytalanul nagy sokasága napjainkban. Minden más szellemi pályától kizárva, minden elméleti tehetség ezen szellemi közlegelőre hajtja ki báránykait, libácskait, a mivel éppen bir, és a mondottaknál fogva, természetesen több a liba a bárányknál. En szólhatok erről valamit. Soha annyi rossz poétája nem volt drága hazámnak, mint akkor, midőn csak a költészetet, — a melyhez tudvalevőleg a hit és remény is tartoznak — nem vehették el tőle: az 50-es években; a hány tehetség csak fel-

csillant a szívekben — és ki gondolt akkor nálunk utmutatásra, térjelölésre! — mindannyija az ő poezisétől várta a haza üdvösségét. Most — az egyik jeles mérnök, a másik jeles gépész, a harmadik éppen jeles üzér, képzelhetni tehát, milyen poeták voltak. Ime tehát, ugyazon okok: ugyanazon következmények.

— De miért éppen az írói pálya és nem szintén a festészi, szobrászi, építészi, a mit a sok megtévedt nőtehetség félelmissé tesz? — kérdik talán tőlem; engedjék tehát, hogy erre nézve is elmondjam igénytelen nézeteimet.

Elismerem, hogy — miként azt a statistika egész a kopaszfejuséig kideríteni iparkodik — a szellemi világban bizonyos általános természeti törvények állanak fenn, a melyen például az, hogy vannak olyan szellemi tulajdonok, a melyekre nézve a férfinemnek ha nem is kizárólagossági joga, — mert a természetben egyedáruság nem létezik — de határozottan első-ségi joga van a nő felett, éppen ugy, mint a hogy a testi szervezetre nézve sok tekintetben eltér a nőtől. Miként a testre, ugy a szellemre nézve is a nagyobb erő a férfi osztályrészeül jutott, és azért minden oly szellemi foglalkozása melyre leginkább erő szellemi kívántatik, a férfi számára van fenntartva. Ilyen a festészet, szobrászat és mindenek felett az építészet, a mely művészeti ágakban a képzeletnek csak az a feladat jutott, hogy a számokban, vagy — közönséges nyelven szólva — az arányban életet gerjesszen. A tudományokban is ez okból a matematikusnak, a vegyésznek, a mérnöknek, sőt az ügyvédnek is, a mennyiben ezek nagy része is főleg számokban dolgoznak, nézetem szerint a férfi mindig meg fogja haladni a nőt, egy egész fejjel.

(Folytatása köv.)

Kék szemekben....

Dobó Lászlótól

Kék szemekben könnyek árja,
Arczodon a bánat ül —
Hogy sohajod mit jelenthet?
Tán én tudom egyedül.

Én, az ember, s fenn az isten,
Csak mi ketten tudjuk azt,
Hogy szívedben napról napra
Mi növeli a panaszt?

Szegény asszony, gyöngé asszony!
Gyöngé benned már a hit:
Búval, kinnal szembenézui,
Látom, hogy már nem tanít.

Halvány rózsá: sápadt asszony,
Mért törnéd le ily korán!
Dalra kelni lesz okod még,
Felvidulhatsz még talán.

— Hogyha jó egy drága vendég,
Ki nálad még nem lakott:
Oh, ne küldd el! de nyiss néki
Gyorsan ajtót, ablakot.

Fájó sobre, szenvedésre
Édes gyógyír jó vele...
Csak azt látod, hogy a szíved
Vigalommal lesz tele.

Kiderül a felhős homlok,
Felcsillog a könnyes szem,
Csak megjöjjön az a vendég:
A bűbajos szerelem.

Mit te, én is érzem azt,
Nekem is fáj valami...
De ha azt kérdeud, hogy: mi?
Nem tudnám megmondani.

Csöndes sirban megpihenni!
— Én is ilyet gondolék...
S áldom érte százszor is, hogy
Meg nem hallgatott az ég.

Csöndes sirban megpihenni!
— Én is ilyet gondolék,
De csak míg a szerelemnek
Kertjébe nem tévedék...

Oh, ezóta nem tudom, hogy
Nekem is fáj valami;
Oh, ezóta a halálról
Nem akarok hallani!

— Halvány rózsá: sápadt asszony!
Ne halj te meg ily korán!
Kertjébe a szerelemnek
Te is csak bejutsz talán.

Egy szegény ember.

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

Mikor ezt az asszonyt megláttam, a legnagyobb, legsötétebb irigység támadt szívemben. Minden mosolya, minden halk kacajja, minden kecses mozdulata azt látszott mondani: Egy-szer mégis győzedelmeskedtem fölötted, végre eljött az idő, hogy kénytelen vagy beismerni, mennyire szebb vagyok Klotildnál!

Csupa rendezői illemből főkértem egy keringőre. Minden tagom reszketett, midőn átkaroltam. Regina olyan könnyű volt, mint a pehely. Alig éreztem, hogy tartom, s mégis mintha ólomsúly vont volna lefelé. Nem is táncoltam. Tagjaimban egy csepp akaraterő sem volt. Vakon engedelmeskedtek azok a zenének... Mintha álmodnám, úgy éreztem magam, a mint körülszálltuk a tágas termet.

Minden fordulatnál helyére akartam vezetni.

Nem volt erőm; s ő sem kíváncszott leülni.

Csak mentünk tovább, könnyedén, nyilsebesen. Fejem égett, lélegzetem elakadt. Bájos királynőm keble viharosan hullámzott... Illatárja elkábitott s minden perczen vártam, hogy leszédülök.

Hasztalan volt minden!... A bűvös erő győzött minden fáradalmon... Végre ellankadt táncosnőm... éreztem súlyát... de azért csak vittem, ragadtam magammal... s ő is, mintha daczolna önmagával, erősebben fűződött hozzám.

Midőn végre fejét mellemre hajtá s helyére vezettem: úgy megszorítá kis ujjamat, hogy testem zsibbadtsága daczára is, fájdalmasan megéreztem.

Mintha egy vipera csipett volna meg!

E percztől fogva megbolondultam. Nem tudtam, mi bajom.

Olyan idegenszerűnek tetszett minden! Mintha valamennyi szem rám nézne... mintha minden arczon elégedetlenséget, vádat látnék... Végig simitám homlokomat, mint a ki eszmélni akar; eszmélni egy meggondolatlan, gyermekes cselekedete után.

De hát mit követtem el? Semmit! Épen semmit. Azt tettem, mit más ember, mit minden ember itt e teremben.

Kimentem az étterembe és pezsgőt parancsoltam. Néhány jó barátommal addig ittam, míg oly állapotba nem jöttem, hogy magamviselésében semmi különöset nem találtam. A dugaszok pattogtak, a zene zendült, a táncz-terem meg-megtörő zsvaja a kéj istennőinek kardala gyanánt zengett felénk s minden szem ragyogott! Idegeimet, mintha aczélból lettek volna, olyan ruganyosaknak éreztem. Eszméletem a mámor bódító zsibbadtságában csak egy tárgy felé irányult, csak egy alakkal foglalkozott, s ez — Regina volt. Az utósó poharat az ő egészségére üritettük, s az üveg-darabok szanaszét repültek az étteremben. Ne igyék senki, senkinek egészségére ama poharakból, melyekből mi Regina egészségére s bűbájára ittunk!

Most következett még csak a pokoli multság. Hohó!

Tihamér erős kacajba tört ki, aztán fuldokolva és köhögve fejét az asztalra hajtá.

— Istenem! — mondá aztán halkal, majdnem sugva — minek engedted meg, hogy boldogságom hajnalán szálljon meg az örület! Veszve voltam!

E szavak után lehajtotta absynthjét. Az ólalkodó pinczér gyors szökkenéssel ott termett s Tihamér egy intésére ujabb pohárral hozott.

— És barátjai? Nem tudták megakadályozni önt? — kérdém érdekelten.

— Barátaim? A részeg, bolond ficzkók?... De hallgasson végig. A multság hajnalig tartott. Regina enyém volt az egész éjre; senkivel sem táncolt, csak velem. Láttam, éreztem, tudtam, hogy halálosan belém szeretett.

Oh, e szerelem régóta lappangott szívében! E szerelem akkor támadt föl benne, mikor nyolcz-tíz éves korában könnyek szöktek szemeibe, ha mellőztem a játék alatt. E szerelem akkor is égette bensejét, midőn oltárhoz lépett s esküdött, hogy férjét, azt a vén bolondot szereti.

Hamisan esküdött. Én rám gondolt akkor is. Megvallotta nekem százszor, s engem boldoggá tett e vallomása. Gyűlölte őt, szíve mélyéből gyűlölte, s gyűlöletével oda vitte, hogy két év alatt eltemették.

Midőn a bál után lekisértem anyjához, még egyszer megszorítá kezemet s halkal sugá:

— A viszontlátásig!

Arca halvány volt, mint az ujonnan esett hó, s szemei az átvirrasztott éj után is oly fényesen tündököltek, mint az az utósó csillag, mely a láthatáron még ragyogott. Mire az eltűnt, az ő szemei is becsukódtak s rólam álmodott édesen, boldogan...

A hideg rázta minden tagomat, midőn kezét utószor megsókoltam. Ajkaim remegve ismételték ez egy szót:

— A viszontlátásig!

Én csak később távoztam. Utközben a hideg kirázta belőlem a mámort és a varázst, melylyel a bűvös hölgy megigézett. Most tűnt föl meggondolatlanságom egész nagyságában!... Izgatottan siettem előre, hogy feledjek, hogy meneküljek, hogy mindent helyrehozzak.

Egyenesen Klotildhoz siettem... A cseléd azt mondta, hogy még alszik.

Elmentem dél felé. Nem fogadott el.

Délután ismét hozzá mentem. Ekkor üzentette, hogy igen jól van, de most nem ér rá elfogadni!

Boszankodva távoztam.

Másnap délután ismét elmentem hozzá. Most elfogadott, Ah! csak ezt a jelenetet törülhetném ki emlékezetemből! Rövid, nagyon rövid volt.

— Nos, hallom, igen kitűnően mulatott.

— Ugy, a hogy! Ha ön nincs jelen, rám nézve misem kitűnő.

— Ej, ej. Ön, úgy látszik, könnyen felejt. Hát a szép özvegy? No, de én nem parancsolhatok önnek semmit; s épen nem érzem magam följogosítva, hogy bármit is megengedjek, vagy tiltsak önnek. Nemde?

— Ellenkezőleg, Klotild. Én az ön parancsára mentem a bálba.

— Hahaha! Parancsomra? Látssa, ha én az ön helyzetében vagyok, ezt a parancsot nem teljesítem. S én megvallom, mindent hittem volna, csak azt nem, hogy mikor én betegen fekszem, ön bálba megy, sőt mi több, hódításokat tesz. . . . Ezentul nem parancsolok önnek semmit, épen semmit. Tegyen, a mit akar!

A hang, melylyel e szavakat mondá, szívemet tépte. Nem tudom: mikép távoztam a szobából; csak azt vettem észre, hogy az utezán vagyok.

Klotild megszűnt az enyém lenni!

Még egy-két hétig tartott a czivakodás. Volt könny, volt kérelem, volt bocsánat-kérés mindkét részről. Mind hiába! A vipera csipést mindketten éreztük.

Alig került néhány hétbe, s Regina már teljesen hálójába kerített. Csupa passzióból mentem bele. Ha nem lehetek Klotildé: hadd legyek az ördögé!

Szerencsétlen barátom hangja egyre rekedtebb lőn. Elbeszélése szakadozott s rohamos volt, mint szerencsétlenségének kereké. Néha-néha föl-fölhörgött s aztán ismét áradozva beszélt tovább, míg lélegzete el nem akadt. Nem szakítottam félbe, hanem feszülten hallgattam. Mintha lelkemből fakadt volna minden szó, úgy talált lelkemhez. Az érzelmek minden változata végig futott rajtam.

— Pompás élet következett, — folytatá némi szünet mulva, — Reginával a kéj minden gyönyörét élveztem; a midőn oltárhoz vezetém, szerelmem egy fokkal sem volt nagyobb. Mindössze is annyit tudtam, hogy a világ is tudja, miszerint ő enyém! A lakodalmom csak annyi hatást tett rám, mint akármilyen más multság.

Klotilddal csakhamar megbékültünk. Regina kívánta, hogy bemutassam neki s én nem állhattam ellent. . . A kaczer, nemtelen lélek! Szemtől-szembe akarta látni azt a nőt, kitől elrabolt engem, ki fölött diadalt aratott. Ah! ez az örült lépésem is milyen természetesnek, milyen mindennapinak tetszett nekem! Hogy nem tudtam belátni, mennyi bajt hoz rám Reginának e rövid diadala!

De megérdemeltem. Emlékszem, midőn kezét nyujtá Klotild, a dacz és kielégített boszu érzete olyan édes volt szívemnek! . . . De midőn haza mentünk s szobáimba távoztam, nem bírtam visszafojtani a könnyeket. Hisz olyan nagyon szerettem Klotildot!

Csakhamar mindennapi vendég lett nálunk. Mert Reginát saját birtokomra hoztam. A két nő összebarátkozott és — veszemre törtek. Megkezdődött a hajtóvadászat saját boldogságunk ellen. Klotild hol nekem, hol Reginának tett egy kis megjegy-

zést: ezt hallottam, ezt vettem észre, ennek nem szabad történni s így tovább.

— Regina napról-napra hidegebb lett irántam. Néha könnyekre fakadt, zokogott s átkozta magát. Ha kérdém tőle, mi baja: semmit sem szólt, s én bíztam benne, mint az Istenben!

Lehetetlen elmondani mindazt, mi a katasztrófa első jelene-tét megelőzte, noha tisztán emlékszem mindenre. Akkor vakon jártam-keltem, s nem láttam azt a titkos kezet, mely boldogságom oltárát lassankint romba dönté.

Regina eljárt Klotildhoz. Egykori kedvesem még lány volt s az udvarlók egész serege elárasztá házáat. Én a gazdaság után néztem s nem törődtem velük. Boldog voltam, ha munkálkodásom közepette nőm arcza föltűnt lelki szemem előtt; s ha este fáradtan haza értem s mosolyát láttam, meg voltam elégedve.

Ki is sejtette volna, hogy Klotildéknál kezdődik a veszedelem! Pedig minden ember gyanítá, csak én nem. Az illetők rendesen legkésőbb tudják meg, hogy házuk a gyalázat lángjában ég. . . .

Lassankint azonban az én lelkemen is erőt vett a gyanu. Száz nyom keltette föl bennem; s én mégis állhatatos maradtam.

De végre én is kifáradtam. Kétségbeesve győződtem meg, hogy a szerelemföltés ezer ördögei kinoznak. Kétségbeesve vettem észre, hogy hitem (egy istenségben alapuló hitem!) szertefoszlik, mint a kőd.

Lesbe álltam, mint egy tolvaj. S egy gazembert akkor kaptam meg, midőn házamból kiosont. Kevésbé múlt, hogy meg nem fojtottam!

A világ forgott velem. Mintha mennykőcsapás ért volna, úgy találta szívemet e fölfedezés.

Elmentem Klotildhoz, s kérdőre vontam. Nőmmel nem mertem beszélni, mert féltem, hogy nem fogok birni beszélni, csak cselekedni.

Elfajult kedvesemet vallatni kezdtem. Kierőszakoltam belőle minden titkot, a mint egy őrjöngő szerelemföltő s alávaló módon megcsalt férj, egy szép nőből valamit kierőszakolni képes.

Az örökké mosolygó kigyó nevetve s tréfálva előadta az egész esetet. Szépitett, simított a dolgon, s a maga mentségére elmondott egy rakás ostoba történetkét. Elhitette velem, hogy ő ártatlan, hogy még most is szeret, s hogy Regina milyen csalfa, milyen álnok s mit nem követett volna el, ha ő — a lány — nem okosabb e kitanult asszonynál.

Nőmnek most sem szóltam semmit: de még az nap elhátároztam magamban, hogy válópert indítok. Egész éjjel nem bírtam aludni. Folyton Klotild képe lebegett előttem. Még most is olyan szép, olyan kedves volt, mint másfél év előtt. Még most is éreztem, hogy szeret, hogy imád s minden szeszélye, minden haragja mellett is csak értem élt és él most is. . . Mennyi kérője volt esküvőm óta, s ő valamennyit visszautasítá, hű maradt a hűtlenhez, állhatatos az állhatatlanhoz. . . Nemes szíve a legszebb jutalmat érdemli, a legszebbet, mit ember adhat! S én meg fogom jutalmazni! . . . Ha várt rám, hadd legyek végre övé. Szakadjon meg minden láncz, mely másához köt, s ne álljon utamban semmi, mi tőle elválaszt! . . . E bolond gondolatok közt aludtam el.

Másnap elmentem hozzá s megkérdeztem: akar e nőm lenni?

Egyenesen ezt kérdeztem tőle, minden magyarázat, minden kérelem nélkül.

Klotild diadalittassan mosolygott, s így szólt:

— Ha másé akarnék lenni, már rég asszony volnék.

Nekem ez a válasz ép elég volt, hogy még az nap ügyvédem-hez menjek. Nőmnek még most sem szóltam; bár azóta a rágalma s pletykák egész serege zugott fülemben.

Nem törődtem vele; csak hálát adtam az Istennek, hogy gyermekkel nem áldott meg...

Tihamér arcza kipirult. A szégyen pirja volt ez. Alig mert arczomba nézni s szavartan sűt le szemeit. A férj szégyelte magát, hogy neje gyalázatát beszéli el.

— A való-per egész titokban folyt. Senki sem tudta, csak én és Klotild, Regina csak később tudta meg. Még néhány hét volt hátra, hogy az eredmény nyilvánosságra jusson. . . .

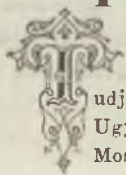
Érti barátom, csak néhány hét! S képzelje, mi történt?

Nincs ember, a ki ezt kitalálja s ön sem fogja hinni, a mint magam sem vagyok képes elhinni, noha szívem sajog bele, ha vissza gondolok.

Klotild férjhez ment!

(Vége köv.)

Tudja Isten...

Rajka Teréztől.

Tudja Isten, hogy én a dalt
Ugy miért is szeretem?
Most csillagról, majd virágról,
Mond kis regét éneke.
A jó Isten daltanyává
Teremtette keblemet;
Ott a hangok ezerféle
Változatban zengenek.
Szemeimmel égen földön
Dalom tárgyát keresem, —
Tudja Isten, hogy én a dalt
Ugy miért is szeretem?

Ha nagy ritkán meglátogat
A boldogság, az öröm,
Barátimat, kedvesemet
Dalaimmal gyötöröm.
Dalban keres menedéket
Keblemből a fájdalom;
Dal fejt meg, mit nem lehet
Pusztá szóval mondanom.
Dal nélkül tán kárhózas
Kín lenne az életem, —
Tudja Isten, hogy én a dalt
Ugy miért is szeretem?

Karácsonyi képek.

Kiss Elektől.

II.

A karácsony-vásár.

A karácsonyi vásár kezdetét vette. A boltok magas tükörablakai s maguk a boltok is gazdag, csábító tárgyak pompájában usztak; és este a ragyogó légszeszlángok még nagyobb fényt kölcsönöztek nekik. A piacok és a legnépesebb utcák bódékkal voltak beépítve, melyeknek árusai nem keveset szen-

vedtek a hideg miatt. Még rosszabb dolguk volt azon árusoknak, kik még elegendő téli ruhával sem voltak képesek megótalmazni magukat ahideg ellen.

E sorsa volt különösen a szegényebb osztály gyermek-árusainak, kik kezeiket zsebükbe, vagy keblükbe rejtve, halvány, fagyos, vörös-orru arczokkal föl-alá tipegtek silány áruik mögött, szüntelen kiabálva:

— Tessék venni! Tessék venni!

A szilva- és mazsola-emberkéket stb. áruló gyermekek hosszú sorában, legvégül és pedig egyedül ült Jenny, egy fölfordított láda háta mögött. E ládának fölfelé álló oldallapján egy emberpár állt szilvából; melléje egy bot volt erősítve, melyen, zászló gyanánt, egy szelet papir lobogott e fölirattal: „Végeladás, üzletmegszüntetés miatt.“ A nagy-kereskedéseket utánzó ezen hirdetmény az élelmes kis Tódor műve volt.

Összezsugorodva, fázó kezeit köténye alá rejtve, ült Jenny némán egy alacsony padon, s mereven nézte az előtte levő, hozzá hasonló szomorú képű két szilva-emberkét. Hogy ezekből csak egy és nem több pár volt kiállítva, ezt is a furfangos Tódor gondolta ki, mert ez által, a járó-kelők részvétét nagyobb mértékben vélte fölébreszteni.

Egy szép, fiatal hölgy, czoboly-prémes köpenyben, melynek ára néhány száz forint lehetett, puha keztyűbe bújtatott kezeit czoboly-karmatyuba takarva, fekete fátyollal arczán, fején bársony kalappal, lengő strucz-tollakkal, harangszerű nagy krinolinban suhogott el a járdán. Mellette haladt hűséges parány-mása, egy Jennyi korabeli lányka, hasonló cziczomában.

— Oh, mama, nézd csak! — kezdé a kicsiny nevetve; — „Végeladás, üzletmegszüntetés miatt!“ És csak két nyomorult szilva-ember az egész árucarnok! Ez legfőlebb egy garast ér!

— Fi donc! — mondá a dáma megvetőleg; — ki fog ily haszontalanság miatt megállani s csak egy szót is reá vesztegetni? Jer, Lucia!

A gyermek engedelmeskedett, hanem azért még egyszer vigyorgott Jenny felé, ki mozdulatlanul, mint egy szobor, ült a kis láda mögött.

Most két ur közeledett feléje.

— Bámulatos — mondá az egyik — e kis árusnő ravasz mestersége. Csak az imént vettem tőle egy pár ily emberkét, azon hitben, hogy ezzel egész kereskedését veszem meg. Azonban alig távoztam, már ismét egy új pár ily emberke volt kiállítva. A fölfordított láda belseje mind ilyenekkel van tele. Kérdezzük csak a kicsikét, kit gyászol? Azt fogja mondani: „Atyámat! és anyám betegen fekszik, és nincs kenyerünk, és nem tudjuk a házbért megfizetni, és azért az utcára akarnak kirakni.“ Tegyük próbát!

— Kit gyászolsz, gyermek?

— Atyámat! — felelt Jenny nyugodtan.

— És anyád?

— Az beteg, vért köp.

— Mit téssz a pénzzel, a mit itt keressz?

— Házbért fizetünk ve'e.

A kérdező hangos kacajban tört ki, s szintén nevető társát maga utánvonva, távozott.

Jenny bámulva nézett utánuk. Hát nevetséges dolog az, hogy atyja meghalt, anyja vért köp, s a háziur az utcára dobással fenyeget?! De a gyermek azért nem érzett sem haragot, sem keserűséget a kárörvendő nevetés fölött.

Alkonyodott. Többen a fiatal árusok közül faggyugyertyát, méceszt gyújtottak, s meredt kezeiket izzó parázs-on melegítették.

Jennynek ellenben meg kelle elégednie egy távoli gázlámpa fakó világával.

Öt óra tájban Andor érkezett hozzájuk.

— Anya egy két krajczáros kenyeret küld neked, Jenny! — mondá nővérének. — Ugy-e, már megéheztél?

— De még hogyan? Add ide, Andorkám. Kár, hogy nem meleg: gyomrom majd úgy fázik, mint kezem s lábam.

E beszélgetést egy polgári öltözetű nő, Farkas szijgyártó neje meghallotta, s szíve könyörrültre gerjedt. Ő volt az irgalmas szamaritanus, ki a rablók kezébe került izraelitát gondviselése alá vette, mintán az előkelő prémes hölgy a papot, a két nevető ur pedig a lévitát személyesíték. Farkasné asszony látta a sápadt, sovány gyermekarcot, annak fagytól veres orrát, lengeteg öltözetét, nyomoru áruit, selhatározta, hogy a gyermekeknek egy kis testi fölüdülést szerez, Jenny szerénysége is, melylyel magát a többi fiatalúr közül megkülönbözteté, kik áruikat szerénytelenül, tolakodólag kínálgaták, előnyére szolgált a testvérpárnak az irgalmas nő szemei előtt. Tulon tul tele volt már rakva mindenféle holmival, mit férje, gyermekei s háznépe számára vásárolt. Haza sietett, leraká vásárlásait s egy nagy rézkannát tele töltött zamatos meleg levestel, melyet a szolgáló kezébe adván, vissza sietett a piacra.

Ezalatt Tódor is oda jött.

— Hány párt adtál el ma, Jenny?

— Öt párt, s három egyest.

— Kezdetnek elég, — mondá Tódor elégtelen. — Talán a következő napokban jobban fog menni.

Most odaért Farkasné asszony, s a testvéreknek először is a meleg levesből adott.

— Ez pompás; ez nagyon jót fog tenni; ily csemegét már rég nem kaptunk! — mondák a testvérek.

— Ugy-e itt van a fazék, melyben délre rántott levest hoztam neked, Jenny? — kérdé Tódor a leánykát. — Mind-egyikünk tölt bele a maga részéből anyánk számára. Oh, mint fog ez ennek örülni!

— Nem úgy, gyermekeim! — mondá a jószívű nő; — egyétek csak meg magatok; azonkívül anyátok számára is jut még belőle. Add csak ide leveses fazékokat, leányom!

Mialatt a derék polgárnő ezt is félig megtölté, a testvérek mesterkéletlen szavakban nyilatkozták ki köszönetüket, az irgalmas szamaritanus nőnek nagyörömére. Azután távozott, hogy a mennyire leves- és ételbeli készlete engedi, más fiatal éhezőket is megnyugtassa; s ez oly gyönyört szerzett neki, hogy fogadást tett, minden karácsony-vásárcor hasonlóan cselekedni.

A jó, habár nem oly könnyen is, mint a rossz, utánzókra talál néha. Lőcsey titkár neje néma, de meghatott tanuja volt ama polgárnő tevékeny emberszeretetének. A mint tehát távozott, odalépett a testvérekhez, s megvevén egy pár szilvaembert, részvevőleg szólt.

— Ti hát csak anyátok számára akartátok félretenni levestek egy részét? Miért nem atyátok számára is?

— Ez nyakát törte, s ezelőtt három héttel meghalt! — felelt Tódor.

— Ez borzasztó! — mondá a hölgy; — hogy történt ez?

— Leesett a lépcsőről, — felelt tovább Tódor — mert egy deszka hiányzott belőle.

— Rettenetes! Ez nagy ijedtség és szomorúság lehetett rátok nézve?

— No... igen... kivált anyánkra!

— Hát reátok nem annyira?

— Mert mindig részeg volt! — fakadt ki Andor.

— S anyánkat mindig verte! — egészíté ki Jenny fi-vére szavát, a nélkül, hogy Tódor heves intéseit megértette volna.

— Atyátok iparos volt? — kérdé a hölgy.

— Az, — válaszolt Tódor lecsüggesztett fejjel, — s a barom-piaczon nagy boltja volt, de megbukott.

— Mert mindig pityókos volt! — vágott ismét közbe Andor.

— Hogy hivnak titeket, s hol laktok?

— Nevünk Arday s lakunk az uj-utcában 29-dik szám alatt a padláson.

A titkárné egy forintos bankjegyet tett le a ládára, s az örvendetesen meglepett gyermekek hálaszavaitól kísérve, távozott.

Othonn elbeszélte férjének a látottakat.

— Oh ég! — kiáltott föl a férj, megütközve, — mily fedékeny vagyok! De csoda-e, ha nem emlékeztem meg e szerencsétlen asszonynyal való találkozásomról? Hazatértemkor gyermekünket forróházban találtam, és ez aggodalomteljes hetekben a gyermekeket fenyegető veszélyen kívül mire sem gondolhattam. Most, miután Isten visszaadta őket nekünk, kétszeres kötelességünk: segíteni a szenvedő Arday-családon és beváltani akkori ígéretemet.

És a nemes pár egész buzgósággal gyűjtött össze mindenfélét, hogy az egykor szép Juliának s gyermekeinek egy kis karácsonyi örömet szerezzenek. A titkár mindenek előtt házi orvosát bizta meg, hogy az a szegény nő vérköpése ellen megfelelő gyógyszereket alkalmazzon.

(Folytatása köv.)

A k a s m i r - s h a w l .

Csukássi Józseftől.

Korunkban, midőn a fényűzés oly magas fokra hágott, s a nagy városok falai közül már a vidékre is kiáradt, érdekes lesz elmondani egyet-mást egy oly divatezikkéről, mely nem egy szép hölgynek netovábbját képezi. Mi lehetne ez egyéb, mint keletnek legfőbb kereskedési cikkelye, a világszerte híres k a s m i r - s h a w l .

Kasmir-shawl! Hány regényben és szindarabban szerepelsz, mint a nő álma tárgya, tetteik rugója, és szívük tisztaságának lépje, maszlagja, megrontója! Hány férj siratja miattad házi boldogságát, és hány könnyelmű pazarló jutott általad egy különben szigorú erkölcsű asszony szívéhez! Méltán jegyzi meg Sand György egy helyütt, hogy báresak soha se ismerte volna meg a világ e veszedelmes szövetet, melynek bűbajos és szingazdag szálaiban annyi varázs és csábító erő rejlik!

Azonban zárjuk el az ömlengés zsilipjeit, s vegyük szemügyre, fürkészszük, vizsgáljuk, mi lehet e kasmir-shawlban, hogy asszonyaink szemét szívét annyira megbabonázza, miszerint pusztán neve hallatára édes mosoly tűnik elő ajkaik bájos gödréből?

Ott, hol a Himalaya völgye kigyózik tova, ott születik a kasmir-shawl. Ott van egyedül hazája. Eddig minden iparkodás, minden törekvés hasztalan volt. Mert habár az európai utánzások sokban megközelítik is az eredetieket szépségben, s a minták másolása mesterinek mondható is, — az eredetinek szerföltti finomsága, gyöngéd lágy-sága, és ugyszólván aetheri melegsége és engedő simulékonysága utánzózatlan. És nemcsak az európaiak, de a Himalaya völgyéhez közel fekvő tartományok

sem mondhatók szerencsésebbnek e tekintetben. A la horei és delhū shawlok, noha kivándorlott kasmiri takácsok szövik, szintén nem bírják azon leírhatlan finomságot, mely a völgybelieknek meszeszerű titka.

A monda ez utánozhatlan bájt és szépséget a Kasmir-völgy vizének tulajdonítja, melyben a gyapjút főtik, mely sajátos és egyetlen azon a vidéken.

A költségek és kiadások teljes levonása után évenként hetvennyolcz lak rupiára 5.000.000 o. é. forintba teszik ez iparág jövedelmét; pedig nem szabad felednünk, hogy igen sok shawlt visznek ki titkos utakon. Minő értéke van ez árunak, annak megvilágítására csak azt említjük föl, hogy nem régiben az orosz czár hatvan ezer rubelért rendelt egy párt Kasmirban.

Azonban újabb idők óta mindegyre gyakoribb a panasz, hogy e szövet igen sokat veszített jóságából, s a régi tulajdonokkal bíró valódi shawl csak is a kasmiri völgyben kapható. Ennek titka azonna megfejtve áll előttünk, ha elgondoljuk, hogy a nagy vám miatt az Umrisirban fölhalmozott shawlok ára több millió aranyra rug.

A párisi és londoni világkiállításokon a francia gyárak oly shawl-példányokat tettek ki közszemlére, melyek igen keveset engednek az eredeti kasmirshawloknak, s minthogy e példányok nagy feltűnést okoztak egész Európában, elmondunk egyet-mást e tárgy mibenlétéről.

A shawlok kétfélék, u. m. kötözöttek (epoulinés) és vágottak (découpés.) Az első fajtak indiai shawloknak vagy indiai szövetnek, a második fajtak francia kasmiroknak nevezetnek. A különbség pedig a kettő között ez.

Az indusok igen egyszerű esztétikán készíték shawljaikat, a fonalak számtalan a színek különfélesége szerint, apró orsókra vannak tekergetve, és ezeket nem úgy szövik be, mint más szövésnél, hanem kézzel fűzik bele, s a belfonal csomókkal köttetik a fonalhoz. — El lehet gondolni, hogy az ilyen munka minő fáradságot és béketűrést kíván, miért csak is oly országban tarthatja fenn magát, hol a kézi munka olcsó, mint Indiában. — Hajdan nem utánozták Franciaországban, mert a vele való bánásmód rejtély volt előttük, mióta pedig tudják, kevés gyáros alkalmazza, mert nagy nyereségre a roppant kiadás mellett nem tarthat számot. Ez elmés bánásmódnak csak úgy jöttek nyitjára, hogy szétszedtek teljesen egy indiai shawlt, és fonálról fonálra követték a szövést.

Az indiai shawl elsőbbsége tehát abban áll, hogy az soha sem bomolhat föl, sem formájából ki nem jöhet, hanem örökké egyforma marad. A szövött shawl ellenben, ha történetesen hiba esett a szövésnél, könnyen fölbomlik, mivel a belfonal a shawlnak egész szélességében fut, s csak a minta levelének beléfészítése által van megerősítve. A belfonal tehát visszahúzódik, s ha a minta úgy hozza magával, le is vágatik. És azon kívül, hogy az ily kezelésnél egy 7—8 fontos shawl egy fontra fogy, azaz a reáfordított anyagnak két nyolczad része elvész, még az elvágás is meggyöngíti a szövetet. A hurokbokort nem kötik össze, mint az indiai shawlban, hanem csak összehúzzák a szövetben, s a viviseléskor nem sokára fölbomlik. Ez okból nevezik a francia shawlt vágott, vagy szövött sálynak.

Midőn e század elején az egyiptomi tábor tisztjei Franciaországba hozták az első shawlakat, még igen drágák voltak, de éppen ezért azonnal megkisérték utánzását. De a tömérdek sokféle színnek oly eredeti elegyítése roppant nehézséggel járt, és az első francia shawlok egyáltalában silányok is voltak színre

nézve, s némelyekben legfőlebb három-négyféle árnyalat dolgoztatott föl.

Ferneaux sokáig törte fejét és mindegyre próbálgatá, miként lenne képes a színek sokféleségét létrehozni, s utóbb lett is eredménye kitartó buzgalmának, azonban szerencsétlenségére az egyedárusok kieszközlék a kasmir-shawlok tilalmát, és így a minták hiánya folytán ez iparág nagy károkat szenvedett, s csak is a dugáruasságnak köszönhetik a francia gyárosok üzletük mostani virágzását.

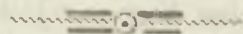
A dugárusok utóbb rendesen szállítottak indiai shawlokat Franciaországba, és így pontosan meg lehetett azokat vizsgálni, szélylyelszedni, utánozni, mi által oly változás állott be, hogy annak következtében a francia kertek virágjait és a keletnek egyszerű pálmáit gazdag és merész rajzolatokkal pótolták Kasmirból. Azóta csak is kasmirshawlt kerestek a nők, habár ezer tallérba, négy-öt, sőt tizezer frankba kerültek is; sőt éppen e nagy ár növelte a hiuságot, s a hiuság a fogyasztást. Ma már Franciaországban mindenfelé el van terjedve az indiai shawl nyers anyaga, a kasmirpohely s a francia szövőszékek munkái több helyütt már hajlékonyság, lágság és könnyűség tekintetében is diadalmasan versenyeznek az indiaival. Mi a rajzokat illeti, a kettőt alig lehet megkülönböztetni egymástól.

Egyetlen egy gyáros készít még ma is az indiai készítmények szerint kötözött shawlokat. De csak is neki sikerült ez és hozzá még az árak sem tulságosak. Azonban mintán a gyárosok inkább szövetnek, azt kell hinnünk, hogy ez a készítményi mód jobban kifizeti magát. Alig volt pompásabb látvány a párisi világkiállításon, mint a melyet a shawlgűjtemény nyújtott. A formában századok óta nem történt változás, de úgy látszik, a négyszögletű shawlt többre becsülik a hosszukásnál, mert ez utóbbi nehezebb és nem áll olyan jól. A zöldszin nagyon kedvelt, és vannak shawlak, melyek szobornemű alakzatokkal vannak megrakva; ezeket cháles pagodes-nek hívják. Épen nem mondható, hogy ez ujítás izléses volna, de alig van valami határozatlanabb a keleti minták izlésénél. A fő hogy keleties modoru legyen. Ezért keletiesek a shawlok mind anyagra, mind mintára nézve, habár a munkát tekintve, nem azok is, mert csak is Girard dolgoztat keletiesen.

A tökéletesített szövés lehetségessé tette a selyem hulladékok használatát is közönséges shawlokra, melyet aztán selyemmel vagy pamuttal kevernek. Vannak továbbá ugynevezett indusi, thibeti shawlok, az említett fantaisie filée-nek nevezett vegyületből, melyet Ajac talált föl Lyonban. A gyakorlatlan szem nagy hasonlatosságot fog találni a lyoni 100—150 frankos és a párisi 700—800 frankos kasmir-shawl között. A nimesi shawl, mely csak 75 frankos, szintén keleti minták után készül, még pedig elég hiven. Nevezetesen még a Couder-féle ispaháni és odaliski shawlok. Ezek nem oly szingazdagok, és összhangzatosak, mint a pálma-levelekkel át megátszótt kasmirshawlok, de azért szerfelett gyönyörű mintájuk. Couder szerint az indiai shawl csodás és zavaros mintái, szögletes és tört formái nem annyira a művészetnek, mint inkább a dolgozásmódnak eredményei.

Egyébiránt Roculé meg van győződve, hogy még e század letelte előtt a francia ipar készítményei, úgy a szín összeállósága, mint a szövet tartóssága tekintetében is túl fognak tenni az indiaiékén, s el fog jönni az idő, midőn a keleti tartományok szükségleteit is a francia szövőszékek fődözendik.

Mennyiben alapos Roculé e jövődölésszerű nézete, annak megoldását bizzuk az időre, mely igaz s ledönti, a mi nem az!

Egy hét története.

December hó 4-dikén.

Az én jóvendöléseim. — A mi nincs, az még lehet. — Egy fürgeteg. — Fenn és aluf. — A kó.us. — Hát ha használ. — Eperajku politikusok. — A létra. — Tisza Lajos kezei. — Az éjjeli kísértet. — A huszonegyek. — A budai orvosok. — A divatárusok. — A szerelmesek. — A színházban. — Reményi Ede. — Schumann Klára és Joachim Amália.

Megint egészen úgy ütött ki a miniszterek dolga, mint a hogy én a múlt héten megírtam. Az igaz, hogy Lónyayt kivéve, a többi miniszterek valamennyien megmaradtak, hanem azért mégis csak követték volt gróf Lónyay példáját és szintén letették tárcájukat. Hogy aztán újra felvették, arról sem ők, sem én nem tehetünk, mert az egyenesen király ő Felsége ohajtására történt, és a mint én nem tudhattam előre ő Felsége ohajtását, úgy másfelül igen természetes, hogy a miniszterek inkább ő Felsége ohajtására, mint az én jóvendölésekre hallgattak. És az is igaz, hogy sem Csengery, sem Ordódy, sem Korizmics nem lettek miniszterek, hanem csak az egy gróf Zichy József; de ez sem csökkenti az én jóvendölésem értékét; csak azért nem lettek, mert nem volt számukra kiadó tárcza, de a mi nincs, az még mindig lehetséges, itt van gróf Lónyay esete, vagyis inkább: bukása; olyan bukás ez, a milyenhez hasonló nincsen több az alkotmányos ég alatt; még két-három héttel ezelőtt ki merte volna csak álmodni is, hogy az úgy fog végződni? Nem igen van reá példa, hogy egy király kegyence, még ha államférfi is, ilyen rövid idő alatt ily magas polczra emelkedett volna; roppant vagyon, grófi korona, föltétlen fejedelmi kegy, a korona első tanácsosa, az országgyűlésen a nagy többség, minden egyesülve, a mivel monarchikus államban férfinak csak kedvezhet a szerencse, és midőn a szerencse tetőpontját elérte, egyszerre csak mint mikor a fürgeteg a tenger mélyét felkavarja, — egyetlen egy loccsanás, egyetlen egy zuhanás, azután minden elcsendesül ismét, a hullámok elnyugosznak, mintha semmi sem történt volna, csak egy hajó merült el, mindenestül, — ez az, a mi ez eseményt olyan bámulatosan nagyszerűvé és olyan nagyszerűen tanulságossá teszi a jelen és a jövő nemzedék számára; a legnagyobb költő sem gondolhatta volna ki finomabban és merészebben az egyes szálakat, a melyek egy magasra vágyó embernek emelkedésére szolgálnak, valamint az okokat, a melyeknél fogva midőn ez ember a legmagasabb polczra felküzdötte magát, egyes-egyedül találta magát, báráttól, ellenségtől egyaránt elhagyatva, a legfelsőbb kegy föltétlen birtokában oly tehetetlenül, mint a bérczetőről aláguruló darab kavics; — mondják, hogy a mai csere-bere világ nem szolgáltat tragoedia-anyagot; itt van mindjárt egy, olyan, a milyent a világtörténelem keveset mutat föl; egészen készen szolgáltatja, egy ujszabású „Schicksals-Tragoedie“, mint a német aesthetikusok mondanák, csak a költőt várja, a ki feldolgozza; még a kórus sem hiányzik.

Az a kórus — a jó barátokat értem, azokat a kedves, jó barátokat, a kik még tegnap a porban csuszva, egekig magasztalták urukat; most — hogy nincsen többé mit remélni tőle, ők kiabálnak lehangosabban, hogy az milyen egy ember; egy szó nem sok, annyit sem ejtenek ki mentegetésére, még a múlt fé-

nyes érdemkoszoruját sem hagyják meg homlokán, és — ők előre tudták, hogy az úgy fog végződni, — ilyenek a napimádók, leborulnak a fényesség előtt, hogy megfürödjének benne, és mikor beesteledik, háromszor tagadják meg mesterüket, és ők az elsők, a kik az ujon feljövő napot zsoltosmákkal üdvözlik; nagy szerencse, hogy Lónyay most tette ezt a fejtörő tapasztalatot; még nem annyira öreg, hogy a zuzások be ne forrjanak és hogy azokat magára nézve kárba menni engedné; akkor, — meglehet, hogy mostani balesete a nagy tisztító tűz volt reá nézve, és majd csak ezután fogja a haza igazán hasznát látni nagy szellemi tehetségeinek.

Ennyit a politikáról, így oldalvást csak szabad nekem is hozzányulni a paradicsomtalan tilos gyümölcshez; és talán így oldalvást sem tettem volna, ha — először — azt az általános — ne mondjuk: kíváncsiságot, hanem — izgatottságot nem tapasztalom e héten hölgyeink részéről; a hány barátnőmmel találkoztam, mindannyian azzal fogadtak, hogy mit szólok a mostani állapothoz? és mikor szólni akartam hozzá, nem is engedtek szóhoz jutni, ők voltak „a helyzet urai“; egyik bizonyosan tudta, hogy midőn gróf Lónyay múlt vasárnap a királynak beadta az összes miniszterium lemondását, már a zsebében volt a maga fejéből ujjonnan alakítandó miniszterium névsora, annyira nem szeretett volna megválni a miniszterelnökségtől; csak hogy ő Felsége minden személyes hajlama mellett, mégis jobban szerette az alkotmányt, mint ezt a nagy és kemény fejet. A másik meg saját szemeivel látta, hogy szombaton este, — épen 10-et ütött a vártemplom órája — gróf Andrássy Gyula, ugyanaz, kit — az én eperajku politikusnőm állítása szerint — gróf Lónyay éveken át létrának használt, hogy titokban a hatalom aranyalmaival tele szedje zsebeit — vitte meg gróf Lónyaynak ő Felsége legkegyelmesebb kívánságát, hogy nyujtsa be lemondását. A harmadik meg az ég minden csillagait hívta fel tanubizonysággul arra nézve, hogy midőn Lónyay hívei múlt pénteken — a tizenkettedik órában — bizalmi aláírásokat gyűjtöttek számára, az egész sereg legalázatosabb szolgából nem akadt több huszonegy aláíró; ő — a bogár szemű politikusnő — tulajdon szemével látta az aláírásokat. A negyedik meg magától Tisza Lajostól akarta tudni, hogy midőn gróf Lónyay eddigi minisztereit valami bizalmi-féle nyilatkozat aláírására szólította volt fel, ő — Tisza Lajos — bucsánatot kért tőle, de nagy sietében ott-honn felejtette kezeit. Így ment ez három napig, és mivel ez így ment, természetesen minden egyéb olyan dolog, a miben a női szívnak van része, sehogy sem ment; színház, hangverseny, felolvasás, estély, mind a sarokba szorultak; még esküvő sem volt, a szerelmesek három napig egyébre nem használták a jk aikat, mint a miniszterválság megszólására; a divatárusok lázadással fenyegettek, mert három álló napig egyetlen egy vevő sem mutatta magát náluk, mindnyája a miniszterkérdéssel levén elfoglalva; a rókavadászok egész szombati nap egyetlen egy rókát sem fogtak, minden róka a miniszterkérdéssel volt elfoglalva; még a budai orvosok közül is, a hányat csak hívtak közülök, egy sem akart beteghez menni, természetesen nem a kolerától való félelemből, ilyesmit csak nem

tehetni föl eskü alatt álló orvostól! hanem bizonyosan a miniszterkérdés miatt, hogyan hagyhattam volna tehát én ez egyszer szó nélkül a politikát?

Ez az egyik, és ebből önként következik a másik, hogy nincs más mit újságotnom, nem történt semmi; a nemzeti színházban mult szombaton Benza Ida énekelt ugyan, de — bizonyosan a miniszterkérdés miatt, — újra a „Hunyadi László“-ban, a melyről már a mult héten megírtam, hogy mióta a világ áll, nem volt még olyan Szilágyi Erzsébetünk, pénteken reggel már minden zártszék el volt kapkodva, elannyira, hogy az előadás napján csak különös protekció mellett — a kapus részéről — lehetett jegyhez jutni. Vasárnap délután már annyira oda volt a közönség, hogy Miklóssy Jónak látta, két előadást is rendezni neki, egyet délután 4 órakor, egyet, mint rendesen, 7 órakor, és a közönség mind a kettőbe tódult; a színészek játsztak, jól, rószul, kiki a hogy tud, bánta is a közönség, csak hogy az idő teljék; Schumann Klára és Joachimné hangversenyt jelentettek, igen, de csak csütörtökre, mikor már vége lesz a miniszter láznak, elébb nem, még a fülekben sem lehetett bizni a napokban, hát ha ezek is politikában szenvednek. A Petőfi-szobor ügyében Reményi Ede gyűlést hívott össze, számot adott az általa gyűjtött pénzekről, elmondta, hogy Izsó már mintázta is a szobrot, de a jelenlevők nem akartak a dolog érdemébe bocsátkozni, eddig 30,000 forint van együtt, jól van, hadd nőjön 40,000 forintra, ez volt az egész, a mit elhatároztak, azzal elszaladtak, ki erre, ki arra, megtudni valamit a miniszter kérdésből — ime tehát, kedves olvasónő, ez oka, hogy én is e héten „beleestem, benne vagyok“, fájdalom, nem Petőfiként a szerelemben, hanem abba az igazi „sötét verem“-be, abba az igazi farkasordítóba, melynek neve politika.

— i — r.

Tisztelt előfizetőimhez!

Lapunk mai számához van mellékelve előfizetési felhívásom e lap jövő évi folyamára. Legyen szabad azt Kegyetek szíves figyelmébe ajánlani, azon bizalmas kérés kíséretében, hogy lapomat a jövő évre nézve is pártolni és ismerőseik körében terjesztetni szíveskedjenek. Bátorít e kérelemre azon körülmény, hogy Kegyetek tanuságot tehetnek mellettem arra nézve, hogy mint tizenhárom éven át, úgy az elteltendő jelen évben is legfőbb törekvésem volt oly lapot adni hölgyeinknek, melyben a magyar női szívfolyvást kellemes, és jóra, szépre és nemesre készítő szellemi élvezetet találjon.

Ez a cél lebegett előttem úgy a költői művek, mint az irány- és ismeretterjesztő cikkek közlésében, egész az utolsó újdonságig; újdonságot is csak olyant vettem föl lapomban, a mi a művelt női szívet érdekelheti. Hasonló gondot fordítottam a divatrészre, és azon felül adtam tizenkét kötet könyvet, ezek közt két kötetet Tóth Kálmántól, — de minek ezt részletezni! Kegyetek előtt mind tudva ez, és mert azt hiszem, hogy tizenhárom év mult csak elég biztosíték a jövőre nézve, azon biztos tudattal küldöm meg a jelen előfizetési felhívást, hogy Kegyetek szokott szíves szeretetükkel fogják azt fogadni. Előre is hő testvéri köszönet érte!

Pest, decemberhó 7-dikén 1872.

Emilia.

Budapesti hírvivő.

*(Az udvarnak) Gödöllőről beköltözésére vonatkozólag újabb hírlik, hogy a beköltözés napjúl december 10-ike van megállapítva s ugyanekkor Rudolf koronaherceg is lejönne Bécsből. — Zsófia főhercegasszonyért az udvari gyász novem-30-dikán megszűnt. — Rákospalváról értesítenek, hogy ott közbeszéd tárgyát képezi azon hír, hogy Zsivorának ottani birtoka ő felségeik részére megvétetni szándékoltatik. Mondják, hogy a birtok nagyon megtetszett a király és királynőnek, kik a legutóbbi vadászati kirándulások alkalmával, így mult szombaton is, rövid ideig a tájat megszemlélték. — Mult csütörtökön királyné ő felsége Budára jött néhány órára. Esti hat órakor ő felségeik Vilmos főherceg és Bellegarde gróf főhadsegéd kíséretében az északi vaspályán Gödöllőre indultak el, a honnan ő felsége a király, Vilmos főherceggel és Bellegarde gróffal pénteken reggel ismét visszatért Budára és délután Bécsbe utazott.

*(Jótekonyság.) A nők építő-egylet tombolájára királyné ő Felsége száz forintot, Gizella főhercegnő pedig ötvenet küldött. A sorsjáték húzásánál, a tárgyak kiosztásánál és buffetben a város kiváló hölgyei fogják a résztvevő közönséget kiszolgálni. — Schwarzer baranyamegyei származású ismert bécsi borkereskedő, ki nem rég meghalt, hátrahagyott vagyonából 105,000 forintot rokonaira és fogadott leányára, a többi vagyonát pedig egy Szegzárdon építendő árvaházra hagyta. — Samassa József szépesi püspök újlag nevezetes adakozásokat tett; így az Almás községben általa ezer forintnyi költséggel berendezett új iskolánál segédtanítói állomást rendszeresített 300 forint évi fizetéssel. Továbbá a czélszerűtlen iskolaépületeknek bővítése, nagyobbitása, illetőleg törvényszerű átalakítása czéljából Pongrácz falunak 260 frtot, Zuberecznek 286 forintot, Batizfalunak 250 forintot, Bjelipotoknak 100 forintot, Svábócnak 328 frtot, Oszadának 100 forintot, Zazsivának 300 frtot adományozott. — Simor János, esztergami érsek a kelenyei iskolára 50 forintot, a galábocsira 100 frtot, a pozsonyi növelde fölsegelésére 200 forintot, a nagysápi iskolának 70 forintot adott, ezenkívül az esztergami kath. elemi iskolát és irodát teljesen felszerelte. — Zalka János, győri püspök a lépesfalvi (Sopronmegye) tűzkárvallottak fölsegelésére 565 forintot adományozott. — Azirczi ciscerciták perjele, Rezućsek Antal, a rend szolgáló gyermekeinek számára most már a tizenegedik népiskolát állította fel, azt mindennemű taneszközökkel ellátta s tandíjat sem követel tőlük. A nemes példa méltó a közeli ismerésre. — Szabó Imre szombathelyi püspök a felső-iskázi templom részére, melynek éveken át lekipásztora volt, Jakobeynek egy Rafael Madonna másolatát ajándékozta. — Miklóssy színházában tartott jótekonyságú előadás a pesti népszínházra 36 forint 93 krt jövedelmezett.

*(A pest budai) nőiparegylet e hó 17-dikén a „Hugaria“ disztermében saját egylete javára zártkörű tánczvigalmat rendez, és tekintve e derék egylet nemes czélját — kenyeret adni a szegény nőknek saját munkájuk után — legkevésbé sem kételkedünk, hogy fővárosunk szépei sietni fognak összekötni a jótekonyságot a kellemes mulatsággal. Családjegy 5 forint. Személyjegy 2 forint. Jegyekkel e lapok szerkesztőnője is szívesen szolgál.

*(Az új miniszterelnök) Szilágyi József, egy császári királyi őrnagy fia, 1819-ben született. Politikai és jogi tanulmányait a bécsi Theresianumban végezte, a selmeczi erdészeti

és bányászati akademián pedig a bányászatot tanulta. 1843-ban lépett, mint gyakornok, az oraviczai királyi bányabírósnál államszolgalatba; 1845-ben az udvari kamrához tétetett át, mint fogalmazó-segéd, s 1846-ban a budai udvari kamrához neveztetett ki, udvari titkári minőségben. Innen 1848-ban Duschekkel Debreczenben ment, a honnan 1849-diki májusban, mint kormánybiztos küldetett Oraviczára, hol a világosi gyászeset után is megmaradt, csak azért, hogy az akkori oraviczai kincstári bányagazgatóság tisztviselői személyzetét a katonai hatóságok önkénykedésétől és üldözéseitől megmentse, és meg is mentette az által, hogy a magyar kormány minden rendeleteért a felelősséget magára vállalta. Ezen indokból utasította vissza ama számtalan felszólításokat, melyek őt menekülésre intették. 1849-diki karácson estéjén a temesvári hadi törvényszék által öt évi fogságra ítéltetett és mint államfogoly két évet töltött Olmützben. 1852-ben kegyelem folytán kiszabadulván fogságából, 1860-ig visszavonultan élt szülővárosában, Pozsonyban, s álmosdi és okányi birtokain Biharban, komoly tanulmányokkal és mezei gazdasággal foglalkozván. Nyilvános működése ezen időtől kezdve sokkal ismertebb, semhogy azt felemlíteni szükséges volna.

*(Az új miniszterium) következő tagokból áll: miniszterelnök Szilágyi József, ő Felsője személye körüli miniszter báró Wenckheim Béla, pénzügyminiszter Kerkapolyi Károly, belügyminiszter Tóth Vilmos, igazságügyminiszter Pauler Tivadar, közoktatásügyi miniszter Trefort Ágoston, horvát-szlavon- és dalmátországi miniszter gróf Pejacsovich Péter, földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter gróf Zichy József. A honvédelmi miniszterium még csak ezután fog betölteni.

*(A belügyminiszterium orvosokat keres.) Az országban fölmerülő kolerajárvány alkalmából szükségessé válván magánorvosok és sebészek kirendelése iránt kellőleg gondoskodni, az összes törvényhatóságok felhivattak, hogy a közigazgatási területükön lakó magánorvosokat és sebészeket haladéktalanul szólítsák föl: valjon hajlandók-e illő napi díjak és uti költségek mellett a járvány időtartama alatt szolgálatot vállalni.

*(A természettudományi társulat) mult szerdai szakülésén báró Eötvös Loránd egyetemi tanár az országos vegytani intézet előadó termében nagy és diszes közönség előtt igen érdekes előadást tartott „a fény kettős töréséről,” vagyis azon természeti jelenségről, mely szerint némely közegen át a tárgyakat kettősen látjuk. E rovat körén túl esik, részletesen közölni ez előadást, csak azon tényt említhetjük fel, hogy a jeles fiatal tudós előadása és kísérleti mutatóványai egyaránt zajos tetszésre ragadták a közönséget, és nem egy szemben ragyogott az öröm sugára a felett, hogy dicsőült Eötvös Józsefünk fényes lelke fiában él tovább közöttünk.

*(Prielle Kornélia) asszony, hogy szórakozzék, e napokban — leányával együtt — elutazott Velenczébe. Két hetet szándékozik ott tölteni. Megemlítjük egyszersmind, hogy a Szerdahelyinek állítandó emlék javára az adakozások szépen gyűlnek és ennek folytán e napokban az emlékügyben bizottság alakult.

*(Horváth Marcz) budai zenetársasága, mely északon sok pénzt szerzett s a bernstörffi kastélyban a dán király előtt is kétszer játszott, ki hinni nem akarta, hogy hallás után játszának így, a mult hét végén haza érkezett, vasárnap a Privorsky-féle kávéházban játszott, s nem sokára New-Yorkba indul Oroszy Antal kalauzolása mellett.

*(Az idei enyhe időjárásról) leginkább tanuskodnak az ibolya-bokréták, melyeket a virágáros leánykák Pesten a járdó-

kelőknek ép úgy kínálgatnak, mint a tavasz első verőfényes napjaiban. — A mult heti enyhe időjárás még a méheket is kicsalta köpűjükből. Ugyanis Tót-Megyerről az írják, hogy az uradalmi buja repeze közt fölburjáuzó vadrepezeről, mely teljes virágzásban van, a méhek a himport, mint tavasszal, a legnagyobb szorgalommal hordják. Hanem pénteken egyszerre csak hidegre változott az idő.

*(Egy 84 éves) dúsgazdag emberről az a hír jár szájról-szájra a fővárosban, hogy két unokája örültnek jelentette be és azóta semmiféle idegent nem bocsátanak hozzá, és éjjel-nappal annyira boszantják, hogy ha ez még sokáig tart, szegény öregnek csakugyan meg kell örülni. E rettenetes bánásmód okául az állittatik, hogy az öreg nagyapa, nem rég 120,000 forintot adott préda unokáinak, és miuthogy ezek ez összeget, mint már anuyi mást, rövid időn eltékozták, az öreg végrendeletet csinált, melyben vagyonának legnagyobb részét, mintegy 500,000 forintot, jótékony célokra hagyta, préda unokáinak csak bizonyos — tisztességes — évi járadékot rendelve kifizetni; az ügyvéd azonban, ki a végrendeletet megírta, elárulta a titkot a két unokának, és ezek, hogy a végrendeletet érvénytelennek nyilváníttathassák, örültnek jelentették be agg nagyatyjukat, holott ez teljesen ép elméjű. A hatóság már értesülve volna a dologról és az épületes ügy most birói vizsgálat tárgya volna — így szól a hír.

*(A gyermekkerteket terjesztő magyar egyesület) megalakulása végett kiküldött bizottság mult hó 28-dikán tartott ülésében elhatározta, hogy az alakuló közgyűlés, melyre lehetőleg minden szakférfi és ügybarát, különösen pedig a nők meghívandók, jövő január hó egyik vasárnapján fog megtartatni. Az alapszabályok s ügyrend tervezetének, valamint a meghívónak fogalmazása egy Bója Gergely, György Aladár, P. Szathmáry K. és Várady Gábor tagokból álló bizottságra bízott, mely a közgyűlést megelőzőleg legalább egy héttel összehívandó bizottságnak számolni fog működéséről.

*(A faültetés a Gellérthegyen) javában foly, a munkálatot 120 mérnökari katona végzi Fromman Elek, városi képviselő vezetése alatt. Az új park igen csinosan van rendezve, minél fogva a hegyen levő házsor birtokosai már is fölgratták házaik árát, azon reményben, hogy maholnap drágán fogják azt értékesíthetni. Ha a facsoportok lombosak lesznek, diszes vendéglő építése van tervben, hol tánczterem sem fog hiányozni. Így tehát a Gellérthegyen a monda szerinti boszorkányok helyett Budapest szépségei fognak tánczolni, ha ugyan a kényelmes fölmenetelről is gondoskodva lesz.

*(Pesti „Iparos-Kör.”) Az országos iparegyesület helyiségében mult pénteken este Ráth Károly meghívása folytán és elnökle alatt számos fővárosi gyáros, kézműiparos és kereskedő értekezletet tartott, melyben elhatározták egy pesti iparos kör vagy kaszinó alapítását. E körnek célja leendő az iparosok s általában a fővárosi polgárság érintkezési és társalgási központját képezni. A tagságdíjra nézve kimondatott, hogy kétféle tagok legyenek: alapító és rendes tagok; az alapításiösszeg 50 forintra és azonfelül a rendes tagdíj legfeljebb 10 forintra lesz alapszabályszerűleg megállapítandó. Kimondatott továbbá, hogy az értekezleten jelen volt tagok az iparos kör ideiglenes terjesztő bizottságát képezzék, s hogy egyszersmind egy szűkebb héttagnak bizottság választassék az alapszabályok kidolgozására. A létesítendő „iparos kaszinó” ideiglenes elnöke Ráth Károly.

*(A pesti kolera-bizottságban) H a l á s z főorvos jelenté, hogy a járvány dacára sem nagyobb a pesti halandóság, mint máskor; így januárban 721, februárban 742, márcziusban, 743

aprilban 746, májusban 873, júniusban 747, júliusban 770, augusztusban 705, szeptemberben 580, októberben 564, novemberben pedig 570 egyén halt meg. — Pesten deczemberhó 5-dikén 12 új koleraeset merült el, az összes betegségi létszám pedig az nap volt 208; ebből meggyógyult 8, ápolás alatt maradt 196, meghalt 4. — Budán e hó 3-dikán 6 új eset merült fel, az összes betegek száma pedig az nap 47 volt; ebből meggyógyult 4, további ápolás alatt maradt 41, meghalt 2. — Vidékről érkezett hírek szerint a járvány ott is csökken. Ungvárról és S.-A.-Ujhelyről azonban azon szomorú hírt vettük, hogy ott e héten nagy erővel dühöngött a vész. Remélhető azonban, hogy eddig már ott is kiadta mérgét, és adja Isten, hogy úgy is legyen.

*(Vegyesek.) A pestvárosi árvaleányház választmánya, mint minden évben, úgy az idén is felhívja a jószívű embereket, hogy az intézetben levő árvaleányok számára felállítandó karácsonfára szíves adományokkal járuljanak. — A pesti kereskedők csarnokának helyiségében az idei tél folyamán is fognak népszerű felolvasások tartatni. Az első e nemű felolvasás már ma, deczember 7-dikén este 7 és fél órakor lesz, mely alkalommal dr. Hoffmann Pál tanár fogja felolvasni „jogi aphorismáit a polgári házasságról”. Jókai Mór is megígérte a derék egyesület bizottmányának, hogy a tél folyamán felolvasásokat fog az egyesület helyiségében tartani. — E hó 1-sején egy közkatona ismét megsebesített Pesten egy békés polgárt. Már az országgyűlés elé is került a fegyveres katonák rakoncátlanokodása, hanem még eddig az országgyűlés sem tett semmit e szomorú ügyben. — A pesti egyetemi dal-egyesület e hó 11-dikén, részben a pesti népszínház javára, zártkörű tánczvigalommal egybekötött dalestélyt rendez a „Hungaria” disztermében. Jegyek ára: családjegy négy személyre 7 forint, három személyre 5 forint, személyjegy 2 forint. — B. Majthényi László a kir. biztosságról, Hollán Ernő a honvédelmi államtitkárságról s Halász Irma a sajtóiroda főnökségről lemondtak. — Buda város 20 és 15 százttól drágasági pótlékot szavazott meg hivatalnokainak. — Pólaban gróf Zrinyi Péternek fiatalkori olajfestésű arczképét találták meg, abból az időből, midőn zenggi kapitány volt. — Márki József „Arany kürt” című gyermek- és ifjúsági hetilapot indít meg. — Heckenasztnál Kossuth és Ihász Dániel körajzi arczképe jelent meg; ára 2 frt. — Paulay Ede a nemzeti színház rendezője, vidékre utazott, hogy néhány színpadon a jobb erőket megismerje. — Göthe „Faust”-ja, Dóczi Lajos fordításában s Kaulbach híres fényképeivel megjelent. — A „Corvina” könyvkiadó-társulat megszűnik, s a jövő hó közepén liquidálni fog. Vagyoneértéke nem más, mint harmincz ezer forint áru könyv, mely azonban nem hamar lesz értékesíthető. Sajnos, hogy e jóczélú társulat a rossz vezetés miatt fenn nem állhatott. — Mosariban a csajkások kerületében, községi viszályok miatt zavargások támadtak. A zsandárság beavatkozott és fegyverét használva, több embert megölt és megsebesített, de azután a fellázadt lakosság által futásra kényszerítettet. A zavargás elnyomására katonaság küldetett ki.

*(Rózsás napló.) Szentjóban közelébb Krümmér György, derék bányatiszt és a művelt lelkű Pauliár Mariska kisasszony tarták esküvőjüket. — Szentesen Jurenák Ilka kisasszonyt, Jurenák Ede földbirtokos kedves leányát, e napokban vezetett oltárhoz Windisch János, kinek Pesten lakó atyját az a családi öröm érte, hogy ez évben három fia nőült meg. — Zemplénben a múlt hó 28-dikán volt Szabó Péter pesti hivatalnok és Tasnádi Nagy Teréz, továbbá Tasnádi Nagy Gyula és Szabó

Mária urhölgy kettős esküvője. — Szatmárrt Jörg József, vasuti derék másod-állomásfőnök, s Tóth Irma urhölgy esküvője múlt szombaton ment véghez, s a násznagyok Várady Gábor és Boros Pál törvényszéki elnök voltak. — Rajczy Vilmos, jeles vasuti pénztárnok múlt hó 23-dikán Vagner József, köztisztelt erdőteleki közbirtokos bájos és művelt lelkű leányát: Ilonka kisasszonyt boldog arájának jegyezte el. — Sátor-Alja-Ujhelyben Gutmann Gábor jeles fiatal ügyvéd e hó 3-dikán Weinberger Mari kisasszonyt, Weinberger Mór, ottani közbecsülésben álló kereskedő művelt leányát vezette oltárhoz.

*(Halálozások.) Kossuth Lajos sógora, Ruttkay József, Budán múlt szombaton meghalt hagymázban. Ő 1848-ban Pestmegye főügyésze volt, később hétszemélynök lett, a szabadságharc bukása után pedig Amerikába vándorolt, neje (Kossuth nővére) és gyermekei után. Visszatérvén, kormányhivatalt semmi áron nem akart vállalni, hanem a budai közkórházban dijnok lett s ott működött haláláig. — Zomborban múlt hó 28-dikán hunyt el az öreg Szemző János 74 éves korában. Ő Bács egyik legnagyobb birtokosa volt s vagyonát hét-nyolcz millióra teszik. S mindezt önerején, kereskedés által szerezte. Családneve egykor Eigner volt, de magyar lett névben, lélekben, nemességet s vaskorona-rendet nyerve. Őt felnőtt fia és három leánya maradt, kik nagyobbára nők és férjeseek, előkelő családokhoz rokonulva. Fia: Mátyás több ízben képviselő volt. — Szénássy Sándor, a pesti evang. gymn. igazgatótanára és a magyar akadémia levelező tagja, múlt pénteken reggel a kolera áldozata lett. Az iskola legképzettebb tanárainak egyikét, a hazai tudomány pedig egyik ernyedetlen művelőjét veszté el benne. — Kolozsvárt gróf Bethlen Lajos múlt hó 25-dikén elhunyt 65 éves korában. — Nagy Imre, a nemzeti színház tagjának testvérbátyja: Nagy Jenő, egy derék, szorgalmas ifju, múlt csütörtökön, hosszas szenvedés után élte 26-dik évében meghalt. Adjon Isten vigaszt a mélyen megszorodott hű anyai szívnek. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Vajas szarvacskák.

Egy iteze lisztből, két lat élesztőből, egy kis cukor és sóból jó kemény kovászt kell tenni, azt betakarni és meleg helyen hagyni. Ekkor a kovászból igazi tésztát kell csinálni, t. i. egy kávé csészényi tejet két tojás sárgáját, cukrot, és végül egy font friss vaját belé kell dagasztani, mindaddig, míg a vaj már nem látszik a tésztában. Ujból kelni kell hagyni a tésztát, és csak azután kis szarvacskákat formálni belőle, befőtél tölteni, a tetejét tojással bekenni és mandulával behintve, szép sárgára megsütni. Megjegyzendő, hogy e tészta jó kemény legyen.

Hideg felfújt.

Egy iteze forró tejben meg kell főzni négy lat finomra tört mandulát, két és fél lat finom, már felolvasztott keményítőt, egy kis vanigliát és annyi cukrot, hogy édes legyen, végül pedig hét tojás fehéréből vert kemény habot. Ha mindez jól elfőtt, egy csinos formát vízbe kell mártani, hirtelen kivenni, a habos tejet beléönteni és jégre tenni. Aztán a hét tojás sárgáját egy meszely cukros tejben jól elkevervén, folytonos keverés mellett fel kell forralni, és ez meglevén, szintén jégre tenni. Tálaláskor a fehér habot mély üvegtálba kell borítani, a sárga fagyalékból kószorut rakni köröskörül, és így betálalni.

Nemzeti színház.

November 30-dikán: „Hunyady László,” Erkel operája. — Deczember 1-én: „Az amerikai,” Szigligeti színműve. — Deczember 2-dikán: „Egy millió,” Scribe vigjátéka. — Deczember 3-dikán: „A tévedt nő,” Verdi operája. — Deczember 4-dikén: „A társaságból,” Bauernfeld színműve. — Deczember 5-dikén: „Faust,” Gounod operája. — Deczember 6-dikán: „Julius Caesar,” Shakespeare szomorujátéka.

Divattudósítás.

Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. előfizetőimnek egy igen öröndetes tudósítással szolgálhatok, ugyanis feladatommá tevém a legelsőbb divatüzlet szép és czélszerű mindennemű holmiai megsejlelni. Elsősor is Alter és Kiss magyar királyi divatárú szállítókhöz mentem be, hol meglepetve ismét egészen új raktárt találtam mindenféle divat-cikkéből, és különösen a kész öltözékeket valóságos élvezettel szemléltem. Mennyi czélszerű és elegáns izlés, kifogyhatatlan választék ruhákban, téli köpenyegben, menyasszonyi, hangversenyi, színházi és más mindenféle ünnepélyes alkalmaknál elkerülhetetlen szükséges tárgyakkal! Himzett, tambourirozott, zsinórzott, kivart, csipkés, rojtos és más számtalan más díszszel és kiállításal ellátott cikkeket szemléltem; ezeknek a mily szívesen jegyzem ide árait, mégis lehetetlen, ez olyannyi féle, hogy például 12 firtól kezdve egy-két forinttal feljebb egész a százakig találni mindent, ha tehát t. előfizetőim közül valaki efféle tárgyat kíván, méltóztassanak bizalommal hozzám fordulni és én különös figyelmű választással teljesítem a megrendelést.

Rendkívül figyelmükbe ajánlom t. előfizetőimnek a fekete selyem raktárt, melyet figyelemmel átnézve, azt találtam, hogy az 20 percenttel legalább is olcsóbb most, mint eddig volt. Láttam 2 firt 80 kr-ért fekete $\frac{5}{6}$ széles faillet, mely egészen kielégítő, jó, vastag és szép puha fajta, melyet előbb 3 firt 80 kron is alig lehetett kapni. Ezen olcsóság onnan van, hogy ezen nagy kereskedelmi ház selyemszöveget a legelső forrásból, egyenesen Lyonból hozatja száz és százvég számmra, tehát oly árakat élveznek már a gyárostól is, mint senki más.

Fekete valóságos lyoni taffota $\frac{3}{4}$ és $\frac{5}{6}$ széles 1 firt 60, 70, 80, 90 kr, 2 firt 20, 40, 60, 80 kr, 3 firt, 3 firt 20, 3 firt 50 kr, 4 firt, 4 firt 50 kr.

Fekete lyoni főzött faille, $\frac{3}{4}$ és $\frac{5}{6}$ széles 2 firt 40, 60, 80 kr, 3 firt, 3 firt 20, 40, 50, 60, 80 kr, 4 firt, 4 firt 20, 50 kr, 5 firt, 5 firt 50 kr, 6 firt.

Színes $\frac{2}{3}$ széles lyoni taffetas minden színben, rófe 2 firt 10 kr.

Ugyanaz jobb fajtában $\frac{2}{3}$ széles rendkívüli választás 2 firt 50 kr.

Lyoni $\frac{2}{3}$ széles faille rendkívül gazdag választás, rófe 2 firt 80 kr.

Lyoni $\frac{5}{6}$ széles faille minden színben 3 firt 50 kr.

Lyoni $\frac{5}{6}$ széles faille Grosgrain minden színben 4 firt.

Lyoni $\frac{5}{6}$ " " " " " 4 firt 50 kr.

Lyoni $\frac{5}{6}$ " " " " " 5 firt.

Lyoni $\frac{5}{6}$ széles Gros d'Afrique " " 5 firt.

Rendkívül nagy választás világos, közép és fekete alap színekben, kockás, csikos és elszórt virágokkal, minden nemű selymek, $\frac{2}{3}$ széles 1 firt 90 kr, 2 firt, 2 firt 20, 50, 70 kr, 3 firt, 3 firt 50 kr, 4 firt.

Crep de Chine három sarkos szép rojtos nyakkendőcskék minden színben 5 firt.

Ugyanaz, másfél rófe hosszu, három sarkos remek színekben 10 firt.

Ugyanaz, négy rófe hosszu visszahajtó részzel és visszakötő végekkel, remek színekben 26 firt.

Bőr övek gyönyörű választás, szép lelógó acél vagy aranyozott láncszal, melybe órát vagy esernyőt akasztanak, árait 2 firt 50 kr, 3 firt, 3 firt 50 kr, 4 firt, 4 firt 50 kr, 5 firt, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 firt.

Karmantyukat is láttam mindenféle szín és prémfajban, kedves, kici formákban: 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 25 firtig.

Gyönyörű és roppant választást találtam az annyira divatos selyem női zseb- és fejkendőkből (Cachenez) 2 firt 80 kr, 3 firt, 3 firt 20 kr, 3 firt 50 kr, 4 firt, 4 firt 50 kr, 5, 6, 7, 8, 9, 10 firtig.

Egy szóval, a ki szép, divatos, és aránylag mégis olcsó cikkekkel akarja magát a jelen téli időnyre ellátni, ne mellőzze az említett divattereskedést.

Végül pedig még néhány szóval meg is kell emlékeznünk mai mellékletünkkel: jelen havi divatképünkéről, mely Alter és Kiss udvari szállítók divattermükből kerülve ki, két igen díszes példányban mutatja a jelen időny termékeit.

Mind két alak kimenő öltözéket visel.

Az első alak drap téli szövettel készült ruhát tüntet elő. A szoknya alja öt rakott ránczu fodorral van díszítve, a derék lebenttyűs, hátul pedig széles szalagsokorral leszorítva. A ruha ára 70 firt. A bársonygallér gazdagon van díszítve igazi fekete csipkével és himzéssel. Ára 100 firt. A bársonykalap díszítése virágokból, tollból, csipkéből és nehéz moire szalagból áll. Ára 12 firt.

A második alak ruhája resedazöld nehéz tafotából készült a szoknya uszályos és egészen sima, míg a tünique sötétebb színű kékes zöld bársonnyal és csipkével van díszítve. Ugyanezen dísz ismétlődik a derekon és bő ujjakon is. Ára e fényes öltözéknek 120—140 firt. A kis kerek kalap hátul nagy tollal van díszítve. Ára 10 firt.

Számrejtvény.

Jólántól.

13. 16. 6. 7. 8. 9. Hogy ha meg csal, fáj neked,
1. 2. 15. Reményed csak ebbe ved.
3. 12. 13. 6. 7. 10. 11. 14. 17. Szépségeit csudáljuk,
5. 10. 12. Sokszor nehesen várjuk.
10. 11. 2. 4. 15. Sok van éltünk tengerén,
6. 0. 1. Leheted vén fák tövén.
1—17. Ha ezek lakják kebled,
Életed boldog lehet.

Megfejtési határidő: 1873-diki január 4-dike

A f. é. 45-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Küzdés az ember élete
S hány van, ki léte vad hullámain
Küzdésében csak mindig szenved,
S midőn úgy éget s fáj a kin,
Egy résztvevő kebled sem lehete
Gazdag reménye gyászos romjain.

Tárkányi.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthory Zsigray Istvánné, Schütz Lóra, Dubay Róza, Becherer Ernőné, Zloczky Anna, Szabados Jenő, Jaczkovich Velyáczky Anna, Moesz Gézáné, Fanny, Csikós Anna, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Ratkovszky Mari és Vilma, Szobovich Jenke, Guba Celli, Fehér Borbála, Kiss Antónia, Barthalos Vilma és Etelka, Brocken Kovács Emma, Marossy Hermin és Etel, Rikly Veronika, György Klára, Korbuly Fanny és Anna, Temesváry Erzsébet, Kiss Anna, Simon Mária, Kállay Ottilia, Nagy Sándorné, Fekete Irma, Ilosvay Flóra és Ila, Boros Emma, Bauer Róza, Nagy Emilné, Jankovich Olga, Szentgyörgyi Klára, Farkas Lenke, Rózay Erzsébet.

Tartalom.

A nők tanulási és tanítási szabadsága. — Kik szemedben, Dobó Lászlótól. — Egy szegény ember, Prém Józseftől. — Tudja Isten, Rajka Teréztől. — Karácsonyi képek, Kiss Elektől. — A kasmir-shawl, Csukási Józseftől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különlélek. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Jelen havi divatképünk és előfizetési felhívásunk a jövő évre.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

A CSALÁDI KÖR~DIVATKÉPEI

Deczember hóban.

ALTER és KISS udvari szalonok nődivatterméből.

Ny. Grund V. Pest. 1872.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
bástya utca 24-dik szám alatt,
földszint.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

50. SZ.
Deczemb. 15-kén.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájkokkal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A nők tanulási és tanítási szabadsága.

(Folytatás.)

De másrészt éppen a természet szigorú rendszerességénél fogva nem ismerhetem el sem azt a részrehajlóságot, hogy midőn a nőnek a férfi testi ereje fejében a külső szépséget adta osztályrészül, viszont ezen testi erőnek megfelelő lelki erő tekintetében: megrövidítette volna; sem pedig azt a mostoha ságot, hogy midőn a nőnek is ugy szólván apai- anyai jussát kiadta, nem ép ugy egész teljességében adta volna azt ki neki, mint a férfinak. És azért a mint egyfelül szemmel láthatólag a nőnek a külső szépség jutott, ép ugy az értelmi és erkölcsi tulajdonok közül azokban, melyek a szellemi világban a szépséget teszik ki, kétségbevonhatlanul elsőse van a nőnek a férfi felett. Így van ez kiszabva a hű anyatermészet örökkévaló igazságánál fogva és így is látjuk azt mindazon értelmi foglalkozásokban, melyeknél az erő csak arra szolgál, hogy a képzeletet vezesse, a milyen a táncz, a színművészet, az ének, és innen van az is, hogy a regényírásban, azon műfajban tudniillik, melyben ugy szólván a mértani szabályok másodrendű kellékek — a nőírók máris sűkeres versenyt folytatnak a férfiírókkal. Csak a nagy német Marlittra, a franczia Sandra és az angol Elliotra hivatkozom e részben, és — az örökkévaló gondviselés egyik imádandó jelenségét látom én abban, hogy éppen akkor, midőn a polgárosodás tekintete a nőkérdésen akadt fenn, éppen akkor, mondom, csaknem egyidejűleg, a regény egyre nagyobb-nagyobb hódítást tesz a többi irodalmi műfaj felett. Nem véletlen ez, tisztelt gyűlekezet, hanem az a bámulatos közönslegessége a szellemi világegyetemnek, a melyet a polgárosodás összes fejleményi folyamatában észrevehetünk. Így például

éppen akkor, midőn a polgárosodás az ujkor elveiért vette föl a harczot: a reformációval csaknem egyidejűleg találtatott föl a könyvnyomtatás és fedezettetett föl Amerika. Vagy a legujabb korban, éppen akkor, midőn a népek a testvériség elve mellett vették föl a harczot, találtatott föl a gőzös, a vasut és a távirda. Annnyira közönsleges az összes emberiség szellemi működése és azért tökéletesen hiszem, miszerint akkorra — ám-bár megengedem, hogy az még jó sokáig is tarthat, — mire a női kérdés meg lesz oldva, éppen a nő iránti tekintetből, vagy — ha ugy tetszik — a nőiség közrehatása folytán, a legkedveltebb irodalmi műfaj a regény lesz. Mikor máris elismerik róla, hogy a történelem kiegészítője, akkor majd azt is elfogják róla ismerni, hogy — a minthogy ugy is van — valóságos történelem, a társadalom, a szívek történelme, melynek nagy hiányát szintén csak az ujjabb korban kezdték fájón érezni, és melynek megírására éppen azon szellemi tulajdonok szükségesek, a melyekben a nő felülmúlja a férfit. És miként az írói, ép ugy lesz valamennyi értelmi és anyagi foglalkozásokra nézve, melyekben az igazságos természet a nőnek adta ki a maga osztályát.

Hogy ezen tulajdonok még mindig nincsenek kellőleg fel- és még kevésbbé elismerve, azon egyáltalában nem csodálkozhatni, midőn látjuk, hogy hány évezred óriási küzdelmeibe került az emberiségnek, míg csak a nyers erő zsarnoki hatalma alól kiszabadította magát. Ha visszagondolunk azon időkre, midőn az emberek milliói egyesek igavonó rabszolgái, majd később földhöz ragadt jobbágyai; ismét mások, szintén milliónyi számmal, hitük végett, üzött-hajtott földön-

futók voltak, és mindezt semmi más okból, mint azért, mert ők voltak a gyöngébbek; — csudálkozhatni-e azon, hogy valamennyi ember közül a testre nézve leggyöngébb: a nő, a ki azon felül természeti ösztönénél fogva még szeretni is kénytelen azt, a ki erejének felsőbbbségét vele érezteti — évezredek óta még öntudatára sem jutott nemesebb én-jének?

De — és itt ismét a világtörténelemre hivatkozom — a mily mértékben valamely osztály vagy felekezet ezen nemesebb én-nek tudatára jutott, ugyanazon mértékben szűnt a satnyaság az egyik, és a jogfosztási viszketeg a másik fél részéről. Az a millió meg millió rabszolga annak idején sokkal hátrább állt értelmiség dolgában, mint mi nők jelenleg, és mégis szabadok lettek; évezredek óta elevenen eltemetett lelkeik meg lettek váltva, semmi más által, mint a tudomány által. „És monda Isten, hogy legyen világosság és lőn világosság“, és — hátrányára vált-e a szabadság az emberiségnek? Csak nézzük a római történetírókat, vagy az újabb korban, midőn a jobbágyok föl szabadításáról, vagy a vallások egyenjogosításáról volt a szó, nem-e azt állították, hogy az egyértelmű a társadalmi rend felforgatásával, a sötét barbárságba való visszahanyatlással? Igen is, szóról szóra azt mondták. És valósultak a Cassandra-jóslatok? Épenséggel nem, hanem ellenkezőleg, a mily mértékben ledőltek az ember és ember közti válaszfalak és oszlott az értelmetlenség boruja, ugyanazon mértékben növekedett az egyének jólléte, a nemzetek ereje és a társadalom erkölcsi rendje; — épen úgy jajdulnak föl jelenleg, midőn arról van szó, hogy — a mi pedig immár legfőbb akadályul szolgál a közjóllét és közerkölcsösség kívánat szerinti növekedésének — a női jogfosztás sötétkori rablófészeki ledöntessenek és a női értelmetlenség boruja eloszlassék. — „Az nem lehet, — vetik ellen hosszú képpel — mert különben vége lenne a női erkölcsnek, a családi kötelék szentségének, egy szóval ennek az egész gyönyörűség és társadalmi rendnek!

A női erkölcsnek! Mintha bizony sokat törődnének vele! Avagy hol vannak azok a törvények, melyek a csábítót sujtják, midőn a jóhiszemű ártatlanságot legdrágább kincsétől, egyetlen üdvösségétől: női becsületétől kifosztja? Pedig száz, utczára kitzitott leány közül kilenczven bizonyosan aljas csábításnak esett áldozatul! Azt mondják talán, hogy miért nem vigyázott jobban magára? Igaz, én is azt mondom, mert nem is erkölcs az, a mit strázsálni kell; ámde hogyan kívánhatják tőle, hogy a női erkölcs becsét ismerje, ha kellő kiképzés által annak fölismerésére módot nem nyújtanak neki? Avagy a neveletlen, tanulatlan férfi megbirja-e óvni becsületét? Feleljenek reá a fegyházak, a tőzsdék, az ugynevezett gavalléri passziók, a melyek végett még külön — az igazi becsülettől nagyon távol álló — codexet láttak jónak felállítani.

Rége te még, midőn az emberek fölött az ég boltozódott, a nő még könnyebben lehetett el tudatlanságában. Ott fenn, túl az egeken, lakott az Isten, az ő angyalaival, a kik az örök üdvösség rozmarin-koszorújával jutalmazták meg a diadalmasan üldözött ártatlanságot, és ilyen mennyországi koszorúért érdemes is volt küzködni a csábítás ezer arcu ördögeivel és diadalmakat vívni ki a kísértő Sátánok felett; de most — a tudomány ösztönte fejünk felett az eget, angyalok, ördögök a mesemondó-sarokba üzetek; megfosztotta szívünket földöntúli idevezítő Istenétől, és azt a világosságot, mely minden fűszálban ismerteti föl velünk az egyetlen egy örökkévaló imádandó Istent, és önön szívünkben tünteti föl az erénye-

ket jutalmazó angyalok hazáját: a tudomány világát zárva tartják előttünk, és még azt mondják, hogy mind ez a női erkölcs megóvása végett történik!

(Vége köv.)

Az égbolt fénye...

Endrődi Sándortól.

Az égbolt fénye halaványul,
Hegyek mögé bukik a nap.
Amoda tulról, egy kis házban
Immár világot gyujtanak.

Az asztalnál egy ifju nő ül,
Olyan bús és oly csodaszép!
Mint hogyha valakire várna —
Fölveti ragyogó szemét.

A kire vár, az nem jön, nem jön,
A jó ég tudja, hol marad...
„Tán rám sem gondol!“ szól magában
S szeméből egy-két könny fakad.

Én szánalommal, szerelemmel,
Szomorun tekintek reá
S bizony, ha kedvese lehetnék,
Nem váratnám őt ily soká!

Egy szegény ember.

— Elbeszélés. —

Prém Józseftől.

(Vége.)

Regina tulajdon bátyja jegyezte el magának! Ép Sándor napkor történt a jegyváltás. Azt a gyűrűt tette ujjára Klotild, melyet nekem adott volt, s melyet ismét lehuzott ujjamról, mert én egy sötét perczben nem akartam visszaadni neki azt, a mit egy dicső perczben nekem ajándékozott. Hadd vegye vissza maga!

Csak most láttam, milyen játékszer voltam a sors kezében. Ez a nő boszut állt rajtam. . . Éreztem, hogy az örülés környez. Fejemben valami változás történt, valami fizikai változás, mely több volt a képzelődésnél.

Mit tegyek? Mihez kezdjek? E gondolat kinzott folyton. Szégyenem csak egy utat mutatott a menekülésre — az öngyilkosság sötét útját. El voltam határozva. Lehetetlennek éreztem eltűnni a világ kettős gunyját; hadd temetkezsem el gyalázattal együtt.

De akkor eszembe jutott anyám, az én forrón szeretett anyám! s megaggott édes apám, kinek büszkesége, reménye, éltető szelleme voltam.

Ah! átkozott élet! átkozott emberi szív! hogy a végső perczben is elég érzékeny vagy ellágyulni egy ember-pár néhány könyje miatt, melyet netalán hullatnak fölötted, ha egy golyó szétrombolt!

Visszaléptem a sötét utról; a töltött pisztolyt szobám zugába vetettem.

S a válóper? Azt, kedves barátom, visszavontam. Regina úgy sem enyém, azt tudtam. Ne tudja a világ is — gondoltam magamban — hogy beleegyezésemmel szűnt meg enyém lenni.

S most következtek csak rám nézve a szomoru napok. . . . Regina eleinte minden bűbáját, minden szépségét, csábításainak minden eszközét fölhasználta, hogy ismét kiengeszteljen. Én engedtem. Hisz meg voltam győződve, hogy szeret; tudtam biztosan, mert az az alávaló, hitvány gézengúz is, kit kapumban torkon ragadtam, valóságos isten-esufja volt hozzám képest! Oh! Regina szeretett most is; de szeretete olyan volt, mint a macskáé, ki az egerrel játszik, bár alig várhatja meg, hogy bekapja. Szíve jó volt, de vére meg volt mérgezve. Midőn letiport az átok, mely rám nehezedett, Istent és nem őt vontam felelősségre, - hogy a gyönyörű nőket ördögökké engedi fajulni.

Nem hiszem, hogy Regina nem szeretett volna s nem hiszem Klotildról sem, de hát a boszu, a veszedelmes játék s az örült tréfa keltette gyönyör több élvét adott nekik, mint én képes voltam nyújtani!

Odaadtam magam Reginának egészen. Csináljon velem a mit akar! Mit tudtam én: ki vagyok? hol vagyok? mi történik velem? Nekem csak egy vigasztaló maradt a világon: a bor és a kártya. A mi ezenkívül volt, azzal nem törődtem.

A kibékülés után azonban Regina csakhamar a régi lett ismét. Haragudott s gyakran egész a dühig fölingerült, hogy közönyössé vált előttem, hogy már nem szeretem, hogy csak szánni tudom, de becsülni nem. Sokszor kért, esedezett, imádkozott; könyeivel fűrészté arczomat, vállamat! Hasztalan volt minden! Szívemből ki volt irtva minden érzélem, mely magasztos szerelmem alkatrészeit képezte. — Reginához már csak romjait hoztam e szerelemnek: ő fölépíté a romot s aztán ismét lerontá, hogy többé senki se építse föl.

Lassankint megvetett teljesen. Mit sem gondolt velem, mintha nem is létezném és . . .

Tihamér hozzám hajolt s halkal sugá, miközben szemeit behunyta:

— Házamban egyik gavallér a másíknak adta a kilincset. Hahaha!

Éreztem, hogy a vér arczomba szökik. Szégyeltem magam, mintha saját gyalázatomat hallanám. — Tihamér fölkapta poharát s lehajtá annak tartalmát. Aztán öklével az asztalra csapott, hogy a poharak tánczra kerekedtek.

— Ugy van, édes barátom. Nincs a földnek oly hitvány teremtese, mint e nő. Ezt én mondom.

Világos, hogy ez a dolog nem soká tarthatott. Egy ideig türtem, mert képtelen voltam minden tetre, minden okos tetre, mert meggondolatlanul minden perczben kész lettem volna elkövetni. . . . Oh! nem egyszer fordult meg agyamban e gondolat, valjon nem volna-e jobb, mind rám, mind a szerencsétlen Reginára nézve, ha teljesen elvész. . . .

Mikor elég érzékeny és gyáva voltam önmagam ellen fordulni, rajta akartam elkövetni azt, mire kölcsönös szerencsétlenségünk érzete ösztönzött. S ettől féltem. Nem bíztam önmagamban s azért nem is tettem neki szemrehányásokat.

A világ e mellett igen keveset tudott arról, mi házamban történik; csak én voltam egészen beavatva a szégyenteljes titokba. Meglehet, jóakaróim csupa kiméleltől nem árulták el, hogy tudomásuk van gyalázatomról; vagy csakugyan hitték, hogy mióta Klotild férjhez ment: nőm is abba hagyta veszélyes játékait. Elég az hozzá, hogy én tudtam mindent.

Egy derült órámban, midőn csak nevetni tudtam az élet haszontalansága s az ember bolondságai fölött, meglepett a lelki erő s ellenállhatlan vágyat éreztem, holmi jámbor térítő szeropét játszani.

Bementem nőmhöz. Ő a tükör előtt állt s toilette-jével foglalkozott. . . . Nyugodtan, csöndesen, inkább panaszkodva, mint szemrehányólag beszéltem vele.

Regina némán hallgatott, de a tükörből figyelmesen vizsgált.

Leültem egy kerevetre. Egy pillanatra úgy elérzékenyültem, hogy a könnyeket képtelen voltam visszafojtani. Elöttem állt az a nő, kiért föláldoztam mindent, a mit halandó csak föláldozhat: egy nőt, ki örülten szeretett, egy isteni boldogságot, dicső szerelmemet, életemet és becsületemet, mindent, mindent! Elöttem állt az a nő, megfosztva régi szépségétől s ama mennyei zománczától, tulvilági bűbájától, melylyel meghódított s rabjává tett! Elöttem állt Regina, az egykor oly szende Regina, halaványan, idegesen, de nyomorában is büszke királynő, ki elvesztette tündöklő koronáját s vele együtt szíve királyát! . . . Ah! úgy zokogtam, mint a gyermek, s e perczben feledtem mindent, mi még az élethez köt, s szívesen meghaltam volna lábainál, ha egyetlen egyszer megcsókol s bocsánatot kér iszonyu eszeveszettségéért.

De ő hidegen vizsgált a tükörből.

Elmondtam neki, mennyire csalódtam benne, mennyire szerencsétlen vagyok, s ő is mennyire boldogtalan lehet! Hogy nekem van lekötve, míg szíve más után hevül. . . E szavaknál hirtelen megfordult s néhány lépést tett felém:

— Uram, — szólt sikoltó hangon, — ha leitta magát, úgy feküdjék le!

Egy pillanat alatt forrni kezdett vérem. Ösztönszerűleg föltámadt bennem a férfi!

— Asszony! — kálték föl az indulat legviharosabb hangján, — egy szót sem . . .

Regina meghuzta a csöngettyűt. De mielőtt a szolga bejött volna, rázártam az ajtót.

— Gyalázatos teremtés, — kiálték, feléje lépve, — még ön mer . . .

E perczben nem tudtam, mi történt velem. Az az elfajult lélek . . . hah! még ő merészelt. . . .

Tihamér elfordult s tenyerébe rejté arczát. Tompa, hörgő szavakat mondott, melyekből semmit sem értettem. Néhány pillanat mulva fölemelte fejét; a könnyek csak úgy omoltak szemeiből s kezeit ökökre szorítá. . . . Bágyadt tekintettel nézett rám s aztán nyugodtan így szólt:

— Ne kívánja, barátom, hogy kimondjam. Ön ugyanis érteni fog. . . .

Egyszerre hirtelen fölkelt székéről, megcsörrenté poharát s a közeledő pinczérnek kifizette tartozását.

— Isten önnel, barátom, Isten önnel!

— De, édes druzsám, hová olyan sietve? Várjon, együtt tartunk.

Utána siettem az utcára.

— Ne kövessen! Mindenre, a mi szent, kerüljön engem. Nem akarom, hogy olyan hitvány bolonddal, mint én vagyok, csak egy perczig is együtt menjen az utcán. Most tudja történetemet és ismer. Tudja, hogy egy gyámoltalan, együgyű, léha emberrel volt dolga, kit ne. . . .

E szavak után elrohant.

Ámulva néztem utána a sötétbe, s néhány perczig mozdulatlanul álltam, mint egy szobor. Olyan nyomasztó hatást tett rám ez az egyszerű s mégis oly szomoru történet, melyet ez a szerencsétlen ember oly szakadozottan s mégis annyi világossággal beszélt el.

Csak a főbb mozzanatokot emelte ki, melyek sarkalatait

képezik szerencsétlenségének, s melyekből mégis minden kiviláglik: az alakoknak velük született tragikuma, melyet helyzetük és saját hibáik, saját gyöngeségeik oly iszonyúvá érleltek.

Gyors léptekkel siettem haza. Az utcák némasága megdöbbenett.

A szél sivitva zugott a házfödeleken s vészmadár gyanánt fülhasító dallamokat füttyörészett.

Már közel voltam házamhoz... ép egy utcasarkon fordultam be; ekkor valami tizenöt lépésnyire tőlem hirtelen három alakot pillanték meg... Megdőbbsenve hátráltam egy lépést. Mind a három arcot tisztán láttam magam előtt... A mint észrevettek, ők is megálltak egy pillanatig...

Egyszerre felém rohan az egyik alak s hangosan kiáltja, miközben kezeit felém tartá:

— Tihamér!

Megrázkodtam szívem mélyéig,

Regina volt, a szomorú asszony.

— Tisztelt hölgy! — mondtam a megvetés legmélyebb hangján, — a nevem Tihamér; de ma már nem állhatok rendelkezésére!

— Hahaha! — hangzott Klotild kárörvendő kaczaja, melyet a szél még messze utánam hozott.

A kopasz férfi valamit mormogott s én tovább mentem.

Mikor szobámba értem: olyan jól esett szívemnek az a tudat, hogy boszut állhattam ezen a nőn, ki egy szép, egy derék, egy nemes lelket a sirba temetett. S midőn eszembe jutott, hogy nem mondtam meg nekik, hol találhatnák föl Tihamért, örömmel szinte fölnevettem.

Hadd bolyongjon a szegény, szerencsétlen ember, — gondoltam magamban, — S hadd keressék azok a furcsa kiállhatatlan teremtések, kiket elég botor voltam megszámni s kikhez hasonlókkal csak sötét álmaimban, vagy ilyen bolondos, szeszélyes áprilisi időben szoktam találkozni... Tán valami elhagyatott, sötét utczában lekapja a szél a kopasz férfi kalapját s végig kergeti a locs-pocs uton, míg a szerencsétlen sárban fetrengő Tihamérban fennakad, s az a két kigyó végre rátalál.

Álmamban folyton Tihamér lebegett előttem sugy tetszett, mintha magamat látnám benne. Halavány, fájdalmas arca szüntelen rám nézett s olykor egy másik sápadt, ideges kép is feltűnt mellette, kit majd Reginának, majd egy jól ismert, szeretett nőnek néztem s kétségbeesve kiálték rá: Nem, nem! te nem vagy az!

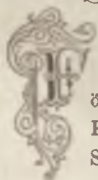
Midőn fölébredtem, szándékom, mely az előbbi napon annyi fejtörésembe került, most oly tiszta határozat gyanánt feküdt lelkemen, mint az ablakon rezgő napsugár. S azóta egy fél év mult el s én elhatározásomat még nem szegtem meg.

Most pedig, hogy e sorokat írom s a szerencsétlen Tihamér sorsát ujabban átéreztem, örömmel tapasztalom, hogy lelki erőm azóta egy cseppet sem hanyatlott.

Mert nem kértem meg a könnyelmű leány kezét, és — míg minden áprilisi, bolondos idő és történet hatással van rám — nem is fogom megkérni soha!

Szegény Lizinke.

Szalóczy Bertától.

Önt, fönt magasan, padlás szobában
Könnyes szemekkel ül és varrogat.
Szomszédja voltam, én is oly szegény,
S tünődve kérdém: mért sir oly sokat?

Ifjú társi vidám kaczaj között
Hívták: „Jer, jer, majd léssen élvezet,
A tavasz is hozza már virágít!“
És ő erre csak némán könnyezett.

S beteg leve... bisedő ágyán feküdt,
Lassan hervadtak arcú virágai...
Keze kezemben — kérdém, hogy mi fáj?
Oh! láttam jól, hogy nem kész vallani.
Szegény kenyerem megosztám vele,
Kis csuprába én töltöttem vizet,
S biztattam, hogy még beldog is lehet!
És ő szegény csak némán könnyezett.

Aztán elvittük... és pusztá sirját
Fával, virággal ékessé tevém...
S sokszor jártam, sokszor magál! Itam itt
A temető ez elhagyott helyén.
Mi volt az ok, mi sirba vitte őt?
A szegénység, mely annyink községe?
Vagy családja dobta el magától?
Vagy titkos hálót ámitás fona?...

Aztán mentem az élet tengerén
Tovább, tovább, küzdni hajós gyanánt,
S az élet nékem megfűjté hiven,
Szegény Lizinke, hogy néked mi fáj!
Oh, ez élet szépen prédikálja:
„Szerelem nélkül élni nem lehet“,
„Szeress! szeress!“ — ezt mondja a világ,
S letiporja, a ki meg szeret.

Karácsonyi képek.

Kiss Elektől.

(Folytatás.)

III.

Egy ujjászületett gazdag.

Arács Albert, nyugalomba lépett bankár, s igen gazdag ember, fényesen berendezett lakásának egyik ablakánál ült, s mogorva arcczal tekintett ki az utcán gomolygó tarka embertömegre.

— Miért is tűri a rendőrség e fiatal árusok utálatos kiabálásait — mondá boszusan. — Az embernek majdnem be kell dugni füleit; s mind e tolokodás, e lőtás-futás csak azért van, hogy pénzt vegyenek be, vagy megajándékoztassanak. Nesze nektek család-apák! Utolsó krajezárját is elő kell vennie, hogy neje ünnepen, a templomban, a sétányon, a bálban, barátúdi, ismerősei irigységét magára vonhassa! Hát még a szolgálók, kiket már épen nem is lehet kielégíteni! De mit látok? Nem-e szobaleányom áll ott egy közkatonaival? Tehát egy kis szerelmeskedés! Még csak ez kellene! Hogy is tudnának a mi közlegényeink naponkénti 6 krajezár zsoldjukból egész nap szivárokat szinni, sert inni, kártyázni, s vasárnaponként a kedvest táncmulatságba vinni, ha a kedves maga nem dugdosná tele a gavallér zsebjeit az ura és gazdájától ellopott pénzzel? Ahá, már meglátott engem! Nini, hogy megrettent! Hogy fut el onnan! Nem használ semmit, babám, már eleget láttam!... Itt megy el Lőcsey uramöcsém. Mily mélyen leveszi előttem kalapját? Volnék csak szegény ördög, bizonyosan félvállról tekintene reám. Ugy-e, unokaöcsém, hugaim, mindnyájan, kik bármi néven rokonságot tartotok velem, az öreg Arács már soká él? Ugy-e, örömeosebbs látnátok őt a koporsóban feküdni, mint az ablakban ülni, hogy osztozhatnátok hagyatékában? Én szegény ember!

El kellett temetnem gyermekemet, egy pár évre reá kedves nőmet! Senki sem fogja halálomat megsiratni! Nevetni, örülni fognak örökösöm! Azért küzdöttem, szenvedtem, éheztem, takarítottam tehát egész életemben, hogy idegenek gazdagodjanak utánam? Oh, én szegény szerencsétlen! Magda asszony, Magda asszony!

A bankár gazdasszonya belépett.

— Mit parancsol, uram?

— Küldje be Pannit, ha megjön. Beszédem van vele.

Nem sokára belépett Panni, egy erőteljes, csinos, tiszta leány, egészséges, piros arcú, ragyogó, fekete szemekkel. Ugy látszik, hogy sejtette, a mi reá várakozik, mert keble nyugtalanul járt.

— Neked katonaszeretőd van! — szólta meg az ur sötétén. — Ne tagad, bizonyosan tudom.

Panni arcát rózsapír futotta el; szemei zavarodottan meredtek a koczka-talajra.

— Nem is tagadom, — felelt, — igen, János az én szeretőm; ő igen becsülete ember, nem sokára kiszabadul és akkor el fog venni.

— El akar csábitani, s azután elhagyni, — fürmedt rá az ur, — s azután egész életedre szerencsétlenné leszel.

— Azt az én Jánosom nem teszi! — válaszolt a leány határozottan; — azután meg én sem vagyok oly rossz, mint a nagyságos ur gondolja.

— Csiricsári! Lásd, Panni, én eddig meg voltam elégedve magadviseletével; s végrendeletemben is megemlékezném rólad, ha hűségesen tovább szolgálnál. Ezt fontold meg, s mondj le Jánosodról, a ki bizonyosan még több leányt is boldondit melletted.

— Oh, dehogy! — viszonzá a leány öntetsző mosollyal. — Aztán meg szavamat adtam neki, s azt nem szegem meg. Oh, uram, mi pedig oly igen számítottunk az ön jószágára! Jánosom újkor megkapja elbocsátó levelét, s örömet beállana Majer kereskedésébe segédnek, hol havonként 40 forintja volna. Ön, uram, jó barátja Majernek, és ha ön ajánlaná Jánost, bizonyosan megkapná azon állomást, és mi akkor egy boldog pár lennénk s önnek örökös hálával tartoznánk.

— Majd bizony, hogyis ne, egy egészen ismeretlen egyént fogok ajánlani! S a mellett még házasságszerző is leszek! — mondá a bankár mérgesen.

— Tudakozódjék ön bárkinél, — mondá a leány könyörgő hangon, — mindenütt csak dicséretet fog hallani Jánosról. Nem az ő hibája, hogy katonává kellett lenni.

— No, ha te megmaradsz önfújúságod mellett, én is megmaradok a magamé mellett. Vagy Jánosodat, vagy az én szolgálatomat hagyod el.

Sirva ment ki Panni a szobából.

— Keménynyaku nép! — dörmögé a bankár; — vakon rohan a vesztébe! Persze, ha a szárnak jó dolga van, a jégre megy táncolni. A karácsonyi ajándékok kiosztásánál majd megemlékezem Panni makacsságáról!

Boszusan tekintett ismét ki az utcára.

— Hát ez megint mi? E nő nem boldogult nőm nővérenek leánya-e, Farkas szijgyártóné, a ki ott a visitó fiataloknak kávéját vagy levest osztogat? Hm, annyink van már, hogy az egész világ előtt mutogathatjuk felebaráti szeretetünket? Bizonyára a a gazdag bátya örökségére számolunk!

Boszus gondolatait elűzendő, a bankár egy előtte nyitva levő ájtatos tartalmu könyvbe tekintett. De csakhamar kellenül ismét betette a könyvet.

— Igen ám, — dörmögé, — „Szereztek magatoknak jó barátokat a hamis mammonból, hogy befogadjanak titeket az örök hajlékokba!” Ezt könnyebb prédikálni, mint megtenni. A mivel én bírok, az nem hamis mammon, hanem fáradságosan s becsületesen szerzett vagyon.

Éjjel a bankárnak nyugtalan álma volt. Egy gazdagon díszített asztal mellett ült, mely majd nem leszakadt a sok drága étel és ital alatt. Mellette, puha selyem vánkoston, kutyája pihent, jóllakva a legfinomabb vadpecsenyékkel. Az asztalon köröskörül a karácsonyvásár valamennyi szilva-emberkéi voltak kirakva, és ezek kiabálva s kinyújtott kezekkel könyörögtek a rakott asztal morzsáiért. Ezek közt volt Panni is, szeretőjével. És az égből egy hang zengett alá: „A mit nem cselekedtetek egygyel az én legkisebb atyámfiak közül, azt én velem nem cselekedtetek. Azért vessétek őket az örök sötétségbe, a hol lészen sirás és fogaknak csikorgatása.” — Erre a szilva-emberkéik létrákat támasztottak az ágyhoz s mindnyájan fölmasztak azon, s valóságos fekete ördögökké növekedtek, kik nekirohantak az alvó bankárnak megragadták, tépték, szakgatták, s egy örvény szélére hurezolóak, mely koromfeketén, s fagyos hidegen ásitott feléje.

Egy rémült kiáltást hallatva, fölébredt; egész testét hideg verejték borította. Hála Istennek, csak álom volt!

De sokszor csak egy, látszólag nagyon kisszerű, csekély rázkodás kell, hogy az ember egészen újjászülessék. Arács épen nem volt rosszszívű, csak a sok éveken át élvezett jóllét s ravasz csalók általi gyakori rászedetése kergesíték meg szívét mások nyomora iránt.

Arács születésnapja december 23-dikára esett, és épen most lépett 70-dik évébe. — Midőn négy nappal előbb ágyából korán fölkel, a téli nap fényesen és barátságosan sütött be a szobába. Rendkívüli étvágygyal költé el reggelijét; azután leült s tollat vevén kezébe, elszámálta s leírta saját s elhunyt neje rokonait, számszerint tizennyolczat.

Ezekhez meghívó-jegyeket küldött, mindnyájukat meghívá december 23-dikának estéjére. Erre, valahányszor hazulról távozott, mindannyiszor derültebb arcúval jött haza.

— Ugyan mi juthatott eszébe Arács bátyáknak? — szólott Lőcsey titkár nejéhez. — Még soha sem kaptunk tőle meghívást!

Ugyanigy szólott Farkas szijgyártó, s a többi rokonok is. Azonban mindnyájan pontosan megjelentek.

— Kedves rokonok! — szólta meg a bankár az érkezetteket, — ma ünnepelem 70-dik születésnapomat, s meghívtam önöket, nem azért, hogy jókívánataikat kifejezzék, hanem, azért hogy részt vegyenek örömömben.

Eközben a háziur kinyitá nagytermének kettős ajtaját, honnan a jótékony meleggel együtt egész sereg viasz-gyertya vakító fénye áradt a meghívottak felé. A belépők kettős sorban fölállított, s fehér abroszszal terített asztalkákat pillantottak meg, szám szerint tizennyolczat, minden asztalon egy-egy meghívott rokon nevével ellátott papir, továbbá különféle ajándéktárgyak, elmésen elhelyezve s fölékesítve voltak. A legkiválóbb tárgy, melyre az örvendetesen meglepett pillantás esett, mindegyik asztalkán egy kiterjesztett legyező volt, száz darab öt forintos bankjegyekből előállítva.

A rokonok közül senki sem volt szegény, annál kevésbé nyomasztó szükségben, mégis mindnyájukat örvendetesen lepte meg a félezernyi váratlan ajándék.

Mosolyogva fogadá a nagylelkű adományozó a meleg köszöneteket, forró csókokat és kézzsorításokat.

— Ma, — kiált föl vidáman, — az én négy falam közt senkinek sem szabad szomorkodnia!

Csöngetett.

— Magda asszony! — szólott a belépő gazdasszonyhoz, — hívja be Pannit!

Midőn a két nőcseléd megjelent, a bankár egy kis mellékasztalhoz vezeté őket, melyen mindkettő számára ajándékok voltak főlhalmozva. Egyéb tárgyak közt a régi gazdasszony számára háromszáz, Panni számára kétszáz forint volt oda helyezve.

— Kiházásításul! — mondá Arács az utóbbinak, miközben egy mellékajtót kinyitott.

— Jöszte csak János! — kiálta ki a háziur, — hogy Pannicza öröme teljes legyen.

Örömtől ragyogó arczczal közeledett a katona, s rendkívül meglepett kedvesét karjaiba zárta, miközben a bankár önelégülten dörzsölé kezeit.

Csókokkal, örömkönnyekkel árasztá el a boldog mátkapár jóltevője kezeit.

Vidám esteli tartá együtt éjfélig a jelenvoltakat.

Midőn a bankár lefeküdt, azt mondá magában:

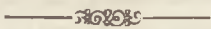
„Szereztek magatoknak jó barátokat a hamis mammonból, hogy befogadjanak titeket az örök hajlékokba.“

Mély és boldog álma volt, a minő régóta nem. Nem álmodott többet ördögökről, sőt mindenütt vidám és boldog arczokat látott.

És az égből egy szózatot hallott alázengeni:

„A mit cselekedtetek egygyel az én legkisebb atyámfiái közül, azt én velem cselekedtetek. Menj bé a te uradnak örömébe!“

(Vége köv.)

Ausztrália benszülötteiről.

A telepítvényesek rágalmozása daczára az ausztráliai benszülötteknél nem hiányzik sem helyes belátás, sem igazságosság. A legtöbb benszülött igen jó lövő, ha a lőfegyver kezelését megtanulta s a fehéreknek veszélyes ellensége. Roppant éles szemük lévén, a legkisebb tárgyat is észreveszik, ha az erdőben megmozdul, és nyilsebességgel ejtenek el minden állatot, mely a rengetegeken átsuhan. Ezen okból lehetetlen őket megtámadni, legfőlebb korán reggel s egy benszülött kalauz segítségével tehetni ezt, de ekkor is mindig megszökhetnek a fehérek elől, mert egyik fáról a másikra ugranak s ha az ember látja is őket, a nap által megbarnított fáktól alig különböztethetők meg. Óvakodnak a lőfegyverekkel ellátott fehéreket megtámadni, ha azok száma még oly csekély is, mert a fegyver borzasztó hatását igen jól ismerik, és legjobban lehet őket távol tartani, ha csak feléjük irányozzuk a puskát, mert a mint az elsült, megrohanják és hajító-dárdáikkal átszurják áldozatukat.

Azon sulyos háboru alatt, melyet az 1816-dik évben ellenük viselni kellett, egy gyarmatos, ki épen marhanyájánál volt, észrevette az állatok nyugtalanságát és gyanítá, hogy veszély van a közelben, és egy nyil süvöltése csakhamar eloszlatá minden kétségét. Egy másik nyil kutyáját szegezte a földhöz. A vademberek, kik, mint közönségesen, félkörben vették körül, iszonyu üvöltés közt nyilzáporral özönlöttek feléje, melynek veszélyeit csak azáltal kerülte ki, hogy egy vastag

fa mögé huzódott. Most fegyveréhez nyult s ezt feléjük fordítva, távol tartá őket, míg egy folyóhoz ért; ott közéjük lőtt s a folyón átuszott.

A szarvasmarha különös ellenszenvvel viseltetik a vademberek iránt, a minek oka alighanem ezek bűzös kigőzölgése. Ha az állatok az erdőben vademberekkel találkoznak, túszkölve futnak azok elől, vagy pedig, ha feldühödnek, a fákra menekülni kényszerítik őket, — s a vademberek olyan ügyesen másznak, akár a majmok.

Az ausztráliai benszülötteknél, mint a legtöbb vadembernél, a boszu csak akkor van kielégítve, ha az ellenfél vére foly. Nem keresik ugyan épen azon személyt, mely őket megsértette; ha az egy fehér volt, úgy a legelső fehérén, a ki utjukba kerül, kitöltik boszujokat, mert nézetük szerint vért vérrrel kell megtorolni. Ha megöltek egy fehéret, úgy a visszatörésre mind el vannak készülve; azért ha aztán a fehérek a barátság akármilyen jeleivel közelednek is feléjük, még sem hiszik magukat biztonságra mindaddig, míg egyet közülök az ellenség meg nem ölt. Meg kell vallani, hogy néhány deportált méltó okot adott nekik a panasza, de a Hunter-folyó mellett 1816-ban véghezvitt mészárlások bizonyosságát adták annak, hogy a vadak mily álnokok és kegyetlenek.

Egy skót gyarmatos a folyó mellett telepedett meg. Üzletei Sidneybe hívták s a ház őrzését egy rokonára s egy deportált irlandi szolgára bízta. E két egyén magányos létele azon gondolatra hozta a vadakat, hogy a két szerencsétlent megöljék és a házat kirabolják. E szándékkal, de külsőleg barátságos indulattal közeledtek, és míg az ur a ház mellett ülve olvasott, egy magas növésű, vadtekintetű vadember hozzá csuszott s iszonyu csapással szétzúzta annak koponyáját. Erre a kannibálok megették agyvelejét. Hatvan lépésnyire tőle találták a szolgát, faágakkal befűdve, s a ház teljesen ki volt rabolva. Egy szakasz katonaság és rendőrség csakhamar üldözőbe vette a vadembereket és számos áldozat bűnhődött e szörnyű tettért.

Ha egy fehér a vadakat egyszer rászedte, úgy többé nem bízhatik bennök.

A benszülötteket nem szabad megütni, különösen azokat nem, kik már ismerik az európaiat, még akkor sem, ha lopáson rajtakapatnak, mert megboszulják magukat azzal, hogy bántalmazójuk életét veszik, ha annak nem sikerül őket megnyugtatni; mert előttük egy ember élete annyi, mint egy pillangóé. Ha kezeik közé kerül valaki, úgy annak sem ijedten, sem fenyegetőleg nem szabad föllépni; hideg nyugalmat s a legnagyobb bizalmat kell mutatnia irántuk. A valódi bátorságnak egy szép példáját akarjuk itt bemutatni, mely egyszersmind bizonyítékát nyújtja annak is, hogy mily nagy a nők befolyása még a vad emberre is.

Azon időben, midőn a feketék a Hunter-folyó mellett ama gyilkolást elkövették, a Morton környékbeli benszülöttek jó viszonyban állottak Ogiloie hadnagy telepítvényével. Ennek távolléte alatt azonban egy szakasz katonaság bántalmazta s ellenséges föllépésre ingerelte őket. Csak Ogiloie volt otthon gyermekeivel és két szolgával, midőn egy vad csapat fenyegető üvöltése volt hallható. A benszülöttek közeledtek. A szolgákat megrohanták s Waddie nevű fegyvereszközükkel már-már össze akarták zúzni koponyájukat, midőn Ogiloiené asszony félelmetlenül közéjük lépett, s bátorsága és szilárdsága által annyira hatott a vadakra, hogy nem sokára a legnagyobb barátságban távoztak a gyarmatról.

Uralkodott köztük néhány babonás eszme, melyet nem nevezhetünk vallásnak, mert ép oly kevéssé serkentette őket a jóra, mint a hogyan vissza nem tartotta a rosztól. Az álmak befolyásában és a kuruzslásban hisznek. Majd minden betegségüket egy rosz szellem befolyásának tulajdonítják és a kinedou-k vagy malgarodok-ok gyógymódjai merő kuruzsolások, melyek által a rosz szellem káros befolyását megsemmisíthetni gondolják. A keredeinek (kuruzsló orvos) náluk különös hivatása van, t. i. azon ifjaknak, kik a férfikorba lépnek, elől egy fogat ránt ki. Ezt a műtétet, illetőleg szertartást gna-lung-nak nevezik.

Egy jó szellemben hisznek, melyet Coyan-nak, s egy roszban, melyet Potoyan-nak hívnak. Bizonyosnak tartják, hogy az első az utóbbinak fondorkodásait ellenőrzi s őket azok ellen megvédi; az segít nekik elveszett gyermekeiket megtalálni, kiket amaz elcsábít, hogy megegye. Ha ismét megtalálják a gyermekeket, úgy ezt Coyan-nak tulajdonítják érdemül; ha nem, úgy azt gondolják, hogy valamit tettek, a mivel annak haragját vonták magukra. Potoyan préda után jár, a mint az éj leereszkedett, de fél a tüztől, a melylyel azért magát az ember megvédeheti ellene. A benszülöttek nem is utaznak éjjel, s csak nagy tüzek fénye mellett alszanak. Potoyan-t azzal lehet ingeregni, ha égő botot forgat valaki a levegőben. „Ne tegyétek! ne tegyétek! mert jön az ördög!” kiáltanak azonnal a félénkek. Potoyan mindig mély és tartós süvöltéssel jelentkezik, mintha gyöngye szél fujna az ágakon keresztül. Egy newcasteli lakos felhasználta e körülményt, hogy egy csapat benszülöttől megszabaduljon, kik verandájában akarták az éjt tölteni, és folytonos csacsogásuk által terhére voltak. Lassan az ablakhoz ment, zajtalanul kinyitotta és Potoyan vészthozó süvöltését utánnoztta. A benszülöttek eleinte lassan mormogtak s aztán egészen elhallgattak, mintha mindegyik füleit hegyezné, hogy a hangot jól megkülönböztesse. Ekkor a házigazda ismét hallotta a mély füttyöt és egyszerre mindnyájan kiugrottak a verandából és többé nem is közeledtek hozzá.

Noha durvák egymás iránt s minden meggondolás nélkül megölik szülötteiket, ha azokat táplálni nincs módjukban, mégis azok, kik életben maradnak, a legnagyobb gyöngédséggel neveltetnek, és fájdalomuk, ha rokonaik elhalnak, ha nem is tartós, de igen mély.

A mi táplálékukat illeti, ebben épen nem válogatósak, s ha az éhség kinozza őket, akkor lenyelnek, a mit találnak: rovarokat, bűdös czethalat, sőt még a testükön igen gyakran élősködő férgeket is, — ép úgy, mint a majmok.

Nagyon szeretik, ha egy fehér nyirja meg fejüket, mert az ollóval sokkal könnyebben és gyorsabban végzi ezen műtétet, mint ők a kagylóhéjjal. Midőn Ennigham néhány vad törzs mellett tanyázott, sokszor végezte rajtuk e műtétet, csak hogy tolakodásuktól megmeneküljön. Hogyha aztán velük az erdőben találkozott, mindig hangos kiáltással fogadták, s nyírott fejüket mutatták neki annak jeléül, hogy régi barátjaik. Igen mulattatta őt egy benszülött ijedtsége, ki elé egy tükröt tartott. A vadember feje ősz volt már s oly komoly s egyuttal ijedt arccal nézte magát, hogy Ennigham hangos kacajban tört ki. A vadember száját tátotta s úgy ment saját képe felé, mintha elnyelni akarná; aztán mélyen sohajtott és reszketve megfordult, hogy kikerülje a látványt, de Ennigham folyvást areza elé tartá a tükröt, a merre csak fordult az öreg; ez végre behunyta szemeit s úgy reszketett, mintha a hideg lelné, de folyton pislogott a tükör felé, hogy ott van-e még a kísértet. Egy

társa eloszlatni akarta félelmét, de saját ijedt tekintete és erőtetett nevetése, midőn a tükörbe nézett, bizonyította, hogy ő sem talál kellemeset a látványon.

Tisztátlanságuk csunya betegségek bő forrása. Ennigham egy benszülöttet látott, ki lábát egy fagyókerén megsebesítvén, lyukat ástott s így tartotta lábát a nedves földbe, még mielőtt a gyökérdarabot lábából kihuzta volna. Ez aztán különös módja a borogatásnak!

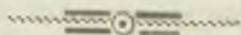
A fekete ausztraliaiak élénkek, vig természetűek és nem minden tehetség nélküliek. Bebizonyult, hogy épen oly gyorsan tanulnak írni és olvasni, mint az európaiak. Alig fogható meg, hogy ily tehetség mellett mégis a műveltség legalsó fokán állanak. Tényleg az ember és orángután között látszanak helyet foglalni. Gyors és ügyes mozgulataikban sokat is hasonlítanak az erdők ezen értelmes négykezűihez. Fejük különös elcsavarítása és a feltűnő mód, melylyel kezüket emelik, inkább állati, mint emberi mozgulatokhoz hasonlít. Különben nem mindnyájan rutak, sőt mindkét nemű fiatalság közt néha még szép is akad. A vén asszonyok azonban valódi madárijesztők.

Noha a belső vidékeken a vad meglehetősen számmal van, mégis annyira szét vannak szórva, hogy a benszülötteknek folyvást mozgásban kell lenniök, miszerint azt felhajtás. Azért már sehol sem lehet állandó lakhelyük. E nomád élet valószínűleg tulajdonképeni oka szellemi hátramaradásuknak; mert mi célra készítsenek oly eszközöket, melyeket folytonos vándorlásukban nem huzcolhatnak magukkal!

Az uj-seelandinak — ugymond Ennigham — yam-gyökereit, patat-ait és dísznait magának kell nevelni, mert az erdők nem nyujtanak elég vadat, s azért kénytelen állandó lakást építeni. Kunyhóját kagylókkal s egyéb eszközökkel ékesíti föl, melyeket szabad idején készít, s melyekkel nagyon szeret kérkedni. De az ausztraliai törzsek elegendő szórakozást lelnek folytonos vándorlásaikban, s a folytonos harcok és gyermekeik megölése által számuk folyton apad. Nem érzik annak szükségét, hogy szükségleteik kielégítésére más törzsekkel egyesüljenek, mint Polynesia déli szigeteinek lakói. Csak az Ausztrália partjain lakó benszülötteknek van állandó lakhelyük, mert ott a kagylók és halak az év legnagyobb részében elég tápszert nyujtanak.

Az állandósági állapot, melyben azon vademberek élnek, megfejtí azt, hogy törzseikben teljesen hiányzik a főbb hatalom. Északamerika vad törzsei, melyeknél a főnökök csak tanácsadók, nem érzik annak szükségét hogy eszméiknek kivített szerezzenek s ez által népeik régi szokásait megváltoztassák; azért ezen törzsek mindig a művelődés ugyanazon fokán megmaradnak. Ezen észrevétel igazolására még bizonyítóbb az uj-seelandi példája. Nincs köztük törvényes rend, melynek fenntartása a főnököt illetné. Azért, noha már régóta angol térítők laknak köztük, mindig barbarok maradnak.

Nagy ellentét van köztük és a déli szigeteken lakó földiek közt, mely utóbbiak, mint például Taiti, a Hanai-szigetek, Tongau stb. egész más alkotmánygyal bírnak. Ott a térítők a főnökök és korlátlan hatalmu királyok barátságát nyerték meg maguk és nézeteik számára s ez által nemcsak az élet- és vagyonbiztosság, hanem a népek megtérítésére és művelésére szolgáló más intézmények behozatalát is eredményezték.

Egy hét története.

December hó 11-dikén.

Tavaly és most. — Téli szépségek. — Karácsoni remények. — Két szerényke. — Neszveda kisasszony. — Egy bitorlott arcz. — Gyermekkeri remények. — Választás előtt. — Schumann Klára. — Joachim Amália. — Két példa a sok közül. — Julius Caesar. — Matejko „Báthory István“-ja. — A nemzetek lelke. — A „Corvina“-társulat végórája. — Türr István szép reménye. — Most nem lehet.

Tavaly ilyenkor a föld édesdeden aludt már a fehér helytakaró alatt, a mit az ég borított reá; az utcákon vigan repültek a csilingelő szánkák, uton-utfélen pirosalma arcok mosolyogtak ránk, és a fúrge járás-kelés az utcákon, a meleg tekintetek a hideg légben, — soha sem látni annyi meleg tekintetet, mint csikorgó téli időben — az üde, tiszta levegő, a lépések alatt ropogó hó, a sikos ut, meg azok a mulatságos orrok, a mint szélylyelpirosanak a zuzmarás világban, — mindezekből a gyönyörűségekből az idén mintha az idő meg akarna fosztani, sovány kárpótlás érte a másodérésű alma és ibolya, valjon nem-e a jövő tavaszt és nyarat rabolja meg vele a természet? — de hát ha mégis korai még a panasz? majd csak ezután lesz karácson, és csak az legyen fehér, akkor a néphit szerint, minden jóra fordulhat még, lehet zöld husvétunk, virághimes májusunk, vörös orru januáriusunk, és — mi a téli idényben mégis csak a fő — lesz vig farsangunk, ám tartson tehát még pár hétig az a felfordult világrend, busuljon a szamovár, ásitozzon a kandalló, rozsdásodjék a finom társalgók nyelve, mindössze még csak két hétig tarthat, talán még addig sem.

Két kis télidényi multságunk mégis volt már e héten, az egyiket a „központi Fröbel-egylet“ rendezte mult szombaton a „Hungariá“-ban, a másikat a „pesti nemzeti dalegylet“ a lövöldében; mindakettő mint a tizenhat éves leányka, olyan szerényen lépett föl, a dalkör éppen csak tisztos garde dame kíséretében bátorkodott megjelenni; egy kis hangverseny volt az, melyben Neszveda kisasszony — bizonynynyal a „nemzeti“ iránti tekintetből — két német dalt igen csinosan énekelt, és Arnstein Szidónia kisasszony annyi tapsot aratott zongorajátékával, hogy szinte sajnáltuk tőle — az arcját. Olyan kiváló zene-tehetség mellett, — még az egyetlenegy Liszt is tapsolt neki — mire való ez az arcz? Mert ez arcz, tulajdonosával együtt, még csak 15 éves. Minden kiváló tehetségnek legalább 30—40 évesnek kellene lenni, a mi innen van rajta, azokat a szépségeket igazság szerint a többi emberiségnek kellene átengedni, hogy ezek is, azok is egyformán kapjanak tánczosokat; mert a hangverseny után mégis csak a táncz volt a mindent átható szellem, a lövöldében csakugy, mint a „Hungariá“-ban, a hol azon felül még hangverseny sem volt, hanem csupa előkelőség és diszes szépség; az előkelő világ e szerint most már talpig meg van nyerve a Fröbel-rendszer számára; annál jobb, így rövid időn lesz gyermekkerünk a hazában, a mennyi csak kell, pedig de mennyi kell, és ezek egytől-egyig magyar gyermekkeretek lesznek; ezt a jókedvből következtetem, a melylyel az előkelő szépek tánczoltak; valóságos magyar lelkesültség volt ez; természetesen most már a bálkirálynő megnevezésén volna a sor,

és pedig két bálkirálynén egyszerre, éppen azért oly feladat ez, a mihez egy kis időt kérek, nem sokat, legfőlebb egy hónapot, vagy hat hetet, akkor, az illuzió-dus farsangon, lesznek a királynőválasztás csillárfényes estéi, és akkor majd én is hozzájárulok hódolatteljes szavazatommal a farsangi királyságok megalapításához.

Addig nézzünk még egyszer visszafelé, a hangversenyterembe; mult csütörtökön tartotta a kedves Schumann Klára hangversenyét; a jeles művésznő nem először, és nem is másodszor volt most nálunk; ezelőtt tiz-tizenkét évvel majd minden télen volt hozzá szerencsénk és mint rendesen a szép lelkű nők, ő is kedveskedni akart nekünk valamivel és elhozta most Joachimné asszonyt, azt a jeles énekesnőt, a ki félig-meddig a miénk is, a mi Joachimunk, a világ legelső hegedű-művésznőnek nejét, azt a nőt, a ki a milyen jeles művésznő, éppen olyan jeles nő is. Midőn művészete legfényesebben ragyogott — ünnepelt énekesnő volt a hannoverai szinpadon, — akkor, a hatvanas években, megismerkedett vele a mi nagy Joachimunk, megszerették egymást, és erre az ünnepelt művésznő otthagyt a szinpadit koszorukat és a művészet dicsőségét, neje lett Joachimnak, és azóta nincs neki más becsvágya, mint boldogító élettársa lenni férjének — ime egy fényes példa — egy a sok közül — arra nézve, hogy az alapos képzettség nem vetközteti ki multhatatlannul a női szívet sem az igazi nőiességből, sem a háziassági hajlamból. És Joachimné asszony azóta csak ritkán lépett föl nyilvánosan, akkor is csak hangversenyekben, szinpadon soha, és nálunk is bizonynynyal csak azért működött közre Schumanné asszony hangversenyén, hogy bemutassa magát hazánknek, mely férje után immár az ő hazája is. És a fogadtatás méltó volt a művésznőhöz, és a bemutatás méltó volt második hazájához. A terem minden zugában megtelt, és általános volt a tetszés, a mit aratott. Gluck „Orpheus“-ából egy dallamot, Schumann „Ajánlat“-át, „Tavaszi éj“-ét és Beethoven „Mignon“-ját énekelte, mindegyiket igazi művészet és ihlettel, kedves mezzosopran hangon, melynek csak leges-legfelsőbb részeiben hallatszik ki az idő kérlelhetlen kiméletlensége.

És a kedves Schumann Klára, a milyen kedves, bizonynynyal nem fogja nekem rossz néven venni, hogy az „édes miénk“ miatt a vendég iránti kötelességről egy perczig megfeledkeztem. Aztán mit is mondhatnék róla egyebet, mint azt, hogy még mindig bűbajos bensőséggel játszsza néhai férje szerzeményeit? Ezuttal a „Davidbündlertáncz“-t hallottuk tőle, olyan gyöngéden és bűbájosan, mintha a zongora hangjai egyszersmind illatot is árasztanának a lélekre, és — sajátságosan jellemző — csakis férje szerzeményeit tudja e nő olyan bűbájosan játszani, azon férjéit, a ki mellett egykor e nő annyit szenvedett, — Schumann a tébolydában halt meg — ime ismét egy példa, egy a sok közül, hogy a nő lehet nagy művésznő és a mellett még a halálon túl is hű feleség — és ezeket a virágszin és illat hangokat egyedül csak ő, a kedves Schumann Klára nem hallja, évek óta nagyot hall, ez is mutatja, hogy csak férje emléke adja meg lelkének az ihletiséget.

És most még egy tragoediához — nem a színházban, ott

most semmi különös nem adódik, hanem ha az, hogy Vörösmarty halálának emlékére, azt is elkészve, az általa fordított „Julius Caesar“-t adják, de oly gyöngén, a hogy csak lehet; — hanem a képzőművészeti társulat képtárlatába. Ott — a fáradhatlan Telepi buzgalma folytán, — a világhírű Matejko: „Báthory István“-ja volt néhány napra kiállítva, de csakis a cím és egy pár alak magyar e képen, az egész lengyel, egy nagy lengyel költő műve, egy nagy nemzet boldogtalan órája — színekkel előállítva. Báthory István a lengyel király sátorában ül, körülötte megragadólag szép dermedt, hideg téli világ, előtte II. Iván, a „kegyetlen“ orosz fejedelem küldöttsége. Báthory hatalmas hadai tönkreverték az oroszokat és most a küldöttség békeért esengeni jelent meg előtte. Ha Báthory visszautasítja a békeajánlatot, most Oroszország nem volna, hanem volna egy nagy és hatalmas Lengyelország, ezt a nagy saskeselyű gondolatot, — bizonyynyal saját lelkét is marcangolta — állítja a nagy lengyel festész szemünk elé, oly megható hűséggel, hogy a lélek belefázik a nézésébe. Báthory zömök, kemény alakjára szinte reá nehezedik az a gondolat, hogy utasítsa vissza a békeajánlatot, de ott térdel előtte a küldöttség, — meg anynyi példányképe a muszka hűség és kancsukás alázatosságnak, és ott áll előtte Cyprián orosz püspök, arany tállala kezében, kenyérrel és sóval — a barátság jelvényével — a tálon, és — főleg — ott áll előtte III. Gergely pápa követé, Pessovini jezsuita, egy oly alak, a milyenhez hasonlót csak Shakespeare lángelméje tudna teremteni; látszik a szeméből az — akkor még földig sujtó — egyház átka, melylyel a pápa a királyt fenyegeti, ha a békeajánlatot visszautasítja, és azért mégis ez a száj, mintha csak tömjén-illat szállna ki belőle, és a száj szélén az a ravaszság, szinte mondja, hogy ő most sirásó, egy nagy nemzet sirásója; és az a homlok, azokkal az eget ostromló gondolatokkal, — a többi alakokról valamint a mű gyönyörű részleteiről tér szűkéből nem szólhatók — e pillanat hatása alatt látjuk Báthory Istvánt, és — a többit a történelemből tudjuk meg, Báthory elfogadta a békeajánlatot, Oroszország meg lőn mentve és azóta Lengyelország — nem, oh nem, az a nemzet, melynek még most is oly nagy hazaszerető lángelméjű fiai vannak, nem veszhet el. . . .

Nincs az anyagnak hatalma a lelkek fölött, ezt nekünk is jó tudnunk, mert ez az a napsugár, mely a fojtó párázatot elkergeti a lélek légkörében. Mult vasárnap tartotta a „Corvina“ társulat utósó gyűlését; kimondatott, hogy a társulat feloszlik, nem tarthatja fenn magát továbbra, mert nincsen meg neki kellő pártolása; a társulat célja volt: olvasó könyveket adni a népnek, hogy ez lassanként kiemelkedjék a babona és balhit sötétségéből, és ezt a társulatot nem pártolták eléggé — se baj, majd kezdjük előlről jobb időben, a mint a társulat derék elnöke: Türr István, bucsubeszédében mondá; most nem lehetett, most fontosabb dolgokra kellett a pénz: korteskedésre, etetésre-ítatásra, népbolondításra, az mind tenger pénzbe jött, tehát majd máskor.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

*(Az udvar) a karácsoni ünnepet Gödöllőn fogja tölteni, honnan, ha a járvány megszűnik, Budára, ellenkező esetben pedig Bécsbe költözik. — Gödöllőről írják: Gizella főhercegnő alig hogy Gödöllőre érkezett, azonnal gondoskodni kezdett a szegények gyámolításáról, s az ottani szegények házára fordítván fejedelmi gondját, ennek lakói közül nyolcz asszonynak

teljes öltözetet csináltatott és e hó 4-dikén délután nevelőnője és a ruházatot hozó cselédség által kísérve, gyalog jött a házba, hol a lelkész, mint a ház felügyelője által rövid beszéddel üdvözöltetvén, sajátkezűleg kiosztá a magával hozott ajándékokat a szegény asszonyok között. Végre süteményeket adott nekik kiosztásra, azután a férfiakhoz fordulva, csengő hangon mondá nekik: „Önök is kapnak egész öltözetet, de eddig nincs még kész.“ S az ő magas közbevetése folytán a férfiakat a királyné látta el teljes téli öltözetrel. A kis Valéria főhercegnőnek szintén kijutott irgalmassági tettek. Ő viszont a gyermekekre fordítja figyelmét; eszímát, nadrágot, felöltöket, ingeket varrat szegény leányakkal, hogy keresetet nyújtson nekik, és a ruhaneműeket azután a lelkész ajánlására osztogatja a szegény iskolás gyermekek között.

*(Jótekonyság.) Pünkösdi Gergelyné, született Apór Zsuzsánna bárónő, az altorjai községi iskola részére 500 forintnyi alapítványt tett. — Samassa József, szepesi püspök, a löcsei kisedóvodára 200 forintot, a szepesi népnevelési-egyletnek 100 forintot, a trsztenyei gymnáziumi tápintézetnek 100 forintot adományozott. — Gróf Eszterházy Pál a köznevelés iránti áldozatkészségét ismét azon szép tettében nyilvánítá, hogy a b.-füredi szeretetháznak építkezéseire hetven ezer darab téglát ajándékozott. — Geiszt Gáspár közelebb elhunyt derék polgár végrendeletében jótekonny czélokra 10,000 forint van hagyományozva, melynek hováfordítása iránt a végrendeleti végrehajtók az özvegygyel együtt fognak megállapodni. — Eötvös Pál volt magyar királyi udvari kamarai tanácsos, ki a mult hóban Budán, élte 84-dik évében elhunyt, végrendeletében a következő hagyományokat tette: a budai nőegyletnek, a pesti nőegyletnek, a szent Erzsébetről címzett női zárdának, a budai városi kórháznak, a pesti oltáregyletnek, a pesti vakok intézetének, a pesti gazdasszonyok egyletének, s a pesti nemzeti színháznak 100—100 forintot; a szent István társulatnak, a szent László társulatnak, a magyar todományos Akademiának, a magyar nemzeti muzeumnak, s a Ludovica-Akademiának egyenkint 200 forintot; összesen 2000 forintot hagyományozott. — Durguth József, legközelebb elhunyt esztergami nagyprépost és főlshentelt püspök 80 ezer forintnyi alapítványt tett le végrendeletében, olyképen, hogy a kamatok fele a szegény lelkészek, fele pedig a szegény hívek javára essék. A derék főpap a tudományoknak is nagy barátja volt, és halála után öt szekér válogatott könyvet vittek el a székesegyházi könyvtárba. — Haynald Lajos kalocsai érsek pedig ötezer forintnyi örökös alapítványt tett a végre, hogy annak kamatai két katolikus árvának neveltetésére oly módon fordíttassanak, hogy ezen alapítványi helyeket fölváltva egyszer egy erdélyi székelyföldi, másszor egy erdélyi nem székelyföldi árva nyerje el; az alapítvány jótéteményeiben mind fiuk, mind leányok részesülhetnek. Az árvák fölvétele mindenkor az erdélyi püspököt fogja illetni. — Szerdahelyi siremlékére gróf Pálffy János pozsonyi főispán 200 frtot küldött.

*(A nőcselédképző egylet) ma: december 15-dikén fogja érdemdiakban részeltetni azon hű cselédeket, kik mint jutalomra méltók az egyletnél bejelentettek. Az ünnepélyes díjosztás délutáni 4 órakor a városház termében, a választmány jelenlétében fog végbe menni, mely ünnepélyre minél számosabban megjelenni kéretnek. Jutalmat nyernek: Bartos Mária, szobaleány, Dörfer Vilma, dajka, Jávör Janka, szobaleány, Kühner Teréz, szobaleány, Lubi Teréz, szakácsnő, Maier Mária, komorna, Miks Clotild, szolgáló, Weinritt Katalin, szakácsnő.

*(A nőiparegylet) tisztelettel felszólítja a magyar hölgyeket, hogy a bécsi kiállítás számára mindennemű női iparcikkeket, mint kézi munkákat, fonás- és szövés munkákat stb. az egyesület elnöke: Kühnel Ignáczné urnőhez (Pest, Sándor-utca 10. sz.) beküldeni sziveskedjenek. Ohajtandó is, hogy e nagyszerű világkiállításon, melyen a jelenkori ipar, művészet, tudomány és termény minden ága az egész polgárosult világ részéről közszemlére lesz kitéve, a magyar nők ügyessége és szorgalma is méltólag képviselve legyen.

*(Az új kereskedelmi miniszter, gróf Zichy József,) született Pozsonyban 1841-ben s így még csak 31 éves, tehát a jelenleg élő legfiatalabb miniszter. Tanulmányait Bécsben és N.-Szombaton végezván, ezek befejezésével külföldi utra kelt, mely nemcsak Európa művelt országait, hanem Kelet-Ázsiát és Észak-Amerikát is felölelte. Gazdag tapasztalásokkal visszatérván, 1865-ben az alig 24 éves grófot a pozsonymegyei szepczi kerület országgyűlési képviselővé választotta, és az alig 27 éves fiatal ember 1867-ben a kereskedelmi miniszteriumban osztálytanácsossá neveztetett ki. Ez állásáról 1869-ben lemondott, ismét követte választatván az országgyűlésbe, hol a pénzügyi bizottságnak igen munkás s hasznos tagja volt. 1870-ben neveztetett ki ő felsége által fiumei kormányzónak.

*(Richter János) harmadik hangversenye mult szerdán ment végbe, ismét zsufolva telt teremben, és a közönség ismét gyönyörrel engedte át magát a zene égbe ragadó költészetének. Egy új művet is hallottunk ez alkalommal: Wagner „Faustnyitányá”-t, oly művet, mely a zenevilágban sok port vert föl, és melyre nézve mi is azt mondjuk, hogy több benne a gondolat, mint a költészet, hanem a gondolatok Wagner lángelméjét hirdetik. A második rész Weber C. M. „Oberon”-jának „Oceán” dallama volt, és énekelte azt Benza kisasszony, az elejét gyönyörűen, később azonban — de úgy halljuk, a kisasszony előtte való nap rosszul érezte magát és csak a közönség iránti tiszteletből nem lépett vissza az utolsó órában. — Annál gyönyörűbb volt az utolsó rész: Beethoven negyedik symphoniája, oly mű, melynél szebbet, megragadóbbat csak az égből lehet talán hallani.

*(Kossuth Lajos) a „Szombati lapok”-ban egy levelet tett közzé, melynek Duschek becsületességének és emberfőlötti munkásságának a legnemesebben szolgáltat igazságot, többi közt azt írván, hogy a forradalomban három ember volt, ki helyét oly bámulatos sikerrel töltötte be, hogy azt más által hasonlóan lehetlen volt volna betölteni: Lahner tábornok, Lukács honvédezredes és Duschek Ferencz.

*(Reményi Ede) mult csütörtökön indult keleti útjára Plotényi Nándorral. Pénteken este lépett a trieszti hajóra, mely Alexandriába viszi, honnan Kairóba megy. Birjuk Plotényi ur ígéretét, hogy keleti élményeit lapunkban fogja közzétenni. Az ideit Klapka tábornok is Kairóban tölti családjával.

*(„Bessenyei György”) című tanulmány jelent meg Závodszy Károlytól a Kisfaludy-társaság kiadásában, és a 200 lapra terjedő csinos mű ma: vásárnap az Akadémia által rendezendő Bessenyei-ünnepély alkalmával fog forgalomba bocsátatni. Az Akadémia tudniillik ma Bessenyei György halálának százados évfordulóját üli meg. Az ünnepély részleteiről jövő számunkban fogjuk olvasóinkat értesíteni.

*(Pest város tanácsa) elfogadta a sétatügyi bizottság azon indítványát, hogy a faczér cselédek, valamint a dajkák és gyermekek tiltassanak ki az Erzsébet-sétányról, minthogy a gyermekek minden vigyázat mellett is rongálást visznek véghez, a faczér cselédek pedig ugyszólván az egész kertet elfog-

lalván, azt a művelt közönségre nézve élvezhetlenné teszik. E helyett minden városrészben szándékoznak gyermekkerteket berendezni. Csak az nincs kimondva e határozatban, hogy mikor fogják azokat berendezni.

*(A szépművészetek köréből.) A bécsi világtárlatra Vastagh György képirónk, hét genreképet készít. Címei és tárgyai: fuvalázó vak koldus téli tájképpel, vásárról hazatérő ifjú oláh pár, havasi cigánylány egy kártyavető vén asszonnyal, jósló cigányasszony egy kalotaszegi lánnyal, gombaszédő havasi cigánylány egy kis rajkóval, cigány család és egy román lakodalom. — Madarász Viktor, komárommegyei főispán, gróf Nádasdy Lipót életnagyságu arczképét festi, melyet szintén felküld a bécsi világkiállításra. — Gróf Zichy Géza „Zách Klára” című zeneballadája (Arany költeményére), mely Volkmann Robertnek van ajánlva, megjelent Rózsavölgyinél, Langer Viktor, a „Zenészeti heti lapok” e műről irt jellemző ismertetésében kiemeli, hogy mindvégig magyar jelleggel bír, és ment a zenénkbe magukat befészkelte undok cifrázatoktól.

*(A jogászbál bizottmánya) folyó hó 4-dikén tartott gyűlésén következőleg alakult meg. Elnök: Raisz Aladár, alelnök: ifjú Perczel Béla, pénztárnok: Suhayda István, jegyzők: Kán Béla és Ráth Károly, ellenőr: Stoll Béla, bizottmányi tagok: Ballagi Géza, Meixner Emil, Szabó Lajos, Cseley Géza, Kopácsy Árpád, Dezsöffy Marcell, Timon Ákos, Toperczer Péter, Bisitz Gyula, Rozemberszky Ödön, ifjú Cséry Lajos, Fabiny Ferencz, ifjú Kovács S. Endre, Kende Tibor, gróf Bissingen Nándor, gróf Bissingen Ernő, Karácsony Jenő és Tóth Ferencz. — A technikusok bálbizottmánya következőleg alakult meg. Elnök: Szücs Ferencz, alelnök: Bulyovszky János, pénztárnok: Bartha Mór, ellenőr: Heinrich Kornél, jegyzők: Csapek J., Makay Endre, háznagy: Lexa Jenő, bizottmányi tagok: Balogh István, Budinszky Ernő, Dósa Andor, Hürsch Sándor, Kapezy Dezső, Kiss Aladár, Kromlits Ödön, Nendtvich Ágoston, Reitter Ferencz, Somogyi Aladár, Sólyom-Fekete Zsigmond, Spuller Béla, Volecz Miklós.

*(A népkönyha) eszméje — melyet mi pendítettünk meg először hazánkban — e napokban ismét szóba jött Pest város tanácsánál. Ugyanis bizottmány volt kiküldve, talán már két év előtt, és e bizottmány most azt a jelentést tette, hogy a népkönyha azért nem jött még létre, mivel a telek, melyet a város felajánlott, nem alkalmas e célra, eladni pedig e telket és mást venni helyette, ezen egész idő alatt nem lehetett; továbbá az e célra begyűlt pénz, — 23,361 frt — nem elegendő a népkönyha felállítására, és ennél fogva az eszme valósitása későbbi időkre halasztatott. Mi pedig minderre csak azt mondjuk, és hivatkozunk e részben Berlinre, hogy 23,361 forint igen is elég a népkönyha felállítására és valamivel több részvétellel a szegénység iránt, a város által felajánlott telket is már rég pénzzé lehetett volna tenni, most, midőn a legkeresettebb cikk a fővárosban: a háztelek.

*(„Kis magyar ujság”) cím alatt Heckenast Gusztáv, hirneves pesti kiadó, ifjusági heti lapot indit meg, K. Beniczky Irma, szorgalmas írónőnk szerkesztése mellett. A lap előfizetési fölhevása mai számunkhoz van mellékelve, de magánuton nyert értesülés folytán is tudjuk, hogy ez új lap úgy beltartalom, mint kiállítás tekintetében nemcsak a bel- de a külföld bármelyik ilyenmű vállalatát is felül fogja mulni; aránylag tehát nagyon olcsó a 6 frtnyi előfizetési díj. Lesz tehát valahára igazi ifjusági lap gyermekeink számára, és bizonynyal méltó pártolásban is fog az részesülni.

** (Árvagyermek karácson-fája). Budai polgárokból alakult kör által a közeledő karácson estéjén, elhagyatott és szegénysorsu árvagyermek részére karácsonfa felállítása szándékoltatik, mely alkalommal vallás- és nemzetiség tekintete nélkül az árvagyermek közt élelmi, ruházati, tanodai, író- és rajzszeretőknek kiosztatni. Az emberbarátok tehát fölkértenek, hogy ezen nemes és jótékony célú szíves adományaikkal előmozdítani és minél jótékonyabbá és gyümölcsözőbbé tenni segítsék, és e végből jótékony adományaikat említett kör tagjához Petsits Markus gyakorló orvos urhoz (lakik Budán, vízváros hatyuteza 575. szám alatt) küldeni szíveskedjenek.

** (Egy ör gyilkossága.) Mult pénteken éjjel 11 órakor Ganz Adolf, az első erdélyi vasúttársaság kezelési hivatalának főnöke és Popelka Ede, ugyane társaságnál kiadó, a váciuttról a főutra térve, Ganz ur a vadászuteza sarkán, hol egy katonai faköpeny áll, az ott őrt álló Sulyok Árpád önkénytelenséggel, Sulyok Mór, jeles temesvári ügyvéd fiával, ingerkedni kezdett. Az ör távozásra szólítá föl, és minthogy többszöri felszólítása daczára nemesak hogy nem távozott, de sőt még fegyverét is erővel ki akarta csavarni kezéből, Sulyok Árpád végre kénytelenségből rá fogta puskáját és elsütötte de a golyó a szóváltás következtében kisietett örvetét találta. Az örvetető halálosan megsebesült, az ott termett katonai őrző pedig a két urat, a szerencsétlenség okozóját letartoztatta és a kapitánysági hivatalhoz kísértte. A vizsgálat folyamatban van. Sulyok Árpád a katonai törvényszék által teljesen ártatlannak nyilvánított.

** (Új könyvek.) Heckenast Gusztáv kiadásában ismét következő érdekes könyvek jelentek meg: „Kisfaludy Károly minden munkái“-nak 3-dik és 4-dik kötete. Ára a két kötetnek 2 frt. — „Keresztyén áhitat“, katolikus imakönyv Pederzani Gyula után. Ára egy aczélmetszvénynyel 1 frt 20 kr. — A „Kis nemzeti muzeum“ 10-dik füzet „Tréfás versek“-et tartalmazva Györfy Iván szerkesztésében. Ára 50 kr. A „Mese-könyvecske“ című vállalatból 2 füzet jelent meg „Csalavér róka története“ és „Öt mese a Répafi nevű hegyei tündérről“ címek alatt. Ára egy-egy füzetnek 50 kr. — Az „ifjusági könyvtár“ második füzet Washington élet- és jellemrajzát tartalmazza. Irving, Bancroft és mások után írta dr. Lázár Gyula tanár. Ára 40 kr. — Aigner Lajos derék pesti könyvárus kiadásában közelébb a következő új művek jelentek meg: „Ön maga ellen“, regény két kötetben. Írta Prém József. Ára 2 frt. E regény először egy erdélyi lapban jelent meg, s mulatságos részleteivel a kritikát is gyakran foglalkoztatta. — „Egy tör története“, regény Ottinger után, fordította Balázs Frigyes. Ára 1 forint 20 kr. — „Egy kép a forradalomból“, elbeszélés; írta: Bolgár Kálmán. Ára 1 frt. — „Beszélyek“ német, francia és angol eredeti után; fordíták többen. Ára 1 frt. — „A vallás és bölesészet történelme Németországban.“ Heine Henrik egykor nagy zajt ütött munkája Steinbach József fordításában. A könyv három részből áll: Németország Lutherig. Luthertől Kantig. Kanttól Hegelig. Ára 1 frt 20 kr.

** (Miklóssy színházában) mult vasárnap Balogh Alajos vidéki színigazgató Molière „Botesinálta doktor“ vigjátékában lépett föl és nagyon tetszett. — Mult csütörtökön pedig a „Tanhäuser“ parodiáját adták elő a színházban, szintén nagy tetszés mellett. A főváros általában egyre jobban kedveli meg a színházat. — Bodorffy Henrik, a nemzeti színház baritonistája, ki tíz év óta ez intézetnek egyik legbuzgóbb és legtöbb oldalú szerepkörre képzett tagja volt, Orczy bárónak fölmondott, és jövő áprilisban az intézettől távozik. A vidék bármelyik társulata bizonyára örömmel fogja őt felkarolni.

** (A kolera) a fővárosban határozottan csökkenőben van, a mi onnan is kitetszik, hogy Pesten e hó 11-dikén — idáig terjednek utósó hivatalos tudósításaink — 14 új eset merült fel, az összes betegségi létszám pedig az nap volt 206; ebből meggyógyult 15, további ápolás alatt maradt 185, meghalt 6. — Budán e hó 10-dikén 4 újabb eset merült fel; az összes kolerabetegek száma pedig az nap volt 44; ebből meggyógyult: 15, további ápolás alatt maradt 26, meghalt 3.

** (Vegyesek.) A Liszt-egylet, női dalkör még e hóban zenereggélyt fog adni Schwendtnert apát termében, jótékony célra, részben az írói segély-egylet javára. Tavalyi ilyenemű előadásán Liszt Ferenc is a zongorához ült, a mi ezuttal szintén megeshetik. — A „Corviná“-nak, — melynek feloszlásáról az „Egy hét történeté“-ben bővebben szoltunk, — nem maradt egyéb vagyona, mint egy nagy halmaz könyv, melyeket arányosan osztanak ki a részvényesek közt, hogy tetszés szerint elajándékozhasssák; megemlítendő, hogy az alájegyzett 63,000 forint részvényből csak 26,000 forintot fizettek be, s ezt elnyelte a kezelés. — A legfőbb ítélőszék a sátorujhelyi választáskor vesztegetéssel vádolt Besze János pénzügyi főtörvényszéki elnököt vád alá helyezte a tanuvallomások alapján. — A pesti újépület megvétele iránt Pest város és a hadparancsnokság közt megindultak az alkadozások, 12 millió vételár véve föl alapul. — A dráma bíráló bizottság Rákosi Jenőnek „A krakói barátok“ című 5 felvonásos színművét előadásra ajánlá. — A flórenczi négyes társulat (1. hegedű Becker János, 2. hegedű Masi Enrico, viola Chostro Luigi, gordonka Hilpert Frigyes) fővárosunkba érkezett, és a városi vigadó kis termében 14-dikén, 16-dikán és 18-dikán három kamaraestélyt fog rendezni. Az első Schubert-estély, a második Beethoven-estély, a harmadik Schumann-estély lesz. — A „Hazánk és a külföld“ című lap a jövő évtől kezdve a „Vasárnapi Ujság“-gal olvad össze.

** (Rózsás napló.) Zilahy Kálmán Nagyváradon Komlósy Mariska kisasszonyt, Dus László ügyvéd pedig előbbinek nővérét, Komlósy Piroska kisasszonyt jegyezte el. — Illyasevics Elek, huszti kir. tvszéki ülnök, Horváth Eugénia kisasszonynyal váltott jegyet. — Nagyszombatban, Prileszky Antal legközelebb a művelt lelkű Árvay Jozsefin kisasszonyt vezette oltárhoz. — Beszterczey Bertalan nagykarolyi földbirtokos, legközelebb eljegyezte magának Kováts Bella kisasszonyt, Szathmármegye egyik legbájosabb ifjú hölgyét.

** (Halálozások.) Schmittné szül. Luidors Erzsébet jó hírben levő pesti leány-, tan- és nevelő-intézet tulajdonosnő, e hó 9-dikén, hosszas betegség után élte 66-dik évében elszenderűt. Az intézetet, mely már 24 éve fennáll, az elhunyt veje Tálasy Ferencz fogja tovább vezetni. — Szalay László, halhatatlan történetírónk özvegye, Békessy Francziska asszony, az 1848 utáni viszontagságteljes időkben férjének hű kísérelője a száműzetésben, mult kedden hosszas szenvedés után meghalt. — Kerkápoly Károly pénzügyminisztert súlyos csapás érte. Mult szerdán vesztette el anyját, a legjelesebb anyák egyikét, a mit az is mutat, hogy olyan fiat nevelt a hazának. Nő volt a szó legnemesebb értelmében, a kit a fény egy percze sem vakított el, és ki fiában is nem a magas rangot, melyre emelkedett, hanem a jeles tehetséget szerette. Hányszor nem kérte fiát, hagyja ott a terhes miniszteri széket! — Pest egyik legismertebb polgára: Geist Gáspár mult pénteken a járvány áldozatául esett, 56 éves korában. Egyike volt a legtevékenyebb férfiaknak, ki a kecskeméti utca sarkán palotaszerű

házat építtetett, csákoí birtokát példánygazdasággá tette, híres juhászattal, s 461 főbül álló cselédsége részére iskolát tartott fenn. Tetőtől talpig derék magyar embert vesztettünk benne. Egyik kedves leányát Szeniczey Jenő ismert képviselő birja nőj. Végintézkedéséről pedig „Jótekonyság“-i rovatunkban találkozhattunk. — Bisztricsányi János, Nagy-Kanizsa egyik érdemes polgára és ottani fürdőtulajdonos, e hó 7-dikén 66 éves korában elhunyt. — Szalay Imre, országházi tisztviselő, s volt 1848/9-diki honvéd huszártiszt, hosszabb szenvedés után a lipótmezei tébolydában elhunyt. Elhunytát egy hű nő és két kised árva siratják. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

December 7-dikén: „A hugenották“, Meyerbeer operája. — December 8-dikén: „A csikós“, Szigligeti népszínműve. — December 9-dikén: „A tücsök“, Binhpfeiffer drámája. — December 10-dikén: „Az afrikai nő“, Meyerbeer operája. — December 11-dikén: „Pauli Jones a kalauz“, franczia dráma. — December 12-dikén: „A bűvös vadász“, Weber operája. — December 13-dikén: „Az idegesek“, Sardou vigjátéka.

Divattudósítás.

Közeledvén a karácson kedves szeretetünnepe, sok gond nehezkedik a mi szegény fejünkre, valjon kinek mutassuk meg újból: gondoltam reád, mindig szeretlek még! Mert valóban jól meg kell válogatnunk az ajándékokat, ha célzt akarunk érni vele, igazi örömet szerezni. És nem csak a csecsebecséknek lehet örülni, hanem a szerényebb igényű gyermek és felnőtt ember egyaránt örül a hasznos ajándéknak is, hisz az ajándékozó szeretete változtatja azt drágakincsévé!

Kézimunkákra nézve, a ki ilyfélével akar kedveseinek örömet szerezni, és ez bizonyára a leghálásabb gondolat, igen szép és nagy változatosságban találhat elkezdett és egészen kész kézi munkákat Fiedler József újonnan berendezett kereskedésében (Dorottya-utca 6. szám). Pamlag párnák 6 frttól kezdve (elkezdett munka a hozzá valóval együtt), szivartartók a legkülönbözt alakokban, mint kosárka, bordócska, stb. női munkakosarak egészen elkészítve 10–15 frton, himzett czipők berlini pamuttal és selymmel hímézve, vagy posztóra, 2 frt 80 krtól kezdve 5–6, 7 frtig. Kézi táskák, lábzsámolyok, ruhatartók, csizma húzó gyertya-éskályha ellenzők, asztalkendőtartó, szőnyegek, dohányzacskók, sapkák, levélnehézítők, tolltörlők, csengettyű-zsinórok, falikosarak, képek, vadásztáskák, lábzsámolyok stb. stb. Valóban még így nagyjából is alig lehet felszámolni az egyes szép munkákat, a melyek mindannyian a legjobb ízléssel vannak összeállítva. Fiedler ur legközelebb érkezett csak vissza párizsi és londoni utjából, a hol ez új üzletét valóban gyönyörűen fölszerelte. A legnyugodtabban ajánlhatom tehát ez új forrását a legszebb női kézimunkáknak hölgyeink figyelmébe és vidéki olvasóinknak a legszívesebben ajánlom fel közbenjárásomat, ha bárminő pamut, selyem, gyöngy, vagy más munkát ohajtának hozatni, hogy azt posta fordultával megszeresszem és elküldjem számukra.

Ezen szép kézimunkákon kívül még Beck Jakab ur (Ferencziek tere 2-dik sz.) üzletét is ajánlom t. olvasónőink figyelmébe, a hol dus választékban kaphatók kész fehérneműek, hölgyek, gyermekek, férfiak és fiuk részére egyaránt nagy mennyiségben. Finom fehérneműekből, mint nyakkötők, gallérok, kendőcskék, kézelők stb. szintén nagy mennyiség látható a karácsonyi ünnepekre ajándéknak, továbbá még baslikok, capishonok, kötött és szövött gyermekruhák, főkötők, harisnyák stb.

Ugyan a rovatban említom meg továbbá (de nem mint karácsoni ajándékot) Geyer nagyváradi gyógyszerész kútnő kézi szappanát, mely glicerint nélkül készült és nem csak igen pohává teszi a bőrt, hanem a repedt kezeket és megfagyottakat is hamar meggyógyítja. Egy katolya ára, melyben négy darab szappan van, 1 frt 20 kr, és kapható Keller és Zsitvay urak szervita téri divatkereskedésében.

Végül pedig még néhány szót mai mellékletünkről: egy téli főköttő szabásmintájáról.

E főköttő bársonyból, vagy finom vattirozott cashemirből készülhet, és jó szolgálatot tehet esteli kimeneteknél. Diszítése állhat préméből, szalag-rüchéből, csipkéből — tetszésünk szerint.

Számrejtvény.

Gózon Gizellától.

13. 19. 10. 4. Istennek hitték a pogány világban.
14. 3. 11. Szükséges ez az üveg bányákban.
9. 18. 8. 5. 15. 7. Magány és csendességet szeret ez.
12. 11. 5. 9. 16. 6. 5. 19. Sok örömet, de but is sokat szerez.
9. 10. 11. 1. Nőnevek közt ez is föllelhető.
12. 11. 1. 8. 13. 17. Esztelenységnek guny neve biz ő.
13. 6. Ha barátod ilyen, ad tul rajta szaporán.
1. 4. 1. 15. 13. 12. Nagy örömidő ez bő áldás nyarán.
4. 10. 12. 2. 1. Megtisztítja az ocsutól a szemet,
2. 3. 17. Olaszthonban zozott nagy vitéz nevet.
1—19. Szép közmondás ez, senki meg nem bánja,
Hűn követvén azt, midőn a sors próbálja.
Megfejtési határidő: 1873-diki januárból 12-dike

A f. é. 47-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Csicsóka.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Fanny, Kalla Mihályné, Ilczky Seregély Irma, Marosy Hermin és Etelka, Miksáfy Lipótné, Szmodics Gizella és Irma, Vagner Paula, Szabados Jenő, Barányi Aranka, Báthory Zsigray Istvánné, Korbuly Fanny és Anna, Madarász Ernesztin, Benedikovics Róza, Oszlányi Mari, Begovcsevich Ularik Vilma, Guba Celli, Csikós Anna, Paraicz Ilka és Teréz, Pásztelyi Danielovich Emilia, Keszthelyi Györgyné, Bocsor Apollonia, Jaszkovich Velyásky Anna, Pukán Ilnczky Julia.

A 44-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Rikly Veronka.

A 46-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Paraicz Ilka és Teréz.

Tartalom.

A nők tanulási és tanítási szabadsága. — Az égbolt fénye, Endrődi Sándortól. — Egy szegény ember, Prém Józseftől. — Szegény Lizinke, Szalóczy Bertától. — Karácsonyi képek, Kiss Elektől. — Ausztrália beuszultteiről. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény, Gózon Gizellától. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Különfélék. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Egy téli főköttő szabásmintája és a „Kis vasárnapi ujság“ előfizetési felhívása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

51-ik szám.

Deczember 22-dikén.

CSALADI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XIII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1872.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Sándor-utca 13. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p	
							kelet	nyugat
							óra perc	óra perc
Decz.	22	Vasárnap	F 4 Zeno	F 4 Flavián	10 A 27 Hermes	22 Dávid	7 47	4 10
	23	Hétfő	Victoria szűz	Gyözőke	11 Dániel	23	7 48	4 11
	24	Kedd	Ádám és Éva	Ádám és Éva	12 Spiridion	24 Eleázár	7 48	4 12
	25	Szerda	Nagy Karácson	Nagy Karácson	13 Eustrat	25 Temp. sz.	7 49	4 12
	26	Csütörtök	István vértanu	István vértanu	14 Thyrsus	26	7 49	4 13
	27	Péntek	János evang.	János evang.	15 Eleuther	27 Illés	7 49	4 14
	28	Szombat	Apró szentek	Apró szentek	16 Aggeus	28 13 S. Va.	7 49	4 15

Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Csetnek december 11-dikén 1872. (*Eredeti levél.*) Női kaszinó. — Színészet. — Vasárnapi iskola. — A z i t t e n i n ő k. — Tisztelt Szerkesztőnő! Azon örvendetes hírrel kezdek mai tudósításomat, hogy itteni hölgyeink Szontagh Pálnő urnő elnökle mellett kaszinót alakítottak s ennek folytán esténként olvasás s más hasznos és mulatságos társalgással töltik az időt. Továbbá, mintegy két hét óta Lengyel János kis színtársulata mulat körünkben, néhány darabot már elő is adott s bár a társulat gyenge és mindössze csak két olyan nőtagja van, kik jól játszanak, mindazáltal meglehetősen pártolásban részesülnek, különösen a nők részéről, mert kis városunk közönsége, de különösen hölgyeink mindenkor áldozatkészséggel viseltetnek a szellemi nemes élvezetek iránt s minden közhasznú s a műveltséget előmozdító ügyet telhetőleg pártolnak. Így már három éve, hogy — felekezeti különbség nélkül — közös ismétlődő iskola — tán megyénkben az első ilyenmő — megnyílt, szép tanteremben, két tanító vezetése mellett, s minden költséget reá a város közpénztára fedez, könyvekkel, taneszközökkel ellátja, azonkívül a hitfelekezeti iskolába járó szegényebb sorsu gyermekeket is nemcsak könyvekkel és tanszerekkel megajándékozza és a tandíjakat értők fizeti, de még ruházatjukról is nemesen gondoskodik.

Az idén, mint dohány-termelők, kitüntetésben s érmeben részesültek: Remenyik József, Marton Bertalan és Sándor András. Itt azonban megjegyezzük, hogy miután a dohány körül, — és a csetneki dohány tudvalevőleg országszerte nagy hirben áll, — annak elejétől a besimitásig és beváltásig, a nők fáradoznak, s a szép és kitűnő dohány kiállítása az ő műértő kezelésük érdeme: a jutalmazott férfiak az érmekeket s nyert kitüntetést első sorban az itteni nőknek köszönhetik. — Dohányunk meglehetősen termett, de a folytonos esőzés s nedves időjárás miatt igen penészedik, s itt ismét sokat állanak ki a nők, azt levelenkint kefélve, tisztítva és a jutalmakat s érdemeiket a dohány termelésért mégis csak a férfiak nyerik el! Hasonlóan a gyömlöcs- s különösen az almakezelés is nálunk kiválóan a nők érdeme, miből szintén jelentékeny összeg foly be nálunk. Ez idén is a csetneki alma, oly hirre vergődött, hogy messze földről, különösen Eger, Hajdu-Szoboszló s Debreczen tájáról jöttek vevők. Ime tehát e részben is az itteni nők szorgalma nagy segítségére van a férfiaknak keresetükben és anyagi gyarapadásukban.

S. L.

Csákány, (Somogy megye) december 12-dikén, 1872. (*Eredeti levél.*) Olvasó-egylet. — Dalárda. — Tisztelt Szerkesztőnő! Igértem, hogy nem sokára ismét megjelenek; ígéretemet beváltandó, ime elmondom azt, mit e vidékről s a helyi viszonyokról tudok.

E hó 8-dikán nyílt meg nálunk az olvasókör, melyet K. J. elnök ur lelkes beszéde előzött meg; a tagok által rendezett kis lakoma pedig befejezte azt. Az egylet eddig 21 tagot számlál, kik az egylet üdvös célját beismerve, lelkesedéssel vannak az ügy iránt. A pénztár már ez idő szerint is annyi pénzerővel rendelkezik, hogy több lapot lehet az egylet számára megrendelni, a könyvtár pedig, egy nemes névtelen ajándéka folytán, 85 kötetet tartalmaz.

Az egylet kebelében tisztviselők is választottak; elnök: K. J. ur, alelnök: B. J. ur, pénztárnok: P. F. ur, könyvtárnok: M. J. ur, jegyző: B. ur, kiknek igazgatása alatt az egylet remélhetőleg kívánatos virágzásnak induland.

Azonkívül tudvalevőleg dalárdánk is van; ez most ifju néptanítónk vezetése alatt, ki egyszersmind a dalárda létrehozója is, 26 tagból áll.

Rövid idő múlva újra beállitok, ha valami érdekessel kedveskedhetem, mert akkor tudom, hogy szívesen látnak.

K. B.

Győr város közgyűlése a népnevelés ügye iránt meleg érdeklődésének adta fényes bizonyágát, midőn a legközelebbi mult november havi gyűlésében a város fennhatósága alatt álló népiskolák tanítóinak fizetését, jelesül: a belvárosiakét 650 forintról 800, a külvárosiakét 480 frtról 600, az altanítóké 360 frtról 500 forintra az 1873-diki január 1-től kezdve egyhangulag fölemelni elhatározta. A városi közgyűlés e nemes példáját sietve követte a főt. káptalan is, mely az alatta álló s a belvárosi népiskolában működő tanítóit hasonló kedvezményben részesíti.

Vidéki vegyesek. A m. szigeti lyceum önképző köre is rendezett Bessenyei-ünnepet s a magvetőről Kovács Zoltán társulati titkár tartott fölolvasást. — A sárospataki főiskola ifjusága is készült Bessenyei-ünnepet tartani, Szinyei Gerzson tanár emlékbeszédével s egy alkalmi költeménnyel; de miután a járvány miatt november végén az ifjuságot szétoszlatták, az elmaradt ünnepet most egy Bessenyei-emlékkönyv kiadásával akarják pótolni. — Eszéken a „Maros“ nevű gőzös kapitánya: Kabay, a Dráva partján állva, segélykiáltást hallott; egy a víz árjától elszakított malmon két ember kiabált, kik bizonyára oda vesznek, ha a folyó a hidig sodorja őket; de a kapitány azonnal utánuk sietett hajóján s nagy erőfeszítéssel megmentette őket. — Vukovics Sebő emlékeztetére a szabokai népkör ez évi december 8-dikán gyászisteni tiszteletet rendezett az ottani görög-keleti egyházban, melyben a város minden rendű lakossága vallás- nemzetiség- és pártkülönbség nélkül részt vett. — Az operjesi jegászbál bizottsága meg-

alakult, s elnöke ifjú Ilosvay Bertalan lett. — A kassai jogakadémián januárhó 3-dikán kezdik meg újra a járvány miatt megszüntetett előadásokat. — Székesfehérvárrt mult vásárnap világítottak először gázzal. — A torokgyík vagy diphtheritis, e sajátságos, rohamosan élő torokbaj, erős terjedést vett Erdélyben. Alfalu, Gy.-Sz.-Miklós, Tölgyes, Domok, Zsedénypatak, Rékás és Oláhfalu községekben utóbbi tíz nap alatt hetvenegy áldozatot ragadott el.

Különfélék.

*(Kerkápolny anyjáról) meleg sorokban emlékezik meg a bécsi „Tagblatt.“ Az elhunyt — írja — igen egyszerű nő volt s még a „tekintetes asszony“ czimezést is visszautasította; ugy monda — fia „a tekintetes miniszter ur“ tekintetes ur, ő azonban csak Kerkápolnyé asszony és semmi más. Jóságos, gondos anya volt, s fiának jövőjét mintegy megjósolva, többször monda szomszédnőinek: „Ha király volnék, első számadómá tenném!“ Midőn fiához Budára jött lakni, nem tudták rávenni, hogy régi életmódjáról és szokásairól lemondjon. Fülhözatta régi ágát, székét, ruháit, s mindig megleckéztette fiát, ha a tavasz derűsebb napjaiban téli kabát nélkül akart kimeenni. „A gyermekek mindig azt hiszik, hogy okosabbak nálunk“ — monda gyakorta. Midőn néhány hét előtt megbetegedett, falujába kíváncszott. Oda szállíták, s ugyanabban az igénytelen házban hunyt el, melyben mind ő, mind fia először látták meg a napvilágot.

*(A Hirsch Jenny) által kitűnően szerkesztett „Der Frauen anwalt“ című német folyóirat legutóbbi füzetében többek közt Freytag Fülöp azon nevezetes fölfedezést teszi közre, hogy a Pompejiban talált „Nagy Sándor csatája“ című mozaik, melyet tudvalevőleg a római kor legnagyobb szerző műremekei közé számítanak, egy Helena nevű görög nőfestő műve után van készítve, színtén egy művésznő által, ki Vespasian uralkodása alatt él. Ugyane lap írja, hogy már több német politikai lap külön rovatot nyitott a nőkérdésnek, s ezáltal annak jogosultságát elismeri.

*(Thurn-Taxis Ferenc herceg,) ki még kiskoru, gondnokság alá helyezettett, s a törvényszék intézkedett, hogy e gondnokság a herceg közelebbi nagykorúsítása után is fenn tartassék. A közönség figyelmeztetik, hogy a herceg semmi ügyeletre sem jogosított.

*(Az angol sajtót) kiválón foglalkoztatja most egy új regény, mely havonkinti füzetekben jelent meg, s minden füzete nagyobb és nagyobb érdekeltséget keltett. Címe következő: „A Study of Provincial Life“ 4 kötet, írta Elliót György (Miss Ewans). Angol bírálatok valódi magasztalással szólnak az új regényről, s íróját egyenesen arra a polczra helyezik, hol Shakespeare áll.

*(Szent pétervárt) az ujonnan alakult női orvosi egyetemen több mint 300 női hallgató jelentkezett, ugy, hogy a legnagyobb részt hely hiánya miatt vissza kellett utasítani.

*(Kormányozható léghajó.) Az Ofenheim-Häuleinféle társaság e hó 14-dikén Brünben kísérletet tett kormányozható léghajóval, mely a legkielégítőbb eredményre vezetett. Mintegy két óráig tartott az utazás, mely alatt a kormányosok minden irányba tetszés szerint vezethették hajójukat. Ha az idő kedvezni fog, ismételtetni fognak a kísérletek.

Megbízások tára.

Kapolyra M. I. urhölgynek: El van küldve.

Poklostelekre H. I. urhölgynek: A műlap a könyvekkel együtt, egy teherlevél alatt el lett küldve.

Szelőczére B. M. urhölgynek: El van küldve.

M.-Bólyra Z. B. urhölgynek: Azonnal megküldtem.

Dusnokra D. P. M. urnőnek: A feleslegest kérem alkalmilag visszaküldeni.

K.-Szebenre H. Sz. O. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Losoneczra O. M. urhölgynek: El van küldve.

Veszprémbe K. M. urnőnek: Örülnek, ha izlését eltaláltam volna.

Beregszászra S. G. K. urnőnek: A mint elkészült, azonnal megküldtem.

M.-Szigetre D. M. urhölgynek: A mult havi divatképünkön a második alak mutat be olyan ruhát, mely egészen megfelelőbe a czélnek. Színét és szövetét tetszése szerint megváltoztathatná.

Eperjesre K. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Pécsre F. J. urnőnek: El van küldve.

Mohácsra D. E. urhölgynek: Ára 15 frt.

Beeskerekre L. M. urhölgynek: Azonnal megküldtem és hiszem, hogy szerencsésen meg is érkezett.

H I R D E T É S.

K á n y a J ó z s e f,

Pest, József tér, 10-dik sz. a.

Czélszerű

karácsonyi és ujévi ajándékok,

ugymint

4/4 széles gyapju ruhaszövetek, rófe 30, 36, 40, 45 kr és feljebb.
Nyakövek (Echarpes) darabja 15, 20, 30, 35, 40 kr és feljebb.
Gyapju-kendőcskek, darabja 20, 25, 30, 35, 40, 50 kr és feljebb.
Selyem-kendőcskek, darabja 60, 70, 80, kr, 1 frt és feljebb.
Fehér vaszon-zsebkendő, tuczatja 2 frt 50 kr, 3 frt, 4 frt, 5 frt, és feljebb.

3/4 nagyságu gyapju téli kendők, darabja 2 frt 50 kr, 3 frt 50 kr, 4, 5 frt és feljebb.

Long-shawlok és plaidek 6, 7, 8, 9, 10 frt és feljebb.

Óthonkák darabja 5, 6 frt.

Paletók és téli köpenyek, darabja 15, 18, 20, 25, 30 frt és feljebb.

Esőköpenyek, darabja 7, 8, 9, 10, 12 frt és feljebb.

Ugyszintén fekete és színes selyemkelméket, selyem és angol bársonyokat, kashemirokat, felourst, ripszet és minden e szakba vágó czikkeket, a legjutányosabb áron.

 Megbízások vidékre pontosan teljesítenek, szövetminták kívánatra szívesen küldetnek.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„CSALÁDI KÖR”

tizennegyedik évi folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két ivon, színes borítékkal.

Minden szám mellett külön melléklet, fölvaltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyvmatu arczkép.

A jövő évben ismét **tizenkét kötet könyvet** adunk mellékletül, melyek bolti áruk 12 frt lesz, — 15 kron kötetét.

Az első félév mellékletétől egyelőre csak

Schücking Levinnek: „A boldogság útja“

czimü kitünő regényét emlitem meg, Oly mű ez, melyről több jeles írónk nyilatkoztatta ki, hogy irodalmunkba átültetése valódi nyereségnek tekinthető. És a gyönyörűen érdekes tárgy mellett a fordítás is kitünő.

És e szerint — tekintve, hogy a 12 kötet könyv bolti ára 12 frt — a lapra és minden mellékleteire évenként csak 1 frt 80 kr. esik! Hölgyeink hő pártolása tette nekem lehetővé, hogy olyan példátlanul olcsón adhassak nekik lapot és könyveket és e pártolással együtt a könyvmellékletek száma egyre növekedni fog.

E 12 köteten kívül az új előfizetők még a következő könyveket is kaphatják:

1. „Huszonöt év után“ Tóth Kálmántól 2 kötet. — 2. „Tolla Feraldi“ About világhírűregénye 1 köt. — 3. „Bolski László“, Cherbulier V. jeles regénye 3 köt. — 4. „Szerelmi perpatvarok“, Bibra lovag regénye, 3 kötet; — 5. „A parlagi hercegnő“, Marlit regénye 3 kötet; — 6. „Gizella hercegnő“ Marlit regénye 3 kötet; — 7. „Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — 8. „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — 9. „Fenn és alant“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — 10. „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — 11. „A parancsnok gyémántjai“ Gaborian regénye 2 kötet; — 12. „A pénzsovár“, Fritze E. regénye 1 kötet; — 13. „A tizenkét apostol“ Marlittól 1 kötet.

Tehát a rendes 12 köteten kívül még harminczkét kötet válogatott tartalmu könyvet. Egész kis könyvtárt. Boltiáruk 32 frt, kötetenkinti 15 kron, vagyis összesen 40 frt 80 kron.

E harminczkét kötet könyvet azonnal megküldhetem a t. megrendelőknek.

Jövő félévi műlapunk végre.

, Az anyai szív“

czim alatt igen kedves életképben a női szív egyik legszentebb érzését fogja, Szemlér körrajzában szem elé állítani.

Legyen tehát szabad reménylenem, hogy hölgyeink a jövő évben is pártolni és terjeszteni fogják lapomat, mint tizenhárom éven át bebizonyult hű kísérőt és jó tanácsadót.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) évnegyedre **3 frt.** — félévre **6 frt.** — egész évre **12 frt.**

A hat kötet új könyvre, melyet a jövő félév folytában mellékletül adni fogok **90 kr.**

A harminczkét kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **4 frt. 80 kr.**

A műlapra végre 10 kr.

Az A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedes, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni.

Az új előfizetők továbbá következő tizenkét műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „A főthi dal“, „Lorántfy Zsuzsanna“, „A királynő honleányi szíve“, „Imre királyfi halála“, „Álmos“, „Zoltán“, „Huszonöt ifjabb írók arczképesarnoka“, a „Rózsakirálynő“, a „Leánykérés“, „Zrinyi Ilona megfosztatik gyermekeitől“, „Petőfi alála“, „Azarató-ünnep“, és „Rozgonyi Czeczlia férje segítségére siet“ **darabját 40 kron.**

Gyűjtőknek: egy új előfizető után **három kötet könyvet**; három új előfizető után: **tizenkét kötet könyvet**; öt új előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; nyolcz új előfizető után: **harmincznégy kötet könyvet** küldök, köszönetem jeléül.

Emilia.

Uj helyiség- és divatterem-megnyitás.

Ezennel van szerencsém a magas uraságoknak és t. cz. közönségnek jelenteni, hogy 20 év óta fenálló.

hímző-árak (Tapisserie) kereskedésemet

a Dorottya-utczai 8. számú házba áttettem, hol a nevezett árukon kívül

„Divatáru-kelmék raktárát“ „a franczia nő höz“

czimezve e czég alatt;

FIEDLER JÓZSEF ÉS TÁRSA

december 1-én megnyitottam.

Lyon Paris és berlini bevásárlási utunkból épp most visszatérve kedvező bevásárlások által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legnagyobb választékosságu **selyem és divatáru kelméinket** feletto mórsékelt árokon adhatjuk. Nagy raktárral birunk legujabban készült női ruhák, bársonyköpeny s palástokban valamint megkezdett s egészen kész női közimunkák készletével rendelkezünk. **Szabászdűl Eugenia volt Irancezia császárnő udvari szabónéját** Parisból nyertük meg miáltal minden igényeknek, a legdiszesebb öltönyök elkészítésére nézve eleget tehetünk

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 ft., félévre 6 ft., egész évre
12 ft. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kt.

Szerkesztői s kiadói iroda:
bástya utca 24-dik szám alatt,
földszíni.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

51. SZ.
Deczemb. 22-kén
1872.

Havonkénti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájjal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

A nők tanulási és tanítási szabadsága.

(Vége.)

Csalá ámitás! A tudomány, ez a szent folyam, melynek minden cseppje egy-egy gyöngeségtől tisztítja meg az embert, és melynek minél jobban feltárulnak előtte titokzatos szépségei, annál ihlettebb imádattal telik el földi parányiségének erkölcsi nagyszerűsége iránt; a tudomány, mely egyedül képes nemes önértéket kelteni a szívből, egyedül képes a szeretetet önönmagáért megszerettetni az emberrel, a szeretetet, minden jónak és nemesnek ezen kútforrását, — ez a tudomány ártalmára volna a női erkölcsnek? — hogy is mondja a mi népünk? Ha már muszáj, hát legalább okosan hazudjunk! Csak hogy nálunk ezt a lóköők szokták mondani.

És — a családi kötelék szentsége! Tisztelt gyülekezet, midőn fentebb az írónőkről szóltam, távolról sem tettem azt azon okból, mintha azt hinném, hogy a tudományos kiképzés csak is a tehetséges nőknek válnék hasznára. Tudom, hogy a polgárosodást nem a tömegek, hanem a hivatottak viszik előre; de azt is tudom, hogy a legjelesebb vezérnek is seregére, és pedig értelmes seregére van szüksége, hogy csatákat vívjon és diadalokat arasson. Épen úgy van az a társadalmi elvek harczaiban. Az ujkor iránya — tudományban ép úgy, mint a társadalomban — szakítani a kiváltságosság tesztő hagyományaiival és az összes emberiséget a polgárosodás részeseivé és képviselőivé tenni. Minden embernek egyaránt nyerni vagy veszteni valója van e közös tulajdonban és azért a kizárás által is közös a veszteség. Ha nincs, a ki a házi erőnyek örök tüzet éleszsze, nem csak a házi erények alszanak ki, hanem a többi is megsínyli, elhülnek, megszibbadnak. Midőn a férfit haza nem vonzza szíve, akkor a hazaát sem tudja

úgy szeretni, a mint ez megvárja tőle, haza pedig csak a feleség folytán vonzódnak a szíve. A polgárosodásnak talán legdicőbb tette, hogy épen a legátalánosabb és leghatalmasabb földi szenvedélyt: szerelem név alatt, eszményi magasságra tudta fölemelni, mert csak is ez által lett képes elszakítani az embert az állatiságtól és örök időkre az összes természet urává tenni. Innen van, hogy az emberiség minden cselekvése, összes gondolkodás- és érzés világa, erényei épúgy, mint bűnei, szokásai épúgy, mint erkölcsi a szerelem által irányoztatnak. A mily mértékben tartja meg ezen világuralkodó szenvedély eszményi körzetét, ugyanazon mértékben képesek az emberek: — egyének csak úgy, mint egész nemzetek — nagy tettek végbevitelére, a mint ezt, elég sajnosan, csak két év előtt egy „nagy nemzet“ részéről volt alkalmunk tapasztalni. Az eszményi, vagyis inkább az igazán emberi szerelem pedig a házasságban éri el tetőpontját, midőn két különböző erejű élet egyesül, hogy egyik a másikat kiegészítvén, két fél helyett két egészet képezzenek. Ez a házasság hivatása és jelentősége. Azért mondják minálunk: a feleség. fele egészség, — mindkét félre nézve egészség, és azért minél kevesebb akadályra talál a szerelem arra nézve, hogy eszményivé emelkedjék és házasságra vezessen, annál erkölcsösebbé válik az egyén és az összes társadalomra nézve, mert az erkölcs, tisztelt gyülekezet, nem más, mint a természet törvénye a maga egyetemleges tisztaságában, — és most képzeljük egyfelül az emberiség egyik, és pedig erősebb felét azon ponton, a hová a haladó polgárosodás mai napig juttatta; gondolatdus fejével szétveri a régi kor bálványisteneit, előretörő lábával összetiporja a

sötétség ördögeit, két kézzel fogva az évezredek tudományok hatalmas tényezőit, munkálkodik a jövő számára, és — mellette másfelül a nő — ha nincs műveltsége; — szép, mint az Isten képe, bájos, mint az örök tavasz, de csak addig, a míg, mint Pygmaeon szobra, száját ki nem nyitja; a mint megszólal, egy fél ezreddel hanyatlik vissza a lélek! Egyetlen egy eszme nem verődik a férfi homlokához, még érzéseinek sem tud kifejezést adni; nincsen tiszta fogalma semmiről, a mi a férfi szellemét lobbantja, és ha van fogalma, nincsen hozzá szava, nem tud semmit, még szeretni sem úgy, a hogy a polgárosodás színvonalán álló szívnek szeretni kell: nem képes áttekinteni sem a drága kincseket, melyek a szerelem higgasztó lángjaiban megtisztíttatnak, a milyen például az, hogy az embernek nem az anyagba, hanem az erkölcsbe kell szerelmesnek lenni; sem a jogokat, melyeket a szerelem a nőnek ad, a milyen például az, hogy a férfi gondjaiban hűségesen osztozzék; sem végre a kötelességeket, melyeket a szerelem a nőre ró, milyen például az, hogy a férjen kívül se Istene, se hazája neki — hát lehet-e ilyen nő egy mai korbéli férfi eszményi lángja, és midőn az nem lehet, lehet-e annak igaz, hű élettársa?

A családi kötelék szentségét — mondják? Oh, igen, csak tekintsünk magunk körül, hová hajtja a társadalom mostani félszeg áramlata a családiasság sajkáját! Hogy hánykolódik egyfelül a férj és másfelül a nő, az egyik féktelen becs- és hírvágytól, a másik féktelen tetsz- és hódításvágytól elkapva! Egyikben sincsen meg az erkölcsi súlypont, a mi a férfiban a becs- és a nőben a tetszvágyat megnevesíti; a férfiban azért, mert nincs felesége; a mit a világ annak nevez, csak névleg az, valójában a szerelem benne féktetvesztett láng, ide-oda csapong, itt is, ott is pusztít, leginkább mégis csak önön aknáját pusztítja; a nőben még azért, mert nem tud a férfi magaslatára fölemelkedni, nem tud semmit, belül tátongó üresség, a minél fogva a kirakatra kell nagy gondot fordítani; látszani akar, hogy láttassék; tetszeni akar sokaknak, mivelhogy tudja, hogy annak az egynek: férjének, a kinek magát odaadta, úgy sem tud tetszeni.

És a gyermekek, a kik ilyen ház-as-életben fölnevelkednek, — de nem akarom továbbra is fárasztani az Önök szíves békétürését; — a családi kötelék szentsége?!

Ugy van, mi is azt tartjuk szem előtt, mert mi is hiszszük és valljuk, hogy a nő első sorban a családiasságra van hivatva, éppen azért nem szabad elzárni előtte a tudomány forrásait; bármennyire is oltja lelki szomját, a tudás természet szerint csak a vele született tulajdonok kifejtésére fog szolgálni, a családiasság őseredeti hajlama mindig fenn fogja tartani uralgó hatalmát; gyöngeségének tudatában önként alárendeli magát az erős férj felsőbbségének; és mert ezt öntudatosan teszi, örömmel viseli is érte következményeit; annyival inkább, minthogy nem üres kézzel jön a házhoz, lesz neki is sok olyan tulajdona, a melyeknek a férj hijával van, és melyeknek hasznát látja, nem pénz és gazdagság, hanem lelki szépség, a mivel a nő egyedül képes biztosítani magának a férj szeretetét, mert folyton érzi annak jótékony, nemesítő hatását; nem csak jó férj, hanem erkölcsös, erős és gyöngéd férfi is lesz belőle felesége által; — míg az a kevés, — mert a férfiak közül is a tehetségek parányi kisebbségben vannak a tisztos köznapisághoz képest, a kik a családiasság őseredeti hajlama mellett még egyéb hajlamokkal is vannak felruházva, alaposan kifejtven tehetségeiket, vagy érzni fogja, hogy mind a mellett is derék feleségek és hű anyákul megmaradhatnak, — és van is ilyen akárhány — akkor ezek is férjhez fognak menni és lesznek de-

rék feleségek és hű anyák; — vagy nem éreznek erre hivatást, akkor nem is fognak férjhez menni, lesz annyi önértetük és önállóságuk, hogy sem magukat, sem másokat nem tesznek boldogtalanná, és így is, úgy is csak a közérkölcösség nyer általa.

És most — nincs több mit mondanom, mert elismertetvén a tanulási szabadságnak egyfelül multhatatlan szükségessége és másfelül áldásos hatása, önként következik, hogy a tanítási szabadságot sem fogják akadályozni. Mi ok is foroghatna fenn annak megakadályozására? Vegyük például, hogy valamely nő elég képességgel bírna egyetemi tanárságra, és tegyük föl azt is, hogy ez a nő szépséget is hozott magával a világra: föltehető-e, hogy mire a tanárságra képesítette magát, annyira birtokában maradjon szépségének, hogy az a hallgatókra zavarólag hatna? Hány férfi tanár van, a ki a nagy érdem mellett legalább is egy kis kopaszsági igénynyel ne foglalná el a tanári széket? És a sok évi megfeszített tanulmány a nőtől is csak kiveszi a maga illetőségét; — méltóztatik látni, hogy én most tisztán a köznapiság szempontjából veszem föl a dolgot; mert az emelkedettebb lélek, midőn a tudomány csarnokaiban áll, éppen olyan kevésbé gondolhat arra, ha valjon az, a ki az örök igazságok szentek-szentjét fölmutatja, nő-e vagy férfi, mint a milyen kevésbé, midőn a színpadon — holott pedig ez csak színpad! — a művészet eszményi fénye ragadja el a lelket, ilyes utszéli gondolatok alkalmatlankodhatnak nála.

A kiviteli módokat — például azt, ha valjon nők és férfiak együtt, vagy külön helyiségben hallgassák-e a tudományokat, — ámbár én részemről nem látom be, hogy ha a templomba imádkozni, színházba, hangversenyre gyönyörködni és a tánczestélyekre mulatni nők és férfiak közösen járhatnak, miért ne tehetnék azt a magasabb tanintézetekben is? Avagy az egyetem nem olyan szent hely, mint a templom, és a tanár szava nem olyan égberagadó, mint a lelkészé? — hanem ezt már bátran a férfiakra bízhatjuk; csak egyszer arról legyenek meggyőződve, hogy mikor mi lelkünk kiszabadításáért a tudatlanság sötétségéből esdeklünk, azt ép úgy óérettük, mint magunkért teszszük; csak egyszer arról legyenek meggyőződve, hogy minden körülmények közt nem lehetünk mások, mint a mikké teremtvé vagyunk: nők, és csak egész tiszta, nemes teljességben azok akarunk lenni, a mikké rendelve vagyunk: hű feleségek és hű anyák: akkor ők maguk fogják kijelölni az utat és módokat hozzá, és velünk együtt ünneplik meg a polgárosodás legszebb, legmagasztosabb örömnepét!

Emilia.

Minek kérkedni...

Udvardy Gézátl.

Minek kérkedni az átélty nyomorral?
Ne bolygassuk a terhes napokat,
Midőn az emlék ajkunkra mosolyt csal,
Mozdul az árny is a fátyol alatt.
Ne higgyetek nekik, kik váltig hajtják,
Hogy a nyomor oly üdvös iskola,
A sötét nyom, mit lelkünk fenekén hágy,
Rózsás utak közt nem vesz el soha.

E homlok sima, mint a bárdnak lapja,
Hajam tömört és karom nem remeg;
De kuszált, rideg barázda takarja
— Multak öröke — borult lelkemet.

Oh, ha lehetne, dehogyan nem cserélnék!
Ősz fő, redős arcz kéj volna nekem
Csak az az úr, csak az az úr betelnék,
S igaz derű ragyogna lelkemen.

Beszéltek lelkesebben a csodákról,
Miket egy tündér szó: a szeretet;
S eszembe jut, hogy hallám ezt már mástól,
Ki árulója a gyilkolója lett.
Én hiszek benne, mint egy szép regébe',
Mely ajkról ajkra, szájról szájra jár,
Anyánk szemében ragyog földi képe,
Ha ez lehunyt, ismét a mennybe száll.

Hallgasson mélyen ajkatok a multról,
Ne bolygassuk a terhes napokat,
Nyugalmas révből az átküzdött utról
Beszélni hosszan, talán élvezet ad,
De nyílt tengeren közepett a vésznek,
Mely játszik velünk kénye-kedvére,
Idézni szírtet, zátonyt, mely kísértett,
Vajjon kinek is jutna eszébe?

Családi jelenet.

Lauka Gusztávtól.

I.

Sötét, nedves téli nap volt. A családfő, Gáldy Sámuel, dolgozó termébe vonult, és könyvtárát rendezgeté. A család-
anya: Zsuzsanna, s egyetlen leánya: Ágnes, külön szobában vesztegelt, s a közel farsangról tervezgetett.

— Kedves anyám, az idei farsang rövid lesz, de annál vigabb!

— Mindössze öt bál lesz! Három nyilvános a Zöldfa-ven-
dégloben, két zártkörű: a böcsöde- és kaszinó-bálok.

— Kedves anyám, hányba viszed el leányodat?

— A böcsöde és kaszinó-bálba mindenesetre el kell men-
nünk. Ha atyád jókedvű lesz, meglehet, elbocsát egy nyilvános
bálba is. Kedves leányom, őt kell körülvenned, még pedig jó
előre. Tudod, újév körül rendesen csúzos bántalmakban szen-
ved, sok kiadásai, költségei vannak, s rossz kedvű.

— A férjek, midőn nejeik mulatságáról, s gyermekeik
szórakozásáról van szó, rendesen roszkedvűek.

— Mégis minden áron férjhez kívántok menni, pedig
sokszor éppen nem a legkellemesebb jövő vár reátok.

— Az ember dörmögő atyáért dörmögő férjet nyer. Azután
könnyebb a férjet, mint az atyát átidentitani.

— Édes Ágnesem, ha rajtam állana, minden bálban ott
volnánk. De a haznál atyád parancsol, s a mi legfontosabb, nála
van a pénztár is.

— Sietek lekenyerezni atyámat!

— A világ minden kincseért, csak ebéd előtt ne! Tudod,
hogy ilyenkor mogorva és kötekedő. Meg kell várnod, míg ké-
nyelmesen ebédelt. Szíve ebéd után, a délutáni álm előtt leg-
lágyabb, könnyedén enged a kérelemnek, miután egyik élvől a
másikba megy át. Jól evett és ivott, azután kénye kedve-szerint
alhatik.

— Tehát ebéd után nyujtom be szóbeli folyamodásomat!

— Előbb gondolkozzunk az ételekről. Vannak főzémé-
nyek és sütemények, melyek igen rossz hatást gyakorolnak ke-
délyére. Jó lesz tudnunk az étrendet. Minő van csak ma?

— Májas-galuska leves!

— Azt nem szenvedheti!

— Marhahus! Lencse!

— Jaj anyácskám, ma megbuktunk!

— Disznópecsenye!

— Oh, jaj! Tudod, utána mindig gyomorégésről panaszkodik, s egész nap olyan mogorva, hogy beszélni sem tanácsos vele!

— Ma nyugalmasan kell viselnünk magunkat; a farsangról még emlékeznünk sem szabad. Holnapra kedvencz ételeiből álló ebédet rendezünk számára, felhozunk egy palaczkát az érmelléki bakatorból; erős fekete kávé nyujtunk ebéd után, a midőn biztos reménnyel kezdetünk ostromot! Na, Ágnesem, te ismered atyád izlését, hadd lássam, minő szívet nyelő ebédet tudnál összeállítani?

— Fekete leves riskásával! vagy sertés assiette! szegy, marhahus! tinóri gomba, vastag étel! turós rétes! kappan-pecsenye!

— Hátha a turós rétes helyett makarónit készítenénk?

— Kedves, jó anyám! Mi bizonyosan győzünk! — Ezeket mondva, Ágnes anyja nyaka körül fonodék, s többször megcsókolgatta.

Sámuel, a családfő nyitott a terembe.

— Mit nyalakodik már megint az a fehércseléd? Bizonyosan megint valamiért kunyorál?

— Samukám! te csak ritkán időzöl velünk. Egymást kell, hogy mulattassuk. Tudod, az asszonyi nem csókolódni szeret!

— Lelkeim, hagyjatok magamra, s örüljétek, ha rendesen és nyugalmasan vesztegtek. Épen ez a hónap az, melyben nem lelem helyemet. Most fázom, majd ismét forróságom van. Rosz a májam, tudom, vesém, lépem, mindenem. — Majd köhögök, majd a fejem szédül, majd a derékesontom fáj! Nincs átkozat-
tabb nyavalya a rheumánál. Az orvosok azt állítják, hogy az ember száz éves lehet vele, de mit ér, ha az ember száz éven keresztül mindig beteg!

— Sokat ülsz Sámukám. Többet kellene mászkálnod!?

— Hányadszor mondod már ezt!? S hányadszor ismétlem, hogy a rheuma éppen azért is rettenetes, hogy az ember mentül többet ül, annál többet ülhetné!

— Lovagolj! kácsikázzál!

— Már látom, hogy pusztulásomat ohajtod! Hiszen a fakó az egészséges emberből is nyomorékot csinál, göröngyös utcánkról pedig lépgyuladással tér meg a legépebb ember is!

— Miért nem szórakozol néha a kaszinóban?

— Whist! és örökös whist! Azután, senki sem tud játszani. Mentül vigyázóbban játszik az ember, annál többet vesz, mert társa behuzza a malheurba.

— Hát a tarokk?

— Félkrajczárba százát olyanokkal, kik a XXI-est is elfogadják! A tarokk-parthieket rendesen megfekszem.

— A preference.

— Enni való finok játszsák. Csak négy ütésre licitálnak és betli nélkül játszanak. Élvezetes tollat fosztani.

— Eddig olykor a „Gazdasági Lapok“-ba irogattál?

— Tiszteletpéldányért nem dolgozom. Mostanában pedig nem szeretnek, vagy nem tudnak fizetni.

— Egyszer-másszor talán vadászhatnál is. Ifjabb korodban szerettél vadászni.

— Akkor rendes idő járt volt. Most júniusban dér van, decemberben eső, márcziusban hó esik, októberben pedig majd elvész ember és állat a hőségtől.

— Kedves Samukám, tehát már semmiben sem lelsz gyönyörűséget?

— Csak enni-inni és ülni szeretek. Ugy-e rosszul nézek ki?

— Ugy nézsz ki, mint az élet. Én ohajtanám, hogy sok ember úgy nézne ki egészségesen, mint te betegen.

— Lásd! mégis mindig nyomja valami a gyomromat!

— Sokat eszel és nem csinálsz kommcziót!

— Unalomból is ennem kell. Nincs semmiféle foglalkozásom.

— Atyuskám néha olvashatna is valamit szerető leányának. — Szólt Ágnes kesergő hangon.

— Magamnak sem tudok olvasni, gyermekem! Mindjárt fejszédülésem van, mihelyest olvasok.

— Hegedülni is tud atyus!

— Tudok én egyebet is! De mi haszna, ha az ember beteg! A muzsikához kedv kell, nekem pedig épen kedvem nincs! Ah... hah!...

Sámuel nagyokat sohajtva, visszatért szobájába pihenni.

— Ilyen boldogság vár rád kedves Ágnesem, ha férjhez mégy!

— Hiszen, talán csak nem volt atyus mindig ilyen unalmas?

— A hatodik évben már májkóros lett, s azóta mindig nyög és kedélytelen!

— A férfiak sem egyformák ám!

— Vagy nagyon egészségesek, vagy betegesek. Ha nagyon egészségesek, ki sem bír velük, ha betegesek akkor olyanok, mint apád!

— Én férjemet folytonosan el fogom foglalni, és fogadni mernék, hogy kedves, mulatságos ember válik belőle. Hogy atyus ilyen unalmas, egyrészt anyám az oka. Az első években mindig a nyaka közt ült, most vagy két éve, csak akkor keresi fel mikor pénzre van szüksége. Mindig csak azon törekedett kedves anyám, hogy vele az asszonyi nemet megunassa.

— Nem értesz te ahoz, gyermekem! Ha férjed rheumás talál lenni, akkor tapasztalandod, mennyire igaztalanul bántottad anyádat.

Ebéd alatt Sámuel folytonosan gyomorgyengeségről, emésztetlenségről stb. panaszkodott, de azért mindenből meg lehetős mennyiségben evett.

Ebéd után megtámadta nejét, minek készítettett lencsét és sertéshúst?

Dümmögve ment szobájába nyugodni.

II.

Az idő másnap is mogorva volt. Olyan sötét volt délben is, mintha napfogyatkozás lett volna. Sámuel egész reggel nem mutatta magát, a reggeli alatt fejszédülésről panaszkodott s háromszor is előhozta, hogy azon esetben, hogyha a pénzkrisis még sokáig tart, nem lehet megélni.

A nők terveik kivihetőségéről kétségbeestek.

Az ebéd ideje is megérkezett; táltak.

— Atyuskám, az asztalon a leves, méltóztassék!

— Csak egyetek! Ne várakozzatok reám, nem eszem semmit. A tegnapi sertéspecsenye semmivé tette a gyomromat.

Ágnes zokogva ment be anyjához.

— Egyedül anyám az oka, ha bálba nem mehetünk! Minek adott atyámnak sertés pecsenyét! Nem ebédel ma, meg lehet holnap sem — folytonosan roskedvű lesz! Egy hét múlva az első bál, és még sem engedelem, sem ruha, sem cipő, sem keztyű!

— Isten bocsáss! atyád hóbortos ember!

— Én nem bánom! ha bálba nem mehetek, meghalok!

— Ma kikoplalja, és kinyugoszsza magát, holnap jóízűen fog ebédelni, s mi nyerni fogunk. Atyád akkor legszeretetre-méltóbb, ha keveset eszik!

— Anyám mégis mindig olyan ételeket készített számára, melyek a gyomrot megfekszik.

— Nem gyermek már, olyanból egyék, a mi meg nem árt.

— Marhahus, lencse és sertéspecsenye közt nehéz válogatni.

— Még nehezebb májbajos ember izlését eltalálni.

Sámuel ránczbaszedett homlokkal megjelent. — Anyjuk, estére egy kis theát innám, de rhum nélkül.

— Én főzők atyuskám számára; tudom, jó lesz.

— Egy meszely vízbe, kávé-kanályi thea elég. Az erős theától megvadul az ember, s vagy nem képes alunni, vagy három napig alszik egy végtében.

— Melyikből csináljak? Ábból, melyet a lengyel zsidótól vettünk, vagy a fekete-kutya-féléből?

— A lengyel-zsidó-félétől még most is émelyeg a gyomrom. A másik tiz éves ugyan, de legalább nem mérges.

— Eszel hozzá valamit?

— Valamit igen! Üres ne legyen a gyomrom, de meg se terheljem. Öt-hat darab sardina, s tiz-tizenkét darab gesztenye talán nem fog ártani.

Esteli 9 órakor thea-asztalhoz ült Sámuel.

A mint egy csészével megivott, arczai kigyuladtak, és jó kedve lett.

— Atyuskám! szerettél-e valaha táncolni? — kezdé Ágnes czélzólag.

— Szerettem volna, ha mindjárt első felléptemkor a sors ki nem jelölé szerencsétlenségemet.

— Hogy, hogy?!

— Nyilvános táncmulatságban, a mint a Berg-Geister Walzeren keringelni kezdettem, magamat a padlóhoz vágtam, tánczosnémat pedig a kemenczéhez! Még hét leányt, s egy asszonyt ejtettem el, azután kosarat kaptam mindenkitől.

— Szegény atyus!

— Sajnálatra méltóbbak azok, kiket a földhöz vagdaltam.

— Nekem a táncz legkedvesebb mulatságom.

— Anyádra ütöttél. Az még tavaly is elcibáltatta magát reggelig, s keveset gondolt mind negyvenhat évével, mind a diákok hahotáival.

— Könnyebb a lelkednek, Samu, ha durva vagy irányomban.

— Bocsáss meg, angyalom, de szerintem a táncz ifjaknak s leányoknak való.

— Ne félj, nem tánczolok többé. Harmadik éve, hogy leányom bálba jár, már most jogosan pihenhetek.

Sámuel elkomolyodott.

— Bár már ő se járna; minden évben félrevehetnék pár száz forintot.

— Lásd, atyuskám, a bál egyetlen mulatság a leányok számára, aztán ott ismerkednek.

— Tapasztalásból állithatom, hogy a bálismeretségek nem igen szoktak tartósak lenni.

(Végeköv.)

Karácson éjszakáján.

Kerekes Sámuelről.

Ajfé! körül feljött egy csillag,
Az ég derül napkeleten;
Megfényesült a rozzant kis lak,
Egy kisedtől, mely ott pihent.

Bölcsője oly hideg — egy jászol,
Szobája istálló csupán,
— Oh, gyöngye kised, itt te fázol —
Nézz, Mária jobb lak után!

— Nem nézhetek, mert meg van írva:
Az Ur szenvedni száll alá,
Ember leendő, s leszál a sirba,
Ha fénykört átszárnyalá.

Nem fázik már, mert im, felette
Dicsőört övez az égi fény,
A föld e jelt már észrevette,
Az üdvösség már ég szívéen.

Közel mehet jó Istenéhez,
Kit bűn miatt, nem látta rég;
Több lelki kint immár nem érez,
Előtte már megnyílt az ég!

Lerázva már a bűn salakja,
Mely szívbe verte gyökerét,
Hamis hitét a nép tagadja,
Mert már igaz vallást cserélt.

Im Krisztus eljött! zeng az ének,
Fölépíté várát a hit;
A szeretet szent kisedének
Angyal virasztja álmait.

Jer, jer keresztyén! int a szózat,
Az óra elközelgetett;
Szived a kis hajlékba hozd,
Hogy nyerj beléje életet!

Az ég a földdel összeforrva,
Az Ur kegyét kitölti rád,
Hogy ne süllyedj többé a porba,
Váltságul adta szent fiát!

Karácsonyi képek.

Kiss Elektől.

(Vége.)

IV.

Jót tenni és adakozni el ne feledjetelek.

A szent karácsonest elérkezett. Ragyogó fény csillámlott ki a házak ablakaiból a homályos utcákra. Zöld fenyőágak között csillogó János-bogarakhoz hasonló, számtalan apró lán-goeska ragyogott. Nagyobb és kisebb gyermekek, cselédek, barátok és rokonok vették körül ujjongva a különféle ajándék-tárgyakkal ékesített asztalokat, hízélgéssel s köszönettel árasztva el az őket boldogan szemlélő adományozót.

Ardayné a maga hideg sötét szobájában ült, keblén me-lengetve kisedét. A multakra gondolt, midőn még ifjúságtól s szépségtől ragyogva, udvarlóktól környezve, fényes öltözetben s ékszerekkel lejtett vidáman a termekben; midőn karácsonkor ő is sokféle értékes ajándékokat kapott és adott, midőn a férfiak csodálkozásának s a nők irigységének tárgya volt.

És most!

Az őt környező csöndben férjének lezuhanását, annak so-hajait s halálhörgését vélte hallani. — Gyermekeire gondolt, kik feslettes ruhában, a csikorgó hidegben, künn a piacon fa-gyoskodnak, s az elmenők könnyörületeért esengnek. Eszébe jutott a még ki nem fizetett lakbér, a háziurnak fenyegetése, s bor-zadva gondolt a jövőre. Forró könnyek peregtek le halvány, elso-ványult ábrázatán, s lehullottak a kis Lidyre.

— Nem sokára, — mondá — egészen árvákká leszek gyermekeim, habár a jólelkű orvos gyógyulással biztat, s vér-köpésem megszűnt is. Ismerjük már e vigasztalást! Mikép kö-vethetném utasításait, mely minden megerőtető munkát tilt, s nyugodtságot, erősítő eledeleket, s a meghűléstől való ovatossá-got tanácsol? Oh, szegény gyermekeim, csak ily gyámoltalanul ne kellene titeket hátra hagynom! Ha téged, ártatlan teremtés — s gyöngéden megcsókolá az ölében szunyadó csecsemőt, — árvaházban, fizetéses, szeretetlen ápolónő kezében gondollak, majdnem a szívem hasad meg!

Heves könnyzápor fulasztá el szavait.

Tódor lépett a szobába.

— Oh, anyám, — mondá köszönés után, — itt hideg is, sötét is van!

— Az olaj kiégett a lámpából, — viszonzá az anya szo-morun, — s hogy fakamránk hogyan áll, úgy is tudod!

— Három forintot s két tizest vettünk be ma, — mondá a fiu, — s ha a háziur egyelőre megelégszik két forinttal, a többin veszek olajt, fát és kösznet, hogy az ünnepekben leg-alább meleg szobánk legyen. Vagy várjak, míg Jenny és Andor a ládát hazahozzák s azzal fűtsek be? Persze, hogy Jenny és Andor át lesznek fázva, s jól esnék nekik, ha meleg szobát ta-lálnának.

Az anya beleegyezett, s a fiu elszaladt. De kevés idő múlva visszajött és pedig égő lámpával kezében.

— Oh, anyám, — kezdé az örömtől és meglepetéstől alig tudva lélegzeni, — képzeld csak, a mint leszaladok, házigazdánk jött elém, s oly barátságosan, a mint még soha, így szólt hozzám:

— Jöjj velem fiu, s nézd meg fakamrátokat: az áldás köl-tözött be abba. — Bevezet a kamrába, s ime, ott nagy rakás fa és köszén van, a mennyi még soha sem volt nekünk.

— És mondd meg anyádnak, — szólt tovább a háziur, — hogy a lakbér is már ki van fizetve, és hogy jövőben sem kell arról gondoskodni. — Végre még e kalácsot adá s lámpánkat teletölté olajjal.

Ardayné annyira megilletődött, hogy darab ideig szól ni sem tudott.

Szünet múlva megszólalt.

— Él még az Isten! Lelkem, miért csüggedsz el? Ez bi-zonyosan a jó Lőcsey szeretetteljes műve.

Alig végzé szavait, Lőcsey titkár lépettbe nejével, mind-ketten erősen megrakodva.

— Jó estét, kedves Julia! — szólalt meg a titkár, — bemutatam önnek nőmet; reménylem, jó barátok lesznek. Hallgassa meg, miért nem gondoskodtam önrel eddig! Midőn találkozásunk után haza mentem, gyermekeinket forró-lázban találtam, s most oly aggodalmas heteket kelle átelnünk, hogy semmi egyébbe nem gondolhatánk. Gyermekeinknek még most is a szobában kell maradniuk, különben ők is itt volnának. E csomagban uj és viselt ruhák vannak gyermekei, — emebben felsőöltöny az ön számára, valamint néhány ágybeli és viselő fehérenmü. Néhány ágyruha és madracz utban van. Hogy az

orvos és gyógyszerár is az én gondom leend, magától értetődik. És itt — e szavak közben egy kis pénz-tekerceset nyomott a szegény nő kezébe, — még valami a folyó szükségletekre. Ezen-
tul sem fogunk önről megfélekedezni!

Ardayné még nem birt megindultságától szóhoz jönni, midőn künn a lépcső deszkái kemény lépések alatt nyikorogtak. Nem mult el egy percz, és Farkas és nejének vidám ábrázata mosolygott be az ajtón, kiket három piros-pozsgás gyermek s egy erősen megterhelt szolgáló követett.

— A „kis Jézus“ jön! — kiálta Farkas ur jókedvűen; — és a hol ő megjelen, ott világosságnak kell lenni, nagyon világosnak! Gyujtsátok meg, gyermekek!

Két fiu egy gyertyáscákkal bőven ellátott zöld karácsonfát helyezett az asztalra. Ezalatt Farkasné asszony kirakodott. Láthatóvá lőn azonnal egy nagy kalács, több rendbeli sütemény, alma, dió, sült, egy nagy darab marhahus, különféle zacskók rizsszel, darával, borsóval, lencsével, sóval; egy köteg faggyugyertya, egy korsó olaj, kisebb-nagyobb téli keztyűk és meleg lábbelik. Mindez a karácsonfa körül halmoztatott föl. Végre a derék Farkas a szíve mélyéig meghatott anyának hasonlóképp egy csomó pénzt nyomott kezébe.

— Hanem, — szólt Farkasné asszony, körülnézve, — hol van a másik két gyermek? Tán még most is künn fagyoskodnak a piacon? Nini, édes férjem, látod-e, hisz itt van a mi jó Lőcsey rokonunk, kedves nejével! Mily váratlan találkozás ez ismét! Talán önöket is hasonló cél hozta ide?

— Eltalálta, kedves rokon! — válaszolt Lőcsey megilletődve. — Miután nagybátyántól tegnap oly gazdagon megajándékoztattunk, annak egy részét szűkölködő embertársaink javára fordítottuk. Én régóta ismerem Ardayné asszonyt, és ha van egy szerencsétlenségtől sujtott család, mely megérdemli könyörületünket, úgy e család az!

— Ezt mondta nőm is! — mondá Farkas ur; — már csak a gyermekek miatt is, kik oly szerényen viselik magukat, s oly békével türik nyomoruságukat. Mindjárt azt gondoltuk, hogy ily jó magaviseletű gyermekeknek az anyjuk is derék és jó nő lehet.

— Elhivhatom Jennyt és Andort? — kérde Tódor anyjától.

— No persze! — szólt a némán intő anya helyett Farkas ur — Szaladj fiam, mielőtt a gyertyáscák leégnének a fán.

Tódor az ajtónak rohant, de az ugyanazon pillanatban kinyílt.

— Jönnék már! — kiáltá Tódor örömmel.

Jenny és Andor beléptek, és a váratlan ajándékokra nagy szemeket meresztettek. Jenny hozta a kis ülő-padot, Andor a végeladást hirdető zászlót. Utánuk pedig egy férfit jött, ki a fölfordított lábát, s a benne levő szilva-emberkéket hozá.

Általános csodálkozás.

— A nagybácsi! — kiáltá négy hang egyszerre.

— Ti itt? — szólt a bankár elcsodálkozva, — Micsoda szél hajtott ide össze titeket?

— Adakozunk, mint ön tegnap este! — hangzék derült hangokon. — De, hogy jön ön ide, nagybácsi?

— Igen természetes módon! — felelt az; — Tegnap meggyőződtem, hogy adni nagyobb boldogság, mint venni, azért tehát megtöltém zsebeimet hatosokkal, s mint Farkasné hugom a meleg levest, úgy én is elosztogattam a hatosokat a fiatal sivitő árusok között. Köszönetül majdnem megfojtottak s széttéptek, s nem tudtam előbb szabadulni tőlük, míg zsebeimet mind ki-

forgatva, meg nem győződtek róla, hogy azok már üresek. Utoljára megpillantám e két kis szilvaember-árut, kik szerényen visszahúzódva, mit sem kaptak, ezek tehát fölgerjeszték részvétemet nagyon. Hogy meggyőződjem, valjon igazat beszéltek-e, felszólitám őket, hogy vezessenek lakásukra, és most itt vagyok! Ezelőtt tizenöt évvel, midőn még bankárüzletemet folytatám, egy Arday nevű segédem volt. Egy kicsit könnyelmű, de becsületes és használható egyén volt. Ez lett volna az ön férje, asszonyom?

— Igen, — felelt Ardayné, — férjem többször beszélt önről.

— Mért nem fordult ön hozzám nyomoruságában?

— Nem volt hozzá — bátorságom.

— Értem! — mondá a bankár; — a magam mentségére legyen mondva, oly sokszor megcsaltak már életemben, hogy minden hitemet elvesztém az emberekben, s szívemen jégkéreg képződött. De e jég tegnap éjjel óta elolvadt, azért tehát ezennel segédkezet nyújtok önnek.

Mintán a titkár elmondá a bankárnak az egykor oly szép Julia életének és szenvedéseinek történetét, Áracs újra megszólalt.

— Tudja mit, asszonyom? Kezden ön egy kereskedést fehérnemű, czérna, gyapot, selyem, szalag s egyéb ily czikkekekkel. Ez üzlet, ha belátással és takarékoszággal viszik, mindig eltartja a maga emberét. A boltról s annak felszereléséről majd gondoskodom én. Ugy tekintem önt, mint 19-dik rokonomat. Egy párt a szilva-emberkéek közül magammal viszek emlékül; ezek nélkül alig lettünk volna mindnyájan az ön nyomorának kisegítői. Ti pedig, kedves rokonok, fogadjátok szíves köszönetemet, a miért ily jóra fordítatok a tőlem nyert ajándékot! Reménylem, ez éjjel sem lesz kevésbbé édes álmom, mint a mult éjjel volt.

A szobácska megürült az idegen arcoktól, kiket a hátramaradtak áldáskívánatai kísérték lakukba.

Midőn mindnyájan távoztak, s a szobácska elcsöndesült, s a gyertyák mind leégtek a karácsonfán, Ardayné térdre esett.

— Gyermekek! — mondá, — adjatok hálát Istennek, hogy kiszabadadtott mély inségünkből!

Összetette kezeit ölében alvó kisdede fölött.

A három gyermek letérdelt az anya mellé s imádkozott, kiki úgy, a mint a hálátelt szív ajkára adá a szavakat.

A közeli templom tornyából a harang zugása ünnepiesen csengett végig a csöndes éjszakán, s mintha angyalok éneke zengett volna le hozzá az egekből: „Dicsőség a magasságos mennyekben istennek, a földön béke és az emberekhez jóakarat!“

Egy hercegnő életéből.

Nyírák Lajostól.

A sedani nap, mely a Bonaparték sorsát valószínűleg végkép befejezé, egy az évek folytán csaknem elfeledett nevet ismét a felszínre hozott, mely úgy látszik, hivatva van, újból nagy történelmi szerepet játszani — s o név az Orleans-soké. Igen találóan jelenik meg épen e pillanatban, melyben Frankhonbau a köztársaság és királyság küzd a felsőbbiségért, s az ifjabb Bourbonok nyíltan lengetik zászlójukat, Lajos Fülöp nejének száműzetésben elhalt Mária Amalia királynőnek élettörténete. E mű szerzője — a családnak egy hű szolgálója, ki eleinte Joinville herceg nevelője volt,

s negyven éven át a hercegnő legközelebbi környezetében élt, kit a száműzetésben is követett — megbízott a királynő fiai által, annak életét ecsetelni, mely okból bő anyagot nyert, s e között nevezetesen Mária Amália olasz nyelven irt saját naplóját, melyből sok figyelemre méltó részletet közöl.

Igy ez iromány teljesen alkalmas arra, hogy a legélénkebb érdeklődést felkeltse, mert eltekintve napi történelmi jelentőségétől, lehetővé teszi e mű, hogy egy valóban jámbor és nemes nő életébe pillanthassunk, egy példás nő és anya életébe, ki ép annyira díszére vált volna egy polgári háznak, mint a mennyire erényei által a királyi palotát díszíté, s a számkivetést megdicsőíté. Hogy mily mértékben foglalkoztatja e könyv a közfigyelmet, bizonyítja azon körülmény, hogy alig néhány hét lefolyása alatt, annak harmadik kiadása vált szükségessé.

Mária Amália 1782-ben született, s leánya volt IV-dik Ferdinand nápolyi király s ennek a politikai fondorkodásairól s személyes rossz viszonyairól gonosz hirben álló neje: Mária Karolinának, a szerencsétlen Mária Antoinette nővérének. A király egy műveletlen, vakbuzgó férfi, sőt némileg hülye, — a királynő egy uralkodni vágyó, cselszövő, s azonfelül még erkölcstelen nő. Mikép magyarázható meg, — kérde szerző, — hogy ily romlott udvarnál egy oly tiszta nemes virág sarjadzhatott, milyen Mária Amália volt? Ugy, hogy az anya, daczára rossz tulajdonainak, daczára örökké mérges és türelmetlen jellemének, mely még a zsarnokság legszörnyű rendszabályaitól sem rettent vissza, még sem mulasztott el semmit, mi hét gyermeke, — öt hercegnő s két herceg — nevelésének bármily módon előnyére lehetett. Gyermekei részére a legjobb tanítókat választá, kiket csak találhatott, és sajátkezűleg szerkesztett egy oktatási utasítást a koronaörökös s calabriai herceg számára, ki is azután emez anyai gondosságnak vajmi kevés becsületére vált.

Különös részvétellel őrködött azonban Mária Karolina leányai szelleme és jellemének fejlődésére. Munkáik, játékaik, vallási kötelességeik, egészség tekintetébeni gondozásuk, sőt még öltözködésük legapróbb részleteiről is tudomást szerzett magának, annyira, hogy a francziák királynéja agg korában is benső megindulással szokott anyja szeretetéről szólni, habár annak sok erkölcsi tévedését, s egy némely kegyetlenségét, melyekkel magát korlátlan rajongásában beszennyező — érzékenyen fájlalta is.

Mint határozottan gyenge gyermek, Mária Amáliának hosszabb időn át a szó szoros értelmében gyapotba kellett göngyöltetnie, hogy benne az élet halvány szikrája megővassék: annál gyorsabban, sőt csudálatosan haladt azonban szellemi fejlődése. Már alig két és fél éves korában, még fogatlanul, e nevezetes gyermek már olvasni tudott. Tanítói bámulattal észlelték meglepő felfogását eme testileg oly gyenge kis teremtménynek, s azért nevezte őt nevelőinek egyike: tündérének („fata mia“). Azonban ugy látszik Mária Amália nem volt a királyné kedvencz leánya, és sokkal több előszeretettel ragaszkodott a három évvel idősebb Mária Krisztina hercegnőhöz, ki később Károly Felix, Sardinia királyának neijévé lett, oly annyira, hogy Amália gyakran titkos könnyekbe tört ki, s még huszadik születésnapján is e szavakat jegyzé naplójába: „Valamennyiért mindig nekem kellett bűnhődnöm!”

Mária Karolina csaknem naponkint tudomást szerzett magának gyermekei tanulmányairól. A Nápoly közelében fekvő casertai várban volt egy bizonyos kék szoba; reggelenkiut ebbe

kellett a hercegnőknek megjelenniök, hogy magas műveltségű anyjuknak számot adjanak arról, mit tanultak, mint viselték magukat, s mindig a kis Mária Amália volt az, ki irányában a királyné kevesebb elnézést tanusított, mint többi gyermekei irányában. Ezen zsenge kora óta szokta meg a Tuileriák későbbi urnője az időnek azon rendes beosztását, melyet haláláig nem ejtett figyelmen kívül. Csaknem gyötrelmes pontossággal volt a napnak minden órájára a teendő meghatározva. Munka és üdülés, alvás és étkezésnek már a hét éves hercegnőnél perczre szigoruan meghatározott rendje volt, melytől csakis rendkívüli események téríték el őt.

Időközben Franciaországban kiütött a forradalom; XVI. Lajos és Mária Antoinettenek elődei büneiért a vérpadon kelle bűnhődniök. Képzeltető, hogy ezen események mily rettentő benyomást idéztek elő a sziciziliani udvarnál. Mária Karolina királyné nemcsak nővére volt Mária Terézia lefejezett leányának, de természete szerint erős royalista nő is volt. A mi csak legtávolabbról hasonlított a népmozgalomhoz, iszonyunak látszott előtte. Több mint a legközelebbi rokonokérti gyász, fájdalom az isteni kegyelmességnek szentségtelenítése felett volt, mi a nápolyi királynét, a párisi szerencsétlen hir vételével elfojtott düh és boszrugondolatokkal tölté el.

Gyermekeit maga köré gyűjté, s komor ünnepelességgel közlé velök a rettentő hirt. Büszke arcza könnyekkel volt elárasztva, midőn a hercegeket és hercegnőket a várkapolnába vezeté, hol mindannyian a főoltár lépcsői előtt térdre borultak, hogy a forradalom szánandó áldozataiért imádkozzanak. Amália hercegnő, bár még oly fiatal volt is, e megható jelenetet soha sem tudta elfeledni.

„Ez időtől fogva“ — írja naplójában — „nálam az elfogulatlan gyermekes vidámságnak vége volt.“ Fiatal korához mérve feltűnő komolyság vett rajta erőt, annyira, hogy a nevelők többször szükségesnek vélték ez iránt a királynénál panaszt emelni. A jámbor alázatosság s áldozatkész lemondás, melyekről a hercegnő életének későbbi korában az őt ért sok és keserű próbáltatásokban tanuskodott, jellemezték a gyermek lényét. Már azon korában bámulatra ragadta környezetét önmegtagadása. Ép oly rendkívüli volt munkakedve. Különösen a női munkák oly vonzerővel bírtak Mária Amáliára nézve, hogy azokat mindeu pihenésnek eléje helyezé. Tüzetes jegyzéket vezetett egyes kezeinek eme munkái felett, s a himzések és varrások száma, melyeket évenként készített, egynémely polgárleány szorgalmát is megszégényítheté.

Fájdalom azonban, a politikai események menete csakhamar megszakitá eme megelégedett családi csendes életet. Bonaparte Egyiptomba hajózott. Mária Karolina most eljöttnek találta a pillanatot, melyben a gyűlölt forradalom ellen s Olasz-hon felszabadításaért fegyver ragadtassék. Rövid győzelmi álom! A hirtelenében összeszedett nápolyi csapatok a francia köztársaság serege előtt nem állhattak helyt. Championnet Nápolyra menetele s a francia hadtest közeledtének első hírére a gyenge IV. Ferdinand királynak, — kinek még minden védecszköz rendelkezésére állott, — nem volt sürgősebb teendője a menekülésnél. Mivel sem igazolható sietséggel igyekezett a félénk fejedelem a révben horgonyzó angol és nápolyi hajókra, mialatt nyakra-főre az egész államkincset, a korona ékszereit, s a muzeumok legértékesebb műkincseit becsomagolták s a hajókon biztonságba helyezték.

(Vége köv.)

Egy hét története.

December hó 18-dikán.

A szeretet szárnyai. — Az az örökön égő csipkebokor. — A szeretet és az örökkévalóság, a megváltás és a föltámadás. — A Bessenyei-ünnepély. — Száz évvel ezelőtt. — Az élő-halott. — A magyar testőrség. — Különös isteni gondviselés. — A csábok ölelő karjai közt. — A folyam és a tenger. — A nagy gondolat. — Agis. — Toldy Ferencz szép gondolata. — A költészet teremtménye. — A költészet és a nők. — Illő karácsoni ajándékok. — A cselédképző egylet díjazási ünnepélye. — A nőiparegylet táncvigalma.

Minden keresztyén hajlék felett a megváltás szent angyala terjeszti most ki üdvözítő szárnyát. Férfiak és nők, ifjak és leányok, öregek és gyermekek keresve tekintenek körül örömtől dobogó szívükben, nehogy egyet is kifelejtssenek azok közül, akiket szeretnek, a szeretettel való megemlékezésből; lopva, titokban tervezgetnek és dolgoztatnak, hogy annál kedvesebblegjen a meglepetés, a mit szereznek és annál melegebben nyilatkozzék a s z e r e t e t, az az örökön égő csipkebokra a jó szíveknek, mely egyedül világít az élet sötét éjjeleiben, egyedüli biztató kalauz a viszontagságok sivatag pusztájában, egyedüli igaz vezérlobogó a szerencse szemfényvesztő káprázatában és egyedüli hű virrasztó az örökre elalvó ágyánál. Nincsen is halál a szerető szívek számára; ha minden mulandó is, ez az egy: a szeretet el nem mulhatik, mert ez egy tovább él szeretteink szívében és fenntartja életünket az övéiben, és mert Krisztus csupa szeretet volt, örökön örökké élő Isten ő, és a mily mértékben bírnak az ő szeretetéből, olyan mértékben vagyunk az ő édes gyermekei, és a végett lett a karácson, hogy minden évben újra meg újra krisztusi korunk boldog éveit támadjanak fel szívünkben, azok a boldog gyermek-évek, melyekben olyan tisztán, önzetlenül szeretni tudtunk, miként ő, és olyan nagyon örülni tudtunk e tiszta, önzetlen szeretetnek, miként ő; minden évben egyszer, szent karácson este, hogy egyik karácson estétől a másikig tartsanak.

És a szeretetből lesz a megváltás és a megváltásból lesz a föltámadás, egyes embereknél csakugy, mint egész nemzeteknél. Szeretetünkkel megváltjuk szeretteinket a viszonsszeretet számára, embertársainkat a szomorúságtól, nélkülözéstől és az ezekből folyó gonosz indulatoktól; minél jobban szeretünk, annál jobbakká leszünk magunk is, mások is, így szaporítja a szeretet a jók és igazak számát és így léssen a szeretet egész nemzetek föltámadása a szellemi halál sirjából a dicsőség örökkévalóságára.

Mult vasárnap ültük meg a Bessenyei-ünnepélyt, — nem-e szintén megváltási és feltámadási ünnepély volt ez? Egy ember, és egy egész nemzet: a magyar nemzet megváltási és feltámadási ünnepélye. Ám, olvassák el — szabad, mert ez nem politika, hanem imádság — gróf Lónyay Menyhért és Toldy Ferencz beszédeit, melyeket ez alkalommal tartottak. Száz évvel ezelőtt a magyar nemzet szánandóbb állapotban volt a halottnál: élő halott volt, magyar test — idegen lélekkel; a ki magyarul tudott, az gondolkodni nem tudott, és a ki gondolkodni tudott, az magyarul nem tudott. Az urak büszkeségüket találták benne, hogy szivre-szóra németek vagy francziák voltak, és lenézték, megvetették a népet, az egyetlen osztályt, mely e hazában még magyarul beszélt, és fájdalom — látszólag

indokolva is volt e lenézés és megvetés; mert milyen lehetett az akkori nép ajkán ez a mi édes, zengő-bongó magyar nyelvünk, mikor egész emberöltőkön át egyetlen egy új gondolat-sugár nem esett reá? Szellemileg süketnéma volt, mert nem tudott olvasni, és ha tudott volna is, nem volt mit; éveken át egyetlen egy magyar könyv sem jelent meg, — most, e betűszapora korban, alig bírjuk elképzelni is, milyen élet ez; egy kiszáradt tó, melyből csak az iszap és féreg maradt meg. — Akkor a gondviselés, — az a különös isteni gondviselés, mely évszázadok óta olyan szemmel láthatólag örködik e nemzet felett, különben már százszor is elveszett volna a föld színéről, — eszébe adja Mária Terézia királynőnek, hogy magyar testőrséget állítson fel, oly végre, hogy az elparlagosodott magyar középrendbe is egy kis nagyvilági pallérosodást — már a milyen akkor Bécsben kapható volt — szívrogtasson, és e magyar testőrség egyik tagja Bessenyei György volt, egy műveltségében ép annyira elmaradt, mint külsőleg szép ifju; nem tanult volt semmit, nem is hozott magával semmit egyebet egy őseredeti romlatlan magyar alföldi léleknél, és ez a parlagi ifju, a mint az ezer csábú világvárosban találja magát, nem hogy, mint az rendesen történni szokott, a csábok és gyönyörök áltató hullámaiba vetné magát, hogy mint annyi ezren előtte és utána, rövid idő múlva örökre elveszssen; inkább azon veszi magát észre, hogy ő milyen tanulatlan, tudatlan parlagi lélek, és elkezd tanulni; de — még csak ezután következik a gondviselés szerű. Tehát elkezd tanulni, természetesen először is németül, és minél többet tanul, annál égetőbbé válik tudományszomja; már nem elég neki a német irodalom — silány is volt az akkoriban rettenetesen, — rövid idő alatt megtanul francziául is, olaszul is, és minél fényesebbre tárulnak föl előtte e nagy nemzetek irodalmának menyei kapui, annál kevésbbé tévelyedik el lelke az idegen fény tömkeleges világában, nem lesz sem németté, sem francziává, mint annyi ezreké előtte és utána, hanem miként a folyam csak azért veti magát a tengerbe, hogy minden cseppje új éltető erővel visszazsálljon szülő földjére: ugy ő is; minél magasabba emelkedett föl lelke a nagy nemzetek szellemi aetherébe, annál erősebben kapaszkodott bele abba a kopár, rideg, rögös talajba, a hol született és — olyan paradicsommá alakítani át ez átokverte szülőföldet, mint a milyenben most az ő lelke édeleg, ez a gondolat villant föl egyszerre lelkében; felköltöni a magyar nemzetet tetszhalálából, felköltöni az által, hogy megtisztítván az elásott magyar nyelvet félszázados rozsdájától, képessé tenni azt a nagy nemzetek eszméinek befogadására és visszasugáztatására — oly elhatározás ez, a milyenre csak a legtisztább láng, a határtalan szeretet lángja képes ragadni az ember; ez az elhatározás ragadta meg ezen még csak rövideden ezelőtt parlagi lelket, és megragadta őt akkor, midőn németté lenni volt a magyar urak büszke hivatkozása, és megragadta őt a ledér gyönyörökben uszó Bécs városban, a „szellemek Capuá“-jában, — ez az, a mi csudával határos, gondviselés szerű Bessenyei Györgyben — ime a krisztusi nagy szeretet egy egyszerű embernél, kinek nincsen egyebe a n a g y szeretetnél!

És a szeretet a megváltás; épen most száz éve adta ki Bessenyei György „Agis” című első művét; kevesen olvasták, mert hiszen magyar volt! Egynéhányan azonban mégis csak észrevették rajta, hogy lám, a magyar nyelv magasabb eszmék kifejezésére is alkalmas, olyan eszmékre, a minőkkel eddig csak idegen nemzetek irodalmában találkoztak, és buzdították, hogy csak folytassa munkáját, és ezen közben mások is követték példáját, eleinte kevesen, majd többen, évtizedről-évtizedre egyre többen, egyik irodalmi műfaj a másiknak egyengette az utat, egyik csillag a másikat gyújtotta meg, egyre jobban jobban terjedt a hazai nyelv és költészet fényes ragyogása, miglen betelt vele e hon minden lakójának szíve, lelke és visszahangzott minden tan- és tanácskozási teremből, és — mint Toldy ép olyan szépen mint helyesen mondá — a tette vágyó szíveket is a költészet tüze gyújtotta lángra, így, egy század folyamában lettünk, a mi vagyunk: életerős nemzet, erősek államférfiakban, tudományos főekben, hazaszerető szívekben, és erősek egy szebb jövő reményében, — egy ember krisztusi szeretete által, — ime, a nagy szeretet gyümölcse: egy egész nemzet megváltása, feltámadása.

És — miként ez az ünnepély alkalmával szintén kellő elismerés mellett fölemlített — a magyar hölgyeknek is nagy része van a nemzet feltámadási dicsőségében; mint a világ, megváltó Krisztus, és mint minden szereteti és költői eszme, úgy a magyar költészet első fakadásai az ő szívöktől nyerték a részvét első meleg, mosolygó napsugarát, és az ő tetszésük buzdította és lelkesítette az elszánt kincskeresőket, és aczélozta erejüket, megaranyozta képzeletüket és világított előttük, — oh, ha minden hölgy tudná, hogy midőn az irodalmat pártolja, milyen nagy jót tesz azzal nemcsak magával, hanem a nemzettel is: hogy a pártolás a költőre nézve ugyanaz, a mi a virágnak a napsugár, és a költészet a nemzetre nézve ugyanaz, a mi a természetnek a virág: a tavasz hirdetője, minden nagy és dicsőnek záloga — de tudja ezt most már minden művelt magyar hölgy, és a karácsonfa bizonyosságot is teend róla; az első, mi után a kedves kéz a Jézuska-hozta ajándékok közül nyúl, a könyv, vagy az előfizetés az ő kedves ujságára; ez most becsesebb ő előtt a szép ruhaszövegnél; ennek is megvan a maga ideje, a farsang, de most, Krisztus, a legmagasztosabb költészet születési estőjén! a legméltóbb ajándék: hölgytől férfinak: női kéz munkája, férfitől hölgynek: könyv, lap, a mitől az égi üdv a női szívbe száll.

És ha még egyszer visszagondolunk a Megváltó születésére és a Bessenyei-ünnepélyre, akkor az a két másik ünnepély is, melynek e napokban a fővárosban tanui voltunk, új színben fog feltűnni előttünk. Mult vasárnap délutáni 4 órakor osztotta ki a cselédképző egylet az első díjakat a városház nagy termében, melyet Gyöngyösy főpolgármester ur elismerésre méltó szíves készséggel engedett át e nemes célra. A nagy terem egészen megtelt és a díszes közönség legnagyobb része hölgyekből állt. Az ünnepélyt Királyi Pál, e jeles emberbarát, szép alkalmi beszéddel nyitotta meg; azután az egylet fáradhatlan buzgalma elnöke: Glatz Antalné urnő szép beszéde következett, melyben különösen kiemelte, hogy mennyire jó hatással van a cseléd erkölcsi érzésére és ennek folytán mennyire fokozódik benne a hűség, becsület és munkakedv, ha a családtagok részéről szeretettel találkozik. Azután következett a díjosztás, hat cseléd részesült érdemdíjban, egy-egy 25 frtról szóló takarékpénztári könyvecske volt ez; nem sok sem a díj, sem a díjazottak száma, de — milyen volt a Megváltó első karácson ünnepé és Bessenyei első föllépésének eredménye? Ezt

az egyletet is krisztusi tiszta szeretet hozta létre, és megváltóilag szent a cél, melyet magának kitűzött: óvni a szegény magukra hagyott cselédek a testi és lelki romlástól; — most még nagyon kevés az, a mit az egylet felmutathat, ámde azért a milyen bizonyos, hogy a krisztusi hit soha ki nem veszhet az emeberség szívéből, oly bizonyos az is, hogy ez a megváltói eszme sem halhat ki többé végkép e hazában; elszunynyadhat egy időre, de mindannyiszor új életre fog kelni és egyre több szívet meghódítani, miglen a cselédek lelki üdvösségéről is gondoskodva lesz, és akkor — meglehet, hogy mint Bessenyeit, száz év múlva, dicsőíteni fogják azon keveseket, a kik hő szerető lélekkel először hirdették a szép eszmét és fáradoztak és áldoztak és szenvedtek érte krisztusi szenvedéseket.

A másik — szintén ilyenmő egylet: a női iparegylet; még most ez is csak a küzdés és bajoskodás napjait éli, a mindennapi önfenntartás gondjai emésztik erejét, mult kedden tánczigalmat rendezett az egylet javára, szép közönség volt jelen, de a rossz idő sokakat visszatartoztatott a megjelenéstől, és e szerint a pénztárnak aligha valami haszna lesz belőle; se baj; ha a gyermek egyszer-egyszer el is bukik, Isten segítségével azért nagyra fog nőni és akkor nyugvó porait is áldani fogják azoknak, a kik időt és egészséget nem kimélve, bajt és gondot raktak szívére, csak hogy a szegény nőknek becsületes keresetforrásokat nyissanak. Ez is egyike azon eszméknek, a melyekért halált szenvedett az, kinek születését e héten az összes polgárosodott világ idvezítőül ünnepli.

Boldog karácson-ünnepet! — i — r.

Budapesti hírvivő.

*(Az udvarról.) Mostmár végleg el van határozva, hogy az udvar a telet Magyarországon tölti, és csak kevéssel a világkiállítás megnyitása előtt tér vissza Bécsbe, illetőleg Reichenaubába megy. Néhai Zsófia főhercegnőért félgyászban levén az udvar, bálók és estélyek ném fognak tartatni, ellenben néhány cerele és dísz-ebéd lesz. — A karácsoni és újév ünnepeket a királyi család Gödöllőn fogja tölteni és csak január 2-dikán költözik be Budára. Ő felségével Bécsből legközelebb Rudolf koronaherceg is le fog jönni udvarmestere és udvartartása kíséretében. — Királyné ő felsége mult hétfőn udvari hölgye, Festetics grófnő kíséretében meglátogatta Kugler Henrik ur udvari czukrászatát, és ott személyesen több vásárlást és megrendelést tett a karácsonfa számára. Ez volt az első alkalom, hogy királyné ő felsége Pesten egy boltot meglátogatott.

*(Jótekonyság.) A király a pesti nőképzőegylet által iskolájának javára rendezendő tombolajátékhöz 150 forintot, királyné ő felsége pedig a kolozsvári árvaház részére 500 forintot méltóztattak saját magánpénztáraikból adományozni. — A király a hozzá legközelebb pénzsegélyért folyamodott szülőkörök érdemesbjei részére 200 forintot, a királyné pedig a szatmármegyei Vitka hely. hitv. egyházközségnek temploma felépíthetése céljából 100 forintnyi segélyt adományozott. — Glatz Adolf, 1848-as tűzérőrnagy, ki önzetlen hazafiasságának és a közügyek iránti érdekeltségének már több ízben kitűnő jeleit adta, közelebből az által tette magát honvédtársai között még becsesebbé, hogy a honvédmeház felépítési tőkéjéhez 100 forintot, a honvédmeház felszereléséhez pedig 200 forintot gyűjtött. — Egerben néhány év óta a tél elején egy irgalmas apácza ruhákat, élelmi- és gyógyszereket szokott osztogatni a városi szegényeknek és betegeknek egy távol lakó

ismeretlen nő ajándokából; ez az ismeretlen nő pedig az Amerikában élő Fejérváry Miklósné született Kárász Róza nevű asszony, ki e célra évenként 400 forintot küld az irgalmas nővérekhez, sőt ennek nyolcezer forintnyi tőkéjét is alapítványlevélben biztosítja. — Gróf Pálffy János pozsonymegyei főispán 1500 forintnyi alapítványt tett a végett, hogy a megyei börtönök protestáns fegyenczei rendes hitoktatásban részesüljenek. — A pesti népszínház javára a „Buda-pesti csolnakegylet” közgyűlése 50 forintot szavazott meg. — Bárány Eötvös szobrára eddigelé 37,495 frt 76 kr, bankjegyekben s 678 frt 82 kr, különféle ércpénzekben gyűlt be a földhitelintézethez. Az összeg elég arra, hogy a szobor-bizottság máris némi előleges lépéseket tegyen a valószínűsítés célja felé. — Becker Károly derék pesti polgár, mult szombaton Szerdahelyi Kálmán sir-emlékére 186 forintot gyűjtött. — A mindenben kitűnő Nádas testvérek Pécsen, béréseik gyermekei számára pusztájukon iskolaházat alapítottak, tanítói állomással együtt. A tanító fizetése világítás és fűtés mellett 400 forintba kerül. — A kolozsvári árvaház folyó hó 15-dikén nyitott meg ünnepélyesen diszes közönség jelenlétében, báró Bornemisza Ignác né, az árvaházi bizottmány fáradhatlan és buzgó elnöke által. A báróné szép megnyitó beszéde után bemutatta az intézet árváit; összesen 8-an voltak, mert két távolabbi helyről való még nem érkezett meg.

*(A buda-pesti Fröbel-nőegylet) által mult pénteken rendezett zeneestély igen szépen sikerült. A vigadó diszterme egészen megtelt válogatott közönséggel. A páholyok is el voltak foglalva. A terem hátsó oldalán hosszú sorban elhelyezett tombolaasztalokhoz esti nyolcz órakor alig lehetett férni, oly nagy volt körülöttük a tolongó sokaság; ez asztaloknál szép kis adószedők működtek, a jótékony cél javára sorsjegyeket árulva. Minden asztal közepén üvegmedenczében voltak a sorsszámok s az asztalon a titokszerűen becsomagolt nyereménytárgyak, miket a nyerő számok tulajdonosai azonnal átvettek. A közönség az erőteljes katonai zenekar hangjai mellett vidám társalgásban hosszan és jól mulatott a teremben.

*(A „Liszt-egylet”) vasárnap, deczember 29-dikén a belvárosi plébánia-lakon délelőtti 11 órakor matinée-t tart. Műsora ez: Schuberttől, Isten a természetben, Esti szellő, Tünde; Schuberttől Vizár; Mendelssohntól: Sulejka; Orczy Bódogtól: Üdvözlégy; Lisztől: Aratók dala; Wagner Richardtól: Főnád. Jegyek Rózsavölgyinél és Táboraskynál kaphatók.

*(A pesti szegény gyermekkórház-egylet,) a karácsoni és ujévi szent ünnepek alkalmából felkéri a jótékony egyleteket gyámolító nemes szívű emberbarátokat, hogy a kórházban fölállítandó karácsonfára adakozzanak. Pénzbeli kegyes adakozások átvételével az egylet pénztárnoka: Czanyuga József, (Pest, nemzeti muzeum földszint 13. sz.) természetbeli adományok kézhezvételével pedig az intézet gazdasági felügyelője: Merényi Ferenczné (Pest, ősz utca 2. sz. az emeleten) bizattak meg.

*(Hauser Natália) kisasszony, kinek zongorajátékát a fővárosi hangverseny-látogató közönségnek már több ízben volt alkalma hallani, most tért vissza Pestre külföldi körutjából. A kisasszony Mehádián, Belgrádon, Galatzon, Bukarestben, és visszatérve Aradon, fényes sikerrel hangversenyzett. A jövőben Pesten is fog rendezni egy hangversenyt és azután további kiképzésre Bécsbe, Párisba megy.

*(A kopogó szellemek) bekopogtak a belügyminiszternél is. Vagyis báró Vay Ödön (a koronaőr fia,) mint a pesti

spiritista-egylet elnöke, ez egylet alapszabályainak jóváhagyását kérte. Ez egylet célja: a spiritualisztikus jelenségek, tünemények kutatása, vizsgálása stb. által bebizonyítani az emberi lélek egyéni fennmaradását a halál után is. E cél elérésére szolgálnak a szellemek közleményei. Az egylet minden hó 2-dik és 4-dik vasárnapján délután 4 órakor tart titkos ülést az Árpád-utca 5-dik számú ház első emeletén, kivéve a két forró nyári hónapot, mert akkor a szellemekkel társalgó spiritisták is szeretik a fürdőt, mint más halandó. A belügyminiszter, mielőtt e rajongó felekezet alapszabályait megerősítette volna, pár józan kérdést intézett hozzájuk.

*(Az orvostanhallgatók) báljukat január 22-dikén a vigadó nagy termében tartják. Bálanyául: gróf Teleki Sándor-nét, bálorvosul: Dr Kovács Sebestyén Endrét nyerte meg a bál-bizottság. — A technikus bál január 25-dikén fog a vigadó termeiben megtartatni. Bálanyául: gróf Karácsonyi Guidóné nyeretett meg.

*(A florenczi négyes-társaság) megtartotta a mult számban említett három, azaz egy Mozart-, egy Beethoven- és egy Schumann-estét, mindenikben kizárólag azon egy mester műveit adván elő, és talán épen ez volt oka, hogy ez esték kevésbbé látogatottak voltak. Hiába, a közönség még a zeneélvezetben is szereti a változatosságot. A négyes-társulat kitűnő játéka végre sokkal ismertebb már a fővárosban, semhogy tüzetesebben szólnunk kellene.

*(Érdekes zeneestély) volt vasárnap este hét órakor megint a „Hungaria” disztermében. A Rózsavölgyi-féle czélgfőnökei: Dunckl és társa adták meghívott vendégeiknek. A műsor ez volt: Schumann négy darab „Märchenerzählung”-ja, előadták Koch klarinéten, Sabathiel violán s Deutsch Vili zongorán; Brahms változatai Schumann egy témája fölött, zongorázták a Thern-testvérek; Mihalovich Ödön két dala (Der schwere Abend, Nachtreise,) éneklé Láng Fülöp; Volkmann változatai Händel egy témája fölött, zongorázta Rubinstein József; s Lachner egy nagyobb műve, játszák a florenczi vonós-négyes társaság. Diszes és nagyszámu társaság volt együtt, mely igen örömet hallgatta az érdekes előadásokat.

*(„Shakspeare jellemképei”) czimű kétkötetes munkára hirdet előfizetést Sz. Brankovics György honvéd hadnagy. Az első kötet Shakspeare és művei általános jellemzésén kívül Coriolán, lady Macbeth, Shylock, III. Rikárd, Portia, Lear király és Edgar jellemképeit; a második pedig, a nagy költő rövid életrajzán kívül, Othello, Falstaff, Jágó, Macbeth, Desdemona, Julia és Cordélia alakjait fogja adni, Jameson, Mezière, Ulrici, Fischer, Schlegel és Rötcher művei után dolgozva. A munka első kötete február, a második pedig május elsején jelenik meg. Előfizetési ára a két kötetnek 3 frt, egyre külön 1 frt 50 kr. Az összegek január 15-dikéig (magyar utca 4. sz. a.) küldendők, a szerzőhöz, ki e művének tiszta jövedelmét a népszínházra ajánlá föl.

*(Öngyilkosság.) Az alig 20 éves Strobentz Alajos egy jeles tehetségű fiatal ember, ki atyja gyári üzletében annak jobb keze s a gyár éltető lelke volt, mult kedden este kevéssel hat óra után a gyár irodájában egy hatesövű revolverrel sziven lötte magát, s a feltétlen halálos sérülés folytán kevés percz múlva meghalt. Az öngyilkosnál talált levélből kétségtelenül kitűnik, hogy Strobentz amerikai párbajnak esett áldozatul. A levélnek erre vonatkozó része a következő. „Amerikai párbaj áldozata vagyok. Két hosszú héten keresztül tudtam, mely napon, sőt azt is, mely órában fogom lelkemet kilehelni. De én

mégis örömmel teszem, mivel életemet oly valakiért áldozom, kit mindig többre becsültem, mint életemet, s a kit egy alávaló ember halálosan megsértett. Eljövend majd egykor az óra, melyben ő is súlyosan fog bűnhődni azért, mit rajtam elkövetett; oly lelkiismereti furdalások fogják őt gyötörni, mikhez képest a kinpadravonás gyönyör! A szánandó öngyilkoson környezete semmi feltűnőt sem észlelt, csak az utóbbi napokban volt kissé szórakozott s teendőjét nem a szokott kedvvel teljesíté.

* * (A kolera állásáról) a fővárosban kellő tájékozást nyújthatnak a következő hivatalos adatok: Pesten mult szerdán — mert csak ez napig terjednek a hivatalos tudósítások — megbetegedett 13; az összes betegségi létszám pedig az nap volt 181; ebből meggyógyult 8, további ápolás alatt maradt 166, meghalt 7. — Budán mult kedden újabb eset merült fel: 2; az összes betegségi létszám pedig az nap volt 42, ebből meggyógyult 6, további gyógykezelés alatt maradt 36, meghalt: egy sem, és így Isten segítségével, a jövő héten talán már a járvány végleges megszűntének hírével fogjuk megörvendeztetni olvasóinkat.

* * (Színház.) „Hamlet“ mult keddi előadásában mutatá be magát Boór Etelka kisasszony, a stuttgarti színház első tánczosnője, ki színpadunkon már tíz éves korában sok tapsot kapott. Most a „tavasz ünnepén“ egy „pas des deux“-t tánczolt és sok tapsban, kihívásban részesült. Szépen nőtt, szép arczu, fiatal leány, fekete szemmel és hajjal, egyszerű kellemmel. Az első bemutatás nyugtalansága daczára is láthattuk, hogy jól képzett, kellemes mozgásu, hajlékony ballettánczosnő, kinek rhytmikus lejtése, kerekded forgása és könnyű szökései vannak. A taps után ítélve, melyet kapott, a közönség szívesen látná más alkalommal is. — Az opera czimszerepét Odry igen melegen sok kifejezéssel énekelte. Pauliné asszony (Ophelia) a téboly-jelenetben újra sok tetszéssel találkozott. A királyné szerepében Kvassayné asszonyt úgy éneke, mint játékaért kell megdicsérnünk. — Hajós Zsigmond jeles énekesünknek a nemzeti színház igazgatósága 125,000 forintot ajánlott 10 évre, és pedig úgy, hogy első évben kilencz ezer forintot, — jelenlegi évi dija 7000 forint — minden következőben a hatodikig: ezer-ezer forinttal többet, a hatodikon tul négy évig pedig évenként 14,000 forintot kapna. Hajós hajlandó volna a szerződést elfogadni, miután azonban mult tavasszal a lipcei színházhoz szerződött, még azt is kívánja, hogy az igazgatóság a lipcei szerződés kötbérért a 6 ezer forintot is az igazgatóság fizetné ki; az igazgatóság azonban ennek csak felét, három ezer forintot ajánlkozott volna elvállalni. És e szerint nem valószínűtlen, hogy a jeles énekes a jövő tavasszal a lipceieket fogja gyönyörködtetni énekével, habár remélhetőleg csak rövid ideig. — Miklósy színházában mult hétfőn műkedvelői előadás volt az Eötvös-szobor javára. Előadatott Szigligeti „Kinizsi“ című régibb színműve; fájdalom, azonban a színház, nyilván az esős idő miatt, csak félig telt meg, s a buzgó műkedvelők játékát, kik már tavaly a Petőfi-szobor javára is rendeztek ily előadást, ezuttal csak is a jóakarát jutalmazta meg buzgóságukért. Legjobbzan tetszettek Molnár Viktoria, Dobocsávi Róza kisasszonyok, s Péterfi József ur.

* * (Vegyesek.) A mult vasárnapi akadémiai ülés után két órakor lakomát ültek a „Hungária“ termeiben. Az akadémia tagjai közül aránylag kevesen jelentek meg, mert a meghívók későn érkeztek az illetőkhöz. Első poharat Haynald emelt a szeretett uralkodó-párra, nyelvünk e legkiválóbb pártolói. Beszédét a társaság a tárgynak megfelelő tisztelettel állva hallgatta végig. Ormós Zsigmond az öreg

Toldyt, Toldy Lónyay grófot köszöntötte fel. — Richter János a harmadik nagy hangverseny jóvedelmét egészen a zenekar tagjainak adta át. — A képzőművészeti társulat tagjai ez idén igen szép műlapot kapnak: Murillo „Máriáját a hittérítőkkal“, az Eszterházy-képtár e gyöngyét, a londoni Ballin nagy aczélmetszetében. — A magyar magán-tisztviselők januárban tartják közgyűlésüket. — Horvát banná állítólag jó forrásból meritett értesülés szerint Mollináry tábornok és zágrábi főparancsnok fogna kineveztetni. — Kohányi Sámuel, e derék emberbarát ismét egy újabb vers- és dalgyűjteménnyel készül meglepni a kisedővőket és néptanítókat. — Honvédelmi miniszterre Szende Béla, eddigi miniszteri tanácsos neveztetett ki. Mult szerdán tette le az esküt ő felsége kezébe. — Az Athenaeum kiadásában „Keletázsiai utazás“ című mű jelent meg Bernáth Gézától, b. Orczy Bélának ajánlva. Egyelőre — mert még nem olvastuk el — annyit mondhatunk róla, hogy diszesen van kiállitva. — Rózsa Sándor viselt dolgai most vannak tárgyalás alatt a szegedi törvényszéken. Eddig ne egy venrablási és egy gyilkossági esetét allapította meg a törvényszék, pedig még csak az 1852-dik évig jutott! Rózsa S. a bíróság előtt még nagyra van vele, hogy ő ezeket dolgokat mind véghez vitte. — „Írói és művészi kör“ van alakulóban Pesten. Rég érzett szükségét pótolna a szellemi munkások ilyen találkozási helye, és azért ohajtandó, hogy valahára létre is jöjjön. — A farsang alatt pár jelmezes lovagjátékot akarnak adni a magyar falkavadászok és lovas-delnők, királyné ő felsége tiszteletére. Az eszme gróf Eszterházy Miklóstól ered. Az előadások a nemzeti lovardában lennének, mely karzatokkal láttatnék el, s ekkor 14—15 száz nézőt fogadna be. Minden-esetre érdekes változékonyságot hozna ez a tánczvigalmak hoszszu sorozata közé.

* * (Rózsás napló.) Nyilassy Ferencz, pesti fiatal ügyvéd, eljegyzé Való Matild kisasszonyt, egy nógrádi földbirtokos szép leányát. — Erődi Béla, jeles fiatal írónk, e napokban jegyezte el magának Tettau József, derék pesti polgár bájos és művelt leányát: Tettau Irma kisasszonyt. — Saárdi gróf Somssich József e hó 14-dikén tartotta esküvőjét Kadarkuton Saárdi gróf Somssich Paula kisasszonynyal, néhai Saárdi gróf Somssich János bájos leányával.

* * (Halálozások.) Madarassy Pál miniszteri tanácsos anyja: Weisz Francziska asszony e hó 12-dikén 70 éves korában Budán elhunyt. — Özevgy Holényi Ferencznő, született Simor Erzsébet, Simor János herczegprimás nővére e hó 10-dikén tüdőszélhűdés következtében elhunyt Sz.-Fejérvárott. — Dr. Glück Ignác ismert pesti orvos neje, e hó 13-dikán, élete 22-dik évében több havi szenvedés után elhunyt. — Desseffy János, királyi táblai bíró, széles körben ismert derék férfiú, mult pénteken éjjel a járvány áldozataul esett, 56 éves korában. — Fejérmegyei Velenczén a szabadságharcz egyik részese, ehrenbrücki Driquet Péter, volt honvéd alezredes halt meg e hó 14-dikén, 54 éves korában. — Hantho Lajos királyi igazgató s főreáltanodai rendes tanár kedves neje: született Whitnall Harriet asszony 39 éves korában e hó 9-dikén meghalt. E derék nő angol származásu volt s atyja egykor a lánczhid építéséhez jött hazánkba. Leánya itt teljesen megmagyarosodott, alaposan ismerte és szerette irodalmunkat, s a legműveltebb és legszelidebb kedélyű hölgyek egyike volt. Három kiskoru gyermeke maradt: két fiú s egy leány. — Tisza-Ujlakon, hol már mintegy 3 hete megszűnt dühöngeni a kolera, folyó hó 8-dikán tiszt. Varga

János ref. lelkészt, 11-dikén pedig a tanítót: Beregszászi Áront ragadta el, ez utóbbit oly hirtelen, hogy midőn az említett nap estvénjén temetésről haza ment, még semmi baja sem volt, vacsorált, lefeküdt s pár óra múlva már halva volt. — Tápio-Szelén Benedicty Gyuláné, született Viczián Ottília asszony, e hó 17-dikén élte delén, 34 éves korában rövid 10 napi szenvedés után elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház

Deczember 14-dikén: „Ernani“, Verdi operája. — Deczember 15-dikén: „A csikós“, Szigligeti népszínműve. — Deczember 16-dikén: „A fősvény“, Molière vigjátéka. — Deczember 17-dikén: „Hamlet“, Thomas Amboise operája. — Deczember 18-dikén: „A fősvény“, Molière vigjátéka. — Deczember 19-dikén: „A tévedt nő“, Giare operája. — Deczember 20-dikén: „A tündér ujjak“, Scribe színműve.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: asztalterítők, függönyök stb. körüli himzés rajza, tarka vagy vastag himzéssel dolgozandó.

A 2-dik szám: zsinórzási munka gyermekruhákra.

A 3-dik szám: cipőkre, táskákra, számolyokra stb. való tarka keresztöltésű himzés rajza, tetszés szerinti tarka berlini pamuttal himzendő.

A 4-dik szám: felső gallér mintája, guipüre zsinórokkal dolgozandó.

Az 5-dik szám: kis nyakkendő végébe való cifrázat.

A 6-dik szám: finom fehérneműekre való szélesebb himzés, zsinórkákkal dolgozandó.

A 7-dik szám: A és O betűk.

A 8-dik szám: apró virág, himzések kitöltésére.

A 9-dik szám: K és T betűk, asztalneműekre himzendő.

A 10-dik szám: kis virág, főkötőkre stb.

A 11-dik szám: asztalterítő körüli himzés rajza.

A 12-dik szám: T és K betűk.

A 13-dik szám: T és C betű.

A 14-dik szám: kis virág fehérneműekre.

A 15-dik szám: felső gallér himzsmintája, fehér mollelcliron dolgozandó.

A 16-dik szám: himzett szél fehérneműekre.

A 17-dik szám: felöltők, ruhák sarkába való zsinórzási minta.

A 18-dik szám: szintén zsinórzási minta nagy és kis ruhaneműekre.

A 19-dik szám: kis virág fehér vagy tarka himzésekhez.

A 20-dik szám: asztal- vagy ágyterítő körüli himzés rajza, sötét posztóra élénkebb színű selyemzsinórral varrandó ki, A kis keresztekhez vastag sodrott selymet kell venni.

A 21-dik szám: kis felsőgallér sarkába való himzés rajza.

A 22-dik szám: A és O betűk.

A 23-dik szám: függönyök vagy ágyterítők körüli rajz.

A 24-dik szám: kis virág rajza.

A 25-dik szám: kilencz ágú korona rajza.

A 26-dik szám: Z és L betűk.

A 27-dik szám: A és L betűk.

A 28-dik szám: himzett szél rajza.

A 29-dik szám: felső gallér mintája.

A 30-dik szám: M betű.

A 31-dik szám: kis himzett szélre való rajz.

A 32-dik szám: ugyanaz.

A 33-dik szám: E és K betűk.

A 34-dik szám: Paulina név zsebkendőkre. És végre

A 35-dik szám: A és O betűk cifrázattal.

Számrejtvény.

Warga Mariskától.

1. 2. 3. Kezünket ez erősen tartja,
4. 5. 6. Ez volt Krisztus földi atyja,
2. 3. 10. Ennek az ég van szívében
5. 4. 3. Nagy ur ez, szolgák körében.
6. 4. 3. Van itt bőven ősz- s tavasszal
3. 4. 1. Veresen látja tál és asztal,
2. 3. 5. Szép, ha lelkes, művelt, szende,
6. 7. 3. Irott szónak ez a rendje.
1. 2. 3. Ezt tesz az alföldi kocsijárá
1. 4. 3. Ez meg a magyar tanulás ára,
3. 4. 5. 6. Fal mégis átláthatni rajta
9. 7. 8. 4. 6. Sok falusi lány most ezt ohajtja,
9. 4. 8. 1. Farsangon dicsekszik véle a ház asszonya
1. 7. 9. 10. A nyelvéről azt tartják, hogy borotva,
6. 7. 6. 4. 3. Oh beh jó ez, pedig disznóság
1. 7. 6. 8. 3. Nem szereti, kinek a lány ilyet ad,
9. 4. 5. 4. 8. Nagyon kedves, sültve legkivált.
9. 10. Rendes sorsa sok haszonért, tűzhalál.
- 1—10. Zöld erdőben születettél,
- Sokak öröme lettél
- Vajha ez a boldog óra
- Boldog év szüléje volna.

Megfejtési határidő: 1873-diki januárból 19-dike

A f. é. 46-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Cserhalom! a te tetőd diadalmak dicső tetője!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Seitz Jutta, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, F. Mariska, Fanny, Szmodics Gizella és Ilma, Faller Kaszap Róza, Kalla Mihályné Miksa Gy. Lipótné, Moesz Géza, Zloczky Seregély Irma, Szabados Jenő, Barányi Aranka, Korbuly Fanny és Anna, Oszlányi Mari, Ularik Begovcevic Vilma, Guba Celli, Csikós Anna, Bocsor Apollónia, Glucsák Rezsóné, Szobovits Katinka és Janka, Fischer Károlyné, Bozváry Viktória, Bárándy Gizella, Kiss Antónia.

A 47-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Boros Gyuláné, Kiss Lőrinczné, Benyáts Matild, Fesztóry Katalin, Glucsák Rezsóné, Szobovits Katinka és Jenka, Bozváry Viktória, Bárándy Gizella, Kiss Antónia, Faller Kaszap Róza, Augusztich Reesch Luiza, Dzsinih Pencz Mária, Felvinczy Mariska, Kovács Sebestyén Ilona, Mansz-barth Móczer Emma.

Tartalom.

A nők tanulási és tanítási szabadsága. — Minek kérkedni, Udvardy Gézától. — Családi jelenet, Lauka Gusztávtól. — Karácson éjszakáján, Kerekes Sámuelről. — Karácsonyi képek, Kiss Elektől. — Egy hercegnő életéből, Nyirák Lajostól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Női munkák mintalapja és az „Aethanaenm“ előfizetési felhívása.

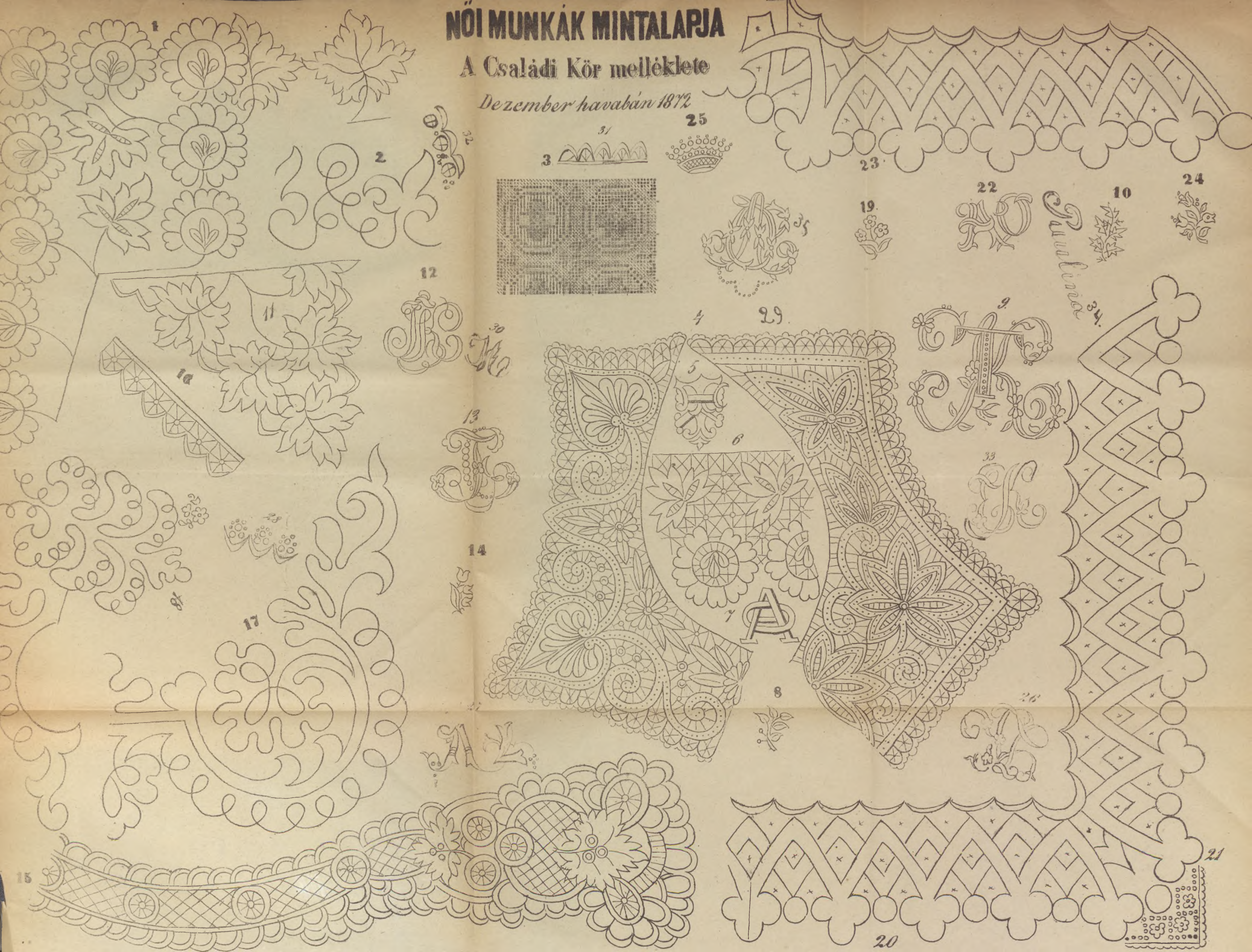
Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

Dezember havában 1872

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért
15 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
bástya utca 24-dik szám alatt,
Füzesim.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

52. SZ.
Decsemb. 29-kén.
1872.

Havonkinti színezett divat-
képpel,
minden szükséges himzetrájjal.
Évenként két történelmi műlap és
tizenkét kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettséget
foglal magában a lap irányában.

Sylvester estéjén.

— Egy ügyvéd naplójából. —

Csukási Józseftől.

Nem mai gyerek vagyok. Már megettem kenyérem javát; s borongó esthomály, mely nesztelenül szobámra ereszkedik, s melylyel a kandalló halvány tűzvilága kergetősdit játszik a falon, önkéntelenül oda csal a velem együtt megvénült karosszékbe, és eszembe juttatja, hogy mire a reggeli nap föltetszik, a néhai évek száma egygyel ismét szaporodott.

Sylvester estéje. Elöttem fekszik a „napló“, melybe az ügyvédek tárgyalásaik napjait szokták jegyezni. Önök nem is gondolják, mennyi regény, tragoedia csontváza rejlik egy ilyen naplóban. Egyetlen szó, jel vagy név láttára sokszor meglevednek előttem az egyének, kiknek szívében egy-egy jogi kérdés talán felejthetetlen sebeket ütött. Ime mennyi mindenféle egy lappon! Örökségi- és váltóügyek, halasztási kérvények, foglalások, árverelések sat. Nem oly száraz az ügyvédi pálya, mint sokan gondolják, csak hogy persze nem szabad hiányozni róla a nemesen érző szív zománczának.

A napokban egy szegény paraszt anyóka volt nálam. Ősz, csontig összetört alak, láttára sajtószerű érzés futotta végig egész lényemet. Siránczó hangon panaszkodott előttem, hogy a harangozó és még néhányan boszorkánynak csufolják. Valószínűleg vörös-eres szemei, és idegenszerű tekintete hozhatták őt e hirbe. Be akarta az illetőket perelni, s midőn vigasztaló szándékkal mondtam, hogy sohse vegye föl azt annyira, s hogy e miatt nem lehet keresetet indítani, láttam rajta, hogy hite a hazai igazságszolgáltatásban mélyen megrendült.

De lássuk a naplót. Január másodika és a nai nap saját-szerűen fájdalmas érzést költöttek föl bennem. Mind a kettő ár-

verelési határnap. Az előbbin egy igénytelen kis falusi házat, az utóbbin egy tekintélyes nemesi birtokot voltam kénytelen dobra veretni.

Még ma is látom a szomoruan elcsigázott aggot, nagy, kopasz tarkójával, kevés ősz haját hátul tekintélyes külsejű fésű tartotta össze. Komoly, határozott vonásai, melyek sok nélkülözés és nehéz gondokról tanuskodtak, tiszteletteljes külsőt kölcsönöztek neki; ez ajálatos benyomásra azonban a szegényes ruházat zavarólag hatott. Hitestársra, ki vele a házi terheket megosztá, már a föld alatt pihen; gyermekei nem voltak, s a gazdaság napról-napra fogyott és ziláltabb alakot öltött. Oh, bizonyára a gondviselés csak jól cselekednék, ha egyszerre venne magához oly hitestársakat, kik megszokták egymás oldalán nézni, az idő hogy lejár. Két egymásba nőtt fa ők, kik kölcsönösen védik egymást a szél és vihar ellen, s ha földre hajtja az egyik koronáját, a másik lombsátora sem zöldel sokáig. A mi öregünk is ily magányos, redves fa volt; a kölcsönvett pénz kamatait nem mindig tudta pontosan fizetni. Így állott ott, várva, hogy kerül idegen kézre mindaz, a mi összesen és egyenként ugy bele nőttek lelkébe, mint a szín a virágba.

Lassankint, egymásután megérkeztek az árverelők is, a szegény öreg egy sarokba huzódott, szünetlenül az ajtóra szegezve szemeit, mintha segítségre, mentő deszkaszálra várna; az emberek jöttek-mentek; végre ismét föltáruult az ajtó, s egy kissé éltes, de előkelően öltözött nő lépett a szobába. E nő kezében volt a szegény öreg sorsa. Ő rendelte el az árverelést.

A megtört agg elszorult szívvel közeledett hozzá:

— Nagyságos asszonyom, szépen kérem, ne dobjon az utczára házamból. Mig behunyom szemeimet, engedjen itt laknom, hol apám, és öregapám lakott. Az Isten irgalmára kérem, könyörüljön ősz fejemen.

— Megmondtam elég sokszor, hogy ez lesz a vége! — viszonzá a megszólított, hideg kiejtéssel. — De szavaimnak nem akart hitelt adni. Most már nem segíthetek. Ugy is két hétig vártam a kamatra, tovább nem várhatok. Abból élek.

— Lefizetem emberségesen tartozásomat a kamattal együtt, csak időt kérek, — esengett az öreg — így sem maradtam volna hátralékba, ha kis termésemet a jég el nem gyalázza. Nagyságos asszonyom, ne szégyenítse szegény ősz fejemet! Lehetetlen így elhagynom e tűzhelyet, s meghalni sem tudok nyugodtan másutt, csak itt. Az én életem úgy sem tarthat már soká. Az Isten irgalmára kérem, ne ütse meg a dobát!

— Nem tehetem. Az ujra költséggel járna — volt a rideg, érzéstelen válasz.

Az öreg fölsohajtott. Földre sötött szemekkel visszavánszorgott a szoba sarkába, maga elé málázott, és midőn az ablak alatt a dob megperdült, fölugrott, kopasz, redős homlokát sötét pir borítá el, kirohan az ajtón, s kétségbeesett hangon fölkiáltott:

— Ne vegyék el tűzhelyemet, hagyjanak itt meghalnom!

És a szolgabíró intésére elvezették a szerencsétlent; azután nyugodtabb lett, s csak néha-néha zokogott föl fájdalmasan.

Igy áll naplómban e kép. Folytatása bizonyynyal föl van jegyezve a Mindenható naplójában. . . .

Ma szintén megható jelenetnek voltam tanuja. Árverelőikkel telt meg az uri lak diszesen berendezett elfogadó terme. Gazdag bérlők, ügynökök, bankárok foglaltak helyet, apróbb csoportokban halk beszélgetésbe mélyedve. Undorító cselszövényes játék foly itt le egy óra alatt. A venni kívánók és kirendelt ügynökök minden uton-módon egyezkednek, hogy egymásra ne árvereljenek; míg a hitelezők az ellenkezőre törnek. Az egyik dicséri, csodálja a birtok pompás talaját, a másik a homokos buczkarészekre utal, ez azt állítja, hogy a föld ereje ki van szíva, amaz a gyönyörű fekvést magasztalja, s e közben megperdül a dob, s hallani lehet a kikiáltó szavát: „50,000 forint először. . . .

A szolgabíró jobbán egy fiatal házaspár állott, egymást gyöngéden átkarolva, mintha e szennyos vásári faj nem is őket illelné. A férj egész lényében bizonyos katonás magatartás volt, halvány, komoly arcán, mély bánat tükröződött. Fiatal kora daczára hajában, szakállában már sok volt az ősz szál. A fiatal nő arca még halványabb, de azon eszményi hamv ömlött el rajta, mely nemes szabású nők képén nagy elhatározó pillanatokban szokott megjelenni. Gyöngéd sylphid-teremtés, mely eddig csak verőfényes napokról álmódott, ezután nehéz megpróbáltatásoknak leendő kitéve. A mult helyett inkább a jövő ragyogott már szemeiben. Édes álmái a falusi élet magányos boldogságáról virágillatként elenyésztek, szétfoszoltak.]

Azt hitte, hogy a birtok, melyet közösen egy szívvvel egy lélekkel vettek, boldog idylli-élet színhelye leendő, hol egymás keblén háborítlanul fogják végig álmodni szerelmük álmait. És épen e birtok volt az örvény, mely szerencsájüket, álmaikat, világukat eltemette. A fiatal katonatiszt már rég szerette imádoztját. A gazdag nagybátya, ki e viszonyt ellenezte, egyszer egész váratlanul jobblétre szenderült, s vele együtt megszűnt az akadály is. Ott hagyta a katonaságot. Nem sokára egy kies

fekvésű, kellemes birtokot vásároltak, de a sors, véletlen, vagy saját hibái folytán (nevezzük bármiként azon csodálatos fonalszálat, melyeken az emberélet odább-odább kuszik) felhőfelhőre gyűlt fölöttük, s néhány év múlva az egész birtok az árverelés útjára terelődött. Ott állnak nyugodtan s ha még a birtok érdemes áron kelne el, legalább megmenthetnének néhány deszkaszálat a sülyedő hajóból. Azonban a simaképű, mosolygó urak kicsinálták maguk közt már jó előre, hogy a birtokért ne adjanak annyi, mennyit az megér, s midőn az árverelő szava: „harmadszor, senki többet“ — elhangzott, a fiatal párnak mi sem maradt.

Nyugodt, szilárd léptekkel haladott végig a termen a fiatal férj, karján a még inkább hozzá simuló nővel. Önérzet és műveltség fojtották vissza fájdalmaikat, s beléptek egy új nagy világba, mely csak akkor ad fődélt számunkra, ha a fiatal ember munkára termett kézzel igyekezni fog magának a semmiből valamit teremteni, s míg . . . .

De ez már nem tartozik naplóm körébe. Oh, vajha az újév vigasztalóbb, örömteljesebb és engesztelőbb lenne a szenvedőknek s ott, hol embertársunk sorsa forog kockán, az idők jártával vajha mindegyre emberibbé nemesednék az emberi érzés!

U j é v.

Mezericzky Teréztől.

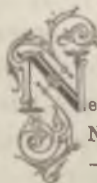

*Ejnye az új év megint hozzánk,
Ki tudja, újsággal köszönt-e ránk?
A bus napok ködös homálya
Elmulik-e már valahára?!*

*A forró szeretet, hit s remény
Nem lesz-e megint csalóka fény?
Oh, népek Istene, küldj ránk vigaszt,
Zord tél után derült tavaszt!*

Ne is beszélj. . . .

Dömötör Páltól.

*Ne is beszélj a szerelemről,
Ne is szólj róla, ha nem érzed,
— Ne is beszélj az Istenről, ha
Kigúnyolod az istenséget!*

*És gúny a szó, ha elmondod csak:
Szeretni mily szent, mily nagy érzés!
De a szerelem nincs szivedben,
Mint egy örök, nagy istenfélés!*

*Ah! gúny csupán a szó, mely róla
Csak mondja, hogy mily véghetetlen . . .
— Mondhatod te az Istenről, hogy
Mindenütt van, ha nincs — szivedben!*

Családi jelenet.

Lauka Gusztávtól.

(Vége.)

— Melyek a bálban kezdődnek s a háznál végződnek, kiállják a próbát.

— Mégis jobbak, melyek háznál kezdődnek, s bálban végződnek.

— Atyuskám a lakodalmat érti?

— Egyetlen bál, melyet én is szeretek.

— Atyuskám, az idén rövid lesz a farsang.

— A farsang mindig hosszú.

— Ha öt bálot volna, hányat adnál nekem?

— Egyet, leányom, az utósót.

— Hát szegény nőnek?

— Hiszen épen az imént mondtad, hogy már nem táncolsz.

— Én is a leányomnak ajándékoznám.

— Na hát egyet, az elsőt.

— Kedves jó atyusom! három az igazság! Adj hármat az idei farsangból.

— Ha csak egyetlen új ruhát csináltatsz, nem bánom.

— Egy új ruhát, két czipőt, három keztyűt. Atyuskám!

— De én csak egy óráig mulatok.

— Nem úgy, atyuskám! Három... négy... öt!

— Ugyan mi gyönyörűségek van a porban és forgásban?

— Gyönyörűségünk van sokszor abban, a ki poroz és forgat.

— Megállj, hamis leány, rád uszítom a nyugdíjas hadnagyot.

— Kosarat adok neki. Hanem atyusommal örömet táncolok akár reggelig.

— Anyád is ezt mondta 19 év előtt, pedig már akkor sem volt fiatal.

— Samu! Samu! Soha sem leszel már galant!

— Nem, mig sertéspecsenyét adsz. Hanem azért három bálba elmehettek.

Ágnes örömtől sugárzó arczezel rontott atyjára s összevissza csókolgatta.

III.

Szegény Ágnes, szegény szabó!

Már a ruhamérésnél is voltak a szabónak kinjai, de Ágnesnek is.

Ágnes mindig attól tartott, hogy nagyon bő lesz a ruha a derékban, a szabó pedig untalan csak azt ismételte, hogy attól fél, miszerint a nagyságos kisasszony vagy megful, vagy a ruha reped ezerfelé.

— Ugy varrja, a hogy én parancsolom!

— Csakhogy azután engemet ne okoljon a kisasszony, ha a derék a ruhába nem fér.

— Tavaly én voltam legkarcsubb a jogászbálban, az idén is az akarok lenni.

— Czéggemmel állok jól, hogy az idén egész Magyarországon valamennyi bált egybe értve, Ágnes kisasszony lesz a legkarcsubb.

— Ön kedves ember.

— Bárcsak negyedrészen ennyit mondana a kisasszony a ruha felpróbáltakor!

— S a varrás ára?

— Huszonhat pengő forint.

— Hallatlan! — kiáltott a mama magánkivül. — Ön talán azt hiszi, mi bankócsinálók vagyunk, vagy utonállók? Az anyag 25 frt, a varrás huszonhat pengő! Mondhatom, gyönyörűséges arány. Leányom, hivass más szabót, vagy alkudd le a varrást 20 forintra.

— Egy krajczárral sem alább, nagyságos asszonyom! Felét sem vállalhatom a munkáknak, melyekkel megbízatom! Scherer olcsóbban megvarrja, tessék őt megkínálni. Ajánlom magamat!

A szabó kalapot, botot vett, s menni készült.

— Anyácskám! lellem anyácskám! nekem csak Deutsch tud ruhát varrni; csak ő ismeri termetemet!

— Atyád megharagszik, s még bálba sem ereszt.

— Ha szépen megkérjük!?

— Mindegy! ő csak az öt pengő forintos ruhavarrásokhoz szokott. Huszonhat forintról hallani sem fog akarni.

— Ilyen esetekben könnyű a bajon segíteni! — vágott közbe a szabó okos arczezel.

— Kíváncsi vagyok tudni, hogy?

— Méltóztassék a ruha árát 46 pengő forintra emelni, így a varrásra nem marad csak 5 pfrt.

— Igen, igen anyácskám! Atyusnak azt mondjuk, az anyag 46 forint, a varrás öt forint. Atyus úgy sem sokat ért a ruhaanyagokhoz.

— Ágnes! megesalni atyádat!?

— Anyácskám! bálba nem menni, vagy bálba menni, de izléstelenül öltözve! Én meghalok!

— Azt megmondom majszter, ha úgy nem varrja a ruhát, hogy Ágnesem szeresse, egy krajczárt sem fizetek.

— Csak derékban szűk ne legyen! A többiről jól állok; — a szabó összepakolta az összepakolandókat, és távozott. Huszon-négy óra határidő volt a ruha elkészítése s a bál estéje között. A bál előtti zavaros napra szerencsésen felébredt Ágnes kisasszony.

Reggeli 8 órákor már futár ment a szabóhoz.

— Azt üzenté a majszter, hogy egy óra múlva kész lesz a ruha, s 10 órákor haza hozza.

Tíz óra után öt percczel egy második cselédfutár vágatott.

— Azt üzenté a majszter, hogy már csak vasalni kell, egy negyed óra múlva itthon lesz.

Fél tizenegy órákor tipegett lábával Ágnes kisasszony, sok furesát kívánt a majszternek s nagyon haragudott.

Három negyed tizenegy órákor utban volt egy harmadik futár is.

— Haragos volt majszter ur, csaknem kidobott, — hozá a hírt a futárcseléd, — azt üzeni, már csak pakolni kell.

De bizony tizenkét órát is harangoztak, s a ruhát még mindig pakolták, Ágnes kisasszony könnyező szemekkel ült az asztalhoz.

— Mi bajod, leányom? — kérde az atya mogorván.

— Vigyen el a manó minden szabót a világon! Ruhámat már csak néhány órával bál előtt próbálhatom.

— Mentül kevesebb idő lesz a próbálgatásra, annál kevésbé lesz kifogásod a ruha ellen.

— De hátha tökéletesen elrontja?

— Akkor szépecskén itthon fogsz csücsülni.

Ágnes kisasszony már most nemcsak könnyezett, hanem sirt is. Végig nem várható nyugton az ebédet. A nélkül, hogy valamit evett volna, felkelt s a negyedik futárt szalasztá a szabóhoz.

Remegve várta az üzenetet.

A cseléd váratlanul hamar megtért, s szinte félve csak ennyit jelentett:

— Majszter ur nincs otthon. A legények azt mondták, a ruhát magával vitte.

— Na, angyalom, ne nyugtalankodjál már most. Nem sokára meg fog jelenni.

Ágnes azonban folyvást nyugtalankodott, s annyira ideges lett, hogy még a mamával is összeperelt.

Két óra elmúlt, elmúlt három óra is, a nélkül, hogy a szabó megjelent volna.

Ágnes kisasszony a legszebb öltözötükrét darabokra törte indulatában, s legszebb smizetjét fogaival szakgatá össze.

Négy óraker leány-vendégeket kapott.

Annyira haragosnak és kedélytelennek mutatkozott, hogy azok egy negyedórai, nem annyira csevegés, mint csodálkozás után megszöktek.

Ágnes felöltözött s maga ment a szabóhoz.

Még mindig nem volt otthon azon ember, ki egy fiatal leányka boldogságát s nyugalmit tartá kezei között.

Ágnes nem sebesen menve, hanem futva tért szállására.

Már a mama is annyira kétségbeesett, hogy azt is ösz-szekulcsolt kezekkel találta.

— Szegény gyermekem!

— Anyám! vettess ágyat, én beteg vagyok.

Fél hétkor a szabó kopogtatott be, s mint ilyenkor rendszeren szokás, még ő neheztelt, s neki voltak kifogásai.

A ruha felpróbáltatott. Derékban annyira szűk volt, hogy három cselédsegélyező is alig bírta összehuzni.

Ágnes egy szót sem szólott; a szabó szabadságot vön magának, gunyosan mosolyogni.

Végre minden csendesült, csak a házigazda morgott; lábtyúje szorította.

— Mehetünk? — kérdé nem a leghódítóbb hangon.

— Ebben a perczen, csak karjaimat hajporozom be; — válaszolt a házi asszony nyájasan.

— Jó Isten! — sohajtott a boldog férj.

Azon perczen, midőn épen indulnának, a háziasszonynak egy levelkét nyújtott át a szobaleány.

A postáról hozták.

A levélben csak ennyi volt:

„Édes Zsuzsánnám!

Férjed édes testvérét holnapután fogják temetni. Négy nap előtt még igen szépen védelmezett egy utonállót a nyilvános tárgyaláson. Bizonyosan szélhűtésben halt meg. A halálnak ezen neme divatba kezd jönni. Megengedj, hogy tréfálódzom, de tudod, nekem ez hivatásom, miután a „Charivarit“ szerkesztem. Ügyes légy, midőn férjeddal szeretett testvére kimúltát tudatod.

Szerető testvéred

Szarka Nepomuk.”

A mama a levél elolvastakor kissé elsápadt, annyira azonban birt érzelmeiről rendelkezni, mennyire szüksége volt, arra, hogy a levelet zsebébe elrejtse.

— Utójjára kérdem, mehetünk-e?

— Mehetünk! — lőn a válasz, s Gáldy Sámuel bálba ment, midőn szeretett testvére a teritőn feküdt.

IV.

Hárman ülnek egyetlen bérkocsiban.

Sámuel ur a világ valamennyi tánczmesterét, zenészét, bálrendezőjét stb. megátkozta.

A mama oly kedvetlenül ült a kocsiban, mintha apáczának vitték volna.

Ágnes kisasszony minduntalan kidugta fejecskejét a kocsiblakon, hogy meg ne fuljon.

— Messze van még a terem? — kérdé a gazda.

— Legfőlebb ezer ölnyre. — válaszolt a bérkocsis.

— Hála Istennek! — sohajtának az apa és leány egy-szerre.

Midőn a bálba érkeztek, az már úgy tömve volt, s oly dühösen keringéltek, hogy az embert lábairól is leütötték.

— Lássá, anyácskám, elkéstünk! Már az első engagement-nek vége!

— Semmi leányom! A keringő úgy is fárasztó, most quadrille következik.

Tánczos csakhamar jelentkezett, s Ágnes kisasszony ele-mében volt.

— Barátom, Samu, te menyő kemény férfiú vagy! — rohanta meg Gáldyt egy prókátor ismerőse.

— Hogy, hogy?

— Testvérbátyád a teritőn fekszik, s te bálozol.

— Őcsém, a mit beszélsz, vagy tréfa, vagy valóság! Ha tréfa, oktan tréfa, ha valóság, szomorú valóság!

— Becsületemre, a hivatalos lap esti számában olvastam.

Samu egy szót sem szólott, elhalaványult, és sebes lép-tekkel nejét kereste föl.

— Asszony! egymás után készüljete! Haza kell men-nünk! Egyetlen szócska ellentréfát sem tűrök. Odahaza min-dent megtudtok, s multság helyett együtt fogtok velem szo-morkodni.

Ágnes, amint füleibe ment a határozat, elájult.

Felocsolták, de azért nem feledték megjegyezni:

— Nevetséges libácskája! Ugy befűzte magát, hogy tá-voznia kell.

Az ifju, kinek Ágnessel kellett volna quadrillet táncolni, engeszthetetlenül neheztelt.

A szabad levegőn mindenki tökéletes öntudathoz jutott.

— Anyácskám engem megölt!

— Hallgass gyermekem! — engesztelődék az anya.

— Inkább el se bocsátott volna, hogysem így csuffá tett!

— Szegény Gábor! — sohajtott Sámuel.

— Talán eljött Gábor bácsi? A csuf ember! Nem tudott ő is a bálba feljönni!

— Nem sokára én is követni foglak!

— Pesten is így bánand velem atyus. Gábor bácsi tudom, mindig ellenem uszítgatja! Ő engem soha sem szeretett.

— Ily hirtelen! Oly váratlanul!

— No ugyan hirtelen. Mintha bizon vasuton egy nap alatt kétszer le nem rándulhatott volna! Bárcsak ketté tört volna a vagon kereke. Holnap ép úgy eljöhett volna!

Haza érkeztek.

— Gábor bátyátok, szeretett testvérem meghalt.

Ágnes elkezdett keservesen zokogni.

Sámuel szobáiba vonult.

— Fogadni mernék, hogy most is csak azért halt meg, hogy az idén bálba ne mehessek, s ne tánczolhassak! — jegyzé meg Ágnes durczásan.

B u c s u.

Palásti Sándortól.

Uj vendég szállt meg szívembe,
És betölti szívemet
Zengve, játszva, enyelegve:
Régiek! — ti menjetek.
Elvonultok, mint az árnyak
Virág-nyitó hajnalon:
— Isten hozzád, régi bánat;
— Isten hozzád, fájdalom!

Válnunk kell, öreg barátok,
De hálátlan nem vagyok:
Tudom, hogy ti hűk valátok,
Mikor minden elhagyott; —
S érzem, most, hogy elbocsátlak,
Néktek mivel tartozom. —
— Isten hozzád, fájdalom!

Tompa, zsibbadt unalomban,
Lélek-vesztő éjszakán,
Töletek is elhagyottan:
Megőrültem volna tán.
S bár egem most fénynyel árad,
Hogy ti mentek: fájdalom...
— Isten hozzád, fájdalom!

Uj vendégem dicsőségről,
Boldogságról szól nekem,
Elszoktam én ily beszédűtől,
Már csak félig érthetem.
Hangjain eszem kifárad;
Fejcsóválva hallgatom,
— Isten hozzád, fájdalom!

Félek, félek! hogy csalárdok
Lesznek ismét szavai...
— Akkor... akkor, hű barátok,
Jertek újra vissza ti! —
Vissza tértek, mint az árnyak
Virág-csukó alkonyon:
— S Isten hozott akkor bánat,
— Isten hozott, fájdalom!

Egy herezegő életéből.

Nyirák Lajostól.

(V é g e.)

1798. december 21-dikén a fejedelem öveivel a tengerre szállt.

Alig voltak azonban a horgonyok felszedve, oly szélvész keletkezett, melyet még Nelson maga sem ért még. A hajócsapat egyes hajói minden irányban széttépettek, egy része Sardinia és Corsica, másik része pedig Calabria partjai felé. A brit tengeri hajó, mely a királyi családot vivé, árboezai egyikét elvesztve, öt napig hánzkodott a hullámokon, míg végre a palermói kikötőben révpartra köthetett. A vihar alatt a legifjabb herezeg, egy reményteljes hét éves fiú, tengeri betegségbe esett. A királynő magánkívül volt a fájdalomtól, de még inkább Amália herezegő, ki szenvedélyes szeretettel csüngött fivérén, ki őt mint második anyját tisztelte.

A sziciliaiak a királyi menekülőket lelkesen fogadták. Daczára ennek, a Palermóban való tartzkodása királyi családra nézve számkivetés volt, — az első azon sok közül, melyet a sors herezegőnknek rendelt, ki életének egy harmadát szám-

kivetésben tölté, s kinek sirját is a számkivetésben kelle megtalálnia!

Szerencsére ezen első menekvési kísérlet rövidebb ideig tartott mint az utósó. Kevés hó lefolyása alatt az osztrákok s oroszok a francziákat északi Olaszországból kiveték, míg Mária Karolina királynő heves royalista buzgóságával Calabria-ban, s a nápolyi szárazföld más tartományaiban felkelést rendezett, mely lassankint már csak a fővárost hagyá az idegen győzők birtokában, s egy heti vitéz ellenállás után a köztársaságot is fegyverletételre kényszeríté. A köztársasági párt fejeinek ünnepélyesen biztosított szabadságuk s életük, a királynő azonban Nelsonnal egytemben megszegte az adott szót. A leggyalázatosabb üldözések vétettek fogamatba, és Nápoly legjelesebb férfiai veszték el a hóhér bárdja által. Valódi visszatörő gyilkolás kezdődött, — a legfeketebb lap Mária Karolina királynő történetének sok sötét lapja között, mely emlékére eltörölhetlen bélyeget süttött. Valószínű, hogy gyermekei nem birtak tudomással azon kegyetlenségekről, melyek által a nápolyi királyság visszahelyezése kísértetett meg. Mária Amália naplója legalább következtetni engedi, hogy ő csak sokkal később tanulmánya által jött tudomására ezen véres eseményeknek, melyek 1799-ben Nápolyt s az egész művelt világot irtó-zattal töltötték el. Ezen időtől fogva a jámbor herezegő haláláig nem szűnt meg az ég bocsánatáért könyörögni azon tévedésekért, melyekre a politikai rajongás anyját ragadta volt.

Kellett, hogy a nemesis utólerje a királynőt. Napoleon igen jól tudta, hogy Mária Karolina volt lelke az ellenforradalomnak Olaszthonban; ő tudta, hogy leányaival két évi időtartamra ment rokonaihoz: a bécsi császári udvarhoz, egyedül azon szándékkal, hogy Ausztriát egy újabban Franciaország ellen indítandó háborúra izgassa, — azonban eredménytelenül; ő tudta, hogy az angol udvarnál megbntatására czélzó ármányokat igyekezett szőni, azon pillanatban, midőn a francia követet, a convent azon tagjai egyikét, kik XVI-dik Lajos halálára szavaztak, képmutató tisztelet és figyelemmel halmozta el, miért is a nápolyi követ Cardito hercegre, Milanóban nagy társaság előtt ezen szavakkal förmedt: „Mondja meg királynőjének, hogy neki s házának csak annyi göröngy földet fogok hagyni, mennyi sirjaikra elegendő.“

Bár az okosság ajánlá boszuja keresztültvitelének halasztását, s 1805. szeptemberben a két Szicilia királyságával semleges egyezmény kötését, mialatt azonban del Gallo örgróf ezen szerződést Párisban aláírta, a két nyelvű Karolina Bécsben Campochiaro herceg által az Angol-, Oroszország és Ausztria között létre jött egyezményhez hozzájárult. Ezen hitszegéssel megpecsételé sorsát.

Alig fejeztetett be az auszterliczi csata, Napoleon büszke győzelmi napi parancsai egyikében tudára adta a világnak, hogy a Bourbonok megszűntek Nápolyban kormányozni. Massena megbízott ezen rendelet végrehajtásával. 1806. január havában 40,000 emberrel indult meg főhadiszállásáról: Spolettoból a nápolyi határok felé; a IV-dik Ferdinándnak küldött oroszok, angolok és montenegroiakból álló segédcapatok nem is várva be megérkezését, nagy sietséggel résztint Sziciliában, résztint pedig Corfuba hajóztak. Az elgyengült király késedelem nélkül Palermóba sietett. Neje bátrabbnak mutatta magát, s inkább látszott a korona becsületére gondolni. Azonban minden erőmegfeszítése, melyet alkalmazott, hogy a népet mint 1799-ben a francziák ellen fegyverbe hívja, ezuttal eredménytelen maradt — vérengzései rég kihűtek az irántai rokonszenvet a népből, — sőt még a vak buzgóság való bujtogatás sem volt

képes sikerre vezetni. Három hét mulva kénytelen volt leányai-val ő is férjét Siciliába követni.

Amália hercegnő elég élettapasztalattal bírt most arra, hogy belássa, miszerint ezen másodizbeni számkivetése nem leendő oly mulékony természetű, mint volt az első. Mintha elő-érzete lett volna, hogy későbbi boldogabb napjaiban is, szép honát, „a felséges, hű, jó és drága Nápolyt, hol született s felnőtt,” — mint azt többször említett naplójában nevezé — soha sem fogja többé látni, oly mély sajnálattal vált meg ifjúságának szeretett helyétől. Elutazás előtt még egyszer összegyűltek a várkapornában, buzgó ájtatosság czéljából. „Fájdalmas ima volt, melyhez mindannyian térdre borultunk,” — mondja — „Anyám az egész udvartól szívszakgató szavakkal vett bucsut, körülöttünk csak sirás és zokogás volt hallható. Majd elvesztem a fájdalomtól.”

A legkeserűbb fájdalom azonban csak akkor rohanta meg a hercegnőt, midőn a hajóra lépett, mely őket, katonákkal s szolgál személyzettel népesített számos hajó kíséretében hazájukból elviendő volt. S különös! Ismét, mint 1798-ban! Ugy látszott, hogy a vihar a királyi hajórajnak a sicíliai parton leendő kikötését meg akarja akadályozni. A vihar szét-szórta a hajócsoporthat, melyek közül néhány a francziák hatalmába esett. Csak is öt napi veszélyes tengeri ut után jutott a hajó Palermo mentő révébe.

Ez alkalommal a számkivetés teljes sanyaruságát érezték a sicíliaiak, kik időközben IV. Ferdinánd s magas röptű nejének jellemét jobban megismerték, nem fogadták többé a királyi családot azon örömteljes lelkesültséggel, melylyel azt hét évvel előbb tették. Vele jöttek a háboru nehéz terhei a szigetre, s egyszersmind egy angol had, mint állandó fedezet. Azonkívül egy csapat nápolyi tisztt s hivatalnok, kiket a király mindenben a belföldi nemesség elé helyezett. S mindezekhez még üres kezekkel jött az udvar, s az országnak kellett az elszegényedett s a szükségben is annyira pazar királyság minden költségét fedezni.

Igy a Palermóban való tartzkodás valóban kimondhatlan szomoruvá lett. Senki sem érezte azt jobban, mint a komoly Amália. „Ha Isten mindeható keze mielőbb nem nyújt segílyt,” — írja 1805. december 31-diki naplójában, — „ugy vesztünk biztos, s csoda volna, ha gazdag örökségünkből, csak e sziget is megmaradna. Mert nehezen sulyosodik reá a brittek járma, s minden nyilvános ügy zavarban s feloszlásban van. Gyermek-szeretet, részvét, aggodalom becsületünkért, szentség és igazságért — ezt mind végtelen kinnal érzi szívem, s mindig táplálom a félelmet, hogy szavaim, taglejtésem által lényem valami oktalanságot követett el, hogy egyiket vagy másikat tudtom s akaratom kívül megbántottam. E gondolat kísér az ágyba, ébreszt fel álmomból, s kel fel velem reggel. Mi fog veled ma történni? kérdelem magamtól. Mely újabb keserűséget kellend megizlelnem? Csak vallás képes némi vigaszt nyújtani számomra. Hisz e világon mindannyian csak száműzöttek vagyunk, hazánk egy jobb világban van.”

Nem eléggel meg e szenvedéseket, a sors még más kemény csapásokkal is sújtá e családot, hogy legbensőbb s legemberibb érzéseit megsebezze. A család ifju leányainak kette-jét a halál ragadta el: az ausztriai herceg nejét: Antoinettet, kiről a nyilvános vélemény állítja, hogy saját férje által mérgeztetett meg, s kevés hónappal ezután Teréziát, a gyermekek legidősbbsikét, II. Ferencz ausztriai császár második nejét. Az első legközelebb állt testvérei közül Mária Amália szívéhez — a szeretett, feledhetlen Toto volt az, kinek neve oly gyakran

fordul elő jegyzeteiben. „Közel voltam az ájuláshoz,” mondja, „midőn ma a „Moniteur de Naples“-ben drága nővérem, legjobb barátnőm, jobb felem, forrón szeretett Toto-m halálát olvasám!” Néhány évnek kelle lefolynia, míg a fájdalomteljes mély gyász az elköltözöttért, csendes bánattá enyhült.

Ezenfelül napról-napra eléje lehetett nézni a francziák által egyenesen Sicilia ellen intézendő támadásnak. Már is fegyverkezett Bonaparte József, — ki Calabriában az ellentállás utósó maradványait legyőzte, — hogy a tengerszoroson át vitorlázzzék; a sziget északi partján már is minden lehető védelmi eszköz fogamatba vétetett, erődítések eszközöltettek, csapatok szerveztettek, önkénytesek ajánltattak, midőn a szomorujáték, melyet Napoleon a pyrenai félszigeten színre hozni kezdett legalább egyelőre elmaradt. Bonaparte József Spanyol-honba vonult, s Murat csak 1808. szeptemberében vonult be mint király Nápolyba.

Látszólag a királyi száműzöttek életmódja régi medrébe, Mária Karolina szokott politikai fondorkodásaihoz, Amália hercegnő pedig munkái tanulmányai és ájtatoskodásaihoz tért vissza. A külnyugalom mögött azonban félelem lappangott; érezték, hogy vulkanon vannak, mely minden pillanatban izzó tüze alá temetheti őket. Vajmi kevés hercegi gyermeknek vésetett szívébe oly érzékenyen azon tanítás, hogy ők sem állanak az emberi megpróbáltatás és elégtelenség felett, mint Mária Amáliának. Joggal el lehet mondani, hogy: ő szenvedésre született.

1808. junius havában volt. A királynő leányaival a nyári hónapokat a Palermo közelében fekvő Camastra várában tölté, midőn egy magában véve jelentéktelen s közönséges esemény a hercegnő további sorsát elhatárzá. „Anyám ma magához hivattott” írja junius 22-dikén, „s bemutatá nekem az orleansi herceget. Ő közép nagyságu, kissé vastag, nem szép, de nem is csunya. Egészen Bourbon arcza van, igen finom modora, mely magas műveltségről tanuskodik.” Igy ecsetelé Amália első találkozását azon férfival, kinek nevét később viselendette.

Mint látszik, az első benyomás, melyet reá a herceg tett, nem volt kellemetlen. Mária Karolina királynő kevésbbé vonzódott hozzá. Mint később a herceg előtt nyíltan bevallá: irtóztott őt elfogadni, mert neve reá nézve ijesztő volt. Mária Antoinette nővére, s a francia forradalom engesztelhetlen ellenségére nézve természetesen igen könnyen magyarázható érzés ez. A herceg méltóságteljes s mégis szerény magatartása azonban csakhamar legyőzte Karolina, ugyszinte Ferdinánd előítéleteit. S még gyorsabban tudta a hercegnő hajlamát megnyerni. Az említett camastrai bemutatás után egy hónappal mindketten érezték, hogy egymásnak vannak rendelve.

Azonban tényleges egybekelésükig az ut még messze volt, s a legkülönbélebb akadályok halmozódtak fel. A király tanácsadói mindenféle képet vágtak ahoz, hogy a rettenetes ember, Fülöp Egalite fia a családba lépjen; a politikai események is hosszabb időn át utját állták az ifju pár egybekelésének, sőt pénzhány is merült fel, hogy a lakodalmi ünnepélyt rangjukhoz illőleg megülhessék, s midőn már minden nehézség leküzdve látszott lenni, a király a palota lépcsőjén szerencsétlenül elesett, minek következtében súlyosan megbetegedett. Ujból működtek a jogszerű sugdosások. A szertartásnak bizonytalan időre el kellett volna halasztatni, s csak nagy meg-erőtetés után sikerült végre Ferdinándot reá birni, hogy az esketés az ő szobájában ment véghez.

Ez november 25-dikén történt. A kórügy szélén egy

oltár volt felállítva, itt tette a király egyik udvari papja, Monsignor Monarchia, a két eljegyzett kezeit „a szent és feloldhatlan frigyhez” egymásba, az állam legmagasabb méltóságai s az idegen követek jelenlétében. Ezután a vár kápolnában, hol a Te Deum énekeltetett el, ennekutána az ifjú házaspár, a hercegnő menyaszonyi ruhájában, ezüsttel szőtt sicíliai gyártmányu uszályruhában, gyémánt fejék és fehér tollakkal fején, megjelent a színházban levő közönség előtt, mely üdvkiáltásaival nem fukarkodott. Amália hercegnő azonban még az nap ezen istenfélő szavakat jegyzé naplójába: „Isten egy erényes és szeretetre méltó férjjel kötött egybe. Adja egyesülésünkre áldását, s engedjen bennünket tisztán s nyugalmasan a földön együtt élni, hogy egykor a menyországnak örvendhessünk!”

Amália kívánsága részben teljesült; házasságuk magában szerencsés volt, a nyugalom azonban, melyért könyörgött, nem jutott nekik osztályrészül. Mennyi szenvedés várt még rá, míg fáradt fejét britt földön végszenderre hajtá! A legközelebbi évek Sicziliában már is dus mértékkel mérték a bajt. A király Palermóban Santa Teréza nevű, meglehetősen romladozó palotát bocsátott neje rendelkezésére, melyet a herceg építkezési kedve lassankint csinos s lakályos palotává idomított át. Itt a kedélyes élet feltételei nem hiányoztak; a herceg tizenhat évi folytonos bolyongás után a végre feltalált házi nyugalom, s kitűnő neje birtokában oly boldognak érzé magát, mint még soha ez életben. Azonban a nyugalom rövid ideig tartott. Helyzete, a királynő korlátlan uralomvágya a Sicziliát ótalmazó angolok, s a szabadelvű párt között felette kényes volt, — mindkét oldalról bizalmatlanság s gyanúsítással találkozott, s ipa és napa részéről lassankint határozott hidegségben részesített.

Hogy mily mértékben szenvedett Amália ezen viszonyok között, az könnyen felfogható. Anyjától eme keserű szavakat kellett hallania: „Mivel azon oktalanságot követtem el, hogy a herceget vőül fogadtam, tehát mint férjedet, s mint gyermeked” — az 1810. szeptember 3-dikán született Chartresi herceg, ki mint orleansi herceg oly borzasztó halált szenvedett — „atyját is csak tűrnöm kell. Azonban ne feledje, hogy csak a jogszerű tekintély tartja fenn a diadalt. Ki azt nem érvényesíti, az ellenségem.” A hercegnő időközben, férje oktatásai folytán oly mély belátást nyert a politikába, miszerint belátta, hogy hová fognak eme royalista vélemény határtalan törekvései vezetni; a minden figyelmeztetés dacára szüntelenül fondorkodó királynő Nagy-Britannia helytartója: lord Bensinck William által oda utasított, hogy hagyja el Sicziliát, „mivel bizonyíték van kezei között, mely szerint az ellennel levelezésben áll;” a király kényszerítve látta magát saját kezűleg megerősíteni ezen angol parancsot; s midőn Mária Karolina 1813. június 15-dikén Mazzaranál hajóra szállt — mégis majdnem szíve szakadt meg leányának a bánattól. — Ez bucsuválás volt ez életre: Amália soha sem látta többé anyját. Eloszlatatlan buskomorságba esve, Mária Karolina már 1814. szeptember 8-dikán meghalt Bécsben, császári rokonainál, hol menedéket keresett s talált is.

Nincs tehát, mit csodálkozni rajta, hogy hercegnőnknek megváltásként tűnt fel, midőn a mondott év egy áprilisi reggelén férje azon hírt hozta, hogy a siczíliai számkivetés véget ért. Mily sok része volt e szép szigeten a bánatból! — „Rohanva jött szobámba,” írja a hercegnő, — „s kiáltá: Bonaparte hatalmának vége. XVIII-dik Lajos ismét vissza van helyezve, s én a hajón, (Abukir angol hajó), melyet értem küldtek, utazom. Magamon kívül döltem karjaiba.”

1814. augusztus 18-dikán lépett a hercegnő először

francia földre, szeptember 22-dikén érkezett a Palais Royal-ba, minthogy áldott állapotának előrehaladottsága, csak kevés utazást engedett, s közbe hosszabb szüneteket igényelt. Örömkönyekekkel lépett új hazájába. Háta megett hitte végre az élet viharait, s a nyugalom révében reményelt kiköthetni. És még is, egy újabb számkivetés küszöbén állott! 1818. Mártius 12-én éjjeli két órakor, egy bérkocsi szállította a hercegnőt gyermekeivel a Palais Royalból a Calais felé vivő uton. A herceg mindenek előtt övéit akarta biztonságba helyezni. Önmagát a király rendelkezése alá helyezé. A csatornán való átkelés felette viharos volt, annyira, hogy a kis Louiza hercegnő (később I-ső Lipót belgiai király második neje) halálosan megbetegedett, s csak lassan épült ismét ki. Tíz nap mult el a nélkül, hogy a hercegről hírt hallottak volna. Végre március 28-dikán annak levele azon örömdetes hírről értesíté, hogy a belga határt szerencsésen átlépte, s utban van Angolhon felé. Ápril 3-dikán kora reggeli órában meglepte övéit Londonban, „s az örömtől: őt ismét birhatni, elfeledém minden más gondomat.”

Teljes két évig tartott, míg a herceg jónak látta ismét Párisba a Palais Royalba költözni. Ugyanazon mosolygó tája Themse partján, mely 33 évvel később, 1848-ban a februári napok után a számkivetés helyéül választatott, fogadá most is ölébe a családot. Twickenhamban bizonyos Pocock ur kellemes falusi birtokát ajánlá fel a hercegnek — a mostani jelentékenyen megnagyobbított s megszépült Orleans House, kevésel előbb Aumale herceg székhelye — s Amália saját szavai szerint, teljesen boldognak érezhette volna magát — ha feledni lehetett volna, hogy mindennek dacára számkivetés volt, melyben éltek.

Aranymondatok.

♦♦ Ha minden ember azon erőfeszítéssel iparkodék jó lenni, mint örömet akar jónak látszani: mennyire megszaporodnék a jók száma! — Bulwer.

♦♦ Az előítéletek, melyek közt felnevelkedünk, azért, mert később megismerjük, koránt sem vesztik el hatalmukat fölöttünk. Nem mind szabadok ám azok, kik lánczaikból gunyt üznek. — Lessing.

♦♦ A hódolat, mint a szeretet szívből honol, s nem a térdekben. — József császár szavai.

♦♦ Egy nő jó híre ritkán gyilkoltatik meg egyetlen tördőfessel, közönségesen tüszurkálások által. — Mühlb. L.

♦♦ Miként az aratás, mely az emberi szemet az őszi nap fényében megörvendezteti, a tavaszi esők által idéztetik elő: úgy az ifjúság fájdalomkönyvei is áldást hoznak a későbbi kor mezejére. — Buln.

♦♦ A földi nagyok gyűlölik a könnyeket, mert ezek a szerencsétlenség égető kérelemlevelei — s ők, a szerencsefiúk, szerencsétlenséggel nem akarnak találkozni. — Mühlb. L.

♦♦ A ki valamely jótéteményt kérkedve fölhány, azon perczen visszaveszi azt. — Lessing.

♦♦ S ha ily gyöngédtelenségért megbocsát az elfogadó, ezzel minden tartozását leróttá az adományozó iránt. — Seneca.

Egy hét története.

December hó 25-dikén.

Fehér karácson. — A hálaérzet. — Kis és nagy gyermekek. — Kiknek két atyjuk van az égből. — Két nevezetesség. — Egy boldog óra. — A menhely. — Téli képek. — A melegítő-szobák. — A leves-osztó intézet. — Glatz Antalné vigasztalója. — Az izraelita leves-osztó-intézet. — A lelkes Benedikty Györgyné. — Mindent idejében. — Az írói és művészi kör. — A kétféjű csalogány. — Ragyogó ígéretek. — Az ólomöntés.

Meg volt tehát a szép, fehér karácson, nem a háztőkön és mezőn, hanem a szívekben volt az tiszta fehér, talán azért nem tartotta az uristen szükségesnek, még hótakarót is borítani a földre. Rég nem ülte meg a főváros a szeretet szent ünnepét olyan benső odaengedéssel, mint az idén, talán hálaérzetből is, hogy valahára megszabadulunk a fekete angyal öldöklő szárnyától; kétszeresen jól esik ilyenkor örömet szerezni mindenkinek, a kit bármi kicsi szeretet is szívéhez fűz; volt is öröme a kis és nagy gyermekeknek, és ily alkalommal a nagyapó is szívesen áll be gyermeknek; a legszegényebb család is, ha egyebet nem, legalább egy kicsi fenyőágacska állított fel és világított ki, a feletti örömeiben, hogy ő gyermekeinek, ezek meg szüleiüknek örülhetnek még.

És a kiknek a földi atya is fönn van már az égből, ezek sem érezték árvaságukat ez este; fővárosunk még sok tekintetben nagyon távol áll a nagy világvárosoktól, két nevezetességre nézve azonban már is méltán nevezheti magát a magyar nemzet fővárosának: árva-házaira és azon nemes szeretetre, melylyel az árvákról gondoskodnak. Van külön városi leány-, Jozefium-, továbbá katolikus, protestáns, izraelita árvaházunk, azon kívül a magyar gazdasszonyok árvaháza, és csak az épületeket kell nézni, már külsejük is hirdeti a vidám szeretetet, mely a bennük lakó kisdedeknek gondját viselik. Az a rend és tisztaság, az a gondos ápolás és gyöngéd jóra szoktatás, — látszik, hogy ez igazi istenházak létre hozatalában és fenntartásában legnagyobb része van a nőknek; csak a női szívben van a nagy szeretet mellett nagy kitartás és hű buzgalom, csak a nők tudnak mindig újabb-újabb jövedelemforrásokat találni, az árvák eltartására. A karácsonfákat is lelkes nők állították fel ez intézetekben, minden árvaháznak meg volt a maga karácsonfája és minden karácsonfának annyi kedves ajándéka, a mennyi árvája csak van az intézetnek, és — ezt az örömet, midőn ez anyacsókot nem ismerő szívek látták, hogy a Jézuska ő róluk sem feledkezett meg; ezt a szóval ki nem fejezhető édes örömet látva, nem az árvák, hanem azon nők arcán, a kik ez örömet szerezték, azokat a szív legtisztább mélyéből felfakadt örömkönnyeket látva ez istenáldott nők szemében — önkénytelenül azon gondolatot hajtotta föl elmémben, hogy miért nincsen több olyan boldog öröme a mi hölgyeinknek?

Pedig lehetne; nőkben sincsen hiány, a kik ilyen menyországi öröm után sovárognak, és alkalom szintén elég volna reá; mennyi jótékony és emberbaráti intézet hiányzik még fővárosunkban! Nincs menházunk — nem a honvéd-menházat értek, ámbár, fájdalom, ez sincsen még egészen — hanem olyan, a melyben a hajléktalan szegény ember, és ilyen nagyon sok van egy nagy városban, egy-egy éjtszakára menedéket találhat.

Néhány nap óta mégis kissé téliesre változott az idő, néhány nap vagy hét mulva hihetőleg beáll a jótékony fagy és utána a hó, mi után gazdáink úgy epednek, akkor aztán az idén is, mint reudesen minden télen, naponkint olvashatjuk a lapokban, hogy ma ismét annyi és annyi megfagyott embert találtak a főváros félreesőbb helyein: Magyarország fővárosában lehetséges az, hogy az ember megfagyjon! mert nincs menház, pedig az egész sem kerülne valami sokba, csak néhány lelkes nő hervüljön ez emberszereteti eszme iránt, és pár nap alatt annyi rokon lelket találhatnak, a mennyi csak szükséges egy jóra való menház létesítésére, sőt még melegítő-szobákat is fel tudnának állítani; mert azok sincsenek még nálunk. Télidőben száz meg száz szegény nőt láthatni fővárosunkban foszladozott nyári ruhában fel és alá szaladni az utcákon, megdermedve a hidegtől; úgy tesznek, mintha roppant sietős utjuk volna, pedig dehogy, csak nincs hová lenniök, még nappal sem; és ha van is lakásuk, nincs tüzelőjük, hanem igen is van akár hálynak közülük egy pár gyermeke, a kik velük fáznak és dermedeznek fényes fővárosunk kellő közepében; azért szaladnak úgy, a nagy hideg kergeti őket, és legnagyobb része nő, sőt legtöbbször olyan nők, a kik egykor jobb napokat láttak. A férfiak belevehetik magukat valamely kávéházba, az alsóbb rendű nők meg valamely koresmában vagy pálinkamérésben találhatnak meleg fűdőt, de azt nem minden nő teheti, a jobb érzésű nő inkább fázik és dermedez, sokszor gyermekestül, míg bele nem betegszenek, — akkor mindjárt van meleg szobája, a kórházban.

Aztán itt van a leves-osztó intézet, azaz hogy nincsen, de lehetne, nagyon könnyen lehetne, egy kis jóakarattal. Évekkel ezelőtt Pestváros tanácsa vette kezébe ez ép oly szükséges, mint nemes ügyet, több mint 20,000 frt van már együtt e célra, a város telket is adott hozzá, és még sem hozzák létre! Azt mondják, kevés az a husz ezer forint, meg az ingyen-telek, holott a felével is fenn lehetne tartani. A pesti izraelita nőegylet sokkal kisebb tőkével évek óta a legszebb sikerrel tart fenn ilyen intézetet. Am kérdezze meg Pestváros tanácsa a nemes lelkű Glac Antalné urnőt, a ki a múlt héten akként enyhítette fájdalmát derék férje halálának évfordulóján, hogy ezer forintot adományozott nevelési célokra; ez a nemes lelkű urnő személyesen győződött meg róla, hogy levest, hust, főzeléket és kenyeret, tehát egész ebédet tíz krajczáron kap a szegény ember ama leves-osztó intézetben, mily nagy jótémény ez így tél idején egy nagy városban! Az igaz, hogy ez intézet ügyeit ingyen viszik jó szívű hölgyek, de nemes lelkű hölgy több is találkozónék a fővárosban, csak a kezdet nehézségein segítse őket át a város. Itt van mindjárt a nemes szívű Benedikty Györgyné, ez a lelkes és fáradhatlan urnő szívesen vállalkoznék ez emberbaráti ügy kivitelére, csak egy részét a meglevő összegnek engedje rendelkezésére a város, természetesen pontos számadás mellett, és megfogja látni, hogy egy hónap alatt meglesz a leves-osztó-intézet Magyarország fővárosában.

És ily módon sok más hasonló nemes és közhasznú intézet lehetne és kellene nálunk életbe léptetni, és talán olvasó-

nőim is jó szívvél veszik, hogy ezen dolgokat is most a hét történetébe foglalom; félig-meddig úgy is ide tartoznak ezek most; a karácson hetében, midőn minden jó szív különben is jó szándékokkal van tele, idején van némileg irányt mutatni e jó szándékoknak; aztán — talán épen ezen jó szándékoknál fogva — semmi különös nem tudott e héten a főváros felszínére kerülni, sem hangverseny, sem táncz-estély, a nőképző-egylet tombola-estélye is csak holnapután lesz, az írói és művészi kör is csak tervben van meg, a „kétfejű csalóány“, miss Millie, csak újév után mutatja magát nálunk, újév után, farsangon tehát majd én is csörgő-sapkás fejemet teszem föl újra, nem csak azt beszélem el, hogy miss Millienek két feje, négy keze, négy lába van, északamerikai Karolina tartományában látta először a napot négy szemével; — hanem azt is, ha csakugyan olyan szépen énekel egyik szájával sopraut, másik szájával altot, mint a milyen mind a két fejére szerezsen, és — természetesen megfelelő elragadtatással, — beszélni fogok továbbá tündér-szép bálokról, örök-tavaszbálokról, hulló-csillag szemekről, virágszál termetekről, hattyúhely öltözékekről, csak most ez egyszer, karácson hetében — de igaz hátra van még a Sylvester estéje, az ólomöntés jövődö-mondó játéka; kívánom, hogy minden olvasónőmnak azt mutassa, a mi után szíve legforróban vágyik, és a mit mutat, az mind be is teljesedjék, és a mi beteljesedik, az mind boldogító és öröme váljék, akkor az se baj, ha nemcsak azt mutatja, a mi után, hanem azt is, a ki után szíve vágyik, mert akkor ezen én forró kívánságom is beteljesedik: — boldog új évet!

— i — r.

É v v é g e n .

Boldog új évet! Bucsuszó helyett e szívből fakadó kívánsággal küldöm meg lapom mai számát és vajha ezen kívánsággal oly bizonyosan beteljesednék, mint a milyen bizonyos vagyok a felül, hogy hölgyeink a jövő évben is érdem szerint pártolni és terjeszteni fogják lapomat, tizenhárom évi hű barátsági frigy után. De — nem a távoli múltban, hanem a jelenben gyökeredzik az én reményem lombos fája. A ki a nyilvánosságban működik, az folyvást bírói szék előtt áll, az én bíráim a jelen esetben lapom eddigi pártolói: hölgyeim, és nyugodt lélekkel kérem fel őket, tegyenek tanúságot mellettem, ha nem volt-e egész éven át, hétről-hétre oda irányozva figyelmem, hogy lapom nemes táplálékot nyújtson mindenben, a mi a női szívet megerősíti a jóban, szépben, nemesben és a családi körök fényes napvilágává teszi? ha nem voltak-e irány- és ismeretterjesztő közleményeink egytől-egyig olyanok, hogy a női elme világosságot és a női szív tiszta, nemes szeretetet és igaz vallásosságot merithetett belőlük? ha nem voltak-e fővárosi és vidéki hireink ép olyan változatosak, mint választékosak? A mi pedig lapom költészeti részét illeti, erre nézve hazám költőihöz fordulok; mondják meg nekik, ha nem tartom-e legnagyobb örömömnem, ha minél több és minél szebb költői igazgyöngyöt kaphatok tőlük lapom számára?

És a divatrészt illetőleg, szintén nyugodt lélekkel kérdelem a mélyen tisztelt ítélőszéket: szeretett hölgyeinket, ha volt-e a lefolyt évben csak egy új változat is a divat körében, a mit lapom útján be nem mutattam volna? Hogy e részben némi mértéket is tartottam, az igaz, de — azt tartom — mulhatlanul szükséges, folyvást szem előtt tartani azt a határvonalat, mely a divatot a — fényűzéstől és cifrázkodástól elválasztja. Azt hiszem, és hölgyeink bizonyosan igazat adnak nekem e részben,

hogy nem jó, ha — bár csak rajzban is — folyton-folyvást újabb-újabb divatképekkel a hiuságot élesztgetjük. Elég, ha izletesen tudunk öltözködni, és tetszünk.

És végre — adtam tizenkét kötet becses könyvet, egytől-egyig olyant, melyről a kritika is teljes elismeréssel nyilatkozott. E 12 könyv bolti ára 12 frt, — került tehát e lap egész évre 1 forint 80 krba! Örömmel tölti meg szívemet az a tudat, hogy olyan olcsóvá tettem nálunk a jó könyveket, mint sehol a világon, és hogy már eddig is sok száz hölgynek szép kis könyvtára van lapom útján.

Ugyanilyen lapot és ugyanilyen könyveket fogok a jövő évben is adni — ítéljenek tehát, igaz, tiszta szívük szerint: érdemes-e e lap a pártolás és terjesztésre? Szükségem is van a terjesztésre, mert 25 százalékkal növekedtek ez év folyamában a lap és könyvek kiállítási költségei, ezt a nagyobb kiadást a növekedő részvét útján lehet csak kiegyenlíteni; azért kérem bíráimat, tisztelt hölgyeinket, ítéljenek, mint mindig, úgy most is, igaz, hű, nemes szívük szerint, és a mint ítélnek, akként cselekedjenek is. — Boldog új évet!

U. i. Tisztelt hölgyeink bizonyosan azt a hirt is szívesen veszik, hogy a jövő évtől kezdve lapom kiállítása is sokkal szebb lesz az eddiginél. Boldog új évet!

Emilia.

Budapesti hírvivő.

*(Királyné ő felsége) születésnapja alkalmával, mely naphoz minden magyar a legőszintébb jókívánságokat csatolja, reggeli 9 órakor a budavári főtemplomban ünnepi mise volt; Ráth József apát tartá. — Rudolf koronaherceg vizsgálata december 23-dikán Gödöllőn ment végbe. Vendégeül: Hegedüs Lajos miniszteri tanácsos, Horváth Mihály és Toldy Ferencz hivattak meg. Történeti tanár, Rónay Jácint pozsonyi prépost számtalan apró kérdéssel faggatta a fiatal főherceget, kezdve a vegyes házakbeli királyok korszakánál a legújabb időkig, úgy, hogy alkalom adatott ő fenségének, derekas és biztos tájékozottságáról egész hazai történetünk (a múlt tavasszal tudniillik Budán tartott vizsgálat tárgya az Árpádok korszaka lévén) s magyar előadási könnyűségéről tanúságot adni. A feleletek, melyek egy hosszú, folytonos előadást képeztek, nemcsak a főherceg emlékezetéről, hanem fölfogásáról, s különösen azon vitor érdekltségéről is tanuskodtak, melylyel a hazai történelmet elsajátította. Szeretetre méltó mozzanatai voltak a vizsgálatnak azok, midőn Mátyás király választását mondván el, felszólított, helyezné magát ő fensége Szilágyi Mihály személyébe, mily beszéddel fogná katonáit a választásra buzdítani, így Buda visszavétele elbeszélésénél, mikép fogta volna Lothringi hadait lelkesíteni. Lélek és melegség volt a fiatal főherceg szavaiban, melyek ő fensége arcát láthatóképen földerítették. A szerencsés próbatétel után a királyi növendék magánál fogadta reggeli ebédén főnevelőjét: Latour tábornokot, vendégeit és tanárait. A megelőző estvén a meghítt vendégeknek szerencsésük volt a királyi ebédben részt vehetni, hol a király s főséges asszonyunk kegyes és szeretetre méltó nyájassággal a legszebb magyarsággal élve, hosszabban társalkodtak a meghívottakkal. Emlékezetes azon egyszerűség, mely a gödöllői udvarostályt jellemzi. A nagy kapuban egy magyar portás tisztelkedett a kék és fehér obligát mentében, nemzeti színű ezüstgombos botjával, s egy magyar hajdu. Ennyiből áll az őrség, melylyel a

király körülveszi palotáját. Tudja, hogy a legbiztosabb őrizet a nemzet szeretete.

*(*Jótékonyág.*) A pesti jótékony nőegylet a december-hó 15-dikétől januárhó 11-dikéig terjedő négy hétre szegényei között leendő kiosztásra összesen 700 frt és 90 kr., utalványozott és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 398 forint 10 krt és egyszer s mindenkorra segélyezetteknek 308 frt 80 krt. A választmányi nők ugyanekkor 42 új vizsgálatról tettek jelentést. — Báró Radák Ádámné született Lázár Olga grófnő a különféle külföldi útjaiban szerzett s 200 műtárgyból álló gyűjteményét a kolozsvári nőegyletnek ajándékozta, hogy sorolja ki saját pénztára gyarapítására. — Sajó-Örsön (Borsodban) Melczér Gyula földbirtokos csinos épületet adott át iskolának s tanítólaknak, s nemcsak a tanítót fizeti, hanem a tornászati eszközöket is beszerezte az intézet számára. — Dr. Heinrich János a budai ráczfürdő tulajdonosa Degen Jenő budaráczi városi plébánosnak 200 frtot adott át, azon kéréssel, hogy azokat 40 szegény között 5 forintjával a karácsonyi ünnepekre osztsa szét. — Molnár Endre a pestvárosi ösztöczai elemi iskolába járó szegény és jóviselő tanulóknak 40 pár télikezttyüt ajándékozott. — Pest város tanácsa karácsonfára a magyar gazdasszony-, az izraelita-, az evang. árvaegyletnek, a szegény gyermek menházának, a Josefium fi-, és az Erzsébet leányárvaháznak, a gyermekkórháznak és a szürkenénének egyenkint 25 forintot utalványozott. — Dániel Ernő országgyűlési képviselő a török-becsei iskola javára 150 forintot adományozott. — Éber Nándor a kolozs-dobokamegyei tanítóegyletnek 50 forintot adományozott. — Gróf Teleki Géza a karácsoni ünnepek alkalmával a Petőfi-házra két forintot a pesti népszínház építéséhez husz forintot adományozott. — A pesti népszínházra Mikes Róza és Ilka két-két forintot adakoztak. — Kautz Gyula tanár az irói segélyegyletnek s a Zichy Antal által alapított néptanítói segélyegyletnek ötven-ötven forintot küldött. — A egyetmi dalegylet december 11-diki estélyének tiszta jövedelméből, mely a felülfizetésekkel együtt 126 forint 30 krt tett ki, a bizottmány a népszínház részére 50 frtot szavazott meg.

*(*Fröbel-nőegylet*) és kerti képezde javára e hó 12-dikén a vigadó termében rendezett sétahangverseny a tombola jövedelméből bevett 320 frt 30 krt, a felülfizetések után 31 forinttal, ehez járultak Trefort miniszter 15 forinttal, Várady Gáborné 5 forintot, Buzzi Bódog 5 frttal. Négy páholyért 21 forinttal, 2211 darab jegyért 50 krajczárjával hozott 1105 frt 50 kr. Az összes jövedelem 1477 forint 80 krajczár. — Az országos kisdjedvédő egylet alakításával megbizott nagy bizottság e hó 15-dikén tartott gyűlésében az alapszabálytervezetet állapították meg s a nagy gyűlés napját január 19-dikére tűzték ki. A fenálló albizottság mellett egy Veres Beniczky Hermin, Várady Gáborné, P. Szathmáry Károlyné, Ledigné és Kralovánszkyné urhölgyekből álló női bizottság is neveztetett ki, hogy az egylet női választmányára s ugyszintén a nagygyűlésre meghivandó nőkre vonatkozólag javaslatot készítsen.

*(*A fővárosi nőképzőegylet*) növendékei Torkos László tanár vezetése alatt önképzőkört alkottak, melynek célja egy ifjusági munkából álló könyvtár szerzése, olvasás, és saját kisebb irodalmi művek felolvasása. A rimaszombati leányegyleten kívül Magyarországon ez az egyetlen nőkből álló önképző kör.

*(*A pesti jótékony nőegylet*) a szegényei javára évenként rendezni szokott, sorsjátékkal összekötött álarczosbálját, mely

a farsang legszebb és legjobban látogatott mulatságai közé tartozik, az idén a farsang második vasárnapján, azaz 1873. évi január hó 19-dikén a vigadó termeiben fogja megtartani.

*(*A kétfejű csalogány*), ki jelenleg a bécsi józsefvárosi színházat esténként a zsufolásig megtölti, jövő január 7-dikén 8-dikán és 9-dikén a városi vigadó nagy termében három előadást fog tartani. E ritka természeti tüneményt, mely ellenmása a siami ikreknek, születése után egy Smith nevű amerikai 50,000 dollárért megvette. Egy testen két tökéletes kifejlett feje van, melyek egyike sopran, a másikkal alt hangon énekel. Azonkívül táncban stb. is bemutatja magát.

*(*A nemzeti muzeum*) képtárának külföldi terményekkel való gyarapítására a kormány által évenként utalványozott 5000 forintot az ezzel megbizott jury e napokban a következő festmények vásárlására javasolta fordítani: Pöschingertől: Chiem tava; Fischenhausentől: Éjszaki tengeri táj, Cuxhafen mellett; Voltztól: állatesoport, Webertől: nyáj az esőben; Liertől: esti tájkép. Szóban volt ifju Kaulbach „templomi jelenet”-ének megvásárlása is, de hogy csakugyan elhatároztak-e, nem tudjuk.

*(*Szende Béla*) ujonnan kinevezett honvédelmi miniszter született 1873-diki ápril hó 4-dikén Lugoson, jómódu birtokos szüléktől. Eleinte a szülei háznál tanult, a gymnasiumot Temesvárt, a bölcsészetet Szegeden, a jogot pedig Kassán végezte, nem ki, de be. Már 18 éves korában választatott meg Krassó megye aljegyzőjévé és nem sokára főügyésszé, mely hivatalban őt az 1848-diki szabadságharcz találta. Ekkor a honvédseregbe lépett és Görgei hadtestében kapitányi rangot nyert. 1849-ben mint volt honvéd, vizsgálat alatt állott, de igazoltatván, visszavonult Szendelak birtokára, hol az alkotmány helyreállításáig gazdálkodás, jogi és politikai tanulmányokkal foglalkozott. 1850-diki augusztus havában Bee Annával egybekelt, kit 1872-diki ápril hó 14-dikén ragadt el tőle a halál. — 1861-ben Krassó megye alispánjának választatott, azonban a Schmerling-korszak beálltával leköszönt, s 1865-ben ismét megválasztatott alispánnak. 1867-ben aradi főispánnak neveztetett ki, majd a honvédség föllállítása alkalmával tiszti rangját visszanyervén, a honvédelmi miniszteriumban tanácsosi állomást fogadott el, és a miniszterium ügyeit huzamosb ideig önállóan vezette. Az 1872-74-diki országgyűlésre két kerületben: a lugosi s oraviczaiban választatott meg képviselőül, saját választisa szerint azonban most Lugost képviseli.

*(*Rózsa Sándor*) bűnügyei felett mult kedden mondta ki a szegedi törvényszék az ítéletet. A kir. ügyész kötél általi halált kért fejére, a törvényszék azonban csak élethossziglan tartó fogságot mondott ki reá, míg legtöbb rablásiban há czinkostársa: Veszélka Imre 15 esztendő t kapott. Épen karácson előtti nap mondták ki reájuk az ítéletet, milyen lehetett reájuk nézve a karácson este? Pedig ilyen lelki állapotban a legelfásultabb sziv is megváltójára gondol.

*(*Dezső János*) a pesti közvasut főellenőre legközelebb sziven lötte magát, és a mi legsajnosab, hivatali buzgóságának esett áldozatul. Az összes vonatok ellenőrzését csak lóhíton gyakorolhatta, s egy ily alkalommal két vonat közé szorult, miáltal lábtörést szenvedett. Másfél évig gyógyittatta magát, hires külföldi fürdőkbe is utazott, de sikertelenül. Öngyilkosságát nagy nyugalommal hajtá végre. Fivérével aludt egy szobában s a végzetes napon éjfél felé fölkel, hogy — mint kérdezősködő testvérének mondá — az alkalmatlan lámpát kioltsa; a sötétben azonban egy szekrényből pisztolyát vette elő, aztán a paplan alá vonta magát és így hajtotta végre az öngyilkosságot. Testvére egy

tompa puffanásra ébredt fel, mit éppen nem tartott lövésnek s csak midőn lámpát gyújtott s bővebben vizsgálódék, látta, mi történt. A lövés a szívre jól volt irányozva, s egyszerre kioltá a még nem rég oly virágzó életet. A közvasuti igazgatóságnak dicsőretére megemlítjük, hogy beteg hivatalnokát másfél évi szenvedés alatt folytonosan egész fizetésben részesítette.

*(A Dorottya-utczában) egy anya magára hagyta 11 hónapos gyermekét a földön, és mire néhány percz múlva visszatért a szobába, a gyermeket lángok közt találta. Mialatt künn volt, a gyermek ruhácskája a kályhából kipattogó sziporkától meggyuladt. Hiába oltotta aztán az anya a lángokat, a kis gyermek még aznap az égési sebek következtében meghalt. Nem lehet eléggé vigyázni és a tüzre.

*(Irodalom.) Vajda János válogatott költeményei, melyeket nemrég a Kisfaludy-társaság adott ki, a napokban fényes diszkötésben jelent meg. Az igen izléssel kötött s új évi ajándéknak különösen ajánlható munka ára 4 forint. — Dóczy Lajos jeles „Faust“-fordítása, Ráth Mór kiadásában megjelent. A fényesen kiállított, s Kaulbach ismert rajzával díszített mű ára fényes kötésben 4 forint.

*(A kolera állásáról) A mit a mult héten reményképen irtunk, az hála Istennek, beteljesedett: a kolera megszűntnek mondható fővárosunkban. Budán már napok óta egyetlen egy újabb eset sem merült fel, és Pesten is már annyira alácsökkent, hogy hivatalos jelentéseket sem akarnak felüle közzétenni, a koleraorvosokat is már a jövő héten elbocsátani szándékoznak. — Ugy halljuk, hogy mult szerdán — mert csak az napig terjedhetnek hivatalos tudósításaink — összesen 13 új eset merült föl, de ezek sem súlyosak, és ezekből is 8 a kórházakra esik. És ekként azt is lehet reménylenünk, hogy már e napokban nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is végkép elmúlik rólunk ez az istencsapása.

*(Színház.) A „Tévedt nő“-nek, Verdi e legfinomabb zenéjű dalművének, mult csütörtökön este ismét igen nagy közönsége volt, mivel a czimszerepet Benzilda kisasszony igen szépen énekelte és még szebben játszott. A szerep szövegét a jeles művész nő most is olaszul énekelte. Az opera előadása jól folyt, s egy pár ízben Láng Fülöp és Pauli egész drámai énekifejezésre melegültek föl. A balletben Rötter Irma kisasszony igyekezett minden bravúrját kifejteni, sokat tánczolt, nagy könnyűséggel és hővvel, s tapsokban és kihívásokban részesült. — Szilágyi Béla vidéki színész mult pénteken a „Tündér-ujjak“-ban kezdte meg vendégjátékát a nemzeti színpadon. Nehéz állása volt, mert Kerbriand boldogult Szerdahelyinek egyik legkitünőbb szerepe volt, a ki a dadogást csak eszközül használta fel a meleg kedély és finom gyöngédség számára. Szilágyi Béla játékáról tehát ezuttal nem akarunk ítéletet mondani de — még az egész előadásról sem. Az egyetlen Felekiné asszony játéka volt olyan, a melyet egy nemzeti intézettől méltán várhatni. — A nemzeti színházi tagok fizetési arányáról a „Temesi lapok“ tárczájában egy számadatokban bő czikk jelent meg, mely hivatalos adatok nyomán kimutatja, hogy tavaly Felekiné asszony 42-szer lépett föl s egy estéjére 119 frt. 4 kr. fizetés jutott; Prielle Kornélia asszony 32-szer játszott s egy estére 150 frt. 62 kr. jut; Pauliné asszony énekel 52-szer (egy este 192 frt 30 kr.), Balázné asszony 38-szor, (egy este 221 frt 5 kr.) Az idei évnek csak nyolcz hónapjáról van kimutatás. E nyolcz hó alatt Felekiné asszony 26-szor, Prielle Kornélia asszony 33-szor, Balázné asszony 32-szer, Pauliné asszony 25-ször lépett föl. A 26 előadás, melyben Felekiné asszony játszott, 8971 frt 70 krt jövedelmezett, a miből ő maga 3333 frt 28 krt.

kapott. E fizetés igen csekélynek mondható ahhoz képest, a hogy az énekművészetet díjazták. — A nemzeti színházban pénteken — hacsak valami véletlen akadály nem jő közbe, — tiszteleti ünnepély volt tartandó; ugyanis ekkor kerül színre a „Struensee“ Szigligeti Edének színrehozatala szerint századik eredeti színműve. Az előadás rendkívüli bérletszünetben lesz, a Mayerbeer kitünő Struensee-zenéjével, Richter János igazgatása mellett. A személyzet ez alkalommal gyöngéd módon tünteti ki hálás elismerést ezen jeles írónk iránt, kinek a magyar színpad az eredeti játékrendnek több mint felét köszönheti s ki — hogy többet ne említsünk — a szomorujátékban egy „Trónkövetelő“-t irt, a vigjátékban egy „Fenn az ernyő“, — a bohózatban egy „Liliumfi“, a népszínműben pedig, — melynek egész műfaját is ő alkotta meg — egy „Csikós“-t. A pesti közönség is nagy mérvben tauusitandja érdekltségét ez estén. Szombaton diszlakomát is rendeztek a „Hungáriá“-ban a költő tiszteletére; de — mint fentebb megjegyeztük — csakugy, ha valami váratlanul közbe jött eset folytán az egész előadás, ünnepélyestül, lakomástól későbbre nem halasztatott, a mit mi most, csütörtökön, természetesen még nem tudhatunk előre. — Miklósys színházában szerdán, december 25-én a „pesti szegények háza“ javára a „Havasi rém király“ új látványos színmű egészen új kiállítással került színre. A darab sikerült részletei, továbbá az új jelmezek soká meg fogják tartani vonzerejét.

*(Vegyesek.) Az első hó Pesten mult pénteken; e hó 13-dikára viradó éjjel és utána való reggel esett, de a háztetőkön sem sokaig fehérelhetett, mivel az őszi eső csakhamar elmosta. — Richter bőjti hangversenyeiben Liszt „Prometheus“-án kívül Bach egy zenekari suite-jét, Beethoven hármas versenyét, Berlioz „Harald“-ját és Schubert egy symphoniáját is fogjuk hallani. — Gosztonyi Polixena a brünni hölgyalapítvány diszhölgyévé neveztetett ki. — Az orosz császárné számára legközelebb egy diszpéldány rendeltetett meg Pesten a Lanffer V. kiadásában megjelent nagy vadászati képes műből, mely herczeg Eszterházy ozorai nagyszerű vadászatait tárgyalja. — A gyógyszerészettan hallgatói február 6-dikán a „Hungáriá“-ban segélyegyleti bált rendeznek, s a házi asszony Pauler Tivadarné urkölgly lesz. — A főváros egyesítésére a kormány királyi biztost nevez ki; főpolgármesternek legtöbben a jeles emberbarát és ernyedetlen Királyi Pált, s ők pedig Házmánt és Ráth Károly hétszemélynököt emlegetik. — Az országos honvédségélyző egylet közgyűlése 1873. évi január hó 26-dikán délelőtt 11 órakor a képviselőház I. osztályának termében fog megtartatni, a melyre az egylet tagjai tisztelettel meghívtnak. — A képzőművészeti társulatban néhány nap óta ismét több új festmény van kiállítva, a legnevezetesebb köztük Matejko „Báthori“-ja, melyet december 7-dike óta 1903 látogató nézett meg. — A korcsolyázó-egylet bábizottsága megalakult; elnök: gróf Batthányi Elemér, alelnök: Keve József, ellenőr: Püspöki Emil, pénztárnok: Balogh Kálmán, jegyző: Murányi Lajos. — A Szerdahelyi-emlék bizottság elnökei: Feleki Miklós és Kendeffi Árpád felhívták a szerkesztősegeket, hogy szólítsák föl a közönséget adakozásra s fogadják el a befolyó összegeket. — A „Korunk“ czimű politikai napi lap jelenti, hogy folyó decemberhó végével megszűnik. — A „Magyar Ujság“ szerkesztését újévkor, hir szerint, Irányi Dániel veszi át. — Tábornszky és Parsch kiadásában megjelentek a következő zeneművek: „A meghallgatott ima.“ „Válasz a Szűz imá“-jára.“ Morceau brillant pour le piano par Thécle Badarzewska. Ára 50 kr. — „Morceaux de Salon pour le piano á deux mains. 1.

Sehnsuchts-Schmerzen und Hoffnungswalzer.“ Ára 25 kr. — 2. Beethoven. Albumblatt. Ára 50 kr. — Ghys. Air du roi Louis XIII. Ára 50 kr.

*** (Rózsás napló.) Kőrmendi Károly, fiatal pesti ügyvéd, eljegyzé Tormay Sarolta kisasszonyt, néhai Tormay Károly pestvárosi főorvos művelt és kedves leányát.

••• (Halálozások.) Gróf Andrássy György e napokban 74 éves korában meghalt. Jó hazafi volt, Szechenyi elveinek hű követője, a nemzet haladásának lelkes és áldozatkész előmozdítója, egyike azoknak, a kik a forradalom utáni sanyaru években először szólaltak fel a lánczra vert haza jogai és szabadságáért. Egyetlen fiát két év előtt veszté el. — Bárány Szentkereszti Zsuzsanna, Buczka-Madarason elhunyt 65 éves korában. — A feledhetlen Jósika Miklós legifjabb fia: Gyula e hó 13-án agylázban mult ki Szurdokon, hol egykor maga a nagyérdemű regényíró is lakott. — Tinkai József sárospataki jeles főiskolai tanár e hó 29-dikén tanárságának 24-dik évében a járvány áldozatává lett. — Török Dániel gyulafehérvári főispán ötöd-fél éves fia Áladár meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

December 21-dikén: „Tannhäuser“, Wagner Richard operája. — December 22-dikén: „A csikós“, Szigligeti népszínműve. — December 23-dikén: „A szökő év“, Bayard vígjátéka. — December 24-dikén: a színház zárva. December 25-dikén: „A strike“, Szigligeti népszínműve. — December 26-dikén: „Fekete domino“, Auber operája. — December 27-dikén: „Strouense“, Szigligeti népszínműve.

Divattudósítás.

Vannak esztendőik, midőn a divat egy olyan kerékhez hasonlít, mely minden perczben mást: újat mutat, és ismét olyanok is, a melyekben több állandóság mutatkozik. Ezekhez tartozik a jelen év, mert valóban a felmerült őszi divatok óta a legbuzgóbb divatszemből sem tudná egészen új alakításokról tudósítani híveit. A lebbentyűs derekak ma is olyan kedveltek, mint ősszel, az elől nyitott, vagy begombolt, testhez álló lengyelkék is megtartották értéküket, és a legújabb ruhák is csak azzal készülnek, legfelebb a diszítés változik egy kevéssé. Ezen változás abból áll, hogy a gyakori fodor és rüche helyett sima rézsut vágott bársony vagy moire szegélyzetet is tesznek a ruhák aljára, a tünique-et képező felsőre, még pedig leggyakrabban a ruha színéből, de más szövetből véve. Így például igen csinos volt egy sötétkék finom posztóruha, melynek alján három fekete moire-szegély futott végig, a felöltőn is három valamivel keskenyebb szegélyzet látszott. A tünique összehúzására nézve meg kell jegyeznem, hogy azt lehetőleg hátul huzzák jelenleg du lorba, úgy, hogy a csipőn a látszó felette szélesnek: ilyen szeszélyei vannak a divatnak!

Egy másik újabb diszítése a szoknyáknak abból áll, hogy az elején vannak felvarrva a szegélyek, oldalt csokrokkal lefoglalva, onnan hátrafelé kezdődnek aztán a ruha fodrai, melyek egészen a derekig is alkalmaztatnak olyan ruháknál, melyek nem kapnak tüniquet. Vannak, a kik már így is szeretik új ruháikat.

A kalapokra nézve áll a mi jóslatunk, hogy azok most valamivel nagyobbak, mint előbb, diszítésük feltűnően sok virágból áll, melyet szeretnek lelogó füzérekben alkalmazni rájuk.

Mai mellékletünkről is meg kell emlékeznünk néhány szóval: egy kivágott derékruha szabása az, melyhez valóban nem kell magyarázat. A közelgő farsangon sokan fogják ennek hasznát venni t. olvasónk közül.

Szótalány.

Ilniczky Juliától.

Első tagom a viszhang hangozza,
Nevető ember többször elkiáltja,
Sok kételkedő feltételül szabja;
Fölébe ékezet, s még egy betű hozzá,
Ekkor elfogadjuk kényelmes othonná.
Másod tagom, ha bű megelőzi,
Adj a port, melyből a cukrász készíti
Édes mézes süteményeit.
Az egész edesebb, legdrágább miudennél,
Birjuk azt mindnyájan, sokan vagyunk benne,
Gazdagnak, szegénynek egyaránt érdeme,
És hogy soká éljen, élünk-halunk érte.
Megfejtési határidő: 1873-diki januárhó 28-dika.

A f. é. 48-dik számban közlött számrejtvény értelme:

N á d o r.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Oláh Irén, Szabados Jenő, Barányi Aranka, Báthory Zsigray Istvánné, Kalla Mihályné, Benedikovics Róza, Szmodics Gizella és Ilma, Oszlányi Mari, Madarász Ernesztin, Fanny, Ularik Begovcsevich Vilma, Szerényi Jéney Irma, Paricz Ilka és Teréz. Keszthelyi Györgyné, Bocsor Apollónia, Jaczkovich Velyáczy Anna, Boros Gyuláné, Kiss Lőrinczné, Benyáts Matild, Feszty Katalin, Pásztélyi Danielovich Emilia, Glucsák Rezsóné, Szobovits Katinka és Janka, Gacsályi Lajosné, Bozváry Viktória, Bárány Gizella, Kiss Antónia, Faller Kaszap Róza, Augustich Reesch Luiza, Dzsimech Pencz Mária, Pap Kovács Gizella, Felvinczy Mariska, Kovács Sebestyén Ilona, Manszbarth Móczér Emma, Jánossy Lajos, Mannó Kálmánné, Korbuly Fanny és Anna, Guba Celli, Csikós Anna.

A 46-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Bozváry Viktória.

A 47-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Bozváry Viktória, Farkas Irén.

Tartalom.

Sylvester estélyén, Csukási Józseftől. — Új év, Mozericzky Teréztől. — Ne is beszélj, Dömötör Páltól. — Családi jelenet, Lauka Gusztávtól. — Bucsú, Palásti Sándortól. — Egy hercegnő életéből, Nyirák Lajostól. — Aranymondatok. — Egy hét története. — Év végén. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Divattudósítás. — Szótalány — A t. rejtvény-fejtők névsora.

A boríték on: — Heti naptár. — Vidéki hírek. — Külföldiek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunk melléklete: Egy kivágott derékruha szabása.

Felelős szerkesztő, kiadó s laptulajdonos: Emilia.

